

F-135

Ulen. Kuffner

19 $\frac{17}{10}$ 07.

BLAHOVĚST.

Hlasý katolické.

Ročník šestnáctý.

Léta Páně

1866.

KNIHOVNA CSSR.
=VLIBĚJOVICÍCH=

Vydavatel a redaktor:

FRANTIŠEK SRDÍNKO,

ředitel kníž. arcib. semináře i štud. konviktu, k. arcib. notář, člen výboru Dědictví sv. Prokopa.

V PRAZE.

Tiskem knížecí arcibiskupské knihtiskárny.

1866.

Obsah ročníku XVI.

Duchovní řeči a rozjímání:

Sv. Basilia řeč v čas hladu a sucha str. 1. 17. 33. Neděle I. po Zjevení Páně 5. Na den nejsv. Jména Ježíš 5. Ned. III. po Zjevení Páně 21. Na popeleční středn 49. Katechismus sv. kříže (rozjímání postní) 50. 72. 88. 102. 120. 136. Neděle smrtelná 101. Sv. otce Basilia řeč, že nemáme lpění na věcech pozemských 117. 133. Na Hod Boží Velikonoční 149. Sv. Basilia řeč o závisti 181. 197. Nešporní Žalmové 201. 215. 231. 245. Výklad evangelia na den Božího Těla 229. Výklad evangelia na den sv. apoštolů Petra a Pavla 261. Výklad evang. na den Navštívení bl. Panny Marie 279. Žalm IV., V., VI., VII. 311. 329. Sv. otce Řehoře, biskupa nyssenského „o blahoslavenstvích“ řeči osmero 325. 341. 349. 357. 387. 397. 429. 449. Neděle XIX. po sv. Duchu 365. V strasti (rozjímání na neděli XX. po sv. Duchu) 373. Výklad evang. na den posvěcení chrámu 413. Výklad evang. na úsvitě Božího narození 505. O neposkvřněném Početí Marie Panny 507. Výklad evang. na den sv. Štěpána prvomučníka 525. Výklad evang. na den Obřezání Páně 541. Výklad evang. na den Zjevení Páně, čili sv. tři králů 543.

Pojednání:

Čtyřicetihodinná pobožnost k nejsv. Svátosti 35. Křížová cesta 69. Základy křesťanského vychování 85. Církevní pohřby 247. Svátostní rozbrěšení vojinů v čas války 309. Žádusní obřady katolické 472. 491.

Životopis:

Blahoslavený Jan Berchmanns 528.

Pastýřské listy:

Bratrstvo ustavičného uctění nejsv. Svátosti oltární (pastýřský list J. M. nejdůst. p. bisk. Budějovického) str. 20. Patero příkázání církevních (past. list postní J. M. p. bisk. Budějovického) 37. První pozdravení nejdůst. p. biskupa Litoměřického A. P. Váhaly 165. J. Em. nejdůst. p. kardinála arcibiskupa Pražského pastýřský list o válce 293. Po válce a v čas moru (list pastýřský J. Em.) 381. Dvě allokuce sv. Otce 469. 489.

Úvahy časové, zápisky historické:

Konsistoř katolická a utraquistická z XVI. století 54. Stanovy Vid. Jednoty sv. Methodia 93. Křesťanství a chudoba 150. 169. 182. Tri listy o sv. Janu Nepomuckém 153. 173. O učebných knihách náboženských na gymnasiích vůbec 203. 216. O magnetismu 213. Řád Německých rytířů v říši Rakouské 233. O překladech uč. knihy náboženské K. Martina 249. Nauka Darwinova a „Květy“ 264 (s do-

datkem 269.) Císařský manifest 277. Kněží utraquistických kšafy a úmrtí ab intestato 295. Řád zlatého rouna 417. Jesuité v Praze 440. Veřejné mínění a Jesuité 456. Pokrok nepravý a pravý 510. 531. Historie a Jesuité 546.

Obrazy ze života, příběhy, popisy:

Žavět p. kanovníka Mařana 107. Málo-mocný 205. 220. 236. 250. 283. Zápisky z času války 361. 400. Úvahy po válce 368. Paměti o bitvě u Hradce Králové a následcích jejích 374. 391. 404. 442. 494. 533. Útěk a návrat s tělem sv. Jana Nepomuckého 433. 452. Jesle vánoční 477. Kartouzy u Jičína 512. „Hleďte! nejprve království Božího“ 531.

Povídky Fr. Pravdy:

Svědomí str. 6. 23. 41. 56. 75. 104. 123. 139. 157. Na výminku 301. 318. 332. 344. 353. 421. 459.

Písně a básně:

Život bohobojný str. 4. K novému roku 4. Vira 23. Na Hromnice 35. Popelec 50. Ku chválám bl. Panny Marie 120. Role a dělník 136. Ku slavnosti dosednutí na stolec biskupský J. M. Aug. Pav. Váhaly 169. „A brány pekelné Ji nepřemohou“ 182. Marianské kvítko 185. Kvítí májové 201. Odpust nepříteli 203. Jediná láska 221. Nejkrasší hvězda 238. Svatí Cyrill a Methoděj 282. Sen a skutečnost 295. Sapor u Nisiby 310. Útěcha v době válečné 329. Časoznamy (eteostycha) na r. 1866 str. 344. Jedno nezbytné 352. Soudové Boží 374. Neklanějte se modlám! 443. Za večera 514. Poruč se Bohu do vůle 547.

Delší zprávy v Kronice:

Proč se koruna česká nazývá korunou sv. Václava? str. 63. *Paběrky*: 87. 95.

Dopisy:

Z Ameriky listy dva str. 96. 287. — Z Vlašských Benátek 111. 192. 209. 239. 322 a 336. Ze Staré Boleslavi 461. Z diecése Brněnské 254. Od Českého Brodu 221. Z vikariatu Českobrodského 548. Z Německého Brodu 239. 377. 481. 517. Z Břevnova 26. Od Budějovic Českých 28. Z Budějovicka 518. Z Nového Bydžova 95. 392. — Z jižních Čech 10. 27. 426. — Z Dymokůr 8. — Z Frydku ve Slezsku 191. — Z Hněvčevsi 252. 480. Od Kutné Hory 320. Z Kutné Hory 79. Od Hořic 28. Z Hradce Králové 78. 111. 160. 189 (2 listy). 238. 500. Od Humpolce 481. 516. 536. — Z Chocně 515. Z Chrudimi 443. — Z Inomosti 12. 81. 191. 256. 537. — Z Jilemnice 11. Od Jizery 177. 549. — Z Karlína 270. Z Klevelandu v Americe 225. Z Nového Kolína

496. Z vikariatu Kolínského 304. Od Černého Kostelce 77. 110. 159. 188. 208. 378. Od Kouřimi 499. Z Kozlovic na Moravě 144. Z kraje v Čechách 238. 535. Z kraje od Labe 286. Od Kyšperku 44. — Z Libáně 62. Z Litoměřic 186. 408. Ze sv. Louisa v sev. Americe 306. Ze Lstiboře 222. 425. — Z Malešova 443. Z Malína u Hor Kutných 9. Z Heřmanova Městce 406. 462. — Z Nasevrk v Chrudimsku 464. Z města Neunkirchen 483. Z Noutonic 26. Z Nové vsi blíž Uh. Ostroha na Moravě 483. Z Nížkova u Polné 190. — Od Uh. Ostroha na Mor. 126. Z Oustí nad Orlicí 143. 481. — Z Nové Paky 9. Z Velkých Petrovic 44. Z Písečné 253. 516. Z Plzně 10. Od Polné 190. Z Poslovic na Moravě 28. Z Postoloprta 223. Z Prahy 8. 25. 284. 303. 548. Z okolí Pražského 58. Z Přestic 176. Z Příbrami 187. — Z vikariatu Rokycanského 304. Od Roudnice 496. Z Roudnice 141. 185. 424. Z Roztok 59. Z Říma 13. 29. 113. 128. 160. 194. Od Řípu 43. 59. 128. 176. 207. 271. 405. — Nad Sázavou 370. Z vikariatu Sedlčanského 108. Ze Smečna 334. Ze Smidar 209. Ze Soběslavi 254. Ze Škrávníka 143. 444. Od Šumavy 45. 125. Od Sudetských hor 501. — Z kraje Táborského 463. Z Turnova 393. 407. 408. 480. Z Labské Týnice 285. Ze Všetát 252. 286. Z venkova 550. — Ze Zádru v Dalmácii 210. Ze Zámuk 223. — Ze Žamberka 464.

Kronika:

Z Afriky 55. Z Ameriky 31. 83. 116. 130. 148. 211. 243. 307. 324. 428. 467. 487. 503. 554. Z Anglicka 14. 47. 83. 147. 163. 243. 274. 292. 467. 522. Z Asie 523. Z Augšpurku 211. Z Badenska 147. 162. Z Bavorska 162. 348. 410. 447. 521. Z Belgie 65. Z Vlašských Benátek 522. Z Berlína 242. Z Brna 242. 519. Z Budějovic 14. Z Bulharska 115. 129. — Z Cařihradu 554. Z Číny 395. 554. — Z Francie 14. 83. 115. 130. 147. 195. 243. 292. 467. 503. 553. Z Frýburku 447. — Z Hnězna 31. Ze sv. Hypolita 115. — Z Japonska 100. 292. Z Jerusalema 48. 243. Z Východní Indie 510. Z Itálie 65. 115. 147.

195. 259. 467. 486. 539. 552. 553. — Z Kollína nad Rýnem 64. Z Kostnice 163. — Z Lublani 129. 539. Z Lužice 466. Ze Lvova 409. — Z Mnichova 146. Z Mohuče 211. 242. Z Moravy 129. 347. 355. 446. 502. 538. — Z Německa 31. 503. 539. — Z Olomouce 242. 259. 409. — Z Paříže 553. Z Poznaň 242. 539. Z Prahy 13. 31. 46. 63. 82. 98. 115. 128. 144. 161. 178. 195. 211. 226. 241. 258. 272. 288. 306. 323. 337. 346. 355. 364. 372. 378. 394. 408. 427. 445. 465. 484. 502. 518. 538. 551. Z Pruska 273. 356. 552. — Z Rakouska 552. Z Řezna 503. Z Říma 14. 31. 64. 99. 147. 163. 179. 195. 228. 307. 323. 338. 466. 485. 521. 539. 552. — Ze Saska 521. Z Pruského Slezska 273. Ze Slovenska 31. Ze Šlesviku 163. 195. Ze Španělska 259. 378. 554. Ze Štokholmu 324. Ze Štrasburku 410. Ze Štýrska 485. Ze Švýcar 14. 162. 211. — Z Turecka 522. Z Tyrolska 242. 409. — Z Uher 83. 162. 179. 242. 323. 409. 447. — Z Varšavy 447. Z Vídne 14. 31. 83. 129. 146. 162. 242. 292. 466. 502. 521. 538. 552. Z Vratislavi 410. Ze Záhřebu 552.

Literní oznamovatel:

Str. 15. 31. 65—66. 84. 100. 116. 130—132. 148. 163—164. 179—180. 196. 211—212. 228. 243—244. 260. 274—275. 292. 308. 339. 348. 356. 395—396. 410—411. 448. 487. 504. 523—524. 540. 555.

Zápisky Dědictví sv.-Janského:

Str. 32. 244. 487.

Osobní věstník duchovenský:

Ze všech diecézí českých str. 15—16. 32. 48. 66—68. 84. 100. 116. 132. 148. 164. 180. 196. 212. 228. 244. 260. 275—276. 292. 308. 324. 339—340. 348. 356. 364. 372. 379—380. 396. 411—412. 428. 448. 468. 487—488. 504. 524. 540. 556.

Listárna redakce:

Náš program str. 16. Zprávy o milodarech; odpovědi a j. str. 32. 68. 84. 132. 180. 196. 228. 244. 260. 276. 308. 348. 412. 428. 448. 488. 504. 524. 556.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kniž. arcib. semi-
náři číslo 190—I.

Expeditce:
v kat. knihkupectví
B. Stýbla,
na sv. - Václavském
náměstí, čís. 786—II.
Nedostlá čísla rekla-
mujte nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

Předplácí se
v expedici
i u všech rádných
knihkupectví
na rok: 2 zl. 50 kr.
na půl.: 1 zl. 30 kr.

Po poště:
Celoroč.: 3 zl. — kr.
půlroč.: 1 zl. 55 kr.

Předplacení čtvrt-
letní se nepřijímá.
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bidné čini národy.“ (Přisl. XIV. 34.)

Sv. Basilia řeč v čas hladu a sucha.

(Z řečtiny přel. prof. Jan Nep. Desolda.)

„Zafve-li lev, kdož by se nebál? — a Pán Bůh
mluví-li, kdož by neprorokoval?“ (Amos. 3. 6.)

Počněmež tímto prorockým slo-
vem řeč svou a pojměme si svatého,
Bohem nadšeného proroka Amosa za
spomocníka v přítomné své potřebě,
ont v podobných, jakož nás nyní sví-
rají strastech zkušeným se ukázal
býti lékařem. Neboť i tento svatý
prorok byl hlasatelem pokání v onen
dávny čas, když lid zanechav zbož-
nosti od otcův zděděné, a nohama
potřev přesnost zákona Hospodinova,
v modloslužbu byl poklesl; tehdáž on
napomínal k obrácení-se a hrozil tre-
stem Božím. I přál bych si, bych
alespoň z části mohl použiti vážných
příběhů dávnověkých. Neshoduje se
mi však patřiti k výsledkům udalostí
tehdejších. Neboť národ onen nepo-
slušný, a co hřebec tvrdý a bujný,
nižádné uzdy netrpící, nedal se vésti
k tomu, co mu prospěšno bylo, ný-
brž odvrátiv se s pravé cesty, kosmo
na vše strany se plašil a proti vůdci
zpouzel, až konečně střemhlavě ve
propast upadna, zaslouženou za svou
vzdornost záhubu utrpěl. Takovéhoť
neštěstí uchovejž nás nyní Bůh, sy-
náčkové! jež jsem já skrze svaté
evangelium zplodil, a požehnáním ru-
kou svých co matka nemluvnátek
svých ošetřoval; nýbrž slyštež ochot-
ným a upřímným srdcem slova má,

sprostně přijímající a mluvením moje
a poslušni buďte k řeči, jako vosk
se poddává pod rukou řetěcího, a-
bychom takovou jednomyslnou hor-
livostí oba žádoucího prospěchu do-
sáhli, já totiž ovoce takového z řeči
své těžil, jakovým se srdce rolníkovo
oblaženo cítí; vy pak sprostění byvše
brzo strastí nynějších, z kázání mého
pak díky vzdávali. Což jest to me-
dle, načež naráží řeč má? neboť na-
pnutí ještě drží mysli vaše, toužící
tím více slyšeti, o čem se jedná, čím
déle váhá ohlásiti, čeho vy očekáváte.

2. Nebesa spatřujeme, bratří! u-
zavřená, čistá, bezmračná, truchlivou
na nás hledící jasnotou, a zarmucující
nás leskem, jež jsme si prvé tak
snažně žádali, — tehdáž totiž, když
dlouhý čas zastřena jsouce oblaky,
nad námi se šmuřila, nižádného
nepropouštějíc paprsku slunečního.
Země pak na nejvýš vypráhla pohled
velesmutný nám představuje, umrt-
vělá jsouc pro všeliké vzdělání a ne-
úrodná a v mezery se rozstoupivši,
v útroby své pojímá žhavé sluneční
paprsky. Zřídla druhdy živá a stálá
jsou vyschlá, řek velikých hojné toky
vyčerpány, malitká děcka je snadno
přebřísti, ženy je s břemeny svými
přejíti mohou, mnohým pak z nás se
ani nápoje nedostává, tak že u veli-
ké nouzi veškerých k životu vezdej-
šímu potřeb se nacházíme. Nový
takměř národ israelský, ohlédáme se

po novém Mojžíši, po jeho zázračném prutu, jímž by opět o skálu udeřiv, žízeň *prahnoucího lidu* uhasil a divoplodná mračna na nebesích shromáždil, kteráž by neobyčejné manny pokrm lidem s hůry dštila. Varujeme se, ať nejsme pozdním věkům příkladem hladu, novým, výstražným vzorem trestu Božího! Pohledl jsem na role naše a hojné slzy mne polily nad jejich neúrodou; žalostivý přemohl mne nárek, že se nám posud potřebného nedostává deště. Osení naše některá před vyjitím uschla, zůstavše pod tvrdými hrudami tak, jako je byl pluh rolníkův zaoral; jiná málo se zaklístivše a sešedše, žalostně uvadla vedrem. I můžeme takto poněkud na toto postavení naše obrátiti opak výroku sv. evangelia: „*Ženců mnoho, žeň ale ani ta nejskrovnější!*“ (Luk. 10, 2). Rolníci u rolí svých sedíce a rukama lomíce, slzy roní nad zmařenými pracemi svými, hledíce na svá nemluvnátka žalostně kvílí, patříce na své manželky naříkají, ohledávajíce rukama uschlé byliny polní, jež byli sázeli, úpějí jako otcové, pozbyvší synů svých u věku květoícím. I platí tuto úplně i slovo téhož sv. proroka, jehožto výroku jsem k průpovědi řeči své tuto svrchu použil: „*A já zabránil jsem, dí, od vás deště, když ještě tři měsíkové byli do žně; a dštíti budu na jedno město a na druhé město nebudu dštíti, a jeden díl deštěm svažen bude, a díl, na kterýž nebudu dštíti, uschne. I přijdou dvě i tři města ku městu jednomu, napít se vody, a nenasytí se, protože jste se neobrátili ke mně, dí Hospodin.*“ (Amos. 4, 7, 8.)

Poznejme tedy z toho, že Bůh na nás tato utrpení sesílá, protože jsme se my od Něho odvrátili a zákona Jeho nedbali; nechce nás ale takto nikoliv zahubiti, nýbrž hledí napravit nás, chovaje se k nám tak, jako

hodní rodičové k nezdárným svým dítkám. Ti se nehoršívají na mladé syny své, a nekárají je za tou příčinou, aby jim nějak uškodili, nýbrž aby je z pošetilosti mladistvé a z hříšnosti věku jejich obyčejné vyvedli. Hleďtež tedy, jak množství hříchův našich i vlastní a přirozenou povahu počasní převrátilo, a povětrnost veškerých ročních částek změnilo. Zima naše neměla obyčejnou míru vlhka a sucha, nýbrž všecku vlhkost ledem stáhla a vyssála bez sněhů, bez dešťů. Jaro opět protivnou povahu okázalo, totiž vedro, prázdné vši vlhkosti. Horkost tedy i zima nadobyčejně přestoupivše meze přírodní a k záhubné škodě naší spolu souhlasivše, lid o potravu, o život připravují. Jaká medle tohoto nepořádku, tohoto zmatku příčina? Jaká příčina tohoto převratu počasního? Vyšetřmež to s rozumem! Vyzpytujeme to zdravou myslí! Což není více svrchovaného všehomíra vládce? Či zapomněl snad všemoudrý Stvořitel Bůh prozřetelnosti své? Či snad pozbyl své moci a síly? Anebo snad máje sice touž moc a sílu a rámě své neskrácené, jen tvrdým se stal proti nám a svou svrchovanou k nám dobrotu a pečlivost v přísnou obrátil hněvivost? Nechtěj nikdo, kdož jen dost málo rozumu máš, tak mluvit, nýbrž zjevné a patrné toho máš příčiny, proč Bůh s námi tak nenakládá, jako jindy. Přijavše my darů Jeho, s jinými ničehož z nich nesdělujeme; dobročinnost vychalujeme, a nuzným jí neprokazujeme. Byvše sami sluhové, svobody nyní požíváme a nad spoluslužebníky nižádného smilování nemáme; zlačnivše, nasyčujeme sebe, nuzného pak opouštíme; nalezše v Bohu štědrého dárce a dobroditele, skoupí jsme a nesdílní k chudým; plodná majíce stáda, mnohem četnější množství nahých spa-

trujeme; na svých sýpkách množství zásoby stěsnati ani nemohouce, žádného smilování nemáme nad těmi, jež těsná svírá nouze. Proto, proto nám hrozí Bůh spravedlivým soudem svým, proto nám neotvírá štědrou ruku svou, poněvadž my jsme srdce svá vši bratrské lásce uzavřeli; proto vypráhla role naše, poněvadž v nás veškerá láska ustydla.

3. Hlas některých prosících marne vznáší se vzhůru a oblaka proráží; jiných pak já ani neslyšel, že by se modlili. Neboť jakáž jest vůbec naše modlitba, naše prosba? Vy, mužové! obchody své obstaráváte, vyjma málo kterého z vás; vy pak, ženy! jim napomáháte ve službě mamony. Málo jest těch, jež se mnou na modlitbách trvají, a ti jen mdle, ospale semo tamo se otáčejíce a očekávajíce, až zpěvák skončí a oni z chrámu, jako z nějakého vězení, utekou a nucené modlitby sprostění budou. Tato pak malá pacholátka, jež odloživše své tabulky a knížky ve školách, s námi tuto k Bohu volají, konají to více k oddechu a k vyražení svému, číníce si takměř svátek ze zármutku našeho, poněvadž se tím na čas mrzutého jim učitele a obtížného jim učení sprostí. Množství mužů dospělých a lid v hříších pohřížený rozpustile, prostopášně, vesele po městě se prohání, anit právě příčinu nehod těchto v srdci svém chovají, anit právě toto neštěstí vzbudili a způsobili. Dítka bezrozumná a nevinná k zpovědi valně chvátají, nejsouce nijak vinny strastmi těmito, ačkoliv se ani pořádně modlití nemějí, ba ani nemohou. Ty sem pojď, ty, člověče, hříchy všelikými zprzněný! Ty tuto na tvář svou padni, plač a vzdychej! Nechat pachole se obírá s tím, co věku jeho sluší a přiměřeno jest. Proč se skrýváš, jsa vinen a nevinného k obraně své do-

stavuješ? Není-li pak to, jako bys se vysmíval soudci, když podvrženou osobu mu dostavuješ? Máš sice ovšem i ono s tebou se dostaviti, nijak ale samo jediné. Patří, jak i Ninivité pokáním Boha udobřili a hříčů želeli, z kterých je Jonáš káral, vyvážnův z nebezpečí na moři a v jěnu velrybím! Nedostavovaliť oni nemluvnátka toliko k pokání, sami si hověce a hodujíce vespolek, nýbrž hříšní otcové se nejprve podrobili postu a pokáním krotili těla svá; nemluvnátka pak potom rozželila se bezděky jako k doplnění nedostatečné kázně otcův, tak že veškeré stupně věkové zármutek opanoval, i dospělých i nedospělých, oněch z dobré vůle, těchto z donucení. I vida Bůh takovou hlubokou skroušenost jejich, jak se totiž sami k nejužšímu pokutám odsoudili, nejen nad utrpením jejich se smiloval, nýbrž i další trest jim odpustil, ano i laskavě je potěšil, poněvadž oni sami v rozumný žal se byli pohřížili. O té souhlasné skroušenosti! O tohoto moudrého, povážlivého zármutku! Ani nerozumná zvířata nezůstala prosta potřebné kázně, nýbrž nutně musela hlasů svých pozdvihnouti. Telátka odloučena byla od krav, mléka matčina beránkům odeprěno, kojenátka z náručí matek svých odstraněna, matky i rozenátka každé zvlášť ve svých ohradách oddělené se nacházely; tuť slyšeti žalostivé hlasy všech, jedny za druhými volající a zpět se odrážející. Dítka hladem po zřídkách mléka touží, matky z přirozeného citu sotrpnými hlasy plozenátek svých se dovolávají. Nemluvnátka lačná tolikéž v mocný pláč a nárek se dávala; matky pak přirozenou v útrobách svých bolest cítily. Svaté písmo zaznamenalo a zachovalo nám z vnuknutí Božího zprávu o pokání jejich k všeobecnému našemu poučení a života polep-

šení. U nich kvílel stařec a rval si šediny své; muž i silnou statností květoucí mladík tím mocněji želel. Chudý vzdychal, boháč ponechav rozkoši, zármutek si co lepší stránku zvolil. Král skvostnost svou a slávu v poníženost proměnil; odložil korunu a sypal popel na hlavu svou, svrhna s sebe šarlat, v zíní se oblekl, s vznešeného a nádherného stolce sestoupiv, pokorně a skroušeně na zemi ležel; královských svých pohodlí zanechav, s obecným lidem kvílel; sprostým mezi sprostými se stal, společného s nimi nad sebou uznáváje Hospodina rozhněvaného. (Pokračování.)

Život bohobojný.

(Píseň).

Velký Bože přesvatý,
Milostí k' nám bohatý,
Přijmi zápal, ohněm *lásky*
K Tobě pojatý!
V nebeském Tvém zjevení
Svíti nám též učení,
Nejlepší že v *lásce bližních*
Tobě sloužení.

Slyšme Boží výklady:
„Věčné sobě poklady
Sbírá člověk bohobojný,
Ctnostný, bez vady!“
Že ten život krátký jest,
Vždy se držíme Božích cest,
Bychom sobě zasloužili
Nebes ratolest. —

Hříšníku, ó pamatuj,
Bohu svému nevzdoruj:
Pomni, že jest přelaskavý
Dobrý otec tvůj!
Odvrací se Hospodin,
Kde je život těžkých vin;
Přísně trestá přestoupení,
Každý hříšný čin.

Kdo se s Bohem rozdvojí,
Před soudem jak obstojí,
Až se hněvem spravedlivým
Soudce ozbrojí?
Ó ten hrůzy-plný den,
Kde hřích trestem podělen,
A kde strašným zahynutím
Těžce oželen!

Protož nechme hrdosti,
Nestřídmosty, lživosti,
Podvodu a ublížení,
Hříšné marnosti;
Lícoměrnost lícená,
Mysl záštím vedená,
Nesmířlivost od nás budiž
Navzdý vzdálená!

A kdo klesl hřešením,
Neodkládej zelením,
By se smířil kajinosti
Pravým jevením.
Kdo se napravuje v čas,
Tomuť milosrdný hlas
Zvěstuje, že jemu milost
Udělena zas. —

V bolestech kdo usedá,
Nechť myslí pozvedá
K Bohu svému, pomoci se
Jistě dohledá:
V lásky Boží úsměchu
Dojde v žalu oddechu,
Pozná mocnou skličěného
Srdce útěchu. —

Štasten, jehož každý den
Bohu, bližním zasvěcen;
Buď každý skutek lásky
Hojně odplacen:
Až pak život uplyne,
Blahosláva pokyne,
A ta v Bohu radováním
Věčně nemine.

Fr. Doucha.

K novému roku.

Zas se, Pane! loučím s jedním rokem;
laskav přijmi slovo vděčnosti:
Pouplynul k moři věčnosti,
jako klidná řeka volným tokem.

Ejhle, za ním blíží rychlým krokem
rok se nový ve své jarosti, —
a tu k Tobě, Pane milosti,
hledím vroucně, prose s přímým okem:

„Nechť si slunko štěstí na mne svítí,
nechť bouře dny mé zachvátí,
dopřej, v mysli Tebe stále mítí.“

„Od Tebe-li zbloudím v které době,
volej, ať se Tvůj syn navrátí,
znova zas a věrně žije Tobě!“ J. Ř.

Neděle první po Zjevení Páně.

Jesle Betlémské, ta chudičká, ale přetěšená kolébka spasení našeho, jsou prázdňé. V dvanácti dnech uplynula památka dvanácti roků: dvanáctileté dítě opouští dnes tichý Nazaret, a vstupuje poprvé do světa. Ten, jenž v tichém útulku rodinného života náležel toliko Marii, matce své, kráčí dnes k matce národa svého, k slavné dceři Sionské, k Jerusálému. Ještě je Jerusálém „kněžnou národů,“ ještě jsou brány jeho „plné lidu“, a cesty k Sionu naplněné těmi, „kteří přicházejí k slavnosti“, a mezi tisíci tisíci putujících sem kráčí i Kristus, vnuk Davidův, k městu Davidovu, dědic k dědictví svému. O budíž pozdraveno město Boží! Hosanna Synu Davidovu! Požehnaný, jenž se běře ve jménu Páně, provázený matkou svou a pěstounem svým! — Není-li to Isák s otcem svým Abrahamem, kráčející k Moria? Není; ale k tétož hoře vstupuje dnes Kristus, aby v chrámě vystaveném na ni, — v té tehdejší jediné obětnici Boha živého, přítomen byl oběti. Nevěda, že sám jest obětí Bohem požádanou, vstupoval Isák na horu prstem Božím mu ukázanou, ale obětován nebyl. Podobně Isák novozákonní, Kristus Ježíš, kráčí poprvé k Jerusálému, ne, aby obětován byl, ale aby obcoval obětí beránka velikonočního, obrazu budoucí své vlastní oběti. Až po čtvrté „vstupovati bude do Jerusáléma, vykoná se všecko, což psáno jest skrze proroky o Synu člověka“ (Luk. 18, 31.), pak bude cesta Jeho cestou k oběti, při níž sám bude obětí i obětníkem. V stínu chrámu a svatého města teče krev beránků: kněží Hospodinovi neustávají v zabíjení jich; zdaž netážou se zbrocení krví: kde jest oběť pravá? kde jest Beránek čistý, v Němž se Bohu zalíbilo? — Však potud tu není Jana Křtitele, aby svým: „Ejhle, Beránek Boží, který snímá hříchy světa!“ poznamenal a prstem ukázal Toho, jehož předpodobňovaly všechny oběti starého zákona. Žádný neví, že pravý Beránek se dostavil k zabíjení beránka velikonočního, že s nimi slaví předznam své smrti. — A po oběti vykonané nenavracuje se hned k domovu. S bolestí matka i pěstoun hledají Ho marně po tři dny, až Jej konečně naleznou v chrámě. Hle, dvanáctiletý, a už v radě moudrých sedí, učenníka poslouchají učitelé zákona! — Ježíš, Maria a Josef v Jerusálémě: to je, křesťanská rodina, obraz tvůj. Maria se sv. pěstounem hledající Ježíše s bolestí: to tvůj je vzor, křesťanská

matko, křesťanský vychovatel! Dvanáctiletý Ježíš v chrámě při oběti a v učení zákona: to tvůj je příklad, dítě křesťanské. Není zajisté pro rodinu cíle žádoucnějšího, není naděje utěšenější pro ty, které ruka Páně ouzce spojila a neuprositelná smrt náhle a před časem a násilně od sebe dělí, — není prání důležitějšího nad to: „V jednom domě nebeského Otce sejdem se zase!“ A proto není zde na zemi podivání milejšího, než na rodiče s dětmi v chrámu Páně: když celá rodina v jednomyslnosti při jedné oběti, v jednom duchu, v jedné modlitbě k Pánu, v jedné vzájemných prosbách za sebe — představuje se Hospodinu v domě Jeho pozemském, aby se všickni zase shledali v příbytku Jeho nebeském. Nám není třeba, vydávati se na dalekou cestu, není třeba, vstupovati na hory; oltář a kazatelnu s obětí nejdražší a slovem Božím chová každý dům Boží u prostřed dědin našich. Chcete-li tedy, křesťanství rodičové, aby se „obrátila srdce otcův k synům, a synů k otcům,“ chcete-li, aby „prospívaly ditky vaše moudrosti, věkem a milostí u Boha i u lidí“: voďte jich již z mládí s sebou do chrámu: 1. k nejdražší oběti nového zákona, — ku mši sv., a 2. k učitelům zákona lásky, — na kázání a křesť. cvičení.

Na den nejsv. Jména Ježíš.

(Slaví se letos 14. ledna.)

Den jmenovin Páně! Jaký to svátek, jaké to jméno! S hlubokou poklonou, s úctou a bázní, ale též s radostí slyšíte jméno: „Ježíš!“ Jest to jméno vtěleného Boha, a proto jméno *nejsvětější*, — zrozeného k spase naší, a proto jméno *nejsladší*. Aby vyslovena býti mohla láska Boží k nám, aby pojmenováno býti mohlo neskonale slitování a milosrdenství Páně: dal Bůh Synu svému jméno. Andělé je zvěštovali lidem: „Nazveš jméno jeho Ježíš; Onť zajisté vysvobodí lid svůj od hříchův jejich.“ (Mat. 1, 21.) To bylo zaslíbení dané lidu vyvolenému: výklad a vyplnění zaslíbení toho přečti sobě sám, — visit nad křížem, psáno rukou Pilátovou, a zni: J.N.R.J.! — Ježíš Nazaretský, Král Židovský. Na věčnou památku velikého dne, kdy Vykupitel náš „smazav zápis výnosu, kterýž byl proti nám, kterýž nám byl odporný, i vzal jej z prostřed, přibiv jej na kříži“ — přibito to jméno na kříž, nad hlavou Toho, Jenž byl Emanuel, Bůh s námi, ukřížovaný za nás! Že „ponížil sebe, učiněn jsa poslušným až

k smrti kříže; proto povýšil Ho Bůh a dal Jemu jméno, kteréž jest nad všeliké jméno.“ (Fil. 2, 8, 9.) Jméno toto stalo se vítězným, když s kříže přemožení ďábla, smrt smrti a vítězoslávu vykoupenců Páně hlásalo, a spolu *strašným*, přemoženým mocností pekelným, nad kterými navždy zvítězilo. Od té chvíle stalo se *praporem*, pod nímž praví bojovníci Boží v boji se lží a hříchem vítězí, stalo se *heslem* hlásajícím světu svobodu pravou, — svobodu synů Božích. Jméno toto stalo se *mocným* tím, že „začali prosíme ve jménu tom, dává nám“ Otec nebeský. Tím stalo se nám *všim*, čeho potřebujeme, jménem „*nade všecko jméno*, před nímž klekati má každé koleno nebeských, zemských i pekelných.“ — Však potud není dokona dobojován boj, nepřítel zlý posavad usiluje vyrvat lidstvu, co nejdražšího má, toto jméno, víru v Pána našeho Ježíše Krista. Bez poskvrny je to jméno, ač svět ho hanou stíhal, nejvyšší lásku Boží hlásá, ač svět černým nevděkem odpovídá. Tak vyplnilo se proroctví starického Simeona: „Položeno jest tento ku pádu i ku povstání mnohým.“ Oněm pak, kterým bylo ku pádu, bude jméno toto *soudcem i otcem*, kterým odsouzen bude hřích jejich nevěry. I my pokřtěni jsme ve jménu Pána Ježíše, i „nad námi znamenáno jest světlo obličje Hospodinova“ (Žalm 4, 7); tenkrát, kdy vylito bylo na čela naše v svátosti sv. křtu, kdy vepsáno bylo do srdcí našich při prvním stole Páně, tenkrát jsme víru a věrnost přísahali jménu tomu. A proto Ten, který sliby naše slyšel a přijal, soudit bude v poslední den znamenáné tímto jménem, a věrnost v slibu odmění, nevěrnost pak potrestá. „V Něm, skrze Něho a s Ním jsou všechny věci;“ a proto buď jméno toto základ víry naší, příčina vši blahé naděje, nejdražší předmět lásky naší; buď vždy s úctou jmenováno; co nejdražší útěcha v srdcích věřících chováno, a každý jazyk neohroženě vyznávej, že „Pán Ježíš jest v slávě Boha Otce.“ (Fil. 2, 11.) — „S Ježíšem, pro Ježíše a za Ježíšem!“ buď heslem všech pokřtěných ve jménu Jeho!

—u.

Svědomy.

Obraz ze života od Fr. Pravdy.

I.

Největší tři statky ve vesnici Hrabíně patřily jednou Ondřejovi Toužilovi. Byl to statek Toužilův, Hromádkův a Česá-

kův, a kdo v Hrabíně je znám, ví o nich a ještě je tam najde.

Ondřej Toužil nezdědil všech svých statků po otci, nikoliv, otec měl jen statek Toužilův, a ten mu odkázal.

Byli tu ještě dva synové, Vojtěch a Vít, a ti vyšli skoro s prázdnou, že dle tehdejšího zvyku mladším synům se dávaly jen skrovnické podíly, aby nejstarší neměl na sobě velkých břemen. Oženili se na domky a nezbyvala jim jiná pomoc, než nádeničtí. Vedlo se jim dosti zle, ačkoliv se všemožně přičinili, a nikdy se stav jejich nezlepšil. Sotva si mohli držeti krávu, dvě krmiti nedovolily poměry a okolnosti, a když se jim vydařila jalovice, koupil ji řezník nebo hospodář. Neměli vlastních polí ani luk, ale bratr Ondřej vykázal každému po kousku, a oni mu za to pracovali. Pole jim vzdělával svým pluhem, krávu bral do svého stáda, je živil u svého stolu. I manželky jejich nalezly dílo na jeho statku a čas svůj i sílu svou mu obětovaly. Nepotřeboval mnoho čeledínů, když měl je, a oni mu sloužili věrněji a horlivěji než čeledínové, jsouce jeho přátelé a pocházejíce z jeho rodu. Nadřeli a nalopotili se mu dost a nepošel jim z toho jiný užitek, než že život zachránili. Dobrého zakusili málo. Obžinky, posvícení a svátky slavili u Toužilů, a do stávali maso, koláče a buchtý. Při té příležitosti se také něčeho jiného napili než vody, sami nemohli vydávati na pivo ani na kořalku. Ubozí byli rádi, když si zřídili potřebný šat. Plátno a šerku připravili doma, a zač museli platiti, nesmělo státi mnoho peněz. Pro neděli a svátek vystačily jim staré zásoby. Dlouhý kabát, co jim otec zjednal k svatbě, nosili ještě, jakož i klobouk, vestu a spodky, a manželkám svatební sukně, živůtky a zástěrky také až posud vytrvaly.

U Toužilů naproti tomu panovala hojnost, a pořád se jim množilo jmění. Ačkoliv mohli, předce neutráceli, a povídalo se, že je Ondřej mamonik a lakomec. Bylo tomu v skutku tak, ale uměl se skrývati, že to nevycházelo na jevo. Šatil se, jak se na bohatého rolníka sluší, a za druhými nezůstal pozadu. Do kostela bral čistý kabát, až po kolena blýskavé boty, široký klobouk vždy jako nový, hůl se stříbrným knoflíkem, pravou španělkou. V kostele sedával v zvláštní stoličce, modlil se z knížek, poslouchal bedlivě slovo Boží a vždy dal na světlo, když kostelník kýval pýtlíčkem a u stoličky jeho zvonil. Dal arcit jenom

krejcar, ale dal přece, a lidé nevěděli mnoho-li, proto že krejcar sám do pytlíčku spustil. Slo-li se okolo oltáře ofěrou, vždy vystoupil první, a některý větší peníz položil na talíř, že na to hleděli jiní. Po kostele se zastavil v hospodě jako druží sousedé, pil rosolku, přikusoval rohlíček, zavdával známým, hovořil a vypravoval. Nikdy se nezdržel dlouho, jsa střídmy a pořádný, a pro všechno všudy by se byl neopil. Ani při muzice nepřestoupil míry, však vždy se dostavil, aby se neřeklo, že snad šetří a skrblí. I v karty si zahrál, když se vynášla přiměřená společnost, hrál šestadvacítku, ovšem jen o trojník, ale byla to tenkrát panská hra a ke cti mu sloužila. Pošetilosti a hrubých výstupů v hospodě pilně se varoval, a nenáviděl lehkomyšlníky, jenž se jich dopouštěli.

Chudým udělovalo se u Toužilů hojně a bez almužny nikdo nebyl propuštěn. Před svátky, na dušičky, o obžinkách, posvícení a masopustě rozdalo se tam chleba, mouky, krupice, hrachu, bramborů a jiných věcí, že by se tím jedna rodina po celý rok snadno byla vyživila, a mimo to pomáhalo se nešťastníkům, jenž pohořeli, pádem dobytka nebo krupobitím byli navštíveni, a nemocným a mrzákům posílala se podpora domů.

Nikdo tedy nemohl říci, že by u Toužilů lakotili, a oni to činili přece. Statek jim mnoho vynášel, léta byla úrodná a obilí platilo. V domě se nevydalo nic marně, bratří hospodářovi přispívali k zvelebení statku a žádné odměny za to nebrali. Dávalo se arcif, ale vždy se dobře povážilo, jak by se mohlo utrhnouti, chleba se vázil v ruce, mouka se měřila hrsti, brambory se počítaly, od krejcarů se ubíralo. Prodávalo-li se, muselo se hodně ztržiti a hospodář schovával obilí, dokud nemělo té nejvyšší ceny. Kupoval-li něco, smlouval se a odcházel pro groš, a i od chudých řemeslníků žádal práci lacinou.

Bratry Ondřej živil, to je pravda, ale měl z nich větší užitek než oni z něho. Víc jim nedal než musel, a s tím věru daleko nepřišli. Pán Bůh jim udělil děti a o ty se museli starati. Strýc jim byl také kmotrem, teta byla kmotrou, posílala do kouta a šestinedělkám poskytovala darů. Byly to obyčejné šátky, a ty pak nosily, že neměly jiných. Dětem se ukrojil krajíček bílého chleba, když přišli za rodičemi a kmotřička jim k němu přidala třebas nějaké ovoce, švestky, jablko nebo hrušku. Vždyť jim to rostlo v zahradě, a kolikrát

toho měli, že jim to až hnilo! Stávalo se také, že některé z dětí obdrželo na košíku, na zástěrku, vlnu na punčochy, a rodiče se z toho velmi radovali. Byli za každou maličkost vděční, a pokládali si za milost, co dostali víc, než bylo vyjednáno.

Že Ondřej Toužil má statek a bohatství, připisovali bratři jeho řízení Božímu, jenž ho učinilo prvorozcem. Že oni nemají leč holých domků, také Bůh spůsobil, poslav je na svět po něm. Otec jim arcif mohl dáti větší podíly, ale každému nemohl dáti selského statku, že měl jen jeden. Synové z jiných domů také nedělili víc, byl to tak mrav a obyčej, a oni se mu podrobili, myslíce, že to tak musí býti, a že je to tak dobře.

Byli se svým stavem spokojeni a sloužili bratru Ondřejovi skoro jako svému pánu, ctíce a poslouchajíce ho. Ano byli na to pyšní, že je jejich bratr, chlubil se tím a dodávali si tím vážnosti. Vždy mu postoupili přednost, v kostele nešli do jeho stolice, v hospodě si s ním nesedli za jeden stůl, doma si nežádali jisti s ním z jedné mísy. Hospodyně mu často přistrojila něco lepšího, pochutnal si na tom v přístěnku, a oni snídali, obědvali a večereli s čeledíny. Chtěl-li někam poslati, běželi hned sami, aby nečekal, cpal-li si do dýmky, postarali se o oheň a tabák mu zapálili. Když i jim dal nacpati, byla to zvláštní laskavost a dobrota, a když jim podal svou sklenici, hlásil se k nim a jednal co bratr, čímž je arcif nejvíce potěšil.

Osmělili se a dovolili si učiniti ze sklenice hodně silný nápitek čili doušek a tabák v dýmce stlačit, že pak ani víčko nepřilehlo.

Ondřej si toho nevšímal, na sklenici nehleděl, pytlíku neomakal, ať si z něho mají prospěch a výhodu. Byl to chatrný prospěch, byla to špatná výhoda, ale oni přece ji cenili vysoko, a přízeň bratrova jim byla nade všechno milá.

Podváděti a okrádati ho, nepřáti a záviděti mu, neměl ve zvyku ten ani onen, a řekli-li někdy: „Ten bratr má víc, než potřebuje, a nám by pomohla částekka jeho jmění,“ neřekli to ze zlého úmyslu, nýbrž jen skutečný stav věcí tím vyličili.

Ani to se jim nemůže vzíti za zlé, že někdy pravili: „Mohl by nám něco dáti a neuškodil by si.“

Bylo to jen marné přání, sami to uznávali a byli přesvědčeni, že se nenaplní a nemůže naplniti.

Ani když Ondřej s penězi již nevěděl

kam a statky kupoval, nedoufali od něho pomoci, a nespolehali se, že přispěje jim nebo jejich dětem. Ku podivu šťastně se mu dařilo. Ve všem mu žehnal Pán Bůh. Pole dávalo užitek, na dobytku vydělával, žena zdědila, a velké věno její bez toho již měl v rukou. Nemusí zaopatřovati mnoho dětí, má jen jednoho syna, a tomu všecko odkáže.

Aby nashromážděné peníze dobře uložil, vydal je Ondřej za statek Hromádkův a po letech přikoupil i statek Česákův, že právě byl na prodej. Oba se nalezaly v nepořádném stavu, a již dlouho chodily z ruky do ruky. Konečně je získal Toužil, vzdělával a zlepšoval, stavěl a opravoval, až si z nich pojistil úroky.

Nejvíce se s ním přičinili bratři, ano oni nejvíce práce vykonali sami, a dostali za to — mzdu ná dennickou a nepatrné dary. Byli a zůstali chudí domkáři, a děti, co nepotřeboval Ondřej, šly jinam do služby, že rodičům nebylo lze jich uživit.

Ondřejův syn, jenž se jmenoval Šimon, brzy se oženil, a arcit si mezi nevěstami mohl vybírat, že byl ženich v celé krajině nejbohatší. Žena mu také zanesla znamenité jmění, a toho se ani nedotknul, že otec ještě sám hospodařil. Dělili se sice o všecko moc spolu, otec byl ale přec pán a synovi nedával nic připsati, že neměl jiných nástupců.

(Pokračování.)

D O P I S Y.

Z Prahy 1. ledna 1866.

(Štědrý den v opatrovně na Hrádku.)

Den 24. prosince m. r. byl pro opatrovnu na Hrádku v pravdě slavnostný a spolu štědrý den. Již o 11. hodině dopolední viděti bylo ze všech stran malé dítka buď s rodičemi aneb bez nich spěchati k opatrovně. Tváře jejich značily, že radost je očekává. Budova opatrovny naplňovala se víc a více, až konečně okolo jedné hodiny odpolední zavítal vznešený přítel mládeže, nejdůstojnější pan kardinal arcibiskup s místopředsedou náměstnictví p. hrab. Lažanským, knížetem z Fürstenbergu a vznešenou jeho chotí, p. starostou měst Pražských Dr. Bělským a valným počtem hostův duchovních i světských. Jak mile dítka vznešeného knížete církevního uzřely, pojednou umlkly a jedno dítko vystoupilo před nejdůst. vrchního pastýře, uvítalo jej jménem ostatních v upřímné dětinné sprostnosti a žádalo o požehnání. Po obdržení

požehnání pomodlily se dítka a počaly zpívati píseň, z jejíhož obsahu jsme vyrozuměli, že milé hosty své překvapiti chtějí představením radostné památky narození Vykupitele světa. A překvapily opravdu. — Nebot po několika otázkách o Ježíškovi od pěstounky daných a po příslušných dítek odpovědích vystoupil jeden pacholík prohlašuje rozkaz císaře Augusta, načež jiný pacholík s malou dívkou na pochod k Betlému se dali. Na pokynutí pěstounky položily dítka hlavičky své jako ku spaní, z něhož odtroubením hodiny půlnoční probuzeny a objevením se anděla o radostné novíně zpraveny byly. A nyní počalo představení radosti u jeslíček tak živě, že mnohý z hostův, ač šediny hlavu jeho zdobí, vroucností nevinných dítek v duchu k jeslím Betlémským zanešena se cítil. Ano, po mnohé tváři kanula slza pohnutí a radostné upomínky na dávno minulé doby vlastní mladosti. Po zdařilém představení jeslíček předstoupilo jedno dítko děkujíc váženým hostům za laskavou návštěvu, spolu ale i za četné dary, které se v tom okamžení zrakům dítek objevily, svědčíce, že opatrovna na Hrádku slaví v pravdě „štědrý den.“ Byloť pak rukou Jeho Eminence poděleno 404 dítek; což trvalo celou hodinu. Dárky záležely z šatiček, obuvi, vánoček, cukrovinek, 100 stříbrných čtvrtzlatníků a dětských hraček. Vsoucí díky vzdány buďtež zvláště slovutnému starostovi Dr. Bělskému a slavné městské radě Pražské. Ch.

Z Dymokůr dne 29. prosince 1865.

(České zpěvy na jitřní Božího narození).

Opět dopřál nám Bůh dočkati se svátků vánočních — svátků, naplňujících nevýslovnou radostí srdce každého, kdo s myslí nevinnou přistupuje k jeslíčkám Jezulátka. Radost tu zvětšily u nás české zpěvy před jitřní*) obsažené v „Kancionálu“ Dědictvím Svatojanským vydaném, které horlivým působením p. učitele provedeny byly.

Uchvacující byl to okamžik, když zazněla slova (Canto solo) „Kristus narodil se nám“ a srdce každého posluchače naplněno bylo rozkoší, jako druhdy srdce pastýřův, slyšících tato slova před 19 věky z úst samého anděla. A jako pastýři mluvili vespolek: „Pojďme až do Betléma...“

*) Též v chrámě sv. Cyrilla a Metoděje v Karlíně zpívány byly před půlnoční mši sv. české církevní hodinky na jitřní Boží narození. Red.

tak i my povzbuzovali jsme se vespolek k uctění Spasitele slovy: „Pojďtež, klanějme se Jemu.“

Neméně dojemné bylo zpívání žalmů a modlitby kněžské, takže se každý v chrámu Páně přítomný mile a nábožně připravil na následující pak mši svatou. —

Nemohu opomenouti, o zmíněném kanonálku několik slov dodat: Velikou zásluhu získala si správa Dědictví Svatojanského vydáním onoho díla; však nemá-li ladem ležeti, a chceme-li, by obmyslený účel byl dosažen, chopme se s touž horlivostí, s jakouž byl spořádán, provedení v něm obsažených zpěvů. Zpěv jest modlitba, ano více než modlitba.

Použijme tedy vhodné této příležitosti a dbejme, aby se opět v chrámech, v domech i při práci rozléhaly zpěvy zbožné, — zpěvy obcerstvující ducha, směřující ku cti Boží a k povbuzení duší věřících.

Karel B—ý, ml. uč.

Z Malína u Hor Kutných na nový rok 1866.

(Dar z Ameriky).

Před třemi lety počal v okolí Kutnohorském neobyčejný ruch. Vše, co umělo dělati cigara, pospíchalo do Ameriky, kde kynula naděje skvělých výdělků. A vskutku, cigáříkům nevedlo se zle, neboť mnozí v krátké době kolik set zlatých poslali domů, buď aby dluh svůj zaplatili, aneb peníze uložili v Čechách, kamž se dřív neb později navrátiti chtějí. Poslední doba občanské války zasadila však cigáříkům bolestnou ránu. — Aby státní příjmy se rozmnožily, uložena na děláni cigar veliká daň a posud trvá, a tu slabné výdělek, poskytuje pouze živobytí a nejnnutnější zapotřebí. A ejhle! právě v této nejbídnější době zpomněli sobě vystěhovalci z Malínského osady na svůj před dvěma lety opravený a okrášlený chrám Páně, zaslavše v prosinci 1865 31 zl. 40 kr. r. č. k ozdobě jeho. Ale uvěřejním raději list z Ameriky. Zníť takto: Choval jsem u sebe již od delší doby ten úmysl, že i já, ač vystěhovalce, chci přispěti nějakou částkou na opravu chrámu Páně Malínského. Při tom mně také napadlo, sbírat mezi rodáky Malínskými příspěvky, a důvěra má mne neklamala: jeden každý, ku kterému jsem přišel, s ochotností přispěl, co mohl, žádný nebyl proti tomu. Sebral jsem 21 tolarů 50 centů a odesílám tuto částku Vám, byste ji obrátil k jakémukoli účelu na chrám Páně. Jména pak těchto přispívatelů jsou: Jan Horáček, sběratel, 4 toлары, Jan Tře-

šňák 4 tol., Frant. Hefner 2 tol. 50 centů, Tomáš Lacina 2 tol., Jos. Brabčák 2 tol., Frant. Zajíc 1 tol., Václ. Bílý 1 tol., Lacina z Nových Dvorů 1 tol., Eman. Kumpán 1 tol., Jos. Vodička 1 tol., Frant. Buldra 50 centů. Frant. Krajíček 50 c., Marie Zaběhlická 50 c., p. Šobišková z Hory 50 c. Na slavnost Neposkvrněného Početí Panny Marie obdržel jsem peníze, a ku všeobecné radosti osadníků to ohlásil a spolu vyjevil svůj úmysl, že koupím kalich, jehož již potřebujem nevyhnutelně. — Takto dostane se poněkud odměny přispívatelům, nebo já i nástupci moji vzpomenu častěji při drahé oběti mše svaté na šlechetné rodáky zdejší, kteří tak patrně dokázali věrnost k církvi svaté. — Zavděl-li bych se čtenářům Blahověsta, mohl bych příště několik úvah o vystěhovalcích uveřejniti; stojím s nimi i s jejich příbuznými zde v úzkém spojení a dopisují si často s nimi. Ign. Patak.

V Nové Pace, 29. prosince 1865.

(Vánoční strom. Osvětlení při půlnoční mši sv. — České nešpory.)

V svatvečer Božího narození vystrojen byl i u nás chudým školním dítkám vánoční stromek. Postaven byl v prostranné síni nové školní budovy, na něm zavěšeny i pod ním položeny byly dary rozličné, obuv, šátky, oděvy, vánočky. Dříve než přiblížila se 4. hodina odpolední, byla prostranná síň školní již přeplněna. Před podělováním zazpívaly dítky vánoční píseň; vel. p. Bílek vyložil význam stromu i darů a dítky na konec řeči provolavše dobrodincům svým třikráte: „Zaplať vám to Bůh!“ společně se pomodlily, načež z každé třídy asi 40 chudých dítek dary poděleno bylo. — Jako již po více let sloužena byla i letos v chrámu Mariánském půlnoční mše sv. při slavném osvětlení. Téměř 1000 světél září nebeskou naplňovalo svatyni. Velebný byl pohled na to osvětlení s káru. Světla kolem skleněné schránky, v níž umístěna jest socha Rodičky Boží, činila zlatolesklý věnec, jenž končil nahoře jménem *Maria*. Nad celým oltářem pnul se bohatě osvětlený oblouk, po stranách s vysoko čnějícími pyramidami spojený; i 5 pobočných oltářů hojně bylo osvětleno. Bohaté osvětlení toto na každého hluboký učinilo dojem a duch bezděky zalétal k chlévu Betlémskému, kde jasnost Boží obkličila pastýře a anděl Páně volal k nim: „Zvěstuji vám radost velikou, kteráž bude všemu lidu.“ — Všem, jenž štědrými dary k osvětlení tomu při-

spěli, voláme: Zaplat Pán Bůh! — Na konec podotýkám, že co nejdříve u nás zavedeny budou české zpěvy nešpurní, což v naší rozsáhlé osadě farní hojněho najde účastenství a dá Bůh, ještě hojnějšího ponese ovoce. B.

V Plzni dne 29. prosince 1865.

(Duchovenská porada. Změna v úřadě vikariátním.)

Včera dne 28. prosince odbyvalo velmi četné shromážděné duchovenstvo našeho vikariátu letos druhou pastoralní konferenci. K pojednávání byly tři otázky, dvě vyňaté z čísla 9. letošního ordinariátního listu, totiž: „Jak může duchovní správce na zdar a dobrý výsledek povšechného vyučování v národních školách působiti?“ — druhá: „Jak a čím dalo by se přijímání svátosti pokání u věřících podporovati?“ — třetí pak samostatná: o nepříznivém, ba téměř bídném postavení prozatímních správců duchovních na uprázdněných farních, čili administratorů. Všecky tři práce uspokojily shromážděné duchovenstvo, jmenovitě poslední, která živým líčením zkušenosti z dvojí administrace mysle všech tak dojala, že zvláště starší páni toho zkušeni při čtení hlavami přisvědčovali, jakoby říci chtěli: Pravda to všecko. Byl by věru čas, aby na příslušných místech pomýšlelo se na přiměřenou opravu tohoto smutného postavení. Schůze naše nabyla pak jiného rázu. Svolal nás velectěný p. vikář, veledůst. inful. p. arciděkan Plzeňský Antonín Hlavan, také k tomu cíli, aby se mohl s duchovenstvem svého střídnictví rozloučiti, an po 25letém horlivém a v skutku vzorném působení čestný ale také obtížný úřad arcib. vikáře a okresního školdozorce pro stáří své a chorobu skládá. Četl se připsi Jeho Emin. nejdůstojnějšího pana kardinála, jimž k opětné žádosti páne vikářově úřad tento s něho snímá a jemu za dlouholeté, příkladné a obětavé působení vřelými slovy své uznání na jevo dává. Po té obrátil se k nám veledúst. pan vikář, pohnutým hlasem louče se se všemi, jimž dráhně let byl věrným přítelem a laskavým otcem, prose všech za laskavou a zbožnou upomínku, která jistě nikdy nevytratí se z mysli našich; mnohým při této dojemné řeči kanuly slzy z očí. Pak ujal se slova senior celého vikariátu, důstojný p. děkan Malesický Kornel Demuth, a jmenem veškerého duchovenstva krátkou ale upřímnou řečí děkoval odstupujícímu za všechnu lásku, obětavost, úslužnost, jaké se dostalo všem,

kdož s ním v záležitostech svých jednali; za vřidnost a přívětivost, s jakou každému, buď si on kdokoli, vstříc přicházel, dokládaje na konci, že v odstupujícím ztrácíme vikáře, jenž s podivuhodnou nestranností úřad svůj vykonával a každému radou i skutkem nápomocen byl. Když pak ještě Chotěšovský pan kaplan P. Felix Koch jmenem učitelstva odstupujícímu p. vikáři srdečné díky byl vzdal za jeho vřelé ujímání se učitelů a blahodárné působení co dozorce školního a jmenem školní mládeže za tu právě otcovskou vřidnost a lásku, jakou vždy při zkouškách na jevo dával, ujal se slova nově jmenovaný správce vikariátu, známý spisovatel, vážený a milovaný farář Uhřecký, P. Hugo Karlik, žádaje, aby duchovenstvo tu lásku, s kterou se u něho potkával, i budoucně jemu zachovalo a tím způsobem v obtížném úřadu, vůli Boží a rozhodnutím Jeho Eminence mu uloženém jej podporovalo. Na památku odevzdalo velebné duchovenstvo odstupujícímu veledúst. panu vikáři skvostné album s fotografiemi veškerých duchovních našeho vikariátu. — Učitelstvo vikariátní vydá za toutéž příčinou litografovanou jeho podobiznu, která bude zdobiti světnice školní a milou zajisté bude památkou pp. učitelům na otcovského přítele, mládeži na milostivého otee. Bůh zachovejž ho ještě dlouhá leta ku zdaru jeho osady, nového pak pana vikáře posilní! H.

Z jižních Čech na den sv. Jana evang. 1865.

(Ohlas z duchovní správy).

Pilně čteme noviny, zvláště nyní, kde rukuje sněm náš, ale nejvíce nás zajímalo rokování o vyvazení desátku. Nenadáli jsme, či vlastně nadáli jsme se, že najde kněžstvo tolik přátel tak starostlivých o jeho — důstojnost, kteráž trpí prý vybiráním těch dávek. Podivné myšlenky se mi kmitaly mozkiem, když jsem to četl. Nebyl jsem sám nikdy v té příjemné ani nepříjemné situaci, vybirati desátek, a tudíž neměla má důstojnost ani příležitosti, vzíti pohromu, ale napadlo mi, když trpí důstojnost kněžská vybiráním desátku, trpí ještě více vybiráním štoly a těch dárkův, kteréž věřící při příležitosti a v příčině obětování mše sv. knězi dobrovolně přinášejí. Snad aby dle té zásady také tyto příjmy vyváznuly se, a konečně snad tím trpí důstojnost kněze, že musí jíst a šatit se. Což nezískala by tím jeho důstojnost, aby živ byl — povětrím — a jako duch? — Avšak dejme tomu, že by zákon došel

nejvyššího stvrzení, myslím, že nalezne odpor a závoru na — skutečnosti. Známe jednu faru, kde farář běře desátek. Míra žita se mu počítá ve *fassi* za 3 zl. 8 $\frac{1}{2}$ kr. stř., ve *fassi* to účárnou ztvrzené. Ale nyní nedostane za míru žita pěkného nic více, než 2 zl. 50 kr. r. č., tedy 79 až 80 kr. r. č. méně, než má míru ve *fassi* počítanou. Bude-li muset rolník odvádějící desátek vyvazovat míru obilí v plné ceně, nebude se mu do toho chtít, poněvadž nyní, když odvádí *in natura*, má to lacinější, ať nic nedím, že i z té příčiny se bude rozmyšlet vyprostiti grunt svůj z dávky, poněvadž jest nouze o peníze. Ale dejme tomu, že by za menší cenu vykoupil grunt svůj rolník, tím ztenčí se příjem farářův, kterýž má obilí ve *fassi* vysoko počítané, tak že nebude mít ani svých 420 zl. rak. č. Kdo mu schodek nahradí? Stát? Náboženský fond? Stát má co dělat se svými financemi a bude se zdráhati, doplňovat vyvazením ztenčenou kongruu farářům. Mám tedy za to, že dotčený zákon *není ani ve prospěch státní pokladnice*. Tomu pánu ale, kterýž pověděl, že desátek jest založen na smlouvě nespravedlivé, poněvadž cena obilí stoupá, a cena práce a povinnosti knězem konané zůstává tatáž, bych odpověděl: Když měl jindy farář patnáct set duší a školu o jedné třídě s 60, 80 až 100 dětmi, bral desátek snad větší než nyní, anebo stejný, a nyní rozmnožil se mu počet duší na 2, půltřetího tisíce duší, a škola vyrostla na dvě, tři třídy, a přece běře též desátek. Ptám se: neroste-li tu povinnost a práce farářova? Ano někde na osadě narostlo kněžím práce během posledních let, že nejen ten zbytek desátku, ale veškerý příjem jest prabídnou odměnou a náhradou za to tělesné i duševní namáhání, a že kdyby dle odměny a příjmu chtěl a měl kněz měřiti práci svou a cenu její, by vši činnosti se vzdáti musel. Lehko a laciněji jest to, na cizí útraty si získati popularitu, než desátek vyváznouti — neboť až bude naprosto vyváznut, i ti, kdož k vyváznutí jeho přispěli, budou hnit pod drnem a nebude po nich ani stopy, budou věřici na své pole a grunty ukládati břemena a dávky — kněžím a kostelům. R.

Z Jilemnice v lednu 1866.

(Láska k domu Páně. „Naučný slovník.“)

Ku mnohým, jaké milý Blahověst ze všech končin od bratří věrou a mluvou s námi sloučených přináší, potěšitelným

zprávám, budiž připojena následující: Když před dvěma roky u nás čtvero postranních oltářů z milodárků věřících bylo obnoveno, zatoužil mnohý po obnově velikého pobočního oltáře sv. Dominika neb růženecké Panny Marie; ještě však cena na 800 zl. byla udána, sklesla naděje při otázce: odkud? — Nenadále vyskytl se v měsíci září r. m. nový dobrodinec pro hlavní oltář sv. Vavřínce, který jednoduchý a předce krásný, pozlacením obrazního rámce v stánku Božím znamenitě vynikl. Obraz, mistrovské do dílo vlasteneckého malíře Kindermanna ze Šluknova (viz Nauč. Slov. IV. 656.) nyní každého v chrám Páně vstupujícího mile vítá; vypuklá na rámci práce řezbářská v hladěném svém pozlacení třpytí se co množství kolem zářících lampiček. — Prání, které se prvé toliko projevívalo, stalo se nyní osadníkův žádostí. Učiněna tedy sbírka, v níž se p. Dominik J. účastnil se 100 zl. r. č., — k tomutěž cíli odkázal zemřelý mládenec Václav D. 200 zl. a s pomocí Boží a štědrotou farníkův má na jaře poslední oltář truchlivého mezi ostatními vzezření se pozbaviti. Dílo toto svěří se obratnému mistru p. Pátýmu z poblížké Pečky. — Sebeřeme-li úhrnem: na hlavní oltář 210 zl., na křížový 150 zl., sv. Josefa 280 zl., sv. Anny 190 zl., sv. Františka a Antonína (malé) 150 zl., na kazatelnu 400 zl., na oltář růženecký 800 zl. (sv. Jana N. byl r. 1847 obnoven, oprava varhan v roce m. stála 400 zl.); tedy v posledním pětiletí podali farníci Jilemničtí skvělý důkaz živé lásky k domu Božím *darem přes 2000 zl.* Žehnejž Bůh i dále! — Že pak se s jasnem slunečním často střídává mračno, nezazletež milí čtenářové Blahověsta, že upozorním na cos nemilého, co se mezi námi potuluje, ač ne z nás, ale z Prahy zlaté k nám se dostává. Miním „Naučný slovník.“ Na str. 528. VI., kde se vysvětluje „*pokuseňi ďábelské*,“ čteme: „*Na příklad toho uvádí se pověst o pádu prvních rodičů.*“ Táhá se: co tu znamená slovo „*pověst*“? Předce snad ne *pověst* = *povídáčku*? — V pozvání národovců k odbírání N. Sl. udává se: *O všech náboženských — svěřeno vypracování výtečným spisovatelům vyznání katolického*, jakož zajisté příslušno národu, jehož veliká většina tomuto vyznání náleží. — Nuže: nesahá i tento článek v obor náboženský? Proč není udána známka spisovatelova? — Věru, toho nemohl psáti ani katolík ani protestant věřící; vždyť *prvotní hřích, pád prvních rodičů nepadá v řiši povídek, hádanek*

a báje; — jest to *ne pověst ale podstatný* *článek víry*, základní kámen, který, upře-li se, trhá s sebou soustavu nauky křesťanské. Co jest a čím jest pak světu Kristus Ježíš? — Myslím: takového cos nemohl veřejnosti podati ani *křesťan vůbec*; neboť, kdyby, nejsa křesťanem pravověrným, popíral výroky sv. sněmu Tridentského, nemůže co křesťan popírat i usnešení sněmu v Karthago r. 416, druhého sněmu v Orange, r. 529 slaveného, kde se o článku víry, ne o pověsti „prvotního hříchu“ jednalo. Čtouce pak smělou tuto řeč, jakou se základ křesťanství podkopává, musíme ze srdce želeť, že si pod záštitou vlasteneckého podniknutí, pod záminkou vytrubované osvěty jen nevěru a náboženskou lhostejnost kupovati máme! — Nechat pisatel pováží vysvětlivku, jakou podal sv. Augustin ku slovům sv. Pavla: Jako skrze jednoho člověka hřích na tento svět vešel, a skrze hřích smrt, a tak na všechny lidi smrt přišla, v němž všickni zhřešili. „*To kdo upírá, upírá zajisté, že jsme smrtelní*. Nebo, jestliže skrze jednoho člověka hřích na svět vešel, a skrze hřích smrt: nemohla smrt vejíti, leč vešel hřích. . . Poněvadž pak smrt na všechny lidi přešla, i hřích nevyhnutelně na všechny přešel.“ — Již několikrát bylo v Blahověstu na tuto nešetrnost (nechci říci zámyslné podřívání katolictví) poukázáno, a když předce zlovolně se nám nevěrecké zásady v lehounkém rouše do očí epou, nemůžeme lidu odporučet a ku pilnému čítání schvalovat, co hany zasluhuje; — při takovémto *pokračování* nevystačí prázdná skořepina vlastenectví, kde na místě zdravého jádra křesťanského, šlechetné osvěty, mizerná se skýtá v překladu cizinská slátanina! Takovou osvětu si nechte! Lépe méně vědomosti v počestné zbožnosti, než hlava moudrá a srdce lotrovské. Ne nevěrce, ale spravedlivce chceme mít z časového pokroku! To není: *Vždy dle pravdy!*

F. B.

Z Inomostí*) v Tyrolsku 29. prosince 1865.

(Zprávy o krajanech od krajanů v Tyrolsku.)

O hlavním městě nejkatoličtější země rakouské zřídka bývá čeho se dočísti v

těchto listech, věnovaných především potřebám a záležitostem domácím; stane-li se to jednou za čas, bývá to obyčejně zpráva jen o věcech povšechné důležitosti, týkajících se i nás i jiných. Tentokrát ale něco o krajanech — od krajanů.

Nedávno pravil mi kdosi, ti Češi že jsou všude. Nevím, nechtěl-li tím něco nechvalného o Česích říci. Mám za to, že ke cti jest to národu, vycházejí-li anebo vysílání-li bývají ze středu jeho synové do ciziny, ne aby tam zvyknouce cizáctví toto pak do vlasti přinášeli a bratry doma jemu navykali, nýbrž aby co jinde viděli a slyšeli nebo sami zakusili, to potom vlasti za vděk přinesli, a k časnému i věčnému blahu krajanů obrátili. Za touto asi příčinou dostalo se též několik bohoslovců z Čech a z Moravy do Inomostí, do zdejšího od Jesuitů zřízeného konviktu pro bohoslovce, nazpůsob římského „Collegium germanicum“, kde většina našich profesorů, samých to Jesuitů, bohosl. studia konali. Když r. 1858 přičiněním kněží z tovaryšstva Ježíšova zřízena byla při zdejší, dříve žertem „bohaprázdnou“ nazývané universitě fakulta theologická, studovalo zde všeho všudy 6 bohoslovců, letos je jich tu 177 (vloni 153), z Rakouska (93), z Němec, Švýcar, Francie, Italie i odjinud (celkem 84). Světských posluchačů jest 90 (z 29 diecesí) a řeholních 87 (z 14 klášterů, 8 řádů, mezi nimi 36 bohoslovců jesuitských). V konviktě onom bydlí letos 91 (vloni 65) bohosl., a to: 19 z Čech (z Vyššího Brodu 9, z Oseku 7, ze Želiva 2, z diec. Litom. 1), 3 z Moravy (z Nové Říše, kláštera prémonst. 2, a z diec. Olom. 1), z Chorvat 2, Tyrol 8, Styrska 8, Rakous nad Enží 5, Uher 3, Sedmíhrad 2, Voralberku 1 a 40 cizozemců. Kněží studujících ještě theologii zůstává nyní v konviktě 8. Ze slovanských časopisů odebírá se v konviktě: „Národ“, „Mor. Orlice“, „Blahověst“, „Budišov“, „hornolužský“, „Katholski Posol“, chorvatský „Katolički zagrebački list“ a vědecký časopis „Književnik“.

O minulých svátcích slavil v den Božího narození Moravan pan Gilbert Langhammer z Nové Říše v nedalekém, asi 1/4 hod. od města vzdáleném klášteře prémonstrátském, Wilten zvaném, kněžské prvotiny. Byla to vzácná slavnost pro ten klášter, kde není pamětníka, aby kdo cizí téhož řádu, neku-li z našich krajin, tam byl kdy první mši sv. sloužil. Proto jak veledůstojný pan opat, tak velebný konvent seč byli se přičinili, aby důstojně o-

*) Innsbruck čili Inomostí? — Říkáme-li místo Bruck Most, místo Zweibrücken Dvoumostí, proč by též místo cizinsky znějícího Innsbruck nemělo se užívatí vhod přeloženého Inomostí a při tom též setrvati? Nač třeba nám nešvarného rčení Inspruk, nač také jotovaného Jinomostí? —

slavili vznešenou tu oběť, kterou poprvé krajan náš obětoval Bohu, což zajisté se strany naší všelikého uznání zasluhuje. Téže noci slavili v městě ještě dva novosvěčenci (bylot jich 21. pros. 6 na kněžství od nejdůst. pana biskupa brixenského vysvěceno, 5 z konviktu a 1 scholastik) ve dvou rozdílných kostelích kněžské prvotiny, všude bylo lidí jako nabito. Panujet tu mezi lidem přísloví, že se musí k vůli požehnání novosvěčeného kněze aspoň jedny železné podšve roztrhati, a zásadě té věrni přicházejí Tyroláci na 3—4 hodiny z vůkolí k slavnosti kněžských prvotin, ač má skoro každá větší ves zde, čítá-li 500 až 600 duší, svého faráře, někdy i kaplana, tak zvaných přifařených obcí tu jest velmi po řidku. Nicméně každý ten kostelík je vkusně, mnohý i umělecky upraven, hojně, zvláště uvnitř, malbami na obmítce, polovypuklou prací a jinými ozdobami nikoliv bez ladu a souměrnosti vykrášlen, zejména co se oltářů týče, a to namnoze z dárků dobrodinců, příslušníků farních a poutníků.

Velice si též dobromyslní Tyroláci libují v jesličkách, které jinde „vánočním stromkům“ místa ustupují, a není snad kostela a kaple poněkud větší, ani domu v městě i ve vůkolí, kde by nebyly. Viděl jsem nedaleko odtud v jednom ne právě malém kostele zdejšího okolí jesle či „betlém“, které zaujímaly téměř celou poboční stranu loďe chrámové. Jednotlivé sošky na střevis vysoké, sličně vyřezány byly od prostého venkovana, jemuž se o tělesoměrství, náuce o svalect, hnátech a podobných pomůckách řezbářů ani nezdálo.

Dne 6. prosince měl P. Wenig z řádu jes., rodem z Čech, t. č. rektor magnific. zdejší posud kusé university, zahajovací (inaugurační) řeč „o pokroku vědy“, dokazujíc, že věda musí něco předpokládati, že není nekonečna a že není účelem sobě samé, pak že učení cirkve katolické nikterak není vědě na odpor. Vyjde co nevidět tiskem, však vsadil bych sto na jednu, že nedostane se tolika lidem do rukou, kolika řeč jistého rektora magnif., jenž bez obalu v ní praví, že nikoliv nehodlá vytýkati meze učenému bádání, zdali přece člověk nepochází — od opice!

Bude-li, jak na tyrolském sněmu navrženo, zdejší universita doplněna fakultou medicinskou, kdo ví, aspoň se tak proslychá, nestane-li se Inomostí sídlem oné katol. university, o níž, jak známo, katol. jednota německá již mnohá léta usiluje. ~~~~

Z Říma 25. provincie 1865.

(Odpověď sv. Otce. Výbuch Vesuvu. Matriky v Itálii.)

Dnes přijal sv. Otec po slavné mši svaté, kterouž byl u sv. Petra sloužil, obvyklá blahopřání sboru kardinálův, pronešená ústy J. Em. kardinála-vikáře Patrizi-a. Sv. Otec odpověděl výmluvnou řečí v ten smysl, že Bůh církev svou v bouřích nikdy neopouští. Upamatoval na Krista Ježíše, an spal v lodičce vysoko a hrozně zmitané na zbouřeném jezeře Genezaretském. Zdá se, doložil Pius IX., jakoby týž Ježíš i nyní spal, avšak On bdí v srdci svém, aby střežil a hájil svou sv. církev. Nedávno vyznal kdosi, že budoucnost jest v rukou Božích. Pravda, ale tuto budoucnost nechová Bůh pro nikoho jiného, leč pro svou církev, jejížto vítězství nepodléhá žádné pochybnosti. — O slavnosti Nep. Početí P. M. otevřel se nový jícen na vrchu Vesuvu nedaleko městečka Torre del Greco. Propuklinou vychází a vysoko se vymetá žhavá lava a rozprostírá se až k samému moři; železná dráha jest přetržena. Obyvatelé utekli se do Neapole, dvě hodiny vzdálí, a přičítají zachránění své Neposkvrněné Panně, ku kteréž tento dobrý lid od pradávna velkou chová důvěru a úctu, což v lonském ročníku „Blah.“ jiný dopisovatel dobře vyličil. — V jednom dopisu před novým rokem pověděl jsem, že v Itálii „svobodné“ budou od nového roku matriky v rukou světských. Dokládám, že mnozí biskupové italští vydali pastýřské listy, ukládající farářům za povinnost, aby i v novém roce církevní seznamy pokřtěných, oddaných, zemřelých a p. dále vedli, jako před tím. Jsou v mnohých menších místech přednostové, jimž psaní jest věci ne-li neznámou, alespoň velmi nesnadnou, a již proto dobře udělali biskupové, starajíce se o ty důležité zápisy, at nic nedim o tom, že to „Rituale“ předpisuje. ∞

KRONIKA.

Z Prahy. Domáci i příchodí spěchají k radnici Staroměstské pohledět na obnovený starožitný orloj, jenž po staletém odpočinku opět službu konati počal o půlnoci na den nového roku. — Jiný cíl pouti za těchto dnů jest podzemní kaple Betlemská na Karlově a chrám sv. Apolináře, kdež vystaveny jsou snahou a štědrotou vp. faráře Fr. Šimence podél celé lodi chrámové nové jesličky. — V přemnohých kalendářích udán jest svátek

nejsv. jména Ježíš omylem na den 21. ledna. Slaví se vždy v neděli druhou po Zjevení Páně, t. j. letos 14. ledna. V ten den a po osm následujících dní udělují se plnomocné odpustky všem, kdož z hříchů svých skroušeně se vyznavše a nejsv. Tělo Páně přijavše zpívané mši svaté přítomni jsou. — Zejtra, o slavnosti *Zjevení Páně*, bude JEm. nejdůst. p. kardinal arcibiskup sloužiti u Všeoh Svatých v 11 h. slavnou pontifikální mši sv.

— J. Vel. císař *Ferdinand* daroval na obnovu kostela v Horním Jelení 400 zl.

— K Dědictví sv. *Prokopa* přistoupili pp. Frant. Michal, bohoslovec v Budějovicích, Jos. Vytopil, chovanec arcib. semináře v Kroměříži, Ant. Šeps, kaplan v Činěvsi, Jan Hanuš, žák gymnas. v Král. Hradci, Jan Novotný, kaplan v Německém na Moravě, Ign. Kubašta, farář v Bechlíně.

— Pobožnost *40hodinná* bude se konati 5.—9. ledna u sv. Jana Nep. na Skalce, 10.—14. u sv. Havla, 15.—19. u sv. Františka (u křížovníků).

— Vp. Jan Nep. *Velhartický*, adjunkt fakulty theologické, podstoupí d. 9. ledna o 10 h. dopolední veřejnou disputaci a bude 11. t. m. o 10 h. ve velké síni kolleje Karlových na vysokých školách povýšen za doktora bohosloví. Tiskem vydané „věty“ (theses), k jichž hájení se nabízí, věnovány jsou J. M. urozu. pánu Janovi Karlovi hraběti Kolovrat-Krakovskému, svob. pánu z Újezda, e. k. komořímu a t. d.

— Spolek *Arimatejský* pochoval v prosinci m. r. 76 chudých v Praze zemřelých křesťanů, za celý rok 1865 však 1195 osob.

Z Budějovic. J. M. nejdůst. p. biskup vydal na den Všeoh Svatých *pastýřský list* o bratrstvu ustavičného učení nejsv. Svátosti oltářní. (Bude uveřejněn v „Blah.“) Dne 27. prosince přijal v domácí kapli biskupské své residence *vyznání víry katolické* od baronek Susany a Marie z Leonhardi, dcer † svob. pána *Leonhardi*, majitele statku Stráže. Slavnost začala v 8 h. vzýváním Ducha sv. Po té učinil nejdůst. p. biskup krátkou řeč k urozeným konvertitkám, které pak v ruce jeho složily vyznání víry. Při mši sv. podal vrchní pastýř novým dcerám církve, svátosti pokání s Bohem smířeným, nejsv. Tělo Páně a po mši sv. udělil jim svátost biřmování. Byla z toho radost veliká zvláště ve Stráži, kde obě baronky pro svou dobročinnost k chudým požívají veliké vážnosti.

Z Vidně přinesly nám noviny malý obrázek, z něhož poznati lze, čeho by se mohli nadíti katolíci od lidíček, jimž jest

protivný obraz křesťanský, jehož se bojí jako zlý duch kříže. Zkušební síň akademie gymnasia ve Vidni má se opatřiti na stropě malbou na obmítce, představující sv. otce východní a západní církve a svaté patrony dolnorakouské, sv. Leopolda a Severína. „Presse“ dověděvši se o tom, táže se: zdaž prý se tím má snad naznačit podřízenost školy církvi? Můj Bože, jak leží té novinářce na srdci ty školy katolické, jak ji těží ta podřízenost školy národní i střední pod dohledku církevní! Tak tuze, že ji tlačí, jako mūra spícího. Ovšem kdyby tam na té obmítce byly vymalovány bůžkové a bohyně pohanské, to by byl pokrok a důkaz, že škola směřuje k přístavu, kde by ji ráda viděla Presse a družky stejné smýšlející. A je to také opovázlivost od katolíkův, dáti si ve škole vymalovat svaté otce a patrony! My ale tážeme se: co je „Presse“ do toho, jakými obrazy a malbami opatřují a okrašluji katolíci své příbytky a místa, jež mládež *katolická* navštěvuje? —

Ze Švýcar. Jak liberálové jsou důslední a na dvojí měří míru, jednou pro sebe, druhou katolíkům, dokázali nedávno v Bernu ve Švýcařích. V kantonu Uri byl jakýsi tiskař Kyniker soudem odsouzen ku tělesnému trestu metlou, že veřejně ku pohoršení jiných popíral jsoucnost Boží. Proti tomu pozdvihli hlasu liberálové v Bernu v shromáždění národním, dokládajíc, že takové trestání nesrovnává se se zásadami lidskosti našeho věku (jaký to útlý jemný cit!) a vyslovili Kynikerovi rouhači, hotovými vyplacenému, svou soustrasť, ujišťující jej, že tím dobrá jeho pověst nemůže trpěti. Tím samým časem ale a v témž shromáždění navrhoval jiný liberal Bernský, aby každý, kdož popřeje útulku neb přístřeší jesuitovi, byl trestán trestem, jaký zastihl Kynikra. — A to by nebylo proti zásadám lidskosti? Trestati rouhače a popíratele Boha tělesným trestem, jest na úkor lidskosti, a trestati a zmrskati přechovávatele jesuity, není proti zásadám lidskosti. Jak krásná, roztomilá důslednost a dvojí míra. —

Z Říma. Dne 18. pros. zesnul v Pánu JEm. první kardinal-jahen Luigi *Ciacchi* v 78. roku věku svého. Kardinálem byl od r. 1838.

Z Francie. Mons. Dupanloup, biskup Orleánský, zvolen jest v Chambéry, rodišti svém, za čestného kanovníka katedrální kapitoly a přijal toto vyznamenání.

Z Anglicka. Jak utěšeně v této zemi rozkvétá katolická církev, toho nejeden

důkaz rok právě minulý 1865 podává. V Londýně dne 12. prosince posvěcen nový chrám katolický ke cti sv. mučovníků Anglických, z nichž někteří dávno již požívají obecné úcty v křesťanstvu, tak n. př. sv. Alban, sv. Tomáš z Kanterbury, sv. Edmund a j. Nový tento chrám nalezá se nedaleko místa Rower Hill, kdež někdy Tomáš Morus, Jan Frisher, biskup z Roschestrů a jiní mnozí usmrceni byli pro víru. Není to sice chrám skvostný, jestiž z cihel a z železa vystaven; nicméně těší se katolíci Londýnští z toho, že půda, krví vyznavačů víry za dob Jindřicha VIII. a Alžběty skropená, nyní znovu posvěcena jest zbudováním stánku Hospodinova. — Tolikéž zakoupeno již místo k stavbě katedrálního chrámu Westminsterského, a stavitelové byli jsou vyzváni, aby podali nákresey ku stavbě. Toliko o slohu není posud shodnuto, má-li býti gotický či raději starořímský na způsob basilik. V biskupství *Liverpoolském* r. 1844 bylo v celku 71 far („missiemi“ nazvaných), 92 kněží, jeptišky ve dvou klášterích, řeholník ani jeden. Roku 1865 ale — dle svědectví biskupa *Liverpoolského* Msgr. Grosesamého — nalezalo se v diecési 108 far, 200 kněží, 4 kláštery řeholníků, 28 klášterů pannen; školy těmto řeholím svěřené navštěvovalo 20729 chlapců; mimo to bylo škol středních v diecési 10 s 604 studujícími, a 6 ústavů vychovávacích s 199 chovanci. Podobně zřízen jest i ústav ku vzdělání učitelů katolických, z nichž 251 od vlády anglické již bylo potvrzeno. V Liverpoolu mimo to nalezá se sirotčinec pro chlapce, jenž svěřen jest správě Milosrdných sester a jiný sirotčinec pro děvčata správě sester blah. Panny; o útočiště osob padlých péči vedou sestry Dobrého Pastýře; tamto zřízena též škola průmyslová u sv. Jiří, dům pro dívky, jež řádné služby nalezti nemohou; dům pro opuštěné ženy; ústav sv. Alžběty ku vzdělávání hospodyn; útočiště slepých; ústav k polepšení spustlých jinochů atd. — S vychováváním mládeže katolické se v Anglicku obzvláště zabývají bratři sv. Františka Xaverského, jichž doposud se čítá 120; avšak obce si jich tak četně žádají za učitele neb ředitele škol, že by ani počet 300 nevyhověl všem požadavkům. Jedině v městě Manchesteru se jich 20 nalezá; vyučují tam 1300 žáků.

Slovutný učenec Dr. Pusey, jehož Prozřetelnost Božská použila k probuzení znamenitého obrátu ve smýšlení a nábožen-

ském životě Angličanův (ač sám do lůna kat. Církve potud se nenavrátil) vydal spis pod názvem „Eirenisson“ (t. j. mírumilovný či posel míru), v němž hledí dokázati, že církev anglikánská jest částí církve katolické, že ani jediný článek anglikánské víry se neprotiví dogmatickým výrokům obecného sněmu Tridentského; tudíž prý nezbyvá nic jiného, leč aby obnovena byla jednota, kteráž jindy spojovala obě církve a s kterouž se zcela dobře srovnává uznání jakési supremacie (vrchní moci) papeže Římského. Spis tento (zahrnující 400 stránek) způsobil nemalý povyk po celé Anglii; veškery listy veřejné se o něm pronesly v obšírných článcích, jedny souhlasíce, jiné odpor činíce. To však jisto jest, že Dr. Pusey upřímně si přeje spojení církve anglikánské s katolickou, a zajisté lze se nadíti, že v brzku Pusey sám odloží zastaralé předsudky, kteréž mu posud překážely v poznání pravého původu a cíle církve katolické.

Literní oznamovatel.

— „*Věstník*.“ Ročenka pro učitelstvo národních škol v diecési Kralohradecké na rok Páně 1866. Ročník III. S vůlí nejdůst. biskup. Ordinariatu ve prospěch pedagogia Kralohradeckého vydává Dr. Jan Marek, prof. bohosloví, rada cír. soudu atd. Tiskem Ladislava Pospíšila. Obsahuje kalendář, pak na str. 1—136. čtení poučné i zábavné, a zprávy úřední; v příloze (88 stran velké osmerky) seznam učitelstva v biskupství Kralohradeckém a účty pedagogia v Hradei Králové. Čistý výnos „*Věstníku* na rok 1865,“ totiž 613 zl. 3 kr. (31. května m. r.) obdrže lpensijní fond učitelských vdov a sirotek.

— „*Máj*.“ Báseň romantická od Karla Hynka Máchy. Ilustroval Bohuslav Kroupa. Nákladem knihkupectví Kobrova v Praze. Vydání skvostné na 43 stranách.

— „*Opavský Besedník*“ přestal koncem min. roku vycházeti, též „*Cyrill a Method*.“

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Panu zesnul:

p. Jak. *Půlák*, kněz na odpoč. v Plzni, 30. prosince (nar. v Plzni 25. července 1800, posv. 14. srp. 1826).

Vyznamenání jsou:

P. Hugo Jan *Karlík*, kněz ř. premonstr. Teplských, farář v Uherci, jmenován správcem vikariátu Plzeňského (viz dopis z Plzně);

- p. Wolfgang *Netsch*, farář v Lokotíně, jmenován sekretářem vikariatu Žlutického;
- p. Ant. *Hora*, sekretář a rada manž. soudu, jmenován k. arc. ordinariátním komisařem na měst. real. gymnasiu Malostranském v Praze.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Fr. *Rezáč*, býv. spiritual u sv. Jiří v Praze, za faráře v Litni;
- p. V. *Rothberger*, admin. za faráře v Ratajích,
- p. Jos. *Macháček*, admin. v Kamýku, za proz. kapl. do Podčepic;
- P. Jos. *Vacek*, křížovník, kapl. za admin. v Ounošti;
- P. Jan *Kostelecký*, kříž., koop. u sv. Františka v Praze, za kapl. do Ounoště;
- p. Jan *Kulanda*, kapl. ze Sv. Pole do Všerub.

Uprázdňená místa:

Místo *čestného kanovníka* na Vyšehradě, od 22. pros. 1865.

Místo *vikaristy* a katechety na Vyšehradě, od 22. pros. 1865.

V biskupství Litoměřickém.

V Pánu zesnuli:

- p. Frant. *Fuchs*, farář v Opočně 31. pros. 1865 (nar. 2. ledna 1803, kněz od 24. srpna 1828).
- p. Josef *Mlejnek*, kapl. v Týně nad Rovenskem (nar. 23. července 1834, kněz od 31. července 1860).

Vyznamenán jest:

- p. Ant. *Tichý*, bisk. vikář, farář v Církvici, jmenován osob. děkanem.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Vilém *Hikisch*, admin., za děkana v Zákupech.
- p. Frant. *Zima*, špitalní kapl. v Doksech, za faráře v Mukařově.

V biskupství Budějovickém:

v Pánu zesnuli:

- p. Jan *Schauf*, jubil. kněz, arcikněz okr. Vimberského, kons. rada, os. děkan v Zdíkovci, 14. pros. 1865; (nar. ve Vimberce 14. května 1790; kněz od 15. srpna 1813.)

Vyznamenán jest:

- p. Ant. *Gottwald*, býv. farář v Starém Sedle, za příčinou druhotin kněžských jmenován bisk. notářem.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Martin *Sperl*, admin., za faráře v Merklíně;
- p. Jakub *Maresch*, farář v Chanovicích, za faráře do Neurazu;
- p. Josef *Waňaus*, farář v Pláni věžovaté, za faráře do Sudoměřic;
- p. Josef *Neumann*, kapl. v Táboře, za admin. do Dražic;
- P. Theodorich *Hladík*, kněz ř. premonstr. a kapl. na sv. Kopečku blíž Olomouce, za kooperátora do Milevska;

- p. Jos. *Baar*, koop., za administr. v Písku;
- p. Ferd. *Kobliska*, admin. v Neurazu, za admin. do Chanovic;
- p. Ant. *Bruha*, koop. za admin. v Pohnání;
- p. Jan *Hanžl*, koop. za admin. v Zdíkovci.

Uprázdňená místa:

Rudolfov, fara patron. města Budějovic, do 16. února.

Chanovice, fara patron. p. Frant. Gust. Bechra, do 18. ledna.

Pláně věžovatá, fara pat nábož. matice, do 5. února.

Písek, děkanství patron. města Písku, do 24. ledna.

Pohnání, fara patron. nábož. matice, do 26. ledna.

Zdíkovec, fara patron. knížete ze Schwarzenbergu, do 2. února.

Bělá, fara patr. svob. p. Koc-e z Dobrše.

Dražice, fara patr. města Tábora.

Veselí, fara patr. kníž. ze Schwarzenbergu.

Náš program.

„**Blahověst**“ na nové, šestnácté pouti své po vlastech česko-slovanských I. P. 1866 bude opět přinášeti:

I. na neděle a svátky církevního roku homilie sv. otcův a učitelů církevních, krátká rozjímání, přiměřené výklady, anebo vzdělavatelná pojednání z oboru učení o víře a životě křesťansko-katolickém;

II. výklady o posvátných obřadech, časoch a zřízeních Církve katolické;

III. vzdělavatelné příběhy z života světcův a světic Božích, životopisy příkladných výtečníkův křesťanských, poučné obrazy z dějin Církve katolické, obzvláště mezi národy slovanskými;

IV. zprávy o životě, působení a osadách misionářů katolických;

V. vypsání památných chrámův, obrazův a míst, drahých srdci katolickému;

VI. *povídky* a obrazy z života, legendy, básně a písně;

VII. zásady a rady, výstrahy a opravy vychovatelské;

VIII. *dopisy* a zprávy o životě náboženském ve všech končinách křesťanských;

IX. drobnosti z praktického života; námitky a útoky protivníkův;

X. zprávy o knihách a dílech uměleckých; přehledy literární;

XI. zprávy o Dědictví sv. Jana Nep., sv. Prokopa, Vojtěcha a j.;

XII. osobní věstník duchovenský ze všech dějepisů českých.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kníž. arcib. semi-
náři číslo 190—I.

Expedice:
v kat. knihkupectví
B. Stybla,
na sv. - Václavském
náměstí, čís. 786—II.
Nedostlá čísla rekla-
muje nejedno
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasý katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

Předplácí se
v expedici
i u všech řádých
knihkupečů
na rok: 2 zl. 50 kr.
na půlro.: 1 zl. 30 kr.

Po poště:
Celoroč.: 3 zl. — kr.
půlroč.: 1 zl. 55 kr.

— 00 —

Předplacení čtvrt-
letní se nepřijímá.
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přísl. XIV. 34.)

Sv. Basilia řeč v čas hladu a sucha.

(Z řečtiny přel. prof. Jan Nep. Desolda.)

(Pokračování.)

4. Takováť jest mysl služebníků rozumných; takovéť pokání hříšníků břemenem hříchů sklíčených. My se ale hříchů neustále dopouštíme, málo pak a jen nedbale k pokání se máme. Kdož pak se na modlitbách trváje v slzy rozplývá, aby příhodné vláhy a úrodného deště na Bohu si vyžádal? Kdož pak se snaží smýti skvrny nepravostí svých dle příkladu sv. Davida krále „*smáčeje slzami lože své*“ (Ž. 6, 7.) Kdož pak umývá nohy poutníkův, a prach poutných stírá, aby si v čas Boha smířil a osvobození od sucha si vyžádal? Kdož pak živí sirotka, aby nám pak za to i Bůh oživil úrodu naši, jenž nic jinak než jako nějaký sirotek nehodami povětrnými škodu trpí? Kdož pak se ujímá vdovy sklíčené starostmi o živnostku svou, aby i nám Bůh živnosti v hojné míře propůjčil? Roztrhni nespravedlivý úpis, abys tak hříchu se sprostil; smaž úmluvu přetěžkých úroků, aby tobě země úroku obyčejného zrodila. Neboť když měď a zlato a jiný neplodný kov plodným proti zákonům přírodním činíš, neplodnou ti bývá země, jsouc jinak přirozeně plodnou, a k potrestání obyvatelův svých sama k neplodnosti bývá odsouzena. Ukažtež medle vy, jenž lakoty si hledíte,

jenž bohatství nad míru shromažďujete, jaké moci mají poklady uschované, jakého prospěchu poskytají, když nás rozhněvaný Bůh dále ještě trestati bude. Brzo budou nad zlato bledšími, kdožkoliv pokladů hromady ukládají, jak mile se jim totiž chleba, jímž včera a předečím pro hojný jeho důstatek povrhovali, nedostane. Dejmež tomu, že není nikoho, kdož by prodával, aniž pak důstatku obilí na sýpkách se nachází; což pak ti tehdaž, řci, prospějí sebe těžší vaky zlata a stříbra? — Zdaž-li pak se i s nimi spolu pod drn nedostaneš? Což pak jest veškeré zlato jiného leč hrouda? Což jiného, leč bláto neužitečné, jenž se někdy s blátem těla v jedno smísí? Všecko máš, to však jediné a to nejpotřebnější ti zbývá, moci totiž sebe samého uživiti. Se vším svým bohatstvím utvoř jen jediný mráček, učin, aby jen několik krůpějí s hůry skaplo, donuť zemi úrodnou býti, ulev pyšným a hrdým bohatstvím přítomné nouzi! Snad si svými poklady brzo získáš některého zbožného muže, jenž by ti co druhý Eliáš Thesbitský modlitbou svou nějaké úlevy v těchto nesnázích vyžádal, jakkoliv by byl člověk nemajetný, bledý, bosý, bez domova, bez příbytku, núzný, o jediném šatu, jako Eliáš o pláští ovčím, jenž ale jako onen v modlitbách byl vzrostl, postem se byl otužil. A když

se ti k prosbám tvým přimlouvou takového muže pomoci od Boha dostane, nebudou ti pak k smíchu veškeré s nesmírnými starostmi spojené statky pozemské? nepovrhneš-li pak zlatem? nepohodíš-li pak stříbrem co mrvou, jež jsi prv všemohoucími a nejupřímnějšími přáteli nazýval, jež jsi ale poznal býti ničemnými pomocníky v čas potřeby? Skrze tebe Bůh tuto bídu seslal, poněvadž sám jsa majetným, ničehož jsi nedával, poněvadž jsi nuzných si nehleděl, poněvadž jsi k zarmouceným ani oka neobrátil — poněvadž jsi se nesmíloval ani nad těmi, kteříž tě na kolenu o pomoc žádali. Přicházít nehody na veškerý lid i pro viny jednotlivcův; *nepravost jediného splácívají často národové*. Achaz svatokrádeže se dopustil, a veškeré vojsko trestáno bylo. (Jos. 7.) Jediný *Zambri* ve smilstvo se spustil s Madianitou, a celý národ israelský trestu propadl. (4. Mojž. 25. 6, a d.)

5. Všickni tedy i soukromí i společně životy své prozkoumejme; budiž nám tato suchota učitelem, nás každého zvlášt na hříšnost naši připomínajícím. Rceme i my s šlechetným Jobem to vroucné slovo: „*Ruka Hospodinova dotkla se mne!*“ (Job 19, 21.) Nejvíce tedy a nejprvé strasti tyto hříchům svým přičítejme. — Šmíme-li ale ještě mimo to některý jiný toho důvod přidati, jest to ten, že takové života nesnáze duše lidské co zkouška potkávají, aby se totiž v nehodách ukázalo, kteří jsou dobří, buďtež si chudí, buďtež si bohatí; neboť jedni i druhí utrpením zkoušení i utvrzení bývají. V takové totiž době okáže se každý, jakým jest, onen totiž štědrým, a lidumilným, tento pak vděčným, anebo na opak rouhavým, jenžto mysl svou dle doby čerstvě měnívá. Známt já mnohých (a moje lidí známost nezakládá

se na pouhé pověsti, nýbrž na zkušenosti), jenžto Bohu, štědrému dobrodíteli svému, ne-li důstatečných, alespoň jakýchž takýchž díků vzdávají, ale jen dokaváde se jim důstatek potřeb živnostních propůjčuje a dny jejich, jak říkáme, dobrým větrem plynou: jak mile se ale okoličnosti jejich v opáčný stav zvrtnou, a kdo bohat byl, chudým, kdo tělesně staten, nemocným, kdo ctěn a veleben, zavrženým a zahanbeným se stane: tuť náhle bývají nevďečnými, mluví rouhavá slova, zanedbávají modlitby, mrzíce se na Boha, jako na nesplatného dlužníka, místo co by se k Němu jakožto k Hospodinovi rozhněvanému zachovati měli. Však odstuptež od nás myšlení taková! Ty když znamenáš, že Bůh obyčejných darů ti nepropůjčuje, myslí, že Bohu není nemožno, potřebné živnosti poskytnouti. A jak to? Ant totiž jest Pán nebes i celého velekrásného světa, moudrý ředitel roků a počasí, prozřetelný správce veškerenstva, určiv částky roční a obraty povětrné tak, že takměř kolem řádně po sobě jdou a jedny druhých stíhají, aby rozmanitostí svou rozličným našim vyhověly potřebnostem. Tak nyní se nám dostává vláhy, potom pak nastupuje teplo, a opět panuje zima, a na to zase ani potřebného sucha nám nezbyvá. Mocen tedy jest Bůh; když ale mocen, jak každý uznává, zdaž-li pak mu bude scházeti dobroty? — To nelze říci. Neboť jakáž pak potřeba, kdyby nebyl dobrotivým, byla by ho donutila hned z prvopočátku stvořiti člověka? Kdož medle mohl Jej, co Stvořitele, proti vůli přinutiti hlíny se chopiti a tak velekrásného tvora působiti z bláta? Kdož Jej mohl mocně přemluvit, aby dle svého obrazu ducha rozumného člověku vdechnouti ráčil, aby odtud počna umění všelikých schopen byl a nau-

čil se zpytovatí věci nejvznešenější, jež smysl nižádný nepojímá? To kdožkoliv pozoruješ, poznáš, že dobrota jest Bohu vlastností přirozenou, kteréž mu ani posud neschází. Neboť což pak mu i nyní překáží, rei, aby sucho, ježto nás svírá, proměnil v úplný požár? Aby slunce jen dost málo své obyčejné dráhy opustivši a k tělesům pozemským se přiblíživši, mžikem všecko co vidíme spálilo? anebo aby dštil oheň s nebes, jakož druhdy ku potrestání hříšníkův učinil? Žpamatuj se, člověče, a rozumu svého zdravě používej! Nebuď jako nerozumná děcka, kterážto byvše od učitele trestána, tabulky mu rozbívají, otcí pak, když k vlastnímu jich prospěchu pokrmu jim zadržuje, šat trhávali anebo matce obličej nehtama rozdrápávají. Lodní správce se v bouři, zápasník v zápasu, vůdce vojenský v boji, člověk velikomyslný v utrpení, křesťan v pokušení zkouší a zdokonaluje. Zármutek duši co oheň zlato čistívá. Jsi chudým? Nepozbývej mysli, neboť přílišná trudnost bývá příčinou hříchu, anť totiž zármutek rozum dusí, mysl v nejistotu závrať pohřizuje, a z této nejistoty nevděčnost v ní zplozuje; nýbrž měj důvěru v Boha! Což snad nepatří On na úzkost tvou? Máť On chleba v rukou svých, ale čeká sdáváním, aby vyzkoumal stálost, aby seznal mysl tvou, není-li totiž jako u lidí nestřídmých a nevděčných. Neboť, tito dokaváde ještě jídla v ústech mají, chválí, pochlebují, obdivují, jak mile však stoleček se odstaví, mečí jako kamením rouhavými slovy po těch, jimžto před nedávnem co Bohu se klaněli. Projdi starý, projdi nový zákon a nalezneš v jednom i druhém mnohého příkladu, jak Bůh obzvláště své sluhy živil. Eliáš přebýval na hoře Karmelské, hoře vysoké, neobývané, pusté pustině;

duch byl spravedlivému tomuto všechno, zásoba jeho byla důvěra v Boha. Jsa takto živ, neumřel hladem, nýbrž dravci nejdravější a nejžravější, ti mu přinášeli potravu a jídla mu služebně poskytovali, jsouce jinak zvyklí na jiných potravu si loupiti; ti tedy k rozkazu Hospodinovu změnili povahu svou, věrně donášejíce Eliášovi chleba i masa. Že takto sloužili krkavci muži Božímu, víme ze svatých dějin. (III. Král. 17, 4.) — Vězelť pohřizen v Babyloně v jámě lvové mládeneček israelský, nešťastně zajat, ale svoboden duchem a myslí. I jak mu tam bylo? Lvové se proti přirozené povaze své postili, živitel pak jeho Habakuk uchvácen byl od anděla a nesen i s potravou povětřím, aby spravedlivý nepošel hladem; prorok Páně krátkým časem vykonal nad zemí i nad mořem celou cestu z Judské země do Babylonu. (Dan. 14, 30.)

6. Což pak opět lid na poušti, ježž Mojžíš krmil? Jakž ten jim opatřil pokrmu po 40 let? Tam nebylo ani rozsévače, ani pluhu, ani stodoly, ani lisu, ani špižírny, a měli přece potravu bez setby, bez orání; prameny vod jim vydala skála, jichž prvé nebylo, jenž se ale nyní dle potřeby jejich vyřinuly. Ponechávám zvlášť zevrubně vyčísti veškerá dobrodiní prozřetelnosti božské, jež lidem tak často, tak otcovsky prokázal. Ty pak vytrvej maličko v nehodě své, jako statný Job, a abys v bouři nezahynul, nezahazuj nižádného zboží ctnosti, jímž jsi se zásobil. Zachovej zvlášť v duši své drahocenný poklad vděčné mysli, a jistě že i ty za vděčnost svou vezmeš dvojnásobné hody. Připomeň si slovo apoštolo: „*Ve všem díky činite!*“ (I. Thes. 5, 18.) Jsi chudým? Aj, máš bližního mnohem chudšího. Ty máš zásoby na deset dní, onen na

jeden. Co dobrý a štědrý rozděl se s ním o to, čeho ty více máš. Nezpěčuj se i z mála dáti, nehleď ku svému prospěchu více, než k nouzi všeobecné. A byt by ti jen jediného chleba zůstalo v zásobě a stál u dveří tvých nuzný žebře, vyndej ze špižirny i tento jediný chleba a vezma ho do rukou a k nebi pozdvihna rei takto vroucně a vděčně: „Hle, Hospodine! jediný chleba tento a nouze zjevná, nebezpečná; já však příkázání Tvého více si vážím, než života svého, a z mála uděluji lačnému bratru svému; račiž i Ty dáti služebníku svému, v nebezpečí postavenému. Známt Tvou dobrotivost, důvěřuji se v mocnost Tvou! Neodkládáš dlouho s dobrodiním svým, nýbrž rozdáváš kdy chceš dary své.“ — A když takto mluvíti, takto jednati budeš, budeť i chleba ten, jež v úzkosti své dáváš, semenem plodným, hojné vydá úrody, závazkem ti bude živnůstky, jistě ti získá milosti. Rei i ty s vdovou Sidonskou, pamětliv jsa onoho z časů podobných příběhu: „Žít jest Hospodin, že nemám chleba, leč tento v domě mém k výživě své a dětek svých.“ (III. Král. 17, 12.) A když dáš ze skrovné zásoby své, budeš i ty míti láhev oleje, jižto milost s hůry naplní, a nádobu mouky, jižto ubýváti nebude. Neboť svým věrným bývá Bůh milostí svou co hojné studně, z nichž se ustavičně voda váží a nikdy nevyváží, nýbrž dvojnásobně prameny své vydává. Půjč, kdožkoliv nuzen jsi, Bohu svrchovaně bohatému; pomni, že On vždy jako pro sebe samého přijímá, cokoliv zarmoucenému podáš, a ze svého opět každému nahrazuje. Věrnýť zajisté rukojmě, jenž všudy po zemi i po moři pokladů svých hojnost vyloženou má. A byt bys i na moři pluje to, co jsi Mu zapůjčil, zpět požádal, obdržíš u prostřed spousty

vod i úroky i jistinu. Neboť mnoho si zakládá na tom, přidati ještě k tomu, co se mu zapůjčilo. (Dokončení.)

Bratrstvo ustavičného uctění nejsv. Svátosti oltární.

(Pastýřský list Jeho Milosti nejdůst. pána Jana Valeriana, biskupa Budějovického.)

Léta Páně 1859 zavedl jsem v milé diecési své „Bratrstvo ustavičného uctění nejsvětější svátosti oltární.“ Horlivé účastenství, kteréž se hned na počátku pro toto bratrstvo na všech místech objevilo, a kteréž den ke dni pořád víc a více se rozmáhá, zřejmým jest mi důkazem, že jeho v život uvedením se nejen vřelé žádosti zbožných mých diecesánův vyhovělo, nýbrž že také požehnání Boží na něm spočívá, začež Pánu nebeskému budiž povinná chvála a díka.

Avšak v Praze se právě letošního roku utvořil pod ochranou Jeho Em. nejdůstojnějšího pána kardinála a arcibiskupa knížete ze Schwarzenbergu našemu bratrstvu podobný spolek k ustavičnému uctění nejsvětější Svátosti oltární, kterýž ale nad to výše vytknul sobě ještě druhou krásnou úlohu, totiž ozdobu chudých kostelů a oltářů zvláště na venku. Týmž způsobem jakož i podělováním pěknými mešními rouchy a kostelním prádlem bude spolek tento přispívati k oslavě služby Boží a zejména nejsvětější oběti mešní, ve kteréžto Syn Boží a Spasitel světa s nebe dolů na zem k nám sstupuje, aby pod neúhlednou rouškou způsobu chleba v nejsvětější Svátosti oltární mezi námi byl, svou všemocnou rukou nás chránil, obtíženě a zarmouceně těšil, nám žehnal, a jeho své, když by nás snad tížilo, ulehčil a osladil.

Na ten cíl a konec spojily se v Praze některé šlechtné paní, v jejichžto čele stojí vysoce urozená hraběnka Celestina Belcredi, chtějící tomuto krásnému a bohumilému účelu čas i práci svou obětovati, a výsledek jejich zbožného snažení byl ten, že hned letošního roku 35 chrámů Páně, jejichžto duchovní správcové se o podporu hlásili a chudobu svých kostelů od biskupských strážníků stvrditi si dali, poděleno bylo pěknými mešními ornáty a jiným bohoslužebným náčiním.

Aby tohoto druhého tak krásného jakož i bohumilého účelu bratrstva ustavičného uctění nejsvětější Svátosti oltární i v našem Budějovickém biskupství tak jak se

už v jiných biskupských osadách rakouské říše děje, se dosáhlo, toť jest zajisté nejvřelejší žádost srdce mého. I kojím se tou nadějí, že i mezi námi se najde dosti věrných duší, jenž ochotně a s radostí dle možnosti své přispívati budou k příslušné ozdobě chudých stánků Božích a k důstojnějšímu oslavení nejsvětějšího a nejvěššího tajemství svatého našeho náboženství, ješto nikoho není tajno, že vše, což se u příčině té koná, svrchovanému Hospodinu platí, na jehožto cti a slávě nám všem co nejvíce záležeti má, a kterýž zajisté všechny ty, jenž Jej byli ctili, také jednou poctí.

Povinnosti tohoto s bratrstvem ustavičného uctění nejsvětější Svátosti oltární spojeného spolku, jenž z *úďů, účastníků a dobrodinců* sestává, nejsou obtížné, jak průvodno jest z následujících stanov.

Povinnosti úďů. 1. Údem jest ten, kdož jednou za měsíc jednu hodinu, kterouž sobě sám dle své libosti obral, a to ve dne anebo v noci, možno-li v kostele, pakli to nemožno, tedy doma k uctění nejsvětější Svátosti oltární obětuje. S větší jest zásluhou, obrati sobě noční dobu, kdy božský náš Spasitel často se modlíval k Otci svému nebeskému za naše spasení. K vykonání této pobožnosti nejsou žádné zvláštní modlitby předepsány; velmi dobře se však k tomu hodí nábožné rozjímání bolestného utrpení Páně, vzbuzení víry, naděje a lásky s litostí, díkyčinění za tu nestihlou milost, kterouž nám Pán Ježíš ve Svátosti oltární prokazuje, žádost aspoň duchovním způsobem Pána Krista přijímat a konečně odprosení za urážky Jemu učiněné. Dále vykonána budiž modlitba za veškerou církev, za obrácení hříšníkův a za všechny jak živé tak i mrtvé údy a dobrodince bratrstva.

2. Každý úď musí měsíčně 1 krejcar, tedy za celý rok 12 krejcarů, čili jeden zlatý každoročně složit, kteréžto příspěvky se na zakoupení kostelních potřeb vynaloží.

Povinnosti účastníků. Komu z jakýchkoli příčin není možno, vzíti na sebe povinnost, vykonávati výše dotčenou měsíční pobožnost, může se státi aspoň účastníkem tohoto bratrstva, když totiž každý rok nejméně dva zlaté ku prospěchu chudých kostelů odvede. Účastníci však nemají podílu v odpustcích, kteréž se úďům udělují; nýbrž účastní jsou toliko zásluh a modliteb spolku a zvláště podělených chrámů Páně.

Povinnosti dobrodinců. Dobrodincové

bratrstva jsou ti, ježto nevzali na sebe povinnost, každého roku jistý peněžitý příspěvek odváděti, kteříž však k tomuto zbožnému účelu dle své libosti jakýmkoli způsobem přispívají, rozličné příslušné věci obětující, jako: plátno, krajky, hedbávné látky a podšívky, nitě a čehož potřebí je k vyšívání, obrazy, svíčky, zvonečky atd. Podobně může se chudým svatým posloužití šitím a vyšíváním a jinými pracemi, ku kterýmž se dobrovolně propůjčí zlatníci, stříbřníci, pozlacovači, malíři, sochaři, řezbáři, truhláři, zámečníci, knihari a jiní umělci a řemeslníci.

Z toho, co posud řečeno, vysvitá zřejmě šlechetná a bohumilá úloha tohoto krásného spolku, a čí srdce uvážením neskonale lásky v nejsvětější Svátosti oltární přítomného světa Spasitele rozhráto jest, tenť ovšem žádá sobě, tomuto Bohu lásky dokázati, že ho též miluje. Dokáže pak toho i tím, když dle své možnosti přispěje k uskutečnění zbožné úlohy téhož bratrstva. Medle kdož by sobě nebyl přál, pomáhati blahoslavené Rodičce Boží Marii panně při zhotovování prádla a oděvu pro jejího božského Syna Pána Ježíše, anebo přispěti svatému Josefu z Arimatie ku koupi nového plátna pro pohřeb nejsvětějšího mrtvého těla Spasitele světa? A hle, tato žádost posud se nám snadno může vyplniti; neboť na našich oltářích při nejsvětější oběti mše svaté a v nejsvětější Svátosti jest opravdu, podstatně a osobně přítomen tentýž nebeský Pán a Spasitel náš, pro něhož Panna Maria roucho tkala, a jehož svaté tělo Josef z Arimatie v čisté nové plátno byl zao-balil. S Marií tedy a Josefem Arimatejským má účastenství v díle šlechetném a bohumilém ten, jenžto účel téhož bratrstva podporuje, a Hospodin nebeský, kterýž ani ten nejmenší dobrý skutek bez odměny nenechá, odplatí mu zajisté věčnou láskou, což z lásky k Němu byl učinil.

S tím Vás všechny do ochrany Boží poroučím, vyzýváje Pána nebes, aby jeho svatá milost byla s vámi se všemi vždycky.

Dáno v Budějovicích, na den Všech Svatých 1. P. 1865. Jan Valérián, biskup.

Neděle třetí po Zjevení Páně.

Pán sestupující s hory očistuje malomocného, všed pak do Kafarnaum, uzdravuje šlakem poraženého. — Co tehdáž se stalo na jedné cestě Pána na *těle* dvou neduživců, dvojím slovem týchž úst vše-

mohoucího lékaře nebeského — očistění a oživení: to až posud spojené nalazíme v církvi Boží na cestě *duši*, krácejících ku spasení co účinek jedné milosti téhož Pána, působící ve dvou svátostech N. Z., ve svátosti pokání a nejsvětější Svátosti oltářní. Chodě po této zemi, pouhým *slovem* svým: „Chei, buď čist!“ očistil malomocného, a slovem: „Jdiž, a jak jsi uvěřil, staň se tobě!“ uzdravil šlakem poraženého; pouhým *slovem* svým uzdravil přemnohých. Ač více „neobchází dobře čině ve způsobě služebníka,“ přec všemohoucí láska Jeho, která přišla spasit všech, pamětlivá byla i pokolení budoucích, aby všichni našli těchž léků pro rány duše, jako za času vezdejšího putování Páně.

Jako Kristus více neumírá, tak i mocné *slovo* Jeho nesmrtelné trvá v Jeho církvi až do skonání světa; i to, kterým snímá malomocenství hříchu, i ono, kterým oživuje duše naše k novému životu; miním *slovo* v ústech svátostně *rozhrěšujícího kněze* a *Slovo tělem učiněné*, zakryté na oltáři ve *spůsobách chleba a vína*. Dvoji tento lék duši zraněných a v stínu smrti sedících věčně trvá v církvi Páně; a proto všeliké duši choré každého času platí příkaz Jeho: „*Jdi, ukaž se knězi!*“ Ukaž mu rány své, odhal nejtajnější záhyby srdce v upřímném a skroušeném vyznání, aby očistěn, uzdraven byl, aby zhojen lékem mocným — po lékaři samém zatoužil, pokojem Božím naplněn — ku knížeti pokoje zvolati směl: „Pane, nejsem hoden, abys vešel pod střechu mou, ale toliko rei slovem, a uzdravena bude duše má!“ A jestliže vždy a všude platí tento příkaz Páně, platí zvláště nyní, v době, která po blízkém Devátiku středou popeleční začne, a slavnosti nejsv. Trojice se skončí, v posvátném *čase velíkonočním*, o němž přikázala církev na místě Božím, „aby v něm každý věřící nejsv. Svátost oltářní přijal.“

Aj, láska Páně volá: „Pojďte ke mně všichni, kteříž pracujete a obtíženi jste, a já vás občerstvím.“ Ale vždy, kdy láska Boží se zjevuje, zjevují se i srdce lidská. Právě v těchto dvou svátostech ukázala se nejhojněji milost a láska Páně, a v přijímání neb zavrhování jich nejpatrijněji se zjevují srdce mnohých. Pravý kajeník, upřímný duchem i srdcem v tiché bázni, v lítosti a důvěře přistupuje k tajemstvím těmto, a nabyv odpuštění, milosti a pokoje, jehož svět dáti nemůže, zase odchází ve svaté tichosti, „*nepravě nikomu o tom.*“ — Však by zbytečné i nedostatečné bylo ka-

ždé slovo; pocit duše právě rozhrěšené, vycházející ze zpovědnice po vykonané dokonalé zpovědi nedá se vyslovit. V srdci je to psáno písmem pokoje a míru, v duši ozývá se hlas milosti Páně. I kdyby to nikde psáno nebylo, každý to cítí v duši nehlubší, že vyznání soukromé učiněné knězi na odpuštění hříchů z Boha jest. A ten jest důkaz pravdivosti tajemství našich největší, že „není dokazování víry naší v lichých slovech lidské moudrosti, ale v *moci.*“ Jen ten, kdo už dávno zpovídati se zapomněl, v jehož duši památka první svaté zpovědi setřena jest, jen ten může naduté a pohrdavě volati: „Nevěřím v zpověď.“ — Dobře kdosi odpověděl takovému volání nevěry říká: Volati: „nevěřím v zpověď“ jest vyznávati: já jsem hříšník největší a zatvrzelý, a chci jím zůstat. Potřebí jest ukázati srdce, ale ne takto. Neb tímto voláním ukazuje se nevěrec všem, jen ne tomu, komu třeba bylo — *knězi*. Zjevuje srdce své všem, kdož mu vyznání pohrdáním splatí, jen ne tomu, jenž by jej byl zhojil. A proto *slovo* Páně vyučuje nás, „*abychom žádnému jinému nepravili,*“ co srdce tíží, leč jedinému *knězi*, kterýž tajemství naše pohřbí v útrobách přísahou zpečetěných. Povězme tedy nevěrci, až volati bude: „Nevěřím v zpověď!“ — *Jdi k zpovědi, a — uvěřiš!* — Nevěřící křestane, uvaž viru *pohanovu!* Aby náboženství zjevenému svědectví pravdy dáno bylo, pohan zahanbuje věrou Israele; nezající Krista — pokřtěného nevěrce. Ten jest rozdíl mezi upřímností pravou a nadutostí lživou, že nezkažený pohan, ač mu chybí světlo víry i milosti, přece upřímo za přirozeným světlem tamě kráčí, kde duch pravdu a srdce povolání nalazá; nevěřící pak křestan v převrácenosti své jiného cíle nezná, leč jaký hříšně chťice jeho vytkly. Až podnes od publikána učíme se skroušenosti, od Samaritana milosrdenství; podnes *slovo*: „*Pane, nejsem hoden*“ za pohanem, jenž uvěřil, opakuje veškerá církev Páně. —

„Nepřátelé člověka — domácí jeho;“ nejúhlavnější nepřátelé *Syna člověka* krajané Jeho, a nejuřivější nepřátelé víry a církve Kristovy ti, jimž na křtu svatém dal moc syny Božími slouti, jichž spolu-bratry svými a dědici království Božího učinil. Odtud vysvětluje se nevěra Israele i nevěra v církvi, odtud i obecné osočování církve a víry Kristovy *známkou pravosti* její se stalo: vyšlat z Toho, o němž Simeon pravil: „že mu bude odpíráno.“

Odtud i spravedlivý soud Páně: „že přijdou mnozí od východu a od západu, a stoliti budou s Abrahamem a Isákem a Jakobem v království nebeském: synové pak království vyvrženi budou do temnosti zevnitřní, tamť bude pláč a skřípení zubův.“ (Mat. 8, 11. 12.) Proto běda vám, nevěřícím v církví! „Běda tobě Korozaím, běda tobě Betsaido, nebo kdyby v Týru a Sidonu (mezi pohany) činění byli divové, kteříž činění jsou v vás, dávno by byli v žíní a v popeli pokání činili.“ (Mat. 11, 21.) — I v nás činí se divové, i nám ukázala se láska Boží, vyučující nás: a proto slyšíce hlas Páně, nezatvrzujeme srdcí svých, ale obraťme se k Pánu s celým srdcem svým! —.

Víra.

Světa zlost kdy srdce úzce svírá,
nebes poklid vzíti chce mu lživě:
tu jej v Boží prozřetelnost víra
útrobám zas vrací milostivě.

Světa zlost když mimo těžkou bídu
ještě hanu na jméno mé skládá:
víra šepce: Nedbej zloby lidu,
z nouze pomůže ti Boží vláda.

Světa zlost kdy čisté úmysly mé
vykládá si ráda v zradu černou:
víra těší, Báh zná srdce přímé,
zná i zlobnou podlost licoměrnou.

Světa zlost když ubohou mou duši
v hříšný proud svůj uchvátit se snaží:
víra velí: Bohu sloužit sluší,
po nebeských věcech moudrý baží.

Víro! ty tou vítěznou jsi zbraní
proti světa šípům jedovatým,
ty most pevný od pokluzkých strání
světa k nebes míru, časům zlatým!

F. Š.

Svědění.

Obraz ze života od Fr. Pravdy.
(Pokračování.)

II.

Šimon Toužil zamiloval si své velké dědictví a počal si na něm zakládati. — Všecko mu bude patřiti, ano již mu patří, neboť to otec nemá komu dáti nežli jemu. Počítal, zač to stojí, cenil, sepisoval a byl rád, že vyšel velký účet.

Lidé se k synovi lichotili skoro více než k otci. Otec již nebude dlouho vládnouti, on je ale mladý a může jím pro-

spívat mnohá léta. Ano již jim prospívá, povoluje žádosti jako otec, a těší se, když se k němu obrátili. Je to jistější a bezpečnější jemu přednésti prosbu, on ji nenechá nevyplněnou, aby dokázal, že u Toužilů také poroučí, a prosby otci přednešené hledí přikaziti a zameziti, aby sebe povýšil. Není to zrovna zlá vůle a bezbožnost, je to hrdost a marnost a bažení po cti, jenž ho ponouká a zavádí, chtít ve všem rozhodovati na ujmu otcovu.

Otec je při tom lhostejný a neprotivuje se tomu. Je dobře, že syn domácích záležitostí si všímá a se učí hospodařiti. On se již nastaral a natahal dost a nyní v stáří by si rád odpočinul. Mají oba co dělat. Ubývá mu síly. Složí znenáhla všechna břemena se sebe. Ponese je rámě silnější.

Šimon se toho nemohl dočkat, a ačkoliv si nepřál, aby otec umřel, přec byl žádostiv, aby čím dříve tím líp se odebral na výmínek. Říkají mu sice „mladý Toužil, mladý hospodář,“ ale práva na statky nemá a nemůže jich samostatně zastupovat. Otec chodí na kancelář, podpisuje se, odvádí daň, on jest jen jeho plnomocník, jeho posel, když mu to někdy svěří.

Ač se nemusí báti, že mu něco ujde, kdyby otec ještě déle veslo podržel v rukou. Na počátku se v skutku nebál, ale popudili ho poštiváčekové, namluvivše mu, že otec strýcům nadřazuje. Jsou prý železná kráva na domě. Jsou dva, mají manželky a děti. Všecky je Toužilův statek živil. Nyní se spolehají na statek Hromádkův a Česákův, při nichž jsou zaměstnání. Zajisté především o vlastní prospěch se jim jedná a může prý se souditi, že hojnou kořist si ukládají. Otec jim tuze věří. Již se ho asi našídili, že by mohl mít ještě o jeden statek víc, a budou šidit, dokud jen u něho budou v práci.

Šimon strýce od jakživa nenáviděl a nežil s nimi v dobrém přátelství. I děti jejich mu byly odporné a nesnášel se s nimi ani v mládí. Stydl se za to, že je jejich bratranec a nepřál jim stejného jména, nechtěl si s nimi hráti, ba ani ve škole se k nim nehlásil, nýbrž daleko od nich si sedal.

Na Šimona se brával všude a vždycky ohled. Školáci si ho předcházeli, dávali mu přednost, sloužili mu, když se nahodila příležitost nebo potřeba. On měl nejbělejší chleb, nejchutnější buchty, koláče a vdolky, a byl i ve všední den oblečen jako ve svátek. Sám p. učitel ho vy-

známenával, chválil víc než zasloužil, vymlouval ho, odpouštěl mu, když se v něm provinil. Velcí i malí se s ním mazlili. Na cestě zastavovali ho lidé a mluvili s ním. Kdo navštívil rodiče, neopominul i jeho, si povšimnouti.

Co chasník požíval Šimon takové vážnosti, že mu všudy, kam přišel, ustupovali. V hospodě mu otcové se všech stran zavdávali. Byla-li muzika, učinilo se mu solo, a děvče, jež vyvedl, vysoce tím bylo poctěno. Na mnoho hodin v okolí dělaly si na něj naději selské dcerky, hleděly se mu zalíbiti, naváděly známé, aby mu o nich dobré a příjemné věci vypravovali a matky jejich vzkazovaly po poslech, žebráckých a žebračkách, jaká věna jim dají. Musel mysliti, že nad něj ve světě není a myslil si to jsa hrdý a pyšný, a pohrduje i vlastními bratránky.

Chudí Toužilové ani ve škole bohatému Šimonovi nebyli rovni a když do školy přestali chodit, pořád víc a víc se od něho lišili a vzdalovali. Ubozí byli pastevci, nedostávalo se jim i šatstva a že pořád zacházeli s dobytkem a venku na samotách se zdržovali, arcit se tím neuhladiš a neušlechtily jejich mravy.

Šimon ty, co sloužili u nich, nepokládal za příbuzné, nýbrž jednal s nimi jako s cizími a nedělal rozdílu mezi nimi a ostatními čeledíny.

Postoupili za pacholky, sestřenice za děvečky, strojili se sprostě, byli hrubí a nevzdělání a do společnosti selských synů a dcer se nehodili.

Šimon se jim schválně vyhýbal, je schválně zapíral, aby se neřeklo, že jsou jeho přátelé. Byli mu tuze nízcí a pozdvihnouti jich nechtěl, boje se, že by to šlo na jeho útraty. Proto se mrzel na otce, že jim pomáhá a vída, že jim někdy veřejně poskytuje malých dáreků, soudil z toho, že jim podtají poskytuje velkých darů, a zlí a nepříteliví lidé ho v tom potvrzovali.

Pořád rostlo jeho záští proti nim a proti jejich otcům, až konečně vypuklo na jevo. Jsou pijavice na jeho statech, a u Hromádků a u Česáků skoro sami hospodáři.

Obořil se jednou na strýce Víta, když od Toužilů otýpku slámy odnášel k Česákovům, a zapověděl mu, aby se u nich ve stavení již neukázel. Chce všechno pohltit jako strýc Vojtěch, a on, když nemůže statek Hromádkův a Česákův, alespoň statek Toužilův si bude chránit.

I rozzlobil se, nadával strýcům i jejich dětem, neušetřil ani otce.

Ovšem si strýcové museli postesknouti u bratra, a když tento domluvil synovi, přišlo to mezi nimi k nepříjemným výstupům.

Šimon otci vytýkal, že rodinám bratrovým dává statky plniti a pustošiti.

„To není pravda,“ tvrdil otec, „oni se na statech našich nadřeli, a nemají z toho nic.“

Syn tomu odporoval řka: „Mají dost, ale skrývají to. Vy jim dáváte a ještě víc si berou. Tím okrádají mne, jenž budu vaším dědicem.“

„Neboj se, všechno ti zůstane,“ těšil ho otec.

„Musím si sám pomáhati, abych nebyl šízen,“ durdil se syn, a prohlásil, že každého vyhodí, kdo k nim ze strýců a tet, z bratranců a sestřenic do stavení přijde.

Otec s jeho řečí nebyl spokojen a pravil k němu drobet uštěpačně: „Snad právo vyhazovati ze stavení má jen hospodář, a tím až posud jsem já.“

„Ano, ano,“ zuřil syn, „vy jste hospodář a já nejsem nic. Máte statky a nedáváte mi jich, aby užitek přinášeli strýcům. Ti jsou vám milejší než já. Co je mi to platné, že jsem váš syn? — Oženil jsem se, již sám mám děti, a vy pořád chcete, abych byl vašim pacholkem.“

„Hospodařil jsi se mnou,“ vysvětloval mu otec, „poručel jsi jako já, bral jsi sobě co jsi chtěl, lidé víc k tobě chodili, tě poslouchali, si vážili než mne, nemyslí jsem, že se máš za pacholka.“

„Chci již býti samostatným,“ žádal Šimon, „dejte mi, co mi patří, abych se s vámi nemusel soudit, děle to tak nevydržím.“

„A co ti patří?“ ptal se otec.

Syn odpověděl: „Nemáte víc dětí, proto mi patří všechno.“

„Co se stane se mnou?“

„Půjdete na výměnek jako jiní otcové.“

„Půjdu, budu-li chtít,“ rozhněval se Toužil. „Nutit mne nesmí nikdo. Soudit se můžeš, ale nevyhraješ. Já dědil po otci statek Toužilův. Bratři dostali podíly, že sotva na chalupy se přiženili. Mně připadlo všechno, Pán Bůh mi žehnal, a přikoupil jsem ještě statek Hromádkův a Česákův. Bratři pořád u mne pracovali a statky mi uvedli do nynějšího dobrého stavu. Neplatil jsem jim víc než druhým nádeníkům, ačkoliv vlastně oni mi dopomohli k rozsáhlému jmění. Zůstali chu-

dáci a ty jim nepřeješ toho kousku chleba, když u nás sestárlí? Ublížil jim nebožtík můj otec, že jim tak málo odkázal a ublížil jsem jim i já, že jsem se jim tak špatně odměnil za práci a přičinění jejich pro mne. Teprv nyní to vím a ty sám jsi mne přivedl k tomu poznání, vytýkáje mi, že prý jim mnoho dávám, že si berou, že statky plení a pustoší. Tedy se na tebe nemohu spolehnout, že je budeš podporovat, až já ti vládu odevzdám a až sklesnu do hrobu. Uspořeno nemají ničehož a budou žebrači. Děti zaopatřiti jim sotva bude možná. Musím a chci jim ještě vynahraditi než umru, co mají za mnou, a bych žádost učinil spravedlnosti.“

Toho se Šimon ulekl a ze strachu, že otec mezi ně bude rozdávat, co má, radil se, běhal na kancelář, chtěl se soudit a doma měl ustavičně rozepře a různé s otcem. Strýcové nesměli vkročiti přes práh, a otec s matkou zkusili, že se jim věru zprotivilo a zošklivilo v takových poměrech žiti se synem.

Jak by se jim u něho vedlo teprv na výmínku!

Neočekávají nic potěšitelného a proto na výmínek nepůjdou.

Však se synem nechtějí a nemohou býti, a aby ho upokojili, dají mu dědictví po předcích a sami si nechají, co přispořarili.

Tak se stalo. Otec synovi řádně a právně statek Toužilův dal připsati a sám si podržel statek Hromádkův a Česákův.

Syn arcit myslil, že se to nedá dělití a že dostane všecko, ale na úradě ho poučili a přesvědčili, že se mu nestala křivda, a on musel býti spokojen.

Kojil se myšlenkou, že mu neujde, co zůstalo otcí, poněvadž je jedinké jeho dítě. Ano on to již pokládal za své, a že otec nyní víc než před tím dobře činil bratrům a dětem jejich, překázal mu a týral ho bez přestání, že jmění jeho rozhazuje.

Starý Toužil se přestěhoval k Hromádkovým a vzal si k sobě bratra Vojtěcha. K Česákovým dal bratra Víta a oba mu sloužili za šafáře. Na odpor Šimonův se přestalo dbáti a konečně jim tak zvesněděl, že si z něho pranic nedělali.

(Pokračování.)

DO P I S Y.

V Praze 10. ledna 1866.

(Korunovace a chrám sv. Víta.)

V 14. schůzi zemského sněmu království Českého 8. t. m. dal nejvyšší mar-

šálek zprávu o své cestě do Vídně, kterou konal, aby na stupních trůnu Jeho c. kr. apošt. Veličenstva složil adresu českého sněmu; což stalo se 29. prosince min. roku. V odpovědi své ráčil J. Vel. císař pán říci mimo jiné: „S radostí pozdravím okamžik, až mne zdar velikého díla přivede do starobylého města Prahy, abych uprostřed mých věrných Čechů po právu a svatém zvyku vykonal děj korunovace.“ — Slova tato vzbudila velikou radost u věrných Čechů, Moravanů a Slezáků. J. V. císař pán dá se korunovati korunou sv. Václava za krále Českého! Korunovace jest vzájemná, církvi sv. požehnaná páska mezi panovníkem a národem, jest veřejné vyznání víry, slavný slib věrnosti, uznání práv a svobod.*)

Na korunovaci těšíme se všichni, nuže přispějme k urychlení jejímu. „Kdo žádá si cíle, nebude se straniti obětí spojených s dosažením jeho.“

Chrámem korunovačním jest od pradávných časů staroslavný metropolitní chrám sv. Víta na hradě Pražském, kterýžto vzácný pomník živé víry a ušlechtilého stavitelství se nyní opravuje a obnovuje snahou jednoty sv.-Vítské. Známé, že hlavní lod z příčinou oprav na rozsáhlém klenutí zabeďněna jest, a že přístupny jsou toliko lodě poboční. Nemohla by tedy posvátná korunovace konána býti na místě příslušném. Důkladná oprava stoličného našeho a korunovačního velechrámu vyžaduje mnoho práce a nákladu. Čím více bude se scházeti příspěvků, tím více bude lze přičiniti rukou, aby oprava urychlena byla, a v obnovené svatyni aby pak s požehnáním církve dána byla na hlavu nového krále koruna sv. Václava!

Jednotě sv.-Vítské přibývá ovšem údů, dobrodincův mnozí přispívají štědře, i z důchodů zemských dán byl znamenitý příspěvek roční, ale všecken lid, celý národ neujal se posud chrámu, v němž uvítati chce krále svého, přicházejícího ke korunovaci. A proto obracíme se důvěrně ke všem věrným našincům v Čechách, na Moravě, v Slezsku a kdekoli jinde usedlí aneb pohostinu jsou, ke všem spolkům a jednotám, ústavům a školám, obcím a okresům, přednostenstvům a zastupitelstvům, vrchnostem duchovním i světským, s tou prosbou, aby seč jsou přispívali milodary a rozšiřováním jednoty sv.-Vítské k urychlení opravy a obnovy korunovačního chrá-

*) Viz „Obřady korunovační v Čechách“ v Blah. 1861. str. 230, 245.

mu na hradě Pražském.*) Časové jsou ovšem zlé, avšak může-li láska přispívati k účelům jiným, proč by ne k účelu nad jiné vznešenějšímu?

Nebetýčný velikán na královských Hradčanech má přispění našeho velice zapotřebí, trpělt mnoho zubem času, vztekem žvlů, slepou vášní bludu, zuřivostí nepřátel a cizinců a — netečností přátel a vlastenců. Na doklad těchto slov uvádíme záhubný požár r. 1541, jenž téměř celou Malou stranu zachvátil a i chrám sv.-Vítský poplenil. R. 1619 přikvačilo naň záhubné řádění obrazoborců. Fanatikové kalvinští zle v něm hospodařili, díla umělecká zničili, hroby vyloupili, oltáře sbořili: zůstavili holé zdi. R. 1757 Prusové oblehli Prahu. Tehdáž dělové kule jako déšť sypany se na chrám sv.-Vítský. Stihlé a vysoké okrasy slohu gothického zpřeráženy jsou kulemi pruskými, jako utlé květiny krupobitím, celá budova otrásla se v základech svých. Zdálo se, že pruský král Bedřich, jehož mnozí Velikým nazývají sobě oblíbili, naměřeno má obzvláště na hlavní chrám království Českého, aby jej zříceninou učinil a v sutinách jeho pochoval hroby sv. patronů, králů, biskupů a dobrodinců našich. To se mu ovšem nepodařilo, ale rány tehdejší viděti jest podnes, pokud jich nynější oprava již nezakryla. Aby je co nejdříve zakryla všecky, aby i ty rozpukliny, jež zavinila netečnost domácích za let minulých, co nejdříve byly zaceleny, aby chrám i uvnitř důstojně byl obnoven a pak přikročiti se mohlo k do-stavení jeho, k tomu přispějme podle možnosti *všichni*.

Z Břevnova v lednu 1866.

(Rozšiřujeme bratrstvo uctění nejsv. Svátosti oltářní.)

Na venkově zaváděti *pobožnost 40hodinnou* nebude úlohou tak snadnou, jako v hlavním městě a v nejbližším jeho okolí; neboť jakkoliv si toho nejdůst. arcipastýř přeje, nemůže přece dopustiti, aby se pobožnost tato konala bez bedlivého šetření i *zvnějši slavnosti*. K této pak náleží i to ustanovení, aby po celý den velebná Svátost od věřících byla navštěvována a velebena. Uvážíme-li, že na venkově všedního dne nemalá jest obtíž, aby věřící četněji a i v dobu polední chrám Páně navštěvovali, uznáme, že by mnohého zvláštní jakási pohnutka musela k tomu míti, a že tedy vhodný jest ten návrh, aby se dříve

v jednotlivých osadách bratrstvo uctění nejsvětější Svátosti oltářní zavedlo. Tím bude povzbuzen každý spoluúd k větší horlivosti u navštěvování toho přesvatého Tajemství; nechodil-li kdo v den všední buď z vlažnosti, buď z jiné příčiny do kostela, učiní to pak, zejména o pobožnosti 40hodinné milerád z lásky k tomu, je muž se jaksi zasvětil a obětoval právě na ten krásný účel, by se Mu ve svátosti skrytému ustavičně klaněl; učiní to tím raději, jsa horlivostí jiných spoluúdu v tom podporován, s nimiž ti navštěvě té vystřídati se může podle návodu správce duchovního. Nemůže tudíž lepšího býti prostředku k důstojnému konání pobožnosti 40hodinné na venkově, nežli zavedení dotčeného bratrstva.

B+D.

Z Noutonic 13. ledna 1866.

(Ohavnost zpuštění na místě svatém.)

Kdo viděl kostelíček náš, ví, jak utěšeně vyhlédá z pozeňnané krajiny. Opoděl tiché vesničky tam na pahorku stojí o samotě; kolem něho posvátné ticho. Lid náš lpí láskou upřímnou na domácím chrámu svém, a chová jej v hluboké úctě co dědictví po otcích zůstavené. Dne 12. t. m. bylo viděti, kterak staří, mladí chvátají ze všech stran do chrámu Páně. Ještě nezazvonil zvonek na mši svatou, proč takový spěch a kvap? Jistě to něco neobyčejného! Letem blesku roznesla se po naší klidné osadě pověst, že kostel okraden, že se tam v noci vedrali zloději. Hrůza panuje na místě takovém, kde spáchána jest krádež, avšak trne a chvěje se srdce v člověku, uzří-li takovou „ohavnost zpuštění na místě svatém,“ spáchanou drzou rukou svatokrádežného lupiče. — Jaký to žalostný pohled! Dvěře poboční nesmírným úsilím vypáčené, sloupy železnými sochory ovíklané a poškozené, klenutí svrchu popukané! A což teprv uvnitř. Ne dost na tom, že hlavní oltář zbaven všeho, co jen poněkud ceny do sebe má, že zůstaven dokona obnažený — drzá ruka hanebných lotrů odvážila se i do tabernakulu, aby sáhla na ciborium! Všecky svícny i se svíčkami, konvičky, korporalia i ostatky svaté padly lupičům za kořist. Konečně vrazili i do zákristie, aby se vrhli na mešní roucha. I zde zanechali smutné stopy své přítomnosti. — Bolestně to nese náš milený pan farář a spolu veleudstojný vikář p. Antonín Slavíček, jehož neunavné píli se podařilo, že kostelíček náš v právě minulých letech upravil a v pořádek uvedl,

*) „Blah.“ propůjčuje se k ohlašování příspěvků.

a to tím více, poněvadž není dostatečného jmění, aby se vše opět v předešlý stav uvedlo. — Jak trudný a trapný dojem to učinilo na osadníky, bylo viděti při pohřbu, jenž se téhož dne odbýval. Při pohledu na oloupený oltář bylo četně shromážděné obecnstvo patrně dojata, mnozí slzeli, mnozí dali se v hlasitý pláč. Byl to bolestný okamžik. Lid náš lpi láskou upřímnou na domácím chrámu svém, a chová jej v hluboké úctě. „Proto truchlivé učiněno jest srdce naše, proto zatměny jsou oči naše: pro horu Sion, že zkažena jest, lišky chodily v ní.“ (Pláč Jerem. 5, 17. 18.)

v.

Z jižních Čech na nový rok 1866.

(Rovnost mezi vyznáními náboženskými — úlohou státu.)

Co všechno neukládá sestátu za úlohu! Stát má právu a spravedlnosti průchod zjednat, obchod a průmysl podporovat atd. Proti tomu bychom nic nenamítali. Ale že by měl stát za úlohu „zjednat rovnost mezi náboženskými vyznáními,“ jak to nedávno stálo černé na bílém, a bylo čísti v jednom polit. listu našem: „Opatření občanům bezpečnost osoby . . . , zjednati rovnost mezi vyznáními náboženskými, jest úlohou každého novověkého státu vůbec“ — to nám nejde nikterak do hlavy. Ubohý státě, co všechno klade ti nový věk na mdlá ramena tvá! Stát sotva může za našich dnův vyplnit svou pravou úlohu, aby totiž založil blaho a spokojenost svých občanův; k tomu mu ještě ukládají věci k vykonání, kterýchž vykonati nelze, kteréž ani do jeho oboru nepatří a do nichž se míchati jemu není ani radno. — Jak pak to má stát navlíknouti, aby zjednal žádoucí rovnost mezi náboženskými vyznáními? A jakou rovnost má docíliti? Snad numerickou, číslovou rovnost? Tak n. př. aby ty tři, čtyry miliony katolíkův zde v Čechách přidali se z části k vyznání židovskému a z části k protestantismu, aby pak mezi katolíky, židy a protestanty co do počtu byla rovnost? Takovou rovnost by snad měl stát docíliti? Možná, že by tato snaha státu o docílení podobné rovnosti došla uznání a schválení, ba potlesku v jistém táboře, k. př. židovském aneb protestantském. Ale podivně by se na to dívali katolíci, kdyby stát, v němž žijí, takovou vytknul si úlohu a chtěl je honiti do tábora židův a jinověrcův, do jejich modlitebnic, a chtěl jim předpisovati, jakým způsobem by měli Bohu se klaněti a jemu sloužiti a počtu vzdávati. Tuším že by katolíci a rozumní

akatolíci řekli státu: to není úlohou tvou; taková rovnost numerická nedala by se zjednati v žádném státu novověkém ani líbeznými slovy a sliby, ani prosbou, ani hrozbou, ba ani mečem a ohněm. A proto chtít, aby stát zjednal takovou rovnost mezi vyznáními náboženskými, byl by holý nemysl, byloby tolik, jako žádat na něm — něco nemožného! —

Anebo snad má stát zjednat rovnost mezi náboženskými vyznáními v ten smysl a způsob, aby se posadil na stoliici a jal se hlásati: všechna vyznání jsou před tváří mou rovná, stejné ceny a váhy, žádné nemá přednost? pak by vším právem zeptati se mohli vyznavači jedné neb druhé víry: Kdo tebe posadil na stoliici učitel-skou, aby byl soudcem nad vírou? Kdo ti dal anebo kde jsi vzal právo, rozhodovati, co pravda a co lež, co zjevení Boží a co není pravda zjevená? Jest na je-vě, že ani takovou rovnost nemohl si mysliti ten, kdož položil za úlohu státu, zjed-nati rovnost mezi náboženskými vyznáními. Nezbyvá tedy, než že spisovatel slova svá vyrozumíval tak, aby stát údům a občanům svým rozličného vyznání a víry stejnou a rovnou poskytoval ochranu a bezpečnost majetku a života, aby stejně a rovně do-pomáhal vyznavačům rozličného nábožen-ství ku právu a spravedlnosti, aby při do-sazování na úřady nebral ohledu na vyz-nání a víru, — a pak zajisté by správněji a důsledněji muselo se říci, že úlohou státu jest považovati osoby rozličného vyznání a nesterpné víry za rovné před zákonem, což má zajisté docela jiný smysl, než u-kládati za povinnost státu *zjednat rovnost mezi náboženskými vyznáními*. Avšak ani v tomto výše dotčeném smyslu nemů-že se provésti přísná rovnost v státu, a nedá se provésti. Na důkaz uvádíme jen školy, zvláště nižší. Stát totiž dosazuje tu a tam učitele na stoliice, při čemž vždycky bude muset šetřiti rozdílnosti náboženské-ho vyznání, a nebude lze docíliti úplné rov-nosti. Kde, táži se, jsou ti židé, kteříž by si to dali líbit a lhotejně k tomu se dí-vali, kdyby stát jim do jejich školy na sto-lici učitelskou chtěl dosaditi katolíka? Zdažby proti tomu nepozdvihli hlasu svého a nedali zřejmě na jevo, že takováto rov-nost mezi nábož. vyznáními jim není vhod? A co by řekli akatolíci, kdyby jim k. př. stát dosadil rozhodného katolíka na sto-lici učitelskou ve škole, již dívky jejich vyznání navštěvují, katolíka, o němž by se domnívali, že pravdy katolické dětem

do srdcí bude vštěpovat? Myslím, že by se co nejuctivěji poděkovali státu za takovou rovnost, a schválili mu a doporučili, by bral ohled na nestejnost a rozličnost vyznání náboženského; podobně by učinili též katolíci. Stát může tedy dopomáhati osobám rozličného vyznání stejně a rovně ku spravedlnosti a rovnou jim poskytovat ochranu statku, jmění a života; stát může dbáti stejně o *časné blaho* všech svých občanův rozličného vyznání a víry nestejně — ale nikdy se mu nepodaří zjednati — rovnost mezi náboženskými vyznáními, aniž to patří k úloze jeho. Ano stát chtěje se starati o časné blaho svých občanův, musí je chrániti při jejich víře a rozdílnosti vyznání zároveň, a chtěl-li by zjednati — rovnost mezi náboženskými vyznáními, — bral by něco nemožného na bedra aramena svá, a mařil by aplýval zbytečně a nadarmo časem a silami. R.

Od Hořic v lednu 1866.

(O zjištění dávek ku kostelům, farám a školám.)

Sloužil jsem tyto dny výroční requiem. Fundator ustanovil pro kněze za tu službu 6 zl. rejnských, já však jsem dostal toliko 1 zl. 10 kr. r. m., protože jistina nadační nyní více nevynáší. Víme všichni, že roku 1811 cena peněz sklesla najednou na $\frac{1}{3}$. „Však nic nového pod sluncem.“ Což kdyby se během dvaceti let zase tak stalo? — A že jednou třeba po jiných 20 aneb více letech bude cena nynějších peněz snad ještě níže než na $\frac{1}{3}$ skleslá, toť bez zvláštního věštilho ducha lze prorokovati. Dejme tomu, že dávky k farám a školám budou vykoupny. (Na sněmu to přijato.) R.

Nyní zaplatí povinovaný dvacateronásobně i s úroky a po dvaceti letech bude bráti oprávněný málo, anebo snad pramálo. Když pak nebude mít kněz a učitel, z čehoby žili, kostel z čeho by se vydržoval, kdo asi pak pomůže? — Zase ti, co jsou nyní povinovaní, neboť ta zásada: „Co kdo potřebuje, ať si ze svého zjedná“ zůstane jistě při všech změnách. Jaká tu pomoc? — Tuším, že snadná. Snadno bylo by nynější peněžitý příjem kostelů, far a škol na všechny budoucí časy pojistiti, kdyby zákonem bylo: „Za výkupní kapitál, zádušní kase aneb patronovi odevzdáný, mají se koupiti nemovitosti, jichžto užitek bude přináležeti kostelu, faře, škole, za jichž kapitál koupny jsou.“ — Nežádá se tu nic zvláštního; nebo když to jest po zákonu, že smí se na místě kapitálu výměnou vzíti pozemek, pročby nemělo býti

dovoleno, za výkupní kapitál pozemky koupiti, jichžto výnos by byl oprávněnému náhradou jistou za nynější dávky? J.

Od Budějovic Českých v lednu 1866.

(Odchod duch. pastýře na jiné místo.)

Zvěstuji Vám radost z povýšení pastýře horlivého. Jest to důst. p. Vilém Králík, zasloužilý farář na Horách Velkých a spolu vikář a školdozorce střidnictví Hlubockého, ježž milovaný velepastýř náš od nov. roku k vyšší důstojnosti povolati ráčil, za kancléře bisk. konsistoře Budějovické. Nebudu zde líčiti velké zásluhy p. farářovy, jakých sobě dobyl po čas osmiletého působení svého o zdejší osadu; bojím se, bych nedotknul se skromnosti toho sluhu Páně. Avšak toho nemohu zatajiti, co dali osadníci sami na jevo při odchodu milovaného pastýře svého. Sotva se totiž dověděli, že milý správce duší jejich povolán jest k jiné důstojnosti, hned měšťané Horští usnesli se na tom, podati jemu na důkaz úcty a lásky své diplom čestného měšťanství. Na hod Boží vánoční jejich správce duchovní tento důkaz lásky z rukou jejich přijal s pohnutým srdcem. Když pak se přiblížila hodina odchodu, tu teprv, co v srdcích ukryto bylo, vyšlo na jevo. Záhy před odchodem rozestavil p. učitel mládež školní do řady u fary, a osadníci rozestavili se kol silnice, kudy se měl bráti. Když konečně usedl do kočáru, usedlo 9 osadníků na koně, aby dali čestný průvod jemu, ostatní pak osadníci obstupovali kočár, líbali ještě jednou ruce, které hojného požehnání Božího jim udělovaly, dávali s „Pánem Bohem“ — a ukazovali všemožně, koho ztrácejí v odjíždějícím. „Znalit pastýře svého, jakož i on znal ovečky své.“ K.

Z Poslovic na Moravě dne 13. ledna 1866.

(Zpráva o sv. misii OO. Redemptoristů.)

Ve zdejší farnosti byla od 2—15. prosince 1865 sv. misie od velebných otců ze shromáždění nejsv. Vykupitele kláštera Litovelského (z Černé) konána. Velební otcové misionáři, totiž p. rektor Göldner, p. Roller, Vlasák a Havel zavítali k nám, poslední tři z Pitína, kde od 18—30. list. sv. misii drželi, a první, p. Göldner přímo z Černé, dne 2. prosince předpolednem o 11 hodinách a s radostí srdečnou od farníků Poslovických uvítání byli. Ačkoliv na ten den velmi nepříznivé povětrí bylo, neb se dešť s nebe lil, jakoby napřed ohlašoval tu milost Boží, která v čas sv.

misie na dušičky posluchačů přesti bude, přece naši jonáci v modrém oděvu na koních zapentlených veleb. pp. misionářům vstříc jeli, by jich dle svého způsobu slušně poctili. Chrám Páně sv. Martina biskupa, ačkoliv dost prostranný, byl denně naplněn a v některé dni ani nestačil pro nával pobožných i z jiných farností sem chvátajících. Ačkoliv komunikantů ve zdejší farnosti jest jen 1358, přece však s cizími kajicníky bylo 2200 u sv. přijímání. Lid náš veškeren pobožností a kajicností roznicený prošel jen o sv. jenerální zpověď. Velební páni misionáři neunaveně a s největší radostí pracovali, vidouce, že slovo Boží denně třikrát hlásané tak požehnaně s milostí Boží se ujímá. Svatá přijímání jednotlivých stavů byla co nejslavněji konána. Dne 14. prosince odpoledne byl postaven a posvěcen sv. misionářský kříž, při které příležitosti vel. p. Roller, a dne 15. prosince na večír při ukončení sv. misie, vel. p. Göldner velmi srdečně a dojemně slovo Boží hlásali. Milí jsou to otcové duchovní všichni, a my se opět těšíme je při slíbené renovaci r. 1866 u nás uvítati a tyto duchovní hody v naší farnosti opět konati. Práli bychom, by sv. misie co nejvíce se rozšířily a po naší milé a drahé vlasti, půdě to potem misionářským sv. Cyrilla a Methoděje skropené se slavily. Ačkoliv náš lid moravský (u nás slovácký) jest lid dobrý, upřímný a v pravdě katolický, přece však zákazonské poměry časové, které na sv. náboženství zhoubný tlak i od těch, jenž lid věsti a spravovati mají, provozují, činí pro nás sv. misii nevyhnutelně potřebnou, při které příležitosti mnohá od těchto nemravných a víry prázdných zhoubců do jejich sítí zapletená dušička hlásaným slovem Božím se vyvine, zotaví, v novotě proceitve a sradosti volá: „Pán Bůh zaplat za sv. misii, byla bych věčně zahynula, ale nyní milosti Boží jsouc vzkříšena započnu nový život duchovní.“ Dejž to Bůh!

Jan Berger, farář.

Z Říma dne 1. ledna 1866.

(Novoroční řeč sv. Otce Dodatek. Majáky. Vyjednávání. Sv. Otec o Polsku. Oddávky v adventě. Liboválle a její následky.)

Dnes byl sv. Otec přítomen pontifikální mši sv. (capella), kterouž sloužil kardinál Pitra z řehole Benediktinův. Po té odebral se do síně konsistorní a přijal blahopřání vojska francouzského, kteréž mu velící general hrabě Montebello v čele lesklého důstojnictva přednesl. Když byl general řeč svou skončil, ujal se slova sv.

Otec, řka hlasem povýšeným a silným v plynné frančině: „Vděčně přijímám a na vzájem srdečně opětuji blahopřání, jež mně Vy, pane generale, přinášíte ve jménu vojska vašeho, jemuž díky vzdávám za prokázané služby. Uděluji mu svého požehnání. Uděluji ho v tomto roce u větším rozsahu, s větší velikoduší a otcovskou přízní, protože se mi řeklo (on m'a dit), že v tomto roce Řím opustí; pročež to snad naposled, co je kolem sebe vidím. Vím — řeknu to slovy sv. Pavla — že po odchodu mém přijdou vlci hltaví, avšak strachu nemám, důvěruje se v ochranu Páně. Ačkoliv jen bídný, nehodný hříšník, budu následovati Ježíše Krista v jeho utrpení a jako On, prvé než vstoupím na Golgothu, budu se modliti v zahradě Getsemanské. Modliti se budu za vás za všechny a za Francii, modliti se budu za všechny dobré katolíky veškerého oboru země, kteříž mně pomáhají svými modlitbami a almužnami a jedno jsou se mnou ze srdce; modliti se budu za tuto ubohou Itálii, kteráž svržena jest v propast neznabožství a bídý. Však nechtějme kaliti tento den myšlenkami příliš bolestnými. Přijměte požehnání, jehož vám uděluji ve jménu Otce, od Něhož všechno dobré přichází, ve jménu Syna, Jemuž za spasení děkujeme, ve jménu Ducha svatého, aby vám moci a síly propůjčil k potření nepřátel netoliko časných ale i duchovních, ježto vám tolikéž každý den s větší silou a neustále úklady činí. (Pax et benedictio etc.) Pokoj a požehnání Boha všemohoucího Otce i Syna i Ducha svatého sstupí za vás a zůstaň vždycky!“

Těším se z toho, že jsem napsati mohl celou odpověď sv. Otce, věda, že potěší i čtenářů Vašich. K řeči, kterouž učinil sv. Otec na hod vánoční k sboru kardinálův, jenž byli přišli jemu přát, donášim poslední věty čili ukončení. Svatý Otec propustil sbor se slovy: „Ačkoli nikoliv nevím, co mně samému uchystáno jest v radách Prozřetelnosti, kojím se přece tou pevnou nadějí, že alespoň mezi těmi, jenž okolo mne jsou, budou jednoho dne svědkové té konečné vítězoslávy (triumphus), kteráž nikdy nescházela věcí Boží.“ — Od dnešního dne svítí z rozkazu sv. Otce podél mořského břehu malé jemu ponechané země ne méně než devět majáků (svítících věží), zřízených dle požadavků nového věku. Stalo se to k prospěchu plaveč všech zemí a národů. Jasný to důkaz, že Pius IX. staraje se o všechny církve, ni-

koli nezapomíná na časné blaho národů a že, an zavrhuje *bludy* novověké, mile uznává, přijímá a podporuje *pravý* pokrok našich dnů. — V novinách se dočtete zpráv o vyjednávání císaře Napoleona s Římem. Trvá posud, není však radno všem o tomto vyjednávání kolující pověstem víry přiložiti. Nejdéle se udržuje zpráva, že vláda ve Florencii převezme část dluhu území papežského. Papežská vláda zapravuje, čím povinna jest, Francii, a tato požádá pak z Florencie, co spravedливо a slušno aby platil, kdo země vzal. Co do vojska, vězte, že Francouzsko nabídlo svaté Stolicí 5000 mužů. Výminky jsou známé: vojsko má dostávat oblek, zbraň i velitele jedině od vlády papežské. Z Říma byla dána odpověď v ten rozum, že 5000 mužů jest příliš mnoho, 2000 že dostačí. Věc tato nemá žádných obtíží. Zdejší vláda přijímá dobrovolníky, ať přijdou odkudkoli, jsou-li jen schopní; proč by tedy odmítla dobrovolníky, jež cis. vláda francouzská ochotně nabízí? K tomu dovoluji sobě učiniti poznámku, že maršál Randon, jenž ačkoliv jest protestant, více přízně jeví ku sv. Otci, nežli mnozí . . . synové církve, umí sobě vybírat mezi dobrovolníky, kteří do Říma odebrali se mají. Volí obyčejně vojáky takové, kteří v Římě již byli co členové franc. posádky, poslušnosti se vyznamenali, a s radostí tam opět navrátiti se chtěli. Vidělo se mi toto podotknouti k upokojení myslí úzkostlivých, obávajících se, že by se do nynějšího vojska papežského opět vlouditi mohlo tolik lečjakých poběhlíků, jako bohužel bez odporu bylo mezi hrdinskými bojovníky u Castell-Fidardo.

Nedávno měl u sv. Otce slyšení polský kněz *Jejdiewski*, jenž za dvouletého pobytu svého v Londýně 80 sirotkům polským zjednal přístřeší a výživu. „Vy jste,“ pravil k němu Pius IX., „filosof a dobrý advokát lidu svého. Nechci vám odporovati. Patrně, že žalost vlastní své v srdci nosíte. A tentě jest cit v srdci polském v tomto okamžiku jedině možný. Při každé příležitosti hleděl jsem důkazy své přičynosti k národu polskému dáti na jevo. Žádám sobě viděti duchovenstvo polské na výši jeho veliké úlohy (*missio*) a národ váš aby se vždy udržel na té morální výši, na které posud vytrval a s které ho strhnouti nikdo nedovede. To jest sladký sen srdce mého. Ubezpečte spoluvlastence své, že nikdy nepřestanu je milovati a žehnati; že nikdy neustanu prositi Všemohoucího,

aby nešťastnému Polsku udělil požehnání svého. Nechat po těch velikých utrpeních dojde konečně vyplnění svých tužeb a blahá, jakéhož mu každé šlechetné srdce přeje.“ — Bezděky rozpomínám se tu na výrok německého učence dra Jana Janssena, jímž pojednání své „o Rusku a Polsku před sto lety“ (Frankfurt 1865. Hamacher) končí, říká: „Já však mám za to, že Polsko nezahyne, bude-li věrně naslouchati hlasu z Vatikánu, bude-li slova papeže, jediného pomocníka, jehož [nalezlo nyní jakož i dříve, přijímáti v duchu pravé kajcnosti, aby se očistilo od vášní, které i za poslední revoluce na bílý den vystoupily způsobem zarmucujícím a často ukrutným, a zaplašilo ducha vnitřní nevornosti. Tak, ale jenom tak Polsko a jeho církev ještě nezahyne.“ — Co tomu řeknou čtenářové „Blahověsta,“ že v minulém *adventě* v Itálii všude bylo bez počtu oddavek čili sňatků manželských, tak k. př. 200 v jediné diecési Pistojské, kdežto před rokem nebylo tam v týž zapovězený čas ani jediné kopulace? Budou se tomu radovati, vědouce z dopisů mých, že 1. lednem 1866 začalo v Itálii podrobené králi Viktorovi Emanuelovi panství „civilního manželství.“ Aby tomuto civilnímu manželství se uhnuli, uznali milenci a snoubenci za dobré, spokojiti se s církevním požehnáním sňatku a odepřiti si všelikých v čase adventním zakázaných radovánek světských. Z toho jde na rozum, že náboženství v obyvatelstvu Itálie přece ještě hluboké má základy. (Pokračování 6. ledna.)

Je tomu měsíc, co biskup z Mandovi italskou vládou byl přinucen ustati v jubilejních kázáních, jež činil k veliké spokojenosti četného posluchačstva v stoličném chrámu Páně Milánském. Proti této libovůli protestoval biskup rozhodně, a když zákaz odvolán nebyl a pomoc od nikud nepřišla, poslal list samému králi Viktorovi Emanuelovi, nedostal však tolikéž žádné odpovědi. Uveřejnil tedy v prvních číslech výtečného časopisu „Unità cattolica“ onen svůj protest i list ku králi. Písemnosti tyto jeví výmluvnost a statečnost, upomínající na neohroženost sv. Ambrože naproti Theodosiovi. — Následky podobné libovůli ukazují se však i v směru opačném na násilnících samých. Když 2. ledna ráno bývalý ministr Sella šel ve Florencii po „piazza dell' Indipendenza,“ přepadl ho muž, jenž po krátké rozmluvě tělo jeho holi nemilosrdně zmodřil. Četníci přiběhše,

chtěli útočníka zatknouti, pustili jej však, když se slavně prohlásil: „Já jsem deputovaný (poslanec) M.“, čemuž ovšem nebylo tak. Později ho přece lapili. Každý očekává, jaký konec to vezme, bude-li potrestán čili nie? A možno-li o tom pochybovati? — Ovšem; jeť tu v živé paměti podobný případ, který se před rokem v Neapoli udál. Tam totiž jakýsi Calicchio přepadl a zbil tajemníka ministerstva záležitostí vnitřních, jmenem Don Silvio Spaventa, za jasného dne a na ulici nejživější, na Toledo. Ješto však Calicchio u lidu v Neapoli byl v lásce veliké, netoliko že od soudu byl propuštěn bez viny na svobodu, alebrž byla povolena též veřejná sbírka k tomu účelu, aby Calicchiovi věnována byla skvostná hůl, což se i stalo. Snad měl muž, jenž jak svrchu praveno, udělil výprask ve Florencii, na myslí příhodu v Neapoli. Snad mu vedlo ruku heslo, pod nímž pro Calicchia znamenitý příspěvek zaslán byl, a kteréž znělo: „*Repetita juvant*“, v našem mateřském jazyku asi tolik jako: „Čím víc, tím líp!“ Ubohá svobodo Italie svobodné!

∞

KRONIKA.

Z Prahy. „Ordinariatní List“ č. 16. obsahuje v sobě vynešení nejdůst. k. arc. konsistoře Pražské o nepříslušnosti pohřebních řečí laikův a zpěvů světských na hřbitovech.

— Pobožnost 40hodinná bude se konati 20.—24. ledna u sv. Tomáše na Malé Straně, 25.—29. ledna v Emausích.

— *K Dědictví sv. Prokopa* přistoupil p. J. Černohorský, bohoslovec v Kr. Hradci.

— *Z Oual.* Lhůta k podání nákreš na pomník Arnošta z Pardubic a k získání ceny 100 zl. za nákreš nejlepší prodlužuje se do konce února 1866 s tím dodatkem, aby nákrešy k výboru zaslány byly. Úřad censorů přijali: pp. J. Zitek, prof. na polytechnice, Manes, malíř, Max, sochař, Lhota malíř a Baum, architekt v Praze. — Od výboru pro zbudování pomníku Arnoštova v Ouale 5. ledna 1866.

Fr. Soukup, předseda.

Ze Slovenska přinesl nyní již zaniklý „Cyr. a Met.“ smutnou zprávu o úmrtí veled. p. Jiřího *Tvrdeho*, kanovníka hlav. chrámu Nitranského, na 13. rok jubilárního kněze. — V *Pešti* zemřel 5. ledna v 76. r. věku svého nejdůst. p. Josef *Kunszt*, arcibiskup Kaločský. Mrtvé tělo bylo převeženo do Kaloči a tam slavně pochováno.

Z Vidně. Činí se známo, že i letos uspořádá se pout do Jerusalema k slavnosti velikonoční. Účastníci se mohou mužští katol. náboženství, duchovní i svěští. O přijetí do sboru poutníků třeba se hlásiti u gen. vrchního komisariatu sv. země ve Vidni, kdež každý účastník složí 430 zl. stří. Loď s poutníky odpluje z Terstu 5. března o 10. h. ráno, d. 10. bude v Alexandrii, odkudž společnost zajde do Kahyry k pyramidám, d. 15. odjede z Alexandrie dále a d. 17. neb 18. přibude v Jerusalemě, kdež všim potřebným opatřena bude v poutnickém domě Rakouském. Svátý týden pobude v Jerusalemě, pak navštíví i jiná sv. místa, jako Sicheim, studni Jakobovu, hory Ebal a Garizim, města Nazaret, Naim, hory Karmél, Tábor aj. Ku konci července nastoupí společnost zpáteční cestu přes Bejrut a Smyrnu do Terstu.

Z Hnězna. Arcibiskupem Hněznenským a Poznaňským zvolen jest Msgr. Měčislav *Ledóchowski*, papežský nuncius u dvora belgického v Bruselu. Nar. r. 1823, pochází z bohaté rodiny býv. království Polského. Učil se nejprv ve Varšavě až do svého 20. roku, pak odebral se do Říma, kdež i posvěcení na kněžství přijal. Sv. Otec oceniv jeho vzdělanost a výtečné vlastnosti, učinil jej svým vyslancem v Mexiku, později ve Španělsku a konečně v Belgii, odkudž se co arcibiskup navrátil do otčiny své. Od sv. Otce potvrzen jest v novém úřadě svém v konsistoři d. 8. t. m.

Z Německa. Arcibiskupem v Kolíně nad Rýnem jmenován jest od J. Sv. Pia IX. v konsistoři d. 8. t. m. nejdůst. p. Pavel *Melchers*, biskup Osnabrucký, bývalý světitel biskup Monastýrský.

Z Říma. V konsistoři slavené 8. t. m. byl mimo mnohé jiné biskupy od sv. Otce prohlášen a potvrzen též nejdůst. pán Augustin *Vahala*, děkan a arcikněz Mohelnický na Moravě, za biskupa Litoměřického.

Z Ameriky. Ve Filadelfii byl prodáván veřejnou dražbou chrám akatolíkův. Biskup Wood koupil jej za 15.000 dolarů. — V Cincinnati naříkají kazatelové protestantští, že mají nyní méně posluchačů než před 20 lety, ačkoliv počet obyvatelstva za ten čas se ztrojnásobil. Však to se pozoruje vůbec, že roste toliko počet nevěřců a katolíků, sekty však že hynou a zanikají. Tak mají dle nejnovějších zpráv methodisté 9421 cestujících a 13.205 usedlých kazatelů, ale jenom 1.628,320 vyznavačů. — Při misi, kterouž konali OO. Je-

suité v anglickém chrámu sv. ap. Jakuba v Novém Yorku, přistoupilo 13.000 katolíků k stolu Páně a přes 100 osob vstoupilo do lůna kat. církve.

Literní oznamovatel.

— „*Posvátná kazatelna.*“ Vydává B. M. Kulda, farář Chlumský, atd. Ročník III, svazek 3. (únorový) obsahuje řeč při svěcení kříže na nové věži kaply v Kyňovicích Velkých d. 22. října 1865; na slavnost Očistování P. Marie, po dvou řečích na ned. I. a II. po Devítníku; promluvu na popeleční středu, výklad sv. evangelia ned. I. a II. v postě. Po řeči „po ukončení posvěcení nového kostela ve Veselíčku“ následují první tři z kruhu sedmera postních kázání tohoto obsahu: a) Ježíš na hoře Olivetské, b) Jidášem zrazen, c) o trojím soudu. Pokračování přináší svazek 4. (březenový): d) Ježíš na cestě křížové, e) na kříži, f) bolesti P. Marie, g) smrt J. Krista. Dále nalezneme v tomto sešitu řeči na neděli postní III., IV. (nejsv. Svátost jest veliký zázrak), V. a květnou; na slavnost sv. Benedikta opata, na den Zvěstování P. Marie promluvy dvě; na Veliký pátek (Div lásky a zloby, hlas prosby a hrozby); řeč závěreční na konci školního roku, a promluvu před odavkami.

Zápisky Dědictví sv. Janského.

V měsíci *prosinci* 1865 přistoupili z *Čech*: František Farský v Přívlace; rod Václava Černého v Novém Městě, Terezie Kubičková v Zaboři, Josef Viša v Choceň, Marie Šarfova v Ledhují, Eleonora Janečlová v Pastvinách; důst. p. Josef Vaekář v Postoloprtech; Anna Loulova v Týně nad Vltavou; Marie Chortěčková v Sněžné; Františka Mádrova v Sendraži; rod Dominika Pecha v Hracholuskách; Anna Jounova ve Vatkově; Kateř. Šneidrová v Mičovicích; Škola hlavní v Nov. Kolíně. — *Z Moravy*: Rod Jana Staňka v Krmelíně; Barbora Stržinkova v Ústí; Jan Jakubec v Křtomíli, rod Mariany Antlové v Četkovicích, rod Fabiána Bělina v Mirovicích; Terezie Adamcová ve Fridlandě; Josefa Čičátkova v Morkovicích; Jenovefa Novotná v Těšicích; Spolek sv. Růžence v Bylasku; Anna Šaňarova v Uhersk. Hradišti; Eleonora Volekova v Obectově; rod Josefa Grebeně v Huštěnovicích; rod Josefa Šimčíka v Rybární; Františka Houfova v Ivančicích; Karolina Hlaváčova v Drahlově. — *Z Uher*: Rod Anny Šarmirové v Goeznadu, důst. pan Chrysostom Zachar, provincial řadu svat. Františka v Frenštáku.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

Vyznamenán jest:

- p. Josef Čejka, farář ve Veltrusích, obdržel expositorium canonicale.

Ve správě duchovní ustanoven jest:

- p. Alois Škampa, administr. ve Vošanech, za faráře v Kojeticích.

V biskupství Králohradeckém.

V Pánu zesnul:

- p. Matouš Cejp, Čihošťský farář na odpočín. v Ledči dne 6. ledna (nar. ve Vaničích 5. května 1792, kněz od 3. dubna 1820.)

Vyznamenán jest:

- P. Euseb Bittner, kněz ř. sv. Bened., provisor kláštera v Broumově, jmenován biskupským notářem.

Ve správě duchovní ustanoveni jsou:

- p. Josef Štifter, kaplan, za admin. ve Velíši;
p. Antonín Šeps, kaplan, za admin. in spirit. v Čiňovsi;
p. Vincenc Nyelt, kaplan z Chválkovic, za kaplana do Skalice;
p. Josef Musílek, za kaplana do Sezemic;
p. Ant. Landsmann, kaplan v Skalici, za c. k. polního kaplana.

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnul:

- p. Jan Klenz, kanovník kathedr. kapit. Budějovické, majitel zlat. záslužn. kříže atd., 2. ledna, (nar. v Lišově 21. červce 1805, posv. 24. srpna 1828)

Ve správě duchovní ustanoveni jsou:

- p. Jan Klein, kaplan v Soběnově, za administr. do Pláně;
p. Karel Konrád, koop., za adm. v Rudolfově;
p. Josef Vrba, koop. v Petrovicích, za administr. do Zdikovce;
p. Augustin Wastl, kooperator z Vollmau, do Petrovic;
p. Severin Kovář, kaplan z Nov. Rychnova, do Počátek;
p. Frant. Krejzar, neom., za kapl. do Nov. Rychnova.

Listárna redakce.

Milodary. Nejmenovaný z Prahy zaslal nám na chrám sv. -Vítský 2 zl., na chrám Karlínský 2 zl., pro sv. Otce 1 zl. — Odpověď dp. A. Z. v K. H.: Není. — V. p. T. Š.: Honoráru 10—12 zl. za tištěný arch. — V. p. J. V. k. v L.: „Časopis kat. duch.“ stojí s zásilkou po poště 4 zl., vychází v 8 seš. ročně. — Z Třeb. 6 zl. obdrž. exped. — D. p. x., f., jenž nevyplac. listem nás překvapil: Red. stará se o vydání, expedice o zásilku čísel. Račte udati jméno, a vytiskne se na obálku „důst.“ místo „vel.“ což ale urážlivé nikoli není. Čest hledejte v stavu a názvu svém „f.“, a upokojte hněv rozjímáním o velebné Svátosti.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kníž. arcib. semi-
náři číslo 190—I.

Expedice:
v kat. knihkupectví
B. Stybla,
na sv. - Václavském
náměstí, čís. 786—II.
Nedostává čísla rekla-
mující nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

Předplácí se
v expedici
i u všech řádných
knihkupeců
na rok: 2 zl. 50 kr.
na půl: 1 zl. 30 kr.
Po poště:
Celoroč.: 3 zl. — kr.
půlroč.: 1 zl. 55 kr.

—CO—

Předplaceni čtvrt-
letní se nepřijímá.
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přisl. XIV. 34.)

Sv. Basilia řeč v čas hladu a sucha.

(Z řečtiny přel. prof. Jan Nep. Desolda.)
(Dokončení.)

7. Hladem mřítí útrapa politování hodná. Hlad jest vrch všelikého utrpení lidského; smrt hladem všeliké smrti bolnější! Neboť každým jiným způsobem, k. př. ostrostí meče, čerstvěji život za své vezme, anebo oheň prudkostí svou životní sílu uduší, aneb divá zvěř zubama veškeré částky těla roztrhající, nedopouští, aby se člověk v bolesti delší čas mořil. Hladem ale lenivě života ubývá, bolest se prodlužuje, nemoc se vzrůstá a vždy hlouběji ve veškeré údy vniká; smrt vždy se blíží, vždy mešká. Neboť vlhkost přirozená vysychá, teplost stydne, tučnost opadá, síla po malou chradne. Maso jako pavučina ku kostem přiléhá; barva květoucí bledne, růměnec stálým ubýváním krve vadne, bělost se tratí a celá pleť hubeností zčerná; tělo jest celé zsinale, poněvadž trýzeň bledost a černost žalostně v jedno směsuje, nohy nenesou více tíži těla, nýbrž nuzně toliko se vleku. Hlas slábne a umdlévá, oči v lůžkách svých hasnou a sotva se víčkama svýma zavírají, podobné takměř svadlému v skořepině jádru ořechovému. Břicho prázdné a scvrklé, nestvůrné, netělné, bez přirozeného pro vnitřnosti objemu, spadlé až ku kostem hřbetním. Kdo takové tělo bez útrpnosti mi-

nouti může, jakého tent trestu hoden? jaké pak do takového lze se nadíti surovosti? jak tento by nezasluhoval přičtenu býti k zvěři nejlitější anebo považovánu býti horším člověka zlořečeného a vražedného? Neboť kdo máje v rukou svých léku proti nemoci, schválně a z lakomosti jej potřebnému propůjčiti zadržuje, tent právem jako vražedník souzen býti zasluhuje. Trýzeň hladu mnohých již i donutila přestoupiti meze lidskosti; z hladu člověk člověkem se živil; matka vlastní dítě, jež z života svého zrodila, opět ohavně v život pojala. Takový truchlivý příběh podaly nám dějiny národu židovského, jež nám pečlivý Josef Flavii sepsal, vypravuje totiž hrozná utrpení, která nešťastné obyvatele Jerusalemské pojala na zasloužený trest za zločin proti Pánu spáchaný.*) I vidíme, že i Bůh náš často všeliké jiné naše strasti bez pomoci nechává, nad lačnými ale že se smilovává. „Lítost mám,“ dí, „nad zástupem tímto.“ (Mat. 15, 32.) Protož i při posledním soudu, když Pán volati bude spravedlivé, v první řadě státi bude štedrý; ten, kdo jiné nasycoval, bude prvním, jemuž se odměny dostane; kdo lačným chleba uděloval, bude přede všemi vyvolán; kdo dobrotivým a sdílným byl, bude nej-

*) O válce Žid. kn. 6. k. 3. V překladu Dědictví Cyrillo-Method. str. 519.

prvé k životu věčnému připuštěn. Kdo však skoupým a lakotným se okázal, přede všemi hříšníky v oheň věčný uvržen bude. K matce všech přikázání, k dobrotivosti zve tě čas příhodný; bedlivě hleď, ať tě nemine doba tržby a zisku. Neboť plyne čas, a nečeká na lenivce, spěchají dnové, a toho, kdo váhá, předstihnou. A jako nemožno jest zastaviti tok řeky, nýbrž jen jedním rázem a hozením potřebné vody si chytiti a nabrati lze; tolikéž nelze čas neustálým během dále se ženoucí zadržeti, ani minulý zpět pohnati, nýbrž jen přítomného použití. Proto tedy i přikázání Boží jakožto ubíhající zadrž a vyplň, a uchytiv je náručím vůkol obejmí. Dej málo a obdržíš mnoho; splat prvotný hřích udělením pokrmu. Neboť když Adam, zapovězeného stromu ovoce okusiv, hřích na nás uvalil, proto potlačujeme my svůdnou k jídlu choutku tím, že nouzi a hladu bratří pomáháme.

8. Národové poslyšte! Křesťané znamenajte! Tak praví Hospodin, nikoliv sice vlastním hlasem hlásaje, nýbrž ústy sluhů svých, co nástroji, volaje: „Nebudme, jsouce tvorové rozumní, nerozumných surovější. Neboť tito požitků ze země se přirozeně rodících společně požívají. Stáda ovcí na témž pahrbku se pasou; koně stádmu na jedné a též planině potravu svou nalezají, a tak veškerá zvířata jedna druhým potřebné píce použití postupují; my pak shromažďujeme, co všem náleží, obecné zboží držíme sami. Zastydme se, pohlednouce k příkladům laskavosti pohanské. Neboť u některých zákonem lidskosti jeden stůl a společná jídla v jednu rodinu četný národ spojují. Ponechme příkladů cizích a obraťme se k příkladům tří tisíců; první sbor křesťanův následujme! Jak jim bylo všecko obecné, potrava, mysl, strast,

stůl společný, nerozlučitelné bratrství, nelícená láska, jež mnohá těla v jedno spojuje, rozličné duše v jednomyslný sbor slučuje. Bratrské lásky máš mnohé příklady jak v starém tak v novém zákoně. Vidiš-li starce lačného, vezmi si jej k sobě a nasyt, jako Josef Jakoba. Spatříš-li nepřítel, úzkostí sténajícího, nedovršuj hněv svůj vnitřní pomstou, nýbrž pomoz mu jako onen bratřím, prodávším jej. Potkáš-li mladšího zármutkem sklíčeného, spleť nad ním, jako onen nad Benjaminem, synem stáří otcova. Pokouší tě snad též lakotnost, jako Josefa paní, táhnouc tě za plášť tvůj, abys přikázáním Božím povrhl a miloval více ji, ozdobenou zlatem a kmentem, vzdor příkazu Hospodinova? Kdykoliv tě napadne myšlénka onomu přikázání protivná, zdravou mysl tvou k lakotnosti vábí, od lásky k bližnímu tě odvracujíc a k sobě tě vinouc, nech i ty plášť svůj a s hněvem utec; zachovej víru Hospodinu, jako onen Putifarovi; po jeden rok pečuj o potřebu lidu, jako onen po sedm. (I. Mojž. 39, 8.). Nevěnuj všecko rozkoši, dej i něco duši. Pomni, jako bys dvě dcery měl, rozkošnost zde a blaženost tamto v nebesích. Nechceš-li všecko věnovati té, která lepší jest, rozděl alespoň své jmění na stejno, jeden díl prostopášnici a druhý díl mravopověstné dceři. Hleď, ať neokážeš přebohatě ozdobený život svůj tělesný, až se představíš před tvář Krista, předstoupíš před tvář soudce věčného, co se pak onen, život totiž duše, jenž se představuje obrazem nevěsty a určen jest k plnění ctnosti, jen veteší přiodín octne. Hleď, ať nepředstavíš ženichu choť nesličnou, neozdobenou, aby pak on pohledna neodvrátil tváře své od ní, nerozhněval se a od sebe ji nezavrhl. Nýbrž opatřiv ji slušnou výpravou, zachovej ji k ur-

čenému času svatby, aby i ona s moudrými pannami rozžala (Mat. 25.) lampu svou, zásobena jsouc neshasitelným ohněm umění, důstatek majíc oleje dobrých skutků, aby se tak na ní vyplnilo božské slovo prorocké a okázalo se i na duši tvé, co Písmo dí: „*Stála královna tobě po pravici v oděv pozlacený oblečena, přestála. Poslyš dcero, a viz a nakloň ucho své a požádat král krásy tvé.*“ (Ž. 44, 10. 11.)

Toto vůbec dí žalmista, krásu těla zrozeného líče; vlastně ale se tím poukazuje i na krásu duše jednoho každého, anť totiž z jednotlivců sestává veškerý sbor církve.

9. Pečuj tedy opatrně o svou i přítomnost i o budoucnost, a tuto zvlášť nemař si pro hnusný zisk, sic až tě opustí tělo tvé, tento zjevný důkaz života tvého a objeví se soudce, jehož očekáváme a jenž beze vší pochyby přijde, zavřeš si přístup k slávě a radosti nebeské, otevřeš pak si bránu k nehasitelnému ohni, bránu k peklu, k žaláři, k věčným přehrozným mukám, jichž se ti místo neskonaleho a blaženého života dostane. Nemysli, že tě co matka anebo chůva křivými preludy straším, jakož ony činívají nemluvnatům a nerozumným dětem, chtějíce je takto, když plakávají, vymyšlenými báchorkami potrestati. Mé slovo není žádná bajka, nýbrž pravda neomylným zjevením Božím předpověděná. Viz a věř pevně, že z pravdy svatého evangelia ani jediné písmenky, ani jediného puntíčku nezahyne. Však ale i těla v hrobích spráchnivěvše vstanou, a duše, jenž byla smrtí od těla odloučena, opět každá své obýváti bude. I naše životy, jež jsme prožili, objeví se zjevně, nikoliv svědectvími cizími, nýbrž svědectvím svědomí vlastního. Každému pak se dle zásluhy jeho odměří u spravedlivého soudce,

Jemuž náleží sláva, moc a úcta nejhlubší na věky věkův. Amen.

Na Hromnice.

Dnes Nejčistší, radostně slzíc, nese
v chrám obět drahou, Svého milánka;
a Simeon na lokty bře v plese
Božího zbožné v plénkách Beránka.

Rád ve tvář hleděl bych svatého kmeta
a zíral slzu proudnou po oku,
jež u život v něm stříbrojasně zkvétá,
že v tvář zří Nejvyššímu Proroku!

Ó rád bych patřil, kterak Páně Máti
zde Spásu světa hýčká na rukou! —
tak blažený cit nelze poznávati,
tak sladce lidská prsa netlukou.

Přál bych si, v pokoře tu vidět Pána,
jak Božská očka libě uvíral:
tak krásné nebývá to slunce z rána;
tak milostivě zřel, když — umíral!

Ó popřej, Pane, popřej dobrotivý,
bych slávu církve uzřel poznovu:
tať touha, kterou krví srdce živí;
a rád již na to sklesnu do rovu! J. F. L.

Čtyřicetihodinná pobožnost k nejsv. Svátosti.

Božský Spasitel náš žil 30 let v úkrytu. V této době jen několikráte objevilo Slunce spravedlnosti paprsky nebeské pravdy, skrývajíce se za oblačky tiché domácnosti a odloučenosti od světa. Když byl Pán Ježíš v 30 letech, počal veřejně učit, potvrzuje učení své mnohými zázraky a svým nejsvětějším životem. Tři léta zářilo Božské Slunce, zahánějíce černé mraky nevěry, bludu a nepravosti.

Kristus Ježíš chtěje přebývat s námi až do skonání světa, ustanovil před svou přehořkou smrtí nejsv. Svátost oltární, vyvoliv sobě za obydlí stánek na oltáři. „*Áj stánek Boží s lidmi,*“ píše sv. Jan, „*a přebývatí bude s nimi.*“ A oni budou jeho lidem, a sám Bůh s nimi bude jejich Bohem.“ (Zjev. 21, 3.)

Však Božský Vykupitel čas od času opouští úkryt svůj, bývá ve velebné Svátosti k veřejnému uctění vystavován, v průvodech nesen, aby žehnal těm, kdož k Němu se přibližují. Tent veřejný život Kristův v tajuplné Svátosti oltární, jenž se nám jeví i při 40hodinné pobožnosti.

Tuto krásnou a vznešenou pobožnost

zavedl v první polovici 16. století v Miláně bohabojný kapucín, kněz Josef, na památku 40 hodin, v kterýchž Spasitel světa po smrti své v hrobě odpočíval.

Hodiny tyto vyplňovali věřící nábožnými modlitbami a zpěvy. Když r. 1561 město Messina na Sicílii bylo od Turků obehnané, konána jest 40hod. pobožnost, a město bylo zachráněno. Po tu dobu měla pobožnost tato pouze ráz soukromnosti, jsouc odbyvána nejvíce od bratrstev v důležitých potřebách obecních. Ještě v 16. století potvrdil papež Pius IV. v Římě zavedené bratrstvo, kteréž na památku 40denního postu Ježíšova každého měsíce konalo 40hodinnou modlitbu.

Papež Klement VIII. v bulle „Graves“ od 25. listopadu 1592 ustanovil, aby modlitby 40hodinné v Římě se daly po celý rok bez přestávky, dnem i nocí, a sice v ten způsob, aby byvše v jednom kostele dokončeny, ihned v druhém započaly. — Modlení toto ustavičné jest zavedeno, aby Bůh církev sv. hájiti ráčil proti sverepým Turkům a kacířství Kalvinovu, kteréž toho času příčinou bylo velkých nepokojů ve Francii. Brzo na to vystavována slavně dnem i nocí nejsv. Svátost olt. po celý rok, vyjímaje tři poslední dni v týdnu pašijovém. Aby věřící vel. Svátost vystavenou vřele ctili a hojně navštěvovali, udělil papež Klement plnomocných odpustků těm, kdož po nějakou dobu trvají na modlitbách v chrámu, v němž se tato pobožnost koná, a sv. svátosti přijímají. Byla též výminka ta, aby Tělo Páně po 40 hodin bez přestávky dnem i nocí bylo vystaveno. Papež Pavel V. potvrdil odpustky tyto brevem od 10. května 1606. Pius VII. reskriptem dne 12. května 1817 vyslovil, že odpustky tyto i duším v očistci mohou býti přivlastněny, a že oltáře v chrámech Páně po čas 40hodinné pobožnosti jsou privilegovanými.

Čtyřicetihodinné uctění velebné Svátosti brzy se rozšířilo po celém světě katolickém; biskupové je zaváděli ve svých diecésích, a zbožný lid shromažďoval se před nejsv. Svátostí, aby děkoval Bohu za obdržení dobrodiní, a prosil Ho za odvrácení zlého.

Že však v krajinách našich pro mnohé překážky pobožnost tato po 40 hodin nepřetrženě nemohla se konati, dovolila sv. Stolice, aby se Tělo Páně v noci nevystavovalo; ale jmenované odpustky mohou se získati, jen když v hodinách denních výstav 40 hodin bez přestávky trvá.

Sem patří i 40hodinná pobožnost v po-

sledních třech dnech masopustních. Svatý Filip Nerejský zavedl v Římě r. 1548 40hodinnou modlitbu v těchto dnech, aby Bohu bylo jaksi zadost učiněno za hříchy spáchané při masopustních radovánkách. V poslední den vedl průvod do 7 hlavních chrámů římských. Jiní mají za to, že původcem 40hodinné pobožnosti v dnech masopustních jest Olivier Manaraeus, kněz z tovaryšstva Ježíšova, jenž v tyto dni v Lorettě nejsv. Svátost oltární vystavil ku veřejnému uctění, denně dvakráte kázal, aby věřící nebyli přítomni pohoršlivým hrám divadelním, kteréž se toho času ve městě provozovaly. Zvláště podporoval pobožnost tuto též svatý Karel Boromejský, jenž na 5. Milánské provincialní synodě ustanovil, aby věřící ve dny masopustní, kdy se největší nepravosti páchají, trvali 40 hodin na modlitbách. V listech pastýřských povzbuzoval je ku pokání, varuje jich před hříšnými radostmi, jimž přemnoží se oddávají, rka: „Či jsou to skutky dítek církve? Kdo se za ně nestydí, není hoden jména toho. Bůh nás volá — praví dále — bychom před Ním vzdychali a lkali, a my nedbajíce volání jeho, jako rozumu zbavení sháníme se po hříšných světa radostech.“

Papež Benedikt XIV. zavedl r. 1748 tento nábožný obyčej v státu církevním a udělil odpustků plnomocných všem, kdož v třech dnech po neděli „Septuagesima“ (Devítník) aneb po neděli „Sexagesima“ aneb v posledních třech dnech masopustních velebnou Svátost vystavenou ku veřejnému uctění navštíví, sv. svátosti přijímají, a na úmysl sv. církve se pomodlí. Týž papež dí k věřícím: „S jedné strany vás svět láká k hříšným radovánkám, a s druhé strany vás volá Bůh a církev Ježíšova ku pokání. Komuž dáte přednost? a na kterou stranu se obrátíte? pod kterou korouhví budete bojovati?“ Klement XIII. r. 1765 potvrdil tyto plnomocné odpustky pro všechny chrámy po celé církvi.

Týž papež udělil plnomocných odpustků všem těm, kdož velebnou Svátost vystavenou ten čtvrtek po „Quinquagesimě“, v tak zvaný „tučný čtvrtek“, navštíví, sv. svátosti přijímají, a modlitbu na úmysl sv. Otce vykonají. Církev sv. toto jednodení vystavení Těla Páně proto tak významnala, aby odvrátila věřící od mnohých rozpustilostí, kteréž v tento den bývají páchány. (Prinzivalli Decr. authent. Romae 1862).

Pán Ježíš nastoupiv veřejný úřad učitelský, procházel krajiny judské, znamenaje

kroky své dobrodiními. Rovněž i veřejně vystavován v nejsv. Svátosti hojně rozdává dary a milosti své. Slunce svítí, hřeje a zúrodňuje. Pán Ježíš ve velebné Svátosti osvěcuje milostí svou hříšníky, dává jim dar poznání, zahřívá srdce jejich ohněm lásky, kteráž přináší ovoce dobrých skutků. Kéžby duchovní pastýři zvláště ve dnech masopustních péči měli o to, aby na oltáři zářilo Slunce spravedlnosti, zajisté by pak v těchto dnech nebylo tolik temnoty hříchu a nepravosti po osadách jejich. Aspoň tři duchovní v sousedstvu mohli by se spojití, ráno a odpoledne kázání činiti, a shledali by, že práce jejich přinese užitek přehojný. Pobožnost 40hodinná v dnech masopustních byla by jakési duchovní cvičení pro lid, a příprava ku kázáním postním. Že by zpovědnice kajicníky byly obklopeny, nelze pochybovati. Druhý rok mohla by pobožnost tato v jiném kostele sousedním se konati.

Nechť v posledních dnech masopustních svítí Božské Slunce — a tmy pohan-ské rozpustilosti budou rozptýleny. Fr. Šmat.

Patero přikázání církevních.

(Pastýřský list postní Jeho Milosti nejdůst. pána Jana Valeriana, biskupa Budějovického.)

Ovečky drahé a v Kristu Pánu milované !
V pastýřském listu svém lonském vyložil jsem vám, jak se snad pamatujete, dosti zřetelně, že velkým je to štěstím, býti údem svaté církve katolické. *) Dokládám jsem, že její pravost a božský původ patrně dosvědčeny jsou zázračným jejím založením, ve světě rozšířením a zachováním; že v ní jest pravé víry úplná jistota, a že v ní bezpečně lze věčné nadíti se spásy. Není jináče, moji nejmilejší! Katolická církev pravou jest církví Boží a matkou všech křesťanův; ona od počátku zde byla, evangelium Kristovo všem národům hlásala, službu Boží a křesťanský život do světa uvedla, osvěcených a svatých lidí bez čísla v lůně svém zrodila a odchovala, a jako po všechny věky Duchem svatým spravovanou pravdy Boží učitelkyní býti se dokázala, podobně tak až do skonání světa pod stráží Ducha svatého bude pokolení lidské všemu vyučovati, čehož je mu ke spasení třeba.

Kdož by teda jí v uctivosti neměl, jí na nejvýše si nevážil, jí s celou duší nemiloval? Jako však lásky k Bohu dokazujeme ostříháním svatých jeho přikázání:

rovně tak lásky své k církvi dokázati máme věrným jejich rozkazů zachováváním. Neříkej teda nikdo, že dobré dítě jsi matky své církve, pakli jejího hlasu neslyšíš a přikázáními jejími pohrdáš. Ano já dokládám, že kdoby církvi poslušnost odepřel, nebyl by ani dobrým dítětem Otce nebeského, jelikož čtvrtým jeho přikázáním nám zřejmě veleno, abychom jak světské tak i duchovní vrchnosti poslušnost prokazovali, a Syn Boží pohanem a zjevným hříšníkem toho nazývá, jenž by církve neslyšel. Strašné to slovo, které zde Pán Ježíš pronáší: avšak nedivme se vědouce, že církev jest jeho chotí, kterouž sobě krví svou vydobyl a očistil, a že odcházeje odsud na místě svém nám jí co matku naši zřídil a pozůstavil, chtěje, aby nás vedla a spravovala na cestě k životu věčnému, a vykoupenci jeho aby jí poslušni byli. Či snad nevíme, že ta slova jeho: „Amen pravím vám, cožkoli svážete na zemi, bude svázáno i na nebi, a cožkoli rozvázete na zemi, bude rozvázáno i na nebi,“ platí tak jako na počátku až posud jeho církvi? Aneb koho je tajno, že tentýž Pán nebeský ke svým apoštolům a k jejich nástupníkům výslovně řekl: „Kdo vás slyší, mne slyší; kdo však vámi pohrdá, mnou pohrdá?“ Zdali, vysílaje své učedníky do světa, aby učili všechny lidi, nechtěl těchto k tomu přiměti, aby jich poslouchali? Neb co by medle jejich práce byla prospěla, kdyby Pán Ježíš nebyl spolu všech lidí ku poslušenství zavázal? Z toho, což posud řečeno, vysvítá zřejmě, že dlužno nám církve poslouchati, přikázání její plniti.

Jakkoli toto, což posud řečeno, samo o sobě postačuje ku přesvědčení našemu, že povinni jsme, církevních přikázání věrně ostříhati, avšak stává jiných ještě důvodů, za kterými bychom měli tím ochotněji je zachovávat. Přikázání církevní směřují zajisté jak k rozmnožení cti a slávy Boží, tak i k spáse duší našich, jelikož nejsou nic jiného leč výsledky, květ a ovoce svaté víry, vysvětlivky a doplnění přikázání Božích, jimižto se vyměřuje a stanoví, jak bychom je náležitě vykonali. — Projdeme jedno po druhém a přesvědčíme se, že tomu tak. Ihned to první přikázání církevní není nic jiného, leč vysvětlení a doplněk třetího Božího přikázání. Druhé je výsledek onoho tajemství, kteréž za spasení naše vykonáno bylo na dřevě kříže, a jehož vždy trvajicí památka jest smírná obět mešní. Podobně tak třetí a páté přikázání církevní není nic jiného, leč vyko-

(*) Viz „Blah.“ roč. XV. (1865) str. 67.

nání onoho velikého slova Páně, na němž leží podstata a jádro křesťanského života, a jenž zní: „Chce-li kdo za mnou přijíti, zapřij sebe sám.“ Konečně ono přikázání církevní, kterýmž se nám ukládá povinnost, nařízenému knězi se zpovídat a velebnou svátost oltářní přijímat, zdali upřímo nevyplývá z onoho zřízení nevyslovitelné lásky Boží, jímžto dosáhnouti lze spáchaných hříchů prominutí a duše své posvěcení?

Poznavše vůbec povinnost svou, církevních přikázání ostříhati, přistupme teď k jednému každému zvláště, rozjímajíce jedno po druhém.

První zní: „*Svátky zasvěcené světit.*“ Nejmilejší, každý okamžik, každá minuta života našeho náleží Pánu Bohu, jeho to dar, kterýž rozmnožiti aneb ztenčiti může. Není-li tedy slušno a náležitě, bychom všechny svůj čas, zvláště ale sedmý den, kterýž sobě výslovně k službě své vyhradil, svěťice, jeho službě věnovali? Stává však ještě jiných svatých dnů, od církve Duchem svatým spravované a od Spasitele světa zplnomocněné ustanovených k tomu, abychom upamatováni byli na veliká tajemství vtělení Božího, vykoupení a posvěcení našeho, upamatováni tolikéž na ty oslavence nebeské, v nichžto milost Boží zvláštním způsobem se zřetelnou stala, a jichžto život nám sloužití má za vzor křesťanské ctnosti a za příklad, jehož bychom následovali. Dlužno-li neděli světit: zajisté povinni jsme světit i tyto zasvěcené svátky, a světit tak jako neděle, totiž odpočívati od služebné práce a všeho toho, čímž by zlehčen, zneuctěn byl takový svatý den, aneb pročež by nemožno bylo, jej tak světit, jak se Pánu Bohu líbí. A protož, ovečky drahé, pilně se všeho vystříhejte, co by neděli, co by zasvěcený svátek mohlo zlehčiti. Ten peníz, kterýž v den takový koupí, prodajem vytěžíte; ta práce, kterouž na poli, v stodole, v dílně a továrně vykonáte, nijakého vám nepřinese požehnání. Není-li to ošemetnost hrozná, když řemeslníci v takových dnech ráno až do poledne pracujíce, nejen sami tyto dny zlehčují, nýbrž i svým tovaryšům a učedníkům k tomu příležitost zavdávají? A co mám říci o těch rodičích a domácích hospodářích, jenž nepamatujíce na to, že jednou přísný budou muset klásti počet ze svých domácích, a že z jejich rukou požádá věčný soudce duše jejich svěřenců, kdyby zahynuly vinou jejich, rozkazují svým dětem a čeledinům, aby v neděli a

v zasvěcené svátky pásli dobytek, ukrádajíce jim čas k dílu Božímu, k dílu jejich spásy? Ach té nebohé mládeže, jížto jest při dobytku na pastvách, jížto jest v dílnách strávit mladý věk, ó není-li k politování? A co teprv dlužno říci o těch, ježto mají toho vinu a příčinou jsou, že se tak děje, ó jak strašné odpovídání uvaluji na hlavu svou! Kéž by ti a tací nesvědomití otcové, hospodářové, řemeslníci, továrníci hledali nejprve království Božího, zajisté by tím tisíckrát lépe sobě posloužili; neb čeho tak snažně hledají, bylo by jim hojně přidáno.

Zde třeba jest, odvolati se též na zákon světské vrchnosti, kterýmž nařízeno, aby v čas služeb Božích krémy, hospody a krámy zavírny byly, a o jehožto plnění slavní úřadové pečovati mají.

Avšak ke svěcení zasvěcených svátků nepostačuje, zdržeti se toliko od služebné práce, nýbrž dlužno jest, sloužiti Bohu, s odvojenou pilí obstarávati dílo posvěcení a spasení svého, a konati dobré skutky, ku kterým zvláště náleží pobožné slyšení mše svaté. Přirozeným během vyplývá tedy z prvního církevního přikázání druhé, kteréž zní: „*V zasvěcený svátek celou mši svatou pobožně slyšeti.*“

Hodno-li je něco věčných slzí, jest to zajisté ta nevšímavost, lehkovážnost a ten nevědek lidský, že si mnozi neumějí slušně vážit té neskonale milosti, kteráž co z nějakého nevyvážného zřídla vyplývá nám z nejdražší oběti mše svaté. Obět to nestihlé ceny. Nad tuto obět nemůže nic dražšího, vznešenějšího a světějšího pomysleno býti. Co se druhy pro spasení lidského pokolení na hoře Kalvarské dalo, posud se děje způsobem nekrvavým na oltářích našich. Zde ten Beránek Boží, jenž snímá hříchy světa, se opět a opět obětuje za nás Otci svému nebeskému. Zde teče pramen nejsladší útěchy, odtud vykvétá nám naděje života věčného, vylévá se rosa milosti Boží na živé i na mrtvé, a protož s rozniceným srdcem volal druhdy blahoslavený Tomáš Kempenský: „Když kněz obět mše svaté slouží, ctí Boha, obveseluje anděly, vzdělává církev, pomáhá živým, zjednává odpočinutí mrtvým.“

Co tedy máme souditi o těch, ježto ani v den Páně, ani v neděli a ve svátek chrámu, kde se tato obět koná, nenavštěvují. Měli by mnohdy dosti času, i ve všední den se odprázdňiti a mohli by mši svatou slyšeti, kdyby jenom chtěli; poněvadž ale toho opomíjí, viděla se svatá cír-

kev pužena, naříditi, aby aspoň v neděli a ve svátek do kostela šli a mši svatou pobožně slyšeli. Ale, přebudíž Bohu žel, oni mnohdy ani v den Páně, v den zasvěcený mše svaté, neslyší. Mnoho je lidí, ježto toho přikázání nedbají, jenž i v neděli a ve svátek chrámu Páně se cizí. Jsou-li takoví lidé mezi vámi, ó nedejte se moji draží a milí příkladem jejich svěsti. Jsou to lidé bez Boha, bez víry, a přijde čas, kdy toho pykati budou, avšak snad pozdě.

Ke službě Boží náleží však také poslouchání slova Božího, a tou příčinou v den Pánu zasvěcený též kázání a cvičení křesťanské, na kterémž se slovo Boží zvěstuje a vykládá. To nechat s myslí nespouštějí, jenž toliko půl hodinky na slyšení mše svaté obětují, domnívajíce se, že tím už vši povinnosti své dosti učinili. Kristus náš milý Pán dokládá, že kdo z Boha jest, slovo Boží slyší. Nuže, moji milí a draží, chcete-li býti z Boha, slyšte slovo Boží, slyšte je, kdy se vám koli k tomu pohoda naskytne, a vy otcové a matky, vy domácí hospodářové, vy mistři a pánové dbejte a starejte se o to, aby děti vaše, čeledínové, učedníci a podřízení vaši v den Pánu zasvěcený i mši svatou i slovo Boží, buď kázání aneb cvičení křesťanské slyšeli, nechcete-li sobě svědomí obtížit i na duši svou veliké uvaliti odpovídání. —

Neděle a zasvěcené svátky máme též světití dobrými skutky, domácí modlitbou, čtením nábožných kněh, navštěvováním nemocných, udělováním almužny atd. Je-li tož ale konání dobrých skutků v každý čas přísluší věrnému křesťanu, a půst jest také dobrý skutek, ano jeden ze tří nejvýznamnějších dobrých skutků, tou příčinou stanovila svatá církev ve svém třetím přikázání takto: *„Čtyřiceti dnů půst, čtyřech suchých dní a jiné ustanovené posty zachovávat, i v pátek a v sobotu se od masitých pokrmů zdržovat.“* Ze přikázání postu moudré, prospěšné a spasitelné jest ustanovení, průvodnot z toho, čehož svatá církev chce postem u nás dosáhnouti. Záleží zajisté jí velice na tom, abychom se naučili vládnouti žádostmi svými, a tak tím snáze mohli zmiznouti hříchu. Půst však výborný je prostředek, jak bychom se vyvíjeli v křesťanské zdržlivosti a v přemáhání a zapírání sebe, jelikož pomáhá duchu ku panství nad tělem, a následovně ke skročení těch žádostí, kteréž by nás nevyhnutelně uvrhly do zkázy, kdybychom se nenaučili, v uzdu je pojímati, jim od-

pirati. Odtud vysvítá, že jako Boží přikázání jest ono slovo Krista Pána: „Zapřizí se sám,“ tak podobně že i toto slovo: „Posti se“ tolikéž Božím jest přikázáním, a že církev tímto svým nařízením toliko čas a způsob vyměřila, kdy zvláště a jak bychom se v přemáhání a zapírání sebe cvičiti měli.

Tato laskavá matka berouc vezdy ohled na slabost svých dětí, ochotně upouští od své mateřské avšak dobře míněné přísnosti, a hoví svým dětem, když to býti může a časové poměry toho žádají. Rovně tak i příčinou postu již od dávných časů mnoho ulevila a ulevuje i letos. Právě ale proto, že církevní přikázání postu tak značně zmírněno jest, nežádajíc od nás tolik, co za předešlých časů, zdaž by se nemělo tím ochotněji a svědomitěji zachovávat? Žel budiž ale Bohu, nedeje se tak! Mnozí, nerci-li přemnozí, nic na toto církevní přikázání nedbají, a pouštějíce uzdu své chtivosti, požívají beze všeho ostýchání masitých pokrmů i v pátek i v jiné dny zapovězené, a aby sobě ujmu učinili, kdy se to prikazuje, na to ani nepomyslí. Smutná to zajisté věc, že křesťané za našich dnů nechťejí a neumějí se přemáhat.

Vojenský důstojník obědvaje v den postní v hostinci při veřejné tabuli, zdržel se všech masitých pokrmů, a upozorvav, že spolustolující pozastavující se nad tím potichu se ušklebovali, vážným promluvil hlasem: „Pánové, jsem voják avšak i katolík, a protož jako věren jsem svému praporu vojenskému, tak chci věrnost zachovat i té korouhvi, ku kteréž jsem se hned na křtu svatém přihlásil, věda dobře, že kdo věrolomným jest k vrchnosti duchovní, zpronevěří se i vrchnosti světské, kdy toho prospěch jeho žádá. Držím slovo, poněvadž jsem člověk poctivý, a protož i cirkve poslouchám.“ Stalo se utišení, nikdo se neopovážil promluvit; a však bezpochyby se nejeden z přísedících zastyděl v srdci svém. Tak se zastydte vy hospodští, ježto předkládajíc svým hostům zapovězené pokrmy, svozujete je k věrolomnosti. Styďte se dvojnásob vy všickni, jenž nejen ve své domácnosti, nýbrž i veřejně cirkvi, matce své, poslušnost odpiráte, a rušením postu otroky těla svého se býti osvědčujete.

Je-li však půst dobrý skutek, jest zajisté zpověď a přijímání velebné Svátosti oltární daleko lepší, spasitelnější a světejší skutek, a protož svatá církev velí ve čtvrtém svém přikázání: *„Nejméně jednou*

v roce svému nařízenému knězi se zpovídat, a při času velikonočním velebnou Svátost oltární přijímat.“ Přebudiž Bohu žel na věky, že cos takového musela církev přikazovat. Pravý, věrný křesťan takového přikázání nepotřeboval. Věda dobře a zcela jsa tím ujistěn, že nesmírný poklad lásky Boží složen jest v těch dvou svátostech, a že mu jich nejvýše třeba k věčnému spasení; věda dále, že toto přikázání církevní, svátostí pokání s Bohem se smířiti a nejsvětější Svátostí oltární duši svou krmiti, slíti, posvěcovati k životu věčnému, spočívá na vůli a rozkazu Božím: zajisté by z těchto nevyvázných zdrojů milosti Boží ochotně spásu svou čerpal, by ani církevního toho přikázání nestávalo. Věrný křesťan zajisté častěji do roka, kdykoli mu to možno, vrhne se k nohám zpovědníka od Boha k tomu zřízeného, a přistupuje ke stolu Páně, aby se zúčastnil v těch slavných hodech, kteréž mu Syn Boží připravil. Poněvadž ale nedbalost a vlažnost lidská bývá často tak veliká, že by mnohý nedbaje díla spasení svého málo kdy aneb snad nikdy nepřijímal těchto svatých svátostí, tou příčinou viděla o spasení svých dětí pečlivá matka sv. církev toho potřebu, výslovně naříditi, aby se to stalo aspoň nejmeně jednou v roce a sice při času velikonočním.

Ovečky Kristovy, vás netřeba napomínati, abyste pilně ostříhaly tohoto církevního přikázání. Vy zajisté lépe dbáte o spásu duší svých krví Kristovou vykoupěných, a že častěji do roka tyto svaté svátosti přijímáte, nic nepochybujete. Ó by jen také ti, ježto neumějí sobě vážiti těchto pokladů nestihlého milosrdenství Božího, a snad už dávno těch svatých svátostí nebyli jsou přijali, smilovati se chtěli nad svými nebohými dušemi, a nepohrdali tím nevyvázným pokladem, kterýž se jim zde den co den otvírá. Kéž by pospíšili do zpovědní stolice, a přistoupili ke stolu Páně, přesvědčili by se dojista, že není na světě sladší rozkoše nad ten svatý pokoj, který se vylévá do srdce ve svátosti pokání s Bohem smířeného, a že svět nemá nic dražšího, nic světějšího nad poklad ten, který se v nejsvětější Svátosti oltární podává, závdavek do života věčného, lékařství proti smrti duše, pravé živé tělo Syna Božího, o němž On sám svědčí, že kdo ho požívá, živ bude na věky. Ó kéžby tedy, dokládám opět a opět, všickni ti, jichžto se to týká, ustrnuli se nad svými nesmrtelnými dušemi, lepšího poznání na-

byli, a poznavše, čeho jim k spasení třeba, tohoto církevního přikázání bedlivě ostříhali.

Že však tak mnoho jest lidí, ježto zanedbávajice svých náboženských povinností, spásu duše své na zjevné vydávají nebezpečenství, toho příčina leží v přílišném milování světa. Mnoho je lidí, jenž žádostí těla, žádostí očí a pýchou života tak jsou opoutáni, že ani nepomyslí na ty věci, jenž se týkají duše a spasení jejího. Srdce jejich pohroužené v radostech a rozkoších světa nezatoují nikdy po věcech vyšších, nebeských, Božích. Uprostřed takové duchovní spousty vystupuje církev na horu Sion a volá do všech úhlů světa: Synové lidští pamatujte, že jste stvořeni pro nebe! Užijte radosti, které vám připravil laskavý Otec váš nebeský, avšak toliko dovolených, a i těch jen mírně, střídme a v času přiměřeném, kdy tomu vyšší ohledy nikterak nebrání. Aby pak v takovém sebe zapírání nás svatá církev cvičila a zraky naše od pozemských věcí obrátila k vyšším, nebeským statkům, tou příčinou stanovila nejen přikázání o postu, nobřz konečně v pátém svém přikázání též nařídila: „*V zapověděný čas svatebního veselí neдрžet.*“ Který je to čas, není vás, moji milí, tajno. Jestli to čas zasvěcený památce velikých tajemství svatého našeho náboženství; čas, kterého užíváno má býti k bedlivému, častějšímu rozjímání neskončených milostí Bohem lidstvu udělených; čas zvláště k velebení Boha, k díkůčinění, k modlitbě a vůbec ku konání takových dobrých a spasitelných skutků určený, ježto se svatebním veselím se životu věcí nesnášejí. Odložení takového veselí na několik neděl pokládá sobě duše věrná láskou a vděčností k Bohu Spasiteli svému rozžítá netoliko za povinnost, nébřz i za milou obět, kterouž jemu v těchto památných dnech jeho vtělení a utrpení mileráda přináší.

Uváživše důležitost, význam a důvody církevních přikázání, suďte teď sami, moji nejmilejší, zdali ve svědomí svém nejsme zavázáni, bedlivě je zachovávat?

Nuže dokažte svým jednáním, že jste v skutku věrné, poslušné dítky matky své církve katolické! Nebudete toho litovati na smrtelné posteli, že jste jí věrnost a poslušnost zachovali. Po vykročení z tohoto světa dostane se vám těch nebeských věnců věčné slávy, ježto nikdy nevaďnou, a kteréž Hospodin náš připravil všem těm, jenž ve všech přikázáních jeho chodí bez ouhony. A tak doufám, že ovečky drahé

a milované s touž věrností, s kterouž vůbec všech příkázání církevních budoucně ostříháte, zachováte též *příkázání postní na rok Páně 1866.**)

Milost Pána našeho Ježíše Krista budiž s vámi se všemi! Amen.

Dáno v biskupském obydlí mém v Budějovicích, ve svátek svatých tří králův leta Páně 1866.

Jan Valerian, biskup Budějovický.

Svědomy.

Obraz ze života od Fr. Pravdy.

(Pokračování.)

III.

Čas utíkal, minula léta, a otec Toužil předvídal a cítil, že se život jeho kloní ke konci. Manželka již byla nebožka, on sám již byl věkem sešlý kmet a opatrovali ho a sloužili mu bratři se svými rodinami. Činili to zajisté upřímně a svědomitě, nescházelo mu ničehož a ve svém stáří nemohl býti lépe zaopatřen. Uznával to a bratrům se odměňoval, hledě jim odplatiti i co dříve pro jeho statky byli podstoupili. Mimo to jim poskytoval náhradu za to, že mu nebožtík otec dal všecko a jim skoro nic a chtěl, dokud bude živ, starati se o ně, aby netrpěli nouze ani nedostatku, jsouce již také starí a neduživí.

Však co se s nimistane, až on umře? Hotového jmění nemá, aby jim je dal. Od statků ubrati nechce a nemůže. Šimon jim neprokáže žádného milosrdenství a již se strojí, že je od Hromádků a od Česáků vyžene. K němu do statku nesmějí choditi již nyní. Pak jim nedá ani práce. Jinde jich také nepřijmou, že by již málo dokázali. Domky bez polí jich neuživí.

Šimon mluvil po domích i po hospodách, že strýcům zatne žílu, až otce nebude. U Toužilů, u Hromádků, u Česáků zavrou se před nimi dvěře. Již se mu dost naškodili. Také na ně dojde. On jim to řekl do očí a neskrýval to ani před otcem, když se ho tázal, jak se k strýcům a dětem jejich po smrti jeho miní chovati.

Otec se přimlouval, on syna prosil, aby jich neopustil; syn ho ale nechtěl vyslyšeti, hroze hněvem, nepřátelstvím a pomstou. Počínal si, jakoby statek Hromádků a Česákův již byl jeho a musel býti jeho, a neměl o tom žádných pochybností. — Komu by to otec dal, když nemá více dětí? Že by to mohl dáti třeba cizím, to

mu nenapadlo, to neměl za možné a proto vystupoval bez ohledu. Otcovy námítky a důvody mu neplatily, hyzdil strýce hůř než kdy jindy a nic netajil své nenávisti proti nim.

Šimon zůstal tvrdý, tupý, bezcitný a neuprositelný, kdykoliv s otcem o příštích věcech jednal, až tento i sám se nad ním zatvrdil. Vždyť je pánem svého! Může s tím vynaložiti jak chce. Syn dostal, co on sám byl zdědil. Neukřivdí mu, když ostatní odkáže jiným. Má dost, zvelebil mu to, dům je v nejlepším pořádku, stavení jsou nová, pole vzdělaná, hodně mu nesou, již ukládá peníze, velké věno manželčino vydává úroky a rozmnožuje mu bohatství. K čemu potřebuje víc? Má děti, arcif, ale ty snadno zaopatří, a jej váže povinnost, přispěti bratrům a rodinám jejich, že pro něj byli zkráceni a práci svou ještě neodměněnou k většímu jmění mu dopomohli.

Starý Toužil se poradil s moudrými a pak vlastní rukou napsal svou poslední vůli, v níž statek Hromádkův odkázal nejstaršímu synovi bratra Vojtěcha, a statek Česákův nejstaršímu synovi bratra Víta se závazkem, aby u sebe na výminku měli rodiče a podíly vyplatili jejich druhým dětem.

Spolu udal příčiny, proč to činí, a mezi těmi byly nejhlavnější, že bratři Vojtěch a Vít k vůli němu z dědictví u Toužilů byli takřka vyloučeni a že příčinnivostí a pomocí svou statek Hromádkův a Česákův mu vydobyli a do příznivého stavu uvedli. Proto jim oba statky dává ve vlastnictví, máje jen jedno dítě, jemuž patříci a spravedlivé dědictví již bylo přiřknuto a uděleno.

Toužil vůli tuto podepsal a uložil, a bratrům řekl, že je o ně postaráno, kdyby ho Pán Bůh dnes nebo zítra povolal na věčnost. Blíže se nevyjádřil, aby skutek jeho nevyšel na jevo, než svět opustí a nepůsobil mu mnohých útoků, žalostí a mrzutostí, a oni nedoufali víc, než že na ně zpoměl odkazy, před bídou po smrti jeho je chránícími. Že by jim byl určil po jednom celém statku se vším, co při něm jest, nevstoupilo jim na mysl ani ve snách, a v skutku takového štěstí se nenadáli.

Šimon také nic netušil, sice by byl ještě za živobytí otcova všemi možnými prostředky se protivil a strýcům kořist vydíral dřív, než by se jí byli zmocnili. Nikdo v celé vsi neznal úmyslů Toužilových a nevěděl o jeho tajném ustanovení. Neprozradil ho, aby mohl poslední čas zde na zemi ztráviti v pokoji.

*) Nalezá se v „Blah.“ r. 1865, str. 70.

Co si přál, vyplnilo se: žil v pokoji a po krátké nemoci v pokoji umřel. Bratři mu sloužili až do skonání a on, ukazuje na truhlu, od níž měl klíč pod hlavou, jim opakoval, že na ně nezapomněl, chtěje jim odplatiti všecku lásku jejich. Je prý to napsáno, úřad se jich zastane, jim přidělí, čím je obmyslí, a až to bude v jejich držení, prosí je, aby se za něj modlili.

Syn Simon k otci také přicházel, když stonal, a otec mu kladl na srdce, aby šetril jeho poslední vůle, již psanou uložil do truhly, smířil se se strýci, přál jim, co on jim dává, netupil jeho památky, nýbrž měl ji v uctivosti.

Simon arcit měl strach, že jim snad dává příliš mnoho, ale byl přece volný a ochotný a snášel se s nimi po celou nemoc otcovu. Že jim otec dává statky, nebyl by věřil, ani kdyby mu to někdo byl řekl. Co jim dává, musí oželeti, at jest to již cokoliv. Jsou to bezpochyby peníze a věci a ty at dostanou. Nyní on bude pánem i u Hromádků i u Česáků a dojišta vyvede, čím již dávno vyhrožoval. Musí nazpátek do svých domků, a pak jich co živ bude nechce viděti ani ve svém stavení, ani na svých polích. Co mají, at si nechají, ale od Toužilů nevyjde jim žádný nový prospěch.

Že se ten čas již blížil, Simon otcovi povoloval a seděl u jeho postele v společnosti strýců, aniž by jich byl zlým slovem urazil. On byl při tom, když otec přijímal svaté svátosti, on se s ním věru přátelsky rozloučil, když se přiblížila jeho hodinka, on mu sám oči zatlačil, když vypustil ducha.

Tím úcta a vážnost k nebožtíkovi prozatím byla odbyta a Simon hledal klíč od truhly. Našel ho pod hlavou jeho a vzal si ho k sobě, nechtě hned v přítomnosti strýců truhlu otvírati. Tito si to arcit žádali, o to prosili, ale obořil se na ně a přikázal jim, aby se mu ničeho nedotkli u Hromádků ani u Česáků. Jak co stojí a leží, tak to musí zůstat i oni půjdou, odkud přišli, domů do svých chalup. Nyní všecko patří jemu. Co jim otec odkázal, vydá se jim. Více zde nemají co dělat.

Váhali a odporovali, ale on se jich ptal, má-li zavolati svou čeládku, aby je vyvedla? On je tu pánem, ne oni. Ten zmatek již přestal. O pohřeb se nesmějí starati. To přináleží jemu, a mohou býti ubezpečeni, že umrlý bude slavně pochován.

Řekli, že by se měli povolati svědkové, než se truhla otevře a poslední vůle

nebožtíkova z ní vyndá, a že třeba, vyříditi tu záležitost úředně.

Simon se i tomu protivil a když stáli na svém, byl k nim hrubý a nařídil, aby se neopovážili ho stíhati.

Nechtěli se s ním hádati a hrdlovati, dokud nebožtík byl ještě v domě, ba ještě ani nevystydl a odešli, aby se potázali sesousedy.

Simon truhlu otevřel a všecky spisy z ní vybral, pátraje i po penězích. Byly tu, ale nebylo jich mnoho, a těch nevyzdvihl. Vzal jen spisy s sebou, a doma se s nimi zavřel do komory. Arcit je hned prohlížel a jeden po druhém odkládal na stranu, až přišel na poslední vůli. Četl ji s velkou napnutostí, měnil barvu, skřípěl zubama, trásl se a dupal.

„Ne, to není pravda, to nemůže býti, to je do nebe volající,“ mumlal do sebe. „Já jsem syn, jediné dítě. Mně to patří, at je to napsáno nebo nic. Nedám se okrádat. Oni ho přemluvili, omámili. Ten hadr nemá žádnou platnost.“

I mrštil spisem o zem, běhal po komoře jako šilený a trhal si vlasy s hlavy. Je odstrčen, podveden, posměchu vydán, hanbě vystaven. Strýce vypověděl z domů, dělal se pánem, kde oni jsou pány, zakázal jim překročiti práh. Nyní oni mu to mohou zakázat, mohou ho vystréit, mohou před ním zavřít, jako on před nimi chtěl a již opravdu zavíral. A statky přece jsou jeho! Otec neměl práva je zadati. Vždyť je tu syn a ten syn je on.

Simon pořád měl v hlavě, že on je syn a to mu bylo patrným a neomylným důkazem, že všecko, co měl otec, jest a musí býti jeho. Četl závět otcovu ještě jednou, znova se pobouřil a rozzlobil, a teprv když si povšimnul přidaného k ní listu, na němž bylo poznamenáno, jak mezi sebe strýcové a děti jejich mají rozdělití šatstvo a nářadí nebožtíkovo, aby každý měl památku, a kam mají dáti peníze, co po pohřbu zbydou, se utišil a myšlenka: „Víc se jim nesmí a nemusí dáti,“ celou pozornost jeho zajala. „Budou mít dost. Již mají dost. Dával jim za živa. Brali si. To by bylo neslýchané, hrozné, aby na ně přešly statky. Byla by to loupež. Já jsem syn a dědic. Chci a musím mít všecko.“

Tak rozumoval a zase se rozvzteklil a ve vzteku odnesl závět do kuchyně a hodil ji do pece. Oheň vyšlehl a z poslední vůle otcovy zbyl prach a popel. Zůstal jen list, obsahující poručení o jeho nářadí a šatstvu.

(Pokračování.)

DO P I S Y.

Od Řípu dne 20. ledna 1866.
(Naše čeládka.)

Jelikož si Blahověst všímá společných našich poměrů se stanoviska náboženského a mravního: nezazlí mně snad čtenářové jeho, promluvim-li zde i o oné v naší době zvláště důležité otázce, jež i při posledním hospodářské schůzi v Roudnici v minulém měsíci se probírala, „*jak bychom se dochovali věrně a pracovitě čeládky.*“ Nepsal bych o ní, kdyby právě nyní ve sněmu našem nejednalo se o čeledním řádě, a kdyby mne byli k tomu dva vážení pánové zejména pro Blahověst nepobízeli, věda dobře, že by vlastně patřila do hospodářských novin. Však doufám, že i dobře hodí se do našeho praktického Blahověstu, ježž čtou také hospodářové ku svému vzdělání. Ze všech stran ozývají se stesky a nářky na nynější čeládku; avšak málo kdo pátrá hlouběji po příčinách zřejmě spousty této. Obyčejně zas jenom na nynější dobu, anebo sá jenom na čeládku samu, a přece nezavinila toho ani sama nynější doba, a ani sama čeládka. My žijeme právě nyní v té době, kde dozrálo špatné ovoce, již po několik desetiletí zrající, a ukazují se následky zanedbané naší čeládky. A má-li se tomu zlu zabrániti a čeládka napravit, tu třeba především, abychom poznali vady v tom ohledu panující a pak usnesli se, *jak* proti nim účinkovati máme. — *Příčiny* spousty této tak záhubné a citelné jsou rozličné, my zatím uvedeme jen některé, tážice se: „Proč není naše čeládka taková, jaké si přejeme? Čili kdo tím viněn, hospodář neb čeládka, či oba dva nebo okolnosti? — A jakými prostředky možná překaziti tuto rostoucí zhoubu a přispěti tak ku prospěchu hospodářů i čeládky?“

První vada leží v nedostatečném anebo v prázdném *vzdělání* čeládky samé. Ovšem pokud nebude choditi chudší mládež rádně do *školy*, není naděje polepšení. A do školy nám nepříjde, pokud ji budou bráti hospodáři sami před 12tým rokem do služby, buď ku pasení dobytka, neb ku chování dětí; ano chudá mládež nebude navštěvovati školy, pokud i obce nebudou z chudé neb obecní kasy více vynakládati na chudé školní dívky, aby měly na zimu obův a oděv atd., nebo naše skrovné kostelní 3—5zlatové sbírky na celý rok patrně nemohou vystačiti. A pokud se i v životě nebude hleděti k tomu, aby se rodičové donucovali k posílání dítek do ško-

ly, pokud budou i sebe výbornější zákony a pokuty jenom na papíře a ne v životě zavedeny, nebude do školy choditi mládež, poněvadž si vydělá více za několik dní, než celá pokuta za půl leta obnáší. — Mimo to, což z toho samo sebou následuje, pokud nebude naše čeládka trochu *čisti* a sama tak dále se vzdělávati, jest malá čáka na její napravení. Ovšem téžko čisti čeládce, když ani sám hospodář na to nedrží, aniž jaké knihy v domě má, leda nějakou a často dosti chatrnou modlicí knížku, z níž se ovšem jen v kostele v neděli něco pomodlí, anebo na nejvyš nějaký kalendář, ježž za 2 neb 3 dni přechou a pak do stolu uloží. Knihoven v obcích všude posud není, a tu musí ji nahrazovati duchovní neb učitel ze svých dosti malých příjmů, kdežto i sebe bohatší rolník ani jediné sám nekoupí, maje to za zbytečné vydávání peněz. Nechte se tedy ani nic zábavného ani vzdělavatelného, ač by knihy v snížené ceně od Svatojanského Dědictví nyní nabízené jakož i mnohé novější zábavné spisy hospodářské dobře k tomu posloužily. A pokud se nebude čisti, není naděje na lepší doby. — A tak leží první příčina této spousty v nedostatku vzdělání naší mládeže. —

Druhá hlavní příčina neduhu tohoto jest v naší sem tam velmi shovívavé a nedostatečné *policii* místní. Pokud totiž budou muziky, kdykoliv se jen hospodskému zachce, aneb kdykoliv nějaký pohřeb malého dítěte se odbývá; pokud se budou trpěti v obci všelijaké hospůdky a kořalny, jen když platí daň výdělkovou, pokud budou kramáři i kupci a obchodníci kupovati od čeládky, cožkoliv na prodej tam přinese; pokud budou večerní toulky v zimě a zvláště v letě trvati do 11 hodin bez ostychu, a ani hospodáři ani obec na to nebude sama dohlížeti a to zamezovati, nečekejme, aby byla nevyspalá čeládka pracovitou, aby byla přitom věrnou, když ukradenou a lehce odprodanou věcí více získá. Škoda našich prástev a staročeských večerních a v zimě i denních návštěv, kde se předlo a pletlo, zpívalo a vyprávělo v světnici u přítomnosti hospodáře. Odstraňme tyto vady a dobré obyčeje předků opět obživujeme, a čeládka naše se polepší. —

Třetí vada neduhu toho leží ovšem i v tom, že *hospodář* mnohý nepočíná si jako hospodář a nezachází s čeládkou, jak se sluší. Vidi-li čeledín hospodáře nedbalého, ano často i samého hospodáře nepo-

ctivého, jak může tímto *špatným příkladem* se vzdělati? A neumí-li hospodář mu vykázati a posouditi práci, nedohlídně-li na práci jeho, a nestará-li se o něj při práci vůbec, proč by se namahal? Nezáleží-li hospodáři na prospěchu práce, čeledín sám se nepřičiní. — Vždyt považuje čeledína mnohý hospodář bez toho jen jako za mrtvý ten stroj mlátící neb řezací, z něhož by jenom těžil, a nepřilepší ničím čeledínovi, byť se tento jak chtěl namahal, ani pochvalou ani jinou odplatou. — A proč by se taky namahal, anebo proč by byl poctivým? Službu má jako ten nedbalý nebo nenechavý, o zvláštní odměně není ani zmínky, a pustí-li ho tento hospodář, bez překážek dostane službu u druhého. — Jak dobře bylo by, kdyby se slibovaly *přídavky* stálým, přičinlivým a poctivým čeledínům, kdyby se jim udělovaly *odměny*, anebo kdyby hospodáři, jak to velkostatkáři činí, dbali o malou přilepšenou čili *pensi* roční pro sestarlé poctivé čeledíny. Kýmby v tom ohledu náš čelední řád rázně ujal se i čeledi i hospodářů, bylo by to jen k obapolnému prospěchu! — Ostatně bude-li hospodář takřka otcem a učitelem čeledi své, považuje ji také za rodinu svou, zacházeje s ní upřímně a pečlivě, byť byl při tom i sebe přísnějším, — polepší se naše čeládka a bude pracovitější a poctivější.

A tak změnil-li se naše domácí i veřejné záležitosti, jak jsem tuto udal, bude vzdělanější čeládka lépe pracovati, citlivější, lépe se chovati, mravnější, poctivěji si počínati. Pak nebude také tolik utráceti a vyhazovati marně na muziku a na parádu, bude-li mítí zábav a zaměstnání jiných a přiměřených, a náhledů rozumnějších, pak nebude však také tolik tuláků a žebráků, na něž pak titěž hospodářové buď v obci neb do zemských ústavů platiti musí. A to všecko prospěje především této čeládce a jejím hospodářům, tím pak i obci a celému národu. Dejž to Pán Bůh!

III.

Od Kyšpersku dne 19. ledna 1866.

(Obrázek z duch. správy o legitimaci).

Před minulou nedělí přihlásil se ženich s politickým opověděním sňatku manželského a vykázal se zároveň křesťním listem, dle něhož ale ne po otci, nýbrž po matce příjmení své má, anot se narodil před oddavkami, a otec po vykonaných církevních oddavkách, jak to nyní bohužel napořád se děje, legitimaci svého syna

provésti zanedbával, až se na to zapomělo. — Dověděl se otec, že syn jeho, jak i politické opovědění sňatku manželského dokazovalo, po matčině straně jmenován býti má, přiběhl na faru, a dle své povahy v prchlivosti pravil, že, než by syna nechchal podle matky ohlašovat, raději ho — zabije. Znaje jeho odvážlivost, nerozhorlil jsem se, ale pouze jemu řekl, že jsem se od něho nenadál takové zlosti, a že by ho za to oběsili. Odpověděl mi: Co víc, však jsem již dost stár, a co tady se mnou? Po chvíli pravil opět ke mně, že jsem duchovní otec, „ráčej to opravit a napsat.“ Ač jsem mu vše na vlas vyložil, že to v mé moci není, to že císařský zákon, a císařských zákonů že já musím pilněji šetřit, než každý jiný poddaný, nebyl k upokojení. Na to on opět: „A nebo, když ten syn není můj, ať se ke mně nehlásí, já ho nechci vidět.“ Já vám poradím, odvětil jsem mu, nač. byste syna zabijel a nebo ho zavrhoval, jděte k příslušnému úřadu, a žádejte tam o zpočestnění svého syna, aby potom vaše příjmení přijal. Šel. Přišel večer od úřadu, jak pravil, odpověděl mi na otázku, jak pochodil, že prý se to může spravit na faře. Já: Kdo pak vám to řekl? On: Tam u úřadu. To jste musil přijít na člověka, řekl jsem mu, který tomu nerozumí, a nebo vám jen někdo něco namluvil, aby se vás zbavil a vás proti mně ještě poštvál; měl jste jít k p. soudci a jemu svou záležitost požalovat, a on by vám byl něco jiného pověděl. Rozešli jsme se, ale po dobrém. Já, anot ženich příjmením matčiným pranic znám není, aby se vědělo, kdo se ohlašuje, ohlásil jsem ženicha jmenem otcovým a matčiným. Pro Bůh, ani žádný dost uvážit nemůže, co to bude zmatků, křiků, nemilých výstupů stranu té ztížené legitimace! Každý otec, když se mu kněz dost namluví a všecko náležitě vysvětlí a na srdce vloží, naposledy řekne: „Napišou to“ a jsme v koncích, k úřadu nechce žádný jít. Zde asi z 30 teprv dva otcové legitimaci svých nemanželských dětí náležitě provedli cestou zákonem předepsanou. Kýmby Bůh osvětlil zákonodárce, aby nynější zákon o legitimaci nemanželských dětí k odvolání přišel a legitimování takových dětí starodávným, obvyklým způsobem se opět dalo!

J. Št. K.

Z Velkých Petrovic dne 21. ledna 1866.
(Křest israelitky.)

V neděli III. po Zjevení Páně byla v zdejším chrámu Páně před velkými služ-

bami Božími do lůna církve přijata 20letá dívka židovská, jmenem Marie Brunerova. Když u křtitelnice slavně ku Kristu a jeho svatému praporu se přiznala a pak koupelí křtu svatého vřaděna byla v shromáždění vyznavačů Kristových, kanula z očí křesťanů přítomných mnohá slza radosti nad novou křestankou. — Po křtu svatém neopomenul jsem nové této křestance na srdce vložití víru, do níž křtem svatým uvedena byla, a spolu roucho křestní bílé, kteréž přijala, poručiti jí Ježíše co jedinou útěchu v životě i v smrti, kříž co prapor vítězný, i aby vedla život v pravdě křesťanský. Na to přistoupila při mši sv. poprvé k sv. přijímání a uvítala Ježíše v nejsv. Svátosti oltářní v srdci svém. — Za celých 150 roků, co farnosti naší stává, jest to teprv druhý křest dospělého israelity; první udál se roku 1844. Dejž Bůh, by každé takové vstoupení jinověrce do lůna církve katolické sloužilo k většímu utvrzení ve víře křesťanů katolických. —
V. V., kaplan.

Od Šumavy v lednu 1866.

(Stav věcí na horách. — Okresní výbor. — Četné přísahy. — Desátek. — Školství).

Zima letos u nás téměř žádná, ač jindy na horách bývá krutá, sanice jen v nejvyšších horách, v dolínách zeleno; vody i u nás nedostatek a osení chudé, málo urostlé, tak že obava nastává, jak se na jaře okáže. Jako v přírodě letos neustále jsou přechody, tak i my lidé žijeme v době stálých převratů, nejistoty práva a majetku, trpíme neslýchanou zebrotou všeho druhu, máme dobu stálých sporů o kompetenci úřadů obecních a zemských, — a co se týče poměrů církevních, jest věru tento čas tím znamenitý, že se úklady a násilím proti církvi zřejmě vyznačuje. Máme u nás výbor okresní — a co posud učinil? Jediné to, že převzal kapitály chudinské kasy, duchovní pastýři o tom ani nezvěděli, a přes rok již čekají chudí na bývalé čtvrtletní dávky, a posud se nestalo nic.

Když byly volby do výborů okresních, voláno od jakéhos radikalisty: „Nevoltež kněží aniž úředníků!“ Stalo se dle vůle jeho. Ani kněží, ani úředníci nebyli zvoleni, a on se šťastně do výboru vedral; ale nedočkal se ani první schůzky: zemřel mrtvicí raněn. — U soudu okresních se práce množí. Žaloby o majetek, a zvláště rodičů výminkářů na děti nevděčné atd. rostou v poměrech hrozných, a při vši do-

mnělé samosprávě obcí nemají císařští úředníci úlevy v pracích svých, nýbrž naopak. Není tedy divu, že se i přísahy nad míru množí a mravní vědomí lidu stále se podkopává. Podivný případ stal se zde následkem žaloby o majetek obecní. Strana domkářů vystoupila naproti gruntovníkům, upírajíc požitky, které skoro 100 let sedlákům přináležely. Tlačeno na přísahy. První z domkářů, jenž se byl podepsal, než ještě přísahu složit mohl, mrtvicí raněn jest, a ačkoliv se pozdravil, jazyk více službu svou konati nechce. — Pro fary okresů německých velká rána nastane vyvazením posledních zbytků desátku. Byl to důkaz lásky rolníků tamějších ku kněžím, že mnozí desátek zachovali a rádi dávali. Nyní i tento poslední svazek mezi kněžstvem a lidem zrušen bude, a tento jen holými penězi kněží platiti bude, — ovšem bude-li moci, neb jak zde věci stojí, mnohé hospodářské živnosti právě skrze výkup poslední ránu dostanou, a do cizích rukou pro nedostatek peněz přijíti musí. Protož zde obecná mezi sedláky touha, majetek vyprodati a do Ameriky se vystěhovati. — Bývalo ovšem také to, že desátek do cizích far (bývalých mateřských) se dávali musel, což se nerado stávalo; a tu litovati jest, že již dříve u vyšších míst nepomyšleno na řádné vyrovnaní mezi faráři sousedy, z kterých jeden břímě nesl, druhý užitek bral, — nyní ovšem již pozdě. Žel, že návrh výkupu vyšel od kněze a zastupitele kraje našeho. Měl hájiti zachování dávek naturálních co lidu mnohem milejších než placení hotovými, a pak teprv, když by byl hlasy jiných překonán býval, mohl o řádné vyrovnaní obou stran hlasu svého pozdvihnouti. — Na jiném místě vyslovil jsem se o neblahých poměrech školstva na venku. Poměry se posud nezlepšily, ba ku př. stranu dříví ještě zhoršily. Varoval jsem od kroků nepředložených, an zajisté lid náš v těchto věcech na mnoze ještě nedospělý jest. V brzku po mém dopisu vyšla adresa ze střídnictví Ilubockého na výbor zemský, kde se ve vši poníženosti žádá, aby stranu patronátu vše při starém ostalo, aby se opakovací školy s větší přísností od úřadů zemských podporovaly, a podobných návrhů více. Že všady s jásotem podepisováno, nemusím teprv doličovati. Ostatně jest škola dcera církve. Pokud tedy církevní patronát vyřízen nebude, bude veškerá práce kusá a nepřinese žádoucího ovoce.

H. H.

KRONIKA.

Z Prahy. Včera ráno učinil nový biskup Litoměřický, nejdůst. pán Augustin *Vahala*, návštěvu JEmin. nejdůst. p. kardinála arcibiskupovi.

— Pobožnost *40hodinná* bude se dále konati 30. a 31. ledna, 1.—3. února v kostele ctihodných panen Voršilek, 4.—8. února u sv. Ducha.

— Vys. důst. pan kanovník-strážce *Würfel* obdržel letos opět jako za minulých dvou let od nejmenovaného dobrodince 1000 zl. k prospěchu jednoty pro dostavění chrámu sv. *Vítského*. Od jiného dobrodince, jenž nechce jmenován býti, přijal 100 zl. k témuž účelu. Oba dary odevzdal p. kanovník pokladníkovi jednoty sv. *Vítské*, a bude štědrých dárců pamětliv při mši sv. u oltáře sv. Jana Nep.

— *Sněm* král. Českého přijal ve třetím čtení návrh zákona o dalším vyvazení pozemků z dávek kostelům, faram, školám atd.; pak radil se o řádu čeledním; přijal návrh adresy k Jeho Vel. za opravu hradu Karlova Týna. V schůzi dne 22. t. m. odůvodnil poslanec dr. Rieger svůj návrh v příčině rovnoprávnosti jazykové na universitě; tolikéž dr. Hamrník své návrhy stran lékařského zřízení a učení. Přechetné petice učitelské za změnu zákona o školním patronátu, o upravení platu atd. dány byly zvolené „stálé komisi školské,“ jejíž předsedou jest J. Em. nejdůst. p. kardinál arcibiskup. Adresa učitelstva Pražského navrhuje za nejmenší plat pro podučitele 300 zl. a každých 5 let přidavek; pro učitele filialní nejméně 450, pro farní 550 až 850 zl. a všude od 5 let k 5 přidavek. Došly též žádosti o zastoupení učitelstva na sněmu. „Národ“ dí, že stejným právem totéž mohli by žádati nižší duchovenstvo a stav úřednický.

— V úterý (23. t. m.) o 10. hodině sloužil důst. p. farář a č. kanovník M. Heinrich v chrámě Matky Boží před Týnem k žádosti Pražských učitelů mši sv. za těžce nemocného vys. důst. p. kanovníka scholastika J. *Mařana*, protektora jednoty Praž. učitelů.

— Na Malostranské věži mostecké zavěšena jest od nov. roku schránka pro příspěvky k prospěchu opravy a dostavění hlav. chrámu sv. Víta. V prvních 14 dnech vynesly příspěvky tam vložené 40 zl. r. m.

— (*Zasláno*). Veřejné díky. Čistý výnos bazaru odbývaného dne 18. 19. a 20. min. měsíce k účelu obnovení a dostavění metropolitního chrámu Pražského byl nížeapsanému ředitelstvu doručen v sumě 5998 zl. 37 kr. Někteří dobrodincové ihned

tuto peněžitou část svými příspěvky doplnili, aby vzrostla v okrouhlou sumu 6000 zl. Nápotom ještě přibýlo nového daru 20 zl. Úhrnem tedy obnáší celý příjem 6020 zl. Tím přibyl ovšem znamenitý příspěvek do pokladnice pro obnovu a dostavění chrámu sv. Víta, i jesti tím vítanější, čím větších výloh roku minulého stavba nákladného lešení pro opravu opěracích pilířů a oblouků vy-máhala. Jest ale tímto znamenitým darem ředitelstvo i proto nad míru potěšeno, že v něm vidí nový důkaz, jak vždy více občanstvo tohoto velikého podniku si všímá a vždy ochotněji v něm se účastniti snaží. Tudíž ředitelstvo za svou milou povinnost pokládá, aby *vroucí a upřímné díky* vzdalo: předsedovi Malostranského a Hradčanského sboru jednatelův jednoty, panu Alexandrovi Baudissovi, jenž myšlenku k zařízení tohoto bazaru pojal a podal; pánům jednatelům jednoty, kteří snažnou pomocí svou onu myšlenku v skutek jsou uvedli; Její Jasnosti *kněžně Zdeňce z Lobkovic*, jakož i Její Excellenci vysoce urozené hraběnce *Zoë Wallmoden-Grünne-ové*, ježto se co náčelnice sboru paní k provedení bazaru se sjednotivších, tohoto podniku laskavě ujmouti ráčily; *nejvyššímu a vysokému panstvu a dobrodincům*, kteří-koli dary peněžitými, drahocennými uměleckými děly aneb výrobky ruční práce a jinými předměty k účelu téhož bazaru přispěli; *všem velectěným paním a slečnám* všelikého stavu, kteréž se obtížným prodáváním zboží ochotně zanašely; *všem jednatelům jednoty* a ostatním pánům, kteří-koli se při dohlídce v síni, při pokladně, u přijímání a vydávání kupních předmětů bedlivě účastnili; váženým obchodnickým závodům, kteří sražkami z ceny zboží od nich propůjčeného ke zvýšení výnosu téhož bazaru přispěli; panu zahradníku Blechovi, jenž z rozkazu Její Excellence hraběnky Clam-Gallasové síni květinami pečlivě a vkusně byl ozdobil; panu čalouníku Kuštickému, jenž byl ozdobnické látky a panu Janu Pellegrinimu, jenž sochy a vásy v potřebné zásobě bezplatně poskytl; velectěným pánům plukovníkům a velitelům c. k. pluků krále Pruského a barona Martiniho za povolení, aby hudební vojenské kapely bezplatně hudbu provozovaly; vlastníkovi ostrova Žofinského, panu Novotnému, jenž potřebné místnosti téhož ostrova z lásky postoupil; mistru tesařskému panu Bedřichovi Fleischinger-ovi, jenž potřebnou prací též bez odměny posloužil; pánům Gottwaldovi a Ledererovi, kteří poskytli bez platu žádané koberce; konečně všem ostatním dobrodincům, kteří si u této příležitosti jakýchkoli zásluh dobyli,

aniž by byli ředitelstvu v žádoucí známost uvedeni byli. — Ředitelstvo Jednoty k dostavení chrámu sv. Víta na hradě Pražském. V Praze dne 15. ledna 1866.

* — * *Z Budějovic.* J.M. nejdůstojn. p. biskup udělil během min. roku svátost biřmování na 35 místech 27217 věřícím.

* — * *Z Moravy.* Dne 26. pros. zesnul v Pánu vp. *Ignác Bednář*, kaplan v Uheriském Brodě, pilný dopisovatel „Blahověsta.“ At odpočívá v pokoji!

Z Anglicka. Všichni víme, jaký podíl v náboženském hnutí Anglicka za minulých let měl dr. *Pusey*. On stal se podnětem ruchu, jenž vydal ovoce krásné, ješto mnoho výtečných členů duchovenstva anglikanského; nazpět uvedl do lůna církve všeobecné; avšak původce hnutí tohoto, věhlasný úd vysokých škol Oxfordských, stanul na cestě a stojí uprostřed mezi vysokou církví anglikanskou, jejížto veškeré nauky uznati nemůže a nechce, a mezi učením Říma, kteréž ho posud nepřijalo. Toto záhadné postavení působuje mu nemalé nesnáze. Se všech stran vytýká se mu nedůslednost. Jedni horší se řkouce, že zpotvořuje zásady té sekty, ku kteréž veřejně potud přináležel, druzí dorážejí naň, aby učinil krok ku předu na cestě, kterouž nastoupil, a bez ohledu aby přijal víru té veliké křesťanské společnosti, kteréž jediná pravdu má. Moudří křesťané soudí o něm namnoze shovívavě. Zdát se jim patrně, že dr. *Pusey* hledá pravdu a spravedlnost. Z toho, že měl neštěstí naroditi se a vychovánu býti v náboženství, kteréž nemá zdravého ponětí o autoritě a neví, kde by tato sídlo své měla, lze sobě vysvětliti jeho kolísání se. Vidímeť zřejmě, že lidské ustanovení nepodává mu jistoty a že vně hledá stanoviska pevnějšího. Jeho pokusy, blížiti se brzo k Římu, brzo k Orientálům, to potvrzují. Nedávno obcoval shromáždění mnohých členů vysoké církve a několika ruských popů. Nevíme, ujal-li se tam slova, ale již jeho přítomnost jest významná, dokazující, že bůjuje veliký boj duchovní. Za takovýchto okolností nebude nezajímavé zvědět, co jeho spoluobčané o něm soudí a mluví, jakož i seznati, kam jeho duch již dospěl. Potřebného světla poskytují nám listy anglické. —

Nad jiné pokládají mnozí členové vys. církve dru *Puseyovi* za zlé, že se opovážil učiniti se vykladačem učení anglikanského. Jistý *M. Gurney*, muž, s nímž se nyní zabývá veškeré novinářstvo velkobritanské,

zdvihl proti němu prudký boj. Tento odpůrce tvrdí, že dva základy, na nichž spožívá jeho církev, jsou: Bohu samému máme se klaněti, a křesťanští biskupové jsou si vesměs rovni. Naráží tím na počtu svatých v církvi katolické a na vrchnictví papežovo. Však potkal se s odporem svých stejnověrců, tak že „*Guardian*“, orgán to vys. církve, uveřejnil list, v němž *M. Gurney* viní se z kacířství, a vytýká se jemu, že chová kacířské domněnky o věčných trestech, připravených pro ty, jenž v nekajcnosti až do konce setrvali. Zdát se, že tento anglikan věří v očištěc, ježž však, aby se vyhnul názvu katolickému, nazývá „kázni a trestem po smrti.“ Z téhož listu seznáváme dále, že velká část „katolické školy v církvi anglické“ neuznává jej za svého vůdce, ba že nejsou od toho, pokládati ho za schismatika. Tvrdá to zajisté věc, prohlášenu býti za kacíře a schismatika od školy, kteráž sama není nic jiného než sekta, odtrhnuvši se od velké všeobecné církve. Za nedlouho bude snad *M. Gurney* též vyobcován. V takovouto nesjednocenost, nesvornost a roztržku uběhla státní církev anglikanská.

Již pak co se *nynějších* náhledů dra *Puseye* dotýče, nalezáme je vyjádřené v listu, kterýž on sám napsal a zaslal řečenému kacíři a schismatikovi a ježž po „*Morning-Post*“ uveřejnil časopis „*Weekly Register*.“ Listina tato psána jest 16. prosince 1865 i smíme se nadíti, že skladatel její náhledů svých podstatně nezměnil. Píše mimo jiné v tento rozum: 1. Nepřijal jsem „učení o klanění se tvorům,“ nýbrž řekl jsem a opakuji: kdyby cestou (výrokem) autority prohlášeno bylo, že zvyvati svatých o jejich přimluvu jest úkon téhož způsobu, jako žádati našich současníků žijících na zemi o jejich přimluvu, nenalezalo by se v tom ni nejmenší nesnadnosti. Pokud tohoto výroku nebude, mám za svou povinnost, zdržeti se (úcty svatých). 2. Tolikéž neřekl jsem ani slova o všeobecném vrchnictví po *pravu božském* biskupa římského. Uznal jsem jeho vrchnoprávnost (supremacii) v tom smyslu, kterýž tomu slovu příkládá čtvero od církve anglické uznaných obecných sněmů církevních. 3. Nepřijal jsem učení sněmu Tridentského tak, jak podrobeno jest výkladu řádem autority církve Římské. Řekl jsem toliko, že by sněm Tridentský mohl tak vykládán býti, abychom jej uznati mohli. Z toho následuje, že by mohl vykládán býti (a v skutku se nyní vykládá) v takový způsob,

jenž nám nedovoluje uznati jej. Z toho dále následuje, že po tu dobu, pokud by cestou autority nebyl vyložen v smyslu, jenž by nám jeho přijetí dovoľoval, nemůžeme ho přijmouti. 4. Nikdy nevedl jsem „hořkou“ řeč nakterési pobožnosti. Co do počty nejblahosl. Panny, chtěl jsem toliko prohlásiti jakousi soustavu, ježto skoro na autoritě spočívá (quasi-authoritative system), což po mém náhledu nejenom pro mne ale pro všechny Angličany vůbec jest největší obtíž, jakáž se sjednocení naproti staví. (Následuje vyvrácení těchto čtyř odstavců.) Tolik dle Monde. Pro nás vyplývá z toho mimo jiné i to naučení, že nezbyvá, leč přidržeti se celým srdcem církve katolické, aneb uběhnouti v nekonečnou rozervanost bludu.

Z Jerusalema. Nynější stav věci v Jerusalemě poznati lze nejlépe z listu kněze *Ratisbonne*-a, proslulého podivným svým obrácením ze židovstva. Píše ve franc. novinách „*La France*“ mimo jiné v tato slova: „Ubohý Jerusaleme! kterak jsi naplněn bolestí, slzami, pln hrozné opuštěnosti! Cholera, když byla město se všech stran obklíčila a oblehla, hnala naň útokem a od několika týdnů panuje v něm. Zpousta jest náramná. Nejsilnější lidé podlehají v málo hodinách; všecko utíká na všechny strany. Statné vrchnosti turecké ustoupily s veškerou posádkou do hor Nebi-Samonelských. Řecký (schismatický) patriarcha uznal zapotřebí, aby šel na čerstvý vzduch do Jaffy, protestantští pastoři hovějí sobě s ženami a dětmi jak mohou v poklidu domků svých na venkově. — Katolický patriarcha Msgr. Valerga naproti tomu otevřel nový špitál pro nemocné cholery. On nabídl se k službám všem, kdož by pomoci jeho sv. úřadu měli zapotřebí. Na každý den dává rozdati množství potravy a almužen. Tolikéž prokazuje se dobročinným francouzský konsulát. Rovněž trvají u místech svých kněží Františkáni, plní jsouce myslí obětovné a sebezapírání. Sestry „sv. Josefa“ vzbuzují největší podivení. — Bída jest již dosti velká, avšak přibývá jí pořád více. Poutníka tu neužije žádného, což si každý sám pomyslí. Krámy jsou zavřeny, sklady (bazary) opuštěny. Dělníci nechťejí pracovati. Stojí to náramné práce opatřiti si věci k živobytí nejpotřebnějších. — Počet sirotků množí se každým dnem. Mohu-li jich odmítnouti, když mi je přinášejí? Nosí ke mně též schismatické a

turecké děti. Odmítnouti je bylo by tolik, jako vydati je v ruce protestantův. Avšak kterak všechny tyto ubohé děti živiti, šatiti, vydržovati? Mám jich už více než sto v Jerusalemě a u sv. Jana. Ó byste znali ve vašich velikomyslných zemích moje postavení a mé potřeby, zajisté by se tím mnohá srdce pohnula a k hojněmu přispění naklonila. Jest to tedy volání největší nouze, jež k vám dnes pronáším, řka: Pomozte, pomozte! Naději se, že toto úzkostlivé volání bude vyslyšeno. Buďte mým tlumočníkem u mých přátel a u všech laskavých srdcí!“

V pozdějším listu uveřejněném v „*Gazette du Midi*“ dí týž abbé *Ratisbonne*: „Cholera v Jerusalemě pominula na dobro a pozůstaly toliko stopy její smutné návštěvy; veškerá Palestina jest decimována (o každého desátého obyvatele chudší), bída jest hrozná a pořád ještě roste; mraky kobylek sežraly všecko: obilí, zeliny, olivovní; drahota potravy jest nad míru velká a každým dnem větší a větší.“

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

Vyznamenán jsou:

- p. Jos. *Fischer*, farář v Železné, jmenován tajemníkem vikariatu Berounského;
 - p. Ant. *Frind*, řídící c. k. gymn. v Chebu, bisk. notář Litoměřický, jmenován arcib. notářem;
 - p. Jan *Šebánek*, farář u sv. Jana pod skálou, obdržel expos. canonic.
- Ve správě duchovní ustanovení jsou:**
- p. Frant. *Kareš*, administr. v Kojeticích, za administratora do Volšan;
 - P. Šimon *Gründig*, kněz ř. kapuc.; na výpomoc do Liebensteinu;
 - P. Augustin *Miškovský*, ř. premonstrat. na Strahově, za duchov. správce ve věznici na Hradčanech.

V biskupství Kralohradeckém.

Vyznamenán jest:

- p. Josef *Moučka*, bisk. vikář a školdozorce střídnictví Čáslavského, os. děkan v Potěchách, jmenován jest od J. c. k. apošt. Velič. 9. t. m. čestným kanovníkem kathedr. chrámu v Hradci Králové.

V biskupství Budějovickém:

Upřádněné místo:

Místo *kanovníka* katedralní kapitoly v Budějovicích, do 18. února.

Přiložen jest ilustrovaný seznam modlitebních a jiných knih skladu B. Stýbla.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Bedakce:
v kníž. arcib. semi-
náři číslo 190—I.

Expeditce:
v kat. knihkupectví
B. Stýbla,
na sv. - Václavském
náměstí, čís. 786—II.
Nedostává čísla rekla-
mujte nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

Předplácí se
v expedici
in všech řádných
knihkupců
na rok: 2 zl. 50 kr.
na půlro.: 1zl. 30 kr.

Po poště:
Celoroč.: 3 zl. — kr.
půlroč.: 1zl. 55 kr.

Předplacení čtvrt-
letní se nepřijímá.
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bidné činí národy.“ (Přísl. XIV. 34.)

Na popeleční středu.

(Z rozjímání Segneriových z T. J.)

„Rozpomeň se, ó člověče, že prach jsi a v prach
se navrátíš.“ (Rituale Rom.).

Snadno lidem pamatovati na to, že smrt na ně přijde, těžko však a velmi nesnadno zpomínati na to, že v rychlosti a klopotně na ně připadne. To je nejvíce trápí a děsí; a protož tisícerymi spůsoby sebe samých oklamávají usilují, a sice tak dlouho, až konečně smrt přece na ně přichází a je uchvacuje. (Žalm 54, 16.) Protož praví mudrc: „*Pamětliv buď, že smrt nemešká.*“ (Eccl. 14, 12.) Mešká-li kde poutník na své cestě, činí to pro nějaké nahodilé buď vnitřní neb zevnitřní překážky, jež se mu v cestu vložily. Smrt pak nižádné nedbá a nezná překážky. Ona nezná nižádné vnitřní překážky, protož není se čeho obávati, by na cestě ustála aneb umdlela; nýbrž čím více vpřed kráčí, tím více se sílí. A co se zevnitřních překážek týká, není smrt ani časem obmezena, aniž přivázána k místu aneb k nějakému spůsobu, nýbrž královskou mocí vládne. „*Slapejž po něm, jako král, zahynutí.*“ (Job 18, 14.) Máš-li na zřeteli místo, všude tebe stejnou rychlostí může dostihnouti: na pevné zemi i na moři, doma i na veřejném místě, — na výšině i na rovině; v zahradě i v lese; všudy s nevázanou vůlí vévodí. Patříš-li na čas, opět královskou vévodí mocí, jelikož stejnou snad-

ností dopadnouti tebe může v každou hodinu, ve dne i v noci; neboť ona nešetří šedého stáří, neleká se mužné síly, nekloní se před květoucím věkem; vladařství její trvá po všecken čas. Patříš-li konečně na spůsob, opět touž samou královskou mocí panuje; nižádnou nemocí a neduhem vázati se nedá, jelikož ani meče ani ohně nepotřebuje; toliko uzavřena jsou v těle tvém, když potají útrobou tvé hryze, může životu tvému — že ani nepomyslíš — učiniti konec. „*Ztráveni budou jako od mole,*“ dí sv. Job (IV. 19.) Viz tedy, může-li smrt s něčím, co by jí na překážku bylo, potkati se; a pakli jí nic nevádí, zdali ještě se domníváš, že bude meškati?

Uvaž dále, že pravdivost toho vyřčení mezi lidem známa a všudy rozšířena jest. Toliko jednomu jest se co diviti, že ač tato pravda všude místo má a všem smrtelným povědomá jest, nicméně památka její ustavičně v lidech vzbuzována býti musí slovy písma svatého: „*Pamětliv buď, že smrt nemešká.*“ — Kde jest člověk, jenž by neznal a nevěděl smrtelným se býti? „Vím,“ dí sv. Job, „že smrti vydáš mne, kdežto ustanoven jest dům každému živému.“ (XXX, 23).

A přece ustanoven jest od sv. církve tento dnešní den, v kterémž všechněm na živu jsoucím na paměť

vedeno býti má, že jest jim umříti: mužům i ženám, maličkým i dospělým, hříšníkům i spravedlivým, učeným i neučeným, slavným i neslavným; jakoby všickni spolu na tuto pravdu byli zapomněli: „*Pomni, ó člověče, že prach jsi a v prach se zase navrátíš.*“

Jako dnes církev katolická skrze služebníky své, tak i svatá písma nás na smrt tklivě pamatují: „Pomni na poslední věci své.“ (Eccl. VII. 40.) „Pamětliv buď na soud můj; nebo tak bude i tvůj.“ (Eccl. XXXVIII. 23.) Anobřž Bůh podle velemoudrého zřízení svého všechen světa obor obrazy smrti naplnil, by kamžkoli obrátí se člověk, ukázala se smrt očím jeho. „Naplnil všechny věci smrtí.“ (Moudr. XVIII, 16.) Kamkoli tedy jdeš, na smrt mysliti zvykej. — Jdeš-li do zahrady, vidíš-li tam něžné kvítky, any jedva rozvité, opět usvadlé oprechají: „tedy pamětliv buď, že smrt nemešká.“ Vycházíš-li na prostranné pole, a vidíš-li obilí, ano zralé jest ke žni, očekávající srpů, pod nimiž klesatí má; „tedy pamětliv buď, že smrt nemešká.“ Přistoupíš-li k oknu, a patříš-li na slunce, ano k hoře hlouběji se spouští, a vždy víc k západu se smeká: „tedy pamětliv buď, že smrt nemešká.“ Jsi-li ve své komnatě osamělý, a hledíš-li na plannoucí svíci, ana nenáhle sama se zžirá, až posléze hasnouc před očima tvýma hyne a jako umírá; „tedy pamětliv buď, že smrt nemešká.“

K. Cisař.

Popelec.

Jak slunce denně večer dohořívá,
tak doplamená lidský život časem;
ke hrobu člověk doprovázen bývá
truchlících přátel usedavým hlasem.

Ten kříž, jež v životě svém hanobíval,
tent před jeho se nyní rakvi nese,
a na hřbitově, tam kde nerad díval,
tam nade hrobem jeho k výši pne se.

Ó, rei nám, co jsou bohatstva ty lesky,
když na ně smutná smrti svíce září?
zdaž usmívají se ty zlata blesky?
zda kynou k plesu s rozohněnou tváří?

Ó, rei nám, jak ta slova sladce znějí:
„Dnes před stolicí soudnou budeš státi;
jen dnes se ještě známí na tě směji,
a zítra popílí tě pochovati!“

Rei nám, jak člověku tu bývá v hrudi,
když opouští všeku slávu svoji,
když čelo jeho zsinálé se bolem trudi,
smrt měřit — živobyť na orloji!

Vstaň! volám k tobě ve jménu již Páně,
kdo sobě hoviš v mrzké světa zlobě,
a popelcem své ozdob pyšné skráně —
by věčná smrt ti nenastala v hrobě!

J. F. I.

Katechismus sv. kříže.

(Rozjímání postní.)

„My pak kážeme Krista ukřižovaného, Židům zajisté pohoršení, národům pak bláznovství, ale tímž povoláním, Židům i Řekům Krista Boží moc a Boží moudrost.“ (1. Kor. 1, 23. 24.)

„Katechismus jest kniha,“ pravila sv. Terezie, „v kteréž by všechny moje dcery, jak si toho přejí, dnem i nocí čítati měly, neboť zavírá v sobě zákon Páně.“ Zajisté i my čítati máme bedlivě a pozorně v katechismu, jemuž jsme se učili v mládí svém, ježto obsahuje v krátkosti všecko, co katolický křesťan má věřiti, činiti a čeho se má varovati.

Znám ale, duše křesťanská, ještě jinou knihu, o které řekl sv. Pavel, že jest Židům pohoršením, pohanům bláznovstvím, věrným pak křesťanům pramenem moudrosti pravé: jest to *katechismus sv. kříže*, jehož světlo rozum osvěcuje, srdce k milování rozpaluje, jehož moc vůli sobě podporuje, ji ku konání dobrého povzbuzuje. „Kříž,“ učí sv. Augustin, „není pouze lůžko Krista umírajícího, nýbrž i stolice učícího.“ Mudrcové všech věků, jako svatý Dionys, Justin, Augustin, opovrhovali moudrostí světa, přesvědčivše se, že jen ve škole Kristově, vystavené na *Golgotě*, zkatechismu sv. kříže lze se naučiti moudrosti nebeské. „Kéžby Ježíš ukřižovaný,“ volá blah. Tomáš Kemp, „i v naše srdce zavítal; vkrátkém čase nabyli bychom potřebné moudrosti.“ Sv. Bonaventura kázával slovo Boží tak důkladně, jasně a mocně, že nejučenější mužové jeho kázání rádi navštěvovali. Sv. Tomáš Akvinský zeptal se ho kdysi, z které knihy by se byl naučil této hluboké moudrosti? Bonaventura ukázav na kříž, jenž byl

líbáním a slzami celý otřelý, řekl: „Tent pramen můj, z něhož všecku moudrost čerpám. Já se učím v Ježíši, a sice v Ježíši ukřižovaném.“

Kniha sv. kříže jest pro všechny křesťany, spravedlivé i hříšníky, pro učené i neučené, písmo její jest srozumitelné i těm, kdož ani čísti ani psátí neumí. Rány Kristovy jsou litery, jež i rukama hmatati můžeme. Písmo katechismu sv. kříže jest krvavé, psané prstem nesmírné lásky Boží, napsané, bychom byli ve víře upevnění, v naději posílnění, k milování Boha a bližního přivedení.

Duše křesťanská! necht si svět hledá těžkého zlata a stříbra, které dělá lehkou mysl, necht si hledá hříšných radostí, které činí svědomí truchlivé a nepokojné; ty pilně čítej v tomto svatopostním čase v katechismu sv. kříže, najdeš v něm pokladů, jimž se nevyrovnají všechny statky celého světa, najdeš v něm blaženosti, která jediná srdce tvé uspokojiti může.

Úvod ku katechismu sv. kříže jest strom poznání dobrého i zlého v ráji; pět kapitol jeho nám hlásá, že jest kříž základem víry, podstatou naděje, trůnem lásky, pramenem milosti, hlasem volajícím nás k spravedlnosti. Přídavek jedná o bolestné Matce Páně, stojící pod křížem. — Tent bude předmět našich postních rozjímání.

Pane Ježíši ukřižovaný! uděl nám milosti, bychom v kříži Tvém, této knize vši moudrosti, čítali k Tvé cti a chvále, k svému poučení a posvěcení.

I. Úvod ku katechismu sv. kříže.

Kříž Páně upomínka na strom v ráji.

„A jakož v Adamovi všickni umírají, tak i skrze Krista všickni obživení budou.“ (1Kor. 15, 22.)

Židé z Egypta vyvedeni žili na poušti. Hospodin nesčetná jim prokazoval dobrodiní: vysvobodil je z otroctví, převedl je Rudým mořem, zahubil jejich nepřátele, živil je mannou s nebe, napájel vodou ze skály zázračně se prýstící. Leč Židé nevděční reptali proti Bohu, proti Mojžíšovi, který jim od Hospodina za vůdce byl ustanoven. Bůh dlouho jim shovával; že však reptati neustávali, poslal na ně jedovaté hady, od jejichž uštknutí mnozí zahynuli. Židé vidouce v tom patrný trest Boží, přišli k Mojžíšovi, řkouce: „Zhřešili jsme, že jsme mluvili proti Hospodinu a proti tobě: modli se, ať odejme od nás hady.“ (4 Mojž. 21, 7.) I modlil se Mojžíš za lid; Hospodin slitovav se nad lidem kajícím, mluvil k Mojžíšovi: „Udělej hada

měděného a polož ho na znamení: kdož by uštknut jsa pohleděl na něho, živ bude.“ Udělal tedy Mojžíš hada měděného, a položil ho na znamení: na nějž když uštknutí hleděli, uzdraveni bývali. (4. Mojž. 8. 9.) Uzdravení hledáme i my.

Bůh stvořil člověka k obrazu svému; jeho nesmrtelnou duši ozdobil svatostí a spravedlností, obdařil rozumem a svobodnou vůlí; i tělo jeho učinil nesmrtelné, učinil jej pánem všech tvorů na zemi, postavil ho do ráje — učinil jej miláčkem svým. Však Adam zapomenuv na dobrodiní, která mu Bůh prokázal, zprotivil se vůli jeho, jedl ovoce stromu zapovězeného, kteréž praotce našeho i nás otráвило, života zbavilo, v poddanost hada pekelného uvrhlo. Milosrdenství Boží smlovalo se nad nešťastným pokolením lidským; vztyčilo na Golgotě nový strom života — kříž — aby ovocem jeho Boží spravedlnost byla usmířena, hlava hada pekelného potřena, člověk vykoupen. Proto u paty kříže často spatřujeme hada se svíjejícího, jenž má v ústech jablko.

Nešťastný člověče, viz Syna Božího na kříži! *Nesmírná vina tvá žádala nesmírného zadostiučinění, z toho poznej cenu duše své. Vina prvních rodičů byla nesmírná.*

Bůh dal člověku svobodnou vůli, praví sv. Bernard, nikoliv proto, aby hřešil, nýbrž aby tím slavnějším se stal, kdyby nehřešil, moha hřešiti. Za tou příčinou dal Bůh Adamovi příkázání: „Ze všelikého dřeva rajského jez, ze dřeva pak vědění dobrého a zlého ať nejíš: nebo v kterýbykoli den z něho jedl, smrti umřeš.“ (1. Mojž. 2, 16. 17.)

„Strom tento,“ praví svatý Jan Zlat., „stál uprostřed ráje, maje osvědčiti, zdali člověk uposlechne Božího varování či svůdné řeči pokušitelovy. I člověk stál uprostřed Boha a svůdce, uprostřed života a smrti, spásy a záhuby. Bůh hrozil, aby ho zachoval, jeho přísnost obmýšlela jeho život, ďáblovo pochlebenství ale smrt.“ — Příkázání toto bylo lehké k plnění, vždyt jen z jednoho stromu neměli jísti, majíce všech jiných hojnost, krátké ku pamatování, snadné k zachování, že žádostivost vůli ještě neodporovala, že Boží svatost, spravedlnost a dobrotu, jakož i hříchu ošklivost jasně poznávali; mimo to pohrozil Hospodin trestem přísným, který po hříchu následovati měl.

Ale první člověk užil svobodné vůle své k hříchu, jedl zapovězené ovoce, a tím spáchal vinu nesmírnou. „Nikdo se nedo-

mnívej," volá sv. Augustin, „že lehké a malé bylo přečinění, poněvadž v jediném ovoci se splnilo, kteréž samo sebou ani zlé ani škodlivé nebylo, leda-li tím, že bylo zakázané." Hřích Adamův jest přetěžký, zavíraje v sobě mnohé jiné. Sv. Jan píše: „Všecko, což jest na světě, jest žádost těla, žádost očí a pýcha života." (1. Jan. 2, 16.)

Nedopustili se hříchu těchto i první naši rodičové? Prvním pramenem hříchu jejich byla žádost těla — tělesnost. Oni mají ovoce zapovězené za dobré, které by vzácnou bylo lahůdkou hrdlu jejich. „Viděla žena" di písmo sv., „že by dobrý byl strom k jídlu a očím pěkný a na pohledění rozkošný: i vzala z ovoce jeho a jedla, a dala muži svému, kterýž také jedl." (1. Mojž. 3, 6.)

Druhá příčina hříchu toho byla žádost očí — lakota. Adam i Eva věděli, že Bůh jediným jest pánem všech věcí: a přece požívali ovoce, které jejich nebylo, kteréhož požívatí jim Bůh zakázal; Eva sama di k hadu: Z ovoce stromu, kterýž jest u prostřed ráje, přikázal nám Bůh, abychom nejedli a abychom se ho nedotýkali." (1. Mojž. 3, 3.)

Avšak hlavním pramenem hříchu toho byla pýcha života. Adam a Eva nestáli se v jednom okamžiku zlými, skutečnému hříchu předcházelo vnitřní odpadnutí od Boha, jak dokládá sv. Augustin: „Podtají však počali již zlými býti, nežli upadli v zjevné neposlušství. Nepřišloť by ku zlému skutku, kdyby zlá nepředcházela vůle. I v čem by mohl býti zlé vůle počátek, nežli v pýše? Nebo počátek všelikého hříchu jest pýcha." (Sirach 10, 15.)

Slova hadova: „Vi Bůh, že v kterýkoli den budete jísti z něho, otevrou se oči vaše: a budete jako bohové, vědouce dobré i zlé" (1. Mojž. 3, 5.), lichotí pýše jejich, oni nechtí více Bohu poddáni býti, chtějí sami bohy býti, věděti jako Bůh dobré i zlé, nevěři Bohu, jenž pravil: „Kterýbykoli den z něho jedl, smrti umřeš;" věří raději ďáblu řkoucímu: „Nikoli smrti nezemřete." (1. Mojž. 3, 4.)

Adame, jak hrozného jsi se dopustil hříchu! Tot dosvědčuje přísný ortel, který nad tebou Bůh nejvýš spravedlivý vyřkl, a trest, kterýž jsi uvalil nejen na sebe, nýbrž i na všechny potomky své. „Jako skrze jednoho člověka," učí sv. Pavel, „hřích na tento svět všel, a skrze hřích smrt, a tak na všechny lidi smrt přišla, v němž (v Adamovi) všickni zhřešili." (Řím. 5, 12.)

Ptáš se, duše křesťanská, jak to mož-

ná? Pán nějaký velice miloval sluhu svého, prokázal mu dobrodiní ta největší, učinil jej vládařem svým. Služebník ten stal se mu nevěrným, promrhal statek jeho, splácel mu dobrodiní nevděkem, lásku nenávisť. Pán naplněn hněvem spravedlivým, propustil nevěrníka ze služby, kterýž pak s manželkou i s dětmi upadl do velké bídý. Co zavinila manželka jeho, co dítky jeho? Manželka musí s ním jho bídý nésti, že jest s ním jedno tělo, že jest manželkou jeho, dítky musí s ním spolu trpěti, že jsou krev jeho, že jej otcem nazývají. Můžeš-li nazvati pána toho nespravedlivým? Nikoliv. Tak se to má i s hříchem dědičným. My jsme arcít nejedli ovoce zapovězeného, že ale od Adama pocházíme, přešel hřích jeho i s následky svými na nás děti, potomky jeho, Adame nešťastný! viz nesmírnou vinu svou v zlém svědomí svém, v nesčíslných strastech života tohoto, viz ji v časné a věčné smrti, v panování hada pekelného, viz ji na kříži, na němž Syn Boží umřel, aby nesmírnou vinu tvou smazal nesmírným zadostučiněním.

Bůh nezavrhl padlého pokolení lidského, slíbil mu Mesiáše, řka k hadu svůdci: „Nepřátelství položím mezi tebou a ženou, mezi semenem tvým a semenem jejím; onať potře hlavu tvou a ty úklady činiti budeš patě její." (1. Mojž. 3, 15.) Bůh jedině mohl hříšné pokolení lidské vykoupiti, ješto spravedlnost Boží za nesmírnou urážku žádala nesmírného zadostučinění, které Bohu jedině Bůh poskytnouti mohl. Kdo měl býti vykoupen? — Člověk. Proto Bůh se musil člověkem státi, aby mohl trpěti, aby mohl nešmírné zásluhy svého utrpení člověku věnovati. Ano, Bůh a člověk v jedné osobě jedině mohl býti Vykupitelem Adama a synů jeho. Bůh se smiloval; druhá Božská osoba, Syn Boží, pravý Bůh, stal se člověkem, umírá na kříži, aby smrti jeho smrt usmrcena byla; „na dřevě kříže," píše církev sv. v hodinkách, „spasitel náš vazby smrti zlomil, hada chytrého přemohl." Adam o polednách v ráji zhřešil, jak vidno ze slov Písma svatého: „A jakž byli zaslechli hlas Hospodinův, procházejícího se v ráji při větěrku po poledni, skryl se Adam i žena jeho před tváří Hospodina Boha uprostřed dříví rajského." (1. Mojž. 3, 8.) O polednách vztýčeno jest na Kalvarii dřevo sv. kříže, ozdobené Bohem člověkem, aby smazal vinu Adamovu krví svou.

Adam hřešil žádostí těla. Pán Ježíš pni nah na kříži; nedovoluje andělům, aby

rozestřeli křídla svá nad ním: Od hlavy až do paty jest tělo jeho jedna rána, všechny smysly jeho napojeny jsou bolestí přenáramnou.

„Adame, tys hřešil žádostí očí — viz, co musí trpěti tvůj Vykupitel! Chudoba byla průvodkyní jeho od jesli až ku kříži, na kterýž s ní vstoupil. On nemá místa, kam by hlavy své položil; nebe jest přístřeším jeho, kříž tvrdý a bolestný jeho lůžko, bolesti a rány jeho statkem a bohatstvím.

Adam hřešil pýchou života — a Bůh-člověk vstupuje na dřevo potupy a hanby, pní na kříži co zločinec, počten mezi zločince. Potupeno jest jeho učení, zapomenuty milosti, jichž uděloval; záznaky jeho za podvod jsou vyhlášeny, jeho svatost a nevinnost jest zneuznána, jeho Božství jest urouháno, jeho člověčenství potupeno, jeho jméno zlořečeno. „Viz, jak tvůj Spasitel na kříži jest zohaven,“ volá sv. Augustin, „abys ty zohavením tímto byl krásný učiněn. Kdyby se byl nenechal tak strašně zohaviti, nebyl bys opět nabyt krásy, které jsi pozbyl.“

Svatý kříži! tys ten strom života, jehož krvavým ovocem zničeny jsou následky požitého ovoce rajskeho; „smrt umřela,“ zpívá sv. církve, „když na dřevě Život umřel.“ Dobrý kříži! tys ty zkrvácené vázky, na něž položen byl výkupný peníz za všechny lidi; na tobě vykonáno vykoupení světa, vina Adamova smazána, Boží spravedlnosti zadost učiněna; tys nám se stal klíčem, kterýmž zavřené nebe bylo otevřeno. „Dokud kříže nebylo,“ praví sv. Augustin, „nebylo i žebříku do nebe, proto nemohl do nebe nikdo přijíti, ani Abraham, ani Isák, ani Jakob; nyní však postaven jest žebřík tento, vztýčen jest kříž — brána do nebe jest otevřena.“ Počátkem smrti byl strom rajský, jehož ovoce Adam požíval; počátkem nového života stal se nám sv. kříž, jehož ovoce nám ukřižovaný Spasitel daroval. „A jakož v Adamovi všickni umírají,“ učí sv. Pavel, „tak i skrze Krista všickni obživeni budou.“ (1. Kor. 15, 22.) Pročež vzdejme úctu ukřižovanému Ježíši, modlíce se s církví sv.: „Klaníme se Tobě, Pane Ježíši Kriste, a dobrořečíme Tobě: nebo skrze svatý kříž svůj svět jsi vykoupil.“

Vidouce pní na kříži Boho-člověka, nemusíme-liž zvolati: „Duše lidská má cenu nesmírnou!“ Duše lidská mnoho stojí, mnohot za ni dáno. „Ne porušitelnými věcmi,“ dí sv. Petr, „zlatem nebo stříbrem vykou-

peni jste . . . , nýbrž drahou krví Krista, jakožto Beránka nevinného a nepoškvrněného.“ (1. Petr 1, 18. 19.) Krev Ježíšova má cenu nesmírnou, tudíž i duše naše, za níž byla vylita. „Duše lidská,“ dí svatý Vincenc z Pauly, „má takovou cenu, že k zachování jejímu statku i život obětovati musíš.“ „Zachovej duši svou,“ (1. Mojž. 19, 17.) mluvili andělé k Lotovi, povzbuzující ho k útěku ze Sodomy, „zachovej duši svou,“ volá k tobě s kříže krev Kristova.

Ztráta duše jest ztrátou největší. Pozbyl-li člověk statků časných, úradu, etí, zdraví, může jich opět nabyti, ano bytby i život ztratil, najde ho, umřel-li v Pánu. Kdo však duši ztratil, odešel na věčnost v hříchu smrtelném, na věky ji ztratil, na věky bude se zavrženci lkáti: „Pominula žeň, dokonalo se léto, a my nejsme vysvo-bozeni.“ (Jerem. 8, 20.)

Hrozná to myšlenka, na věky ztratiti duši jedinou, nesmrtelnou, jejíž ceně všechny poklady světa se nevyrovnají.

Sv. Ignác z Lojoly Františkovi Xaverskému, jenž váhal službě Boží se zasvětit, častěji opakoval slova Ježíšova: „Co jest platno člověku, byt všecken svět získal, a na své duši škodu trpěl? Anebo jakou dá člověk výměnu za duši svou?“ (Mat. 16, 26.) Slova tato mocně dojala sv. Františka, tak že stal se společníkem sv. Ignáce, aby spasil duši svou.

Ztratil-li všechno, kdo duši ztratil, zajiště získal statku nejvyššího, kdo duši zachoval. „Duše“ volá sv. Augustin, „poznej cenu svou. Mnoho stojíš, za mnoho tě Ježíš koupil. Počítej hodiny třiatřiceti let jeho, jeho vzdechy, slze, které plakal, myšlenky, které měl, slova, která mluvil, rány, které trpěl, trny, které ho bodaly, krůpěje krve, které prolil, pohled na kříž, na němž pněl, své dobré jméno upevnil, duši vypustil, život svůj za tebe dal: to všechno ti hlásá: Duše, tak velikou máš cenu!“ Neměl by tobě býti kříž stromem života, marně by měla téci pro tebe krev Kristova? Umřiti a — nespasiti, toť bolest pro Krista největší. Pán Ježíš volal na kříži: Žizním. A po čem žiznil? Po spasení duše tvé: Žizni i ty po spasení duše své, hledej vody vyskakující do života věčného ve sv. svátostech, v modlitbě, v rozjímání o posledních věcech člověka, ve ctnostném životě. Duše křesťanská, opakuj si často slova sv. Terezie: „Jedna duše, — jedna věčnost“, abys od hříchu se odvrátila, k milování Boha povzbudila, jak tě k tomu napomíná Písmo sv.: „Smiluj

se nad duší svou, libě se Bohu, a zdržuj se (od hříchu).“ (Sir. 30, 24.)

Zachovej duši bližního. Před Bohem má každá duše stejnou cenu. „Spravedlnost pak Boží přichází skrze víru Ježíše Krista ke všem a na všechny, kteří věří v něho; neboť není rozdílu.“ (Řím. 3, 22.) Každá duše jest stvořena k obrazu Božímu, Pán Ježíš za všechny umřel, aby spasení byli, do nebe přišli. Duše nejhodššího a nejbídnějšího mrzáka je tak dobře kněžna nebeská, jako duše králů a knížat mocných a vznešených na tomto světě. — Proto, duše křesťanská, napomínej, varuj hřešících, uč neumělé, raď pochybujícím, modli se za ně: získáš-li duši jejich Pánu Ježíši, vykonáš skutek nejvznešenější. Proč opouštějí věrní sluhové Páně za příkladem sv. apoštolů drahé rodiče a příbuzné, milý domov, a do dalekých odcházejí krajin? Proč obětují zdraví i život, snášejí vedro i zimu, hlad i žízeň? Aby ovce zbloudilé a ztracené hledali, je do církve svaté, do ovčince Kristova uvedli, aby duše jejich zachovali.

Víme o sv. Terezii, že co útlé dítě chtěla se odebrati se svým malým bratrem do Afriky, aby za duše nevěřících umřít mohla. Nemiluje-li Boha co nejvroucněji, kdož se snaží duši bližního zachovati? Jemu není na tom dosti, že sám Boha miluje, on chce, aby Jej všickni milovali, Jemu sloužili, Jeho jméno oslavovali. Bůh se zalíbením hledí na něho, a jak dí sv. Řehoř, žádná oběť není Mu tak milá, jako horlivost v hledání duší. Křesťane milý, hleď zachovati duši bratra, a tím nejkrásněji osvědčíš lásku k bližnímu. Sv. Klára z Montefalko slyšíc, že někdo spáchal hřích smrtelný, na nejvýše zarmoucená vrhala se na kolena, prosíc Boha, aby mu udělití ráčil milosti obrácení. I ty pracuj všemožně o zachování duši bratrů svých, nedbej nesnázi a nepříjemnosti, ukazuj bloudícím v temnostech bludu, hříchu a nevědomosti cestu k etnosti, k slunci pravdy nebeské, a oni prohlédše a vidouce, budou dobrořečiti tobě. A byt nebyla uznána zásluha tvá o spasení duší jejich od lidí, nepochybuj, že vezmeš hojnou odplatu od Boha. „Kdo odvrátí hříšníka od bludu cesty jeho, vysvobodí duši jeho od smrti, a přikryje množství hříchův.“ (Jak. 5, 20.)

Duše křesťanská, viz Syna Božího na kříži. On umírá, aby předrahou krví svou smazal nesmírný dluh Adamův i tvůj, aby ti ukázal, jak nesmírnou cenu má duše lidská před Bohem. Ty bys ji nechtěl za-

chovati? Písmo sv. vypravuje nám o člověku kupci, hledajícím dobrých perel. A když nalezl jednu drahou perlu, odšel a prodal všechno, což měl, a koupil ji. (Mat. 13, 45. 46.) Není-liž duše tvá, duše bližního, touto drahou perlí? A ty ztrativ ji v blátě hříchu a nepravosti, nechtěl bys ji hledati bez přestání, a nalezenou obmyti v krvi Beránkově, ve sv. svátostech? Váž si jí nade všechno ve světě, hotov jsa, aby ji zachoval, obětovati jmění, zdraví své, ano i život časný. Říkej se sv. Terezii: „Jedna duše — jedna věčnost.“

(Pokračování.)

Konsistoř katolická a utraquistická v XVI. století.*)

VIII.

*Bohoslovci utraquističtí šli do Vlach pro do-
sažení úřadu kněžského. Jan z Hory Kutné
vypůjčil si od osadních fary u sv. Martina
v Praze peníze na cestu.*

(r. 1534. 4. září.)

Tito jsou šli do Vlach: Jan, Matouše syn Čermáka, od Hory. — Jacobus de Rakovník, filius Galli braseatoris. — Johannes de Praga, filius Wenceslai gladiatoris. — Matthaeus de Glatovia, filius Viti arcuficis. Tento pak mladší jest na rukojmích na tento způsob, že nikde nemá býti, než kdež jej dáme, a aby se učil. — Martinus de Litoměřic, filius Nicolai carpentarii. Za toho rukojmě: mistr ze Zábřehu, probošt veliké koleje.

Já Jan Matouše Čermáka syn z Hory známou činím tímto listem všem vůbec, kdožkoli čten nebo čtoucí slyšen bude, jakož jsem od dávního času úmyslu toho byl, abych stav svůj tento v jiný proměnil, a to tímto obyčejem, abych do Vlach jda, úřad kněžský s pomocí Boha všemohoucího na se přijal. Ale že jest při mně vždycky nedostatek byl, ješto proto taková a tak daleká cesta summy peněz nemalé potřebuje, i abych to mé předsevzetí konati a k místu přivéstí mohl, na páních osadních ze svato-Martinské fary toho jsem se dožádal, aby mi peněz, což by na tu cestu potřebí bylo, půjčili. Kdež jsou i to učinili, a mně summy peněz, jmenovitě 12 kop grošův českých jsou půjčili, ale však na takový způsob, kdyžby mi se Pán Bůh vrátiti pomohl, abych za tu summu 3 léta u nich tu u sv. Martina byl. Jestliže bych pak v těch 3 letech více peněz od nich vzal, a po těch 3 letech tu zůstatí nechtěl,

*) Viz „Blah.“ 1864 č. 28.

tehdy tu summu peněz, kteroužkoli od nich příjmu, povinen budu zase navrátiti. Tomu všemu já dosti učiniti ochci a slibuji tak, jakž na dobrého náleží. A pro lepší jistotu i zdržení toho všeho cedule řezané mezi sebou jsme udělali. Jenž jest dán i psán v pátek před Narozením Panny Marie 1534.

IX.

Jiřík utr. farář u sv. Havla dal Václavu bohoslovcí 15 zlatých na cestu do Vlach, se závazkem, aby pak u něho kaplanem byl.
(1534, 6. listop.)

Kněz Jiřík, farář sv. Havla, oznámil jest před p. administrátorem a konsistoří, že jest námluvu učinil s Václavem z Bozlovic takovou, že mu má dáti 15 zlatých uherských na cestu do Vlach na svěcení, aby vrátě se s pomocí Boží u něho první mši sv. sloužil a při něm byl, jeho poslouchal, a od něho se neodtrhoval. A bude-li jeho poslouchati a při něm býti, má kněz farář o to s ním povlovně naložiti i jemu odpustiti, což se jemu libiti bude; pakliby jeho neposlouchal, bude ho moci k tomu přidržeti i právem, aby mu tu všecku summu dal, 15 zlatých uherských. Než což více nad 15 zlatých jemu dá na tuto cestu, to jemu dá z lásky a z milosti, a z toho jeho nemá napominati. A taková smlouva přijata jest a panem administrátorem dopuštěna, aby v knihy vešla.

X.

Deset mladých kněží utraq. přišlo z Vlach; jedenáctý, již předtím svěcený, trestán vězením pro nenáležitě chování.
(1552., 14. října.)

Deset mládencův zejména podepsaných, kteří s listy od úřadu duchovního do Benátek ve Vlaších chodili, dosáhše tam od biskupa úřadu kněžského a jsouce ordinováni, jakž toho jistotu od téhož biskupa na listech pod pečeti jeho přinesše ukázali, vrátili se a tu žádali, aby v počet jiného kněžstva řádného pod obojí spůsobu přijati byli. A když jsou obedientiam ruky dáním slibili Deo et Administratori ac Consistorio, žádost jejich jest vyplněna a přijati jsou:

1. Joannes Barta, Misenus, podán poctivému knězi Michalovi, vicepraeposito Rudnicensi, kaplanem má býti 3 leta.

2. Joannes Crispus, Curius, dán poctivému knězi Matějovi, faráři Stříbrskému, kaplanem má býti 4 leta.

3. Wenceslaus Sláma, Miličenus, ctihodnému knězi Mikulášovi, děkanu Litoměřickému, kaplanem za 4 leta.

4. Georgius Benešovinus knězi Tomášovi, děkanu Benešovskému, podán; kaplanovati má též 4 leta.

5. Joannes Dechtovinus podán za kaplana na Hory Kutny k vysokému kostelu a též 4 leta má kaplanem býti.

6. Simon Litomyšlenus ctihod. knězi Matoušovi, faráři kostela sv. Barbory na Horách Kutnách, též 4 leta kaplanem býti má.

7. Simon Sedlčanus poctiv. knězi Pavlovi, děkanu Klatovskému, aby byl kaplanem 4 leta.

8. Andreas Humpolecenus ctih. knězi Janovi Mandátovi, faráři Ledeckému, kaplanem má býti za 5 let.

9. Georgius Ledecenus ctih. knězi Pavlovi Bydžovskému, faráři kostela sv. Havla v Starém M. Pražském, kaplanem má býti za 5 let.

10. Christophorus Kamenicenus ctih. knězi Šimonovi, děkanu Tábořskému, kaplanem má býti za 6 let.

11. Tento pak jedenáctý jménem Joannes Lučák, kterýž roku předešlého, 1551ho, také list maje od úřadu duchovního, v Benátkách jest ordinován, teprva se postavil, ač dávno toměl vykonati. Neb jest i Primitias prvé měl, však s povolením p. administrátora; ale když jest ukázal pojištění svého kněžství a slibil poslušensví, jako i předeapsán, jest připojen počtu jiného kněžstva. Že pak se nepostavil tak dlouho na rozkaz vrchnosti, i také že již třetí faru v tom roce měl, jest proto trestán vězením rathouzním.

XI.

Kapitola Pražská žádá císaře Maximiliana II., aby i on podobně jako císařovna přispěl k vystavení spustlé kaple sv. Vojtěcha.

(1575.)

Nejjasnější atd.!

Vaši Císařské Milosti se vši náležitou uestivostí poníženě oznamujem, že kapla ta, v kteréž tělo sv. Vojtěcha, prvního v království tomto apoštola a rozsivače slova Božího, pohřbeno jest, již k takému, vně před kostelem hlavním stojíc, a toliko z dříví udělána jsouc, k spustnutí přišla, tak že obávati se jest, aby této přísti zimy dokonce neupadla; kterážto kapla, poněvadž k kostelu hlavnímu žádných důchodův není, z nichž by ten kostel opatrován a táž kapla ku poctivosti toho těla svatého, jakž by náleželo, a již paumistrem V. C. Msti vyměřeno, vystavena býti nemůže, ráčila jest její Milost Císařová, V. C. Msti paní manželka nejmilejší, paní Vaše nej-

milostivější, z křesťanského náboženství na vystavení té kaply 300 zlatých milostivě dáti. Ale poněvadž podle vyměření dotčného paumistra a sečtení nákladu 600 zlatých k tomu stavení se potřebovati bude, V. C. M. se vši ponížeností prosíme, že pro ozdobu místa toho a budoucí chvalitebnou pamět z milosti své císařské též ňákú pomoc podle milostivé vůle své učiní a V. C. Msti paumistru, aby před nastávající zimou to dílo začítí a k konci přivesti nemeškal, milostivě poručítí ráčíte.

Toho V. C. Msti Pán Bůh všemohoucí hojná odplata býti ráčí, a my za V. C. M. se na modlitbách se vši ponížeností odsluhovati povinni jsme.

Svědění.

Obraz ze života od Fr. Pravdy.
(Pokračování.)

IV.

Nebylo tu nikoho; kdoby byl mohl proti Simonovi vystoupiti co svědek, a strýcové se svými stížnostmi nic nepředložili. Simon spisy zase donesl k Hromádkovým a zavřel je zase do truhly. Klíč nosil pořád u sebe, až si strýcové přivedli představeného obce a několik starších sousedů, aby se vyvedlo na světlo, co nebožtík ve své poslední vůli ustanovil.

Nenašlo se jiné než té nářadí a šatstva a hotových peněz se týkající a strýcové se arcit zarazili, slyšíce, že nic více nebudou děditi. Ačkoliv byli skromní a mírní, přece se jim to zdálo býti málo. Nebožtík bratr pravil, že je o ně postaráno, kdyby ho Pán Bůh dnes nebo zítra povolal na věčnost. To by byl neřekl, kdyby jen to nářadí a šatstvo jim byl odkázal. Tím je o ně málo postaráno. On je také ujistil, že na ně nezapomněl, chtěje jim odplatiti všecku lásku jejich. Jestli pak ty maličkosti a drobtiny jsou nějaká odplata? Sliboval, že se jich úřad zastane a že jim přidělí, co jim upsal. K tomu věru není třeba úřadu a zastání. Měl něco více na mysli, a to se zde pohřešuje.

Snad je to poznamenáno někde jinde?

Prošli všecky listy, ale o dědictví nebylo v nich ničehož a strýcové ostýchavě připomenuli, že měl klíč od truhly Šimon. Což kdyby byl něco zadržel a potlačil?

Šimon by byl zuřil, že ho mají v takovémto podezření, kdyby nebyl býval viněn. Že byl viněn, nemohl jich ani důrazně okřiknouti, nýbrž ušklíbal a smál se, že snad si dělají naději na více testamentů.

Co ještě očekávali a mohli očekávat? Domů jim otec nemohl dáti, z polí také nic. Co tu je, dostanou. Jen dobytek zbyde, a toho v hospodářství je zapotřebí, jak otec dobře věděl. Aby ho nepomlouvali, přidá jim po krávě. Pohřeb zapraví sám a pozůstalé peníze jim nechá všecky. Mohou si na něho naříkati?

Sousedé sami tvrdili, že nemohou. Věru nevědí, co by ještě chtěli? Jsou bláhoví, že více očekávali. Vždyť je tu syn! Ani úřad jim nepomůže.

Strýcové přece i na úřad se obrátili, ale Šimon se na něj obrátil také a byl prohlášen za přirozeného dědice. Strýcům se nepřihlíželo a nedalo, než co nebožtík vlastnoručně byl vytknul a co jim Šimon přidělil dobrovolně. Na jejich stesky nedbal nikdo a jejich dotvrzování, že jim nebožtík to a ono řekl, nebylo žádným důkazem a nic jim neprospělo. Psáno se to nenašlo a svědků na to neměli, proto soudcové položili to stranou a drželi se zákona a písmeny.

Šimon ku podivu shovívavě se choval k strýcům, a když mu s nepořízenou museli ustoupiti, měl s nimi útrpnost a ještě jim udělil dary. Byl to nádavek k jejich dědictví, jak pravil, a pak se vyjádřil, že nyní jsou vyrovnání a rozejdou se ve svornosti a pokoji.

„Dejž to Pán Bůh!“ odvětil mu strýc Vojtěch a povzdychl si: „Milý Šimone, jestli jsi něco zatajil, abychme přišli o větší dědictví, obtížil jsi sobě svědomí a to poneseš hůř, než bys byl nesl ujmu na jmění.“

Strýc Vít dodal: „My jsme starí a ten život vezdejší přece nějak dokonáme. Lito je nám našich dětí. Nezanecháme jim ničeho, neboť jsme tvému otci sloužili spravedlivě a úmysl jeho, odměniti se nám, nebyl vyveden. Bůh ti odpust, jestli ty jsi ho zmařil. Štěstí ti z toho nepojde.“

Šimon ani slova víc nepromluvil a rozpačitost jeho byla tak velká, že ani sprostým strýcům neušla. Odešli od něho v trudných myšlenkách od svých domků, kde zase bydleli s nejstaršími syny již ženatými a podrobili se osudu, co je potkal. Dokud mohli, pracovali oba pilně a horlivě, brzy je bylo viděti tu a brzy tam, ale u Toužili se žádný neukázal.

Šimon byl rád, že sami nepřicházejí a on pro ně zkazovati a posílati nebude. Uvázal se ve své statky a tolik dila a tolik starostí ho zaměstnávalo, že neměl ani času přemýšlet o tom, co se po smrti otce bylo stalo. Ba on nechtěl o tom pře-

Pokračování v příloze.

mýšleti a schválně tomu bránil a se vyhýbal. Kdykoliv se v něm budila pochybnost, bázeň a nespokojenost, potlačil ji výmluvou: „Otec mi chtěl vzít, co bylo moje. Musel jsem tomu předejít. Mám sám děti. Jednal jsem tedy dobře.“

Arciť tomu nevěřil, ale mámil a klamal se a mermomocí se dělal nevinným. Šlo to na počátku, ačkoliv nemůžeme tvrdit, že mír panoval v jeho srdci, ale šlo to přece a on se radoval ze svého vítězství. Byl pánem u Toužilů, u Hromádků a u Česáků a nyní si toho vážil víc, než kdyby mu to bylo připadlo bez bojů a pútek.

Prohlížel stavení. Chodil po polích a lukách. Cenil vzdálenosti. Lepší a blíží si nechá. Horší a vzdálenější pronajme.

Jakou pak musí mít stodolu, jaký seník, aby všechno sklídil?

Počítal, kde mu co dostačí, vyhrazoval, vymíňoval si a co zbylo, přepustil jiným. Zavázali se mu k dost velkým platům za pole i za byty a příjmy jeho zajiště převýší vydání.

Najal více čeládky, ale ze strýcových rodin nepovolal k sobě nikoho, a oni sami se nehlásili.

Již mu také dorůstaly děti, měl čtyry syny a dvě dcery, a možná že mu jich ještě přibude.

Kam pak by je dal, kdyby neměl těch statků?

Ze tří synů každý obdrží statek.

A čtvrtý?

Čtvrtý půjde na studie, může na něj platit, dobře se učí a bude pánem.

Což dcery?

Dcerám se dají hojná a bohatá věna, tři statky něco snesou, a ony se výborně vdají.

Simon Toužil byl pln dobré naděje a věru všechno, co podnikl, se mu dařilo. Peníze se mu jen hrnuly a on je strkal do svých milých statků, aby je vzdělal a zlepšil. Byly bez toho již v pořádném stavu, ale udělati víc se vždycky dá, když jsou k tomu prostředky.

Toužil stavěl. Co se mu nelíbilo, bořil. Obydlí, stodoly, chlévy, sýpky, vše muselo býti dokonalé a dle jeho chuti. Domy byly jako dvory, ano jako záměčky a okolo nich povstávaly sady a zahrady.

Pečlivý otec je již rozdával mezi syny říkáje: „Ten bude toho, a onen onoho.“

Dále pěstoval pole a luka, Trhal skály a dobýval balvany a kameny. Odvážel a dovážel. Dělal stoky a strouhy. Rovnal a planil. Přidělal z pustin a pastvin ú-

rodná role. Vysušoval bařiny a močály. Vodil vodu z rybníků a řek na místa suchopárna, žiznivá a neplodná.

Čeho si jindy nevášmal, to ho nyní vysoce bavilo. Uznával pokrok v hospodářství a dal si na něm záležeti. Četl knihy a chodil se dívat na nové vynálezy a na nové způsoby vzdělávání pozemků. Zkoušel sám a zaváděl, nelitoval nákladu.

Opatřil si také cizí dobytek, choval ho dle schválených předpisů, byl blažen, když se mu vyvedl, když mu dával větší užitek, když podivení vzbuzoval svou vzácností a výborností.

Kupoval dobrá semena, na polích mu stálo obilí, že podobného nebylo viděti v celé krajině, na lukách mu rostla tráva, že ani páni ze zámku neměli takové.

Naučil se dobře hnojit a hnůj si připravovat. Užíval moudře své hnojnice. Zakládal sňoseniny. Zřídil si stoupy na kosti a měl z nich svou vlastní moučku. Nic nezmařil, neodhodil, nýbrž všechno obrátil k svému prospěchu.

I na lesy dbal, šetřil jich, kde bylo třeba; vysazoval je, hlídal, pravidelně rozmnožoval.

Ani rybníky nezůstaly bez jeho pozornosti. Mnohé zrušil a mnohé obnovil. Vždy přišlo na polohu a výhodu a dle platných zásad se rozsoudilo.

Okolo cest, na mezích a stráních štěpovaly se ovocné stromy. Toužil chtěl mít i chmelnice. Doma si držel i včely. Nebylo odvětví hospodářského, jehož by se byl nezmočil. Na příležitosti mu věru nescházelo. Tři statky mu ji podávaly v hojnosti, čínice dohromady pěkné panstvíčko.

Toužil si již také počínal jako pán; šatil se víc po městsku než po selsku, jezdil ve voze, pak v pryčce, konečně v kočáře, a mravy jeho opravdu byly příjemné a slušné. Byl rozumný a zkušený člověk, na slovo jeho se hledělo, rada jeho měla cenu, vážnost k němu byla upřímná a úplná. Náruživosti hříšné a záhubné nebyl oddán žádné: nepil, nehrál, nehověl ani pýše.

Příkladné bylo vychování jeho dětí. Netrpěl jim žádných rozpustilostí. Posílal je starostlivě do školy. Dal si na tom záležeti a nelitoval útrat, aby se vzdělaly a i když povyrostly, musely se přiučovati, aby se staly schopnými hospodáři a občany.

V skutku bylo obcování jejich bezúhonné, a významovaly se mnohými ctnostmi, jichž se zřídka nalezá u naší mlá-

deže. Jim se nejednalo jen o zábavy a rozkoše, nýbrž také o poučení, o vzdělání, o ušlechtnění, a otec sám v tom ohledu jim byl vzorem.

Vštěpoval jim doduše především svatou víru a sváté náboženství, musely po křesťanskou sloužit Bohu a všeliký hřích a všelikou nespravedlnost nenáviděti.

Jako otec tak i ony požívaly všeobecné úcty a každý hádal, každý myslil, každý byl přesvědčen: „U Toužilů působí požehnání Boží, panuje štěstí, to je rodina vyvolená a přebírašená.“

Bylo tomu opravdu tak? (Pokračování.)

D O P I S Y.

Z okolí Pražského 30. ledna 1866.

(Škola dcera církve; učitel a kněz.)

Jest to povinností každého člověka, i o vezdejší blahobyť se starati. Proto z celého srdce přejeme především pp. učitelům, by hmotné jejich postavení se zlepšilo. Avšak podivno, že při každém téměř pokusu, v této záležitosti spravedlnosti se dovolati v sloupech novin, na církev a sluhy její — jako ze zavisť — se poukazuje. Tak v č. 23. „Nár. L.“ dovolává se *Hlas ze středu učitelstva Pražského* také spravedlnosti v tomto ohledu, a počíná slovy: „z dějepisu nikde nevysvítá, že by církev kdy byla matkou školy bývala.“ (!) Netřeba opakovati z dějepisu, že církev jest „matka školy“, že ona to byla, která při chrámech biskupských i klášterních první školy zakládala. Marná jest práce, hlásati svědectví dějepisu církevního tomu, kdo slyšeti nechce, alebrž do světa volá týž a týž, že církev matkou školy nebyla. Kdo jest upřímný a pravdě přístupný, může se i bez dějepisu přesvědčiti, že církev jest „matka školy.“

Matka vychovává a živí dítko své. — Žádáme snažně, by, komu na tom záleží, nahlédl do účtů kněh všech církevních obročí v celé arcidiecési Pražské, a zjistě, za to mu ručíme — aleznejich málo, kde by značných příspěvků pro ctěné učitelstvo vykázáno nebylo. — A kdo dal k ústavu pro zaopatření učitelských vdov a sirotkův podnět, kdo k tomu ústavu nejvíce přispěl, kdo k tomu cíli při církevních obřadech milodárky sbíral? — Ne-li církev a sluhové její?

Že onen „*Hlas ze středu učitelstva Pražského*“ domáhaje se větších platů učitelských, na to se odvolává, že kaplan stane se farářem, děkanem, vikářem, kanovníkem, a někdy řízením prozřetelnosti

Božské i biskupem — tím tušíme — nedokázal nic.

Vždyt bychom též říci mohli, že z podučitele stane se učitel; a jako se to zřídka stává, by osoba stavu učitelského stala se radou školním, právě tak zřídka dodělá se kaplan vikářství, kanovníctví. — A bytby! — To po našem rozumu nemá a nemůže míti na zvýšení platů učitelských žádného vlivu. Chovajice v sobě to upřímné přání, by se pp. učitelům zvýšení platu dostalo, radíme přátelsky, by se v záležitosti této nikdo z nich, a to k svému vlastnímu prospěchu na hmotné postavení kněžstva neodvolával. — Máme totiž v celé arcidiecési 556 far, a můžeme ubezpečiti, že zajisté většina těchto far nemá více, než — 400 zl. řádných příjmů. Na tak zvanou *štolu* nemůže se bráti ohled, ana za našich těžkých časů ani za řeč nestojí, a mimo to i většina pp. učitelův ji má a zná.

Tak zvaná kongrua kaplanská obnáší 200 zl. ročně, a ta samá částka udílí se knězi co výslužné, a nebylo nikdy o jakémisi příspěvku po 5 letech ani slychu; má tedy kněz kaplan méně, než mnohý podučitel služného dostává. Nad to k odstranění nedorozumění sdělujeme, že byli, jsou a bohužel snad budou děkani a vikáři, kteří mají tak zvaná 400vá beneficia. Ano, k upokojení dokládáme, že jsou i kanonikaty v naší milé vlasti, které více než 400 zl. ročních důchodů nemají.

Dále praví týž „*Hlas ze středu učitelstva Pražského*“, tuto pamětihodnou větu, „že kdyby se služné učitele i příjmům páne farářovým vyrovnalo, přec kaplanu a faráři vždy lépe bude, an tento (farář) ze svých příjmů tráví sám, kdežto učitel sdílel se musí o své příjmy s rodinou svou.“ —

Na to nevíme odpovědi, leč, že to výrok za našich vzdělaných časů pamětihodný. —

Hlas ze středu učitelstva Pražského domáhá se zvýšení služného — proto, by prý učitel svému důstojenství přiměřeně žíti mohl, což v skutku za věc slušnou pokládáme; avšak na druhé straně odvažuje se duchovního výrokem svým odsuzovati, jako by to snad hodnosti kněžské nebylo nedůstojno, kdyby kněz v samotě své všechny práce v domácnosti sám konatimusel.

Proto pravíme jen tolik: „Vážou-li p. učitele k jeho domácím rodinným poměrům: nemá kněz nápodobně své příjmy jen pro sebe, ale sdíleti je musí též co hospodář s domácími svými, ku kterým jej vždy znalost a vděčnost, mnohdy však i synov-

ská a příbuzenská láska váže. Z celého onoho článku jde, že, kdo jej napsal, hmotné postavení kněžstva buď nezná, aneb jest poukazování jeho na příjmy duchovenstva holá zavisť. Nepomyslí „ty kdo jsi,“ a kdo jest ten, jemuž skrovné výživy nepřeješ. Ostatně jest nám milou útěchou, že *velká většina* ctěných pp. učitelův, milých našich spoludělníkův na roli školské, nesdílí náhled výše dotčený. Vzájemnost a upřímná přichylnost mezi učitelstvem a kněžstvem — zvlášť na venkově — ručí nám za to!

Kněz F. V.

Od Roztok dne 1. února 1866.

(Obecní špejchar bude chrámem; pomozme!)

Téměř po celé století požívali osadníci Roztočtí té výhody, že směli v kapli zámku Roztockého obcovati službám Božím, jež konal místní správce duchovní v témž zámku ubytovaný. Od r. 1855 však odbývání služeb Božích v kapli oné přerušeno a nynějšímu vel. p. J. Šrámkovi i byt v zámku odepřen. Tím utrpěla osada, a správě duchovní velice se přitížilo. Osadníci najmuli sice pro nově ustanoveného správce duchovního v Roztokách byt, ale kde služby Boží konati? Bylo teď duchovnímu bez mála hodinu cesty choditi na Levý Hradec, a když počasi nedovolovalo tuto cestu konati, zřídil se oltář u kříže na návsi pod širým nebem, kdež se služby Boží konávaly. Tu tedy dosáhly nesnáze správy duchovní svého vrchole, však Pán Bůh ráčil dobrým vnučením záležitost tuto v lepší stránku obrátiti. Na výšině, kteráž tvoří po levém břehu Vltavy přirozenou hráz řečiště, stojí škola Roztocká, a asi dvacet kroků opodál špejchar obecní v směru od východu k západu. — Stavení toto stálo pusté a samo takoruka se nabízelo k nějaké službě; ale žádnému nevstoupilo na mysl, žeby obilnice tato sloužiti mohla za dům Hospodinův, žeby zásohárna chleba vezdejšího proměnění se dala v duchovní skladiště milostí Božích, kdež by se chlebem nebeským nasycovali věřící k životu věčnému. Myšlenku tu vzbudila milost Boží v nynějším správci duchovním, a on čině hned kroky ku provedení jejímu, shledával se s dobrým úspěchem. Podílníci ihned postoupili zdarma špejchar k řečenému účelu, nákreš chrámu Páně vyhotoven, povolení k stavbě uděleno, a teď již nechybělo, než — peněz k stavení. I utvořil se z osadníků Roztockých výbor, který by o provedení té stavby pečoval; někteří přispěli stavi-

vem, jiní potahem, a opět jiní ruční prací. Vel. p. J. Šrámek obral si tu nejpernější práci, sbíratí dobrovolné příspěvky.

Velikou odměněn byl radostí duchovní, když nad očekávání mnozí šlechetní dárci po stu zlatých přispěli, tak že za nedlouhý čas na tisíc zlatých r. č. pohotově viděl. S prací stavební tedy chutě započato, a než léto r. 1865 pominulo, viděl každý sýpku obilní přetvořenou. Okna již hlásají účel budovy této, vízka nad nově přistaveným presbyteriem jakoby ukazovala k nebi, odkudž všeliké dáni výborné přichází, astupující od Otce světél, a již se i základy kopou k sakristii, která bude státi na východní straně nového chrámu. Tak daleko tedy postoupilo dílo toto. J. Em. náš nejdůst. kníže-arcibiskup a kardinal dověděl se o úspěchu, s jakým se potkává stavba kostela Roztockého, neobtěžoval sobě ve své vrchnopastýřské horlivosti, osobně se přesvědčiti o všem, a pocitil vysokou svou návštěvou dne 30. pros. 1865 Roztoky.

Mnoho podniknuto a již i mnoho docíleno. Avšak ještě schází mnoho. Schází obmítka nově přistaveného presbyteria, portál, celá vnitřní úprava, schází oltář, kazatelna, posvátná náčiní, roucha mešní, prádlo kostelní, neřku nic o varhanách, věži a sakristii. K tomu tedy ještě mnoho velkomyslných obětí zapotřebí.

Než i tu kyne dobrá naděje. Právě obmyslil J. V. nejmilostivější císař Ferdinand se svou zbožnou chotí Marií Annou Roztoky darem 600 zl. r. č., by chrám Páně dostaven a upraven býti mohl. Šlechetní páni a paní ujmají se toho díla. Zejmena se uvázal k sbírkám na Roztocký chrám p. A. V. Zlatohlávek, usedlý měšťan a kupec Pražský, jakož i choť jeho, a matka chudých Roztockých, paní Práchnarová. Kéž by hlas jejich pronikl útrobou všech, kdož jsouce dobré vůle svou štědrost, kdekoli se jedná o čest a slávu Boží, osvědčují. Zajisté důstojný pomník postaví sobě, kdožkoli propůjčili a propůjčí své štědré ruky k tomuto posvátnému dílu. Stánek Páně v Roztokách bude svědčiti o horlivosti potomků těch otců, kteříž dílo křesťanství započali na blízkém Levém Hradci. „Dílo to dílo veliké jest; nebo ne člověku připravuje se příbytek, ale Bohu.“ (I. Par. 29, 1.)

Fr. Lidmanský.

Od Řípu dne 1. února 1866.

(Stola farních učitelů).

V novější době, kde převzaly obce dle

zákona místy školní patronát, povstalo sem tam i několik nových škol filialních, na něž obce čili od nich vyvolené školní výbory již presentovaly učitele, zaručivše mu slušnou službu. Mezi příjmy učitele filialního prály si, *aby patřila také štolá od funkcí a zvláště od pohrbů osadníků k filialnímu kostelu patřících.* Ano sem tam nesly prý to i těžce někteří osadníci, že posavád farní učitel bere štolu od funusů při filialce, anto si oni učitele svého platí. V poslední době ujal se i sám zemský výbor této věci a v §. 8. svého návrhu ku sněmu o upravení platů učitelských sám se vyslovil, aby štolá od funkcí při filialním kostele (když se tam také škola nalézá) patřila tomuto filialnímu učiteli. Ano i ve veřejných listech mluveno o té věci i proti ní, ač se nám zdá, že obé strany nevnikly hlouběji do věci samé.

Predevším zdá se nám, že se nerozeznává v této sporné otázce *služba učitelova od služby ředitele kůru*, jež jsou od sebe zcela rozdílné, at již hledíme na to, zač ty služby berou anebo odkud je dostávají. Ovšem že patřily, *zvláště na venkově*, k sobě, anto farní učitel byl *zákonitě* všude i ředitelem kůru, a nerozeznávalo se ani v životě, že jsou dvě zcela rozdílné věci, jež nutně k sobě nepatří, aniž spolu spojeny býti musí. A v skutku v městech zvláště větších zastávali ředitelství kůru často zvláštní mužové — neučitelové, a to bezpochyby z té příčiny, že by se tu při mnohých pracích rektorových učitel byl příliš zhusta vytrhoval a vzdaloval od svého původního úkolu, aby vyučoval děti, maje obstarávati hudbu i zpěv při církevních funkcích a pobožnostech. Již z toho viděti jest, že tedy *nemusel* kůr spojen býti se školou, a že tedy příjmy rektorovy *nutně* do příjmů učitelových počítati nelze. Ovšem nenásleduje z toho, a my si toho prozatím taky nepřejem a ani nemůžeme přáti, aby se tyto dvojí příjmy zúmyslně dělily. Avšak přece následuje z povahy služby této nutně, že *někdo jiný* bezpochyby má a bude taky budoucně rozhodovati o tom, kdo má býti *ředitelem kůru*, mnoho-li služby má míti a odkud ji má dostávati, jakož i někdo jiný a od tohoto třeba zcela rozdílný bude presentovati a presentuje již učitele, a starati se bude o jeho výživu a službu. *A to vším právem.* Nebo jako dle nového zákona o presentačním právě školním nemají ani školdozorcové ani duchovní správové (nejsou-li náhodou ve školním výboru) nižádného hlasu při volbě učitele, ač jsou

na druhé straně dohlížeteli a řediteli školy i učitelstva (ovšem že bezplatnými) majíce nejen visitovati, dohlížeti na školy, ale i vyučovati (ovšem že bez platu) ve škole a často rovnati a napravovati pak záležitosti nových učitelů, bez jejich vlivu vyvolených: podobně zase nemohou míti naopak školní výborové a občané tím, že platí školní plat, rozhodného vlivu na volbu a službu ředitele kůru. Nebo jako náš nový školní zákon tuším k vůli tomu, aby se neporušila *samospráva a svézákonnost obce*, nedal hlasu duchovnímu při presentaci, ačby mu dle naznačených výše okolností příslušel: rovněž tak neporuší se zajisté při novém upravení veřejných našich poměrů samospráva církve a volnost duchovního správce a církevních instancí, když se jednati bude o volbu rektora kůru. A to bude jenom *dle zásady rovnoprávnosti*. Učitel má učiti děti, rodičové na osadě a obce mají ho vydržovati — necht ho tedy presentují; ředitel kůru obstarává zase hudbu a zpěv církevní při službách Božích a veřejných pobožnostech, (a to je ryze církevní funkce) a požívá za to všelikých příjmů i ze záduše: tu tedy zase bude budoucně rozhodovati při volbě jeho predevším zástupce záduše (*patron*) a zástupcové církevní (*duchovní správové*) na osadě; a jelikož i osadníci mají mu jisté dávky od funkcí dávati, vezme zajisté církev dle spravedlnosti *slušný* ohled i na *přání* jejich, ačby *dle obdoby* školního patronatního práva vzíti neměla, kdyby stejné stejným opláceti chtěla, a měla. Dle tohoto názoru z věci samé vzatého mohloby se budoucně sem tam na venkově při *zvláštních* poměrech na některé osadě státi, (až staré školní politické zřízení v tom ohledu se změní), žeby *nemusel* farní učitel býti nutně a navždy ředitelem kůru že by to mohl zastávati třeba nějaký jiný *schopný* muž od příslušných úřadů zvolený, ač toho prozatím si nepřejeme, aniž toho potřeba se jeví, aniž by to k vůli čviku mládeže ve zpěvu rádně bylo.

A s toho stanoviska také tuším sluší hleděti na otázku dotčenou o štolě filialních učitelů od funusů při filialce odbývaných. Štolá jest příjem za práci rektorovu, at již je učitelem čili nic, při církevních funkcích, a nemá co dělati se školním platem. A proto lichá jest domněnka osadníků filialních a školních výborů, dokládající, když platí školné a službu učitelovi filialnímu, že by měl taky bráti štolu od funusů při filialním kostele, lichá proto, že nero-

zeznává ředitelství kůru od učitelství, jinak bychom přišli zase do nesnází na oněch osadách, kde je více filiálních škol a jen jeden filiální kostel, anebo kde není filiální škola v místě u filiálního kostela. Tolikéž lichá jest i předstíraná sem tam rozdrážděnost některých osadníků filiálních na to, že farní učitel (vlastně by se mělo říci: že dosavadní ředitel kůru na osadě) chodí sám na kůr do filiálky ke službám Božím a na pohřby tam odbyvané; lichá jest, protože se vyvinula z mylného náhledu o totožnosti učitelství a rektorství. Ostatně sluší doložiti, že každá osada má jen jednoho duchovního správce, jen jeden farní kostel, jenom *jeden pořádek ve službách Božích* a tudíž taky že má míti prozatím, pokud *nevyhnutelné* potřeby a okolnosti jinak nekážou, taky jen jednoho ředitele kůru, jenž obstarává hudbu a zpěv při všech službách Božích, pobožnostech a církevních funkcích na celé osadě, ve farním i filiálním kostele, jako duchovní správce na celé farní osadě nejen ve farním ale i ve filiálním kostele buď sám nebo pomocí kaplana svého obstarává služby Boží, dokud se z filiálky nestane nová farní osada. A proto nenahlížíme nutnost a *oprávněnost* nějakou, žeby *musel* býti filiální učitel ředitelem tamějšího kůru, a že by to *neměl* zastávati dosavadní ředitel kůru, jenž byl spolu farním učitelem. Ovšem nevadí tu nic, že by se mohlo státi, *kdyžby* farní učitel co ředitel kůru kůr ve filiálce zastávati *nechtěl*, dobrovolné usrozmění mezi oběma a žeby mu za jistou náhradu anebo snad i celou štolu, kůr i s funkcemi na filiálce ponechati *mohl*, ale nutiti ho k tomu nebude moci nikdo, pokud své povinnosti zastávati bude a pakli ho příslušní *církevní* hodnostáři z filiálky novým nařízením nevyloučí. Proto taky se domýšlíme, že *sněm* o řízení kůru ani jednati nebude a nemá, a že se obmezí pouze na služby učitelů za vyučování jejich ve škole, ponechávaje ustanovení o ředitelích kůrů *v katolických* chrámech co čistě církevní věc samosprávy a svézákonnosti církve.

Dále domníváme se, žeby toto nové ustanovení nebylo samo v sobě *ani spravedlivé ani věci samé prospěšné*. Nebo pokud jsou a budou farní učitelové řediteli kůru ve farním kostele, přísluší jim štolu z celé osady za *práci jejich, po celý rok, v kostele farním pro kostel i celou osadu*; za každodenní hraní na varhany a zpěv kostelní při mši svaté, nepočítaje k tomu zvláštní práci v adventě, v postě, v svatém týdnu,

aniž připomínaje rozličných procesů a pobožností, jako jest křížová cesta, požehnání. Mimo to, co tu slavností a svátků v roce, někdy i s oktávami, kde bývá ve farním kostele figurální, chorální aneb aspoň zpívaná mše svatá s nešporami neb litaniemi, kdežto filiální učitel mělby někdy až za 4, někdy za 3 a zřídka jen za 2 neděle ve filiálce obstarati buď jen píseň s varhanami při mši svaté, bez odpoledního požehnání, aneb zpěv při zpívané mši svaté obyčejně bez hudby; neb na filiálku málo zpívaných mší sv. ročně přichází, a slavnosti a pobožnosti jiné ji obyčejně minou. Co se tu *pilný* farní učitel *nacvičí* *mládeže* ve zpěvu, *co nashání hudebníků*, kteří právě jen proto jdou mu o slavnostech na kůr, že při funusech na celé osadě nějakou za to náhradu mají; a to dělá pro slavnosti ve farním kostele, k nimž z celé osady osadníci chodí. A za to tuším patří mu slušná náhrada z celé osady u příležitosti církevních funkcí ve filiálce; jinakby obdržel filiální učitel za malou svou práci ve filiálce *štolu* snad právě z těch nejbohatších obcí, ač nebyl by ani povinen, kdyby nechtěl přijíti na kůr farní k výpomoci ve zpěvu a hudbě farnímu učitelů o slavnostech. A proto soudíme, aby se farnímu učiteli co řediteli kůru ponechala od *církevních* hodnostářů při novém upravení těchto poměrů celá štolu z osady, a on zajisté neopomine, bude-li potřebovati výpomoci a chtíti si udržeti filiálního učitele na kůru, jemu něco ze štoly aneb jiný příspěvek poskytnouti v náhradu a odměnu. Ale žádati toho učitel filiální nikdy nemůže, *nejsa ředitelem* kůru, aniž povinen řediteli kůru *zdarma* pomáhati.

Tím ovšem nejsme proti tomu, ano přejeme si toho spíše, aby se s vyšším patronátním, církevním a místodržitelským povolením ponechal filiálnímu učiteli od *záduše*, kde má *pole*, nějaký korec zdarma, *pod tou však výminkou*, aby cvičil pilné děti ve své škole *v církevním* zpěvu a hudbě, a aby ve všední den, když je příležitostně před školním vyučováním mše sv. ve filiálce, hrál na varhany a s mládeží zpíval. Tu již mizí namítané sem tam obavy, žeby filiální učitel, nepožívaje štoly z přidělených k filiálnímu kostelu obcí, neučil děti zpěvu ani hudbě, anebo žeby se sám nezdokonaloval v umění tomto. A proto soudíme, že je to jen *po právu a spravedlivosti*, když farnímu učiteli co řediteli kůru štolu z celé osady zůstane. A žeby tímto obapolným přičiněním netrhala

se jednota na osadě, a žeby pokrok ve zpěvu a hudbě byl rychlejší, posoudí každý a připustí, kdo zná různé povahy a náhledy lidské a uváží, že by na jedné osadě dva ředitelové zpěvu a hudby často ve svém působení se rozcházelí anebo si docela překáželi, anebo zbytečné třenice rozličným svým jednáním vzbuzovali.

Ty jsou mé náhledy o této důležité věci, jež tu k dalšímu rozboru a nestrannému uvážení veřejnosti podávám, ješto se podobné, často i zcela sobě odporne anebo stranné hlasy z rozličných ohledů do novin zasílají bez velikého zřetele na potřebu církevní a církevní povahu věci samé, jakož i za příčinou návrhu sl. zemského výboru, jenž sněmu našemu o této věci zprávu nedávno podal. III.

Z Libáně dne 1. února 1866.

(Pohřeb vd. p. scholastika Jana Mařana.)

Pohřeb vd. p. scholastika Jana Mařana, kanovníka u sv. Víta na hradě Pražském, odbyval se v rodišti jeho co nejslavněji. Obec a osada Libáňská ukázala, kterak si váží čestného svého měšťana, jenž všim právem této cti si byl zasloužil. Sotva že k nám truchlivá zpráva o úmrtí tohoto našeho dobrodince a otce chudých i chrámu zdejšího se byla dostala, hned městské i okresní zastupitelstvo zároveň s velebným duchovenstvem o to se staralo, kterak by Libáň zemřelému důstojným způsobem poslední poctu prokázala. Později došla nás zpráva, že k oslavení pohřbu vys. důst. p. scholastika sem zavítají, co zástupci vždy věrné metrop. kapitoly u sv. Víta v Praze, páni kanovníci Prucha a Bernard. K uvítání jich odeslána včera na nádraží Mladoboleslavské deputace, s kterouž za krásného počasí okolo páté hodiny na večer v Libáni přibyli a na faře co nejsrdčněji uvítání byli. Mrtvola v Pánu zesnulého našeho krajana vyvežena z Prahy včera okolo třetí hodiny ranní oclla se k osmé hodině na vrchu Dětenském. V Osenicích očekávali ji zástupové lidé se svítilnami a hudbou, by ji slavně až na hranice osady Libáňské doprovodili. Na vrchu Dětenském přijalo ji velebné duchovenstvo zdejší, mnozí zástupové z Libáně a okolí. Po obou stranách vozu, v němž mrtvola vežena byla, kráčeli měšťané s svítilny nesoouce. Smutný hlahol zvonů zvěstoval celému městu i okolí, že v Pánu zesnulý rodák náš k nám přivezen jest a do chrámu Páně se ubírá. Zde postavena krásná kovová rakev na připravené vyvýšené místo,

načež při hojném účastenství obyvatelstva zapěl právě tu vznikající zpěvácký spolek dojemný choral, pak vys. důst. mistodozorce škol, kan. Prucha, modlitby a obřady za zemřelého nad mrtvolou vykonal a za nebožtíka vroucně k Bohu se pomodlil. Mrtvola zůstala přes noc v chrámu Páně, při níž celou noc čestnou stráž údové zdejších řemeslnických pořádků konali. Dnes pak, ač počasí deštivé a cesty byly rozbředlé, sešlo se přece mnoho duchovních z tří diecézí, Pražské, Litoměřické a Kralohradecké, a mnoho nábožného lidu a ctitelů nebožtíkových. Od rána až do pohřbu stále slouženy byly mše sv. za pokoj duše v Pánu zesnulého. V 9 hodin konány jsou hodinky, o 10. pak slouženo requiem, při němž se skladba Vitáskova velmi dobře provozovala. Mši sv. sloužil pod infulí vys. důst. kanovník Bernard a p. vicescholastik Prucha vedl pak průvod. Neviděl jsem v Libáni nikdy cos vážnějšího a velebnějšího nad průvod tento. Každý se přičinil seč byl, aby lásku k drahému zemřelému na jevo dal. Na domech, kde se narodil a odkud co neomysta ku první mši sv. se ubíral, vlály velké černé prapory. V čele průvodu šla školní mládež, za ní se ubírali chudí, pak všickni počestní pořádkové zdejší, za nimi zpěvácký spolek, truchlové zpěvy zpívaje, dále velebné duchovenstvo s vys. důst. panem kan. Pruchou. Kolem rakev kráčeli měšťané s hořícími svícemi, rakev nesli střídavě páni duchovní, zastupitelstvo městské, údové záložny a jiní. Rakev byla ozdobena odznaky zemřelého, zejména pak pektorálem převrácným, kteráž on chrámu Matky Boží Staroboleslavské věnoval. Za rakeví kráčeli příbuzní zesnulého a mezi nimi stáříčká jeho sestra, vys. důst. p. kan. Bernard, přednosta a zastupitelstvo okresní, císařští a vrchostensští pp. úředníci, purkmistr a rada městská a mnozí jiní hodnostáři a ctitelové zesnulého; konečně pak nepřehledný zástup lidstva. Hrobka zesnulého p. kanovníka nalezá se skoro u prostřed hřbitova. Tu uloženy jsou kosti jeho zemřelých rodičů a sestry. Zpěvácký spolek zapěl smutečný choral, načež vd. p. kanovník Prucha mrtvolu i hrobku pokropil a s lidem upřímně za pokoj duše zemřelého se pomodlil. Po té vložena mrtvola do hrobky. Průvod vrátil se zpět do chrámu Páně, kdež zazpíváno „Salve,“ načež ještě d. p. vikář Ant. Novák andělskou mši sv. sloužil. Po vůli v Pánu zesnulého byli pak všickni zde přítomní páni duchovní počtem asi

tři a třicet, obědem občerstvení, čímž celá slavnost se skončila. Při obědě přečetl v. d. pan vicescholastik poslední vůli nebožtíkovu. Z té jsme poznali, že p. kan. Mařan, náš rodák, pamatoval zvlášť na Libáň. Založil nadaci pro Libánské syny, tak aby úroky z 3000 zl. dávaly se chudému studujícímu gymnasia. I chudí budou každoročně naň pamatovati a z úst maličkých bude se k nebesům vznášeti modlitba díky za dobrodince, který i po smrti mezi svými žiti chce. Slavný a důstojný měl pohřeb, a slavná a jeho důstojná památka zůstane povždy mezi námi. Bůh mu dej lehkého odpočinutí a nám všem s ním někdy radostného z mrtvých vstání! K. H.

KRONIKA.

Z Prahy. Dovídáme se, že vys. důstoj. p. *Augustin Vahala* na biskupa posvěcen bude v neděli provodní čili bílou, t. j. I. po Velikonoci v *Olomouci*; načež pak v ned. II. po Velikonoci inthronisaci svou v Litoměřicích slaviti bude. V tuto neděli čte se evangelium „Já jsem *pastýř dobrý*.“

— Pobožnost 40hodinná bude se dále konati 9.—13. února na Karlově, 14.—18. t. m. u sv. Josefa (u anglických panen) na Malé straně.

— *Proč se koruna česká nazývá korunou sv. Václava.* (Národ č. 23.) Stará koruna česká, kterou sobě stavěli na hlavu králové z rodu Přemyslova, zmizela za času panování nezdárného dědice jejich krále Jana rodu Lucemburského; jakým způsobem, nepraví se nikde výslovně, ale dává se dosti zřetelně na srozuměnou, že ji zasaňtročil král, aby si zjednal peníze, kterých se mu vždycky nedostávalo. Syn jeho, Karel IV., dal proto ještě za živobytí otce svého udělati korunu novou, t. j. nynější královskou korunu. Aby se však s ní nestalo podobně jako s korunou starší, obětoval ji sv. Václavu, a dal ji postaviti na hlavu jeho v kostele Pražském, kdež chovala se s ostatními tělesnými ostatky jeho, s nařízením pro všechny budoucí časy, aby s hlavy sv. Václava nebyla nikdy snímána, leč když by král český měl býti korunován, nebo když by byla nějaká jiná slavnost, při které slušelo se králi míti korunu na hlavě, a to v Praze toliko, na hradě nebo ve městě, v takové případnosti aby směl král korunu vzíti, však aby povinen byl v týž den korunování neb slavnosti zase na touž svatou hlavu ji dáti vsaditi. Nařízení toto stvrzeno jest k obzvláštní žádosti Karlově bullou papeže Kli-

menta VI. dne 6. května roku 1346, ve které za příčinou toho výslovně se uvodí, že se Karel obával, aby prý někdo pro velikou drahocennost koruny té, anebo z jiné příčiny neopovázil se některak jinak s ní naložiti. Protož papež Kliment bullou tou přísně zakazuje, aby nikdo světský neb duchovní, *buď si jakéhokoli povýšení*, důstojenství neb moci, nesměl korunu té odciziti, promařiti neb zastaviti, pod trestem klatby, která s něho nikdy zase vzata býti nemá, leč by prvé korunu tu na svatou hlavu zpět navrátil. Dle úmyslu císaře Karla náleží tedy královská koruna česká svatému Václavu, jest to jeho koruna, a proto právem jeho korunou se nazývá; králové čeští dle mínění Karlova jen ji sobě *vypůjčují* od sv. Václava; čímž nabývá skutek vsazení ji na hlavu nového krále zvláštní posvátnosti. Jestliť to koruna svatého dědice, to jest pána a ochrance země české, pod jehož záštitu od dávných dob uvyklý byl národ český stavěti své osudy, k němuž proto také nejmoudřejší z králův českých, Karel, měl tak velkou úctu a pobožnost, jaká jeví se v tomto jeho zřízení.

V. V. Tomek.

— V „Ordinariatním listu Praž. arcidiecése“ č. 16. r. 1865 nalezá se v (čísle 2. „Blah.“ zmíněný) výnos nejd. kn.-arcib. konsistoře ze dne 6. prosince 1865 o nepříslušnosti *řeči pohřebních*, činěných od *laikův* a *zpěvů světských* na hřbitovech. Zní v tato slova: „Hřbitovy katolické jsou místnosti modlitbami a žehnáním zasvěcené, určené k pochovávání těl oněch věřících, jenž co úroveň církve zemřeli; a proto je sluší přičísti k věcem posvátným. Tudíž jest duchovní správce zavázán starati se o to, aby odstraněno bylo všeliké nebezpečí zneuctění těchto míst. Rovněž samo pochovávání mrtvol s modlitbami a žehnáním jest spojeno a tudíž se výkonem náboženským, bohoslužebným býti projevuje. K odbývání všech s obřadem pohřebním spojených úkonů oprávněn jest místní farář aneb s jeho svolením jiný kněz; rovněž zákony církevními vyměřeno jest i spoluúčinkování jiných klerikův, zpěvákův neb sluhův církevních při pohřbech. — Z tohoto spojení, jehož mezi hřbitovy a pohřbem s jedné, a náboženstvím i obřady církevními s druhé strany stává, samo sebou plyne, že se při pochovávání mrtvol a na hřbitovech vůbec nemohou připustiti pohřební řeči laikův ani zpěvy světské. — Pročež velebné duchovenstvo veškerou péči k tomu vynaloží, aby se na těch místech žádné zpěvy světské neprovozovaly a ponechává se opatrnosti správců duchovních,

aby sami posoudili, zdaž zvláštní důvody vyžadují, aby si dali prvé seznam zpěvů, jež provozovány býti mají, předložit k tomu účelu, by se o přiměřenosti neb nepřístojnosti zpěvů těchto vyjádřiti mohli. Podobně nelze na hřbitovech připustiti pohřebních řečí laikův; kdyby však nieméně někdo řeč míti aneb zpěvy, jichž zakázáno, přednésti chtěl, oznamiž jemu pastýř duchovní, že podle povinnosti úřadu svého jemu to zabrániti a naň sobě stíznost vésti musí. Jestli by se podobné případy sběhly, budiž obšírná zpráva o nich sem zaslána."

— J. M. nejdůst. p. biskup Budějovický Jan Valerian obdržel od Čechů ze St. Louisu v Americe adresu díků, že jim poslal v osobě vel. p. Jos. Hesouna dobrého pastýře.

— Farní chrámeček *Smíchovský* bude rozšířen přístavkem k silnici dle vzoru kostela u sv. Jana na skalce. Náklad (asi 18000 zl.) má sbírkou dobrovolných příspěvků uhrazen býti. — Nové chrámy budou se stavěti v *Třebotově* (okresu Zbraslavského) a v *Onjezdě* (okresu Turnovského).

— *Z Pisku.* Nový kalich, k jehož zakoupení odkázal před nedávnem zesnulý bisk. notář, d. p. V. Kiviš 200 zl., jest již zjedнан, posvěcen a svému účelu odevzdán. (Otavan).

— *Z Heřmanova Městce.* (Opozděno.) Jako každého roku, tak i v minulý štědrý večer podarovala knížecí rodina Kinských mnoho chudých školních dítek našich — a sice v opatrovně maličkých bylo zcela ošaceno 35 dítek — a na hlavní škole 12 dítek, kteréž zároveň na štědrý den častovány byly od dítek knížecích v zámku; dále pak více nežli 60 dítek z opatrovny maličkých a tolikéž z hlavní školy bylo částečně ošaceno podle potřeb svých. — I v industriální třídě u ctihodných Školských sester poděleno více než 30 dívek chudobných šatstvem a potřebami k ručním pracem. — Zvláštní však radost připravuje dobrotivá knížecí rodina naše každého roku stromkem vánočním dítkám našim v opatrovně maličkých svěřeným moudrému a láskyplnému vedení ctihodných Školských sester. — Pobožnost májovou loňského roku zavedl zde důst. p. farář na žádost Její Jasnosti paní kněžny Vilémíny z Kinských.

Z Kolína nad Rýnem. Jak jsme v č. 2. „Blah.“ oznámili, dostal arcibiskupský stolec Kolínský, pět čtvrtí roku osiřelý, nového arcipastýře, Pavla Melcherse, doposud biskupa v Osnabruku. Kapitole metropolitní Kolínské přináležejí právo voliti arcibiskupa, jen že nesmí zvoliti niko-

ho, kdoby se králi Pruskému nelibil. Kapitola předložila králi několik listin kandidátních; král však na poslední listině přeškrtnul všechny kandidáty až na dva: opata Haneberga a biskupa Melcherse. Kapitola zase žádala, aby aspoň tři kandidáti byli na listině ponecháni. Že pak čím dále tím více mizela naděje porovnání kapitoly s vládou, ustanovil sv. Otec sám arcibiskupem Kolínským posavadního biskupa Osnabruckého, a oznámil to zvláštním přípisem vikáři kapitulárnímu biskupu Baudrimu v Kolíně. V listu tom chválí Pius IX. kapitolu, že tak vytrvale hájila voličské své právo a dokládá, že překážky nepřemožitelné a dlouhá osiřelost stolce arcibiskupského jsou předními příčinami, proč sám ustanovil a 8. ledna t. r. prekonisoval biskupa Melcherse.

Z Říma. Sv. Otec Pius IX. těší se z úplného zdraví; dne 2. ledna počil návštěvou svojí nemocného děkana sboru kardinálského, kardinála Mattei. Též navštívil nemocnici Milosrdných bratří. Ozdravení vesměs spěchali k sv. Otci a poklekli před ním; jediný toliko, ač uctivě se poklonil, zůstal povzdáleji státi. Sv. Otec přiblíživ se k němu oslovil jej. „Jsem protestantský lékař,“ ozval se cizinec. „Lékařů,“ pravil na to sv. Otec, „si obzvláště vážím; oniť mi často prospěli pomocí svou; ale protestant jste? Rcete mi, přáteli, proti komu vlastně protestujete?“ načež vlnivě se usmívaje papež odešel. Avšak v uších lékařových se ustavičně ozývala slova: „Proti komu vlastně protestujete?“ a mimo to nemohl zapomenouti na laskavé ošetřování, jehož se mu v katolickém klášterě dostalo. Následkem rozvažování jeho byl v brze návrat do lůna církve katolické. Jiný příklad lásky Pia IX. udál se nedávno, když od něho jistý misionář byl vysvěcen za biskupa do Brasilie. Po konsekraci otázal se ho sv. Otec, má-li již biskupský kříž (pectorale)? Biskup odpověděl, že posud nemá, i přinesl Pius z vedlejší komnaty kříž zlatem a drahokamy se lesknoucí a jemu ho podal. Biskup misionář však uvyklý jsa žiti v chudobě, otálel vzíti dar tak vzácný. „Vezměte jen,“ pobízel papež, „jeť to tentýž kříž, jež jsem já nosil co biskup.“ Tu teprv obdarovaný přijal kříž, napsal však ihned zvěť, v němž kříž tento odkazuje všem svým nástupcům na stolci biskupském až do smrti Pia IX., pak velevzácná tato památka církvi římské má býti opět navracena.

Z Italie. Mezi katolíky italskými se v novější době utvořilo více „jednot katolických“ — *associazione cattolica*, jejichž hlavní sídlo se v Bologně nachází. — V Miláně rokováno ve schůzi „svobodných myslitelů“ o otázce, mají-li se také paní do spolku těchto „liberipensatori“ přijímati, a konec prudké hádky byl pohlavi ženskému přízniv. — Návštěva památných ko-panin v Pompeji v říjnu, listopadu a prosinci byla velmi slabá, tak že pokladna přijala toliko 400 franků; r. 1864 v těchto 3 měsících vloženo do pokladny 40.000 franků; bylo tam tedy r. 1865 o 19.800 návštěvatele méně, a to hlavně za příčinou cholery. — Kterak si lid civilního manželství váží či neváží, ukazuje tím, že k církevním oddávkám ubírají se v mnohých vozech a slavně, na úrad, ale pěšky a bez průvodu, jenom aby se stalo.

— O sektě *freimaurů* čili *svobodných zedníků* vyňali jsme z „Westf. Volksb.“ a „Salzb. Kirch.“ tyto zprávy: Do tohoto tajného spolku byli posud přijímáni toliko mužští, což zakladatelové určili za tou příčinou, aby se zrušení slíbené mlčenlivosti, vyzrazení tajných umluv a nevyhnutelných pak srážek s policií uvarovali. Však nastojte, nyní se pojednou vyskytly v Německu též spolky „sester.“ Ve Florencii vycházející list „Vera buona novella“ překvapil nás novinou, že v Itálii vůbec už jsou tajné spolky „sester“, jež mají velmistryně atd. Přijímání do spolku děje se následujícím způsobem: V černě vyložené síni jest stůl černým sukrem pokrytý, na němž leží umrlčí hlava. Nad tím visí lampa, slabě vydávající světlo. Právě vstupuje sem osm osob, důstojný velmistr, důstojná velmistryně, bratr řečník oblečený jako kapucín, bratr dozorce, sestra dozorkyně, bratr pokladník, sestra kasírka a jedna připravující sestra. Tito hodnostáři mají na prsou širokou pásku barvy fialové, na níž visí malá lžice zednická ze zlata; velmistr drží v ruce zednické kladivo, tof jeho žezlo, a kráčí, maje po boku svou velmistryni, kterouž „veliká její ctnost“ povznesla k důstojenství cti-hodné družky. Bratři i sestry mají své zednické zástěry a rukavice z bílé kůže. Jde tu o to, aby novicka přijata byla. (Komedie počíná.) Velmistr tleskne pětkrát rukama a táže se slavně jedné z velkohodnostárek: „Které jsou povinnosti zednické novicky?“ Tato odpovídá vážně: „poslušnost, práce a mlčení.“ Bratr řečník bere novicku za ruku a vede ji do tmavé

komory, kdežto zavázav ji oči, činí k ní homilii (řeč) o ctnosti a o lásce k bližnímu. Když ji byli oči rozvázali, vidí se čekatelka uprostřed bratří, jenž okolo ní stojíce, meči svými nad hlavou její šermují. Následuje druhá homilie. Mluví sám velmistr; táže se novicky, dobře-li vše uvážila před vstoupením do spolku jí neznámého, kdež i nebezpečí „její eudnosti“ hroziti bude. Po daných odpovědích říká novicka přísahu: „Přisahám, slibuji věrně zachovati v srdci svém tajemství volných zedníků a volného zednictví a uvoluji se k tomu pod trestem na kusy rozsekána býti mečem anděla zhoubce.“ Pak chopí se velmistr ruky této sestry, dá jí pět utivých polibení pokoje a daruje jí zástěru a pár rukavic. Druhý a třetí stupeň freimaurského zasvěcení jest až na nepatrné rozdíl, opakování týchž dětských her a neslušností. Čtvrtý a nejvyšší stupeň má v řeči tajemného spolku název „dokonalá mistryně.“ Komedie tato skončí se, jak se samo rozumí, hostinou bratří a sester. — Máme za to, dokládá „Corresp. de Rome“, že tito velmistři se podobají augurům; nemohou na sebe vespolek pohleděti, anižby se dali do smíchu; i my bychom se rádi a srdečně smáli tomuto nekalému kejklřství, by nemělo stránku vážnou a osudnou. Křesťanství vytknulo ženě úlohu velkou a krásnou; avšak dávajíc jí práva, uložilo jí též povinnosti, kteréž ona přestoupiti nemůže, aniž by tím společnosti nezasadila ránu. Některé paní vnadidlem tajemnůstkářství a emancipace zavěsti, náhledy horující a přehnané přepínati, manželky a matky poklidu domácího krbu a posvátnosti rodinných radosti vyrvati a nadělati z nich sektárek a prostopášnic (bachantek); to jest více než nerozum, to jest znectění. A jestliže se tím věk devatenáctý honosí, věk dvacátý nám toho jistě nebude záviděti.

Z Belgie. Leopold II., mladistvý král Belgický, hned po nastoupení trůnu svého sobě vyžádal požehnání od sv. Otce z Říma. — Brzy na to přišla k němu deputace freimaurův, nabízejíc mu vysokou hodnost v spolku svobodných zedníků. Král místo odpovědi projevil přání, aby mu podali nejprve stanoviny svého spolku, z nichž by účel a snahy jejich seznati mohl. To jest tolik, jako že je odbyl, aby šli a nepřicházeli více.

Literní oznamovatel.

— O nejnovějších dvou spisech *Dědictví Malických* dí výnos bisk. „Ordina-

riatu Budějovického“ toto: Blahodárně účinkující ústav tento vydal a údám svým rozeslal v českém i německém jazyku dvě překrásné povídky pro milou mládež, jednu pod názvem: „*Dar Arnošta z Pardubic*“ od děkana Jos. Ehrenbergra, druhou pod názvem: „*Siroťci*“ od Vojtěcha Hlinky, biskupského notáře. Zásluhy těchto dvou ctihodných kněží o literaturu téhožto druhu jsou vůbec známy a slušně už oceněny. Zvláštním darem obdaření umění k dětem mluvit, jako zřídka, velmi zřídka kdo jiný. I toto dvě povídky zřetelno jest touto vzácnou vlastností, a zcela jsme tím ujištěni, že zajímavý jejich obsah velikého nejen maličkých alebrž i velikých a vůbec každého čtenáře zalibení dojde. Ředitelství tohoto bratrstva veliké sobě zásluhy shromažďuje vydáváním takových ušlechtilých spisů.

— *Časopis katol. duchovenstva* svazek 1. ročníku sedmého vyšel dne 1. února r. t. Obsah: Tertuliánovo „*Testimonium animae*“ o rozhršení podmíněném; znovuzrození z vody a z Ducha sv.; o původu řeči lidské, česká národnost a kněžstvo katolické (od V. Štulce); případ ve správě duchovní (dodání náhrady) od K. V.; kronika; literární oznamovatel, dopis.

— *Dějepisná čítanka* pro mládež česko-slovanskou. Sestavil Jos. Sokol. V Praze, nakladem I. L. Kobra. 1866. Rádi uznáváme pilnost, již spisovatel tohoto díla projevil v sestavení stručných obrázků z dějin vlasti naší vybraných. Tudíž nepochybujeme, že touto rukovětí poslouženo jest učitelům, jenž čas od času dítkám školním něco z dějin domácích vypravovati chtí. Že pak rozhodná většina škol českých jest katolická, byli bychom přáli, aby na leckterém místě se poněkud aspoň bylo ukázalo ono úzké sloučení dějin *zemských* s dějinami *církevními*, o němž náš dějepis obzvláště svědčí. Pojem o „*církvi*“ (str. 3) nedopadá na církev katolickou, a přidané poučení o náboženské snášlivosti zase se nehodí k tak širokému pojmu církve. Str. 5. stojí: „převrácenost lidské povahy stala se teprv časem neznámými nám příčinami“; každému křesťanu známy jsou ty příčiny z bible (o pádu člověka atd.). O sv. Janu Nep. (str. 99) jsou celé 2 řádky, za to o Husovi 4 stránky (101—105); líčení Husitismu není zcela objektivní. Že za Ferdinandu I. byli Lutheráni v Čechách potlačováni (str. 136), nepravé jest domněnka. Kompaktata (str. 138) nikdy nebyla od papežské Stolicе potvrzena; toliko přijímání *pod obojí* dovoleno od papeže Pia IV. Také Maximilian II. (str. 138) nedal volnost „*všem* tehdejšímu nábož. vyznáním“,

nýbrž r. 1575 zřejmě všeliké sekty zakázal; týž císař zemřel roku 1576 (nikoli 1575 viz str. 139.) — Sloh jest lehký, srozumitelný. B.

— *Barvotiskový obraz sv. Václava*, vydaný nakladem kněhupectví Mikul. Lehmann (viz „*Blah.*“ 1865 číslo 35, str. 567) došel toho vyznamenání, že J. cíř. kr. apošt. Velič. ráčil nejvyšším rozhodnutím z dne 5. ledna postaviti se v čelo podporovatelův tohoto díla uměleckého a uděliti povolení k jeho zakoupení.

— „*Babička*“, premie k Hum. List. na r. 1866. Dle románu Boženy Němcové kreslil A. Gareis. Nakladem J. Richarda Vilímka. Tisk Dr. Grégra. Jest to veliká zdařilá ilustrace k oblíbené povídce „*Babička*“.

— V tisku se nachází a nejdéle do počátku příštího školního roku vyjde nakladem I. L. Kobera: „*Latinská učební kniha*“ pro I. třídu gymnasiální od prof. Fr. Patočky v Táboře. — Jana Lepaře „*Všeobecný dějepis ku potřebě žákův na vyšších gymnasiích česko-slovanských*.“ I. část (*starý věk*) vyjde již koncem července t. r.

— K Dědictví sv. Prokopa přistoupili z Moravy: vp. Leopold Pala, admin. ve Velkých Pavlovicích; Frant. Černíček, kaplan v Boskovicích; Karel Vojtěch, kaplan v Jedovnicích; Jos. Hrazdira, koop. v Židlochovicích; Albert Vodička, kaplan v Lanžhotě; Ondřej Haas, kooper. v Imramově; Josef Kříž, koop. v Olešnici; Fr. Beránek, kapl. v Oslavanech; Ludvík Tydl, čestný kanovník a farář v Oujezdě; Ant. Šimeček, farář v Moutnicích; Vác. Šula, farář v Šitbořicích; Osvald Niklas, far. v Žarožicích; Fr. Čermák, kapl. v Hodoníně; Tomáš Šmýd, kapl. v Nové vsi u Hradiště; Fr. Šamánek, admin. v Kuželově; Ondřej Brázdil, duch. správce v Hradšovicích; Valentin Šiler, kněz v Pomořanech; Florian Duda, farář v Litenčicích, Fr. Toufer, kapl. ve Vizovicích, Jan Dolina, farář v Pitíně; Michael Hrachovina, duch. správce v Žeranovicích; Eleonora Kalvodova, vdova měšťanka v Pohořelicích; Ondřej Metelka, domkář v Syrovicích; Dominik Cetl, rolník ve Vojkovicích. (Vklady tyto zaslal Š. Kubínek.)

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnul:

Vys. důst. pan Jan Křt. Mařan, prelát, scholastik a vrchní školdozorce v arcidiecési Pražské, rada k. arcib. konsistoře, dr. theol., vysloužil. řádný prof. bibl. stud. Star. Zákona na vys. školách Pražských, býv. děkan fakulty bohosl., ordinariátní examinator kandidátů hodnosti doktora theol. a synodální exa-

minator kandidátů círk. beneficij, b. notář Litoměřický, činný úd přemnohých literárních a dobročinných spolků a jednot, atd. dne 27. ledna o 4. h. odpol. (nar. v Libáni 5. června 1802, posv. 4. září 1826).

Vyznamenání jsou:

- p. Bernard *Sorgenfrei*, arcib. vikář a škol-dozorce střídnicví Chébského, farář v Nebanicích, jmenován osob. děkanem;
- p. Jiří *Stoeckner*, jubil. kněz, děkan v Chebu a sekretář téhož vikariatu, jmenován čest. radou k. arcib. konsistoře;
- p. Jos. *Jungnickl*, komandator z ř. křižov. a farář v Chebu stal se arcib. notářem;
- p. Jiří *Riedl*, farář u sv. Anny (Annaberg),
- p. Jiří *Pfannenstill*, farář v Liebensteinu, a
- p. Jakub *Liška*, far. v Poříčanech, obdrželi expositorium canonic.
- p. Petr *Maták*, farní admin. v Slušticích, jmenován osob. farářem.

Uprázdňené místo:

Plat, fara patr. císař. od 24. ledna.

V biskupství Kralohradeckém.

V Pánu zesnul:

- p. Antonín *Pýra*, farář v Bojanově, dne 20. ledna (nar. v Týništi 8. dub. 1798, kněz od 24. srpna 1822.)

Vyznamenání jsou:

- p. Jan *Marek*, dr. a prof. bohosloví, rada b. církevního soudu a synodální examinator v Hr. Král., jmenován bisk. notářem.
- p. Frant. *Kaplan*, farář v Kalné, jmenován osob. děkanem;
- p. Václav *Vorel*, farář v Zdechovicích,
- p. Josef *Hübl*, farář v Kladrubech,
- p. Jos. *Krška*, farář v Heřmanovu Městci a
- p. Frant. *Michl*, farář ve Spindelmühle, obdrželi collar. canon.;
- p. Jos. *Nožička*, fundatista v Novém Městě nad Metují, a
- p. Jos. *Pekárek*, kaplan v Lomnici nad Popelkou, obdrželi farní synodalie.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Frant. *Záruba*, duch. správce ve Smrčné, za faráře do Bohárny;
- p. Jos. *Ullmann*, kaplan v České Třebové, za faráře do Třebovic;
- p. Frant. *Mokříž*, admin. v Bohárně, za duchov. správce do Morašic;
- p. Frant. *Schmied*, koop. v Maršově, za faráře do Aberspachu (Adersbach);
- p. Frant. *Ehrenberger*, admin. v Třebovicích, za kap. do Damníkovy (Thomigsdorf);
- p. Frant. *Leder*, kaplan v Damníkově, za kaplana do České Třebové;
- p. Frant. *Turovský*, kaplan v Kutné Hoře, za kaplana do Nebovic;
- p. Jan *Kocck*, kaplan v Nebovidech, za kaplana do Kutné Hory;

- p. Václav *Záleský*, koop. v Žďrci (Seelenz), za admin. do Smrčné.

Uprázdňená místa:

- Smrčná* (Simmersdorf) lokalie, patron. nábož. matice od 23. ledna do 6. března.
- Bojánov*, fara patron. kníž. Auersperga od 21. ledna do 4. března.

V biskupství Litoměřickém:

V Pánu zesnuli:

- p. Leop. *Dvořák*, z ř. sv. Františka, býv. kvardian v Haindorfu, dne 19. list. 1865, (nar. v Kutné Hoře 7. list. 1794, kněz od 25. března 1820.)
- p. Ant. Vojtěch *Hnojek*, os. děkan a farář Libochovický na odpoč. v Nymburce 23. ledna. Nar. v Brandýse n. L. 4. prosince 1799, posvěc. 24. srp. 1822 byl kaplanem v Č. Dubě, pak r. 1824 prof. past. bohosloví v Litoměřicích, od 11. srpna 1831 děkanem kr. města Mělníka, 21. bř. 1842 stal se bisk. notářem, 8. dub. 1843 skuteč. radou bisk. konsistoře, 22. února 1849 jmenován c. k. dvor. kaplanem, 8. list. 1849 proboštem v Bohosudově, od 26. ún. 1852 byl farářem a čest. děkanem v Libochovicích. Od r. 1862 žil na odpoč. v Nymburce. Sepsal a vydal mnoho českých spisů, na př.: Katechismus o sv. obřadech, Příběhy Vojtěchovy, Otče náš, Nebe a země klíč, Tělo lidské s ohledem na lidskou duši, Krátký dějepis církve Páně, Evangelia na všechny neděle a svátky všesrozumitelně vyložena, Řeči, epistolý a evangelia a j. v. Přispíval do „Časop. katol. duchovenst.," do „Blahověsta," „Poutníka z Prahy" atd.
- p. Kar. *Steiner*, koop. Rozbělický, 1. ún. v Stěti (nar. 26. listop. 1834, posv. 25. červce 1861.)
- p. Jos. *Schmid*, Chlumský farář na odp. v Litoměř. 1. ún. (nar. 25. květ. 1791, posv. 22. bř. 1814.)

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Ambrož *Reszel*, farář v Neundorfu, za far. v Nov. Městečku u Fridlandu;
- p. Vác. *Knížek*, koop. na Mělníku, za faráře v Dolním Einsiedlu.
- p. Fr. *Hoffmann*, koop. v Johannesberku, za faráře v Josefsthálu;
- p. Josef *Zdobinský*, kapl. v Turnově, za admin. do Vyskeře;
- p. Fr. *Vít*, kapl., za admin. v Opočně;
- p. Jos. *Weber*, os. kapl. za špitáln. kaplana v Doksech;
- p. Vilém *Rössler*, kaplan ze Zákup. do Johannesberku.

Uprázdňené místo:

Učit. stolice *dogmatiky* na bohosl. ústavu v Litoměřicích; lhůta do konce února; konkursní zkouška 17. a 18. dubna.

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnul:

- p. Jos. *Krejčí*, farář v Bubovicích, dne 22. ledna, (nar. v Slivonicích 15. červce 1798, kněz od 28. srpna 1826.)

Ve správé duchovní ustanoveni jsou:

- p. Jiří *Metschl*, farář v Schwarzbachu, za faráře do Terezína;
 p. Jan *Lešetický*, kapl. v Soběslavi, za faráře do Ratibořských hor;
 p. Jos. *Schopper*, kapl. v Kájově, za admin. do Schwarzbachu;
 p. Alois *Bramberger*, kaplan v Jablonci, za kapl. do Terezína;
 P. Angustin *Straboch*, kněz ř. Aug. a koop. v Lnářích, za admin. do Bubovic.

Uprázdnená místa:

Schwarzbach, fara patr. náb. matice, do 4. břez.
 Bubovice, fara téhož patron. do 9. března,

Druhotiny kněžské budou — dá-li Pán

Bůh — letošního roku slaviti p. t. kněží:

V arcibiskupství Pražském:

- P. Bartol. *Diener*, býv. provinciál řádu sv. Františka, v Plzni; nar. 16. pros. 1791, vysv. 15. února 1816.
 p. Josef *Fenzl*, os. děkan v Přistoupně; nar. 17. břz. 1793, vysv. 11. srp. 1816.
 p. Ign. *Herzig*, arc. notář, farář v Kladsku; nar. 17. ledna 1791, vysv. 9. bř. 1816.
 p. Frant. *Honsik*, býv. farář v Kojeticích; nar. 8. února 1791; vysv. 11. srp. 1816.
 P. Xaver *Kern*, z řádu premonstr. v Teplé; nar. 8. červce 1793, vysv. 15. srp. 1816.
 p. Antonín *Lill*, farář v Štědré; naroz. 2. září 1792, vysv. 11. srpna 1816.
 p. Václav *Schmid*, farář v Holostřovech; nar. 14. pros. 1791, vysv. 15. dub. 1816.
 p. Václav *Schuster*, vysl. kn.-arc. vikář, os. děkan v Česlicích; nar. 1. dub. 1792, vysv. 11. srpna 1816.
 P. Petr *Wania*, křížovník; nar. 28. června 1793, vysv. 12. srpna 1816.
 p. Ant. *Wolf*, býv. farář v Haidě; nar. 13. června 1787, vysv. 11. srpna 1816.
 p. Filip *Wolf*, farář v Lstiboři; naroz. 30. dubna 1790, vysv. 15. dubna 1816.
 P. Ottomar *Vymazal*, z ř. piaristů, býv. prof. gymn., nar. 20. pros. 1793, vysv. 16. září 1816.

V biskupství Litoměřickém:

- p. Jos. *Brunner*, os. děkan v Praskovicích; nar. 25. ledna 1794, vysv. 27. prosince 1816.
 p. Frant. *Groh*, os. děkan v Cvikově; nar. 9. pros. 1793, vysv. 2. pros. 1816.
 p. Josef *Herzum*, čestný kanovník, arciděkan a farář v Udlicích; nar. 4. listopadu 1792, vysv. 15. srpna 1816.

- p. Jos. *Hofrichter*, os. děkan v Hodkovicích, naroz. 19. srpna 1793, vysv. 15. srpna 1816.
 p. Frant. *Krumpigl*, farář v Letově, nar. 18. února 1793, vysv. 15. srpna 1816.
 p. Ant. *Lehmann*, os. děkan v Libčicích; nar. 13. dub. 1792, vysv. 15. srp. 1816.
 p. Ant. *Marsch*, býv. farář v Moldavě; nar. 20. září 1790, vysv. 15. srpna 1816.
 p. Bernard *Rulif*, býv. farář v Dolanech; nar. 18. srp. 1792, vysv. 15. srp. 1816.
 p. Florian *Schlosser*, býv. vikář, bisk. notář, os. děkan v Ouštěku; nar. 3. března 1790, vysv. 11. srpna 1816.
 p. Jos. *Schroeter*, býv. farář ve Vidimi; nar. 5. září 1785, vysv. 15. srpna 1816.
 p. Jos. *Strnad*, bisk. vikář, os. děkan v Semilech; nar. 24. února 1793, vysv. 24. března 1816.

V biskupství Kralohradeckém:

- p. Frant. *Beck*, děkan v Dobrušce, nar. 3. srpna 1790, vysv. 24. srpna 1816.
 p. Václav *Koželuh*, farář ve Vřestarech; nar. 9. února 1793, vysv. 24. srp. 1816.
 p. Frant. *Opatřil*, farář ve Vojnoměstci; nar. 30. září 1792, vysv. 24. srp. 1816.
 p. Frant. *Sax*, kněz na odp. v Broumově; nar. 17. ledna 1793, vysv. 24. srp. 1816.
 p. Jan *Slavík*, farář v Lipnicích; nar. 22. listop. 1791, vysv. 24. srpna 1816.

V biskupství Budějovickém:

- p. Frant. *Klein*, býv. vikář, biskup. notář, os. děkan v Švihově; nar. 4. října 1791, vysv. 8. září 1816.
 p. Viktorín *Livora*, bisk. notář, farář v Poleni; nar. 12. pros. 1793, vysv. 13. list. 1816.
 p. Frant. *Rajský*, os. děkan v Ševětíně; nar. 23. února 1791, vysv. 11. srp. 1816.
 p. Jiří *Souček*, bisk. kons. rada, děkan v Černovicích; nar. 4. dubna 1790, vysv. 8. září 1816.
 p. Matěj *Sonnberger*, bisk. notář, farář v Horní Pěně; nar. 5. února 1792, vysv. 8. září 1816.

(Vesmės jubilantů letos 33; r. 1865 bylo 22; r. 1864 bylo 41; r. 1863 bylo 25.)

Listárna redakce.

„Nár. Listy“ prohlásily přiběhy ze života v dopisu od Šumavy (v „Blah.“ č. 3.) za „divy a zázraky“. Prosíme, aby si daly vysvětliti, co divy a zázraky jsou a neoddávaly se takové pověřivosti.

Do N. B.: Nezbyvá místa; snad někdy později. Vp. L. S. na Mór.: O letošní půst bylo již postaráno. Vaše uloženo.

Vydává se
5., 15. a 25.

každého měsíce.

Redakce:

v kníž. arcib. semi-
náři číslo 190—I.

Expedice:

v kat. knihkupectví
B. Stýbla,
na sv. - Václavském
náměstí, čís. 786—II.
Nedostává čísla rekla-
mujte nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

Předplácí se

v expedici

i u všech řádných
knihkupců
na rok: **2 zl. 50 kr.**
na půlroč.: **1 zl. 30 kr.**

Po poště:

Čeloroč.: **3 zl. — kr.**
půlroč.: **1 zl. 55 kr.**

Předplacení čtvrt-
letní se nepřijímá.
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přísl. XIV. 34.)

Křížová cesta.

První počátky této i u nás po celý rok, zvláště pak v čase postním oblíbené pobožnosti hledati sluší v řádu sv. Františka. V 17. století uvažovali mnozí zbožní řeholníci téhož řádu na mysli, kterak od několika století křesťané již nenavštěvují tak četně svatou zemi — Palestinu — jako za dřívějších časů, kdež na př. v době válek křížáckých netoliko jednotlivci, ale celí zástupové na pouť do Jerusalema se vydávali. Byli pak nábožní ti Františkáni toho mínění, že by se mohla mnohým věřícím poskytnouti jakási náhrada za ono putování do sv. země, kteréhož jim pro mnohá od Turků hrozící nebezpečí nyní vykonati nelze, kdyby aspoň v duchu se Spasitelem svým konal cestu bolestného utrpení Jeho, a kdyby pomocí vhodných obrazů neb soch sobě hlavní okamžiky téhož utrpení živě na mysli představili. Mimo to se Františkáni nadáli, že lid do chrámů jejich tím četněji spěchati bude, čím hojnějších odpustků se jim od církve dostane; pročež žádali, aby apoštolská Stolica chrámům Františkánským a křížovým cestám v nich zřízeným udělila tytéž odpustky, jakéž dosahují poutníci v Jerusalemě při jednom každém zastavení cesty, kterouž konal Spasitel náš na horu Kalvarii. Innocenc XI. vyhověl tomtu zbožnému přání a udělil v breve

ze dne 5. září 1686 ony odpustky všem chrámům Františkánským pro všecky řeholníky i řeholnice *všech tří řádů* sv. Františka. Což potvrdil papež Innocenc XII. v breve ze dne 24. prosince 1692 a v jiném listu ze dne 26. prosince 1695.

Benedikt XIII. ve svém breve „Inter plurima“ ze dne 3. břez. 1726 rozšířil platnost oněch s cestou křížovou spojených odpustků v ten smysl, že *všickni vesměs věřící* jich získati mohou, kdykoli pobožnost křížové cesty v některém chrámu Františkánském vykonají; a dále tentýž papež dovolil, aby se tyto odpustky také dušem v očistci na způsob přimluvy přivlastniti mohly.

Benedikt XIV. ve svém breve „Cum tanta“ ze dne 16. ledna 1741 dovolil všem kněžím Františkánům, aby křížovou cestu v kostelích neb kaplích ku klášterům neb špitálům příslušejících zavedli, kdyžby farář neb představený téhož ústavu jich požádal a biskup své povolení udělil. Dne 30. srpna 1741 pak tentýž papež dovolil, aby Františkáni v každém *chrámě farním* s povolením biskupa té diecése směli zřídit křížovou cestu; načež r. 1746 svolil papež, aby se křížová cesta s biskupským srozuměním také v *jiných chrámech* (mimo farní chrám) a kaplích zavedla; ano také připustil, aby se na témž místě *dvoji* křížová cesta

zřídila, jedna v kostele, druhá pak venku. —

Kongregace sv. odpustků nařídila dekretem ze dne 30. července 1748, že k zřízení nové cesty křížové nepostačí ústní svolení biskupa diecésního, nýbrž že toto povolení pokaždé musí *písemně* uděleno býti, aby se v pádu potřeby představený chrám povoláním tímto vykáhati mohl.

V těch zemích, kde nestává klášterů Františkánských k zřízení křížové cesty, jest zapotřebí zvláštního povolení apoštolské Stolicе, kteráž obyčejně kněžím misionářům povolení takové na čas uděluje.

Křížová cesta mívá 14 neb 15 zastavení (obrazů neb soch) a sice: 1. Pilát vynáší ortel smrti nad Kristem; — 2. Kristus bere kříž na ramena svá; — 3. Kristus poprvé klesá pod křížem; — 4. Blah. Maria Panna vstříc Kristu přichází; — 5. Na Šimona Cyrenejského kříž vložen; — 6. Veronika Kristu roucho podává; — 7. Spasitel podruhé klesá pod křížem; — 8. Ženy Jerusalemské pláčí nad Ježíšem; — 9. Kristus po třetí klesá pod křížem; — 10. Kristus obnažen a houbou i octem napojen; — 11. Kristus ukřižován; — 12. Spasitel na kříži umírá; — 13. Tělo Kristovo snímají s kříže; — 14. Tělo Kristovo vloženo do hrobu. — Co zastavení poslední v některých krajinách přidává se 15. Nalezení sv. kříže skrze císařovnu Helenu.

Jinde čítá křížová cesta jen 11 zastavení, na př. v arcidiecési Vídeňské tak nařízeno dne 25. února 1799, a sice: 1. Kristus modlí se k Otci svému na hoře Olivetské; 2. Kristus zrazen od Jidáše a jat; 3. Kristus bičován; 4. Kristus trním korunován a posmíván; 5. Kristus od Piláta odsouzen k smrti; 6. Šimon Cyrenejský pomáhá Kristu kříž nésti; 7. Kristus napomíná a poučuje ženy nad ním

plačící; 8. Kristus žlučí napojen; 9. Kristus ukřižován; 10. Kristus na kříži umírá; 11. Tělo Kristovo vloženo do hrobu.

Křížová cesta se u nás takřka v každém chrámu nalezá; kdykoli čteme nové zprávy o stavbách neb opravách chrámů, dovídáváme se spolu o křížové cestě. Obyčejně visí první obraz čili zastavení hned u hlavního oltáře a to na straně epištolní, načež ostatní obrazy podél zdi chrámových v přiměřené od sebe vzdálenosti zavěšeny jsou, tak že poslední zastavení se nalezá blíž velkého oltáře na straně evangelia.

I pod širým nebem nalazáme kapličky se sochami neb obrazy křížové cesty, zvláště na blízkou míst poutnických; nejčastěji na kopcích a horách, kteréž slují pak „hora Kalvarie.“ Kdežto v obmezené prostora chrámové se nábožný křesťan, konaje cestu křížovou, jen o několik kroků dále od jednoho zastavení k druhému pohybuje, může na takové „hoře Kalvarii“ mnohem živěji si cestu utrpení Kristova představit, anot se mu zdá, jakoby skutečně za Spasitelem svým vzhůru ke Golgotě vstupoval.

Důležitá jest otázka: „*Jaké odpustky spojeny jsou s pobožností křížové cesty?*“ Není tak snadno dáti na otázku tuto určitou odpověď. Papež Innocenc XII. dne 27. července 1694 potvrdil usnešení kongregace S. Concilii Tridentini, kteréž znělo v ten smysl: Že každý, kdo koná pobožnost křížové cesty, účastným se stává *všech odpustků*, kteréž od papežů Římských propůjčeny jsou těm věřícím, jenž *putují do svaté země a v Jerusalemě nábožně rozjímají* tajemství života i utrpení Ježíše Krista. — Kongregace sv. odpustků pak ve výnosech potvrzených od papežů Klementa XII. (3. dubna 1731) a Benedikta XIV. (10. května 1742) naří-

díla, aby žádný kazatel, katecheta neb jiný kdokoli při vyučování věřících neuváděl do podrobná všecky odpustky s křížovou cestou spojené, nýbrž aby jen vůbec ohlásili, že to jsou tytéž odpustky, jichž křesťané do sv. země putující se účastnými stávají.

Jen na příklad zde *některé* odpustky naznačujeme, jichž poutníci v Jerusalemě dosahují, a jichž tedy každý křesťan, jenž vykonává pobožnost křížové cesty, účastným se státi může: 1. V chrámě Božího hrobu jsou odpustky. 2. Na místě onom, kdežto nalezen byl sv. kříž spolu s hřeby, jimiž Kristus na kříž přibit, jsou odpustky *plnomocné*. 3. V domě Pilátově, kdežto Spasitel byl bičován a trním korunován i k smrti odsouzen, jsou odpustky *plnomocné*. 4. Na hoře Kalvarii, kdežto Kristus ukřižován jest, jsou odpustky *plnomocné*. 5. Na místě, kdež o roucho Kristovo metán los, jsou odpustky *7 let a 7krát 40 dní* (7 quadragenae); 6. Na místě, kde Šimona Cyrenejského přiměli, aby nesl kříž Kristův, jsou odpustky *7 let a 7krát 40 dní*. 7. Na místě, kde Spasitel se obrátil k ženám plačícím, řka: „Neplačte nade mnou,“ jsou odpustky *7 let a 7krát 40 dní*. Z toho lze poznati, že věřící, kdykoli pobožnost křížové cesty konají, nejen částečných, ale několikráte (při několika stacích neb zastaveních) i plnomocných odpustků dosahují.

Zbývá ještě otázka: Pod jakými výminkami lze odpustků těchto dosíci, čili: *Jak se má křížová cesta konati?* Církev sv. žádá: 1. Aby ten, kdo křížovou cestu koná, *skutečně od jednoho zastavení k druhému kráčel*, aby i dle těla provázel Krista na cestě utrpení jeho. Pakliby však pro velký nával věřících a pro obmezenost místa nemohl z místa na místo

kráčet, má se aspoň obličejem svým pokaždé obrátiti k onomu zastavení, o němž rozjímáti hodlá. Mimo to žádá církev 2. abychem při křížové cestě *nábožně rozjímali* o utrpení Kristově vůbec a o každém vypodobněném tajemství zvlášť. Nejsou však od církve sv. žádné určité modlitby předepsány, jež by se musely konati při této pobožnosti; ponechává se to na vůli každému křesťanu, zdali se při každém zastavení chce pomodliti jeden neb více Otčenášů aneb několik přiměřených modliteb, jakýchž se v knihách modlitebních hojnost nachází.

Každý křesťan může pobožnost křížové cesty konati buď *sám* aneb *společně* s jinými. Namnoze panuje obyčej, že zvláště v čase postním správce duchovní tuto utěšenou pobožnost koná s osadníky; veškeré množství se — pokud prostora chrámová připouští — od jedné štace pohybuje k druhé, kněz předřikává přiměřené modlitby a v krátkosti s lidem rozjímá utrpení Kristovo, načež ku konci pobožnosti udílí (jestli tak od biskupa dovoleno) požehnání s nej-sv. Svátostí aneb s ostatkem sv. kříže.

Také nemocní a chorobami sklíčení, zajatci neb křesťané, jenž na moři aneb v zemích pohanů neb Turků se nacházejí, a vůbec všickni, jenž *nemohou* konati křížovou cestu, stávají se nicméně účastnými svrchu řečených odpustků, pakli u sebe chovají měděný, k tomuto účelu s papežským dovolením posvěcený *křížek* a pakli se pomodlí 14krát Otče náš a Zdrávas (za každou štaci jeden Otčenáš), na konci pak ještě 5krát Otčenáš a Zdrávas, „Sláva Bohu Otci“ atd., a za sv. Otce jeden Otčenáš; při této celé modlitbě mají onen křížek v ruku držeti. Tak ustanovil Klement XIV. 26. ledna 1773.

Sundají-li se obrazy křížové ce-

sty k tomu cíli se zdi, aby zeď byla obílena neb opravena, byt by práce i celý měsíc trvala, zůstanou přece odpustky s křížovou cestou spojeny, jak mile se obrazy opět napředešlá místa zavěsí. Rovněž bez újmy odpustků se obrazy křížové cesty, pakli na nevhodném místě visely aneb nebyly dobře seřaděny, mohou příhodněji a v náležitém pořádku v témž chrámě umístiti. (Dekret kongregace sv. odpustků 7. květ. 1836.) — Jestli však obrazy neb křížky k obrazům připevněné byly přeneseny do jiného chrámu neb vůbec na jiné místo, aneb jestli místo obrazů starých nové obrazy a křížky byly zakoupeny, tu pomíjejí odpustky s křížovou cestou posud spojené, a proto nová neb přenesená cesta křížová musí zase od kněze Františkána posvěcena býti.

Borový.

Katechismus sv. kříže.

(Rozjímání postní.)

II. Kapitola první.

Kříž základ víry.

„A já, když budu povýšen od země, všechno potáhnu k sobě.“ (Jan 12, 32.)

Představme si člověka, který se odhodlal, jsa msty žádostiv, odpůrce svého buď zákeřnický buď veřejně se světa sprovoditi. Příležitost se mu naskytla, nenáviděný upadl do rukou jeho. Vztekla se na něho vrhá, zasadí mu více smrtelných ran a myslé, že ho zabil, odejde. Po čase jest zákeřník k soudu pohnán; netuší nic zlého, vejde do soudní síně. A hle, ten, jež měl za mrtvého, stojí před ním. Nemilé, neočekávané to setkání! On mění barvu každé chvíle, třese se vztekem na celém těle, zuří, že se mu úmysl nepodařil, puká se v srdci svém, že propadl spravedlnosti, skřípi zuby na svého protivníka, že nad ním zvítězil.

Tak se vztekal ukrutný císař Dioklecian, když vyhojený Šebestian, jež dal šípy ustríleti, před něho předstoupil, vytýkaje mu ukrutnost, s jakouž křesťany pronásleduje. Tak zuřila knížata kněžská se staršími, když uslyšela, že Kristus, jež ukřižovali, oslávený vstal z mrtvých. Rádi by podruhé Jej na kříž přibili, vidouce, že poslední věci horší jsou prvních; leč marný

jest vztek jejich, Kristus více neumírá, kříž není více dřevem potupy a hanby, slavné vzkříšení Páně učinilo jej znamením vítězství, základem víry. „Nevstal-li Kristus z mrtvých,“ dí sv. Pavel, „tedyť jest marné kázání naše, a marná jest i víra vaše.“ (1. Kor. 15, 14.)

Kristus ale vstal z mrtvých, slavně, svou mocí, co vítěz nad smrtí, hříchem a ďáblem, a svatý kříž — tato vítězná korouhev jeho — zářící jasností nebeskou, jest základem víry naší. Na potupu Židů dal Pilát latinsky, řecky a židovsky na kříž napsati slova: „Ježíš Nazaretský, král židovský.“ Tím naznačil Pilát, jsa nástrojem rukou Božích, že sv. kříž zvítězil nad židy i pohany, aby se stal znamením víry Kristovy. Kříž zvítězil nad židy.

Nic nebylo Židům potupnějšího a protivnějšího než kříž. Již Mojžíš řekl: „Zlořečený jest od Boha, kdož visí na dřevě.“ (5. Mojž. 21, 23.) Židé Pána Ježíše co nejvíce nenáviděli, proto volali: „Ukřižuj, ukřižuj Ho!“ Ale právě křížem zvítězil nad nimi Spasitel náš. Dokud chodě po krajinách judských učil, zázraky činil, skromný byl počet přívrženců jeho, pouze několik učenníků a nábožných žen se ho zjevně přidrželi, a tajných stoupenců jeho bylo rovněž málo. Jedva však vztýčen byl na Golgotě kříž, ozdobený Bohem-člověkem, přestal býti dřevem hanby, stal se dřevem vítězným. Mnozí, jenž nedávno křičeli: „Ukřižuj, ukřižuj Ho!“ volají nyní: „Jistě Syn Boží byl tento.“ (Mat. 27, 54.) Padají na kolena, bijí se v prsa, vyznávají vinu svou. Židé viděli svatý život, zázraky Krista Ježíše, slyšeli jeho učení, ale neuvěřili. Viděli pak Pána pníti na kříži — a hle, zatvřelost jejich měkne, nevěra jejich mizí, oni věří v Ukřižovaného, po-hrdše Učícím.

Po tomto vítězství brzy následovalo vítězství druhé. Nikodém, farisej, měl s Pánem noční rozmluvu, hájil Ho sice proti farizeům (Jan 7, 50), nevyznal ale veřejně před nimi, že jest učenníkem jeho. Rovněž i Josef z Arimathie byl tajným učenníkem Páně.

Mistr umřel na kříži, a jaká změna se děje s tajnými učenníky jeho! Oni předstoupí před Piláta, prosí, aby směli tělo Páně sníti, nestydí se za kříž, jako Šimon Cyrenejský, snímají uctivé tělo Ježíše Krista s kříže, pečují o pomazání a pohřbení jeho, vyznávají veřejně, že jsou učenníky Ukřižovaného. Duše křesťanská, viz, jak kříž vítězí.

Po seslání Ducha sv. kázal Petr Židům Ježíše ukřižovaného, ale i oslaveného, řka k nim: „Ježíše Nazaretského . . . ukřižovavše usmrtili jste. Toho Ježíše vzkřísil Bůh, čehož my všickni svědkové jsme.“ (Skutky ap. 2.)

Židé skroušení jsouce v srdcích, řkou k Petrovi: „Což učiníme?“ A Petr odpovídá: „Čiňte pokání a pokřtěn buďte každý z vás ve jménu Ježíše Krista na odpuštění hříchů svých.“ I připojilo se v ten den okolo tři tisíců duší církvi Kristově. Brzy na to uzdravil Petr, jda s Janem do chrámu, od narození chromého. Židé vidouce tento zázrak, diví se. Petr jim po druhé hlásá Krista, řka: „Původce života jste zabili, kteréhož Bůh vzkřísil z mrtvých, čehož my svědkové jsme.“ (Sk. ap. 3, 15.) I obrátilo se pět tisíc Židů ku Kristu. Z Jerusáléma šířila se vláda sv. kříže po všech končinách Judských. Uvažující toto vítězství, nemusíme-li zvolati s církví sv.: „Hle znamení kříže, utíkejte moci nepřátelské! Lev z kmene Judova, kořen Davidův zvítězil.“

Kříž zvítězil nad pohany.

Chudí rybáři galilejští rozešli se do celého světa, aby zvěstovali Ukřižovaného pohanům, jimž byl kříž bláznovstvím. — Učenici Páně nemají ani meče, ani pění, ani učenosti pohanských Řekův a Řimanův: mají však sv. kříž. Boží moc a moudrost v něm skrytá pomohla jim zvítěziti nad Židy, pokořila i pohany. Učení mudrcové jejich přijímají učení Ukřižovaného, pyšní, světovládny Řím vrhá se k nohám jeho, zkácení jsou bůžkové pohanští, a na místě jejich vztýčen sv. kříž. Kdyby byli apoštolé Páně bývali mocní, bohatí, učení, svět byl by vítězství přičítal jim, nikoliv ale sv. kříži. Pohanstvo zemetřesením, které bylo při umučení Kristově, ve svých základech zvilkáno, po tři sta let zuřilo proti kříži, krev mučovníků proudem tekla; avšak strom kříže Páně ji zaléván, tím výše rostl, tím více rozšiřoval větve své. Krev mučovníků byla semenem nových křesťanů. Tehdy se v jasné záři objevil kříž na obloze, Konstantin čte slova: „V tomto znamení zvítězí.“ I zvítězil, stal se prvním císařem křesťanským. Až dosud byl kříž na popravišti nástrojem potupy, ač již v nebi slávou zářil. Konstantin zvítěziv ozdobil jim korunu svou, zakázal, aby kříž nebyl více dřevem smrti. Jaká to změna! Z popraviště povýšeno jest znamení toto na hlavu královské. Jaká však radost naplnila

srdce křesťanské, když Helena, matka Konstantinova, kříž Páně našla. Kříž Kristův, kterýž ruka židovská hluboko v zemi byla skryla, vítězně opět vztýčen jest na Golgotě, aby odtud vládl nad celým světem. Odpadlík Julian chtěl pohanstvu, které již bylo v posledním tažení, života ještě prodloužiti, i podnikl opět boj se sv. křížem, ale umíraje zvolal: „Tys zvítězil, Galilejský!“ Praporec Kristův vlaje, všickni národové přicházejí, aby pod kříž skláněli hlavy své, připojili se k jeho bojovníkům. Svátý Cyrill a Methoděj vztýčili i po vlastech našich sv. kříž, a září jeho zapuzeny jsou mraky, které zahalovaly mysl otců našich. V světle sv. kříže poznali bezcesti, po němž dosud byli chodili, našli cestu, vedoucí k časné i věčné blaženosti. Kde jest země na světě, v níž by nebyla vztýčena korouhev sv. kříže? Nenaplnují-li se stále před očima našima slova Ježíšova: „A já, když budu povýšen od země, všecko potáhnu k sobě.“ (Jan 12, 32.)

Kříž zvítězil i nad pohanstvem novověkým.

Za našich časů kážou mnozí synové světa křížácké tažení, nikoliv aby bojovali pro kříž, nýbrž proti kříži; zbrojí jejich jsou jedovaté plody rozumu, jenž vášněmi zaslepen blud má za pravdu, tmou za světlo.

Strašná bouře vznikla na konci minulého století ve Francii proti Ukřižovanému. Kříž byl přemnohým zpozdlcem pohoršením a bláznovstvím, proto jej metali s věží a oltářů v bláto, nohama jej šlapali, a na místo jeho postavili obraz rozumu a smyslnosti.

Človče, ty se vrháš v boj se svatým křížem, tímto dřevem vítězství, myslíš, že ho přemůžeš svou nevěrou? Nevěru tuto v cizině vypěstovanou roznášejí i po našich krajích spisy nevěrecké, v nichž kydá se hana na sv. kříž, na sv. církev, na všechny ctitele sv. kříže. Pošetilci! těšíte se na vítězství? Jako Francii pokořil sv. kříž, tak i vy zahanbeni budete. Ten, jenž moři břehy vykázal, jenž hvězdám dráhy vyměřil, jenž na kříži zvítězil, vykáže meze i vašemu řádění, zahanbí vás i vaši nevěru. K svému poučení slyšte slova sv. Pavla: „Mnozí chodí, o nichž jsem častokráte pravil vám — nyní pak i s pláčem pravím — že jsou nepřátelé kříže Kristova, jejichžto konec jest zahynutí, jichžto Bůh břicho jest, a sláva v zahanbení jejich, kteříž o zemské věci pečují.“ (Filip. 3, 18. 19.)

Musímeť i my s pláčem vyznati, že

víry ubývá a nevěry přibývá: leč kříž zvíťežil vždy, slávu jeho hlásají dějiny světa, — kříž zvíťeží i nad nevěrou našich časů, nad novověkými Farisey i Sadducey. Neboj se tedy, stáde Kristovo, kříž zvíťeží i nad novověkým pohanstvím, jako sobě pokořil pohanské Římany a Řeky. Bouře, které po osmnácte století dorážely na církev sv., na skálu Petrovu, ozdobenou sv. křížem, učinily vítězství Ukřižovaného tím slavnějším. Pročež bytby nevěra a zlomyslnost našich časů a všech budoucích strom sv. kříže vyvrátiti usilovaly, marné budou všechny jejich útoky, ony přispějí jen k upevnění a oslavení jeho.

Kříž potřel a potře všechny nepřátely své; proto, duše křesťanská, *drž se pevně víry Kristovy, jejímžto znamením jest sv. kříž.*

Katolický křesťan vyznává víru svou znamením sv. kříže. Dělajice znamení sv. kříže, vyznáváme tajemství nejsv. Trojice, kteréž jest základem víry křesťanské, uvažovati máme vtělení a utrpení Páně, vykoupení světa, kteréž na kříži bylo dokonáno. Vojínové se liší od sebe jistými známkami, a katolíci sv. křížem dosvědčují, že nemají obcování s pohany, Mohamedány, Židy a kacíři. Sv. Augustin praví: „Řekneme-li ku katechumenu: „Věříš v Krista?“ odpovídá: „Věřím,“ a znamená se křížem Kristovým.“

Tudíž bylo již od prvních dob považováno ctění sv. kříže za vyznání, každé pak zneuctění jeho za zapření víry katolické.

Věrní katolíci mají v uctivosti sv. kříž.

Vážíme-li sobě meče rekova, kterýmž potření byli nepřátelé vlasti, máme-li v uctivosti korouhve, pod nimiž stateční vojínové dobyli slavných vítězství: proč bychom nectili sv. kříž, který zlomil moc pekla, a vydobyl vítězství nejslavnějších? Svátý Ondřej veden na popraviště, volal radostně, zocív sv. kříž: „O dobrý kříži, jenž jsi ozdoby z údů Páně nabyt, dávno žádaný, vroucně milovaný, bez přestání hledaný, již tedy srdci mému, toužícímu po tobě připravený, přijmiž mne z počtu lidí, a navrat Mistru, jenž skrze tebe mne vykoupil.“ Buďmež vždy přátely sv. kříže, a budeme přátely Kristovými. „Milujme kříž,“ napomíná sv. Petr Damianský, „neboť nemiluje Krista, kdo nemiluje kříže.“ Nemá-li církev sv. kříž v uctivosti převelké? K jeho uctění ustanovila památku nalezení a povýšení sv. kříže. Nevzdávali mu úctu veřejnou na velký pátek a a po celý rok, ježto všechny výkony své se sv. křížem počíná a skonává? Ona zpi-

vá v kněžských hodinkách: „Dřevo kříže jest povýšeno, víra Kristova září, neb kříž ode všech jest ctěn.“

Sv. papež Pius V. měl stále kříž před očima, na němž byla napsána slova sv. Pavla: „Ode mne pak odstup to, abych se chlubil, leč v kříži Pána našeho Ježíše Krista.“ (Gal. 6, 14.) I my se chlubež ve sv. kříži, líbejme, objímejme jej; jdouce okolo kříže, pozdravme jej, skloňme hlavu, poznamenejme se sv. křížem, pozastavme se, slyšíce s něho ukřižovaného Spasitele volati: „O vy všickni, kteříž jdete cestou, pozorujte a vizte, je-li bolest jako bolest má.“ (Pláč Jerem. 1, 12.)

Chovejme kříž Páně v příbytech svých.

Církev svatá stavi kříž na věže kostelní, na znamení vítězství a vlády jeho nad celým světem; kříž spatřujeme na cestách, abychom se upamatovali, že Pán Ježíš jest cesta do nebe, a kříž sloupem, kterýž nám cestu tu ukazuje; s křížem se setkáváme v městech a dědinách, což nám praví, že se nalézají pod ochranou Ukřižovaného. Kříž chováme i v příbytech svých, bychom naň pohlíželi, práce své Pánu Ježíši poroučeli, Jeho za požehnání prosili. Sv. Jan Zlat. napomíná věřících: „Pilně stavte kříž do vnitřních pokojů domu, na stěny, na okna.“ Duše křesťanská, kříž Páně budiž tvým oltářem, před ním vykonávej svou ranní i večerní pobožnost, před ním se častěji za dne pozastav, abys pečujíc o věci časné, nezapomněla na duši svou; kříž Páně budiž tvou kazatelnou, slyš ho vždy: on tě povzbuzuje, on tě varuje.

Co mám říci o příbytech křesťanských, kteréž nezdobí sv. kříž, v kterých spatřujeme jen obrazy světské, a často i ošklivé? Nedieme se, že v těch domech nepřebývá Boží požehnání, sv. láska, blaženost rodinná, vždyť tam není sv. kříže, jenž jest pramen všeho blaha a požehnání. Pročež nezapomeňme nikdy na slova sv. Efréma: „My křesťané od pohanův a Židův se rozeznáváme drahým a oživujícím křížem, a jím ozdobujeme příbytky své.“

Znamenejme se často sv. křížem dle příkladu prvních křesťanů. Pán Ježíš vstupuje na nebesa, žehnal sv. apoštoly. „Vyvedl je ven do Bethanie,“ di Písmo sv., „a pozdvih rukou svých, dal jim požehnání.“ (Luk. 24, 50.) Sv. Jarolím má za to, že je Božský Spasitel sv. křížem žehnal.

Již v první polovici druhého století panoval zhusta obyčej tento. Tertulian o tom píše: „Kdykoli vycházíme neb domů

přicházíme, se oblékáme neb obouváme, jdeme do lázně neb do kostela, jdeme spat aneb cokoli jiného konáme, vždy čelo své křížem znamenáme.“ I my často se znamenejme sv. křížem, jak si toho církev sv. vroucně žádá. Sv. František Sáleský praví: „Aby církev sv. každé chvíle vzpomínku na utrpení Páně v paměti naší obnovila, učí a povzbuzuje křesťana znamenati se sv. křížem při každé příležitosti.“

10. Znamenejme sv. křížem čelo své, na znamení, že se nestydíme za kříž Páně, za víru svou. Čelo vyniká v obličej, především bije do očí. „Nestyďte se za kříž,“ volá sv. Augustin, „který vzíti na rameno Kristus se nestyděl.“

Znamenejme sv. křížem ústa svá, o-svědčující, že jsme veřejní vyznavači Kristovi, abychom od Pána co takoví také poznáni byli. „Kdožkoli vyzná mne před lidmi,“ řekl Pán Ježíš, „toho i já vyznám před Otcem svým, jenž jest v nebesích.“ (Mat. 10, 32.)

Znamenejme sv. křížem prsa svá, na znamení, že chceme zlé žádosti a náklonnosti křížovati, víru Ukřižovaného v srdci chovati, věduce, že v Kristu Ježíši, jak dí sv. Pavel, platí jen víra, kteráž skrze lásku působí. (Gal. 5, 6.)

Nedbej, duše křesťanská, na vlašné křestany, kteří se stydí za sv. kříž, jím pohrdají, jej tupí, kteří opovrhují i tebou, že ctíš toto dřevo vítězné, oni zahanbeni budou již zde na světě, a až se objeví na nebi kříž Páně ve velké slávě a velebnosti, budou lkáti: „My nesmyslní, měli jsme život jejich za bláznovství a konec jejich za bezectný: aj, jak jsou počtení mezi syny Boží a mezi svatými jest los jejich. Zbloudili jsme tedy s cesty pravdy, a světlo spravedlnosti nesvítilo nám, a slunce rozumnosti nezvešlo nám.“ (Moudr. 5, 4—6.)

Sv. kříží, základe víry, prapore vítězný, panuj nad námi, my chceme a budeme vždy odpočívati v stínu tvém, věduce, že nás časné i věčně oblažíš! (Pokračování.)

Svědomy.

Obraz ze života od Fr. Pravdy.

(Pokračování.)

V.

Jestliže u Toužilů všickni pravého poklidu a pravé spokojenosti byli účastni, Toužil sám zajisté mezi ně nepatřil. Přemáhal se dost, bděl nad sebou, činil si násilí, ale červa, co mu hlodal v duši, přece neumohl. Zdál se býti tichý, ale uvnitř

mu to bouřilo a vřelo, že byl v ustavičném napnutí.

Nejhůř mu bývalo v noci. Nemohl spáti, vytrhovaly ho sny hrozné, soužily ho myšlenky tesklivé, povaloval se se strany na stranu, vzdychal a vykřikoval, že se až manželka jeho nad tím pozastavovala.

Co mu schází?

Nic.

Stůně?

Nestůně.

Má nějaké trápení?

Nemá.

Dobrá žena nemohla uhadnouti příčiny jeho rozčilenosti a myslila, že snad to ustavičné pachtění a snažení ho tak dráždí a rozněcuje.

I domlouvala mu a napomínala ho, aby se krotil a držel na uzdě. Nemusí všecko lámati přes koleno, poříditi najednou. Až tuze se přičiňuje. Pořád začíná a podniká. Nepřeje si oddechu ani odpočinku.

To bylo ovšem pravda, ale příčina jeho vnitřního nepokoje to nebyla, nýbrž byl to jeho následek. Pudilo, nutilo, hnalo ho to býti činným, aby na své vrtochy a trampoty zapomněl. Hledal v tom prostředku a pomoci proti nim a namáhal tělo i duši, chtěje se omámit a uchlácholit. Nesměl si popřít času k přemítání a rozjímání, nesměl seděti a zahálet: hned měl nebožtíka otce před sebou a jeho poslední vůli, a zkoumal a zpytoval, jaký je čin, kterého se dopustil. Dobrým se mu nezdál nikdy, zlým ho nechtěl nazvati, a proto odstrkoval a potlačoval upomínku na něj, aby se nemusel rmoutiti, trásti a báti.

Podstupoval díla, odbýval práce, dělal si starosti, aby mysl jeho měla předmět, jenž by ji zaměstnával. Čeho se chopil, tomu obětoval celou svou pozornost a sílu a neulevil a nepopustil, dokud nevyvedl, co chtěl. Pak tu již byla jiná úloha, čím těžší, tím milejší. Pořád musel něco míti, co ho zajímalo. Jedno předsevzetí stihalo druhé, jeden skutek druhému ruku podával. Domy, pole, louky, lesy, vše, co měl, mu bylo předmětem činnosti a úsilovnosti.

On by byl skály lámal, hory přenášel, vodám jiný běh vykazoval, jak říkáme, jen aby měl co dělat, a Boží prozřetelnost to tak řídila, že nekonal věcí marných, nýbrž prospěšných a užitečných, a že se mu šťastně dařilo.

Co konal, konal s rozmyslem a s rozvahou, a vynasnažil se tělesně i duševně, Dnes ho bylo viděti s knihou, četl, psal,

počítal, dělal rozvrhy. Zejtra již měl v ruce rýč, motyku, sekeru, lopotil se pozdě do noci, a čím déle to trvalo, tím víc tomu byl povděčen. Nic nedělat, o samotě být, stít se pořád úzkostněji, a z toho také je lze si vysvětliti, že nyní v starším věku se mnohemu přiučil, co dříve neměl, a že mnoho obcoval se svými dětmi a čeledíny, působě na ně velmi dobře.

Jindy Toužil sotva kdy otevřel knihu, aby si něco přečetl a ještě mň počítal a psal. Nyní v tom měl zalíbení, zabral se do toho, že ho nemohli ani vytrhnouti, předčítal i jiným a žádal od nich, aby si to také zamilovali. To zvláště se týkalo jeho synů, každý z nich byl čtenář a otec velmi rád je poslouchal. I dcery se v tom znaly, přibyla mu ještě třetí, a on říkal, že z každého statku bude vyplacena jedna.

Druhozený syn již študoval a to s výtečným prospěchem. Otec i sám sledoval jeho studie a kde co mohl získati pro sebe, zajisté to učinil.

Blaze mu, že útočiště hledal v díle a v kruhu své rodiny. Což kdyby se byl přichytil zlých společností, oddávaje se pití a hrani a jiným prostopášnostem, aby ušel výčtkám svého svědomí? Byl by ztracen nejenom sám, nýbrž s celou rodinou. Statek Hromádkův a Česákův mohly přijíti na zmar a nebylo by divu, kdyby i statek Toužilův byl přisadil. Jméni vlastní a jmění, v jehož držení byl proti právu, je zachováno, ano je rozmnoženo, a snad dá Pán Bůh, že ještě napraví, co mu tíží a svírá duši.

Hle, Toužil nemá pokoje, ačkoliv všecken čas a všecku sílu ducha i těla věnuje práci. Na počátku mu to ještě pomáhalo, ale čím dál tím hůř je s ním. Běda, ať dělá co dělá, otec je tu se svou vůlí, jsou tu ošizení strýcové, již nemůže o jiném myslet. Má knihu před sebou: vidí otcův závět a čte v něm. Píše a počítá, vychází účet, oč připravil strýce. Kopá, vyhazuje, měří, dává rozkazy dělníkům: vždycky se táže, je to moje půda nebo není? Chodí z domu do domu: ale neví, je-li v skutku doma. Obcuje se svými: na paměť mu přicházejí děti bratrance, jenž po vsi běhají otrhání. Zbláznil by se kolikráte, zoufal by si, tak na něj ty strasti a psoty dolehají, a nastojte, pořád jich přibývá.

Strýcové se k práci stali neschopnými a děti jich nemohou uživit. Již se vydávají na žebrotu, a Šimon je s pytle, s mošnou vidívá choditi okolo oken. Je to

pro něj hrozný pohled, srdce se v něm chvěje, nohy se pod ním třesou, dlouho a dlouho se nemůže vzpamatovat.

Strýcové žebráci dům jeho minuli, o almužnu ho nepožádavše, a to mu nový boj a zármutek způsobuje. Proč k němu nejdou? Dal by jim víc než jiní.

Což neví, že jim zakázal vkročiti přes práh, že jim hrozil vyhozením?

Ach ano, ví to, ale neučinil by toho.

Učinil nebo neučinil: oni snad proti němu mají ještě jiné příčiny, a ty právě hrůzou ho naplňují.

Musí jim sám jíti vstříc a posílá jim almužnu do chalup, již oni vděčně přijímají. K němu přece nejdou, ale potkávají se s ním a pozdravují ho. Když je v díle a oni pravili: „Pomáhej Pán Bůh, požehej Pán Bůh,“ proniká mu to až do duše a napadají mu slova jejich, co mu řekli, když se s ním po smrti otcově rozcházel: „Obtížil-li si svědomí, ponese prý to hůř, než by nesl ujmu na jmění, a štěstí prý mu z toho nepojde.“

Což není šťasten? Což nemá všeho hojnost? Což nevystavěl domy, nevzdělal pole, luka a lesy, nezavedl si vzorné hospodářství? Což nejsou jeho děti hodny, zvedeny, vázeny? Což není vážen on sám?

Všecko to je pravda a je pravda ještě mnohem víc: on má všeho, čeho si lidé přejí, po čem dychtí a se shání, ale šťasten přece není.

Je štěstí zevnější a vnitřní. Zevnější Toužila blaží, vnitřní mu schází. A když v duši není šťasten, časné blaho mu to nevynahradí. Nikoliv. Je bidák, ubohý a skličný člověk. Ani to největší světské dobré ho netěší. Nikde a nikdy nemá pokoje: doma ani venku, ve dne ani v noci. V něm se ozývá hlas, jenž ho hání, mu vytýká, hrozí, ho odsuzuje a ztracuje, a hlas ten vychází — ze svědomí.

Ano, svědomí Toužila činí nešťastným. Nedá si poroučet a nedá se uprosit. Nedá se omámit a nedá se potlačit. Nedá se porušit, podkoupit ani uplatit.

Kam před ním uteče a kam se před ním skryje?

Není možná utéci a skryti se. Má je v sobě, nosí je s sebou, zbaviti se ho nemůže.

Nemůže?

Jen jeden prostředek by mu pomohl, by ho zachránil, svědomí jeho upokojil a přivedl k mlčení. Ten prostředek je: zahladiti vinu, napravití hřích, vrátiti cizí statek, učiniti zadost, očistiti se pravým pokáním.

DOPISY.

Od Černého Kostelce 6. února 1866.

(Užitečnost knihoven školních. — Prošba.)

Toužil se k němu nechce odhodlat. Myslí, že toho není třeba, že to není možná. Zpouzí se vinu uznat. Pomáhá si jinými prostředky.

Bůh je dobrotivý, Bůh je milosrdný, smiluje se nad ním, vyslyší jeho prosby. I chce Ho pohnouti, chce Ho nakloniti, aby mu zjednal mír v duši, smířil ho se svědomím, a proto se k Němu — modlí.

Napřed se modlil tajně, modlil se při práci, modlil se kudy chodil, modlil se kleče, stoje, sedě, leže, modlil se zvláště na lůžku, když se ho vzdalovalo spaní. Často vstal a na kolena se spustil, často se zavřel do komory, často zaběhl do hustých lesů, schoval se mezi stromy, útočiště hledal uprostřed skal, bloudil v samotách, kam lidské oko neproniklo, vzýval Boha a vzdychal k Němu.

Neulehčil si. Svědomí tím víc na něj dotíralo a on pravil sám k sobě: „Bůh modlitby mé nepřijímá, že mu je přednáším, tak říkají, pokoutně a nehlásím se k Němu veřejně.“

I odložil stud, přemohl ostýchavost a modlí se doma před manželkou, před dětmi a čeledíny, modlí se venku přede všemi lidmi.

Tu ho vidíš klečeti v poli před sv. křížem, tam se klaní před obrazem Marie Panny; tu dle na mostě a spíná ruce ku svatému Janu Nepomuckému, tam pozdravuje, za přímluvu prosí jiné svaté.

Není na tom dost. On horlivě navštěvuje kostel. Přichází první a odchází poslední. Je přítomen víc než jedné mši svaté. Chodí na velkou a na požehnání. Poslouchá kázání. Dává i za sebe mše svaté sloužit, jakož i za nebožtíka otce, za nebožtku matku, za duše v očisti, na dobrý úmysl. Obětuje groše na otčenáše a spojuje svůj hlas s hlasy přítomných křesťanů, v naději, že mu prospějí i jejich modlitby.

Domácí chrám Páně mu nestačí. On putuje také do cizích. Putuje pořád dál a dál. Již byl až na Svaté Hoře a chce odebrati se také do Prahy. Všudy se modlí, dává na modlení, dává na mše sv. a již se říká, že je pobožný člověk, hodný křesťan a to dobrou pověst jeho ještě rozmnožuje a utvrzuje.

Však co je mu po dobré pověsti, když pobožnost jeho není s to zjednati mu vnitřního pokoje, a vnitřního pokoje mu ještě nezjednála a zajisté nikdy nezjedná, dokud nepravost se sebe nesvrhne.

(Pokračování.)

Vzdělávati lid, ku blahu pomáhati a blaho hmotné i duševní rozmnožovati v národu, jest svatá povinnost učitelstva, svatá — ale těžká. Neučinil učitel vznešenému povolání svému zcela zadost, když jen dítkám jemu svěřeným věnoval všemožnou péči, on musí hleděti co možná nejvíce i na občanstvo působiti, řekl bych skorem, on musí i veliké děti cvičiti. Jak by to počítí měl, nebudu tuto široce vykládati, jen na jeden prostředek k dosažení účelu toho poukážu, totiž na knihovny.

Abychom lid od leccakých nehezkyh zábav odvrátili a jemu užitečné duševní zábavy poskytl, vzbuzujeme v něm chuť ku čtení, dávejme mu čisti nejprvé knihy zábavné, povídky ducha ušlechťující od Pravdy, Tomsy, Schmieda a j., později poučné, děje- a zeměpisné, náboženské (z Dědictví Sv. Janského a Cyrillo-Methodějského), pak knihy v život společenský, hospodářský a průmyslnický zasahující. — Aby se lid čtení chápál, oznámil jsem školním dětem a mládeži školy opakovací, že jsem založil nejvíce s pomocí důst. pana faráře Vítického, školní knihovnu, že mám pěkné knihy, jež jim s radostí půjčovati budu, aby se z nich všelikým krásným a užitečným věcem naučily, a vyzval jsem jich, aby z nich večer a v neděli odpáldne, když po práci mají, rodičům i čeládce předčítaly. Tak, pravil jsem, budete mít příjemnou zábavu a i ve čtení se vycvičíte. Knihovna naše jest posud chudičká (čítáť jen 50 svazků), ale větší část kněh je pořád rozpůjčena a chuť ku čtení stále větší a větší. Pokoutní nekale zábavy hynou, zábavy pak čtenářské pořád se množí. V některém stavení čtou tak pilně, že budou mít v brzku všechny knihy z knihovny přečtené. I z jiných vesnic přicházejí pro knihy, čemu jsem velmi povděčen. Rád bych každému vyhověl, však není mi možno, nebo kněh je posud málo; žádat občanů o příspěvky jsem nemohl, neboť panuje již třetí rok bída v lidu náramná. Jest v okolí jedna knihovna školní, avšak evangelická, a z té si mnozí katolíci knihy vypůjčovali. Že to naši svaté víře nebylo ku prospěchu, snadno lze se domyslit, nebo knihy, které bychom my v žádné školské knihovně mít nesměli, jsou tam nejvíce zastoupeny; platí se tam zjedné knihy týdně 2 kr. Já ochotně zapůjčuji kni-

hy naše bezplatně a doufám tak s knihovnou evangelickou šťastně konkurovat. Jaká to zkáza pro lid nepřilíš vzdělaný, čte-li knihy, jako jsou: „Tajnosti inkvisice, Věčný Žid, Jezovité“ a podobné romány od Herloše, Sue-a, od Žaluda (Vysokomýtský) a j. Které ze spisů podobných jsem mezi lidem katolickým nalezl, vyprosil jsem si je a nabídl jsem majitelům, že jim za ně nové lepší knihy vyměním. Ubozi, myslí, že pravda, co jest v takovém románu, otravují se a stávají se pravlažnými křesťany. Kéž bych mohl takové spisy z celého okolí vymýtiti a katolickými, mravnými spisy nahraditi! K tomu jsem ovšem příliš chudý; však myslím, žeby mi i to možno bylo, kdyby se dobrodinci nalezli, kteří by mne takovými spisy podporovati chtěli. I opovažuji se především obrátiti se k velectěnému čtenářstvu Blahověsta s prosbou, by mi dle možnosti nějakými dobrými knihami laskavě přispěli ráčili. Obdržím-li některých kněh duplikáty, dám druhé výtisky jiné školní knihovně, neb je za jiné špatné knihy lidem vyměním. Dobrodincové račtež zásilky adresovati „učiteli v Dobropůli u Černého Kostelce.“ Neprosím pro sebe, nýbrž pro spolubratry v Kristu, a doufám, že prosba má dojde laskavého vyslyšení. Dejž to Bůh!

Z Hradce Králové 5. února 1866.
(Obživa chudých studujících.)

Počet studujících na gymnasiu Kra-lohradeckém každým rokem se množí. Letos je v 11 třídách (první tři mají parallelky) na 600 žáků. Jedna z příčin, pro které gymnasium toto zvláště teď tak zhusta se navštěvuje, jest zajisté také ob-živa, kterou chudí studující zde nalezají. I pokládám za svou povinnost, promluvit tuto o dobročinnosti, která v Hradci Krá-lové vzhledem k studující mládeži zajisté znamenitá jest, a vypraviti, co pro tělesné zaopatření mládeže se děje. — Především zasluhuje bisk. bohoslovecký seminář u věci té spravedlivého uznání a všelike vděčnosti; nebo lidumilovní a šlechtní bohoslovci, pamětliví vlastních let student-ských, od svých úst si jídlo téměř utrhuji a chudým studujícím dávají, a nával těchto jest tak veliký, že na př. letos na 114 alumnův až 80 studujících na oběd a ve-čeři připadá. Mimo tyto chodí ještě mnoho chudých chlapců mimořádně, kteří se při oněch buď přizívají, anebo zbytky po nich sbírají. A to se děje rok co rok. Mnohý

chudý studující nalezá zde po celé studii své zaopatření. O, co jich jest, kteří jediné s touto podporou vystudovavše, nyní v církvi neb státu dobré služby konají a vlasti prospívají! — Na druhém místě stojí chlapecký seminář „Borromaeum,“ kdež za 120 zl. studující celé zaopatření své, byt, stravu i prádlo dostávají. Avšak jest jich poměrně velmi málo, kteří celou tuto summu platí; namnoze jsou za lev-nější peníz. Tak na př. letos jest všech 104; z těch jenom 19 platí celých 120 zl., ostatní méně od 110 až do 70 zl. ročně, tři jsou za darmo. Při tom starším chud-ším studujícím ta výhoda se poskytuje, že se jim jeden z mladších bohatších stu-dujících ku korepetování přidělí, čímž si svůj skrovný plat vyzískají. Takovým způsobem každý za mírný náklad vším dostatečně opatřen, nad to i v dobrých rukou i ve výborné kázní jest. — Třetí a rovněž znamenitá podpora jest od gymnasia samého, totiž z fondu gymnasialního. Byltě totiž r. šk. 1853 k oslavě vznešeného sňatku JJ. Veličenstev ředitelstvím gym-nasia z výnosu sbírky mezi obecnstvem, učitelstvem a žactvem gymnasialním zave-dené založen fond k podporování chudých studujících. Z fondu tohoto bylo hned r. 1853—4 chudým studujícím mimo 4 nové kabáty 1156 obědů uděleno. Jak valného účastenství a přízně u obecnstva fond tento došel a jak výdatné podpory chudým studujícím řečeného gymnasia z něho se dostávalo a podnes dostává, vysvitá z toho, že od r. šk. 1853—4 až dor. šk. 1864—5, tedy za 12 let, z fondu onoho mimo jiné potřeby (knihy, léky atd.) 28.224 obědy a 99 nových soukenných kabátů zapraveno bylo, což činí úhrnem 6351 zl. 78 kr. a že zvláště za posledních pěti let každoročně přes 3500 obědů (po 16 kr. r. č.) a 11 kabátů chudým studujícím se udělilo, a na to, jakož i na jiné potřeby každoročně přes 700 zl. vynaložilo. Letos pak 15 studujících denně oběd (po 16 kr. r. č.) od gymnasia dostává. — Podotknouti sluší, že fondu tomuto od šlechetných dobrodinců a příznivců mlá-deže studující přibýlo i několik fundací, celkem jistinu 1304 zl. r. m. obnášejících, mezi nimiž znamenitější jsou fundace Rei-sichovská, 2 fundace Markovské a fundace Jungmannovská, kterou značným příspěv-kem zvětšil p. továrník Červený. — Pří-spěvky obecnstva, zvláště vel. duchoven-stva, c. k. úředníků a rodičů zámožnějších studujících obnášely ročně již přes 600 zl. Veškeré příjmy fondu tohoto obnášely r.

šk. 1864—5 1208 zl. 41 kr., z nichž vydáno 862 zl. 71 kr., tak že mimo jistinu svrchu uvedenou vybývalo na hotovosti 345 zl. 70 kr. — Ředitelství gymnasia, v jehož správě fond tento jest, hledí více k tomu, aby chudým studujícím každoročně podpory co možná největší se dostávalo, než aby jmění základního znamenitě přibývalo. — Mimo tyto hlavní prameny ku podporování chudých studujících na gymnasiu Kralohradeckém jsou i také některé vedlejší; tak dává mnohá rodina týdně jeden, dva, tři i více obědů chudým studujícím, také vyučováním mnozí se (ovšem pracně) obživují buď v rodinách, anebo při mladších studujících, a někteří z dobrodincův obědy některému chudému studujícímu platí atd. Z toho patrnó, že v Hradci mnoho, mnoho u věci této se děje. I nemůže podepsaný jinak, než vysloviti své srdečné, vroucí díky všem spanilomyslným dobrodincům a příznivcům studující mládeže, kteří, ať již jakkoli, ji podporují a ji k dosažení vznešeného cíle jejího nápomocní jsou. K útěše budíž každému, že dobrodiní ta nepřicházejí na zmar, nebo jsou to obyčejné *chudí studující*, z nichž, jak říkáme, *něco bývá*. I budou moci zplatiti dobrodiní ta jednoukráté hojněji nejen na jednotlivcích, ale i na církvi celé, na národu celém. —

B. Hakl, gymn. katecheta.

Z Kutné Hory dne 6. února 1866.

(Odevzdání zlat. kříže velectih. představené kláštera.)

„Příjemný jest králi služebník rozumný.“ (Přisl. 13, 25.) Slova tato písma sv. osvědčila se nedávno v zdejšího kláštera cti. pannen sv. Voršily. V posvátných jindy tichých zdích klášterních konala se dne 30. ledna hlučná slavnost za příčinou, že velectih. představená zdejšího kláštera *Augustina Česnovská* — jak již v Blahověstu oznámeno bylo — od *J. apošt. Velič.* počtěna byla *zlatým záslužným křížem s korunou*. — Vloni na sv. Augustina o svých jmeninách slavila táž cti. paní*) 50letou památku svého nastoupení do řádu, v kterýžto den opět, po páté, za představenou kláštera byla zvolena. — Vstoupivši v útlém věku do kláštera co chovanka, téměř 60 let v Hoře žije, a více než 50 let blahodárně působí, dříve co učitelka a nyní

co představená kláštera a co ředitelka zdejší školy dívčí. Její snahou, ovšem i spolupůsobením všech cti. panen, naše dívčí škola velice se zvelebila, tak že má nyní sedmero tříd, 4 obyčejné a 3 paralelní, ve všech skoro tisíc žákyň. Ona vše dobré a šlechetné v našem městě podporuje, tak abych jen něco připomenul, mnoho chudých živí a v čele je spolku šlechetných paní, jež každoročně na sv. Alžbětu přes sto chudých žákyň zimním šatem opatřují, atd. To vše uváživ náš milostivý zeměpán, jak svrchu zmíněno, spravedlivě mnohé a skutečné zajisté odměnil zásluhy, kteréžto nejvyšší vyznamenání bylo velectih. matce odevzdáno veřejně v klášterní kapli sv. Voršily s velikou slávou. Jak vrchnost světská tak i duchovní, kněžstvo i lid, c. k. úřadové, městská rada i veškeré obyvatelstvo, mladé i staré, dívky i rodičové závodili v počtě oslavené paní.

Ve jménu Jeho Velič. odevzdáváje okresní přednosta pan *Jindř. Pokorný* cti. představené matce kříž, pěknou řečí ji oslovil, připomenul mezi jiným, že dnešní slavnost je důkazem, jak milostivý císař a král náš odměňuje zásluhy vydobyté nejen na poli válečném, nýbrž i tichým působením ve školách, ano i v úkrytu klášterním. Však i církev těší se z počty dítek svých, nejen proto, že moudrost moudrých, za níž přichází sláva, s hůry pochází, nejen že dobré skutky jsou ovoce víry křesťanské, zvláště pak ctnosti klášterní že jsou výkvět církve katolické, nýbrž i že církev jakožto matka má účastenství ve všech zásluhách o školu jakožto milou dceru svou. Proto veledůst. p. kanovník scholastik *Ant. Kukla*, jenž zvláště k této slavnosti z Král. Hradce zavítal, přednesl dojemnou řeč blahopřání Jeho Exc. staříckého pana biskupa, kterýž pro nevhodné zimní počasí nemohl sám býti přítomen. Zároveň oznámil nejvyšší dozorce škol, že *dívčí škola* zdejší ustanovením c. k. místodržitelství *prohlašuje se za školu hlavní*, uznáv veřejně výborný prospěch dívek, jakž o tom sám před tím dnem, prohlížeje školy, se byl přesvědčil, i vzbuzoval nadále, jak velectih. ředitelku, tak i celý sbor cti. učitelů k horlivé snaze.

Tak Kutné Hoře dostalo se té cti, že má hlavní *dívčí školu**) a to má co děko-

*) Poláci jmenují každou vážnější osobu ženskou vdanou i svobodnou — *paní*; i Němci pannám klášterním říkají „Klosterfrauen“, protož i my představenou kláštera slušně nazvati můžeme *paní*.

*) Dívčí škola jakož i obě hlavní školy chlapecké v Kutné Hoře, v městě ryze českém, budou nyní bohdá zcela české, v nichž se bude učití němčině co předmětu mimořádnému.

vati hlavně přičinlivosti klášterní představené a celého konventu, začož slušno, aby celé město jim čest a díky vzdávalo.

A proto čest a díky ráznou řečí na jevo dal slov. starosta města pan dr. *Josef Štětka*. Vzpomenuv zásluh cti. matky nejen ve školách, nýbrž i co působila více než po 50 let ku blahu města, ohlásil, že zastupitelstvo města z vděčnosti usneslo se *vyznamenati* svou šlechtnou dobrodinkyni *čestným měšťanstvím*, načež skvostný diplom jí doručil.

Mnoho tu pověděno, však i mnoho ještě zatajeno, aby se neublížilo skromnosti šlechtné paní, ježto překonána city, srdečné díky vzdávala za neobyčejnou poctu, i znovu slibovala Jeho Velič. císaři a králi úplnou oddanost, církvi a duchov. vrchnosti poslušnost, městu pak svou přichylnost a péči a za celý ji svěřený sbor cti. panen obnovenu horlivost v povolání. — Tak zpravdila se slova písma sv.: „Moudrý v lidu bude mít čest.“ (Sir. 37, 29.) „Kdo se poníží, bude v slávě.“ (Job 22, 29.) „Kdo se poníží, bude povýšen.“ (Luk. 14, 18.) —

Než že všechna moudrost, síla, sláva a všeliký dar shůry přichází od Otce světél, proto po mši sv., při níž veškeré kněžstvo Kutnohorské (10 kněží) přisluhovalo, zapěl dle řádu cír. vys. důst. pan kanovník chvalozpěv ambroz. „*Te Deum*“ i všickni účastníci slavnosti měli zajisté příčiny Bohu vřelě vzdávati díky.

Po té zpívala se hymna národní a v síních klášterních vzdávala se *prání*: nejprve přáli vld. arciděkan a b. vikář p. *Jos. Peřina* s vik. tajemníkem, farářem Solopiským, p. *Fr. Šrdínkem* ve jmenu duhovenstva a učitelstva, pak c. k. úředníci, pp. m. radní a jiní vzácní hosté. Při té příležitosti i měst. sbor *ostroštrelecký* znovu své díky projevil cti. matce, že mu darovala drahocenný prapor.

Také *školní dívky*, jak slušelo účastnily se v slavnosti, nebo Bůh, jak pravil sám Pán Ježíš, „z úst dítek dokonává chválu.“ (Mat. 21, 16.)

Krásný byl to pohled, když vyšedše z chrámu na chodby klášterní, spatřili jsme v těsných řadách sestavené školní dívky, všechny oblečené v vroucho slavnostní. Konečně i uším připravena pochoutka, když totiž žákyně řízením cti. učitelek výtečně zazpívaly *píseň*, již k té slavnosti složil důst. vik. tajemník a farář Hněvčoveský, p. *Josef Just*, zvláštní kláštera Kutnohorského přítel.

Konečně ani na řadu sv. *Pavla* nebylo zapomenuto, jenž píše: „K hostem buď přívětivý, dobrotivý.“ (Tit. 1, 8.) Při *hostině* připijena sláva nejprve Jeho Velič. císaři a zeměpánu od pana kanovníka, *Jeho Ex. panu biskupu* a náměstků jeho, panu *scholastikovi*, od pana okresního, a *velec. Matce* od p. starosty, jehožto zdravice vyznamenávala se zvláštním, upřímným humorem. Připomena staročeské přísloví: „Sedávej panenko v koutě . . .“ doložil: „Tak i klášter cti. panen v Kutné Hoře dlouho byl nepovšimnut, ano často i zneuznávány snahy představené matky a horlivých učitelek, až sám milostivý císař a král náš je uznal a zásluhy odměnil, a za Ním i občanstvo. — Než dalo se, jak se líbilo Pánu a jak dí *Kristus* osobě: „Já nehledám slávy své, jesti, kdo hledá a soudí.“ (Jan 12, 43.) — Ví každý, že cti. představená kláštera „nikdy nehledala slávy své,“ že „nic nečinila pro marnou chválu,“ (Fil. 2.) nýbrž cokoli činila, všechno činila k slávě Boží.“ (I. Kor. 10, 31.) Vyplnila se konečně slova sv. *Pavla*: „Sláva a čest každému, kdo činí dobré.“ (Řím. 2, 10.)

Tak hostinou skončila se slavnost, při níž *všecky řeči a připitky* činěny byly *jazykem českým*, jak v českém městě zajisté slušno a spravedливо. — „V den dobrý požíváno dobrých věcí, však zlého dne se vystříhej,“ napomíná *Kazatel*. (7, 15.) Proto nebude zajisté od místa, bychom nyní po slavnosti na paměť si uvedli a k srdci si vzali některé *výroky pravdy Božské k světu naučení a povzbuzení*.

„Ženu statečnou kdo nalezne? Z daleka a z posledních končin cena její.“ (Přisl. 31, 10.) „Každý strom dobrý dobré ovoce nese. — Po ovoci jejich poznáte je.“ (Mat. 7, 17.) „Dávejte všem, což jste povinni, komu čest, tomu čest.“ (Řím. 13, 7.) „Pobožně činicím dal moudrost.“ (Sir. 43.) „Slávu moudří obdrží.“ (Přisl. 3, 35.) „Nabud' moudrosti, neopouštěj jí, a bude tě ostříhati, uchop jí a povýší tě.“ (Přisl. 4, 5.) Kdo rozsívá spravedlnost, má mzdu trvanlivou.“ (Přisl. 11, 18.) „Čiň dobře, najdeš odplatu, jestli ne od lidí, jistě ode Pána.“ (Sir. 12, 2.) „Dobře činiti neustávejme, nebo časem žiti budeme neustávající.“ (Gal. 6, 9.) „Koruna důstojnosti starost, která na cestě spravedlnosti nalezena bude.“ (Přisl. 16, 31.) „Po cestě, kterouž přikázal vám Hospodin, choditi budete, abyste živi byli a dobře bylo vám a prodloužili se dnové vladařství vašeho.“ (V. M. 5, 33.) „Bázeň Hospodinova přidá

dnů.“ (Přisl. 10.) „Bázeň Páně obveselí srdce.“ (Sir. 1, 12.) „Ovoce ducha jest láska, radost, pokoj.“ (Gal. 5, 22.) „Buďte jednomyslní, mírní, pokorní, milovníci bratrstva.“ (I. Petr. 3, 8.) „Jeden druhého břemena neste, a tak naplníte zákon Páně.“ (Gal. 6, 2.) „Čím jsi větší, tím se více ponižuj, a nalezněš milost před Bohem.“ (Sir. 3, 20.) „Kdožkoli by chtěl býti mezi vámi větší, budiž služebník váš.“ (Mat. 20, 26.) „Nic nečítejte pro chválu, ale v pokorě jedni druhé za vyšší držíce.“ (Fil. 2, 3.) „V tom oslaven jest Otec můj, abyste mnoho užítu přinesli a byli mými učeníky.“ (Jan 15.) „S tichostí a bázní číňte to, majíce dobré svědomí, aby v tom, v čem vám utrhaří, zahanbení byli ti, kteří haní vaše dobré obcování.“ (I. Petr. 3, 16.) „Tak svět světlo vaše před lidmi, at vidí skutky vaše dobré a slavi Otce vašeho.“ (Mat. 5, 16.) „Kterí spravedlnosti vyučují, skvíti se budou jako hvězdy na věky.“ (Dan. 12, 3.)

Na konec připomínám, že v dopise tomto, vydávaje svědectví pravdě, řídil jsem se zásadami písma sv., jež dí: „Nebývej svědkem bez příčiny proti bližnímu svému aniž koho lahodně namlouvej rty svými.“ (Přisl. 24, 28.) „Lepší jsou rány od toho, kterýž miluje, nežli lstivé libání toho, který nenávidí.“ (Přisl. 27, 6.) Samému Bohu budiž z toho ze všeho „čest a sláva na věky věkův.“ (I. Tim. 4, 17.) P.

Z Inomostí v Tyrolsku 7. února 1866.

(Slavnost ku počtě nov. blahoslavence. Statistika Tov. Jež. Novosvěcení).

Neuplynuly ještě ani čtyry roky a již třetí slavnosti vzácné a vznešené dočkalo se Inomostí. Před čtyrymi lety byla to slavnost svatořečených mučeníků japonských, vloni blahorečeného Petra Kanisia, letos blahoslaveného Jana Berchmanse, scholastika. (klerika) z řádu jesuitského. Jest to již třetí svatý z Tovaryšstva Ježíšova, kterého papežská Stolica za patrona mládeže vyhlásila a v jehož ochranu především studující mládež poručila. V beatifikačním breve, vydaném 9. května 1865 dí sv. Otec: „Abychom za tohoto prabádného věku mládeži tolika úskočníků nástrahami obklíčené dokonalý vzor, jehož by následovala, předložili a nebeského jí ochrance vyhledali, jehož pomocí a záštitou by z tolika léček neporušena vyvázla, svolujeme, aby ctihodný sluha Boží Jan Berchmans z Tov. Jež. budoucně jménem blahoslaveného zván byl.“ — Bl. Jan B. (nar. 13. března 1599 v brabantském druhdy,

nyní belgickém městě Diestu, umř. 13. srpna 1621 v Římě, za blahoslaveného prohlášen 28. května 1865) nevyňikal rozsáhlou působností apoštolskou, ani neobyčejným darem činění zázraků, ani učenosti — zemřel na počátku bohosloveckých studií po odbyté filosofii — ale podobá se co do nevinnosti a čistoty právě andělské, co do horlivého plnění povinnosti stavu svého patronům mládeže sv. Aloisiovi a sv. Stanislavu Kostkovi, jichž vzorný života způsob sobě za příklad obav, neobyčejnou vytrvalostí v zapírání sebe a mrtvení těla jakož i úsilovnou pílí v učení časnou smrt na se uvalil, aby tím dříve spojen s miláčkem duše své došel nehybnoucích radostí v životě věčném. — Letošní slavnost, odbývaná 2—4. února v jesuitském, zároveň universitním chrámu Páně, důstojně druží se k předešlým. Počala 1. února k večerou přečtením beatifikačního breve, načež zpíváno slavné „Te Deum“, při kterém zastřený posud obraz světcův umístěný na oltáři se odhalil; po té uděleno důst. p. proboštem Brunnerem z lnnichu požehnání. Celé presbyterium, po jehož levé straně zřízen byl biskupský trůn, bylo slavnosti přiměřeně vykrášleno, koberci a věnci ozdobeno. Na hlavním oltáři ozářeném při každém obřadě více než stem světél, upevněn svrchu obraz blahoslavencův, níže v lesku hořících svící stkvěly se stříbrné, bohatě zlatem vykládané relikviáře (schránky na ostatky svatých), celý pak oltář podobal se stánku, jehož damaškové stěny sbíhající nahoře v jedno tvořily nad obrazem uměle sestavenou korunu. — V den Očišťování Panny Marie sloužil velikou mši sv. nejdůst. p. kníže-biskup Brixenský, Vincenc Gassner, zpívané nešpory téhož dne vedl nejdůst. p. kníže-biskup Tridentský, De Riccabona; na to měl velectih. P. Prates, rektor zdejší koleje Redemtoristů, kázání, požehnání pak důst. p. opat Regli z Griesu. V sobotu 3. t.*) slavil služby Boží důst. p. Jan Freninger, opat kláštera premonstrátského ve Wiltenu blíže Inomostí, odpoledne kázal velectih. P. Kobler, rektor koleje jesuitské, a požehnání udělil důst. p. arcibiskup.

*) Téhož dne, tedy uprostřed této velevýznamné slavnosti, rozhodnuto na zdejších sněmů o předložení vládní stran jednoty víry v Tyrolsku 39 hlasy proti 11, aby jinověrcům nebylo dovoleno v Tyrolsku církevní obce zřizovati a 33 hlasy proti 17 přijata adresa k císaři s prosbou, aby usídlení se jinověrců v Tyrolsku omezeno bylo.

kněz z Rovereda, Strosio. V neděli konečně slavné služby Boží a zpívané nešpory o bl. Janu B. konal nejdůst. p. kníže-biskup Tridentský, po nešporách kázal nejdůst. kníže-biskup Brixenský, načež následovalo zase požehnání udělené důst. p. opatem z Fiechtu Pirm. Pockstallerem a vše ukončilo opět slavné „Te Deum.“ — Pokaždé přisluhovala četná dobře spořádaná assistence, což posvátným obřadům tím většího dodávalo lesku.

Obraz bl. Jana B. představuje tohoto andělského jinocha, kterak oděn jsa v roucho řeholní a ruce maje sepjaté s očima k nebi upřenýma na oblaku klečí pohřížen v zírání nebeských věcí, na něž v slávě Otce nebeského tváří v tvář nyní patří. V rukou drží kříž ovinutý růžencem a knížku obsahující řeholní pravidla, věci to, o nichž, leže již na smrtelném lůžku a smrti blížek, k ústům je tiskna pravil: „Toto tré jest mi nejmilejší, s tím já rád umru.“ — Dle předmětů těchto kázali: velectih. P. rektor Redemptoristů o něžné účtě bl. Jana k Panně Marii, již záhy co pravou matku, zvláště pak v řeholním stavu ctíti se naučil, velectih. P. rektor koleje jezuitské o řeholi vůbec a jejich protivnicích, a nejdůst. p. kníže-biskup o kříži, z něhož blahoslavený jinoch čerpal jednak nejvyšší moudrost, právě světlo a horlivost, lásku k studiím, jednak nejvyšší lásku k k Bohu, k sobě, jevenou nejprísnejším sebe zapíráním, a k bližnímu hoře touhou po úradě misijnářském i doufaje, že dostane se mu poslánu býti co věrozvěst k pohanům do Indie nebo Číny. — Za doplněk této řídké a důstojné provedené slavnosti, jež dojista dlouho zůstane v paměti zbožného obyvatelstva Inomostského, považovati sluší pěveckou a deklamatorní akademii zřízenou pro nejbližší účastníky té slavnosti v bohosloveckém konviktě dne 6. února na počest téhož bl. patrona mládeže. Proslov a deklamace, všecky obsahu slavnosti přiměřené v řeči německé, flámské, italské, francouzské, latinské a řecké složené a předneseny vesměs od kleriků řádu jezuitského*), sbory německé a latinské provedla konviktská pěvecká jednota vedením p. Cyrilla Židka z Moravy. Přítomni byli: oba nejdůst. pp. biskupové Tridentský a Brixenský, též ostatní církevní hodnostá-

řové při slavnosti spolu působivší, členové sněmu, více kněží domácích i cizích a j. v.

Dle statistických zpráv, vydaných ku konci r. 1865, bylo všech členů Tovar. Ježíšova 7907 (r. 1864 bylo 7737); z 21 provincií připadá nejvíce na lyonskou (659). Na misie vycházejí do Asie (284), Afriky (205), Ameriky severní (721) a jižní (166), do Oceanie (40), Evropy (51), a 26 bylo jich počátkem r. 1865 na cestě; misijnářů připadá nejvíce na provincii kastilskou (225). Rakouská provincie čítá 421 údů a to: 156 kněží, 129 scholastiků a 136 bratří laiků; z jiných provincií bydlí v ní 20 údů. V Uhrách přebývá 129, v Korutanech 87, v Tyrolsku 60, v Rakousích dolních 59, horních 39, v Čechách 32 (v Bohosudově, kdež mají pacholecký seminář spojený se soukromým gymnasium), v Slavonii 9, mimo to na missii v jižní Australii a jinde 26 údů. — Ku konci ještě podotýkám, že příští neděli budou opět dva konviktoři od nejdůst. p. knížete-biskupa Brixenského na kněžství vysvěceni, jeden pak dostane nižší posvěcení.

KRONIKA.

Z Prahy. Jak doslycháme, vydá se J. Em. nejd. pan kardinal-arcibiskup v polovici dubna na visitační cestu ve vikariátu *Bystřickém a Vlašimském.*

— Pobožnost 40hodinná bude se konati 19.—23. února u sv. Cyrilla a Metoděje v Karlině, 24.—28. února u nejsv. Trojice na Spálené ulici.

— J. Emin. nejd. p. kard.-arcibiskup udělí v neděli I. postní v domácí kapli své alumnům II. roku první tonsuru, pak v ned. II. postní alumnům III. r. nižší svěcení.

— Odpolední česká kázání postní budou se konati: v neděli o 2½ hod. v seminářském chrámu sv. Salvatora (o desateru přikázání Božích) a v kostele na sv. poli Malostranském; ve 3 hod. na Strahově; o 3½ hod. na Karlově a v Podskali; ve 4 hod. v Týně, u sv. Mikuláše na M. Straně a v Karlině. — Ve středu o 4. h. u sv. Haštala, u sv. Havla a u sv. Štěpána. — V pátek o 4. hod. u sv. Ducha, u sv. Petra, u sv. Vojtěcha v Jirchářích a na Vyšehradě.

— Ze sněmu království Českého dne 23. ledna 1866. V XXI. schůzi českého sněmu ohlásil zemský maršálek, že Jeho Velič. ráčil potvrditi zákon o provedení jazykové rovnoprávnosti na obecných a středních školách král. Českého, o němž se byl sněm ve 43. schůzi III. zasedání dne 25. května 1864

*) Před 4 roky přednášeli o slavnosti svatořečení mučovníků japonských konviktoři ve všech tehda zde zastoupených jazycích a nářečích; bylo jich 14. Konviktorům z oné doby zní posud „hromový“ zvuk řeči české v uších.

usnesl. S radostí sdělujeme jeho text: „Zákon, daný dne 19. ledna 1866 pro království České o provedení rovného práva obou jazyků zemských ve školách obecních a středních.“

K návrhu sněmu Mého k. Českého vidí se mi naříditi takto: §. 1. Obajazyky zemské v k. Českém mají rovné právo ve školách jakožto jazyky vyučovací. §. 2. Vyučovací jazyk ve veřejných školách v Čechách má vůbec býti jen jeden z obou zemských jazyků. (§. 5.) §. 3. Ve školách obecních o 4 třídách (školách hlavních) a v školách nižších reálních s takovými čtyřtřídními školami obecními spojených, má se ustanoviti tak ti, kdož na školu náklad činí, také druhému jazyku zemskému učiti; avšak má se to diti teprve od třetí třídy hlavní školy počínaje a jenom v mimořádných (neobligátních) hodinách školních. §. 4. Ve středních školách (gymnasiích a realkách) s českým jazykem vyučovacím jest jazyk německý povinným předmětem a v týchž něm. školách jazyk český. Od povinného učení se druhému jazyku zemskému může k žádosti rodičů neb poručníků a to jen ve zvláštních případech a z obzvláště důležitých příčin, jediné úřad zemský osvoboditi. §. 5. Kde jest jenom jedno gymnasium, které jest hojně navštěvováno a kde vůbec mnoho žákův bývá, ježto jenom tím jazykem zemským učiti se mohou, který není jazykem vyučovacím školy té, má se buď zřízením nižšího gymnasia s druhým jazykem zemským, v místě samém, aneb v některém místě příhodném aneb zatím zřízením zvláštních oddělení, o vyučování druhým jazykem zemským pečovati. Tato oddělení však mají od nejnižší třídy počínati a nemohou jíti dále než až do ukončení nižšího gymnasia. §. 6. Posavadní školní zákony, ježto těmto pravidlům odporují, pozbývají platnosti. §. 7. Mému ministru státnímu ukládá se, aby tento zákon ve skutek uvedl.

— Spolek *Arimatejský* pochoval v lednu 72 chudé křesťany.

— *Z Noutonic.* Panna Barbora Lemochova, sestra v Pánu zesnulého děkana Unětického, důst. p. Josefa Lemocha, dověděvši se z čís. 2. těchto listů ve Lvově, kdež nyní u svého p. bratra dra. Ign. Lemocha, c. k. řádného universitního profesora žije, o ztrátě Noutonického chrámu Páně, utrpěné loupeží 12. led. t. r., ihned poslala farní správě znamenitý dar 50 zl. rak. čís. na pořízení nových potřebnosti. Vřelě díky spanilomyslné dávkyni! Bůh jí odplatí!

A. S.

— *Z Olomouce.* Předsednictví katol. spolku tovaryšského převzal po vp. Kle-

mentovi Černochovi kons. asesor dp. Fr. Heidenreich.

Z Vídně. Snahou p. Jos. Burgersteina, officiala v c. k. státním ministerium, zřídila se tu „*Jednota sv. Methodia*“, jejímž účelem jest podporování náboženského ducha, jakož i duchovního a mravného vzdělání mezi Čechoslovany náboženství katol. ve Vídni a nejbližším okolí Vídně žijícími. Předsedou jest dvor. farář dr. Švec.

Z Uher. Nejdůst. pan biskup Nitranský Augustin Rozkovány, jenž před nedávem 40.000 zl. obětoval na vydržování gymnasia Nitranského, věnoval nyní 50.000 zl. k podpoře duchov. svého biskupství.

Z Francie. Pařížské listy uveřejnily telegrafickou zprávu z Říma, že na sv. Josefa, 19. března, Pius IX. odbýváti bude konsistoř, v kteréž jeden z biskupů amerických poprvé jmenován bude kardinálem. Posavad neměla Amerika žádného kardinála. — Starobylý palác sv. Františka Šaleského v Annecy byl dne 23. ledna t. r. prodán. Koupila jej vdova Dunaud d'Annecy za 95.000 franků.

Z Anglie. Anglický týdeník „*Tablet*“ uveřejnil důležité listiny. V listop. min. r. zaslalo 198 děkanů, kanovníků, farářů a jiných duchovníků protestantské církve anglické kardinálovi Patrizimu do Říma návrh, aby se tři církve v Anglii, totiž římská čili katolická, východní a anglikánská spojily v jedno, aniž by která z nich své samosprávy se vzdala. Kardinál Patrizi odmítnul návrh odpovědí danou 8. listopadu, v kteréž vysvětlil bludný náhled žadatelův, jakoby každá z těchto tří různých společností plnou pravdu v lůně svém chovala.

Z Ameriky docházejí utěšené zprávy o valném pokroku naší sv. víry. Tak na př. ve Filadelfii v něm. chrámu Sv. Petřském, při němž duchovní správu vedou Redemptisté, bylo za minulý rok 800 dětí a 65 dospělých obracenců pokřtěno, kdežto jenom 300 osob a mezi nimi 90 dospělých zemřelo. Komunikantů bylo 48.000, školních dětí 1700, (r. 1856 bylo jenom 800!) — Při misii, kterouž 2 Redemptisté po 8 dní v Natches-u (v státu Mississippi) konali, přiznalo se 35 nekatolíků k naší sv. církvi. Mezi 7279 osobami, jež arcibiskup Spalding za 1½ letého působení svého v Baltimore birmoval, napočteno 811 konvertitů. Za tentýž čas stavěno jest v obvodu arcidiecése 20 nových chrámů. K zřízení ústavu pro zanedbané chlapce sebráno 6000 dolarů, jesti to polovice almužny jubilejní. —

Literární oznamovatel.

— *"Obšrný život a utrpení Vykupitele našeho Ježíše Krista a panenské matky Boží Marie."* Nákladem H. Kolka v Opavě. (Viz Blah. 1865, č. 17. a 29.) U vydávání této křesťanské domácí knihy k vzdělání nábožných, k útěše trpících a k obraně proti nevěřícím pokračuje se rychle, vyšel již sešit 4., 5., 6. a 7. (str. 121—280).

— *"Bůh mstitel zlého."* Povídka pro mládež od Fr. Hoffmanna. Přeložil Jan Ev. z Dolů. S ocelorytinou, stran 84. Nákladem knihkupectví B. Stýbla v Praze.

— *"Dějiny Zjevení Božího v Starém Zákoně."* Pro mládež gymnasiální v císařství Rakouském. Zčeštil Matěj Procházka, c. kr. učitel gymn. v Brně. V Praze 1866. Nákladem I. L. Kobra — a

"Dějiny Zjevení Boží v Novém Zákoně." Pro mládež gymn. v císař. Rakouském. Zčeštil Matěj Procházka, c. kr. učitel gymn. v Brně. V Praze 1866. Nákladem I. L. Kobra.

Oba tyto spisy, o nichž jsme lonského roku (v čís. 18. a 21.) zmínku učinili, jsou právě dokončeny a tím opět jedné potřebě naší vlastenecké mládeže vyhověno. Spisovatel se věrně přidržel originalu německého, jenž od c. k. ministeria byl stvrzen pro gymnasia v císař. Rakouském; nicméně provívá překladem duch jazyka českého, tak že na sobě nese ráz práce původní, nač sice z předešlých spisů Procházkových jsme uvykli, a však při té příli, s jakouž bylo spisovateli o rychlé ukončení obojích dějin se přičiniti, tím více se divíme důkladnosti, s kterouž dostal úkolu svému. Sloh jest naskrze snadný, srozumitelný; aniž by v nejmenším co zadal přesnosti forem mluvnických. Zvláště i za to jsme vděčni, že spisovatel všude zachovává jakousi ustálenou terminologii biblických výrazů, a odůvodněně skloňovával vlastních jmen (osob, míst, krajin, řek atd.), v němž se předešlí spisové často velmi různili. Také chvály hodno, že spisovatel opatřil překladu svému povolení kníž.-arcib. ordinariátu Pražského; povolení takového při jiných spisech náboženských i v samém německém originalu dějin těchto biblických neradi pohřešujeme. — Konečně podotknutí hodny jsou obě mapky (Palestina a cesty sv. Pavla), kteréž (od lith. Farského) zřetelností svou převyšují mapy originalu německého. — Jedno přání ale máme vzhledem obojích dějin biblických, kterémuž přání arcib. p. překladatel o své ujmě vyhověti nemohl — aby totiž obojí kniha asi o třetinu byla skromnější; neboť pro žáka 3. a 4. třídy gymn., jenž se sedmi jiným předmětům ještě přiučiti má, jsou to spisy příliš obšrné. E.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

Vyznamenání jest:

- p. Frant. Janda, farář v Kounicích, stal se skutečným arcib. vikářem a školdozorcem okresu Českobrodského.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Vác. Jilek, kapl. v Blatné (diec. Budějov.) za faráře v Petrovicích;
p. Fr. Kubín, koop. v Halsu, za vikaristu a katech. na Vyšehradě, odkudž
p. Fr. Libovický, vikarista, za proz. kaplana do Kotelce na Křížkách;
p. Jos. Špaček, kapl. z Kotelce do Rakovníka;
p. Arsenius Weller, kapl. z Všerub do Halsu;
p. Jos. Mertin, kapl. v Rosenthalu, za lokalistu v Thanndorfu (v Kladsku);
p. Karel Padrock, za kapl. do Rosenthalu.

Uprázdňené místo:

- Štědrá, fara patron. p. Karla hrab. z Kokorova, od 31. ledna.

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnul:

- p. Jak. Mráček, b. vikář a školdozorce okr. Prachatického, konsist. rada, farář v Husinci, 3 ún. (nar. v Deštné 20. červce 1805, posv. 25. červce 1830.)

Listárna redakce.

Milodary. Na opravu a dostavění metrop. chrámu sv. Vítského: Ze Semil p. berní Moravec 1 zl., dvě nejmenované daly vel. p. Holému 1 zl. 40 kr., Anna Zákoutská 20 kr., Václav Vlach 20 kr., František Zeman 1 zl., Josef Šediva 50 kr., Jan Vít z Benešova 10 kr., Frant. Janouš z Benešova 10 kr., Marie Matějčova z Kuchelny 20 kr., Anna Pilnáčková ze Semil 50 kr., Josef Mašek z Nedvězí 50 kr., nejmenovaný dává 3 zl. 40 kr. Úhrnem 10 zl. r. m. Odevzdáno.

Dp. J. D. v K. Račte blíže naznačit knihkupectví neznámé „Dodatky.“ — Do D. e. Dop. od 4. a 6. led. nebudou uveřejněny. — Do L. T.: Neuz. za dobré; p. past. to prý řekl a „fama crescit eundo.“ — Z Karlína dopis chválí horlivost vp. Ferd. Lehnera, jenž tam lid zpěvu učí, č. roráte a nešpory zavedl, žalmy vysvětloval. Ostatní nehodí se do listů těchto. — Do jižních Čech: Knihy Dědictví sv. Janského v snižené ceně vydává též knihkupectví B. Stýbla. — Do Tyrol: „Ev. sv. Mat.“ jest na skladě v expedici (B. Stýbla) a nikoli v tiskárně K. B. Diky, a v dop. račte pokrač. — Od Vys.: Na „masopust“ nyní v postě pozdě. — Do N. V. na Mor.: Kříž. c. odjinud dříve nám dodána. — Do Vídně: Stanovy budou v příštím čísle.

Číslo 6. bude se vydávati dne 24. t. m.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kníž. arcib. semi-
nářní číslo 190—I.

Expeditce:
v kat. knihkupectví
B. Stýbla,
na sv. - Václavském
náměstí, čís. 786—II.
Nedošlá čísla rekla-
muje nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

Předplácí se
v expedici
i u všech řádných
knihkupectví
na rok: 2 zl. 50 kr.
na půlro.: 1 zl. 30 kr.

Po poště:
Celoroč.: 3 zl. — kr.
půlroč.: 1 zl. 55 kr.

Předplacení č. tvrt-
le t ní se nepřijímá.
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bidné činí národy.“ (Přís. XIV. 34.)

Základy křesť.-katol. vychování.*)

Desatero přikázání.

Dříve než se rozloučíme, krátce vám milí rodičové opáčím základy kř.-katolického vychování — a, byste si vše snáze pamatovali, uvedu je ve způsobě desatera přikázání, jichž přál bych, abyste často čítali a rozvažovali. Vždyť, co jsem vám předkládal, je skutečně vůle Boží, kterou sice Pán neoznámil jako desatero přikázání skrze Mojžíše na dvou deskách, ale žádá toho na rozličných místech Písma sv., a tudíž je to skutečně alespoň svým obsahem přikázání Boží, k čemu vás ve jménu Jeho pobízím, totiž:

1. Učte dítek svých podle možnosti všemu, co jim pro časnost a věčnost vědětí třeba i prospěšno, a sice od dětinství až k dospělosti.

2. Vypuzujte ze srdcí jejich samolibost, ježto jest kořen přemnohých hříchův, otužující tělo, mrtvice žádosti a navykající jich střídmosti a zdržlivosti.

3. Skoumejte a vuzdu pojímejte zlé žádosti jejich, zvláště pak náruživost hlavní, kterou neskrotíte-li, všechny ostatní snahy vaše budou marné.

4. Bedlivě ošetřujte jich dobré vlohy a náchylnosti, zvláště náklon-

nost k pravdomluvnosti, studu a nábožnosti.

5. Dávejte dobrý pozor na dítky malé a zvláště na dorůstající doma i mimo dům, aby nebyly svedeny zlými příklady a společníky.

6. Přidržujte jich k poslušnosti pro Boha, kterouž jim usnadňujte svým vážným a laskavým k nim se chováním.

7. Odměňujte dítek, třeba-li jich pobídnouti, a tescete, nelze-li jinak nadíti se polepšení, však obé spravedlivě, skrovně, právě otcovsky.

8. Počínejte záhy u dítek přemáhati zlého a zvykati dobrému, pomníce, že první šestiletí na vychování nejvíce působí.

9. Nikdy nejednejte libovolně, liknavě, jsouce rozdvojeni, podle rozmaru; ale číňte vše svědomitě, svorně, s bohomyslnou a setrvalou horlivostí.

10. Konečně, můžete-li dítkám voliti školu, hleďte na víru a bohabojnost učitelovu, k němuž se chovejte se vši úctou a láskou, podpořte učení a kázeň i všechny dobré snahy jeho.

Kletba a pozeňání.

Na konec chci vám ještě m. r. připomenout dobré a zlé následky, ježto nevyhnutelně vás stihnou dle toho, budete-li svrchu uvedená přikázání zachovávatí nebo přestupovati. Mluví ve jménu Páně slovy Hospodi-

*) Dvě poslední částky, vyňaté ze spisu k tisku připraveného, pod názvem „Základy křesť.-kat. vychování.“ Dle Jindřicha Klerika zčeštil Jos. Bol. Podstránský.

novými: „Hle, já předkládám před obličejem vašim požehnání i zlořečení. Požehnání, budete-li poslouchati příkázání Hospodina Boha svého, kteráž příkazuji vám; zlořečení pak, jestliže byste neposlouchali — a sešli byste s cesty, kterouž ukazuji vám.“ (V. Mojž. 26—28.)

Požehnání nebo zlořečení především na vaše děti! Aj chlapec, jenž učitelí působí hrozný kříž, všem dětem je ku posměchu a dospělým povrhelem; aj jinoch, jehož hrubý ryk po ulicích se rozléhá, jehož jméno při každé prostopášnosti se vyslovuje, ježž zlé svědomí z místa na místo, od úmyslu k úmyslu pudí, jehož nalezneš jen ve spolku zlopověstných padouchů; aj muž, jenž podvodem a krádeží se živí, z něhož mládež posměch sobě strojí, jenž chřadna v bídě zavinělé, obci je za obtíž, a zlořeče hodině svého narození, v nejlepším věku umírá; aj žena (osoba ženská), jež z dcery Boží stala se otrokyní ďábla, a místo chrámu Ducha sv. peleší divých žádostí, jež nepravostmi zmítána žije bez milosti Boží a umírá věčnou smrtí! Patříte ty dcery Kainovy a syny Heli-ho, to farizejské plemeno ještěřčí a všecky ty ohavníky pokolení lidského, o nichž nám minulost vypravuje a jenž přítomnosti jsou ku pohoršení: *co jsou a co byli, stali se na větším díle daremným vychováním!*

Strašlivé to pomnění pro rodiče, když bídu svých dítek zavinili; zvláště povážíme-li, že přirozenými svazky lásky k nim jsou připoutáni. — Ale jak blažený to cit pro otce a matku, když si vychovali syny a dcery, na jejichž čelích stkví se obraz Boží, z jichž očí září tichá rozkoš ctnosti a kolem rtů lahodná zbožnost si zahrává, ježto šťastnými se cítí v přítomnosti Boží a vše vůkol sebe oblažují, jež spokojeně z rukou práce

žijí a zemírají v radostném pomnění nevinné mladosti, jichž úcta a láska spolubližních ku hrobu provází, jež křestní roucho své nepoškvrněné donášejí před soudnou stolicí Boží a korunou věčné slávy ozdobeny stojíce na pravici svého Spasitele, zpívají chvalozpěvy a písně na poděkování za dobré rodiče. Jaké to rozkošné divadlo nebi i zemi je člověk dobrý, pobožný, na př. Seth, Josef Eg., Tobiáš, Jan Křtit., sv. Alois a všeliký svatý církve katolické! Nikdy nezapomínejme, že, *aby byli lidé šťastni a věčně blaženi, záleží hlavně na dobrém vychování.*

Požehnání neb zlořečení lidskému pokolení. Na dobrém vychování záleží nejen štěstí a neštěstí, spása a záhuba jednotlivců, nýbrž působení jeho dosahuje na souvěk i na potomstvo. Každý člověk, i sebe nepatrnější, je kvas současníkům přimísený, jenž více méně lidí zušlechťí neb zkaží, podle toho, jak byl sám vychován, dobře nebo zle. — „To právě, — žehrá již sv. Jan Zlat., — celý svět v zmatek uvádí, že své děti daremně vychováváme, že nedbajíce o duši jen o statky časné pečujeme.“ — Není lepšího prostředku, dí *blah. Ludvík z Gran.*, vyhojiti mravy chorobné a pomoci státům křesťanským, aby kvetly, než aby všickni rodiče v tom jednom se shodovali, t. aby své syny a dcery dobře vychovávali.“ — A opět sv. Jan Zlat., nazíraje do budoucnosti, dokládá: „Vychováš-li syna ctnostného, i on děti ctnostné bude ploditi, a takto jako řetěz a řada dobrých mravů všecko obkltí; řada stromoví úrodného, jež od tebe počínají, hojného ponese ovoce.“ Písmo sv. dokládá, že spravedlivý a nábožný Tobiáš viděl až do pátého pokolení syny synů svých; — všecko pak příbuzenstvo jeho a všecken rod jeho v dobrém životě a v svatém obcování

trval, že příjemní byli tak Bohu jako lidem i všechném bydlícím na zemi.“ (Tob. 14, 15. 17.) — Považte křest, rodičové, jak důležité je vaše působení v společnosti lidské, byť i na nejnižším stupni jste byli postaveni. Aby církev blahodárnou moc svou rozvinula, nebo v působení svém byla obmezena; jsou-li království (říše) šťastny nebo spějí-li ku zkáze; obce-li se daří, nebo upadají . . . to vše nezávisí tak na představených jako na vás, otcové a matky, ježto státu občany a církvi křestany vychováváte; *mravní zkázu* našeho věku *nenapraví* ani věda, ani průmysl, ani ústava, ani spolky, nýbrž *pouze dobré, křesťanské vychování*. — Vše dobro časné jen tehdy je dobré, jestli se ho právě užívá; v rukou člověka zlovolného stává se dobré zbraní jedem napuštěnou, všem ku záhubě. Však lidé dobří i zlí znikají, rostou a kvetou v půdě rodinné, na jejíž povaze všecko záleží.

Požehnání nebo zlořečení konečně i na vás rodičové! „Kdo vítr sije, co může žít, než vichřici?“ (Oseáš 8, 7.)

Protož „netěš se zdítek bezbožných, aniž se kochej v nich. Raději bezdětek umři, než abys zůstavil dítě, není-li bázně Boží při nich. — Nevěř životu a nespolehej na práce jejich.“ (Sir. 16, 1.) „Syn bláznivý zármutkem jest matce své.“ (Přisl. 10, 1.)

Tak líčí *Duch sv.* zlé následky daremného vychování, ježto se mstí již zde časně na vychovatelích. Opuštěnost a zlořečení, posměch a hana, žalost a zármutek, ruce mdlé bez pomoci, stáří choré bez podpory, trpká smrt a hrob bez slzí, totéž pomsta časná, jež stíhá daremných vychovatelů. — A což teprv na věčnosti, jak ti bude, až soudce ti ukáže poskvřené roucho křestní a tázati se bude: „Je to roucho tvého dítěte? Proč se nestkví svou bělostí? proč je zbro-

ceno krví? co jsi s ním učinil?“ — Ach, jak se budeš trásti, seznáv, že pravdu mluvil *sv. Jan Zl.*, řka: „Kdo nedbalý je ve vychovávání dítek, nemůže se nadíti odpuštění.“ A když uziš dítě nešťastné, a uslyšíš, anož ti zlořečiti bude: „Ne rodičeli, ale kaziteli, nedal jsi mi život, ale vzal.“ ach, hrozná budou muka tvá, jichžto jsi na se uvalil, že jsi nedbal své nejpřednější a nejkrásnější povinnosti! — Však nechci končiti tak strašlivou vyhlídkou; raději poukážu na štěstí a požehnání, jež vás očekává, křest, rodičové, budete-li věrně konati své povolání, ježto dobrému srdci je příjemné, sladké a usnadňuje se božskou milostí. Slyšte slova *nebeského Otce*, jenž nejlépe ví, jakou zaslужuje mzdu, kdo s ním dělí se o hodnost, že rozumné tvory spolu vychovává a k blaženosti vodí. „Kdo miluje syna svého, často jej kárá, aby se radoval v posledním čase svém a on aby nemakal dveří bližních (nežebra.) Kdo cvičí syna svého, bude chválen a mezi domácími chlubit se bude jím. — Umřel otec a jako by neumřel, nebo podobného sobě pozůstavil po sobě. Za života svého viděl jej a veselil se z něho, a při smrti své není zarmoucen, aniž zahánben jest před nepřátely, nebo pozůstavil obrance domu proti nepřátelům, a přátelům, kdoby se dobrým odplácel.“ (Sir. 30, 1—6.) — Osud však rodičů na věčnosti líčí *Duch sv.* takto: „Žena spasena bude v plození dětí, jestliže by zůstala u víře a lásce a v posvěcení s středností. — Kdo se slzami rozséval, s prozpěvováním žítí bude, — přijda s plesáním snášeti bude snopy své.“ (I. Tim. 2, 15. Žalm 125, 5. 6.)

Paběrky.

Každý *vychovací ústav* (systema educationis), kterýž na náboženství založen není, musí v krátkce zahynouti, aneb jest pro obec pramenem pravého jedu; neboť víra jest co balsám, ježto umění před nákazou chrání.

Bako Verulam.

Katechismus sv. kříže.

(Rozjímání postní.)

III. Kapitola druhá.

Kříž podstata naděje.

„On jest obět slitování za hříchy naše, a netoliko za naše, ale i za všeho světa.“ (1 Jan 2, 2.)

Mojžíš vzdělal pod horou Sinai oltář a dvanácte nápisů podle dvanáctera pokolení izraelského. Když byli Israelité Hospodinu oběti obětovali, vzal polovici krve a vlil ji do koflíku, díl pak ostatní vylil na oltář. „A vzav knihu úmluvy, četl, an lid poslouchal. Kteříž pak řekli: Všecko, co mluvil Hospodin, učiníme a budeme poslušní. On pak nabrať krve, pokropil lid a řekl: Tato jest krev úmluvy, kterouž učinil Hospodin s vámi o všech řečech těchto.“ (2 Mojž. 24, 6—8.)

Mojžíš pokropil lid krví na znamení, že učiněna jest smlouva mezi nimi a Bohem. Israelité obnovili své přísahy, slubující, že jedině Hospodinu, Bohu svému, se klanějí, Jeho příkázání poslušní, Jemu poddání budou. Hospodin jim zase přislíbil, že jim bude Bohem, Otcem a Králem.

Tento vznešený obřad byl jen obrazem nové úmluvy, kterou Bůh učinil s padlým pokolením lidským, pokropiv ho krví Syna svého, na znamení, že nejsme více otroci ďáblůvi, nýbrž děti jeho, lid jeho, kterýž On chce uvést do nebe, této země zaslíbené. Pán Ježíš při poslední večeři vzav kalich s vínem, díky činil, dal apoštolům říka: „Píte z toho všickni: neb tot jest krev má nového Zákona, kteráž za mnohé vylita bude na odpuštění hříchů.“ (Mat. 26, 27. 28.)

Synové Adamovi! Beránek Boží pni na kříži, kropí vás krví svou, která se prýští z předrahých jeho ran, kropí vás na znamení nové úmluvy, kterouž jste se opět stali syny a dědici Božími, spoludědici Kristovými. Pohleďte na kříž, kdež se pravda a milosrdenství setkaly, spravedlnost a pokoj políbily: *Sv. kříži, Tebe ozdobil milosrdenství Boží Beránkem, jenž snímá hříchy světa, bychom doufali v odpuštění hříchů, ve vítězství nad pokušením, byt bylo sebe větší.*

Milosrdenství Boží položilo Beránka nejčistšího na oltář kříže, aby krví jeho smazány byly hříchy světa.

Bůh stvořil anděly s mnohými dokonalostmi, dary a milostmi. Avšak mnozí z nich vypadli z lásky k Bohu, obrátili se k samolásce, dopustili se hříchu pýchy. — „Pýcha jest počátkem všelikého zahynutí,“ učí Písmo sv. (Tob. 4, 14.) Za hrozným

pádem andělů následoval hrozný trest. Zbavení patření na Boha, vyloučení ze společnosti ostatních andělů, kteří šetrvali v milování Boha, svržení jsou do pekla, kdež věčné pokuty za hřích svůj snášeti musí. „Bůh andělům pyšným,“ dí sv. Petr, „neodpustil, ale provazy pekelnými strhna je do pekla, vydal je k mučení, aby ksoudu chováni byli. (2. Petr 2, 4.)

Človče! považ, jak milosrdný jest k tobě Bůh. Anděl hřeší, a Bůh ho zavrhuje, pro něho není vykupitele, není milosrdenství, jen přísná spravedlnost. Člověk hřeší, propadne i s potomky svými přísné spravedlnosti Boží, Bůh ho ale nezavrhuje na věky, ve svém nestíhlém milosrdenství přislubuje mu Mesiáše. V pravdě, když Bůh soudil pyšné anděly, byla přísná spravedlnost trůnem jeho, když ale soudil člověka, bylo milosrdenství trůnem jeho.

Arcit, že hřích člověka menší byl, než hřích andělů. Člověk i před pádem byl andělů menší, neměl tak dokonalého rozumu, tak dokonalé svobodné vůle, jako oni; mimo to jsou andělé pouzí duchové, kdežto člověk má tělo, které bývá příčinou mnohých hříchů; andělé se stali zlými sami sebou, kdežto člověk ku hříchu sveden byl. Človče, čím jsi toho sobě zasloužil, že Bůh spravedlivý tebe na věky nezavrhne, nýbrž na milost přijal? Čím jsi sobě toho zasloužil, aby Syn Boží s nebesstoupil, za tebe na kříži umřel? Nemusíš-li volati slovy Pisma: „Ne dle hříchů našich učinil nám, ani dle nepravostí našich odplatil nám; nebo jako jsou vysoko nebesa nad zemí, tak upevnil milosrdenství své nad těmi, kteříž se Ho bojí.“ (Žalm 102, 10. 11.)

Písmo sv. vypravuje nám o ženě mající deset peněz. Ztrativši jeden peníz, rozžže svíci, mete dům, hledá pilně, dokudž ho nenalezne. A nalezší, volá přítelkyně své, by se s ní radovaly, že peníz nalezen jest. (Luk. 15, 8. 9.)

Hříšníci, tys byl ten ztracený peníz, pro tebe opustil Syn Boží sídlo kůrů andělských, aby hledal tebe. On tě hledal v chlévě Betlémském, po tobě ptal se pastýřů i mudrců. On tě hledal co dítě v zemi daleké, v Egyptě, a navráťiv se do Jndstva, hledal tě v chrámě, u Jordánu, na poušti, kdež čtyřiceti dní a nocí postil, hledal tě po měsících i dědinách, v údolí i na horách, na moři Galilejském i u studně Jakobovy, kdež odpočíval; hledal tě tři a třicet let bez ustání, až tě nalezl na velký pátek na Kalvarii, na kříži

o hodině třetí odpolední, a nyní se s Ním musí všickni andělé radovati, že tě nalezl, že tě vykoupil. Hle, kříž vztýčen na Golgotě, aby všickni hříšníci všech končin světa mohli uvažovati, jak nesmírné jest milosrdenství Boží, a volati: „On jest obět slitování za hříchy naše, a netoliko za naše, ale i za všeho světa.“ (1. Jan 2, 2.)

Hříšníče, pohled na kříž, a doufej v odpuštění hříchů svých. Ty hledě do budoucnosti hrozíš se přísného soudu Páně, nešťastné věčnosti; patře v minulost lekáš se svých mnohých a velkých hříchů, však nezoufejí. „Kříž jest,“ di sv. Jan Zl., „padlých povstání, stojících podpora, nemocných lůl.“ Když Kain zabil Abela, volala krev jeho k Bohu o pomstu. Hříchy naše ukřižovaly Syna Božího, a Jeho krev volá o milost a milosrdenství. „Otče, odpust jim,“ volal Pán, „neboť nevědí, co činí.“ (Luk. 23, 34.) Nemodlí-liž se Pán i za tebe? „Neboj se tedy,“ volá sv. Bonaventura, „přísné spravedlnosti Boží; neboť volá hřeb, volá rána, že není počet milosrdenství.“

Ukřižovaný Spasitel byl vždy přítelem hříšníků: s nimi obcoval, jedl, jim hříchy odpouštěl, za ně se dal na kříž přibíti. — Když Bůh lid israelský trestati chtěl za to, že se klaněl zlatému teleti, předstoupil Mojžíš před tvář jeho, řka: „Prosím, zhřešit jest lid tento hříchem převelikým, a udělali sobě bohy zlaté: anebo jim odpust vinu tuto, anebo neučiníš-li toho, vymaž mne z knihy své.“ (2. Mojž. 32, 31—32.) Mojžíš chtěl sám trestán býti za hříšný lid, a Pán Ježíš postavil se mezi hříšné pokolení lidské a přísnou Boží spravedlnost volaje: „Otče, mne tresci, mne usmrť, jenom odpust synům Adamovým. Odpust jim, viz krev Syna svého, viz mých pět ran, viz kříž, na kterém pním.“ Otec nebeský se zalíbením slyší prosbu Syna svého, mrak hněvu jeho se rozpptyluje. On přijímá syna ztraceného do svého náručí, obléká jej v roucho milosti své, zdobí ho prstenem lásky, připravuje mu hody nebeské.

Bytby hříchové naši se rovnali horám do nebe dosahujícím, kdyby počet jejich byl počet písku mořského, kdybychom spáchali hříchy od Adama až do dne soudného spáchané, přec bychom mohli doufati odpuštění; neboť nesmírné jest milosrdenství Boží. Slyš Spasitele svého s kříže mluvíti: „Kdybych tě chtěl zničiti, nebyl bych na kříži, nýbrž na soudné stolici; nebylo by srdce mé otevřené, ale zavřené;

ruce mé nebyly by ranami ozdobené, nýbrž blesky opatřené, nebyly by k přijetí roztažené, nýbrž k trestání pozdvížené.“ Doufejme tedy v odpuštění hříchů, vidouce na kříži Beránka, jenž snímá hříchy světa. —

Hříšníče, pohled na kříž, doufej ve vítězství nad pokušením, byť sebe větší bylo. Konstantin Veliký podniká boj proti svému nepříteli Maxentiovi, přemýšlí, kterého Boha měl by sobě zvoliti za vůdce a ochrance, on ví, že bídne zahynuli, kdož pohanské modly zývali; proto se utíká k Bohu, jež ctí křesťané, prosí Ho za milost, aby Jej poznal, nad nepřátely zvítězil. Za jasného dne vidí na obloze znamení sv. kříže s nápisem: „V tomto znamení zvítězíš;“ a v noci užírl pak ve snách Ukřižovaného, jenž mu přikázal, aby dal zhotoviti korouhev podobnou znamení, které viděl na nebi, a aby ji ve všech bitvách dal nositi před vojskem. Stalo se, a kdekoli se pak objevila, byli nepřátelé poraženi.

Jako Konstantin zvítězil nad viditelnými nepřátely svými, tak i ty, duše křesťanská, v tomto znamení přemůžeš viditelné i neviditelné nepřátely tvého spasení, v kříži zvítězíš nad ďáblem, světem, tělem. „Slovo kříže,“ píše sv. Pavel, „jest sice těm, kteříž hynou, bláznovstvím: ale těm, kteříž dosahují spasení, to jest nám, jest mocí Boží.“ (1. Kor. 1, 18.) V kříži ukryta jest moc Boží, před kterouž nepřátelé našeho spasení na útek se dávají. „Bratři,“ di Origenes, „pohlížejme na Krista ukřižovaného, bychom od hříchu zbaveni byli. Jako neumírali uštknutí od hadů na poušti, kdož hleděli na hada měděného, tak osvobozen bude od uštknutí hříchu, kdo ve víře na ukřižovaného Spasitele patří.“

V znamení sv. kříže zvítězíme nad zlým duchem, který jako lev řvoucí obchází, hledaje, koho by pohltit. Svátý Césarius každého času kříž na prsou nosil, jakožto bezpečnou zbraň proti útokům ďáblovým. V čas pokušení drže kříž v ruce, volával: „Utečte nepřátelé spasení a Boha mého, viztež nástroj, kterýmž rozkotány jsou brány pekelné. O Ježíši, pro zásluhy svého sv. kříže sprost mne nepřátel mých.“ I pohlížel na kříž Páně, a pokušení zmizelo. Pročež i ty, duše křesťanská, v pokušení mysli na kříž, libej, objímej ho, znamenej se jím, a ďábla jistě zaženeš. „Jako pes,“ praví sv. Cyrill, „holi se bojí, kterou byl bit, tak se třese zlý nepřítel, vidí-li nás kříž dělati, ješto se upomíná na kříž, na kterém byl od Krista přemožen.“ David

šel do boje proti Goliášovi, máje hůl svou v rukou a pět kamenů nejčistších z potoka v mošně pastýřské. I zvítězil nad Filištinským. (1. Král. 17, 40.) Křesťane milý! máje bojovati s Goliášem pekelným, ozbroj se sv. křížem, pamatuj na pět ran Krista Pána, a vítězství dosáhneš. „Kříž jest štít, zbraň a korouhev proti ďáblu,“ dí sv. Jan Damascenský.

Sv. křížem zvítězíš i nad *pokusem světa*. „Nikdo nemůže bouřlivé a nebezpečné moře pozemského života,“ dí sv. Augustin, „šťastně přeplaviti, lečby nesen byl křížem Kristovým.“ Svět náš podobá se moři rozbouřenému, chce duše Bohu sloužící svými zlými příklady a svůdnými řečmi ve vír svůj uchvátiti a zahubiti. Duše křesťanská, vidouc osidla, která ti svět strojí, vzpomeň si, že nikoliv svět, alebrž Pán Ježíš za tebe na kříži umřel, On jediný že jest pramen vši blaženosti, nikoliv ale svět, kterýž sluhům svým nepokojným svědomím, časnou i věčnou záhubou se odměňuje. Sv. František Saleský radil jedné duši, aby myslela na smrt, kdykoli bude museti přítomna býti světským radovánkám, a že nezhřeší. Vzpomínej sobě i ty, žijíc ve světě, často na smrt, na kříž Páně, a zvítězíš vždy nad pokušením světa.

V znamení sv. kříže přemůžeš i *tělo své*. Srdce člověka jest rejdiště zlých žádostí; jedva potlačena jest jedna, již druhá mocně povstává. Čím nad nimi zvítězíme? Sv. křížem, kterýž sv. Jan Damascenský nazývá „holí nemocných.“ O tuto hůl se podpírejme na cestě života, kterouž nám zlé žádosti kluzkou činí, touto zbraní je zahánějme, a zajisté že panovati budeme nad nimi. „Nejen duchům temnosti,“ praví sv. Jan Zlat., „stal se kříž hrozným, nýbrž i zkažené náklonnosti, bezuzdné náruživosti; zlé chťíce a žádosti pozbývají před znamením sv. kříže vši moci.“ Když srdcem naším zlé žádosti zmitají, pohledme na sv. kříž, řkouce k Ukřižovanému: „Páne, zachovej nás, hyneme.“ (Mat. 8, 25.) I přikáže Pán bouři smyslnosti, větrům pýchy, a stane se utišení veliké.

Život náš jest ustavičný boj. Kéž bychom vždy co zbraně užívali sv. kříže! Boj náš byl by vždy vítězný. „Kterými prostředky,“ táže se sv. Bonaventura, „mohou plavci v tolika nebezpečích postaveni dosíci břehu vlasti? Zajisté těmato dvěma: Dřevem a hvězdou, to jest vírou ve sv. kříž a moci Světla, kteréž nám porodila Maria, hvězda mořská.“ Nedieme se, že sv. kříž má takovou moc; vždyť na něm

Pán Ježíš vydobyl vítězství nad mocnostmi temnosti, nad smrtí a hříchem.“ Ukřižovaný Spasiteli! skrze svůj sv. kříž osvoď nás od nepřátel spasení našeho.

Křesťane milý, neztrácej tedy mysl, byt by na tebe sebe větší pokušení doráželo; máš kříž, a tu volej s koranovaným prorokem: „Nebudu se báti zlého: nebo ty se mnou jsi. Prut tvůj a hůl tvá, ty mne potěšily.“ (Žalm 22, 4.) Kardinál Hugo vyrozumívá tímto prutem Rodičku Boží, stojící pod křížem, a touto holí sv. kříž, jejichžto pomocí nad každým pokušením zvítězíme. Či by nás mohl Pán Ježíš v pokušení opustiti, když se znamenáme sv. křížem? Kříž jest drahý, skvostný prsten, kterýmž si Bůh všechny duše zasnoubil. Jak by mohl Spasitel náš dopustiti, aby duše škodu vzala aneb zahynula, když kříž dělajíc Jemu ukazuje tento prsten, kterýmž ji sobě co pečeti jakožto vlastnictví své poznamenal? Prorok Ezechiel svědčí, že Bůh andělu přikázal, aby chodě po celém Jerusalemě, znamenal Tau (T) na čelích mužů lkajících a žalost majících. I zachráněni jsou, kdož písmenem tímto znamenáni byli, ostatní však zahynuli. (Ezech. 9.) Kardinál Hugo dí: „Písmeno T jest znamení kříže, aby mající toto znamení, poznáni byli jakožto ovce Páně.“

Duše křesťanská, viz na kříži pnutí Boha-člověka, jehož nesmírné milosrdenství nechce smrt hříšníka, nýbrž aby se polepšil a živ byl. Doufej tedy pevně, že i tobě hříchy odpustí, budeš-li se káti, že v znamení sv. kříže zvítězíš nade všemi nepřáteli spasení svého. Sv. kříži, podstato naší naděje, spasiž nás!

IV. Kapitola třetí.

Kříž trůn lásky.

„Většího milování nemá žádný nad to, by kdo život svůj položil za přátele své.“ (Jan 15, 13.)

Veliká jest láska pravého přátelství. Přítel v příteli žije, s ním truchlí, s ním se raduje, na jeho osudech vřelý podíl bere. Není-liž vrcholem lásky této, položiti život svůj za přítele? Čteme o sv. Pavlínu, že se dal v okovy otrocké ukovati, aby syna jedné vdovy z otroctví vysvobodil. My velebíme lásku tuto, obdivujeme se jí; neboť „většího milování nemá žádný nad to, by kdo život svůj položil za přátele své.“ (Jan 15, 13.) Však co mám říci o lásce Boží k nám, o lásce na kříži?

Kdyby byl Bůh k nešťastnému Adamovi jako k Achazovi řekl: „Požádej sobě znamení od Hospodina, Boha svého, buď v hlubokosti pekelní, aneb na výsosti

vzhůru.“ (Isai. 7, 11.): byl by Adam se osmělil prositi Ho, aby Syn Jeho s nebe sstoupil a za něho i potomky jeho na kříži umřel? A zač by se byl člověk neopovážil prositi, toho mu Bůh udělil, smilovav se nad ním, dal mu Syna svého. Zdá se mi, jakobych slyšel Boha mluvit k Adamovi: „Co učiníš, aby opět nabyl milosti ztracené, co učiníš, abys se stal opět dítětem mým, ještě jsi neposlušností svou se stal otrokem ďablovým? Slyš slova má. Mám Syna jediného, kteréhož jsem od věčnosti zplodil, jenž jest Bůh jako Já, tétěž bytnosti a přirozenosti jako Já; Syna toho, kteréhož neskončeně miluji, dám tobě. On v způsobě služebníka zmaří sebe, abys opět se stal účastným mé lásky, z které jsi vypadl.“ A tento Syn odpovídá: „Otče! Já hotov jsem vůli Tvou vyplnit, spravedlnost Tvou usmířiti, rád na kříži umru, jen když člověk spasen bude.“ Hle, Syn Boží trpí na kříži za své nepřátele, ano i za své katany, Pán umírá za sluhy, Beránek nejnevinnější usmrčen jest za hříšníky. „Ani vlastního Syna svého neušetřil,“ praví sv. Pavel, „ale za nás za všechny Ho vydal.“ (Řím. 8, 32.) Lásku umírající za nepřátele spatřujeme toliko na Kalvarii, této hoře lásky, jak ji sv. František Saleský jmenuje. Ano, duše křesťanská, *kříž jest trůn lásky Boží, u něho se naučíš milovati Ježíše, lásky nejhodnějšího, ale i své nepřátele, od nichž se srdce tvé odvrací.*

Kříž jest trůn lásky Boží. Pán Ježíš touží po okamžiku, kdy bude za hříšníky pniti na kříži. On celý život svůj myslel na kříž. S jakou radostí mluvil o umučení svém, když přicházela hodina jeho! Radostně dí k učenníkům svým při poslední večeři: „S toužebností žádal jsem tohoto beránka jísti s vámi, prvé než bych trpěl.“ (Luk. 22, 15.)

Nepřátelé volají: „Ukřižuj Ho, ukřižuj Ho,“ a Božský Spasitel zbičováný, trním korunovaný, pláštěm šarlatovým přioděný, žádá sobě k těmto královským odznakům ještě trůnu — kříže, volá v srdci: „Chci býti ukřižován.“ Položili Mu kříž na ramena; s jakou láskou jej přijal a objal! Radostně s ním spěchá na Golgotu, nejednou padl pod tíží jeho, ale vždy ho opět vzal na ramena svá, nemoha se od něho odloučiti. Došel popraviště. Dal se z roucha svléci, ale kříž drží pevně, podává ruce i nohy, aby byl na kříž přibit.

Syn Boží pní na kříži mezi nebem a zemí v nesmírných bolestech. Tma se rozkládá po celé zemi, i On brzy podlehně

temnotě smrti. Hluk na Kalvarii se utišil. Ukřižovaný mluví slova, kterých svět nikdy ještě neslyšel, mluví slova lásky k nepřátelům. Nepřátelé Kristovi chodí okolo kříže, pohlížíjí vzhůru, kývají hlavami, a posmívajíce se říkou: „Haha, kterýž rušíš chrám Boží a v třech dnech jej zase vzděláš, pomozíš sám sobě.“ (Mat. 27, 40.) Jiní potupně volají: „Jiným pomáhal, sám sobě nemůže pomoci; jestliže jest král israel'ský, ať nyní sstoupí s kříže a uvěříme Jemu.“ (Mat. 27, 42.) Slyšel-liž svět kdy rouhání hanebnějšího? S člověkem nešťastným, ano i se zločincem na popravu vedeným míváme útrpnost, jenom Pán nenalezá žádné. On znamenal kroky své dobrodiními, všem pomáhal, a hle, i tuto dobrotu jeho v posměch uvádějí. On z lásky k nám vstoupil na kříž, a oni i tuto lásku tupí. Pane Ježíši, Tys pohřížen v moře bolesti, a nepřátelé Tvoji je rozmnožují nesmyslným rouháním.

Mezi tím hledí Pán Ježíš k nebi, napíná poslední síly své, aby nepřátelům svým vyprosil milosrdenství, volá před celým světem, židovským i pohanským, kterýž zastoupen byl pod křížem: „Otče, odpust jim, neboť nevědí, co činí.“ (Luk. 23, 34.) Ježíši můj, Ty se modlíš za své katany? Ano, nevinnost Tvá nezná jiné pomsty, leč modliti se za ně, jim odpustiti. Lásky Tvá žehná, jsouc tupena, modlí se, jsouc vysmívána. „Otče! odpust jim.“ Za koho se modlíš? Za ty, kteří na Tobě strašný zločin spáchali. Tito ukrutníci nalezejí u Tebe milost? Neměl by je spíše spravedlivý hněv Tvůj zničit? „On nemyslí na to,“ dí sv. Leo, „že skrze ně umírá, toliko na to, že pro ně umírá.“ Proto se modlí Božský Trpitel: „Otče, odpust jim.“ Nevola „Bože,“ nýbrž „Otče,“ aby srdce nebeského Otce svého k smilování naklonil. „Otče, odpust jim,“ volá, jakoby říci chtěl: „Otče, milosrdenství, nikoliv ale spravedlnost nech vládnouti nad nimi, viz, že i za ně pním na kříži, proto slyš mne, a odpust jim.“ Kdožby neslzel, slyše tato slova lásky k nepřátelům? Pán by mohl zlořečiti, a dobrořečiti, trestati, a odpouští, modlí se; rád by při této modlitbě i ruce sepjal, ale nemůže, přibítil je na kříž.

Dále volá Pán: „Oni nevědí, co činí.“ On vymlouvá zlost jejich, činí menší jejich vinu, kdežto oni se snaží ji zvětšiti, uvádí nevědomost za příčinu jejich ukrutnosti. Pane, Ty pravíš, že nevědí, co činí. Což neviděli Tvůj život svatý, neviděli Tvých zázraků, neslyšeli Tvého učení, ne-

uznal Tě Pilát před nimi za nevinného? Mohli a měli vědět, že jsi Syn Boží, Tys jim to sám řekl. „Kdybych byl nepřítel a jim nemluvil, hříchu by neměli: ale nyní nemají výmluvy z hříchu svého.“ (Jan 15, 22.) Tot slovo Tvé, a nyní je omlouváš? Ježíši můj, jak veliká jest láska Tvá! Ona vymlouvá a ospravedlňuje, kde přísný soudce žádné výmluvy, žádného ospravedlnění nenalezá. „Otče, hledě na mou lásku, na mou obět, odpusť jim, neboť nevědí, co činí.“ Nemohl-liž Spasitel náš na kříži volati se žalmistou: „Místo toho, kdež měli mne milovati, utrhalí mi: já pak jsem se modlil.“ (Žalm 108, 4.)

Pán Ježíš pni na kříži mezi dvěma lotry, kteříž byli spravedlivě k smrti na kříži odsouzeni. I ti to v zaslepenosti a zatvrzelosti své tupili Pána. „I lotři,“ dí Písmo sv. „kteříž byli s Ním ukřižováni, rouhali se Jemu.“ (Mat. 27, 44.) Nesmírná láska Spasitelova volá: „Otče, odpusť jim, neboť nevědí, co činí.“ Kdožby této lásce mohl odporovati, kdož by se jí nechtěl v náručí vrhnouti? Toliko lotr na pravici diví se lásce této: naděje a důvěra jeho roste, paprsek milosti Boží proniká jeho duši, osvěcuje rozum, naplňuje srdce litoostí nad hříchy spáchanými, i trestá lotra druhého, říká: „Ani ty se Boha nebojíš? . . . My zajisté spravedlivě, neb co náleží za skutky béřeme: ale tento nic zlého neučinil.“ (Luk. 23, 40. 41.) Hledě na Ježíše prosí za odpuštění, poroučí se jeho milosrdenství, počíná Jej milovati, chce býti u Ježíše a s Ježíšem, říká: „Pane, rozpomeň se na mne, když přijdeš do království svého.“ (Luk. 23, 42.) Ó té lásky mého Spasitele! Obrácení lotra na pravici jest dílo Jeho, On jej ospravedlňuje, přijímá hříšníka v hříších sešedivělého na milost, říká: „Amen pravím tobě: dnes budeš se mnou v ráji.“ (Luk. 23, 43.) Člověče, nemusíš-li volati, hledě na kříž: „Svatý kříži, tys trůn lásky nepochopitelné!“ Za lásku dejme lásku.

Milujme Ježíše, Onť lásky nejhodnější. Či nepněl Pán na kříži za nás hříšníky, nepřátely své? „Dokazujet pak Bůh lásky své k nám,“ píše sv. Pavel, „nebo když jsme ještě hříšníci byli, podle času umřel Kristus za nás.“ (Řím. 5, 8. 9.) Na dřevě kříže se láska Boží v plamenech svých sama takřka ztrávila, aby srdce naše k milování rozehrála. Sv. Bonaventura říkával, že rány Kristovy mají moc i kamenné srdce obměkčiti a ledovou duši rozehráti. Pohlížejme často na kříž, aby láska k Ukři-

žovanému vzplápolala v srdci našem. „Žádné dřevo,“ dí sv. Ignác z Lojoly, „nemůže oheň lásky více rozdmýchat, než dřevo sv. kříže.“ — „Co jsou rány na rukou a nohou Spasitelových?“ táže se sv. Bernard. „Nejsou-liž růže lásky k našemu spasení vykvétlé? Ta krásná růže na levém boku jeho vydává zřejmé svědectví, že nás miluje.“ Pán Ježíš za nás umřel, nás vykoupil, nejsme tedy svoji, nýbrž jeho, jak dí sv. Pavel: „Nejste svoji, neb koupeni jste za velikou mzdu.“ (I. Kor. 6, 19. 20.) Pán Ježíš nás miloval, to jest, On jen pro nás žil, na nás myslel, za nás se modlil, pro nás pracoval a umřel. I my Pána Ježíše milujme, na Něho myslíme, o Ném rádi mluvíme, všecko k Jeho cti a slávě konejme, pro Něho živi budme. Rozjímejme často o vykoupení svém. „Tak Bůh miloval svět, že Syna svého jednorozeného dal.“ (Jan 3, 16.) Pán pni z lásky k nám na kříži, a my bychom Ho nechtěli milovati? Sv. Magdalena z Pazzis uvažující lásku Boží na kříži, volávala s nadšením: „Ó Bože lásky, ó Bože lásky! Můj Ježíši, láska Tvá k lidem jest nesmírná.“ Mocněji než samo peklo povzbuzuje nás k milování Ježíše. Kdo hledě na kříž lhotejným, studeným k Spasiteli svému zůstává, není hoden jména „křestan.“ Kéžby každý z nás říci mohl se sv. Augustinem: „Velká a mnohá jsou dobrodíní, která jsi mi, Pane Bože, prokázal, pro které Tě mám vždy milovati a chváliti. Jedno ale více než všechna ostatní mne k milování rozpaluje, nutí, pudí a povzbuzuje: totiž Tvá přehořká smrt, kterou jsi podstoupil, a dílo našeho vykoupení.“ Srdce lásky Boží trůní na Kalvarii, tam volá i srdce naše, by je milovati naučilo.

Pán Ježíš umřel za hříšníky, nepřátely své, *i my milujme nepřátely naše.*

Jan Qualbert přísahal pomstíti se na vrahu bratra svého. I napadl jej o samotě na úzké cestě. Již pozvedá meč, aby zavraždil svého nepřítel. Ale vrah vrhá se Janovi k nohám, máje ruce na prsou křížem složené. Bylo to na velký pátek. Qualbert hledě naň vzpomíná sobě na Božského Spasitele na kříži, na lásku Jeho ku katanům. I zahodiv meč, sklání se k vrahovi bratra svého, objímá jej, říká: „Nemohu ti odepřiti toho, zač mne ve jménu Ukřižovaného prosíš. Daruji tobě netoliko život, nýbrž i přátelství své. Modli se za mne, by mně Bůh hříchy odpustil.“ Na to šel do chrámu Páně, vrhl se na kolena před křížem, kdež mu Bůh zjevil, jak ve-

lice se Mu líbí, co byl učinil. — Jako Qualbert i ty odpouštěj nepřítelům svým, když tě prosí za odpuštění. Když arcictec Jakob zemřel, přišlo jeho jedenácte synů k Josefovi, na němž byli dříve zločinní pá- chali, řkouce: „Otec tvůj přikázal nám, dříve než umřel, abychom tobě jeho slovy takto řekli: „Prosím, abys zapomenul na hříchy bratří svých, a na prohřešení i na zlost, kterouž učinili proti tobě: my také prosíme, abys služebníkům Boha otce tvého odpustil nepravost tuto. Což uslyšev Josef, zplakal.“ (I. Mojž. 50, 16. 17.) Mohla by pomsta v srdci tvém dále bořiti, když k tobě nepřítel tvůj praví: „Bratře, tvůj i můj Spasitel umíraje na kříži přikázal mi, abych tě ve jmenu jeho za odpuštění prosil, odpust mi pro lásku Boží.“ Mohl bys této prosby oslyšeti? Byť jinověrec tak jednal, věrný následovník Kristův smíří se s nepřítelem svým, přijme jej za bratra.

Odpouštěj nepříteli svému, třeba by tě za odpuštění neprosil. Či nepřikazuje Božský Spasitel: „Milujte nepřátely své, dobře činite těm, kteří vás nenávidí, a moudlete se za ty, kteří vám protivenství činí a utrhají vám?“ (Mat. 5, 44.) On sám konal, čemu učil, modlil se na kříži za katan- y své. Ty bys nechtěl následovati to- hoto vznešeného příkladu, chtěl bys pomstu nositi v srdci svém? Jak by se mohl mo- dliti: „Odpust nám naše viny, jakož i my odpouštíme našim vinníkům?“ Mohl bys líbatí sv. kříž, tento věčný pomník lásky k nepřítelům, a při tom nenávisť a hněv v srdci chovati? Dle rady sv. Augustina pohled na kříž, na nohy Ježíšovy. Nejsou-li zkrvácené, tupými hřeby na kříž přibité? Kdo proklál tyto nohy, kdo je přibil na kříž? Nepřátelé jeho, které tak dlouho co ztracené ovce hledal, aby je přivedl do ov- čince svého. Viz ruce jeho. On jich po- zvedal, aby nemocné uzdravoval, nuzným pomáhal, za bratry své k Otci se modlil, jim žehnal, — a nyní jsou na kříž přibité. Kdož to učinil? Pohledni na hlavu jeho. Není-li zsinalá, zohavená, trním zbodaná? Kdož to učinil? Tělo Páně jest od hlavy až do paty zraněné, jedna rána. Kdož to učinil? Viz nevinného Beránka na kříži, a slyš Ho volati: „Otče, odpust jim, neboť nevědí, co činí.“ Viš, za koho Pán se mo- dlí? Za ty, kteří Ho ukřížovali; i tys byl mezi nimi. A ty, křesťane, nechtěl bys odpouštěti vinníkům svým? Ještě jsi jim neprokázal tolik dobrodiní, jako Kristus svým nepřítelům; ještě tě na kříž nepři-

bili, na smrtelné posteli nepotupili, tobě bolest majícímu se neposmívali, a ty pra- víš: „Nemohu jim odpustiti.“ Nemůžeš? Odejdi tedy, odstup od kříže, opust umí- rajícího Spasitele, kterýž i za tebe hříšné- ho se modlil. Odejdi, smaž jméno „kře- stan“ s čela svého, vymaž je z křestní knihy, odejdi, aby se pomstil, vezmi své nepřátelství s sebou na smrtelnou postel, vezmi je do hrobu, vezmi před soudnou stolicí Ježíše Krista, vezmi je — však ni- koliv, bez smíření od kříže neodejdeš, ty odpustíš nepříteli svému, byť by tě to stálo sebe více přemáhání. A když nepřátelství láskou, pomstu dobrodiním budeš spláceti, budeš moci důvěrně se modliti: „Pane, od- pust mi, jakož i já jsem odpustil.“ Svatý kříži, trůne lásky, rozněť v srdci našem oheň lásky!

(Pokračování.)

Stanovy Vid. Jednoty sv. Methodia.

§. 1. Jednota má název: „*Vídeňská Jednota sv. Methodia.*“

§. 2. Účelem této jednoty jest podpo- rování náboženského ducha, jakož i du- chovního a mravného vzdělání mezi Če- choslovany náboženství katolického ve Vidni a nejbližším okolí Vidně žijícími, kteří, ne- znajíce řeč německou, ze závodů pro další vzdělání náboženské a duchovní v místě se nacházejících žádoucí prospěch míti ne- mohou.

§. 3. Aby podporován byl duch nábo- ženský, bude se jednota snažiti, aby v ře- čeném okrěšku, a jmenovitě v těch okre- sích, kde Českoslované ponejvíce bydlejí, možny učiněny byly nedělní a sváteční služby Boží, resp. cvičení křesťanské v ma- teřské řeči těchto národovců.

§. 4. Aby podporováno bylo vzdělání duchovní, miní jednota podle sil svých zri- zovati opatrovny pro dítky a školy trivi- alní, působovati opakovací vyučování pro učeníky a tovaryše, pak zakládati knihovny.

§. 5. Samo sebou se rozumí, že jed- nota uskutečňujíc úmysly v §. 3. vyslove- né, vázána jest na předchozí přísvědčení velebného kníž.-arcibiskupského konsisto- ria, uskutečňujíc pak úmysly v §. 4. pro- něšené, na zjednání potřebného přivolení úředního.

§. 6. Prostředky peněžité ku provedení úlohy jednotě vytknuté zjednávají se dílem ročními příspěvky členův jednoty, dílem z jinakých pramenů, humanitním spolkům vůbec dovolených.

§. 7. Jednota se skládá z lidumilů,

kteří k ní buďto co členové anebo co účastníci přistoupí.

§. 8. Kdo se státi chce „členem“ jednoty, třeba jest, aby se zavázal kročím příspěvku nejméně dvou zlatých.

§. 9. „Účastníkem“ jednoty může se státi každý, kdo ročně nejméně jeden zlatý přispívati bude.

§. 10. Kdoby se nezavázal ku příspěvku ročnímu, jednotě pak přece darem peněžitým velkým nebo malým anebo jinakou podporou přispěl, bude pokládán za dobrodince jednoty. Ze práv členům a účastníkům příslušejících nepřísluší jemu žádné, kromě které výtčeno jest v §. 12. lit. a.

§. 11. Členové mají právo:

- a) účastniti se v zavírání snešení a ve volbách hlasováním,
- b) volenu býti za výbory,
- c) podávati návrhy netoliko při valném shromáždění, ale i při ředit. jednoty.

§. 12. Účastníci mají právo:

- a) býti přítomni při shromáždění valném,
- b) podávati ředitelstvu jednoty písemné návrhy.

§. 13. Jmenování členův čestných jest dopuštěno, i mají tito všecka práva členů skutečných.

Jmenování cizozemců za členy čestné třeba předložiti c. k. místodrž. k stvrzení.

§. 14. Jednota smí sobě voliti protektora.

§. 15. Každý rok má býti odbýváno veřejné valné shromáždění, avšak mohou dle okolností i během roku držeti se shromáždění valná, a to na žádost starosty, anebo na žádost dvaceti členův.

§. 16. Jednací záležitosti ve valném shromáždění jsou:

- a) zkoušení zprávy ředitelstva o působení jednoty a hospodářstva s peněžitými prostředky jednoty,
- b) volba starosty a třiceti členův výboru,
- c) volba protektora a členův čestných,
- d) snešení o potřebných změnách v stanovách proti zjednání úředního schválení, anebo o zrušení jednoty.

§. 17. Snešení a volby o valném shromáždění konají se prostou většinou hlasů, kterážto většina, jedná-li se o změny stanov, nejméně ze dvou třetin oprávněných hlasujících záležitosti musí, v kterémžto posledně řečeném případě právo hlasovací prostředkem písemného splnomocnění také na jiné členy jednoty přenešeno býti může. Jestliže se při volbách prvním hlasováním prosté většiny nedocílí, přikročeno

buď k volbě užší, do které toliko ti členové potaženi býti mohou, jenž nejvíce hlasův měli po volených ve volení prvním; avšak vždy musí kandidátů do užší volby potažených jednou tolik býti, než kolik se jich ještě voliti má.

§. 18. Výbor se skládá ze členův jednoty ve valném shromáždění vyvolených. Z těch každoročně 10 členův vystoupí, jichž místo zaujmou ti, kteří v řádných valných shromážděních budou znova voleni.

Vystoupení děje se po prvé a po druhé losem; napotom vystoupí vždy ti, kteří byli tři léta před tím voleni. Kterí vystoupí, mohou znova býti voleni.

§. 19. Jednací záležitosti výboru jsou:

- a) Volba desíti ředitelů z prostředka výboru,
- b) rozhodování o záležitostech, kteréžby starosta anebo členové ředitelstva ve výboru pojatí navrhli,
- c) naznačování směru, který by s ohledem na právě panující potřeby ředitelstvo v působení svém hlavně míti mělo na zřeteli,
- d) ustanovení jednacího řádu anebo proměny v něm,
- e) volení tří členů k ředitelstvu nenáležících, kteří by pokladnici jednoty bez opovědění skontrovali, a najdou-li ji v pořádku, absolutorium vydali,
- f) podporování ředit. a působení jeho.

§. 20. Výbor pravidelně má se každé tři měsíce, v případech pak nutných na požádání starosty anebo osmi členův výboru i mimo tuto dobu shromažďovati.

§. 21. Aby snešení v zasedání výboru bylo platné, musí býti přítomno nejméně patnácte oprávněných hlasujících, snešení pak děje se prostou většinou hlasů.

§. 22. Ředitelství skládá se z desíti ředitelů od výboru vyvolených a z představeného vzešlého z valného shromáždění.

§. 23. Ředitelové volí ze svého prostředka dva zastupitele starosty a jednoho pokladníka.

§. 24. Ředitelstvo má pravidelně každý měsíc odbývati jedno zasedání.

§. 25. Snešení ředitelstva mají platnost jen tehda, když přítomno bude nejméně sedm členův ředitelstva, počítaje v to i starostu anebo jeho zastupitele, a snešení sama zavřena budou prostou většinou hlasův.

§. 26. Starosta jednoty volen bude od valného shromáždění z prostředka členův jednoty na dobu tří roků, i jest po uplynutí této doby opět volitelný.

§. 27. Starosta jednoty řídí valné shromáždění, pak zasedání ředitelstva a výboru, i účastní se při rovně rozdělených blasech ve hlasování. Týž přiděluje jednací záležitosti jednoty jednotlivým ředitelům a členům výboru, podpisuje dopisy a jiné písemnosti ve jmenu jednoty a jest řádným zástupcem jejím naproti jiným. Starosta má právo, zastaviti snešení ředitelstva, aby je výboru v nejbližším zasedání jeho k rozhodnutí předložil. Snešení výboru může starosta zastaviti jen tehda, když by nebyla uzavřena většinou dvou třetin přítomných k hlasování oprávněných. Zastavené snešení výboru předloženo buď valnému shromáždění k rozhodnutí.

§. 28. Starosta, zastupitelé jeho, členové ředitelstva jakož i výboru musejí míti stále bydliště své ve Vidni anebo v nejbližším okolí Vidně, i zastávají všechny jednací záležitosti jednoty zdarma.

§. 29. Když by se stalo, žeby jednota byla rozvázána, musí jmění její býti pojištěno ku prospěchu náboženských anebo vzdělávacích školních účelů Čechoslovánů ve Vidni nebo v nejbližším okolí Videňském přebývajících.

§. 30. Rozvázání jednoty nemůže uzavřeno býti než ve valném, schválně k tomu cíli svolaném shromáždění, ve kterém by účastné byly nejméně dvě třetiny členův ke hlasování oprávněných, při čemž však dopuštěno jest splnomocnění jako v §. 17. odstavka 1.

§. 31. Jednota postavena jest pod dozorem státní správy, vykonaným skrze zeměpanského komisaře.

§. 32. Všeliké z poměru jednoty vynikající spory rozhoduje konečně soud smluvčí.

K jeho sestoupení volí každá strana po jednom rozsudím, a tito volí předsedu.

Paběrky.

Známý Vilém hr. Slavata líčí ve svých „Pamětech“, nyní p. Gindelym vydávaných protestanty (kalvíny) svého věku ve vlasti České, a praví o nich takto: „A tak dostali svého krále svého náboženství (Fridricha zimního krále), následující v tom obyčejného spůsobu kalvinistů, že nejprve mezi katolíckými žádají dovolení, aby ve svých svědomích nebyli ztěžováni, aby pokojně mohli věřiti, jak Pán Bůh jim dá poznati; když to dostanou, tehdy se snaží dosáhnouti, aby mohli dostati povolení k provozování svého náboženství, dostanouce to, i hned se snaží, aby mezi nimi a katolíckými rovnost byla,

aby v těch městech, kdež jsou, tak mnoho kostelův jako oni k provozování svého náboženství míti mohli, dostanouce to, snaží se, aby mohli mocnější býti nežli katolíčtí; dovedouce sobě to, nechťejí víceji katolíckým k provozování jich víry právě ani kostelův, ani jiných míst dovolovati, pravíce, že jejich víra jest modlářství.“

Tak dí Vilém hrabě Slavata v Pamětech svých na str. 43. a 44. o svých krajanech protestantech. A kdo má oči k vidění, může viděti, že tak děje se až posud, a jako bylo, tak je nyní leckde a tak bude.

D O P I S Y.

Z Nového Bydžova dne 17. února 1866.

(Pobožnost v poslední dny masopustní. Horlivost duch. pastýře.)

Pokud bývala zhusta vystavována Nejsv. Svátost, nebyla účta k ní tak vroucná, tak vřelá jako nyní, když se to zřídka stává. Velemoudrým se ukázalo tedy nařízení provinciální synody v té věci pronešené, jimž se zajisté rozhojňuje účta Nejsv. Svátosti oltářní. Kéžby jen po vlastech našich zakládána byla bratrstva Nejsv. Těla Božího, aby i zevnější pocta Nejsv. Svátosti na pevných základech postavena byla. — Nelze vypsati, s jakou vnitřní útechou, že někteří až k slzám pohnuti byli, vstupovali věřící do chrámu Páně v poslední dny masopustní, aby vystavené Nejsv. Svátosti oltářní se klaněli. Oko každého bylo naplňováno úžasem, zíral-li v to plamenné moře, z něhož libě zeleň prokmitala. Hlavní oltář skvostně upraven a ozdoben, květinami pokryt a věnci, jež kolem sloupův se vinuly, spíše podobal se zahradě, v níž Láska věčná spočívá, milostivě hotova jsouc, prosby naše vyslyšati. Na oltáři plápolalo množství svíc, také mohutný korunní svícen četná svoje ramena rozpínal, aby spojil svět svůj se světlem ostatním v krásný celek. Po obou stranách oltáře umístěny byly květiny, na nichž řemeslné růže rozvěšeny byly. Vše mělo na sobě ráz slavnostný. V neděli o ranní přistoupilo mimo jiné asi 16 družiček ku stolu Páně, jež potom po 4 se střídajíce na stupních oltáře klečely. Či srdce by nevzplanulo podobnou zbožností, vidí-li, ano něžné dítě, v nevinosti své andílku podobné, uprostřed kůrů neviditelných, Boha velebicích, vroucné prosby k Pánu Ježíši vysílá? Též střídou jeden z vel. p. kaplanů před Nejsvětějším kleče a modle se, dlel. Služby Boží v neděli i po oba všední dny, jak ráno tak odpoledne, odbývány byly s asistencí v. p. kaplanů. Návštěva lidu byla

velmi hojná. Lid náš nelenoval si daleké cesty, ani nepříznivé počasí neodstrašilo jej a tudíž byly rozsáhlé prostory chrámové stále naplněny. Zásluha ozdoby v chrámu Páně přísluší horlivým a obětavým v. p. kaplanům Ant. Suchánkovi a Fr. Vackovi. Pan J. Lendecke, továrník, vyprázdnil s největší ochotou své skleníky a zapůjčil množství květin k okrase domu Božího. I ctihodné školní sestry, jejichž blahodatiné působení i nepřítel vděčně uznává, a jiné spanilomyslné slečny, přičinily se, seč byly, o úpravu květinami řemeslnými. Lidé, dověděvše se o nastávajícím slavnostním osvětlení a uznávající, že zvláštního nákladu vyžadovati bude, ochotně přinášeli příspěvky, aby přímo jejich obět plápolala před Nejsvětějším a aby sami tím více ku zbožnosti rozněcováni byli. Dobrý příklad vel. pánů za sebou vše ku pobožnosti strhoval. Bůh je sil a žehnej!

Nesmím opomenouti zásluh staříckého našeho v. důst. p. děkana Jos. Kneysla. Již na 22. rok vede duchovní správu rodště svého a během těchto let zasloužil si vším právem vážnosti a úcty, jaká se mu prokazuje. Mimo správu duchovní obracel zřetel svůj na školu, tak věnoval vklad 100 zl. škole naší do Matice České, uvedl v lůno města ctihodné Školní sestry, jejichž péči dívčí škola svěřena. Ústav ten pod správou jejich mile zkvétá, působením svým zasahuje i v život rodinný. Z něho vycházejí dívky naše jako pravé dcery české, jako pravé dcery církve. Dům obecní, v němž jim bydlíště upraveno a kam dívčí škola umístěna, nevychovuje potřebám, a tu opět jest to jedinou snahou v. důst. p. děkana, aby byl sestrám prostranný klášter zbudován, nehrozí se bojův ani překážek i dovede s pomocí Boží dílo to, k čemuž vys. důstojný p. opat Broumovský J. N. Rotter pomocné ruky přičinili slíbil. Dlouho těžce to nesl, že náš chrám Páně věkem již sešel, a proto horlivě na to doléhal, aby důstojně opraven byl. Oprava ta svěřena pozlacovači z Prahy, p. Havránkovi, který s dobrým zdarem všechny oltáře, na nichž hojné řezby se nalézají, vkusně opravil. I o filiální kostel Nejsv. Trojice vdůst. p. děkan pečoval. Jednak sbírkou, jež asi 300 zl. vydala, jednak jeho značnou podporou byl tento kostel slušně obnoven a na stropě krásný obraz sv. Augustina vyveden. Velké pozornosti zasluhuje skvostný a úpravný Boží hrob, jenž as 800 zl. stál a trvám z Inomostí objednan a sem do-

praven byl. Nelze mi uvéstí tu bohoslužebná roucha, korouhve, kříže, knihy mešní, nádoby posvátné a jiné, jež jeho péčí buď opraveno neb nově zřízeno bylo. Š.

[Listy z Ameriky.]

I. Ze St. Louis v Severní Americe 24. ledna 1866.

Když jsem se k odchodu chystal z milé vlasti České přes širý Oceán, bych opuštěnému českému stádcí v zdejších městě k duchovní pomoci přispíšil, slíbil jsem přemnohým přátelům a milým známým svým — louče se s nimi — že jim svým časem zprávy zasílati budu o zdaru své cesty jakož i o zdejších poměrech, a sice bych nemusil na mnoho stran psáti, že budu psáti do milého „Blahověsta“ našeho, který pak zprávy zaslané laskavě dále rozšíří. Musím tedy splniti daný slib, ač jsem se poněkud opozdil. O odchodu mém nechci šířiti slov — byltě trpký; neboť není to lehké, přetrhnutí ty vazby, které člověka poutají k rodné zemi, pokrevencům a známým, a mimo to byl jsem polekán děsnou zprávou o žalostných poměrech zdejší české obce; praveno mi, že zde nic nepořídím a cesta má že bude marná. — Těžký tedy jsem musel přestáti boj, v kterém by málem byla klesla síla moje; toliko důvěra v Pána Boha, pro něhož jsem tu obět přinášel, a povzbuzující slova nej. důst. mého p. biskupa Budějovického daly mi vytrvalosti. Nebudu též vypisovati cestu svou; toliko krátce podotýkám, že dne 9. září (m. r.) vstoupil jsem v Bremenách na parní loď, a po přestálé strašné bouři mořské, v níž duše moje pocítila úzkosti smrti, uzřel jsem dne 26. září břehy Americké. Přistáli jsme v New - Yorku, odkud jsem třetího dne nastoupil po suché zemi další cestu svou. Co jsem o rychlosti jízdy na zdejších železnicích slýchal, není nikterak přehnáno; jde to skutečně o život, a není divu, že se zde tolik neštěstí každoročně přihází. Dne 31. září pozdě večer dorazil jsem k cíli pouti své, a na den sv. Františka Seraf. — 4. října, byl jsem generálním p. vikářem české obci představen a uveden v úřad svůj. Nelze vypsati tu radost, jakou jevíli zdejší kat. krajané naši nad mým příchodem; byltě však již svrchovaný čas, aby jim duchovní pomoc přišla. Jeť zdejší česká obec tou nejstarší českou obcí v Americe, ale neblahým jakýmsi osudem nechťelo to zde nikterak ku předu. Dřevěný kostelík, před jedenácti roky na prozatím vystavěný, stojí až posud, pod kostelem je školní světnice,

ve které se však z nedostatku vhodného učitele nevyučuje; kněžský příbytek, do něhož se jde přímo ze sakristie, jest hned při kostele pod jedním krovem, což vše — zvláště při prvním spatření — působí ne velmi příjemný dojem. Mimo to byl kostel až posud stížen dluhem více jak 2000 dolarů, učiněným hned při stavění kostela, kterýžto dluh však nikterak zmizeti nechtěl. A osada sama? Počítá se zde v městě mnoho tisíc Čechů; ale jak málo drželo se jich v duchovním ohledu pohromadě! Může se říci, že celé dvě třetiny se odštípily, jedna z nevěry a druhá z hostejnosti neb z omrzlosti nad neblahým stavem kostelních poměrů. České jméno bylo zde pokáleno, čest našeho lidu nohama šlapána a veškerá vina přičítala se lidu samému, a přec — nebyl tím vinen náš lid. Zbyl jen malý hlouček těch věrných, kteří ještě doufali v lepší budoucnost, ale i ti již začali potrácet naděje; neboť půldruhého roku měli zavřený kostel a nebylo kněze, jenž by jim službu Boží konal. Odtud ta radost jejich, když jsem přišel. Z počátku jsem se zhrozil nad tím stavem, v jakém jsem osadu našel, a nad tím úkolem, který mi zde nastával; však čím dále tím více nabývám naděje a důvěry v lepší budoucnost. Ukazují náš hodný lid při svých skrovných službách hmotných — jest to vesměs řemeslnická a pracující třída — takovou horlivost a obětavost, že se tomu člověk podiviti a srdce kněze zaraďovati musí; mnohý z těch, jenž se byli odchýlili, přihlásil se již opět; — mnohý vlašný se opět rozehřívá; může se říci, že zde patrně Pán Bůh sám působí. S dluhem jsme již hotovi, a teď se chystáme zakoupit nové místo, kde by se buď nová škola neb nový kostel stavět mohl; máme mnoho na starosti — stavět kostel, školu a faru. Bude k tomu zapotřebí mnoho, mnoho peněz, a síly naše jsou skrovné, avšak tím pevnější jest naše důvěra v Pána Boha, a doufáme jistě, že nebudeme zahanbeni.

Mohl bych již skončit tento první dopis svůj, ale mám ještě něco na srdci. As před 14 dny dostal jsem list z jedné české osady v Severní Americe státu Jova, kde tamější rodáci naši též veškeré duchovní pomoci zbaveni jsou. Mají tam všechno již zařizeno a po nějaký čas měli tam již také svého duchovního správce, vp. Urbana, jehož jméno se zlomkem dopisu v loňském Blahověstu bylo uveřejněno. Nyní však jest týž kněz jinam dán, a krajané naši jsou

opuštěni. I obrátili se ke mně s úpěnlivou prosbou, abych buď sám — opustiv St. Louis — k nim se odebral, aneb kdybych jim některého horlivého kněze z Čech povolati mohl. Jelikož mně nemožno, opustiti nynější stanovisko své, poradil jsem jim, aby se cestou ordinariatu obrátili na nejdůst. episkopat český, a já že také ohlásím již napřed jejich duchovní potřeby a žádost o českého kněze. I ptám se tedy jménem ubohých krajanů našich: Nepřihlásil by se žádný z mladších a zbožných duchovních spolubratrů v Čechách, kterýby pro čest a slávu Boží a pro spásu opuštěných rodáků našich podvolil se spastitelnému úkolu tomuto? Jeť to sice s obtížemi spojeno, ale tím požehnanějšího ovoce lze očekávati. Neznámost angličtiny by tu nevadila, neboť v tamější osadě mělby pouze s českými krajany a katol. Němci co dělati. Peníze na cestu by mu poslali napřed.

A ještě jednu takovou prosbu. V znamenitém městě Chicagu v státu Illinois (též v Sev. Am.) nalezá se mnoho tisíc Čechů a právě si tam dostavěli kostel se školou a farou, ale nemají žádného kněze. Přihlásil se tam sice jakýsi kněz, rodem Moravan, chtěje převzít tamější duchovní správu. Jelikož ale žádných průvodních listin od svého ordinariatu nemá, a vůbec se neví, skutečně-li knězem jest, nechce mu p. biskup Chicagský tamější českou osadu svěřit, nýbrž dal mi psáti, zdaž bych nevěděl o některém dobrém knězi v Čechách, bych jej vybědl ku přijmutí duchovní správy české v Chicagu. Odeslal jsem odpověď nejd. p. biskupovi podobnou té, jakou jsem dal českým krajanům v Jově, a jak mím, bude co nejdříve uveřejněna též žádost Chicagských o českého kněze. Kéžby jen brzy některý upřímný kněz přišel, jestiť ho na obou místech náramně zapotřebí, nemá-li jméno českých katolíků ještě více zde býti zlehčeno a potupeno, nemá-li nevěra a mravní zkáza zcela zachvátit ubohé krajany naše. Ale pravím „upřímný,“ svědomitý kněz; neboť jestliže nehodný kněz všude církvi a spase duší lidských škodí, jestiť to zvláště zde v Americe. Bůh sám pomozí!

Jestliby který z vel. pp. spolubratrů, chtěje sem se odebrati, žádal si nějakého vysvětlení neb rady, nechť se jen na mne obrátí*), milerád každému posloužím. Prozatím s Pánem Bohem!

Josef Hesoun.

*) Red. „Blah.“ udá adresu; též expedice t. listu.

KRONIKA.

Z Prahy. JEmin. nejdůst pan kardinál arcibiskup zamýšlí vykonati letos první visitační cestu mezi 22. dubnem a 13. květnem; v tom čase hodlá navštívití veškeré farní osady vikariátu *Bystřického*.

— Pobožnost *40hodinná* bude se konati 1.—5. března u sv. Petra a Pavla na Vyšehradě.

— Alumnův arcib. semináře a kleriků řeholních, jimž JEmin. nejdůst. pan kardinál minulou neděli udělil první *tonsuru*, bylo 40, těch, jenž dnes přijmou *nižší svěcení*, jest 39.

— Pan Ant. Veit, majitel statku Libochova, dá na místo kamenné sochy sv. *Václava* na náměstí téhož jména postaviti sochu *kovovou* a uzavřel, jak „*Národ*“ praví, v té příštině již smlouvu s dílnou Schwanthalerovou v Mnichově. Socha má býti zhotovena do konce září t. r.

— *Umrleři roucho kněžské.* Zemřelý kněz má dle předpisu „*Ritualu*“ do rakve uložen býti přioděn jsa svým obyčejným každodenním oblekem a klerikou (talárem), svrchu pak posvátným rouchem mešním (amictu, alba, cingulo, manipulo, stola et casula) barvy fialové. Na hlavě měl tonsuru a svůj biret. Zajisté si přeje každý kněz, aby církevní roucho obětní, v němž od svého posvěcení na kněžství téměř každodenně vstupuje k oltáři Páně, i po jeho skonání dáno bylo jeho bezduchému tělu co církevní roucho umrlčí. Ješto však od jednotlivých, namože též chudých chrámů žádati se nikoli nemůže, aby z jejich zásoby zesnulému knězi mešní roucho dáno bylo, a ješto při nastalém úmrtí zjednání takového paramentu nezřídka s obtížemi spojeno bývá, budou si bezpochyby mnozí kněží přát, aby již za živa si zřídili umrlčí roucho své, a to tím více, jelikož tohoto mešního roucha v životě svém k sloužení mše sv. používati mohou, při čemž zajisté neopomenou prositi Boha za šťastnou hodinku smrti. Aby všem těmto zbožným přáním bylo vyhověno, činí kongregace *Milosrdných Sester* v Řepích u Prahy známo, že řečená umrlčí roucha kněžská zhotovuje. Jeden takovýto parament leží v nově zřízeném domě Mil. Sester u sv. kříže v Praze (v Hluboké cestě pod Strahovem) na ukázkou. Zálezejte z humerálu, alby (pro rakev jen bavlněné), cingula, manipulu, stoly a kasuly (z thibetové látky barvy fialové) i s příslušenstvím na kalich (velum, bursa, palla) k sloužení mše sv., stojí jenom 12 zl. r. m. Žádá-li se toliko manipulu, štola a kasula, stojí 8 zl. 30 kr. r. m. Před zásilku dávají se paramenty dle církevního řádu požehnati. (Dle „*Ord. L. arcid. Pražské*.“)

— *Ze Staré Boleslavi.* Za v Pánu zesnul. v. důst. p. Jana *Mařana*, kan. scho-lastika u sv. Víta na hradě Pražském, měli jsme v zdejších kostele bl. P. Marie dne 5. t. m. slavné requiem, jež sloužil vd. pan kanovník starší Jos. Horčice u přítomnosti obou ostatních pp. kanovníků. Vel. duchovenstvo zdejší přisluhovalo. K tomu nás vedla nejen láska a uctivost k zemřelému, alebrž i vděčnost za to, že v poslední vůli své převzácný kříž (pectorale) a mnohé paramenty k pontifikálním službám Božím příslušně věnoval chrám Matky Boží Staroboleslavské, ačkoli při něm ani důstojenství ani příjmů nikdy neměl. At odpočívá v svatém pokoji! —č—

— V *Krbickém* farním chrámu Páně (u Kadaně) složil v ned. Devítník býv. *evangelický pastor*, nyní vlastník hospodářství v Malkově, pan Ant. *Martius*, veřejně *vyznání víry katolické*. Nar. v Aši r. 1794 byl od otce svého, evang. pastora, záhy dán na studie, jež na vysok. školách v Jeně dokončil. Za války francouzské vstoupil Martius do pruského pluku husarského, v němž co důstojník bojoval r. 1812—1814 v bitvách u Chlumu, Drážďan, Lipska a u Waterloo. Po uzavřeném míru r. 1814 vystoupil z vojska a konal z ponuknutí slovatného učence a přírodozpytce Alexandra z Humboldtů vědecké cesty po Francii, Německu, Polsku a Rusku; načež od vys. školy Jenské vyznamenán byl diplomem doktora filosofie. Göthe byl mu přítelem a příznivcem. R. 1816 povolán jest za evang. faráře do Schönbergu v Sasku, kterýžto úřad až do roku 1842, tedy 26 let zastával, načež o propuštění požádal a úřad složil. Od té doby zdržoval se v Čechách a posledních 13 let ve vsi Malkově, kdež si malé hospodářství zakoupil. Dávno již chovaje v srdci přání, aby přináležel k církvi katolické, žil s katolickými sousedy svými v pokoji, kteříž si ho vážili a jej milovali. Nikdy se Martius nevyslovil nepřívětivě o církvi katolické, alebrž byl jí láskou oddán, tudíž i často katol. služby Boží navštěvoval. Jediný jeho syn, rolník v Řečici, přiznal se v loni v těžké nemoci k víře katolické, což i jím pohnulo, aby dávnou touhu svou ve skutek uvedl. Po nutných přípravách přijat jest tedy v neděli Devítník za náramného účastenství věřících do lůna církve katol. Když p. farář Frant. Schröpl v řeči své o pravdě a vysoké ceně sv. víry katolické na něho obrátil slova evangelia, řka: „Těž Vás volá dnes Bůh na vinici svou,“ byl hluboce pohnut on i veškeré shromáždění. Pevným, daleko srozumitelným hlasem říkal pak Tridentské vyznání víry a s velikou nábožností přijal sv. svátosti. Milost

Boží budiž s ním. Mnozí učenci z cizozemská navštěvují tohoto starečka v jeho skrovném obydlí na malé vesničce, nalezajíce v něm velice učeného přírodopysce, jenž má důležitou sbírku přírodnin. Francouz slyší tu mluvit mateřským jazykem svým, jako doma. V rolnictví vykonal Martius věci veliké. Nikdo by nehledal v tomto kmetu, jenž sprostně se šatí a v skrovném obydlí mírně se žije, muže učeností slynoucího, jehož si zejména cizozemci vysoce váží. (Prag. Ztg.)

— Od Rumburku přinesly mnohé časopisy (Salzb. K., Boh., Gemeindeg. atd.) zprávu o *podivném uzdravení*. Ve Filipisdorfu, farnosti Georgswaldské, u hranic Saských žije svobodná, 5. června 1835 naroz. panna Maria Magdalena Kade v domě ženatého bratra svého, tkadlce. Jest sprostná, upřímně nábožná, vřelá citelkyně nejbláh. P. Marie. Od svého 19. leta trpěla mnoho křečí, a před rokem objevil se na ní zlý, puchýřovatý lišej mokrý, jenž přes všecko lékařské ošetřování se po levém boku rozšířil. Prs hnojil se ustavičně, a z několika hlubokých ran, jichž lékař Jos. Ulbricht denně dvakrát vlažnou vodou vymývá a mastí obkládá, dával, vycházel nesnesitelný puch, tak že domácí i vlastní bratr nemocné se vzdalovali. Ubohá trpěla bolestí hroznou a zeslábla, tak že sama lože svého opustiti nemohla, nýbrž musela od bratra přenášena býti, při čemž po každé omdlela a dlouho bez sebe ležela. Vel. p. kaplan, jenž jí 21. prosince sv. svátostmi přisluhoval, musel ustati, až se z mdloby své zpamatovala. Svrchu jmenovaný lékař z Georgswaldu a dr. Gröhlich z Gersdorfu v Sasku prohlásili, že zlá nemoc v raku se proměňuje. Nejhůře bylo nemocné 11. a zvláště 12. ledna. Za dne několikrát omdlela v rukou bratra svého, naposled jí pomáhal o půlnoci; načež se s rodinou odebral na půdu k odpočinku. U nemocné zůstala přítelkyně její Veronika Kindermannova; opodál na stole stála hořící svíce. Chorá pravila přítelkyni své, že trpí mnoho, ale že Bůh jí neuloží více, než by sněsti mohla. Po té modlí se spolu modlitbu sv. Bernarda: „Rozpomeň se“ (Memorare.) O 3. hod. s půlnoci otevřely se dveře a zdálo se, jakoby někdo byl vstoupil. Veronika se ulekla, ale nemocná ji upokojila říkouce, že to dělník z fabriky, jenž u nich přenocuje, se dívá, kolik by hodin bylo. Veronika byla ospalá, a vidouc, že nemocná tiše se modlí a ničeho neřádá, rozsvítila lampičku, zhasila svíčku a usedla k posteli, načež majíc hlavu na polštáři u nemocné usnula. Asi o 4. h. z rána byla probuzena pravou rukou nemocné. Vstanouc uzkoušela trpitelku,

ana chvějíc se oběma rukama tvář si zakrývala a na spěch dí: Klekni, Maria jest tuta! V světnici bylo světlo jako o polednách, kteréhožto světla nemocná sněsti nemohouc, oči si zakrývala. Třesoucím se hlasem říkala „Magnificat“: „Velebí duše má Hospodina“ a když vyřkla slova: A zplesal duch můj v Bohu Spasiteli mém—stála u lůžka jejího bílá postava ženská s korunou skvoucí na ozářené hlavě, kterážto líbezným hlasem k nemocné pravila: „Dítě mé, nyní se to zahojí“ — a zmizela. Světnice byla ještě několik okamžiků jasně osvětlena, a pak nebylo viděti leč slabý kmit lampičky. Přítomná Veronika Kindermannova nic z toho neviděla a neslyšela, avšak na žádost nemocné povolala domácí, k nimž ona pak volala: Bratře, Maria tu byla. Já jsem zdráva! Měli za to, že v horečku upadši takto blouzní. Ale když ona, co se stalo, obšírně vyprávěla, bolesti necítíc na rány sahala, když odstranivše obvazky shledali jizvy až na malé místočko čerstvou kůži potažené a zacelené a též všechen zápach byl zmizel, užasli se a pohnuti jsouce, modlili se s uzdravenou „Magnificat“ až ku konci. Kteráž pak sama vstala z lůžka a od té doby zdráva jsou a silná, koná práce své, velebic pokorně milosrdenství Boží, jehož nehodnou býti se vyznává. Dne 20. ledna šla do farního kostela půl hodiny vzdáleného na slavnou mši sv., kteráž se k její žádosti sloužila na poděkování Pánu Bohu za její podivné uzdravení a přijala veřejně sv. svátosti. Chrám Páně byl přeplněn nábožným lidem z blízka i z daleka. Pohnutí v osadě a ve vřkolu jest veliké i zamýšlejí stavení, v němž se to podivné uzdravení stalo, zakoupiti a na tom místě na památku vystavěti kostel. K tomu cíli již upsáno a složeno mnoho tisíc zlatých.

Z Říma. Známo jest čtenářům Blah., že nedávno v chrámě sv.-Petrském zřízen byl skvostný pomník papeži Pioví VIII. Představuje Pia VIII., an kleče a s rukama sepjatýma se objevil před soudcem věčným. Spasitel vztahuje k němu ruce a sv. Petr a Pavel představují jej Ježíši Kristu. Na základě pomníku vypodobněna jest moudrost a spravedlnost v práci vypouklé. Odhalení tohoto pomníku použil „Osservatore Romano“ k uveřejnění stručné zprávy o *hrobích veškerých papežů*.

Papežové prvňích století církve sv. pochováni jsou v katakombách. Když pronásledování křesťanů ustalo, byli papežové pochováni na pahorku Vatikánském v basilice zasvěcené sv. ap. Petru a Pavlu. Toho druhu hroby, jichž zub času ušetřil,

nalezají se posud v kryptě pod nynějším velechrámem sv.-Petrským. — Od 9. věku pochovávali se papežové jednak u sv. Jana na Lateráně, a to pro blízkost sídla papežského, jako Silvester II., jednak v cizině, jako Řehoř VII. v Salerně (ve vyhnanství). Ale hrob Bonifacia VIII. jest v kryptách sv.-Petrských. — Pokud papežové meškali v Avignoně, nalezaly tělesné jejich pozůstatky posledního místa odpočinku ve Francii. Za času roztržky na západě (schisma occidentale) papežové z větší části na útek jsouce umírali a mimo Řím pochováni jsou, tak Řehoř XII. v Recanati, Alexander V. v Boloni, Jan XXIII. ve Florencii, Martin V., jenž schisma ukončil a v Římě zemřel, má svůj hrob v chrámě Lateránském. — Pozdější papežové odpočívají v rozličných chrámech věčného města. Eugen IV. byl ve vyhnanství, zemřel však v Římě. Pius II. skončil v Ankoně, ale tělo jeho přeneseno do Říma. — Za času přestavování chrámu sv.-Petrského porušeno jest pomníků mnoho, některých též přeneseno do jiných chrámů, tak Pia II. a Pia III. k sv. Ondřeji „della Valle.“ — Julius II. odpočívá u sv. Petra „ad vincula“ (v okovech) pod Mojžíšem od Michel Angelo. Jeho nástupce Leo XII. pochován u Panny Marie „sopra Minerva,“ jakož i Klement VII., Pavel IV., Urban VII. a Benedikt XIII. Nástupce Leona X., Hadrian VI., má svůj hrob v německém národním kostele „S. Maria dell'Anima.“ Kosti Mikuláše IV., sv. Pia V., Sixta V., Klementa VIII., Pavla V. a Klementa IX. odpočívají v chrámě „S. Maria maggiore“; Pavla IV. v S. Maria degli Angeli; Innocence X. u sv. Anežky (S. Agnese); Řehoře XV. u sv. Ignáce; Klementa XIV. v hl. chrámě jeho řádu (Minoritů) „agli Apostoli.“ — Konečně kdokoliv již navštívil nynější chrám sv.-Petrský, zajisté pln podivení postál u náhrobků Pavla III. od Viléma della Porta, Urbana VIII. a Alexandra VII. od Bernini-a, Řehoře XIII. od Rusconi-a, Řehoře XIV. a Leona XI. (o němž nápis pomníku pro jeho kratičké panování dí „ostensis magus quam datus“) od Algardi-a, Klementa X. od Rossi-a, Innocence XI. od Monnot-a, Alexandra VIII. od Josefa Verlosi-a a Angela de Rossi, Innocence XII. od Valle-a. Klement XI. odpočívá v sále kapitolním. Pomník Benedikta XIV. jest dílo Brucci-ovo, Klementa XIII. a socha Pia VI. jsou mistrovská díla od Canovy. Náhrobek Pia VII. zdělal Thorwaldsen, Leona XII. Fabris a Řehoře XVI. Amici.

— Při chrámě Barnabitův „S. Carolo ai Catinari“ zřizuje se *spolek k rozšiřování dobrých spisů*, jemuž sv. Otec udělil hojných odpustků.

Z Japonska obdržel sv. Otec nedávno sbírku haléře sv.-Petrského. Obnáší sice jenom 600 frankův, avšak list tamějších chudých křesťanů, jenž dárek ten zaslali, místo, odkud došel, jakož i vzpomínky, jež země ta vzbuzuje, dodávají tomu skrovnému daru zvláštního významu.

Literní oznamovatel.

— Albacha „*Posvátní zvukové.*“ Modlitby a uvažování pro vzdělané paní a panny. Přel. dr. Innocenc Ant. Frencl. Čtvrté, pilně prohlédnuté a zcela opravené vydání od kněze J. Herčka. Nákladem knihkupectví B. Stýbla v Praze. S mnohými ocelorytinami str. 408. Obsah této valně rozšířené a vůbec oblíbené modlitby knihy jest znám, vydání toto (čtvrté) sličnou latinkou na pěkném papíře jest úhledné, skvostné.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnul:

- p. Klement *Hammer*, děkan v Jáchimově, čestný gener. vikář arcibiskupa Cincinnati-ského v Americe, jehož skut. radou a farářem Cincin. až do r. 1860 byl, 15. ún. (nar. v Jáchimově 7. list. 1809, posv. 25. červce 1833.)

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- P. Jakub *Dvořák*, prem., farář v Šárce-Nebošicích, za faráře v Kmetiněvsi;
- p. Ant. *Čížek*, proz. admin. v Petrovicích, za proz. kapl. do Podčepic;
- p. Jan *Heindl*, kaplan v Přimdě, za proz. kapl. do Halsu;
- p. Frant. *Libovický*, za fund. kapl. do Prusin;
- p. Václav *Dědina*, za koop. do Ondřejova.

V biskupství Litoměřickém.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Jos. *Javůrek*, vychov. bar. Dobřenských, za koop. a katech. hl. školy v Mělníce;
- p. Jan *Kára*, kaplan v Mladé Boleslavi, za kapl. do Rovenska.

V biskupství Budějovickém.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Jan *Štraboch*, kaplan, za adm. v Husinci;
- p. Jan *Kubiček*, neom., za proz. kaplana do Čestic; kdež
- p. Jos. *Velan*, síd. kaplan na Kalvarii, dán na prozat. odpočinek.

Uprázdňené místo:

Husinec, fara, patr. kníž. Schwarzenberga, do 26. března.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kniž. arcib. semi-
náři číslo 190—I.

Expeditice:
v kat. knižkupectví
B. Stýbla,
na sv. - Václavském
náměstí, čís. 786—II.
Nedošlá čísla rekla-
muje nejdéle
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasý katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

Předplácí se
v expedici
i u všech rádných
knihupectví
na rok: 2 zl. 50kr.
na půl: 1zl. 30kr.

Po poště:
Celoroč: 3 zl. — kr.
půlroč: 1zl. 55kr.

Předplacení čtvrt-
letní se nepřijímá.
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bidné čini národy.“ (Přisl. XIV. 34.)

Neděle smrtelná.

(Nástin rozjímání.)

Pohlížeje na kříž, slyšíme v du-
chu slova poučení, útěchy, povzbu-
zení a výstrahy. Dnes však jsou
kříže v chrámech našich rouškou za-
haleny. A proč? Na otázku tuto od-
povídá sv. evangelium slovy: „Židé
cháпали kamení, aby házeli na Něho,
Ježíš pak se skryl a vyšel z chrámu.“
Nebál se ukamenování, chtěl umřítí,
ale ještě nepřišla hodina jeho.

Světlo se skrylo, a Židé ho více
nepoznali ani a) ve vysoké radě, kdež
odsuzujíce Pána v zaslepenosti své
zcela zapomněli na jeho učení, na je-
ho zázraky, na jeho uzdravování, na
všecka jeho dobrodiní. Nepoznali Ho
b) ani v zahradě Gethsemanské, když
velebným slovem jeho: „Ját jsem,
koho hledáte,“ jako bleskem omrá-
čení k zemi klesali. Nepoznali Ho c)
ani při bičování a trním korunování,
když klekajíce před Ním se posmí-
vali: „Zdráv buď králi židovský!“
Nepoznali d) ani na kříži, nesrozuměli
slovu: „Nevědí, co činí,“ ani výroku:
„Jistě Syn Boží byl tento!“ Nepoznali
ani e) v zmrtvých vstání ani při na-
nebe vstoupení. Pán skryl se před
nimi. „Bůh váš jest, a nepoznali jste
Ho.“ (Jan 8, 55.)

Pán skrývá se i před námi, když
chápeme kamení hříchů, abychom há-
zeli na Něho. On skrývá se před
hříšníky 1. zjevnými, 2. i tajnými.

Skrývá se před nevěrci, posměvači a
před rouhači. Skrývá se před hano-
biteli dnů svátečních, utlačovateli vlast-
ních rodičů, před vražedníky duší,
smilníky, cizoložníky atd. Jsou, kdož
se svými hříchy a nepravostmi ho-
nosí a vychloubají: světlo se skrylo
před nimi. — Jsou však i hříšníci
tajní, kteří se počestnými, bohaboj-
nými, ctnostnými dělají, jsou, jenž
lásku k bližnímu v ústech a nenávisť
v srdci mají; čili, jak dí Písmo:
„Kterž mluví pokojně s bližním
svým, zlost pak jest v srdcích jejich.“
(Žalm 27, 3.) „Běda dvojitému srd-
cem a hříšníku na zemi kráčeajícímu
dvojími cestami.“ (Sir. 2, 14.) „Ohav-
ností jsou Hospodinu rtové lživí.“
(Přisl. 12, 22.) Jsou pokrytci, jimž Pán
do srdcí hledí, ale oni Ho nevidí,
jsou licoměrní, jež Pán zná, ale oni
Ho nepoznávají, nejsouce osvíceni
světlem jeho. Jsou, jenž se domní-
vají, že hříchu nemají a pokání ne-
potřebují, jsou křesťané vlažní, jež
Pán vyvrhuje z úst svých. Jsou te-
dy mnozí, před nimiž se Pán skrývá
a zahaluje. Zdali i před tebou? Či
ty hříchu nemáš?

Odvrzme hřích a spadne rouška
s kříže. Očistme se v stolici zpovědní
a Pán ukáže nám u stolu svého tvář
svou. Choďme v světle přikázání Bo-
žích a Pán bude s námi, nyní i v
hodinu smrti naší, vždycky, neb On
sám řekl: „Amen pravím vám, bu-

de-li kdo zachovávatí řeč mou, neu-zří smrti na věky.“

Katechismus sv. kříže.

(Rozjímání postní.)

V. Kapitola čtvrtá.

Kříž pramen milosti.

„Přistupmež s doufáním k trůnu milosti, abychom došli milosrdenství, a nalezli milost k příhodné pomoci.“ (Žid. 4, 16.)

Vypravuje se, že císař Theodosius II. rozdav chudým státků svých, procházel se v paláci svém, přemýšleje o prostředcích, aby nouzi a bídě dále pomocí přispívatí mohl. I spatřil na podlaze mramorovou desku, na které bylo vyryto znamení sv. kříže. Aby nebylo po sv. kříži šlapáno, rozkázal desku vyndati; ale pod ní nalezena druhá, třetí, rovněž křížem znamenáná. Když všechny vyndány byly, objevil se velký poklad, kteréhož dobročinný císař vynaložil k prospěchu nuzných poddaných.

Kříž Páně objevil Theodosiovi poklad zlata a stříbra; nám kříž Kristův na Golgotě vztýčený stal se příčinou požehnání, milosti, života. Hříchem Adamovým mnoho jsme ztratili, ale ve sv. kříži více jsme nabyli, než jsme byli pozbyli. „Kde se rozhojnil hřích,“ píše sv. Pavel, „tu se více rozhojnila milost.“ (Řím. 5, 20.)

Pán Ježíš vise na kříži s roztaženými rukama, podává všem zásluhy svého umučení. On se stal chudým, abychom my bohatými učinění byli. On byl zraněn, abychom my nabyli zdraví. On umřel, abychom my živi byli. Na stromě sv. kříže uzrálo ovoce krvavé, kteréž však dává život každému, kdož ho požívá. Ze stromu toho vyprýštil se sedmý pramen sv. svátosti, v nichž, posvátných to nádobách, uložena jest krev Páně k našemu očistění, ospravedlnění, posvěcení a posilnění. „Přistupmež s doufáním k trůnu milosti, abychom došli milosrdenství, a nalezli milost k příhodné pomoci.“ (Žid. 4, 16.)

Kříž jest *pramen milosti*, které nám Pán Ježíš ve sv. svátostech rozdává; my však *nesmíme milosti Boží odpirati, nýbrž s ní věrně a snažně pracovati.*

Kříž Páně jest *pramen milosti*. Přijímajíce svaté svátosti, býváme znamenáni sv. křížem, na znamení, že milosti, které se nám v nich udělují, Pán Ježíš na kříži nám vydobyl. „Dřevo kříže,“ dí sv. Bernard, „květe neustále, z něho se pučí život a prýští se balsám duchovních milostí. Není to strom planý, nýbrž štěpný strom života; pro ty, kteří se ho drží, jest to strom ovocný, spásenosný.

První pramen činoucí se ze sv. kříže jest *svátost křtu*. Člověk přináší s sebou na svět hřích zděděný po prvních rodičích, jest synem Božího hněvu, jak dí sv. Pavel (Efes. 2, 3.) Krev Kristova však na křtu sv. nás obmyla, posvětila, ospravedlnila, zbavila nás hříchu, všech časných i věčných trestů, učinila nás syny Božími, dědici věčného spasení, dětmi církve svaté, vtiskla duši naší nezrušitelné znamení, vtípila nám etnost víry, naděje a lásky. A my z vděčnosti zasvětili jsme se tehdaž Kristu, na kříži umučenému, odřekli se ďábla, vši pýchy i všech skutkův jeho. „Kříž jest korouhev,“ dí Tertulian, „při které všickni křesťané na křtu sv. Bohu svému věrnost slubují.“

Druhý pramen prýštící se ze sv. kříže je *svátost bířmování*. Člověku na křtu sv. obmytému ponechána jest zlá žádostivost, kteráž činí, že bývá mdlý a slabý bojovník Kristův. Avšak tu se k nám ve svátosti bířmování sklání Božský Spasitel, podává nám co zbraň svůj svatý kříž, abychom v boji s tělem, světem a ďáblem vítězství a koruny nepomíjející dobyli, uděluje nám milosti, bychom víru svou veřejně vyznávali, podle ní živi byli. Biskup maže čelo bířmovance sv. křížem, říká: „Znamenám tě znamením kříže, a bířmuji tě křížem spasení ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého.“ Proč to činí na čele? Nepostačí býti cítelem a vyznavačem Ukřižovaného jen v srdci — toť skryto jest; nepostačí víru jen ústy vyznávat, když by k tomu vybidnut byl; jsou okolnosti, kdy křesťan veřejně co křesťan objeviti se musí. „Tehdaž za kříž se nestydím,“ praví sv. Augustin, „když ho nemám v srdci ukrytý, nýbrž veřejně na čele ho nosím.“

Třetí a nejpřednější pramen, jenž se řine ze sv. kříže, jest *nejsvětější Svátost oltářní*, v kteréž ve způsobách chleba a vína v pravdě, skutečně a podstatně přítomen jest týž Bůh-člověk, jenž na kříži pněl. Pán Ježíš sedí s učeníky svými při poslední večeři, ví, že brzy budou osiřeli, hledí na ně s útrpností. Mocně vzplápolal oheň lásky v srdci jeho. On chce s nimi povždy býti, i po smrti své na kříži. I bere chleba, dobrořečí, láme, dává učeníkům svým, říká: „Vezměte a jezte: totoť jest tělo mé.“ (Mat. 26, 26.) Pak bere kalich, díky činí, dává jim říká: „Píte z toho všickni; neb toť jest krev má nového Zákona, kteráž za mnohé vyлита bude na odpuštění hříchů.“ (Mat. 26, 27. 28.) Tímto způsobem Pán Ježíš vždy s námi zůstává.

Není-liž Svátost oltářní ten nejvznešenější vynález lásky? Mohl-li nám Pán dátí více než sebe? „Kde jest pastýř,“ volá sv. Jan Zl., „jenž by ovce své krmil svou krví? To učinil toliko Kristus. On krmí ovce své vlastním tělem, vlastní krví, a co nejúžeji s nimi se spojuje.“ O Ježíši nejlaškavější, krm duše naše tělem, krví svou, abychom Tebou očištění, posvěcení, s Tebou na věky spojení byli. Avšak netoliko pokrmem duší našich, nýbrž i ustavičnou obětí za hříchy naše chtěl býti Pán Ježíš; proto pravil, když měnil chleb v tělo své a víno v krev svou: „To čiňte na mou památku.“ (Luk. 22, 19.) Při mši sv. obnovuje se obět smíření na kříži dokonaná, při ní staví se nám před oči sv. kříž, a na něm Beránek Boží, jenž na Golgotě dokrvácel, za nás opět se obětuje způsobem nekrvavým. On při mši sv. sstupuje s nebe, stává se obětí, a s tímto pokladem přistupujeme my k trůnu Božího milosrdenství, volajíce: „Otče! viz obět Syna svého, smiluj se!“ Otec se zalíbením pohlíží na obět tuto, odpouští nám viny. — Mše sv. jest vždy trvajícím památkou smrti Ježíšovy na kříži, proto při ní tak často sv. kříž dělati vidíme.

Čtvrtý pramen, jenž vyskakuje ze sv. kříže, jest *svátost pokání*. O té péče a lásky našeho Vykupitele! On dobře věděl, že mnohé ovce, které na křtu sv. do svého ovčince přijal, od stáda jeho zabloudí, že člověk na křtu sv. očištěný hříchy svými malomocným se stane, ale Pán Ježíš hledá jej ztraceného; ve svátosti pokání připravil proti jeho malomocenství lék z nejdražší krve své. Hříšník stává se kříži Páně nevěrným, ale církev sv. drží mu kříž před očima, volajíc: „Viz, cos učinil,“ a těšíc: „Pojď, a očist se v krvi Beránkově.“ Hříšníče, jako Magdalena utíkej se k nohům Kristovým ve svátosti pokání, pros Jej s Petrem, aby nejen nohy, nýbrž i tělo tvé i duši tvou od skvrn hříchů obmyl, otevři Mu srdce své, aby tam vplynula krev Jeho, ona smaže hříchy tvé. Ve svátosti pokání jest kříž Páně to spasné dřevo, jehož-li se přidržíme, nezhyne.

Pátý pramen, jenž se řine ze sv. kříže, jest *svátost posledního pomazání*. Pán Ježíš na hoře Olivetské postaven byl v úzkosti smrtelné, pot jeho učiněn jest jako krůpěje krve tekoucí na zem; On pněl na kříži opuštěn od Otce svého; On snášel všecky hořkosti a bolesti smrti, aby tím sladší a lehčí učinil smrt svým vykoupencům. Spasiteli na kříži podávali zluč a

ocet k občerstvení; k nemocnému však přichází sám Pán Ježíš, aby jej tělem a krví svou posilnil na cestu do věčnosti, a ve svátosti posledního pomazání uděluje mu síly k odpirání útokům a pokušením ďábelským, podává mu pomoc proti přílišnému strachu smrti a soudu. Jak blaže tomu v hodině smrti, jenž se v životě o kříž Páně opíral! Kříž mu bude klíčem, kterým si nebe otevře; příbuzní i na hrob mu postaví kříž, na znamení, že tu odpovídá bojovník Ukřižovaného, jenž v tomto znamení vždy doufal blaženost věčnou.

Šestý pramen, prýstící se ze sv. kříže, jest *svátost svěcení kněžstva*. Ukřižovaný jest Král, jenž s trůnu kříže nad celým světem vládne. I vyvolil si zvláštní sluhy, kteří by ovoce sv. kříže všem rozdávali, mši sv., tuto nekrvavou obět novozákonní na památku smrti jeho přinášeli, učení kříže světu hlásali. Kněžstvo jest předními bojovníky v táboře Kristově, ve kterémž korouhev sv. kříže vlaje, ono stojí na stráž, aby se vlci nevedrali do ovčince Páně. Těžké jsou povinnosti těchto služebníků Páně, ale též velkou pomoc apo-silu poskytuje jim sv. kříž.

Sedmý pramen, tekoucí ze sv. kříže, jest *svátost stavu manželského*. Kněz žehná nerozlučitelný svazek manželů sv. křížem; na znamení, že jim Ukřižovaný uděluje milosti, aby v stavu svém byli až do smrti bohabojně živi, aby kříže jeho nesli s touž láskou, s kterou On nesl přetěžký kříž svůj, milovali se stále a věrně, jako On kříž svůj miloval, s něho nesestoupil, když se Mu nepřátelé rouhali. Mimo to jim dává milost, aby děti své křestansky vychovávali; je co nejdražší klenot Ukřižovaného a svůj opatrovali. Křestanský otec, jak blažen bude-li, bude-li syn svůj podoben Synu Božímu! Křestanská matka, vychovávaj děti své pro nebe, pro Ježíše, i budou tě ctíti, o tebe se starati jako On, jenž ani na kříži na Matku svou nezapomněl.

Duše křestanská, uvažujíc tyto milosti, řinoucí se ze sv. kříže, nemusí-li zvolati se sv. Františkem Saleským: „Jako matka pro dítě, než se ještě narodí, kolébku, plénky a jiné potřeby připravuje, tak i náš Spasitel dobrotivý již na dřevě kříže tobě připravil duchovní kolébku a všecko; co by ti k blahu sloužilo, všecky prostředky k spasení, k povzbuzení a k dosažení milosti, kterýmiž chtěl duši tvé dopomoci k etnostnému a bohabojnému životu.“

Ve sv. svátostech podává nám Pán Ježíš milost, které nám na kříži vydobyl;

my však nesmíme této milosti odpírati, nýbrž pilně s ní účinkovati.

Kristus Ježíš umřel za všechny lidi. „Bůh ani vlastního Syna svého neušetřil, ale za nás za všechny Ho vydal.“ (Řím. 8, 32.) Mnozí však milosti na kříži nám vydobytých, nepřijímají, a tudíž nebývají účastní zaslůh Kristových. Ve sv. svátostech podává se jim ovoce smrti Páně, oni ale nechťi ho požívat, odvrací se od něho. Jaká to bolest pro milující srdce Ježíšovo! Či není bolestné pro Něho pomyšlení, že umřel za všechny, a přece všech nespasí? Kdož milosti Boží odpírají, podobají se, jak di sv. Brigita, předčasněmu plodu matky, která za něj tytéž bolesti trpí, jako kdyby živý narozen byl. Spasitel náš znaje bídu naši, chce nás statky svými obohatiti, ale my často pohrdáme dary jeho; On milostí svou tluče na srdce naše, chce v něm přebývat, ale my je před Ním zavíráme; On osvětluje rozum náš světlem nebeským, ale my od světla se odvracujeme, chtěce blouditi raději ve tmách; On chce posilniti vůli naši, aby okovy hříšných náruživostí zlomila: my však líbajíce okovy tyto, nechceme se jich zbaviti, zřejmě pravíme, že nechceme býti vykoupenci Kristovými, nýbrž otroky ďablovými. Bůh nechce smrt hříšníka, ale mnozí vědomě a dobrovolně vrhají se v náručí časné i věčné záhubě, tak že nad nimi lká Božský Spasitel jako nad zaslepenými obyvateli Jerusalemskými: „Jerusaléme, Jerusaléme, kolikrát jsem chtěl shromáždit syny tvé, jako slepice shromážďuje pod křídla kuřátka svá — a nechťel jsi.“ (Mat. 23, 37.) Pro tyto zatvrzelce není obět kříže obětí smíření. Pán se modlil na kříži: „Otče, odpusť jim; neboť nevědí, co činí.“ Ale ti to vědí, co činí, a tudíž propadnou přísnému soudu Božímu. „Jestliže po přijetí známosti pravdy,“ di sv. Pavel, „dobrovolně hřešíme, již nám nezůstává obětí za hříchy, ale hrozná nějaká očekávání soudu a prudkost ohně, kterýž stráví protivníky.“ (Žid. 10, 26. 27.) Chtíce ujiti přísnému soudu Páně, neodpírejme milosti Boží, přijímejme ji, věrně s ní pracujme.

Jako země bez úrodného deště plodin nepřináší, aniž dešť co může zploditi bez země, rovněž by v nás marná byla milost Boží, kdybychom s ní neúčinkovali. „Štědrý jest Bůh,“ praví sv. Cyrill Jerusalemský, „a hotov k dobročinění: čeká ale na jednoho každého vlastní vůli.“ Bůh nám dává milost svou, my však s ní musíme spolupůsobiti, jinak by v nás marná

byla. Sv. Pavel mluví o velikých činech, které vykonal, o zázracích Božího milosrdenství, které skrze něho činěny byly, praví: „Milostí pak Boží jsem to, co jsem, a milost jeho nebyla ve mně marná, nýbrž hojnější než oni všickni jsem pracoval: a však ne já, ale milost Boží se mnou.“ (I. Kor. 15, 10.) Bez milosti Boží nic nemůžeme činiti pro spasení duše své, ale s ní všecko. Bůh chce spasení naše, avšak i my je musíme chtít. „Bůh tě stvořil bez tebe,“ učí sv. Augustin, „ale nespasí tě bez tebe.“

Pravdivá jsou sice slova sv. Augustina: „Rozum letí ku předu, rozhodnutí však a skutek následují zdoluhavě aneb ani následují: avšak pevná, nikoli polovičatá vůle zvítězí s pomocí Boží nade všemi překážkami, dříve neb později dosáhne cíle svého.“ Sv. Tomáš Akvinský potvrzuje pravdu tuto. Sestra jeho tázala se ho, co by činiti měla, aby život svůj napravila. Světec odpověděl, že k tomu jenom vůle je potřebí. „Zdá se mi,“ odpověděla sestra, „že bych vůli měla, však nicméně jsem vždy tatáž.“ „Měj jen pevnou, nezvratnou vůli,“ potěšil ji Tomáš, „a jistě zvítězíš.“

Zmuž se tedy i ty, duše milá, pevná vůle s Boží milostí přemůže všechny obtíže; volej se sv. Pavlem: „Všecko, mohu skrze toho, kterýž mne posilňuje.“ (Filip. 4, 13.) Přijímej horlivě sv. svátosti; jsou to vody pro duši léčivé, doly, v nichž poklady sv. kříže jsou ukryty; pracuj věrně s milostí, kterou ti v nich Pán Ježíš podává, poslušna jsouc vnučení jejího, nikoliv ale slepých žádostí; žij v ustavičném shromáždění myslí, zapírej svou vůli, smysly a tělo, abys povzbuzování milosti Boží slyšeti mohla.

Sv. kříži! obmyj nás milostmi, které z tebe plynou, napoj nás vodou skákající do života věčného. (Pokračování.)

Svědění.

Obraz ze života od Fr. Pravdy.
(Pokračování.)

VI.

Láska prý zakrývá množství hříchů, slyšel, četl Šimon Toužil a chce to zkusiti s láskou, zdali ona ho nezachrání před doléhavým trýznitelem, jenž se jmenuje svědomí. —

U Toužilů se vždycky dávaly almužny, ačkoliv se dost sporilo, a dům jejich byl vyhlášen u všech chudých a potřeb-

ných. Šimon také nikoho neodbyl s prázdnou a manželka jeho by si to byla pokládala za velikou vinu, kdyby žebráka byla odehnala.

Chodilo žebráků přemnoho. Kolikráté jeden druhému dvéře podával. Přicházely celé rodiny, otec zvlášť, matka zvlášť a děti zvlášť. Byli to líní poběhlíci, tuláci, darmochlebové. Mnohý co dostal propil a za kousek pokrmu ani nepoděkoval.

Nebylo divu, když hospodáře a hospodyní přešla trpělivost, když se na ně rozlobili a oborili, když jim dárek odepřeli.

Toužilová to nikdy neučinila a když se rozmrzela v srdci, měla i to za křivdu a vytýkala si, že almužnu poskytl nerada.

Toužil promluvil se ženou důvěrně a laskavě, aby ještě větší dobročinnost jí vložil na srdce.

Pravila: „Nikdo tolik nedává, co my.“

Řekl: „Tak to má býti, my máme tři statky a měli bychom dávatí třikrát tolik co jiní.“

„Kdo ví, jestli nedáváme,“ odpověděla mu.

„Dávejme ještě víc,“ chtěl, „mně na tom velmi záleží.“

„Proč?“ ptala se důvěrně.

Ubohý nechce a nesmí jí povědětí pravdu, a hledá výmluvu, aby ji udal jakous takous příčinu. Ona neví, ona netuší, ona nemá ani zdání, že muž zadržuje, co mu nepatří, neboť se jí s tím nikdy nesvěřil.

Hle, to je zase důkaz proti němu! Když podržel své, proč se zdráhá oznámiti ženě, co po smrti otcově učinil? Pochybuje, není si jist, ano on naschvál odpirá pravdě, již poznal, aby se sám před sebou ospravedlnil. Že ji poznal, o tom svědčí to, že jedná, jakoby opravdu vinu byl spáchal. Zapíratí mu nestačí, ho neospravedlňuje. On vyhledává jiných prostředků ospravedlniti se, smířiti a utišiti svědomí, a nyní si vyvolil dobré skutky.

Manželce řekl: „Projevíme tím vděčnost Bohu, jenž nám hojně požehná.“

Byla s tím srozuměna a přidala k slovům jeho: „On nás až posud také zachránil od každého neštěstí. Jsme a byli jsme pořád zdraví. Nemoc nás ještě nezastihla. Smrt se vyhýbá našemu domu. Děti nám rostou a se daří. Můžeme z nich mítí potěšení. Nebude mi líto ničeho, čím přispějeme nuzným.“

Manžel pochválil její řeč, ale bodala mu do srdce, že se nad ní až začervenal. Ano, Bůh je k nim milostiv, prokazuje jim

tolik dobrého, zachovává je před zlým a on — toho není hoden.

Začali oba dávatí větší almužny, ale oba z jiného úmyslu a Šimon prosil Boha, aby jemu k zásluze přičetl i co manželka dává.

Žebráků se hrnulo ještě víc, když zvěděli o té štědré dobrotě, ale staří strýci přece nepřišli.

„Těm musím pomoci,“ umínil si Šimon, „ať chtějí nebo nechťejí, oni mají na to nejvíc práva.“

Nejvíc práva? Proč? Snad proto, že jsou jeho příbuzní?

Ach nikoliv, na to Šimon nikdy nedbal a posud nedbá, jiná příčina mu leží v hlavě.

Šimon strýcům od jakživa nepřál, jak víme, všechny rozepře s otcem jen v přízni otcově k nim původ měly. Snad by ještě nyní k nim byl zatvrzelý, kdyby sám nepotřeboval útechy a pomoci. Nejedná se mu tak o ně jako o sebe. Napravuje křivdu jim učiněnou, aby sebe zachránil. Křivdu jim učinil, to má zapsáno v duši a to mu ustavičně povídá a opakuje svědomí. Mají tedy právo na jeho pomoc, na jeho náhradu, ale to nebylo známo ani cizím ani domácím, jenž opravdu mysleli, že jim pomáhá, protože jsou jeho příbuzní.

Vyjádril se, že strýcové jeho více nebudou a nesmějí choditi žebrotou. Je to pro něj nečest, je to pro něj hanba a již dávno by ji byl přítrž učinil, kdyby se na něj byli obrátili. Jsou proti němu naplnění jakousi nechutí, již si do srdce vštíplili ještě za živobyť otcova. V skutku tenkráté mezi nimi panovalo mnohé nedorozumění. Však všechna nedůvěra a všecken hněv musí přestati. Chudoba a nouze jejich to žádá, to poroučí. Chce je zaopatřit, chce jim bezstarostné stáří připravit, chce jim býti upřímným a věrným přítelem. Tím se vyrovnají staré odpory a protivnosti a přispěje to k jejich i k jeho blahu časnému i věčnému.

Šimon vyslovuje „staré odpory a protivnosti,“ zase svůj tajný skutek měl na mysli a chtěl strýcům přispěti k časnému blahu, aby mu to posloužilo k věčnému.

V malých chaloupkách není více bíd ani nedostatku, vystěhoval se hlad, odložily se žebrácké pytle a mošny.

Strýcové Toužilovi nepřišli prosit o milost a když jim ji bratřec prokazoval dobrovolně, nezdráhali se ji přijmouti, ale přece mu nedobrořečili, ho nevychvalovali až do nebe, jako všickni sousedé. Pořád

se jim zdálo, pořád jim napadalo, pořád byli jako přesvědčení, že ho nevede láska k nim, nýbrž láska k sobě, a že se jich ujímá, aby spáchané bezpráví vyvrátil a z viny se vybavil.

Nezmínili se mu o tom a nevytýkali mu toho, ale on přece cítil, že podezření proti němu nevyhaslo v jejich duši a byl vždycky v nesnázích a rozpacích, když je navštívil. Nutil, přičinil se býti laskavým, rozprávěl s nimi přívětivě, choval se přátelsky, ale nedařilo se to, překážela mu jakási nepřekročitelná mezera. Té nikdy nevyplnil a nezacelil, ačkoliv ji zasypal hojnými dary. Zůstali si cizotní a lhostejní a byli chladní a napnutí při vši zevnější vroucnosti a přitulnosti.

Simon strýcům dodával pokrmý, měli vždycky co jísti; dovážel jim dříví, mohli si zatopiti; šatil je, chodili slušně oblečení; kupoval jim tabák, aby si zakouřili; leckdy jim poskytl i sklenici piva, aby se povyrazili a občerstvili.

Děkovali mu za všechno říkajice: „Zaplat Pán Bůh!“ a on to slyšel nerad, věda, že mu díky nepatří za to, co jim dával — z jejich vlastního. Vždy to s ním pohnulo, vždy se ho to nemile dotklo, když mu projevil uznání, neboť mu to připomenulo vinu.

Dával jim, aby si pomohl, aby měl pokoj, zatím mu bylo ještě hůř a svědomí vytýkalo: „Kdyby měli, co jest jejich, brali by si sami a nepotřebovali by tebe.“

„Nic není jejich,“ bránil se a zastával a přece hned na to uzavřel, že jim připraví život, jaký by měli, kdyby byli u Hromádků a u Česáků na výminku. Pamatoval si a věděl dobře, co by tam dostávali a dával jim ještě víc, aby jim za ním nezůstalo dluhu, aby neměli škody, aby odstraněna byla křivda. Snad tím dojde pokoje a utiší svědomí!

Bůh starým Toužilům dal dlouhý život a teprv ve vysokém věku povolal jich na věčnost brzy po sobě. Simon je v nemoci nenechal bez lékaře, sám pro něj jezdil, sám mu platil, a když nebylo lze zachovati jim život, poslal k nim velebného pána, aby je zaopatřil svatými svátostmi.

Žádali si to také arcit sami a chystali se k smrti odhodlaně. Nebál se jí ten ani onen, a než se jim na věky zavřela ústa, ujistili ještě Simona, že nebožtíku otci jeho sloužili spravedlivě, nic si nepřivlastňující, co jim neposkytl z dobré vůle. Toho bylo málo mimo mzdu, ale byli s tím spokojeni, odměňž mu to Pán nebeský. Dělal jim

naději na dědictví, aby jim odplatil věrné služby a postaral se o ně pro budoucnost. Naděje se nevyplnila. Snad se tam na soudě Božím dovědí, či vinou. Oni ji odpustili. Odpust ji také Pán Bůh.

Simon byl jako v ohni, když se s ním loučili, takto k němu mluvíce, sklopil oči a ani slova neodpověděl.

Budou mu dělati výčitky? Budou žádati vysvětlení? Budou mu hroziti? Vezmou s sebou do hrobu podezření, žalobu proti němu?

Nevyšlo nic určitějšího, než co jsme již slyšeli, a jemu přece tíž ležela na prsou, že sotva dýchal.

Umřeli, napřed Vít, za krátký čas Vojtěch, a Simon se nemohl sprostiti myšlenky: „Snad již pověděli otci, co po něm dědili, a on pověděl jim, že jsem jeho poslední vůli nevykonal, jenž jim přikla statky.“

„Ach, jsem zahanben před ním i před nimi,“ vzdychal Simon a zarazil se řka sám k sobě: „To zahanbení mne nemohlo minouti a bude ještě větší, až já předstoupím před tvář Boží, a až se sejdem před posledním soudem.“

Co má dělati?

Prozatím nedělal ničehož, než že strýcům, jednomu i druhému, vystrojil slavný pohřeb, že za ně obětoval na modlení, že dal sloužiti mše svaté.

Zjednálo mu to pokoj?

Nezjednálo.

Svědomí mu ho pořád ruší, dokazuje, že ještě neučinil dost, se nezbavil viny, se neospravedlnil.

Musí pokračovati a pokračuje.

Nejvíce ublížil nejstarším synům strýcovým, jimž statky Hromádkův a Česákův dle vůle otcovy měly připadnouti. Jsou chudí domkáři a nádenníci. Budou šťastni, když je k Hromádkovým a Česákům dá za šafáře a hodně velké služby jim pojisti.

Učinil tak a přispěl i jejich bratrům a sestrám, že jim z jmenovaných statků od otce byly určeny podíly. Ani cizím chudým nepřestal činiti dobře. Kde se stalo neštěstí, on přinesl první pomoc. Svět ho považuje za dokonalého šlechtika, dobrodince lidí, ochrance sirotků, vdov, všech nuzných a potřebných, zvláště svých opuštěných přátel, a po celém kraji se velebí jeho blahodělnost.

Co je mu to platno, když ho to neuhájilo a neostříhalo před zlým svědomím. Tohoto mučitele nosí v sobě vždycky a všude.

(Pokračování.)

Závět p. kanovníka Jana Mařana,

vrchního školdozorce v arcid. Pražské.

Ve jménu Boha, Otce, Syna i Ducha svatého. Amen.

Poroučejí Bohu mou ubohou duši a úpěnlivě prose: aby v soudu nade mnou se slitoval, rozhoduju nad svým časným jméním a zbožím a vyslovuji o tom svou poslední vůli, jak následuje:

1. Jediným (universálním) dědicem svým ustanovuji Dědictví sv. Vojtěcha k podporování chudých kněží s tím závazkem, aby z kapitálu, jenž z této mé pozůstalosti řečenému Dědictví připadne, vyplývající úroky každoročně celé podle stanov k podpoře pomoci potřebných kněží vynaloženy byly, anižby, ani ne částečně, k jistíně se přirážely.

2. Ustanovuji však následující legáty:

a) k zapravení výloh při mém pohřbu v Praze věnuji tisíc zl. r. m. Tato částka nesmí se pod žádnou záminkou překročiti. Ješto si přeji a o to prosím, aby mé tělo do mého rodiště Libáně bylo převezeno a na tamějším hřbitově v hrobě již připraveném pochováno, odkazují na výlohy převezení a pohřbu v Libáni dalších jeden tisíc zl. r. m. Kdyby však tomuto přání mému nemohlo se vyhověti, žádám si u Mariánského kostelíčka na Bílé Hoře ve zvláštním vyzděném hrobě pohřbeni býti; k čemuž 500 zl. určuji. Z tisíce zl. na můj pohřeb v Libáni vykázaných budiž zapraven též oběd, kterýž aby p. farář Libáňský pro duchovní, jenž na pohřeb snad přijdou, připraviti dal, prosím.

b) Mezi tím, co tělo moje v domácí kapli mé bude vystaveno, ať se slouží, bude-li dovoleno, v tétož kapli pokud možná mše svaté; pak při mém pohřbu ať se slouží v chrámě Pražském 50 a v Libáni též 50 mší sv. a za každou ze všech těchto mší sv. ať se dají 2 zl. ve stříbře co stipendium.

c) Odkazují 500 zl. r. m., aby za úroky této jistiny 4 mše sv., čtvrtl. jedna, ve farním chrámu po učiněném v neděli před tím ohlášení za mou duši slouženy byly. Rovněž činím jedním stem zl. r. m. fundaci jedné mše sv. ročně za mou duši při Pražském metrop. chrámu u sv. Víta, a druhým stem zl. fundaci jedné mše sv. ročně za mé rodiče Karla Mařana a Dorotu jeho manželku při farním chrámě Libáňském.

d) Odkazují Milosrdným bratřím v Praze 300 zl., Alžbětkám v Praze 300 zl., Terciarkám sv. Františka čili Šedým sestrám 300 zl., Milosrdným sestrám sv. Karla Bor. v Čechách 300 zl., Školním sestrám v Praze 300 zl., spolku paní sv. Ludmily 100 zl., dětskému špitálu v Praze 100 zl., ústavu pro slepce na

Hradčanech 100 zl., ústavu hluchoněmých v Praze 100 zl. r. m.

e) Stříbrné peníze na hotovosti buďtež po odrážce toho, co pod lit b) udáno jest, v stejných dílech mezi chudé v Praze a v mém rodišti městě Libáni rozděleny, a sice v Praze skrze p. faráře u sv. Víta a v Libáni skrze místního správce duchovního.

f) Chlapeckému semináři v Praze věnuji 1000 zl.

g) Jednotě k dostavění hlav. chrámu v Praze věnuji 1000 zl.

h) i) jedná o příbuzných, k) o hospodyně, již Dědictví sv. Vojtěcha do její smrti ročně sto zl. vypláceti má; l) určuje služce 100 zl. m) Státní dlužní úpis na 1000 zl. určuji k tomu, aby úroky skrze p. faráře a měšťanostu v Libáni každoročně mezi tamější místní chudé rozděleny byly.

n) Státní dlužní úpis z r. 1852 na 1000 zl. odkazují k tomu, aby úroků prostřednictvím p. faráře a místního školdozorce v Libáni každoročně na ošacení chudých dětí z města Libáně vynaloženo bylo.

o) Tři tisíce zl. v státních úpisech věnuji na nadaci pro studující v ten způsob, aby tohoto nadací nejprve příslušníci města Libáně a teprv, kdyžby jich nebylo, jiní, avšak jen ti, kdož latinské školy navštěvují a jen potud, pokud do některého klerikálního semináře aneb theologie vůbec aneb na jinou fakultu nevstoupí, požívali. Právo na toto nadací presentovati přísluší farářům a starostovi v Libáni společně. Kdyby se tyto neshodli, má nejdůst. p. biskup Litoměřický a kdyby stolice biskupská byla uprázdněna, tamější kapitulní vikář zcela neodvisle presentovati.

p) Celou knihovnu mou odkazují Pražskému k. arc. semináři klerikálnímu. Vůli a rozhodnutí p. ředitele semináře jest zůstaveno, aby spisy, jež by pro knihovnu seminářskou za vhodné uznal, jí přivtělil, ostatní pak mezi chudší a hodné alumný rozdál.

q) K mé domácí kapli přináležející věci bohoslužebné, totiž stříbrný kalich s patenou, šest mešních rouch a sice 2 barvy bílé, 2 červené, 1 modré a 1 černé, dále 1 černý pluvial, 4 alby, 5 rochet, 6 postříbených svícenů oltářních, tabulky (ku kánonu) na oltář, velký obraz Královny nebeské Marie od Helicha a 2 obrazy představující sv. Jana Křt. a sv. Josefa, pak 3 obrazy z mého pokoje představující Spasitele na kříži, sv. Jana Nepom. a sv. Aloisia odkazují farnímu kostelu mého rodiště Libáně.

r) Mé pontifikalie, totiž pektoralní kříž z dukátového zlata s almandiny a dvojítm řetězem z duk. zlata, pedum stříbrem oblo-

žené, takové též umývadlo a svícník, infuli, gremiale, tunicelly a vela barvy červené; infuli, gremiale, tunicelly a vela barvy bílé; infuli, tunicelly a velum barvy černé odkazují poutnímu chrámu Rodičky Boží v Staré Boleslavi.

a) Všecko mé prádlo a šatstvo budiž laskavým prostřednictvím pánů představených semináře mezi chudé kněze rozdáno.

t) Odkazuje některé obrazy příbuzným.

u) Moje vlastní dvě kappy a muzetty at se dají kanovníkovi, jenž po mé smrti zvolen bude.

v) w) ustanovuje některé odměny, x) zapravení lékárny a co by snad kněhkupec k požadování měl.

y) Konečně prosím a zapřísahám, aby tělo moje bylo otevřeno, za kteroužto obdukcí 50 zl. zapraveno budiž. — Kdyby moje pozůstalost měla v prodej dána býti, žádám, aby židé naprosto byli vyloučeni.

z) Vykonatelem závětu jmenuji p. Karla Opoleckého, ředitele kapitolní kanceláře, jehož vroucně prosím, aby mi tuto přátelskou službu prokázal a tuto mou vůli věrně ve všem vykonal. — To jsem vlastnoručně napsal a podepsal 5. září léta spásy 1865 v Praze.

Jan Mařan, scholastik.

D O P I S Y.

Z vik. Sedlčanského dne 24. února 1866.

(Tři petice: 1. malicherná, 2. nerozumná, 3. nemožná.)

Čtenářům, kteříž pilně čtou jednání sněmovní a zprávy o došlých sněmu peticích, zajisté padly do očí zvláště tři petice ze zdejší krajiny. Především žádají podučitelé na farní škole v P., aby přestal název „podučitel,“ nevím z jakých příčin, zdá-li se jim snad název *podučitel* snižující a urážlivý, anebo si myslí, že by získali na cti a vážnosti u lidu a dítek, kdyby se jmenovali učitelé. Byla by to malicherná příčina; neboť název a jméno, titul holý nedodává člověku ceny a váhy, ale dobré jeho vlastnosti a ctnosti, zejména svědomité plnění povinností stavu a povolání cti a šlechty člověka a zjednává mu vážnosti u jiných. A nad to lid a dítky jinak podučitele nenazývají, než „pane učiteli.“ Myslím tedy, že tím netrpí čest vyučujícího, nazývá-li se úředně podučitelem, aniž by co získali, kdyby se místo podučitelé nazývali učiteli, leč by snad p. podučitelé měli něco jiného za lubem, totiž že by nazývalíce se učiteli chtěli se vymknouti z podřízenosti učitele. Ale v tom tuším by se zmýlili, poněvadž vždy *jeden* bude *předním*, *starším*, *řídícím* učitelem tam, kde jest více

učitelův, a tudíž opět podřízenost. Ostatně název podučitel jest zákonitý a zakládá se na něm též rozřídění kandidátův co do schopnosti a působivosti k vyučování buď na národní anebo hlavní škole, a odtud pochází a děje se, že jeden osvědčiv menší schopnosti a menší působivost dostává vysvědčení co *podučitel* na národní škole, jiný co učitel na téže škole; jiný co podučitel na hlavní škole, jiný opět se prohlašuje za schopného k vyučování na hlavní škole co učitel. Máť tedy rozdíl názvů „učitel“ a „podučitel“ svůj základ i v schopnosti a působivosti k vyučování na té neb oné škole, a přestal-li by rozdíl mezi učitelem a podučitelem, bude se muset tato rozdílnost ve schopnosti a působivosti k vyučování jiným způsobem vyznačit, a tak opět bude *nerovnost mezi učiteli*, kteráž se nejlépe ukazuje — ve škole na dětech. Ostatně by byli neměli zapomenout na petici podepsaných podučitelé, že ve všech stavech jsou rozdílové i v názvech, a dle zásady jejich museli by všickni kancelisti, koncipisti, aktuarii a adjunkti při úřadech zaslat petici, aby se jmenovali na nejméně sudí, starosta okresní, anebo docela radové, aby byla — rovnost. Jen pomalu pp. podučitelé a moudře. Myslím, že petice zůstane — bez výsledku. — A jest to nerozum, obtěžovati sněm, jenž má důležitější věci k vyjednávání, takovou malichernou žádostí!

Ukázala-li se v této věci slabá stránka při pp. podučitelích v P., jest druhá žádost, aby se na učiteli žádalo jen literární umění, a hudba aby se ponechala jeho libosti a libovůli, zcela nemístná, a na škodu samých učitelův by bylo provedení a uskutečnění jejich žádosti. Snadno jest tento výrok ospravedlniti. Podučitelové P-čtí by neměli zapomínat, že nejsou profesori na universitě, na technice nebo gymnasium, kdež ovšem profesor nemusí ani noty znát, a přece může býti učený muž a žáci mohou z jeho přednášky veliký užitek: alebrž měli by pamatovat, že jsou na národní škole, mezi maličkými dítkami; a tu jest zpěv prostředek vychovávající a srdce ušlechťující, tedy důležitý moment u vychování. Jest to prostředek k oživení pozornosti dítek, prostředek, kterýmž se jim může škola a vyučování osladit a příjemnou učinit. Již ale nezná-li učitel hudby, neví-li jak má do ruky vzíti housle, kterak medle bude vyučovati zpěvu? Mohl bych ze zkušenosti pověditi, jaký svizel má učitel, neznající dokonale

hudby se zpěvem; dosti mizerné, jednoduché písní školní není s to naučit děti, neřku-li píseň kostelní anebo jinou píseň, a zpívají-li dívky v jeho škole, zpívají falešně, tak falešně, jako učitel neznající hudby, zejména houslí. —

Dotknu se jiné důležitější stránky, totiž: učitel neznající hudbu anebo jen ledabylo ji umějící, nemůže pěstovati ve škole zpěv hudební a církevní, což jest neposledním úkolem školy a učitele; nemůže a nedovede dívky přiučiti zpěvu zbožnému, jímž Bůh a jeho jméno se ctí a oslavuje, a v němž člověk v trudu a kříži a úzkosti nalézá útěchy a posily. — Pp. podučitelé P-čtí chtějí, aby se to ponechalo libovůli učitelův, chtějí-li se učit hudbě čili nic, bezděky k tomu směřují svou žádostí, aby umkl náš český zpěv v chrámech a při jiných pobožnostech, aby oněměla ta česká zpěvná ústa při službách Božích; nebo učitel neznající hudby, ne naučí pořádně ani jediné písní kostelní. Tuším, že s těmi podučiteli nesouhlasí ta ohromná většina učitelův zvláště starších, ano i těch mladších, kteříž v hudbě se znají a cenu zpěvu a jeho důležitost pro školní život ocenit dovedou; ta většina učitelův, kteříž píší do „Školníka“ o zpěvu školním a kostelním, dávají naučení o hře na varhany svým soudruhům atd., a jsou rádi, že rozumí hudbě a zpěvu a mohou mládež jednomu i druhému přiučovati, majíce z toho užitek a mnohý groš, co ředitelé kůru tu z fundac, tu od funkcí náboženských a církevních. Nebudou-li učitelé budoucí, totiž kandidáti učitelští přidržováni k hudbě, kdo, táž se, bude svým časem řídit kůru, vypomáhat při funkcích? Kde jsou ty obce a osady, kteréž by si mohly zjednat zvláštního varhaníka a učitele hudby a zpěvu? Ano není-li hudba a zpěv milá a vítaná pro učitele a žádoucí okráší poskytující zábava po denním lopocení? Zpozdilou musí nazvati každý rozumný dotčenou petici pp. podučitelův P-ckých, kterou *prozradili* jen nadarmo a *zbytečně svou slabou stránku před světem* a svými soudruhy, a kteráž zůstane — to jim lze prorokovat — bez žádoucího výsledku, ještě i vláda sama v posledním čase zapověděla přijímat do přípravných kandidátů neznající hudby.

Jiná petice ze sousední farní osady došla sněmu českého od školního výboru P-ckého, aby mu totiž přiknuto bylo právo dosazovati i podučitele na tamní nář. škole a právo, míti vliv na volbu ředitele

školy, tedy právo na volbu *faráře*, jenž dle posavadních zákonův ředitelem školy jest. Co se týče první žádosti, není tu a nevidíme leč ducha času, snad v osobě některého panáčka ze služby podučitelské propuštěného, kterýž pošeptal velemoudrému a opatrnému výboru školnímu, aby i on nezůstával pozadu, alebrž pokračoval různě s duchem času, kterýž tu a tam osvěcuje nyní také prázdné hlavy a nádobý. Petice tato jest ovoce onoho ducha církvi nepřátelského, kterýž by rád školu vyrvál z náručí matce církvi, a kterýž by obdržev vrch, šeredně hospodařil na našich národních školách. — Přáli bychom si ze srdce, aby mohli údové petiční komise nahlédnout do skutečnosti a života, poněvadž by nebyli pak na rozpacích, jak mají s takovou peticí zápolit. Co se týče druhé stránky petice, marné jest volání školního výboru P-ckého, aby měl jaký vliv na volbu ředitele školy. Školní výbor si to dobře nerozmyslil, sice by byl nemohl se domáhati něčeho, což znamená tolik, jako dělit se o volbu či prezentaci faráře s patronem. Zdá se, jakoby školní výbor v P. chtěl na sobě dokázat skutkem, že když se jistým lidem podá prst, chtí celou ruku. — Jak pak si myslí asi školní výbor tento vliv svůj, toto právo rozhodovati o volbě ředitele školy? Snad patron má se tázat výboru, když obsazuje faru, koho si přeje co ředitele školy? Či má patron postoupit právo, dosazovati faráře, školnímu výboru? Či chce školní výbor sám si ustanovit ředitele, k. p. některého u něho zvláště oblíbeného podučitele, jemuž by i učitel starší i farář (!) ve škole byl podřízen, a kaplan, oba co učitelé náboženství? Toť by bylo roztomilé divadlo, aby p. ředitel ku př. podučitel nařizoval faráři a kaplanu, kdy má přijít vyučovat náboženství anebo kdy má dívky školní vésti a připravovati k sv. zpovědi. Roztomilé a přerokočné bylo by to divadlo. A ještě rozkošnější by to bylo, kdyby na př. p. ředitel té školy, chtěje býti hromadě sousedské přítomen anebo se pobaviti a povyraziti, nařídil anebo aspoň požádal, aby ho prozatím farář neb kaplan zastal ve škole. Ano ředitel by snad sobě toto právo přirkl, ano možná, že by výbor sám uznal takovou žádost se strany učitele a ředitele, a službovolnost se strany faráře za zcela slušnou a patřičnou! — Litujeme školní výbor, že šel komusi na lep, že si útrat a cest s peticí nadělal — a že naposledy ničehož nedosáhne. Škoda práce a namá-

hání a papíru. P-ce nejsou hlavní město, a škola tamní žádnou vyšší ba ani hlavní školou není, aby nad ní mohl ustanoven býti zvláštní ředitel; a školní výbor nemá po ruce ani tolik prostředkův hmotných, aby mohl platit zvláštního p. ředitele, ba ani vůli, aby ho platil, jelikož s učitelem nynějším hodlal vyjednávati a snad i vyjednával o — slevení na dříví, a tudíž může býti tomu povděčen, že má ředitele, kterýž zdarma povinnosti ředitele koná, t. faráře. — R.

Od Černého Kostelce dne 26. února 1866.

(„Hlasý“ ne evangelické, ale naskrz protikatolické.)

Hlasý ze Siona, vycházející nyní redakcí p. Heřmana z Tardy v Hořátvi, ruku v ruce kráčeji s evang. Věstníkem, o němž jsem vloni zprávu dal. Nynější „Hlasý“ chtějí konkurovat s „Humor. Listy“, jsou však vtipy jejich nad míru mělké. Nenlí to laciný vtíp, když „Hlasý“ v novoroční úvaze vypravují, že evangelické školy a kostely staví se v Římě pod samým Vatikánem, na němž sedí stařícký Pius IX., jako nějaký Jupiter, posílaje hromy a blesky, jichž se prý nyní ani družina jeho nebojí? „Blahověst“ prý pláče a běduje, že Italiáni papeži vypověděli poslušensví. (Z toho patrnó, že hanlivé „Hlasý“ začínají opět se lží; nedivme se tomu, těžko psáti pravdu, kde ji není.) Dále „Hlasý“ svým čtenářům k věření předkládají, že k evang. víře přestoupilo v Rakousku 520 a odpadlo (vlastně navrátilo se) ku katolické 188? Jest prý to, vzhledem k tomu, že množství katolíkův římských tak neřímsky smýšlí, přece jen málo. „Hlasý“ se proto zlobí, a nazývají nás blbými, ješto prý o nich nevíme více, leč že jsou „berani a helveti“, že nemají pravou víru ani všecky svátosti, a proto volají z hloubi srdce: O ubohá sprostoto, Pán Bůh osvět vás! Ano, Pán Bůh vás osvět, volám také já, ač jen prostý učitel, který však pochopit nemůže, jak mohou lidé učení (?) tak nerozumně psát. — Arcibiskup Dr. Manning leží také „Hlasům“ v žaludku, a měl prý přijít dříve do Němec, do Italie a také k nám (do Hořátve?), než se napsati opovážil, že protestantství padá. (!) . . . Posuzujice „žádost ev. presb. Těšínského na sněmu českém“, soptí Hlasý hněvem, že nejdůst. náš p. arcibiskup nehlasoval *pro* podporu, že se ze sněmovny vzdálil. Proto však předce nechtějí pochybovat, že co se stalo s arcibiskupem Konrátem, může se státi s arcibiskupem Bedřichem. Arcibiskup Bedřich

také se ještě může státi — husitou. To jest také vtíp, ovšem ale bolavé hlavy. (Radíme „Hlasům“, aby se nedotýkaly osob posvátných; máť i sprostácká dotíravost jisté hranice a meze.)

V čísle 2. započat úvodní článek „Proč jsem protestantem?“ Pisatel udává, že mezi lidem katolickým nachází se knížka „Proč jsem katolíkem?“ kterouž prý ostatně *nezná*, ale jejíhož obsahu snadno se domyslíti může. Tak smýšlí a činí protivníci naši, posuzují naši víru, naše obřady, aniž by o tom poučiti se hleděli. Nečtou než spisy nám odporové, nás hanobící, a pak házejí blátem, aniž vědí vlastně proč? . . . V článku tom zajímavá jest výpověď, že by se oni neměli nazývati „evangelíky“, nýbrž „biblickými protestanty!“ — Jen důsledně, pánové! Nejdříve jste oltáře bořili, zvonům našim se smáli; nyní oltáře stavíte, a zvony se chlubíte. Dříve jste nechtěli slouti protestanty, helvety, lutherany a t. d., chtěli jste být evangelíky; nyní se vám evangelík nelíbí a chcete být „biblickými protestanty.“ Máte dobře. Nemáte-li míti něco pořádného, odvrzte i to co máte. — Pramalý rozhled v dějinách prozrazuje tvrzení „Hlasů“, že jako točny zemské nikdy se nesejdou, nesejdou se také na věky papežství a protestantství; já však opovazuji se tvrditi, že přede jednou dle slov Páně „bude jeden ovčinec a jeden pastýř.“ se navrátí ovce pobloudivé do ovčince sv. církve katolické.

V čísle 3. jest článek, který nesmyslem oplývá. Nadepsán jest: „Ruský „Deň“ a římskokatolictví v Čechách.“ Hlasý se diví, že se náhledy jejich s ruským „Dnem“ tak shodují? Tomu já pranic se nedivím; jestiť „Deň“ schismatic a „Hlasý“ jsou protestantské; oboum jest katolictví a Řím trnem v oku, proč by se tedy v nenávisti neshodovaly? Ačkoli „Národ“ ruskému „Dni“ dobře odpověděl, musely „Hlasý“ přece také na kolbiště vystoupiti. Jim se to nikterak nechce v hlavě grovnati, jak může být katolík upřímným Čechem, jak může být Čechem a nebýt vlastencem (protestantem)? — Řím, sv. Otec a encyklika, to přec hodno, aby o tom Hlasý rozumně (?) pohovořily. Slysme: Kdo je věrný Římu, ten musí být encyklista. Co to? = kdo je věrný Kalvínu, musí být Calvinista. — Pane, odpust jim, neb nevědí, co mluví. Oni se hlásí ku Kalvinovi a Lutherovi a s těmi se neshodují. Kolik sekt již povstalo za těch několik set let, co protestantství nastalo! Kdyby se encyklika (mudrují

Hlasy) katolickým kněžím k podpisu předložila, kolik by jich asi bylo, kteří by nepodepsali? To at ponechají Hlasy katolickým kněžím, a raději at odpoví, kolik kazatelů protestantských by se našlo, kteří by v náhledech o víře své, kteří by u výkladu písma úplně souhlasili?

Dále čteme: „Nyní však k tomu jest římskokatolictví, jak nás dějiny *naše* tomu učí, skutečně hubitelkou (!) naší (?) vlasti.“ Jaké dějiny „Hlasy“ mají, nevím; z Dějin národa Českého od Palackého vím, že království České nejšťastnější bylo za císaře Karla IV. a rádce jeho Arnošta z Pardubic, kdy o protestantství nebylo ani zmínky. Že evangelici postavili národ český do popředí, je též jen pouhý výmysl „Hlasů;“ tak jest též s výrokem, že za časů katolictví bylo v Čechách tma jako na hoře Eskimáků a Laponeů. O slávě Čech v době katolické mluví posud nádherné chrámy, velikanové, kteří „Hlasům“ do očí hlásají, že lež, čeho sobě připisují. Ale co platno, i kdyby kamení mluvilo k hluchému záští! Papežství vychovává prý lid povrchního přemýšlování a rozsuzování, lid formy bez obsahu, lid skořápky bez jádra. Ve výroku tom nevidím leč výbuch slepé vášně.

Že by pokrok, kterým se národ náš honosí, výhradně protestantů byla zásluha, jest ohromná skromnost a Hlasy tomu bezpochyby samy nevěří. Pomíjíje citát protestanta Wylie (?), jež „Hlasy“ uvádějí, a který by přísné kritiky nijakž nesnesl, uvádím jen závěrečnou větu článku: „Coby asi nyní byly Čechy, kdyby žádný posel Lojolův nebyl pomezi jejich překročil a Řím v nich nebyl vladařil?“ Co by byly Čechy? Byly by bezpochyby jako Slované Polabští zahynuly v moři protest. Němectva. Kdyby bylo nebylo stromu víry, katolictví, nebylo by odštěpené ratolesti, protestantství.

Že se evangelici i mezi sebou ve spolek nesnášejí, toho důkazem jest zpráva z Valtěřic, kdež se o hřbitov živou mocí porovnat nemohou, a kdež mrtvé dítko na jiný hřbitov 3 hodiny vzdálený pochováno býti musilo.

J. K. Ř.

Z Hradce Králové 3. března 1866.

(Divčí škola. Loterie. Dárky.)

Dne 26. a 27. února měli jsme půlletní zkoušky na zdejší české dívčí škole ctihodných Školských sester de Notre Dame. Byl jsem mnohdykrát již přítomen podobným zkouškám, avšak musím vyznati, že jsem nikdy nebyl překvapen tak výborným prospěchem, jako ve škole ctih. se-

ster. Jmenovitě vyznamenaly se dívky IV. třídy, jež tak hbitě a trefně odpovídaly ku všem otázkám, že byla radost je poslouchati, a že jsem nevěděl, čemu se mám více obdivovati, zdaž pedagogické metodě ctih. učitele, či bystré mysli a chvalitebné pili děvčátek. Zkoušce té byli přítomni: vys. důst. p. gener. vikář Rais, jenž právě otcovskou péčí podporuje snahy ctih. sester, v. d. p. školastik Kukla, v. d. p. městský děkan a kanovník Vacek, p. čestný kanovník Stárek, pp. představení obou seminářů, p. krajský fysik Elsel, p. purkmistr Collino a mnoho jiných, a všickni projevili nelíčenými slovy svou úplnou spokojenost. — Kdo nepředpojatě sleduje sedmileté blahodárné účinkování zdejších ctih. sester, musí vyznati, že si nevšedních zásluh získaly o nábožnost a o dobrý mrav svěřených jim dívek, budoucích to pěstounek příštího pokolení, a že ani úhlavní nepřítel jejich tvrditi nesmí, žeby poněmčovaly, neboť vyučují zdejší školské sestry veškerým předmětům jazykem mateřským, a to správným. Bůh je siliž a nakloniž jim i srdce těch, kteříž posud nepřekonavše předsudků, nechtějí uznati zásluh jejich!

Během letošního roku zařídí se zde věcná loterie na obnovení kath. chrámu Páně sv. Ducha. Několik zdejších šlechtických paní vzaly na se nesnadný úkol, sbíratí po městě i na venkově dárky k tomu účelu věnované, i podařilo se jim sebrati na 2000 rozličných a na mnoze i skvostných dáreků. Mezi jiným darovaly osv. hraběnky z Harrachu dvě překrásné vásy, p. kanovník-arcijahen Fr. Pelikán zlatou tabatěrku, ctih. Školské sestry skvostnou zlatem vyšivanou bursu atd. — Jeden los bude státi 20 kr. a každý 20tý neb 25tý los vyhraje, i jest se nadíti, že dojde loterie tato skvělého účastenství. — Její Jasn. paní Vilemína kněžna z Kinských darovala i letos jako každoročně zdejšímu Boromeu 100 zl. r. č. Bůh jí zaplat! n. r.

Z Vlašských Benátek 18. února 1866.

(Z církevního života v Itálii.)

Jest svatopostní čas — doba kajcnosti; proto chci i já se káti, a počátek polepšení učiniti tím, že dávné předsevzetí v skutek uvedu, a „Blahověstu“ něco z církevního života zdejšího povím. Látky poskytuje mi sklonek masopustu a začátek postu. — Od starodávna byli tito nové masopustu dle obyčeje světa bláznovství a hříšným vyražením všeho druhu věnování,

zbožným však duším podnětem vroucnější nábožnosti a opravdového pokání. Buď Bůh za to veleben, že nikdy a na žádném místě nechybělo těch, kteří za přemnohé ty hříchy spáchané v těchto dnech snažili se zadost činiti Svatosti Boží. A tato snaha, usmíření Pána za ty prostopášnosti a zneuctění, stala se původem mnohých krásných pobožností. Některé z nich i zde jsem nalezl. Jedna taková pobožnost koná se v posledních desíti masopustních dnech v chrámu „S. Maria del Pianto.“ Na spůsob naší křížové cesty rozjímá lid v dobách předpoledních s knězem o bolestech Rodičky Boží, kteréž na krásných, v lodi chrámové zavěšených obrazech znázorněny jsou. Následuje mše sv.; s večerní pobožností spojen bývá v těchto 10 dnech krátký „discurso“ čili jak se u nás říká „exhorta.“ — V kostele „S. Bartolomeo“ koná se po osm posledních masopustních dnů rovněž k polednímu podobná pobožnost k uctění bolestné Rodičky Páně. Tu bývá mše sv., výklad, výstav nejsvět. Svátosti, modlitby k bolestné Matce Boží a požeňování s nejsv. Svátostí. Veřejné vystavení velebné Svátosti v posledních třech masopustních dnech nalezl jsem tady ve dvou chrámech: v chrámě patriarchálního semináře a u Jesuitů. V tomto kostele slyšel jsem v masopustní úterý u večer překrásné kázání o výtečnosti mše sv. —

Letošní masopustní neděle vyznamenána byla zvláštní slavností u sv. Marka. Msgr. Frangipane, který s nejdůst. panem biskupem Litoměřickým Aug. Vahalou v téže konsistoři za biskupa z Concordie byl prohlášen, byl téhož dne od zdejšího patriarchy konsekrován. Povinnosti moje bránily mi obcovati té vzácné slavnosti; sděluji tedy jenom co jsem slyšel, totiž že trvala přes 4 hodiny, a že mše sv. sloužena byla, ne na hlavním, ale na oltáři, který k tomu cíli zvláště zřízen byl. V druhou neděli po Devítníku prohlašuje se i zde řád postní; dotýčný pastýřský list nazývá se tu „bulla.“ Odchýlku nalezl jsem jenom v způsobu prohlašování bully; čte ji tu minorista co lektor u mřížek presbytáře, k lidu jsa obrácen. Že zde v přísný půst mimo masité pokrmy i jídla z másla a vajec zakázána jsou, víte. V bulle bylo vřele i sv. Otce zmíněno, a věřících k milodarům a modlitbám za Něho a za císaře vyzýváno. — V úterý masopustní zazněl dle dávného obyčeje o 11. hodině noční veliký zvon s věže sv. Marka, a dozně udeřením hodiny dvanácté. Tak se

tady půst vyzvání. — Co zvláštnost nalezl jsem, že se zde něco popele již v úterý odpoledne soukromí světi, jimž se věříci druhého dne hned při prvních tichých mšech sv. znamenají. Mimo to však ve středu koná se slavné svěcení popele ve všech farních chrámech. Já byl jsem na svěcení popele u sv. Salvatora, kamž jsem přifařen. V 10 hod. začala slavnost. A věru, kdo chce slyšeti pravý čistý chorál církevní, ten ať v takovéto dny kající chrámy zdejší navštíví. Tu sloupy a pilíře chrámové samy k srdci přítomných mluví; tu nejsou, jako skoro vždy jindy červenou látkou, která pravou krásu jejich zakrývá, vyšňořeny. Tu slyšeti lze onen pravý, čistý chorál, který žádná strojená mezihra varhan nekalí. U nás od popele obrazy oltářní se zahalují: ale zde viděl jsem ve středu právě naopak — poprvé obraz na hlavním oltáři sv. Salvatora odhalený. — Jindy zahaluje celý oltář baldachyn, který pro výstav Nejsvětějšího vždy na oltáři zůstává. Svěcení popelečů vykonal celebrant s assistenty, kteří dle předpisu ritualního v kásule podkasané (casulae plicatae) oblečení byli. A zajisté tento druh paramentů jen tam může se nelibiti, kde kásule sama příliš krátká jest; když ale, jako zde, kásule hluboko pod kolena sahá, není ani vykasaná přední část neuhledná. Postní paramenty fialové barvy se tu více červeným, než modrým podobají. Když pak celebrant posvěceným popelem věřícím hlavy znamenal, pozoroval jsem, že zde kříž popelem částečně až do vlasů dělají, což s pojmem „sypání popele“ (cineres imponere) více se srovnává. Potom byla mše sv., při níž, jako při celé slavnosti, jedině chorál slyšan byl, který zajisté mysl věřícího zcela jinak k pobožnosti povzbuzuje, než každý jiný zpěv a sebe hlučnější hudba. — S popeleční středou počínají také — postní kázání. Dopoledne (od 1 $\frac{1}{2}$ 12—1) káže se v 7 kostelích každodenně mimo sobotu. Odpoledne jsou ve dvou kostelích každodenní kázání. V jiných kostelích káže se několikrát týdně, ve 14 chrámech každou neděli, ve středu a v pátek; ve třech jiných káže se na popelec, každou neděli a každý pátek. Seznam kazatelů v jednotlivých chrámech každoročně se tiskem uveřejní a prodává na počátku postu. Letos jsou mezi nimi také dva řeholníci z Říma: kněz minorita z konventu „Ara coeli“ káže v kostele „S. Zaccaria“ a Augustian u sv. Štěpána. U večer zpívá se ve všech farních chrámech

před vystavenou velebnou Svátosti „Misere-
rere“ a udílí se požeňání. I pobožnost
křížové cesty nalezl jsem tu v pátek v mno-
hých kostelích. — O jiném přístě. L. E.

Z Říma 8. února 1866.

(Dvě řeči sv. Otce, papeže Pia IX.)

Sv. Otec měl tyto dny k veliké ra-
dosti domácích i cizinců v Římě meškajících
dvě nadšené řeči. Jednu učinil především
při slavném položení základu angli-
ckého národního chrámu, jenž se znovu
staví v koleji anglické ke cti sv. Tomáše
Becketa, arcibiskupa Canterbury - ského.
Tento mučenník za svobodu církve měl
sice na témž místě důstojnou svatyni, kte-
ráž však v bouřích francouzské revoluce
ztroskotána byla, a od té doby scházeli se
Angličané v neúhledném oratoriu, Němci
však, Francouzové, Španělové a mnozí jiní
národové mohli se shromažďovati v roz-
sáhlých, zlatem a mramorem ozdobených
chrámech k obětování mše sv. a k slyšení
slova Božího v mateřském svém jazyku.
Uvážíte-li dále na mysl ohromný pokrok,
jaký církev katolická učinila v Anglicku
za papežování Pia IX. a tu náboženskou
bouři v myslích, jakouž na břehách řeky
Temže právě nyní roznítíl Pusey-ův spis
„Eirenicon,“ domyslíte se, že celý Řím ú-
častenství měl v slavnosti, kteráž nad to
jediná jest za let na vzácných slavnostech
prebohatého panování Pia IX. *) Misto mně
vyměřené nedovoluje, abych se dal do vy-
pisování všech těch vznešených obřadů,
dám tedy zprávu jenom o době nejslav-
nější, o homilii, kterouž přednesl sv. Otec,
avšak i tuto řeč, jen dle smyslu, u výta-
hu podávám.

*) Na otázku těch, jenž namítají: k čemu nový
chrám v Římě, kdež jich jest co dní do roka,
nevím odpovědi, však k upokojení těch, jenž
neradi přispívají k haléři sv. Petřskému, po-
dotýkám, že z těchto almužen ku stavbě no-
vého chrámu ničím se nepřispívá, nýbrž že
bohatí Angličané sami na svůj náklad staví
národní svůj chrám, ačkoli nikomu nebrání,
kdoby snad milodárkem svým podíl míti chtěl
v tomto bohumilém díle. Konečně připojuji
ještě 2 nápisy, z nichž jeden nade vchodem
anglické koleje a druhý na zdi nového chrámu
hlásá nynějším i budoucím vznešenou slavnost
položení základu:

PIE. IX. PONTIFEX. MAXIME

Hierarchici. Ordinis. Apud. Anglos. Restitutor
Collegii. Pii. Auctor

Catholici. Nominis. In. Britaniae. Insulis. Amplificator

Tibi. Collegium. Nostrum. Plaudit

Te. Parentem. Vocat

Te. Alterum. Gregorium. Magnum

Salutat.

„Anglicko — tak počal mluvit Pius
IX. — tato země tolik proslulá svým ob-
chodem, Anglicko, tato země tolik vzácná
svým průmyslem, Anglicko, jehož provin-
cie jako rozptýlené údy ohromného těla
část oboru země pokrývají; Anglicko, tato
královna moře . . . ach, což býval název
jeho ještě krásnější, dokud se nazývalo
zemí svatých, název to, jenž nade všechny,
jichž mu příkládám, vyniká, jako duch vy-
výšen jest nad hmotou, jako nebesa vy-
výšena jsou nad zemí! Však tito svatí roz-
pomenuli se na vlast svou, a mezi nimi
onen, jemuz tento chrám zasvětime, Tomáš,
veliký arcibiskup z Canterbury, jenž aby
násile a bezbožnosti mocných naproti se
postavil, nikoli se nerozpakoval obětovati
svobodu svou i život. Tito svatí jsou nyní
v slávě, a Tomáš v patření Boha mohl vi-
dět, že v Římě má chrám chudíčký a pu-
stý, chrám obmezený na prostoru oratoria.
Mohl vidět, že tyto zdi, mezi nimiž tolik
mladých levitů se shromažďuje, povolanych,
aby *zemí svatých* opět k rozkvětu přivedli,
příliš úzké jsou, i mohl říci s prorokem
Isaiášem: „Angustus est mihi locus: fac
spatium mihi ut habitem.“ (Těsně mi jest
toto místo, učin mi volnost, abych tu by-
dlil. Is. 49, 20.) A jeho hlas vzýval Bo-
ha o požeňání, a toto požeňání vniklo
v srdce mnohých šlechtých Angličanů,
mnohých věřících, kteříž nedopustí, aby
dílo jejich zbožnosti nebylo dokonáno. —
Však nepostačí upamatovati jen na slávu
sv. Tomáše z Canterbury, musíme též dílo
Boží v duších Angličanů obdivovati. Tyto
duše, za těchto dnů, vzbuzují úžas vysoké
církve té země, vládnoucí církve, chci říci
protestantské církve.“ A tuto použil sv.
Otec vzhledem na tuto církev slov proroka
Isaiáše 49, 21: „Kdo mi naplodil těchto
(dítěk)? Já byla neplodná a nerodící . . .
a tito kde byli?“ A v skutku, kterak by
byla mohla vys. církev z lůna svého vy-
ploditi dítěk? Zajisté ne rozhazováním
svých bibli zfalšovaných, které jeden ka-
ždý rozdařač a přijímač vykládá po libo-
stí vášní a choutek svých.“ Unášen citem
svým líčil pak sv. Otec s podivuhodnou

In. Honorem. Thomae. Episcopi. Cantuariensis. Martyris

Pius. IX. Pontifex. Maximus

Lapidem. Auspicalem. Novae. Aedis. Amplioris

Prae. Veteri. Disiecta. Rerum. Ausperitatibus. Saeculo

Superiore

Solemnibus. Caeremoniis. Posuit

VIII. Idus. Februarias. An. MDCCCLXVI

Eo. consilio. Vt. Juris. Sacri. Vindici

Insigne. Ad. Posteritatis. Eruditionem. Monumentum
Constitueretur.

výmluvností historický obraz pronásledování katolíků v Anglii a to s patrným ohledem na podobné události v jiných zemích za časů našich (v Itálii); ukázal, kterak „reformace“ v Anglicku rovněž kněží vyhnala, i řeholníky, mnichy a jeptišky olopila, a způsobila, že v znesvěcených chrámech oněměly posvátné zpěvy. „Zdalo se,“ zvolal sv. Otec, „že Bůh zapomenul na dítky své. Však nikoliv, spíš matka zapomene na prvorozence svého, než Bůh na nás. Již pak vizte, kterak v Anglii chrámy se rozmnožují, kláštery, školy, špitály, zbožné ústavy na všech stranách povstávají, a zástup vyvolených duší nadaných zvláštními přirozenými ctnostmi obrací se k pravé víře. Tyto duše navracejí se k jednotě. Ony uznávají autoritu. A já díím: autorita jest tuta, zde jest místo, kde hledati se musí. Pozdravuji tebe, svatá, katolická, apoštolská, římská církev, jejíž nehodná, viditelná (náměstek) hlava já jsem a raduji se vida, kterak dítky tvoje ve všech dílech světa se rozšiřují vzor tak mnohým mocnostem nepřátelským. O sv. církví, kéž by pod křídla tvá pospíšili všickni, kdož tě posud neznají! A Ty, Kriste, učíš, aby duch Tvůj je spojil všechny vespolek! Vy pak buďte jako kameny té svatyně, kterouž tuto stavíme, kameny duchovní určené k tomu, aby vesměs u víře a v lásce činily církev Ježíše Krista. Pokládejte se za šťastné býti kameny rytěrující církve, abyste sloužili ku stavbě církve vítězoslavné, a snášejte trpělivě umrtvování, tyto kladivové rány božského stavitele, jenž v milosrdenství svém ví nejlépe, jaká podoba a hladkost kamenům duchovním musí dána býti, prvé než by na místo své mohly vsazeny býti. Já potvrzuji pravdy tyto a vzývám Boha, aby On požehnal vás v duších vašich a v rodinách vašich. On rozmnoží ve vás katolickou sílu a katolickou mysl! On přispěje vám v životě a v poslední hodině obnoví plnost svého požehnání, abyste k Němu vzhůru se vznesli, majíce na rtech svaté jméno Jeho!“

Homílii druhou učinil sv. Otec dnes k letošním svatopostním kazatelům, kteří se k tomu cíli každý rok v poslední čtvrtek masopustní ve Vatikáně shromažďují. „Žádného z vás,“ pravil Pius IX., „není tajno, že za našich dnů lidé se oddávají milování a vyvíjení statků časných. Tu vidíte železné dráhy, tam doly, dále zase prohlubně; všude mnoho příprav, ohromné lodě, půjčky, stále snahy moc státův zvý-

šiti a hmotné bohatství rozmnožiti. A zdá se, jakoby nikdo se nezabýval s bohatstvím statků nehynoucích, statků nebeských. Z toho následuje, že vy lidem kázati musíte opovrhování věcmi světskými a jim ukázati, že potřebí nebe sobě získati. Uprostřed těchto lidí, plni horlivosti a dobrých skutků, nalezejí se biskupové. Co se týče vás, nejdražší bratři, musíte přilnouti k biskupům a s nimi bojovati boj Páně, poněvadž jste pomocníci Boží: *Adjutores Dei*. Svět vás bude nenáviděti, avšak chovejte se tak, aby vás považovali za služebníky Boží a rozdavače tajemství Ježíše Krista: *Sic vos existimet homo, ut ministros Dei et dispensatores mysteriorum Christi*. Což aby se stalo, rozpomeňte se na příklad a povzbuzení, jakéhož vám dávají zázraky rozmnožení chlebů, jež náš Pán Ježíš Kristus učinil, když On, Spasitel, 5000 osob nasýtil pěti chleby ječnými a když sedmi chleby žitnými stejnou měrou ukojil hlad zástupu kolem něho shromážděného. V prvním z těchto dvou zázraků vidí otcové církevní (znění slov můžete si sami vyhledati, máte k tomu více času než já) obrácení 5000 Židů, kteříž po prvním kázání sv. Petra pokřtěni byli. Ježíš Kristus užil chlebů ječných, sprostšího druhu obilí, proto že lid židovský hluboko stál pod lidem křesťanským. V druhém zázraku spatřují Otcové obrácení pohanů, založení církve, jejího učeai a jejího zákona, a v pravdě vyznačovalo množství lid křesťanský, jemuž Ježíš Kristus Duchu svatého s jeho sedmi dary seslal a sedmero svátostí zůstavil. Ježíš Kristus měl útrpnost s tímto množstvím, i kázal apoštolům, aby je v hloučky o 30, 50 a 100 osobách rozdělili, chtěje nám tím naučení dáti, že rozdělení křesťanského lidu v diecése, farnosti . . . (co následuje, řekl sv. Otec povýšeným hlasem) nikoli není svěřeno mocnárům, králům a císařům, nýbrž apoštolům pod jeho vlastním řízením. Když rozdělení těchto zástupů se bylo stalo, vzal Spasitel chleb, lámal jej svými rukama, aby okázal, že on přinesl pravé světlo, že on dal pravé učení, že On první je vykládal, a že množství je přijímá od apoštolů, jimžto Ježíš dal chleb k rozdělení. My jsme nástupci apoštolů. Důstojnost naše, jenž slovo Boží hlásáme, jest vznešená a ctihodná, více než slovy vyjádřiti lze jest. Avšak s důstojnostmi rostou i povinnosti, kteréž abychom vyplnili, máme pomoci zapotřebí.

Tu pomoc nalazáme v rozkazu Ježíše Krista: *Vigilate et orate* (Bděte a modlete

se). Bdění almužnou, skutky milosrdenství, dobrým příkladem, slovem Božím. Modlitba v pokoře, vytrvalosti, důvěře. — Abych pro vás těchto milostí od Boha obdržel, obracím se k jeho Božskému Synu, k Němu povznáším *tyto malomocné ruce: Jeho jsou silné a všemohoucí.*“ (Následovalo apoštolské požehnání.) ∞

KRONIKA.

Z Prahy. Zejtra bude slaviti arcid. Pražská jmenoviny vrchního pastýře svého *Bedřicha*, Jehož Bůh slíti, říditi a zachovati račiž! Rektor vysokých škol, prof. dr. Náhlavský, ustanovil tento den za den prázdnin na universitě, jejíž kancléřem jest nejdst. kníže-arcibiskup.

— Pobožnost *40hodinná* bude se konati 6.—10. března ve farním kostele na Smíchově, 11.—15. u sv. Vojt. v Jirchářích.

— V neděli 11. t. m. započne u sv. Josefa (u OO. kapucínů) devítidenní pobožnost k uctění sv. Josefa, pěstouna Páně. Na každý den ráno v 7 hod. bude mše sv. a odpoledne o 4. h. české kázání a požehnání. (V neděli jest postní kázání o 3. hod. odp.) O slavnosti sv. Josefa (v pondělí 19. t. m.) bude ráno v 7 hod. zpívána, v 8 a 9 hod. tichá mše sv., v 10 německé kázání, v 11 h. pontifikální mše sv. a odpol. o 4 hod. české kázání, pak litanie, „Te Deum“ a požehnání.

— Spolek *Arimatejský* pochoval v lednu 84 chudé v Praze zemřelé křesťany.

— Ve *Smidarech* u Nového Bydžova budou konati od 10.—20. t. m. kněží Redemptoristé sv. *missii*.

— Ze *Slovenska*. V Kuklově blízko Šastína byla dne 18. února v první neděli postní slavně vysvěcena velkolepá kalvária, štědrosti tamějšího obyvatele Štěpána Sůčka v nově vystavená. (Vojtěch.)

Ze sv. Hypolita. Dne 17. t. m. zesnul v Pánu dr. František *Werner*, probošt a infulovaný prelát sv. Hypolitský, proslulý spisovatel bohoslovecký.

Z Francie. V Paříži vzbudila podivení ta událost, že i synovec hraběte Karla *Montalemberta* vstoupil do stavu duchovenského. Jest to syn plukovníka Montalemberta, jenž v Alžírsku cholerou zachvácen zemřel. Hrabě Karel Montalembert z manželství svého s hraběnkou Merode (dcerou proslulého státního ministra belgického a sestrou býv. papežského ministra války), nemá žádného syna, nýbrž jenom dcery, kterých všechny staly se jeptíškami.

Z Italie. (*Paříž a Řím l. P. 1867.*) Paříž chystá se k světové výstavě r. 1867 a v Římě má se slaviti, jak di Gazette di Ve-

nezia v dopisu z Říma, dne 29. červ. 1867 svatořečení několika nových blahoslavencův a zároveň 1800letá památka umučení svatého Petra.

Z Bulharska. (Tyg. k. a Hlas Brn.) Ješto byl sv. Otec v konsistoři v září m. r. jmenoval kněze Rafaela biskupem bulharským, procitla opět naděje, že Bulharsko přijme unii s církví. Celé Bulharsko počítá asi 6 milionův obyvatelů. Obyvatelstvo bulharské, žijíc v temnotě a nevědomosti náboženské, trvá dosud pod útlakem duchovenstva řeckého. Každý fanariotský biskup objíždí třikráte do roku vesnice a městečka bulharská, sebrat pro sebe poplatky svých diecéšanův. — Při těchto výjezdech jest s ním povždy 30 ozbrojených a 30 nad to vojákův tureckých přidáno k téměř zástupu. Když taký houf ku vsi se blíží, uchvacuje postrach a bázeň obyvatele. Biskup umístiv se ve vsi, požaduje zároveň, aby umístěn a důstatečně vyživován byl celý jeho zástup. Načež ubírá se ihned ku sbírání poplatkův. Každá rodina, at bohatá či chudá, musí odvésti 7 dukátův. Kdožby se vymlouval a nechtěl odvésti žádaného poplatku, toho beze všech okolků chápá se stráž a vrhá do vězení, čili lépe do podzemní jeskyně, kdež po tři dni pod nejtužší stráží musí ostatí. Zřízení těch vězení jest hrůzoplné. Vystavena jsou obyčejně na blízku řeky neb vody; nedaleko jest malá budova ze dřeva, určená pro stráž; uprostřed nachází se velký otvor vykopaný v zemi, do něhož naházejí dříví s kamením. Jeskyně ta vlhká a tmavá naplněna jest dole vodou. Po žebříku leze se do vnitra téhož hnusného vězení. Tam uvrhují ubohé odsouzence, jenžto biskupovi poplatky odvésti s to nejsou, a častěji udává se, že i 40 věznův v takového jámě musí se vměstnati. Snadno tudíž pochopiti, že když po válce východní vnitřní poměry Turecka značně se změnily, Bulharové hleděli všemožně svrhnouti se sebe to kruté járho. R. 1860 utvořili fanariote s povolením Porty mezi sebou řecký národní spolek; Bulhary však naprosto vyloučili z účastenství v témže spolku. Okolnost ta povzbudila nejvyšší nevoli v bulharském obyvatelstvu, dlicím v Cařihradě. Asi 70,000 Bulharův, přebývajících v Cařihradě, přetrhlo všeckysvazky s patriarchou cařihradským, osvědčivše se pro unii s Římem. Celé Bulharsko šlo za tímto příkladem. Zvláštní deputace nejvznešenějších Bulharův odebrala se ku msgr. Brunonimu, zástupci latinského patriar-

chatu sjednocených Armenův, projevivši jménem spoluvyznavačův bulharských touhu, sjednotiti se s katolickou církví. Listina unie s Římem opatřena byla podpisy 120 spolkův dělnických. (Dokončení.)

Z Ameriky. Vel. p. Fr. Karel, bývalý ceremonář JEm. nejdůst. p. kard.-arcibiskupa Pražského, dává svým přátelům a známým zprávu, že jest farářem něm. osady v Melarose, předměstí města New-Yorku v Sev. Americe.

Literní oznamovatel.

— Nové vydání na dobro rozebrané a velmi hledané knihy „Dogmatika“ od nejdůst. p. biskupa Budějovického Jana Valeriana tiskne se (latinkou) nákladem Bed. Stýbla.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnul:

- p. Jan Dyršmid, kaplan v Svárově, dne 23. ún. (nar. v Zavidově 25. dubna 1839, posv. 31. července 1864).

Z dopisu vp. J. J. o pohřbu d. 26. ún. vyjímáme: Průvod vedl vikar. sekretář a far. Lidický p. Jos. Procházka v čele 11 kněží. Osadníci osvědčili vděčnou uznalost. Starostové Svárova a Červ. Oujezdce vyslovili jménem občanů, že bude-li potřeba, sami zapraví výlohy, soused z Oujezdce Fr. Chalupa chce postarati se o okrášení hrobu, ano občané též zamýšlejí zřídiiti pomník na hrob. Díky jim!

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Řehoř Lindner, kooper. a katech. hl. šk. v Jáchymově, za adm. tamního děkanství;
p. Karel Krehan, fund. kapl. v Jáchymově, za prozat. katech. na hl. škole tamtéž;
p. Richard Zickler, za prozat. kapl. v Jáchymově;
p. Arsenius Weller, za osob. kapl. do Svárova;
p. Štěpán Folberger, prem. Strahovský, za kapl. do Ouhonic.

V biskupství Kralohradeckém.

V Pánu zesnuli:

- p. Jan Makeš, jubil. kněz, b. kons. rada, býv. b. vikář a školdozorce, b. notář, farář a osob. děkan ve Vostružně, dne 3. února (nar. v Králové Hradci 16. března 1786, kněz od 3. srpna 1808);
p. Jan Foff, jubil. kněz a farář na odpoč. v Žiželicích, dne 9. února (nar. v Libčanech 24. června 1788, kněz od 23. srpna 1812);
p. Jos. Urban, farář v Nové Vsi u Lomnice, dne 16. února (nar. v Kunwaldu 12. led. 1791, kněz od 24. srpna 1819);
p. Václav Šmejc, kněz na odpoč. ve Zboží u Oubislavic, dne 22. února (nar. 5. října 1825 v Oubislavicích, kněz od 25. července 1851.)
p. Gelasius Huber, převor kláš. August. ve

Vrchlabí, 28. ún. (nar. v Chebu 23. list. 1799, kněz od 14. srp. 1826).

Vyznamenání jsou:

- p. Váslav Částek, farář v Lužanech a
p. Jan Ruda, farář v Oubislavicích, obdrželi collare canon.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Ant. Novák, bisk. vikář a školdozorce, farář v Slatinách, za faráře do Velíše;
p. Jan Bis, admin., za faráře v Telecím;
p. Frant. Fišer, kaplan, za admin. v Bojanově;
p. Frant. Rašín, admin. in spirit., za admin. ve Vostružně;
p. Frant. Josel, kaplan v Kutné Hoře, za admin. do Červených Janovic;
p. Václav Spurný, kapl. v Červ. Janovicích, za proz. kaplana do Kutné Hory.

Na odpočinek dán:

- p. Jan Přerovský, farář v Červených Janovicích.

Upřádněná místa:

Vostružno, fara patron. hrab. Šlika od 4. ún. Nová Ves, fara patr. nábož. matice od 17. ún. Slatiny, fara patron. hraběte Šlika od 27. ún. Červ. Janovice, fara patron. městské rady v Kutné Hoře od 1. března do 12. dubna.

V biskupství Litoměřickém.

V Pánu zesnul:

- p. Václav Bárta, kapl. v Rejšvicích, 16. ún. (nar. v Katusicích 28. srpna 1837, posv. 31. červce 1862.)

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Václav Brandejský, kaplan ve Smolnici (arcid. Pražské), za far. v Domašvicích;
p. Jos. Klein, farář v Nečemicích, za faráře v Lovosicích;
p. Gustav Pietschmann, far. Parchenský, za far. v Chřibské;
p. Vác. Starrach, farář Vroutecký, za far. v Železně (Schelesium. Viz: Cat. cl. Litom.)
p. Karel Musch, kaplan v Nov. Městečku, za admin. in spiritual. do Raspenau.

V biskupství Budějovickém.

Vyznamenán jest:

- p. Vinc. Wortner, vikar. sekretář, děkan v Prachaticích, jmenován bisk. vikářem a školdozorcem okr. Prachatického.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Josef Samiš, far. v Ratajích, za far. ve Stráži;
p. Jiří Ryba, exposit v Klokotech, za far. v Dražicích;
p. Josef Lepič, kooper. ve Stráži, za admin. do Rataj;
p. Jan Kloboučník, zám. kaplan v Choustníku, dán na proz. odpočinek.

Upřádněná místa:

Rataje, fara patron. náb. matice, do 6. dubn. Místo zámeckého kaplana v Choustníku.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kníž. arcib. semi-
nář. číslo 190—1.

Expeditce:
v kat. knihkupectví
B. Stýbla,
na sv. - Václavském
náměstí, čís. 786—II.
Nedostla čísla rekla-
muje nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasý katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

Předplácí se
v expedici
in všech řádných
knihkupectví
na rok: 2 zl. 50 kr.
na půl: 1 zl. 30 kr.

Po poště:
Celoroč: 3 zl. — kr.
půlroč: 1 zl. 55 kr.

Předplacení čtvrt-
letní se nepřijímá.
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přisl. XIV. 34.)

Sv. otce Basilia řeč, že nemáme lpěti na věcech pozemských.

(Z řečtiny přeložil prof. Jan Desolda.)

Já sice myslil, nejmilejší, že se vám zdáti budu příliš přísným řečníkem, poněvadž pokaždé ostřejšími slovy: na vás dorážím, jakkoliv se to nesluší ani na hosta, ani na muže, jenž sám tolikerym chybám podroben ješt; vy pak ostrými těmi řeči více laskavosti ke mně jste pojali, a ostnem jazyka mého tím horlivěji jste se žádostí slov mých roznítili. Inení divu, neboť jste moudří v tom, co se duše týká. „Domlouvej moudrému a bude tě milovati“ (Přisl. 9, 8.) dí ve spisech svých Šalomoun. Proto tedy i nyní, bratří, přicházím k vám spodobným napomínáním, chtěje vás, seč jeť jsem, osidel ďáblovyh uvarovati. Neboť onen původní vši pravdy nepřítel často a rozmanitě proti nám, nejmilejší, den co den pozdvihuje válku, a na nás útoky svými dotírá. K tomu používá, jak víte, žádostí našich, čině si z nich šípy proti nám, a tak se mu vždy od nás samých dostává pomoci a posily, aby nám škoditi mohl. Když totiž velikou jeho moci část Hospodin Bůh náš zákony nerozvížitelnými spoutal a nedopustil tomu, aby prvním jeho útokem pokolení lidské se světa shlazenó bylo; tu závistníku tomu ničehož jiného nezbyvá, než kradmo naši vlastní nepozornosti proti nám použití. A jako

lidé špatní a lakotní, jichžto jediná péče a mysl jest, z cizího zbohatnouti, ale moci jim schází, přímo násilí své provozovati, u cest v zálohách čhávají, vyhlídnouce si k tomu krajinu, buď roklinami hlubokými protrhanou, anebo keřím hustým zastíněnou, tam si zalézají, a těmito svými skryšemi dohled cestovníkům od dále přetrhujíce, houfně a náhle je přepadávají, anižby jim prvé bylo možná, nebezpečná tato osidla spatřiti, až když v ně upadli: podobně i původní náš od počátku protivník a nepřítel zalézává pod stín světských rozkoší, jichž množství vedle cest života vezdejšího roste, dosti schopných loupežníka onoho ukrýti a úklady jeho zastřítí, odtud pak nevidomky svá osidla na nás vyhazuje. Chceme-li tedy statně určenou nám života pouť vykonati, Kristu duši i tělo bez hanebného poranění odevzdati, a vítězoslavný věnec od Něho obdržeti, tu nevyhnutelně třeba, bdícím okem duševním ohlédati se na vše strany a v podezření míti veškeré světské rozkoše a spěchati přímo dále a na nikterou z nich duchem svým se nevázati. Nelpěme tedy ani k zlatu, byt by se nám ho do rukou dle libosti i hromady sypalo, neboť Písmo dí: „Zboží, jestliže by přibývalo, nepřikládějte srdce!“ (Ž. 61, 11.) Nelpěme ani k požitkům vezdejšíh, bytby i země úrodu a veškeré sladkosti a pohodlnosti

nám propůjčovala; neboť „*obcování naše jest v nebesích, odkudž i očekáváme Spasitele Krista*; (Filip. 3, 20.) neohledejme se ani na tance, plesy, kvasy a hudby, neboť zní Písmo: „*Marnost nad marností a všeckomarnost.*“ (Kaz. 1, 2.) Nehledme ani na krásu tělesnou, v níž často duše ohavná obývá: neboť dí mudrlec: „*Před tváří ženy, jako před tváří hada utíkej!*“ (dle Eccl. 21, 2.) nebažme po panství a vládě, po hejnech strážníků a lichotníkův, a byť by se nám i vznešeného a skvělého trůnu podávalo, a národy a města se nám dobrovolně podrobovaly, neboť: „*Všeliké tělo jako tráva, a všeliká sláva jeho jako květ polní: uschla tráva a keř opadal.*“ (Isai. 40, 6. 7.) Pod těmi všemi rozkošemi skrývá se onen všeobecný náš protivník, číhaje, zdalise nedáme přilákati pohledem na tyto věci, nespustíme-li se cesty přímé a neodchýlíme-li se k zálezlům jeho. I jest se velmi co báti, abychom beze vši opatrnosti po oněch rozkoších se ženouce a užívání slasti jejich za neškodné považující, ukrytou pod první vnadou udici nepohltili, a jí pak vol nevol chyceni a držáni jsouce v hroznou loupežníka toho peleš, v smrt věčnou, nebyli skrytě rozkošemi těmito vtrženi.

2. Jak potřebno tedy a užitečno všem, bratří milí, abychom se jako cestovníci a poutníci opásali, a dušem našim všelikého odlehčení na té pouti získati hledíce, přímo k cíli cesty své spěchali. Ale nikdo mi tuto nepředstírej, že v své řeči nových slov si dovoluji, jmenuje život lidský cestou; neboť i David prorok takto život nazval, řka kdesi: „*Blahoslavení neposkvrnění na cestě, kteříž chodí v zákoně Hospodinově.*“ (Ž. 118, 1.) pak opět k témuž Hospodinu svému volaje, dí: „*Cestu nepravosti odvrát ode mne, a dle zákona tvého smiluj se*

nade mnou!“ (tamž 29.) Jindy opět oslavuje rychlou pomoc Boha svého proti odpůrcům svým, a harfou svou radostně slova svá provázeje, praví: „*I kdo jest Bůh, kromě Hospodina Boha našeho? Bůh, kterýž přepásal mne silou a učinil neposkvrněnou cestu mou.*“ (Ž. 17, 32. 33.) A tak za to měl, že veškeré lidské zde na zemi obcování, buď si dobré, buď si zlé, cestou se nazývati může. Neboť jako ti, kteří nějakou určenou cestu horlivě konají, kroky své střídajíce, každou totiž nohu, kterouž právě vykročili, čerstvým předsazením druhé pozadu nechávajíce, neustále ku předu spěchají, až konečně bez obtíže svého ustanoveného cíle dosáhnou: tak i všickni v tento život od Stvořitele postaveni, od první jeho doby jednu časovou částku po druhé nastupující, a vždy jednu po druhé předstihující, neustále k cíli života kvapí. Zdaž-li pak i nám se nezdá tento život náš táhnouti se jako nějaká cesta a pouť, zvláštními každého věky co zastaveními rozvržena? Počátek pouti každého jest bolestné narození z lůna mateřského, konec pak běhu našeho objevuje se v lůně hrobovém, ku kterémuž všickni spěcháme, ti spíše, ti později; ti veškerými věky života pozemského zastaveními prosedše, ti sotva na prvním okamžení toliko pobývše. Jiným obyčejným cestám z města do města vedoucím, lze se vyhnouti; kdo chce, nemusí je ani nastoupiti: ale cesta života každého, kdož se na ni dostal, mocí uchvacuje a jej, byť by i sám s během svým otálel, k určenému od Hospodina cíli táhne. Nenít nám na vůli ponecháno, nejmilejší, ujíti tomuto cíli, jak mile jsme branou v tento život vedoucí prošli a tuto vzdější pouť nastoupili; každého z nás uchvacuje a unáší věkový proud života, jak mile tajemnou lůna mateř-

ského schránku opustíme; každý den, kterýž jsme prožili, zanecháváme za sebou, a k věřejšímu, byt bychom sebe více chtěli, nikdy se vrátiti nemůžeme. I těšíme se z toho, když se střídavými věky dál a dále ubíráme, a jako bychom vždy něčeho obzvláštního byli obdrželi, blahoslavy toho, kdo z pacholetství dospěl na muže, z mužského pak věku vysokého stáří dosáhl. I nepozorujeme ani, že tak mnoho pozbýváme života svého, jak dlouho jsme živi byli, tak že nám nevědomky života ubývá, ačkoliv jej vždy měříme dle uprchlé, odplulé částky. I nepomyslíme ani, jak tajno nás, mnoho-li nám ještě k běhu našemu času popříti ráčí Onen, kterýž nás na pouť tuto vyslal, a kdy že každému poutníku bránu k vykročení otevře; nenapadne nám ani, že každý den hotovi býti máme odebrati se odtud a kynutí Hospodinova přímým okem očekávati: „*Budtež bedra vaše přepásána a svíce hořící v rukou vašich, a vy podobni lidem očekávajícím Pána svého, až by se vrátil ze svatby, aby hned, jak by přišel a zatloukl, otevřeli Jemu.*“ (Luk. 12, 35. 36.)

3. A tak si nic nedáváme záležeti na tom, abychom si na této naší pouti vybrali břemena, která by byla lehká, a dala se nejen snadno unést, nýbrž i spolu s námi je nesusoucími na onen svět převésti, i tamto nám pak onen život blažený učinila, jsouce vlastním jméním naším; ale na opak берeme na sebe náklady těžké a obtížné a člověka k této zemi táhnoucí, které dle své přirozené povahy nikdy úplně jméním jeho býti nemohou, aniž tomu, kterýž se jimi obtížil, těsnou onou branou projíti dají. Tak se stává, že to, co jsme si shromažďovati měli, ponecháváme; — čeho pak opominouti slušelo, toho si shromažďujeme; těch věcí, které si

úplně přivlastniti můžeme, a kteréž skutečně duši i tělu slušnou okrasou býti mohou, těch si ani nevšímáme; ale co nám vždy cizím zůstane, a nás jen hanebnou smahou znamená, toho si nahrabati snažíme, neustále se hmoždíce a lopotíce pracemi podobnými tomu, kterýž by v samovolném klamu vodu řesetem vážití chtěl. — Známoť tuším, i každému dítěti, že nižádné tohoto života rozkoše, po nichž se lidé z větší části třestí, v pravdě našimi nejsou, aniž našimi dle své přirozené povahy býti mohou, nýbrž všem nám cizí zůstanou, jak těm, co jich užívají, tak těm, kteří jich ani zdaleka neokusí. Nebo byt by si i někteří sebe větší množství peněz nashromáždili, to nezůstane jejich jméním, nýbrž buď je za živa, nechť si je jakkoliv drží a uzavírají, opustí a k mocnějším se odebere, a nebo oni je umírajíce sami zde zanechají a nijakž s sebou nevezmou. Uchvácení tehdaž mocí smrti, kteráž duši od bídneho tohoto těla oddělí a k odebrání-se z tohoto světa donutí, ohlédati se budou po pokladech svých a plakati nad pracemi, jež jim byli od mladosti věnovali; ale bohatství jejich dostane se do rukou jiných, neponechajíc jim ničehož, než hmoždění, kteréž shromažďováním jeho měli, a pak vědomí, že tím vinu lakomství na se uvalili. Byť bys sobě i tisíce jiter pozemků získal a nádherné domy si vystavěl, a všelikého dobytka stáda nesčíslná měl, a v znešenosti mezi lidem té nejskvělejší došel, toho všeho nebudeš užívati věčně: to neb ono ti na krátký čas jméno dá, pak to vše ponecháš jiným, sám v skrovném lůžku podzemním se ulože; ba snad i před smrtí svou, před svým odtud se odebráním uzříš, ano veškeré jmění tvé k jiným, snad i k nepřátelům tvým přejde. Či snad nevíme, jak mnohá pole, jak mnohé

domy, jak mnozí národové a města, ještě za živa svých prvnějších majitelů jména svá dle nových pánů svých změnila? Nevíme, jak mnozí, jenž dříve byli sloužili, stolce vladařského dostoupili, co zatím ti, jenž se své vládkami a pány nazývali, nyní rádi mezi poddanými stáli a svým prvnějším sluhám se ponížili a klaněli? Tak náhle se jednou ranou změnili osudové jejich, nic jinak, než jako bys si v kostky hodil!

4. Rozkoše pak, které nám zpupné bohatství v jídle a pití a vůbec v službě nevděčného a nezdrželivého žaludku mimo potřebu vymýšlí a strojí, jak ty medle našimi býti mohou, byť bychom je i ustavičně v sebe pojímali? Vždyť se ihned pokrmy a nápoji obtížení býti cítíme a odlehčiti si od nich hledíme, jedva jsme malíčkou na okamžení pochoutku z nich znamenali, a i nebezpečí života se obávající, kdyby déle v životě našem potrvaly. Neboť sytost mnohého uvrhla v smrt, a mnohá pochoutka byla mnohemu poslední, tak že ničehož více neokusil. — Lože pak smilné a nečistá objímání s všelikými ostatními skutky z prostopášnosti a z šílenosti duševní pocházející, nejsou-li patrnou zhoubou všech sil přirozených a zjevnou škodou, ujmou a zničením všech darů, jež právě našimi nazýváme? Neboť všelikými oplzlostmi hubí se tělo, ano se mu jeho pravého a živícího pokrmu ujímá. Protož i každého v takových věcech se kochajícího hned po spáchaném činu, když totiž hříšného těla osten ochábné a duch se jako z opojenosti a bouře zpamatuje, jak nesmírné ohavnosti se dopustil a kam se poděl, veliký žal nad nezdrželivostí jeho pojímá. Neboť čije se na těle ocháblým, a k obyčejným pracem lenivým a docela slabým býti. Což znamenajíce i učitelové tělesných zá-

pasů, zdrželivost žákům svým přikázali, varujíce mladíky všech výstupků proti čistotě, ba ani pohledu na sličnost tělesnou nepovolujíce těm, kteří vítězoslavného věnce si dobytí chtěli, poněvadž prý nezdrželivost zápasníka k hanbě a nikoliv k oslavě vede.

(Dokončení.)

Ku chválám bl. Panny Marie.

O Maria, ctěná Matko Boha mého,
Jaké se ti slávy dostalo od Něho!
V srdci svém tys Tvůrce všeho světa skryla:
Který stvořil tebe, Tohos porodila! —

V zápalu co máti jsi Jej celovala,
Vroucně ústy svými jsi Jej ulíbala.
V poslušnosti syna s tebou On přebýval,
Ve způsobě lidské mocnost Boha skrýval.

Milovalť On tebe, Bůh tvůj, syn tvůj vezdy,
Jehož moudrost řídí slunce běh a hvězdy.
Budiž velebena navždy Krista máti;
Tebou spásu, pomoc Bůh nám ráčil dáti.

Člověčenstvu, které stíhal rozněv Pána,
Tebou hřích je shlazen, kletba vymazána.
Královnou jsi nyní v nebi spanilosti,
Andělů jsi radost, svatých toužebností!

Z ratolesti svěžích ladná vane vůně,
Sílcé duši slabou, duši, která stůně,
Vnadnější nad růže v celé slavné kráse,
Líbeznosti jara tvůj hled podobá se,

Tam, kde blahoslavní v nadhvězdnaté výši
Boha chválí, bydlíš věčně v slasti říši,
Vedle Pána sídlíš v prostřed slavo-kvítí,
Tam, kde zlaté slunce věčné pravdy svítí,

Tam, kde věnec květný svatosti tvé září,
Ach, z té nebes vlasti pohled' jemnou tváří
Na nás, Matko Boha, Matko naše milá,
By se duše naše Kristu zalíbila;
Bychom s tebou mohli po vši pozemnosti
Bohu chválu vzdávat po věčné věčnosti.

A. Kozlerova.

Katechismus sv. kříže.

(Rozjímání postní.)

VI. Kapitola pátá.

Kříž hlas volající nás k spravedlnosti.

„O vy všickni, kteříž jdete cestou, pozorujte a vizte,
je-li bolest jako bolest má.“ (Pláč Jerem. 1, 12.)

Blahoslavený Ludvík z Granady učil na velký pátek kratičké kázání, tak že kratšího snad nikdy nebylo. Celé kázání záleželo v těchto slovech: „Umučení Pána

našeho Ježíše Krista.“ To řka, ukázal shromážděnému lidu kříž Páně, prolévaje při tom hojných slzí. Posluchači jeho mocně dojati padali na kolena, litující hříchy spáchaných. Kratičké kázání toto velký počet hříšníků obrátilo.

I my chceme dnes k spasení svému o bolestech Ježíše pñícího na kříži rozvažovati. Však kdo nám rozvine před očima dokonalý obraz utrpení Páně? Toho nedovede žádný člověk ani anděl, jediný Bůh to může učiniti. Jak by mohl člověk umučení Ježíše Krista dostatečně vypraviti, když On sám pro ně slov nemá. Božský Spasiteli, k rozjímání o bolestech Tvých povzbuzuje nás hlas Tvůj s křížem: „Ó vy všickni, kteří jdete cestou, pozorujte a vizte, je-li bolest jako bolest má.“ (Pláč Jerem. 1, 12.) Chceme sobě rozjímati, jak přísně se Tebe dotkla spravedlnost Tvého Otce nebeského, bychom sobě zamilovali spravedlnost, t. j. činíce pokání za hříchy spáchané zlého se varovali a dobré činili.

Pán Ježíš pñí na kříži, i ptá se těch, kteří okolo jdou, zdali viděli bolest, která by bolesti jeho se vyrovnala, řka: „Ó vy všickni, kteří jdete cestou, pozorujte a vizte, je-li bolest jako bolest má.“ (Pláč Jer. 1, 12.) Že nikdo neodpovídá, aniž odpověditi může, táže se sám sebe, přemýšlí, čemu by připodobnil bolest tuto, dí: „Komu přirovnám tebe, aneb komu připodobním tebe?“ (Pláč Jer. 2, 13.) On ničehož nenalezá leč moře, kteréž svou hořkostí a nezměrností se rovná hoři jeho, proto k sobě praví: „Nebo velké jest jako moře potření tvé.“ (Pláč Jerem. 2, 13.) Ano, Božský Pane náš! pohroužen jsi v moře bolesti, umíráje smrtí tou nejpotupnější a nejbolestnější. —

Smrt Páně byla ta nejpotupnější. Jaká byla příčina ukřižování jeho? Hříchy naše. „Pro nešlechtnost lidu uderil jsem Ho,“ čteme v Písmě sv. (Is. 53, 8.) Spravedlnost Boží otevřela před očima jeho knihu, v níž zaznamenány jsou všechny hříchy, které spáchány byly od Adama a spáchány budou až do dne soudného. Hříchy tyto jako hory před Ním se pnou vevšší, jako moře nepřehledné rozlity jsou před zrakem jeho. A tyto všechny nepravosti běře Syn Boží na sebe, aby za ně trestán byl. „V pravdě neduhy naše on nesl,“ volá prorok, „bolesti naše On snášel: a my poctili jsme Ho jako malomocného a ubitého od Boha a sniženého.“ (Isai. 53, 4.)

Jaká to potupa! Beránek nejsvětější a nejnevinější, jenž hřích nenávidí, znaje

nejlépe ohavnost jeho, vidí na sobě hříchy všech lidí, vidí se potupena, zbavena slávy a velebnosti, ješto za nás učiněn jest hříš-níkem, zločincem. „Kristus nás vykoupil,“ dí sv. Pavel, „ze zlořečenství zákona, učiněn byv pro nás zlořečenstvím.“ (Gal. 3, 13.) Nejsladší Ježíši, i hříchy moje byly příčinou této potupy Tvé. Ale Ty z lásky ke mně jsi se ponížil, abych já povýšen a slaven býti mohl.

I způsob smrti Páně jest nejpotupnější. Pán Ježíš pñí na kříži, dřevě nejpotupnější, na popravišti, visí mezi dvěma lotry, mezi něž počten byl. Golgota pokryta jest převelkým zástupem diváků. Jsou tu starší lidu, židovští kněží, farizeové, zákonníci, obyvatelé Jerusalema, Židé ze všech končin k svátkům velikonočním shromážděni, jsou tu Židé i pohané. Co je sem přilákalo? Někteří přišli z útrpnosti, více jich přišlo ze zvědavosti, avšak většinu přivedla sem závist a nenávisť, aby nasýtili pomstu svou, aby svým rouháním bolesti Kristovy rozmnožili. Pane, jak velké jest potupení Tvé! Slyš, oni Tě nazývají buřičem, svědcem lidu, tupitelem a rušitelem zákona, zločincem větším než jest Barabáš. Nemohl-li jsi zvolati v srdci s Davidem: „Já pak červ jsem a ne člověk: pohanění lidí a povrhel obce?“ (Žalm 21, 7.)

Pán počten jest mezi zločince, památka jeho zhanobena, nevinnost jeho odsouzena, svatost jeho za klam prohlášena, člověčenství jeho ztrýzněno, Božství jeho potupeno. Velká to byla potupa pro krále Davida, když mu Semej zlořečil, po něm kamení házel. Spasiteli můj, nebyla-liž příčina smrti Tvé, způsob umučení Tvého nejpotupnější? Ty jsi mohl zvolati: „Ztrýzněn a ponížen jsem příliš.“ (Žalm 37, 9.)

Pán Ježíš umírá smrtí nejbolestnější. Přivedli Jej na Golgotu. On tise, odhodlaně čeká, až Jej co obět položí na oltář kříže. Již Ho na kříž porazili, jeho ruce a nohy probíjejí tupými hřeby. Anděle Boží! tys zadržel ruku Abrahama, abys zachránil Isáka; povel také katanům, aby ustali mučiti Pána. Ale Pán Ježíš chce píti hořký kalich utrpení; proto katanům ochotně ruce i nohy podává, takže tito se horší, vidouce ukrutnost svou překonanou trpělivostí jeho. Již vyzdvihují Pána vzhůru mezi nebe a zemi, aby byl prostředníkem mezi Bohem a člověkem, (I. Tim. 2, 5.) aby byl nejvyšším knězem a spolu obětí smíření. Nyní vpuštěn byl kříž do jámy tak rychle, že země se otrásla a Pánu způsobena bolest náramná. Jest dvanácte ho-

din, až dosud slunce jasně svítilo: nyní ale počalo tvář svou zakrývat, jakoby se nechťelo dívati na nesmírné muky Spasitelovy. Ježíš visí na kříži celou tíží těla svého, rány na rukou a na nohou stávají se většími a bolestnějšími, rány se zanecují, krev nemohouc volně obíhati, tlačí se k hlavě a k srdci, převelká tíseň a ouzkost mučí Ukřižovaného. On trpí velice, trpí po celé tři hodiny, trpí beze lkání; nechť se obrátí v pravo neb v levo, všude bolest a jenom bolest. Pohledněme na hlavu jeho, ta je ostrým trním ověncena, nikam ji nemůže skloniti, toliko na zraněná prsa svá; tvář jeho jest zkrvácená a zsinálá od políček, které mu silné ruce dávaly; tělo jest napnuté, že na něm všechny kosti spočítati lze jest. Pán mohl o sobě říci: „Sčetli kosti mé.“ (Žalm 21, 18.)

Muži bolesti! tak tu pníš mezi nebem a zemí v smrtelném zápasu, od nebe opuštěn, od lidí posmíván, bez útěchy a úlevy, kteréž jsi jiným hojně rozdával; Ty nemůžeš jako člověk nemocný se obrátiti, nemůžeš ani seděti, ani ležeti, ani státi, ani choditi, musíš ustavičně viseti na hřebích. „Dokonáno jest! Otče, v ruce Tvé poroučím Ducha svého,“ to zvolav, umřel. Srdce jeho přestalo tlouci, oko jeho shaslo, On nakloniv hlavy, dokonat vykoupení světa. —

Duše křesťanská, hleď na kříž, nemusíš-li vyznati: „Spravedlnost Tvá jako hory Boží: soudcové Tvoji jako propast mnohá?“ (Žalm 35, 7.) Rámě této spravedlnosti přivedlo Syna Božího na kříž, meč smrti té nejpotupnější a nejbolestnější vytašen, aby umřel nevinný Beránek za hříchy celého světa, Bohu nejvyšš spravedlivému aby zadost učinil. Pán umřel, ústa jeho umkla, ale rány, krev, kříž mluví: „Hříšníci, viz spravedlnost Boží, čin pokání za hříchy spáchané, varuj se hříchu, čin dobré!“

Čin pokání. Magdalena klečí pod křížem, nemá smělosti očí svých k umírajícímu Spasiteli pozdvihnouti. Jakž by snešla jeho pohled, vědouc, že trpí a umírá i za její hříchy. Ona objímá sv. kříž, tiskne jej k srdci. Bolest její nemá vzdechů ani slzí, má však sílu a odhodlanost; ona chce pokání činiti, aby za hříchy její marně netekla krev Páně. Magdalena nechce umříti s Ježíšem — ona velká hříšnice s Beránkem nejnevinnejším, — prosí Ho, aby déle živa byla, aby déle umírala mrtvíc tělo své a hříšné žádosti jeho. Toto předsevzetí učinila na Kalvarii pod křížem.

Přešťastná Magdaleno, tys uměla dobře čísti v knize sv. kříže, tam jsi se dočtla, jak veliké bolesti trpěl Pán za hříchy, a proto jsi se odhodlala také pokání činiti.

Hříšníci, i ty pohlížej na kříž, abys se povzbudil ku pokání, jimž u Boha milosti dojdeš. Bůh odpustil velké provinění Davidovi, činícímu pokání, On odpustí i tobě, budeš-li se kát. Diš, že Pán Ježíš krví svou vinu svou smazal, že jsi ve sv. pokání nabyt odpuštění. Kde máš jistotu, že jsi vyplnil podmínky odpuštění hříchů? „Neví člověk,“ di Písmo sv., „zdali lásky čili nenávisti hoden jest.“ (Kazatel 9, 1.) Magdaleně Pán Ježíš hříchy odpustil, a přec neustála se káti. Sv. Augustin o ní praví: „Plakala a v lkání setrvala.“ Plakala u nohou Páně, pod křížem, u hrobu, a pak na poušti. Kdybys měl i jistotu, že ti odpuštěno, musíš se polepšiti a pokání činiti. Pán Ježíš praví: „Nebudete-li pokání činiti, všickni zahynete.“ (Luk. 13, 5.) Ty pravíš: „Pane, buď milostiv mně hříšnému,“ musíš však doložiti: „Já nebudu milostiv sobě hříšnému.“ Trescisvou lakotu almužnou, svou bujnost postem, svou pýchu zapíráním sebe samého. Krásně di sv. Bernard: „Slze kajicnosti jsou také jakýmsi křtem, a že sv. křest nemůže býti opakován, musíme my, jimžto očistění tak často potřebí, slzami pokání sami sebe křtiti a omývat.“ Pohlížej jen na kříž, a dřevo toto mocněji tě bude volati k pokání, než upomínka na věčné tresty pekelné.

Varuj se hříchu. Nehorši se na Židy, že volali: „Ukřižuj Ho, ukřižuj Ho,“ nežaluj na Piláta, že nevinného Ježíše k smrti kříže odsoudil, nenaříkej na římské vojáky, že Jej ukrutně ukřižovali: hříchy celého světa i tvé hříchy Jej usmrtily. — Chceš opět hřešiti, hříchem Pána svého opět ukřižovati? Sv. Pavel píše, že kdož do hříchů padají, Syna Božího znova křižují a v posměch vydávají. (Žid. 6, 6.) Hříšník opět Ježíše křižuje, jeho učení svým životem tupí, Jej žlučí napájí, hlavu jeho trním bodá, Barabáš — hřích — jest mu milejší než Spasitel jeho, on Jím pohrdá, a ďablu v náručí se vrhá. Pohled na kříž, viz přísnou spravedlnost Boží, poznej ošklivost hříchu a nehřeš více. Sv. Edmund, biskup, pohlížeje na kříž tak byl proniknut ohavností hříchu, že volával: „Raději bych na hořící hranici se položil, než abych hřích spáchal.“ Vyhnání prvých rodičů z ráje, zkažení měst Sodomy a Gomorhy, trestání Židů na poušti, zřejmě mluví, jak ohavný jest hřích; avšak

ohavnost tuto hříchu mnohem zřejměji nám hlásá sv. kříž.

Čin dobré. Nábožného kněze Matěje Fabera, společníka sv. Ignáce z Lojoly, prosil kdosi za navedení k dokonalosti. Faber dal mu tuto radu: „Vrhní se denně několikrát k nohám Ukřižovaného a rei: Můj Božský Spasiteli, můj nejvznešenější vzore, jehož mám následovati! Tys se ponížil až k zmaření sebe — a já jsem pyšný, Tys byl poslušen až k smrti kříže — a já chci ve všem jen vůli svou se řídit. Tys chtěl býti mužem bolesti — a já nechci nic trpěti. Tys mne nesmírně miloval, tak že jsi za mne i život dal — a já tě málo miluji, a často hříchy hněvám.“ Prosebník vzal sobě slova tato k srdci, a dosáhl velkého stupně svatosti.

Sv. kříž jest kniha, v které se můžeme naučiti všeliké ctnosti.

Kříž vyučuje *pokoře, poslušnosti*. Mohl-li se Pán více ponížiti, více se zničiti? On se ponořil v moře bolesti a potupy z dobré vůle. Zamiluj sobě pokoru, tuto matku všech ctností; neboť není-li pokora základem a průvodkyní jejich, všechny ti pycha odejme. — Dle vůle Otce nebeského měl Pán Ježíš za nás na kříži umříti; tať byla příčina, že na kříži setrval, když rouhači pravili: „Sstup s kříže.“ (Mar. 15, 30.) On chtěl býti poslušen až k smrti kříže. Buď vždy poslušen Boha, nedej se ani bázní ani chválou od plnění vůle Boží odvrátiti. „Lepší jest zajisté poslušenství, nežli oběti.“ (I. Král. 15, 22.)

Kříž nás naučí přemáhati *žně žádosti* tělesné, opovrhovati radostmi světa. Viz Ježíše, jak poslední krápek krve za tebe vylévá, a ty bys mu nechť srdce své dáti, nechť se hříšných známostí varovati, náruživosti tělesné potlačovati? „Kterých pak jsou Kristovi,“ dí sv. Pavel, „tiť ukřižovali tělo své s hříchy a s žádostmi.“ (Gal. 5, 24.) Tvůj Spasitel byl žlučí a octem napájen, volal na kříži: „Žizním“ a ty bys chtěl nestřídmosti sloužiti? „Pro obžerství,“ čteme v Písmě sv., „mnozí zemřeli: ale kdo jest střídmy, přiloží života.“ (Sir. 37, 34.) Když jednou sv. Alžběta na slavnost Nanebevzetí Panny Marie přišla do kostela skvostně oděna, na hlavě majíc drahou korunu, pohleděvši na kříž, hořce zaplakala řkouc: „Můj Spasitel nah, nepatrným rouchem přioděn visí na kříži, a já hříšnice bych se chtěla zlatem a drahokamy ozdobovati? I sňala korunu s hlavy. Domlouvajícím ji odpověděla, že před Pánem, který má trnovou korunu, nemůže klečeti,

majíc ozdobu zlatou. Od té doby byla láska její k chudobě tím větší. Křesťane milý, pohlížež častěji na kříž, jsi-li chudý, abys chudobu svou miloval, jsi-li bohatý, abys statků svých dobře užíval, na ně srdce nevěšel, jimi opovrhoval. Pán náš v chlěvě se narodil, v jesle byl položen, v chudobné plénky zavinut, měl chudou matku, chudé učeníky, na kříž ničehož nevzal s sebou, leč chudobu, neměl ani oděvu, ano ani vody, aby žízeň uhasil. U kříže Páně naučíme se i my milovati *chudobu*, kteráž jest statkem největším.

U kříže Páně naučíme se *trpěti*. Když národ israelský přišel na poušť Mara, neměl vody k pití, poněvadž všechny vody byly hořké. Mojžíš volal k Hospodinu, jenž ukázal na dřevo: kterážto jakž vložil do vod, hned v sladkost obráceny jsou. (2. Mojž. 15, 23—25.) Tak i nám nemoc, na cti utrhaní, pronásledování a jiné bídý a strasti tohoto života hořké jsou; však pohlízejme jen často na sv. kříž, a trpělivěji, ochotněji, rádi ponese me za Ježíšem kříže své. Či neslouží nám kříže k spasení? Sv. Augustin praví: „Nemíti kříže jest největší kříž.“ Co jsou kříže naše proti kříži Kristovu? Nepatrné křížky. Milujme tedy křížky své, a když nás tlačí, utíkejme se ku kříži Páně, dle rady sv. Františka Saleského, jenž praví: „V soužení utíkej se k sv. kříži, líbej ho, až ti požehná. Není-liž kříž Kristův nejlepší školou života, knihou, v kteréž naučíti se můžeme všelikým ctnostem?“

Sv. kříži, lůžko potupné a bolestné mého Spasitele, volej mne vždy ku spravedlnosti, ku pokání, hlásej mi stále ošklivost hříchu, povzbuzuj mne ku konání ctností, k životu bohabojnému. (Dokončení.)

Svědění.

Obraz ze života od Fr. Pravdy.

(Pokračování.)

VII.

Bratrance Šimonovi jsou u Hromádků a u Česáků a hospodaří tam dle rozkazů pánových. Každý večer přicházejí k Toužilům, aby vyřídili, co se po celý den dělo a vykonalo a zeptali se, co za práci podniknou zejtra. Šimon sám dohlíží, navštěvuje jejich stavení, chodí na pole, přijímá a vydává. Je se svými šafáři spokojen a oni jsou spokojeni s ním, dosáhnuvše štěstí, jakéhož nikdy neočekávali.

Dříve museli pracovati ze vsí síly a přece sotva tolik vydělali, že sebe a rodi-

ny své zachránili před hladem. Pořád se jim něčeho nedostávalo, scházely jim a dětem šaty, nemohli si opravit svých chatrných domků, kolikrát neměli ani na sůl. Nyní také pracují, pracují víc než by museli, ale dostává se jim za to odměny, berou plat v penězích a v potravě, jsou opatření přede vší nouzí.

I ve vážnosti postoupili. Co nádenníkům jim každý poroučel. Museli poslouchati i čeledíny. Opovrhovalo se jimi. Svěvolníci a surovci si z nich dělali smích. Když se něco pronedbalo anebo špatně vyvedlo, jim se dávala vina. Někdy dila pro ně ani nebylo a museli zahálet, ačkoliv nechťeli a někdy dila se jim nedalo, že je předešli jiní, vychvalivše se a je pomluvivše. Co šafářům byli poddání všickni dělníci a hleděli se jim zachovati jako skutečným hospodářům. Toužil každému z nich dal k ruce syna, jemuž statek od nich spravovaný za dědictví byl ustanovil. I ten jim byl podroben a druží vidouce to neodporovali jejich moci a právu.

Opravdu děkovali Bohu chudí domkáři, že je tak povýšil a bratrance svého ctili a milovali, že jim připravil život ve světě snadnější a vytrhl je ze všech klopot a strasti. Byli mu za to upřímně vděční a nikdy nezapomněli, že on je pán a že oni jsou jeho služebníci. Dle toho se k němu také chovali, dokazujice to slovy i skutky.

Simon snad má radost a plesá, že si svalil těžký kámen se srdce?

Nikoliv. Simon posud je zkormoucen v duši a pranic neokřál. Pohled na blažené bratrance ho nepozdvihuje, nýbrž ponízuje, neboť mu připomíná: „Co mají, to jim patří, patří jim mnohem víc, patří jim zde všechno a já jim z toho dávám — jen úroky. Je prý to dobrodíní, je prý to milost, oni to povídají a svět to povídá, a já se v duchu stydím, že to — není pravda.“

Dva synové Simonovi budou dědití statek Hromádkův a Česákův, již se tam zaměstnávají, již je to známo, každý si je předchází, je vyznamenává, jim vyhovuje, slouží. Šafáři bratrance mají také děti, mají syny a ti po smrti otců svých statky budou muset opustiti. Pravý majitel půjde pryč a nepravý tu zůstane. Je to spravedlivé?

Kdyby třebaš otcové na ničem netrpkeli a tak se jim vedlo, jako kdyby statky v skutku byly jejich, děti přece nepřijdou k svému a křivda se potáhne od pokolení do pokolení,

Toužil ještě by si rád namluvil, že vlastně žádné křivdy nespáchal, nechav si, co otec chtěl dáti jiným, ačkoliv tu byl syn dědic, ale svědomí ustavičně výmluvu jeho odmítá, žalujíc na klam a podvod. Již toho podstoupil a zkusil mnoho, aby mu zadost učinil, ale nic nestačilo a on pořád žije v protivách, jenž mu způsobují strach, hrůzu a soužení. Modlí se, dává almužny, pomáhá, kde toho žádá potřeba, postaral se o příbuzné, naplňuje lásku k bližním i neznámým.

Ano, pro bližního činí, co může, jestli pak již také něco učinil pro Boha?

Skutky ještě nerozmnožil čest a slávu Boží, a i k tomu se musí odhodlat. Že se modlí, že služby Boží navštěvuje, že chodí na průvody a na poutě, to nepočítá k takovýmto skutkům, ani mu neplatí, že, co dobrého činíme lidem, je učiněno Bohu. On to sice ví, ale chce učiniti něco víc, něco, co by přímo na Boha se vztahovalo a posvětilo Jeho jméno. Taková zásluha mu ještě schází a snad přispěje k jeho upokojení.

Simon Toužil si především vyvolil kostel, kde by Bohu přinesl obět, aby Ho oslavil a poctil. Napřed dával na hlavní oltář svíčky, a že jich nehořelo víc než jindy, když kněz sloužil mši svatou, vymínil si, aby se jich víc rozsvítilo a pak svíčky dával na poboční oltáře, jenž musely hořeti všechny najednou. Manželku vybídl, aby do lamp kostelních nosila a posílala máslo, a ona ho uposlechla, chtě i sama býti štedrá pro Boha a kvůli Bohu. Zvláště k Božímu hrobu hojně světla věnovali Toužilovi manželé, a tak ho ozdobili, že je za to pochválila celá osada.

V kostele byl jeden oltář zanedbaný a sešlý, a Toužil si umínil, že ho opraví a obnoví. Došel na faru k velebnému pánu a prosil, aby mu to dovolil. Arcit dovolil a dovolil rád, že to byla věc dobrá, již se nesmí brániti. Při té příležitosti pověděl Toužilovi, že již dávno pozoruje všechno jeho jednání a velmi se mu obdivuje. Je rád, že má takového osadníka. Je zajisté nejhodnější mezi všemi. Může ho nazvat vzorem pravého křesťana. Slouží Bohu nejen slovy, nýbrž i skutky. V kostele nikdy nechybí. Doma vede děti a čeledíny k mravopočestnosti. Je dobročinný a milosrdný, skutečný otec chudých. Pomáhá přátelům a stará se o ně. Vyniká všemi ctnostmi a nemá na sobě ani jedné chyby, kterouž by snad dával pohoršení.

Toužil se arcit začervenal nad tako-

vou chválou a víc ho bolela než těšila. On prý je nejhodnější osadník. Znělo mu to v duchu jako žert, ba jako posměch. On nejhodnější a dopustil se podvodu a klamu. On nejhodnější a zadržuje cizí statek. On nejhodnější a nemůže obstát se svým svědomím. On nejhodnější a vězí v jednom z největších hříchů. On nejhodnější a není s to vykonal pokání. On nejhodnější a co činí, činí proto, aby u Boha našel smilování a ohlušil svírající a naléhající hlas v sobě. Je to potupa pro všechny ostatní, jenž zajisté jsou hodnější než on, a celá osada by byla sídlo ďábelské, hnízdo mrzkých zlosynů a ohavníků, kdyby on byl mezi nimi nejhodnější. Ale arciť, velebný pán ho nezná a nemůže znáti, nevidí mu do srdce, nevyzpytoval jeho tajnosti a jiní lidé ovšem také ne. Všickni soudí jen dle skutků patrných, povrchních, zevnějších, a tudy se může stát, že nehodný se drží za hodného a naopak hodný za nehodného, jestli pohled svědčí proti němu. Jen Bůh zkoumá vnitřnosti a skrytosti, soudí dle pravdy a pouhým zdáním nemůže býti oklamán. Kdyby hříšník po celý život svět mámil a šálil, tak že by považován byl za ctnostného, Boha ani na chvíli nezmýlil, a ten mu konečně strhne škrabošku, za níž se skrýval až do smrti.

Toužil chvále velebného kněze odprovozoval, aby stísněnému srdci svému ulehčil a na žádný způsob ji nechtěl přijmouti. Však hodný kněz to měl za pokoru a poníženost a ještě víc ho velebil. Podává prý nový důkaz své bohabojnosti a bohomyslnosti, že se chce ujmout opuštěného oltáře a tím zajisté si získá velkou zásluhu.

Radili se spolu, jak by se věc nejlépe dala vykonati, šli do kostela, dívali se, počítali a Toužil prohlásil, že ponese všechny útraty, ať jsou jakékoli.

Povolali z města malíře a pozlacovače, ti si ku pomoci vzali truhláře, a oltář se začal obnovovati. Toužil nešetřil nákladu, vše se vykonalo hezky a důkladně a lid ctil a vynášel šlechtetného dárce.

Když se oltář světil, ozývala se víc sláva Toužilova než sláva Boží, Toužilovi se děkovalo veřejně, za něj se všickni modlili společně, a on kleče ve své stolici měl hlavu sklopenou a — plakal.

Plakal radostí?

Nikoliv, byla to žalost, co ho k slzám pohnula, neboť všickni byli pro něj a jen vlastní svědomí bylo proti němu. Nedá se upokojit ani uchlácholit, uprosit ani uplatit, ať dělá co dělá, a hlas jeho jest hlas Boží.

I Bůh tedy zůstává jeho protivníkem a vše je marné, co podniká a vyvádí.

Přece pokračuje dále, nutí, žene ho to, nemůže ustati, pořád něco koná, aby svědomí nepřivedlo ho k zoufalství.

Tam v poli u rozcestí postavil kříž. Tu si vzpomněl, že kříž i na hrob otců by měl dáti. Stalo se, a on již zase objednával kříže, aby jimi ozdobil hroby strýcovy. Jeden bohumilý skutek stíhá druhý a je to pravý zázrak, že mu jmění neubývá, nýbrž ještě přibývá. Dobře vzdělané statky mu rok od roku víc vynášejí, úroda se množí, je vždy hojná, zachovalé lesy poskytují velký užitek, louky dávají píce dobytku, jenž se drazé odprodává, zahrady a sady jsou bohaté na ovoce, rybníky na ryby, za všecko se strží peníze, Boží požehnání spočívá na domě.

Tak to jmenují lidé a mají to za následek hodnosti Toužilovy. Tolik pro víru, pro církev, pro Boha a pro bližního nikdo nečiní a nečinil co on.

Již se zase povídá, že v obci miní vystavěti kapli. V skutku tu byl mistr stavitelský a prohlídl a vyměřil si místo. Za krátký čas přinesl půdorys a rozvrh. Toužil s ním šel na úřad duchovní a světský. Tam obstarali, čeho bylo potřeba, a stavba se začala. Pokračovalo se v ní rychle, že Toužil již dříve byl přichystal zásoby. Na prostředcích nescházelo a tak kaple za rok byla pod střechou a druhým rokem uvnitř se upravila.

Objednal se obraz svatého Šimona, patrona Toužilova, a na to jméno kaple byla vysvěcena ku potěšení a povzbuzení celé osady.

Šimon Toužil se také těšil, také byl povzbuzen, ale skvrna na svědomí mu přece zůstala a on ani tímto skutkem k slávě Boží vykonaným nedošel míru a pokoje.

(Pokračování.)

D O P I S Y.

Od Šumavy dne 26. února 1866.

(Kříž. cesta v Dešenicích. Nová kaple. Polní kříže. Zbožnost.)

Co Blahověst v čís. 5. t. r. o křížové cestě uveřejnil, to se v neděli 11. t. m. slavně vykonalo v Dešenicích. Bylať v tamějším farním chrámu nová křížová cesta posvěcena, v ceně více než 250 zl. r. čís., kterouž chudá švadlena prací ruční se živící, co představená spolku růžencového v osadě, ku cti a chvále Boží byla obětovala. Svěcení konal vel. pan guardian z bavorského kláštera Otců Františkánů v Neukirchen-u, P. Aemilian Paulus, a vykonav

posvěcení a pomodliv se křížovou cestu, vstoupil na kazatelnu a jal se vykládati význam a užitek celé této pobožnosti. Potěšeni byli všickni osadníci řečí jeho důkladnou. Vylíčit užitek rozjímání o utrpení a smrti Spasitele našeho Ježíše Krista tak pohnutlivě, že mnozí až k slzám pohnuti byli. Takové kázání jest ovoce zbožného rozjímání, které obzvláště v zátíši klášterním se daří. —

Mimo to obec na své útraty krásnou kapli ku cti sv. Anny na blízkou městyse staví, která během letošního roku dokončena býti má. — Tolikéž máme po celém kraji Šumavském hojnost křížů dřevěných, kamenných a železných v rozměrech nejrozmanitějších. Každý se činí, aby sobě buď kříž aneb kapličku byt i sebe menší u svého majetku zbudoval. Rovněž se tu koná v letě denně večer, v neděli po celý rok společná domácí pobožnost. Jsou to radostné zbytky bývalé zbožnosti předků našich. Kýžby Bůh zachoval a rozhojnil svou milosti zbožné smýšlení lidu tohoto, který v potu tváří chleba sobě doma, a poněvadž polní hospodářství nestačí, aby veškeré obyvatelstvo se uživilo, i v daleké cizině pohledávaje, pobožnosti veřejné nikdy se nestrání, alebrž svou vírou i v cizině neohroženě se chlubí. Podobné úkazy jsou i každodenní pobožnost večerní společná od svatoduší až ku žnám, kde se denně ráženec a jiné pěkné modlitby odříkávají, návštěvy dvouvečerní u zemřelých, kde se pilně za ně modlí, domácí zemřelého almužny dle možnosti hojně udělují, konání poutí i sebe vzdálenějších a obtížnějších, krásný a pohnutlivý pořádek a modlitby při veřejných procesích, účta k zemřelým, tak že prkna, na kterých mrtvoly ležely, buď okolo křížů u cest se postaví, jsouce barvou natřena, a jméno mrtvého a rok a den smrti s přídavkem některých vhodných průpovědí z Písma sv. obsahující, aneb při chudých jednoduše na rozličné pěšinky se kladou; upomínka tato sílena také tím, že hřbitovy ponejvíce okolo chrámů farních pozůstaly, a udržována hojným účastenstvím při pohřbech i spoluobčanů nejchudších, kteréž se jeví také tím, že po všech i vzdálenějších farnostech jednotlivá úmrtí se ohlašovati musí, a o křesťanskou návštěvu se prosí, a hrolová účta svatých patronů českých, zvláště sv. Jana Nepomuckého, Jiřího, Prokopa a Víta; pilná návštěva kostelů za všedních dnů, když církevní svátky se světi, svěcení třetích svátků o vánocích, velikonočních a

o svatoduší, kde žádný sedlák do práce nejde, ale chudým osadníkům potah a náčíní ku práci polní ponechává, jakož i to, že školy ještě vížky mají, tak že se do školy sezvání a tím také svazek s chrámem Páně naznačuje. Nuže zde máte jakýsi ač nedokonalejší obrázek života duchovního, který ještě neblahou kulturou setřen nebyl, kde zátíši hor ještě mnohou duší zbožnou ukrývá, kde ještě po r. 1848 pravý život patriarchální mezi knězem a jeho ovčíčkami panuje. Avšak obávati se jest, že i tento jemný pel zbožného života setřen bude nynějšími převraty. H. H.

Od Uh. Ostroha na Moravě v březnu 1866.

(Ústavy pro chudé.)

Láska k bližnímu tak hluboko zakoreněna jest v náboženství křesťanském, že původ svůj má v samém nebi, neboť nebeský zakladatel církve svaté sám naučil svých, kterak napomáhati mají všem ubohým, On sám mírnil všelikou bídu lidskou a každým krokem činil dobrodiní, vytknuto za úkol vezdejšího života svého. Učení, jakž viděli na Pánu svém, naplňovali též s horlivou ochotností lásku k bližnímu v paměti majíce slova: „Příklad zajisté dal jsem vám, abyste jakož jsem já učinil vám, vy též činili. — Po tomť poznají všickni, že jste moji učenci, budete-li míti lásku jedni k druhým.“ (Jan 13, 15. 35.) Pročež jakž jsou byli vidali, že mistr jejich těch nejbídnějších mrzáků sobě váží a o ně se stará, rovněž tak činili nápotom apoštolové a zjednali svatým učení Ježíše Krista takovou svornost mezi věřícími, že měli všechny věci obecné a skrze apoštoly své statky dělili mezi všechny, jakž komu potřeba bylo. (Sk. 2, 44. 44.) A tato láska prvotních křesťanů Jerusalemských postavena jest na obzoru křesťanském jako pomník překrásný, dokazující světu mohutnou sílu křesťanského učení, kteréž výborně přejínačiti umí ducha člověčího. Přinášené ty do společné pokladnice milodary spravovali napřed apoštolové sami, potom když rozmnožil se počet věřících, majíce péči o chudé za velmi důležitý výkon úřadu apoštolského, zvolili sobě zvláštních almužníků a světlí úřad tento diakonům. „I zvolili Štěpána a Filipa a Prochora a Nykánora a Tymona a Parmena a Mikuláše.“ (Sk. 6, 5.) Avšak nejen na jednom místě napomáhali sobě vzájemně věřící, nýbrž podporovali též vzdálených bratří, jestliže trpěli nouzi. Když za panování cis. Klaudia krutý hlad svíral celé Judsko, unesli

se křesťané Antiochenští, že každý dle možnosti své podporovati budou nuzné bratry v zemi židovské, a odeslali sv. Pavla i Barnabáše, aby tam zanesli dary sebrané. (Sk. 11, 28.) Podobně čteme: „Za dobré se vidělo Macedonským a Achajským sbírku nějakou učiniti na chudé svaté, kteříž jsou v Jerusalemě.“ (Řím. 15, 26. pak Korint. 16, 1. 4. a jinde.)

I pozorujeme zřejmě, že od toho času, co Kristus Ježíš vyslovil, že každý dobrý skutek z lásky bližnímu prokázaný považovati bude, jakoby jemu samému byl prokázán, závodili takřka křesťané o to, aby svou štědrotou hodnými učinili se tohoto zaslíbení. I položili jsou první křesťané základ k nynějším „ústavům pro chudé.“ Pišet o tom Tertullian (Apolog. c. 39.): „Máme jistý způsob obecné pokladnice, do které takto se shromažďuje. Každý donese některý den v měsíci nějaký mírný příspěvek, aneb vůbec (učini to) kdy co chce dáti a kdy dáti může. Nucen není žádný a příspěvky tyto docela ponechány jsou každému na vůli. Příspěvky tyto jsou vklady z lásky činěné, a užívá se jich, aby nakrmiti a pochovávat se mohli chudí, aby se vydržovali nuzní a osířeli jinochové a panny aneb sesláblí starcové“ atd. Za času sv. Jana Zlatoústého církev v Konstantinopoli každého dne živila 3000 chudých panen, vdov a sirotků a mimo ně všechny přicházející chudé a nuzné. A ti, jimž svěřeny byly tyto milodary v církvi prvotné, duchovenstvo totiž, ti vezdy napřed šlechetný tento vykonávali čin lásky bliženské. Známy dosti jest onen příběh, jenž se přihodil r. 258 s papežem Sixtem II. a jeho diakonem Vavřincem, kterýž na chudé ukazati mohl říka: „Tito jsou pokladové naši!“ A mezi jinými jako perly třpytější se co velkodušných příznivců chudých jména sv. Řehoře V., sv. Ambrože a sv. Karla Boromejského. Duchovních vůdců svých následovali četně jiní zámožní křesťané zbožní. Posud vypodobňují se nám na obrazech sv. Alžběta, hraběnka Durinská, jak na polo nahým žebrákům uděluje štědré almužny, a praví vlastencové česko-slovanští vědí, že náš sv. Václav horlivě rozdávaje almužen tělesných, mírnil též bídu duševní. Kupoval opuštěné dítky pohanských rodičů.

Avšak sv. náboženství křesťanské vedlo účinnivou lásku k bližnímu hned v prvotných dobách ještě dále. — Sv. Anthusa, dcera císaře Konstantina Kopronima, vzdalivši se dvoru po otcově smrti, odebrala se

do samoty v samostanu, i byla jest *prvou*, již vnuknuta byla ta blahodárná myšlenka, by založila *sirotčinec*, což s velkým nákladem i vykonala. (Stolb. K. G. B. 23.) A kdežto pohané i s nejbližšími ze svých příbuzných krutě zacházeli, pečovali křesťané i o cizince a nosili nemocné do svých příbytků a pečovali o ně jako o dítky své, a kněží i jahnové sami cvičili se v lékařském umění, čehož za časů pronásledování církve velmi bylo zapotřebí, a až po tu dobu v soukromních domech ošetřovali se nemocní, potom když utichla bouře krutého pronásledování, biskupové hned vynasnažili se, aby i pro nemocné stavěly se zvláštní domy — nemocnice. Největší nemocnici vystavěl asi 372 sv. Basil, biskup Cesarejský v Kapadocii, a po něm stavěli skoro v každém větším městě biskupové takovéto nemocnice, hojně podporování jsouce věřícími, což potom i mnozí panovníci sami na své útraty činili, a láska k bližnímu takovéhoho dostoupila stupně, že i mnohé společnosti utvořily se v církvi, vytknuvše sobě za úkol, ujímati se chudých a ošetřovati nemocné, jako na př. řád Milosrdných bratří a sester a jiné řády církevní. Od toho času, co Ježíš Kristus sám oblekl na sebe šat bídý lidské a svatí jeho učeníci stavem jahenským postarali se o to, aby péče o chudé co svatá povinnost úřadu duchovního vždy svědomitě se konala, shledáváme, v jak rozmanitých oborech věrně vykonávala církev povinnost tuto Božským jejím zakladatelem jí uloženou. Přesvědčují nás o tom knihy dějů církevních, a všechny ty dobročinné ústavy, fundace, nadace a jak se koliv jmenují ty výkvěty lásky křesťanské, které v devate nácti stoletích vyrostly na půdě církve Kristovy. —

Nyní však, když zvláště ústavy chudých po obcích svědomitě a sice s jedním výborem z obce spravovali úřadové farní, ozývají se zhusta hlasové, aby se správa tato jim odebrala a obce samy že si takové nadace či fundace neb ústavy pro chudé budou spravovati. Dověděvši se kníž. arcibiskupská konsistoř Olomúcká, že na některých místech na farních úřadech se vymohlo, aby úřadům obecním odevzdali majetek i správu „ústavů pro chudé,“ tázala se ve věci té vys. c. k. moravského náměstnictva, kteréž dne 16. pros. 1865 č. 23721 takto odpovědělo: „K náhledu c. k. náměstnictva, že totiž obce nemohou žádných nároků činiti na to, aby se jim odevzdaly farní úřady spravované farní ústavy pro

chudé, přidalo se též vys. c. k. státní ministerstvo dle výnosu z 10. prosince 1865 č. 24408, majíc zřetel na §. 22 zákona domovního a na §§. 35 a 54 moravského řádu obecního, jakož i na to, že odevzdání těchto konkretálních ústavů ani by provésti se nedalo bez prvějšího zákonem ustanovení, kterak fondy tyto rozdělití se mají. Dále praví, že v některých městech už od pradávna jsou „obecní či místní ústavy pro chudé“ zřízeny, jinde ale prý s *farními ústavami pro chudé* v novějším čase novoty se učinily na některých místech a tyto zvláště v obcích venkovských že úřadně zřejmé vzbuzují rozpaky. Vzhledem na tyto novoty mají se objasnit okolnosti a c. k. místodržitelstvo usrozuměti se s veledúst. konsistoří a pak dle potřeby jednat. Veledúst. konsistoř oznamuje tento výměr též zapovídá na dále odevzdávati pod jakoukoli záminkou ústavy chudých z rukou úřadů farních úřadům obecním a v každém případě zvláště má se rada hledati u veledúst. konsistoře. — A dobře jest takto nařízeno, neboť jak patrně ústavy tyto jsou čistě církevní a správa jejich s úřadem apoštolským (kněžským) úzce spojena. Každý kněz posvěcen byv na jahna, přijal na se povinnost, že starati se bude o chudé; jak to činili jahnové od apoštolů ustanovení, i můžeme každé usilování, by se mermomocí odebrala tato správa kněžím, považovati za vtírání se do úřadu apoštolského. Takovéto vydirání statků církevních, jakž z dějin víme, odměňuje se těm, kdož je nastrádali, jako onen had, jehož se ujal dobrosrdečný rolník a na polo zmrzlého uschoval za nádra svá, a mravné naučení pak bývá: My nyní nemáme a vy abyste zase měli, znovu se postarejte. СВЯЗН.

V Římě dne 22. února 1866.

(Promluva o sv. Otci. Garibaldi o Italii.)

Dnes sešli se Amerikáni v Římě meškající v sále Danteově, aby slavili památku Washingtonovu. Předsedou byl p. King, president university Novo-Yorské, a mezi účastníky nalezali se Amerikáni bez rozdílu náboženského vyznání a politického smýšlení. A přece byli všickni jedno ve chvále Pia IX., což projeвили následující slavnostnou řečí.

„Moji páni a paní,“ pravil president, „přípitek, kterýž nyní pronesu, kladou mi v ústa slušnost a okolnosti. Pronáším jej na blaho mocnáře (suveréna) toho státu, v kterém shromážděni jsme, na Jeho Svátost, papeže. (Živá pochvala.) Nepouštěj-

mež se tuto ani do vyznání náboženských, ani do náhledů politických; alebrž vezme věci tak jak jsou. V tomto divuplném městě, kdež nalezáme přemnoho, což podivení vzbuzuje, kdež obklopeni jsme zříceninami a pomníky obrovské velikosti, pohlížím s hlubokým pohnutím na vznešenou postavu, kteráž pokojně a velebně zaujímá trůn papežský, onen trůn, jenž od tolika věků stojí, co zatím přemnoho řiší se sřítílo a přemnoho rodů panovníckých (dynastií) vymizelo. Pokojně, střízlivě, vznešeně a pln důvěry, ač kolkolem všecko zmatek uchvátil, kráčí sv. Otec přímo cestou svou. Málo máje peněz, málo vojáků, střeží On veliký poklad, jenž mu svěřen jest. Spoléhaje na Boha, zůstává pevný a věrný, ať přijde cokoliv. (Pochvala.) My všichni čítávali jsme v mladosti své, co se vypravuje o šlechtných senátorech starého Říma, kteřížto, když barbarové útokem hnali na věčné město, klidně a vážně seděti zůstali na kurulských sedadlech svých uprostřed náměstí (forum), hotovi jsouce i život svůj obětovati, by potřebí bylo, ale v žádném případě neopustiti místa svého. (Pohnutí.) Ne méně vznešeně ukazuje se nám jednání cti. kmeta, jenž nyní papežskou Stolicí zaujímá, žádné jiné rady nepřijímaje, mimo tu, kterouž mu dává jeho povinnost a jeho víra, a jenž pevně stojí a bez pohnutí u prostřed bouře, kteráž kolem něho burácí. Ať jsou náhledy jakkoliv rozdílné, není možná neobdivovati se velikosti tohoto své povinnosti a svému svědomí věrného charakteru. A proto, moji pánové a paní, pronáším tento přípitek na Jeho Svátost, papeže Pia IX.“ —

Nynější stav ostatní Italie naproti tomu vylíčil o tři neděle dříve Garibaldi v jednom listu svým těmito slovy: „Bida u vnitř, hana zevnitř, ponížení všech pod jármu cizince a kněze.“ Výrok tento shoduje se s heslem té maškary, kteráž v minulém masopustě v Miláně se procházela jakožto paní Italie, nesouc nápis v předu: „Richezza mobile“ a v zadu: „miseria stabile.“ Jest to narážka na novou velice nemilou daň z jmění nemovitého. ∞

KRONIKA.

Z Prahy. Vloni snášeli čtenářové těchto listů ochotně halíře své pro sv. Otce, jež jsme pak zaslali do Říma, odkudž nás tyto dni došlo následující potvrzení přijatých milodárků:

Podepsaný vyznává tímto, že přijal „halíře sv. Petrského“ od redakce dobrým směrem se nesoucího

listu, jenž „Blahověst“ se jmenuje a v Praze tiskem vychází, prostřednictvím velectih. dra Karla Jaeniga 13 napoleonů 20 frankových, 1 desíti frank, 1 pěti frank a 1 ruský pětirubl, kteroužto sumu 275 — pravím: dvě stě pět a sedmdesát — franků a výše udaných 5 rublů podepsaný 20. listopadu 1865 odevzdal Jeho Exc. Msgr. Alexandrovi Franchimu, tajemníku s. kongregace mimořádných církevních záležitostí s tou prosbou, aby ji jmenem svrchu zpo-
menuté redakce položil k nohou Jeho Svatosti a dárčům vyprosil apoštolské pozhnaní. A v skutku Jeho Exc. Msgr. Franchi u večer 22. list. 1865 předložil řečený halif sv.-Petrský Jeho Svatosti, a sv. Otec ráčil tu obět přijmouti vyzýváje hojně pozhnaní nebeské na hlavy dárčův. — Tolik že pravda, potvrzuji atd. atd.

V Římě z hospicu St. Maria dell'Anima 27. února 1866. Jan de Montel,

(Pečeť.) advokat a tajem. trib. sv. Řím. Roty.

— Pobožnost 40hodinná bude se konati 16.—20. března u Alžbětinek, 21.—25. března u Maltezů na Malé Straně.

— K prospěchu stavby věže na farn. chrámu sv. Jakuba zřídil p. farář rytíř Lanskisch věcnou loterii. Bohatá sbírka darovaných výher byla delší čas na odív vystavena. Dnes započne v bývalém chrámu sv. Mikuláše na Starém Městě tah čísel a výher.

— Ve schránce příspěvků na dostavění hl. chrámu sv. Víta upevněné na mostecké věži Malostranské shledáno jest 9. t. m. 35 zl. 3½ kr. Příspěvky tyto sešly se od 10. ledna t. r., v kterýžto den tam nalezeno 40 zl. r. m.

— *Universita Pražská* dle výkazu nedávno uveřejněného čítá v školním r. 1866 v celku 1468 studujících (r. 1865 bylo jich 1360), a sice na fakultě bohoslovecké 201; na právnické 533; na lékařské 336 a 53 farmaceutů; na filosofické 345. Mezi nimi jest z korunních zemí rakouského mocnářství 1446, a sice z Čech 1312, z Moravy 57, z Uher 21, z Horno- a Dolno-Rakouska 18, z Haliče a Bukoviny 10, ze Slezska 6; cizozemců jest 22.

— Z vikariatu Brandýského došla nás obšírná zpráva o první letošní *poradě učitelské*, z kteréž toto u výtahu podáváme: Před poradou o 9. hodině bylo slavné requiem za v. Pánu zemřelé učitelstvo řečeného střídnictví. Od zavedení této každoroční pobožnosti odebrala se již velká řada učitelů na věčnost a za rok budou bratři učitelové modliti se snad též za některého z nás. Po chrámové pobožnosti šli jsme do školy, kdež veledůst. okresní školdozorce, č. kanovník Hlaváček shromáždění uvítal slovy: „Odpočínutí věčné dejž jim Pane“ a líčil pak vřelými slovy zásluhy zemřelých min. roku učitelů a povzbuzoval nás k životu bohabojnému dokládaje, že nevíme, kdy Pán přijde, aby i

nás povolal k soudu. Po této úvodní řeči vystoupil ze „Školníka“ známý p. učitel Dudek a dal odpověď na otázku: Jak má sobě počínati učitel, aby vedl dítky k zbožnosti a mravnosti? Vyučuj, vychovávej po návodu a na základě sv. náboženství. K uveřejnění celé řeči nemáme místa.

— V *Čechticích* (okr. Dolno-Kralovickeho) zřídil se a potvrzen jest sbor literatský.

— Z *Německého Brodu* 10. března.

Dne 4. dubna 1862 zakročili manželé A. o přijmutí jediné avšak němě dcerašky své, nar. 28. září 1853, do ústavu hluchoněmých v Praze. Zároveň se zaslala důkladná zpráva o její působivosti, i těšili jsme se, že dojde toho dobrodiní dívka i naše krajina. A však uběhl r. 1863 a 1864 a žádost zůstala bez vyřízení; proč nad svým nešťastným dítětem žalostící rodiče loňského roku zaklepali poznovu, aby zvěděli, bude-li dítě přijato čili nic? A když byli 14. února t. r. opět za odpověď požádali, tu se k své největší žalosti dověděli, že dceraška již překročila věk, který jest podmínkou přijmutí do ústavu. Kdo tím vinen, že dítě zůstane bez žádoucího cvičení? — V jedné dědině zdejší osady — Šenklikech — zakoupil již druhý žid sedlský statek se zvonekem, kterým se též znamení dává k modlení, ku klekání; at již takové povinnosti dostojí nebo ne, postrádá tato památka svého významu a jest si přáti, aby se zvonek jinam dal. — Právě se tu vydávají losy na věcnou loterii k vnitřní ozdobě zdejšího děkanského chrámu Páně. K. S.

Z Moravy. Při cestě od Králíc do Olomouce stojí kaplička postavená ke cti Bl. P. Marie Svatohostýnské. Do této kapličky darovala jistá chudá panna obraz sv. Ottilie, kterýžto obraz 1. března ukraden jest. Dárkyně chce každému nahraditi, co zaň dal, když jí obraz zase navrátí. Obraz jest 15 palců vysoký, na plátně malovaný v rámci pozlaceném. Sv. Ottilie drží v rukou symbol růžence; na pravé straně obrazu jest kniha a na ní křížek a oči. (O. N.)

Z Vidně. Hrabě Dominik Bethlen složil před svým skonáním vyznání víry katol. do rukou papežského nuncia Msgr. Falcinellia u přítomnosti kněžny Bretzenheimové. — Ve společnosti ubírající se k svátkům velikonoč. do Jerusalema, nalezá se též 6 členů z Prahy.

Z Lublani. Vp. Lukáš Jeran, redaktor „Danice“ vydal se s povolením svého nejduš. p. biskupa na pouť do Jerusalema se společností, kterážto 5. t. m. z Terstu odplula. Redaktorem „Danice“ na ten čas jest vp. Josef Marn, gymn. prof. a katecheta v Lublani.

Z Bulharska. (Dokonč.) Následkem

toho vydal sv. Otec Pius IX. ddto. 21. ledna 1861 zvláštní breve, jímž přijímá Bulhary v jednotu sv. církve. Tři měsíce na to přibýlo několik representantův bulharských do Říma, a sv. Otec jmenoval podle jich volby archimandrita Josefa Sokolského arcibiskupem bulharským, jenž biskupské svěcení obdržel dne 14. dubna 1861 v Sixtinské kapli. Po záhadném zániknutí Sokolského přišla záležitost unie bulharské v zapomenutí. Jenom 20.000 Bulharův a 10 kněží zůstalo unii věrných. Ostatek nesjednotil se v pravdě s církví, aniž v nové vešel úvazky s patriarchou cařihradským. Biskup nějaký fanariotský přiblíživ se ku vsi sbírat poplatky obdržuje často při vstupu odpověď: jsme latiníci! Avšak přese všechny tyto překážky a obtíže nezanikla záležitost unie naprosto. Mimo ty, jenž od samého počátku zůstali unii věrnými, sjednotili se v pozdější době některé vsi okolo Adrianopolu a městečka Işyt a Trnava s Římem. Podobný ruch a touha po sjednocení s církví objevily se tolikéž i u prostřed Armenův v Turecku osídlených, tak že v některých místech, kde druhdy několik jenom katolických rodin přebývalo, nachází se nyní tisíc i více katolíkův. Na místo arcibiskupa Sokolského ustanoveni jsou dva generální vikáři. Jak svrchu sděleno, prekonisoval sv. Otec kněze Rafaela na biskupství bulharské; vysvěcení vykonalo se v Cařihradě od Sembratoviče, arcibiskupa Nazianského in part. u přítomnosti msgr. Brunoniho, vikáře apoštolského. Nad to byli přítomni dva biskupové, kteří nedávno vrátili se v lůno církve katolické, t. nejd. Meletios i Benjamin, i msgr. Hassoun, primas sjednocených Armenův.

Z Francie. Dne 5. t. m. zemřel Msgr. *Parisís*, bisk. v Arrasu, známý svou i unás tiskem vydanou odpovědí na Renanův spisek „Život Ježíšův.“

— *Z Paříže.* Ve sboru zákonodárném se letos při debatě o státu církevním prohlásilo 218 úřův *pro* časné panování papeže Římského, a jen 18 úřův *proti* němu. — Obecní zastupitelstvo města Paříže vykazalo ku stavbě nového chrámu sv. Josefa prozatím 5 milionů franků.

Z Ameriky. J. M. nejdůst. p. biskup Budějovický Jan Valerian obdržel ze *St. Louis* v Sev. Americe od p. faráře Jos. Hessouna dopis od 7. února, v němž se prosba o českého kněze, vyslovená v „Blah.“ č. 6. opakuje těmito slovy: „V státu Iowa, v místě *Spillsville*, Winneshiek Co., kdežto

jest česká osada, čítající 150 českých rodin, kteréž měly již svého duchovního správce a vše uspořádáno, teď ale po přesazení téhož kněze na jiné místo zcela opuštěny jsou, je kněze veliká potřeba.“ Nebozí žádají úpěnlivě, aby některý kněz rodák se k nim odebral. — „Touže žádost vykládají naši rodáci z města *Chicaga*, kdež je mnoho tisíc Čechů a vše pro duchovní správu zařízeno. Osud těchto nebohých katolíků je velmi žalostný, že nemají, kdoby jim a jejich dětem chleba slova Božího lálal.“ Tuto prosbu o pomoc oznámí nejdůst. p. biskup v Ordinariátních Listech svých, avšak projevil přání, aby tolikéž „Blahověstem“ v známost uvedena byla; začez nehlubší díky vzdáváme.

Jiný dopis z Ameriky a sice z *Jowa City* došel kněhkupectví B. Stýbla od vp. D. A. Urbana, jenž mimo jiné dí: *Jowa* se obsazuje víc a více; Čechů nám denně přibývá. V *Jowa City* jest jich asi 120 rodin, z nichž větší díl má své stavení. — Máme též svou školu, ale nemáme učitele ani učitelky, jenž by vyučovali česky i anglicky. Vyučuje nám tu jeptiška, ale jenom v angličtině, a já, když mám čas, v češtině. U *Solona* mám školu, kde se aspoň dva dni týdně vyučuje po česku, ostatní dni jazykem anglickým. Jinde musí muži vyučovati katechismu a českému čtení alespoň v neděli. Jen v *Richmondu* jsem posud nemohl ničehož docíliti, protože tam Češi jsou příliš rozptýleni a v *Cedar Rapidsích*, že jsou tam nedbalí. Snad svým časem Bůh pomůže.

Literní oznamovatel.

— „*Officia Propria*“ in usum Cleri Provinciae Pragenae *pars III.* (pro Junio, Julio et Augusto) právě vyšel a od 12. t. m. vydává se v kanceláři kníž.-arcib. konsistoře Pražské.

— *Roku 1865* vydáno v Rakousku a Německu celkem 9661 spisů (r. 1864 bylo 9564; r. 1863 v celku 9889; r. 1862 9779 spisů). *Theologie* zastoupena jest 1411 spisy; mezi nimi jest 641 časopisů, kázání, rozjímání a kněh modlitebních; z ostatních 770 spisů vydáno 320 od spisovatelův katolických. Právníctví, politika a statistika jsou zastoupeny 870 spisy, lékařství 491; vědy přírodní 517; filosofie 83; školních kněh a pedagogických spisů bylo 796; země- a dějepisných 902; o hospodářství 225.

— „*Posvátná kazatelna*.“ Ročníku III. svazek 5. (dubnový či velikonoční) přináší tyto řeči duchovní: Na slavnost vzkří-

šení Páně. I. Některé perly dnešního evangelia. II. Prospěch z vážného rozjímání o našem z mrtvých vzkříšení. Na pondělí Velik.: I. Výklad sv. evang. II. Prospěch vyplývající ze setrvání v dobrém. Na ned. I. po Velikonoci: I. Jisté a potěšitelné jest naše z mrtvých vstání. II. O chybách, jichžto někteří činívají při sv. zpovědi. Na ned. II. po Velik.: O strastech a slastech duch. pastýřů. Na ned. III. po Vel.: Proč dopouští Bůh tolikerých protiventství na církev svou. Na ned. IV. po Vel.: Výklad sv. evang. Na slavnost sv. Vojtěcha, bisk. a muč. Páně: Strom života sv. Vojtěcha naplněn byl ovocem spravedlnosti. Na slavnost sv. Jiří, muč. Páně: Ovoce živé víry v životě sv. Jiří. Na slavnost sv. Marka, evang.: Účinky sv. evangelia. Na poutní slavnost bolestné Rodičky Boží: Největší bolest Rod. Boží. Řeč tato ukončena jest v svazku 6. (květnovém či Marianském), jenž dále obsahuje: Řeč nad rakví Ant. Vojt. Hnojka. Na slavnost nalezení sv. kříže: řeč o uctění kříže sv. Na slavnost sv. Floriana: Cesta poslušnosti a utrpení sv. Floriana. Na ned. V. po Velik.: Potřeba a užitek modlitby. Na den Na nebe vstoupení Páně: I. Zapořívání nemocných. II. Cím opatření se sluší na pouti vezdejší křestanu, chce-li cíle dojíti. Na ned. VI. po Velik.: Sv. apoštolové vydávali P. Ježíši svědectví v životě i v smrti. Na slavnost sv. Jana Nep.: kdy neprávně užíváme jazyka svého. Na Boží hod svatodušní I. Působení Ducha Sv. v srdcích lidských. II. Co jest milost Boží a jak v nás působí. (Dokončení této řeči vyjde v sešitu 7.)

— *Konsistoř katolická a utraquistická v XVI. století.* Po tříletých přípravách se tohoto r. bohdá přikročí k tisku „jednání a dopisy konsistoře katolické i utraquistické,“ o nichž „Blahověst“ již před dvěma roky zprávu přinesl a některé ukázky svým čtenářům podal. — Na začátku tohoto roku oba podnikatelové řečené sbírky historické, Dr. Antonín Gindely, profesor na universitě Pražské a zemský archivář, a Dr. Klement Borový, docent církv. práva, předložili nejdůstojnějším ordinariátům všech diecézí provincie České i Moravské stručné „Promemoria“ spolu s prosbou, aby slavný episkopát toto ryze církevní a spolu vlastenecké podniknutí vydatně podporovati ráčil. Jeho Eminence nejdůst. p. kardinál arcibiskup Pražský ihned vřele se ujal záležitosti této, vykazav podnikatelům z fondu bývalého „Časopisu Duchovenstva“ peněžitou subvenci; načež z jeho rozkazu v Ordinariátním listu 1866 č. 2. vel. duchovenstvu arcidiecése Pražské doporučeno odbírání řečené

sbírky historické. V dotyčném svolání nejdůst. ordinariátu především k tomu poukázáno, že uveřejnění nejdůležitějších pramenův jest neodbytnou podmínkou všelikého dalšího zdatu v studium církevních dějin Českých. Akta konsistořní jsou částí těch pramenův, a sice částí veledůležitou; jsou vybrána z rukopisů archivu arcibiskupa Pražského, archivu kapitoly u sv. Víta, c. kr. místodržitelství, university Pražské a jiných. V celku jsou dvě třetiny listin (asi 1600—1700) sepsány v jazyku českém, asi 600 listin v německé, více než 300 listin v latinské řeči. Zajímavý jest obsah jejich s ohledem na jednotlivé fary, chrámy a kláštery, jakož neméně co do života církevního vůbec mnohé posud jen z části povědomé aneb zcela neznámé stránky se nám tuto v jasném světle naskytují. —

S neobyčejným jásotem uvítali jsme před 3 roky tisícetou památku příchodu sv. apoštolů Cyrilla a Methodia do země česko-moravské; všady se tehdaž jevila touha věřících, nějakým byt i dosti skrovným činem oslaviti onu památnou dobu a mysl vděčnou svatým věrozvěstům osvědčiti. Nuže pamatujme, že nám v brzce slavití bude podobnou, pro nás Čechy před důležitou událost — 900letou památku založení *biskupství Pražského*. Zajisté že mezi velebným duchovenstvem československým není nikoho, jenžby nesdílel s námi vroucí přání, aby rok jubilejní 1873 se mohl vykazati pomníkem trvalým pro časy budoucí; a za pomník takový právem pokládáme *českou historii církevní*, kterouž aby soustavně a pragmaticky uspořádanou nám ono leto jubilejní do rukou podalo, obecná jest a s několika stran již zřejmě osvědčená tužba. K vyplnění jejímu neznáme bezpečnější a rychlejší cesty, nežli částečně aspoň uveřejnění pramenův, dějin církevních ve vlasti naší se týkajících. — V uznání patrného prospěchu, plynoucího z uveřejnění řečených pramenův, již také nejdůst. p. biskup *Budějovický* pojistil přispění své k tomu cíli, aby v jeho diecési tomu podniknutí účastenství se dostalo (v Ord. L. č. 8.); a podobné ubezpečení učinil také nejdůst. kapitulu vikariát diecése *Latoměřické*. Jest se nadíti, že též nejdůst. ordinariáty v Králové Hradci, Olomouci a Brně se k žádosti podnikatelův nakloní, načež co nejdříve tisk započne. Spolu s výnosy ordinariátními se ve všech jmenovaných diecéších rozesílají (české i německé) listiny podpisní na dílo toto, jehož titul zní: „*Jednání a dopisy konsistoře katolické i utraquistické*.“ Co část sbírky: „*Monumenta historiae bohemiae*“ redigované profes. Dr. Ant. Gindelym vydává Dr. Klement Borový.“ Sbírka tato počne

vycházeti nákladem kněhkupectví *I. L. Kobra* v Praze v ten způsob, že ve lhůtě 4—5 týdnův se vytiskne sešit Šarchový, tak aby během 2—3 let celé dílo bylo ukončeno. Krámská cena každého sešitu jest 48 kr. r. č. Kdo však najednou aspoň na 12 sešitův předplatí, tomu se jednotlivý sešit počítá v ceně snížené 42 kr., tak že mu za 12 sešitů 5 zl. 4 kr. r. č. platiti přijde. O rozeslání sešitů na patřící místa postará se nakladatelstvo (Kněhkupectví Kobrovo v Praze ve Ferdinandově strídě 1369—II.)

— *Knihy Dědictví sv. Janského* docházejí v snížené ceně neočekávaného odbytu, tak že některé drobnější spisy za nedlouho budou rozebrány. Mezi těmito jsou tři knížky nad míru laciné, které se hodí za dárky a odměny a na něž zřetel čtenářů našich obrácíme. Jsou: „*Koza věrná*“ aneb vítězství katol. náboženství. Původní povídka od Vinc. Janalíka, kněze. V Praze 1858, stran 262; v tuhé vazbě za 15 kr. „*Lydie a Hortensie*.“ Obrazy ze života křesťanského v II. a IV. století. Překladem Klementa Borového. 1859, stran 118, v tuhé vazbě za 10 kr. „*Maria, spomocnice křesťanů*.“ a „*Dědictví po matce*.“ Dvě povídky ku vzdělání lidu křesťan. 1859, stran 157 v tuhé vazbě též jenom za 10 kr. — „*Duševní zábava*.“ sbírka povídek prodává se po 50 kr. Snížené ceny spisů větších udali jsme v „*Blah.*“ 1865 v čís. 33. na str. 536. Neslýchaná láce tato přispěje k rozšíření dobrých spisů mezi lidem, což jest účelem *Dědictví sv. Janského*. Kéž by si tohoto pokynutí povšimli vel. správcové duchovní na všech místech!

— *Snížené ceny.* „*Evangeličský životopis Krista Ježíše*.“ čili sestavení svatých evangelistů, popisujících život, smrt a vzkříšení Páně. Vzdělal kněz Pantaleon Neumann. V Praze 1865, stran 240, cena místo 1 zl. nyní 50 kr. — „*Vorzüge und Segnungen der katholischen Beichte*.“ Od téhož. Stran 164. Cena místo 68 kr. jenom 34. Za tuto poloviční cenu prodávají se oba tyto spisy k prospěchu *Dědictví sv. Vojtěcha*, pokud zásoba výtisků témuž spolku darovaných stačí, v kanceláři kn. arcib. konsistoře a též v arc. semináři.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnul:

- p. Frant. Vogl, prvofarář v Obecnici (naroz. v Zbraslavi 28. březn. 1794, kněz od 12. srpna 1818.)

Ve správě duchovní ustanoveni jsou:

- p. Fr. Jeřábek, admin., za far. v Lánech;
p. A. Čížek, kap. v Podčep., za adm. v Obecnici;

P. Eduard Heger, premonstrát Strahov., za farn. admin. do Šárky-Nebošic;

P. Laetus Schindler, frant. na výp. do Halsu.

Uprázdňená místa:

Obecnice, fara patr. náb. fondu, od 7. březn. Nižbor, fara patr. kníž. Fürstenberga.

V biskupství Litoměřickém.

V Pánu zesnuli:

- p. Jos. Keusch, b. vikář a školdozorce, maj. zlat. záslužn. kříže, os. děkan v Doksech (Hirschberg), 7. břez. (nar. v Č. Lipě 18. března 1797, posv. 24. srp. 1819);
p. Jan Pursch, osob. děkan a Přísečnici, 8. břez. (nar. v Kadani 9. list. 1800, posv. 24. srp. 1824);
p. Frant. Vater, b. vikář a školdozorce, os. děkan v Steinschönau, 10. břez. (nar. v Č. Wiesenthalu 25. led. 1811, p. 4. srp. 1834.)
Ve správě duchovní ustanoven jest:
p. Ant. Plischke, exposit v Stružnici, stal se následkem povýšení této expositury za faru prvofarářem Stružnickým.

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnuli:

- p. Vinc. Hostovský, far. na odpoč. v Soběslavi 1. břez. (nar. v Praze 27. března 1798, posv. 12. srp. 1823);
p. Jos. Schak, far. v Zachotině, 5. bř. (nar. v Praze 24. pros. 1817, posv. 1. srp. 1841.)
Ve správě duchovní ustanoven jest:
p. Jan Bakula, farář v Olešnici, za faráře v Rudolfově.

Listárna redakce.

Milodary. Na dostavění metrop. chrámu sv. Víta: p. Ferd. Hallak, stud. 50 kr. — Spolku „*Dětství Páně*“ 27 zl., sebral vel. pan kaplan Mašek.

„*Halře sv. Petrského*“ zbývá v red. od m. r. 2 zl. — K jednotě zřízené k ustavič. uctění nejsv. Svátosti a k ozdob. chud. chrámů přistoupilo z kongregace chudých Školn. sester v Praze 36 členů, též vp. spiritual a katecheta s ročním příspěvkem 8 zl. 20 kr.

Kdoby Čechům v Americe (St. Louis) knihami přispěti chtěl, žádá se, aby dárek svůj zaslal v. p. Fr. Pechovi, katechetovi na vyšší realní škole v Písku, jenž knihy sbírá.

D. p. K. S.: Naši alumn. snaží se uložiti 200 zl., aby ústav se stal zaklad. fondu k dostavění metrop. chrámu sv. Víta. Nebylo by možná. — Vp. T. N.: Bude uveřejn. — Vp. F. O.: Předplacení na t. ročník „*Blah.*“ se přijímá, čís. 1—8 jsou na skladě, tolikéž ročn. 1863, 1864, 1865. — Vp. J. Hes. v Sev. Am.: 13. skrze jednat. obdrž., dárek 10 svazků „*Blah.*“ odešl. do Písku. Došel Vás náš list od 19/2?

 Příští číslo bude se vydávat 24. t. m.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kníž. arcib. semi-
náři číslo 190—I.

Expeditce:
v kat. knihkupectví
B. Stýbla,
na sv. - Václavském
náměstí, čís. 786—II.
Nedostala čísla rekla-
mujte nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

**Předplácí se
v expedici
i u všech řádných
knihkupečů**
na rok: 2 zl. 50 kr.
na půl: 1 zl. 30 kr.

Po poště:
Celoroč.: 3 zl. — kr.
půlroč.: 1 zl. 55 kr.

Předplacení čtvrt-
letní se nepřijímá.
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bidné činí národy.“ (Přís. XIV. 34.)

Sv. otce Basilia řeč, že nemáme lpěti na věcech pozemských.

(Z řečtiny přeložil prof. Jan Desolda.)

(Dokončení.)

5. Snažiti se tedy máme, aby-
chom všechny tyto věci za zbytečné a
škodné považovali, a poněvadž si jich
nijak přivlastniti nelze, oči před nimi
zavřeli a jich si ani nevšímali; a na
opak toho, co v skutku naším jmě-
ním jest, co nejbedlivěji si jak sluší
hleděli. Což medle jest skutečně na-
ším jměním? Duše nejprvé, kterouž
žijeme, bytost jemná a rozumná, ne-
potřebující ničehož hmotného: pak též
tělo, duši co lodička propůjčené od
Stvořitele, k přepravení se životem
tímto. Toť člověk: duch uvězněný
v těle jemu přiměřeném a příslušném.
Toto utvořuje v lůně máterí našich
svrchovaná moudrost tvůrce všeho
míra; to na světlo vstupuje z tajem-
né této své schránky dobou bolest-
ného porodu; to určeno vládnouti nad
veškerými pozemskými věcmi; tomu
podrobeno veškeré tvorstvo k cviče-
ní-se v ctnosti; tomu zákon dán, ná-
sledovati co možná Stvořitele svého a
nápodobovati na zemi obcování ne-
beské; toto se na kynutí tvůrce své-
ho odtud odebírá, toto se staví před
soudnou stolicí Boha, jenž je byl na
svět postavil; to souzeno bude a ob-
drží odměnu za to, co zde vykonalo.
Z toho medle každý seznati může,
že ctnosti toliko jsou pravým jměním

naším, jak mile s přirozeností naší
v jedno srostou; ty nás neopouštějí
v pozemských nesnázích, jen když
je svévolně nepravostem se oddávše,
sami nezaženeme, a provázejí nás
tamto, když se na onen svět odebí-
ráme, a získají nám, co pánům svým,
místo ve sborech andělských i věč-
ného lesku před očima Stvořitele na-
šeho nám dodávají. Bohatství pak a
hodnosti a sláva a rozkoše i veškeré
ostatní hejno světských marností, jež
denně v své pošetilosti množíme, to
ani s námi v tento život nevkrátilo,
aniž koho z nás tamto provodí;
nýbrž co druhdy spravedlivý Job o
sobě řekl, to neustále platí o každém
člověku: „*Nah jsem vyšel z života
matky své a nah se opět navrátím.*“
(Job 1, 21.)

6. Kdo se tedy s nejlepším po-
raditi chceš, nejvíce o duši pečuj, a
tuto svou nejdražší a nejschůdnější
stránku zachovati hled, na tělo pak,
nechat se buď hladem moří, buď se
zimou a horkem zápasí, buď nemo-
cemi týrá, buď násilí od jiných trpí,
na to vše málo dbej, pamatuje si v
každé nesnazi, co sv. Pavel praví:
„*Ačkoliv se ten člověk náš, který jest
zevnitř, ruší, však ten, kterýž jest vnitř,
obnovuje se den ode dne.*“ (II. Kor.
4, 16.) A byt by i patřil, že se ne-
bezpečenství smrti k němu blíží, nic
se neboj, nýbrž důvěrně k sobě rei:
„*Víme zajisté, že bude-li stánek náš*

pozemský tohoto přebývání sbořen, máme stavení od Boha, příbytek ne rukou udělaný, věčný v nebesích.“ (II. Kor. 5, 1.) Kdo však i těla svého šetřiti chce, jakožto jediného svého jmění a duši potřebného nástroje k životu vezdejšímu, hled' jen po skrovnupěči svou k potřebnostem jeho obrátiti, aby je toliko zachoval a k službám duše mírným hleděním při síle udržel, ale nikoliv nedopustil, aby sytostí zbujnělo. Jak mile tedy spatruješ, že po více věcech mimo potřebu baží, pomni na to, co sv. Pavel přikazuje: „*Nic jsme nepřinesli na tento svět, bezpochyby že také nic odnésti nemůžeme; ale máme pokrm a čím bychom se odívali, dosti na tom mějme.*“ (I. Tim. 6, 7. 8.) Kdo sobě stále tato slova připomínati a kázati bude, učiní tělo své poslušným a povolným ku pouti nebeské a získá si v něm ochotnějšího pomocníka pro veškerý své nynější povinnosti; ale kdo mu uzdy povolí, krmě je denně dle žádosti, co nějaké divoké zvíře, tent' brzo váhou jeho k zemi táhnoucí uchvácen a poražen, nadarmo úpěti bude. Ale konečně až se před obličej Hospodina Boha svého dostane, vykážati se máje ovocem vezdejšího svého sobě vytknutého putování a nemaje ničehož, tu mu nastane věčný pláč, tuť bude věčné obydlí jeho v temnostech, tuť želeti bude ošemetných rozkoší svých, jenž jej o čas spasení jeho připravily; však slze jeho nic na plat nebudou, neboť „*v pekle kdož Tě oslavovati bude?*“ dí David. (Ž. 6, 6.)

7. Hledme tedy co nejrychleji možná přehnouti, bychom se sami neunořili. Kdo by se pak byl již dávno lapiti dal, buď že prachu nespravedlivého bohatství na sebe nashromáždil a ducha svého v lestném po něm bažení upoutal, anebo se mrzkým smilstvem poskrvnil, anebo se

jinými nepravostmi obtížil, tent' dokud ještě mu zbývá času, než totiž v poslední zahynutí upadne, slož zbytečnou břemene svého část; než loďčka jeho se potopí, vyházej, jakož plavci prozřetelní činívají, vše, co jsi zbytečného byl naložil. Když totiž plavce bouře a vlnobití na moři zachvátí, a loď jejich nákladem obtížnou pohltní hrozí, tuť oni co nejčerstvěji velikou zboží část, a bytby i ty nejnevyhnutelnější potřeby vezli, vyhazují a bez rozdílu a milosti do moře metají, aby loď odlehčena snáze se na vlnách vznášela a oni aby, možná-li, jen s duší a tělem z nebezpečenství vyvázli. Mnohem více pak my k tomu se odhodlati a dle jich příkladu činiti máme. Neboť co oni vyhodili, to ihned pozbyli, tak že jim nezbývá leč holý život; ale my čím více si od nákladu nepravosti odlehčíme, tím větších a krásnějších pokladů za to si shromáždíme. Neboť smilstvo a všecky podobné nepravosti, když je vyhodíš, zajdou a zničí se slzami pokání, místo pak jejich zastoupí svatost a spravedlnost, zboží útlé, které se nižádným vlnobitím ponořiti nedá. Kdo však bohatství řádně vyhází, těm se takto vyhozené nikdy neztratí, nýbrž životem chudých, co nějakými jistými nákladnými loděmi se zachová a předejde v přístavy, kteří je byli vyházeli, jsouc jim k slávě a nikoliv k zkáze.

8. Poradme se tedy, nejmilejší, s lepším pro blaho své. Chceme-li totiž z břemena svého bohatství pravého a vlastního zisku nabyti, rozdělme je chudým, jenž je radostně ponesou a v lůno Hospodinovo, v tuto nejjistější schránku, uzavrou, „*kdežto je ani mol nesžítá, aniž zloději vykopávají a kradou.*“ (Mat. 6, 20.) Nechat se přetýkající bohatství naše rozlije mezi chudé. Nepřehlédějme *Lazary* (Luk. 16, 20.) i nyní ještě před oči-

ma našima ležící! Nezavíďme jim nasytiti se dostatečnými pro ně drobtý se stolu našeho! Nenásledujme nemilosrdného onoho boháče, ať se s ním neoctneme v ohni pekelném. Pak bychom velmi Abrahama prosili, velmi ku všem úpěli nebešťanům, jenž nás svatým životem předešli, ale marné by byly všechny prosby naše; neboť „*bratr nevypokupí; vypokupí-li pak člověk?*“ *) Tehdáž nás každý ze spravedlivých přísně a hlasitě odbude, řka: „Nehledej smilování, jehož jsi ty sám k bližním svým neznal; nemysli obdržeti věci tak veliké, jenž jsi tak skrovných šetřil. Užívej nyní toho, čeho jsi sobě v životě svém získal. Plač nyní, poněvadž jsi tehdáž nad bratrem plačícím se nesmiloval.“ Tak nám řeknou, a právem. I obávám se, by nás neodbyli slovy těchto mnohem ještě trpčejšími, poněvadž jsme, jak víte, onoho nemilosrdného boháče daleko předčili nepravostí svou. Neboť jsme si nevšimli na zemi ležících bratří našich nejen proto, abychom bohatství svého šetřili; nejen proto jsme volajících o pomoc oslyšeli, abychom jmění synům svým a svým příbuzným zachovali, nýbrž věnovali jsme je horším lidem, štědrostí svou ostříce osten prostopášnosti těch, kteříž si v ní libovali. — Jak mnozí a jak mnohé, jací a jaké obklopují stoly některých? Tu někteří hanebnými slovy hostitele svého vyrážejí; tu jiní neslušnými pohledy a posuňky smyslnosti oheň podněcují; tu opět jiní šprýmy jeden druhého škádlíce pána obveselovati se snaží; ještě jiní jinak jej lživými pochvalami klamou. I nebývá takové skvostné vyčastování jediným jejich ziskem, nýbrž i plné ruce darů drahých jim

dáváme a tak je sami učíme, že více prospěje takovýchto ničemností si hleděti a je provozovati, než ctnostiplným býti. Ale přijde-li k nám chudý, hladem mra a sotva slova promluvíti moha, odvracujeme zraky své od sourodného bratra svého, ošklivíme si ho, spěcháme chutě dále, jako bychom se obávali, že bychom pomalu kráčejiče nehodou jeho se nakazili. Sklopí-li chudý neštěstím sklíčen před námi oči, tu hned pravíme, že si na pokrytce zahrává; pohledne-li na nás důvěrně, donucen tíží hladu, nazýváme jej drzým, urputným. Naskytne-li se nám oděn řádným šatem, právě od někoho darem obdrženým, tu jej odháníme jako nenasytu, a přísaháme, že žebrota, co řemeslo provozuje; ale objeví-li se s pola zahalen plesnivou veteší, tu jej opět vystrkujeme, jakožto odporně zapáchajícího, a bytby i nejsvětějším našeho i svého Stvořitele jménem nás prosil, bytby i úpěnlivým Boha vzýváním nám přál, abychom nikdy v podobné strasti neupadli; ani jedno ani druhé nemůže zatvrzelé srdce naše obměkčiti. A proto se obávám, aby se nám těžšího ohně pekelného nedostalo než onomu nemilosrdnému boháči. Kdyby čas tomu dovoloval a síly mé postačily, prošel bych s vámi veškerý onen příklad zevrubně, jak nám jej Písmo okazuje (Luk. 10.); však nyní již jest čas, abych vás posloucháním unavené propustil. Jestli jsem čehos slabostí buď myslí, buď mluvy opominul, toho vy se domyslete a tím co nějakým lékem rány duší svých obložte. Neboť Písmo dí: „*Dej příležitost moudrému a bude prospívati moudrostí.*“ (Přisl. 9, 9.) „*Mocent pak jest Bůh, všelikou milost hojnou učiniti ve vás, abyste ve všem vždycky všeliký důstatek majíce, rozmáhali se ke všelikému dobrému skutku.*“ (II. Korint. 9, 8.) —

*) (Ž. 48, 8.) Tato slova tu běře sv. otec v ten smysl: *Nižádný nevypokupí*, byt i bratr byl a nejbohatší, jelikož jsa pouhý člověk, sám vykoupení potřebuje.

Role a dělník.

I. Pilný rolník.

Tamto rolník pole svoje
pilnou rukou vzdělává,
kráčí, nedbá potu znoje,
po lici jenž kapává.

Role vzdělav, bere símě,
rodné zemi svěřuje,
a pak zvedna zbožné týmě
k Bohu zrakem směřuje. —

Pěstuj pilně role duši,
jež Bůh tobě stanovil;
a když činíš vše, co sluch,
žádej, by zdar udělil.

II. Zdar práce.

Rolník símě svěřiv zemi
potu známky utírá,
a pak vesel s nástroji
k domovu se ubírá.

Čeká, jak se símě zdaří,
v zemi dobrou vložené,
zda se zimou, parnem zmaří,
čili vzroste zmnožené? —

I ty musíš slovo Boží
duši lidské svěřovat;
zdali vzejde, zda je hloží
světa zkazí? — nelze znát.

III. Strpení.

Símě v zemi odpočívá
„Snažnou péčí zaseté;
doufaje, se rolník dívá,
že mu vzroste, vykvěte.

Dlouho ale na znik píle
musí rolník čekati;
valná času přejde chvíle,
než mu klasů sekati. —

Budiž i ty myslí klidné,
když tvá setba neplodí;
není-li hned zrno vidné,
doufej, že se urodí!

IV. Jestli bouře stihá tebe.

S oblakem se oblak sbíhá
na modravém klenutí;
z něho blesk se stále mihá
v hadovitém vinutí.

S výše déšť se na zem roní,
jako slzy žalosti;
avšak dole všecko kloní
hlavu svoji s vděčností.

Bouře přešla v kraje jiné,
obloha se zjasnila;
na ní slunko vábně plyne,
jako tváře spanilá. —

Jestli bouře stihá tebe,
duch ať klidným zůstane;
vyjasní se nad ním nebe,
a mír v srdci zaplane. J. Ř.

Katechismus sv. kříže.

(Rozjímání postní.)

VII. Přídavek ku katechismu sv. kříže.

Maria stojí pod křížem.

„Stála pak blízko kříže Ježíšova matka jeho.“
(Jan 19, 25.)

Svatý Alipius opustiv tajně rodiště své Adrianopol, odebral se na poušť, vyhledal si tam za obydlí ssutiny, jichž se až podnes na východě dosti nalezá, a oddal se duchovním cvičením, nedbaje na sluneční parna, deště, vichry, které v příbytku svém snášeti musil. Matka pohřešivši syna, vydala se na cestu, aby ho hledala. Nalezla ho. Znajíc jeho velkou lásku k Ježíši, nedolehala na něj, aby se s ní domů navrátil, nýbrž vedle jeho obydlí dala si přístřeší vystavěti, byla svědkyní jeho přísného života, radovala se z četných obrácení, jejichž příčinou byl příklad jejího syna, jakož i slova jeho. V tomto jednání matky sv. Alipia můžeme poznati obraz bolestné Matky Páně. Její věrná láska, jakož i přenáramné bolesti její vyjádřeny jsou slovy: „Stála pak blízko kříže Ježíšova matka jeho.“ (Jan 19, 25.) Syn pni na kříži, a Matka stojí pod křížem. Maria a kříž Páně jsou nerozlučitelně spojeny; proto vidouce kříž, mysliváme si Marii stojící pod křížem, bytby tam i vyobrazena nebyla. Nediv se tedy, milý čtenáři, že katechismus sv. kříže skončíme úvahou o bolestné Rodičce Boží; rozjímajíc bolesti její, uctíme i sv. kříž, jak dosvědčuje sv. Cyrill Alexandrinský, řka k Marii: „Skrze Tebe nejsvětější Trojice bývá velelena, sv. kříž oslavován a ctěn po celém okršku země.“

Bolesti Marie Panny při smrti Ježíšově byly přenáramné: neboť stála pod křížem a byla Matka jeho. Dle příkladu jejího i my často rozjímáme o umučení Páně. Maria stála pod křížem Syna svého.

Velké bolesti svíraly srdce matky Anny, když syn její Tobiaš odešel do cizí země pro peníze v ustanovený čas se nevracel; ona s neukojitelným pláčem volala: „Běda, běda mně, synu můj, i proč jsme tě pustili na cestu.“ (Tob. 10, 4.) Matko Páně! co trpělo tvé srdce, když jsi

Syna svého viděla v nesmírných bolestech umírat, stojíc pod křížem jeho? David, Isaiáš, Jeremiáš a ostatní proroci mnoho napsali o bolestech zaslíbeného Mesiáše, ale Tys s Ježíšem je cítila. „Kolik ran bylo na těle Ježíšově,“ dí sv. Jarolím, „tolik ran bylo v srdci Mariině.“

Jakob vida zkrvácené roucho syna svého Josefa, nechtěl déle žítí volaje: „Sestoupím k synu svému s pláčem do hrobu.“ (I. Mojž. 37, 35.) Rodičko bolestná, jaká bolest svírala tvé srdce, když krev tvého Jedináčka s kříže dolů tekla?

Pán Ježíš mluví s kříže. Slyš, Matko Boží, snad Tě potěší slova jeho, naplní útěchou, přinesou Ti ulehčení. Pán se modlí nejprve za své katany: „Otče! odpust jim; neboť nevědí, co činí.“ (Luk. 23, 34.) Maria bolestí, vidouc na kříži pniti toho, jenž i své nepřátele miluje, nedbá toho, že láskou jeho pohrdli. Však i ona se za ně modlí, volá v srdci svém: „Otče! odpust jim.“

Syn její praví k lotru na pravici, smilovav se nad ním: „Amen, pravím tobě: dnes budeš se mnou v ráji.“ (Luk. 23, 43.) Matka Boží plesá nad spasením lotra na pravici, rmoutí se, že i ostatní neprosí za smilování. Touží umřítí s Ježíšem; ó jak by byla blažená, kdyby k ní jako k lotru řekl: „Dnes budeš se mnou v ráji!“ Ale ona musí déle žítí, aby déle trpěla.

Ježíš hledí k zemi, vidí Matku svou, kteráž Jej za nás na smrt obětovala, jakoby Matkou jeho nebyla. Nevím, přinesla-li obět tuto s větší láskou či s větší bolestí. Že tato statečnost její světu neznámá byla, chtěl ji objeviti Pán Ježíš; proto nejmenoval ji „matkou,“ nýbrž „ženou,“ řka: „Ženo, hle syn tvůj!“ (Jan 19, 26.) Tím ji dal Jana za syna, a v Janovi nás všechny. Pak pravil k Janovi: „Hle Matka tvá.“ (Jan 19, 27.) Maria vidí lásku Syna svého k sobě, že na ni v bolestech svých nezapomíná, o ni pečuje; vyrozumívá však z toho také, že činí poslední vůli, že ji brzy opustí. Jaká to zámena! místo Boha člověka, místo Pána sluhu, místo Mistra učenníka míti za syna; avšak umírajíc bolestí radovala se z odkazu Páně, přijala nás za děti své.

Ukřižovaný Spasitel hledí k nebesům, vidí neuprositelnou spravedlnost Otce nebeského, který Jej na smrt vydal, jako by Otcem nebyl; proto volá: „Bože můj, Bože můj, proč jsi mne opustil?“ (Mat. 27, 46.) Pán nesmírnými bolestmi skličěn touží po útěše; avšak nenalezá ji, musí kalich

utrpení až na dno vypítí. Maria vidí Syna svého opuštěného, ó jak ráda by Mu přispěla! I modlí se k Otci nebeskému, aby Syna svého i jejího neopouštěl.

Maria slyší Ježíše volati: „Žizním!“ (Jan 19, 28.), a nemůže Mu vody podati, nemůže nic jiného říci, jak dí sv. Vincenc Fererský, nežli toto: „Ach Synu můj, nemám pro Tebe jiné vody, než slzy své.“ Ona ví, že slovem tímto naznačil i žízeň svou po spasení duší lidských; jak by byla ráda, aby tato žízeň byla uhasena. Ale musí truchliti, vidouc, že se Mu nepřátele jeho posmívají.

Pán jest blizek smrti, volá: „Doknáno jest!“ (Jan 19, 30.), jakoby řekl: „Krev má jest vylita, Otec oslaven, člověk vykoupen, ďábel přemožen. Jaká bolest sevřela srdce Matky Páně při tomto slově, hynula žalostí, když Jej slyšela naposled volati hlasem velikým: „Otče! v ruce Tvé poroučím dncha svého.“ (Luk. 23, 46.) Syn umřel, Matka osiřela.

Matko Páně, nyní naplnila se na tobě slova Simeonova: „Tvou vlastní duši pronikne meč.“ (Luk. 2, 35.) Když jsi stála podle kříže Ježíšova, sedmerý meč bolesti proklál srdce Tvé.

Podle kříže Ježíšova stála *Matka jeho*.

Velice se provinil Absolon proti Davidovi, otci svému, zbouril se proti němu, chtěl ho o trůn připraviti. A jak naříkal David nad smrtí jeho, volaje: „Synu můj, Absolone, Absolone, synu můj! kdož mi dá, abych já umřel za tebe.“ (2 Král. 18, 33.) Jestliže pláče otec nad smrtí syna nezdárného, jakou bolestí jest naplněn, umře-li mu syn zdárný? Demostenovi, věhlasnému řečníku řeckému, zemřel syn milovaný. Přátelé jeho měli mu to za zlé, že nesmírně ho oplakával. A co jim řekl velký tento muž? „Vy nevíte, co jest láska otcovská.“ A co jest teprv láska mateřská? Mnoho zkusí s dětmi otec, více ale matka; mnoho miluje děti otec, ale nad lásku mateřskou není na světě lásky větší. Čím větší láska, tím větší bolest, trpí-li ten, jež milujeme. Či bolest se tedy vyrovná bolesti matky věrné, truchlící nad smrtí svého dítěte, svého jedináčka? Maria milovala svého Ježíše vroucněji a čistěji, než všechny matky na světě milují děti své, milovala Jej co svého Boha a Syna nade všechno. Matko Páně, ženy Jerusalemské plakaly nad Tvým Ježíšem, ačkoli Ho neznaly, nemilovaly; ó což trpělo srdce Tvé, které Jej znalo co Boha lásky nejhodnějšího, co Syna nejlepšího! Rozplývají-li se

v slzách duše Ježíše milující, rozjímající o umučení jeho: považ, jaký bol svíral duši Mariinu, kteráž Jej více milovala, než andělé i lidé. „Že Maria,“ praví sv. Jarolím, „více milovala než všickni, byla i bolest její větší, než všechněch.“ Jak velká byla radost její v den vtělení a narození Páně, tak velká byla žalost její na Velký Pátek, v den utrpení, úmrtí Páně. Matko Boží, lépe a kratčeji nemohl nikdo převélt hoře Tvé při smrti Páně vysloviti, než to učinil sv. Jan, jenž s Tebou Ježíše miloval, s Tebou pod křížem stál, řka: „Stála pak blízko kříže Ježíšova Matka jeho.“

Maria Panna stojíc pod křížem s Ježíšem za nás trpěla, často pak v životě svém rozjímala o utrpení jeho, konajíc s Janem křížovou cestu, kterou syn její byl krácel.

I my často *uvažujme umučení Páně; neboť jest to Bohu velmi milé a nám velmi prospěšné.*

Rozjímání o umučení Páně jest *Bohu milé.* —

Vykoupení světa bylo předmětem nevyzpytatelných rad Božích, celý starý zákon přípravou k němu. Proroci Duchem svatým osvěceni utrpení Páně předpovídali i vypisovali! Isák, Josefegyptský, měděný had na poušti, beránek velikonoční, byly obrazy Kristovými. Kříž byl předmětem tužeb Ježíše Krista, pro něj se narodil, pro něj živ byl, na něm naplnil, co andělé při jeho narození zpěvovali: „Sláva Bohu na výsostech, a na zemi pokoj lidem dobré vůle.“ (Luk. 2, 14.) Kříž Páně navrátil Bohu čest, kterou si Adam chtěl osvojiti, dal člověku pokoj, který hříchem ztratil. Bůh měl zalíbení ve stvoření světa, ó s jakým zalíbením pohlížel na jeho vykoupení! Nic tak netěší knížete, jenž národ ochránil před otroctvím, v které jej nepřítel uvrhnouti chtěl, jako vědomí, že poddaní jeho vděčně pamětlivi jsou jeho statečnosti, že pamatují na lásku, kterou jim prokázal, na bídu, které jich zbavil, na statky, kterých jim vítězstvím svým vydobyl. Pán Ježíš chce, aby vykoupenci jeho stále pamatovali na jeho umučení, které z lásky k nim podstoupil. Proto nás sv. Pavel napomíná: „Rozpomínejte se na toho, kterýž takové proti sobě odporování od hříšníků snášel.“ (Žid. 12, 3.) Snad jen v čas postní máme rozjímání o utrpení Páně? Nikoliv, nýbrž po celý život svůj. Pán Ježíš na památku smrti své ustanovil nejdražší obět mše svaté, řka: „Toto jest

tělo mé, kteréž za vás vydáno bude; *to činite na mou památku.*“ (I. Kor. 11, 24.) Choď tedy rád na mši svatou, nezapomeň při ní, že tu se obětuje za tebe způsobem nekrvavým Pán, jenž za tebe na kříži krev svou vylil. Přijímej často sv. svátosti, pamatuj na kříž, jehož ovoce ti Pán v nich podává. Konej často pobožnost křížové cesty, kteráž nám živě umučení Páně na oči staví. Bychom vždy a všude na své vykoupení pamatovali, nosme při sobě kříž Páně. Avšak jak zřídka myslí křesťané na Ukřižovaného! „Spravedlivý hyne,“ dí Písmo sv., „a není, kdo by o tom přemýšlel v srdci svém.“ (Isai. 57, 1.) Spravedlivý, nevinný Ježíš umírá za vinníky, a málo jich přemýšlí o jeho bolestech. „Kdybys znal tajemství kříže,“ volá sv. Augustin, „kdybys znal poklady skryté v tomto dřevě, zajisté bys stále o něm přemýšlel, nechtěl znáti nic jiného, leč Krista ukřižovaného.“

Dobrodiní mnohým prokázané, bývá též od mnohých zneuznáno a zapomenuto; ač všickni k vděčnosti jsou zavázáni, zdá se, jako by nikdo nechtěl vděčným býti. Pán Ježíš umřel za všechny lidi, umřel tedy i za každého z nás. Duše křesťanská, rei se sv. Pavlem: „Což pak nyní živ jsem v těle, živ jsem u víře v Syna Božího, kterýž zamiloval mne, a vydal sebe samého za mne.“ (Gal. 2, 20.); nezapomeň, že i za tebe Spasitel slzy ronil, krví se potil, byl bičován, trním korunován, těžký kříž nesl, v nesmírných bolestech umřel; On i tebe viděl žítí v řadě věků, i za tebe se obětoval Otci nebeskému. Na tuto nesmírnou lásku mohl bys zapomenouti? „Na milost rukojmě nezapomínej,“ dí Písmo sv., „nebo dal duši svou za tebe.“ (Sirach 29, 20.) Rozjímej tedy často o utrpení Páně, a velice tím se zalíbíš Ukřižovanému. Sv. František Serafinský prosil Boha, aby mu milostivě zjevití ráčil, kterým dobrým skutkem by se Mu nejvíce zalíbili mohl. Otevřev mešní knihu, užírl a četl nejprve slova: „Umučení Pána našeho Ježíše Krista.“ Z toho soudil František, že rozjímání o utrpení Páně jest Bohu velmi milé.

Rozjímání o umučení Ježíše Krista *jest nám velmi prospěšné.* Uvažujice bolesti Pána našeho, vzdáváme Mu díky za to, co pro nás vytrpěl. Sv. František Seraf. byl vroucí ctitel umučení Páně, jen s pláčem a lkáním o něm mluvil. Bylo to roku 1224. Vřelá láska jeho k Bohu vedla jej na horu Alverno, kdež sobě co nejživěji představoval popraviště Golgotské. Na

slavnost Povýšení sv. kříže vrhl se František před sv. kříž, pohroužen v rozjímání o umučení Páně. Tu vroucnost jeho modlitby roste, oheň lásky v srdci jeho mocněji plápolá, on rozprostírá ruce, hojně slzy kanou mu z očí, ta nejvřelejší touha po úzkém spojení s Ukřižovaným naplňuje srdce jeho, on prosí Pána, aby jej učinil účastným svých bolestí, svých nejsvětějších pěti ran. A hle, nebesa se otvírají, okřídlený Seraf s nebe sstupuje, Pán Ježíš na kříži se objeví, paprsky ohnivé vycházejí z ran jeho, a František — přijímá na tělo své rány Spasitelovy, jeho bok, ruce a nohy jsou zraněny, působice mu bolest, jakoby s Kristem na kříži přibit byl. Jest málo svatých, jimž se dostalo této milosti. Sv. František Saleský praví o tomto zárazu: „Seraf, aneb spíše Ježíš Kristus sám, kterýž se sv. Františkovi zjevil uvidění, učinil zevnitř na těle jeho, což uvnitř láska plápolající duši vtiskla.“ Sv. František Serafinský horlivě rozjímal umučení Páně, vroucně ctil sv. kříž, a sv. kříž jej oslavil. I nám není nic prospěšnějšího nad denní rozjímání o utrpení Spasitelově — dí sv. Augustin; — jedna slza při tomto rozjímání prolitá má větší cenu než pout do Jerusalema, než postění se po celý rok o chlebě a vodě. Mnozí křesťané — praví jeden nábožný kněz (Alvarez) — hynou, poněvadž neznají pokladů ukrytých v rozjímání o umučení Páně. Jak šťastný jest křesťan, který neustává v uvažování o smrti a lásce Páně. „Vážiti budete vody s radostí ze studnice Spasitele,“ praví prorok Isaiáš (12, 3.). Kdybychom sebe déle živi byli, z této studnice milosti bez ustání čerpali, přec jí nikdy nevyvážíme. Čím hlouběji vnikati budeme, tím více nových pokladů nalezneme. Na Ukřižovaném všecko mluví, všecko poučuje, všecko má hluboký význam. Pročež i my se často jako Magdalena vrhejme k nohám Ukřižovaného, poslouchejme slova života, která k nám mluví, oblažující duši dary, kterých nám s kříže podává. Nezapomeň, duše křesťanská, žijíc ve světě aneb od světa odloučena, že musíš ustavičně rozjímati o umučení Páně, jinak bys křesťanský živa býti nemohla. Buď tedy vždy v duchu na blízku Ukřižovaného, a hlavní předmět rozjímání tvého budiž umučení Páně.

Matko bolestná, kteráž jsi stála pod křížem, vypros nám tu milost, abychom i my, často u nohou Ukřižovaného klečíc, rozjímalí o bolestech a lásce jeho.

Sv. Felix, bratr řádu kapucinského,

přišel jednou žebře k advokátovi, jenž měl mnoho knih rozložených a otevřených na stole. Světec řekl k němu: „Pane doktore, jestliže v knize všech knih, v Kristu ukřižovaném, pilně nebudete studovati, ze všech těchto knih svých více bezprávi než práva se naučíte.“ Křesťanská duše, chce-li ctnostně žíti, svědomí pokojného míti a s Ježíšem na věky se spojití, uč se v Ukřižovaném, čítej pilně v katechismu sv. kříže, v němž skryto jest světlo nebeské moudrosti, které svět nezná. Kříž Páně mluví k rozumu, k srdci, k smyslům, žádný jazyk není výmluvnější než on. On ti zjeví všecko, naučí tě všemu, odpovídá ti na všechny otázky, i na ty, kterých žádný učenec nerozluští. Sv. kříž tě posvěti, povzbudí k ctnostem největším, potěší tě v strastech; bude-li průvodcem tvým v životě, neopustí tě ani v hodině smrti; v náručí jeho najdeš spasení, v světle jeho cestu do nebe. „Bůh poklad všech ctností,“ praví sv. Vavřinec Justinian, „všech zásluh svatých, všech darů milosti, všech statků slávy ukryl v kříži.“

Frant. Šmat.

Svědomí.

Obraz ze života od Fr. Pravdy.

(Pokračování.)

VIII.

Toužilovy děti dorostly a otec se stal o jejich dobré zaopatření. Může se říci, že se mu všechny vydařily a pověst jejich v obci a v celé krajině byla velmi skvělá. Vychování jejich nazvati se může opravdu příkladným a Toužil také tím zalíbení Boží a ospravedlnění si hleděl získati, že svým dětem nic zlého netrpěl. Záleželo mu na tom, aby již záhy poznaly Boha, proto je pilně posílal do školy a do kostela a doma je vedl k modlitbě. Musely si zvykati na křesťanské ctnosti a každá nepravost se od nich odvracela. Nepouštěl jich do hospody, proto že by tam nic hezkého neslyšely, nedovolil jim skotačiti a dováděti, nenechal jich venku večer a v noci, nemlčel k tomu, když neslušně mluvily a si počínaly.

Zvlášť varovati se lži ukládal Toužil svým potomkům za povinnost a protivil se všem nepoctivostem, jenž prý důstojnost lidskou podkopávají. Čím on se prohřešil proti svému otci, to si měly vzíti v ošklivost, a čím on zradil strýce, to měly zavrhovati co největší hanebnost a mrzkost.

Vštěpoval jim tedy do srdce úctu a lásku k spravedlnosti, učil je nenáviděti

klam a podvod, vystříhal je před pokrytstvím a licoměrnicím. Cizí statek jim byl svatý, přály každému co měl, a nedychtily a nesháněly se po bohatství.

Býti dobrotivými a milosrdnými začaly již v útlém věku, a pak se v tom ustavičně cvičily, majíce příklad otcův před očima. Jako on tak i ony zakládaly si na bohumilých skutečích a nábožnost a modlitba a služba Boží je těšila. Rozpustilými a prostopášnými nebyly nikdy, užívající mírně světských radostí a vyznamenávající se něžnou uslechtilostí a způsobnými mravy. Čtly a mилоvaly otce jakož i matku, podrobovaly se bez odporu jejich vůli a zajisté nebyly s to zarmoutiti je a zpouzeti se jim, jako Toužil zarmoutil a se zpouzel svému otci.

Však právě to on chtěl napravit, a mimo to chtěl napravit i křivdu spáchanou na strýcích, a proto se všemožně přičinil, aby si přivlastnily ctnosti, jichž sám byl prázden. Měly za něj podávati náhradu, měly býti důkazem, že se odřekl chyb, jenž se v mládí dopustil z nepředloženosti, že jich zavrhuje, nenávidí, proti nim se staví. Podařilo se mu to výborně a děti prospívaly v dobrém u Boha i u lidí, jsouce ve všeobecné vážnosti a lásce.

Dvě dcery Toužil již provdal a sice na velké statky, že obdržely bohatá věna. Však nejen věno lákalo a vábilo ženichy, nýbrž i mravné jejich chování, jenž jim obzvláštní ceny dodávalo. Kdo jen k vůli věnu si je vyžádal za manželky, ten jich věru nezískal a ony také si nebraly muže k vůli statku, hledíce především na hodnost a mravnost jeho. Tak se manželství jejich zakládalo na pravých podstatách a Bůh žehnal, že vedlo k spokojenosti a štěstí. Vstoupily do nového stavu způsobem důstojným, beze všeho křiku a hluku při takových příležitostech obyčejného. Otec raději pamatoval na chudé a na kostel, než aby byl peníze vyhodil na bujnou muziku a nestřídmé hody, a v skutku zasnoubení svých dcer oslavil a zvelebil milosrdnými a svatými památkami.

Tři statky mající otec říkával, že každá dcera z jednoho obdržel podíl, aby břemena na všechny stejně se rozdělila. Nyní, když k tomu přišlo, váhá statek Hromádkův a Česákův obtížiti a dcery vybyl hotovými, jen na statku Toužilovu jim pojistiv, co se nedostávalo.

„Však ono se to později vyrovná,“ myslil si, „ty tři statky činí nyní jeden celek, a až se bude dělit, rozvrhne se

spravedlivě prospěch i povinnost, aby nikde nebylo víc ani méně.“

To ovšem byl moudrý důvod, ale Toužil hluboko v srdci skrýval ještě jiný, a ten bezpochyby řídil jeho jednání. On se těch dvou od otce přikoupených statků nechtěl dotknouti, že, ho svědomí zrazovalo, předstíraje mu, že nepatří k jeho vlastnictví. Odkládal tedy rozhodnouti nad nimi, bál se toho, a proto ani synům jich neodvzdával. Jest ještě dost času, neujdou jim, budou jejich, at je to napsáno nebo nic.

Jeden syn byl již také ženat a sice nejstarší, jemuž otec sliboval statek domácní. Bydlel s otcem a dva, jak již víme, hospodařili u Hromádků a u Česáků, kde jednou měli býti pány.

Čtvrtý syn študoval, a to výtečně, což v otci vzbudilo přání, aby si vyvolil stav duchovní. Mluvil s ním o tom často, dával vůli svou na jevo, odporoučel, chválil, ale nenutil, ani nepřemlouval. Matka chovála v duši stejnou žádost, a také synovi projevovala, že by z něho ráda měla kněze.

Syn rodičům dobře porozuměl a na štěstí i on stav duchovní si oblíbil, tak že vstoupiti do něho měl za své povolání. Bylo to povolání pravé, povídal mu to rozum, cítil to v srdci a proto se mu upřímně oddal. Přijali ho do semináře za bohoslovce, byl pilný a horlivý a se vši silou se připravoval k důstojnému a důležitému úřadu.

Otec v tom nalezal velkou útěchu, že syn bude knězem a nemohl se ani dočkat, až toho dosáhne. Když přišel domů a on ho viděl při oltáři posluhovati již v rouchu kněžském, plesal radostí a těšil se, že brzy syn sám obět nejsvětější bude přinášeti Bohu. Jsa již za jahna posvěcen, kázal jednou slovo Boží a otec poslouchal, jsa pln pozornosti a napnutosti.

Nastojte, on káže o přikázání „Nepokradeš“ a všechny způsoby krádeže tak zřejmě a důkladně vylicuje, že se otcizdá, jakoby jemu schválně mluvil do duše.

Byla to arcit jen náhoda, že si krádež vyvolil za předmět svého kázání: svaté evangelium mu k tomu dalo podnět. Že by se tím mohl dotknouti otce, to mu ovšem nenapadlo, a znaje jeho v tom ohledu přísné zásady, doufal, že si získá jeho chválu, když ohnivě odsoudí a zatratí každou nespravedlnost. Byl přesvědčen o pravdě svých slov, dokazoval je písmem svatým a příklady svatými a mluvil s takovou rázností, že přítomnému otci až vlasy na hlavě vstávaly, jak říkáme.

Bože, syn proti němu vystupuje co soudce a vyvrací jeho výmluvy, jimiž se opírá svému svědomí. Ach, je vinník, je hříšník, již se to nedá zapřítí, jestli se syn nemýlí!

Nemůže se mýlit, vždyť to nejsou slova jeho, nýbrž slova Boží, co mluví a těm dlužen jest víru. Pravda z úst synových ho překvapuje, poráží, mu nezhojitelnou, jak hádá, dává ránu. Dech se v něm tají, srdce se chvěje, sedí tu jako u vytržení a po kázání nemůže pohlednouti na oltář, aby studu, strachu a hrůzy nepocítil.

Lidé pozorují jeho roztržitost, jeho pobouřenost a šeptají si: „Je dojat, že slyšel kázati syna.“

Ovšem, nediví se tomu, oni by také byli dojati, nevydrželi by to ani pohnutím, kdyby vlastní syn před nimi stál na kazatelně. Musí prý to býti dojem, jenž hluboko proniká srdce rodičů a na nejvyš je rozčiluje i oblažuje.

Toužilová se kochá v jiných pocitech nežli manžel a ty zajisté mají lidé na mysli, posuzující nadšení rodičů mezi kázáním synovým. Matka opravdu prolévá slzy radosti i myšlenka, že toho, jenž tu řeční k shromážděnému lidu s místa posvátného, na rukou svých nosila co nedospělé pacholátko, ji naplňuje rozkoší, jenž se nedá vysloviti ani popsati. Ona není s to dávatí pozor na jeho slova, slyší je, ale významu jejich nepochopuje, že nemá času pojímat a rozvažovat, nýbrž jen pořád se svými city se obírá a zaměstnává. Hlava jí jde kolem, div jí neuchvátí závrat, ale přece se syna oči nespustí, obdivujíc se mu, chválíc v duši všecko, co pravil, jsouc na jeho moudrost a důstojnost pyšna.

Blaze jí hodné matce a s ubohým otcem třeba míti útrpnost, že kázání synovo zcela jináč na něj působilo. Vina jeho je odkryta. Již se neopovažuje ji omlouvati a vyvracet. Sám syn svědčil proti němu. Uznává svůj hřích a vědomí, že nespravedlivý skutek mu tíží duši, si s sebou nese domů.

Všickni příbuzní projevují srdečné potěšení nad mladým kazatelem, otec se přemáhá a těší s nimi, ale uvnitř se trápí a svědomí ho hryze a moří, že si již chce zoufati.

Jak si pomůže?

I modlí se celé noci a k modlitbě nyní přidává půst, aby ji nejsvětější Pán připustil k svému trůnu. Každý pátek zůstává lačný až do večera, nesnídá, neobědvá a i jindy si utrhuje na pokrmech i nápojích.

On se zaslíbil, že celý rok nebude píti než vodu, nechá kouření, nepůjde do společnosti, odepře si každé vyrazení. Učinil tak, ani v masopustě nešel nikam, aby se obveselil, a když následoval čas postní, trval více v kostele než doma. Tu k pátku připojil také středu a poslední dny, od zeleného čtvrtku až do Vzkříšení, vydržel bez jídla, neb si to byl uložil za pokání.

O Toužilovi už se vypravuje, že přepíná, oddal prý se svatouškování a pobožnůstkárství a lidé ho litují, že si tím škodí i na zdraví. Spadl se, je bledý, vyzáblý, slabý, sotva nohy vleče, jeho jindy přímá postava se sklonila k zemi. Ano budí se proti němu podezření, že i rozum jeho ochuravěl anebo že mu přeskočilo kolečko, jak se vůbec říká. Nechce s nikým mluvit, nechce nikoho potkat, toulá se v polích, hledí před sebe, rozpráví sám k sobě. O hospodářství málo sestará, všecko vede ženatý syn a u Hromádků a u Česáků přičiňují se bratrance i dva synové svobodní.

Manželka se o muže velmi strachuje a již k němu několikrát povolala lékaře.

Nechce dopustiti, že by mu něco scházelo a říká, že je úplně zdrav.

Nikdo neví, že nemoc jeho pochází ze zlého svědomí a to vystupuje nyní s takovou mocí, že mu již nemůže odolati.

(Dokončení.)

D O P I S Y.

Z Roudnice dne 15. března 1866.

(Knihy Dědictví sv.-Janského. Křesť. cvičení.)

Již tomu několik měsíců, co řiditelství sv.-Janského Dědictví knihy vydané nákladem téhož Dědictví v snížené ceně prodává; ale žádný z pp. dopisovatelů neučinil posud zmínku, s jakou radostí lid tu výhodu uvítal a s jakou ochotností i při nynější hidě sobě „Život Krista Pána, Bibli, Postillu, Bohumila, Věrnou Rozu“ atd. zaopatřovali, vyznávající, že již dávno po těchto knihách toužili, ale pro vysokou cenu jich sobě objednat nemohli. I já, je muž se poštěstilo v několika měsících za 200 zl. r. č. těchto knížek v okolí našeho Řípu rozšířiti, jsem mlčel, aby se nezdálo, že se tím chlubím. Nyní však požádán jedním příznivcem sv.-Janského Dědictví, bych o způsobu, jakým jsem s takovým prospěchem na knihy upozornil, veřejnosti zprávu podal, chápu se pera, abych vyhověl této žádosti. Ale tu již tvrdím, že pouhé ohlášeni spisů nedostačí, lid zajíce v pytli nekoupí, jemu musíme knihy ukázat, něco z nich přečíst, a pak budeš po-

těšen, když ti matka i ten stříbrnáček přinese, ježž dítěti jejímu kmoří do vínku dali, aby mu za něj „Život Krista Pána“ koupila, aneb když chudá děvečka 15 kr. bude nabízet, aby za ně „Věrnou Rozu“ dostala. S radostí budeš poslouchat, když ti vyprávěti budou, jak se místo rozličných toulek u souseda, dobrého to čtenáře, scházejí a při čtení umučení Páně (ze Života Krista Pána) aneb utrpení svatých slzí a čtení se ani nabažit nemohou. Takovým způsobem knihy Dědictví sv.-Janského poneseš hojně ovoce, jak to v úmyslu měli první zakladatelé jeho; a nebudou pouze na skladě ležet a v prachu tlít. — Co se týká způsobu, jak jsem lid na knihy upozornil, vyznávám, že pomocí *křest. cvičení*. Mám totiž v obyčejí, lidi pro náboženské čtení zaujaté kolem sebe shromažďovati, jim knihy takového obsahu zapůjčovati a je se zprávami z církevního života z „Blahověsta“ čerpanými obeznamovati. Ty mi pak půdu pro působení mezi lidem připravují. Takovým způsobem získal jsem údy pro Dědictví sv.-Janské a Cyrillo-Methodějské, pro Dědictví Maličkových i Zlatou knihu. Přišel do Roudnice, do té tak zvané probuzené krajiny, k nemalému podivení shledal jsem, že mezi lidem neobvyčejně málo kněh vzdělavatelných se nachází, v osadě to smíšené, kde jich velice zapotřebí, aby katolíci u víře se utvrzovali a častými nájezdy nekátolíků zvikláni nebyli.

S radostí uvítal jsem hned tu *první zprávu*, že Jeho Emin. nejdůst. vrchní pastýř ráčil ustanoviti, aby některé knihy z Dědictví sv.-Janského, jako „Postilla, Životy Svatých“ a j. do domků hlidačů na dráze železně darem rozeslány byly. Zajiště výborné to ustanovení; neb ti lidé pro svou službu nemohou ani v neděli jít na služby Boží, ať si tedy aspoň evangelium a výklad doma přečtou. Avšak ač od o-noho ustanovení uplynulo dráhně času, ač i seznamy vikariátní cestou již byly zaslány, přece o knihách posud ani slechu! — Neméně potěšitelná pro nás byla zpráva, že i ostatním lidem bude lze knihy ze sv.-Janského Dědictví v levnější ceně dostat. Jak mile se tato zvěst u nás rozšířila, tu zvláště „Životů Krista Pána“ ani dočkat se nemohli. Nejprv objednal jsem 10 výtisků, obávaje se, aby mi některé nezbyly; ale ani 20 nápotomních nestačilo, by žádost jediného Bezděkova upokojena byla. Největší zásluhu měl při tom tamější radní obecní p. Pištora, jenž knihy

lidem nejen schvaloval, ale i objednané ochotně donášel.

Po vesnicích musel jsem ovšem apoštolovati sám a to u příležitosti křesťanského cvičení. S Liturgikou a Živodem Krista Pána v ruce, s Bohumilem v kapse a nejnovějším číslem Blahověsta za nádry, ubíral jsem se každou neděli do vesnic, koje se nadějí, že mne tam pověst o těch krásných a laciných knihách již předešla. — A v skutku lidé v neobyčejném počtu shromáždění s toužebností mne očekávali. Já pochváliv jejich horlivost, slibil jsem, že jim něco hezkého z Blahověsta přečtu. A musím vyznati, že tenkrátě články některé byly jako pro mou potřebu napsané. V jedné vesnici smíšené předčítal jsem dopis polního kaplana z války Americké, od polních duchovníků protestantských postoupil jsem k článkům naší víry, jimiž se od jiných rozeznáváme, a abych je objasnil, vytáhl jsem je z kapsy — Bohumila; jeho rozmluvy se líbily a hned si ho mnozí zakoupili. V druhé četl jsem článek „Proč chudneme“, i měl jsem příležitost promluvit o čtení náboženských kněh, z nichž některé jsem hned ukázal, z nich předčítal, a konec byl, že si je kupovali. Ve třetí přečetl jsem článek v hospodářské naší poradě s velikou oblibou přijatý — „jak bychom se dochovali pilné a svědomité čeládky?“ a tu jsem opět přišel k cíli: aby hospodářové předčítali čeládce z poučných kněh.

Slova má nepadla na skálu: knihy se kupovaly. Musím několik slov dodat o zajímavé příhodě v Rovném. Když mne tam jeden chudý obuvník o knihách vypravovati slyšel, pomyslíl prý si: já jsem dnes vsadil do loterie, kdyby mně štěstí přálo vyhrát, to bych si jednu tu knihu koupil. V sobotu na to byl tah a obuvník vybral. V neděli pak hned po ranní příběhl, řka: „Vyhrál jsem, dejte mně Život Krista Pána.“

Křesťanským cvičením může se mnoho docíliti. Proto nemálo jsem se podívil, když jsem v jedné zprávě o konferenci duchovní četl, že křesťanská cvičení na vsích co zbytky misii byly nutné, dokud osadníci do chrámu Páně měli příliš daleko. Nyní prý tomuto nedostatku rozmnožením štací duchovenských pomozeno; osadníci mohou ku křest. cvičení do farního chrámu Páně jít a proto cvičení na vsích jsou prý nyní méně důležitá. Já myslím, že na důležitosti až posud nic neztratily, a byt byl farní chrám Páně co nejbližší, lidé tam

odpoledne na křesťanské cvičení málo přicházejí, a při nynější zjevné lhostejnosti jest velice potřeba, aby byli z drámoty své probuzováni. Tu nedostačí ani kázání ani křesť. cvičení jenom ve farním chrámu Páně, nýbrž více napomáhají k tomu křesť. cvičení po vsích. — Ovšem nesmí být ta cvičení pouhou katechisací dítek a zahanbováním lidí dospělých, nýbrž otcovskou návštěvou a přátelskou rozmluvou o potřebách duchovního jejich života. Takové křesť. cvičení jest to mocné kouzlo, jímž duchovní upoutá na sebe celé obce, jakož svatou zpovědí poutá jednoho každého srdce. —

F. R.

Ze Škrámníka 19. března 1866.

(Návraty do církve katolické.)

Jako želíme ztráty ovečky, jenž nás opouští a přechází jinam, kam ji Bůh nevolá, do jiného ovčince, ne, aby v něm chleba duchovního v hojnější míře došla, nýbrž jedině proto, že tam chleba vezdejšího více nabyti doufá, tak opět radujeme a těšíme se z toho, když se k nám, k našemu stádku, do našeho ovčince hlásí pobloudilý a žádá o přijetí, aby s námi spasení došel. Proto bylo pro důst. p. faráře Matěje Kůra nemalou útěchou, když k nám před svato-postním časem do fary přišel člověk, jenž mezi námi sice žil i naše služby Boží navštěvoval, ale k našim ovečkám nepřináležel, a když vyjevil přání, že chce naším býti. Byl to ze Zvěřinka rodilý a v naší počestné obci Hořanech u jednoho zámožného rolníka sloužící František Sk., kterýžto rolník jeho úmysl schvaloval. V. p. farář rád ho uvítal, zvláště, an byl první, kterýž se k přijetí víry naši katolické hlásil za těch pět let, co zde úřad farní spravuje, i jal se ho hned poučovati, že jedině z přesvědčenosti náboženské má vstoupiti do lůna církve svaté, a že mu tudíž bude potřeba, nějaký čas na vyučování v našem sv. náboženství choditi. K tomu se on ochotně uvolil, slibil, že milerád bude vyučování navštěvovat. Vp. farář dal mu prozatím knihu vydanou Dědictvím sv. Janenským, „Bohumila“, a dobře učinil, nebo tato výborná kniha získala ještě jednu duši, jenž naší nebyla, ač mezi námi žila, totiž sestru svrchu jmenovaného Františka, Marii, kterážto slouží v tétéž obci, u jiného gruntovníka, katolika, i byla by ta kniha obrátila jinou ještě osobu, kdyby pán její, hospodář evangelík, ji byl dovolil. Jmenování dva — bratr a sestra — přicházeli, kdykoli mohli, a důst. p. farář vyučoval a

utvrzoval je zvláště v těch pravdách našeho sv. náboženství, kterými se od nás liší evangelici. Jednou se jich otázal, čemu by ještě nerozuměli aneb o čem by měli pochybnosti. Pravili, že jim jen to jest proti mysli, že my také „Svatým klaněti se musíme,“ což jim pan farář vyvrátil a jak Svaté ctíme, objasnil. Tak se stalo, že v pravdách našeho sv. náboženství vyučování jsouce, měli oba víru katolickou vyznati. Toto vyznání ustanoveno na neděli čtvrtou v postě při ranních službách Božích. Vp. farář je před mší sv. vyzpovídal a po sv. evangelium přistoupili pak k oltáři, a pokud mohli, čtli sami z rituálu předepsané snešení sněmu Tridentského, klečíce a držíce hořící svíce co odznak světla víry katolické, kterou přijímali. Po učiněném vyznání víry měl pan farář od oltáře řeč, v nížto na základě sv. Písma doličoval, objasňoval a odůvodňoval hluboké tajemství pravé a skutečné přítomnosti těla a krve Kristovy v Nejsv. Svátosti oltářní v souhlasu se čtením sv. evangelia, jenž na tuto neděli připadá. Tak nám dal Bůh dvě ovečky v náhradu za jednu, která nám k vůli časnému zaopatření odběhla a tu jedinou, která to učinila. — Nedávno dala také jedna evangelička, jsouc zde u svých přátel, své dítě po katolicku pokřtiti, ačkoliv měla do helvetského chrámu nedaleko, slibivši, že se bude o katolické vychování dítěte všemožně starati.

—r—

V Oustí nad Orlicí 20. března 1866.

(Náhlá smrt kněze Mat. Válečka.)

Ne nadarmo napomíná nás Spasitel: „Bděte a modlete se, neboť nevíte dne ani hodiny,“ ne nadarmo klade nám církev sv. v Litanii o Všech Svatých do úst prosbu: „Od náhlé a nenadálé smrti vysvobod nás Pane!“ O jak mnozí — jmenovitě kněží — byli povoláni náhlou smrtí na věčnost. První dnové měsíce března zdají se býti pro kněze ze shromáždění Nejsv. Vykupitele velmi osudnými. Dne 8. března 1857 zemřel na Karlově kněz téhož shromáždění P. Michálek; 8. března 1864 zemřel bratr laik téhož shromáždění Dominik Bayer; 7. března 1865 byl P. Zedinský v Praze při večeri mrtvici raněn a několik dní na to skončil, a 8. března 1866 dokončil svou pozemskou pouť náhlou smrtí výtečný a horlivý kněz Matouš Váleček, z domu kněží Nejsv. Vykupitele v Kocvírově. Téhož dne při obědě, jsa pln rozmaru, bavit své pány spolubratry, pak odebral

se do Svitav k vůli nepatrně vyřáží na rukou a nohou, aby s lékařem se poradil. Vracel se vesel zpět, mluvil žertovně s poslici z Kocvírova, kterou právě potkal a tázal se jí: „Koho jste to pochovali dnes v Kocvírově, zdali pak jste nechali též mistečko pro mne na hřbitově?“ Na rozhraní mezi Čechy a Moravou potkal rolníka s vozem, odpovídá mu na jeho pozdravení silným hlasem: „Na věky, amen,“ a učiniv dva kroky, padá mrtev k zemi. To byla jeho poslední slova. Rolník vida jej tak náhle klesati, spěchá mu ku pomoci a nalezá jej — mrtvého. Všecky prostředky k obživení jeho činěné byly marné, i naložili mrtvolu na vůz, aby dovezena byla do Kocvírova. Již na cestě počalo mrtvolu provázeti množství lidí, plačících nad náhlou a neočekávanou smrtí zbožného kněze, a jaké teprv bylo leknutí kněží Redemtoristů, když jim milého spolubratra přivezli mrtvého, který je několik hodin před tím zdráv a vesel byl opustil. V neděli na to dne 11. března byl za nesmírného účastenství věřících slavný pohřeb, kněží vůkolních se sešlo 24, nad rakví v Pánu zesnulého řečnil kněz Redemtorista z Litovle na Moravě P. Aschbacher. V úvodu své řeči podotkl, že církev sv. slaví dnes neděli zvanou Laetare, ale my všickni sešli jsme se k smutnému úkonu pohřbiti bratra milého, než i nám u rakve tohoto kněze zvolati lze „Laetare,“ jelikož v Pánu zesnulý, byv asi půl leta před tím též mrtvicí raněn, ale lékařskou pomocí zhojen — vždy k smrti se připravoval. Dosvědčoval, že při každé mši sv. přijímal nejsvětější Tělo Páně co posilu na dalekou cestu do věčnosti. V další řeči své vybízel posluchače, aby pamětlivi byli i smrti své, která přichází jako zloděj, kdy se toho člověk nejméně naděje; vybízel k modlitbě za v Pánu zesnulého slovy: „Smilujte se nade mnou alespoň vy přátelé moji, nebo ruka Boží dotkla se mne.“ Pak byla rakev při velikém pláči věřících do hrobu uložena. —

Matouš Váleček, rozený na Moravě u Znojma dne 20. září 1808, na kněžství posvěcen 27. července 1837, byl kněz výtečný, šlechtěné povahy, pro jeho dobré srdce zamiloval si jej každý, kdo jej poznal. Za prvních let svého kněžství působil ve Vláších, kde nabyl bohaté zkušenosti. Jsa bohatými dary ducha i srdce obdařen, uměl jmenovitě ve společnosti baviti výborně. Jeho vtipy nehledané, samorostlé, zůstanou každému v paměti, kdo

se s ním pobavit mohl, uměl i nejzarmoucenějších obveseliti a potěšiti. Za posledních dob svého života působil nejvíce ve zpovědnici, a těm, kterým tuto svatou službu konal, byl opravdovým rádcem, otcem a těшитelem. Ať odpočívá v pokoji! F. K.

Z Kozlovic na Moravě 18. března 1866.

(Obrázek z osady.)

Před lety zde ve škole jsme neměli nic jiného, než kříž na stěně. Nyní jest jinak; zdejší pan kaplan co katecheta, který teprv druhý rok u nás pracuje, každý rok něco z příspěvků i z vlastního zakoupil; máme ve škole již dva diplomy z Dědictví Maličkových a ze Zlaté knihy. — Tímto jest položen základ ku školní knihovně, do které sám několik knížek dal, a nyní i vp. farář několik knížek z Dědictví sv. Janského daroval; žáci milerádi sobě knížky vypůjčují a v nich čtou, protože jsou v nich všeliké mravné i poučné povídky a příklady. Tak by mohla každá škola míti svou knihovnu, o kterou se postarati mohou učitelové, kněží a dobrodincové; chtějí-li z mládeže něco dobrého vyvésti, musí svou práci i své peněžitě přispěvky k tomu obětovati. Zvlášť kde jest lid ještě zanedbaný, tam potřebí velkého a dlouhého namáhání, než se lid povznese; z mládeže můžeme vychovati hodné křesťany a dobré občany, se starými to jde zle. — V tomto roce v zdejší farnosti zemřelo několik lidí, kteří po krátké nemoci se rozloučili se světem. Příčina jest mimo jiné i ta, že v tomto kraji Valašském lidé pijou mnoho kořalky a tím si velmi kazi zdraví; v starosti jsou pak slabí, kašlou, chřadnou, bídne dýchají a nemají dlouhého života. Ačkoliv na své oči ty hrozné následky vidí, přec uposlechnouti nechtějí, raději to „čertově mléko“ pijou, nežli by sobě život a zdraví zachránili. Doufáme ale, že časem i zde to bude lepší, až ten mladý lid doroste, který již k lepšímu jest veden, má-li dobré vůdce, až vzdělanost se zde uhostí, pak i kořalka přestane, nevzdělanější lidé takového nápoje ku své škodě nepožívají. Dejž Bůh, aby nám brzy nastaly časy lepší! —iř.

KRONIKA.

Z Prahy. Pobožnost 40hodinná bude se konati u sv. Klementa na Starém Městě dne 26., 27. a 28. března. V tento den ukončí se odpol. o 1/2 h. sv. požehnáním a započne až po uplynutí sv. téhodne u sv. Bartoloměje na Starém Městě, kdež

se o hodech Velikonocních 1.—4. dubna konati bude; dne 5. pak v Podskalí.

— Pořádek služeb Božích u *Všech Svatých* na hradě Pražském, jež ve sv. témdni konati bude J. Em. nejduš. p. kardinal arcibiskup: Dnes v neděli *květnou* bude o 11. hod. svěcení ratolestí a průvod, pak zpívaná mše sv. s pašijemi. Ve *středu* o 4. hod. odp. hodinky (tmavé jitřní, matutinum). Na *zelený čtvrtek* ráno v 9 h. mše sv., svěcení olejů, sv. přijímání; odpoledne ve 4 h. mytí noh, latinské kázání (letos kan. Prucha), jitřní. Na *velký pátek* v. 8 h. české kázání, v 9 h. sv. obřady (líbání sv. kříže, průvod, výstava nejsv. Svátosti v Božím hrobě, atd.), pak německé kázání. Odpoledne ve 4 hod. jitřní (Návštěva Božího hrobu.) Na *bílou sobotu* ráno v 8½ hod. svěcení nového světla (paškálu), křestní vody v kapli sv. Václavské, pak u *Všech Svatých* zpívaná mše sv. Odpol. v 5 hod. slavnost Vzkříšení Páně. Na všech těchto sv. úkonech jest vdůst. metrop. kapitola s duchovenstvem. Alumnové arcib. semináře přisluhují a zpívají hodinky u *Všech Svatých*, jakož i v *cís. kapli* na hradě, kdež pořádek služeb Božích, na nichž bývá J. Vel. císař Ferdinand a císařovna Maria Anna s veškerým dvorem, jest tento: Dnes v neděli *květnou* ráno v 8½ svěcení ratolestí, zpívaná mše sv. s pašijemi; odpol. v 6 h. něm. kázání a požehnání. Ve *středu* (též ve *čtvrtek* a v *pátek*) odp. o 4½ h. jitřní. V *zelený čtvrtek* v 9 h. ráno zpívaná mše sv., přijímání, průvod. Na *velký pátek* ráno v 9 h. pašije a ostatní sv. obřady; odpol. v 7 h. něm. kázání, žalm „Miserere“, osvětlení kříže na oltáři, požehnání s ostatkem sv. kříže. V *bílou sobotu* v 9 h. ráno svěcení svíce velikonoční, čtení prorocství, zpívaná mše sv. — Ve *farních chrámech* bývá počátek služeb Božích ve sv. témdni ve *čtvrtek* a v *pátek* v 9 hod., v *sobotu* pak v 8 h. — Na Boží hod velikonoční bude J. Emin. nejduš. p. kardinal arcib. sloužiti u *Všech Svatých* o h. 11. slavnou pontifikální mši sv. a udělit apoštolské požehnání, spojené s plnomocnými odpustky pro všechny ty, kdož z hříchů svých skroušeně se vyznali a nejsv. Svátost přijali.

— Slavnost *Vzkříšení* (z mrtvých vstání) Páně bude se konati na *bílou sobotu* odpoledne o 4. hodině: u sv. Vojtěcha (u Prašné brány, c. kr. vojsko), u Milosrdných bratří a na Karlově. — O ½5. u sv. Josefa na Novém městě. — V 5 hodin: v Týně, u sv. Ducha, u sv. Jindřicha, u sv. Ignáce, na Skalce, u sv. Apolináře, u sv. Mikuláše, u Karmelitek na Hradčanech, u *Všech Svatých* (místo me-

trop. chrámu), u nejsv. Trojice v Podskalí, na Vyšehradě, na Smíchově. — O ½6 h. u Voršílek. — V 6 hodin: na Strahově, v Loretě, u sv. Tomáše, u P. Marie Vítězné, u sv. Vojtěcha v Jirchářích, u nejsv. Trojice na Spálené ulici, u Matky Boží Sněžné (u Františkánů), u sv. Štěpána, u sv. Petra, u sv. Havla, u sv. Haštala, u sv. Františka (u křižovníků), u Dominikánů, v Karlíně (průvod po náměstí), na sv. poli Malostranském (v Košířích průvod po hřbitově), ve Volšanech, v Bubenči. — O ½7 h.: u sv. Kajetána na Malé straně. — V 7 hodin u sv. Jakuba a v Emausích.

— Dne 23. t. m. skončen jest *zemský sněm*. Všech schůzí bylo 56. Mnohé porady byly velmi důležité, na př. o rovnoprávnosti jazykové na vysokých školách Pražských. — Některé věci zůstaly nevyřízeny, n. p. vládní předloha k zákonu o zapravování nákladu na stavění a zachovávání kostelů a stavení prebendních i též na opatrování paramentů, náradí a jiných potřeb kostelních. Jiné odloženy jsou k příštímú zasedání, jako návrh o upravení platů učitelských. V celku stalo se za ten čas mnoho.

— Na pouť do *Jerusaléma* nachází se z Prahy pan Jan Friedmann, obchodník. — K Dědictví sv. *Prokopa* přistoupil Jos. Fr. Lžičář, syn rolníka v Bilsku na Moravě.

— V Hostomicích, v Hořovicích, v Sušici a v mnohých jiných obcích udály se politování hodné výtržnosti, útoky proti *židům*, tak že vys. vláda za svou povinnost uznala, v pěti krajích prohlásiti stanné právo či náhlý soud. Za tou příčinou vydal nejd. ordinaríat Pražský jakož i Budějovický oběžní list k veleb. duchovenstvu v ten smysl, by napomínali svěřenců svých otcovsky k pokojnému obcování, kteréž sluší křesťanům.

— Z *Budějovic*. K účelům dobročinným sešlo se r. 1865 v kanceláři b. konsistoře z diecése Budějovické 23,574 zl. 89½ kr. r. m. Znamenitější příspěvky jsou: pro sv. Otce 3820 zl., chlapeckému semináři 12,359 zl. 81½ kr., spolku sv. Mikuláše k podporování chudých kněží 2703 zl. 99 kr., sbírka o sv. Václavě na osázení chuťlé mládeže vynesla 844 zl., atd. — Mezi otázkami, jež nejduš. p. biskup poradám duchovenským na tento rok předložil, jest zvláště důležitá tato: Jaké náhledy má konference o katechismu užíváném na školách národních a sice vzhledem k tomu, co obsahuje, i co by ještě obsahovati měl? Katechismus přidělen jest jednotlivým vikariátům po jedné kapitole k úvaze.

— *Zřízení evangelické církve*. Od c. k. státního ministerstva počátkem února r. t.

rozesláno ohlášení o vnitřní správě „*evangelické církve augspurského i helvetského vyznání*“ a sice tak, jak na generálních synodách obou vyznání správa tato vyměřena byla. J. Vel. císař si však vyhradil „právo vrchního dozorství, jež mu co zeměpánu přináležejí vzhledem veškerých záležitostí evangelické církve.“ — Nejprve řeč jest 1. o *farářích*; obec farní si volí faráře, jehož nejvyšší rada církevní potvrzuje. Farář jest duchovním představeným obce (tedy nikoli pouhým kazatelem); on koná služby Boží, udílí svátosti, spisuje farní knihy, dohlíží na školu; úřad jeho jest *životní*. Veškeru obec zastupuje *presbyterstvo*, kteréž záleží mimo faráře a pomocníka (vikáře) jeho ze 6—32 světských údův. 2. Více far činí *seniorát*, jehožto duchovním představeným jest *senior* (starší, na způsob našich okresních vikářů); on faráře uvádí v úřad, dohlíží na správu duchovní, jest spolu okresním školdozorcem. Senior odbývá *visitaci* školní vždy po dvou, *visitaci* církevní po 4 letech. Volba seniora děje se ode všech *presbyterstev* téhož *seniorátu*; úřad jeho trvá 6 let. Jemu po boku stojí *výbor seniorátní*. 3. Nad několika *senioráty* zřízen jest *superintendent*, jehož okrsek se nazývá *superintendencie* čili *diecése* (tedy se nyní protestanté již nevzdalují názvosloví katolické církve, jako před lety bývalo?). *Superintendenta* na celý život volí veškerá *presbyterstva* *diecése*. *Superintendent* jest „vrchním pastýřem“ své *diecése*; on uvádí *seniory*, a k výslovné žádosti obcí i faráře v úřad jejich; „posvěcuje“ nové chrámy; zkouší a „světit“ *bohoslovce*; rozesílá „*pastýřské listy*“; jest vrchním školdozorcem ve své *diecési*; v každé obci vždy ve 4 letech jednou koná *visitaci* církevní i školní; on jest *předsedou výboru superintendencialního*. 4. Veškerou církev evangelickou obojího vyznání reprezentují tak řečené *jenerální synody*, jež se vždy jednou v 6 letech ve Vídni odbývají; každé z obou vyznání má svou zvláštní *jenerální synodu*. Účastníci této synody mají učiniti slavný slib v tato slova: „Slibuji před Bohem, že při svém působení v synodě dle nejlepšího svého vědomí a svědomí se o blaho evangelické církve (augšpurského neb helvetského vyznání) chci starati a k tomu hleděti, aby církev ve všech věcech rostla v tom, jež jest hlava, Kristus.“ Synodě přísluší rozhodovati o učení církevním, obřadech a ustanovení dnů svátečních; také v zákonodárství církevním se synoda účastňuje. — Nejvyšším úřadem rozhodujícím v záležitostech obojího vyznání jest c. k. *nejvyšší rada evangelická* ve Vídni, jejížto předseda jest stavu světského, radové dílem duchovní,

dílem světský. Císaři přísluší právo jmenovati předsedu i přísedící této rady a sice *doživotně*. Všichni úřadové rady církevní i s úředníky kanceláře placeni jsou z důchodů státních a mají veškerá práva státních sluhův. — Na základě nejvyššího rozhodnutí ze dne 11. května 1860 mají se evangelikům obojího vyznání i budoucně ze státní pokladnice udělovati příspěvky peněžité, z nichž se *superintendentům* vykáže plat a zapraví se jejich výlohy kancelářské, *seniorům* se roční přídavek, *chudým* pak *farám* i *školám* peněžité podpora udělí. — V Čechách čítá evangelická církev tyto *superintendencie*, *senioráty* a *fary*: I. Česká *superintendencie augšpurského vyznání*: a) *západní seniorát*: Praha (něm.), Liberec, Sejfy, Jablonec německý, Jirkov, Habří, Teplice, Fleissen, Karlové Vary, Cheb, Rumburk. — b) *Východní seniorát*: Praha (česky), Rybník, Lipkovic, Humpolec, Krukenburk, Opatovice, Černilov, Kovanec, Trnávka, Křeslice. II. Česká *superintendencie helvetského vyznání*: a) *Seniorát Pražský*: Kšely, Lysá, Vysoká, Nebužely, Vtelno, Praha, Krabčice, Lečice, Velim, Moravec, Opatov, Soběhrady, Libiš. b) *Seniorát Chrudimský*: Krouna, Čermná, Svratouch, Močovice, Proseč, Telecí, Borová, Hradiště, Losice, Libenice, Bučina, Dvakačovice, Chocet, Sloupnice, Sázava. c) *Seniorát Poděbradský*: Bošín, Chleby, Hořátek, Libice, Krakovany, Bukovka, Chvaletice, Semtš, Černilov, Klášter, Hradiště, Libštát, Velenice.

Ve Vídni sbírá nyní kněz z Ameriky, správce chlapeckého semináře v Milwaukee, ve spojených státech amerických, dr. Josef Salzmán, jež nedávno také v Praze meškal, sbíráje příspěvky k rozšíření téhož semináře, kamž také *bohoslovci* z 8 sousedních biskupství: z Missouri, Illinois, Indiana, Iowa, Kansas, Nebraska, Minnesota a horního Michiganu za příčinou studií *bohomluvných* přicházejí; r. 1865 bylo v ústavu tom „*Salesianum*“ nazvaném — 54 *bohoslovců* a *chovanců* všech 109. Kněz Salzmán již od r. 1847 působí v Americe; r. 1850 a 1851 sbíral na východě ku stavbě chrámu nejsv. Trojice v Milwaukee; r. 1854 sbíral na jihu až po Nový Orleans příspěvky na seminář svrchu řečený, jež nákladem 130.000 zl. rak. č. jest vystaven a zařízen. Ze semináře tohoto již 50 kněží vysláno jest na rozsáhlou vinici Páně v Americe.

V Mnichově od 11.—25. března konali kněží *Jesuité* misii ve 3 chrámech: v metropolitním chrámě Marie Panny, v basilice sv. Bonifacia a v předměstí Au

v kostele Marie Spomocnice; hlásali zde slovo Boží známí řečníci: kněží Roh, Risewik, Mehlem, Klinkowström, Zurstrassen, Feldhaus a Huklenbroich.

Z Badenska. (Farář pro *jedinou* evangeličku.) Na statecích hraběte Enzenberga jest obec jmenem Singen, kteráž čítá 1700 katolíků a *jedinou* protestantku. Jen čtvrt hodiny odtud jest fara protestantská, kamž tato ovčička pohodlně k službám Božím docházeti mohla. Na 8 hodin ve vůkoli žije dohromady jen 20 protestantů. Tu před některým časem od ministerstva kultu dosazen jest zvláštní protestantský farář do Singen; jemuž spolu příbytek byl ustanoven a za několik měsíců i modlitebna vystavena. Co by asi řekla liberální vláda Badenská, kdyby tamnější katolíci se odvážili podobných věcí žádati?

Z Italie. Následkem konfiskace statků církevních budou prý řeholníci a jeptišky vyzdvižených klášterů obdarováni ročním výslužným, kteréž je sotva bladu uchrání. Kněží a jeptišky mající aspoň 60 let starší dostanou ročně 160 tolarů; ti, kdož nejsou ještě 40 let, obdrží 96 tolarů. Bratři laikové a sestry laičky přes 60 let staré dostanou 39 tolarů, mladší pak 20 tolarů na rok. — Sestry sv. Antonína v Gubbio (jež jindy náleželo k státu církevnímu) celých 5 let marně čekaly na podporu, kteráž jim byla po konfiskaci čili annexi statků jejich slíbena od vlády z tak řečené „pokladny církevní;“ konečně vykázána jest z pokladny této podpora a sice každé sestře 33 centimů (15 krejcarů) denně!

Z Říma. Z výkazu příjmův a vydání v státu církevním vysvitá, že by vláda papežská neměla žádný deficit, kdyby ji netížil státní dluh z provincií nyní odtržených od dědictví sv. Petra. — Halíře sv. Petrského posud značné sumy docházejí sem z Belgie, z Francouzsko a Hollandska. Ačkoli jen třetina Hollandanů náleží ku katolické církvi, došlo od nich r. 1865 do Říma půl milionu franků pro sv. Otce. — Papežská legie, jenž z francouzských dobrovolníků má býti zřízena, nalezá tak četného účastenství, že se nedávno o 15 uprázdněných důstojnických míst bez mála 1500 důstojníků francouzských přihlásilo. — Při rvačce, kteráž se r. 1864 v Castel Gandolfo strhla mezi Francouzi a vojskem papežským, nejvíce zuřil francouzský setník, jmenem Boquet; týž si letošního roku vyžádal u sv. Otce slyšení a v drzosti své podal Piovi obrázek, žádaje, aby mu několik slov na památku napsal. Pius IX.

poznal zrádného setníka z Castel Gandolfo, a bez dlouhého rozmýšlení napsal pod obraz slova: „Amice, ad quid huc venisti?“ (Příteli, nač jsi přišel?) Setník Boquet se mezi přátely honosil těmito slovy papežovými, řka, že jej nikdo nesmí nazvat špatným katolíkem, an sám papež jej „přítelem“ nazývá; ti však, kdož lépe nežli on znají pismo, sňali mu bělmo, s očí, vysvětlivše mu, že jsou to ona slova výčitky, jimiž Spasitel odpověděl na zrádné pozdravení Jidášovo.

Ze statistiky kurie Římské toto vyjímáme: Papež Pius IX., nar. 13. května 1792, papežem od 18. června 1846, brzy dokončí 20. rok svého panování. Sbor kardinálů čítá 6 kardinálů biskupů, 43 kardin. kněží a 8 kardin. jáhnův. V Římě sídlí 29 kardinálů, ostatní mimo Řím; 17 kardinálů ze všech posud žijících jmenováno jest od papeže Řehoře XVI., 40 od Pia IX. Uprázdňeno jest 11 míst kardinalských. Nejstarší z celého sboru jest 90letý kardinál Antonio Tosti, nejmladší 49letý kardin. Feretti. — V *katolické církvi* jest 12 patriarchův, 154 arcibiskupů a 629 biskupů, jenž mají své diecese; mimo to však 30 arcibiskupů a 196 biskupů in partibus infidelium. Z těchto jmenovaných náleží k obřadu latinskému: 7 patriarchů, 130 arcibisk., 646 biskupů; k řeckému obřadu: 6 patriarchů, 24 arcibiskupů a 46 biskupů. Apoštolských vikariátů jest 101, delegací 5, prefektur 21, prelátův nullius (jenž nejsou pod pravomocí biskupskou) 14. Pius IX. za čas svého panování 12 biskupství povýšil na arcibiskupství, znovu zřídil 4 arcibiskupství, 96 biskupství, 15 apošt. vikariátů, 1 delegaci, 6 prefektur.

Z Francouzsko. Císařství francouzské čítá 37½ milionu duší; obyvatelstvo jest vesměs katolické až na 800.000 evangelíků a 80.000 Židů. Sidel arcibiskupských jest 17, biskupských 69; far, expositur a kaplanství jest ouhrnem 45000, kněží 50000. Roční důchody všech kardinálů, arcibiskupů a biskupů francouzských činí toliko 661.000 zl. r. č. Jenerální vikáři arcibiskupští dostávají ročně 1200 zl., biskupští 800—880 zl., kanovníci 600 zl., faráři první třídy 600 zl., druhé třídy 480 zl., prozatímní správce duchovní (Desservants řečení) od 50. r. svého stáří 360 zl., od 60. roku 400 zl., od 70. roku 430 zl. r. č.

Z Anglicka. V listu anglick. „Weckly Register“ byl před některým časem uveřejněn list od Puseyova přítele, jenž jest nyní katolíkem, nicméně však úzké spojení s ním posud udržuje; ten praví, že

šlechtné a upřímné jsou zámysly dra. Puseye a že návrat jeho do církve katolické v tomto okamžení není ani tak pravdě nepodobný, jako byl návrat dra Newmanna čtyři léta před jeho přijetím do lůna církve této. Pusey — dříve zmíněný přítel — jest v rukou Božských, a jakmile sezná, že nekráčí po cestě pravé, zajisté bez ostýchání se přihlásí k církvi. — Nejnovější jest zpráva, že Pusey se vydal na cestu do Francouzské, aby se s nejslovutnějšími biskupy francouzskými o pravé víře poradil a jak doufáme, o ní se poučiti dal. Nejprve odebral se k biskupu Orleanskému, Msgr. Dupanloupovi.

Z Ameriky. Dne 13. února zemřel v Bostonu v sev. Americe po dlouhé nemoci nejdůst. biskup *Jan Fitzpatrick*, nar. v Bostonu 15. listop. 1812, od 11. srpna 1846 biskup Bostonský. Za těchto bez mála 20 let zětvernasobil se počet kněží a ještě výše vystoupil počet věřících a kostelů. Nynější biskupství Bostonské čítá 100 kostelů a kněží a nejméně 250.000 katolíků mezi asi $1\frac{1}{4}$ milionu obyvatelstva. Katolických škol nalezá se tam asi pro 7000 dětí. První kostel pro katolíky v *Novém Anglicku* vystavěn byl v Bostonu, r. 1813; první katol. biskup Cherverus přivedl s sebou z Francie r. 1810 prvního kněze do Bostonu. Z toho lze seznati pokrok, jaký činí církev katol. v dotčených krajinách.

Literní oznamovatel.

— „*Časopis katol. duchovenstva*,“ svazek 2. obsahuje: Myšlenky o křesťanství (z francouzského). Klanění se Otci v duchu a pravdě. Svěcení kněží utraquistických. Jsou-li naše gymnasia skutečně přípravná ke studiím theologickým. Slovo o procesích. Dva případy ve správě pastýřské. Kronika. Literární oznamovatel.

— „Křistofova Šmída Veškery spisy pro mládež a přátele její.“ Dle posledního původního vydání přeložil dr. Josef Pečírka. Svazek 48. obsahuje povídky: *Přátelé květin*. — *Svatební prsten*. Stran 86. Nákladem Rohlička a Sieverse v Praze.

— Nákladem kněhkupectví B. Stýbla v Praze vyšla pěkná ocelorytina, představující průčelí chrámu sv. Salvátora a arcib. semináře s podpisem: *Seminarium Archiepiscopale Pragae*. Kreslil Chalupa, ryl Rybička. Obrázek tento bude vel. duchovenstvu arcidiecése Pražské a všem, kdož v semináři bývali, milou upomínkou.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnuli:

- P. Josef *Sykora*, jubil. kněz ř. kříž. v Praze, senior řádu, býv. děkan v Karlových Varech a farář u sv. Karla ve Vídni, 19. břez. (nar. v Dobřichovicích 11. bř. 1787, posv. 17. srp. 1812);
- p. Vác. *Moestl*, děkan v Svojsíně (Schweissing), maj. zlat. zásluž. kříže, 21. března (nar. v Těchlovicích 23. ún. 1810, kněz od 7. srp. 1836.)

Vyznamenán jest:

- p. Ant. *Šubert*, farář v Lulči, diec. Brněnské na Moravě, jmenován arcib. notářem.
- Ve správě duchovní ustanovení jsou:**
- p. Frant. *Ehrenberger*, kn.-arcib. vikář a os. farář, za faráře v Mýtě;
 - p. Jan *Urban*, kaplan v Čelakovicích, za faráře do Všetat;
 - p. Jan *Schmidt*, administr. ve Všetatech, za kaplana do Čelakovic.

V biskupství Kralohradeckém.

V Pánu zesnuli:

- p. Antonín *Hradecký*, kněz na odp. v Litomyšli, dne 28. února (nar. v Litomyšli dne 13. říj. 1803, kněz od 31. srp. 1828);
- p. Karel *Hejný*, duch. správce v Stěžerách, dne 16. března (nar. v Kornici 19. srp. 1808, kněz od 15. červce 1833);
- P. Matouš *Váleček*, kněz ze shromážd. nej-svět. Vykupitele, v Kocvírově 8. března. (nar. dne 20. září 1808, kněz od 27. července 1837.)

Vyznamenán jest:

- p. Vojtěch *Kopecký*, farář v Chotěšicích, obdržel collare canon.
- Ve správě duchovní ustanovení jsou:**
- p. Frant. *Hanuš*, farář a ředit. hlavní školy v Nov. Dvóřích, za far. do Církvice;
 - p. Jan *Bičíště*, kaplan v Bělohradě, za far. do Popovic;
 - p. Josef *Fatz*, admin. v Těstici na Moravě, za far. do Vyskytné (Deutsch-Giesshübel);
 - p. Jos. *Jodas*, admin. in spirit., za administ. v Noyé Vsi u Lomnice;
 - p. Jos. *Štifter*, adm. ve Veliši, za adm. do Slatin.

Uprázdňená místa:

- Nové Dvory*, fara patron. hraběte Chotka od 15. března do 26. dubna;
- Štěžery*, lokalie patron. hrab. Harracha od 17. března do 28. dubna.

V biskupství Budějovickém.

Ve správě duchovní ustanovení jest:

- p. Tomáš *Žlábek*, farář v Libnici, za faráře v Zdíkovci.

Uprázdňené místo:

- Zachotín*, fara patr. kníž. arcibiskupa Pražského, do 22. dubna.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Bedakce:
v kníž. arcib. semi-
náři číslo 190—I.

Expeditce:
v kat. knihkupectví
B. Stýbla,
na sv. - Václavském
náměstí, č. 786—II.
Nedostla čísla rekla-
mujte nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

**Předplácí se
v expedici
lu všech řádných
knihkupeců**
na rok: 2 zl. 50 kr.
na půl: 1 zl. 30 kr.

Po poště:
Celoroč.: 3 zl. — kr.
půlroč.: 1 zl. 55 kr.

Předplacení čtvrt-
letní se nepřijímá.
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídně činí národy.“ (Přisl. XIV. 34.)

Na Hod Boží Velikonoční.

I. Tělo Kristovo snato s kříže a pohřbeno.*)

1. *Josef z Arimatie, kterýž byl učeník Ježíšův, ale tajný pro strach před Židy, směle všel k Pilátovi a prosil o tělo Ježíšovo.* (Jan 19, Mar. 15.) — Jediný toliko prosil o tělo ukřižovaného Ježíše. Jak málo jest milovníků umučeného Spasitele! Dříve byl Josef tajným učeníkem Kristovým, nyní veřejně se přihlašuje za učeníka ukřižovaného Krista. Ten jest účinek smrti jeho. I pro tebe nebude bez prospěchu umučení Páně, budeš-li se v protivenství a trápení utíkat k Bohu a dle jeho příkladu a pro něho všechny bolesti snášeti. Kéž bys od následování Spasitele nedal se odstrašiti žádnou obtíží, žádnou překážkou!

2. *Přišel pak i Nikodemus, nesa smíšené myrrhy a aloe.* (Jan 19.) —

1. Dva tedy ze všech učeníků Kristových jsou to, kteří lásku k Ježíši ukřižovanému na jevo dávají. Rozhodni se a buď třetí od této chvíle až do smrti vzdor všelikým těžkostem. 2. Rozvažuj služby, jaké prokázali Kristu Pánu. Složili tělo jeho s kříže, vonnými mastmi namazali, v plátno zaobalili; ačkoli byli vznesení rodem, na vlastních ramenou od-

nesli toho k hrobu, jenž byl opovržený ode všech. Prokazují tytéž služby lásky oudům těla Kristova, což jsou tvoji bližní. Zarmoucené snímej s kříže útěchou duchovní, namaž je vonnými mastmi, to jest pečuj o dobrou pověst jejich, obviň je plátnem zamlčení jejich vad a nedostatků.

3. *A položil je do svého nového hrobu, kterýž byl vytesal ve skále, a přivalil kámen veliký ke dveřím hrobovým.* (Mat. 27.) — Pochováváš Krista, kolikrátkoli ho přijímáš v nejsvětější Svátosti oltářní. Zachovej tedy všecko toto. Směle vstoupil Josef před Piláta, aby žádal o tělo Ježíšovo. Jdi i ty bez bázně před úsudky a posměchem nevěrcův k přijímání Těla Páně. Hrob budiž nový, v kterém není položena žádná hříšná žádost, to jest srdce buď svatou zpovědí očištěno od všelikých hříchů. Budiž vytesaný ve skále vytrvalostí. Přival kámen dobrých předsevzetí na hrob. Obviň ale také tělo Páně plátnem a vonnými mastmi, to jest srdce své, jež jest příbytkem jeho, ozdob všemi ctnostmi. A dej ku hrobu stráž dobrých myšlení a čistého svědomí, abys neztratil Krista ze srdce svého.

II. O z mrtvých vstání Páně.

1. *Vstaneť jest třetího dne podle písem.* (1. Kor. 15.) — Po zármutku následuje radost. Pán Bůh to tak zřídil, že k blaženosti dojíti se může

*) Na ukázkou z knihy „P. Mikuláše Avancina Rozjímání,“ kteráž se údům Dědictví sv. Jan-
ského právě vydává u Bed. Stýbla v Praze, u
Ed. Hölzla v Olomouci a u K. Viníka v Brně.

jenom po cestě obtížné. Přeslavné vzkříšení Pána Ježíše předcházelo tři a třicet let obtížného života a tři dni nejtrpěšho utrpení. I ty musíš po této cestě jít k slávě věčné. S Ježíšem musíš trpět a umřít, chceš-li s ním být oslaven v království nebeském. Blaženost věčnou hledáš, proč se tedy vyhýbáš cestě, která k ní vede, cestě utrpení časného?

2. *Já jsem spal a tvrdě jsem usnul, a povstal jsem.* (Žalm 3.) Duše Kristova spojena jest opět s tělem jeho, aby tělo, jež spolu snášelo celé utrpení, bylo společníkem i při slavném vzkříšení. V okamžení zhojily se na něm všechny rány a úrazy, a nad to ozdobeno jest krásou a skvělostí. Jaká radost z toho byla pro duši Kristovu; jakými city radosti, víry, naděje a lásky naplnění byli svatí praotcové nedávno z předpekli vyvedení, jak zaplesalo nad vzkříšením Páně nebe i země! Přístup také ty s takovými city ku Kristu Pánu, a aby radost tvá byla dokonalejší, vejdi čistou láskou ve spojení s Ježíšem co oud těla jeho.

3. *Jako Kristus vstal z mrtvých skrze slávu Otce, tak i my v novotě života chodíme.* (Řím. 6.) Užítku ze vzkříšení Kristova dojdeš jen tehdy, když kráčet budeš v novotě života. Nekráčíš ale v novotě života, pokud nezabiješ starého člověka s žádostmi jeho. Jako P. Ježíš do slávy života věčného nemohl vejít jinak než skrze smrt přirozenou, tak ani ty nemůžeš vstoupiti do života nového dokonalého, jestli nebudeš *duchem skutky těla mrtvití*. Počni s tím ale hned, neboť skutky těla, to jest smyslné žádosti, rostou délkou času v moc nepremožitelnou.

Křesťanství a chudina.

Učený kazatel Pařížský *J. Felix* probírá ve svých letošních konferenčních řečích ve chrámu Matky Boží neutěšený

stav chudinství (poúperismu), které za dnů našich nabývá všude rozměrů větších a větších, dotekl i *prostředků*, jakými bylo by lze je umenšiti ne-li ukliditi. Doličiv i neprospěšnost i záhubnost prostředků odjinud již navrhovaných a schvalovaných, jakými jsou: zvýšení mzdy, rozhojnění výrobků, větší ještě rozvoj nádhery a konečně prostředek naskrz nemravný a protivný jak společnosti lidské vůbec tak křesťanské zvlášť, umenšování totiž lidnatosti, pověděl, v pravdě vydatnou pomoc že hledati a naleztí lze jen — v *křesťanství*, jenž nuzáctví i s kořenem vybírá, brání jeho počátkům, a povstalo-li již, uklidujíc jeho příčiny. Vytknuv prvé příčiny jeho pověděl pak, kterak že křesťanství, nouzi sklíčenému lidstvu do živého takřka sahajíc, rány jeho zahojuje pomalu snad a znenáhla, ale nepochybně a bezpečně.

1. Které jsou, táže se výmluvný řečník, právě příčiny chudoby za dnů našich? Kde jsou ona zřídla, odkud bída ve společnost lidskou tak mocně se vtírá? Patrně jest, že příčiny ty jsou mnohonásobné; já ale nebudu rozbíráti těch, s jakými mnozí jiní už ač všim právem se obírali ukazujíce na nepřiměrnou převahu průmyslnictví nad rolnictvím a na pocházející odtud znamenité ustraňování jednotlivých sil pracujících.

Nebudu rozbíráti ono neustále rostoucí oddělování a vzdalování se mezidělníkem a jeho pánem. Nebudu rozebíráti ono práce rozdělávání, které otupujíc člověka pouhý z něho dělá jako stroj a chudým ho činíc duchovně i mravně, ochuzuje ho také hmotně. Nebudu rozebíráti hnusné obou pohlaví v dílnách jedněch společné obcování, odkud rodí se pokaženost a porušenost jindy neslýchaná! Nikdo neupřel, že všechny tyto příčiny bývají na rozvoj bíd a chudinství: avšak já pómíjeje neblahých pramenů těch takových, rozevru zřídla jiná, odkud vybíhá mohutná nyní už řeka našeho nuzáctví.

První takováto příčina, která však ukryla se již mnohým národům v minulosti více méně daleké, bylo násilné a náhlé zrušování takových ústavů, které za vlivem křesťanským láskou věků křesťanských povstaly, aby v nich chudí docházeli podpory a pomoci.

Vždycky bývala chudoba v příbytcích člověka a vždycky bída a trápení nerozlučně s ním mívaly obcování. Ale vedle toho jest nám podivati se na onen div

křesťanstvím učiněný, jemuž rovného není. Všudy, kde navštívila bída člověka, přicházela za bídou i *lásky křesťanské*. Lásky ta ochotně hojila bolesti veškeré, rukou jednou otvírajíc ve svém srdci ony prameny, odkud by pomoc přišla, druhou zavírajíc aneb aspoň uměňujíc v srdci bídačů samých ta zřídla, z nichž vytékalo trápení.

Věkový ten strom lásky křesťanské, zavlažovaný obětavostí dříve nevidanou a nebývalou, ze srdce samého Krista vyšel mocně na všechny strany se rozložil; a bída a nouze, dcery to sobectví a záští, odešly přicházejíce ochrany hojně v jeho stínu docházely.

Jednou však strom ten poražen byl, větve jeho zpřelámány duchem podvrtným a na zem naši poštváným, aby boural, kazil a hubil. Tenkrát neblahé ony dcery (bída a nouze) od věků již požívavše pohostinského jeho stínu, jako osiřelé na jedinou cítily se, bez ochrany a přístřeší, pod širým nebem, ptáčeti se podobajíce, ano pod listím stromu bezpečně sobě oddechující, náhlým sekerou na kmen udeřením jsouc polekáno pryč odlétá. Podvrtný ten duch, pobourav ochranné a potěšné ústavy nuzných a trpících, jal se nyní vysmívati, zdali prý nebyloby snad třeba před obličejem novověkého člověčenstva ospravedlniti zločinů takových lidumilných (!) páchání. Neplechy politování hodné, jakých načinily některé z ústavů těch, zastírely očím předsudky zaslepeným, všechna dobrodíní hojně činěná a udělovaná po věky, zakryly věku našemu hluboký pramen lásky a obětavosti, z něhož déle než po tisíciletí rodové se napájeli ve proudu lásky nikdy nevysychajícím. Tyto ústavy, tyto kláštery, bezbožností nevědomou a rušivou tolik zatracované, živily po staletí nesčetné rodiny, chalupy i vesnice; vždy přistrojený stůl i samy fary a kostely mývaly, kde bídači hladem moření docházeli — ne sice rozkošného blahobytu, ale čeho k žití třeba jest a každý na Bohu žádati může — chleba na každý den. Z širého moře dobrodíní takových povznese se oblak úrodný, rozměrem svým neměrný, věkový svým trváním, z něhož padala na bídu a útrapy všeliké rosa ochotné pomoci a úlevy. Bývaly arcit i tenkrát doby trudné, ale na krátko jen; nebývalo pravidelného množství bídačů i národů hladem sklíčených.

Když ale vášní a hněvem slepým sehnány byly náboženské a společenské bouře

na ty ústavy, proslulé tolikerym dobrodíním; po krátkém zpatování, jakmile bouře prudká byla se vzdálila, hrozná počala se pocítovati prázdnota v srdcích lidských. Bída nezmizevši potrvála a rozhojňovala se, množena jsouc nehodami časovými. Podpůrcové chudých zmizeli v bouři té a z rozvalin tolika klášterů a ústavů duchovních počala se objevovati chudina. Tat první kolébka chudinství, pochodícího z rozboření ústavů, povstalých na ochranu a potěchu chudých a jakkoli trpících. V jisté zemi na slovo brané i pro svou bídu i pro svou zámožnost, zrůst pauperismu právě a přímo od těch časů běže počátek, kdy, jak víme, za Jindřicha VIII. bořeny a rozdrčovány byly *kostely a kláštery*. Od té doby vydání na chudinu zvětšovalo se s chudinou samou, nabývajíce rozměrů, které šíří se co rok, a Veliká Británie s výše báječné své zámožnosti vrhá větší vždy kořist rostoucí této obludě, která nad to co hodinu se zveličuje a zítra již větší se stává, než byla dnes.

Snadno bylo učiniti prázdnotu onu, ale vyplniti ji těžko jest. V pravdě, prázdnota ta posud nevyplnila se nikterak a co činíváno z obětavosti křesťanské, nenahrazeno ničím; *skutkové lásky* překažení jsou, a lid stojí naproti *skutkům sobeckosti*, bez obrany byl a bez pomoci. To je druhá příčina, pro kterou rostla a zveličovala se bída mezi lidem; na místo bohatství časů minulých, na místo bohatství štedrého a dobře činícího nuzným dostala se zámožnost sobecká a vůbec lakomá; vyspěla finanční aristokracie; nehledíc nic na křesťanství byla bez lásky k Bohu a bez slitování nad bližním. Víme sice, že výmínek i zde se nenedostává, avšak jsou to právě toliko výjimky. Nová tato mocnost sobecká, nešena duchem naskrz pohanským rozšklebeném neblahého chudinství propasti, netoliko že nezahrabala a nebezpečí z ní pochodícího nezvratila, ale hlubší ještě prokopala propast a nebezpečí její rozhojnila. Proč? Proto, že zámožnost tato nová, zámožnost bez lásky, bez náboženství, bez víry uskrovnuje a obmezuje se pro nešlechetnou svou sobeckost toliko na sebe samu; na místo, aby vycházela a ukazovala se mezi lidem nuzným a chudým a sama sebou k bídě se nesla a naklonovala, sežírá spíše, a hltavostí svou rozprostraňuje onu prázdnotu.

Před časy mnoho našich domů, statků šlechticův a bohačů křesťanských pečlivě chovalo i lásku i náboženství. Vedle

chrámu a kláštera býval zámek a hrad pramenem, odkud dobrodiní se prýštivala. Tam paní, v srdci svém nosic lásku ke Kristu, vychovala pokolení křesťansky štedré. Navykati děti na udělování hojných almužen bývalo královskou onoho vychování stránkou.

Co však uklizeny byly domy a statky takové, a místo křesťanského jiný, zpohanštělý duch ohlásil se, tu viděti bylo bezbožnost a nelidskost, kterou dobře pojmenovali „těžením člověka skrze člověka;“ tu opakovati jsme mohli ono povědění, jež učinil jistý Angličan o rodné své zemi: „Přirozenost lidská osvědčila prý se za věku nynějšího tak sobeckou a citů křesťanských prázdnou, že podobá se, jako bychom byli uprostřed tmy dávného pohanství.“ Viděli jsme v jaké výstřednosti vběhlo průmyslnictví a obchodnictví; viděli jsme zločiny a nešlechtnosti lichvářské. Viděli jsme, kterak na zbořeninách rozlehlých staví se, lidskosti na hanbu, ohromné bohatství. Viděli jsme zámožnost snešenou od bídy a blahobyť napájený slzami, které k nebesům vyplakávali vzdechové ubohých chudáků. Viděli jsme sobeckost zasedati v domech zlatých za stolem obtěžkaným pokrmy vzácnými, spáti v nádherných postelích, které jindy královské toliko důstojnosti bývaly ozdobou; viděli jsme sobeckost tu, ana z přepychu svého báječného na svých milionech sedíc poštvá na oběti své szírající hydru, jinak lichvu řečenou. Viděli jsme, kterak tato nastrkujíc jako pomoc bídnému, zpátkem ho srazila v propast a zastírajíc se láskou bratrskou, ožírala chudáka až do kosti.

Příliš ostře snad leccos tuto pověděno, obraz však, který skutečnosti ani nic málo se nepřičí, ten jistě jest: Svět milionářský a vedle svět bidácký; náramná zámožnost, na niž v témž místě a téhož času dívá se bída přeubohá; mezi oběma láska uhaslá, zášť i nenávisť rozvádějící široko mezeru, jaké lidumilnost křesťanská nikdy neznala.

Vrhajíc zde onde zbylé drobtý s bohatého svého stolu v ruku zbídnělého Lazara, za lidumily se vydávají ti, jenž nemilují než sebe. Kam povede egoismus ten bez srdce a milostivosti, kam povede takovéto v málo míst shrnování a soustřeďování, takovéto stoupání zámožnictví sobeckého: kam jinam, než k příkrejší a srážnější ještě, možná-li, prohlubni bídného chudinství?

Než i to pravda jest, že četný dělnický lid i sám velikou měrou, činitelem jest

nouze své, sám třetí pramen rozvíraje, z něhož současný pauperismus se vylévá. Rostout mezi lidem pracujícím vady a neřesti, které nakazující i ducha i srdce jeho, vznik dávají věcem dvoum, jenž spolu zároveň velmi mocně se přičiňují o rozhojňování bídy: s jedné strany vášnivě jeho svých potřeb rozmnožování a šílené bez mála po světě požitcích bažení; s druhé strany nemožnost, aby potřeby ty takové opatřil, a žádné sebezapírání a žádná zdrželivost.

Základným bez řeči pravidlem a pravdou nikým a nikdy nepopíranou jest, že bez opatrnosti a šetrivosti či spořivosti nikdo nouze se neuchrání. Spotřebuje-li však dělník již dnes, nač zítra teprv má naději, neuloží-li v přítomnosti ničeho, aby obohatil budoucnost; shrnuje-li se celé jeho dychtění jen v to, aby užíval a opět užíval a hýřil, a brání-li užívavost a hýřivost, aby vedl sobě opatrně: pak běda jemu, a jestliže otcem jest, pak běda jeho dětem! Nuzným jsa dnes, jakým byl včera, zítra nuznějším se stane a v jícen pauperismu, pozemské to peklo, co nevidět se svalí, sám za to jsa odpovědným a nemaje na koho vinu svrhnouti. Vy arcit bránili jste, aby nebyl stržen v rozstoupnou tu propast, chtějíc na rovině blahobytu ho udržeti; nadarmo však jste se namáhali. Nadarmo vy na jeho místě byli jste opatrní a prozřetelní; nadarmo vy místo něho šetríte; nadarmo vychvalujete a vynášíte spolky a skutky z dobročinnosti lidské pochodící, jimž *záložny a spořitelny* říkáte. Není-li prozřetelným a spořivým on sám, nedostatek ten nikým a ničím se nenahradí; a první rána, co ho dopadne, buďto nemoc, buďto jakýkoli převrat škodný a záhubný, první zastavení práce, učiní z něho bidáka, jenž odpornou svou a svých dětí nahotu sotva zastříti bude moci špinavými hadry, neschopným takřka se čině, aby bídným žebráním sebe zachoval.

Pravda-li jest, že spořivost svrchovaná je podmínkou všeho blahobytu, o nic slabší pravdou též jest, že *ctnost* a jen *ctnost* jedinou bezpečnou zárukou je šetrnosti, jediné ona dávající onu sílu a pevnost, aby kdo udržel se v zdrželivosti a hospodárnosti, ač snad pro přítomnost větších a rozkošnějších požitků domoci by se mohl. Ctnost toliko umí ukládati a strádati na každý rok, na každý měsíc, na každý týden i na každý den onen vzácný poklad, onu bezpečnou záruku, jinak spořivost zvanou, za kterouž rodina ubrániti

se může pohrom nastalého neštěstí a zhojiti rány odkudkoliv na ni přišlé.

Dělník nectnostný šetřiti neumí, nemůže ani opatrně v budoucnost prozírat ani býti zdržlivým. Dělník bez ctnosti, bez mravnosti, neví příčiny, proč by šetřil, mimo svou sobeckost a sobeckost času našeho, nestrádá a nesbírá či nešetří, ale spotřebuje toliko, szírá a tráví. Nadarmo byste pak v jeho rodinu uváděli blahobyť, nadarmo byste rozmnožovali kapitál jeho bohatství: nebude-li opatřeno i to, aby kapitál ten zachoval a udržel se, nepřidá-li se, abych tak řekl, *kapitál ctnosti*.

Ctnost není pouze kapitálem nadpřirozeným, za nějž zabezpečují se nám pokladové nehynoucí v nebesích, ale i kapitálem ve věcech časných, hmotných, jsouc zárukou blahobytu a podkladem zámožnosti.

A což, jest náš lid dělnický bohatým v kapitálu, ježž pojmenovali jsme kapitálem ctnosti? Já apoštolem jsa lásky, kterak odhrnu závoj, pod nímž nakaženost a zpuchřelost mravní v duši mých bratří se rozjídá? Neučiním toho sám, neodkryju svým slovem ran jejich. Povím raději, kterak že bídnota tu a hubenství vyličují lidé svěšťti, aby snad nadsazeným nezdálo se povídání, pochodíc z úst kněžských.

„Dělníci,“ praví výborný jeden muž, „v dílnách a továrnách nemají střídmosti, nemají opatrnosti, nehospodářství, nemají mravnosti a velmi často sami svou bídu zavinují.“

„Kdo spatřil jednou,“ dí jiný, „dělničtvo velkých závodů, nikdy nezapomene skleslých jejich mravů; tu netoliko zákony mravnosti že šlapány jsou, ale vůbec již ani znamenány a citěny nebývají.“

Taková tedy porušenost jest mezi dělničtvem, že až i ti, kdo nejvíce jemu lichotivají, jí se hroziti začínají a se chvějí, vidouce, že tento mezi lid vněšený materialism a atheism unášá ho tam, kam, aby šel, oni sami nechťi, vidouce, jak společnost lidskou rak ten rozjídá. Zde propast jedna vykopává pod sebou propast druhou, propast nešetřivosti a marnotratnosti otvírá propast bídny, a v lidu, ctnosti prázdňem, sensualismus (smyslnost) propast kopá pauperismu. Nezahrabe-li se propast první, nepřestane šklebiti se ani druhá, ana jedna bez přestání rozprostraňuje a rozšiřuje druhou; bída mravní rozmáhá bídu hmotnou a ta na vzájem přičiňuje se o porušení mravnosti v člověčenstvu.

Ty jsou tři veliké prameny, odkud bídáctví na způsob vzrostlého proudu s

prudkým návalem se rozlévá. První z nich chudinství načal, druhý rozmnožil a třetí dále rozšiřuje nezhojitelným téměř ho čině, nezhojitelným mimo *křesťanství*; to jediné poskytuje prostředků k napravení tohoto zlého, jak dalším našeho předmětu rozbořem bude lze uviděti. (Pokračování.)

Tři listy o sv. Janu Nepomuckém.

Odpověď páně Zapově Česko-moravské Kronice.

I.

Roku 1862 vyšel v „Blah.“ kritický životopis sv. Jana Nep., jenž obsahoval vědecké výsledky novějšího učeného o něm bádání na základě historických pramenů. Brzy na to vyšel i *o sobě* a jest na skladě u B. Stýbla. Tehdejší veřejné listy, zvlášť bohoslovecké, vítaly jej s radostí a pronášely se o něm s pochvalou. Také Památky archeologické pod redakcí p. Zapa ohlásily jej, chválíce v něm zvlášť hojně snešenou literaturu a nedávající nikterak, ani slovy ani důvody na jevo, že by se s jeho obsahem nesrovnávaly. Ovšem neučinily něco podobného ani dříve, když uveřejnil r. 1857 Höfler ve svém jednom spise (Geschichtsschreiber der hussit. Bewegung in Böhmen. I. díl) starší některé ano i mnohé zcela nové prameny o roku a příčině mučeníctví sv. Jana Nep., dokládající tehdaž také jenom stručně, že „sestavil v úvodu k tomu spisu *souvěké* zprávy o utopení Dra Johanka z Pomuku, generalního vikáře arcibiskupa Pražského r. 1393, kterého *proti dosavadnímu mínění* drží za sv. Jana Nepomuckého, udávaje za omyl, že by byl sv. Jan Nep. utopen býval r. 1383.“ — My jsme si tehdaž všimli této *zvláštní poznámky*, soudíce z ní, že nezdála se redakce Památek věděti ničeho ani o náhledu Palackého v této věci (pronešeném r. 1845) z jeho německé historie Čech k r. 1393, aniž o učené práci Dobnerově od r. 1784, a tím méně tedy o kritickém článku Litoměřického p. kanovníka Ginzla r. 1850 ve Frýburském církevním slovníku uveřejněném. A nedivili jsme se tomu, aniž jsme to měli tehdejšímu referentovi za zlé, jenž nejza knězem, neobíral se touto otázkou, ani učenými spisy o ní a ani prameny jejími; napsal v *tom způsobu* to literární návěští několika oněmi slovy, nespouštěje se ani do podrobných studií, aniž aspoň do důkladného přečtení práce Höflerovy, již ohlašoval. — Než při ohlášení výše dotčené brošurky naší měl tam, *jak sám uvádí*, celou literaturu o té věci snešenou a pro-

branou i posouzenou, a bylo by slušelo, *ač nemusel*, aby v historickém časopise výsledky tyto vědecké buď schválil aneb zavrhl. Poněvadž pak zejména nenamítal ničeho proti spisku, měli jsme za to, že na základě studií o té věci z uvedených tam pramenů snad s ním souhlasí, anebo aspoň že nemaje času a úmyslu k podobným studiím, se o té věci určitěji na ten čas vyjádřiti nemíní. A proto tehdyž pomínuli jsme jeho ohlášení stručné v Památkách. Zatím obírali jsme se milerádi jinou brošurkou v tomtéž roce u B. Stýbla vydanou, s „*Legendou o sv. Janu Nep.*“ od p. kan. dra. Würfla, jež zpracována byla i na historických svědectvích i na nábožné pověsti. Neboť podala prostonárodním způsobem a příjemným slohem lidu poprvé nejnovější vědecké bádání k poučení a ku vzdělání, a to tak opatrně bez dotknutí se všech sporů o té věci, že jsme si přáli, aby se hodně mezi lidem rozšířila a tak všechny pochybnosti prostým objevením pravdy zapašila. —

Ale právě těmito pracemi, uveřejněnými v českém jazyku pro lid katolický v Čechách, byl bezpochyby pohnut evangelický časopis p. Šubrtův „*Hus*“ r. 1863, že počal vydávati v překladě p. Bambasa již r. 1855 vyšlou německou brošurku nějakého dra. Abela v Berlíně pod titulem: „*Legenda o sv. Jann Nep.*“, jež psána jest ovšem s velikou okázalostí vědeckou pro méně v té věci zběhlého čtenáře, ale beze vší kritiky a pravdy, stranně a nehistoricky. A ač Chebský řiditel *Frind* již roku 1861 ve své německé brošurce o sv. Janu Nep. ji odbyl, a i Blah. r. 1862 ji posoudil, vytýkáje ji zvláště, že neznala a nevšimla si učené práce Ginzlovy r. 1850, vydal ji přece nakladatel její i o sobě u Steinhauser-a, aby ji lidu přístupnější učinil. My znajíce směr evangelického časopisu „*Husa*“ a neliterární pohnutky p. Bambasa k překladu jejímu, pomínuli jsme ji proto zcela v českém vydání, majíce za to, že ten, komu jde o pravdu, nalezne dostatečné odpovědi na její námítky a na její vědecké a historické omyly v Blahověstu r. 1862, kdež všestranně a rozsáhle o té věci jednáno bylo, nechťce ani poukazovati na učené práce Dobnerovy, Ginzlovy, Höflerovy, Frindovy a p.

Však tu nás najednou opět probudil *Naučný Slovník*, jenž přinesl dva články, jak soudíme dle šifry (Tk) od prof. Tomka, jeden o generalním vikáři Janu z Pomuku, důkladně a z pramenů zpracovaný, a

druhý o sv. Janu Nepomuckém, zpovědníku, stručně jenom dle dřívějšího legendistického názoru naznačený. Avšak *Naučný Slovník* nedotýkal se nikterak totožnosti a stejnosti těchto dvou osob, jakž všickni dosavadní výše jmenovaní učenci, nevyjímaje ani *Palackého*, dotvrzovali, tak že se zdálo, že spisovatel kloní se zase k náhledu staršímu Hájkovu a Pubičkovu o dvou rozličných osobách toho jména, nebdaje na dosavadní kritická v tom ohledu bádání. Ale právě proto, že se nevyjádřil určitě a rozhodně o té věci v *Naučném Slovníku*, a jen od jednoho článku (o zpovědníku) na druhý (o gener. vikáři) poukazyval notou: Srovnej i článek Jan z Pomuku pod číslem 24. upokojili jsme se a ujistili v našem náhledu, že nemínil se o tom vyjádřiti, majíce za to, že aspoň neupírá možnost a stejnost těchto dvou osob, ano že snad touto notou k ní poukazuje. My znajíce vážiti si vážného hlasu a vědeckého bádání takových nestranných badatelů dějepisných, litovali jsme tehdyž jenom v *Blahověstu* (1863 str. 401), že o stejnosti těchto dvou osob čili dvou jmen jedné osoby se tam obšírněji neproněsl aspoň dle Dobnera a Palackého, pakli již na Ginzla a Frinda a *Blahověst* r. 1862 ohledu nebral, a divili jsme se tomu, že tam napsal, „že nestává souvěkých zpráv o tomto sv. Janu Nep., a že teprva v 16. století mnozí položili smrt jeho do roku 1383,“ an byl mezi tím již roku 1857 Höfler několik pramenů důležitých objevil, jež a historickou kritikou probírané na totožnost těchto dvou Janů čili na jednoho generalního vikáře a spolu zpovědníka, a sice usmrceného r. 1393, jasně a jistotně ukazovaly, a tudíž byly tu hned mnohé prameny souvěké, jež se ovšem dříve pouze o generalním vikáři (ač jednostranně) vykládávaly. Nevědělo se totiž nic o zmatcích Hájkem v té věci učiněných, jimiž celá tato zmatenice o roku úmrtí (1383 a 1393), o jméně královny (Johanna a Žofie) a o příčině utopení (potvrzení opata Kladrubského nebo zatajení zpovědi) způsobena byla. (*Blahověst* 1862 str. 51 a 125; v brošurce str. 8. a 49.)

II.

Konečně vyšla r. 1865 *Zapova Kronika Česko-moravská* u I. L. Kobra, kdež se k roku 1393 vypravuje, „*kterak král Václav k arcibiskupovi Janovi z Jenšteina velikým hněvem zahořel a vikáře Jana z Pomuku utopiti dal*,“ a Koberův kalendář Po-

sel z Prahy na r. 1866 otiskl hned „z této v pravém smyslu národní kroniky na důkaz přesného a živého vypravování jejího“ tento výňatek s dvěma „zdařilými vyobrazeními.“

Spisovatel Zap dokládá v Kronice své k tomuto vypravování o sporech mezi arcibiskupem a králem Václavem a o umučení „Jana z Pomuku, kanovníka a generálního vikáře“ toto připomenutí: „Znamenati sluší, že vypravujeme toto všechno podle žaloby, kterou arcibiskup roku 1393 proti králi sepsal a potom papeži podal. Hleděl ovšem tyto věci v nejčernějších barvách vyličiti, kdežto obrana krále Václava, též papeži zasláná, nám se ztratila.“ My bychom raději ovšem odkázali čtenáře své do Blahověsta r. 1862 (str. 37, 140 a 190) — anebo do otištěné z něho brošurky 1862 (str. 3, 64, 116) anebo ještě raději do německých dějin Palackého (III. Bd. I. Abtheil. S. 59—62) od r. 1845, kdež se při r. 1393 ty události ovšem přesněji a správněji vypravují, jak hned dokážeme.

Celé vypravování této kapitoly neuspokojuje nás nikterak, neboť jsme čerpali z téhož pramene. Nevíme sice, má-li to býti zvláštností populárního slohu, anebo je-li to jen nerozvážené volení některých frásí a dikcí, anebo docela zúmyslné vykládání a libovolné přetvořování dějepisných událostí: my však slavně ohražujeme se proti takovému nakládání s historickými fakty, a proti takovému lehkodážnému vypravování zvláště o církevních věcech na ujmu pravdy historické a názoru církevního. Tak není pravda, že dal podkomoří královský, Sigmund Huler, jednoho klerika, „protože kradl,“ upáliti, nýbrž žaloba arcibiskupova praví zřejmě v 25. článku žaloby a v Summarium „praetensis occasionibus, quod unus eorum furtum commississet,“ t. j. že předstíral tento podkomoří, jakoby byl onen klerik kradl. Či zná p. Zap jiný pramen, kde ta krádež je dokázána, ač praví sám, že se této žaloby držel? — Ostatně dal Huler ještě jiné dva kleriky usmrtni, neoznámiv dříve toho ani arcibiskupovi (hoc mihi, tarde licet, innotuit); aniž chtěl vydati jednoho do vězení arcibiskupského, ač platilo tehdaž v křest. světě vůbec a tedy i v království Českém i pro římsko-německého císaře a tím více pro jeho podkomořího privilegium nedotknutelnosti osoby klerikovy, jak se na to arcibiskup v žalobě své čl. 25. zřejmě odvolává a odůvodňuje spolu, proč ho dal do klatby církevní. (Dle II. Lateránského obecného sněmu církevního od r. 1139.)

Dále není pravda, „že se nějaký Židé dali pokřtiti a potom zase od víry křest. odpadli, a když je chtěl arcibiskup trestati, že mu v tom Huler překazil.“ Při tom, dokládá Zap, bezpochyby Huler ještě nějaká pohoršlivá slova prořekl. — Ptáme se, nestojí tam zřejmě v oné žalobě (et nonnullos Judaeos ad fidem reversos . . . apostatare fecit), že sám ony Židy k odpadnutí přivedl a že „veřejně neostýchal se říci: „víra židovská že je lepší než křesťanská,“ jakož i „že byl velmi podezřelý v kacířství a mnohých jiných věcech víry?“

Anebo co máme říci k úvaze této p. Zapa: „Arcibiskup Jan z Jenšteina, jakkoliv jako mnich živ byl a pro sebe velmi málo potřeboval, s velkou žárlivostí nad církevními právy a jméním bděl (to byla tušíme jeho svatá povinnost, kdybychom jen dle juridického — neřku-li dle církevního — smyslu mluvili) a často v maličkostech tak neustupný býval a neshovívavý, že světských lidí vesměs (!) proti sobě popuzoval.“ K tomu uvádí p. Zap ovšem dva příklady o loděch arcibiskupských, zastavovaných v Litoměřicích, a o přístavu na ostrově Kampě. —

Ale proč také neuvedl pan Zap některé z oněch 38 článků arcib. žaloby, kdež uvádí v čl. 1—13. nejprv žádost svou ku králi a sněmu, vypočítávaje nešetření zákonů církevních, nevšímavost trestů kano-nických, a uváděje mu na mysl co následek toho smutný stav církve České? Tím by se byla ona žárlivost snadno osvětlila a odůvodnila. Na to vypravuje od článku 15.—24. škody a útlisky sobě činěné, tak že se až zadlužití musil, a páci ty škody výslovně na 130.000 zl., pravíme sto třicet tisíc zlatých, což nejsou ovšem žádné maličkosti, jak p. Zap to jmenuje. Či má p. Zap důkazy, že nebylo to pravdivé? Odkud to ví, an sám doznává, že králova obrana se ztratila, a kdyby se nebyla ztratila, kdo by nám za to ručil, že byla svědomitě udána, pokud soudní rozhodnutí se nestalo, a že by byl jen arcibiskup přeháněl? —

Co se pak týče úmyslu krále Václava, zaříditi nové biskupství v Kladrubeck a zrušiti o své vůli opatství Kladrubské, aby aspoň jednomu z tří prelátů na svém dvoře dopomohl k právomocnosti biskupské, „při čemž prý arcibiskup a rádcové jeho rozhodně byli protivni úmyslu králova,“ myslíme, že bylo slušno ano potřebno v kronice pro lid vyložiti příčiny spravedlivého a povinného opření se arcibiskupova, a tu

diž i oprávněnost mnichů Kladrubských po smrti starého opata Racka dle řehole své z Říma stvrzené a v zemi uznané, bez ohledu na násilné vtírání se Václavovo, voliti nového opata Olena, jakož i jednal generalní vikář z povinnosti a úřadu svého, že dle církevních v zemi uznaných zákonů jej potvrdil, jsa ještě v tom podporován vůlí arcibiskupa svého. Mělo se, chtělo-li se již vůbec souditi, odsouditi jednání Václavovo, a vyložiti lidu, že král nemůže o své vůli rušiti potvrzené církevní řehole, a zakládati dle své vůle nové biskupství, aniž hospodaří bez násilí s cizím (to jest církevním) spravedlivým jméním, jako nemohl arcibiskup rušiti zeměpanské úřady Václavovy a zřizovati nové ze své vůle a dle svého náhledu, a zkracovati zemské důchody. Ostatně dobře již poznamenal Dobner, že to nečinil Václav — nestaraje se nikdy, jak známo, o církev a působení její v Čechách — snad z církevních ohledů, nýbrž docela ze světských příčin, bezpochyby, aby se zbavil jednoho z tří prelátů a důvěrníků svých, jež na svém dvoře draze živiti musel. A tento vyvolený muž od krále za biskupa Kladrubského měl prý býti Jan syn Brunonův, probošt Lebuský a biskup Kaminský v Pomořanech. Palacký praví, že byli u Václava na dvoře 1. titulární patriarcha a 3 biskupové titul. a nově navrhovaný biskup prý se jmenoval Hynek Pluh z Rabšteina na Orlice a Šternštejně. Byl to bývalý děkan kapitoly Pražské, jež již r. 1370 Václav chtěl míti arcibiskupem Pražským, jehož však tehdejší kanovníci nejen zamítli, ale pro jeho skutky obžalovavše ho v Římě, i s děkanstvi přivedli, hlavně působením Mikuláše Puchníka, později arcibiskupského officiala, a dra církevního práva Bohuslava, jenž později sám děkanem se stal. Proto taky jako navzdor udělal Václav svrženého Hynka svým kancléřem, a o své vůli jmenoval ho biskupem v Kamenci proti právu kapitoly tamější k volbě oprávněné, jež ho však taky zavrhl.

A toto spolupůsobení Bohuslava bylo spíše příčinou, že ho po zatknutí kanovníků při rovnání u Maltežů 20. břez. 1393 král z dávno dušené pomsty tloukl silně mečem (cum globo ensis) v jeho vlastním domě, až mu mnoho krve z hlavy teklo, a není tedy pravda, co p. Zap přidal, že králi asi nějak ostře odpovídal. Vždyť o tom ani žaloba, ani Summarium ničeho nepřipomíná, a jiný pramen nám známý nebyl, a kronika tedy z domyslu vykládati neměla. —

Pozdější čas ukázal nepoctivost toho Hulera, jenž co podkomorí 18 let vládnul všemi královskými městy v Čechách pro Václava, nebo r. 1405, jak vypravuje Palacký, z rozkazu králova stat jest na radnici staroměstské, „nalezen byv vinen šantročením a podvrhováním falešných kvitancí.“*)

Nejkřiklavější jest místo, kde kronika vypravuje o natahování na skřipci Jana z Pomuku, dokládá o něm, „že v nesmírných bolestech králi laje (!) ještě k větší zuřivosti jej popouzel.“ Kde to četl a odkud to vzal p. kronikář Zap? To není nikde v té žalobě arcibiskupově, dle níž „prý to všechno“ vypravuje! Či si to spletl s láním Václavovým před Maltezy („post detestabilia verba“ — a „multa verba blasphema“)? Či to z domyslu přidal, aby sníženo bylo vyřčení arcibiskupovo v žalobě, kdež tohoto Jana nazývá „mučenníkem svatým.“

My klademe odpovědnost za tento přídavek se spravedlivou nevolí na svědomí p. skladatele Kroniky. — Konečně není ani ten výklad v Kronice pravý, že by ho byl nyní král jako ostatní rád propustil, avšak nemohlo mu to již prospěti, protože Jan tak ztřízněn byl, že na živě zůstatí nemohl. Tedy jej kázal do Vltavy svrhnouti 20. března v 9 hodin večer.“ — Nebo arcibiskup užívá těch slov v čl. 27., aby vypsál velikost a nebezpečnost ran (propter quae ulterius nullo modo vivere potuisset) a dodává zřejmě, že dal Jana z Pomuku na radu pánů (nefandissimis sacrilegis) utopiti, a že by byl dal všechny utopiti, kdyby mu byli neslibili a neodpřisahali, že o těch mukách a zajetí budoucně ničeho povídati nebudou, a že proti arcibiskupovi s králem držeti budou. Podobně nesprávně podána jsou slova žaloby („igne combussit et miserabiliter laceravit usque ad emissionem spiritus,“ a „usque ad spiritus exhalationem crudelissime tortum“) v Kronice slovy: „Jan z Pomuku pozbyv smyslův, polomrtev se skřipce k jeho nohám sklesl.“ —

Tolik ku vypravování kroniky o utopení gener. vikáře Jana z Pomuku r. 1393. Soudný čtenář rozhodne sám a posoudí toto přesné vypravování dle žaloby. (Dokončení.)

*) Mimoходом děkujeme panu Zapovi za onen zdařilý obrázek: „Zlý výstup mezi králem a arcibiskupem.“ — Oba by mu zajisté nebyli za něj povděční, a náš lid, tuším, se taky asi málo vzdělal, aniž jasnějšího náhledu nabyl.

Svědění.

Obraz ze života od Fr. Pravdy.
(Dokončení.)

IX.

Bylo svěcení kněžstva a Toužilův syn zavítal domů, aby ve své otcině sloužil první mši svatou. Všichni přátelé chtěli být přítomni, přijdou provdané sestry a muži jejich, shromáždí se celá osada.

Toužil spolu činil přípravy, ale byl při tom jako pitomý a zamyšlen bloudil z místa na místo.

Ujednalo se, že otec a matka, bratři a sestry mezi první mši svatou novosvěceného svého kněze se přiblíží k oltáři, aby z ruky jeho přijali nejsvětější Svátost. Budou tedy spolu s ním přijímati Tělo Páně a tím pro ně zajisté slavnost nabude důležitosti. Arciť napřed půjdou k zpovědi a vykonají svaté pokání.

Toužil k zpovědi chodil vždycky a stálo se, že k ní i častěji po sobě přistupoval. Věděl dobře, že svátost pokání s člověka snímá hříchy a že je nejlepší a nejjistější prostředek zbavit se viny. Proto si i k ní bral útočiště, když ho pronásledovalo svědomí, ale nikdy v ní útěchy nenalezl. —

„To není možná,“ pomyslí si mnohý, „svátost pokání pomůže a musí pomoci hříšníkovi.“

Ovšem pomůže, když se všecko zachová a vyplní, co k ní patří, v čem ona záleží. Toužil to však nezachoval a nevyplnil, a jako chtěl podvésti a oklamati svědomí, omlouvaje a ospravedlňuje svůj špatný skutek, tak omlouval a oklamával i kněze zpovědníka, podváděl a oklamával samého Boha, Jehož místo kněz zpovědník zastupuje.

Hřešil prý. Dopustil se nespravedlnosti. Ublížil bližnímu. Přivlastnil si cizí statek. Však má pochybnost, byl-li v skutku cizí. Domnívá se, že byl jeho vlastní. Ale přece ho vynahraňuje. Vynahraňuje ho tomu, komu snad měl připadnouti. Mimo to dává almužnu, činí dobré skutky, rozmnožuje čest a slávu Boží. Ovšem také horlivě slouží nejvyššímu Pánu v kostele i doma, vede k tomu i rodinu a čeládku svou a udržuje mezi ní bázeň a kázeň křesťanskou.

To bylo všecko pravda a zaučinenou křivdu se zdálo být náhradou dostatečnou Bohu i člověku.

Blíž se Toužil nikdy nevyjádřil a nechtěl vyjádřiti, vyhýbaje se určité odpo-

vědi, okolkuje, zahaluje, ukrýváje, a tak kněz nebyl s to poznati pravého stavu jeho duše a přesvědčiti se o jeho vině. Nemohl mu tedy uložit, co by ho bylo spasil a právě tomu Toužil předcházal, nechtě slyšeti rozsudek, že se musí rozloučiti se zadrženým jménem. Když ho přece slyšel, že ho kněz vyřknul co výminku, pod kterou mu odpuštění hříchů uděluje, aby si nedělal marné naděje, kdyby snad opravdu ještě dlužen byl náhradu: nedbal na to, nýbrž zastával se, že tu výminku již naplnil.

Proto ho svatá zpověď nikdy neupokojila, ačkoliv velmi nábožně a skroušeně ji vykonával: neučinil zadost a svědomí nepřestalo ho soužití a týrati.

Šel k zpovědi jinam. Byl na pouti a přistoupil k ní. Navštívil klášter a tam ji odbyl. Čekal, až se udělovaly odpustky. Chodil pro ně v ustanovené dny. Vyhledával místa, s nimiž byly spojeny.

Nic neprosspělo. Vina se mu přece neodpustila, že vyznání jeho nebylo úplné a upřímné a že zanedbával ji napraviti. Cítil to dobře, ačkoliv i sám sebe mámil a proto si nezjednal a nemohl zjednatí pokoje před svým svědomím. Stíhalo ho ještě hůř, že nehodně přijímal svaté svátosti, přetvařoval se, Boha pokoušel, svato-krádež páchal. Scházelo mu dobré předsevzetí, a bez toho svátost pokání mu neprosspěje, ať ji přijme kdy — a kdekoliv.

Půjde se synem k stolu Páně a z rukou jeho obdrží pokrm nejsvětější, jak pak tentokráte se k tomu připraví?

Druzí přátelé přistoupí k zpovědi toho dne ráno; půjde s nimi anebo bude chtít býti sám pro sebe?

Posud nic neřekl, ale hádají, že se přivtělí k nim, aby celá rodina byla pohromadě.

Slavnost se blíží, Toužil je pořád roztržitější, nepokojnější, nemluví, nejí, nespí, nic nechce slyšet a na nic nechce odpovídat. Ani ze syna kněze se netěší a málo s ním obcuje, jakoby se ho bál, jakoby schválně bránil býti s ním o samotě. Již je pátek a v neděli bude syn mít své kněžské prvotiny. Nesnáze jeho dosáhla nejvyššího stupně.

Pojednou se odhodlal, zmužil a volá syna k sobě. Zavřel se s ním a dlouho on ani syn nevycházejí. Trvá to hodinu a dvě a oni ani nikoho k sobě nepustili.

Pak syn poslal pro papír, požádal inkoust a péro a zase je s otcem sám. Něco píše, otec mu napovídá, co, to nikdo ne-

rozumí. Arciť neposlouchají za dveřmi, ale zvědaví přece jsou a i matka by již ráda slyšela, co spolu mají.

Konečně vystoupil syn a dovedl matku k otcí.

Co se to děje?

Otec jí podává ruku a prosí, aby pozorně vyslechla, co jí bude vypravovat.

I vypravuje jí o smrti svého otce a o poslední vůli jeho, již neuznal a nevyplnil.

Co má dělati?

Musí ji uznat a vyplnit nyní.

Jedná se o mnoho.

Není žádné pomoci.

Nestačí jeden statek.

Ať přijdou třebas o dva.

Ano, o dva statky přijdou, oznamuje otec a hrozí se, že to třetina jejich jmění.

„Staň se vůle Boží!“ praví matka.

„Máme děti,“ lituje otec.

Matka chce obětovati všecko, ačkoliv děti má, kdyby jí to nepatřilo. Ne, cizí statek si nenechají a nesmějí nechat, ani krejcaru nespravedlivého nepodrží, kdyby snad zejtra museli jíti žebrotou.

Syn kněz matku obejmul a otec plakal radostí, že mu těžký skutek tak ulehčuje. —

Pověděl jí, kdo u Hromádků a u Česáků měl býti dědicem a pánem hned po smrti otcově a kdo tam dědicem a pánem má býti až posud. Divila se, ale neodporovala tomu, nýbrž žádala muže i syna, aby to brzy a svědomitě napravili. Jen na tom jí záleželo, aby tím netrpělo jejich dobré jméno a nezůstala skvrna na nich ani na dětech.

„I tomu se vyhoví,“ slíbil syn kněz a došel pro tři bratry, aby i je ubohý otec zasvětil do trudného tajemství.

Svěřilo se jim, že jejich děd statek Hromádkův a Česákův ustanovil za dědictví nejstarším synům svých bratrů, nyníšším šafářům na těch statcích. Spolu se jim udaly příčiny, proč to učinil, a Toužil vyjevil, že to nikomu není známo nežli jemu. Nechtěl vůli otcovu naplniti, aby statky zůstaly jim samým, ale byla by to nespravedlnost a těžko by umíral, kdyby si ji nechal na svědomí.

Co by oni mu radili?

Byli zaraženi a nechtěli mluvit. Bylo jim líto statků. Synové, co na nich již hospodařili, neradi by je opustili a nevědí, co by se potom stalo s nimi. Syn, co je s otcem u Toužilů, bojí se, že mu přibude břemen a také se neozývá.

Již jim chtěl domluvit, je poučiti a

napomenouti bratr kněz, již je chtěla prositi a zapřísahati matka, však tu na věži začali vyzváněti třetí hodinu a všickni se modlili majíce na mysli umučení Páně. — Byla to modlitba nábožná a vřelá. Jeden ji ukončil po druhém, požehnav se svatým křížem. Když zvon utichl, zněla všeobecná odpověď: „Dejte, otče, co komu patří, my s tím budeme spokojeni.“

Otec je těšil, že jim zůstane ještě mnoho a to tím více, poněvadž syn kněz všeho dědictví se odřekl, a že je, dá-li Pán Bůh, dobře zaopatří, oni ale byli přesvědčeni, že se na to nesmí hleděti, zůstane-li něco nebo nic, když se jedná o povinnost.

Ó, jak tomu útechy potřebný otec byl povdčen, že své děti vychoval v pravé bohabojnosti! Kdyby jim do srdce nebyl vstípl zásad křesťanských, byli by ho nyní nutili, aby cizího statku nevydával, chtěje ho míti pro sebe. A kdyby ho přece byl vydal, byli by se s ním soudili, připravující mu velké obtíže a mrzutosti. Takto setrvali ve všem svorní a místo žalosti pocítili radost, že se odvrátí kletba od jejich rodiny.

Toužil synům nevyjevil, že otec poslední vůli zanechal psanou a že on ji spálil, aby statky zbyly jemu. Nechtěl a nesměl před nimi tak tuze se zahanbiti a oni dále nepátrali, nežádajíc si věděti, co jim nevyjevil sám z dobré vůle.

Dcerám a mužům jejich oznámilo se to samé co synům a před cizími to mělo zůstatí a zůstalo tajemstvím, aby dobrá pověst a čest se neurazila.

Otec šel k zpovědi hned v sobotu, odebral se do chrámu Páně ráno a nevrátil se až v poledne. Druzí svatou zpověď vykonali záhy v neděli a před velkými službami Božími shromáždili se kněží a domáci a přespolní osadníci u Toužilů, aby novosvěcence doprovodili do kostela. Otec i matka mu žehnali, nejstarší a nejdůstojnější kněz promluvil k nim a k všem přítomným a poněm se chopil slova pan primiciant. Děkoval rodičům za všecko dobré, co mu prokázali, aby dosáhnul duchovního stavu, vyslovil svou lásku k bratrům a sestrám, ku všem příbuzným a k osadě a obci, v níž se narodil, a konečně oznámil, že otec a celá rodina jeho uzavřeli oslaviti tento den památkou, jenž by ho byla hodna.

Všickni byli dychtívi slyšeti, co za skutek Toužil zase obmyslí a syn kněz jim pověděl, že statky Hromádkův a Česákův se vším, co k nim patří, odevzdává do vlast-

nictví svým bratrancům, co na nich jsou, sloužíce mu za šafáře, a potomkům jejich, a že si pro sebe a pro své děti nic na nich nevyhražuje. Za to vyplati podily svým bratrům a sestrám, co jsou ještě na živě anebo dětem jejich. Svým dětem dají, co budou chtít a sami si ustanoví dědice.

Všecko se tak vyřídilo, jak to nebožtík děd byl postavil do své poslední vůle, otec si to pamatoval a dle toho určil jednotlivé podily.

Arcit nastalo velké podivení mezi lidem a kněz Toužil se jal vysvětlovati, proč rodina jejich přináší tuto znamenitou obět. „Bratři dědovi,“ pravil, „ze statku Toužilova obdrželi málo, skoro nic, všecko připadlo prvorozenému a oni museli po celý život lopotiti a namáhati se a přece třeli bidu. Lopotili a namáhali se pro děda: statek zděděný mu zvelebili a ještě ke dvěma jiným statkům mu dopomohli. I tyto vzdělali a zlepšili a za to nedostalo se jim žádné odplaty než mzdy ná dennické. Nebožtík děd by se jim rád byl odměnil a v skutku měl v úmyslu darovati jim statky, jež si práci a přičinlivostí svou byli vydobyli a zasloužili. Nyní se na nich hmoždí a pachtí nejstarší jejich synové a proto oni vším právem za dědice se považují. Ostatním se dají spravedlivé podily a tím vůle dědova bude vyplněna, což dej nebeský Pán Bůh. Amen.“

Nejvíce byli překvapeni obdaření sami a chtěli bratrance ruče a nohy líbati za jeho dobrotivost. Nepřijal žádných diků, ale objal je a chtěl, aby byli a zůstali věrní a upřímní přátelé. Ovšem svolili se vši radostí a ochotou.

Lid vysokomyslnosti Toužilovy nemohl ani pochopiti a mnohým se zdálo a povídali si o tom důvěrně, že v tom vězí něco, co se skrývá před očima jejich. Ano pamatují se, že nebožtíci strýcové všelicos napověděli, co znělo jako podezření. Však at již je to tak nebo jinak, Toužil jednal šlechetně, to se nedá zapřít. Všichni to uznávali, a že již mnoho dobrých skutků byl vykonal, připsal se i tento poslední jeho šlechetnosti a ještě větší čest a slávu mu získal.

Prvotiny se odbyly důstojně a slušně a nejvíce dojat byl syn, když uděluje svaté požehnání blahorečil otcí, jenž z vnitřního pohnutí horké slzy proléval. Slzel i když byl u stolu Páně a zajisté ještě nikdy tak nábožně a vroucně Těla Božího nepřijal. Svědomí již nerušilo jeho pokoje. Po tolika letech ponejprv opravdu byl šťasten.

Šťěstí Toužilovo bylo stálé. Okrál, ujímal se opět svého hospodářství, duch jeho nabyl předešlé živosti. Pán Bůh mu žehnal jako posud, dosáhl vysokého věku a do smrti litoval, že si ztrpěl a pokazil předlouhou část života.

Všecky děti jeho přišly na statky, vedlo se jim dobře a nikdy se nespustily počeštnosti a bohabojnosti.

Viny na světě nic nezahladí mimo pravé pokání a k pokání náleží napravení jedné každé nespravedlnosti, navrácení všeho cizího a zadostučinění. Toužil zkoušel všelicos, ale nic nepostačilo upokojiti jeho svědomí, jenž ho soužilo a trýznilo, až naplnil povinnost, smířil se s Bohem a dal lidem, co bylo jejich. Od té doby požíval v duši mír, jehož zajisté nevynahradí žádný časný prospěch. Čím již dávno byl spolubližním, rozhlášeným totiž šlechetníkem, tím nyní byl i Bohu, a to jediné má platnost a věčnou cenu.

D O P I S Y.

Od Černého Kostelce dne 29. března 1866.

(Knihy ze sv.-Janského Dědictví. Díky.)

Prísloví, „co můžeš učiniti dnes, neodkládej na zejtrí,“ potrestalo i mne, neboť již dříve chtěl jsem psáti, jak vítané bylo ustanovení, by se knihy z Dědictví sv.-Janského v znamenitě snížených cenách rozprodaly.

Čtený pan dopisovatel z Roudnice mne předešel. — Přicházím tedy pozdě, avšak přicházím přece. S pomocí Boží sehnal jsem 2 zl. 80 kr., za které jsem před 14. dni koupil v Ouvalu u v. p. faráře knihy pro školní knihovnu. Z větších vzal jsem: Život Pána Ježíše, Liturgiku a Duševní zábavu, pak několik menších. O svátcích hodlám jich opět za 3 zl. 50 kr. nakoupit, neb tolik sobě někteří k v. p. faráři přinesli, knihy si vyvolivše. Dá-li Pán Bůh, budu mít v krátkce v knihovně snad všecky oznámené lacinější knihy z Dědictví Sv. Janského, až na Postilly. Požehná-li Bůh osení našemu, doufám, že i ty zaopatřím. Nyní to nemožno, jestiť nouze veliká. Prosba má vyslovená v 5. čísle časopisu tohoto nebude oslyšena. Darovaliť již knihovně v Dobropůli: d. p. farář Fr. Soukup z Ouval 4 knížky (Niericovy) a 250 kusů písní nábožných, za které jsem posud 50 kr. utržil; šlechetná panna Antonie Kašparovská z Hořic 6 kněh z „Dědictví Cyrillo-Methodějského“ v ceně 5 zl. Žehnejž jim Bůh!

J. K. Ř.

Z Hradce Králové 30. března 1866.

(Dárky studujících na chrámy Páně.)

Jest zajisté povinností učitelů, upozorniti mládež na vše, co dobrého, krásného a šlechetného jest. K takovému krásným a šlechetným činům náleží též vážení si drahocenných památek po předcích, jich udržování a zachovávání, a jsou-li sešlé a porouchané, i jich opravování; a to se týče hlavně chrámů Páně starožitných, zděděných po předcích. I jest skutečně velmi chvalitebno a uznání hodno, že v poslední době i k tomu se přihlíží po vlastech našich, že starožitné chrámy jednak se dostavují, jednak opravují. K drahocenným památkám těm náleží též chrám sv. Ducha v Hradci Králové. Naše studentstvo, upozorněno byvši, všímalo si bedlivě práci, kteréž při opravování tuto se děly; a bylo třeba jenom se zmíniti, a hned dle možnosti též přispívali. Sešlo se od studentstva na též chrám již 122 zl. r. č. Poněvadž ale navržena byla myšlenka, aby studentstvo stálou památku si zřídilo při dotčeném chrámu Páně, ustanoveno, ony peníze uložiti do spořitelny, každoročně, coby sbírkou se sešlo, k nim přidávati, a ažby summa dostatečná byla, malý postranní oltář za ně zříditi; od studentstva přijata myšlenka tato s radostí. — Od čtyř let jest studentstvo i učitelstvo gymnasia Kralohradeckého též členem (každé zvlášť) jednoty pro dostavení metropolitního chrámu Páně sv. Víta v Praze.

I zaslalo studentstvo naše již více než 100 zl. r. čís. k tomuto účelu. — Ovšem že student ze svého nemůže nic dáti, že to dají rodičové; avšak jde tu o něco důležitějšího, o *vychovávání* mládeže. Mládež studující si má všimati takových věcí, a aby si jich všímala a vážila, musí býti upozorněna; proto řekl jsem, že to povinností učitelů, aby mládež na takové věci upozorňovali. Nad to se má učit mládež již z mládí podporovat dobrou a svatou věc; mnohý z bohatších utratí dost peněz zbytečně; at se učí, zapírat sebe, odepřít si toho onoho vyrazení, a at peníze své vynakládá na věci lepší a vznešenější; máť při tom i zásluhu. A chudý student, jestliže přispěje třeba málem ze své chudoby, anebo ze svého výdělků (za vyučování) má zásluhu tím větší. Jde tu o *esthetické vzdělání*, ještě více ale o *ušlechťení srdce*; a to jest ten *pedagogický moment*, který při sbírkách mezi mládeží k dobročinným účelům jest to nejdůležitější. B. H.

V Římě dne 17. března 1866.

Sv. Otec jest úplně zdrav. Především připustil k sobě v opravených jeho štědrosti loggiích chrámu „Giovanni d'Udine“ 300 osob, kteréžto shromáždění otcovskými jeho slovy k slzám bylo pohnuto. Včera navštívil v paláci knížete *Massimo* v skvostnou kapli proměněnou komnatu, v kteréž byl sv. Filip Nerejský mladého knížete tohoto rodu podivným způsobem k životu vzkřísil, kteréžto události památka se tam každoročně 16. března slaví. — Zvláštní ráz měla na sobě letos památka sv. Františky Římské, kteráž se tu rovněž velice cti a jejížto osmidenní slavnost se dnes skončila. Tělo této světice odpočívalo posud v chrámě Oblatův, *S. Francesca* též *S. Maria nuova* řečeném, na Forum, nemajíc zvláštního pomníku. Aby jí hrobka svatosti její důstojná zřízena byla, k tomu cíli odkázala jedna římská paní znamenitou částku peněz. Což aby se státi mohlo, byly ostatky světice přeneseny do chrámu kláštera jeptišek od ní založeného *Tor de Specchi*. Sv. Otec navštívil tyto řeholní paniny, dal dovolení, aby směly rakev otevřítí a tělesnou schránku zakladatelky své polcovati. Toto otevření stalo se s velikou slávou u přítomnosti kardinála-vikáře a mnoha kněží světských i řeholníků a velikého množství nábožného lidu. Sv. tělo objevilo se co kostlivec v rouše řeholním s obličejem závojem zahaleným. Kůže přischla na kosti, tvář ale dobře se zachovala. V ruce držela světice knihu, na jejíž první straně se čte nápis: „Tenuisti manum dexteram meam, et in voluntate deduxisti et in gloria suscepisti me,“ t. j. „Držel jsi pravou ruku mou a dle vůle své provedl jsi mne a s slávou přijal jsi mne.“ Jsou to z obrázků sv. Františky známá slova žalmu, jimiž se poukazuje na důvěrné obcování se sv. andělem strážným, kteréžto milosti tato světice podivným způsobem hodna učiněna byla. Na straně druhé nalezají se pohnutlivá slova, jež napsala vřelá láska a oddanost klášterních panen k vůdkyni své, sv. Františce, totiž: „Respice, o Mater, ad nos filias tuas, et ne dedigneris nos, quia si malae sumus, tuae sumus: fac nos ambulare viam, quam ostendisti nobis, exaudi orationes nostras, et benedic haereditati tuae, ut denique venire possimus, ubi tu vivis in aeternum. — Omnes indignae filiae tuae praesentes et futurae.“ („Pohled, o matko, na nás dcery své, a nezamítej nás, neboť i zlé jsouce tvoje jsme: dej nám kráčet cestou, kterouž jsi ukázala nám; vy-

slyš modlitby naše a požehnej dědictví svému, abychom konečně přijítí mohly tam, kdež ty živa jsi na věky. — Všecky nehodné dcery jsou nyní i budoucí.) Při tom nalezeny jsou vlastnoruční podpisy 123 klášternic z roku úmrtí sv. Františky.

Mluví se mnoho o konsistoři, kteráž hned po Velikonoci slaviti se má; já však nemyslím, že by tato lhůta tak na jisto určena byla. Konsistoř za těchto dnů byla by i v ohledu politickém velice důležitá. Úplné rozdělení s Ruskem, jehožto vyslanec odtud odejítí musel, násilnictví v Itálii, veliké obavy následkem pověstné úmluvy či konvence septeembrové, jichž ani příznivě pro sv. Otce hlasování ve sněmovně francouzské nemohlo zaplašiti, a konečně neblahý stav věcí v Evropě: vše toto bude snad pohnutkou, aby konsistoř odložena byla. — Zatím pracuje se v tiskárně *Propagandy* o novém laciném vydání všech *koncilů* (všeobecných sněmů církevních). Ještě však k tomuto velice důležitému podniknutí sám sv. Otec dal rozkaz a vykázal potřebné peníze; mají to mnozí za předchůdce velikého děje na roli církevní. A snad se neklamou; jestli studium předešlých koncilů nevyhnutelná proprava k slavení nového koncilu. Toto nynější vydání o 54 svazcích má co do přesnosti vynikati nad všecka předešlá. K tomu konci zvolil sv. Otec zvláštní komisi, jejíž předsedou jmenován jest kardinál z řádu sv. Benedikta *Pitra*. Co tajemník a revisor určuje P. *Vercellone*, ozdoba řehole Barnabítův, muž velice zasloužilý o kritiku sv. Písma, tak že se mu nikdo po boku postavit nemůže, leč *Tischendorf*. Tento protestantský učenec německý mešká nyní v Římě, ucházeje se o povolení, aby jeho péčí vydán býti směl *Codex Vaticanus B*, tak jako jeho snahou vydán byl *Codex Sinaiticus*. Z ostatních vzácných cizinců, jichž tu valem přibývá, jmenuji jenom hraběte z Flandrů, jenž toliko ve Vatikáně a u Velič. Neapolských slavnostným způsobem se představil, ostatně však na přenou tu žije. Z Londýna očekává se společnost cestujících čili karavana, jejíž účastníci za cestu sem a domů i za 8denní pobyt v Římě zaplatí nepatrný peníz, totiž 15 lib. šterl. (asi 150 zl.)

KRONIKA.

Z Prahy. Program generalní kanon. visitace ve vikariátě *Bystřickém*. J. Emin. nejdůst. p. arcibiskup přijede 21. dubna o 6. hodině odpolední do Netvořic, kdež d.

22. a dne 23. ve Vys. Oujezdě bude birmování a visitace i zkouška; jakož pak d. 24. v Neveklově, d. 25. v Křečovicích, d. 26. v Bělčicích, d. 27. v Živohoušti, d. 28. v Maršovicích, d. 29. v Bystrici; dne 30. zkouška ve filiální škole Dražkovské. 1. května birmování a visitace i zkouška ve Václavovicích; d. 2. v Tejnici, d. 3. v Poříčí, d. 4. v Konopišti, d. 5. ve Vranově, d. 6. a 7. v Benešově, d. 8. a 9. v Kozmicích, dne 10. v Postupicích, 11. den odpočinutí, d. 12. v Okrouhlicích a d. 13. v Popovicích.

Dne 14. května navrátí se J. Emin. do Prahy k slavnosti sv. Jana Nep. — Průvodcím nejdůst. vrchního pastýře na této apošt. cestě bude v. důst. p. kan. *Plaucar*.

— Pobožnost 40hodinná bude se konati 5.—8. dubna u nejsv. Trojice v Podskalí, 9.—12. u Karmelitek na Hradčanech, 13.—16. u sv. Mikuláše na Male Straně. (Od 1. t. m. koná se tato pobožnost pořádkem letním, t. j. mše sv. jest v 7 hod. ráno, po té vystaví se nejsv. Svátost ku veřejnému uctění až do 6 hod. odp.)

— Spolek *Arimatejský* pochoval v břez. 98 chudých, v Praze zemřel. křesťanů.

— *Dědictví sv. Jana Nep.* čítalo na konci r. 1865 údů 23778, a sice spoluzakladatelů 48, údů I. třídy 24, údů II. tř. 126, údů III. třídy 23580. Mezi těmito jest údů stálých a sice rodů 4936, škol, obcí, knihoven a bratrstev 1045, údů stavu duchovního 3816. Za ten rok zemřelo údů 234; všech zemřelých i za předešlých let jest 1847.

— *Universitní stipendium* 500 zl. ve stříbře propůjčeno jest letos usnešením sboru theolog. profesorů dru Josefu *Schindlerovi*, supl. prof. fundamentální theologie, jenž se dne 9. dubna vydá na cestu, aby za přičinou studií theologických navštívil university ve Würzburgu, Mnichově, Tubinkách, Fryburce, v Bonnu jakož i akademii v Monastýru.

— V *Karlině* vstoupil v život spolek literátský. Členů řádných čítá spolek 30, mimořádných 60. Stanovy podány jsou již nejdůst. kníž-arcib. konsistoři ku potvrzení. Za starostu zvolen jest vp. Ferd. Lehner, za ředitele Bedřich Kirchner, ředitel zpěváckého spolku v Karlině. Řádné údy civiči pravidelnému zpěvu a základům hudby jmenovaný pan ředitel 2krát týdně; všechny údy společně každou neděli po nešporách ve školní budově v. p. Ferd. Lehner. V pašijovém týhodnu zpíval spolek literátův ve středu, ve čtvrtěk a v pátek církevní hodinky z našeho *Kancionalu*. „Pláč Jeremiášův“ zpívali s průvodem harmonia p. Em. Malfertheimer a Fr.

Bečka. Na velký pátek zpíval zpěvácký spolek střídavě se spolkem literátův Škraupovo „Miserere“ z Manualu. Red. t. listu daroval spolku 10 výtisků „Blahověsta.“

— Do *Morašic* (diec. Kralohradecké) byla poslána k hodům velikonočním krásná monstrance v ceně 260 zl. a kalich gothického slohu v ceně 120 zl. Práci tuto objednal vp. Mokříž u zdejšího stříbrníka pana Karla Zimmera.

Z Vídne. (*Papežské řády a přelíčení re Vídni.*) Podivuhodná jest za naší doby vyskytující se ve Francouzsku, Německu ano i v Itálii snaha mnohých lidí, ozdobiti prsa svá řádem papežským. Pius IX. jest oloupen, chud, tak že má zapotřebí almužny věřících, zůstalo mu toliko kus země, a i na tu se spiklenci a lupiči se všech stran dobývají; nicméně však závodí Francouzové, Němci, Španělé a Italiani o čest, aby mohli řády papežské navěsiti na prsa svá. V Rakousku byla tato ctilakotnost podnětem k zřízení spolku podvodníků, kteříž z návodu doktorů Luigi Raspi a Frant. Knotta zhotovovaly nepravé brevety papežských řádů, jež za jistou sumu peněz prodávali. Tou měrou ozdobeni jsou falešnými řády: Kar. Schlesinger, Bernard Pollak, Moric Mayer, Zikmund Stern a Ant. Rolli. Podvod brzy byl odhalen, vinníci zatknuti a dne 16. března od c. k. zemského soudu pro podvod spáchaný paděláním veřejných listin ku 4letému žaláři odsouzeni; brevety od nich padělané za neplatné jsou prohlášeny. Úřední „Wiener Ztg.“ dokládá, že soudcové za *přítěžovací* okolnost uznali úplnou rozvalu a rozsáhlé přípravy, s jakýmiž padělatelé se dopustili zločinu svého, jakož i zneužití posvátného jména Jeho Svatosti Pia IX.; co *zmírňující* okolnosti uznány jsou: posavadní zachovalost obžalovaných, jich upřímné vyznání, jakož i to, že dotíravé prosby těch, kdož si žádali obdržeti řády papežské, jim zavdaly podnět k takovému podvodu. V odůvodnění ortele soudcové zřejmými slovy dokládají, že vinníci nikoliv neměli úmysl vzbuditi nedůvěru k řádům papežským, aniž zamýšleli potupiti řády papežské aneb někomu na cti ublížiti, nýbrž že toliko „směšné ctilakotnosti některých lidí po papežských rádech a vyznamenáních použili k upokojení ziskuchtivosti své.“

A právě na tuto ctilakotnost činíme pozorný čtenáře své. V dějinách nenalezáme případu podobného, že by se lidé tak byli drali o řády a vyznamenání od panovníka, jenž v podobných okolnostech žil,

v jakých žije nyní velký Pius IX., ano, že by se mnozí ani nelekali zločinu k vůli řádům papežským. Tot jest zřejmým důkazem, že řády oloupeného papeže Pia stojí doposud výše ve vážnosti lidské, než vyznamenání leckterého jiného panovníka; tolik aspoň za jisto máme, že nikomu nepadne, aby k vůli zisku padělal diplomy rytířů sv. Maurice a S. Lazzaro, jež Viktor Emanuel velmi štědre rozdává. (Dle „Unità Cattolica“ č. 67.)

— **Z Uher.** Nejdůst p. Mich. Haas, biskup Szatmarský, zemřel dne 27. března v Pešti v 55. roku věku svého.

Z Bavorska. Zesnulý biskup Eichstättský, pán z Oettl-u, ustanovil tamější biskupský seminář za universálního dědice veškerého jmění svého, vyjímaje toliko některé skrovné podíly, jenž k jiným dobrým účelům mají býti vyplaceny. Před několika lety týž vrchní pastýř s nemalým nákladem dal zámek Hirschberg upravití za letní příbytek pro představené a chovance semináře v čas školních prázdnin.

Z Badenska. Výnos nejvyšší rady školní ze dne 23. ledna 1866 pro velkovévodství Badenské vydaný zdá se býti známkou, že se vláda aspoň poněkud zase nachýlila k přáním církve katolické. Neboť výnosem tímto nařizuje se všem učitelům národních škol katolických, aby na základě katechismu diecesálního vyučovali děti ve sv. *náboženství* a v dějepisu biblickém a to ve smyslu církve katolické pod správou, dozorstvím a spolupůsobením místního správce duchovního. Dále se jim nařizuje, aby faráři svému náležitou úctu a lásku, jakož i povinnou poslušnost v záležitostech církevních prokazovali; aby mládeži vzorným životem svým dobrý příklad dávali a vůbec se vši věrností a snažností o náboženské vychování mládeže dbali; aby školní mládež katolickou k návštěvě veřejných služeb Božích povzbuzovali; aby na cestě do chrámu i z chrámu jakož i v kostele samém na dítky dohlíželi a všecko vyučování své aby zařídili tak, by ku vzdělání mládeže, ku povzbuzení církevního smýšlení, jakož i ku zvelebení nábožnosti a bázně Boží mezi dítkami sloužilo. — Nařízení toto nemile ze sna probudí některé učitele Badenské, kteříž se zpěchovali míti podíl u vyučování náboženském; naproti tomu svědomitým a zbožným učitelům výnos ten ovšem bude vítaným.

Ze Švýcarska. Jak „tolerantní“ jsou protestanté švýcařští k církvi katolické, toho důkaz podalo městečko Aarburg. Le-

žit ono uprostřed obyvatelstva katolického obou kantonů: Soloturnského a Lucernského. K výročním trhům v Aarburgu přicházejí tedy nejvíce katolíci. Však protestantské obyvatelstvo téhož městečka požádalo vládu, aby výroční trhy se tam mohli odbývat *v zasvěcené svátky* katolické a sice: 19. března v den sv. Josefa; v pondělí svatodušní; v den sv. Petra a Pavla 29. června; 15. srpna v den Nanebevzetí Marie Panny; 30. září v den sv. Urša a Viktora, a 1. listopadu v den Všech Svatých. Vládní rada Aargauská skutečně vyhověla této žádosti.

Z Kostnice. (*Freimaurové zahanbeni.*) Nedávno vzniklá lože freimaurová v Kostnici dala si název lože „Wessenbergovy“, dle jména pověstného někdy biskupa Kostnického Wessenberga. S tímto názvem však špatně pochodili. Neboť svobod. pán Filip z Wessenbergu co hlava této rodiny uveřejnil následující prohlášení: „Po jakém právu osměluje se tak řečený řád svobodných zedníků loži svou nazývatí jménem mojím, anižby mne byl osvolení požádal? Tot ohled, jež by každý jiný měl v podobném případě; jediní freimaurové ohledu takového neznají. Domnívají-li se, že tím ctí památku zesnulého biskupa Kostnického, svob. pána Wessenberga, mohu je ujistiti, že jsem z úst téhož biskupa slyšel o účelu i řádění spolku freimaurovského úsudek takový, že by se jim zajisté nelibil. Co hlava rodiny svobod. pánů Wessenbergů veřejně znám činím, že mezi rodinou touto a tak řečeným řádem freimaurovským nikdy nestávalo ani nejmenšího spojení, a slavně protestuji proti neoprávněnému jednání freimaurovů, jež jména mého zneužívají, kdežto já co katolík, poslušen jsa výroku hlavy církve, tak řečený řád freimaurovský nenávidím a jej zavrhuji.“

V Římě zemřel senior sboru kardinálův *Tosti* v 90. roku věku svého. JEmin. nejdůst. pan kard. arcibiskup Pražský, kníže Schwarzenberg, jest nyní 5. v řadě kardinálův sv. římské církve.

Ze Šlesviku. Pruský guvernér pan Manteuffel nechce připustiti, aby posvěcen byl nový katolický chrám ve Flensburku. Proti této záповědi rozhodně se ozval rakouský místodržitel v Holštýně, podmaršálek v. Gablenz, odvolává se na zákon, jež od rakouského i pruského komisara společně byl prohlášen a jímžto v obou vévodstvích katolíkům úplná volnost náboženská jest propůjčena

Z Anglicka. Katolíci angličtí pilně

sbírají příspěvky k vystavení chrámu *katedralního* v Londýně. Po celé Evropě i do Ameriky rozeslali sběratelů svých a sice muže takové, kteříž v dotýčených krajinách dříve už bývali. Tak na př. odebral se Msgr. Patterson do Rakouska, Rev. Bodinghaus do Pruska, Rev. Oalton do Španělska, Edv. Clifford do Italie a Francouzka. Msgr. Clifford začal sbíratí v Římě, a první dar obdržel ze štědré ruky Pia IX., jež na podpisní listinu napsal spolu slova: „Haec est domus Domini firmiter aedificata; nunc desideratur domus materialis aedificanda.“ (Tentoť jest dům Boží pevně ustavený; nyní pak dům hmotný vystavěti žádají); kardinálové, biskupové, představení řeholí, šlechta i lid obecný hojně darů poskytli. Obzvláště umělcové římsí vyznamenali se štědrostí svou: Overbeck, Flatz, Seitz, Hoffmann, Minardi, Podestí darovali velké skvostné obrazy. Sochař Jacometti uvedl p. Clifforda do dílny své, řka: „Z těchto soch mramorových co chcete si vyberte.“ Benzoní daroval mramorové poprsí kardinála Wisemanna, jež za pobytu jeho v Římě byl zhotovil.

Literní oznamovatel.

— „P. Mikuláše *Avancina* S. J. *Rozjímání o životě a učení Pána našeho Ježíše Krista* ze čtyř evangelií sebraná a na všechny dny celého roku rozdělená.“ Z jazyka latinského přeložil Jan *Herčík*, kněz arcidiecése Pražské. Podíl údů *Dědictví sv. Jana Nep.* Nákladem Dědictví. Tisk K. Bellmanna, frakturou stran 655 formátu almanachového. Podíl tento, v řadě vydaných spisů 51., jest co do objemu slušná náhrada za minulý rok, v němž Dědictví odpočívalo, co do obsahu náleží mezi nejlepší díla téhož Dědictví, a bude pravou ozdobou naší homiletické literatury. Podávat na každý den v roce rozjímání, z nichž téměř každé nazvati sluší rozvrhem a nástinem čili kostrou duchovní řeči. Jednotlivá čtení oplývají bohatostí myšlenek a jsou jednak výborným návodem k rozjímání, jednak přípravou ku kázáním. Kniha tato zvláště se hodí k duchovnímu čtení v rodinách, v duchovních sborech a spolcích. Jedná v čase adventním o vtělení a početí Páně, od Vánoc až do neděle Devítník o dětství a pacholetství Páně, odtud až do Velikonoc o umučení Pána Ježíše. V čas svatodušní a v týden Božího Těla položeno, co povaha té doby žádá. V osmi následujících dnech nalezá se výklad vlastností Božích; odtud až ku konci rozebrán ostatek života a zázraků, podobenství a učení Páně. Panu překladateli

sluší chválu vzdáti, že co v originalu obráceno na povinnosti řeholní, v překladu svém změnil, doplnil a rozšířil na okolnosti křesťana vůbec. Na ukázkou podali jsme rozjímání sv.-dušní v „Blah.“ r 1864 v č. 13. a roku 1865 v č. 15. a podáváme rozjímání v čísle dnešním. — Z toho, že na obálce této knihy cena není udána, soudíme, že se nebude prodávati, alebrž toliko údům co podíl vydávati. Vědouce, že se nyní knih nákladem Dědictví vydávaných netiskne více, než počet údů žádá, vědouce, že v loni výtisků pro údy ani se nedostalo, tak že později se hlásícím dávány byly v náhradu knihy starší, radíme čtenářům svým, aby se o podíly své co nejdříve v expedici hlásili. Nově přistupujícím údům nabízí ředitelství místo letošní knihy některou z následujících starších objemu mnohem většího: „Život Pána Ježíše“ od P. Neumanna, díly dva, „Liturgika“ od Jos. Šrůtka, „Postilla“ od dra Innocencia Frencla díl I. Zasilající vklady své, mají se noví údové vyjádřiti, žádají-li sobě knihu letos vydanou, aneb některý ze tří výše udaných spisů.

— **Nový obraz.** Nejednou oznámili jsme obraz „Tvář Kristova z Edessy“ vydaný nákladem Mikoláše Lehmana, kněhkupce v Praze. Dokládáme, že týmž nákladem právě vyšel k tváři Kristově obraz postranní: „Mater Dei“ aneb svatá tvář Marie matky Boží. Dle originálu od Josefa z Führichu vyveden ve velkém olejovém barvotisku, 18 palečů výšky, 14½ šířky, na plátně natažen a pokostem natřen. Cena 6 zl. r. č. Zasláné nám ohlášení dí: „Veliký mistr křesťanský dovedl to, tvář matky Boží v svaté spanilosti, malebně obejmouti bílým závojem v nejčistším výrazu divokrásně zobraziti. A kdož zří toto hluboko citěné vypodobení v jeho nábožné jednoduchosti a přece vznešené výsosti, toto oko i srdce naplní se tím — a blahé city prochvívají toho, kdož pojmul je myslí přístupnou dojmům vznešeným.“ Máme za jisto, že, kdo koupil obraz první, neopomine zaopatřiti sobě i tento druhý k onomu příslušný.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

Vyznamenání jsou:

- (p. Jiří Bier, děkan v Manetíně, a
p. Ant. Ott, far. v Lukově, obdrž. expos. can.
p. Václ. Fortner, kapl. v Rabštejně, obdrž. právo synodalií.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Michael Hubl, farář v Salmanově, za faráře v Oudřči;
p. Jan Nedvěd, kaplan ve Stříbře, za admin. do Svojšína;

- p. Frant. Jakob, kapl. v Oudřči, za admin. do Salmanova.

Uprázdňená místa:

- Svojšín, (Schweissing), fara patron. p. Karla bar. Junker-Bigatto, od 27. břez.

- Zalmanov (Sollmusz), fara patr. p. Jana bar. z Neubergu, od 27. břez.

V biskupství Litoměřickém.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Václ. Wächler, farář v Širokých Třebčicích, za far. do Podbořan;
p. Václ. Böhm, koop. v Lovosicích, za adm. do Nečemic;
p. Vojtěch Wagner, kapl. v Radonicích, za proz. expositu do Želiny (Seelau);
p. Frant. Heinrich, kooper. v Raspenau, za admin. do Novosedl;
p. Ant. Dědeček, koop. z Jablonce, za kapl. do Kostomlat.

V biskupství Kralohradeckém.

V Pánu zesnul:

- p. Josef Schazl, c. k. dvorní kaplan, dr. theol., prof. dogmatiky a paedagogiky, čestný konsist. rada, býv. vicerektor b. semináře v Hradci Králové, 26. března (nar. 8. červce 1794, posv. 24. srp. 1818.)

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnul:

- p. Jakub Römisch, kněz na odpoč. v Jindř. Hradci, 19. břez. (nar. 6. červce 1805, kněz od 3. srp. 1830.)

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Jos. Diviš, katech. na hl. škole Písecké, za děkana v Písku;
p. Jos. Štropek, far. v Křemži, za far. do Veselí;
p. Mart. Kolbinger, far. Plösský, za far. v Bělé;
p. P. Kurš, kpl. v Žirovnici, za far. v Pohnání;
(p. Jan Hulákovský, katecheta na hl. škole v Táboře, za sídelního kapl. v Klokotech;
p. Ant. Fährich, kapl. v Červ. Řečici, za adm. v Zachotíně;
p. Ferd. Ritter, kapl. v Hosíně, za admin. v Libniči;
p. Jos. Fulín, kaplan v Žumberku, za admin. v Olešnici;
p. Richard Wohlrab, admin. v Bělé, za admin. v Plössu;
p. Tomáš Pfauser, kapl. za admin. v Křemži;
p. Jos. Noheil, býv. kapl. v Mouřenci, za kapl. do Blatné;
p. Jan Bauml, koop. v Dol. Reichenstejně, za kapl. do Jablonce.

Uprázdňená místa:

- Libnič, fara patr. kníž. Schwarzenb. od 10. břz.
Olešnice, f. patr. města Budějovic, od 14. břz.
Křemže, f. patr. kníž. Schwarzenb. od 14. břz.
Bělá (Weissensulz), f. patr. sv. pána Koce z Dobruš od 21. března.

 Příští číslo vyjde dne 14. dubna.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kníž. arcib. semi-
náři číslo 190—I.

Expeditce:
v kat. knihkupectví
B. Stýbla,
na sv. - Václavském
náměstí, čís. 786—II.
Nedošlá čísla rekla-
muje nejdéle
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

Předplácí se
v expedici
in všech řádných
knihkupectvích
na rok: 2 zl. 50 kr.
na půl: 1 zl. 30 kr.
Po poště:
Celoroč: 3 zl. — kr.
půlroč: 1 zl. 55 kr.

Předplacení č. tvrt-
le t. n. se nepřijímá.
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bidné čini národy.“ (Přísl. XIV. 34.)

První pozdravení
nového p. biskupa Litoměřického.

AUGUSTIN PAVEL VÁHALA,

Božím milosrdenstvím a milostí svatě apošt. Stolic
biskup Litoměřický,
Jeho Svatosti papežské skutečný tajný komoří, rytíř
c. kr. rak. řádu Františka Josefa, kollegiatního
chrámu Páně sv. Mauricia v Kroměříži čestný ka-
novník, pán na Stolinkách a v Třebouticích.

Milým věřicím biskupské osady blaho a pože-
hnutí v Pánu!

Nevýmluvnou prozíratelností Boží k ná-
vrhu Jeho c. k. apošt. Veličenstva povolán
od Jeho Svatosti papežské na stolic
biskupskou v Litoměřicích, ve jménu Páně
dnes nastupuji úřad apoštolský. I mluv
k Vám poprvé co vrchní pastýř Váš, po-
zdravuji Vás slovy srdečné lásky a důvě-
ry. S láskou Vás pozdravuji, s tou láskou,
jížto především třeba, má-li uprostřed Vás
šťastného zdu míti dílo moje. Neboť lá-
ska jest plnost zákona a dílo dokonalosti.
(Řím. 13, 14. Kolos. 3, 4.) Kde jest lá-
ska, praví sv. Augustin, „čeho se tam
může nedostávat? a kde lásky není, což
tam ještě může míti ceny? (O městě Bo-
žím.) Vždyť pak dí učitel národův: Kdy-
bych jazyky lidskými mluvil i andělskými
a neměl bych lásky, byl bych jako měď
zvučící aneb zvonec znějící. A kdybych
měl proroctví a znal všechna tajemství, i
měl všeliké umění, a kdybych měl všecku
víru, tak že bych hory přenášel, lásky pak
kdybych neměl, nic nejsem. A kdybych
vydal na pokrm chudých veškeren sta-
tek svůj, a vydal tělo své k spálení, lásky
ale kdybych neměl, nic mi to neprospívá.
(1. Kor. 13, 1—3.) Pročež třeba, aby vše-
liké hnutí naše, všeliký úmysl náš a
veškeré konání i nečinění z lásky křestan-
ské se rodilo, v ní se zakládalo, skrze ní
prospívalo, chceme-li dojíti Božího zalíbení
a zjednati si zásluh pro nebe. Pozdravuji

Vás s důvěrou, poněvadž pevně doufám,
že Bůh, jenž mne jsoucím ve věku již po-
kročilem mimo vůli mou vyvolil za bisku-
pa Vašeho, neodepře mi svého světla i své
pomoci a učiní mne spůsobným služební-
kem svého zákona. (II. Kor. 3, 6.) Seč budou
síly moje, přičiním se v Pánu, bych následo-
val šlépějí zbožného předchůdce svého, bi-
skupa právě apoštolského, vroucně milované-
ho a doufám, že Vy všickni, Nejmilejší, jako
dobré ditky podobně s důvěrnou láskou i
ke mně se nakloníte; tak zajisté usnadníte
mi práci a snahu o Vaše spasení.

Nuže, bude to mezi Vámi péčí a prací
mou, abych vás vedl k Bohu tak, jak to-
mu chce matka naše církev svatá, hlásaje
Vám vůli Boží a udíleje svátosti, kteréž
nám zůstavil náš Spasitel, aby hodné uč-
nil nás dílu losu svatých v světle. (Kolos.
1, 12.) Tedy pravé štěstí Vaše, věčně tr-
vající blaženost, toť bude mou starostí mezi
Vámi. A může-li býti co důležitějšího?
I což by byly platny člověku poklady světa
sebe hojnější, co všeliká sláva i rozkoše
kratičkého vezdejšího života, kdyby na své
duši škodu trpěl? (Mat. 16, 26.) Cožby mu
prospělo, na chvíli zde živu býti vesele,
pak ale nešťastně umřít a na věky býti
zavrženu a trápenu? Anebo jakou dá člo-
věk výměnu za duši svou? (Mat. 16, 26.)

Avšak, Nejmilejší, když se budu sta-
rati o Vaše spasení, nevzejde-li Vám tím i
značný prospěch vezdejší? Když já a kněž-
stvo moje se mnou a jmenem mým hlásati
Vám budeme pravdy víry svaté, v nichž
jest tolik světla a útěchy, zdali neupokojí
se tím leckteré srdce pochybností zmítané?
zdali nezmírní se tím a neosladí soužení
a utrpení všeliké? Když budeme důtklivě
napomínající o to usilovati, aby svědomitě
se ostříhalo každé z desatera Božích při-
kázání, zdali to nebude výhodou nejedno-
mu statku vzácnému a drahému, jež ne-

radi tratíte? Uvažte zatím třeba jen učení o prozřetelnosti Boží, kteréž opět a opět budeme Vám uváděti na paměť, — to učení, že nad hvězdami bdí Otec všelaskavý a nejvyšší moudrý, bez jehož vůle ani vlas s hlavy nehyne, ani vrabče se střechy nepadá (Mat. 16, 25.), a že těm, kdož Boha milují, všechny i ty nejtrpčí věci prospívají k dobrému; uvažte, pravím toto učení a bude Vám patrné, jak mnoho míru a klidu a spokojenosti přýší z něho ve prudkých bouřích tohoto života. A kterak mám vyličiti všechny ty blahé účinky prikázání Božích, kterých okusíte, když budou ta prikázání, daná na hoře Sinai, důkladně od nás vykládána a ode všech, od kněží i nekneží, bedlivě plněna?

Hle tam, kde panuje poslušnost, bezpečně stojí rodina, obec ano celá říše. A aj právě poslušnost ke všeliké vrchnosti ukládá nám prikázání čtvrté, a to právem, neboť jak dí sv. Pavel: „Není mocnosti, leč od Boha, a kteréž jsou, od Boha zřízeny jsou. Protož kdo se mocnosti protíví, zřízení Božímu se protíví, a kteříž se protíví, odsouzení sobě dobývají.“ (Řím. 13, 1. 2.) — Nejprvnější z pozemských statků jest život a zdraví, a obojí chrání Bůh prikázáním pátým. A v křesťanských rodinách což jest tak utěšeného jako manželská věrnost a spanilý stud s čistotou? A hle, tyto poklady opatruje prikázání šesté. Tak i všeliké jmění proti podvodu, krádeži a loupeži v ochranu běře prikázání sedmé. Podobně hájí osmé prikázání čest a dobré jméno proti pomluvě a utrhaní. Deváté pak a desáté prikázání, zapovídací zlé žádosti, ruší hříchy, ten pramen vši nespokojenosti a všeho neštěstí, hned v jejich počátku. A což mám říci o prvních třech prikázáních? Zdaliž je proto nepostavil Bůh v čelo ostatních, bychom poznávajíc jej, Otce vši lásky hodného, jej ctili a milovali, a ve svatém lásky zápalu jemu sloužíce účastni byli plnosti jeho požehnání a odvrátili od sebe i zde již hněv jeho spravedlnosti? Z toho poznáváte již, Nejmilejší, kterak žádám šťastny Vás viděti nejen na věčnosti, nýbrž i na zemi. Za tou příčinou lze mi doufati, že v mém těžkém úřadě budete mně pomáhati. A víte kterak? Tím, když bedlivě budete šetřiti slova mého. Jsa otcem Vaším, horoucně toužím po Vašem blahu. Pakli by kdo měl se nevěšimavě k mým slovům, vězte, takový byl by nepřítelem sobě samému.

Budu mezi Vámi pracovati k tomu, aby neporušená byla naše víra, bez které

nemožno jest Bohu se líbiti (Žid. 11, 6.) a spasení dojíti. (Mar. 16, 16.) Víra jest kořen a základ vši spravedlnosti. (C. Trid. ses. VI. cap. 8.) Tudíž jest mi bděti, aby kázala se a držela všudy táž víra přesná, prvotní, jak ji učil Pán, jak ji apoštolové hlásali, a jak ji skrze Ducha svatého již více než 18 set let neporušenou chová neomylná svatá církev katolická. Jest mi působiti k tomu, aby celé stádečko moje víry si vážilo nade všechny poklady světa i nad svůj život; ji aby spravovalo veškeré smýšlení, všechny skutky své; aby tak víra oživla láskou, přemile zkvétala v svaté úmysly a vydávala ovoce ctností bohumilých. Nejmilejší! podporujte mne v tom, přiložte se mnou ruky k dílu, lzeť Vám to způsobem kolikerym. Učte n. p. dítky své hned v prvním mládí, učte je znáti Boha a pravdy sv. víry, cvičte je v bázni Boží, hleďte a dbejte, ať pilně navštěvují školu a chrám Páně. Buďtež jim sami dobrým příkladem, aby na Vás zjevně viděly, že neznáte a že nemáte ani klenotů větších, ani pokladů dražších, ani statku vyššího v životě tomto nad sv. víru katolickou, že jste také každé chvíli hotovi, ano že by Vám to bylo největším štěstím, za víru svou dáti statek i život. Tak spolu se mnou pracujíc, budete apoštolý dítek svých, a zajisté dojdete odplaty apoštola, neboť praví Pán: „Kdo přijímá proroka ve jménu proroka, odplatu proroka vezme.“ (Mat. 10, 41.) Ten pak, kdož koná dílo apoštola, neměl by vzíti odplatu apoštola?

Bude mi přičinovati se mezi Vámi, aby se pěstovaly a rozmáhaly křesťanské ctnosti, bázeň Boží, nábožnost a křesťanské smýšlení, též bezúhonné mravy, tichost, dobročinnost, láska a spravedlnost, střídmost a čistota, poctivost, obětivost k bližnímu a poslušnost z lásky k Bohu; tak, aby víra působila skrze lásku (Gal. 5, 6.) a Vás všechny vedla k životu věčnému. — Buďte mi i v tom nápomocni; stane se to snadným způsobem, když n. př. Vy sami překrásné ty ctnosti sobě osvojíte, když ze svého příbytku vyhostíte hřích a nepravost, když dítky své i domácí své jako zřítečníci oka ostříhati a nad tím bděti budete, aby ani příkladem k zlému vábení, ani pokusem svedení nebyli, slovem aby nepřišel nepřítel a nenasel koukole mezi pšenici. (Mat. 14, 25.) Ano pro milosrdenství Boží zapřísahám Vás, nespouštějte oči s dítek svých i se všech těch, kdož jsou pod mocí vaší, nižádné chvíle, tím méně dobou noční, zvláště kdykoli jsou v tovaryšstvu, na návštěvách

aneb při vyrazení a kratochvíli, abyste nedali místa zlému. Neboť tak praví Pán: „Když pak lidé zesnuli, přišel nepřítel a nasekl koukole mezi pšenici a odešel.“ (Mat. 13, 25.)

Bude mi pečovati o to mezi Vámi, aby sv. evangelium všude horlivě se hlásalo, tak jak toho kde vyžadují schopnosti oveček; též, aby lidu křesťanskému všudy posluhovalo se svátostmi v lásce a s ochotností, tak aby všickni věřili a věřice z pokladu církve brali spasení. Buďte mi při tom ku pomoci, a to můžete mnohým způsobem, k. p. když roztouženým srdcem budete chvátati tam, kde Bůh skrze své sluhy mluví k Vám s místa posvátného. I slyšte uctivě ty nebeské pravdy, slyšte je jako z úst Božích; nebo kdo kazatele slyší, slyší samého Boha, jelikož Bůh učí a napomíná skrze něho. Chovejte v srdci slovo Boží, jako činila matka Páně, a spravujte jim život svůj. Nestyďte se u nohou Krista ukřižovaného scházeti se k slyšení jeho slova, bytbyste i sebe větších schopností měli, a bytbyste sebe více učení a moudří byli. Tajemství Božích i nejbystřejší rozum ještě nepostihl, a co Bůh zjevil, to poznávati, to zachovávatí má každý člověk bez rozdílu věku, pohlaví a stavu, chce-li býti spasen. Mějte ale i dítky i ostatní domácí své k tomu, aby rádi chodili na kázání i na křesťanské cvičení; netrpte toho, by kdo přebýval pod Vaší střechou, jenžby se vyhýbal místu, kde se hlásá království Boží. Tím více pak chraňte se, byste nikomu z nich sami nepřekáželi v navštěvování chrámu Božího. Tím byste si uvalili vinu, těžkou vinu na duši a kletbu na své zboží pozemské. Kdo Vámi sveden anebo přinucen nevšímá si přikázání Božích a církevních, a proto nebývá na službách Božích v den nedělní a sváteční, zdaž ten věrně vykoná i nepozorován, co jste mu ve svém vlastním prospěchu rozkázali? Kdo Vaší vinou v náboženské stránce byv zanedbán má svědomí tupé, hluché a němé, zdaž ten věrnější bude Vám, nežli Bohu, svědomitější ve věcech Vašich, než ve věcech Božích? Jestliže v životě Vašem nejeví se nic křesťanského, chováte-li se naskrz jako odpadlíci od víry, nedbajíce svaté služby jeho, kterak lze Vám pak nadíti se, že ti, kdož jsou v službě Vaší, budou Vám sloužiti s vytrvalostí nezlomnou? Kdo není věren Bohu, nebývá věren také člověku, a proto nesvádějte nikoho k nevěrnosti k Bohu, chcete-li, aby zachována

byla věrnost Vám a domu Vašemu. Přijímejte sami pilně i hodně sv. svátosti; jimi dává se nám milost Boží hojná a velice potřebná k zasloužení věčného života. Jako tělu, aby nabylo síly, třeba pokrmu: tak jest i duši třeba nebeského posvěcení, nemá-li hynouti, a vzíti zkázu hladem duchovním. Protož praví Pán: Amen, amen pravím vám, nebudete-li jísti těla Syna člověka, a píti jeho krve, nebudete míti v sobě života (Jan. 6, 54.) — totiž života milosti. Nejmilejší, nevejdete-li v jednotu se svým Spasitelem, pramenem všechných milostí, nebudete-li častým přijímáním svátostí vázati s radostí z jeho studnice (Isai. 12, 3.), a z plnosti jeho bráti milost nad milost (Jan 1, 16.), uschne duše Vaše jako ratoolest ulomená od kmene a neponesete ovoce (Jan 15, 4, 6.) pro život věčný. Nečiňte jako osvětáři našeho věku, kteří se domnívají, že jim není třeba skutků pobožnosti, a jímžto se zdá býti jednostejné, ať člověk věří cokoli, jen když živ jsa počestně činí dobře. Neboť vezte, abychom činili, co pravé a dobré před Bohem a před lidmi, k tomu již nám třeba jest pravé víry; a jen to jest skutečně dobré, co se koná tak, jak učí pravá víra; a jestliže bludně, chybně věříme, budeme jistě brzy i činiti chybně; a stane-li se toto vlastní vinou naší, nebudeme míti dílu v losu čili dědictví svatých. (Kolos. 1, 12.) Nejmilejší, nedávejte sluchu těm, kdož říkají, že jest víra jako víra. Jestliže nic nezáleží na víře, proč tedy Pán pro věc tak malou ceny dal život svůj na kříži? nač poslal své apoštoly jako beránky mezi vlky, nač velel jim, aby raději položili život svůj, než aby odřekli se hlásati jeho učení? proč věrné své vyznavače po více než tři sta let vydával mukám přehrozným? Je-li jednostejné, co kdo věří, proč v příčině víry k pohanskému setníkovi Korneliovi, jenž byl muž počestný, činící mnoho dobrého, Bůh poslal anděla svého, — proč zvláštním viděním poučil apoštola Petra, co by činiti měl, aby týž Kornelius k církvi byl přivtělen?

Budeť mi také mezi Vámi pečovati o ty, kdož neslyší církve a tudíž také neslyší Boha; by i oni se obrátili a matce církvi byli navraceni. Buďte mi v tom nápomocni; můžete mi v tom přispěti nejdním způsobem; k. p. když sami církevních přikázání přísně šetřiti, i jiných k tomu budete vzbuzovati, též když nikomu nedáte příčiny, by přestupoval zákonů

církevních. Neužívejte k zlému slov Páně, jenž praví: „Ne co vchází v ústa, poskvřňuje člověka, ale co jde ze srdce.“ (Mat. 15, 11. 18.)

Ovšem pokrm požitý neposkvřňuje člověka, jeho duši i srdce, ale neposlušnost k církvi — ta poskvřňuje, když kdo proti nařízení církve požívá pokrmu. Pán sám velel církve poslouchati, a kdoby ji neuposlechl, jest dle slov Páně jako pohan a publikán. (Mat. 18, 16.) Proto, Nejmilejší, kdykoli církev něco poroučí, tu Bůh sám mluví skrze ni; v církvi nás vede Bůh cestou spasení. Kdo tedy církvi se protiví, staví se na odpor samému Bohu.

A žádá snad církev příliš mnoho? Lékařové sami uznávají, že neškodí, nýbrž že prospěšno jest tělu; co žádá církev stran postu, avšak mnohem více to prospívá duši; nebo kdykoli něco hříšného Vás pokouší aneb Vám lahodí, kterak dovedete sobě odepřítí toho, nevidíte-li se v přemáhání, v zapírání sebe samých? Kterak dovedete porážeti lákání světa, neuznáváte-li hranic a mezí, které Vám položila vůle vyšší?

Ukolem mým mezi Vámi bude, k tomu míti zřetel, aby se budila a vždy zachovala účinná láska k bližnímu u zámožných a trpělivost u potřebných a chudých, aby bratrsky jedni druhým sloužíce sobě vespolek pomáhali k vezdejšímu blahobytu i k blaženosti trvající na věky. A můžete to rozličně jedni i druzí; vy nuzní na př. když zámožným bratrům svým věrně a poctivě služby konáte, když jste vděční za přijatá dobrodíní, když s tím, co máte, opatrně a šetrně nakládáte a nijaké ctné práce se neštítíte, počestně dobývající si chleba vezdejšího; Vy zámožní ale, když o chudé, jižto pro Vás pracují, jako o své bratři pečujete, jich v nouzi neopouštíte, o jejich tělesné a duchovní potřeby otcovsky dbáte, povzbuzující je zároveň vlastním příkladem k střídmosti i k pilnosti i k bázni Boží. Nečňte jim plnění toho ne snadné, co Vám jsou povinni, toť by ani Vám ani jim nebylo pramenem požehnání.

Péči mojí bude mezi Vámi, aby v rodinách budilo se křesťanské smýšlení, aby věřící obětovnější byli k Bohu i bližnímu, též aby srdce jejich víc a více neslo se k tomu, co jest šlechetné, dobré a krásné, tak aby pospolu všickni co dítky Páně zdárně vzrůstali v jeho království svaté na zemi, a dospívali a vesměs posvěcovali se pro nebe. Pospěšte mi i v tom na pomoc; lzet Vám to na mnohý způsob. Vzda-

lujte se na př. sami všeho, což jest neslušné a ohavné a hříšné; pěstujte v sobě i v srdcích vašinců oblibu všeho toho, co ušlechťuje, zdobí a posvěcuje člověka; naopak zase, pokud jen stačí moc a síla Vaše, netrpte nijakého svévolí ani v obydlí svém, ani v obci, ani v okolí.

Mou snahou, mým usilováním to bude, abyste nejjasnějšímu zeměpánu oddání byli stálou, nezlomnou věrností, aby se zachovalo poslušensství vrchnostem, aby byl mír a svornost po veškeré vlasti, tak aby chom mohli pokojně hleděti toho, což by sloužilo ke zdaru otčiny i k spáse naší. Pomáhejtež mi v tom, Nejmilejší, lze Vám to rozličně. Straňte se k. př. míst, kde se nebudí, netuží věrnost povinná veliké řiši rakouské a vznešenému panovníku našemu; neobcujte mimo nutnou potřebu s osobami, o nichžto víte, že té věrnosti neznají; ať jste z kteréhokoliv kmene, kterékoli národnosti, mějtež pokoj s národem druhým, osvědčující mu lásku nelíčenou a dle rozkazu Páně nečiníce jemu, co nechcete, aby on činil Vám. Vždyť nás učí sv. víra, že členové všech kmenů a národů jsou dítkami Božími a vespolek bratřími, bratřím pak sluší ovšem rozvaha, mírumilovnost, přívětivost a láska v pospolitém obcování. Všickni národové zvou Boha otcem a jím posvěcení mají zároveň s Vámi podílu v domovině nebeské, již utrpením svým jim zjednal Spasitel. Ano, Nejmilejší, lásku bratrskou mějte i k národům a netoliko k jednotlivcům; láska k bližnímu jest také pravidlem obcování mezi celými národy.

Mou úlohou bude konečně mezi Vámi, abych Vaše duchovenstvo v díle Vašeho posvěcení vedl a řídil, staraje se zároveň, aby těm, kdož nezřídka s nebezpečím svého zdraví a života obstarávají duchovní potřeby Vaše, nebylo třeba tesklivě pečovati o vlastní potřeby vezdejší; bylot by to zajisté jen na ujmu duší Vašich, kdyby srdce jejich bylo starostmi obtíženo a rozděleno. Buďte mi také v tom nápomocni: ctěte kněží svých; važte si jich jakožto otců a pastýřů; slyšte hlasu jejich; hleďte prostřednictvím jejich smíření s Bohem; čňte za ně modlitby a rádi jim pomáhejte v časných potřebách. Poněvadž Vám nebeské statky rozdávají, duchovní věci rozsívají, veliká-lit věc jest, berou-li částku z Vašich věcí tělesných (1. Korint. 9, 11.), jakýžto máte z Božího požehnání? Usnadňujte jim úřad jejich, aby s radostí bděli nad Vámi, a ne se stýskáním;

neboť to by Vám nebylo užitečné.“ (Žid. 13. 17.)

A nyní končím toto své pozdravení, tato první slova k Vám, milým ovečkám stáde Božího, kteréž mi svěřeno od Pána. Slovy prostými mluvil jsem k Vám, mluvil jsem ze srdce. Nepodávám dalších naučení; neboť můj v Pánu odpočívající předchůdce Augustin Bartoloměj podle dané sobě moudrosti psával Vám obsírně (II. Petr. 3, 15.) o věcech, jakých věděti a uvažovati třeba za příčinou spasení. Otětež jej i v hrobě, zachovávající jeho učení, onot jest také mým učením; slychejte rádi také mne, jenž jsem nástupcem jeho. Modlete se za mne, aby mi Pán dal té milosti, by Vám skrze mne a mně skrze Vás dostalo se jedenkrát u něho smilování.

Milost Pána našeho Ježíše Krista budí se všemi Vámi. Amen. (II. Thesal. 3, 18.) Těmito slovy udílím Vám z plnosti srdce první své biskupské požehnání.

Dáno v biskupském sídle v Litoměřicích dne 15. dub. 1866. Augustin Pavel, biskup.

Ku slavnosti

dosednutí na stolec biskupský

Jeho Milosti

Augustina Pavla Váhaly,

biskupa Litoměřického, dne 15. dubna 1866.

Od východu, kde Pán trpěl, umřel,
vzešlo slunce všemu národu. —

Od východu světlo spasné uzřel
naš lid — vděčen za to Methodu. —

Nemřil-li Method do Čech kroků,
mřil jistě tamo snahou svou,
protož víc než od tisíce roků
svazek víže srdce s Moravou.

S Moravou, kde stával Betlém druhý,
zkaď se víry záře šířila.

Z družné Moravy aj v Labské luhy
Apoštola Pán nám vysílá.

K svatodómu nade Labe valně
spěchá druhý biskup Augustin. —
Vyjasnívá Sion oko žalné,
zří zas jasněj v budoucnosti klín.

Berlu zlatou o důvěru — lásku
k ovčím vrchní pastýř podpírá,
jemnou, pevnou jme se vítí pásku,
skvosty srdce svého otvírá.

K širým poztraje ku osadám,
spasnými vypraven sítěmi,
volá: Šťastny viděti Vás žádám,
šťastny na věčnosti — na zemi!*)

*) Slova z past. listu nového p. biskupa.

Rád by pevně stánky štěstí stavěl,
by v nich bezpečně žil vsáky syn.
Rukojemstvím bude jméno: PAVEL,
dvakrát drahé jméno: AUGUSTIN! —

Vítej, Pastýři a Otče drahý!
Pokorně Ti jdeme všickni vstříc.
Vzchází den nám jasný, mírubláhý,
an v Tvou mírujasnou zříme líc.

Těsně řaditi se chcem' kol Tebe;
vímeť, že čím svazek pevnější,
nás tím spíše s Tebou v jasné nebe
přijme Kristus, Pastýř nejvyšší.

Křesťanství a chudina.

(Pokračování.)

II. Jistě jste už zvědaví, kteraký jest ten prostředek křesťanstvím navrhovaný na rozluštění záhady, k jejimuž rozebrání veškeré jiné, sebe důmyslnější soustavy a pokusy nestačnými býti se prokazují, nemějící příšernou Sfyxi, v podobě chudinství se ukazující, na překot přivéstí.

Křesťanství však k rozluštění záhady té nemá jiného prostředku, než sebe samo, t. j. své působení na srdce lidí i společností, dechem jeho nadechnutých; vliv, jenž ač pomalu přichází, účinkuje bezpečně. — Křesťanství nevymýšlí na potlačení bídy prostředků bezprostředně a ihned uzdravujících, netváří se, jakoby podávalo léků neomylných na ukojení vši žízně, k nasycení všeho hladu, vykořenění veškeré chudoby a na uskutečnění všeobecného blahobytu. To ostatně ani není předním a hlavním jeho úkolem. Přináší především skrálovstvím Božím majetek nadpřirozený, řkouc národům: „Hleďte nejprve království Božího a spravedlnosti jeho a toto všechno bude vám přidáno;“ utvořuje v nás tedy zvolna ale s prospěchem neklamným království Boží, království pravdy a spravedlnosti, království krásy a svatosti mravní, v němž vyrůstající mírný lesk a skromná, na málu přestávající potřeba stává se pravým blahobytem. Vyvodí účinek ten bez ouzkostlivého rozpočítávání, bez hlučných a zvukných slov, vnitřní silou dogmatické a morální své nauky.

Nebylo by nesnadno ukázati, kterak že křesťanský duch působí přímo proti rozličným našeho chudinství příčinám, naznačeným hned na počátku této úvahy. Rostoucí opouštění venkova a hromadění dělníků v městech velkých; zanedbávání díla u krbu domácího a soustředování práce v dílnách rozlehlých; větší vždy odcizování

dělníka od pána a dělníků mezi sebou; pohoršivé obojího pohlaví v jednom a témž závodu obcování, odkud na stranách obou povstává nakažlivá převrácenost mravů; posilání dětí na zkažený, ducha i tělo umorující vzduch; přílišné rozdělování a rozdrobování práce, které člověka činí strojem bezdušným, vedouc ho k duchovní ztupělosti a skrz ni ve mravní a hmotnou bídu: všecky tyto příčiny, zhoršující neduh ten lidské společnosti, více méně umenšují se křesťanstvím, zjevným jich všech nepřitelem, kterém nemohouc ihned potříti nebezpečí, co na době naší jako lpěti se zdají, volným svým na dělnictvo působením uklidí je aspoň z většího dílu.

Pořádkem se bera nyní opácným začnu s pramenem pochodicím ze srdce lidu samého. Křesťanství je onou svrchovanou mocí, která uměje veskrz vládnouti duši i srdcem lidu dělnického, zamezuje neřesti, jenž bídu činívají nekonečnou, a vznik dává ctnostem, které vodi ku blahobytu. Nikdo, ať víra jeho se opírá o jakékoli vyznání, ať chodí za jakýmkoli praporem filosofickým neb společenským, nemůže zamítnouti rozluštění naší otázky takového, jaké činí křesťanství. Povrhovati jeho na duši lidu působením byloby jako chtít povrhovati jeho z otroctví vysvoboditelem a stužovati jeho nevolnost.

Či nebývá mravní sešlost a skleslost lidu dělnického největší a nejhlubší příčinou jeho ochuzení? Nasvědčujíc tomu pověděni, učiněná od mužů, jimž soud ten přísluší, a všickni v tom se srovnávají, že zde propast se klene nad propastí, pod propastí bídý hmotné propast bídý mravní. Patrné, že, aby druhá zmizela, musí dříve nebyti první; pokud trvá jedna z nich, nejen že i druhá se šklebiti nepřestane, ale nad to i zvětší a zhloubí se. Kdo zapře, že na prvním místě sluší rozřešiti každému (národnímu) hospodářství, ač všímá-li si lidu a jeho nouze, tuto záhadnou otázku: Co učiniti, aby v duši dělnictva zasypala se prohlubeň mravní zpukřelosti, odkud, každému na postrach, vychází vždy ohyzdnější obluda pauperismu? Úloha ta vidí se mi býti v té míře rozhodnou, že jest se věru co diviti, kterak lidé moudří a rozumní, nerozhodnuvše dříve této, hned do jiné se dávají.

Netoužím na ty, kdo odbývají pousmáním otázku tu bez mála životní, nemoha jim pověděti jiného nic, leč že k větší s lidem lítosti mne navádějí; ale spodivením jest, že lidé jinak vzácní i pro svou ná-

rodního hospodářství znalosti s lidem chudým soustrast, motají a trmácejí se s otázkami vedlejšími a podřízenými, o záhadu, s níž sluší se obíratí na prvním místě, ani nechtíce zavaditi.

Je-li ale vyplenění neřesti a oživení ctnosti v duši lidské po vyznání všech potřebou nejpilnější, kde jest ona náboženská moc tolik silná, aby vykonala opravdově opravu či případněji-li se praví, zpřetvoření mravní lidu pracujícího? Či jest náboženství nad křesťanské mocnějšího v potlačování nepravosti a ve tvoření ctností? Takové-li kde je, byt bylo pro ně jíti až na konec světa, ať přivolá se, aby počale hojiti malomocenství věku devatenáctého! Či jest tím náboženství, jaké snesli a složili Buddha, Konfutius, Zoroaster a Mahomed? Aneb, abychom nehledali vzdálených tvůrců náboženství a opravovatelů mravů, je tím náboženství, jaké vychvaloval Fourier, Saint-Simon, P. Enfantin? Takováto náboženství včera vyšlehlá, dnes již splasklá, ne-li dokonce uhaslá, nad pochybnost osvědčila neprospěšnost svou v mravní nápravě dělnictva, zanechavše jedno jen ze svého skladu poučení, jehož smutným obsahem je zapírání mravnosti samé; zanechavše nemravnost dogmatickou a z ní vyplývající nemravnost praktickou. Pohazující křesťanstvím stavěla se, jakoby zastati ho mohla, kdežto mravouky jejích lekalo by se i samo pohanstvo.

Náboženství křesťanské a zvláště církev katolická, tyť jsou původem mravů libých a svatých. Přerozkošné ovoce ctnosti a svatosti, učením tím narostlé, milým jest všem věkům a všem myslitelům, a i neupřímní, co na oko ho zapírají, jsou jeho sobě vědomi. Nejde tu o nějaké teprv dokazování a pracné pravdy se dodělávání a temných hádanek rozlušťování: na slunce je zde hleděti, a běda těm, jenž oči a srdce majíce znemocnělé, nemohou sněsti paprsků zářivých, ale libých. Kdo tedy s lidem se stýkaje bližší má k jeho duši přístup, nechat dá vnikati v atmosféru (obor vzdušný), kde neřest vydychuje neřest, skvělému a jasnému paprsku náboženství křesťanského, chovajícího v sobě světlo, lásku a svatost co zárodek všech ctností, které, postavující se na místo nešlechtnosti, zrůst a velikost dávají kapitálu blahonosnému.

Podstata křesťanské ctnosti bez odporu v tom se obsahuje, že kdo v pravdě ji vykonává, sám sebou pevně umí vládnouti. Původce náboženství toho přední

důraz položil na mírnění žádostivosti a skrocování vášni, jediné to vítězství nad přílišnou potřebavostí a uživavostí, která co den stráví denní výdělek i sebe příznivější dělníka svodí, že snad požitky vícejší zítra se jemu zvrhne v bídu.

Zatím, buď jaké buď působení křesťanství na mravnost chudých a dělníků, neuklidí se záhadný pauperismus, nenese-li se učení to zároveň i v srdce *boháčů*; neb, jak na jisto postaveno, je-li nemravnost chudých prvním pramenem zbláznělosti jejich, druhým pramenem je nemravnost *boháčů*, a tu rovně třeba uklizovati. Nedo-statek ctnosti a křesťanskosti mezi zámožnými tytéž nedostatky i mezi chudými za sebou vodi, nevěřícími je čině a pomravní skleslosti i časný jeho blahobyt kazí a ničí. A byt by i, což ovšem nikterak není pravda, křesťanskost bohatci neužitečnou zdála se býti, svrchovaný užitek přináší chudému, svým na něho účinkováním znamenitý statek jemu skládajíc.

Kterak prospěch ten se stává? ptáte se. Tím, odpovídám, že umí křesťanství mírniti a krotiti v novověkých, nad bohatstvím vládnoucích podnikatelích přílišnou a nad míru. nesnadno zdržovanou touhu po zámožnosti takové, která k slabému nelitostně se majíc, ukrutně ho utiskuje. — Křesťanství samo zadržuje a zavrhuje těmto ve světě finančním téměř králům rozpočty sobecké a podnikání lupičská, jimž na obrátku sobě zakládají bez potu a bez mozolů nesmírný statek na nesmírné bídě. Uvážení toto, se stanoviska všeobecného blahobytu jsouc činěno, nabývá přelíké důležitosti v zájmech hospodářských; nebo, ať nikdo v tom se nemýlí, takovéto bezmezné sobě nadhánění a snášení jmění čím výše a výše se vypíná, tím větší a hroznější prázdnotou dole straší, na způsob stroje, jenž odnímaje zvířátku uzavřenému potřebný k dýchání vzduch, nelitostně o život je připravuje.

A jakých prostředků máte k zmírnění této závratné v nabývání jmění na bídu tak úrodného rozhoupalosti, s jejíž prudkostí zároveň nese se pauperismus? Chtějice ji zastaviti, přivoláte snad zákon poctivosti a spravedlnosti? A což, jestliže báječná tato zámožnost nescházela ani poctivosti ani spravedlnosti? Jestliže ohromné takové jmění volně se ubíralo dráhou nezlomné slušnosti, neseno jsouc a urychlováno onou silou žádostivosti a onou parou chtivosti, která, ač snad zločinem je před soudnou stolicí lásky, spravedlnosti

se nezdá ani dost málo trestuhodnou? Či postavíte, abyste krok ten rychlý nějak zdrželi, hradbu nějakou před ně a jako míru nad jeho hlavou, řkouce: Nyní již ani o krok dál ani výš! A zaženete-li jako nerozumnou zvěř mezi nikterak nepřekročitelné hradby bouřlivé tyto žádosti a závesíte-li závaží na ně, k zemi je skloňující, kam poděje se svoboda? A svoboda-li zmizí, co bude z příčinlivosti? a bez této, co stane se s pokrokem ve světě hospodářském? —

Pryč tedy s takovými ohradami a závažím takovým: nebyly by leč jako despotismus postavený naproti tyranství; zde není než jedna uзда, která může a dovede krotiti a mírniti dychtivost onu divokou, a uzdou tou je slovo *evangelické*, přijímané učeníkem upřímným a evangeliu podrobeným. Zde právě na evangelium svém místě slova Páně, slova, ač z úst lásky vycházejíce, tolik hrozná, slušně mohou býti připomínána, aby mocí svou polekala a zarázila krutost *boháčů* a zepřela se zotročování chudých. „Běda vám, *boháci* . . .“ Běda vám, kdož vystavujete nad hromadami rozbořením stavení přeskvostná a lesklostí svou bídě se posmívající! Běda vám, kteří žádné lítosti se skličeností chudého nemajíce, i z této jeho zbláznělosti zisku vybíráti a vydíráti se neostýcháte, abyste ještě chudším jej učinivše, navždy ho odsoudili k bídě, tomuto, jak již praveno, pozemskému peklu! Běda vám, kteříž shrnujíce, na škodu a ujmu všem, zisky ohromné, ruku svou podáváte na činění smluv mrzkých, jimž zámožnost se zámožností a bohatství s bohatstvím umlouvají spolek na ten zpropadený konec, aby z nenadání na klesání přivádějice cenu práce aneb zvyšující cenu výživy urychlili stoupání chudiny, rozmáhajíce i počet bídačů i bídu jejich! Nikdy *boháč*, je-li vychován ve škole Krista Boha, slyší-li zaznívati hrozbu tu tak hroznou mezi laskavými jeho slovy, nikdy umluv takovýchto nešlechterných činiti nebude, jichž arcit spravedlnost lidská zasáhnouti nemůže a nechce, ale hlas pravdy právem je prohlašuje za bezectné (*infames*); následujet odtud jistojistě velikého množství, ne-li všeho lidu, pád veliký, a to — pro zisk jen několika lidí!

Z evangelia však v srdci *boháče* křesťanského nepochodí chudému toliko ta východa, že skrocuje v onom nemírnou po jmění shánivost, ale učení to božské i jiný účinek vyvodí: zavírajíc srdce *boháčovo* žádostivosti, otvírá je štědrosti, a svírajíc

vášnivou statků chtivost, nakloňuje ho milostivostí k chudým; zochabujíc pružnou a prudkou sobeckost, tento tolikrát bídý původ, vznikati dává hlubokým pramenům, odkud vyroňují se na chudé tolikrát dobrodiní. Tou příčinou činí křesťanství zámožnost dobročinnou, která ráda k tomu se nosí, aby ztišila žízeň, nasýtila hlad a nahradila všeliký nedostatek; štědrým činí bohatství, které pak vylévá se v pramenech hojných, jako voda na výšíně shromažďovaná a nadřezovaná, ne aby tam se kazila a vysychala, ale přiměřeně aby rozvedla se po celém prahnoucím místě.

Kdyby mi bylo lze podrobněji ve světě jasném ukázati všecka ona štědrá a hojná dobrodiní, velikému počtu bídých a nuzných z lásky křesťanské udělovaná, všecky ony ústavy, jakých tato láska nastavěla ve prospěch všeobecný: jak užasla by duše vaše nad viděním zobrazujícím vám obrazem co nejtklivějším a nejvýznamnějším nadpřirozenou silu Božské té lásky, která podobně paprskům slunečním ke stvoření každému se chýlí a kloní. Kdyby bylo lze vypočísti vám jen jako na ukazku všechny kláštery, všechny ústavy lásky křesťanské na podporu bídý všelikeré, všechny po celém světě založené fary a biskupství, všechny chudým z lásky nasbírané fondy, všechny křesťanstvím založené školy i učení vysoká, a kdyby pomyslili jste sobě, že všechno to bez mála dobrovolnými dary a příspěvky sneslo a učinilo se: jakého smýšlení nabyli byste o životní síle náboženství křesťanského!

Svatým tímto divadlem unešení poznali byste, proč jsem řekl, že křesťanství jest láska, jenž se obrací s dobrodiním svým k nuzáku každému; porozuměli byste, proč že, mohouce mezi křesťany nalezati chudých, chudinství či pauperismu ve tvaru ztuhlém nenalezli byste; porozuměli byste, proč za věků křesťanských ukazovati se může bída, ohyzdná bída, co ukaz jen jako náhodný a dočasný, nikdy ale co stav pravidelný, trvanlivý a ustavičný, jak vidíme ji ukazovati se nyní z prostřed vzrostlé novověké nádhery; srozuměli byste, proč prostředkem nejvydatnějším na zhojování chudinství, jindy ani nevidaného a neslýchaného, nyní ale lesklou tvář našeho zámožnictví tolik zohyzďujícího, jest vliv křesťanský a působení křesťanské, skládající v srdcích boháčů takové poklady lásky, z nichž štědrá ruka bídě všelikeré podává pomoc a úlevu.

Vím, a Bůh chraň mne, abych zaml-

čoval, že bývají boháčové, kteří, ač křesťanstvím ani tknutí nebyli a z učení jeho ani písmenka neznají: v srdci svém, přirozeností takřka křesťanském, chovají vrozenou a překypující dobrotivost i štědrost. Upřímně však vyznejme: Boháči, jenž mají lásku takovou, aniž by měli víry, výminkou bývají, ne pravidlem; tak valně je u většiny lidí srdce přirozenou sobeckostí napuštěno a nakaženo, kdežto u lidí, tknutých a proniknutých upřímným a hlubokým křesťanstvím, láska štědrá bývá pravidlem, ne výminkou. Nikdo není s to pojmenovati nám z doby pohanství starověkého ani jednoho ústavu na mírnění nezměrného bídnictví neb na uvolňování nevolníků a otroků; a nad to, ve veškerých spisovatelích pohanských nenalezeno ani zmínky o tom, že by aspoň vědomí takovéto činnosti kdy bylo bývalo. Toté mezera velmi významná a znamenitá. Péče o nuzné zdobí křesťanství a církev. Náš humanismus může péčí tou poněkud se řídit, a však, co jím stvořuje se, bídou vždycky ostane toliko karikaturou této křesťanské činnosti.

I dnes ještě jsou domy, kde spolu přebývá křesťanství a bohatství, zámožnost i ctnost; tyto příbytky, obydlím jsouce i chudému, podobají se veřejným studnicím, kam žízeň každá může jíti se napojit. A nechá-li mnohý „svobodomyslný“ lidumil a od věřejška zbohatlý, hladem moriti ty, co vzdělali jemu statky a snesli bohatství: hodný a štědrý dědic jmění křesťanského i myslí křesťanské práci dává jedním, pomoc druhým, všem pak blahobyť.

Svírá se tedy chtivost pohánějící ku spožívání blahobytu bratrského a za tou štědrost vzniká, majíc k tomu, aby majitel se sděloval s tím, jenž nemá: ten jest účinek, jež křesťanství vyvodí v srdci zámožných; ten je prostředek, jehož podává bez hluku a přílišného napínání ze srdce, otevřeného Kristem samým, na zhojení rány rozžírající naší společnost.

Účinky tyto dva, vykonané silou křesťanskou, třetí přivádějí za sebou: *sblížování* vlivné a laskavé boháče s chudým, umenšování smutné mezi nimi rozstouplosti a cizosti, která udržuje majitele statků a otroky bídý: co dva nepřátelské tábory v značné od sebe vzdálenosti a oddělenosti žalostné, jenž uprostřed nás mešká co ustavičné nebezpečí. S křesťanstvím, ovládajícím svrchovaně srdcem zámožných i srdcem chudých, oddělenost tato co stav všeobecný obstatí nemůže; mezi oběma děje

se na srdci téhož Krista, jednoho to nás všech středu, sjednocování dobrodiním laskavým na jedné, uznalosti a vděčnosti na druhé straně: člověčenstvo pak šťastné vůbec a vesměs, prospěvovati může nad zasypanou propastí bídy a chudinství chvalozpěv pokoje a bratrství.

Tak křesťanství přímo a vítězně potírá dvě veliké příčiny, které zároveň a vespolek sebe zmocňující vyplozují a ustavičným čini chudinství, *znenmavnělost nuzných a soběčnost boháčů*. Jest třetí ještě veliký pramen, ježž naznačili jsme též co kolébku pauperismu v národech evropských: zrušení ústavů, zakládaných ve prospěch a na ochranu chudých, — *klášterů a řeholí*.
(Dokončení.)

Tři listy o sv. Janu Nepomuckém.

Odpověď páně Zapově Česko-moravské Kronice.

(Dokončení.)

III.

Po vypravování tohoto sporu r. 1393 a Janova hrozného usmrcení vypravuje Kronika teprv předešlý život *tohoto generalního vikáře Jana z Pomuku*, jak jej našla v Naučeném slovníku od T-ka, ovšem že zkrácený, dodávajíc k němu: „Tělo utopeného doktora Johánka bylo pochováno v chrámě u sv. Víta v chodbě za velkým oltářem. I podotýká starý kronikář, že „na jeho hrobě kříž a jméno jeho vytesali, na kterýžto hrob potom každý nerad stoupal,“ načež však poznamenal toto: „*Nesmí se tento Jan z Pomuku míchat se sv. Janem Nep., kterýž byl dle pověsti* (Tk v N. Sl. pravi: dle zbožné starodávné) kanovníkem Pražským a utopen *prý* jest pro zamlčenou zpověď královny Johanny. Legendu o něm sestavili podle starých podání spisovatelé v 16. a 17. století, a r. 1729 byl za svatého v Římě vyhlášen.“

Pan Zap tedy vyložil sobě slova v Naučeném Slovníku u života sv. Jana Nepom. „Srovnej Jana z Pomuku, generalního vikáře život“ tamž čís. 24. slovy určitými: „*Nesmí se míchat jeden tento Jan s druhým,*“ a nepřiložil k tomu ani jednoho důvodu. My tedy tuto podáváme vědecký a kriticko-historický rozbor této věci s důvody a svědectvími, nesouhlasíce nikterak s p. Zapovou Česko-moravskou Kronikou.

Proč se nesmí tito dva Janové míchat?

1. či proto, že byli snad skutečně dva, jeden z Pomuku, generalní vikář, utopený r. 1393 pro potvrzení Kladrubského opata, a druhý Jan z Nepomuku, utopený r. 1383,

kanovník, pro zpověď královninu? jak to vypravuje poprvé v historii České Hájek, o němž Palacký dí, že s neslýchanou nestoudností vymýšlel a do podrobná i líčil dle zdání svého často i příběhy nebývalé, ač až do Dobnera okolo r. 1784 neobmezené důvěry a věrohodnosti v Čechách požíval? anebo jak to r. 1790 ovšem zase tvrdil Pubička z přílišné ač liché úzkostlivosti, aby nezavádil o životopis církevní při kanonisaci, a tím vážnost Říma snad neumenšil, jelikož i v něm brán ohled na mylné vypravování Hájkovo a Balbinovo, nebo žaloba arcibiskupova až do roku 1752 vůbec byla neznámá;

2. anebo snad proto se nesmí míchat, že *snad byl jenom jeden Jan z Pomuku* a sice ten generalní vikář pro Kladruby utopený 1393, kdežto to ostatní o zpovědníku jest vymyšlená *bájka od katolíků* k uhájení katolické zpovědi (jak Steinsberg myslil), zvlášť proti reformátorům (jak Ad. Menzel napsal), an katolíci místo pravého zpovědníka královny mistra Husa do kalendáře vepsali Jana z Pomuku (jak Abel myslí), ač nikdy žádný Jan Nep. zpovědník na světě nebyl (Schneller). Anebo vlastně je oboji tento náhled mylný, a jediné pravý snad je

3. *třetí náhled historický*, ježž zastával učený historik Dobner, ježž po něm schválil Palacký a jehož se drží bohoslovci vůbec, ano i nové Proprium Bohemiae 1865, z Říma potvrzené, vynechavši s dobrým úspěchem ve starém textu r. 1383 a jméno královny bez ublížení autoritě římské.

1. Co se týče *prvního* náhledu, že byli dva Janové z Nepomuku, díváme se

a) že *neví o tom žádný dějepisec a kronikář český až do Hájka* *bájkáře*, že by byli bývali dva Janové, ale naopak všickni, kteří se zmiňují o Janovi Nepomuckém, mluví buď jenom o gener. vikáři pro Kladruby, anebo zas o zpovědníku pro mlčenlivost utopeném. Hájek teprv vynášel nový omyl ten, nevěda si totiž v nesoudnosti své lehkomyšlné srovnati rozličnosti, ježž četl neb slyšel, udělal si (jak dokládá Dobner), z toho dvě osoby, přísady i rok rozličený a rozličené příčiny smrti. Nevěříme ovšem, že by se chtěl p. Zap toho náhledu Hájkova snad držeti, nebera ohled na cenu jeho historickou a neohlížeje se na úvahu v té věci soudného Dobnera a strážlivého Palackého, ježž *zprostředkující návrh podali*, že byl jen jeden Jan generalní vikář a spolu zpovědník, a zatajená zpověď královny Žofie nevěrnému králi že byla *vlastní příčina*, a

potvrzený opat Kladrubský jen *vítanou veřejnou záminkou*, aby se na něm pomstil r. 1393*).

b) Když byli dva Janové a byli oba přece kanovníky Pražskými, divíme se, že o tom neví nic *rejstříky kapituly Pražské*, ježby přece své dva kanovníky téhož jména zaznamenány měly? A tím divnější je to, že o tom neví ničeho úřední „*Libri erectionum a confirmationum*“ čili knihy o založení nových hodností církevních a potvrzení všelikých kněží na hodnosti duchovní, ač se pořádně dle let vedly, a ač v nich generalní vikář Jan z Pomuku řádně zapsán jest. —

c) Ano tím divnější by to byla věc, proč by arcibiskup Jan, který přece tolik *žalob* (a i „*maličkostí*“) na krále Václava pronášel, v oně žalobě z roku 1393 nebyl uvedl taky ten skutek králův, že mu již před 10 roky (1383) též jednoho kanovníka utopil, a to pro neslýchanou posud věc v církvi, t. j. mlčenlivost zpovědní.

d) Ano divné je nám i to, že *Nepomučtí* nehlásili se a nevěděli nikdy nic o dvou Janech, ale že se vždy jen k jednomu hlásili, ač byli by Tito živi bývali v jednom desetiletí?

Z toho již soudný čtenář pozná, že *nelze*, aby dějepyspec nestranný pro 2 Jany se rozhodl.

2. Co se pak týče *druhého náhledu*, že byl jen jeden Jan Nep., a sice ten generalní vikář utopený r. 1393 skrz Kladruby, a vše ostatní o sv. Janu Nep. *zpovědníku* že jest vymyšlená bájka, souhlasíme, že se to hezky poslouchá, leč nemůžeme to za pravdu uznati; nebo

a) jasně a určitě dokládá věrohodný *Židek*, jenž byl doktorem na 5 universitách a od r. 1441 — tedy 48 let po utopení tohoto vikáře — kanovníkem Pražským v *této kapitole*, a který v 30. roce svého kanovníctví, tedy 1471, „*Správoynu*“ svou králi Jiřímu, ač pod obojí tento byl, napsal, že dal Václav *mistra Johanka* skrz *zpověď královny* utopiti, dodává, že potom *vyschla v Praze řeka*, kteréž vyschnutí bylo *jedině roku 1393*, jak svědčí všickni historikové.

A ač nám mnoho dějepisných pramenů v husitské i 30leté válce zmařeno bylo,

zachovali se přece historikové a kronikáři o této době pišící, a ani jeden nepoznamenal, že by *Židek* *mylně* tu věc byl vypravoval a tak katolické zpovědi proti Husitům pomoci zamýšlel.

b) Nebyl-li vůbec *zpovědník* sv. Jan Nep. nikdy na světě, jak možná si vyložit *psychologicky i historicky*, že bez všeho odporu od učenců i od lidu mohla se rozšířiti a opanovati *lež* (utopení skrz zpověď) zaplašivší *pravdu* (utopení *jediného* kanovníka Pražského a generalního vikáře skrz Kladruby) tak pojištěnou a nezvratnou, a jak na základě této *leže ještě před kanonisací jeho* mohla se vyvinouti taková tradice i účta všestranná osobě vymyšlené?

3. Proto tedy *jedině* obстоjí před nestrannou a i sebe přísnější kritikou a uznává se nyní také vůbec od soudných historiků jenom *třetí náhled za pravý*, že byl vlastně jen jeden Jan z Nep., spolu kanovník Pražský a generalní vikář, a tento že byl utopen r. 1393 skrz zpověď královny České (nikoli Johanny, ana tato již roku 1386 zemřela a Václav druhou Žofii z Bavor pojal), *při naskytlé příležitosti potvrzení nového opata v Kladruzech*. Příčiny vedoucí k tomu jsou asi tyto:

a) Již na první pohled zdá se, anižby bylo třeba dalších důvodů, neb jsou jména stejná (Pomuk, Nepomuk), doba stejná (kralování Václavovo), způsob smrti stejný (utopení), že by to *dle tolika stejných okolností jen jedna událost* býti měla, jak i v světské historii často soudiváme. I Dobner a Palacký v tom ohledu zcela souhlasí z této příčiny.

b) Nasvědčuje tomu dále porovnání *historických dat*, čas této smrti určujících. Nebo *Židek* neudáváje číslem rok, praví, že po smrti toho *zpovědníka* vyschla řeka; a hle, tehdejší i pozdější kronikáři souhlasně praví, že to sucho bylo roku 1393; a sice z pozdějších dí tak Kuthen, Lupáč, Veleslavín, Dubravius, Boregh, Pontan a j.

Z *tehdejších* pak vypravuje kronika neznámého z r. 1440 (v *Scriptores rerum*. II. str. 445) a i kronika Lipská od Höflera nalezená, obě k r. 1393 po smrti generalního vikáře, o velikém *suchu*. Z toho tedy již patrné, že, ješto bylo to sucho r. 1393, — a *Židek* praví, že po smrti *zpovědníka*, *druzí* pak, že po smrti generalního vikáře, objevuje se nám jen *jedna událost*, a tudíž *jen jedna*, *jediná osoba*.

c) Podobný důkaz vedeme i s *hroblem* pro tento třetí náhled: Pokračovatel *kroniky Beneše z Hořovic* píše o *generalním*

*) Něco podobného nalézáme u sv. Jana Křtít., nebo *evangelium* vypravuje, že padl ze msty a lsti Herodiady, *Flavius* pak, že jej dal zabít Herodes ze strachu před vážností jeho u lidu. Jedno bylo pohnutka, druhé pak záminka jeho smrti.

vikáři: A jest pochován na hradě Pražském u sv. Václava, tu kde jméno jeho vytesáno jest na kameni a kříž na témž kameni, na kterýžto kříž *podnes nižádný nerad nohama vstoupí*, což uvádí i p. Zap ve své Kronice. — A ejhle, tentýž Hájek, jemuž pan Zap o dvou Janech z Pomuku věří, vypravuje to o sv. Janu Nep. *zpo- vědníku*, tak že by se aspoň zdáti mělo p. Zapovi pravdou býti, že tento hrob byl generalního vikáře a zpovědníka, čili že to byla jen jedna osoba.

d) Ostatně nic nedíme ani o tom, že v žalobě z roku 1393, tedy hned po úmrtí, arcibiskup jmenuje toho Jana generalního vikáře *mučenníkem svatým* a souvěký kaplan jeho r. 1401 v jeho životopise praví, že nalezen jest *zázraky světlými*. A hle, tentýž Hájek, jemuž o 2 osobách p. Zap věří, vypravuje to o nalezení těla sv. Jana Nepom. *zpo- vědníka*, čímž by se zas na jednu jen osobu ukazovalo.

Avšak hlavně 2. námítka proti této totožnosti osob činěny bývají, a sice jedna od odpůrců Říma, druhá pak od jeho přátel; a sice namítají první:

a) že *prý se arcibiskup o zpovědi sám v té žalobě nezmiňuje*. Ale dobře odpověděl již kritický Dobner, že podal arcibiskup papeži proti králi veřejnou *úřední žalobu*, udávaje přechmaty a přestupky Václavovy, jež dokázati mohl *svědky*, což by ovšem se zpovědi bylo nešlo. Nebo bylo to zajisté *tajné* vyzvídání krále na Janovi, a na dotaz papežův mohl by to byl král upříti; *mrtvý Jan* jakož i královna *za živobyť krále* nemohla proti manželci svému svědčiti; ostatně nerozhlašoval to zajisté ani zpovědník ani královna — aby nepadalo *daremné* podezření na nevinnou královnu; nad to pak byla žaloba podána téhož roku po usmrcení Jana, s nímž arcibiskup před posledním skonáním jeho ovšem již nemluvil. Nás k tomu vede aspoň ta okolnost, že dal král Janovi mučenému, když ho nesli na most, do úst dřevo kulaté, aby nemohl snad k doprovázejícím jej ničeho mluvit, jakož i že hned kanovník Židek již o zpovědi mluví, an Václav byl umřel, a královna po smrti jeho se o věci mohla vyjádřiti, vidouc zpovědníka svého již *zázraky oslavovaného*.

b) *Druzí pak z úzkostlivosti namítali, že tím vážnost Říma a úcta sv. Jana mnoho utrpí* — avšak bez příčiny. Nebo dobře sluší rozeznávati životopis od prohlášení za svatého. Řím kanonisoval toho Jana, jehož tělo, nepoškvrněný jazyk nalezl, a na

jehož přimluvu *zázraky* nepopíratelné a očividné se staly (uzdravení Krebsovy a zachránění topící se Hodánkvy) a jenž umučen byl pro zpověď. A to obстоjí před každou nestrannou i sebe přísnější kritikou. Umřel-li o 10 let později — to ve věci nic nemění; nebo známo, že ta žaloba nalezena v archivu teprv po kanonisaci, a sice r. 1752, a že tentýž papež Benedikt XIV., jenž při kanonisaci souvěkých pramenů a Židka se dovolával, sám praví: že volno každému v životopisech svatých nahodilé omyly slušně opravovati.

Pravda Římu nikdy neuškodí — kanonisace zůstane tím *nedotknutá* — nalezenými prameny opravují se v historii vždycky omyly bez urážky.

A proto vším právem smí se tedy nejen míchati, ale *musí se i docela stotožniti* a považovati *jen za jednu osobu* tito dva Janové se stanoviska *historického*. A proto i kritický a ovšem i nestranný Palacký píše: „Zprostředkující náhled Dobnerův podrží zajisté vždycky u *historických kritiků* tu největší vážnost. A tudíž také máme i *dost souvěkých i pozdějších věrohodných pramenů*, po nichž toužil Naučný Slovník, připomínajice žalobu arcibiskupovu, život jeho od kaplana, knihy úřední konfirmační Jana z Pomuku, poctivého a dobře zpraveného Židka a Lipskou kroniku atd., a není tedy *pravý životopis* sv. Jana Nep. vymyšlen a sestaven teprv v 16. a 17. století.

A proto máme to p. Zapovi za zlé, že tak neobeztětně a nepravdivě o této věci promluvil. Víme sice dobře, že není povinen spisovatel *Kroniky pro lid* bádati teprv z pramenů, ale že jen srozumitelně a názorně popsatí a vypravovati má, co vědecktí zpytatelé dějin z pramenů o tom napsali; též dobře víme, že kdo rychle po sobě vydává celou kroniku národa našeho, nemůže v tom čase teprv spouštět se do hlubokých bádání z pramenů, a není toho taky ani třeba, ale když vypravuje něco zcela nového anebo uznaným vědeckým badatelům docela odporného, *povinen jest odůvodniti* náhledy své, aby se lid marně nemátl; jinak bychom museli odsouditi odvažné takové literární počínání ve světě historickém. Víme to sice dobře, že zvláště v historii měnívají i uznané authority někdy své náhledy, ale stává se to vždy jen tenkrát, pakli se nové prameny naleznou, anebo když zvláštní příčiny je k tomu nutí, jež ovšem pak zřejmě vyloží a odůvodní čtenářům, což vše p. Zap neučinil. Proto měl zůstati aspoň tam, kde Na-

učný Slovník, nechtěl-li si již všimnouti zprostředkujícího Dobnera, i od Palackého uznaného, anebo nechtěl-li bádati teprv o tom, mohl celou tu poznámku vynechat, jako to Toměk ve svých Dějích Čech 1864 učinil, nezmiňuje se o zpovědníku svatém Janu Nepomuckém, ale vypravuje jen holé faktum o generalním vikáři r. 1393 pro Kladruby utopeném.

Nám se zdá, že to u p. Zapa ukazuje aspoň na povrchní znalost této věci a na velikou literární nešetrnost k důkladným o tom bádáním historiků věrohodných, s jakovouž se u *světských* spisovatelů na *církevním* poli ovšem častěji setkáváme, ač nevíme, nevězi-li v celém tom článku a úsečném vyjádření skrytá jakási nechť proti katolické legendě o sv. Janu Nep., kteráž však v jádře svém pravdivém ob-
stojí i před nejstřízlivější kritikou a v skutku i obstála před soudem spravedlivého protestanta — našeho nestranného Palackého již před 20 lety.

Tomáš Novák.

D O P I S Y.

Od Řípu dne 9. dubna 1866.

(Průvod pohřební odepřen, židovské dítě z porodnice u katolických pěstounů.)

Nevšední pozornost obrátila na se událost, že na jedné vůkolní katolické osadě duchovní pastýř odepřel zemřelému osadníku pohřeb slavný, totiž provázení mrtvoly knězem na hřbitov, jinak jej při hlaholu zvonů na hřbitově se vši slušností a dle předepsaných církevních obřadů pochovav, ano po pohřbu ihned smuteční mši svatou zaň obětovav. — I pátrali jsme po pravdě, neboť se pověsti rozličné roznášely, a seznaly jsme, že onen duchovní pastýř, jinak povázhlivý, takto jednáje, až příliš mírně jednal, a že dle zákonů církevních přísněji jednati mohl a měl. — Z dobrého pramene víme, že měl při svém mírném jednání ten šlechtný úmysl, horlivých katolíků v jich křesťanském přesvědčení utvrditi, jednak ale i netečnicků ze sna lhostejnosti náboženské probuditi. — Jestliže člověk po delší čas nemocný ani ve svatém témdni, kdežto každý poněkud uvědomělý katolík pobožnost svou vykonává, nemůže se odhodlati, by zavolał kněze, jestliže se domácím i od lékaře i duchovních projevuje nutnost toho, a domácí se bojí ustrašení, ano myslí, žeby ho kněz svou přítomností usmrtil: jest to věru smutné a horlivý katolík nabude přesvědčení, jak bludné poněti o svátostném zao-
patřování nemocného se bylo v mysl lidí

takových vloudilo. — Ale tak jest, kde jsou lidé, jenž myslí, že kněz za peníze musí každému službu vykonati, třeba by toho nezasluhoval; kde jsou lidé, jenž myslí, že hlukem hudby a zpěvu a hlaholem zvonů a pouhou přítomností duchovního již vše i pro věčnost vykonáno, třeba by se dříve bylo nevšímalo ani těch nejsvětějších ustanovení: nedivím se věru, že takovéto slávy opomenutí neb odepření vzbuditi může nevoli. — Církevní zákony nařizují věru v ohledu tomto mnohem přísnější nakládání. Či má býti kněz považován za pouhou loutku, která se má dáti, pro dobrou vůli, jak se říkává — vždy potřebovati dle libovůle i netečnicků? — Věru, pak by bylo odpovídání kněze před Bohem i před církevní vrchností velmi těžké.

I jiná pověst se zde roznáší, a jak jsme opět nabyli přesvědčení, není to pouhou pověstí, ale skutečností. Katoličtí manželé N— z K. obdrželi ve srozumění s obecním představenstvem od duchovní správy vysvědčení, že se jim z Prahy nalezenec k vychovávání svěřiti může. Ale jak se podivil duchovní pastýř onen, když mu pěstounka katolička zvěstovala, ano černé na bílém přinesla, že jí bylo v Praze dáno ke kojení dítě *židovské*, což posud nikdy nebylo slýcháno. Věc tato byla na patričním místě udána, nejeden krok učiněn, by dítě toto židovské pro uvarování pohoršení katolíkům odňato a jak by slušelo a patřilo, židovským pěstounům odevzdáno bylo, ale dosud se nic nestalo. — Mysleli jsme, že ústav nalezenců v Praze jest ne-li ústavem katolickým, alespoň křesťanským, také nás v tom utvrzoval onen zákonní obyčej, že se nalezeneц vždy jen katolickým pěstounům svěřoval, a pak že dle ustanovení každé dítě v porodnici narozené neb ústavu nalezenců odevzdané ihned dle katolického řádu pokřtěno býti muselo. — Či jest snad nyní jinaké jednání pokrokem našeho svobodomyšlného věku? My to se stanoviska církevního nemůžeme schvalovati, necht to již dovoluje kdo chce.

K . . .

Z Přestic, dne 31. března 1866. (Opozděno.)

(Knihy z Dědictví sv. Jana Nep. Bratrská láska.)

Jak známo, jsou ceny knih vydávaných nákladem Dědictví sv. Janského více než o polovici sníženy. Avšak náš lid snáze koupí knihu, když ji vidí, a když se mu důtklivě doporučuje: než aby si ji odněkud objednal. Proto u nás netoliko ohlášena byla snížená cena výborných těch

knih, alebrž též jich seznam k nahlédnutí vyložen a na děkanství nachází se sklad. Tímto způsobem se velmi mnoho těchto knih rozprodalo; mnohá rodina honosí se teď pěknými knihami, které by se tam nebyly nikdy dostaly. I z jiných osad přicházejí pro ně lidé. Ze zdejší krajiny se velmi mnozí stěhují letos do Ameriky, a jiní se tam miní vystěhovati. Z těch málo kdo odchází, aby si nevzal některé knihy, jmenovitě Postillu, Život Krista Pána, Liturgiku a jiné s sebou do nové vzdálené vlasti. —

Musím se také zmíniti, kterak duchovenstvo v Lukavickém vikariatu bratrství miluje. Jeden p. kaplan, jenž při hospodářském spolku zastával čestný úřad pokladníka, byl okraden. Vys. důst. pan vikář Fr. Příkosický zařídil ve vikariatu ku podpoře nešťastného kaplana mezi duchovními spolubratry sbírku, kteroužto mu skutečně pomozeno jest, neboť víc než polovici ztráty vynesla. Skutek, který jako tento, svědčí o věrném bratrství, zasluhuje veřejného uznání. Ř.

Od Jizery 10. dubna 1866.

(Druhotiny kněžské v Semilech).

V městě Semilech jevil se v pondělí velikonoční hlučný ruch radosti a dály se mnohé utěšené výjevy úcty, lásky a přátelství. Radovali se v ten den veledůstojný bisk. okresní vikář a děkan Semilský p. Josef Strnad, že mu bylo dáno viděti den svůj — den sv. oběti druhotinné. Osadníci a zvláště obyvatelé Semilští, vikariátní a přespolní kněžstvo a učitelstvo o závod se přičinili, aby oslavili důstojně den pastýře, představeného, výtečníka v církvi a škole. — Průvod z příbytku oslavenova ku chrámu, jenž se v den ten stal pravým velikonočním Emausem, byl — věřte, že mi schází k pravému označení důstojné přídavné slovo a že se mi krade v oči radostná slza, pomním-li na ty valné sbory lidstva prozpěvujícího cestou staročeské nábožné písně. Živnostníci kráčeli pod svými prapory, za nimi s praporem zpěvácký spolek „Jizeran,“ za ním dlouhá řada děvčátek bile přistrojených nesoucích věnců z barvínku, z nichž jedno oslovilo na prahu farního domu p. jubilanta. Za nimi se bralo kněžstvo vikariátní a přespolní s p. jubilantem, s asistenci bývalých jeho kaplanů p. děkana Českodubského J. Ješiny a Rychnovského p. faráře A. Felgra. Byli v sboru kněžstva 20 údů čítajícího i kněží z diecése Kralohradecké, tři vele-

důst. bisk. p. vikáři: Turnovský p. Jan Solc, jenž zastával slavnostního officianta, Jablonecký p. A. Miksch a Vrchlabský p. F. Štursa, též p. c. k. dvorní kaplan a prof. dr. Fr. Laurin z Vídně. S radostí sluší připomenouti, že se průvodu účastnil od Jeho Jasnosti p. patrona Kamilla knížete z Rohanu vyslaný knížecí rada p. Jan Čech a c. k. úředníci, v jich čele p. okresní přednosta dr. Delavos. — Chrám Páně byl přeplněn a snad se neminu s pravdou, řeknu-li, že dvě třetiny lidstva stály těsně vně, chtějíce býti spojeny spastýřem obětujícím u oltáře, svolávajícím požehnání nebeské na osadu Semilskou, na otčinu atd. Slavnostní řeč mohli poslouchati i ti, kdož nejdál museli státí. Řečnili na slovo vzatý kazatel veled. p. biskupský řídítel misí, Lomnický děkan dr. Schalk, jenž vládne hlasem mohutným. — Zpěvácký spolek sesílen učitelstvem provedl vokální mši od Beckera. — Kalich, jehož užíval p. jubilant při oběti nejsv., jest skvostný dar vikariátního kněžstva i učitelstva — dílo umělecké tuším z dílny Grohmannovy se štitky smaltovými představujícími Boží narození, Vzkříšení Páně a Sslání Ducha svatého, sv. Václava, Jana Nep. a Lidmilu. Kalich tento odevzdal slovy upřímnými senior vikariátního kněžstva veleb. pán farář Vysocký Josef Nečásek.

Drahocennou kasuli k oběti druhotinné darovala Její Jasnost spanilomyslná paní kněžna Adéla z Rohanu. Dostalo se p. jubilantu, jehož nejdůst. kapitulární konsistoř Litoměřická k slavnosti druhotinné vyznamenala hodností biskupského notáře, i jiných ještě útlých a skvělých důkazů úcty a oddanosti. Nutno a slušno vzpomenouti zejména výjevu tohoto. Velkostatkář p. Antonín Veit, jehož zvěčnělý otec Václav, bývalý pán na Semilech a Jeseném, vystrojil před 50 roky dne 2. dubna slavnost prvotín kněžských panu oslavenci v chrámu Páně Roprechtickém, vyslal kněze svého patronátu faráře Cebusského, v. p. Antonína Zajíčka a jednoho úředníka s vroucím blahopráním a s darem skvostné monstrance, na jejímž podnoží se skví obraz svatého Václava zasažený v českých granátech. — Město Semily osvědčilo nad to oddanost svou pastýři svému, jmenovavši jej čestným měšťanem. Též obec Benešov jmenovala jej čestným občanem. Čtyři bývalí kaplaní věnovali oslavenci krásnou tabatěrku. Pódotknu jen ještě, že při hostině pronešeno

bylo mnoho tklivých zdravic*), z nichž první od p. jubilanta na blaho prvního bojovníka sv. Otce Pia IX. a druhá od p. okresního přednosty na blaho J. Veličenstva císaře a krále Františka Josefa. — U večer bylo město slavně osvětleno, na mnohých veřejných místech plály čas od času bengalské ohně. Nescházelo významných průsvitných obrazů. — Častěji jmenovaný zpěvácký spolek provedl pak pěveckou produkci, již předcházela slavnostní proslov, kterýž přednesla Marie dcera šlechtěného starosty města a okresního zastupitelstva p. Josefa Čapka.

Ku konci své zprávy volám, věda že dojdou slova ta ohlasu v srdcích veškerých ctitelů páně jubilantových, z plna srdce slova besedního proslovu:

Prodluž Tobě, Otče milovaný,
u nás Pán Bůh večer života,
uvodiž pak jednou v věčné stany
Tebe, dobrý, Jeho dobrota.
Duch Tvůj, tenť vždy bude u nás žíti,
A jím jistě vše se k ctnosti vznítí. B.

KRONIKA.

Z Prahy. Ve čtvrtek 19. t. m. bude se slaviti den narození J. Velič. císa. Ferdinanda Dobrotivého (nar. 19. dub. 1793) slavnými službami Božími u Věch Svatých na hradě v 9 hodin a u Matky Boží před Týnem v 11 hod. Slavnou mši svatou s „Te Deum“ u Věch Svatých sloužití bude J. Emin. nejdůst. p. kardinal, jenž se pak v sobotu 21. t. m. vydá na visitační cestu do vik. *Bystrickéhoho*. — V pondělí 23. t. m. bude se konati církevní památka sv. *Vojtěcha*, biskupa a mučen., patrona země České. V kapli téhož světce před chrámem metropol. budou slouženy mše sv., u Věch svatých bude kázání německé o 1/2 9., české pak v 10. hod. a v 11. pontifikální mše sv. — U sv. *Vojtěcha* v Jirchářích budou v neděli, den před slavností, v 5 hod. odp. slavné nešpory, v pondělí pak o slavnosti v 10 h. české kázání, v 11 hodin zpívaná mše sv. a odpol. v 5 h. požehnání. — V úterý 24. t. m. bude se konati výroční pouť v starobylém chrámu Páně u sv. *Jiří* na Hradčanech tímto způsobem: Od 5 hodin z rána střídati se budou tiché mše sv., v 10 hodin bude pak slavná mše sv. a o 4. hod. odpol. české kázání a sv. požehnání. — Ve středu, v den sv. *Marka*, půjde pro-

sební průvod z kostela Věch Svatých do farního chrámu na Strahově.

— Pobožnost *40hodinná* bude se dále konati 17.—20. dub. u Milosrdných bratří, 21.—24. u sv. Apolináře, 25.—28. u sv. Jiří na hradě, kdež bude každý den pobožnosti o 5. h. odp. kázání.

— Výbor *jednoty katolické* povolil ve své schůzi d. 13. t. m. na úpravu nového kostela v *Roztokách* u Prahy 50 zl.

— *Duchovní cvičení čili konference* pro mužské budou se i letos odbyvati v kapli zreadlové. Řečníci bude jazykem německým kněz tovaryšstva Ježíšova Max Klinkowström; po dne *dnes* o 7. hodině večerní.

— V *Litoměřicích* bude dnes slavně uvítán a nastolen (intronisován) nový biskup, nejdůst. p. *Augustin Pavel Váhala*, ku kterážto slavnosti se dostaví veškerí pp. okresní vikáři diecése v pluvialech a pozváni jsou kněží vesměs. Na biskupství posvěcen byl minulou nedělí v hlavním chrámu sv. Václava v Olomouci od J. M. nejdůst. p. arcibiskupa Olomúckého za asistence J. Excel. Antonína Arnošta hraběte Schaafgotsche, biskupa Brněnského a Rud. svobodného pána Thysebarta, světiteli biskupa Olomúckého. Z Litoměřic přibyli k slavnosti svěcení biskupa svého p. kapit. děkan a gen. vikář Jos. Akermann a pp. kanovníci Hille a Demel; z Vídně dvorní farář dr. Švec. Kněží bylo přítomno asi 80. Pastýřský list nového p. biskupa, jenž na všech osadách biskupství Litoměřického *dnes* při službách Božích čten bude, dali jsme v čelo t. listu.

— *Provolání*. Cvokaři města Hořovic a jeho okolí, přišedše neblahými poměry o výdělek a o práci, upadly v bídu neslychanou, kteréžto bídě pomocí sobě podepsané komité za úkol obralo. Jakkoliv k ulvení strašné, na sta cvokařských rodin tísnící bídě již patřičné kroky učiněny jsou, aby se cvokařům zařizováním spolků cvokařských a utvořením se spolku akciového, především stálého zaměstnání a alespoň poněkud vydatnějšího výdělku dostalo, nelze přece toho docílit, aby spolky ihned aneb alespoň v době nejkratší svou činnost započítí a všechnu pramen nedostatku umořiti mohly. Za tou příčinou vznáší podepsané komité, odvolávajíc se na povolení sl. c. k. místodržitelství od 6. dubna 1866 č. 18251 k štedrým dárcům a šlechtným lidumilům snažnou prosbu, aby mu dobročinnými příspěvky k podporování kvilících dělníků nejlaskavěji nápomoci byli. Ústřední výbor, jsa o dobročinnosti českého obyvatelstva přesvědčen, doufá, že jeho pro-

*) Důst. p. jubilantovi byla podána též slavnostní básně „Ohlas radosti.“ Vyšla tiskem B. Stýbla v Praze.

volání všelikého ohlasu dojde. — Ústřední výbor ku zřizování evokařských spolků a ku přijímání dobročinných příspěvků v *Hořovicích* dne 9. dubna 1866. Julius Seifert, starosta.

— V nemocnicích řádu *Milosrdných bratří* bylo během roku 1865 bez ohledu na náboženství přijato a obsluhováno 16.147 osob a sice: ve Vídni v Leopoldově 4949, ve Valčicích v Dolních Rakousích 784, v Hradci Štýrském 2088, v Praze v Čechách 3402, v Gorici v Illyrii 466, v Novém Městě n. Metují v Čechách 391, v Těšíně v Slezsku 344, v Prostějově na Moravě 584, v Kuksu v Čechách 313, v Brně na Moravě 678, v Letovicích na Moravě 100, v Linci v Horn. Rak. 1614, ve Vysovicích na Moravě 68, v Zebředovicích v Haliči východní 256.

Z Uher. Nejdůst. p. biskup Mich. Haas odkázal 30.000 zl. k účelům dobročinným. — V *Sedmíhradecké* vsi Apa-Nagyfalu navrátilo se 17 rodin protestantských do lůna církve katolické.

Z Říma. Dne 17. března podali cizincové v Římě meškající sv. Otci adresu oddanosti, jako se za předešlých let stávalo. O 12¹/₂ vstupovala deputace více než 100 osob do Vatikánu; byli to Němci, Francouzové, Belgičané, Angličané, Američané, Italíáni, Španělé i Portugalští; sv. Otec přijal je v trůnním sále, Conte Scotti z Milána četl adresu, načež všickni poklekše očekávali papežské pozeňání. Tu ale zvolal sv. Otec: „Povstaňte, pánové, chci k vám několik slov promluvit, prvé než vám udělím pozeňání.“ Dále pak hlasem pohnutým řečnil asi takto: „Od mnohých let vidám v tyto doby vůkol sebe shromážděné katolíky všech národů, tak že tuto stávám mezi zástupci veškerého katolictva, t. j. celé všeobecné církve. Vy, drazí synové, vesměs truchlíte nad událostmi posledních let. Já truchlím s vámi a co více, já poznovu tuto zavrhuji co nehodný náměstek Ježíše Krista násilnictví, rostoucí nemravnost a hanebné útoky proti náboženství a církvi. Však ačkoli toto vše zamítám, nezapomněl jsem přece na slova Onoho, jehož náměstkem na zemi jsem, a jenž v zahradě v smrtelné úzkosti i na bolestném kříži hasnoucích očí svých k nebi pozdvihl, řka: *Otče, odpusť jim, neb nevědí, co činí.* I já vůči nepřátelům apoštolské a viry katolické opětuji slova: „Otče, odpusť jim, neb nevědí, co činí.“ Dvě třídy lidí jsou v zřejmém odporu proti církvi. K první třídě náležejí katolíci, kteří si církve sice váží a ji milují, avšak kaž-

dé nařízení její trpce posuzují. Od sněmu Nicejského až do sněmu Tridentského rádi by všecka vynešení církve opravovali. Od výnosu papeže Gelasia až do bully o neposkvřněném počtu hlh. Marie Panny nalezají všude nedostatky. Jsou katolíci a nazývají se přáteli našimi; leč zapominají na poslušnost povinnou autoritě církevní, a proto obávám se, aby, neusmyslí-li sobě v čas, z kluzké té cesty nepadli v prohlubeň, v níž se už nalezá druhá třída nepřátel našich. — Tato třída jest zřejmější a nebezpečnější. K ní náležejí filosofové, kteříž pravdu a spravedlnost jediným rozumu svého pramenem postihnouti chtějí. Však přihází se jim podobně jako těm, o nichž sv. apoštol Pavel napsal slova: *Semper discentes et nunquam ad cognitionem veritatis pervenientes* (vždycky se učíce a nikdy ku poznání pravdy nepřicházejíce). Oni hledají a zkoumají a čím více jim pravda mizí, tím bližší se jí býti domnívají, a slibují nám novou dobu, kdežto prý duch lidský zapudí všelikou temnost. Modlete se za tyto pobloudilce vy, kteříž nemáte účastenství v bludech jejich. Vy jste v pravdě učenici Toho, jenž řekl: „*Já jsem cesta, pravda a život.*“ Vy také víte, že nepřisluší veškerému světu vykládati slovo Boží, že není úlohou filosofův, objasňovati učení sv. víry, nýbrž že to přísluší sluhům jeho, k nimž On řekl: „*Kdo vás slyší, mne slyší.*“ — Těší mne, milé dívky, že vás tuto spatřuji vůkol sebe: vyť nad jiné hodni jste pozeňání, kteréž vám z celého srdce udělím. Hospodin sám sešli pozeňání své na vás, na těla vaše, na ducha vašeho, na duši vaši, na rodiny vaše, na národy, jež zastupujete; On vás uchovejž ode všeho zlého a zachovejž vás na cestě pravdy a života. Pozeňání všemohoucího Boha Otce, Syna i Ducha sv. sestoupiž na vás a zůstaň s vámi vždycky.“ — Po té šla deputace ku kardinálu Antonelli-mu.

Literní oznamovatel.

— „*Stručný přírodopis všech tří říší.*“ Pro mládež vůbec a pro čtvrté třídy hlavních škol zvlášť vzdělal Pavel Jehlička, prof. na akademickém gymn. v Praze. Se 400 malovanými obrázky. Nákladem knihkupectví B. Stýbla v Praze. Obsahuje mimo předmluvu a stručné pojednání o přírodě a přírodopisu výklady: I. o nerostech (str. 9—48), II. o rostlinách (str. 49—118), III. o zvířatech, v kterémžto oddílu jest řeč též o člověku (str. 118—194). Dále nachází se přehled, ukazovatel a konečně na 20 listech čili tabulkách

400 bedlivě malovaných obrázků. Cena této sličné knížky v tuhé vazbě s barevnou obálkou jest 1 zl. 30 kr. Jarnímu tomuto dárku přejeme s p. spisovatelem, aby byl naší mládeži milou čítankou a budičkem, by si záhy všimla Boží přírody, tak aby poznávajíc vždy více díla Stvořitelova, prospívala v moudrosti a bázni Boží.

— *Křestanská žena.* Dle P. J. C. Boone-a vzdělal a s přivolením vrchnosti církevní vydal P. Jos. Švoboda, kaplan v Turnově. Ku prospěchu Turnovského kostela sv. Mikuláše. Nákladem vydavatelovým. Tiskem K. Bellmanna v Praze 1866. S obrázkem, str. VII. a 82. Spisek jest věnován urozené paní Marii Felicii svob. paní z Aehrenthalu, roz. hraběnce z Thun-Hohensteinu. Obsahuje tyto části: I. Povolání křest. ženy. II. Křest, žena v manželství. III. Křest. manželka. IV. Křest. matka. V. Povinnosti křest. matky. VI. Křest. hospodyně. VII. Křest. vdova. Knížečka tato hodí se výborně za dárek nevěstám, a prospěje i každému jinému čtenáři. Sloh jest jasný a jadrný, n. př.: „Chcete-li dítčím svým šťastnou připravit budoucnost, nakládejte s jejich tělem, jakoby děti sedlské, s jejich pak duší, jakoby byli děti královské.“ Prodává se po 30 kr. u p. vydavatele i v knihkupectvích.

— *„Slavnostní dárek pro přijímající Svátost oltářní a bířmovance, spolu úplná modlitební kniha pro mládež katol.“* Vzdělal J. P., kněz. S povolením nejđ. arc. konsistoře Olomúcké. Nákladem vlastním. V komisi knihkupectví E. Petříka v Praze. S ocelor. str. 130 kapesního formátu. Obsahuje modlitby ranní, večerní, ku mši sv., ku sv. zpovědi a přijímání; o svátosti bířmování výklad a pobožnost, některé písně a modlitby. Cena 32 kr.

— *„Památky archeologické a místopisné,“* redigované p. Fr. Zoubkem, budou nyní vycházeti nákladem kněhtiskárny dra Frant. Skřejšovského v Praze na Štěpánském nám. č. 1018 a 1019—I. naproti c. k. polic. ředitelství. První sešit na rok 1866 vyjde během měsíce května.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnul:

- p. Frant. *Mudra*, farář v Slavětíně, 9. dub. (nar. v Lišně 13. dubna 1820, kněz od 31. červce 1843.)

Vyznamenání jsou:

- p. Jan *Wehnl*, kn. arcib. vikář Borský,
p. Frant. *Hafenrichter*, kníž. arcibisk. vikář Hroznětínský,
p. Vác. *Wenisch*, kn. arcib. vik. Plánský, a
p. Ignác *Herzig*, far. v městě Kladsku, jmenování jsou čest. rady kn.-arc. konsistoře;

- p. Ant. *Viktorin*, far. v Hudlicích, jmenován sekretářem vik. Křivoklátského.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Štěpán *Freiesleben*, administ., za faráře v Javoří (Gabhorn);
p. Jiří *Schön*, koop. v Kladrubech, za adm. do Svojšína (místo p. Jana *Nedvěda*, kapl. v *Sřibře*);
p. Josef *Slaviček*, kapl. z Litně na výpomoc do Podčapli;
p. Jan *Brom*, kapl. v Jesenici, za výpomoc. kapl. do Verměřic.

Upřázdnné místo:

Jáchimov, děkanství patr. měst., od 11. dub.

V biskupství Kralohradeckém.

V Pánu zesnuli:

- p. Jan *Beran*, far. v Nēm. Heřmanicích, d. 1. dubna (nar. ve Vyprachticích 13. srp. 1822, kněz od 25. červce 1847),
p. Jos. *Kalousek*, farář v Žamberku, dne 6. dubna (nar. v Písečné d. 23. října 1795, kněz od 1. list. 1820.)

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Jan *Souček*, vikarista při kathed. chrámu v Hradci Králové, za kapl. do Bělohradu;
p. Vojt. *Lichtenberg*, koop. v Kuklenách, za admin. do Stěžer;
p. Jos. *Vejcl*, proz. kapl. v Holicích, za prozat. koop. do Kuklen;
p. Frant. *Preclík*, adm. v Církvici, za adm. do Nových Dvorů;
p. Ant. *Kupka*, adm. ve Vyskytně, za kapl. do Šlapanova;
p. Frant. *Bek*, kapl. v Litomyšli, za admin. do Trstěnice (Strenitz).

Na odpočinek dán jest:

- p. Jan *Hejný*, far. v Trstěnici.

Upřázdnná místa:

- Nēm. Heřmanice*, fara patr. kníž. Liechtensteina, od 2. dubna do 14. května;
Trstěnice, fara patr. kníž. Thurn-Taxisa, od 4. dubna do 16. května;
Žamberk, fara patr. p. Parish-a, od 7. dubna.

V biskupství Budějovickém.

Vyznamenán jest:

- p. Vác. *Pavlovic*, kons. rada, bisk. vikář a a školdozorce střídniectví Dešenického, prvofarář v Eisenstrassu, jmenován jest arciknězem obvodu Vimberského.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Vojt. *Vlk*, kapl. v Počátkách, za faráře v Pláni věžovoté;
p. Frant. *Koller*, suppl., stal se skuteč. katechetou na realn. gymn. v Prachaticích.

Listárna redakce.

Milodary. Na dostavení metrop. chrámu sv. Víta: vp. Jos. Ludvík, zámeec. kapl. v Malešově 2 zl.

Dopisy: od Polné, z Frydku, z Benátek, z Říma přístě; z Inomostí až nám bude zaslán konec.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kníž. arch. semi-
náři číslo 190—I.

Expedice:
v kat. knihkupectví
B. Stýbla,
na sv. - Václavském
náměstí, čís. 786—II.
Nedostlá čísla rekla-
muje nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

Předplácí se
v expedici
i v všech řádných
knihkupectvích
na rok: 2 zl. 50 kr.
na půl: 1 zl. 30 kr.

Po poště:
Celoroč.: 3 zl. — kr.
půlroč.: 1 zl. 55 kr.

Předplacení čtvrt-
letní se nepřijímá.
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přísl. XIV. 34.)

Sv. otce Basilia řeč o závisti.

(Z řečtiny přel. prof. Jan Nep. Desolda.)

Dobrý jest Bůh a dárce štědrý darů dobrých těm, kteří jich hodni jsou; zlý pak jest ďábel a původce všeho zlého. Jak za dobrým v zá-pětí kráčí láska upřímná, tak zlého v patách sleduje závist. Varujme se, bratří, hříchu závisti, abychom nebyli účastníky protivníka našeho a neupadli někdy na soudu božském spolu s ním u věčné ztracení. Neboť když hrdopysník v soud ďáblův padá, jak pak závistník určenému pro ďábla trestu ujde? Nenít v duších lidských nepravosti horší nad závist, poněvadž těm, proti nimž se chová, nic neškodí, nejvíce a vlastně toho hubí, jenž ji v srdci svém chová. Neboť jako rez ocel, tak závist duši, již byla opanovala, šíří; ba jako prý ještěrové se rodí, prožírajíce život mateřský, tak i závist bolestně hlode duši, jí naplněnou. Jest pak závist *zármutek nad blahem bližního*; protož i závistník nikdy není prost zármutku a žalosti. Úrodný-li jest statek bližního, oplývá-li dům jeho všemi k živobytí potřebami, dostává-li se mu všeho, čeho srdce ráčí; — to vše jest zá-vistníku podnětem neduhu jeho, zvětšující jeho žalosti, tak že v ničem se neliší od člověka, jenž za naha ode-všad raněn bývá. Jest-li někdo uda-ten — zdrav — to bode závistného. Jest-li jiný sličnějšího obličeje — tot

jest onomu novou ranou. — Opět jiný snad dary duševními nad mnohé vy-niká, jsa obdivován, slaven pro svou moudrost a výmluvnost? Opět jiný bohatstvím snad oplývá a počtami skvěje se svou ke všem nuzným ště-drostí a dobrotivostí a hojně se mu za to ode všech, jež byl dary svými oblažil, chvály dostává? To vše jsou závistnému člověku rány a bolesti v nejhlubší utroby srdce jeho bijící. A toť vlastní neduhu toho nebezpečí jest, že se s ním ani zjeviti nesmí, nýbrž věší hlavu, sklopuje oči, ška-redí se, stýská si a hyne neduhem svým. Ptáš-li se ho, stydí se zjeviti nemoc svou, říci totiž: „Jsem závistiv a mrzut a hněte mne štěstí přítele a rmoutím se nad radostí bratra svého, aniž mohu snést pohled na cizí bla-ho, nýbrž za neštěstí sipovažuji ště-stí bližního.“ Neboť tak by říci mu-sel, kdyby pravdu mluvit chtěl; z toho pak nic říci nechtě, uvnitru ne-duh chová veškeré utroby jeho du-sící a žeroucí.

2. Není tedy divu, že ani lékaře, ani léku ničádného naleztí nemůže, jenž by mu od neduhu tohoto po-mohl, ačkoliv písma plná jsou lé-kařství proti němu užitečných; jemu jest jediným odlehčením, jehož dy-chtivě si žádá, když padnouti vidí některého z těch, jimž závidí. Tent jest cíl jeho přání, spatřiti některé-ho z nich klesnouti ze štěstí v bídu,

z žádoucího blaha v neštěstí. Tehdáž se smíruje, tehdáž přítelem se stává, když jej vidí, an pláče, když jej patří, an lká a truchlí. S veselým se neraduje; s truchlivým spolu pláče. Tuto však proměnu života, z jakého totiž stavu a v jaký upadl, neželí z lidumilnosti a outrpnosti, vynášeje prvnější poměry; nýbrž aby mu neštěstí jeho protížil. Synáčka jeho mu oslavuje po smrti a tisícerými pochvalami jej vynáší, jak sličný byl, jak moudrý, jak schopný ke všemu, o němž za živa ani dobrého slovíčka nevěděl. Když pak znamená, že mnozí s chválou jeho souhlasí, obrátí opět a zlehčuje zemřelého. Tak bohatství obdivuje po ztrátě; krásu, sílu, zdravotu tělesnou po nemoci vychvaluje a velebí. Slovem, nepřítel jest dobra přítomného; raduje se toliko ze ztráty jeho. (Pokrač.)

„A brány pekelné ji nepřemohou!“

(Mat. 16, 18.)

V pravdě věčné církev svatá chodí!
Ó, jen sšíkuj, světe, svoje reky,
nechť obrátí na ni zbraní seky;
však ji přece v ničem neuškodí!

Samo peklo, ať jí zhoubu plodí,
nechť vyprázdni svoje na ni kely
a vychrlí zoufalé své vzteky:
se stolce ji pravdy přec neshodí!

V neomyly vždycky bude dliti,
povždy vítězí a v každé době,
ať se svět i v rupy své rozřítní!

Kdo by však přec v dábelské chtěl zlobě
mocnou církve správu rozbořiti,
ten by odzvonil sám hranu — sobě!

F. Aujezdský.

Křesťanství a chudina.

(Dokončení.)

Ať hledí kdo s jakékoli strany na veliký ten zjev historický (kláštery a řehole), skutek skvělý, hlasitě se ozývající, nedá se zapřítí. Všudy, kamkoli vzrostlý strom ústavů řeholních uchýlil se a postál, zotvíral hluboké studně; a všudy, odkud útluky ty vystrčeny byly násilím, zhoubným i společnosti lidské vůbec i křesťan-

ství zvlášť, zanechaly po sobě prázdnotu, která až posud nikým a ničím nezahrabala a nenaplnila se! A tam předkem, kde pobrali lidu s úslužnými jeho dobrodinci i víru, která bývala jemu vždycky útěchou hojnou, tam chudý a bídný tísněn jsa těžkým břemenem též útrapy a krutosti též bídy, jako dříve, dočkal se pomoci a potěchy menší, kleslosti ale a malomyslnosti větší.

Onen strom ochranný a potěšný, pod jehož stínem tolik tísní a trampot uvolňováno a umírňováno bylo, i v jiné atmosféře a pod sluncem jiným, může znova štipen, zvlažován a živěn býti křesťanstvím. Strom ten opět vzrostlý a rozkvětý v dobách a poměrech nových přináseti může i v budoucnosti společnosti celé a zvlášť lidem chudým a od světa jako vydeděným, ovoce života i blaha; mocně může přispívati v rozřešování, jehož snažně ale marně hledáme a se dožadujeme na průmyslnictví našem materialním a soustavách čistě mechanických.

Není mi činiti a neučiním obrany ústavů řeholních, ale nemohu nepovědět, arci že na veliké užasnutí našim tichým a snášelivým protivníkům, že jest i ve století našem devatenáctém a právě v devatenáctém řeholní život znamenitou naší společnosti podporou, a já nic neostýchám se povědět, že řeholník — ne řeholník ten, na jakého nám tak ráda ukazuje polemika nespravedlivá — ale řeholník, jenž hoden je svého obleku a svého jmena, vydatnou je silou hospodářskou; přičiňuje se nemálo způsobem svým o rozluštění záhady, o jejíž rozbor nám právě jde.

Pracovati mnoho a vydávati málo, tot v hospodářství národním a každém přední péče zasluhuje, to službu koná člověčenstvu, která prospívá chudému, anižby škodila boháčovi. Kdyby lze bylo rozhojnit i rozmnožit všudy lidi, jejichž život by ve skutek uváděl prostředek ten po přednosti hospodářský, aby totiž co možná nejvíce vyráběli, spotřebovali však co možná nejméně, aby konali mnoho pro potřeby jiných, málo však vymáhali pro potřeby svoje: přesvědčili byste se, že brzo by došla otázka naše žádoucího rozřešení. A zde sluší uznati, že životem řeholním, že jeho čistotou a přisností zpravduje a uskutěčňuje se zásada tato hospodářská den co den, hodinu co hodinu. Pravý řeholník, ať vzdělává pole, ať vzdělává duši, aneb ať vzdělává ideu, hojným jest vyráběčem, spotřebovatelem však střídým.

Nežádáte, tuším, že, aby kdo vyráběl, užitečného cos vyráběl, třeba snad jest, aby pracoval a se klopotil v přádelně, aneb v báni, aneb u kovadliny, aby roz-tápěl železo, sléval ocel a předl vlnu. To-mu-li by tak bylo, kolik z odpůrců našich nebylo by než zahálčivých a pouhých spo-třebovatelů a požívačů? Považte, že přede vším toho je co dbáti, aby udržela a zvý-šila se, pokud lze, první ze všech cen, ce-ná lidská, cena důstojnosti lidské, a směl-li bych v této příčině pomysliť sám na sebe, dovolil bych sobě otázati se vás, zdaž o-pravdu vyhlásili byste za lenocha, ničem-ného a neužitečného spotřebovatele a po-žívače toho, jenž let již čtrnáct, v potu, namahavě a neunaveně pracuje o nejlepší a nejvnitřnější vaši část, o blaho duší va-ších? „Myslíval jsem před lety,“ pověděl muž, stojící bez odporu na výši novověké vzdělanosti (hrabě Montalembert), „že vím, co asi je světec a co církev; ani ani tu-šení neměl jsem o tom, co mnich jest a co mnišství. Náležel jsem té době, ve které jsem žil. Po celý čas učení a vychovávání mého domácího i veřejného nikomu ani v mysl nevešlo, ani těm, kdo náboženství a dějepisu mne vyučovali, nezachtělo se, aby ponětli toliko dali mi o řeholních ústavěch. Tricet let sotva prošlo po jejich ve Francii zrušení a již mluveno o nich jako o tvo-rech vymřelých, jejichž zbylé hnáty časem se ukazovaly, vzbuzující aneb zvědavost aneb ošklivost; mezivěci však světa živé-ho počteny více nebyly. Opouštějce gy-mnasium, zda nevěděli jsme všichni po-drobné hanebnosti Jovišovy, ale sotva jmé-na znali jsme zakladatelů řeholí, ač jim Europa co děkovati má za vzdělanost a církev za své zachování.“ Takového-li mínění býval učenec tak důmyslný a slav-ný v zemi naskrz křesťanské, co říci jest o nepočetných těch, jenž úsudků o mni-chu a řeholí dobírají se ve „Valdštejnově táboru“ aneb dokonce v pověstném „Věč-ném Židu“ od Eugena Sue-a?

A pravdu-li celou povím, netoliko duši vašich potem svým po věků osmnáct jsme zalévali, ale nad to i pole vaše zúrodňo-vány jsou prací řeholnickou, jejíž utěšené ovoce sbírá a sklízí náš věk s hrdoostí ne-vděčnou. Kdyby v úsudcích našich časů jen jakýs zbytek byl spravedlivé k ústa-vům těm uznalosti, které světu zanechaly po sobě tolik a tak skvělých stop: divajíce se, jak září a skví se v lesku sluneč-ním bohaté žně novověké Francie, po-znali by, jak že posloužili sborové ti re-

kovní rolnictví našemu, první rozoravše a zúrodnivše naše pole, kde dříve bývala místa pustá aneb neužitečné plody rodící; poznali by, že na rolích těch v každém bez mála prášku a zrnku padlém nyní v ruku svobodomyšlníka, jenž s drzou ne-vděčností o statečné dělníky ty se otírá, pot vězí, tu a tam i krev mnichů těchto tak hojně a štědrě zhaněných a pomluve-ných od těch, kteří pracemi jejich zbohatli. I dnes ještě, kdyby dech Boží vzrůstí dal neohroženým a srdnatým těmto vojínům v původní jich čistotě a jarosti, zpracované a otužené jejich ruce i v století devatená-cém mocnými by se prokázaly býti, aby vnesly a vstúpily život a úrodu tam, kde až posud neujímala se leč mrtvá poušť a hrozná neúroda.

Buď jak buď, pochybovati nelze, aniž kdo právo má, aby zapírali se jal, že prá-ce duchovní, mravní neb hmotná nevyhnu-telně náleží k samé podstatě ústavů řehol-ních. Jestliže pak někdy a někde se po-dařilo a na neštěstí poštěstilo zahálce a zmalátnělosti uhnízdit se v obydlí, kde jindy příčinnost jen a otužilost přebývá, toť vysvětliti snadno jest, pomyslíme-li, že řeholníky těmi lidé byli, a kdekoli bývají lidé, tam vždy i zárodek porušení a zkázy postupem času může se prodrati a prora-ziti může skrze svatost a velebnost sebe krásnějších ústavů. Ale i přes možné a skutečné ty neplechý a nepořádnosti roze-sílané, přeháněné a roztahované takřka až do nekonečna utrhavostí, nepoctivostí a nesvědomitostí, nic nemění se pravda ta, že život řeholní sám v sobě práci a při-činnost zavírá a obsahuje, že přísahu v sobě chová učiněnou před nebem i zemí, kterou, kdo skládá zavazuje se, že praco-vati a snažiti se chce o pravé člověčen-stva štěstí.

A touž dobou, kdy přísaha řeholníka má k tomu, aby podnikl práci všelikou, kterou sluší a třeba je vykonávati, táž pří-saha zavazuje ho a povinnost jemu ukládá přísnu, aby sám stranil, zdržoval a varo-val se rozkoší a požívání takových, bez nichž obejiti se může a jichž míti nemusí, ponechávaje jiným díl ten svůj zákonní, jehož dožadovati a dobíratí se jinak plné má právo. Vim já předobře, kam až do-kročila u lidí některých nelaskavost, své-hlavost, ba neotesanost předsudků součas-ných. Jim zdá se člen řeholní boháčem ba milionářem býti; oni vypočetli, že ta-kové sumy se dopočetli, a mluvíte jak mluvíte, toho jim nevymluvíte nikdy, že

kapucín ten, jehož právě na ulici byli potkali, nohy máje bosé, hlavu obnaženou a hrubý okolo sebe pás, není boháčem, dům, kde on přebývá, že nevládne několika milionů a že potřeby jeho nijak nesrovnávají se s bohatstvím jeho evangelickým. Tvrdím těmto řeholní spotřebavosti a užívavosti soudcům jednu toliko učiním odpověď, řka jim, že žádal bych na nich, aby nekladli sobě za těžké trávití a žiti na způsob „milionářských těchto plandáků“ a nadbytek, jehož nespotřebovali, ukládati v ruce chudých.

Takový je řeholník uvažovaný a posuzovaný se stanoviska něco nižšího, se stanoviska řádu hospodářského. Zákonem svým předním a základním slavně slibiv, že pracováním co nejvíce bude vyráběti, téhož zákona přísností zavázal sebe, že na mále chce přestávati. Stavem a povinností je vyráběč hojný a bohatý, spotřebovatel však skromný a střdmý. Vymknul-li se řeholník ze zákona, zpronevěřil-li se povolání svému a přísahu-li zrušil: tenkrát na něho ukazujte, zažalujte a odsuďte ho. Avšak zákon jeho, řehole a ústav, jenž nežadaje a nechťeje na vašich vládách ničeho než vzduchu, slunce a svobody, sám a sám sebou uskutečňuje dilem svým pravidelným vlastní váš ideál, ten věru nemůže býti vámi zavrhován a zatracován. O hlubocí myslitelové, o velcí hospodářové a světa opravovatelé! Vy, jenž co den vykřikujete s hlukem a křikem po zemi daleko se rozléhajícím blahobyť lidu, pokrok hospodářský a pokrok člověčenstva, čeho domohli jste se, co případněji by vyhovělo ideálu, jaký jste nám ukázali?

Těm z vás, co znepokojovali bývají, nemohouce dopídití se tajemství toho, aby lidnatost udržela se v rovnováze se spotřebavostí, odpovídám: Čeho se bojíte, a čeho žádáte? Vy se strachujete, že rozmožní a rozmnoží se životové lidští nad míru; a vy žádáte na zákonu politickém, na lidské moudrosti, na zločinech snad, aby zadržely a zastavily proud ten, jenž zdá se vám přes břehy již přetékati? Což nevidíte, že právě to, po čem pilíte a se pídíte, činí křesťanství katolické, a že to činí způsobem nejslechetnější a prostředkem co nejvydatnějším, že to činí hrdinstvím dvojím, čistotou a upřímným a nezištným sloužením potřebám i mravným i hmotným?

Těm, kdo mezi vámi s větším ještě nepokojem dívají se na rostoucí vlnobití rozbouřené ctižádosti, ana vyhrazuje a za-

hrazuje sobě všechny cesty; kdo dívají se na její proud, jak žene se po všech důstojnostech a výnosných úřadech, těm učiním to otázení: Nevíte, kterak zmírniti a zahladiti zápas ten prudký a horký, kde potýká se dychtivost s dychtivostí, ctižádost se ctižádostí; nevíte, kterak vykliditi ze zápasistiže toho několik tisíc takových žádostí a snažností? Jak můžete pak pohrdati a povrhovati lidmi, kteří rovně jako vy mohli by býti ctižádostiví a chtiví; s nimiž snad bylo by vám se setkávati na cestě vaší co s mocnými soky ne-li i vítězi nad vaší snažností a shánivostí.

A těm, co se strachem ukazují na bídu lidu, na bídu rostoucí a vystupující jako moře, které doráží a bije na břehy, kde oní ve své zámožnosti vystavěli sobě nádherné domy; těm předkem, co poslouchají se strachem tajemným temné hučení zedmutých vod strkajících a zmitajících ubohými bidáky, jenž nenasyceci ostávají, aniž mohou dále trápení snášeti, těm pravím: Proč nepřejete sborům těm dobrovolným, proč zamítáte ty, jenž berou se cestami rozličnými, aby upokojili a ztlisili hukot ten a zpoděřeli bidáka klesajícího? Co pak koná většina lidí těch tolik pomluvených a zhaněných, tolik u lidu rozkřikovaných co největších jeho nepřátel a škůdců. Jedni pracují mocným svým slovem, jiní bolestem ulevují mocí své lásky; jiní vychovávají vaše děti, jiní těší zajatce, jiní vaše trestance, jiní vaše pomatence a někdy snad i vás, svých utlačů laskavě ošetřovati budou v blázinci.

A dejme tomu, že řádové řeholní neprokázali by lidu žádné jiné služby, což máte za nic, že někteří dobrovolně a o své ujmě chudobu přijavše i statečně ji snášejíce, příklad dali těm, kdo jsou zbaveni všeho jmění? Že mnozí z nich, z míst pochodíce vznešených a bohatstvím oplývající, příklady vystavovati mohli naskrz jiné? Což za nic nepokládáte, že chudým ukázali chudobu takovou, s níž přebývá a chodí svatost mravů, výbornost ducha; že ukázali chudobu tu, kterou nuzní nevrle snášejí a za ni se stydí? Než nehledíce ani na podpory hmotné, jaké přinášejí ústavy ty chudíne i jiného druhu výhody odtud pochodí: nejen tomu přiučuje se chudý, že člověk činiti může a vykonávati mnoho, živ jsa ode mála, ale z veškerého života řeholního: naučení sobě bráti může, čta i na obleku jeho, kde spatřuje se obět dobrovolná; učí se od něho tomu, co povznáší ho z opovržnosti před

nebem i zemi, svědčíc mu svědectvím nemýlným, že lze nositi pod halenou hrubou a drsnou duši šlechetnou, rekovského ducha a srdce královské.

Takovým jeví se býti život řeholní za věku devatenáctého ve svém k národnímu hospodářství poměru a rozebrání k rozřešení otázky, s jakou nedočkavě naléhá chudina. Nejsa příčinou ochuzení ani nebezpečným prospěchu obecnému, naopak mocnou a vydatnou je silou k nabývání bohatství a ochraňování chudých. Podrobiti mnoho lidí ctnostných pod dvoji zákon ukládaný pracovitostí a obětavostí, navští je všecy se vši jejich silou a mocí k zdokonalování mravnímu a hmotné úlevě každému, kdo tísňen a trápen je bídou buď duše aneb těla; ukázati všem i boháčům i chudým, těm, kdož vynikají bohatstvím i hojností rozkoší jako těm, kdo po obojím jen laskominy mají; ukázati jim krásné to divadlo, kde lidé volně a s myslí v pravdě hrdinskou sebe zapomínajíce, jiným toliko snaží se sloužiti službou upřímnou: ať tomu říká cokoli posměvačný a utrhačný duch, neukáže neužitečným neb škodným by člověčenstvu to býti mohlo; a ti, kdož usilují, aby vyrvali společnosti obětavost tu ochotnou, jiného nedomáhají se, leč aby odňali ztrápeným těšitele, vlastní síly, rozkopávajíce zároveň větší ještě propast, než zahrabati a zanést se snažili.

Všickni, kněží i nekněží, řeholníci i světští, občané i vojinové, synové knížat i synové lidu, všickni máme povinnost, abychom pracovali nejen v řádu mravním, řeholním a společenském, ale i v řádu hospodářském a hmotném; my všickni, v míře větší menší, povolání máme, které na nás dvojího žádá — práce a sebezapírání. Tito dva úkonové vycházejí a shrnují se v jeden, z něhož dostávají se má lidu nuznému bratrského dobrodiní.

Ty, Spasiteli náš! jenž máš bohatství nad bohatství, jenž pravda jsi a láska, rač dáti nám s těmito dvěma věcmi (pracovitostí a sebezapíráním) čisté zlato ctností křesťanských, obohat nás všech kapitálem tímto Božským, učň, ať s pokladem ctností, pokladem padlým ze srdce Tvého v srdce naše, vzejde lidu blahobyť, utišení všeho lidu, a možná-li — vyhlazení veškeré bídý.

Z franc. přel. J. E.

Marianské kvítko.

Znáš-li, duše, kvítko milé,
lesknoucí se ve vlně?
květe stále, nšlechtilé
ve věkové zahradě!

Jestli komu smutku tíže
srdce bolně sklíčuje,
ať jen spěchá k němu blíže,
tu se duše zraduje.

Pakli ztráta věrných duší
ňadra tvoje rozrývá,
slzu ono kvítko suší,
již se oko zalívá.

Je-li srdce hříchu jedem
pozabaveno pokoje,
aj, tu zove něžným hledem
proti hříchu do boje.

A když oči uzavírá
ruka smrti ledová,
těšíc tebe kvítko zírá,
že Bůh duši zachová.

Maria, to kvítko svaté,
květe stálou jarostí;
květe vadou nepojaté
k věčné duši radosti.

J. Ř.

D O P I S Y.

Z Roudnice dne 17. dubna 1866.

(Uvítání nejdůst. p. biskupa Litoměřického.)

V sobotu dne 14. dubna bylo skoro celé město naše na nohách: plno lidí na nádraží a na břehu našeho Labe u přivozu. A proč? Bylo ohlášeno, že toho dne okolo 10¹ hodiny přibude sem ranním vlakem nový pan biskup Litoměřický Augustin Pavel Váhala na cestě do své diecése, přicházejce přímo z Moravy. — A spolu zpráva se roznesla, že na nádraží našem vystoupí a na druhou stranu Labe do svého zámku v Třebouticích se odeberé na noc, aby pak ráno k nastolení svému v Litoměřicích se dostavil. To dostačilo, aby město v slavnostní roucho se obleklo a důstojného hosta způsobem co nejslavnějším uvítalo. A v skutku následovalo uvítání nad všeliké očekávání. Jedno překvapení stihalo druhé. Mimo p. kanovníka Hille a p. krajského z Litoměřic čekala na nádraží celá honorace městská, v čele důst. p. probošt, p. okresní, p. měšťanosta a p. ředitel knížecí co patronátní komisař. Jak mile nejdůst. pan biskup na nádraží přibyl a z vozu vystoupil, pozdraven byl v latinské řeči p. proboštem a milostný stařec rovněž latinskými slovy jakož i přátelským stisknutím ruky a políbením poděkoval se jemu. Po té uvítal jej p. měšťanosta Zinke ve jménu města česky a nejdůst. p. biskup poděkoval plyně jazykem českým. Nyní přistoupivši divčice p.

okresního Štěstského podala mu pestrou kyticí; pan biskup jsa tím velice potěšen, právě otcovským způsobem k divce se sklonil děkuje jí a spolu připojuje přání, by i ona v životě svém tak rozmanitými ctnostmi se skvěla, jako ta kytice z rozličných kvítků se skládá. Pak uznal zapotřebí po cestě se převléci. Odešel a po malé chvíli oblečen v roucho své biskupské přišed překvapen byl setninou ostrostřelců městských, kteráž vzdavši mu čest při zvuku hymny národní na pochod se dala, aby nejdůst. pána až k přivozu doprovodila, kdež zpěvácký spolek „Říp“ shromážděný pod praporem svým zvučně uvítal jej pěknou naší národní písní od Kamenického: „Přicházím přímo z Moravy.“ — Po této písni sstoupili jsme všickni na prám, s námi na zvláštní loď i zpěvácký spolek „Říp,“ jenž nám po boku po Labi pluje, libezně nás bavil krásnou písní „Má otcina.“ Při zvucích poslední její sloky:

Tam, kde v chrámě Svatovíta
Čech své krále svaté čítá,
Václava ctí, Karla má,
„Pomiluj ny“ zazpívá:
Tam je moje půda spasná,
půda svatá, domov můj!

přirazili jsme na druhou stranu ku břehu, jenž již do diecése Litoměřické náleží. — Pan biskup vystoupiv z prámu žehnal na půdě své shromážděnému lidu, až přišel ku bráně postavené jemu ke cti patronátním úřadem knížecím, na níž se nápis nalezal: *Vítej apoštolo Páně!* Zde v řadách očekávala svého arcipastýře mládež školní osady Vetelské se svými oběma učiteli a katechetou v čele, a jak jsme se k nim přiblížili, přivítaly nás česko-německou kantátou, na konci každé sloky jako jeden muž podle p. učitele skoro až k zemi se kloníce. Po této písni vystoupil p. farář Hochmann a jadrnou řečí českou vítal svého biskupa co první farář v jeho diecési. Touto řečí korunováno bylo dílo toho dne, mnozí sedli do vozů, aby nejdůst. p. biskupa ještě až na hranice osady Vetelské doprovodili: většina ale nás nemajíc povozů, klusala pěšky domů, a vypravovali jsme si po cestě, jak každý k němu láskou zahořel a těšili se na druhý den, jak asi v Litoměřicích jej uvítají.

Jak se dalo nastolení samo, o tom snad zprávu dali Litoměřičti; já připojuji jenom to, co jsem v Litoměřicích při mém příchodu (o 1/2 12) viděl a slyšel. Zastihl jsem ještě slavnou mši sv., již pan biskup sloužil a ten jeho zvučný hlas při zpěvu

prozrazoval každému, jak ač v stáří pokročilý, přec ještě statný jest. Při svém návratu z chrámu překvapen byl nejdůst. p. biskup z vůkolu Litoměřického shromážděnými zpěváky českými, počtem as 84, jenž mu zapěli právě pro ten okamžik složenou kantátu (slova od Lence, hudba od dra Svobody). Nejdůst. p. biskup se zalíbením poslouchal a když ukončili, potleskem děkoval jim. Pak ještě zapěli „chorál českého národa“ od Bendla a velepamátnou píseň sv. Vojtěcha. Bylo ty sbory milo poslechnout. Uznání zasluhuje ochotnost zpěváckých spolků ze Mšena a Loun, jejichž daleká cesta s nemalými obtížemi byla spojena; ale ze zvláštní úcty k svému arcipastýři milerádi všecko nesli.

R.

V Litoměřicích dne 17. dubna 1866.

(Nastolení nejdůst. p. biskupa A. P. Váhaly.)

Den předvěčejší, druhá to neděle po Velikonoci, stal se velepamátným jak městu, tak veškeré biskupské osadě. J. Mil. biskupská, pán *Augustin Pavel Váhala*, Bohem daný nám vrchní pastýř, nastoupil správu svého biskupství. Velelavný byl způsob a všecken řád jeho nastolení. — V předvečer se všech chrámů města zvěstovalo velebné zvonění nastávající slavnosti. V neděli pak po osmé hodině ráno arcipastýř náš ze svého statku Třeboutic přibyl do našeho města; u dlouhé brány od městanosti byv uvítán vhodnými slovy, dlouhou třídou veskrz ozdobenou bral se skrze řady mládeže veškerých škol a vychovacích ústavů zdejších do děkanského chrámu, jenž byl slavnostně okrášlen, a kdež bylo shromážděno duchovenstvo, c. k. úřadnictvo, představenstvo města, biskupští úředníci a jiná honorace. Odtud, oděn jsa v posvátné roucho, ubíral se nejdůst. pastýř v nepřehledném průvodu k biskupskému chrámu; všudy po domích visely ozdobné věnce a koberce, a vlály prapory rozličných barev. Četné zástupy věřících rozličného stavu byly v slavném průvodu, vedle téměř 100 alumnův biskupského semináře počítalo se 120 kněží a hodnostářův světských a řeholních. — Když uveden byl vrchní pastýř ve stoličný chrám, četl se od oltáře jmenovací list císařský, a papežská podací bulla; pak následovalo uvítání, kteréž v značném pohnutí pronesl kapitolní pan děkan před stolcem biskupským, z něhož pak Jeho Milost biskupská jal se mluvití prvněkrát slovo pastýřské, maje řeč ke své kapitole, k vikářům, k

duchovním správce, pak i k alumnům a těm, kdož pracují na jejich vzdělání. V pravdě, byla to slova apoštolská, řeč dojmavá, hlas mocný avšak i srdečný, zcela otcovský, jakýmžto velekněz Páně jednotlivé třídy duchovenstva vroucně volal, by jedni i druzí plnili dílo Boží a spolu s ním péči měli o stáde Kristovo. Nebylo jednoho, kdož by nebyl hluboko pohnut a spolu mile dojat slovem biskupským. Ta ctihodná jeho postava, i ten přemilý vzhled a ta dobrota, jaká mluvila z jeho tváře, to vše s důvěrným zvukem jeho slov ziskalo jemu srdce všechněch, kdož jej viděli, kdož jej slyšeli. — Na to se pělo „Te Deum,“ i přistupovalo kněžstvo, dávající počest a libajíce ruku novému biskupu; po čemž při oltáři Páně libozvukným hlasem vykonav modlitbu k prvomu denníku sv. Štěpánu, patronu chrámu, všemu shromáždění udělil biskupské pozhánání a sloužil předrahou obět, při níž se zdařile provedla v hudbě mše Beethovenova. — Po slavnosti zapěl před biskupsk. sídlem sbor zpěvackých spolků českých z blízka i z dále sem příslých složenou ku slavnosti kantátu a některé vkusně vybrané písně. — Veškeré duchovenstvo častoval téhož dne sám nejdůst. p. biskup dílem při svém stole, dílem v semináři, kdež své hosty pocítil osobní návštěvou. — Tuto přípojití dlužno, že mezi stolujícími v semináři stala se sbírka k založení nadace pro zdejší ústav hluchoněmých, kteréž slouží má *nadání Váhalské*. Jeho biskupská Milost zvěděl o tom, ihned prokázal se dobrotivým příznivcem téhož účelu. — Těšme se všickni a plesáme, že Litoměřické církvi takového se dostalo biskupa, dětem otce, ovečkám pastýře; sv. evangelium této neděle zní právě o *dobrém pastýři*. — U večer, ač bylo deštivo, uspořádán pochod s pochodněmi z náměstí na biskupské nádvoří, a dlouho tu bylo slyšeti zpěv zpěvackého spolku německého. — V pondělí k večeru Jeho Milost biskupská navštívil seminářský chrám a spolu seminář vkusně okrášlený, kdež byl přítomen zábavě uspořádané od alumnův: deklamace a zpěvy německé střídaly se tu s českými. K.

Z Příbrami dne 21. dubna 1866.

(Obnovení sv. misle.)

Nebylo zajisté žádné město v Čechách v poslední čas tak rozkřičeno jako Příbram, a mnohý zajisté myslel, že mezi havíři a hutníky jen samizlodějové jsou a že mezi nimi a Židy samá krádež a šantročení pa-

nuje. Vyzrazená krádež příbramského stříbra takovou v sousedstvu proti Židům rozhořčenost vzbudila, že se na mnoha místech krvavé rvačky strhly, až vláda přinucena byla, v mnohých okresích náhlý soud prohlásiti. Ano, že Židé kradené stříbro kupovali, musili za to jiní Židé v železe a cvočkách obchod vedoucí odbývati! Což ale jistě chvály hodno, že Příbram, kteráž se tak říka ohništěm všech těch kramolů a terčem býti zdála, do něhož vtipy se metaly: přece sama tichou a pokojnou ostala, za čez děkovati jest dobrému duchu, kterýž mezi většinou měšťanů a horníků panuje; jakož i tomu, že stalo se mezi sborem ostrostřeleckým a hornictvem usnesení, že silnou hlídku ve dne a ještě silnější v noci zavedou tak, že ani potřebí nebude vojska se dovolávati. — A hle, posud zde pokoj ani v městě ani v okolí zrušen nebyl, což také i vys. c. k. místodržitelství uznalo a sbor ostrostřelecký pochvalou pocítilo.

Jak dobré smýšlení zde panuje, poznalo se, když vel. pp. Redemtoristé od páté až do šesté neděle postní ve zdejších kostele sv. Jakuba V. *renovaci* čili obnovení sv. misle v loni zde držané konali. Bývá sice zde o každém českém kázání, zvláště postního času, dosti plno, avšak jak v loni o misiích a letos o renovaci všechny prostory našeho — pro zdejší lidnatost ovšem velmi obmezeného — kostela byly přeplněny: o tom jen ten pravé může míti pomyšlení, kdož sám svědkem byl, jak i na oknech kostelních mladíci jako ukonvaní stáli, aby ani slovíčka z kázání nepřeslechli. Po celý týden od neděle smrtelné až do květné bylo každý den dvojí české a jedno německé kázání. V českých kázáních střídali se vel. pp. Ant. Maštalíř, rektor Pražské, Jan N. Jenč, rektor Svatohorské kongregace, pak vel. pp. Roller, Jedek, Vítek, Kugel; německá kázání, kteráž v neděli ve 2 hodiny společně, všední den ve 4 hodiny odpoledne začínala, měl vp. Karel Zürnig sám. — Ráno od šesté do sedmé a večer též od šesté do sedmé bylo pokaždé české kázání a tyto článkové katolické věro- a mravouky byli nábožným a dychtivým posluchačům na paměť uvedeni: a) účel renovace; b) o svatě zpovědi, c) o prospěchu častější zpovědi, d) o pohoršení, e) o modlitbě, f) o lásce k Bohu a k bližnímu, j) o očistci, a jak možno věrným dušičkám kupomoci přispěti, h) o víře. Těchto osmero předmětů bylo za těch osmi dnů vždy ráno přednášeno. Na večer byly zase tyto věci na kázání přive-

deny: a) o navracení se do hříchů, b) o následcích smrtelného hříchu, c) o častém pamatování na smrt, d) o čtvrtém přikázání Božím, e) o prostředcích k zachování čistoty, f) o bolestné Matce Boží, j) o následování Pána Ježíše, h) kterak možno setrvati v milosti Boží. Každé kázání mistrně složené a rázně přednesené trvalo nejméně hodinu, a všem vel. pp. kazatelům ta spravedlivá chvála přísluší, že duchem apoštolským u náseli v řeči své veškeren Zástup.*) A jako horlivým hlásáním slova Božího vynikali: tak nemenší obdivení zasluhuje jejich vytrvalost v slyšení zpovědi. Hned ráno před šestou až do dvanácté v poledne a odpoledne od dvou hodin až do samého večera den jak den nejméně šest, někdy i 10 kněží zpověď kajících slyšeli, a lid nepřestal k zpovědnicím se tlačiti. Zvláštního uznání zasluhuje důst. p. Ant. Maštalík, kterýž vzdor pokročilému věku přece zase z Prahy sem do Příbrami cestu vážil a tak horlivě co ostatní kázal a sv. zpověď slyšel. Jako vloni tak i letos byla pro Příbram velmi vhodná doba pro tuto pobožnost volena, an každý pravý katolík v postní čas ochotněji než kdy jindy pravdám náboženským srdce své otvírá a svátostí pokání s Bohem se smiřuje i k stolu Páně přistupuje. Buďtež zde veřejné díky vzdány všem těm vel. pp. misionářům, kteříž tak obětovně a horlivě v Příbrami, právě když se o ni nejvíce psalo a všelicos mluvílo, ducha nábožnosti budili a spásitelné smýšlení obnovili, jsouce spolu příčinou, že se obecný lid svěsti a omámiti nedal, že svatý pokoj v celém okolí zachován a že bohdá i v příští zachován bude. —

P. O.

Od Černého Kostelce dne 12. dubna 1866.
(Bída v lidu. Nevěrecká definice „smrti.“)

Jaká bída nyní mezi lidem panuje, těžko uvěřiti. Ve mnohých chalupách není co jíst, co sít, čím daně platit; úřední zabavování a exekuční dražby se neustále střídají a zbavují bidáky i posledního, co měli. V chlívě, kde jindy několik kusů hovězího dobytka stávalo, jest nyní buď jen jedna hubená kráva, aneb je chlív docela prázdný: dobytek pocházel hladem. — Poněvadž jest nouze o peníze všeobecná, nemožno nakoupiti věci potřebných, ač obilí je dosti a laciné; nikdo nechce půjčit (leda s jistotou na 40—80%), nikdo po-

čkat, a proto mnoho polí zůstane neose-
tých; chudí rolníci vzpomínají na bývalé
špejchary. — Včera zemřela tu dívka, kte-
ráž před týdnem byla na opakovací hodi-
ně; nařikala prý na bolení hlavy. Bezpo-
chyby měla zánět mozkové blány, a poně-
vadž rodiče lékaře nezavolali, útrat se bo-
jice, zemřela bez vší pomoci. Žádala prý
si v nemoci mléka, rodiče jí ho nedali,
neměli; žádala si pak vařené švestky, ani
těch nedostala. Ubohá! — Z přílišné bi-
dy mnozí ani do chrámů Páně nejdou,
stydí se, že jsou polonazi, rádi by pracou-
vali, ale výdělku není, a mají-li groš, chtějí
sobě zahnat trampoty, opíjejí se kořalkou,
a tak klesají vždy hloub v bídu a nouzi.
Jest více míst, kde by podobně jako cvo-
kařům Hostomickým potřeby bylo pomocné
ruky poskytnouti. Vím, že v jedné cha-
lupě měli ze všeho dobytka *jediného* koně,
s kterým muž jednou za čas někde na
výdělek jel, a ten jim teď posel hladem;
nebylo ani slámy, aby se mu byla dala;
stele se jehličím. — V učitelském jednom
časopise četl jsem následující definici smrti:
*Co jest smrt? Nic jiného, nežli cíl života;
neboť po ní nenásleduje ani radost, ani ža-
lost, ona ukojí bolesti, ukolébá nás ve věčný
spánek, a jest našim nejbezpečnějším útulkem.*
„Chaulieu.“ Nevím, proč časopis vychova-
telský definici tuto uveřejnil. Ci souhlasí
s ní, či neví, že to nesmysl? Smrt je prý
cíl života. Proto tedy žijeme, abychom u-
mřeli? Je-li smrt cílem života, nač se dlou-
ho mořit, nač snášet všeliké strasti, bídu
a nemoce, hledě tedy co nejdříve cíle do-
jít a učiti sám záhy tomu životu konec.
Vždyť to naší povinností, cíle co možná
nejdříve dosíci!

Je-li smrt cílem života, mělo by zníti
páté přikázání: *Zabiješ!* Nemělo by býti
žádného rozdílu mezi zvířaty a lidmi, stej-
ně zahynou a pak — nenásleduje prý ani
radost ani žalost. Ovšem, tak by si mnozí
nevěrci a prostopášníci přáli; těm by bylo
velmi milé, kdyby po smrti nenásledovala
ani radost ani žalost. Však i ti na smr-
telném loži strachy schnou, při pomyšlení
na předešlý svůj život, při pomyšlení na
věčnost, soud, nebe i peklo. Nezavidím
lidem, kteří o smrti jako „Chaulieu“ soudí,
že se stotožňují se zvířaty. Taci lidé musí
nevyhnutelně zavrhnouti víru v Boha, a
vrhnouti se v náruč tomu, jehož nábožní
křesťané křížem zažehnávají. Smrt ukojí
(prý) bolesti, ukolébá nás ve věčný spá-
nek a jest našim nejbezpečnějším útulkem.
Že smrt bolestem našim tělesným konec

*) Před večerním českým kázáním modlival se
pokaždé ctih. p. Wohlmann růženec.

učiní, jest sice pravda, kdyby ale byla cílem našeho života, nebylo by třeba bolesti snášeti, ale co nejdřív se usmrtiti. Že nás smrt ve věčný spánek ukolébá, nemíním, leč bych se snad vzdal naděje budoucího z mrtvých vstání. Když se ale ze spánku smrti opět jednou probudíme, nemůže to býti spánek věčný. Aby smrt byla naším útlukem a to nejbezpečnějším, to také těžko věriti, nebo lidé spíše budou hledati útulek, by se smrti ubránili, než útulek, by se smrti sami v náruč vrhli. Jsem přesvědčen, že zajisté i franc. labužník pan Chaulieu po tom nejbezpečnějším útulku příliš netoužil! Onen učitelský časopis měl by však moudřejší zásady hlásat.

J. K. Řežáč.

Z Hradce Králové dne 17. dubna 1866.

(Bisk. visitační cesta. Výstava výher a loterie.)

Jeho Excell. nejd. náš vrchní pastýř, ačkoliv jsa přes 60 roků knězem, a vtom mnoholetém kněžství 34 roků biskupem, dosti již nesl břímě dne i horka, nechce přece ani u vysokém stáří ustáti od apoštolské své horlivosti a miní i letos alespoň v některých farnostech rozsáhlé diecése milé své ovečky navštívit i svátost sv. břimování udíleti, a sice: dne 5. června v Starkově (Starkstadt), dne 6. v Českých Vernířovicích, dne 7. v Chvaleci, dne 8. v Aberspachu, dne 9. v Zdoňově (Merkelsdorf), dne 10. v Hořeních Teplících (Oberweckelsdorf), dne 11. v Němckých Verneřovicích, dne 12. v Ruprechticích (Ruppersdorf), dne 13. v Heřmánkovcích (Hermsdorf), dne 14. v Šonově, dne 15. v Martinkovicích (Märzdorf) a dne 16. v Broumově. — Z toho vidno, že si obral pan biskup vikariát na samých pruských hranicích ležící (Broumovský), a tudíž i ve svém za tím účelem na konsistoř svou řízeném dopisu, kde jindy jenom psával „popřeje-li Bůh života a zdraví,“ přidal letos významné „i míru“; dejž tedy Bůh, aby u provedení velekněžského onoho předsevzetí ani válečný ryk, ba ani znepokojující přípravy válečné nepřekážely!

Právě se zde připravuje v biskupské residenci výstava četných předmětů, darovaných mnohými laskavými dobrodinci za výhry k uspořádání loterie ve prospěch opravy zdejšího stoličného chrámu sv. Duha. Stojí skutečně věci ty za podívání; jest jich na tisíce, jsou té nejpestřejší rozmanitosti, a leckteré mezi nimi, jak již v Blahověstu oznámeno, vzácné a drahocenné; v posledním čase přibyl od výtečného umělce Pražského Quasta na skle malova-

ný a jím samým sem darovaný překrásný obraz Rodičky Boží (Madonny), její znalci velmi vysoko cení. Při návštěvě výstavy bude se vybíratí malé vstupné (10 kr.), aby již tím dobrý ten účel získal. Los bude státi 20 kr., jest tedy zpráva veřejných listů o ceně vyšší nepravá. Tah bude až někdy po žních; kéž by udělil Bůh hojnou úrodu zemskou a zahnal nehody války, aby tato loterie žádoucího došla úspěchu!

F.

Z Hradce Králové dne 14. dubna 1866.

(Prof. dr. Jos. Schazl †)

Dne 26. března zemřel zde po delší chorobě, a dne 28. byl slavným způsobem pohřben muž, jenž má o zdejší klerikální seminář a s ním spojené bohoslovecké učiliště, tím pak dojista o celou Kralohradeckou diecési nevšedních zásluh. Jest to profesor kněz *Josef Schazl*. Že pak má po celém našem biskupství ba i mimo ně veliké množství vychovanců, žáků a citelů, dovoltež, abych zde předložil kratinký nástin pozemského jeho života. Narodil se dne 8. července 1794 v Lanškrouně, studoval gymnasium a filosofii v Brně, bobosloví pak na mladistvém tehdejší ústavu zdejším. Po dokonání těchto studií byl dne 24. srpna 1818 na kněžství posvěcen a poslán hned co kooperátor do Bartošovic. Avšak za nedlouho byl přijat na prosbu svého biskupa od císaře Františka do vyššího ústavu vzdělávacího, jenž byl právě tenkrát zařízen u sv. Augustina ve Vídni, aby se tam důkladněji ještě theologicky vzdělal, a přísným zkouškám z veškerého bohosloví na vysokých školách podrobil. Což když šťastně vykonáno, byl povolán velepastýřem svým za spirituala do zdejšího klerikálního semeniště dne 1. listop. 1822, a tím zůstal až do konce školního roku 1827. — Na to se stal v témž ústavě vicerectorem a zároveň na bohosloveckém učilišti profesorem věrouky. Z vicerectorství, počínaje cititi tíži věku, poděkoval se roku 1852; profesuru ale podržel až do smrti, ba mimo dogmatiku přednášel od r. 1842 také o vychovatelství, a sice na theologickém ústavu až do poslední své nemoci, a na ústavu učitelském také po několik roků, když totiž ústav tento nově byl organizován, a on se stal prvním jeho ředitelem. — Roku 1845 dal se na universitě Vídeňské, kdež byl již dávno před tím všecka rigorosa odbyl, prohlásiti za doktora v bohosloví. Jeho Velič. císař a král Ferdinand jmenoval ho r. 1841 na

odporučením nynějšího našeho pana biskupa svým dvorním kaplanem, a nejdůst. p. biskup udělil mu později důstojnost konsist. rady, jakož i potvrdil ho co diecéšní synodou zvoleného examinátora pro concursu parochiali. — Tak dosáhl rozmanitých úřadů, hodností a vyznamenání za svého života časného; dejž Bůh, aby se mu nyní i na onom světě v hojné míře dostalo vyznamenání věčného! Za to vroucně jsme volali k nebesům již v den jeho úmrtí, zvláště pak o jeho pohřbu; že ale tenkrát většina kleriků našich, odešlých právě na svátky velikonoční, nemohla býti přítomna, uspořádali jsme si ještě nyní, když jsme se byli všickni opět sešli, v tichém kostelíčku sv.-Janském pobožnost smuteční: dne 12. dubna k večeru pomodlili jsme se hodinky za mrtvé, a dne 13. ráno měli jsme za nebožtíka zpívané requiem, kteráž zlásky k nebožtíku sloužil nejstarší jeho kolega, velectěný pan prof. dr. Stárek, jemuž za to buďtež díky, a v Pánu zesnulému lehké odpočinutí a slavné vzkříšení. F.

Od Polné v masopustě 1866. (Opozděno.)

(Zábavy pro děti. Knihovny.)

Když staří se veselí, chtějí i mladí radost míti. Mívají radovánky, ale přechásto neradují se v Kristu. Je to zajisté choullostivá věc za časů našich, chceme-li dítky uvarovati pohoršení. Učitel jsa nyní ve mnohem ohledu závislý od obce, neodvážá se tak snadno různě vystoupiti, akdyby to i učinil, nedosáhne žádoucího cíle; vždyť citlivá maminka a starostlivý tatíček sami vodí dítky své do veřejných zábav a tam nemá prý učitel dítkám co poroučet. Vloží-li se v tu věc kněz a poukazuje na hrozící nebezpečnost, dostane za odpověď, že děti, až vyjdou ze školy, nebudou se umět ve společnosti ani hnout, co z nich potom bude atd. — Nezbyvá tedy nic jiného, než pomýšleti na prostředky, jimiž by se i školní kázni i rodičům a dětem zadost učinilo, neb aspoň horšímu zlu na-dešlo. Prostředek takový, myslíme, že jsme našli v školní besedě, jakou jsme dětem uspořádali v tento způsob: Pilnější dítky školní naučily se básničkám některým, jakých školní mládež podává Frant. Doucha ve svých „Jarých Listech“, jiné dítky přiučily se přiměřeným zpěvům, tak že se deklamace a zpěvy střídaly. V určený večer měly školní dítky do školní světnice polný přístup, kdežto rodičové mírně vstupné platili, které po odrážce výloh 5 zl. 72 kr. obnášelo. Takováto školní zábava

pro děti má mnohé dobré stránky. Děti se věcem takovým rády učí, umělyť je z paměti i ty, které jich nepřednášely, nebo si je často společně odříkávaly. Ze zvolené básničky jsou vesměs užitečné, netřeba dokládati. Mimo to může učitel i katecheta často poukázat k takové zábavě, dokládaje, že jen mravné a pilné dítky budou přednášet a na zábavě podíl brát, což prospěje, obzvláště dodá-li se, že nikdo nesmí do školní zábavy, kdo by šel do zábav veřejných. Rodičové se také uspokojí, jestli že vidí, že škola dítkám i toho uhlazení dle jejich náhledu poskytuje. Ovšem by se mohlo namítati, že dítky při takové příležitosti školní věci zanedbávají, učíce se jinému. Tomu ale není tak, jestli že jsme je dříve na to upozornili, že taková přednáška je odměnou pilnosti a věc školní zanedbatí že se nesmí; aniž toho báti se třeba, že by škola takovou zábavou zevšednila, jestliže náležitý pořádek se udrží. Částka peněžitá, kteráž se při takové příležitosti vytěží, může se věnovati školní knihovně, kterou my ovšem teprv založiti musíme. — Uznáno jest vůbec za prospěšné, zakládati knihovny školní, ale velice potřebí jest zakládati knihovny pro horaly české, kteří dnes jsou prací zahrnuti a zítra bez chleba. Často přichází lid ke knězi s žádostí o zapůjčení některé knížky, „člověk si rád v neděli a ve svátek něco přečte, nebo jde-li do hospody, nic tam kloudného neuslyší.“ Mohlby kněz půjčit, kdyby sám měl, ale bývá to tak, že mezi chudým lidem je i duchovní chudý a musí být spokojen, jestli si pro vlastní vzdělání nějaký spis zaopatřiti může. Proto se mně zdá, že společnost pro podporování chudého lidu v horách nemálo by mu prospěla, kdyby ve farnostech toho lidu knihovny zakládali pomáhala, jejichžto vedení aspoň každý mladší kněz rád by převzal. Lid v prázdných dobách zaměstnává a poučuje se čtením, nevrhal by se tak nerozumně v proudy zničující kořalky a učil by se pamatovati v letech tučných na léta hubená. Kéž by někdo věc tak důležitou oné dobročinné společnosti přednesl a odůvodnil!

J. N.

Z Nížkova u Polné 20. dubna 1866.

(České nešpory.)

Mnoho hlasů ozývá se z míst pokročilých o zvelebení zpěvu chrámového v tomto časopisu. Čítám rád takové zprávy, a mile potěšen bývám, že zpěv zbožný k účtě Svrchovaného se pěstuje. — Nejen

města, ale i vsi pokrok činí; toho důkaz máme také u nás v Nížkově, kde se české nešpory z Kancionálu Sv.-Janského již přes rok v stánku Božím ozývají. — Věnovalo se u nás několik mladíků tomuto zbožnému zpěvu, kteří pilně i dále se cvičí. Snad Bůh svým časem požehná a rozmnoží tuto dobrou vůli, by jméno Jeho chváleno i velebeno bylo ústy mnohými. Vy, kteří jste si umínili v zpěvích chválit jméno trojjediného Hospodina, nedejtež se odstrašiti, pamětlivi jsouce, že ne pro několik těch osob v chrámu Páně, jimž se píseň nelíbí, poněvadž nezavání trhovým nápěvem, zpíváte, nýbrž že tím oslavujete Pána Boha! Ti však, kdo tyto zpěvy tak vážně pohanili, ukázali, že jim dokonce nerozumí. — V skutku Kancional sv.-Janským Dědictvím vydaný chová v sobě výbor krásných, vznešených, důstojných písní, bez nápěvů trhových. Je-li mysl člověka zasmušena starostmi, srdce skličeno teskným hořem: písněmi těmito žal mizí, hoře zráci trpkosti své, starosti se rozptylují, a důvěra usazuje se tak, jako bychom ruku Boží ku pomoci na blízku viděli. — Aby tyto písně i v chrámu Páně se udržely, objednal náš vel. p. farář František Růžička „Hlas Varhan“, by varhaník někdy snad v nesnázi nebyl, nevěda, kterak tu neb onu píseň hrátí. Za to díky vroucí vzdán budiž!

—r—N.

Ze Frydku ve Slezsku 6. dubna 1866.

(Spolek Arimatejský v Příboře a ve Frydku.)

Srdečné díky vzdáváme, že jste podávali v Blahověstu zprávy o bratrstvu sv. Josefa z Arimatie, totiž o milosrdném skutku pochovávání chudých katolických křesťanů. Ale ještě jsme nevěděli dobře, co to má za význam, až se k Vám psalo z blízkého Příbora na Moravě s prosbou, abyste zprávu dali, jak se to má zařídit, a Vy jste, slavné řiditelstvo, neopovrhli tou žádostí, ale ráčili jste do Příbora zaslat své stanovy a poučení, jak se bratrstvo má řídit. Jistý P. Š. se o to všemožně staral, aby se to bratrstvo založilo v městě Příboře, což se mu podařilo ačkoli s velkou prací. Ale přece se tam v skutku založilo a výborně začalo kvésti, tak že i pan starosta obecní se svojí paní přistoupili i s mnohým vzácným měšťanstvem, a už jest jich přes 1100 v tomto bratrstvu Arimatejském zapísáno. I vzdechnul sobě tento jistý P. Š., aby Bůh zaplatil všem těm, co ho o tom bratrstvu sv. Josefa z Arimatie poučili. — Taky u nás ve Frydku jsem já o tom za-

čal mluvit, ale byl jsem hned nemilou odpovědí odbyt, ale vždycky jsem se za to modlil, aby Bůh sám to ráčil sprostředkovat, a hle, moje žádost nebyla nadarmo: Bůh ji vyslyšel a Duch Svatý nadehnul k tomu některých lidí. Abych já též u nás o to mohl pracovat, šel jsem se poradit s tím, co o to pracoval v Příboře, jak by to nejlépe bylo lze začít, a domluvili jsme se dobře. Jak jsem přišel domů, hned jsem šel k našemu veledůst. p. děkanu a kanovníku biskupství Vratislavského a prosil jsem ho o to bratrstvo, což on mně neodepřel, jen ať se vyhotoví stanovy pro Frydek a potom že se to podá kvýššímu úřadu k potvrzení, což se v skutku stalo. Vp. mladší kaplan to všecko vyhotovil, stanovy i žádost, a opatřilo se to podpisy předně našeho vdůst. p. děkana a kanovníka, kterýž k potěšení našemu přijal řiditelství toho bratrstva ve Frydku pod titulem sv. Josefa z Arimatie, a podalo se to ku potvrzení a doufáme, že s pomocí Boží i u nás ve Frydku bude výborně kvésti a že sobě budu moci též vzdechnout, jako můj přítel v Příboře: Bůh zaplat všem, co nám k tomu dopomohli i co moji žádosti neopovrhli.

Jan Šrubař, zpěvák.

Z Inomosti v Tyrolsku dne 9. dubna 1866.

(Velikonoční prázdniny. Zdejší podnebí.)

Od 19. do 27. března konány byly ve zdejším bohosloveckém konviktě velikonoční exercicie. — Ve více než 30 obrazech představeno „drama křesťanského života.“ Hrdinou obrazů byl rek ze starověku — ze skutečnosti vzatý, bohatýr tisícerymi opěvovaný písněmi, vítěz nad tisíci litych nepřátel, nepřemožený posud nižádnou lstí nejouskočnějšího protivníka, věhlasný, velemocný vládce širokých, nedostupných končin, nad jehož moudrostí, mocí a silou žasli knížata a králové, lidumil, nad něhož lepšího nebylo na světě, onť opustiv nádherné sídlo královského otce svého, odešel sám a sám do dalekých, bohopustých krajů, plných divoké zvěře, šelem a dravců, aby z drápů nestvůr těchto vyrvál zbloudilého bratra, přítele. — Nalezl jej, vyrval, zvitězil, ač při tom vlastního života neušetřil. Veleben a žehnán od vysvobozených u vítězoslávě vrátil se pak do sídla slávy otce svého, aby usedna po pravici jeho s ním panoval nad národy světa. — A ku podivu, ač nás bylo přes 100, nikdo při tom ani slova nehlesl, každý utvořil si dle návodu vel. p. řečníka*)

*) P. Jos. Malfatti S. J., redaktor „Posla (Send-

docela v tichosti pro sebe — v duchu jednotlivé ty obrazy, vzory to pro budoucí život, pro budoucí povolání. —

Po svátcích velikonočních nastalo v konviktě opět ticho, ale jiného druhu, než bylo před tím. Nezůstalť chovanců více než 20 doma; ostatní rozprášili se po vůkolí na 2—3 dni cesty vzdáli do romantických hor a údolí severních Tyrol i dále do Mnichova, Augšpurku a jinam. Již před počtem prázdnin velikonočních, t. 15. břz. putovali 2 zdejší bohoslovci přes Janov a Neapol do Říma; vloni bralo se touže cestou „ku prahům sv. knížat apoštolských“ asi 20 externistů. — O velikonočním pondělí slavili dva již dříve vysvěcení bohoslovci kněžské prvotiny, jeden ve Vambercích v Kladsku, druhý u Treviru v Porýnsku; mimo ty vysvěceného dne jeden na jahna v Tridentě, druhý na podjahná a třetí na akolythu v Brixenu. — Všechny pět jest z konviktu a vrátí se po Velikonocích opět do studií. *) Těšil jsem se také na úterý po svátcích, že se někam podívám, ale povětrnost toho nedopustila. Říká se: „Zelené vánoce, bílé velikonoce,“ zde však byly i vánoce i velikonoce bílé, aspoň právě ten úterek napadlo z rána tolik sněhu, že na cestu pěšky nebylo lze ani pomyslet. Nebývá to ostatně nic neobyčejného v zdejší krajině, z jara-li neb i v létě přizene se z čista jasná chumelice. — Vrchole hor obkličujících s obou stran dlouhé a úzké, nanejvýš (okolo Inomosti) 2 hodiny široké údolí Inu, nabývají pokaždé, kdykoliv v dolině prší, i v létě, sněhových korun, což, když se vyjasní, poskytuje překrásný pohled, zvlášť je-li docela vybráno, při západu slunce, které zacházejíc barví sněhobílá štítu skalnatých těch, různotvarných vrchů řevavým nacheť — známý to úkaz, zvaný alpská záplava neb záře, čili „horské červánky“ (Alpenglúhen). Jak milé však zavane či lépe zaburácí jižní vítr, zde „široko,“ u Jiho-slovanů „jug“ (jih) zvaný, zmizí sníh v zimě z doliny, v létě i z hor, za dva, za tři dni. Je to milý i nemilý host, ten jug pro zdejší krajinu: milý, protože jsa v zimě průměrně 12°—15° R. teplý, zmírňuje podnebí, zúrodnuje role, na kterých se vů-

kol města kukuřice výborně daří a že čistí povětrí, tak že nepřichází-li 14 anebo více dní, jeví se následkem znečištěného, v hlubokém údolí zavřeného vzduchu rozličné nemoce, vyrážky atd. — nemilý, poněvadž přelítnuv Brenerský průsmyk, často prudkostí svou nebezpečným se stává, střechy trhá, které proto namnoze, zejména na venkově, prkny krytý, velikými kameny pokladeny býti musí; dále, že nezvyklým na toto podnebí působí hlavy bolení, ba mnohé snéstí je nemohoucí pryč z krajiny vyhání (citliví čuají jej den dva dni napřed), konečně že v létě nesnesitelné vedro přináší a mdlým činí člověka i zvíře. Obyčejně vznáší se dříve den dva dni pouze ve výšinách, hory při tom zmodrají a zdají se velmi blízko, pak teprv sestupuje dolů; druhý, třetí den na to prší. V zimě, je-li na horách čerstvě napadlého sněhu, vynese sníh do povětří a zahalí celou horu sněhovým mračnem. — K nám do Čech zavítá někdy ve způsobě teplého jižního větru a nasytiv se na alpách parami z ledovců a sněhu, ovlažuje nivy naše teplým úrodným deštěm.

V úterý tedy nebylo z vycházky nic; za to ale druhého dne vyjasnilo se nebe jako rybí oko, a já jsem se vydal s krajanem P. chutě na cestu do údolí Achen-ského, znamenitého nemalým jezerem a na poutnické místo — Horu sv. Jiří. Prál bych všem, kdož hodlají za příčinou sjezdu katol. jednot v měsíci září zavítati v Inomosti, aby z železné drahy zabočili v ona místa.

V Benátkách Vlašských 19. března 1866. (Opozd.)
(Pobožností a obyčejně svatopostní.)

Dopis tento budiž považován za pokračování předešlého, v němž jsem sdělil, co v svatopostním čase v zdejších chrámech zvláštního jsem upozoroval. Oznámil jsem, že v každém farním chrámu bývá u večer pobožnost kající se žalmem „Misere-re“ před vystavenou nejsv. Svátostí. I dokládám, že nápěv tohoto žalmu není ve všech chrámech stejný; tu a tam zpívá se týž žalm dvojím nápěvem, tak že jiným nápěvem zpívá sbor duchovních a jiným sbor lidu verš po verši. Jsou to dva sbory: duchovenstvo a lid, jenž si zpěvem jednotlivých veršů odpovídají. Také v tom není jednota, že v některých chrámech po ukončení žalmu slovy: *Gloria Patri etc.* následuje *Tantum ergo*, v jiných ale dříve ještě kající modlitba *Deus qui culpa offenderis* (Bože, jenž vinou rozhněván) tu a tam s

bote) nejsv. srdce Pána Ježíše,“ orgánu to pro údy bratrství téhož jména.

*) Z prát. dopisu od 18. t. m. sdělujeme, že jeden se nenavrátil, jmenem Jindřich Schwenzer rodem z Crefeldu v Porýnsku. Zbloudiv u jezera Gardského spadl s vysoké skály a zůstal mrtev.

versíkem „Ostende nobis Domine misericordiam tuam“ (Ukaž nám Pane milosrdenství své) se říká, jindé se tento versík s příslušnou odpovědí vypouští. V některých chrámech modlili se hned po vystavení velebné Svátosti a ještě před žalmem Miserere bolestný růženec. V jednom farním chrámě a sice v jednom z těch, kdež bylo den co den ráno kázání postní, byla také u večer mezi růžencem a žalmem Miserere promluva (discurso) p. faráře k osadě na základě evangelia jednoho každého dne. — Jednou byl jsem též na křížové cestě. Po stranách každého ze 14. zastavení hořely dvě svíce. Napřed byl nesen kříž uprostřed dvou voskovic. Za těmito třemi nosiči postupovali dva kněží, jeden měl na rochetě červenou štolu, druhý jenom rochetu. Před každým obrazem modlili se versíky: „Klaníme se Tobě Kriste, a dobrořečíme Tobě“ s odpovědí „jenž jsi skrze svatý kříž svůj svět vykoupil.“ Po té četl kněz štolou přioděný italským jazykem rozjímání o té štaci, po němž následoval Otče náš a Zdrávas. Pak povstali, zdvihaíce se a dále jdouce zanotili kněží tónem žalmovým: „Miserere nostri Domine“ (Smiluj se nad námi Bože) načež ministranti „Misere nostri“ odpověděli. Pak se zpívala latinsky sloka „Stabat Mater“ a sloka jedné písně italské. Od poslední štace navrátili se k hlavnímu oltáři, kdežto se 5krát Otčenáš, Zdrávas a Sláva Bohu pomodlili, přidávajíc výše uvedené „Smiluj se nad námi,“ pak následovaly 3 versíky, jeden o sv. kříži, druhý o bolestné Rodičce Boží a třetí ke cti sv. Františka s příslušnými modlitbami. — Od neděle smrtelné až do úterka před zeleným čtvrtkem konají se tu skoro ve všech chrámech buď místo kázání nebo vedle nich duchovní cvičení, záležející v každodenním rozjímání večerním. — Před nedělí smrtelnou uveřejnili farářové, jakož před hody Božími pokaždě činívají, napomenutí svá k farníkům ve způsobě pastýřských listů, oznamující spolu pořádek církevních obřadů. Tyto otevřené listy pp. farářů nalezají se na dveřích chrámových a posílají se též do všech příbytků farníkův. List, jenž ž naší fary vyšel, zní v tento smysl:

„Přibližují se, Nejmilejší v Ježíši Kristu, nejkrásnější, nejsvětější a pro srdce v pravdě křesťanské i nepřiměřenější dnové, v nichž laskavá matka naše, církev, obnovuje v nás památku utrpení, smrti a vzkříšení Slova tělem učiněného, jež za naše spasení zcela se obětovalo na dřevě kříže. Nevyslovitelná je-

stít radost hleděti na vás, ani nábožně, ani bedlivě, zevnitř na jevo dávající vnitřní vroucnost, za těchto dnů do svatého chrámu spěcháte a rozpomínajíc se na našeho milého Ježíše, buď jak za jásotu (Hosanna) nevinných dítek do Jerusalema vjíždí, aneb na tu dobu, kdy milým apoštolům ponejprv podával nejsvětějšího chleba, aneb jak od bezbožných z nenávisti k smrti byl vlečen aneb od několika věrných svých do tichého hrobu položen, aneb jak konečně třetího dne nesmrtelný, trpěti více ani nemoha, z mrtvých vstal, a to vše živě cítíce, pohnutlivým úkonům obcujete. Jest to zajisté něco jiného, než klamná radost, jaké stoupenci tohoto světa očekávají od světských radovánek svých; tu v pravdě pocítíte v srdci svém plnost nejsladší útěchy, tu Bůh rosou svou nebeskou v duše vaše dštíti bude; odtud odcházeti budete pokaždě jsouce lepší, pohnuti a jako do ráje přenešeni. Jisto jest, že tyto účinky budou na rovni s vaší vírou a s přípravou, jakouž sem přinesete; a tu kojím se naději, že víra vaše bude živá, příprava všestranná a upřímná, tak že již nyní nemohu leč oddávati se nejlepší naději, že nábožně a často obcující vznešeným úkonům našeho náboženství láskou božskou rozněcováni budete. Abych pak vás, ač je-li toho u některých zapotřebí, pobídnul, vizte postního kazatele, an hotov jest svým plyným, ale hluboko vnikajícím slovem vám připravití kruh duchovních cvičení, jimiž on, poučuje vás o hlavních povinnostech náboženských, nakloňuje srdce vašeho k rozjímání o věčných zásadách, o nejpřednějších pravdách víry, cestu vám ukáže, abyste svědomí své očistili a pevné i vroucné předsevzetí k lepší budoucnosti učinili. Budiž tedy nejdůležitější péčí vaší v určené dny v čas do chrámu se vydávati a i poněkud opomíjejíce záležitostí hmotných ochotně spěchat, abyste slyšeli Pána, jenž touží, pobaviti se s drahými dětmi svými, mluvití k jejich srdci, odtrhnouti je od zlého světa a co nejpevněji spojití s láskyplným srdcem svým, a buďte ubezpečeni, že na konci svatých úkonů pocítíte hojnost nové, netušené spokojenosti, budete oplývati vyššími milostmi, drahocenným, jakéhož svět dáti nemůže, pokojem.“

K těmto slovům připojen jest pořádek sv. obřadů v témdni smrtelném, pašijovém a velikonočním až do neděle provodní či bílé. — Konečně nebude snad nezajímavé podotknouti, že sv. Josef, pěstoun Páně co spolupatron Benátek, zde požívá veliké úcty. Památka jeho slaví se tu svátkem zasvěceným, den před slavností jest půst (vigilie); v jednotlivých chrámech koná se

co příprava k slavnosti 9denní pobožnost. Záleží v modlitbách jazykem italským o 7 radostech a bolestech sv. Josefa. V kostele, v němž jsem já býval na této pobožnosti, říkali pak po dotčených modlitbách latinsky žalám „Domine, quis habitabit in tabernaculo tuo“ s veršíkem a modlitbou o sv. Josefu. E. L.

Z Říma dne 2. dubna 1866.

Velkolepým ohňostrojem „*Girandola*“ na hoře *Pincio* ukončena jest dnes, v pondělí velikonoční, o němž podotýkám, že zde není svátkem zasvěceným (festum de praecepto) vznešená slavnost hodu velikonočního. Počasí bylo nad míru příznivé. Sv. Otec byl neunavný ve sv. úkonech a udílení audiencí. Jednou přijal 3000 osob najednou v nepřehledných prostorách síně „sala geographica.“ Neboť nával cizinců byl náramný. Mezi katolíky bylo jako obyčejně nejvíce Francouzů. Angličanů bylo tu tentokrát méně; více dostavilo se Američanů. Největší podivení vzbudila přítomnost asi 50 deputovaných a náčelníků italské revoluce, kteří se neostýchali hlásati bez obalu, že to konečně naposledy, co se papežství ukazuje ve své zastaralé světské slávě. Pošetilci! Papež hledí pokojněji než kterýkoli jiný panovník vstříci přicházející bouři. Na zemi ovšem nekyne odnikud pomoc; za to má však Řím od nedávna novou mocnější záštitu v nebesích. Miním sv. *Kateřinu Sienskou*, jižto sv. Otec na prosby Římanův povýšil za druhou jejich ochrankyni, touž světici, kteráž již v tomto životě jednou Římanům pomohla v podobné tísní, uvedši papežů po 70leté zkoušce z Avignonu opět do Říma.

Tajný komoří (cameriere segreto), jenž nedávno z Vatikánu propuštěn byl, jmenuje se *Angelini*. Jméno toto, jež na mysl uvádí anděly, měl člověk nehodný postavení svého. Sv. Otec použil této politování hodné události, aby promluvil k veškerým sluhům svým, kterážto řeč zajisté v paměti utkvěla všem, kdož se radují ze štěstí, sloužiti posvátné osobě jeho. — Též vyslanec ruský, jenž se opovážil papeže v jeho vlastním domě hrubě urazit, opustil Řím, ale nejenom on, nýbrž i všichni ostatní, tak že vyslanecký dům prázdný jest a ruský znak s něho sňat býti musel. Zůstal tu toliko jakýsi pan Kapenič bez veřejného postavení. Tohoto zrušení vyslanectva, tohoto přerušení spojení s Římem přálo si Rusko, aby mělo volnou ruku v potlačování katolické církve v Ruském Polsku, i zdá se,

že vyslanec z úmyslu urazil papeže, aby pak propuštěn byl, což se i státi muselo; žádatel tohoto uražená čest papežova. — Tato rozmiška má však i svou dobrou stránku, totiž zřízení *kolleje Polské*, kteráž v neděli květnou od polských kněží Resurekcionistů (od Vzkříšení) při chrámě *S. Adriano* od papeže jim darovaném na bývalém Forum, blíže Mamertinského žaláře na úpatí Kapitolia otevřena byla způsobem slavnostným u přítomnosti kard. *Clarelli*-ho a *Msgrů Franchi*-ho, *Simeoni*-a a j. v. Po zpěvu hymny „*Veni Creator*“ měl kardinál uchvacující řeč k prvním chovancům, počtem teprv 6, z nichž náhodou jsou 2 z rakouského, 2 z pruského a 2 z ruského Polska; však mnozí jiní jsou již na cestě sem, aby se tu vzdělávajíce pro svou vlast stali se apoštolý, a bude-li Rusko dále tak pokračovati, snad i mučenníky. Představeným nové této koleje jest kněz *Semenko*, i kojíme se nadějí, že se dočká lepší budoucnosti, nežli před třemi roky o tisícileté slavnosti sv. *Cyrilla* a *Methoděje* při zdejším chrámě *S. Girolamo degli Schiavoni* znovu zřízená kolleje Jihoslovanů, kteráž bohužel nedaří se tak, jak se očekávalo. — Nový arcibiskup Poznaňský a Hnězdenský *Msgr. Ledochowski* odebere se hned po Velikonoci do rozsáhlých diecés svých. — Z vídeňského dopisu pařížských novin „*Monde*“ dověděli jsme se o politování hodných výstupech proti Židům v Čechách i o zásluhách Hlubošského p. faráře *Kohouta*. — Na pomník, jenž zřízen býti má hrdinovi *Castelfidardskému*, sešlo se 160.000 franků. Z toho bude 100.000 franků vynaloženo na stavbu kaple při katedrálím chrámě *Nantes-ském*, kteráž se v rozměrech svých vyrovnati má kapli *Františka II.* a zbytek na založení dobročinné fundace. K podání nákrešů pomníku generála *Lamoriciera*-a vyzvání jsou umělcové všech zemí a národů; v čele sboru soudcův jest general *Changarnier* a hrabě *Montalembert*. — Méně si tu všímáme jiného sboru, jenž se v Paříži shledal k tomu cíli, aby spojenými silami mužů všech vyznání vydána byla bible v novém překladu francouzském. S projektem tímto byla ve spojení uvedena jména znamenitých katolíků, jako *P. Felixe* a j., kteříž však hned proti tomu se ozvali a ohradili. A všim právem. Nebo jak by se bylo v dotčeném sboru šetřilo eitu katolického, seznal jsem z „*Monde*.“ Miním tuto rozmluvu: „Kterak přeložíte,“ tázal se výtečný kněz katolický pastora protestant-

ského, „slova andělova: *Ave gratia plena* (Zdráva buď milosti plná)?“ Pastor otevřel svou řeckou bibli a odpověděl chladně: „*Pleine d'agrément*“ (Plná vnady). Těmi slovy chtěl přeložit řecké *αγαρωμένη*. — Vyskytne-li se za těchto dnů v novinách nová lež o nové záповědi bibli v Římě, vězte, že zakročeno bylo, jen proti zamýšlenému rozšiřování zfalšovaných bibli a že výslovně povoleno jest každému cestujícímu protestantovi přinést i miti svou bibli, je-li jenom na prvním listě bible napsáno jméno cizince či cestujícího. ∞

KRONIKA.

Z Prahy. JEmin. nejdůst. p. kardinal arcibiskup, jenž od 21. t. m. za příčinou generalní visitace a udílení sv. birmování měšká ve vik. Bystřickém, zamýšlí v polovici měsíce června ve všech farách vik. *Sedlčanského*, na to pak ve všech farách vik. *Votického* konati generalní kanonickou visitaci a spolu birmovati. — V polovici měsíce července bude pak nejdůst. vrchní pastýř ve větších farních chrámech vikariatu *Vlašimského* udělovati svátost sv. birmování.

— Pobožnost *40hodinná* bude se konati 29. a 30. dubna, 1. a 2. květ. u Matky Boží v Týně, 3—6. května u Věch Svätých na hradě.

— V pondělí dne 30. t. m. započne „*májová pobožnost*.“ U sv. Klementa na Starém Městě bude toho a pak každého dne v měsíci květnu o 7. hod. večerní české kázání a litanie s požehnáním. — Německým jazykem bude se konati májová pobožnost o 6. hod. v kostele ctih. panen Voršilek a u Milosrdných Sester (u sv. Karla Bor.) na Malé Straně.

— J. M. světlíci pan biskup a gener. vikář *Petr Krejčí* daroval fondu k pojištění bezplatných obědů pro chudé žáky nejvyšších dvou tříd na gymnasiích Pražských 600 zl. a spolku ku podporování vdov a sirotek po gymnasiálních a realních profesorech 400 zl. v obligaci nár. půjčky.

— V pondělí 23. t. měs., v den sv. Vojtěcha byl na *Vyšehradě* slavně vysvěcen dům, kterýž vys. důst. pan probošt Vojtěch Ruffer zakoupil a upravit dal pro chudé měšťany Vyšehradské. Po slavné mši sv. a po kázání, jež měl p. kanovník Štule, veden jest průvod k domu praporečky, soškami, obrazy a jinak pestře ozdobenému. Účastenství bylo hojné. Školní mládež, pořádkové řemeslníci s korouhvemi, zpěváci a městská rada, vys. důst. kapitola a velký zástup lidí provodili

v. důst. p. probošta, jenž skvělému daru svému udělil církevní požehnání. Průčelí toho domu vyznačeno jest křížem korunovaným štítem, v jehož výklenku se nachází socha sv. Vojtěcha, biskupa a muč.

— K Dědictví sv. *Prokopa* přistoupili p. Method. Nývlt, klerik řádu premonstrát. v Želivě; p. Jos. Novák, správce panství kláštera starobrněnského v Nových Hvězdicích; vp. Alois Seibert, farář v Paclavicích a vp. Ant. Horák, kapl. v Buchlovicích na Moravě.

Ze Šlesviku. Katolická kaple ve Flensburku (viz Blah. č. 10.) byla vysvěcena. Překážky kladené se strany pruské odstranil místodržitel rakouský.

Z Francie. Nástupcem nedávno zemřelého biskupa Arraského Parisisa jmenován jest gener. vikář tétěž diecése kněz *Lequette*.

Z Italie. V *Barlettě* udál se politování hodný sběh lidu, potrčky a rvačky, v nichž 3 protestanti zabiti byli a několik jiných mladých lidí, jež vzteklici za protestanty měli, po zemi bylo šmýkáno. V novinách zdvihl se hned žalostný pokřik, že příčinou tohoto vraždění není leč nesháelivost katolické církve. Veliký deník Londýnský „*Times*“, jenž z počátku o nic mírněji nekřičel, než bezpočetné noviny freimaurovské, přináší v čísle vydaném dne 6. t. m. dopis o povstání v *Barlettě* od tamějšího protestantského (náčelníka) „*Minister of Religion*“, jenž jest řemesla svého stolař (truhlář) a dí, že nemůže tvrditi, že by luza hned po kázání z kathedrálního chrámu proti protestantům byla táhla, spíše musí přisvědčiti, že válečný ryk této sběři zněl: „*At žije král Viktor Emanuel! Sláva Garibaldi-mu! Italie sjednocená at žije! Smrt protestantům!*“ Také jest dokázáno, že protestanté před tím velmi vyzyvavě se chovali.

Z Říma. Spolupracovníkům časopisu „*Civiltà cattolica*“, jenž od r. 1850 měsíčně o dvou sešitech vychází péči Jesuitů v Římě, udělil sv. Otec zvláštním výnosem (breve) práva korporací. V dotčeném breve nalezají se tato pro každého přítele a podporovatele dobrých spisů potěšlivá a povzbuzující slova: „*Nejvyšší pastýř duší, osvícen světlem s hůry, s výše Vatikánu pokaždé poznal nebezpečí hrozící jeho stádu, jakož i k jeho obhájení v rozličných časech nejpríhodnější prostředky. Za našich dob jest periodický a jiný tisk smrtonosnou zbrojí, již společný nepřítel stoupencům svým do rukou dává, aby dobré jakéhokoli druhu potíral. Tyto úto-*

ky rozmanitými spisy odrážeti a odvracetí jest tedy nejzáslušnější dílo, jaké za dnů našich konáno býti může. Jsou to zvláště náhledy tohoto času, které zapotřebí mají opravy a důtky. Tento úkol přináleží přede vším duchům. Pročež sv. Otec Pius IX. od prvních dnů slavného papežování svého neopominul nikdy katolických spisovatelů pochvalami povzbuzovati a všech biskupů vyzývati, aby vši silou dobrý tisk (spisy) šířili a podporovali. On sám v tom předcházal příkladem krásným, nikdy neustáváje povzbuzovati, chváliti, řídití a podporovati těch, kdož se v toto spasitelné dílo uvázali, tak že není katol. spisovatele v Evropě, jenž by vznešenému náměstku Ježíše Krista k zvláštním díkům nebyl zavázán. Proto vidíme v Italii a dále katol. tisk zkvetati, růsti počtem, umělostí a horlivostí, sjednocený a zcela působivý, špatnému tisku vstříci se postaviti.“

— „Unità cattolica“ uveřejnila d. 13. dubna tento list kardinála arcibiskupa Chambéry-ského ku kardinálovi *D'Andrea* v původním znění francouzském: „V Chambéry 15. ledna 1866. Vaše Eminenci! Po přečtení Vašeho listu ze dne 25. listopadu mám pro V. Em. jenom jediné přání k svátkům a k novému roku, totiž to, abyste se zcela, pokorně a poslušně podrobil vůli našeho sv. Otce, papeže Pia IX.; každý jiný úmysl otevřel by Vám dráhu, kterouž nastoupil Lamenais, Gioberti a Passaglia. Kladu sobě za čest atd. Váš pokorný a poslušný sluha Alex. kard. *Billiet*, arcibisk. Chambéry-ský.“

Literní oznamovatel.

— Nákladem Mik. Lehmann v Praze vyšel spis: „*Ueber die Freiheit des Menschen*.“ Ein Beitrag zur Moralphilosophie von Dr. Wilhelm Kaulich, a. o. Mitglied und Bibliothekar d. königl. böhmischen Gesellschaft der Wissenschaften, Privatdozent für Philosophie an der Univ. zu Prag. Stran 114 velké osm.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnuli:

- P. Emanuel Fr. *Chladt*, kněz ř. kapuc., český kazatel u sv. Josefa na Novém městě v Praze, 12. dub., (nar. v Přesticích 8. října 1802, kněz od 4. září 1829);
- P. Josef Fr. *Mixanek*, jubil. kněz řádu sv. Benedikta v Břevnově, arcib. notář, 15. dubna, (nar. v Jaroměři 3. listop. 1791, kněz od 11. srp. 1815);
- p. Jiří *Stöckner*, jubil. kněz, děkan v Chebu, arcib. notář, vik. tajemník, majitel zlat. záslužn. kříže s korunou, 15. dub., (nar. v

Chebu 5. květ. 1788, kněz od 17. srp. 1812).

- p. Benno *Gaube*, jubil. kněz, osob. děk. ve Svárově, vyznam. expos. canon., sekretář vik. Slanského, 22. dubna, (nar. 12. září 1788, posv. 17. srp. 1812).

Vyznamenání jsou:

- F. Frant. *Felix*, děk. Bechyňský, arcikn. Budějov., b. notář atd., zvolen dnes za čest. kanovníka kapitoly Vyšehradské;
- p. Jan *Lindner*, děkan v Kolíně, stal se skutečným arcib. vik. a školdozorcem střidnictví Kolínského;
- p. Ant. *Kačerovský*, far. v Jirčanech, jmen. sekretářem vik. Mnichovického;
- p. Frant. *Moravec*, far. v Uhříněvsi,
- p. Matěj *Sháněl*, far. v Drahobudicích, a
- p. Frant. *Fischer*, farář v Dolním Chodově, obdrželi exposit. canonic.;
- p. Frant. *Masék*, kapl. v Nové Vsi u Kolína, a
- p. Václ. *Slavík*, admin. děkanství v Kouřimi, obdrželi právo synodalii.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Frant. *Holada*, kaplan ve Vrbně u lesů, za admin. v Slavětíně;
- P. Bonaventura *Černý*, františkán, za výpomoc. kapl. a kat. u P. M. Sněž. v Praze.

Uprázdnené místo:

Slavětín, fara patr. p. Frant. hraběte z Thun-Hohensteinu, od 19. dubna.

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnul:

- p. Augustin *Walter*, jubil. kněz a senior diecése, bisk. notář, far. na odpoč. v Krumlově 17. dub. (nar. 28. srpna 1781, kněz od 16. září 1805.)

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Josef *Vrba*, býv. koop. ve Zdíkovci, za proz. kapl. do Červ. Dřeva;
- p. Ant. *Degregorio*, kapl. v Horní Cerekvici, za kapl. do Žirovnice;
- p. Ant. *Bruha*, býv. admin. v Pohnání, za kapl. do Horní Cerekvice.

Uprázdnené místo:

Místo *katechety* na hl. škole v Písku do 22. květ.

Listárna redakce.

Milodary. Na dostavení metrop. chrámu sv. Víta. Z Prahy kn. Gabriel Sch. 2 zl., Ign. Ch. 2 zl. 20 kr., z Břevnova 1 zl. 84 kr.
Pro sv. Otce. Za 4 poslední v věnovaných co příspěvek k halíři sv. Petruskému 20 výtisků „Blah.“ 5 zl. 20 kr.

D. p. M. P. v B.: Přijato. P. V. Šr.: Bude uveřejn., též co zaslal p. F. S. Ř. — Vp. A. S. v N. B.: Blah. a Čas. dodán 17. t. m. Vaš. agentovi. — Vp. J. K. v V. p. K.: Bylo tak vhod? — Do Mal. p. W.: Dopis Váš svědčí o lásce k sv. Otci; svedených křiklounů nedbejte. — Do Koz. na Mor.: Děj. církve od M. Procházky dobře Vám poslouží. „Bon. Par.“ jest spis něm. Spolek mlád. a pan. jest květ misie před 3 roky u Vás konané; ošetřujte dále. Dopis nebude uveřejněn; nehodí se. — D. p. F. K. v L. díky!

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kníž. arcib. semi-
náři číslo 190—I.

Expedice:
v kat. knihkupectví
B. Stýbla,
na sv. - Václavském
náměstí, čís. 786—II.
Nedošlá čísla rekla-
mujte nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

Předplácí se
v expedici
i u všech řádných
knihkupečů
na rok: 2 zl. 50 kr.
na půl: 1 zl. 30 kr.

Po poště:
Celoroč.: 3 zl. — kr.
půlroč.: 1 zl. 55 kr.

Předplacení čtvrt-
letní se nepřijímá.
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bidné činí národy.“ (Přisl. XIV. 34.)

Sv. otce Basilia řeč o závisti.

(Z řečtiny přel. prof. Jan Nep. Desolda.)

(Pokračování a dokonč.)

3. Což může záhubnějšího býti nad vašeň takovou? Ta jest zkáza života, zloba přirozenosti lidské, nenávisť dobrodiní nám od Boha propůjčených, vzpoura proti Bohu samému. Což pak medle prazlostníka, dábla, roznítilo k vzteklé proti člověku válce? Nebyla-li to závist? Závist, pravím, skrz níž se zjevným protivníkem býti okázal, hněvaje se na Boha pro štědrost jeho, již člověku byl prokázal, a mstě se na člověku, když mu to na Bohu možná nebylo. — Taktéž činil i Kain, první dáblův stoupenec a učeník, nauče se od něho i závisti i vraždě, sourodné to dvojici nepravostí, jež i Pavel spojuje, řka: že budou lidé plni závisti a vraždy. (Řím. 1, 29.) Což medle učinil Kain? Spatřil čest, již se bratru od Boha dostalo, a roznítil se proti němu hněvem a zavraždil počteného, aby urazil Toho, kterýž ho počtil. Nemoha se protiviti Bohu, v bratrovraždu upadl. Varujme se tedy, bratři, vášně této, která učí zpouře proti Bohu, plodí vraždy, hubí přirozenost, dusí lásku k příbuzným, nepravostí jest nejpošetilejší. — Co se rmoutíš, člověče, neutrpě ničehož zlého? Co se vzpouzíš proti tomu, jenž cos dobrého požívá, sám tím nižádné ujmy na tvém tobě nečině? Jestliže pak i

nad dobrodiním se mrzíš, jež ti bližní tvůj prokazuje, zdaž-li pak sám sobě nepřitelem nejsi? Takovým v pravdě byl Saul, jenž si z převelkých dobrodiní, od Davida jemu prokázaných, příčinu vzal bojovati proti němu. Neboť nejprve byv sprostěn ladnou hudbou a božským zpěvem jeho své těžkomyslnosti, pokusil se oštěpem probodnouti dobrodince svého; potom pak i s vojskem svým z rukou nepřátel byv vysvobozen a pohanění Goliášova sprostěn, když u vítězoslávě ženy plesající Davidovi desateronásobnou chválu za to vzdávaly, prozpěvující: „Porazil jest David deset tisíců, ale Saul tisíc“ (I. Král. 18, 7): pro to jediné slovo a pravdivé v něm obsažené svědectví, nejprve zjevně jej usmrtiti, pak zákeřnický s života sprovoditi hleděl; když pak utekl, ani tehdaž nepřátelskou mysl svou neukrotil, nýbrž se třemi tisíci vybraných vojinův jež válečně pronásledoval a na poušti stíhal. (I. Král. 24, 3.) Kdybys se ho byl po příčině války té tázal, nebyl by mohl pověditi, leč samé dobrodiní protivníka svého. Byv pak tím samým časem, když Davida pronásledoval, ve spaní přepadnut a moha takto snadno od svého protivníka zavražděn, býti, však opět, od spravedlivého tohoto na živu ponechán, ani takovýmto dobrodiním nedal se obměkčiti: nýbrž opět proti němu táhl,

opět jej pronásledoval, až pak konečně v jeskyni od téhož postižen byl. I tuto se ctnost Davidova co nejslavněji objevila, Saulova pak nešlechtnost tím hruběji se okázala. — Nejneukrotitelnější druh nepřátelství jest tedy závist; neboť protivníky jiného druhu udobřuje dobrodiní, ale zlomyslného závistníka i dobročinnost víc a více podněcuje, a čím větších dobrodiní účasten bývá, tím více se rmeutí, mrzí, hněte. Neboť více jej bolí štědrost dobroditele, než ho k vděkům povzbuzují dobrodiní přijatá. Jakou šelmu nepředěl takovou zlomyslnou povahou svou? Jakou divou zvěř nepředěl divostí svou? Psi se dobrodiním ukrotiti dají; lvové službami sobě prokázanými na člověka uvyknou; ale závistníci službami tím divější bývají.

4. Což pak šlechtného *Josefa* otrokem učinilo? Nebyla-li pak to závist bratří? V tom příkladu lze též pošetilost patřiti nepravosti této. Neboť obávající se, že by se sny bratrovy vyplnily, prodali jej v služebnost, jako by nikdy nebylo možná, aby se mu i co služebníku klaněti museli. Však ale jsou-li pravdivé sny jeho, což bude moci jakási lest zmáříti vyplnění toho, co se jimi předpovídá? Jsou-li však lživá tato ve snách vidění; čehož závidíte sklamanému? Ale nyní se božskou prozřetelností moudrost jejich okáže proti závistníkům. Neboť čím myslili překaziti slavné předpovědění, tím mu právě cestu k vyplnění klestili. Neboť kdyby jej nebyli prodali, nebyl by přišel do Egypta, nebyl by pro svou nevinnost upadl v osidla ženy smilné, nebyl by uvržen do žaláře, nebyl by se seznámil se služebníky Faraovými, nebyl by vykládal sny, čímž vládu dosáhl v Egyptu, až pak vlastní bratří jeho, přišedše tam pro nedůstatek obilí, jemu se klaněli. — Pokroč od-

tud myslí k největší závisti, jižto v nejdůležitějších věcech vzteklost židovská proti Božskému Spasiteli pojala. Proč pak medle záviděli Jemu? Pro Jehů divy. Jaké to byly divy? Ku prospěchu všech nuzných. On lačné nasycoval, a za to Jej oni pronásledovali; On mrtvé křísil, a pro to Mu oni záviděli; On ďábelství vymítal, a za to Mu oni úklady strojili; On malomocné očistoval, chromé uzdravoval, hluchým sluch, slepým zrak navracoval, a za ta všechna svá dobrodiní pronásledován byl Božský onen dobrodinec. A konečně na smrt vydali dárce života, bičovali osvoboditele lidu, odsoudili věčného soudce života. Tak zkusil veškeré zloby závisti. A tímto jedním zbrojem, počna od stvoření světa až do konce věků veškerých, raní a podvrací všech zhoubce života našeho, ďábel, raduje se ze zkázy naší; když byl sám padl závistí, i nás týmž hříchem spolu poráží. Moudrým právě byl ten, jenž radí, abychom s člověkem závistivým ani nejedli, (Přisl. 23, 6.) pojímaje takto v součastenství stolu i společenství veškerého života. Neboť jako dříví, lehko se chytící, co nejdále od ohně odstaviti prozřetelnost káže, tak se máme, seč jen jsme, společnosti a přátelství lidí závistných varovati, stavíce se takto prozřetelně z rány šípů jejich. Neboť nemůže závist nikoho nijakž v síť svou vplésti, leč kdo se k ní důvěrně přiblíží, poněvadž dle slova Šalomounova „*snažnosti člověka vystaveny jsou závisti bližního.*“ (Kaz. 4, 4.) A tak jest v skutku. Egyptčanu Skyta nezávidí, nýbrž rodák rodáku; ba i u rodáků není závisti mezi neznámými, nýbrž mezi nejznámějšími, a opět u známých mezi sousedy, cechovníky a jinak sobě bližšími, a u těch všech opět mezi rovnověkými, příbuznými, bratřími. Slovem, jako rez jest vlastní

nákaza obilí, tak jest závist zhouba přátelství. V této nepravosti lze pak i to udati, že čím obtížněji odstraněna bývá, tím tužejí člověka jí podléhajícího tlačí. Neboť jako šípy, mocně odstřelené, když do nějakého tvrdého předmětu vrazí, na střelce se mnohdy vracejí; tak i vášnivá, závistná pohnutí závistníka samého ranívají, nic tomu neškodíce, jemuž o nen závidí. Neboť kdož jak živ tím, že se nad štěstím bližního rmoutil, ujmou nějakou na jeho blahu mu působil? Sebe samého hubil, moře se žalem. Ano i škodlivějšími se býti okazují závistníci bližním nad jedovaté ještěry; neboť tito škodivají jen puštěním jedu, po němž v krátké rána otéká a se jítří; ale o závistných mnozí tvrdí, že i pouhým pohledem uštknouti mohou, tak že těla zdravá a v květoucím mládí bujarostí takměř překypující uštknutím takovým hynou, nic jinak, než jakoby jedovatá jakási škodná a zhoubná vlhkost z očí závistníkových plynula. Já sice takové řeči ponechávám co sprostácké a babičkami mezi ženštiny uvedené; to však trvám, že ďáblové, prázávistníci všeho dobrého, když u lidí spřízněné sobě a podobné myslí seznali, jich potom zcela ku své vůli používají, tak že dále i v závistníkových očích služebné a povolné k své libosti nástroje mívají. Nuže, netrneš-li pak hrůzou nad tím, že se služebníkem a nástrojem činíš ďábla, věčného toho nás zhoubce? že se poddáváš nepravosti, již se nepřitelem činíš bližnímu, který ti neuškodil v ničem, nepřitelem Boha dobrého a veleštedrého?

5. Varujme se tedy této hrozné nepravosti! Tať jest uměním hada pekelného, vynálezem ďábelským, semenem nepřítelovým, závdavkem trestu věčného, překážkou nábožnosti, cestou do propasti pekelné, loupežníkem krá-

lovství nebeského. Známo, jak již i dle obličeje závistníky poznati lze. Oko jejich jest suché a temné, tvář jejich spadlá, obočí zamhouřené, duše vášní tou zmatena, pozbyvší pravou soudnost o věcech se udávajících. — Žádné ctnostné chování není jim chvalitebné, žádná řeč mocnou a libou výmluvností dosti uspořádaná, nic jim není velebného, nic následování hodného. Jako krkavci k zapáchajícím zdechlinám létají, veškerých palouků a veškerých libých a vonných niv nic si nevšímajíce; a jako mouchy zdravé částky těla minouce toliko na rány a vředy usedávají, rovněž činí i závistníci; nic nehledí ku poměrům skvělým a vznešeným života lidského, nýbrž na spuchřeliny padají. Udá-li se, že někdo poklesl, jak se to často v lidském životě stává, to roztrubují a dle toho si lidi označují a pamatují. Jsou tak jako špatní malíři, jenž podobizny své buď křivým nosem, nebo boulí, anebo zehroumaným některým údem vyznačiti hledí. Jsou lidé nad míru obratní v tom, aby každou chvalitebnou věc na horší stránku překroutili a převrhli, a veškerou ctnost bližního v nepravost obrátili. Zmužilost jest jim ztřeštilostí, mírnost tupostí, spravedlnost bezcitností, opatrnost ošemetností; velikomyslnost nazývají opět vychloubáním, štědrost bláznovstvím, spořivost skoupostí. Slovem, ctnost všelikého druhu u nich dostává bez rozpaku jméno opáčné nepravosti. — Což dále? Máme-li pak řeč svou ukončiti pouhými stesky nad nepravostí touto? Tím bychom však duchovní své lékařské práci jen na polo zadost učinili. Neboť okázati nemocnému nebezpečnost neduhu jeho, aby pak hodnou péči o své uzdravení měli jest sice věc potřebná; ale opustit, pak jej v takovém stavu a nedbati jeho, dokaváde by ho k úplnému u-

zdravení nepřivedl, není nic jiného, než zanechat ho, aby nemocí pošel. Což tedy? Což učiníme, abychom se nepravosti té docela uvarovali, anebo byvše jí uchvácení, se jí opět sprostili? — Když nejprvé něčehož v lidských věcech za velké a za důstojné považovati nebudeme, ani bohatství, ani slávu vadnoucí, ani tělesné zdraví. Nemněme nikoliv, že by v pomíjitelných těchto věcech záleželo pravé blaho, nýbrž že k účastenství věčné a pravé blaženosti povoláni jsme. Tak bohatec není blažen pro své bohatství, ani mocnár pro důstojné a čestné postavení, ani rek pro svou sílu tělesnou, ani mudřec pro moudrost a učenost svou. Neboť to vše jest toliko nástrojem k etnosti těm, kteříž toho náležitě použití umějí; blaženosti to v sobě neobsahuje pražádné. Ba kdo špatně toho všeho používá, nešťastníkem jest, jako ten, kdo mečem, proti nepříteli sobě daným, samovolně sebe samého vraždí. Když pak dobře a pravým rozumem používá věcí vezdejších, hodným jest vladářem Božím, netoliko k svému užitku shromažďuje; hodent jest chvály a lásky, pro lidumilovnou a laskavou povahu svou. Jiný opět moudrostí vyniká a slovem Božím čest si získá, jsa důkladným učitelem svaté pravdy; nezávidí muži takovému, nechtějš k mlčení přivesti vykladače svatých písem, když z milosti Ducha svatého od posluchačů jeho přízně a chvály nějaké se mu dostává. Neboť tobě jest to k dobrému, tvůj jest to dar, jež ti s hůry Bůh posílá bratrem tvým, jen když jej přijmouti chceš. Aj, zřídlo hojně tekoucí nižádný nezacpává a před světlem slunečním nikdo oči nezavírá, aniž vidoucím je závidí, ale spolu s nimi si ho užívati žádá. — Když pak slovo Boží v církvi svaté hojně se prýští a zbožná srdce milostivými dary Ducha svatého přeté-

kají, tuť bys ty k tomu nepropůjčoval sluchu svého s potěšením? aniž bys vděčně přijímal, co ti prospěšno jest? Tebe hlode potlesk posluchačův a rád bys veškerý ze slov řečníkových tobě vyplývající prospěch za to dal, jen abys jej pochváliti nemusil. Jak se z toho vynulvíš někdy u věčného soudce srdcí našich? Nuže tedy jen dobro duševní za opravdové dobro považovati máme. Kdo však bohatstvím se stkví, kdo vznešeností vyniká a zdravím tělesným, všeho toho, co má, řádně používá, toho milovati a následovati sluší, jakožto muže, jenž si obecných k životu vezdejšímu potřeb s důstatek získal, jen když jimi rozumně vládne, jsa štědrý ve svých příspěvcích pro chudé, úslužný k nemocným, veškerou mohovitost nepovažuje tak, jakoby jemu jedině, nýbrž každému potřebnému náležela. Kdo se nechová takto k statkům pozemským, toho spíše za nešťastníka, než za blaženého považujeme, poněvadž více má příležitosti k zlému. Neboť nemá jiné výhody, leč zahynouti skvostně s velikou mohovitostí a bohatstvím. — Neboť když jest bohatství zásoba k nepravosti, jest jistě bohatec k politování; ale když se ho k podpoře etnosti užívá, pak nemá závist nižádného místa, poněvadž se z něho každému vůbec pomoci dostává, leč by někdo v převeliké zlobě své i sobě samému dobrodiní záviděl. Slovem, když v duchu se nad lidské štěstí povzneseš a tamto k pravému a jedině žádoucímuhlahu pohledneš, nebudeš tak snadno cos pomíjického a pozemského za velikou blaženost pokládati. A kdo tak spořádán jest a veškeré světské věci za nic vznešeného nepovažuje, tent se nijakž závistí opanovati nedá. Žádáš-li však slávy a chceš-li nad mnohé vyniknouti a proto ani druhým nikde býti nechceš (i to bývá

zhusta pohnutkou k závisti); sved tuto svou ctižádost, jako nějaký ovlázející potok, na horlivou snahu po ctnosti.

Nechť veskrze stůj co stůj bohatým býti, aniž pak se stkvíti svět-skými důstojnostmi, neboť to nezávisí nikdy pouze toliko od tebe, nýbrž buď spravedlivým, střídým, moudrým, statným, trpělivým ve všem co tě pro tvou nábožnost potká. Neboť tak sebe spasiš a s lepšími statky i větší slávy dosáhneš; ctnost závisí od nás, možná jí dosíci každému, kdo se rád přičiní; ale hojnost statků, krása těla, důstojnost i sláva, — to vše nezávisí od nás. Když tedy ctnost jest i největší, nejstálější a dle souhlasu všech lidí nejslavnější dobro, po ní se tedy snažme; ji však v srdce svá jen tehdaž vštípiti můžeme, když je ode všech nepravostí a nade všecko ode vší závisti čistá zachováme.

6. Nevidíš, jak ohavné jest pokrytství? I to jest ovoce závisti. Neboť závist obyčejně plodívá obojetnost srdce, když lidé totiž nenávisť v hloubi jeho kryjíce, zevnitřně líčenou lásky tvárnost na odiv stavívají, podobni úskalím pod hladinou mořskou mělce ukrytým, která neštěstí nenadále působí plavcům neopatrným. Když nám tedy z té strany jako z nějakého zřídla záhuba hrozí, ztráta blaženosti věčné, odcizení od Boha, přestoupení zákonů, zkáza všech prospěšností života, poslušni buďme apoštola a „*nebývejme marné chvály žádostiví, jedni druhých popouzejíce a jedni druhým závidíce* (Galat. 5, 26.), nýbrž raději „*dobrotiví, milosrdní, odpouštějící jeden druhému, jakož i Bůh odpustil nám*“ (Efez. 4, 32.) v Kristu Ježíši Pánu našem, s Nímžto budiž sláva Otci i s Duchem svatým na věky věkův. Amen.

Kvítí májové.

Kráčí matka Páně, kráčí květným dolem;
a již večer šerý rozprostřel se kolem.

A již jarní kvítka podřimují v spánku:
Matka Boží spěchá rychle k svému stánku.

Vždyť tam dítě Božské toužebně ji čeká;
proto svatá noha spěšně dolem téká.

Zbudilo se kvítí pod lahodným krokem,
zírá k svaté Matce roztouženým okem:

„Vyslyš, Matko svatá, vyslyš naši tužbu,
a nás také přijmi ve Kristovu službu!“

„Chceme my mu sloužit celé svoje žití;
dej jen chudým kvítkám Syna svého zřítí.“

Skloňuje se vlnně Matka Všemohra,
a ty květy polní ve kytečku sbírá.

Ve kytečku sbírá, Synu svému dává,
a to dítě Božské rádo s nimi hrává. —

Aj, viz naše *srdce*, Krista Pána máti!
Chceme též je v službu Synu tvému dáti.

Ty je přijmi, Matko, ozdob kvítím ctností;
podej pak je Pánu k věčné blaženosti.

Vladimír Šťastný.

Nešporní Žalmové.

Žalm 109.

Otec náš nebeský, Jehož nazýváme Stvořitelem nebe i země, jest původce a začátek všehomíra, aniž by sám jakéhos měl počátku aneb původu mimo sebe. I Slovo jest všeho původce, ale počátek Jeho — arci věčný — jest Otec. Rovněž i Duch Svatý, Posvětitel náš a Duch pravdy, jesti věčný, avšak z Otce i Syna vycházející. A všickni *Tři, jenž svědectví vydávají na nebi, Otec, Slovo a Duch Svatý, jedno jsou* (1. Jan 4, 7.) podle podstaty, bytnosti a přirozenosti, jeden totiž Pán Bůh, ve třech ale osobách, neboť „jiná jest osoba Otce, jiná Syna, jiná Ducha Svatého; ale jedno jest Otce, Syna a Ducha Svatého Božství, rovná sláva a spolu věčná velebnost. Jaký Otec, taký Syn, taký Duch Svatý. Nestvořený Otec, nestvořený Syn, nestvořený Duch Svatý.“ (Symb. s. Athan.)

V Pánu Bohu, jenž jest od věčnosti sám od sebe, tři Božské osoby rozeznáváme, ovšem Božství nedělic; v králi pak všeho tvorstva dvoji život, duchovní a tělesný, v jednu se pojí osobu, kterou „člověkem“ nazýváme. Že člověk tento v rozhodné době, ve zkoušce, kterouž lásky Boží hodným se osvědčiti a tím i jakéhos nároku

na budoucí slávu v nebesích dobytí si měl, neobstál: o tom vypravují již první listy psaného Zjevení Božího. Rovněž každému známo, že tento první hřích člověka prvního semenem byl a pramenem všeho rozmnožení hříchu a pokuty za hřích, časné i věčné smrti všech od Adama a Evy pocházejících lidí bez rozdílu, — kdyby Slovo tělem nebylo učiněno, čili kdyby věčný Syn Boží nebyl v čase na se vzal tělo lidské z Panny nejčistší a ku smíření Boha s člověčenstvem na dřevě kříže nebyl zemřel a třetího dne z vlastní moci z mrtvých vstal. A tomuto spojení Božství se člověčenstvím, jemuž Kristus Ježíš říkáme, pravil Jehovah čili *Ten, kterýž jest* (2. Mojž. III. 14.) takto: „Sed na pravici mé,“ což ve skutek uvedeno čtyřicátého dne po slavném vítězství Spasitelově nad hříchem, smrtí a ďáblem, *když Pán Ježíš... vzat jest do nebe a sedí na pravici Boží*. (Mar. XVI. 19.) Slova: „seděti na pravici Boží“ znamenají dle Římského katechismu (cap. VII. qu. 3) pevně a trvale požívati královské a nejvyšší moci a slávy, kterouž Kristus Ježíš i co člověk od Otce obdržel, jak sv. apoštol národů dokládá: *Vzkřísiv Jej z mrtvých, a posadiv Ho na pravici své na nebesích nade všechno knížatstvo, i mocnost, i sílu, i panstvo, i nad všeliké jméno, kteréz se jmenuje, netoliko v věku tomto, ale i v budoucím. A všechny věci poddal pod nohy Jeho* (Efes. I. 20—22), tak že *sedí na pravici Boží, očekávaje dále, až by položeni byli nepřátelé Jeho za podnoží noh Jeho*. (Hebr. X, 12. 13.)

Příčinu tohoto oslavení Pána Ježíše i co člověka hledati arci dlužno v ponížení Jeho, v poslušnosti Jeho až k smrti, k smrti pak kříže (Filip. II, 8.), když totiž poodloživ na čas žezlo nebeské své slávy, v pokoře obejmul nové své žezlo, svatý kříž, očištění hříchů učiniv obětováním sebe samého. (Hebr. I, 3.) Tento *prut moci Jeho* co Vykupitele hned z počátku nejbližší nepřátely Kristovy na Sionu či v Jerusalemě zahanbil a pokořil; ale i nyní a vždycky přemůže ty, jimž jest buď pohoršením buď bláznovstvím, jakž viděti lze i za našich dnův, kdežto „*kříž z kříže*“ panuje uprostřed nepřátel svých. V den *moci Svě*, až všechny ovečky i zbloudilí kozlové se shromáždí v údolí Josafatském, přijde věčný Soudce ve velebnosti Svě a všichni andělé s Ním. Tedy posadí se na trůnu velebnosti Svě: a shromáždění budou před Něj všichni národové. I rozdělí je od sebe, jako pastýř odděluje ovce od kozlů (Mat. 25,

31.) *spravedlivé od nespravedlivých. A spravedliví se budou tehdy jako slunce stkvěti* (Mat. XIII, 43.) před Odplatitelem svým, Jehož věčný Otec z lůna čí bytnosti Svě od věčnosti zplodil před denníci, poněvadž všechny věci skrze Něj učiněny jsou, a bez Něho nic není učiněno, co učiněno jest. (Jan I, 3. 4.)

Nedomnívej se však nikdo, že by Kristus Ježíš dokonav smírnou obět na Golgothě, také byl ukončil veliké dílo vykopení našeho, vykopení jednotlivců, aniž by více bděl nade Církví svatou, kterou na kříži bolestně zplodil a krví Svou obmyl a posvětil. „Ten předražený a předobrotivý Spasitel a Slitovník náš nepřestal až posud dobročiniti nám. Jeho láska, Jeho milosrdenství jest tak veliké, že se posaváde za nás Otci Svému za obět vydává. Činí to každého dne a na všech tohoto světa místech, an se na oltáři při mši svaté za nás obětuje.“ (Pop. dogm. od Jirsíka §. 88.). Smířiv totiž přehořkou smrtí Svou na kříži zemi s nebem, otevřel lidem bránu nebes čili umožnil spasení a blaženost věčnou každému jednotlivci, jestliže tento hodným se učiní, dojiti blaživých účinkův vykupující oběti kříže se všemi jejími milostmi v nařizeném opětování jejím t. j. při mši svaté. Jen takto lze pochopiti verš čtvrtý a výklad sv. Augustina „Pán náš Ježíš Kristus jest nám naším knězem na věky, podle řádu Melchisedekova, ješto Sebe samého za naše hříchy v obět přinesl ráci, a podobnou obět na památku Svého umučení slaviti rozkázal,“ (lib. octog. trium quaest. q. 61.) tak že „nekrvavá obět mše svaté přináší totéž dobré a totéž spasení, jež krvavá obět na kříži veškerému pokolení lidskému přinesla.“ (Sv. Tomáš Aq. in cap. VI. de Isai. lect. 6.). Ale netoliko nejvyšším knězem, kterýž pronikl nebesa, (Hebr. IV. 14.) nýbrž i Králem králů byl a jest Kristus Ježíš, jako obraz Jeho starozákonní Melchisedek, král v Sále a kněz Boha nejvyššího. (1. Mojž. XIV. 18.). A mocí touto, v kteréž Otci Svému je roven, čili Otci Svému po pravici, potře v čas pomsty všechny Svě nepřátely a odpůrce, nevěřící krále i jich národy a hroznou učiní porážku a vyhladí s tváří země veškeré protivníky Církve svaté, kterou aby očistil a posvětil a učinil slavnou, nemající poskvrny ani vrásky neb cokoli takového, ale aby byla svatá a neposkvrněná, (Efes. V, 27.) z potoka, ba z moře přehořkého urpení pil, do poslední krupě kalich bolesti vyprázdnil, a pro

toto ponížení Svě povýšen jest a tak do slávy Svě vešel. (Luk. XXIV, 26).

(Pokračování.)

Odpust nepříteli.

Viz, jak od východu
měsíc vzhůru spěje,
a tam na západě
slunce naň se směje!

Ty, jenž se vždy miji,
v lásce na se hledí;
to-li zří tvé oko,
zda-liž tobě nedí:

„Odpust nepříteli,
nebuď jeho sokem;
zanech hněvu, hled' naň
milostivým okem?“ J. Ř.

O učebných knihách náboženských na gymnasiích vůbec

a o uč. kn. náb. pro III. a IV. třídu zvlášť.

Podal Mat. Procházka, prof. gymn. v Brně.

Chtíce posouditi cenu učebných kněh náboženských, podotýkáme nejprve krátce, jakých vlastností na knihách takových pohledávati dlužno. Co do látky obsahujetež knihy ty do sebe vše to, čímž obor vědění náboženského žákův rozsazně i důsažně se rozšiřuje, čili čím vědomosti náboženské v mládeži studující se rozhojňují a zdokonalují. Obzvláště pak na gymnasiu vyšším buď náuka Páně tou měrou podávána, aby žák světlého nabytí ponětí o všech pravdách náboženských a proti všem nyní panujícím námitkám z přírodovědy, z historie a z j. u. víře utvrzen byl a takového náboženského přesvědčení dosáhl, kteráž by na jeho veškerý život ještě v budoucnosti mocně vplývalo. Co do formy, buď řeč jasná, průhledná, vážná a důstojná, přiměřená stupňům vývoje duchového mládeže, a tudíž na nižším gymnasiu nižší, na vyšším gymnasiu vyšší čili vědecktější, poněvadž i ostatní předmětové se tímto způsobem mládeži vykládají.

Co do učebné knihy pro první třídu, předepsán jest zákonem *katechism Řezenský*. Projdeme-li knihu tu pozorně, snadno poznáme, že se učebným prostředkem tímto výborný klade základ k duchovní stavbě náboženského vědectví žákův. Předkládá se jim zde celá náuka katolická, kteréž již dříve se žáci učili podle *katechismů v Rakousku užívaných*, ale stává se to spolu s pokrokem u vědomostech ná-

boženských, protože nejenom učení o svátostnících čili sakramentalích přidáno jest, nýbrž i jednotlivé pravdy, které v našich katechismech bez vysvětlivek a bez odůvodnění se podávají, se zde hned krátce vysvětlují a odůvodňují, čímž dřívější vědomosti náboženské se rozhojňují a zdokonalují a žákovi celá velebná duchovní stavba náuk křesťanských v malém rozměru (co drobnomalba) se před jeho duchové zraky uvádí. Litovati toliko, že nelze během jednoho roku školního tak velikého úkolu dodělati a tudíž i samým zákonem dovoleno, ba přikázáno, část mra- voučnou vynechati.

Ve II. třídě vykládá se *liturgika*. Zní přibírá se již veškolách nár. ta ona částka k ústnému vykládání katechismu, děje se to však jen rhapsodicky a velmi kuse; zde však stavi se před duši žákův krásný a velebný celek. Nepopíráme, že se zde mnoho nového, žákům neznámého předkládá, co snad jednotlivým méně schopným i nesnáze působuje; ale právě novost ta poutá pozornost nadanějších, propůjčuje předmětu více zajímavosti a vyplňuje mezery v posavadním náboženském vědění jinocha, i podává mu neviditelné, duchovní věci, kterým se v roce předešlém učil, ve viditelných symbolech, aby prostředkem tímto hlouběji v mysl jeho utkvěly a se téměř jeho neztratitelným vlastnictvím duchovním staly. Nepřátelé náboženství ovšem dí: „Nač takové obsírné výklady náboženské? Podejte mládeži jen starý katechism, jež měla ve školách národních; dosti na tom, když jí každého roku jednu část z něho vyložíte; to ostatní necht zůstane theologům.“ Arciť by nevěrcům zcela po chuti bylo, aby mládež studující vše věděla a uměla, jenom nic z náboženství; neboť tu snadno jí napotom podstrčiti karikaturu či pitvoru víry katolické a mysl i srdce její od křesťanství odvrátiti. Vůbec si přejí nepřátelé náboženství, aby mládež studující zasypána jsouc světskými, nejvíce přírodními studiemi všeho smyslu pro nejvyšší dobro člověčenstva pozbyla a jako oni modernému zlatému teleti se klaněla, t. j. materii čili hmotu zbožňovala a toliko ve hmotných věcech vši blaženosti své vyhledávala. —

Co do třetí a čtvrté třídy gymnasialné, bude katecheta tomu povděčen, že odstraněny jsou pouhé výpisky z písma sv., jakéž viděti v knize Schumacherově bez všech vysvětlivek, a že se nahrazují dvěma novými knihami: „*Dějiny staro-a novo-*

zdkonného Zjevení Božího.“ Co do látky, musíme uznati, že velmi dobře vybrána a v krásný celek sestavena jest. Vynecháno opatrně vše, cokoli by mladistvý cit cudnosti uráželo a co jen dospělejšímu věku snadno jest snést. *) Skoro ke každému paragrafu přičiněn úvod, jednak, aby se nabylo přehledu a jasnosti látky dějepravné, jednak aby nitkou průzračně vedenou ozřejmila souvislost dějin svatých. Kromě toho pod čarou přidány jsou ku textu hořejšímu potřebné vysvětlivky a na konci připojeno věro- neb mravoučné naučení. Musíme vyznati, že jsme sobě vždy takového sestavení učebných kněh pro dotčené třídy přáli, a nelze nám ani pomyslit, že by rozumný katecheta dějinám Zjevení Božího jináč nežli tímto způsobem vyučovati chtěl. Především bude každému katechetovi velevitán popis svaté země s mapou; nebo i ve světodějínách podává se žákům nejprve popis dějiště; pak bude též každý tomu povděčen, že hned na začátku podává se kánon knih svatých starého i nového zákona a na konci že připojeno líčení velerady židovské, synagog a sekt židovských. Neméně vděk bude každému katechetovi popis země svaté, jak byla za času Kristova a apoštolův, jakož i přídavek k dějinám novozákonným: „O osudech církve v času poapoštolském a jejím rozšíření v zemích veleríše Rakouské.“ — Vážným přídavkem tímto vyhovuje se zásadě, že vyučování na nižším gymnasiu má stručně a v menším rozměru obsahovati vše, co s větší důkladností a u větším objemu se podává žákům gymnasia vyššího. Umožněno totiž přídavkem dotčeným, aby žáci vystupující ze čtvrté třídy do života veřejného, vzali s sebou aspoň nějaký přehled neb obrys dějin církve svaté a aspoň nejhlavnější části jejich znali.

Litovati toliko, že při dvou hodinách, které vyučování náboženskému v témdni vykázaný jsou, nelze tak hojnou látku učebnou zdoliti a všečen obsah knížek těch žákům k učení-se na zpaměť uložit, jinak by jim pokaždé skoro čtyry listy ukládati a tím je příliš ba nad možnost obřemeňovati musel. Tu nezbyvá leč některé úvody ku paragrafům, které jenom

přehled dějin poskytují, jakož i texty ze svatých kněh didaktických, kteří se co libovonná kytice žákům podávají, toliko dáti čísti a z poznámek jen trest č. hlavní myšlenku žádati; paragrafy však a dodatky ku paragrafům, které ke srozumění dějinám svatým jsou nevyhnutelně potřebny (jsouce jejich doplněk) aneb ve kterých význam jejich mesiášský (ve starém zák.) se žákům před oči staví, ty dlužno mládeži k učení-se na zpaměť ukládati, poněvadž zaslíbení Mesiáše a odnásení se dějin starozákonných k němu jest jako zlatá nit, která všechny dějiny ty v jeden krásný celek spojuje a jim vyšší dává význam, bez něhož by všeliké důležitosti pro náboženství křesťanské pozbyly. Mimo svrchu uvedené části, které by se toliko čísti daly, mohlyby se snad též pominouti ony děje království Judského a Israelského, které i Schumacher ve své učebné knize vynechal. Toliko děj za panování Achazova (str. 195 a 196), který má význam mesiášský (Aj panna počne a porodí syna a nazváno bude jméno Emanuel) nesmělby se pominouti. Jedině tímto způsobem možná zdoliti hojně učivo, kteréž se zde gymnasiálním žákům předkládá, aniž vezmou žáci podstatné škody v náboženském vědění pominutím méně důležitých věcí aneb pouhým čtením částí, které sice samy v sobě jsou pravá okrasa knih těch, ale (jako nadřečené texty písma sv.) ku vtípení do paměti žákův příliš mnoho času vyžadují, kterého však žáci při velikém počtu hodin učebných právě nazbyt nemají.

Mimochodem podotknouti musíme, že obě tyto učebné knihy výbornou jsou pomůckou pro všechny katechety na školách národních, jelikož zahrnují v sobě všechny potřebné a spolu nejlepší vysvětlivky dějin staro- a novozákonných, a že tolikéž výborně se hodí pro vyučování soukromých žákův v domech zámožnějších neb v rodinách výše postavených, aneb v soukromých ústavech žákův neb žákyň dospělejších. Jedině toho litujeme, že jsme při opravování tištěné sazby českého překladu svého mnohé tiskové omyly přehlédli a tudíž jich také do seznamu oprav tiskových nevzali.

Osmělujeme se zde na některé značnější upozorniti, jako v dějinách starozákonných na str. 18. v řád. 14 zdola místo sto a padesát čti sto a dvacet, na str. 19 v ř. 8. shora po slovích „už dříve“ smaž čárku; na též str. v ř. 18 shora ke slovům měsíce druhého

*) Toľiko krásné podobenství o stromech, radících se o vyvolení krále nad sebou (v 9. k. Soudců) mohlo se snad ještě uvést, aby žáci věděli, že pismo svaté má mnohem krásnější podobenství, než jest ono pohanské od Menenia Agrippy o žaludku a údech těla proti němu spiklých.

přidej v závorkách (listopadu), na str. 28 v 10. ř. zdola místo „mli i půl druhé“ čti jen „půldruhé“; na str. 29 v ř. 12. shora ke slovu „Krit“ přidej „u Jericha“; na str. 34 místo král „Sidomský“ čti „Sodomský“ a tamtéž místo „obětovat“ čti „obětoval“; na str. 87 v 1. řád. zdola místo „na dva miliony“ čti *přes* dva miliony; na str. 103 v ř. 9. místo „37“ čti „38“, na str. 200 v ř. 19. zdola místo „syn člověka“ čti Syn člověka; na str. 221 v ř. 4. zdola místo „Tobiášovi“ čti „Tobiášovu.“

Kromě toho bychom již nyní ve svém překladu „Dějin starozákonných“ ještě těchto oprav učinily: Na str. 21 v poznámce třetí místo „nadevším živoucím“ bylo by lépe: nadevším živočichem čili živokem; na str. 22 v ř. 5. shora místo „potopy kazící zemi“ lépe „potopy hubící zemi“; tamže v 16 ř. shora místo křest vodní lépe křest vodný, jak to i Jungmann ve svém slovníku má; na str. 30 místo „výseva“ lépe „výsev“; na str. 33 v 3. ř. zdola místo „pokrevní příbuzní“ lépe „pokrevní příbuzenci“; na str. 52 místo: Bůh odměnil „Jákoba“ lépe „Jákovovi“ a na str. předcházející 51 v ř. 1. shora místo „viceletým“ lépe „mnoholetým“; na str. 71 v ř. 1. zdola místo „přidružily“ lépe „přidružovaly“; na str. 86 v ř. 5 shora místo „skalnatá Arabie“ lépe „Arabie petrejská“; na str. 95 v ř. 14. místo „Choschen“ lépe „Chošen“; na str. 129 v ř. 13. zdola místo „nápoje opojného“ lépe zkrátka „opoje“; na str. 130 v ř. 18. zdola místo „čas žní“ lépe a blahozvučněji „doba žní“; na str. 131 v ř. 8. zdola místo „k smíchu příčinou byl“ lépe „k smíchu námětem byl“; na str. 144 v ř. 15. shora místo „Isaia“ lépe „Isaie“ a místo „pošl“ lépe „pošlu“; na str. 147 v ř. 11 shora místo „utvrzena“ lépe „utvrzována“; na str. 152 v ř. 3 zdola místo „Tyropeonem“ lépe „Tyropeem“ (údolím sýrářů, tyropoion, tyropaeum); na str. 194 v ř. 13. shora místo „přišli“ lépe „vtrhli“; na str. 196 v ř. 17. shora místo „rozmnožil potupu“ lépe „přispořil potupy“; na str. 242 v ř. 3. zdola místo „zahlazení“ lépe „záhuby“; na str. 252 místo „Ježíš Sirachovec“ lépe „Jesus Sirachovec“; na str. 273 položeno sice, že velekněz stál v čele veleradý, čemuž však netřeba tak rozuměti, jakoby velekněz vždycky byl předseďal, nebo tomu tak vždyž nebylo; na str. 271 v ř. 5. zdola místo „o nadvládu“ stůjž: o vládu. Tolikéž bychom v Dějinách novozákonných mimo tiskový a v přidaném seznamu nevytknutý omyl na str. 211 v 11. řádku zdola „Petr“ místo „Pavel“ rádi ještě jiných oprav přičinili, jako na př. hned na str. 1.

v 6. řád. shora místo „na něž ukazovali“ raději bychom položili „k němuž odkazovali“; na str. 6 v ř. 9. shora místo „okolo jsoucím“ raději „přistojníkům“; na str. 39 v ř. 9. shora místo „a dokonal dílo jeho“ má státi: *abych* dokonal dílo jeho; na str. 43 v řád. 19. zdola místo „dřenem kamenným“ stůjž raději „cihlami pálenými“ („dřenem kamenným“ položili jsme svedeni jsouce slovníkem Šumavského, jenž velké opravy vymáhá); na str. 93 místo „zíráním udostojeni jsou“ lépe by bylo podlé příkladu jiných slovanských kmenů (zvláště Rusů) klásti genitiv „zírání udostojeni jsou“; na str. 106 v nápisu §. 71. snadby místo „uzdravení slepého od narození“ lépe a s větší určitostí položeno bylo „odslepení člověka slepým narozeného“; na str. 272 líto nám, že jsme šetřili německy zpotvořeného jména „Chetumar“ jak je má německý original místo slovanského „Chotimír.“ Slušelo nám zajisté slovo to rovněž tak opravit, jak jsme opravili, co v německém originalu chybně položeno o sv. Cyrillovi, že prý byl „starším“ bratrem svatého Methoda, ješto v pravdě byl Method starším. (Pokračování.)

Malomocný.

(Od Xav. de Maistre.)

Jižní část města Aosty jest skoro pustá a zdá se, že nebyvala nikdy valně obydlena. Spatřují se tam vzdělané role, lučiny obklíčené jednak starobylými náspy římskými, kteréž město ohrazovaly, jednak několika zdmi zahradními. Avšak místo to, jakkoli osamělé, může cestujícimu býti zajímavým. Před městskou branou spatřiti lze rozvaliny starého hradu, v němžto dle pověsti národní v 15. století hrabě Renatus de Chalons, rozlícen krutou žárlivostí, svou manželku kněžnu Marii z Bragonci dal hladem umořiti; odtud má ten hrad u obecného lidu jméno: *Brama-fan* (t. j. *křik hladu*). Tato pověst, jejížto pravdivost by se dokázati mohla, činí sbořené ty zdi zajímavými každému citlivému navštěvovateli, jenž té pověsti věří.

O několik set kroků dále nalezá se čtverhranná věž přistavěná k starobylé zdi, vzdělaná z mramoru, nazývá se *věží hrůzy*, poněvadž ji lid dlouho považoval za sídlo strašidel. Staré ženy Aostenské dobře se ví upamatovati, kterak tam za tmavých nocí obcházel bílá paní s rozsvícenou svítilnou. —

Asi před 15 lety to bylo, co se ta věž na rozkaz okresního velitele opravovala a zdi obehнала, aby tam dali malomocného,

a tak jej odloučili od společenského života; jinak mu poskytnuli všeho pohodlí, jakéž se s jeho ubohým stavem srovnati dalo. Nemocnice sv. Mauricia měla pečovatí o jeho výživu, i dalo se mu nábytku jakož i některých potřebných nástrojů, aby mohl vzdělávati zahradu. Zde tedy žil ten ubožák samotinký, neviděl nikoho mimo kněze, který čas od času přicházel ho navštívit, aby jej útechami víry posilnil a mimo muže jednoho, kterýž týdně pokrmu z nemocnice mu přinášel.

Za času války v Alpách vedené 1797 šel jakýsi důstojník, jenž právě v Aostě se nacházel, procházkou z města a přišel náhodou k zahradě malomocného. Dvěře byly pootevřeny a protož tam ze zvědavosti vešel. Spatřil muže jednoduše oblečeného, opřeného o strom a v hluboké myšlenky zabraného. Slyše šumot, kterýž důstojník při vcházení způsobil, zvolal poustevník, aniž by se byl obrátil a na příchozího pohleděl, smutným hlasem: „*Kdo jest to, co chcete?*“

„Mějte mne omluvena, jsem cizinec,“ pravil důstojník, „a příjemný pohled do vaší zahrady svedl mne, dopustit se dotíravosti; nechci však nikoli státí se obtížným.“ —

„Nejděte dále,“ odvětil obyvatel věže, dáváje mu rukou znamení, „nejděte dále; máte před sebou nešťastníka, jenž raněn jest malomocenstvím.“

„Ať si jest vaše nemoc jakákoli,“ odpověděl cizinec, „já odtud nepůjdu, nevzdaloval jsem se nikdy nešťastných; ostatně jsem-li vám svou přítomností obtížným, jsem hotov odejít.“

„Buďte mi vítán,“ řekl malomocný, pojednou se obrátiv, „zůstaňte, troufáte-li si, až mne uzříte.“

Důstojník stál chvíli zaražen uleknutím a hrůzou při pohledu na toho ubožáka, ježž malomocenství zcela bylo zpotvořilo. „Zůstanu rád,“ řekl, „bude-li vám milá návštěva muže, ježž náhoda sem přivedla; avšak mám příčinu, proč zde zůstatí chci.“

Malomocný. Příčinu? Nedal jsem nikdy nikomu příčiny, leč aby mnepolitoval.

Důstojník. Byl bych šťastným, kdybych vás mohl něčím potěšit.

M. Jest mi to velkým dobrodiním, viděti člověka, slyšeti zvuk hlasu lidského, jenž přede mnou vždy jako utíká.

D. Tedy mi dovoďte, nějakou chvíli s vámi porozprávět a projíti si vaše sady.

M. Velmi rád, může-li vás to těšit.

Při těch slovích pokryl malomocný hlavu svou plstěným širákem, jehož sklopená střecha celý mu zakrývala obličej.

„Jděte,“ řekl, „tam na jižní stranu. Vzdělávám si malý záhonek květin, kteréž vás snad obveselí, neboť najdete mezi nimi několik neznámých. Opatřil jsem si seménka těch, které rostou na Alpách a hledám je rozmnožit a uměním ušlechtit.“

D. V skutku tu máte květiny, jakých jsem jaktěživ neviděl.

M. Pohleďte na tento malý růžový keř, jsou to růže bez trní, nerostou nikde, leč na vysokých Alpách; avšak znenáhla pozbývá keř této vzácnosti a vyrazí v nižších krajinách trní tím více, čím více ho pěstujem a rozmnožujem.

D. Mohl by býti odznakem nevďěčnosti.

M. Líbí-li se vám některé z těch květin, můžete si jich vzíti a nemusíte se báti, nesa je v ruce. Já jsem je sice zasadil, sám je zalévám a rád na ně hledím, ale nikdy se jich nedotýkám.

D. Proč pak?

M. Bojím se je nakazit a netroufal bych si, vám jich nabízetí.

D. A komu je dáváte?

M. Lidé, kteří mi přinášejí pokrm z nemocnice, beze strachu si z nich kytky dělávají. Někdy také přiběhnou děti z města ku bráně zahradní. Pak já hned se odeberu do věže, abych jich nepolekal a neb jim ošklivost nespůsobil. Tu pak vidím je ze svého okna sem tam běhati a něco květin trhati. Odehájejíce dívají se k věži a křičí se smíchem: „Bon jour (dobrého dne) malomocný.“ A to mne poněkud potěší.

D. Vyt jste si tu uměl nashromáždit rozmanitého rostlinstva; tu máte vinnou révu a tu zase ovocné stromy rozličných druhův.

M. Ty stromy jsou ještě mladé; sám jsem je vsadil a také ten vinný keř, ježž jsem vyvedl až tamto na tu starou zeď; jeho husté listí slouží mi za besidku; zde bývá moje zamilované sedátko. Vystupte po této skále, vedou po ní schůdky, které jsem sám udělal. Držte se zdi.

D. Líbezný to útulek! Zrovna jako udělaný k rozjímání poustevníka.

M. Já také rád zde meškám; vidím odtud celou krajinu a nádenníky na polích pracující; vidím všecko, co se tam na louce děje a sám nejsem od nikoho viděn.

D. Opravdu, já se obdivuji, jak tichá jest tato skryška a jak o samotě. Jsem tu v městě a přece na poušti.

M. Samotu ne vždycky naleztí jest u prostřed lesů a skal. Nešťastný jest všude samotén.

D. Kde pak jste dříve byl, než jste sem přišel? Jste rodem z této krajiny?

M. Narodil jsem se na pobřeží mořském v knížetství Oneilleském a zde jsem teprv od 15 let. Co se mého života týče, bylo by povídati o dlouhé řadě samých nešťestí.

D. Byl jste vždycky o samotě živ?

M. Ztratil jsem rodičů svých, když jsem ještě dítětem byl a neznal jsem jich nikdy; sestra, kterou jsem měl, umřela mi před dvěma roky. Já neměl přítele žádného. —

D. Ubohý!

M. Tak to Bůh usoudil.

D. Jak se jmenujete, prosím vás?

M. Ach, mé jméno jest hrozné, jmenuji se *Malomocný*! Lidé nevědí o jménu mé rodiny ani o jménu, které jsem s vírou na křtu přijal. Já jsem *Malomocný*; to jest jediné příjmi, kteréhož se mi od dobromyslných lidí dostalo. O, kéž by na věky nevěděli, co jsem.

D. A ta sestra, kterou jste ztratil, byla s vámi živá?

M. Zůstávala se mnou pět let v obydlí, kteréž tuto vidíte. Právě tak ubohá jako já sdílela moje bolesti a já hleděl ulehčiti jejím.

(Pokračování.)

DO P I S Y.

Od Řípu dne 1. května 1866.
(Zavedení Kancionálku.)

Není tomu dlouho, co z mnohých stran přicházely radostné zprávy do „Blahověsta,“ že tu a tam zavedeny byly „*Nešpory*“ ve chrámu Páně, a to i ve vesnických kostelích. Těšili jsme se tomu upřímně, že tím povznesou se odpolední služby Boží, a že vážnější a velebnější zpěv uhostí se v našich kostelích. A očekávání to nás nezklamalo, zvláště v městech, kde bylo více třeba než na vesnicích, aby se zejména o slavnostech místo lecjakas odbývaných jindy „nešpor“ vznešené chvalozpěvy tyto zavedly, tím spíše, ješto tam mnoho zpěváků malých i dospělých bývá, a obyčejně i odpolední služby Boží slavněji se odbývají i četněji navštěvují. Podávaly se i zprávy, jak si při tom p. učitelové a p. katechetové se školní mládeží počínali, na poučenou a k povzbuzení i jiným školám i osadám. Na vesnicích ovšem necítili jsme tak velikou toho potřebu, ale uvítali to i tu horliví duchovní a

učitelové s radostí, tím více, ješto mohli použiti trojího rozličného vydání Nešpor (s notami — bez not latinkou — a nejmenší vydání frakturou) k prospěchu pobožnosti i zpěvu kostelního. — Tím větší naději vzbuzovalo v nás vydání *Kancionálku* školního, jakož i zvláštní ješto vydání *mešních písní* frakturou, a proto čekali jsme s toutéž dychtivostí na zprávy v Blahověstu o zavedení Kancionálku nejenom všude, kde již Nešpory zpívali, a tudíž s církevním chorálním zpěvem se obeznámili, ale i v ostatních českých kostelích vůbec, jelikož naše písně při službách Božích textem i nápěvem pozbyly z veliké části vznešenosti potřebné a rázu církevního vůbec. Avšak dosavad dočtli jsme se jen málo takových zpráv. Nemáme o tom pochybnosti, že snad mnozí již zavedli, nedávše o tom u veřejnost zprávy, písně Kanc., ale též víme, že na mnohých místech a i v městech již dávno zavedli Nešpory, ale s Kancionálkem otálejí, jinde pak že nemají posavad ani Nešpor ani Kancionálku, a ani nepomýšlejí na zavedení jejich.

Nedivíme se tomu, uvažujíce obtíže s tím spojené. Bylot snáze, naučiti školní děti rozličným nápěvům žalmovým, a se cvičenějšími zpívatí hymny a jiné přídávky v nešporách, avšak zavádění Kancionálku požaduje *delší doby a větší práce*, za to jest však záslužnější a prospěšnější. Překážky jsou rozdílné. Záleží tu především, aby duchovní dal k tomu ponuknutí, avšak vyžaduje to i neobyčejného namáhání a nezlomné setrvalosti od pánů učitelů. Pohodlní páni málo kdy se k tomu propůjčí. Při tom činí mnohým i obtíže ta zvláštnost a důkladnost zpěvu, ať nic nedíme o tom, že lid na počátku vyjevuje svou nevoli proti těm novotám, „neboť ty staré písně byly dost krásné a nábožné.“ Při tom i třeba peněžitých pomůcek. Pro cvičenější zpěváky poslouží výborně několik velkých sv. Janských Kancionálů, aby udržovaly tento zpěv zvlášť na počátku; *Hlas varhan* ovšem platí všude záduš; *Kancionálky* pak třeba aby měl, zvlášť na venkově, duchovní sám na skladě. A je-li vše připraveno — necht se jen s chutí začne. Tak začali jsme i my s *Kancionálkem* na počátku adventu letošního. Především s vřelým uznáním vzpomínáme tu na namáhavé přičinění našeho nového pana učitele Fr. Kodrle, jenž nešetřě práce, s mládeží horlivě ve škole i v kostele zasazoval se, aby Kancionálek zvítězil. Nedal se ovšem odstrašiti na počátku *odporem lidu*, jenž všelijak nespo-

kojenost svou s těmi novými zpěvy vyjadřoval, ač před adventem napřed již poučen a k zpěvu vybízen byl. Za několik neděl přestalo bezdůvodně mlouení — a vážné zpěvy zvítězily, Kancionálky se rozprodaly a časem zavedeme na celý rok a na všeliké pobožnosti jeho zpěvy. Vůbec radíme těm, kdo by chtěli zaváděti Kancionálek, tyto zkušenosti: 1. Nejlépe jest, vynechat aspoň na počátku ty písně, jichž nápěvy a texty byly známé a obyčejné, k. p.: „Z nebe posel vychází,“ „Bože před tvou velebností,“ „Již jsem dost pracoval“ atd. Nebo lid to přece kazí, a ta práce s tím ve škole ukáže se býti marnou a to přemáhání lidu v kostele zpěvem mládeže se nepodaří; začni tedy učití písně s novým textem a nápěvem, 2. nechtě zpívají děti tak dlouho jednu píseň při mši svaté, až ji dobře a jistě umí, a až lid s nimi přizvukuje, 3. necht se neučí mnoho písní najednou, a tím méně rychle po sobě, nebo nemusí býti za jeden rok celý Kancionálek zaveden, 4. necht se nezavádí nyní žádná nová píseň, jenž není v Kancionálu, ano třeba by i v Kancionálu velkém byla, aby ji děti nemusely zase opisovati, a lid si nestěžoval, že jí zas v tom novém zpěvníčku nemá; prozatím máme dost písní a krásných v Kancionálu. A časem svým obstará důst. p. vydavatel bez toho druhé rozšíření vydání, jakož vydal již o sobě i Mešní píseň, čímž se pak obor zpěvu v kostele opět rozšíří. Zatím zajisté jest mu povděčen za tento nový obrat a radostný pokrok každý uznalý kněz jakož i zbožný lid. Hospodin pak všemohoucí udělí i dále v této práci svého pozhánání, aby to sloužilo k větší cti a slávě Boží.

III.

Od Černého Kostelce dne 27. dubna 1866.

(Román „Chrám Matky Boží“ od V. Huga).

Milou vlast naši zaplavují nyní čím dále tím více duchovními výplody nejvyšších spisovatelů francouzských, romány bezkonečnými, v nichž vše nohama se šlape, co křesťanu svaté. Když jsem loňského rokupsal ve „Školníku,“ jak nám špatné knihy a špatné časopisy lid náš kazí, uvedl jsem mezi špatné knihy též román Viktora Huga „Chrám Matky Boží,“ do kteréhož jsem tenkrát nahlédl. Nyní dostal se mi celý ten škvár do ruky, a povím, co o vykřičeném tom díle soudím. Ačkoli na titulním listu psáno stojí „Chrám Matky Boží,“ není v celém románu 580 stran silném psáno jméno „Bůh“ velkou písmenou, jediné na stránce 358. Ovšem

Voltairist Hugo a jeho velebitelé v pravého Boha nevěří a tudíž jméno jeho za jméno vlastní nepovažují, aniž z uctivosti velkou písmenou psáti potřebují, jejich Bůh jest „já.“ V románu, který tak pěkný název má, dočísti se lze těch největších han na veškeré kněžstvo, od kaplana až ku papeži; spisovatel tropí si posměch ze svatých a z mučenníků.

Na ukázkou, jaké hanebnosti se i v češtině již lidu našemu podávají, uvedu doslovně několik vět z hanopisu toho: „Jako umění vymaňovala se touže dobou všude i myšlénka ze své poroby. Původcové kacířství v středověku byli víru katolickou notně podkopali. Století šestnácté rozkořalo jednotu náboženskou. Před knihtiskařstvím byla by reformace bývala pouhou roztržkou církevní, knihtiskařství způsobilo z ní revoluci. Tisk zabije církev. Odejmete tisk, a kacířství jest zmořeno. Avšak budiž to osud či náhoda, Guttenberg byl předchůdcem Lutherovým.“ (Byl také předchůdcem Husovým a Viklefovým? Či nebyl Hus též původcem veliké revoluce?) „Asi před sedmnácti roky dne 7. listopadu 1465, téhož dne, kdy objevila se vlasatice . . . atd. Pod čarou: Tato vlasatice, proti níž papež Calixte, strýc Borgie, byl nařídil veřejné modlení, je tatáž, která se objevila r. 1835.“ Že se vlasatice ta objevila dne 7. listopadu 1465, a že papež Kalixt proti ní modlitby nařídil, je zúmyslná lež. Kometa ta ukázala se v měsíci červnu 1456 a znamenala (dle domnění tehdejších vědců) vítězství Jana Hunyady nad Turky, pak jeho smrt. (Hist. kalendář D. A. z Veloslavína.) V astronomické knize Egidyho „Hörsaal der Wissenschaft und Kunst“ čtu na stránce 476, že se znamenitá kometa ukázala r. 1456, pak opět ta samá r. 1531, 1607, 1682, 1758 a 1835. Žádná však větší kometa nebyla pozorována roku 1465. Mimo to roku 1465 nemohl papež Kalixt naříditi modlitby, an již roku 1458 zemřel; na stolci Petrově následoval Pius II. (Aeneas Silvius.) — Opět jiné místo: „Chudí slzíce doprovodili mrtvolu paní Rolandové ku hrobu, ji zehna jí, i k velikému jejich zármutku nebyla pobožná tato žena, z nedostatku příznivců, za svatou vyhlášena. Ti z nich, jižto již tehdejší byli trochu bezbožní, doufali, že záležitost tato snadněji se správi v ráji (snad „pařížském Elisium?“) než v Římě, a se svou přímluvou za zesnulou obraceli se k bohu (jejich) na místě k papeži. (Str. 221.) Na konec románu podal

překladatel životopisný nástin Viktora Huga, chvalozpěv veliký, který skutečně jen nevěrec mohl psátí nevěrci. Matka Hugova, kteráž takřka sama měla vychování dítek na starosti, byla vřelá cititelkyňe Voltaireova a vychovala dítky své v duchu tohoto nešťastného mudrce. Veškeré spisy Hugovy jsou velice nemravné, nevěrecké, a protož každou školní a obecní knihovnu před zakoupením jich varují. Kéž by každý z lidu, kdo sobě užitečné knihy zopatřiti chce, poradil se s duchovními vůdci svými, pak by za podobné škváry, jako „Chrám Matky Boží,“ daremně peněz nevycházel.

J. K. Ř.

Ze Smidar u Nového Bydžova 1. května 1866.

(Opozdná zpráva o misi).

Prostředkem mohutným k probuzení z náboženské drimoty jsou zajisté sv. misie. Pravdu tu hlásá každý misionářský kříž, kdekoli vztýčen jest, hlásá ji — budiž čest a chvála milosti Boží — i v Smidarech. Veleďst. p. děkan a kanovník František Fiala, uváživ dobře na mysl, že není většího dobrodiní a hojnější almužny pro svěřené duše nesmrtelné, než sv. misie, věda předobře, jak blahodárně působí misie, že se skrze ní víra oživuje, mravopřestnost sílí, duch pravé nábožnosti a lásky budí a rozhojňuje, nemeškal této myšlénky se uchopiti a žádných obětí nešetřiti, jen aby mohl dobrodůchemu lidu svému, dušem na křtu sv. posvěceným, nad nimiž Prozřetelnost božská ustanovila ho strážcem, tyto milostné hody připraviti. Myšlénkou tou zanášival se již co kaplan; pročez jak mile správu duší prozřetelností Boží mu svěřených přijal, započal duchovní řízení své sv. misií. Nedbaje na překážky, nešetřil žádných obětí již r. 1854, pak při renovaci r. 1857 a konečně i roku letošního. — Jest to tedy jeho horlivou péčí o spásu duší ve 12 letech již třetí misie. O této poslední dávám tuto zprávu. Bylo to v sobotu 10. března 1866, když požádání misionářů z kongregace Nejsv. Vykupitele, jmenovitě P. V. Göldner, rektor z Litovle na Moravě s ctihodnými pomocníky svými pp. F. Krutílem, J. Ondrouškem a J. Havelem v Smidarech zavítali a to sv. dílo ve jménu Páně započali. Dlouho jsme se těšili a mnoho očekávali, však sv. misie všechny naděje naše přestihla. Farnost naše čítá toliko 4200 duší, z kterýchžto v těchto 10 dnech skoro 3000 největější Tělo Páně skroušené přijali. Misie započala o 4. hod. odpolední při hlučném hlaholu zvonů kos-

telních slavným průvodem, při čemž kněžstvo zpívalo chvalozpěv „Benedictus.“ Po příchodu do jasně osvětleného chrámu Páně následovalo vzývání Ducha sv. a udělilo se požehnání, načež odevzdal srdečnými slovy zdejší veled. p. děkan a kanovník Fr. Fiala ovečky své pod správu velebných otců a podáváje jim sv. kříž upřímně žádal, by právě v této příjemné době svatopostní neohroženě kázali trpícího a ukřižovaného Ježíše Krista a nezvratné pravdy sv. učení Jeho. Na to s křížem v ruce vstoupil P. Göldner na kazatelnu a mluvil o účelu a užitku sv. misie. Již tato první řeč tohoto velebn. otce přivábila i ze vzdálí na sta posluchačů. Jaké to radostné bylo podívání po celý ten čas sv. misie na ty zbožné zástupy lidí, kteří již před klekáním ráno do svatyně. Páně pospíchali, by zde rozjímali, čest a chválu Boží prozpěvovali a slovo Boží poslouchali. Ať mluví sama tato návštěva chrámu Páně velebným otcům misionářům, jak povinnosti na se vzaté dostáli. Že snaha jejich s nejlepším úspěchem se potkala, že všickni osadníci proniknutí byli slovy kněží misionářů, netřeba připomínati. Jejich dojemná, upřímná a ohnivá kázání nadchnutá sv. pravdou, mocně působila na srdce přítomných tak, že osada Smidarská vzala na se roucho jiné, roucho pravé kajicnosti, a dejž Bůh, by je zachovala, utvrzena jsouc v pravé víře Ježíše Krista. Tímto spasitelným dílem získali sobě velikých zásluh pp. misionáři o osadu naši, tak že nám nemožno opomenouti tuto veřejně se o tom zmíniti.

—y.

V Benátkách Vlašských dne 12. dubna 1866.

(Týden pašijový a velikonoční)

V posvátném týdnu pašijovém jakož i v týdnu velikonočním až do bílé neděle se církevní obyčeje zdejší z části liší od způsobu, jakýmž se doba tato v Čechách slavívá, tak že jsem sobě umínil, laskavým čtenářům některé zprávy o tom podati. — Na neděli květnou se v Benátkách ratolesti olivové netoliko rozdávají ve chrámech, ale kostelníci je i po domech roznášejí. Nemile však se mne dotklo, an jsem právě na květnou neděli slyšel, kterak po ukončených pašijích kněz od oltáře četl ohlášky dvojích snoubenců! — Tmavé jitřní hodinky počaly se ve středu, ve čtvrtek a v pátek vždy o 6. hodině a trvaly skoro do 9 hodin večer. Některé částky, n. p. sponsorie a žalm „Miserere“ konají se figurálním zpěvem; že pak církev svatá v

těchto dnech zakazuje hráti na varhany, utvořil se v zdejších chrámech zvláštní nespůsob, jenž záleží v tom, že za hlavní oltář se v pašijový týden postaví — fortepiano, jehož světské zvuky posvátný zpěv doprovázejí! — Na *zelený čtvrtek* konal se v chrámech Benátských průvod s nejsv. Svátostí způsobem velmi slavným. Netoliko kněží, ale i mnozí nekněží nesli hořící svíce; kaple, kdež se svatá hostie s kalichem uschovává, byla v každém chrámě skvostně upravena. Schránka však, v níž se kalich přechovává („capsula“ nazvaná) má podobu rakve a je černě obarvena, což se arci nesrovnává s předpisy liturgickými. Svíčky hoří po celý den i celou noc u tohoto „Božího hrobu.“ Ve chrámě S. Zaccaria jsem našel ještě jiný Boží hrob, t. j. plastické vypodobnění hrobu Kristova. Z postranních kapli sestupují věřící do podzemní prostory (sotteraneo), kdež vypodobněn jest Spasitel v hrobě odpočívající; celá však prostora jest zelením a květinami pokryta, a mezi tím umístěno přemnoho lamp, kteréž jeskyni tu velmi jasně osvětlují, spolu však dým tak hustý kolem sebe rozšiřují, že až jen malou chvíli jsem tam pobyl, málem bych se byl mdloby neuchránil a všecek spocený jsem se zase na denní světlo dostal. — Na *velký pátek* bylo v mnohých chrámech kázání a to sice hned časně z rána. U večer po tmavém jitřní čteny byly v kostele pašije. — Na *bílou sobotu* světili zde paškály asi na sáh vysoké. Tak zvané „Vzkříšení“ neslaví se tu jako v Čechách; nýbrž v *bílé sobotě* odpoledne toliko recitují neb zpívají kněží kompletář v kostele. — Na *Hod Boží* velikonoční jsem spatřil zvláštní a to zajisté pěkný obyčej ve farních chrámech zdejších. Podle lavic kostelní lodi stojí totiž dvě řady lavic zvláštních naproti sobě, kteréž určeny jsou pro hospodáře z celé osady farní. Mezi „Gloria“ podělí je všechny kostelník kytkami; při Evangelium pak mají v rukou hořící svíce, jež po ukončeném evangeliu odloživše opět od „Sanctus“ počínají až přes pozdvihování v rukou svých drží. Při Offertorium obrátí se kněz od oltáře k lidu, načež hospodáři přistupují k oltáři, libají kříž na manipulu kněžském a obětují nějaký dárek. Po „Agnus Dei“ podal akolyta těmto hospodářům sv. kříž (tak řečený pacifikál) k libání. — V Benátkách netoliko *pondělek*, ale i *úterý* velikonoční jest zasvěceným svátkem. V pondělí donášejí zde kněží ve slavném průvodu pod

baldachynem velebnou Svátost k nemocným a vůbec k lidem takovým, jenž nemohou ve chrámě Tělo Páně v čas velikonoční přijmouti; že ale letos v pondělí přišlo, byl průvod ten na úterek odložen. Pro velikonoční sv. přijímání určena jest věřícím toliko skrovná lhůta, a sice od květné až do bílé neděle. — Na *bílou neděli* ukončují kazatelové zdejší svá postní kázání. V jazyku italském svolávají ku konci řeči své požehnání Boží na jednotlivé osoby a obce (papeže, císaře, patriarchu, obyvatelstvo Benátské), načež v latíně udělují papežské požehnání věřícím. V komnatě ku chrámu přiléhající vzdává duchovenstvo i mnozí nekněží díky své kazateli, podávající mu spolu uměle zhotovenou kytku; v kalíšku každé květiny zadělán jest dukát; býváť to výnos sbírky mezi osadníky učiněné. — Svátek Zvěstování Marie Panny, jenž na den 9. dubna byl přeložen, slavili Benátčané co den zasvěcený, tak že všechny chrámy byly naplněny věřícími a většina krámů po celý den zůstala zavřena. E. L.

Ze Zádru v Dalmácii 23. dubna 1866.

(Dobré knihy u vojáků. Křest a vyznání víry.)

Kdykoli milý nám Blahověst o založení některé školní knihovny aneb o dobrých katolických knihách vypravuje, po každé vděčně si připomínáme dobrodíní, které nám před třemi lety náš Monsignore, plukovní velebný pán Šulák založením české knihovny byl proukázal. Tenkrát jsouce v Italii, neměli jsme mimo modlitebni knížky žádné jiné české knihy; tu mnohý oddal se po vykonání své služby zahálce, která ovšem k dobrému nevede. Tuto bidu vida náš duchovní otec, začal nám půjčovati knihy, které Dědictví sv. Janské a Cyrillo-Methodějské vydalo, a i milý Blahověst dostal se v několika ročnících do rukou našich; poněvadž ale čtenářů přibývalo, muselo přibývati, ovšem že značným nákladem našeho milého dobrodince, kněh, a přibýlo tak, že si jich nyní již dvakráte v týdně vyměňovati můžeme. A užitek jest viditelný! Mnohý, jenž po vykonané službě v ulicích města bloudil, sedí nyní doma a čte buď sám sobě, aneb i nahlas okolosedícím kamarádům, a toto poslední se zvlášť při nočních hlídkách na strážnicích stává. Spůsobem takovým se vyrazíme, poučujeme a i ve svatém náboženství utvrzujeme. Následkem čtení dobrých kněh dal se již v loni žid. šikovatel Emanuel Kummermann od naše-

ho duchovního správce pokřtít a včera v neděli třetí po Velikonoci složil zde při vojenských službách Božích vojn našeho Časlavského pluku, Václav Ležák, helveta z Ránska blíž Krucenburku, do rukou jeho vyznání svatě katolické víry. Předemši svatou vykonal obrácenec sv. zpověď a po sv. evangelium přistoupil s hořící svící v ruce k oltáři a četl kleče předepsané vyznání, načež jmenovaný ctihodný otec náš napomínal srdečnými slovy jej i nás přítomné, bychom dle poznání svatě víry živi byli a skutky svými dokazovali, že praví křesťanští vojínové jsme. Tak čtením dobrých kněh byla opět jedna ovčička do pravého ovčince uvedena. v. n.

KRONIKA.

Z Prahy. Pobožnost 40hodinná bude se konati od 7.—10. května u sv. Jakuba; od 11.—14. u sv. Štěpána; od 15.—18. u sv. Josefa (u kapucínů) na Nov. Městě.

— V Teresiánském ústavu pro šlechtičny na Hradčanech bude letos opět jako v loni výstava *paramentů* upravených jednotou k uctění nejsv. Svátosti pro chudé kostely v Čechách. Výstava bude otevřena dne 9. květ. a bude trvati 8 dní, každodenně od 10. hod. ráno až do 6 hodin odpo. Vstupné se nežadá, milodárky ku podpoře chudých kostelů však se přijímají.

— Spolek *Arimatejský* odbyval dne 25. dubna valnou hromadu. Předseda spolku, pan kan. Rost děkoval všem členům za příspěvky a všelikou podporu, oznámil, že se za všechny údy i všechny spolkem pochované konají v kostele na Skalce mše sv. Ze zprávy jednatele vyvěděli jsme, že spolkem posud pochováno 4200 osob, že od r. 1862 v Praze žádný nebožtík nebyl více v pytli pochován a základní jmění že vzrostlo již na 6380 zl. Výbor byl volbou doplněn. — V měs. dubnu pochoval spolek 100, letos 354 osob.

— Reorganisace starobylé *kollegiatní kapitoly v Staré Boleslavi* při chrámu sv. Kosmy a Damiana konečně — jak úřední „Prager Ztg.“ oznamuje — došla potvrzení Jeho c. kr. apošt. Veličenství. Dle této na základě nadací listiny z r. 1052 a stanov kapitolních, stvrzených 21. března 1354 od arcibiskupa Arnošta z Pardubic, učiněné reorganisace sestává od nynějška kapitola Boleslavská ze dvou hodnostníků, probošta totiž a děkana, pak ze šesti kanovnických prebend. Arcibiskupu Pražskému přísluší právo jmenovati všech šest kanovníků. Důchody z uprázdněných míst kanov. mají připadnouti nábož. matici.

V Augšpurku opatrní otcové města nařídili, že zimního času nemusejí dítky školní při mši sv. přítomny býti. Jinak ale usoudila královská vláda krajská, kteráž dne 14. dubna magistrátu Augšpurskému oznámila, že dozorství školnímu a *úřadům duchovním* výhradně přísluší ustanoviti, zdali se pro dítky školní mše sv. sloužiti má; jakož i ve všech vyučování a vychování se týkajících záležitostech úřadové tito příslušní jsou.

V Mohuči přede dvěma roky zřízeno katolické kasino, čítající tehdy 100 spoluodáv. Do konce března letošního roku vzrostl však počet účastníků již na 500. Na zakoupení a zařízení domu jakož i zásoby vína jest v celku zapotřebí 150.000 zl., polovice těchto peněz z příspěvků spoluodáv již jest zapravena.

Ze Švýcarska. Město Basilej jesti skvělým příkladem rozhlášené snášlivosti a liberalnosti protestantské. Chce-li se katolík ucházeti o právo měšťanské v Basileji, musí dříve zvláštním reversem se zavázati, že všechny dítky své způsobem protestantským bude vychovávat. Od r. 1848—1866 nebylo ani jedinému katolíku uděleno právo měšťanské, když protestantské vychování svých dítek zaručiti se zpěchoval. Toto jednání rady Basilejské odporuje zemským zákonům Švýcarským, kteréž k dosažení práva měšťanského toliko předpisují, aby žadatel „přináležel k některému vyznání křesťanskému vůbec, pak aby se vykázal dostatečnou živností a konečně aby byl prost všeliké mravní úhony.“

Z Ameriky severní se dovidáme, že kněz misionář Dion v biskupství Vincennes (v státu Indiana) před některým časem koupil pozemek za 64 dolarů; nyní pak tentýž pozemek prodal za 70.000 dolarů a to za tou příčinou, že se tam našly bohaté prameny oleje kamenného. Šťastný misionář ihned učinil opatření, aby z peněz těchto byl vystavěn důstojný chrám a zakoupeno vše, čeho potřebí.

Literní oznamovatel.

— „*Populární dogmatika.*“ Kniha, ve kteréžto učení víry sv. katolické církve prostonárodním způsobem vykládá Jan Valerian Jirsík, doktor sv. písmá, biskup Budějovický, asistent trůnu papežského a domácí prelát J. Svatosti Pia IX., kn. arcib. přísežný notář; čestný měšťan mnoha měst a obcí, spolutiskatel Dědictví sv. Jana Nep., úd českého nář. musea a jednoty sv. Cyrilla a Methoděje

atd. *Čtvrté* rozmnožené vydání. V Praze. 1866. Nákladem katol. kněhkup. B. Stýbla. Stran 560 velké osmerky. Cena 1 zl. 80 kr. Vydání sličné a skvostné, tak že podobných knih v literatuře naší málo máme. V předmluvě, psané v Praze na den sv. Josefa, pěstouna Páně, za času zemského sněmu 1866, dí nejdůst. p. spisovatel:

„K žádosti, s mnohých stran projevené a věda, že třetí vydání přítomné knihy už jest rozebráno, odhodlal jsem se k tomuto čtvrtému vydání, uvázav se v tuto práci tím ochotněji, čím větší se mi toho viděla potřeba, učení o nepoškozeném počtu blah. Rodičky Boží vyložití, o kterémž v třetím vydání zmínky učiněno nebylo: I stalo se to a sice podobným způsobem, jak to učiněno bylo též ve čtvrtém vydání německého překladu této mé knihy předešlého roku ve Vídni na světlo vyšlého. Nad to výše přihlédl jsem i k tomu, aby ti četní a matní omylové tisku opraveni byli, kteříž se za příčinou mé nepřítomnosti a nedopaření z stran předešlého vydavatelstva vlonili do onoho třetího vydání. Nezbývá mi teď ničeho, než vřelá žádost, aby Hospodin nebeský vylil rosu svého požehnání na zbožné čtenáře knihy této.“

— „*Katechismus v příkladech.*“ Od P. Františka Valoucha, faráře v Hostimě na Moravě. Schválen od bisk. konsistoře Budějovické. Nákladem kněhkupectví Kobrova v Praze. Stran 62 v 8°. Katechismus tento složený z rozmanitých příkladů, jež p. skladatel ze sv. písma, z životopisův svatých, z Bohomily, z Macanova Výboru a z Jirsíkovy Dogmatiky, jakož i z něm. příručné knížky ku katechismu a z vlastní obrazotvornosti sebral a jednoduchými veršky proložil, věnován jest veledůst. p. Karlu Nöttig-ovi, vrchnímu dozorcí národních škol v diecési Brněnské. Cena 32 kr.

— „*Časopis katol. duchovenstva*“ svazek 3. obsahuje: Mají-li zvířata duši? — Myšlenky o křesťanství. — O sňatech cizozemců v Rakousku a obyvatelů Rakouska v cizozemsku. — Z pastorálních konferencí Budějovických. — O legitimaci dítek nemanželských. — Statistický přehled misionářské provincie Bosenské. — V Kronice: Prameny k legendáři; Dopisy o otázce patronátní. — V „prohlášení redakce“ na obálce čteme nemilou zprávu, že veledůst. pan kanovník K. Vinařický za příčinou různých o „Časopisu“ projevůných mínění redakci na konci roku složiti obmyslí. Přejeme a žádáme, aby se to nestalo. Všem stranám vyhověti nelze.

— Nákladem kněhkupectví B. Stýbla vyšel spis: „*Handbuch des Nützlichen und Nothwendigen für Jedermann in Böhmen.* Von M. Fontana.“ Stran 195 v 4°. Rukověť tato bude doplňována sešity pololetními. Vyniká hojným obsahem a levnou cenou. Stojí 1 zl.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

p. Jan Šrb, far. na odpočinku, na výpomoc do Pyšel;

p. Jan Wenig, kapl., za admin. v Chebu.

Upřázdnné místo:

Cheb, děkanství patr. měst. od 26. dubna.

V biskupství Kralohradeckém.

V Pánu zesnuli:

p. Jos. Serbousek, far. v Javornici, dne 16. dubna, (nar. v Rychnově 10. břez. 1825, kněz od 15. červce 1848);

p. Frant. Kruch, bisk. konsist. rada, bývalý b. vikář a školdozorce v okresu Kutnohorském, osob. děkan a Novodvorský far. na odp. v Církvici, dne 20. dub. (nar. v Časlavi 24. říj. 1793, kněz od 27. břz. 1817.)

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

p. Ignác Zelinka, far. v Řichenburku, za far. v Krouné;

p. Bedřich Pachta, kapl. ve Věstarech, za kapl. do Litomyšle;

p. Augustin Dostálek, kapl., za administ. v Žamberku;

p. Jan Barták, koop. v Bystroci na Moravě, za vik. při kathed. chrámu v Hr. Král.;

p. Jan Dostálek, koop. ve Výprachticích, za admin. do Něm. Heřmanic;

p. Adolf Scharfenberger, kaplan v Cuslavě, za koop. do Výprachtic;

p. Eduard Knopp, koop. v Kunštátě, za admin. do Javornice.

Upřázdnná místa:

Javornice, fara patron. hraběte Kolovrata, od 17. dubna do 29. května,

Řichenburk, fara patr. knížete Thurn-Taxisa, od 26. dubna do 7. června.

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnul:

p. Jan Wolf, býv. far. ve Vřecanech, d. 11. dub. (nar. 13. červce 1793, kněz od 24. srp. 1822.)

Vyznamenáni jsou:

p. Leonard Zdráský, far. v Neugebäu, stal se skuteč. bisk. radou konsist., okres. vikářem a školdoz. v stříd. Vimberském;

p. Augustin Heeger, far. v Hošticích, tímž v střídniectví Jistebnickém;

p. Matěj Leith, farář ve Velharticích a bisk. notář, tímž v stříd. Sušickém; a

P. Ottokar Haug, kněz ř. cisterc. ve Vyšším Brodě, far. v Střížově, bisk. notář, tímž v střídniectví Hlubočkém.

Ve správě duchovní ustanoven jest:

p. Jan Šveda, kooper. v Třeboni, za faráře v Husinci.

 Přiloženo jest ohlášení dvou liter. novinek skladu B. Stýbla v Praze.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kníž. arcib. semi-
náři číslo 190—I.

Expedice:
v kat. knihkupectví
B. Stybla,
na sv.-Václavském
náměstí, čís. 786—II.
Nedostlá čísla rekla-
muje nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

Předpláci se
v expedici
i u všech řádných
knihkupectví
na rok: 3 zl. 50 kr.
na půl: 1 zl. 30 kr.

Po poště:
Celoroč: 3 zl. — kr.
půlroč: 1 zl. 55 kr.

Předplacení čtvrt-
letní se nepřijímá.
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bidné činí národy.“ (Přisl. XIV. 34.)

O magnetismu.

V minulých dnech bylo v Praze ob-
býváno a včera prohlášením soudního vý-
roku ukončeno přelíčení, které velkou spů-
sobilo nevoli a pohoršení. Kejkliřstvím
chytré sosnovaným na základě bludného
výkladu písma sv. a krivých náhledů ná-
boženských a po mnohá léta bedlivě a dů-
sledně provozovaným v rozměrech širších
a širších spáchán jest podvod, zpronevěře-
no náramně mnoho peněz, dopuštěno se
jiných činů trestu hodných, rouhání se,
urážek členů císařského rodu atd. atd.
Nepřisluší nám, rozvínovati v těchto listech
žalostný onen obraz podlé ziskuchtivosti,
která i věci svatých používá, aby lehk-
ověrného muže ošálila o o jmění vlastní i
jemu svěřené připravila. Vše to jest čte-
nářům našim odjinud známo. Vinníky za-
stihla spravedlnost světská; jim všem i těm,
jež soud světský potrestati snad nemohl,
budiž Bůh milostiv!

V přelíčení zapleteni byli buď co ob-
žalovani aneb co svědkové lidé téměř všech
jak se říká vzdělaných stavů. V očích o-
becenstva neutrpěl tím ničeho na vážnosti
stav lékařský, úřednický, vojenský, ale že
vyslýcháni byli též dva kněží, strhl se po-
křik náramný, hned spíláno celému stavu
duchovenskému, zlehčováno i náboženství,
vina uvalována i na sv. církev. Tato ne-
spravedlnost dotkla se bolestně srdcí všech
spravedlivě smýšlejících. Což v jediném
stavu duchovenském odpovědni jsou všic-
chni za jednoho? Dejme tomu, že by ti
dva kněží byli vyslýcháni ne co svědkové
ale co obžalovani a že by co vinníci byli
odsouzeni: mohlo by za to duchovenstvo?
Neomylná jest církev sv., jednotlivec mů-
že oklamán býti, může poblouditi. Či mo-
hlo za to duchovenstvo věků minulých, že
z jeho středu vystoupil Luther, že poblou-
dil a v blud svůj strhl tisíce duší? A ne-

byl-li v malém sboru dvanácti apoštolů
Jidáš zrádce? Vinník bývá potrestán, blu-
dať vyobcován, ostatní jsou bez ohony.
Kéž by ti nespravedliví posuzovatelé du-
chovenstva nezapomínali, že kněz, ujde-li
trestu na soudu světském, má nad sebou
ještě soud církevní, biskupa svého, jenž
trestem stihá i to, co soud světský trestati
nemůže a nesmí.

Zpomenuté přelíčení objevilo mnohých
srdci smýšlení; z osob přenášeli lidé zlé
vůle záští své hned na náboženství, ze slu-
hů na církev svatou, kterouž však ani brá-
ny pekelné nepřemohou. A byt prohlásil
kterýkoli sluha církve kterékoli chytré na-
strojené kejkliřství v nevědomosti anebo
lehkověrnosti své za něco nadpřirozeného,
ba i za zjevení Boží: církev jsouc svatá,
bez poskvrny, bez vrásky, a neomylná,
prohlásí ono kejkliřství za blud a podvod,
a zavrhně je i toho, kdo nehledaje u ní
rady, sám o své ujmě je schvalovati se
opovážil. Tak učinila před lety s magne-
tismem, jenž pod jménem Mesmerismu
proslul, tak učinila i s magnetismem, je-
hož v Praze užito k činům trestuhodným,
včera výrokem soudu pokutovaným. Toto
poslední stalo se již r. 1856. Dotčený
výnos „S. Congregationis S. Rom. et Univ.
Inquisitionis“ klademe tuto u věrném pře-
kladu z latinské sbírky po sešitech měsíč-
ně v Římě vycházející: „Acta ex iis de-
cerpta, quae apud Sanctam Sedem gerun-
tur in compendio opportune redacta et
illustrata. Fasciculus III. Volumen I. Ro-
mae mense Septembris 1865.“*)

**Okružní list kn všem biskupům proti
zneužívání magnetismu.**

Ve středu 30. července 1856.

Ve valné schůzi sv. římské a vše-

*) Zapůjčeno nám laskavostí veleb. p. dra Karla

obecné inquisice, odbyvané v klášteře *S. Maria sopra Minerva* JJEm., nejdůstojnější páni kardinálové, proti bludům kacířským po všem křesťanstvu zřízení generalní inquisitoři, ustanovili jsou po zralém uvážení všeho toho, což ohledně pokusů s *magnetismem* od mužů věrohodných se všech stran bylo zvěstováno, vydati tento okružní list (encykliku) ku všem biskupům na potlačení zlého užívání magnetismu.

Vešloť v známost, že nový jakýsi druh pověry se vyvozuje z úkazů magnetických, jimiž se obírají mnozí novotáři nikoliv k objasňování věd přírodních, jak by slušelo, ale brž k oklamávání a svádění lidí, domnívajíce se, jakoby uměním aneb přeludem magnetismu věci skryté, vzdálené a budoucí odhalovati mohli zvláště pomocí ženštin, jenž jediné od magnetisujícího vůle (kynutí) závisejí.

O této věci bylo od sv. Stolicе v jednotlivých případech dáno již několik odpovědí, jimiž co nedovolené se zavrhuje pokusy, které se činí k dosažení účelu, jenž není přirozený, ani počestný a k němuž se neužívá povinných prostředků; pročez v podobných případech ve středu 21. dubna 1841 dán jest výnos „Užívání magnetismu, jakž se vykládá, není dovoleno.“ Rovněž uznala sv. kongregace zakázati kteréši knihy takovéto bludy tvrdošijně rozsévající. Jelikož však kromě jednotlivých případův o užívání magnetismu vůbec pojednati se muselo, proto na způsob pravidla ustanoveno jest ve středu 28. července 1847 toto: „Užívání magnetismu, totiž pouhé užívání prostředků přirozených, jinak dovolených, není mravoukou (moraliter) zakázáno, jestli že se nenese k záměru nedovolenému aneb jakkoli nešlechtnému; nad to odstraniti se musí všeliký blud, hádání, a všeliké

zřejmé aneb skryté dovolávání se zlého ducha. Avšak používání principů a prostředků pouze fysických k tomu, aby věci a účinky v pravdě nadpřirozené vykládaly se způsobem přirozeným, není nic jiného, leč oklamávání naprosto nedovolené a kacířské.“

Ačkoliv obecným tímto dekretem dosti vyznačeno jest, pokud dovoleno užívati a nedovolené zneužívati magnetismu, přece tak daleko postoupila zvrhlost lidí, že někteří opomíjejíce dovoleného bádání vědeckého, spíše k veliké zkáze duší a ku škodě samé lidské společnosti po zvláštnístkářství se honíce, vychloubají se, jako by byli nějaký pramen věštby a prorokování vynalezli. Odtud se přihází, že ony ženštiny (*mulierculae*) přeludem *somnambulismu* (strojení náměsíčnosti?) a *jasného vidění*, jak to nazývají, unešeny posuňky nevždy cudnými, vyjevují, že i neviditelné vidí, ba i o samém náboženství řeči činiti, duše zemřelých přivolávati a jich odpovědi přijímati, věci neznámé a vzdálené odkrývati, a jiných toho druhu pověr se dopouštěti drze se odvažují, aby sobě a pánům svým takovýmto prorokováním velkého zisku jistě nabyly. Ve všem tomto, ať již upotřebují jakéhokoli umění neb klamu, nalezá se, ješto se užívá prostředků přirozených k účelům nadpřirozeným, podvod naprosto nedovolený a heretický a hrubé provinění (*scandalum*) proti počestnosti mravů.

Aby tedy tak veliká, pro církev i pro stát nejvýš nebezpečná nešlechtnost s prospěchem byla skroce-na, musí se co nejvíce roznítni pastýřská péče, bdělost a horlivost všech biskupův. Pročez seč s přispěním milosti Boží budou, mají biskupové diecesální, tu v otcovské lásce napomínající, tam přísně kárající, jinde

konečně prostředků právních používající, jak kde berouce ohled na okolnosti míst, osob a časů za příhodné v Pánu uznají, všelikou vynaložiti péči na potlačení a odstranění takového zneužívání magnetismu, aby stádo Páně obhájeno bylo proti zlému nepříteli, poklad víry aby bez pohromy byl zachován a věřící jim svěřeni od zkázy mravů byli zachráněni.

Dáno v Římě v kanceláři *S. Officii* na Vatikáně dne 4. srpna 1856.

V. kard. Macchi.

Nešporní Žalmové.

(Pokračování.)

Žalm 110.

„Nelze nekonečnou lásku Boží na mysl přemítati, by hned srdce naše mile hnuto nebylo.“ (Jirs. Káz. II, str. 123.) Touž pravdou proniknut, vyznává a volá královský pěvec, že oslavovati chce Hospodina z celého srdce i soukromí i veřejně, a jinde: „*Dobrořečiti budu Hospodinu každého času: vždy bude chvála Jeho v ústech mých.*“ (Žalm XXXIII. 2.) A v pravdě; byť bychom neznali ani zvláštního přikázání Božího, druhého z desatera, kteréž nám klade na srdce, abychom Pána ve všem všude oslavovali a velebili: jediný pohled na veliké skutky Hospodinovy, v nichž se jeví moc, sláva, moudrost a vůle Jeho, dostačí, aby srdce naše zplesalo a vyvyšovalo Boha krále a dobrořečilo jménu Jeho na věky, i na věky věkův.“ (Žalm 144, 1.) Vždyť každé dílo Jeho patrně svědčí o Jeho slávě a velebnosti a spravedlnosti! Jestliže ale kdy ukázal se býti milostivým a milosrdným, nejzřejměji učinil tak a věčnou památku učinil divů svých, sebe samého pozůstaviv nám za pokrm v nejsvětější Svátosti oltární. Zde láme a podává se ten chleb nebeský, jehož obrazem byla manna na poušti, všem, kteří se Ho bojí. „Rozvaž,“ praví sv. Jan Zlatoústý (Hom. 60. ad pop.) „kterakou eti jsi poctěn, jakého stolu jsi účastníkem! Tím zajisté byvámě krmení, nač andělé s třesením patří, nemohouce na to beze strachu hleděti pro blask, odtud vycházející; a my se s tím slučujeme v jedno. S Kristem jedno tělo, jeden život jsme učiněni. Kdo může dostatečně vypravovati mocné skutky Hospodinovy, kdo učiní, aby slyšáný byly všechny chvály Jeho? (Žalm 105, 2.) Pamětliv bude

na věky na smlouvu svou: „*Amen, amen pravím vám, kdo věří ve mne, má život věčný. Ját jsem chleb živý, jenž jsem s nebe sestoupil. Budeli kdo jísti z chleba tohoto, živ bude na věky; a chleb, kterýž já dám, tělo mé jest, (jež vydám) za život světa.*“ (Jan VI, 47. 51. . . .) Pamatovati bude Pán na smlouvu tu a ukáže věřícím lidu svému mocnost nejsv. Těla svého, jehož hodně přijímající — mimo jiné blaživé účinky — i závdavek budoucího vzkříšení a věčného blahoslavenství přijímáme, tak že, jako lid israelský dědictví národů, zemi chananejskou, od Pána obdržel, my dědictví království nebeského dojdeme, a to jistě, ještě skutkově rukou Jeho jsou pravda a soud, a věrní všickni rozkazové Jeho: upewnění na věky věků, učinění v pravdě a ve pravosti, jelikož nejvýš pravdomluvný, ve svých slibech věrný a spravedlivý jest. — Vykoupení, které poslal lidu svému, zdaliž se každodenně neopakuje na oltáři katolickém? Co aneb kdo jest nejsvětější Svátost oltární, ne-li Kristus Ježíš sám? Zdaliž není obět naše nejsvětější věčná památka krvavé oběti Kristovy na kříži? Tat ta nová smlouva, kterou přikázal na věky, tat obět Nového Zákona! Jelikož ale účinek této svatosvaté Svátosti záleží na přípravě přijímajících, jak sv. apoštol národů na rozum nám dává, když praví: *Zkusíš pak sám sebe člověk, a tak z toho chleba jez a z kalicha pí. Nebo kdo jí a pije nehodně, odsouzení sobě ji a pije, jelikož nerozsuzuje tělo Páně;* (1. Kor. XI, 28. 29.) ó, kdožby se osmělil, přistoupiti k přijetí Syna Božího bez důkladné, všestranné přípravy, dobře věda, že jméno Toho, Jehož přijmouti si žádá, *svaté a hrozné jest!* Nejlepší pak příprava jesti, *báti se Pána a ostříhati přikázání Jeho.* (Kaz. XII. 13. Viz také výkl. Ž. 111.): neboť počátek moudrosti, bázeň Hospodina. „Bázeň připravuje láске takřka místo. Když pak láska přebývati počne, vyhání bázeň, jenž jí připravila místo, neboť čím více láska roste, tím více menší se bázeň. Větší láska, menší bázeň; menší láska, větší bázeň. Není-li však žádná bázně, není, kudy by láska vešla.“ (Sv. Aug. Tract. IX. in epist. Joann.) To pochopí arci jen ti, kteříž činí ji, a jimž za to rozum dobrý a chválení na věky věků.

Žalm 111.

„Mezi ptactvem nebeským největší — čili král — jest orel, a mezi zvířaty země lev; mezi syny lidskými však ten, kdož se Hospodina bojí.“ (Sv. Efrém.) Jaká

musí tato bázeň býti? Sv. Hermas (past. lib. II. mand. VII.) odpovídá: „Tat jest bázeň, kterou se báti náleží, abys spasen býti mohl: Boha se boj a přikázání Jeho ostříhej.“ Bázeň tedy synovská, nikoli otrocká, bázeň, která rodí lásku, bázeň, která od hříchu chrání a k ctnosti dohání, bázeň, přikázání Božích chytivá. *Blahoslavený muž, kterýž se bojí Hospodina.* „Kterak a proč blahoslavený?“ ptá se sv. Ambrož (serm. 21. de expos. Psal. 118.) a i hned dokládá: „Protože v přikázáních Jeho chytivý bude velmi,“ čili protože vůli Boží koná a v plnění jejím zalíbení a radost nalezá. Takovému požehná Pán na zemi, jemu i potomkům jeho. Jak krásně se naplnila slova tato na praotci Abramovi, kterýžto v naději proti naději uvěřil, že bude otcem mnohých národů, (Řím. IV. 17.) že bude Abrahamem! Neboť pravnučka jeho, Maria Panna, porodila Krista Ježíše, v Němž všickni národové země došli požehnání nebeského.* (1. Mojž. XXII, 18.) Sláva a bohatství byly v domě jeho; sláva a bohatství bude v domě každého spravedlivého křesťana, neboť Pán Bůh sám a bohatství syatých Jeho milostí přebývá v srdci jeho, tak že dokonale se svou Láskou spojen, na věky zůstane Pánu svému věren, ať již pouze věčným, ať časným i věčným obdarován bohatstvím. Byť by také tmy bolesti a soužení jej obklopily na čas: neztrácí důvěry v Pána, v světlo své, do břez věda, že „kdo účasten utrpení, účasten bude i utěšení,“ (Sv. Aug. solilog. ad D. c. 32. ant. med.) dobře věda, že musíme skrze mnohá soužení vcházeti do království Božího, (Sk. ap. XIV, 21.) kdež spravedlivě, ba milosrdně a milostivě odplati každému služebníkovi nebeský Hospodář. Protož i my budme milosrdní, ješto každému, i sebe spravedlivějšímu, pomoci s hůry potřebí i slitování, a lásky Boží k nám měřítkem bývá láska naše k bližnímu. „Člověče, toto buď tobě milosrdnosti obrazem: Jak ty chceš, jak mnoho chceš, jak brzy chceš, aby se tobě dostalo milosrdenství: tak brzy, tolik a tak slituj se nad jiným.“ (Sv. Petr. Chrysol. serm. 43.) Vždyť neztrátiš odplaty své, kdožkoli dá nápoje jednomo z těchto nejmenších čiši vody studené: (Mat. X, 42.) jak blažený teprv ten, který se slitovává nad chudým a půjčuje alespoň, čeho oni potřebují! Všecko myšlení, slovo i skutek svůj tak dobře (v soudu) spořádá a vykoná, že na věky se nepohne, nepohne

se blaženost jeho, ale v paměti věčně bude. Nemůžeme arci příliš věčným nazývati svět tento, který na Golgotě největšímu, nebeskému Dobrodinci svému křížem splatil: na knihu odplaty, věčnou pamět Páně, však pamatujme, do které spravedlivé péro anděla soudu zanáší každý vzdech náš i krok, a kterouž otevře a přečte, až Syn Boží přijde ve své slávě, souditi živé i mrtvé. Pak také *vyvýšen bude v slávě ten, jenž nehleděl se zalibiti aniž zachovati lidem, nýbrž Pánu; jenž nedbal řečí zlých lidí, kteří ctnosti se posmívají anebo ji v podězení mají, nýbrž kotvici svatě naděje k Hospodinu připoután, veškerým útokům nepřátel svých odolal a s Jeho pomocí je přemohl. A chceš-li vřehu dokonalosti dojiti, jdi, prodej co máš, a rozdej chudým a budeš mít poklad v nebi; a pojď, následuj Krista Ježíše.* (Mat. XIX, 21.) „Takt i já,“ pravi sv. Jeroným, „odpovídám tobě slovy Páně: Chceš-li se k dokonalosti dostat, kříž svůj nésti, za Pánem a Spasitelem kráčet i Petra následovati řkoucího: *Aj my jsme opustili všechno a šli jsme za Tebou;* (Mat. XIX, 27.) jdiž, prodej vše, co máš, rozdej chudým a následuj Spasitele.“ (Ep. 150. ad Hed. qu. I.) *Tak zůstane spravedlnost tvá na věky věků před očima Páně, Jenž slávou a cti* (Žalm 8, 6.) *nebeskou tě ověncí, poněvadž spravedlnost miluje: na pravost patří obličej Jeho.* (Žalm 10, 8.) Závistník však, jehož hřích sv. Řehoř Nyssenský (in vita Moys.) „kořenem nepravosti a počátkem bolesti“ nazývá, ovšem proto *hněvati se bude, zuby svými skřípěti a chradnouti bude, poněvadž „závist jest mol duše, smysl šírá, prsa zapaluje, mysl lidskou trápí a sužuje, srdce člověka jako nějaký neduh kazí.“* (Sv. Isidor.) Kdokoli se dopouští hříchu, obyčejně tak činí, aby lahodil a vyhověl buď žádosti očí, buď těla aneb pýše života: závist však netoliko ne lahodí, nýbrž i ubližuje těm, v jejichž srdci se zrodila, jak sv. Cyprian (tract. de zel. et liv.) svědčí, řka: „Lidem takovým ani pokrm nechutná; při nich trvá vzdychání, úpění a bolestnění; a protože závistník své sinalosti nikdy se nezhošťuje, trápí se sklíčená mysl jeho bez přestání dnem i nocí,“ — dokud on i hříšná žádost jeho nezahyne. (Pokračování.)

O učebných knihách náboženských na gymnasiích, zvláště vyšších.

Podal Mat. Procházka, prof. gymn. v Brně.
(Pokračování a dokonč.)

Až posud uvedené knihy učebné pro

*) Obšírněji viz: „Prophezie und Glaube“ v. Dr. Veith. Wien 1866 str. 54. a násl.

nižší gymnasium mají do sebe tu výhodu, že jsou ode všech nejdůst. ordinariátů v Rakousku schváleny a také vys. vládou předepsány. Tolikéž za veliké dobrodiní považovati dlužno, že se žákům československým *tištěné* české překlady do rukou položití mohou a že netřeba více si pomáhati překlady *psanými*. Vůbec známo, že cokoliv žáci z přednášek učitelových ve škole píší aneb doma třebas z jeho originalu psaného opisují, že vše to hemží se chybami a plno nesmyslu bývá, an žáci buď učiteli úplně neporozuměli, anebo opisující z jeho originalu všelicos ve své tékavosti vynechávají aneb ve veliké roztržitosti mnohou větu v opácném smyslu ponímají, svalující napotom doma, když se tomu učiti mají, všecky nesmysly ty na učitele. Již z této příčiny, mnohem více však ještě z jiných veledůležitých příčin, o kterých se tuto šířiti nemístno, zapovídá se velemoudře profesorům gymnasiálním užívatí netištěných písem co knihy učebné, a kde toho profesor výslovně žádá, musí písma svá dříve vládě k censuře a potvrzení zaslati. Všech těchto obtíží, nehod a nepohodlí jsou nyní katechetové čeští na nižším gymnasiu vydáním překladův od nejd. arcib. ordinariátu Pražského schválených sprostěni.

Tétěž ceny však, jako knihy gymnasia nižšího, nemají učebné knihy náboženské pro gymnasium vyšší určené. Toliko „*Dějiny církevní od Fesslera*“ jsou ode všech ordinariátů v Rakousku schváleny.*) — Učebné pak knihy Konrada Martinovy mají jen relativnou cenu, zůstávající jen dotud v platnosti, dokud lepších na snadě nebude; nebo i druhé vydání těchto kněh z r. 1859, ač nad prvé vydání svou důkladností a jadrností znamenitě vyniká, nemá ještě do sebe oněch vlastností, které se na takových knihách všim právem pohledávají. Nejlepší a účelu svému nejprůměrnější ze všech učebných kněh Martinových z roku 1859 jest *mravouka* jeho, která se zde žákům jen v také míře podává, jakou při dvou vyučovacích hodinách v témdni během jednoho školního roku zdoliti možná.**) Ostatní dvě knihy pro V. a VI. třídu mají každá skoro dvakrát větší objem, tak že by ani při *třech*

učebných hodinách v témdni možná nebylo, všechno učivo to v jednom roce školním se žáky prodělati. To tuším také přimělo pana Hakla ku překládání prvního stručnějšího vydání Konrada Martina, čehož však na Moravě, kde žáci obojí národnosti pohromadě jsou a kde *druhé* vydání kněh Martinových z r. 1859 předepsáno jest, velice želíme. Kdo mimo to první vydání dogmatiky i morálky Martinovy pro V., VI. a VII. třídu s druhým vydáním porovná, snadno pozná, že první vydání kněh těchto jest velmi chatrné a že předlužené pravdy, proti nimž se nejvíce námitek činívá, jen velmi povrchně tam odbyty jsou, n. p. námítky proti věčnosti trestů pekelných. Na námítky nevěreckého přírodopytu pranic nepamatováno a pravěk člověčenstva jakož i věk patriarchův i Mojžíšův jen v tak sporém světle se vystavují, že vtípnější mladík, když se mu později pochybnosti namítají, praxádne zde odpovědi nedostává na tisíce otázky, n. př. čím to jest, že písmo svaté stvoření světa jinak vypravuje než geologie, aneb zdali stvoření Evy ze žebra Adamova, zdali líčení ráje, pádu člověka svedením mluvčího hada, zdali stavění věže babilonské a zmatení jazykův, zdali četné andělojevy v čas patriarchův, a veliké divy Mojžíšovy, mluvení oslice Balamovy atd. nejsou pouhé báje? Obnova připovědi mesiášské při Semu, výklad obřízky u Abrahama a obětování syna jeho Isáka, výklad řebríku Jakobova a jeho zápasu s Bohoandělem, výklad rozličných obětí starozákonných a jejich typického rázu, výklad starozákonných svátostí a očíst — vše to mlčením pomínuto a ze starozákonných typů či nástinů Mesiáše právě jen tolik podáno, kolik se i dětem v národních školách říká. Tolikéž nauka o nejsv. Trojici nevystavena v tom světle, v jakém se ve druhém vydání vystavuje, kde se žáci pravého a světlého ponětí o katolické nauce skutečně dodělati mohou.

Přebídně též pojednáno ve starším vydání o stvoření světa, kde námítky nynějších materialistův hlubšího výkladu vymáhají; o andělech dobrých i padlých, o prozřetelnosti Božské, o kreatianismu, o nesmrtnosti duše (proti které moderný materialism tolik knih vydává) jen velmi povrchně se mluví; sama nauka o Vykupiteli, ač poněkud lepší, nepodává žákovi úplného světla v této věci, zvláště co se týká jednoty osoby Kristovy; o sakramentálních čili svátostních jen něco málo

*) I zde však třeba k dodělení tak velikého úkolu vynechati celý dlouhý úvod, který vlastně do učebné knihy pro V. třídu patří.

**) Toliko na str. 46. místo Thabita, jak to má chybně original, dlužno položití buď Taíta, aneb lépe „*dcera Jairova*.“

podotknuto a odůvodnění jejich dogmatické docela pominuto. O obojím stavu Ježíše Krista, stavu ponížení a stavu povýšení, o oběti jeho křížové, o svátostech, o vzkříšení z mrtvých není tak důkladně pojednáno, jako ve vydání novějším, a na otázku: k čemu mimo soud soukromý po smrti ještě také bude soud všeobecný na konci věkův a proč soud ten Syn člověka vykonávati bude, ve starém vydání ani neodpovědíno. Zkrátka! starší učebné knihy Martinovy pro V. a VI. třídu gym. postrádají toho, čím se knihy na vyšším gymnasiu hlavně vyznačují, totiž — *důkladností*.

Vadě nedůkladnosti usiloval Martin v novějším vydání r. 1859 všemožně spomoci, i napnul všechny síly své, aby dosáhl cenu od nejduš. biskupstva Rakouského na vyhotovení nejlepších kněh učebných vysazenou. A tudíž přepracoval knihy své pro V., VI. a VII. třídu veskrz a naskrz, tak že jen málo částek z dřívějšího vydání do novějšího přešlo. I nelze popírati, že v novějším tomto vydání snešeny jsou nejkrásnější místa ze sv. otcův, jako z Tomáše Akvinského o nejvyšším stupni lásky Kristovy k nám v nejsv. Svátosti oltární, výklad Otčenáše z téhož svatého otce a j., a že přemnohé částky knih těch vynikají zvláštní důkladností a jasností výkladů.*) Nepřeháníme zajisté dokláda-

jice, že mezi starším a novějším vydáním jest právě takový rozdíl jako mezi nedůkladností a důkladností, mezi mělkostí a hlubokostí, mezi šerem a dnem. Tvrdimet tolikéž, že katecheta poznáv novější vydání Martinovo, nemůže více sáhnouti ke starému, leč by mu duchovní prospěch žákův byl lhostejnou věcí, což by však tolik bylo, co zrada na vlastním úřadě. — Aníž máme za možné, že by katecheta z pouhého pohodlí, aby se nemusel novým věcem přiučovati, napřed dal staré špatnější knize učebné před novou lepší. Proč by také slovanští žáci naši měli špatnější knihu učebnou míti nežli němečtí? Nepotřebují-li oni téhož důkladného vyučování jako tito? Čili se nám Slovanům od Němcův vytýkati má, že my teprv přezýváme, co oni už zavrhlí a že se jen živíme bídými jejich odpadky?

„Ale snad by mohl katecheta ku staré knize ústně přičiniti dodatky, kteréž by žáci po něm psali.“ Nehledíce ani k tomu, jak bídě takové žákův psaní ústně přednášky učitelovy vypadá a kolik nesmyslův v sobě obsahuje pro tékavost a roztržitost neb i nechápavost žákův, jsou pouhé dodatky ke staré knize, která opravy veskrz a naskrz potřebuje, velmi nedostatečné a-

*) Na důkaz toho, jak veliký jest rozdíl mezi oběma vydáními, hledíc k důkladnosti a jasnosti, podáváme zde článek o posledním soudu. Ve starším vydání kromě bibl. textu Mat. 25, 31. neudává se na odůvodnění článku toho nic jiného, než tato slova: „Po vzkříšení bude všeobecný soud, v němž rozsudek, jež Bůh na soudu soukromém nad každým pronesl, potvrzen a před celým světem oznámen bude.“ (Podle překladu pana Hakla.) V novějším ale vydání mnohem správněji se klade: „Po vzkříšení bude všeobecný čili veřejný soud držán, v němž všechno se odkryje, čokoli jsme zde na zemi zlého činili, neb dobrého opominuli, tolikéž i nejtajnější myšlenky, úmysly a chťiče. Všecky nepromínuté hříchy budou vyjeveny a souzeny.“ Dále dokládá se: „Všeobecný soud tento také čelí k tomu, aby vyrovnal, co až posud nevyrovnáno, a aby spravedlnost a moudrost Boží v celé slávě její objevil.“ Tento účel soudu není totiž soukromým soudem ještě úplně dosažen; nebo a) soukromým soudem vzala jediné duše odměnu čili trest, a zbývá ještě, aby také tělu zasloužená odměna anebo trest se přisoudil; b) soukromým soudem nejsou ještě sečteny všechny účinky dobrých i zlých skutků člověka, protože účinky tyto umrtím jeho nejsou vždy přetřeny, nýbrž často daleko ještě za smrt jeho sahají; c) soukromým soudem nevyrovnáno ještě nezasloužená potupa, kterouž památka spravedlivého na

zemi ještě dlouho po jeho smrti zneuctěna bývá, ani vyrovnána nezasloužená chvála, která často za nespravedlivým ještě do hrobu jeho hluchí. d) Soukromým soudem není ještě všem odkryta a zjevena moudrost a spravedlnost božského řízení světa, kterého zde na zemi často ani šlechetné skoumavý zrak člověka, protože omezený, poznati nemůže. e) Soukromým soudem neozřejmelo vítězství Kristovo nad všemi nepřáteli, jeho moc, panování a sláva. Vyrovnání všeho tohoto, co nevyrovnáno ještě soudem soukromým, zůstaveno všeobecnému a veřejnému soudu. — Na otázku, proč Kristus co Syn člověka poslední soud držeti bude, odpovídá se posledním důvodem: „Posléze žádá toho také povaha příštího všeobecného soudu sama, aby nebyl bezprostředně od Boha co Boha držán, nýbrž aby ho držel Kristus co Syn člověka, protože soud tento bude viditelný a veřejný, a spravedliví nejen sebe, vespole, nýbrž i soudce samého viděti mají; ale nezahalené Božství nemůže od nespravedlivců viděno býti, protože vidění takové, jak di sv. Augustin, jen spravedlivým samým zůstaveno jest. — Již z tohoto malého zlomku dosti zřejmo, že se žákům veliká škoda děje, bývají-li špatnějším vydáním knihy učebné takových důkladných a světlých výkladů pravd svatých pozbaveni. Taková škoda jest tím větší v našem národě českoslovanském, poněvadž nelze ji tak honem napravit jako v Německu, kde se kniha za jeden rok snadno vyprodá, ježto u nás na 1000 exemplářův jen méně desíti let k vyprodání třeba.

nebo musely by se tak rozsáhlou měrou státi, žeby samy o sobě celou knihu tvořily. Ale knihy Martinovy (vyjmouse mravovědu) jsou příliš velikého objemu a samo nejdůst. biskupstvo Rakouské nepřisoudilo jim vysazené ceny. — Anž vysazené ceny nedosáhly knihy tyto, poněvadž jsou v nich částky, které ještě lepšího zpracování požadují*), ale mezi všemi k tomuto účelu vyšlými knihami jsou přece Martinovy i co do obsahu i co do formy nejlepší. Co pak se týče přílišného objemu, může se z množství textů, které se tam uvádějí, ten onen vzítí a ostatní vynechati (že jich více tam položeno; neškodí; nebo z většího počtu jejich žák poznati může, že pravda ta na více biblických důvodech se zakládá, nežli se sám učí); podobně netřeba všecko vzítí, co drobným písmem tam podáno; mnohé paragrafy, které jen co přechod v knize slouží, anebo které obsahují věci, o nichž se později ještě jednou jednati bude (n. př. o modlitbě v dogmatice) anebo které zahrnují v sobě podrobnosti, jichžto známost více theologům nežli žákům gymnasiálním náleží (n. p. observantiae starozákonné a j.) mohou se pominouti. Podobně i důvody božskosti křesťanského Zjevení mohou se bez ujmy důkladnosti náramně zkrátiti, za to však nauka o církvi musí se úplně vzítí a toliko tam, kde veliké množství textů uvedeno aneb kde příliš dlouhé texty se podávají, může se ten onen pominouti aneb zkrátiti. Nauka o bytí Boha a o jeho vlastnostech, plná metafysiky, jakož i následující nauka o nejsv. Trojici Boží, která se na konci prvního dílu Martinova klade, vyžadují jare a prázdnotami zotavené síly, a tudíž nelze částky ty již hned v V. třídě a to na konci roku, kde žáci již učením jsou, probírat, nýbrž nutno, je na začátek školního roku ve třídě VI. položiti. Rovněž tak jako v I. dílu pro třídu V., bude třeba i s druhým dílem pro třídu VI. sobě počínati, aby se nevzalo všecko co drobnou literou tištěno anebo o čemž se již v prvním díle jednalo aneb o čemž katedheta i v exhortacích podle evangelií pojednávati musí (jako na př. o všech momentech stavu ponížení Kristova, kde pouhý jich výčet stačí, čehož ovšem nemíníme říci ani o sestoupení Pána do pekel ani o stavu jeho povýšení, kde jeho zmrtvých vstání důklad-

ného pojednání vymáhá.) Podobným způsobem třeba sobě počínati i při ostatních částkách, totiž při svátostech, kde netřeba všecko drobné tištěné vzítí; ba ani co tištěno velkou literou třeba všecko ukládati žákům, nýbrž stačí, mnohé věci pouze dáti čísti anebo hlavní myšlenku z nich vyjmouti a žákům uložití, na př. citát o nejsvětější Svátosti z homilie 82. sv. Jana Zlatoustého, kterýžto citát po třech stránkách se táhne, a jež zajisté žádný katedheta nebude chtítí celý uložití žákům, ačkoli citát ten (veliká to část dotčené homilie) jest překrásný a nejsvětější dosvědčuje, že svatí otcové oněch starých časů právě tak o nejsvětější Svátosti smýšleli a mluvili, jak se to i za našich časů v církvi katolické děje.

Tím však nechceme říci, že by ten, kterýžby se uvázal v překládání těchto kněh, navržené od nás proměny a skratky aneb jiné, kteréby se jemu vhodné zdály, libovolně podjiti směl. Poněvadž náhledy o tom, co podstatno a co méně důležité v nějaké knize, jsou co subjektivně náhledy velmi různé, muselby překládatel veškeren obsah originalu přeložití, leč by mu z vyššího místa dán byl návod, jak sobě při vzdělání knihy takové v jiné řeči počínati, co podržeti a co vynechati má.

Naposledy dovolujeme sobě ještě nějaké opravy podotknouti, kterých bychom sobě přáli ve svém vlastním překladu knihy učebné pro VII. třídu gymnasiální. Na str. 2. v ř. 6. shora místo „co nejvýš možno“ lépe by bylo říci „dle nejvyšší možnosti“; na str. 4. v ř. 15. shora místo „výminky“ stůjž „výjimky“; na str. 5. v ř. 15. zdola místo „přivedeno“ lépe „přivoděno“; na str. 7. v ř. 20. zdola místo „vepsaného“ stůjž „vepsaném“; na str. 8. v ř. 18. zdola stůjž při slově „prvé“ ještě slůvko „řečené,“ anebo místo obou slov těchto stůjž jen slovo „ostatní“; na str. 11. v ř. 14. zdola vynechej se za slovem „děti“ čárka; na str. 18. v ř. 1. zdola má místo „poslední“ státi „první“; na str. 20. smaž se ve 4. ř. shora slovo „Boží,“ které tam nepatří; na str. 32. v 1. ř. zdola přidej se k slovu „úplné“ čárka; na str. 49. přidej se ve 4. ř. shora ke slovu „nejméně“ ještě slovo „aspoň“; na str. 53. v ř. 4. zdola místo „zlozyk“ polož se „zlý návyk“; na str. 56. v ř. 2. shora smaž se slovo „proti“; na str. 59. v ř. 3. zdola ke slovu „Božího“ přidej slovo „člověku“; na str. 68. a 109. místo „posvěceniny“ (sacramentalia) lépe říci „svátostniny“; na str. 87. v ř. 12. zdola místo „samotvorým“ lépe „samotvořeným“, a místo

*) Mimo to mohly a měly se některé věci, k. př. o „menstruatiis“ a j., které se pro mládež vůbec nehodí, tím méně pro žáky V. třídy, docela vynechati.

„se modlení“ lépe „modlení se“; na str. 105. místo „skutkové rouhání“ v 19. ř. zdola lépe „rouhání-se skutkem“; na str. 107. v ř. 12. shora ke slovům „s naukou církevní“ přidej slovo „dostatečně“; na str. 108. místo „jich posilňuje a jich chrání“ v ř. 9. a 10. stůž „je posilňuje a jich chrání“, a místo „opět-ného pádu“ stůž „odnepadnutí“; na str. 114 v ř. 13. zdola místo „vazbou“ stůž „páskou“; na str. 117. v ř. 16. místo „jedinství“ snad lépe „nevyrovnanost“; na str. 128. v ř. 15. svrchu místo „odpomoci“ čti „spomoci“; na str. 133. v ř. 14. shora místo „tahy“ lépe „rysy.“ Snadby místo „samoláska, samomil, samovražda“ a podobné složeniny lépe bylo říkati sebeláska, sebemil, sobevražda a pod.; pomníme-li však, že všickni ostatní kmenové slovanští místo „sebe“ užívají „samo“ k takovým složeninám, n. př. samoljubec, samoljubě (r.) samolubjac a samolubje (chorv. a slovins.) samoubiistvo (r.), samoubojica (chorv.) samolub a samoboyca (pol.) atd., tedy nezdá se nám býti radno, tyto drahocenné úvazky s ostatními kmeny slovanskými trhati.

Malomocný.

(Od Xav. de Maistre.)

(Pokračování.)

D. Čím pak se vyrazíte v takové samotě, jaká jest tuto?

M. Všecka zábava samotáře, jaký já jsem, nezdá se leč jednotvárnou člověku ze světa, jenž štěstí své nalezá v ruchu života společenského.

D. Ach, to znáte málo ten svět, kterýž posud ničeho k mému štěstí nepřidal. Jsem často samotěn ze záliby a snad se duše nás obou více sobě podobají, než se domníváte; ostatně neupírám, že věčná samota by mne děsila; ani si to nemohu představit.

M. *Kdo miluje, celu svou, nalezá v ní pokoj.**) Následování Ježíše nás tomu učí. Počínám pochopovati pravdu v těch potěšitelných slovech vyřknutou. Cit osamělosti dá se prací umírnit a osladit. Člověk pracující není nikdy dokonce nešťastným, zkusil jsem toho. Z jara a v létě poskytuje mi vzdělávání mé zahrady a tohoto pole dosti vyražení; v zimě pletu si koše a koberce ze slámy, pracuji o svém oděvu, připravuji si na každý den svou stravu z věcí, které mi ze špitálu posílají, a modlitbou vyplním si ostatní čas, kterýž mi zbývá po práci. A konečně když rok u-

běhne a s druhým se sejde, zdá se mi přece, že brzy uprchnul.

D. Spíše bych ho za celou věčnost považoval.

M. Člověku neštěstím a starostmi sklíčenému zdá se čas býti loudavým, avšak léta ubíhají obvyklou svou rychlostí. A přes to přese všecko i v nejhlubší hlubině neštěstí zůstává nám jedno potěšení, kterého ovšem obecný lid nepoznává a které i Vám podivným se zdáti bude, totiž radost, že žijeme a dýšeme. Já trávím celické dny jara a léta sedě na těchto náspech a se těše z čistého blankytu a ze krásné přírody: tu jsou pak všechny myšlenky moje jako na cestách, bez ustání tékající; zármutek skryje se v srdci mém, aniž by je tížil; zraky mé bloudí po těchto lučinách a po skalách, kteréž nás obklopují. Ty rozmanité předměty vtiskly se tak hluboko v paměť mou, že jsou už takřka dilem osobnosti mé, a každá strana této přírody stala se mi přítelem, ježž každodenně s potěšením vítám.

D. Často jsem něco podobného také na sobě pozoroval. Kdykoli se zármutek mého ducha zmocnil a já nenalezl v žádném lidském srdci toho, čeho si přeji, nalezám útěchy v přírodě, v němých stvořeních; cítím se skalami, mluvím se stromy a tu se mi zdá, jako by všechny stvořené bytosti byly přátelé, jež mi Bůh poslal.

M. Dodáváte mi směstlosti, abych vám také všecko vyličil, co se v mé duši děje. Já opravdu miluji věci, které jsou, ať tak dim, mými společníky v tomto životě a kteréž každý den vidám; tak dříve, než se u večer do věže vrátím, dávám s Bohem a přeji „dobrou noc“ ledovcům Ruitorským, černým lesům sv.-Bernardským a podivně vypnutým temenům Alpských hor, kteréž vystupují z údolí Rhémského. Ovšem že moc Boží rovněž patrně se jeví v malém tvorů mravenci jako ve stvoření celého světa, avšak velkolepý pohled na hory mnohem více podivení v mém srdci budívá; nelzeť mi na tato mohutná, věčným sněhem pokrytá tělesa se podívat, aniž bych jakýsi svatý úžas v sobě nepocítil. Ale v tomto rozsáhlém obraze, jenž mne obkličuje, mám některé zvláště zamilované předměty a nejvíce si jich všímám. Jeden z nich jest poustka, kterouž tamto vidíte na vrcholku hory Charvensodské. Samotinka a lesy obkličena hledí na opuštěnou krajinu a skví se v posledních paprscích zapadajícího slunce. Ačkoli jsem tam nikdy nepřišel, přece mám zvláštní

*) De Imit. Chr. I, 20—5.

radost na ni se dívati. Když den ku konci se chýlí, sednu si v zahradě a upírám zraky na tu poustku a svou obrazotvorností se tam přičaruji, jako bych tam skutečně byl. Stal se mi jaksi vlastnictvím, zdá se mi, jako bych se musel upamatovali, že jsem tam žil za dob mého života blaženějších, a že moje pamět jen neví, kdy to bylo. Potom se rád dívám nahory vzdálenější, kteréž na obzoru zdají se s nebem souviseti. Tak jakož budoucnost, rovněž i vzdálenost něčeho dává mi pocit naděje: mé stížené srdce myslí pak, že jest snad kdesi vzdálená země, kdežto jednou budu moci se těšiti ze štěstí, poněmž dychtím, o kterémžto štěstí se mi ustavičně zdá, jakoby jistotně na mne čekalo.

(Pokračování.)

Jediná láska.

Když ve světě jsem opuštěný tál,
a k bolesti mě lkál i háj i luh:
tuť jediné mne neopustil Bůh,
když nejvíce jsem se krutých bolů lekal!

Zášť přátel když mne krutá ničit chtěla
a strastí lásky splácela mně dluh,
tuť jediný mne v ochranu vzal Bůh,
když slza z oka lkání k Němu spěla!

Když stero v srdci žilo utrhaní,
žal trapný hlásal živobytí kruh:
tuť jediný mne v náruč přijal Bůh,
když píseň moje zněla v žalném lkání!

A proto hlásám světu to celému:
necht všechen svět pojímá ve svůj sluch,
že láska jediná jen věčný Bůh
a jedin přítel srdci skroušenému! F. L.

D O P I S Y.

Od Českého Brodu *) dne 7. května 1866.
(Kněžské druhotiny; visitace; o zpěvu; samovrah; povětrnost.)

Dne 29. dubna konala se ve farním chrámu Páně Lstibořském slavnost, jakéž v něm po celý čas jeho trvání (od r. 1747) nikdy nebylo — totiž slavnost druhotin kněžských, jež slavil důst. pan farář Lstibořský, Filip Wolf. Před 10. hod. ráno sešly se ve farním domě školní dívky a

zapěly k počtě důst. p. jubilanta píseň ze sv. Janského kancionálu pro slavnost druhotin kněžských složenou: „Necht radost myslí každou hýbá.“ Po té měl veledůst. kníž. arcib. vikář Českobrodský a farář v Kounicích pan Frant. Janda u přítomnosti vel. duchovenstva z vůkolí sem zavítavšího k panu jubilantovi přiměřenou promluvu, načež v slavném průvodu odebrali se všickni do chrámu, kdež zpíván jest hymnus „Přiď sv. Duše.“ Po vykonaných modlitbách měl veledůst. pan vikář k panu jubilantovi před velmi četně shromážděným lidem dojemnou řeč, v nížto vylíčil blahodárné a příkladné působení důst. p. jubilanta v pastýřském úřadě jeho; pak odevzdal mu berli poutnickou sv. křížem ozdobenou a ověncenou, načež pan jubilant veškerému shromáždění udělil požeňání. Pak následovalo kazání, jež měl vel. pan administrator duchovní správy Lstibořské, v němžto vyložil, že slavná obět mše sv., jižto důst. pan jubilant dnes Bohu přinese, jest obět vroucích díky za všecka mu co člověku i knězi udělená dobrodiní, a spolu

podána žádost, aby v příštích časech (až by měla býti opět nová dějprava vydána) tohoto nedůstatku sobě povšimnouti ráčila. Jest jen se co báti, aby tím bez toho nákladná kniha ještě více se negdražila! — Tážme se: je to možná, aby v Čechách a na Moravě nalezen býti mohl katecheta, jenž by po výkladu bibl. příběhu nedověděl vlastními slovy přidati napomenutí, na př. Buďte poslušni? A má-li jeden v skutku zapotřebí takovéto pomůcky, má proto obmezena býti svoboda slova všech ostatních? Neví pan navrhovatel reformy zhola nic o výtkách, jakých činěno jalovým těm výkřikům některých bývalých dějepřav? Či to žádoucné, aby každé dítě napřed vědělo, jakou aplikací pan katecheta učiní, až po čase o umučení Páně slavně vyprávěti bude? Horliví katechetové připravují se na výklady své, berouce ku pomoci příslušné knihy. Nemá-li takových pomůcek jeden neb druhý, buďž mu na srdce vložena žádost, aby tohoto nedůstatku sobě povšimnouti ráčil. Připojováním tištěných výkladů vzrostly by zvláště katechismy nad míru. Když nyníjší „Biblický dějepis“ roku 1863 tiskem na světlo vyšel, pronesl o něm výtečný znatel potřeb školských kan. Vinařický v „Časop. katol. duchovenstva“ tento úsudek: „Žádá školní kniha nebyla podrobena tolikým proměnám za věku našeho, jako právě historie biblická. Kolik pokusů a prací strídalo se během asi 30 let! Konečně docleno usnešení všech nejduš. ordinariátů v Čechách a na Moravě, a s aprobací jejich poprvé vychází a do škol se uvádí svrchu oznámený biblický dějepis...“ A hle, pan řečník na poradě Česko-Brodské dovolává se nového experimentu! Pana dopisovatele žádáme, aby svým časem uveřejnil též odpověď nejduš. konsistoře Pražské, již žádost o ta „mravná naučení“ podána bude.

Red.

*) Z Českobrodského střídnictví došli jsme se v jednom vychovatelském časopise zprávy o učitelské poradě konané 3. t. m. v Č. Brodě. Na konci dotčené zprávy nalezejí se tato památná slova: „Biblické dějprave nyníjší učiněna vp. admin. P. výtká, že jsou v ní vynechána mravná naučení s příslušnými texty z písma sv. ... Pan řečník uvedl důvody (?), pro které se to státi nemělo, a pročež usnešeno, že má býti nejduš. konsistoři od důst. p. okresního školdozorce

obět skroušené prosby za odpuštění hříchů a za milosti v poslední dny života a ku bližící se smrti jemu potřebné. — Po kázání sloužil pan jubilant slavnou obět mše sv., po níž zpíván byl chvalozpěv sv. Ambrože a uděleno požehnání; načež důst. p. jubilant opět v průvodu odebral se do farního domu. — Počestná obec Lstibořská oslavila vzácnou slavnost tuto střelbou z moždířů. — Na zejtrí byla ve Lstiboři kanonická visitace, o níž jenom tolik dím, že veledůst. pan vikář velmi pochvalný úsudek pronesl o zpěvu školních dítek našich v kostele. Školní dítky naše zpívají nyní při mši sv. toliko písně ze sv. Janského Kancionálu vyňaté, a z větší části ve Školním kancionálu obsažené. Zdejší vzorní pan učitel, Jan Hrubý, jenž horlivě dítky zpěvu učí, jest muž 70letý, jenž 50 let ve škole strávil. Možno-li starému učiteli dítky školní naučiti pěknému přednášení nových písní církevních, což by mohly dovésti síly mladší! Ku konci vidím se nucena povznést hlasu na obranu důst. p. děkana Čelakovického, jemuž jisté noviny za zlé pokládaly, že odepřel církevní průvod samovrahovi, jež za „poctivého a o obec velezasloužilého“ muže vyhlásily. Nechci zde uváděti, co mi o té celé události i o životě samovraha svěřil hodnověrný svědek, jenž dobře zná pana děkana Čelakovického, jakož znal i onoho samovraha; pravím toliko, že by byly ony listy dobře učinily, kdyby se byly napřed pozeptaly, jakých že zásluh onen nešťastník sobě vydobyl, než jej „velezasloužilým“ nazvaly; a dokládám, že i pro zachování pokoje v obci musel důst. p. děkan samovrahovi průvod pohřební odepřít, čehož důkazem bylo i přivolání do města četníků; ať nic nedím o tom, že tak zkušený a svědomitý kněz, jakým v skutku jest p. děkan Čelakovický, zajisté bez podstatných důvodů církevní průvod nikomu by neodepřel. — Minulý týden, dne 29. a 30. dubna a 1. i 2. května přišly nám žádoucí deště, ač Pražský prorok povětrnosti v novinách jasno předpovídal; a včera i dnes, kdy dle onoho proroctví bouřlivý vítr a studený déšť jsme míti měli, bylo a jest pěkné jasné počasí. Dobře by učinil p. S., kdyby ku svému proroctví nikdy nezapomenul přidati po staročesku: Dá-li Pán Bůh! v. p.

Ze Lstiboře dne 11. května 1866.

(Svěcení praporu literáck. sboru v Č. Brodě.)

Před týdnem t. j. dne 4. t. m. o slavnosti sv. Gotharda, patrona chrámu a osa-

dy Českobrodské, konala se ráno o 9. hodině v Českém Brodě slavnost svěcení praporu literáckého sboru, o jehož zřízení přední zásluhu má vel. p. kooperátor A. Poláček. Již v předvečer slavně vyzváněno, střeleno z hmoždířův a vypálen ohňostroj. Údové literáckého spolku zapěli pak v domě děkanském, kde prapor uložen byl, k hlasu harmonia starodávnou píseň: „Sv. Václave.“ — V den slavnosti ráno o 1/8 hod. vyšel literácký sbor, jenž čítá as 70 účinkujících údů, veden vel. p. A. Poláčkem, zpívaje zbožné písně z děkanského chrámu vstříc procesi poutníků z osady Kounické, jež vedl veledůst. p. k. a. vikář Českobrodský a farář Kounický Fr. Janda. Po sejiti se odebrali se všickni k slavnostně ozdobenému domu děkanskému, odkudž při střelbě z hmoždířů a slavném zvonení vynesl jest prapor červenobílý, na jehož jedné (bílé) straně vyobrazena jest koruna, na druhé pak (červené) nalezá se obraz sv. Václava, patrona literáckého spolku. Na fáborech zlatem vyšito: „Literácký sbor v Českém Brodě 1845/66;“ — a pak heslo spolku: „Zpěvem k srdci, srdcem k Bohu.“ — Fábory ty jsou dar zbožných paní a panen Českobrodských. Vrch praporu zdobí sv. kříž. — S praporem tímto ubíral se literácký sbor, k němuž přidružil se nyní ochrance sboru p. c. k. notář Fr. Schütz, předseda jeho p. děkan Českobrodský J. Zimmermann, spisovatel český, pak pp. c. k. okresní přednosta, purkmistr, starosta okresního zastupitelstva a jiní vzácní hosté a příznivci sboru, k soše nejsv. Trojice na náměstí, u níž zbudována byla kaple a v ní oltář, po straně kaple pak stála kazatelna. Tu zapěl sbor velebnou píseň „Otče náš milý Pane“ —; a po té vystoupil p. děkan na kazatelnu a měl k sboru i k četně shromážděnému zástupu pěknou a dojemnou řeč, v níž vyložil význam praporu a jeho svěcení, a napomínal údy sboru k horlivému šíření cti a chvály Boží, k působení o utvrzení v pravé víře a k množení spasitelné útěchy srdcí věřících. Po této uchvacující řeči zapěl sbor píseň svatého Vojtěcha, načež zatloukány jsou hřeby a pak prapor sám církevně posvěcen jest veledůst. p. vikářem Fr. Jandou; po čemž zapěl sbor píseň: „Sv. Václave!“ Pak obětoval vel. p. Ant. Poláček u oltáře mši svatou, při čemž zpíval literácký sbor z Kancionálu sv. Janského píseň: „Chval Sione Spasitele“ — s průvodem harmonia. Veškeré písně předneseny jsou

vedením říditele zpěvu p. Josefa Petra velmi vážně. Po mši sv. ubíral se sbor s praporem v slavném průvodu do chrámu Páně. Po této slavnosti následovalo pak v chrámě kázání poutní ku počtě sv. Gotharda, patrona chrámu děkanského, jež konal důst. pan farář Volešický Fr. Suk; a po něm sloužil slavnou mši sv. veledůst. p. vikář Českobrodský, při níž opět zpěvácký spolek Českobrodský zdárně působil. Odpoledne o 3. hodině zpíval literácký sbor v chrámu P. velmi pěkně české nešpory o sv. Gothardu dle kancionálu sv. Janského, jež u oltáře sloužil administrator fary Lstibořské, V. Polanecký. O 1/2 5 hod. dávali ochotníci divadelní představení, jehož čistý výnos věnován na obnovení kapličky sv. Václava na předměstí Kouřimském. Večer pak o 8. hodině uspořádal zpěvácký sbor „Ozvěna“ pěveckou, hudební a deklamatorní besedu, v níž mimo jiné přednesl krásný sbor Křížkovského „Pastýř a poutníci,“ a pak „Na Kalvarii“ (klekání), skladba pro harmonium a piano. — Má tedy Český Brod svůj literácký sbor i zpěvácký spolek. Jak znamenitě mohli by oba sborové tito působiti k zvelebení služeb Božích, jakož i k ušlechtnění mysli a bohumilé útěše srdci lidských — kdyby působili svorně, kdyby jeden druhého — jakž by slušelo — považoval za bratra. Ale bohužel zdá se, že starší spolek zpěvácký považuje nového druha za svého soka, čímž ovšem literácký sbor není a býti nechce. Kéžby oba ruku v ruce svorně působili k oslavení služeb Božích, literácký sbor zpěvem choralovým po celý rok máje v ruce věhlasný kancionál, zpěvácký pak spolek zpěvem více figurálním, prováděje skladby výtečných skladatelů v oboru církevním, jako jsme toho svědky byli právě v zmíněný den sv. Gotharda, i dříve již po celý čas, co zpěv. spolek trvá. Doufaje, že se tak stane, že oba tito sborové „spojenými silami“ působiti budou, připomínám zde slova sv. ap. Pavla k Filip. 4. kap., jež na konci řeči své pronesl veledůst. p. děkan: „Bratři moji, nejmilejší, tak stůjte v Pánu, abyste jednotně smýšleli v Pánu.“

V. P.

Ze Zámek dne 11. května 1866.

(Soška Panny Marie, Knihy).

Ze všech stran slyšeti nyní stesky a nářky na zlé časy. Všude samá bída a nouze. Není tudíž divu, že tato povodeň zaplavila i okolí naše i město. Přece však vyslovili mnozí údobé bratrstva sv. růžen-

ce, které zde před lety zavedeno bylo, přání, by se vyplnila jejich touha a měli sošku Marie Panny, s kterou by chodili na pout.*) Museli si vždy od soukromníka ji vypůjčovati. Ale odkud vzít peněz? Štědrá ruka křesťanská nikdy se neuzavirá; ona dá, co může; má-li mnoho, dá mnoho; má-li málo, dá málo. I zavedla se sbírka, která s jinými příspěvky úplně dostačila. Nejprv jsme si zaopatřili sošku, kteráž stála 25 zl. r. č. Dělal ji p. Gustav Kubeš v Praze a věru vydařila se mu, zvláště obličej jest krásný, tak že se znalci velmi líbí. Pláštěček dělaly jepťišky (Milosrdné sestry) v Řepích. Pláštěk jest v skutku nádherný a povážíme-li velmi nízkou cenu, musíme se obdivovati nezištnosti těchto panen. Když i skříň v kostele byla dohotovena a krásné ovásky jsme dostali darem, v nichž strojené květiny se nacházejí, byla soška dne 22. dubna posvěcena. Při té příležitosti jsme rozjímali, kterak každé vděčné dítě s radostí pohlíží na vše, co mu matku jeho připomíná. Bezděky rozpomíná se tu na slova matčina, jimiž je vedla k dobrému, k ctnosti. A hle, i Maria jest matka naše, — matka dobrotivá, matka mocná. A proto i my, hledíce na tuto sošku, zvláště když do Staré Boleslavi putovati budeme, chceme si vděčně připomínati její ctnosti. — K ní povždy se chceme utíkat. Vědouce, že v Káně Galilejské volala Maria útrpně k Ježíšovi: Nemají vína... volali jsme toho dne k Marii, by přistoupila ku svému synu a přimluvila se též za nás, řkouc: Nemají chleba. Po skončeném svěcení vedl se ponejprv průvod s touto soškou do pole, by nám milosrdný Hospodin na přimluvu Matky Boží úrody zemské dáti a požehnati ráčil, při kteréž příležitosti se též posvětil v poli obnovený kříž. — Bohužel, že záhubné knihy i v našem okolí se rozšiřují a srdce lidské otravují. Škoda, že máme málo kněh promládež odrostlou. Zajisté, že by p. Frant. Pravda velmi se všem zavděčil, kdyby chtěl spisy své sebrati a je vydávati; myslím, že by i nákladatel se to vyplatilo.

J. Č.

V Postoloportech vikariatu Lounského, 10. kv. 1866.
(Misie kněží Jesuitův.)

Dovolte, abych dříve, než dám zprávu o prospěchu sv. misie u nás, pojednal v krátkosti o misii vůbec. Kdo v pravdě má blaho věřících na srdci, ten zajisté uzná

*) Nebyl by příhodnější prapor či korouhev? R.

potřebu a nutnost sv. misie. Věhlasní mužové, jako: sv. František Regis, sv. Vincenc de Paula, sv. Alfons Liguori, a sv. otec Benedikt XIV. uznávajíce její prospěšnost, schválili ji duchovním pastýřům jakožto nejhlavnější a nejlepší prostředek k oživení ducha církevního a blaha věčného pojištění. Nejlépe učiníme, uvedeme-li zde slova slovutného Segneri-ho, jenž dí: „Žádný moudrý vůdce nebude pokládati sobě za hanbu, může-li v příhodný čas upotřebiti vojska pomocného.“ — Bude-li duchovním pastýř, onen pastýř v evangelium, jenž 99 ovcí na poušti zanechal, aby ztracenou ovci hledal, bude-li takový pastýř, pravíme, pohrdati radou toho, jenž se mu ku pomoci nabízí? — Práví se, že jest jistý druh ryb, které tak hluboko při dně mořském plovou, že jich nelze jakoukoli sítí uloviti, pakli je veliké pohybování vody na povrch nevyžene. Tak jest mnoho duší zlému oddaných, jež tiše v nehlubší propasti hříchu sedí a odpočívají. Ony neslyší žádné kázání, žádné křest. cvičení, nebývají na žádné církevní slavnosti, nezpovídají se nikdy svému nařizenému knězi, ano ony se mu vyhýbají. Jakým rozumným způsobem dá se očekávat, že takovíto druh lidí obyčejnými prostředky na lepší cestu uveden bude? Veta po nich, jestliže silným pohnutím mysli, jaké jen sv. misie působí, ze svého duchovního spánku probuzeny nebudou. Kéž by umkli ti, jenž tvrdí: účinek misie že jest jen na krátko vzňatý oheň. To jest tolik, jakoby řekli: „Nevzdělávejte pole, nebo po žních zase na nich plevel a koukol poroste.“ Či mají zahradníci zanechat zalévání zahrad proto, že opět vyschnou? Anebo krejčí nemá spraviti šat proto, že zase se roztrhá? Či nemají plavci čerpati vodu z lodí proto, že opět se tam vedere? Kdybychom chtěli podobně souditi, musely by se všechny zpovědnice zavřít. Či snad vlna po prvním namočení hned jest čistá a bílá? — Sv. apoštol Pavel praví ve svém listu ke Galatům: „O nesmyslní Galaté, i kdo vás zmámil, abyste nebyli povolni pravdě? Divím se, že tak rychle se uchylujete od toho, kterýž vás povolal v milost Kristovu, k jinému evangelium.“ Jestli že po sv. misii mnozí v staré otroctví hříchu upadnou, není toho příčinou misie, nýbrž jako u Galatských — pokušitel svůdník. — A nyní již o naši sv. misii. Proniknut pravou otcovskou pečlivostí o svěření své, povolal zdejší důst. p. děkan a vikář Jos. Vackář čtyry oudy tovaryš-

stva Ježíšova na zdejší osadu, aby lámali chleb slova Božího věřícím obojí národnosti. Bylo to 14. dubna před 6. hod. odpoledne, když u vyzvánění všemi zvony v průvodu jim vstříc vyšlé mládeže k nám zavítali ctihodní otcové: P. Schmude, budoucí superior misie v Praze; P. Kožený rodem z Moravy; P. Scharler a P. Vachala. Po jich uvítání od důst. p. děkana slovy sv. Pavla: „Jak krásné jsou nohy zvěstujících pokoj, zvěstujících dobré věci“ a odevzdání plnomocenství, vystoupil P. Kožený na kazatelnu a oznámil shromážděnému zástupu v české a německé řeči pořádek pro příští den. Na druhou neděli po velikonoci učiněn počátek sv. misie, na kteroužto neděli připadá evangelium o dobrém pastýři. „My vám nepřinášíme žádné nové učení, neboť neznáme jiného než Ježíše Krista, a to ukřižovaného;“ tak zněla slova úvodu. „My vám přinášíme ten starý katechismus, který každý z vás již od maličkosti zná.“ — Každodenně kázalo se čtyřikrát: ráno v 6 a 9 hod., odpoledne ve 3 hod. a v 6 hod. První kázání odpoledne bylo po celý čas sv. misie v jazyku českém. I tuto opět ukázal náš lid český svou zbožnou mysl, svou lásku k víře svých nábožných předků, naplnit na každý den prostranný chrám zdejší. — Avšak nejenom zdejší osadníci čeští, nýbrž i ze sousedních osad brali vřelý podíl mnozí, zvláště z osady Lenešické, která po dvakrát v slavném průvodu se svým duchovním otcem k potěšení mnohých k nám zavítala. Dokonalý obraz sv. misie nejsem s to nakresliti; podotýkám ještě, že lépe nemohli jsme nastolení J. Mil. našeho nejdůst. p. biskupa oslaviti, než očistěním duší a smířením se s Bohem, — jakž sama nejdůst. biskupská konsistoř v přípisě svém se byla vyjádřila. I voláme s učedníky: „Zdaliž srdce naše nehořelo v nás, když mluvil na cestě, a otvíral nám písma?“

Svatá misie u nás trvala 10 dní, a skončila se slavným svěcením kříže a přiměřenou řečí. Odtud odebrali se duchovní otcové do Bytozevsi. Později budou odbývati sv. misii v Hořením Litvinově a Schönwaldě, diec. Litoměřické, konečně pak v Plzni.

Šťastná osada, kteráž okusí tohoto dobrodiní! Každý duchovní pastýř postaví sobě sv. misii pomník v srdcích osadníků svých. Pokoj svědomí jest krásné ovoce sv. misie. Mnohé zastaralé nepřátelství pomine, mnohý zlý obyčej se vykoření,

mnohé bezpráví a mnohá špatná a neúplná zpověď se napraví. J. Ř.

V Klevelandu v Americe dne 19. října 1865.

(List ženy vystěhovalce z okolí Kutnohorského k rodičům.)

Vědomost Vám dáváme, že jsme 8. července vyjeli z Bremen a 14. září jsme se dostali ku břehu Ameriky, a sice do města Baltimore; neboť jsme nepřišli na tu loď, co odplula d. 3. k Novému Yorku, poněvadž bylo příliš mnoho lidí a proto museli ti, co chtěli na Kleveland, všichni na loď, která měla odplouti do Baltimore. Ale co jsme na té cestě zkusili, to Vám nemohu ani vypsát, tu ouzkost, hned jak jsme na lodi byli a ona se pohybovat počala a všechny ty ostatní hrůzy. Já jsem se hned roznemohla a ta nemoc trvala tři neděle, totiž než jsem opět vyšla ven na palubu; také děti všechny stonaly, měly průjem a dávení; jen můj muž se držel, aby také nelehl, ačkoliv měl také bolení hlavy a nemohl nic jíst, přece musel nám všem posluhovat; také si při tom naříkal, že se na tu cestu vydal; neboť to bylo k zoufání! Dne 22. července přišla na nás taková bouře, že jsme mysleli, že se přiblížil všem konec života. Vítr hnal tak silně vlny na loď, že když o ní udeřily, se otřásla, jakoby z děla do ní byl vystřelil. Kufry a bedny, které muži naši k postelím přibili, ty se odtrhaly a litaly po té lodi, jakoby je někdo převaloval; ale nejhůř bylo, když pak voda poklopem na nás tekla: tu bylo křiku, pláče a modlení až hrůza; všichni jsme mysleli, že musíme v těch mořských vlnách zahynout — však nás Bůh nebeský přece neopustil! Byli jsme k posteli přivázáni, jinak nebyli bychom se udrželi; neboť nás víchř tak silně sem tam hnal, že se vždycky loď na stranu nahnula, až se do ní voda drala; bylo to tak, jako když se člověk nejvíce kolíbá nebo houpá; já jsem o sobě málo věděla, jen jsem pořád čekala, brzo-li se již potopíme — a to trvalo až do 26. července, do sv. Anny. Ani neuvěříte, jak jsme všickni sv. Annu prosili, aby za nás orodovala, aby nás Pán Bůh zachránil. A hle, na její den začalo se moře tišit a vlny přestaly dorážet; ale Pán Bůh ví, kam nás ta bouře zahnala, nebo byla pojednou taková zima, že jsme nemohli ani ven vyjít, ba v noci ani pod peřinou vydržet zimou. Ti páni, co byli v kajutě, pravili, že jsme zahnáni snad až někam k zmrzlému moři. (?) Bylo sice několik bouřek za ten čas, co jsme byli na cestě, ale tato

byla největší a taky nejdéle trvala, 4 dni a 4 noci. Bylo to jako soudný den! Ani nemohl žádný jít pro oběd, bál se ven vyjít, a kdo šel, nic nepřinesl; nebo jak co dostal a krok učinil, upadl s tím, rozlil to, a měl po obědě. Proto lidé raději ani nejedli. Kuchař měl také zlou práci, několikrát ho to odhodilo, porazilo, a co vařil, vylilo se mu z kotle. Bylo nás na té lodi 360. Na té cestě narodilo se tam 5 dětí, všechny bez báby, poněvadž tam žádné nebylo. Jedno to ubožátko přišlo v té největší bouři na svět. Umřelo 6 dětí a dvě ženské; jedna pokoutě (slehnuti.) Narodilo se jí dítě a za 24 hodin zemřelo, a ona druhý den za ním. Bylo to smutné na ni podívání. Když se ubírala na věčnost, měli jednu holku osmiletou, ta u ní pořád stála a plakala i její muž. Byli Němci, měli své místo naproti naší posteli; my jsme se s ní modlili až skonala. Byla ještě mladá a ležela celý ten čas, co jsme tam byli, osmý týden se odebrala na věčnost. Hned jak skonala, ušili pytel a vyňesli ji ven, tam ji dali do pytle a kus uhlí k hlavě, aby se dřív potopila a hodili ji do moře. Takový měl pohřeb každý, kdo na lodi umřel. Když měl někdo umřít, věděli jsme to napřed, nebo tu se hnal k lodi množství ryb a ty skákaly nad vodu jako koně, až z nich byla hrůza; dvě z nich chytili, byly náramně velké a těžké, a ti lidé na lodi pravili, že jsou to ty menší ryby! — Již tedy víte, jak jsme tu největší zkoušku přestáli. Však kdybyste mne byli viděli po té nemoci, snad byste mne nebyli poznali, neb jsem sama myslila, že Ameriku neuvidím. Když mne můj muž po nemoci poprvé vyvedl na palubu, každý se mně divil, jak jsem vyhlížela. S námi bylo nejhůř, proto že jsme neměli s sebou nic k jídlu; jiní lidé měli nasušeného chleba a buchty plné koše. Když jsme z nemoci povstali, byli bychom něco jedli, ale neměli jsme ničeho a ten smradlavý oběd z kuchyně nemohli jsme jíst a jiného jsme neměli. V Bremách jsme koupili 12 liber cukru, tím muž krmil děti, když stonaly, neb jiného nemohly jíst, než kousek cukru. Kávu jsme žádný nemohli ani vidět. V té bídě jsme si ráno a večer brali vodu a dělali jsme si polívku z toho černého chleba, jenž byl jako z otrub, a do ní neměli jsme ani česneku, ani cibule ani čokolí jiného, jedli jsme to tak, jak to Pán Bůh nadělil. A ještě hůře bylo, když jsme oždravěli, neboť by nám bylo chutnalo, byli

jsme vyhladověli, jenom kdyby nám byli dali do sytosti se najíst. Ale na naší lodi bylo zle, protože nebylo možná něco koupit, byla to loď obchodní a odbyli nás jak chtěli, jakoby ani nevěděli, co lidem patří. Každý z nás zlořečil K-šovi (jménem agenta), že nás na tu loď dal. V celku jsme byli 9 týdnů a 5 dní na moři, neviděli jsme než vodu a oblohu nebeskou, považte, jak jsme byli všichni žádostivi, dostat se na zem. Dne 10. září na den Jména Panny Marie v 10 hodin ráno uzerli jsme suchou zemi. Byla to radost, kterou snad každý považoval za největší v živobytí svém, a pak čtvrtý den dorazili jsme šťastně ku břehu. Po obědě jsme byli všichni z lodi puštěni, ale ještě druhý den museli všichni zůstat v Baltimore, potom večer v 10 hodin sedli jsme do vozu na železnici a v sobotu 16. o půl jedenácté hodině jsme přijeli do města Klevelandu. Je to pěkné a veliké město, zůstáváme s bratrem vedle sebe, oba domy jsou jednoho pána, a mezi nimi je zahrada. On zůstává v jednom, co je pán, a my v tom druhém ještě s jedním nájemníkem. Každý platíme tolar nájmu na týden. Naproti nám je škola; učejí tam anglicky a německy, vedle školy jest katolický kostel, tam chodí v neděli mnoho Čechů, ale musí každý zaplatit asi 2½ kr. r. m., kdo jde do kostela. Můj muž je trochu nemocen. Jak dále bude, nevíme, jen kdyby nám Bůh nebeský popřál zdraví; ale nevim, muž cítí v těle nemoc, a já jak jsem tady začala prát, počalo mne v rukách píchat a mám to pořád víc, jak dám ruce do studené vody. Obávám se, jestli nám to nevyjde, jak budeme žít. Pozdravujeme atd. Marie D.

KRONIKA.

Z Prahy. Slavnost sv. Jana Nepomuckého, muč., hlavního patrona království Českého, bude se konati tímto pořádkem: Dnes v úterý 15. května byla v metrop. chrámu sv. Víta a sice u hrobu sv. Jana ráno v 6 h. mše sv. s pobožností českou, v 8 h. slavné requiem za zemřelé údy Dědictví Svatojanského; tiché mše sv. celé dopoledne. Od ½5 h. odpol. budou české zpěvy, v 5 h. litanie české a sv. požehnání, pak líbání sv. jazyka; v 7 h. pobožnost německá. — U *Všech Svatých* bude konati ve 3 h. odp. nešpory a slavnostní jitřní J. Emin. nejduš. p. kardinal. — Zejtra, ve středu, v zasvěcený svátek sv. Jana Nep., v metrop. chrámu u sv. Víta od svítání zpovídá a podává se a sloužejí se mše

sv. u hrobu sv. Jana, a sice první v 5 h. V 6 hodin jest mše sv. s českou pobožností, v 7 h. zpívána ranní (Matura), pak tiché mše sv. až do 10 h. V 11 h. bude v nádvoří před chrámem na oltáři pod ambity upraveném J. Emin. p. kardinal arcibiskup sloužití pontifikální mši sv., po níž udělí apoštolské požehnání spojené s plnomocnými odpustky pro všechny tam přítomné, kdož svátost pokání a nejsvětější Svátost oltářní hodně přijali. Tamtéž (pod širým nebem) bude odpoledne o 3 h. české kázání. Kdyby v ten čas přišlo, bylo by české kázání v kostele sv. Jiří. Ve 4 h. povede J. Emin. p. kardinal z kaple sv. Sigmunda slavný průvod k hrobu sv. Jana, kdež udělí požehnání. Od ½5 h. budou pak u hrobu sv. Jana české zpěvy, v 5 h. litanie české a sv. požehnání, pak líbání sv. jazyka, konečně v 7 h. pobožnost německá. — U *Všech Svatých* bude na slavný den sv. Jana Nep., co v uzavřené za příčinou oprav hlavní lodi velechrámu sv. Vitského býti nemůže, totiž ráno o ½9 h. německé kázání, v 10 h. české kázání, od 11—12 tiché mše sv., odpoledne ve 3 h. slavné nešpory; pak něm. kázání. — Ve *čtvrtek*, 17. t. m., budou u hrobu sv. Jana od 5. h. z rána až do poledne tiché mše sv., v 6 h. — též po celý oktáv — mše sv. s českou ranní pobožností; v 7 h. zpívána ranní (Matura), bude též po celý oktáv; o ½9. slavné requiem za t. zakladatele Dědictví sv. Janského, kněze Ant. Hanikýře; odpoledne od 5. h. české zpěvy, v 6 h. litanie a modlitby české, pak sv. požehnání a líbání jazyka sv. Jana, v 7 h. též pobožnost v jazyku německém. Obě tyto večerní pobožnosti konati budou po celý oktáv pp. kanovníci. Dne 23. v poslední den oktávu bude sloužena výroční mše svatá za dobrodince hlavního chrámu sv. Víta a za údy jednoty k dostavění téhož chrámu, založená vys. důst. p. prelátem arcijahnem Dittrichem. — Na mostě u sochy sv. Jana Nep. koná se po celý oktáv od 15—23. května večerní pobožnost jazykem českým v 7 h., německým pak v 8 h. Dnes, zejtra, v neděli a pondělí svatodušní a v poslední den (23. května) budou ji odbyvati pp. kanovníci metrop. kapitoly pod infulou, v ostatní dny farní duchovenstvo od sv. Tomáše. — Na sv. Václavském náměstí slaví se oktáv sv. Jana Nep. u sochy téhož světce v 7 h. večerní pobožností, kterouž odbývají pp. kaplani od sv. Jindřicha. — U sochy sv. Jana na Františku koná se v 8 hod. večerní pobož-

nost též po celý oktáv p. far. od sv. Duha. — V kostele sv. Jana Nep. na Skalce slavi se pouť tímto způsobem: O slavnosti sv. Jana bude v 7 h. ranní mše sv., v 10 h. kázání české, v 11 h. zpívaná mše svatá, odpoledne o 4. hod. kázání německé, v 5 hod. nešpory. Po celý oktáv bude v 7 h. tichá, v 10 h. zpívaná mše sv., a ve 4 h. odp. požehnání.

— Pobožnost čtyřicetihodinná bude se dále konati od 19—22. května v kostele na sv. poli Malostranském, od 23.—26. u sv. Jindřicha. Prosme Boha ve Svátosti ukrytého, aby odvrátil ráčil „přítomné i budoucí nebezpečství, záhubné zpourey, válku, drahotu, nemoc a truchlivé časy.“

— Svátost břimování bude udělovati J. Emin, nejdůst. p. kardinal v sobotu 19. t. m. o 10. h. u sv. Klementa studujícím vysokých a středních škol Pražských, všem jiným věřícím pak u sv. Mikuláše na Malé straně téhož dne a v neděli svatodušní o 4. h. odp., pak v pondělí a v úterý svatodušní v 9 h. ráno a ve 4 h. odp. — Na Hod svatodušní bude sloužiti J. Emin. u Všeoh Svátých v 11 h. slavnou pontifikální mši svatou.

— Ve Vladislavské siní na hradě bude od dneška do 21. t. m. na každý den od 9—5 hodin otevřena výstava skvostů a památek, jež chová chrámový poklad u sv. Vity, palác arcibiskupský, Teresiánský útstav šlechtíčen (koruna a berla), knihovna metrop. kapitoly, klášter Strahovský a křižovnický, živnostenský pořádek zlatníků Pražských atd. Čistý výnos určen jest k prospěchu opravy a dostavění metrop. chrámu sv. Vity. Vstupného platí se 10 kr., ditky po 5 kr., tištěný seznam na odív vystavených věcí prodává se po 10 kr.

— Letošní výstava paramentů darovaných a zhotovených spolkem „stálého učení nejsv. Svátosti“ pro chudé chrámy v Čechách, vyniká nad všecky předešlé hojností, skvostností a uměleckým i církevním vkusem a rázem. Otevřena zůstane do 17. t. m., i radíme čteným čtenářům, aby ji navštíviti neopomenuli. Nachází se v Teresiánském útstavě pro šlechtíchny na Hradčanech v přízemí ve dvou síních, jimž kapitolní říkají. Viděti tu vše, čeho k ozdobě oltáře, k sloužení mše sv. zapotřebí, a to v skupeních od darovaných látek k hotovým paramentům seřaděných tak, že si divák i práci vznešených paní živě představiti může, obzvláště povšimne-li sobě těch několika stranou vyložených rouch z hrubé látky, které z venkova ku správě spolku

byly zaslány a křiklavým jsou svědectvím o chudobě mnohých kostelů a jak velice jest zapotřebí bohumilé této jednotě ku pomoci přispívati. Mešních rouch vystaveno v celku 44 z látek na mnoze drahocenných všech barev, s roztomilým vyšívaním vlnou a hedbávím, s lemovkami zlatými a stříbrnými. Mezi pluviály mimo jiné též bohatým třepením ozdobenými zaujímá přední místo skvostný pluviál barvy fialové s okrasami z ryzího stříbra. Však k vypsání všeliké té práce na mešních polštářích, štolách, dalmaticách, k líčení toho čistého prádla bohoslužebného, strojeného kvítí co ozdoby oltářů, jednoho pracně sestaveného antipendia, mnohých pláštíků na ciborium a t. d., bylo by zapotřebí péra v ruce ženské. Podotýkáme ještě, že vystaveno také ciborium, tři kalichy a některé jiné náčiní chrámové. Hlavní péči o zhotovení rouch a uspořádání výstavy měla uroz. paní Celestina hraběnka Belcrediova, představená spolku. Dále jmenuji se co přední dobrodincek: choť státního ministra hrab. Belcrediova, nejjas. infantka Modenská, kněžna Rohanová, mladá kněžna Taxisova, hraběnky: Kinská, Hartmannova, Kalnoki, Kolovratova, Schönbornova, Bredová, Sporková a Rumerskirchová; baronky: Dobřenská, Hingenauová, Vernierová, Myliusová a Vražďová, baronesky Merkensteinova a Stiefriedova, slečna Žürchauerova.

— Tyto dni byla opět, po třetí, otevřena schránka přispěvků na dostavění metrop. chrámu sv. Vitského, upevněná na Malostranské věži mostecké. Shledáno v ní asi 30 zl., úhrnem tedy již 108 zl. Podobná ale pěknější schránka nalezá se nyní též na Staroměstské věži mostecké, a na chrámě sv. Vity.

— Nařízení ve věcech školních. Vys. c. k. místodržitelství dalo dne 16. dubna 1866 č. 12958 na otázku, zdali rádně ztvrzené fassé zákonem od 13. září 1864 vzhledem školního paliva platnosti pozbyly, za odpověď, že šu. 196 pol. zř. šk. zákonem zemským od 13. září 1864 není dotknuto, že tudíž po vydání téhož zákona právně zřízené, c. k. účtárnou upravené a c. k. vládou zemskou schválené školní fassé vzhledem dodávání školního dříví pravidlem zůstávají, a tím že obec, jinak školní výbor, k svévolné změně fassovné mnohosti a jakosti školního paliva oprávněna není, nýbrž povinna jest fassovně ustanovené školní palivo beze vsí ujmy učitelí vydati a jemu hospodaření s dodaným školním palivem ponechat, k čemuž ještě podotýká, že §. 394 pol. zř. šk., kterýž jedná o školách, kdež jistý peníz na dříví v obyčeji jest, na ty

školy, kde fassovně dodávání školního paliva „in natura“ ustanoveno jest, žádného vlivu nemá.

— Na všeobecné poradě učitelstva Pražského, odbyvané dne 12. dubna, „bylo udělování premií o veřejných zkouškách zavrženo hlasováním dle jmen, a sice 42 hlasy proti 23.“ Usnešení tomuto budiž rozuměno tak, že se nikoli netýče škol venkovských a posud ani ne Pražských. Tak n. př. na farní škole u sv. Štěpána, pro kteroužto školu vzácný dobrodinec dává každým rokem 100 zl. na odměny chudých žáků, budou i dále udělovati premie, jako bylo před námi a bude po nás, pokud do škol choditi budou dítky synů lidských.

Z Říma. Den 12. dubna, památný to den návratu sv. Otce z Gaety do Říma, slavili létoš Římané s velkou okázalostí, zvláště velkolepým osvětlením města; veškerá vydání za toto osvětlení se páci na 200.000 franků. Pro takové zbytečné „marotratiectví“ horší se „Augsb. A. Ztg.“ velice na vládu papežskou; po celém světě prý sbírají katolíci halíř sv. Petrský a jiné almužny pro sv. Otce, a nemělo by se s penězi těmi tak plýtvati. K této výtce podotknouti sluší, že město Řím nikdy nebývá osvětleno na útraty státní, nýbrž že to domácí páni činí na své vlastní útraty; halíř sv. Petrský se ale nesbírá pro domácí pány Římské, nýbrž pro sv. Otce Pia IX. (Salzb.)

— Nejednou jsme v listech těchto zmínili o pohoršení, jakéž způsobil kardinal d'Andrea svým neuctivým vzdorováním Stolici papežské. — Zcela jiné smýšlení jeví bratr tétož kardinála, markýz *Frant. Xavi. d'Andrea*. Z listův jeho, uveřejněných v „L'Unità cattolica“ dne 5. května, dva podáváme čtenářům našim:

1. Panu předsedovi společnosti k uvolnění katolického duchovenstva (*Società emancipatrice*).

Pane předsedo! Jelikož si přeji býti mimo vaši společnost, v níž jsem neměl jiného účastenství, než toliko čestného titulu, žádám Vás, abyste jméno mé ze seznamu spoluúďů vymazal. — V Neapoli, 20. dubna 1866. — Markýz d'Andrea.

2. Sv. Otcí Pia IX.

Svatý Otče! Hluboce zarmoucen jsa dvěma listy mého bratra kardinála, jichžto obou stejný obsah na mne žalostný dojem učinil, klesám k nohám Vaší Svatosti, pokládaje za svatou povinnost svou, žádati na místě pisatelově za milost. Nechat se nezdá Vaší Svatosti příliš opovážlivou býti prosba má, abyste odpustiti ráčil původci oněch listův; neboť mi nelze jinak než domnívati se, že listy tyto nepsal ani při svobodné vůli ani při zdravém rozumu. S velkým

zahanbením, ale spolu také s velkou důvěrou opět se vrhám k nohám Vaší Svatosti, líbaje jich s tou neličenou úctou, s jakouž jsem je líbal, an jsem poprvé v paláci Portičském byl Vaší Svatosti předveden svým nejlepším přítelem, knížetem di Ardore; a co nejpokorněji prosím, prose spolu i za bratra svého, o apoštolské požehnání. — V Neapoli 23. dubna 1866. — Nejpokornější syn markýz d'Andrea.

Literní oznamovatel.

— V kněhupectví B. Stýbla prodává se zdařilá fotografie nejdůst. p. biskupa Litoměřického *Augustina Pavla*.

— „Školník“, časopis katol. učitelstva vydávaný v Hradci Králové činí v č. 14. známo: „V případě války, kdyžby město zavřeno býti mělo, zastaví se vydávání Školníka až na dobu opět příhodnou. Reklamace byly by marné.“ — „Národ“ přestal vycházeti!

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

Ve správě duchovní ustanoven jest:

p. Arsen. Weller, kapl. za adm. ve Svárově.

Uprázdňené místo:

Svárov, fara patron. J. Vel. císa. Ferdinanda od 4. května.

V biskupství Litoměřickém.

V Pánu zesnul:

p. Řehoř *Killian*, kvardian ř. kapucinského v Zákupcech, dne 1. května; (naroz. v Ostrově 21. dubna 1822; kněz od 29. července 1845).

p. Josef *Jirák*, farář v Nabzech, dne 8. květ. (nar. 5. pros. 1810; kněz od 3. srp. 1835).

Vyznamenáni jsou:

p. Jan *Pruša*, far. a os. děkan v Bezdězi, jmenován jest bisk. vikářem a školdozorcem okresu Dokského; a

p. Vavřinec *Hoentschel*, far. a os. děkan v Jetřichovicích, jmenován bisk. vikářem a školdozorcem okresu Kamenického.

Ve správě duchovní ustanoven jest:

p. Jan *Faust*, kaplan, za administr. in spirit. v Kamenici.

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnul:

p. Leonard *Gabriel*, jubil. kněz, lokální na odpoč. 26. dubna (nar. ve Vimberku 6. listop. 1790; kněz od 12. srp. 1814.)

Listárna redakce.

Milodary. Na dostavení metrop. chrámu sv. Víta odevzdáno ze Sloupnice 10 zl. r. m.

Oprava. Spisek „Křesťanská žena“ prodává se po 36 kr. r. m. — Dopis z Bílého Újezda nám zaslaný obsahuje zprávu o sv. přijímání školní mladeže. Vel. p. Fr. Rys oslavil ten den dojemnou řečí.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kníž. arch. semi-
nářní číslo 190—I.

Expedice:
v kat. knihkupectví
B. Stybla,
na sv. - Václavském
náměstí, čís. 786—II.
Nedostlá čísla rekla-
muje nejdříve

BLAHOVĚST.

Hlasý katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

Předplácí se
v expedici
lu všech řádných
knihkupectví
na rok: 2 zl. 50 kr.
na půlro.: 1zl. 30 kr.

Po poště:
Celoroč.: 3 zl. — kr.
půlroč.: 1zl. 55 kr.

Čtvrt-
letní
Jeauodivá
nepron

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bidné činí národy.“ (Přís. XV. 34.)

Evangelium na den Božího Těla.

Obsah.

Pán Ježíš řekl židům, že tělo jeho jest pravý pokrm, a krev jeho pravý nápoj, a že, kdo jí jeho tělo a pije jeho krev, v něm přebývá a živ bude skrze něho, podobně jemu, jenž živ jest skrze Otce svého, a to ne na čas, jako předkové jejich, kteříž na poušti mannu jedli a zemřeli, nýbrž na věky věkův.

Výklad.

Za onoho času řekl Pán Ježíš — ve škole Kafarnaumské — *zástupům židovským* — mezi jiným i toto: *Tělo mé právě* — v pravém smyslu, nikoli v podobenství, jistotně, skutečně — *jest pokrm, a krev má právě* — jistotně, skutečně — *jest nápoj*, jako u př. chléb právě jest pokrm, a voda právě jest nápoj, tak také tělo mé právě jest pokrm, a krev má právě jest nápoj. Těmi slovy vyhlásil Pán Ježíš před Židy tělo své za pravý pokrm a krev svou za pravý nápoj; neřekl jim ale, v jaké způsobě tělo své za pokrm vyhláší, že totiž nikoli v té způsobě, ve které právě bylo, v které je viděli, v způsobě člověka — s hlavou a s údy, s rukama a nohama, nýbrž v způsobě chleba; a v jaké způsobě krev svou za nápoj vyhláší, že totiž nikoli v té způsobě, v které v žilách obíhala, nýbrž v způsobě vína. A proč jim toho neřekl? Proto, aby jich zkusil, aby to, co v srdcích jejich skryto bylo, na jevo vyvedl; byla-li v nich víra, víru, byla-li v nich nevěra, nevěru. Nebo věřili-li v něho co pravého Boha, zajisté že i slovu jeho, ač temnému, nepochopitelnému, pravdě nepodobnému rádi uvěřili, a že víru svou vyznali; nevěřili-li ale v něho co v pravého Boha, zajisté, že ani slovu jeho za příčinou temnosti, nepochopitelnosti, nepodobnosti jeho neuvěřili, a že nevěru svou na jevo dali. A to bylo právě to, co Pán

Ježíš chtěl; on sice věděl, co v nich jest; ale dokud toho sami nevyjevili, mohli, byli-li nevěřící, nevěru svou zapírat, obzvláště, kdyžby bylo k pokutám přišlo; jak brzo ale nevěru svou vyjevili, již ji zapírat nemohli. A proto jich Pán Ježíš zkoušel. —

Podobně zkouší také nás při každé oběti mše svaté, a sice od pozdvihování až do sv. přijímání. Právě nám totiž: To, co v rukou kněžských vidíte a co se vám zdá chlebem a vínem býti, není chléb, není víno, nýbrž tělo mé a krev má. A nyní musí každý buďto k věření anebo k nevěření, buďto k přisvědčení anebo k odpirání se rozhodnouti. A kdo hned k přisvědčení, k věření se rozhodne? Ten, kdo v Božství Páně věří. On hned řekne: Ano, jest tomu tak, Pane, jak pravíš, věřím slovu tvému; a nic při tom se neohlíží na to, jaké to slovo jest, zdaliž jasné čili temné, zdali pochopitelné čili nepochopitelné, zdali pravdě podobné čili nepodobné; neb si myslí, že, co jemu temné, nepochopitelné, k pravdě nepodobné, Pánu Ježíši dobře světlé, pochopitelné a pravdivé jest, protože by byl jinak toho nezjevil. Kdo ale v Božství Pána Ježíše nevěří, ten nevěří také slovu jeho, leč by tak jasné bylo, že by mu tak říká musel věřiti, ale pak by vlastně věřil jenom sobě samému. Protož věrme pevně v Božství Páně, a budeme pak každému slovu jeho, třeba sebe temnějšímu, pevně věřiti, jmenovitě tomu, že tělo jeho jest právě pokrm a krev jeho právě nápoj — pokrm k jídlu a nápoj k pití, jakož tu Pán Ježíš dále dokládá: *Kdo jí mé tělo a pije mou krev, ve mně přebývá, a já v něm.* K snadnějšímu porozumění toho představme si, co se v těle děje, když někdo něco sní neb vypije. Sotva že pokrm neb nápoj do žaludku vejde, hned k němu žaludeční šťávy se sbí-

hají, do něho vnikají, jím se nasycují, posilňují, občerstvují, a nasyceny, posilněny, občerstveny jsouce, rozcházejí se po celém těle a přinášejí mu posilu. Na takový způsob, to jest skrze štávy, přebývá tělo v pokrmu a nápoji, ale i pokrm a nápoj přebývají v těle, nejprve v žaludku, potom v ostatních údech jeho. Toto přebývání těla v pokrmu a nápoji, a pokrmu a nápoje v těle jest to nejužší spojení, které může pomysleno býti.

A nic jinak to, když kdo tělo Páně jí a krev jeho pije, ten také přebývá v těle a krvi jeho, a tělo a krev jeho přebývají v něm; ten jest také v nejužším, nejdokonalejším spojení s tělem i s krví jeho. Pán Ježíš ale neřekl: Kdo jí mé tělo a pije mou krev, ten v těle mém a v krvi mé přebývá, a tělo mé a krev má přebývají v něm, ačkoli to jistotná pravda jest, alespoň tak dlouho, dokad způsoby chleba a vína v těle se nestraví, nýbrž řekl: „Kdo jí mé tělo a pije mou krev, ve mně přebývá, a já v něm.“ Z toho viděti, že, kdo jí tělo jeho, jí je živé — s krví, s duší, s Božstvím jeho spojené, a že, kdo pije krev jeho, pije ji živou — s tělem, s duší, s Božstvím jeho spojenou, slovem, že jí a pije samého Pána Ježíše; ovšem pak v Pánu Ježíši přebývá, a Pán Ježíš v něm, ovšem pak s ním v nejužším spojení jest, a v tomto spojení, Bůh sám ví, co víry, naděje, lásky, svatosti, spravedlnosti, pokory, tichosti, trpělivosti, čistoty, pokoje a radosti nabývá. Na to, m. kř., pamatuj, kdykoli tělo a krev Páně přijímati budeš! Přijímaje, pohříž se v něho, obětuj se jemu, sjednot se s ním, přebývej v něm, a zajišť, že i On v tobě přebýváti, tebe milostmi obohacovati a pokojem naplňovati bude; nebo neřekl nadarmo: Kdo jí mé tělo a pije mou krev, ve mně přebývá — ve mně živ jest, a já v něm, jako živ jsem v Otci svém, kterýž mne poslal. *Jakož mne poslal živý Otec, i já živ jsem pro Otce — skrze Otce, živ jsem skrze něho proto, že mne poslal, že tomu chtěl, abych se vtělil, abych člověčenství na se vzal. Člověčenství mé není živo samo pro sebe; ono jest živo skrze Božství mé; a Božství svého nemám od sebe, nýbrž od Otce živého, kterýž zplodil mne; a tak dle Božství i člověčenství svého živ jsem skrze Otce živého, zploditele svého; ovšem že jsem živ také pro něho — ke cti a chvále jeho; a — tak také — kdož já mne, živ bude pro mne — skrze mne, a ke cti a chvále mé, protože jí mne živého; živ bude strany*

duše, i strany těla; strany duše, protože v ní obživující, posvěcující milost zachovám a rozmnožím, k přemáhání a umrtvení zlých žádostí jí posilním, k milování Boha a bližního, k činění dobrých skutků a k vystříhání se příležitostí k hříchu povzbudím, a konečně na soudu životem věčným jí odplátím; a strany těla, protože je v poslední den z mrtvých vzkřísím, k nesmrtelnému, oslavenému tělu svému připodobním, s blaženou duší jeho na vždy spojím, a do života věčného, do nevypravitelné slávy uvedu. O přijímajme často a hodně Pána Ježíše, abychom strany duše i těla živi byli skrze něho a pro něho!

Pán Ježíš mluví tu jen o jedeni, ješto dříve mluvil také o pití; z toho viděti, že přijímání pod dvojí způsobou, totiž pod způsobou chleba a vína není nevyhnutelně potřebné, že postačuje přijímání jenom pod jednou způsobou, a že ten, kdo Pána Ježíše jen pod jednou přijímá, tak dobře ho přijímá a skrze něho živ bude, jako ten, kdo ho pod dvojí přijímá. Tím jest tedy obecné podávání a přijímání Pána Ježíše pod jednou toliko způsobou, totiž pod způsobou chleba v církvi svaté katolické ospravedlněno; neb se dokonale srovnává se slovem Páně: „Kdo jí mne, živ bude pro mne.“ — Bez pochyby, že židě toto slovo Páně o vezdejším, časném, tělesném živobytí rozuměli, a že v srdcích svých asi řekli: To, co nám o živobytí praví, není nic zvláštního; vždyť všeliký chléb vezdejší jest k tomu, aby lidé živi byli skrze něho; i otcové naši živi byli chlebem — mannou za čtyřiceti let na poušti. Nemá-li chléb jeho ničeho jiného do sebe, nežli jen to, že, kdo ho jí, živ bude skrze něho: na nejvýš se vyrovná manně. — To bylo ovšem omyl veliký. Aby v něm nezůstali, ukázal jim Pán Ježíš rozdíl mezi mannou a chlebem jeho, řka: *Tent jest chléb, který s nebe — nejvyššího, pravého, z příbytku Božího a andělského — sstoupil: — ne jako manna, která s hůry, s oblak podobně dešti neb sněhu sstupovala; a kdo tento chléb jí, — ne — že umře, jako otcové vaši jedli mannu, a zemřeli. Naopak: Kdo jí chléb tento, živ bude na věky. Jaký rozdíl mezi mannou a tímto chlebem! Manna předcházela, předobrazovala tento chléb nebeský, a otčům na poušti jako říkala: Já vás sice na rozkaz Boží živím na poušti — na vaší cestě do země zaslíbené, do města Jerusalema; ale přijde čas, kdyžto jiný, daleko lepší, právě nebeský chléb vaše potomky živiti bude na jich*

cestě do věčné říše, do nebeského Jerusalema. A stalo se tak. Od poslední večere, kdež apoštolé tohoto chleba nebeského poprvé požili, živí nás — katolické křesťany až do této chvíle, a živiti bude nepochybně až do skonání světa. O chlebe nebeský, Pane Ježíši Kriste! račiž nás živiti, siliti, opatrovati, dokavadž nepřijdeme tam, kde na nás čekají věčné radosti! J. Felizna.

Nešporní Žalmové.

(Pokračování.)

Žalm 112.

Stávat množství výroků v Písmě svatém, jenž od nás chválu Boží požadují. Chvalte Boha ustavičně. A Pán buď chválen ve dne v noci, praví prorok svatý. Tim však není řečeno, jako bychom byli povinni, celé dni a noci na modlitbě a chvále Boží trvati, nýbrž slova ta znamenají jediné: Máme Boha srdcem a láskou svou vždycky chváliti, bez přestání, pokud to možná, k Němu svůj zřetel obracejíce, a všechno k jeho cti a slávě konajíce. (Sv. František Sal.) Tak rozumějmež i slovu apoštola národů: *Buďte že jíte nebo pijete, neb cožkoli jiného činíte, všechno k slávě Boží činíte* (1. Kor. X, 31.) a: *díky činíce vždycky ze všeho ve jménu Pána našeho Ježíše Krista Bohu a Otci* (Efes. V, 20.). Jestliže ale vedle napomenutí královského pěvce plesati má Pánu všechna země a žalm říkati jménu Jeho a slávu vzdávati chvále Jeho, (Žalm 65, 1. 2.) ba dobrořečiti Jemu slunce, měsíc, hvězdy, všeliký přívál i rosa, oheň i vedro, studeno i horko . . . a synové lidští vůbec (Dan. III, 62.): čím zvůněji by hláholiti měla tato chvála Hospodinova z úst služebníků, Jemu výhradně ze synů lidských vyvolených a oddělených, z úst kněží podle řádu Melchisedekova! Úkol jejich života není než *chváliti jméno Hospodinovo od tohoto času až na věky, od východu slunce až do západu!**) Všecka jejich práce od slavnostního dne, kdy ponejprv jako služebníci, ba co přátelé Páně (antiph. in ordin. presbyt.) pili z kalichu života nehynoucího až do okamžiku rozdělení duše od těla: zdaliž jinak má býti zvána, leč oslavou jména Hospodinova od nejranějšího jitra do pozdní noci apoštolského jich úřadu? Celá naše země, kdekoli jenom slovo „katolík“ jest známo, zdá se mi býti velebným oltářem, velikou horou Kalvarií,

s které ustavičně se povznáší obět nejsvětější, provázena jsouc církevními hodinkami kněží jako vonným kadidlem k nebesům, k podnoží velebnosti Hospodinovy, Jenž vyvýšen jest nade všechny národy, a Jehož sláva nad nebesa. *Kdož by se tedy nebal Tebe, o králi národů? Neboť Tvá jest čest mezi všemi. mudrci národů, a ve všech královstvích jejich žádného není podobného Tobě. Není podobného Tobě, Hospodine, veliký jsi Ty a veliké jméno Tvé v síle.* (Jer. X, 7. 6.) Ont král věků nesmrtelný, neviditelný: *Jemu tedy samému čest a sláva na věky!* (1. Tim. 1, 17.) To ale také všechno, co o Pánu Bohu vůbec říci můžeme, „neboť Bůh se právěji myslí, než vyslovuje; a pravdivěji jest, než se pomyslí.“ (Sv. Prosper.) „Kterak postačí jazyk mluvící, k Jehož chvále nepostačuje duch obdivující?“ (Sv. Řehoř. Mor. lib. XX.) A hle, tento *Bůh, Jehož stolice nebe, země pak podnož nohou Jeho*, (Isai. LXVI, 1.) a *Jehož mocnému ramenu odolati nemůže nikdo* (Mdr. XI, 22.), Jenž — zkrátka — nejvznešenější, sám od sebe nejdokonalejší jest a nejvyšší bytost: On je také nejvyšší dobrotitivý a při vši své nekonečné velebnosti srdcem skroušeným a pokorným nepohrdá; (Žalm 50, 19.) ano právě na ponížené patří na nebi i na zemi. Raduj se ty, jenž nuzný jsi a chudý duchem, neboť takto vece Pán: *Na koho vzezřím, leč na chudíckého a skroušeného duchem, a třesoucího se před řečmi májmi?* (Isai LXVI, 2.) Ano, *ponížené povyšuje Hospodin, jakož poníže ty, jenž se povyšují.* (Luk. XVIII, 14. a Ž. 72, 18.) Proto volá sv. Augustin: „O pokoro svatá, jak veliký rozdíl mezi tebou a pýchou! . . . Pýcha vypudila Adama z ráje, pokora uvedla lotra s kříže v ráj. Pýcha proměnila krále Nabuchodonozora v divé zvíře, pokora pozdvihla Josefa Egyptského na první stupeň po králi,“ posadila ho s knížaty. V též smysl dí sv. Efrém: „Pokoru sobě oblíb . . . neboť přehlýkají pokory křídla pomvznešen, rychlejším a vyvýšenějším se staneš.“ (De recta vitae rat. c. 8.) Tat jediné učiní z nás dobré dítky, syny dobré, nad nimiž plesati bude matka naše církev svatá, kteráž velikým dílem vykoupení člověčenstva plodnou se stala a matkou dítek se veselící.

Žalm 113.

Viděl jsem, pravil Hospodin, rozmlouvaje s Mojžíšem s hory Boží Horeb, viděl jsem trápení lidu mého v Egyptě, a křik jeho slyšel jsem pro tvrdost těch, kteříž jsou

*) Obšírněji „Primiz u. Secundiz v. Dr. Prucha“ Prag 1853.

ustanovení nad robotami: a znaje bolest jeho, sstoupil jsem, abych vysvobodil jej z rukou Egyptských, a vyvedl z země té do země dobré a prostranné. (2. Mojž. III, 7. 8.) A jak slíbil, tak učinil. Strestav zatvrzelého, věrolomného krále i veškerý lid Egyptský ranami desíti, vyvedl lid svůj, který čtyři sta třicet let byl v Egyptě přebýval, po cestě pouště, kteráž jest podle moře červeného. (2. Mojž. XIII, 18.) Tehdáž byl jest všechen lid israelský v prvorozených svých posvěcen a královstvím Bohu zasvěceným učiněn. Farao však brzy litoval, že propustil Židy ze země; i honil syny israelské a snad by je i k návratu byl přinutil, kdyby všemohoucí ruka Hospodinova nebyla s nimi byla. *Rozdělena jest voda. I vešli synové israelští prostředkem suchého moře: nebo byla voda jako zeď po pravé straně jejich i po levé.* (2. Mojž. XIV, 21. 22.) A čtyřicet let později stály vody řeky Jordánské na jednom místě, a ku podobenství hory naduvše se ukazovaly se z daleka, od města, kteréž slove Adom až k místu Sarthan: kteréž pak vody dole byly, do moře pouště (kteréž nyní slove mrtvé) stoupily, až jich nic ovšem nezůstalo. Lid pak šel proti Jerichu: a kněží, kteříž nesli archu úmluvy Hospodinovy, stáli na suché zemi uprostřed Jordánu podpásaní, a veškeren lid po suchém řečišti přecházel. (Josue III. 16. 17.)

Jako ale vyvedení Židů z Egypta bylo záračné — v rameni, vyvýšeném vyvedl je z ní (Sk. ap. XIII, 17.) a přepravení všeho lidu přes rudé moře a řeku Jordánskou, tak neméně obdivovati se musíme veškerému pobytu týchž Israelitů na poušti a mnohonásobné péči Hospodinově o lid velmi krátké paměti a srdce nepřilíš vděčného. *Za čas čtyřiceti let snášel obyčje jejich na poušti.* (Sk. ap. XIII, 18.) Oznámil lidu svému svatou svou vůli u veliké slávě s kouřící hory Sinai a rachotil křijícími se blesky, aby strach jeho byl mezi nimi a aby, nehřešili, (2. Mojž. XIX, 20.) a země a pahrbkové a hory se trásli před tváří Páně, jakoby poskakovaly, a obrátil skálu v jezero vod a křemen její v studnici vod, a nazval ji voda Odporování, kdežto svádili se synové israelští proti Hospodinu, a posvěcen jest v nich. (4. Mojž. XX, 13.)

(Co dále následuje, uvádí se v hebrejském co Žalm 115.)

Má-li kdo co dobrého, jest to dar lásky a milosti Boží; vykoná-li kdo co dobrého, vykonal to s pomoci Boží. Proto volá královský pěvec: *Ne nám, Hospodine, ne nám: ale jménu svému dej slávu.* A po-

přeješ-li nám pro milosrdenství své a pravdu svou vítězství: učiníš tak — ne pro oslavení naše, — nýbrž aby nevěřící neměli příčiny pochybovati o moci pravice Tvé, a zvítězivše nad námi, neřekli potupně: *Kde jest Bůh váš?* Proč nepomohl vám? A aby všeliké podezření, že by snad pochyboval o všemohoucnosti Páně, od sebe odvrátil, ihned dokládá: *Pán Bůh náš, Jenž v slávě své na nebesích sídlí, všecko učiniti může, ba již učinil, cokoli chtěl.* „Všemohoucí jesti Pán, i co se tkne věcí nebeských i co pozemských.“ (Sv. Aug.) To věduce, *pokořme se pod mocnou rukou Boží, aby nás povýšil v čas navštívení,* (1. Petr. V. 6.) ale i veškeru v Něho skládáme důvěru, nikoli však v modly, jež nejsou, leč dílo rukou lidských. „O přehluboká slepoto!“ volá Arnobius (libri 7. disput. adv. gentes), „Jindy ctíl jsem modly, sotva z dílny vyšlé, kdež na kovadle kládívem zhotoveny byly . . . Jim jsem lahodil, jim se kořil, s nimi jsem mluvil a od nich dobrodiní žádal!“ A skoro v tatáž slova mnohý dobrosrdečný nekatolik i nás, katolíky, lituje, a ve své horlivé snaze, nás poučiti, celému světu v oči — lže řka že papeženci se klanějí obrazům a kostem a ostatkům svatých, ač dobře ví, že klaněti se Pánu Bohu je cos jiného, než ctiti někoho, n. př. rodiče, dobrodince, ctnostné lidi, ať živé, at mrtvé. *Dům israelský, všecken svět katolíky, kněz i neknez, doufá v Hospodina, jenž jest spomocník a obránce jeho: váží si ale spolu miláčeků téhož Hospodina, a následováním příkladného jejich života tuto uctivost na jevo dáváje Pána Boha samého oslavuje, jenž původce jest a příčina vši svatosti.* Právě v životopisech těchto svatých se dočítáme, že největší světci s bázní a třesením pracovali na díle spasení svého, (Filip. II, 12.) dočítáme se, že Hospodin dobré jich vůli žehnal a důvěru jejich milosti svou odměňoval. *Ničeho sobě povědom nejsem, vyznává sv. Pavel (1. Kor. IV, 4.), ale tím ještě nejsem ospravedlněn, nebo kdo mne soudí, Pán jest.* A tu již dokládá sv. Řehoř: „Kterak křovi nepohnuté zůstane, když se cedrové bouří strachu otrásají?“ (Moral. in Job.) — Tat pravá bázeň, bázeň Boží, která jest počátek moudrosti, ale i lásky a příčina božské pomoci. *V bázni Hospodinově buď celý den: nebo budeš mít naději v nejposlednější čas a očekávání tvé nebude zklamáno;* (Přisl. XXIII, 17. 18.) nýbrž Hospodin pamětliv bude tebe a požehná tobě, jako požehnal domu Israelovu i domu

Aaronovu, jako požehnal všem, jenž se Ho bojí, at maličci, at veliči. Ano, Hospodin rozmnoží požehnání své na tobě a na dětech tvých tím hojněji, čím bedlivěji pracovati budeš zde na zemi, kterou ti dal, abys sobě, jako včelíčka sladkého medu, zásluh nashromáždil a poklady sobě skládal nehynoucí v nebesích, sídlo to Božím, kdež mnohé stany připraveny jsou pro ty, jenž Boha milují. To však učiniti musíme hned nyní, na tomto světě, jakož prorok Isaiáš dí: *Hleďte Hospodina, pokavadž může nalezen býti, vzývejte Ho, pokudž blízko jest.* (LV, 6.) A kdeže může nalezen býti, ne-li v životě tomtó? Vždyť *ne mrtví chváliti budou Tebe, Hospodine, aniž kdo z těch, jenž sstupují do pekla.* Pokud den jest, pokud jsme na světě, voliti můžeme dobré neb zlé: po smrti nikdo více nebude moci něco záslužného vykonati, *My, kteříž živi jsme,* my služme Pánu a tím i sobě; dobrořečme Hospodinu, chvalme a vyvyšujeme Ho každou myšlénkou, citem, žádostí, slovem, skutkem, a hoduyi se staneme, Jej v nebesích chváliti na věky. Amen.

(Dokončení.)

Řád Německých rytířů

v říši Rakouské.

Z rytířstva v středověku přeslavného dochovaly se na naše časy skrovné památky. Výkvětem rytířstva veškerého byly tak zvané *řády rytířské*, zejména Johanitů, Templářův a Německých rytířů, k jejichžto vzniku války křížácké přední podnět daly. Na obecném sněmu Viennském roku 1312 vyzdvižen jest řád Templářský; oba ostatní řády však až podnes trvají, ač během více století rozmanitými událostmi sem tam zmítání jsouce. Johanité r. 1530 od císaře Karla V. dostali ostrovy Maltu (Melitu) a Gozzo, odkudž rytíři Maltezkými (Melitskými) slovou. V Rakousku čítá řád tento několikero komturství, anižby ale nějakou obzvláštní působivost v poslední době byl projevil; leč bychom to jediné připomenuli, že v letech 1848—1850 a později ještě několikrát se roznášela pověst, jakoby papež řád tento znova organisovati a jej za tělesnou stráž svoji ustanoviti zamýšlel.

Velmi rozsáhlou však a blahodárnou činnost v době nejnovější projevuje třetí z řádů výše jmenovaných, řád to *Německých rytířův* a pročež slušno jest, abychom v listech těchto poněkud obsírněji o něm promluvíli.

Za příkladem bratří špitálníků u sv.

Jana Křtít. (již r. 1099 založených) zřízení jest již r. 1128 v Jerusalemě tak řečený „dům německý“ k ošetřování německých křížákův a poutníkův; z těchto německých špitálníků se r. 1190 vyvinul řád Německých rytířův, jež papež Celestin III. roku 1191 potvrdil a co odznak řádový jim ustanovil *bílý plášť s osmírohovým křížem červeným*. Císař Bedřich II. povýšil čtvrtého velmistra téhož řádu, Hermana ze Salza, za *knížete říšského* r. 1224. Brzy na to (r. 1226) odebrala se s povolením papeže i císaře velká část rytířů do Pruska, aby vévodu Masovského proti nepřátelským útokům Prusákův chránili, a spolu aby mezi pohanským národem tímto víře Kristově cestu klestili, což se jim také dosti rychle podařilo, tak že do r. 1250 již čtvero biskupství v Ermelandu, Kulmu, Samlandě a Pomesanii založili. Když hlavní sídlo rytířů v Akru (v Palestině) roku 1291 od Turků bylo dobyto, staly se nejprv Vlašské Benátky, pak ale od r. 1309 pruské město Marienburk hlavním sídlem řádu.

Na konci 14. století požíval řád Německých rytířův velkého bahatství a vládnul mocí rozsáhlou; již ale mnozí jen z přepychu a ziskuchtivosti žádali do řádu přijati býti, a nikoli z pouhé lásky Kristovy. Z „bratří“ druhdy skromných stali se „Němečtí páni“; kázeň vždy hlouběji klesala. Velmistr Konrad z Wallenrode († 1394) nebránil v zemi své nikterak rozšiřování bludů Wiklefových. V 15. století rytířové tak nešťastně válčili s Polskem, že r. 1466 značnou část země své Polsku odstoupiti, zbývající ještě území však co léno od krále polského přijmouti musili, a od těch dob velmistr řádu přinucen byl holdovati králi polskému.

Doba nad jiné osudná nastala počátkem 16. století za velmistra Albrechta, markraběte Brandenburského. Spráteliv se s Osiandrem a s Lutherem přijal r. 1525 zemi pruskou co *světské vévodství* lenní z rukou Zikmunda krále Polského, načež se stal *protestantem* a pojal dceru krále Dánského, Dorotheu, za svou manželku. Někteří z německých rytířů následovali příkladu svého mistra; protivníci jeho vhození jsou do žalářů, veškero pak obyvatelstvo Pruské vévoda Albrecht násilím přinutil k odpadnutí od církve a ku přijetí učení Lutherova.

Těžká byla pohroma, již odpadlictví Albrechtovo uvalilo na řád Německých rytířů, ale ani tato pohroma nebyla s to jej zničiti. Rytířové z Rakouska, Tyrolska,

Saska, Durynska, z Elzasu a Burgundska při kapitole r. 1526 obdývané v Mergentheimu jsouce shromáždění zvolili Waltra z Kronberku za „německého mistra“ (Deutschmeister); r. 1529 udělilo shromáždění veškerých provincií přednostovi řádu titul: „Velmistra a německého mistra“ (Hoch- und Deutschmeister). Arcivévoda Maximilian, bratr císaře Rudolfa II., postaral se r. 1606 co velmistr o změnu stanov řádu německého, ještě staré stanovy. za příčinou změných okolností časových nebylo lze plniti. — V sedmileté válce (1756—1763) bojovali rytířové němečtí ve vojště císařovny Marie Terezie proti pruskému králi Bedřichovi. — Od r. 1780 byl velmistrem a mistrem německým arcivévoda Maximilian František, bratr císaře Josefa II.; od r. 1801—1804 jím byl arcivévoda Karel Ludvík, bratr císaře Františka II.; od r. 1804—1835 arcivévoda Antonín Viktor Reiner, téhož císaře bratr. Mír Vídeňský r. 1809 ponechal německému řádu jenom ty statky, které mu v zemích mocnářství Rakouského přináležely. Císařským dekretem Františka II. r. 1834 prohlášen jest něm. řád za „samostatný, duchovensko-vojenský ústav“ v říši Rakouské se závazkem bezprostředního léna císařského; císař rakouský jest stálým vrchním ochráncem řádu.

Od r. 1835 stal se velmistrem a německým mistrem arcivévoda Maximilian z Rakouska-Este († 1. června 1863), jenž sobě bezpočetných zásluh o zvelebení řádu vydobyl.

Dle původní osnovy záležel řád Německých rytířů ze tří oddělení, a sice 1. z bratří rytířů, 2. z bratří kněží, kteříž vykonávali služby Boží a obstarávali správu duchovní buď ve špitálech, sestrám téhož řádu svěřených, aneb na farách, a 3. z bratří služebných, kterýmž rozličné služby válečné jakož i z části posluha nemocných svěřeny byly. Rytířové a kněží skládali slavné sliby chudoby, čistoty a poslušnosti; rytířové mimo to slibem čtvrtým se zavázali bojovati proti nevěřícím a poutníky ochraňovati. Bratří služební (in charitate suscepti) mohli býti ženati; co odznak nosili jen polovičný kříž. Tito bratří služební byli tím, čím podnes jsou tak zvaní „terciáři“ v řádu sv. Františka. Od papeže Innocencia VI. konečně r. 1357 potvrzeny jsou 4. Sestry německého řádu, kteréž ve zvláštních domech pod dohlídkou rytířů se zaměstnávaly obsluhou nemocných a pěstováním ženské mládeže.

V dobách pozdějších nebyli více do

řádu přijati „bratří služební“ a na dlouhý čas také „sestry“ zmizely. Teprv zesnulý velmistr arcivévoda Maximilian zase obnovil tento ústav „sester řádu německého“ a z vlastního jmění svého několik domů pro ně zříditi dal. Nyní tedy v Rakousku k německému řádu náležejí:

1. Rytířové; kdo za skutečného rytíře přijat býti chce, musí se vykáhati, že pochází z německé šlechty, a to nejméně v 16. koleně; stáří může míti od 24—50 let; musí býti buď svobodný neb vdovec bezdětek; konečně musí se vykáhati, že sloužil neb doposud slouží ve vojště císařském. — Velmistr má rozsáhlé statky na Moravě a ve Slezsku a Komendu Frankobrodskou. Velmistrem pokaždé bývá některý z arcivévod nejvyššího císařského rodu. — V balleji (provincii) Rakouské jest jeden „zemský komtur“ s dvěma „poradními veliteli“ (Rathsgebietiger) a 5 rytířův; jím náleží komturství ve Vídni, Lublani, Gross-Sontagu, Mreži (Friesach), Möttlinku, Černemblu, Meretinci a Novém Městě. — V balleji nad Adiči (an der Etsch) jest jeden „zemský komtur“, jeden „poradní velitel“ a 5 rytířův.

2. Kněží; každý jinoch může po odbyté maturitní zkoušce do řádu přijat býti; načež se podrobí noviciátu a po ukončení theolog. studií dosahuje svěcení kněžského. Arcivévoda Maximilian založil dva konventy kněžské, jeden v Lanech v jižním Tyrolsku, druhý ve Slezsku v městě Opavě; tam jinoši nově přijatí obdývají rok noviciátu svého, tam po mnohaletém působení kněžském unavení starcové nalezají tichý přítelek, v němž poslední dny života strávití mohou. Co odznak řádový nosí kněží též černý kříž na plášti bílém a mimo to mohou také na černé stužce na krku kříž nositi. — Svěřena jest jedněm kněžím duchovní správa v domech sesterských, jiným na farách; máť německý řád v Moravě 3 fary; ve Slezsku 7; v Rakousku 4; ve Štýrsku 6; v Krajinsku 6; v balleji nad Adiči 10 far.

Rytířové i kněží německého řádu považují se sice co řeholníci; nicméně však dle císař. patentu Ferdinanda I. ze dne 28. června 1840 může každý z nich netoliko v držení svého jmění zůstat, nýbrž i nové jmění získati. Rovněž také za živa každý rytíř neb kněz dle vlastní vůle s jméním svým vynaložití smí; jestli však suma, kterouž někdo z nich k jakémukoli účelu darovati chce, přesahuje 300 dukátův, musí sobě dříve zjednati přivolení velmistra. Závět

ale (čili poslední vůle), kterouž rytíř neb kněz učinil, jest neplatná, pakli velmistr k ní nesvolil a ji nestvrdil. Velmistr sám smí toliko s přivolením kapitoly závět svou učiniti.

3. *Sestry* německého řádu, jichžto úlohou jest, skutky tělesného i duchovního milosrdenství jiným prokazovati; zvláště se zabývají vyučováním dívek, ošetřováním nemocných a rozdáváním almužny. Dopotud zřízeny jsou tři domy sesterské v Laněch, Opavě a Freudenthalu s několika ústavu filiálními.

Nynějším velmistrem řádu německých rytířů v Rakousku jest arcivévoda Vilém, c. k. podmaršálek. Narozen dne 21. dubna 1827, byl již r. 1846 od zesnulého arcivévody a velmistra Maximiliana přijat za koadjutora, s kterýmžto úřadem bylo spojeno právo na budoucí velmistrovství. Byl zajisté Maximilian ponoukán tím šlechtickým úmyslem, aby příštíně velmistru již záhy vštípl onu lásku k německému řádu, kterážby v započatém díle obnovení a zvelebení řádu dále pokračovala. Arcivévoda Vilém také nesklamal tyto naděje zbožného předchůdce svého; onť bedlivě pečuje o blaho řádu od té doby, co převzal vedení jeho (1863).

Především nový velmistr sobě umínil, rozšířiti v řádu svém obor působení lásky křesťanské, lásky k trpícím člověčenstvu. Tudiž sobě arcivévoda Vilém vytknul za úkol: založiti v rozličných korunních zemích rakouského mocnářství a později snad i v cizozemsku *špitály* a je řádně nadati, aby v nich *sestry* německého řádu pod duchovní správou *kněží* a pod dozorstvím *rytířů* téhož řádu mohli chudé nemocné zcela bezplatně ošetřovati. Ušlechtilý úmysl tento došel již stvrzení císaře pána co nejvyššího ochrance německého řádu.

Uskutečnění tohoto bohumilého úmyslu bude ale vyžadovati znamenitých záloh peněžitých, jimiž by se trvání *špitálů* pro všecku budoucnost pojistilo. Pročež se valná kapitola německého řádu v sezení svém dne 28. dubna 1865 na tom usnesla, založiti řád *čestných rytířů* německého řádu, aby se tudy veškeré šlechtě poskytla příležitost, účastniti se ve skutečích lásky k bližnímu a zabezpečiti trvání blahočinných ústavů, jež něm. řád založiti hodlá. Valná kapitola vzhledem rytířů čestných toto blize ustanovila:

a) Údové sboru tohoto mají název: „*Čestní rytířové vysokého řádu německých rytířův.*“

b) Údem se může státi každý *katolický šlechtic* bez ohledu na to, zdaž jest občanem rakouského státu čili nic. Další výminky jsou: Žadatel musí se vykázati nejméně 8 šlechtickými předky po meči i po přeslici; hlavní kmen rodiny má příslušeti ku šlechtě německé; vedlejší kmeny po meči a po přeslici mohou býti i německé. — Jinak může býti žadatel svobodný nebo ženatý, ze stavu civilního nebo vojenského, musí však býti *plnoletý*.

c) Žádost o přijetí má se podati Německému řádu. Velmistr pak zplnomocní některého ze *zemských komturů*, aby tento o osobnosti žadatelově si zaopatřil podrobnějších zpráv, jakož aby se i zeptal všech německých rytířů obou ballejí o jejich mínění. Výsledek těchto dotazů má komtur co nejspěšněji velmistrovi oznámiti.

d) Není potřebí, aby se žadatel sám osobně představil. Vzhledem *rodokmene* postačí, pakli dva šlechticové „*sub fide nobili*“ (na čest šlechtickou) místo přísahy stvrdí pravdivost jeho.

e) Čestný rytíř obdrží dekret od velmistra podepsaný, jímžto se v počet čestných rytířů Německého řádu přijímá s následujícími závazky: α) aby věrně setrval v náboženství *katolickém*; β) aby řádně zapravoval roční příspěvek k fondu *špitálnímu*; γ) aby vždy hájil čest šlechty a *Německého řádu*. Kdo by se dle těchto podmínek nezachoval, přestává býti čestným rytířem a jest povinen navrátiti dekret svůj i kříž, jež byl od řádu obdržel.

f) Každý čestný rytíř má hned při svém vstoupení do řádu složiti jistinu 1500 zl. r. č. k *fondu špitálnímu*; každého pak roku k témuž fondu má složiti další příspěvek 100 zl.

g) Odznakem čestných rytířů jest *kříž s přilbicí*, jak jej skuteční rytířové nosí. Kříž tento mají rytířové čestní nositi na *krku* a sice na *černé stužce* a bez draho-kamů. Na prsou však nesmí čestní rytířové kříž Německého řádu nositi. — Mimo to mohou užívati stejné *uniformy*, jako rytířové skuteční, toliko bez pláště. Tolikéž jest čestným rytířům dovoleno, k *erbu* svému přidati kříž Německého řádu.

h) Čestný rytíř může se pod výminkami v řeholi předepsanými státi *skutečným rytířem*.

i) Každému rytíři čestnému volno jest kdykoli z řádu *vystoupiti*; dříve ale musí velmistrovi navrátiti svůj dekret a kříž, jež od řádu byl obdržel. Peníze k fondu *špitálnímu* složené se nikomu nenavracují.

k) Čestní rytířové mohou z řádu vyloučeni čili propuštění býti pro tytéž přestupky, pro které rytíř skutečný dle stanov má z řádu vyloučen býti. —

Tyto dva velkolepé činy, jeden bývalého velmistra Maximiliana a druhý nynějšího velmistra Viléma arcivévody vítáme v zájmech křesťanského náboženství co radostnou známku *obnovení* Německého řádu. V naší době si mnohé řehole, a to nikoli bezdůvodně, stěžují, že jim za příčinou změněných poměrů časových nelze dostáti účelu, jenž při založení řádu jim vytknut byl. Podobnou stížnost mohlivším právem i rytířové němečtí vysloviti; neboť účelem jejich řádu byl předně boj proti *nevěřícím Turkům*, a za druhé *ošetřování* chudých a nemocných poutníků *do svaté země přisedších*. Leč boje křížácké dávno přestaly; a rytířové ve svaté zemi žádného sídla nemající tudíž poutníků tam přicházejících ošetřovati nemohou. Podle litery tedy arci původnímu úkolu Německého řádu dostáti nelze; avšak lze to *podle ducha*, jak toho jasný důkaz velmistrové Maximilian i Vilém podali.

Na místě poutníků Jerusalemských budou rytířové, kněží a sestry Německého řádu dle úmyslu velmistra Maximiliana *ošetřovati chudé nemocné*, poutníky tohoto slzavého údolí, a tito skutkové lásky křesťanské budou zajisté oku Božímu rovně libezní, jako obsluha poutníků v dobách tažených křížáckých.

Na místě nevěřících Turků stojí uprostřed národů Evropejských, uprostřed vyznavačů víry Kristovy v krajinách našich celá hejna neznabohů, rozumářů, nevěrců; vedle katolíků šířeji se jinověrci vyznání nekatolických. Proti těm se po boku skutečných rytířů mají co mocná stráž do boje postaviti rytířové čestní, mají *slovem i skutkem bojovati proti nevěře a proti bludařství*. Spolu pak se čestní rytířové účastňují též ve skutech lásky *k bližnímu* těmi příspěvky, jež ku fondu špitálnímu skládají.

Šlechta rakouského mocnářství skoro veskrz náleží k církvi katolické; — údo-
vé rodu císařského stojí v čele Německého řádu a od nich pochází blahonosné obnovení jeho a založení čestného rytířstva; — císař sám konečně propůjčuje celému řádu svou obzvláštní ochranu, schvaluje čestné rytířství a tím zve veškerou šlechtu, aby přispěla k zvelebení Německého řádu a tudý k obraně katolické víry. Pro tyto tři příčiny kojíme se bezpečnou nadějí, že

se šlechta v hojném počtu bude ucházeti o čestné rytířství, a že pak skrze znamení kříže zavázána jsouc k boji svatému, udatně hájiti bude víru katolickou proti nepřítelům kříže Kristova. Dobrý příklad šlechty ale zajisté nezůstane bez blahého účinku na ostatní třídy katolického lidu, aby znenáhla všickni údové církve sv. se naučili slovem i skutkem živé svědectví dávati o božské pravdě víry své. Dr. Borový.

Malomocný.

(Od Xav. de Maistre.)

(Pokračování.)

D. Při takovém citlivém srdci, jaké vy máte, musil jste bezpochyby vynaložiti mnoho síly, než jste se trpělivě svému osudu oddal i abyste na konec v zoufalost neupadl.

M. Lhal bych vám, kdybych vás nechal v domněnce, že jsem se hned svému osudu trpělivě poddal. Nevyšinul jsem se posud k oné výši zapírání sebe, jakéž někteří poustevníci dostoupili. Všecky slabosti lidské zcela v obět příněsti, k tomu mi ještě mnoho schází; mé živobytí jest řada stálých bojů a mocná podpora svaté víry není vždycky s to, aby zabloudilou kdo ví kam obrazotvornost moji v jistých udržela mezích. Rozháraná obrazotvornost zanáší mne často proti mé vůli do oceánů nejpošetilejších přání, kteréž ženou duši mou do onoho světa, o němž nemám pravého ponětí, jehož obludný obraz ustavičně se mi před oči staví — jen aby mne mučil.

D. Kdybych vám mohl dát čísti v mé duši a kdybych vám mohl vylíčit svět, jak já jej znám, všechno vaše přání a zdání mžikem by se rozplynulo.

M. Ach, marně chtěly mne přemlouvat některé spisy, že jsou lidé zlí, že člověčenstvo sténá pod osudem, jemuž se vymknouti nelze, nemohu to přece věriti. Já si myslím vždycky, společenství že záleží v přátelích upřímných a ctnostných; manžely si myslím spojené stejnou láskou a vůlí; zdraví, mladost a poctivá práce přispívají společně k jich štěstí. Já si je myslím, kterak procházejí se spolu v loubích o mnoho zelenějších a bujnějších, než jsou ty, v jichž stínu já odpočívám, že svítí na ně slunce mnohem jasněji než na mne, i zdá se mi, že jim musím jejich los tím více záviděti, čím bidnější jest můj stav. Na počátku jara, když větřík od Piemontu naše údolí provívá, cítím se všecek pronik-

nut jeho oživujícím a osvěžujícím teplem a bezděky se tetelím. Tehdy na mne přichází nevyslovitelná touha a nejasné tušení o nesmírném štěstí, jehož bych užívatí mohl a jehož si odepřítí musím. Tehdáž utíkám do celičky své nebo těkám sem tam po polích, abych si volněji oddechnul. Já se štítím, abych nebyl spatřen od týchž lidí, jež potkati srdce moje horoucně by si přálo. S vysokého pahorku ukryt jsa za houštím jako splašená laň obracím pak zraky své na město Aostu. Vidím je z daleka, vidím je a závidím těm obyvatelům, kteříž mne užítí ani nemohou; vzpínám proti nim ruce a vzdychám a žádám od nich jenom část jich štěstí. Ve své vášnivosti hrabal jsem rukama stromy ze země a úpěnlivě jsem prosil Boha, aby je pro mne životem nadchnul, aby mi dal přítele! Ale stromy zůstaly němý; jejich chladná kůra mne oslyšela; necítí ničeho, ani toho nejmenšího s mým srdcem, které bije a touhou přetéká. Unaven namáháním, života syt a omrzelý vleku se pak opět do útulku svého, kladu muka svá před oči Boží a modlitba poněkud přivádí mír do mé duše.

D. Vy tedy ubohý musíte zároveň snášeti trápení duševní a tělesné?

M. To poslední není to nejbolestnější.

D. Ale někdy přece vám přeje oddechu?

M. Každý měsíc bolesti přibývá a ubývá, dle oběhu měsíce. Jak měsíce přibývá, trpím víc a více; potom bolest se mírní a nemoc běře převrat; kůže moje vysychá a zbělí a já bolesti skoro ani nepocítím, avšak rád bych je vždycky nesl, jen kdyby hrůzoplňná bezsennost mne pak netrápila.

D. Jak že, i spaní vás opouští?

M. Ach, pane, nemoci usnouti, nemoci ani oka zamhouřiti — vy sobě ani nemůžete pomyslet, jak dlouhá a tesklivá jest noc, kterou ubohý probdí, aniž by víčka mohl zavřítí; duše v tom stavu hrozném je jako ukovávána a nucena myslet na hroznou budoucnost. Nemůže, nikdo nemůže si to představit. Nepokoje mého přibývá čím dále do noci tím více, a když noc uprchá, dosahuje trýzeň takového stupně, že nevím, co se se mnou stane; myšlenky moje se matou, přichází na mne cit jakýsi prazvláštní, o němž nikdy jindy nevím, leč jen v té době. Potom se mně hned zdá, jakoby mne neodolatelná moc táhla do propasti bezedné, brzy pak vidím černé skvrny před očima se míhati a zatím, co je pozoruji, rostou a rostou rychlostí

blesku, přibývá jich do výšky a hrnou se ke mně a již jsou to hory, které mne tíží svou udusití hrozí. Někdy také vidím před sebou vystupovati oblaky ze země, jako vlny dmouti a hromaditi se, až mne hrozí pohltit, a když vstátí chci, abych těmto příznakům utekl, jest mi, jako bych přivázán byl neviditelnými řetězy, kteréž mi hnouti se nedají. Snad myslíte, že to jsou sny; ale nejsou nikoli, já vím dobře o sobě: vidím vždycky totéž, a cit hrůzy jest to, co všechny mé bolesti převyšuje.

D. Možná, že máte zimnici v tom čase, co nespíte, a odtud snad pochází tento zvláštní druh třetění.

M. Vy se domníváte, že to zimnice jest? Ach, já bych si přál, aby to pravda bylo! Báť jsem se doposud, že ty příznaky nejsou nic leč předchůdcové šílenosti a musím se vám přiznati, že jsem se nad tím velice trápil. Dejž Bůh, aby to jen zimnice byla!

D. Váš stav jde mi velice k srdci. Věřu, nikdy jsem nevěděl o nemoci, jako jest vaše. Soudím však, že jste ji mnoho snáze snášel, dokud vaše sestra živa byla.

M. Bůh sám ví, co jsem ztratil, když mi sestra zemřela. — Ale nebojíte se, že jste tak blízko mne? Sedněte si tuto na skálu, já se posadím za loubí a budeme moci rozprávět, aniž bychom se viděli.

D. Proč pak? Nikoli, vy ode mne nepůjďte; sedněte si vedle mne. (Po těchto slovích bezděky chtěl cizinec po ruce malomocného sáhnouti, však tento mu ji rychle odtrhnul.)

M. Nemoudrý, vy saháte po mé ruce!

D. A co na tom? Byl bych ji vzal z upřímného srdce.

M. Bylo by to ponejprv, co by se mi takové štěstí bylo přihodilo; mou ruku ještě nikdo nevzal do své ruky.

D. Kterak? Mimo vaši sestru, o kteréž jste mi povídal, neměl jste žádného, prazádného přítele, nebyl jste od žádného milován, ani ne od rovněž tak nešťastného, jako vy jste?

M. Blaze lidstvu, že jsem neměl sobě rovného na zemi.

D. Vy mne děsíte.

M. Odpusťte, útrpný cizineče, vyť víte, že nešťastní rádi o svém neštěstí mluví.

D. Mluvte, mluvte, touží po tom srdce moje. Povídal jste mi, že jednou s vámi žila sestra a že vám pomáhala snášet trápení vaše.

M. Ona byla jedinou páskou, kteráž mne s ostatními lidmi spojovala. Však byla

to vůle Boží, aby ta páska se rozvázala a já zůstaven byl samojediný uprostřed světa. Její duše zasloužila si nebe, v němž přebývá, její příklad to byl, jenž mne proti zoufalosti silil, kteráž mne pak pò její smrti často skličovala. Ostatně jsme nežili spolu v tom rozkošném společenství, jak jsem si je vždycky představoval a které nešťastné přátely jednoho k druhému vede. Zvláštní naše choroba odnímala nám i této útěchy. I tenkrát, když jsme spolu šli na modlitby, vyhýbali jsme se jeden zraku druhého ze strachu, aby obraz našeho neštěstí nerušil nám naše rozjímání a naše zraky netroufaly si nikde jinde setkat se leč na nebesích. Po modlitbě odešla sestra moje obyčejně do své komůrky anebo pod ořešinu na konci zahrady a tak jsme žili vždycky od sebe odloučení.

D. Ale proč jste si takové kruté trápení sami ukládali?

M. Moje sestra byla též stížena nakažlivou nemocí, které celá naše rodina za obět padla; než sem přišla sdílet se mnou tuto samotu, nikdy jsme se dříve neznali; její uleknutí bylo náramné, když mne ponejprv uzkřela. Abych ji nermoutil a zvláště že jsem se bál, abych společenství svou ještě více ji nenakazil, to mne přimělo k tomu, abych v smutné odloučenosti dny své trávil. Morová rána zasáhla pouze její prsa a vždycky jsem se kojil nadějí, že se konečně přece uzdraví. Vidíte tuto ještě některé latě, zbytek to ohrady, kterou jsem zanedbal a neopravil; bylť to plot chmelový, o kterýž jsem pečlivě dbal a kterýmžto jsem zahradu na dvě části rozdělil. Nasypal jsem z obou stran malou stezku, po kteréž podél plotu jsme se procházeti a spolu rozprávěti mohli, a niž bychom se viděli anebo tuze přiblížili.

D. Tak se vám tedy i to malé potěšení zkalilo, jehož vám nebe poprálo! (Pokrač.)

Nejkraší hvězda.

Ach, nechci Bože milý můj
tu slzu sušit v oku želi,
když přetoužebně srdce mé
lkávalo mrtvém po příteli.

Ta slza byla drahý skvost
a jako perla z dálných moří,
ni slza dítky v kolébce
tak jasně ani nezahoří.

A přece jednu slzu znám,
tať jasnější jest nad oblohu:
jest slza ta, když štěstí své
jsem pevnou vírou nalez' v Bohu!
Fr. Lh.

D O P I S Y.

Z Králové Hradce 19. května 1866.

(Svěcení kněžstva. Májová pobožnost. Obnova bisk. chrámu.)

Nejistá budoucnost, již kráčíme vstříc, a zvláštní poměry zdejšího města pohnuly Jeho Excellenci nejdůstojnějšího p. biskupa, aby dřív než jiná léta postaral se o vysvěcení nových kněží pro rozsáhlou diecési svou. Pakli nepředvídané okolnosti nebudou vaditi, bude Jeho Excellence v biskupském chrámu sv. Duchy světiti dne 23. května na podjahanství, dne 25. na jahanství, a v neděli dne 27. na kněžství. Nebude-li to v Hradci možná, odeberou se svěcení do Chrasti, kdež by pak nejd. vrchní pastýř svěcení kněžstva vykonal. Posluchačů pastýřského bohosloví jest letos 34, bude tedy mnohem více kněží vysvěceno než předešlá leta, a citelnému nedostatku alespoň poněkud se odpomůže. Kéž by Pán Bůh propůjčiti ráčil časů pokojných, aby svěcení vykonati se mohlo, a novosvěcení bez překážek odebrali se na místa, která se jim vykážou. — Jako za předešlých roků i letos slaví se májová pobožnost v kostele Matky Boží každodenně o 7. hodině večer; o rozjímání rozdělili se někteří kněží zdejší. Účastenství jest dosti veliké. — Nepříznivé poměry časové nedovolují, aby se pokračovalo na obnově starobylého zdejšího chrámu katedrálního. Než doufejme v pomoc Boží, že co již obnoveno, bude od pohromy zachováno, a že za příznivější doby v důstojné obnově se pokračovati bude. Zamýšlená loterie věcní ku prospěchu katedrálního fondu odloží se též na pozdější a pohodlnější dobu. Biskupská konsistoř, jež sbírá a vydává na obnovení chrámu, uveřejnila 1. února t. r. účet za rok 1865. V pokladnici zbylo od r. 1864 3111 zl. 2 kr., příspěvků sešlo se 7040 zl. 9 1/2 kr., úhrnem již 10.151 zl. 11 1/2 kr.; vydání obnáší 10.049 zl., není v něm ale zahrnuta všecka práce, která se vykonala. R. S.

Z kraje v Čechách 20. května 1866.

(Pouť a poutníci.)

Čta poslední číslo „Blahověsta“ povšimnul jsem si při zprávě na str. 223 „o sošce Panny Marie“ poznámky: „Nebyl by přirohodnější prapor či korouhev“ totiž místo sošky Panny Marie na poutě, jejížto úpravu a ozdobu p. dopisovatel vylicuje. Líbilo se mi to poznamenání, a proč asi — uvádím tuto k posouzení. — Proti pouťům samým nelze ničeho namítati. Jsou hluboko zakořeněny v srdci člověka, a

proto ani zákaz císaře Josefa II., proti nim vydaný, nebyl s to je zrušiti. Člověk rád vidí místa národu milá a proslavená, rád se spolčuje se stejně smýšlejícím k jednomu cíli, touží seznati jiné kraje, mravy a zvyky, rád vychází z domácnosti své do přírody Boží, aby se pobavil a vzdělal. To jest přirozeno člověku. On jde na posvátné místo, kráčí, zpívá a modle se s jinými, kteří ho k nábožnosti povzbuzují, vidí nová místa, jiné kraje a mravy, zapomíná na trampoty života vezdejšího a duchem svým k věčnosti zalétá na poutním místě, z hluku světského do vlasti nebeské. Kdo by proti tomu horlil? Kdo by této nevinné zábavy nepřál srdci zbožného člověka? Přejme putování lidu našemu, jen se ale o to zasazujeme, aby patřičně v duchu a pravdě pobožnost se konala, vše se odstraňovalo, co by roztržitost působilo, a snad marné okazalosti podnět dávalo. Z těch příčin jest prapor čili korouhev k pouti přiměřenější a sice prapor takový, který na jedné straně obraz Rodičky Boží, na druhé n. př. obraz sv. patrona osady má, a na hoře ozdoben jest sv. křížem, uváděje takto nábožným poutníkům na paměť, že putují pod ochranou Rodičky Boží a sv. patrona osady, aby Boha oslavili, a toho, kterého poslal, Ježíše Krista. Prapor se lehce rozvine a zase svine, kdežto úprava sošky více příprav požaduje, kteréž někdy v malichernosti přecházejí. Co to bývá starosti, jaký šat nebo plášť, jaké krajky, co na krk, jak se má soška před vynešením z kostela pravidelně pokloniti, při potkání se s jinou soškou pozdraviti; jaký strach, když se déšť blíží, aby šat nebo plášť nezmočil! Zda-li to přispívá k pobožnosti? Či není to spojeno s mnohou roztržitostí? Není-li často neladná ozdoba sošky příčinou úsměšků? Zajisté musí se praporu nebo korouhvi dáti přednost. Duchovnímu jest ale velmi těžko proti nošení sošky na poutě mluvíti a na malichernosti některé při ozdobování sošky ukázati, popudil by si mnohé, zvláště starší proti sobě. Nejlépe by bylo, aby s hůry z patřičného místa nařízení ohledně toho přišlo. —k.—

Z Německého Brodu 21. května 1866.

(Vyznání víry dvou evangeliků, Literácký kůr.)

„Blahověst“ přinášívá zprávy o návratech evangeliků do lůna církve katolické. I u nás na hod Seslání Ducha sv. o 9^{1/2} hod. Jan V., rodem od Čáslavi, a Kat. C. vdova, rodem z Horní Krupé, učinili vyznání víry před zástupem věřících v hoj-

ném počtu shromážděných do rukou našeho pana děkana Karla Seiferta a pp. kaplanů co asistentů. Po vykonaném vyznání víry brali se s hořícími svícemi za duchovenstvem v průvodu téhož dne kolem chrámu Páně obyčejně, načež pak kázání slavnostnímu v závěrce jich k živé víře a příkladnému obcování vyzývajícímu a zpívané mši svaté přítomni byli a po sv. přijímání kněžském k stolu Páně přistoupili. — Včera měl literácký kůr náš, jehož stanovy na vyšších místech již byly potvrzeny, valnou hromadu, ve kteréž za předsednictví pana děkana a u přítomnosti c. k. podkrajského p. Jana Šrámka, spoluůda téhož kůru, zvoleno bylo představenstvo a výbor. Práti jest, aby kůr náš literácký zkvětal a k větší cti a chvále Boží zdárně působil! * *

V Benátkách, Vlašských dne 12. května 1866.

(Slavnosti sv. Marka, bl. Kanisia a Berchmanse, Máj, pobožnost.)

Jako v Praze den sv. Jana Nep., podobně slaví se v Benátkách den sv. Marka evangelisty s velikou vroucností od domácích i od poutníků, kteříž v hojném počtu a v rozmanitém kroji spěchají do světoznámého chrámu tohoto patrona Benátského, aby se u hrobu svatého učeníka Páně pomodlili. Na hlavním oltáři v chrámě sv. Marka skví se v hojném osvětlení tak zvaná „palla d'oro“, to jest silně pozlacená plocha, nesoucí na sobě v práci vypouklé několik obrazů Svätých; v této lesklé ploše zrcadlí se celé okno, jež nad hlavními dveřmi chrámu se nachází. Neobyčejná záře, kterouž se plocha třpytí, jest pro každého cizince divadlo nevidané.

Dne 27., 28. a 29. dubna konali Jesuité ve svém chrámě tří denní pobožnost za příčinou blahověsti Petra Kanisia a Jana Berchmanse, kteříž oba byli údové tovaryšstva Ježíšova. Nade vchodem chrámovým byl umístěn latinský nápis v tento smysl:

„Petru Kanisiovi a Janu Berchmansovi, z tovaryšstva Ježíšova, z nichž onen velký byl Němecův apoštol a bojovník proti bludům, tento pravek a zákonů řádu strážce velmi příkladný, — po blahověsti, jež k obou památce dekretem papeže Pia IX. jest vyřknuto, bratří kolleje Benátské, obohaceni jsouce dvojí oslavou a přimluvou a slavnost jejich konajíce — věnují co rukojmím blaženosti a radosti.“ — Na hlavním oltáři zavěšeny byly obrazy obou blahoslavenců pod červeným baldachynem. Dne 27. dubna konal pontifikální mši sv.

Msgr. Zinelli, biskup z Treviso, jeden z nejvýtečnějších biskupů italských; při tom měl homilii ke cti bl. Petra Kanisia. Dne 29. dubna konal JEmin. nejdůst. patriarcha Benátský pontifikální mši sv. a měl řeč ke cti blah. Jana Berchmanse. Lid se v hojném počtu této slavnosti účastnil.

Dne 30. dubna začala ve mnohých chrámech Benátských *pobožnost májová*. — Nejdrive Jesuité před několika roky ve svém chrámě pobožnost tuto zavedli, nyní pak se koná skoro v každém okresu farním aspoň v jednom kostele. Ve chrámě, kde já sloužívám mši svatou, koná se po celý květen májová pobožnost každého dne *tříkrát*. Nejprve se u oltáře Marie Panny v 8 h. slouží tichá mše sv., načež kněz od oltáře předčítá kratičké rozjímání; pak se společně s lidem modlí litanii Loretanskou a konečně podává svatý ostatek k líbání. Druhá pobožnost začíná v 11 hodin v ten způsob, že kněz slouží mši sv., načež od oltáře má krátkou řeč (*discorso*), po níž udělí požehnání s nejsv. Svátostí. Třetí pobožnost se koná v 7 hod. večer; nejprv se lid s knězem modlí růženec, načež u oltáře Mariánského kněz předčítá z života blahoslavené Panny, a udá tak zvané „*ossequio*“ t. j. některý dobrý skutek, ježby ke cti Matky Boží měli věřící vykonati; pak ohlásí krátkou modlitbu nebo zbožný povzdech k Marii Panně, ježby shromáždění častěji za den opakovati měli; načež lid zpívá italskou píseň, po níž kněz zakončí: „*Nos cum prole benedicta Virgo Maria*“ a podává sv. ostatek k líbání. — V jiných chrámech se májová pobožnost koná o 1/2 7. nebo v 7 hodin večer a to namnoze způsobem slavným; tak na př. v chrámě „*S. Stefano*“ hoří pokaždé nejméně 150 svící v pěkném skupení. Skoro v každém chrámě se v měsíci květnu zvláštní obraz Marie Panny umísť na hlavním oltáři; ku konci pobožnosti, když se má uděliti požehnání s nejsv. Svátostí, zahálí se obraz Mariánský bílým závojem. V některých chrámech koná se pobožnost u oltáře Mariánského a teprv požehnání s vel. Svátostí se u hlavního oltáře udělí. Před kázáním modlíva se lid s knězem růženec; způsob této modlitby se poněkud liší od toho, jak my v Čechách se růženec modlíme; v Benátkách totiž nepřidávají po každé po jménu „*Ježíš*“ ve Zdrávasu příslušné tajemství, nýbrž tajemství to se toliko jednou vysloví před Otčenášem. Po slovech: „*Sláva Otci*“ atd. v každém desátku ještě přidávají v italském jazyku:

„Pochválena a díkyčiněním oslavována budeť nejsv. jména Ježíš a Maria; a vezdy chváleno budiž jméno Ježíše, vtěleného Slova.“ Při 1., 3. a 5. desátku modlí se kněz první část Otčenáše a Zdrávasu, lid pak část druhou; naproti tomu při 2. a 4. desátku začíná lid sám modlití se Otče náš a Zdrávas, a kněz se modlí druhou částku. V některých chrámech vystaví se k májové pobožnosti zvláštní tribuna, v níž stůl a židle se nachází a kdež kazatel mezi řečí svou sem tam kráčí. — Kázání tato podobají se exerciciím neb misiím; o Marii Panně toliko na konci kázání bývá kratičká zmínka. Mně se příhodnějším zdá náš způsob při májové pobožnosti, vedle něhož kazatel řeč svou s Marií Pannou začne a látku rozjímání svého v úzké spojení s životem a ctnostmi blah. Panny uvede. Před ukončením kázání dá si v Benátkách každý řečník přinést světlo, a čte z knížky některé zbožné cvičení, jež by věřící ke cti Marie Panny měli vykonati; spolu též ohlásí předmět zítřejšího kázání. — Stává se, že ten onen zámožný občan převezme útraty za jeden den májové pobožnosti, začež kazatel bez udání jména odporoučí dobrodince toho („*offerente*“) modlitbám shromážděného lidu; každou sobotu v květnu ale se za takové dárce obětuje mše sv. — Aby čtenářové „*Blahověsta*“ ještě s jiné strany seznali lásku Benátčanů k Matce Boží, udám tuto jména všech chrámů Mariánských, ježto se ve Vlašských Benátkách nacházejí a z nichž každý zvláštním jménem či příznakem od ostatních se liší; jsou: 1. *Maria del Giglio* (u lilije; pout v den Zvěstování M. Panny); — 2. *Maria Formosa* (krásná; pout v den Očistování M. Panny); — 3. *Maria Gloriosa* (slavná; také se nazývá „*i frari*“, že tam byli jindy bratři řeholníci); — 4. *Maria della Salute* (Maria spásy; pout v den Obětování Marie P.; tento chrám vystavěli Benátčané na poděkování, že od morové rány osvobozeni byli); — 5. *Maria Mater Domini* (matka Páně; pout v den Obřezání Páně); — 6. *Maria del Carmelo* (z hory Karmel; pout o slavnosti Škapulíře); — 7. *Maria del Rosario* (u růžence); 8. *Maria dei Miracoli* (zázračná); — 9. *Maria del Orto* (v zahradě); — 10. *Maria Assunta* (Nanebevzetí M. Panny, chrám Jesuitův); — 11. *Maria in Nazareth* (v Nazaretě; jinak také řečený „*Scalzi*“ t. j. bosých, že je zde klášter bosých Karmelitův); — 12. *Maria Madre del Redentore* (matka Spasitelova;

při tomto chrámě jest klášter Kapucínů; — 13. Maria della Consolazione (útěchy; při něm klášter Oratorianů); — 14. Maria degli Angeli (M. andělů); — 15. Maria della Misericordia (M. milosrdenství); — 16. Gesù, Maria, Giuseppe (Jéžíš, Maria, Josef; pouť o vánocích; chrám to Servitův). — Sem také přičísti sluší některé kaple, jenž s dobročinnými ústavami jsou spojeny a obecnstvu otevřeny, a sice: 17. Maria dei Derelitti (opuštěných) se špitálem pro chudé starce; — 18. Maria della Visitazione (Navštívení) s ústavem nalezců; — 19. Maria delle Penitenti (kajnic); — 20. Presentatione di Maria Vergine (Obětování M. Panny) s ústavem pro vychování dívek na oštrově Giudecca. — 21. Maria del Pianto (žalostná; pouť v den sedmi bolestí M. Panny) s ústavem pro dívky, kdež řeholní panny vyučují; — konečně 22. Maria della Salette od roku 1858 s ústavem pro katechumeny. E. L.

KRONIKA.

Z Prahy. JEmin. nejdůst. p. kardinal arcibiskup vydá se dne 9. června na kanonickou generalní visitaci vikariatu *Sedlčanského a Votického*. Dne 9. června v 7 h. večer přibude na *Chlumu*, kdež d. 10. bude v 8 h. ráno mše sv., kazání, bířmování a visitace, odpoledne křest. cvičení, požehnání a zkouška ve farní škole. Dne 11. bude v *Nalžovicích* v 8. h. mše sv., pak zkouška fil. školy Radičské. Dne 12. v *Dublovicích* v 8 h. mše sv., kazání, bířmování, visitace a školní zkoušky; totéž dne 13. v *Skrýšově*, d. 14. v *Podčepicích*, 16. na *Krásné Hoře*. Dne 17. v *Sedlčanech* v 8 h. mše sv., kazání, bířmování dospělých a visitace; odpoledne křest. cvičení, bířmování školní mládeže a požehnání; dne 18. *tamtéž* v 8 h. mše sv. a školní zkoušky. Dne 19. v *Petrovicích* v 8 h. mše sv., kazání, bířmování, visitace a školní zkouška; totéž d. 20. v *Klučenicích*, 21. v *Nechvalicích*, 23. ve *Vojkově*. Dne 24. na *Kosové Hoře* v 8 h. mše sv., kazání, bířmování a visitace; odpoledne křest. cvičení, požehnání a školní zkouška. Dne 25. v *Jesenici* v 8 h. mše sv., kazání, bířmování, visitace a zkouška; jakož i d. 26. v *Prčici* a 27. v *Štřesmiři*. Dne 28. v *Sedlci* v 8 h. mše sv., bířmování školní mládeže a zkoušky ve škole; d. 29. *tamtéž* v 8 h. mše sv., kazání, bířmování dospělých a visitace, odpoledne křest. cvičení a požehnání. Dne 30. června v *Červeném Újezdě* v 8 h. mše sv., kazání, bířmování, visi-

tace a zkouška. Dne 1. července v *Arnošovicích* v 8 h. mše sv., kazání, bířmování a visitace; odpoledne křest. cvičení, požehnání a zkouška. Dne 2. v *Janovicích* v 9 h. mše sv., kazání, bířmování a zkouška. Dne 3. ve *Voticích* v 8 h. mše sv., kazání, bířmování, visitace a zkouška filiální školy Martinické; d. 4. *tamtéž* v 8. h. mše sv. v kostele Františkánském a zkouška farní školy Votické. Dne 5. v *Ouběnicích* v 8 h. mše sv., kazání, bířmování, visitace a zkouška; d. 6. v *Olbramovicích* v 8 hod. mše sv. a zkouška, 8. v *Louňovicích* bířmování, 9. v *Jankově* v 8 h. mše sv., kazání, bířmování, visitace a zkouška; d. 10. července totéž v *Šlapanově*. — K této apoštolské práci a cestě přejeme na Pánu Bohu, aby po odvrácení strachu nepřátelského časové naši v ochraně Boží byli pokojní.

— Pobožnost čtyřřicetihodinná bude se konati od 27—30. května na Strahově; d. 31. května, 1—3. června u Dominikánů (u sv. Jiljí); od 4—7. června u sv. Petra na Poříčí.

— *Svěcení kněžstva* vykoná JEmin. nejdůst. p. kardinal arcibiskup letos d. 22., 25. a 29. července.

— Pojezdí, v neděli nejsv. Trojice Boží bude se konati, letos již po 60té, na sv. poli *Malostranském* výroční slavnost *vzkříšení* z mrtvých. V 8 h. bude kazání české na hřbitově a německé v kostele; v 9 h. bude slavná mše sv., pak průvod po hřbitově a po návratu do kostela „Te Deum.“ Odpoledne o 4. h. bude v kostele české kazání a sv. požehnání. — Zároveň slaví se v ten den výroční pouť u nejsv. Trojice na Spálené ulici a v Podskali.

— Ve středu 30. t. m. bude u Věch Svatých na hradě sloužena v 9 h. slavná mše sv. za příčinou *jmenovin* J. Vel. císaře *Ferdinanda*; ve čtvrtek pak povede Jeho Emin. nejdůst. p. kardinal na Hradčanech průvod *Božího Těla*. U večer téhož dne bude slavným způsobem ukončena letošní *májová pobožnost*; u sv. Klementa v 7 h. J. M. světícím p. biskupem, jenž ji byl prvním požehnáním otevřel.

— J. Velič. císař a král *Ferdinand* Dobrotivý odjel v úterý a císařovna *Maria Anna* ve středu svatodušní z Prahy do Inomostí v Tyrolsku. Bůh račiž řídit vše tak, aby se nejjasnější manželé ve zdraví opět navrátili do hlavního města věrných Čechů!

— *Výstava klenotů* z pokladu metrop. chrámu sv. Víta a jiných skvostů a památek ku prospěchu téhož chrámu zří-

zená ve *Vladislavské* síni cis. král. hradu byla po celý čas hojně navštěvována. Čistý výnos obnáší 1300 zl. Nad to ráčil J. Vel. císař Ferdinand za podaný jemu „seznam klenotů“ a fotografie některých vystavených skvostů darovati jednotě k dostavení chrámu sv. Vitského 2000 zl.

— Ve vikariatu *Bystřickém*, kdež J. Emin. nejdůst. p. kardinal arcibiskup od 21. dubna do 14. května konal církevní i školní visitaci a uděloval svátost biřmování, bylo biřmovanců 9208, a sice v Netvořicích 965, v Neveklově 595, v Křečovicích 563, v Bělci 406, v Živohoušti 233, v Maršovicích 509, v Bystřici 902, ve Václavících 389, v Tejnici 600, v Poříčí 494, ve Vranově 342, v Benešově 1195, v Kozmích 542, v Postupicích 580, v Okrouhlici 304 a v Popovicích 589.

Z Brna. Dne 1. května měl výbor Děd. ss. Cyrilla a Methodia valnou svou schůzi. Ješto dosavadní pan jednatel a pořadatel kalendáře „Moravana“ vel. p. Ign. Wurm za svým novým povoláním se byl do Olomouce odstěhoval, byl pro tytéž úlohy jednohlasně zvolen vp. Jan Vojtěch, profesor theologie v Brně. — K dotazu c. k. státního zastupitelství, chtělo-li by Děd. ss. Cyr. a Method. podělití zdarma zdejší vězení svými knihami, vyjádřil se výbor, že tužbě této poslouží spisy dosud Dědictvím vydanými, pokud se v zásobě naležají. — K návrhu vp. Ign. Wurma, vikáře při hlav. chrámě v Olomouci, aby se nějaký počet knih Dědictvím vydaných odeslal nejdůst. konsistoři Olomoucké k rozdělení jich a rozšíření v osadách smíšeného vyznání, ustanovil výbor, aby se pro tentokráte 100 výtisků rozličného obsahu k témuž cíli do Olomouce odeslalo. — Tisk II. dílu p. Chmeličkova „Cestopisu o sv. zemi“ započne již nyní; kalendář pro rok 1867 vyjde nejvýše o 10 arších za příčinou úspor, k jakýmž při nynějších peněžitých tísňích a menším účastenství v Dědictví Cyrillo-Method. se výbor odhodlati musel, aby se mohla údům pro rok 1867 opětně podati i kniha mimo kalendáře. — Čekancům důstojnosti kněžské bude uděleno dne 26. května podjahanství, dne 29. května jahanství a dne 3. června kněžství. JExcel. nejdůst. p. biskup meškal (do 22. t. m.) k zotavení zdraví svého v lázních Karlovarských. (Hlas Brn.)

Z Olomouce. J. M. nejdůst. p. arcibiskup Olomoucký učinil nabídnutí, že v případě a na celou dobu války zřídí v chlapeckém semináři Kroměřížském špitál

pro 100—120 poraněných vojinů a že o jich výživu a ošetřování vlastním nákladem pečovati bude, kteréžto nabídnutí císař pán mile přijal a knížeti církevnímu díky své vyjádřiti ráčil.

Z Vidně. Provincialní kapitola řádu Johanitův usnesla se d. 14. t. m. na tom, že pro případ hrozící nám války zřídí a vydržovati bude svým nákladem a z příspěvků čestných rytířů téhož řádu a dobrodinců špitál pro poraněné důstojníky a mužstvo vojenské.

Z Uher. J. Excel. p. Jan Ranolder, biskup Vesprimský, vydal k duchovenstvu své diecése d. 7. dubna pastýřský list, v kterém upozorňuje na škodu vznikající častými požáry a vyzývá správců duchovních, by měli svých patronův a obcí k tomu, aby kostel, školu a faru všade dali pojistit. V Ostrihomské arcidiecési každý farář dle zákona diecesálního platí jistou část každý rok do diecesálního fondu assekuračního, odkud, vyhoří-li fara anebo kostel, dostane za každý zlatý 100 zl. r. m. na vystavení a opravení požárem zachráněných stavení. — V Šoproni vlámali se v noci na den 16. dubna bezbožné ruce do hlavního chrámu a ukradli dvě stříbrné monstrance. — V Dindeši navrátili se o veliké noci do lůna církve katolické dva bratři z helvetského a manželka jednoho z nich z augsburkého vyznání. (Vojtěch.)

Z Tyrolska. V údolí Passeierově sešli se dne 22. dubna rekruti a dovolenci vojenští z celého vůkolí, aby vykonali společně sv. zpověď a přistoupili k ustolování Páně. Na to dne 29. dubna požádali místního faráře, aby je na rozhraní osady doprovodil a jim požehnání kněžské udělil, načež se k plukům svým odebrali. Příklad zajisté následování hodný!

Z Berlina. V měsíci březnu zemřelo v Berlíně 112 dětí rodičů protestantských — beze křtu.

V Poznani slavil se dne 24. dubna vjezd nového arcibiskupa Měčislava Ledóchovského s nádherou, kteréž podobné nebylo kromě slavnosti korunovační v Královci. Asi 300 zemanův dostavilo se v povozech nejpěknějších, 450 duchovních v ornátech provázelo svého nového vrchního pastýře do chrámu, celé katol. obyvatelstvo činilo nepřehledný průvod.

V Mohuči nařídil nejdůst. pan biskup Ketteler, aby od 1. května až do konce srpna ve chrámě sv. Křištofa každou neděli a každý svátek byla jedna mše sv. již ve 4 hod. ráno sloužena, a to za tou

příčinou, aby cestující a jiní věřící, kteříž by později do kostela jíti nemohli, službám Božím obcovati mohli. Tím způsobem se tam zvláště údům jednot tělocvičných a spolků zpěvackých dává příležitost, aby v neděli a ve svátek, prvé než se na výlet vydají, povinnosti své co křesťané zadost učiniti mohli.

Z Francouzská. Císař Napoleon daroval Trapistům na vysušení bažin Dombeských v departementu Ainském na Savoně 80.000 franků.

Z Anglicka. Protestantská společnost *biblická* ve Velko-Britanii uveřejnila výkaz činnosti své, z něhož vysvitá, že za posledních 3 let vydala 7.000.000 biblí. Vě Vidni, v Pešti a v Praze zřízeny jsou sklady biblí protestantských pod ochranou zákona. Podobně smí se bible již i v Portugalsku a v císařství Mexickém rozšiřovati. Ročních příspěvků dostává společnost tato 100.000 liber šterlinků (přes milion zlatých r. č.).

Z Jerusalema píše p. redaktor „Zgod. Danice“ mimo jiné též, co mu představený kláštera Božího hrobu vypravoval o pověstném Renanovi, totiž, že člověk ten, jenž tak bezbožně psal o Vykupiteli božském, také byl v těchto přesvatých krajích a zde velmi pokorně líbal zemi s ostatními poutníky, k čemuž ho zajisté nikdo nepřinucoval a přece spolu hned zde své bezbožnosti spisoval. V Rakouském poutnickém domu bylo skoro 60 poutníků o hodech velikonočních.

Z Ameriky píše dopisovatel časopisu „Religio“ o lonské válce, že katolicismu neuškodila, a dokládá: „Náš největší nepřítel jest *indifferentismus* (lhostejnost). V spojených státech je 25 milionů lidí, kteří se nedrží žádného náboženství, ale jenom na oko přidružují se k některé sektě, jejíž kněze potřebují jen v čas snátka, aby je oddal a pak po smrti, aby je pochoval!“ (Vojtěch.) — V Baltimorě bude v podzimku národní sněm všech katol. arcibiskupův a biskupův severoamerických, počtem 44. Sv. Otec jmenoval Msgr. Spaldinga, arcibiskupa Baltimorského, předsedou toho sjezdu. Zvláště bude jednáno o prostředcích, aby se pomohlo negrům (černočům), na něž posud nejvíce pečovali kněží tovaryšstva Ježíšova.

Literní oznamovatel.

— „*Posvátná kazatelna.*“ Vydává B. M. Kulda, farář Chlumský, k. arcib. střídlník. Ročník III. Svazek 7., *červnový* čili letniční, obsahuje dokončení kázání na Boží hod sva-

todušní, dále na pondělí svatodušní řeč o předmětu: Každý člověk milosti Boží zapotřebí má, by nabyt moudrosti, etnoty a spásy věčné, a tuto potřebnou milost Duch Svátý každému poskytuje. Na slavnost nejsv. Trojice Boží: Učení církve katolické o Bohu trojjediném. Na slavnost Božího Těla: I. O nejsvětější Svátosti oltární. II. Skvostná a důstojná jest večeře Těla Božího. Na ned. II. po Sv. Duchu: Pán Ježíš jest ve velebné Svátosti oltární skutečně přítomen. Na ned. III. po Sv. Duchu: I. Nesmírným milosrdenstvím objímá Bůh hříšníka vůbec a kajeníka zvláště. II. Výklad sv. evangelia. Na ned. IV. po Sv. Duchu: I. Výklad sv. evangelia. II. Božský původ a pravdivost víry Kristovy. Na ned. V. po Sv. Duchu: I. Výklad sv. evangelia. II. Potřeba a výhody svornosti. Na slavnost sv. Petra a Pavla: I. Církev má právo zákony dávat i údově její jsou povinni jich poslouchati. (Konec této řeči vyjde v sešitu 8.)

— „*Neuvoď nás v pokušení,*“ anebo Proč je svět slzavým údolím? Povídka pro mládež a přátele její. Dle vypravování od G. Nieritze vzdělal dr. Josef Pečírka. S oceľorytinou. Nákladem kněhupectví B. Stýbla v Praze. Stran 112. V řadě spisů Nieritzových jest povídka tato svazek 13.

— „*Prvý česko-slovenský slabikář písmem slovanským,* spolu i jasné navedení k důkladnému naučení se nejsnadnějším způsobem písmu a pravopisu, k němuž více než 70 milionů Slovanův, a sice všichni Rusové, Bulhaři a Srbové se přiznávají.“ Ve prospěch naší slovanské mládeže v Čechách, na Moravě, v Slezsku a na Slovensku sepsal F. J. Jezbera. Třetí opravené vydání. S psací azbukou slovanskou. Vydal Fr. A. Urbánek. Nákladem vydavatelovým. Stran 24. Cena 20 kr. Azbuka o sobě 2 kr.

— *Historické prameny k legendári sv. patronův českých,* udává Dr. Herm. Jireček v „Časop. katol. duch.“ 1866 sv. III. str. 231 v tato slova: Máme zajisté dosti prstonárodních popisů života i činnosti našich sv. *patronů* zemských, ale vědeckého vyličení posud se jim málo dostalo. Máme-liž důkladného vědeckého životopisu sv. Vojtěcha, tohoto velikého syna české vlasti, jenž náleží netoliko Čechům, ale i Polanům i Uhrům, jehožto sláva kvetla po veškeré Itálii i po celém Německu. Důkladného vědeckého životopisu sv. Vojtěcha potřebujeme tím více, čím méně nynějšímu stavu vědeckého skoumání postačuje pouhé tvrzení, pouhé opakování pouhé domněnka. Jaký to muž! V Čechách zrozen, v Němcích vychován, v Římě vzdě-

lán, byl on důvěrným přítelem, ba druhým otcem císaře Otty III., onoho mladistvého panovníka, jemuž se zezdalo o obnovení světové říše římské na základě křesťanstva. S Boleslavem II., utvrditelem knížectví českého, oboval na jedné, s Boleslavem Chrobým, zakladatelem moci polské, na druhé straně; Štěpána pak uherského, otce říše uherské, sám pokřestil. Pomeškav některý čas v přeslavném klášteře Monte-Cassinském, založil co biskup pražský klášter Břevnovský a osadil v něm řeholníky z Aventinského kláštera sv. Bonifacia i Alexia, stana se takto původem jiných klášterův benediktinských v Čechách i na Moravě, ve Slezsku i v Uhrách. Uchvácen myšlenkami po svaté zemi, byl již na cestě do Palestiny, a hle na nížinách Visly blíže pochmurných břehů baltického moře, zakončil svůj život mučnickou smrtí! Zajisté život, básníka hodný, netoliko historika!

(Pokračování.)

Zápisky Dědictví sv. Janského.

K Dědictví sv. Janskému přistoupili z Čech: Osada farní Svato-Kiliánská, Barb. Walterová z Prahy, Marie Uhrová z Plaňan, Škola, Nemičoveská, Anna Marečková z Ovčár, Kateřina Řízká z Milčic, Marie Šafránková ze Sedlce, rod Frant. Kuthana z Vosečan, vel. pan Vojtěch Polanecký administr. v Lstiboři, Marie Schleissova v Staré Pasečnici, Petronila Hartmannova z Bystře, Marie Masilkova v Zajčkově, rod † Tomáše Kovárny ze Strašic, Anna Čiháková v Seleticích, Anna Jandourkova v Křešicích, rod Josefa Cimfe v Plískovicích. — *Z Moravy*: Teresie Mrázová v Tuřanech, František Zbořil v Bojanovicích, Anna Zlámálová v Hrubém Týnci, Marianna Zatloukalová v Troubkách, Jan Mašnegl v Bedřichově, Kateřina Hekelová z Příkaz, Jenovefa Houšтова v Čechovicích, František Krejčíř ve Vlkoši a Josef Liebezeit ve Vídni.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnuli:

- p. Frant. *Pánek*, far. v Těnovicích 12. květ. (nar. v Pavlíkově 3. srpna. 1820, posv. 2. srp. 1846;)
- p. Frant. *Melcher*, zpovědník při metrop. chr. v Praze 17. květ. (nar. v Manetíně 14. červce 1809, posv. 3. srp. 1834.)

Vyznamenání jsou:

- p. Ant. *Burka*, far. v Bezdědicích, jmenován os. děkanem;
- P. Jan *Hrdlička*, křížovník, far. v Královém Chlumu (Königsberg), arcib. notářem.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Frant. *Peroutka*, kapl. v Spál. Poříčí, za admin. do Těnovic;

- p. Frant. *Schaeferma*, kapl. v Přistoupíně, za prozat. kooper. do Českého Brodu;
- p. Karel *Ratzek*, kněz diec. Budějov. na odp. na výpomoc do Přeci.

Uprázdňené místo:

Těnovice, fara patr. metrop. kapitoly Pražské od 18. května.

V biskupství Kralohradeckém.

V Pánu zesnuli:

- p. Leopold *Grosser*, jubil. kněz a duchovní správce Smrčenský na odpoč. ve Ždírci (Seelenz) dne 29. dubna (nar. v Rothfusu 6. dubna 1787, kněz od 12. srp. 1811);
- p. Václav *Krulich*, bisk. vik. a škold. okr. Poděbradského, děkan v Poděbradech, d. 11. květ. (nar. v Prolochu 17. září 1802 kněz od 24. srp. 1825.)

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Ferd. *Rímek*, admin. v Krouné, za adm. do Richenburku;
- p. Vojt. *Kouba*, kapl. v Louňovicích (arcid. Pražské), za faráře do Soutic;
- p. Václav *Oliva*, adm. v Souticích, za kapl. do Poděbrad;
- p. Volfg. *Hanuš*, kapl., za adm. v Poděbr.

Uprázdňené místo:

Poděbrady, děkanství patron. Jeho c. k. ap. Velič. od 12. květ. do 23. června.

V biskupství Budějovickém.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Václav *Marek*, katecheta na hlav. a nižší realní škole v Budějovicích, za faráře v Olešnici;
- p. Václ. *Tomášek*, říd. a kat. na hlav. škole v Březnici, za far. v Bubovicích;
- p. Jakub *Pascher*, kooper. v Nemanicích, za far. ve Schwarzbachu;
- p. Pavel *Fortunát*, farář na Horách Matky Boží, za far. v Ratajích;
- p. Josef *Štěpán*, kapl. v Nezamyslicích, za admin. na Horách Matky Boží;
- p. Jan *Kubiček*, prozat. kaplan v Česticích, za sídel. kapl. na tamější hoře Kalvarii;
- P. Jindřich *Beránek*, z ř. Johanitův, kaplan v Horažďovicích, byl na vys. škol. Pražských povýšen za dra filosofie.

Uprázdňená místa:

Hory Matky Boží, fara patr. c. kr. horního eráru (presentant c. k. vyšší horní úřad v Příbrami) do 1. července.

Místo *katechety* na hl. škole v Březnici, do 1. července.

Listárna redakce.

Milodary. Na dostavení metrop. chrámu sv. Víta: chudý kněz deficient 2 dukáty ve zlatě; Rozalie P. stř. dvacetník.

Pro sv. *Otce*: chudý kněz na odpoč. 2 skudy. Vp., jenž 25 zl. zaslal: P. al. H. připsáno v Děd. sv. Prok. 15 zl. a p. k. K. 10 zl.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kníž. arcib. semi-
náři číslo 190—I.

Expedice:
v kat. knihkupectví
B. Stýbla,
na sv. - Václavském
náměstí, čís. 786—II.
Nedostává čísla rekla-
mujte nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

Předplácí se
v expedici
i u všech řádných
knihkupečů
na rok: 2 zl. 50 kr.
na půlro.: 1 zl. 30 kr.
Po poště:
Celoroč.: 3 zl. — kr.
půlroč.: 1 zl. 55 kr.

Předplacení čtvrt-
letní se nepřijímá.
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bidné čini národy.“ (Přisl. XIV. 34.)

Nešporní Žalmové.

(Dokončení.)

Magnifikat.

Byť duch lidský myšlenkou obletěl ce-
lou zem, aťdud, kde paprsek sluneční z
rána ten, ba hor pozlacuje, až tam, kde ve-
černí do bou v moře se pohřzuje, a pozo-
roval všechno, co velkolepým a velebným
sluje a čemu lidé se obdivují; byť by na
křídlech jitřní záře se povznesl k oblakům
a skoumal všechny ty světy, jež všemohoucí
slovo Páně utvořilo, ba i do nadhvězdných
stánků blahoslavených duchův se odvážil
a tam přehlížel všechny ty kůry andělů,
archandělů i knížetstva, mocnosti, síly a
panstva, kůry trůnů, cherubů a serafů; vše,
co veliké a vznešené, všechno to daleko
převyšuje jediné slovo: *Maria* — Panna a
spolu Rodička Boží! Mám býti Matkou
Krista Ježíše, pravého Boha, jehož nebesa
nebes obsahnouti nemohou, a pravého člo-
věka v jediné osobě! Tak asi rozvažovala
ta, kterouž sv. Alžběta pozdravila slovy:
*Odkudž mi to, že matka Pána mého přišla
ke mně?* (Luk. 1, 43.) I nemohla jinak,
leč zplesati duše její v Pánu, a velebiti
Toho, jenž jitřenkou ji učinil, předcháze-
jící Slunce spravedlnosti, nemohla, leč do-
brořečiti věčné dobrotivosti Hospodinově,
a to chvalozpěvem, který nad všechny Pi-
sma svatého písně jesti krásnější a vzneše-
nější. Jako praotec její brával harfu a
hrával rukou svou, (1. Král. XVI, 33.) aby
zapudil ducha tesknosti, jenž lomcoval
Saulem; tak zapěla Maria u svatém nad-
šení chvalozpěv, jenž dobře pochopen, po-
dobné temnosti zažene ze srdce našeho a
ku chvále Boží je povzbudí.

„Duše má!“ Pokud námi marnost, cti-
žádost, závist a hněv, aneb kterákoli ná-
ruživost vládne, pokud nejsme přesvědčeni,
že jenom trpělivostí a vytrvalostí dojiti lze

vítězství, dotud nemůže duchovní náš život
naším slouti, ten život, jehož proti tolike-
rým mocnostem nepřátelským jen lopotně
bráníme a dříve cizí nadvlády sprostiti mu-
síme. Ji však, kteráž každé skvrny prosta
povždy v světle Božím chodila, ji možno,
v plném slova smyslu, volati: *Velebí duše
má Hospodina!* Nejmenuje Věčného, Vše-
mohoucího, Nekonečného, světů Stvořitele,
nýbrž Hospodina, poněvadž toto jméno ne-
toliko bytnost Boží, ale i náš k Němu co
neobmezenému Pánu poměr značí. Tento
Hospodin, Nevýslovný, jenž dosud v svě-
domí, zákoně, výstrahách a trestech jen co
Panovník a neuprositelný Soudec padlému
človčenstvu se zjevoval: nyní již v neko-
nečné lásce a dobrotivosti své k člověku se
sklonil, aby tohoto sebe učinil účastným. (D.
Veith Homilienkranz Bd. IV. p. 185.) Arch-
anděl vyřkl všech tajemství největší, věč-
né *Slovo tělem učiněno jest* z těla neposkvr-
něné Panny, která v Něm, Spasiteli svém
i našem plesá. *V Spasiteli mém* praví, ne-
bot smí ona nazývati Synem, jehož synov-
stvím se honosí věčný Otec, an vece:
*Tentot jest Syn můj milý, v němž jsem sobě
zalíbil.* (Mat. III, 17.) Můžeť Ho ovšem o-
sloviti též anděl a říci: „Můj Stvořitel jsi
Ty. Může člověk říci: Můj Vykupitel jsi
Ty. Mohout všechny ostatní věci zvolati:
Náš Bůh jsi Ty. Blahoslavená Panna však
může říci: „Syn můj jsi Ty a z mého ži-
vota zplodila jsem Tebe.“ (Sv. Epiph.) Její
jest, neboť aby nás vysvobodil, nehrozil se
panenského života jejího! A tať také pří-
čina nadšeného jejího plesu a chvalozpěvu.
Shlédl na ponižení dívky své. Nemluví v
pravdě pokorný o sobě a málo pokorných
slov o sobě pronáší; (Sv. Frant. Sales.) za
to ale oko Páně vzezřelo na něj v dobrém,
a pozdvihl ho ze snižení jeho, a povýšil hla-
vy jeho: a divili se mu mnozí a ctíli Boha.
(Sir. XI, 13.) Oko Páně vzezřelo na Pan-

nu v dobrém a pozdvihl ji ze snižení jejího a povýšil hlavy její: a divili se jí mnozí a ctili Boha, — ano od té chvíle blahoslavenou ji nazývají všickni národové. Již za času živobyť Marie Panny blahoslavila ji jedna žena ze zástupu, ana slyšíc Krista Pána, dojata jsouc mocí slova Jeho, pozdvihši hlasu svého zvolala: *Blahoslavený život, který Tebe nosil, a prsy, kterých jsi požíval.* (Luk. XI, 27.) A jakož se rozšiřovala vira Kristova, božského Vykupitele, toužměrou také rostlo a množilo se blahoslavenství, pocta a sláva Rodičky Jeho, Marie Panny; a . . . co svět světem státi bude, budou ji blahoslavenou nazývati národové, a to tím více, čím více, čím vroucněji a vděčněji poznávají a ceniti budou skutek vykoupení Syna jejího, Krista Pána.“ (Postilla d. III. str. 332.) „Co Maria Panna prorockým hlasem pronesla, od věku do věku se vyplňuje. I Tvoji nepřátelé, Královno panen, chválu Tvoji rozmnožují: Tys královna nebes, země, moře, Tys andělů i lidí paní, Tys zřídlo milosrdenství. O neposkrvněná Matko, kteráž jsi padlé člověčenstvo svou pokorou vysvobodila a za klesající ustavičně oroduješ, vímť, že den, ano i chvílka neujde, v kteréž bys oslyšela svých ctitelů a nepodala jim milostivé ruky své. Tebe ctí nebe, Tebe se děsí peklo a v bázni se Ti koří ďáblové, Tebe velebí hvězdy a země Ti slouží. Nad Tebou niého není mimo Boha, a pod Tebou všecko, co není Bůh. Tys měsíc, který jsi Slunce porodila. Blahoslavenou mne nazývají budou všickni národové. Kdo by spočítal nesmírné množství spisů, kdož oltáře, kaple, chrámy, jenž Tebe oslavují? Kdo zná jenom jména všech řádů a spolků, kteří Ti slouží a Tobě chvalozpěvy prozpěvují? Blahoslavenou Tě nazývají budou všickni národové. Jediná jsi, Panno a Matko, kteráž chrámy všeho světa zdobíš; Ty nemluvně uprsou matčiných i kmeta do hrobu klesajícího vyučuješ a svatou nadějí silíš; Ty domy, řády i krajiny chráníš, svět milostmi, ctnostmi a divy naplňuješ: neboť od jednoho světla množství vychází paprsků. Ó hvězdo jitřní, útočiště hříšníků, kdo Tě může dostatečně velebiti? Matka jsi všech, kteří syny Tvými býti chtějí. Matko, která všem pomoci chceš, skrze Krista ale pomoci můžeš, nevyčerpatelná studno milostí, Matko Boží! Kdo Tebe ctí, kdo Tobě slouží, v pravdě svoboden jest a prost všeho hříchu.“*) *Od*

této chvíle blahoslavenou mne nazývají budou všickni národové. A proč asi? Poslyš, jak mluví pokora: *Veliké věci mi učinil Ten, Jenž mocný a Jehož jméno svaté jest. A milosrdenství Jeho (trvá) od pokolení až do pokolení bojičem se Jeho.* „Prorockým duchem vidouc se blahoslavenou ode všech národů, ihned raději oslavuje Boha, příčinu a původce blahoslavenství svého.“ (Postilla d. III. str. 333.) Dobrotivostí a milostí Boží stala se Maria blahoslavenou: Jemu tedy přísluší veškerá z toho čest a chvála, Jemu věčné dikččinění. Tak mluví „Královna všech Svatých,“ v jejíž koruně všechny drahokamy, v jejíž životě všechny se třípyti ctnosti. Moc, svatost a milosrdenství Boží velebí Maria Panna, neboť všemohoucnost Hospodinova nám dala Toho, jehož svatost a milosrdenství Boží požadovaly, Ježíše Krista, nejsvětějšího Syna Matky nejčistší. A netoliko pro veliké věci, jež jí samé učinil Pán, dobrořečí Bohu svému, alebrž i pro ty, jež učinil lidstvu vůbec, zvláště pak vyvolenému národu: duše věrné a ponížené dobrodiním a milostí svou že zasypává, pyšné ale že drtí spravedlnost jeho. „Pýcha,“ praví sv. otec Innocenc III., „pýcha zvrátila věži babylonskou, pomátla řeč, přemohla Goliáše, oběsila Amanu, zavraždila Nikanora i Antiocha, utopila Faraona a usmrtila Sanheriba. Neboť stolce hrdých vůdců rozkotal Pán.“ Ale blízko jest Hospodin těm, kteříž souženého jsou srdce: a ponížené duchem spaseny učiní. (Ž. XXXIII, 19.) Blahoslavení, kteří lačnější a žíznější po spravedlnosti, nebo oni nasyceni budou (Mat. V, 6.) dobrými věcmi, bohatý ale, sobě samému dostatečný, jako květ byliny pomine: nebo vzešlo slunce s horkostí a usušilo bylinu, a květ její spadl a ušlechtilost jejího obličej zhylnula: takt i bohatý v svých cestách usvadne (Jak. I, 10. 11.) a s prázdnu propuštěn bude. Nebo co zbyde bohateci, jenž si na zboží svém zakládá, až tuto zemi opustí? Ruce prázdne. A proto „chceš-li něco naleznouti v rukou svých po smrti, nechtěj nyní pohrdati rukou chudého, pamatuj na ruce prázdne, chceš-li mít ruce plné,“ (Sv. Aug.) a tak sobě uložíš poklady v nebesích, kdežto ani rez, ani mol nekazí, a kdež zloději nevykopávají ani kradou. (Mat. VI, 20.)

Když byla takto neposkrvněná Panna povelebila i milosrdenství i spravedlnost Páně vůbec, oslavuje konečně věčného Otce požehnaného plodu svého zvláště, a sice pro největší důkaz Jeho lásky, který, že podá, slíbil Abrahamovi a semeni jeho

*) Viz v „Blahov.“ ročník XI. „Svatí a Svěťice Boží“ dle „Cultus Coelitus“ od Drexelia S.J.

a který ji a nám všem skutečně podal v oně zázračné době, když přechistá Panna vyřkla slova: *Aj, dívka Páně, staniž mi se podle slova tvého.* (Luk. I, 38.) „Kdo toto tajemství vyskoumá, kdo dostihne, kdo pochopí? Studně jest hluboká, a čím bych vážil, nemám.“ (Sv. Bernard.) Jak ale z jedné strany tajemství to — jako každé vůbec — jest nepochopitelné, tak z druhé jest utěšitelné a blaživé. Vímet zajisté všickni, že již v ráji pronesl Hospodin slova věčného slitování: *Nepráteleství položím mezi tebou a ženou, a mezi semenem tvým a semenem jejím, onat potře hlavu tvou a ty ouklady činiti budeš patě její.* (1. Mojž. III, 15.) Nezdálo-li se však, že zapomenul Pán na zaslíbení toto? Synové prvního člověka, v hříchu počatí, množili po 4000 let vinu, hřích, ohavnost, tím ale i kletbu, bídu a zoufalství. Nikde spásy, poněvadž nikde Spasitele! — Tu, když bída byla největší, *rozpomenul se Hospodin na milosrdenství své, na slib Adamovi, Abrahamovi a semeni jeho učiněný.* „Anděl vyjednával s Marií o spasení, poněvadž s Evou vyjednával anděl o zničení.“ (Sv. Petr. Chrys. serm. 142. de Annunt.) I svolila Maria, a hle, v té chvíli „*Bůh se staví na zem a člověk do nebe*“; (tamtéž) *Slovo tělem učiněno*, v Němžto všickni národové země požehnání docházejí na věky, jak otcům našim bylo jest slíbeno, *Magnificat!* volejme v radostném plesu každodenně s Rodičkou Boží, každým dnem bedlivěji následující její ctnosti, abychom hodni byli učiněni jejího za nás orodování nyní i v hodinu smrti naší. Amen. v. Šr.

Církevní pohřby.

U všech národů již v pradávných časích panoval při pochovávání mrtvých jistý obyčej aneb řád, kterýžto ovšem dle povahy a stupně vzdělanosti se řídil. Nasvědčuje tomu římský státník Tullius: že k hrobům vůbec taká úcta panuje, že se za to má, že ani národu nestává, kterýby v tom ohledu posvátného řádu nešetřil. — Tak u Řeků v obyčeji bylo 3., 9. a 30. dne za mrtvé oběti a dary přinášeti. Tato úcta k hrobům, kteráž v samé povaze a přirozenosti lidské počátek má, v křesťanství dalšího vývinu a úplnějšího významu nabyla tím, že ji církev s pravým poznáním a křesťanskou věroukou v souhlas uvedla, tak že veškeré obřady a úkony, kterých církev při pohřbích užívá, jsou toliko odznakem oné věrouky a takřka je-

jím nosičem. Církevní obřady mají vůbec ten účel, aby mysl lidskou vzdělávaly, v poznání náboženských pravd utvrzovaly a k zbožnosti povznášely. Připomeňme si jen učení církve o zmrtvých vstání a o obcování svatých, a snadno seznáme, že pohřebním obřadům ono učení za základ slouží, je věřícím nejvíce zobrazuje a v mysl vštěpuje. Když hlubokomyslný Origenes († 259), nejvýtečnější učitel školy Alexandrinské, dí: že u křesťanů duše rozumem obdařená v účtě se chová a její schránka s úctou pochovává, jak od starodávna obyčejem stanoveno, mluví tu se stanoviska křesťanské věrouky, která se k věřícím křesťelým vždy se zvláštní úctou nesla. Ještě určitěji vyslovuje se o tom sv. Augustin († 430): „*Těla zemřelých, zvláště pak spravedlivých a věřících nemají býti opovržena neb pohozena, an jich Duch sv. jako nějakého strojí a nádob užíval ku všem dobrým skutkům. Pročež od starodávna pohřby zemřelých s povinnovanou úctou obstarávány bývaly.*“ Kdo tuto nepoznává, proč křesťané za prvních věků, kdy ještě pronásledování trvalo, těla mučenníků s takovou pílí a něžností na jistých místech ukládali a pochovávali, a když pronásledování přestalo, jich hroby zdobili a nad nimi chrámy stavěli? Tím způsobem se také stalo, že nejbližší prostoru vůkol chrámu za hřbitov si oblíbili. Tak i římské katakomby bývaly nejenom pohřebištěm věrných zemřelých, zvláště pak mučenníků, nýbrž ony byly za času pronásledování i nejoblíbenější svatyní, místem posvátných obětí. Aby laskavý čtenář podzemní ty chodby snadněji na mysli si představil, stájeť zde slova sv. Jarolima († 420), jenž o nich dí: „*Když jsem v Římě jakožto chlapec se společníky stejně smýšlejícími v nedělních dobách hroby apoštolů a mučenníků obcházal a často do oněch podzemních skryší vstupoval, které hluboko v zemi vykopané z obou stran vstupujících co ve stěnách mrtvá těla chovají a ves tmností naplněna jsou: podobalo se, že se tu prorocká slova na dobro vyplňují: za živá vstupují do pekel. Zřídka kde s hůry padající světlo hrůzu tu neumenšuje, neb otvor vpuštěného světla ne tak oknu, ale více díře se podobá. Postupuje-li se opět co jen noha nohu mine, úplnou nocí obkličeni připomínají si slova Virgiliova: „Hrůza všude a hluboký úmlk lidskou duši tísní.“ Připomeneme-li si dále, že křesťané při pohřbích svých zemřelých k společným modlitbám se scházeli, jak*

se to stalo při zemřelém římském senatoru Pudensovi, kde se vypravuje, že uslyševše o tom křesťané, společně i se sv. Piem biskupem († 156) odevšad se sešli a pohřební úpravu podle církevního podání odbývali v písniích a zpěvech, které též bohoslužebné panny přítomny byly. (Acta ss. Praxedis a Pudentianae); jako že i sv. Jarolím dosvědčuje, že při mrtvém tělu Pauly († 404) žalmy po celý týden podle pořadí prozpěvovány byly: jde na jevo, že křesťané se Židy a pohany společných hřbitovů neužívali, aniž kdy k tomu se navésti dali, aby s těmi, s kterými ve víře a posvátných tajemstvích doživotně žádného podílu neměli, po ukončeném běhu vezdejšího života o společné hřbitovy se sdíleli.

Obyčej ten má základ v učení o „obcování svatých,“ dle něhož věrní zemřelí nepřestávají údy církve býti, jak se o tom také sv. Augustin zmiňuje, říká: „Aniž duše nábožných zemřelých od církve odloučeny bývají, kteráž i pak zůstává královstvím Kristovým.“ Patrně, že ono pásmo křesťanské lásky, kteréž za živa věřících víže, smrtí přerušeno nebývá, ale i na dále účinnivě působí. Zmiňuje se o tom též učitel církve: „Duše zemřelých nábožností živých občerstveny bývají, když se za ně obět Prostředníka přináší aneb almužna v chrámech udílí.“ Sv. Chrysostom († 407) dokládá: „Ne nadarmo od apoštolů ustanoveno, aby při posvátných a hrůzoplých tajemstvích zmínka o těch sedála, kteří zemřeli.“ Kterých tedy církev za živa za své přijala a kdož s ní doživotně spojení zůstali, těch, když odemírají, neopouští, nýbrž s láskou a úctou k nim lne, a jestliže trest viny je tíží, přimluvou jim ku pomoci spěchá; ano máti ta plná lásky jednu ruku k vítězícím a oslaveným pozdvihuje, druhou pak plna útrpnosti podává trpícím. Tím, že církev svých věrných se zvláštními obřady a na posvátném místě pochovává, nečiní nikomu krivdu, neboť ona nikdy nebránila mrtvých pochovávat, ona toliko zapovídá některých na církevních hřbitovech a s církevními úslahami pochovávat. Toho požaduje její kázeň, ano celé ústrojí její. Nebo když věrných zemřelých těla s náboženskou úctou ukládá, dává tím svědectví, že zemřeli ti za živa svazkem víry, lásky a svátostí s ní spojení byli. Co tedy, jestli kdo za živa církve se zřekl, jí opovrhl, jejím zásadám nevěrným se stal, má ten po skonání svém oným svědectvím poctěn býti? Či má cír-

kev s těmi, kterých apoštol za živa vystřihati se přikázal, u hrobu v jakous sdílnost vcházeti? Církevní zákony se proti tomu co nejrozhodněji vyslovují, a domáhá-li se kdo jakých práv pro sebe, šetříž napřed práv druhých. Církev zná moc přimluv a zůstává v obcování se zemřelými, načež všechny pohřební obřady a modlitby poukazují: odpírá-li kdo oněm, nemůže ani těchto si přát a tím méně jich se domáhati. Vyslovuje se o tom sv. Cyrill Jerusálémský: „Za všechny se modlíme, kteří mezi námi zemřeli, věřice, že duším nejvíce prospějeme, za které přimlůva se děje, onou svatou a úžasnou obětí, která na oltáři se koná.“ A kdyby žádného podání o tom nestávalo, již ten obyčej, který se v církvi všeobecně zachovává, kdy kněz na stupních oltáře za mrtvé se modlí, jest nejdůraznějším důkazem, že oni s ní co údové s tělem při smrti spojení byli.

Když jsem takto dosti zřejmě o církevních pohřbích, komu zvláště náleží, promluvil: zbývá, abych také něco o úpravě, kteréž první křesťané při mrtvém těle šetřili, než je do hrobu vložili, podotknul. První křesťané těla zemřelých především čistě umyli, kterýžto obyčej z časů apoštolských pochází; často také drahými masti pomazali. Mrtvé tělo oděl rouchem, kteréhož nebožtik za živa užíval aneb také do plátna zavinuli, hlavu nezřídka ratolestmi a jinými rostlinami ozdobili a neopomenuli též znamení vykoupění k mrtvým přiložiti. Kněží v církevním rouchu pochovávaní bývali, někdy také kalich aneb jiný odznak jich důstojnosti k mrtvému tělu kněze přikládali. Mrtvé tělo takto upravené na slušném místě v domě uložili, kde se k společným modlitbám, pokud možná, shromáždili. Že pak Židé, pohané, zvláště pak Římané, nesměli mrtvých ve městě pochovávat, činili to nejraději za městem, při veřejných cestách, kteréhož obyčeje také první křesťané v Římě šetřili: tak povstaly ony proslulé katakomby římské, o kterých svrchu zmínka se stala. Mimo mučenníky zvláště na východě nikoho v chrámu nepochovali, a císař Konstantin kladl si to za velikou čest, že jemu povoleno v předsíni apoštolů odpočívati. Na západě ve 4. století vešlo v obyčej, biskupům a jiným o církev velmi zasloužilým místa odpočinku také v chrámu opřáti. Jakkoliv u pohanů zhusta obyčej panoval, mrtvá těla pálit, nečinili toho křesťané nikdy, nýbrž mrtvá těla v rakvi na znak položená tváří k východu do ze-

mě ukládali, nádobu se žehnanou vodou často přikládajice, ano v kryptách věčné světlo umísťujice; takovéto lampy až podnes v římských katakombách se nalezají. Pohřbivše tělo, scházeli se k službám Božím a výroční dny zemřelých konali, jak se o tom Tertullian († 220) zmiňuje: „Podle starého podání za zemřelé výroční dny konáme.“ — J. N. D.

O překladech uč. knihy náboženské

páně dra K. Martinovy

pro 5. 6. a 7. třídu gymnasia lní.

Podává Boh. Hakl.

Prof. Matěj Procházka v těchto listech č. 14. na str. 217 ve svém článku o náboženských učebních knihách gymnasiálních se zmínil též o mých překladech nadzmičené knihy pro 5., 6. a 7. třídu gymn., a na str. 218 v poznámce na kenec slova tak pronesl, jakoby mnou, totiž mou snad nedbalostí anebo neznalostí věci žáci ku veliké škodě v náboženském vzdělání svém přicházeli, jelikož nedostalo se jim knihy učebné takové, která by vyhovovala potřebám mládeže na vyšších gymnasiích doby nynější; pročež uznávám za povinnost svou, tuto něco k ohrazení svému položit.

I já uznávám a byl jsem vždy toho pevného přesvědčení, že prvé vydání uč. knihy p. Martinovy jest na mnoze chatrné a nedokonalé a žeby nevyhnutelně potřeby bylo, celé dílo buď důkladně přepracovati a je přiměřeným učinit poměrům a potřebám mládeže, pro níž určeno jest, anebo něco zcela původního a důkladného podati. Avšak stůjž zde k omluvení mému toto: Jak v předmluvě ku překladům svým jsem podotkl, byl jsem r. 1861 na jaře (v dubnu) nejdůst. ordinariatem svým na gymnasiu Kralohradecké za katechetu povolán. Byv přes šest let u vojska, nemyslil jsem, že se kdys do diecése vrátím, tím méně, že mně tak důležité místo, jako jest místo učitele náboženství na celém osmitřídním gymnasiu a k tomu tak čestným, svěřeno bude. Jsa u vojska jako většinou ulomená, odloučená od kmenu, rád přijal jsem nabídnutí ono, tím spíše, ješto dříve v Hradci Králové na nižší realce, hlavní škole a ústavu učitelském skutečným katechetou jsem byl. Přišed do Hradce a v nový úřad svůj se uvázav, shledal jsem, že žáci, sami Čechové, žádných přiměřených vyučovacích knih náboženských nemají, vyjmouc v 1. a 2. třídě, kdež byly knihy p. Frenclovy. V 3. a 4. třídě byly staré biblické příběhy od r. 1848, psané

ovšem dost obšírně, ale pro děti, s poznámkami a vysvětlivkami příliš obšírnými, někde až i směšnými. Ve vyšším pak gymnasiu bylo zavedeno první vydání knihy p. Martinovy a to německé. Již od roku 1848 bylo zákonem ustanoveno, že v českých krajinách českým žákům se má náboženství vykládati veskrz v mateřském jazyku a zákon ten nepozbyl platnosti i za doby germanisování v předešlém desetiletí. Avšak za celý ten čas, od r. 1848 až do r. 1861, viděl jsem, že v té věci, aby se českým žákům českých knih, aspoň překladův, do rukou dostalo, praničehož se nestalo. I jal jsem se, pokud síly mé stačily, knihu německou, kteráž na gymnasiu Kralohradeckém v užívání byla, na jazyk český překládati, a sice zprvu jen pro sebe, na to ani nepomýšleje, žeby překlad ten kdys i tiskem vyjít mohl. Na základě tohoto překladu svého vykládal jsem předmět po česku, ač žáci německý text v rukou měli, podle něhož ale, zkoumání jsouce, po česku odríkávali.

Musím se vyznati, že zprvu novějších vydání p. Martinových jsem neznal, poněvadž před tím příliš vzdálen jsa od vlasti, běhu věci jsem nestopoval a pak že nikým jsem na ně upozorněn nebyl; avšak i potom, seznav vydání novější, přece přidržel jsem se textu původního, poněvadž žáci jej již měli a poněvadž poslední vydání příliš rozsáhlé jest, než aby katecheta (vyjmouc jedinou mravovědu) s ním (na př. s dogmatikou) za dvě hodiny týdně hotov býti mohl, což i sám p. M. Procházka přiznává. I snažil jsem se a snažím se, nedostatky v 1. vydání se naskytující přednáškou svou doplňovati, čehož i žáci moji (hledíce k vytknutým vadám knihy) do svědčiti mohou. — Že jsem já překladem svým nikterak pro sebe a ke škodě žákův spekulovati nezamýšlel, dokazuje, že jsem je sám svým nákladem nevydal (vyjmouc mravovědu, která ale i dle prvního vydání postačí a dobrá jest), vyšlý nákladem p. Kobrovým; a pak, že jsem překlady tyto téměř tři léta již hotovy měl, než vyšly. Ostatně ty překlady mé (aspoň pro 6. a 7. třídu) od nejdůst. ordinariatu v Praze a v Hradci Králové schváleny jsou. I zdráhal jsem se, věci ty tiskem vydati, cítě dobře jejich nedostatečnost; ale poněvadž jednak sám na svůj groš jsem jich nevydal, jednak doba nutila, aby žáci jižjiž něco českého v rukou měli, tím více, ana rovnoprávnost na gymnasiích zaručena byla, a přepracování celé věci by bylo dlouho tr-

valo: stalo se, že nedokonalé a nedosta-
tečné věci ty pro 5. a 6. třídu nákladem
p. Kobrovým tiskem vyšly.

A proto, jsa si vědom upřímné snahy
své a pak té veliké zajisté a namáhavé
práce hned první rok, při 19 vyučovacích
hodinách týdně (mimo služby Boží a ex-
horty) a při vši nové přípravě pro každou
hodinu obstarati překlad pro tři třídy na-
jednou, 5., 6. a 7., dosti bude, aby mne
omluvilo, jestliže podal jsem mládeži něco
nedokonalého. Ostatně i to první vydání
knihy p. Martinovy ode všech rakouských
ordinariátů z počátku s radostí jest uvítá-
no a do škol hned zavedeno, poněvadž
lepší knihy nebylo; a překlad dle 1. vy-
dání jest věrný. Ta poslední vydání však
pro velikou rozsáhlost svou jsou zase ne-
praktická, tak žeby důkladného a opatr-
ného spracování celého díla velmi potře-
bí bylo; aby ale kdos na svou pěst toho se
odvážil, z toho i sám p. M. Procházka bez
poukázání shůry zrazuje. A proto bolest-
ně musila dotknouti se mne slova, zajisté
na mne jen padající, od p. Procházky na
str. 218 na konec poznámky uvedená, to-
tiž: „Již z tohoto malého zlomku dosti
zřejmo, že se žákům veliká křivda děje,
bývají-li špatnějšími vydáními knihy učebné
praktických důkladných a světlých výkladů
prav svatých pozbaveni;“ — jakož i ta:
„Tvrdímeť tolikéž, že katecheta, poznáv
novější vydání Martinovo, nemůže více sáh-
nouti ke starému, leč by mu duchovní
prospěch žákův byl věci lhostejnou, cožby
však tolik bylo, co zrada na vlastním ú-
řadě, aniž máme za možné, žeby katecheta
z pouhého pohodlí, aby se nemusil novým
věcem přiučovati, napřed dal staré špat-
nější knize učebné před novou lepší.“ —
Slov těchto zajisté nezasluhuji já a křivda,
o níž svrchu řeč, nemůže se mi klásti za
vinu, poněvadž jiného vydání u žáků jsem
nenalezl; tu však zásluhu alespoň si při-
čítám, že, co dříve podávalo se jim po ně-
mecku, já podal jim v jazyku mateřském.
A proto odmítám od sebe domněnku tu,
jako bych snad z nedbalosti anebo hříšné
pohodlnosti byl nechal lačnět žáky česko-
slovanské, moha s dostatek a v hojnosti
lámati jim a podávati pokrmu duchovního.

Malomocný.

(Od Xav. de Maistre.)
(Pokračování.)

M. Však nicméně nebyl jsem samo-
ten; přítomnost sestřina naplňovala tuto
samotu životem a dodávala jí rozmanitost.

Já jsem slyšel, jak po těchto opuštěných
stezkách kráčela. Když jsem časně z rána
přicházel pod tyto stromy se modlit, ote-
vřela se polehounku dvířka příbytku se-
střinina a hlas její splýval v jedno jemně
s hlasem mým. Večer, když jsem zaléval
květiny své, procházívala se při západu
slunce zde na tom místě, kde nyní mluvím,
a já viděl, kterak stín její sem tam po
mých květinách tékal. I tenkrát, když jsem
ji nespátril, našel jsem stopy, že tu byla.
Nyní však se mi to nikdy nepříhodi, a-
bych našel na cestě utržený kvítek nebo
ulomenou ratolest, kterou ona mimojdouc
na zem pustila; já jsem tuto sám a
sám; není živé duše vedle mne, jenž by
tu jakkoli se pohybovala, a stezka, kteráž
jednou do její zamilované besídky vedla,
již dávno travou zarostla. Zdálo se, jako by
na mne ani nemyslela, a přece ustavičně
byla pečlivá, aby mi nějaké potěšení spů-
sobila. Když jsem se do pokojíka svého
vrátil, byl jsem často překvapen, vida v
nádobách čerstvé květiny anebo pěkné o-
voce, které sama vypěstovala. Já jsem si
nikdy netroufal něčím podobným se jí od-
měniti, ba prosil jsem ji, aby nikdy do
mého pokojíku nepřicházela; ale kdo pak
může něco zapovídati upřímné lásce sester-
ské? Jediný příklad poněkud vám vysvětlí,
jak velice mne milovala. Jedné noci šel
jsem do komůrky své skličěn jsa hrozný-
mi bolestmi. O půl noci, když jsem si u-
lehl k odpočinutí, slyším tichý šumot u
dvíř mého pokojíka. Jdu ke dvířím, při-
ložím ucho a pomyslete si mé ustrnutí, —
byla to moje sestra, kteráž se venku na
prahu za mne modlila. Zaslechlať mé bě-
dování. Její pečlivost naháněla ji strachu,
aby mne nevytrhovala ze spaní; avšak ona
přece přišla, aby mi aspoň poněkud ule-
vila. Slyšel jsem ji odříkávati tichým hla-
sem Žalm „Miserere.“ Já jsem se u dvíř
vrhl na kolena a aniž bych ji vytrhoval,
říkal jsem slova po ní. Oči mé zalily se
slzami; kdo pak by se byl nepohnul nad
tím důkazem lásky? Když jsem myslil, že
modlitbu svou ukončila, odpověděl jsem jí
tichým hlasem: „S Bohem má sestro, vrať
se, již je mi zase lépe; Bůh ti požehnej a
odplat ti za útrpnost tvou se mnou!“ Ode-
šla potichounku a bezpochyby že její mo-
dlitba byla vyslyšána, neboť jsem pak usnul
a spal několik hodin.

D. Nyní nahlížím, že vám bylo smut-
no obzvláště první dny posmrtní vaší milé
sestry.

M. Vězel jsem dlouhý čas v jakési

blbosti, kteráž mi nedala změřiti a cítiti velikost mého neštěstí. Když jsem se konečně zpamatoval, tak že jsem o svém postavení přemýšleti mohl, skoro bych byl o rozum přišel. Tato doba zůstane mi vždycky v dvojnásob truchlivé paměti; ona obsahuje největší ztrátu mou a také mi připomíná zločin, jehož bych se byl bez mála dopustil.

D. Zločinu? Nevěřím, že byste toho byl schopen.

M. Ba právě, jest to bohužel pravda, a chtěje vám o této částce svého života vypravovati, vím velmi dobře, že u vás na vážnosti ztratím; ale nechci se líčit lepším než jsem a vy mne při vši přísnosti politujete. Již se mi několikrát v trudnomyslnosti mé namanula myšlenka, abych sám tohoto života se sprostil; ale bázeň Boží vždycky zas ty myšlenky ode mne zahнала, až pak velmi nepatrná a pro mé štěstí snad malicherná událost popudila mne, abych se zkazil na věky.

Před několika lety zaběhl k nám malý pes: moje sestra ho měla ráda, a přiznám se, že, co ona umřela, to ubohé zvíře bylo mi opravdovým potěšením. Snad tím byla jeho ohyzdnost vinna, že si nás zvyolil a a že se do našeho obydlí utekl. Žádný člověk ho nechtěl trpěti; avšak v domě Malomocného byl chován co nějaký poklad. Z vděčnosti za dobrodiní, jakéhož nám Bůh tímto přítelem prokázal, nazvala ho moje sestra *Divem*, a jeho jméno, kteréž s jeho ohyzdností tak málo souhlasilo, jako jeho ustavičná veselost, vytrhlo nás často ze zármutku našeho. Navzdor vši pečlivosti, s jakouž jsem s ním zacházel, utekl mi přece několikrát a nikdy bych byl nepomyslel, že to někoho rozhněvá. — Zatím někteří lidé z města učinili povyk, že by mezi ně zárodek mé nemoci přinéstí mohl, i ustanovili se vésti stížnost u velitele, kterýž pak rozkázal, aby můj pes na místě byl zastřelen. Vojáci provázeni několika lidmi přišli sem, aby vykonali hrozný rozkaz. Nebyl zastřelen, ale v mé přítomnosti dali mu provaz okolo krku a odvěkli ho. Když byli s ním u zahradních dveří, nedalo mi to, abych se naposledy po něm neohlednul; točil očima po mně, abych mu šel ku pomoci, kteráž byla nemožná. Chtěli jej v Doře utopit, ale lidé, kteří venku čekali, ubili jej kamením. Slyšel jsem jeho vytí a vrátil jsem se do věže více mrtev nežli živ; kolena se mi třásla a nemohla mne ani nésti, vrhl jsem sebou na lůžko v stavu, který se nedá vy-

psati. V bolesti své jsem se přesvědčoval, že tento spravedlivý ačkoli i přísný rozkaz není leč ukrutným a zbytečným barbarstvím; a ačkoli se nyní stydím za rozhořčenost, jakouž jsem tehdáž byl naplněn, nemohu se přece s chladnou krví na to rozpomenouti. Ztrávil jsem den v nejvyšším rozčilení. Byl to ta poslední živá bytost, o kterou mne oloupili, a tato nová ztráta znovu otevřela málo zacelené rány mého srdce.

V takovém stavu jsem se nacházel, když v týž den, ano slunce k západu se chýlilo, na toto místo jsem si usednul, na tuto skálu, kde nyní vy sedíte. Rozvažoval jsem nějakou chvíli truchlivý osud svůj, když tamto dole u těch dvou bříz na konci plotu užil jsem mladé manžely, kteří nedávno se byli vzali. Šli podél stezky lučinou a také okolo mne. Rozkošný mír, jakýž vychází z vědomí býti šťastným, jevil se na jejich pěkném obličejí; šli pomalounku, za ruce se vedouce. Tu se vzali okolo krku a mladá žena položila hlavu svou na prsa manželova, kterýž ji více k sobě přivinul. Cítil jsem své srdce mohutně bít. Mám vám říci pravdu? — Závist ponejprv vloudila se do srdce mého; nikdy se mi obraz šťastných lidí tak živě na mysl nepostavil, jako tenkrát. Sledoval jsem je zraky svými až na konec louky, kde se mi mezi stromy ztratili, odkud pak vzletály do uší mých výkřiky radostného se shledání. Byly tam jejich rodiny, bratří a sestry pospolu shromážděni, kteří tam na ně čekali. Staří muži, ženy, dítky odevšad je obklopili; slyšel jsem rozmanité hlasy radosti, viděl jsem mezi stromy rozličné barvy jejich oděvů a celé skupení zdálo se býti obklopeno oblakem blaženosti. Toho pohledu nemohl jsem snéstí; muka pekelná vtírala se mi do srdce, já odvrátil zraků a pádil do komůrky své. Bože, kterak se mi zdála pustá, tmavá, strašná! Zde tedy, pravil jsem, mám navždy přebývatí? Zde to tedy, kde po živobytí politování hodném očekávati mám loudavý konec dnů svých? Věčný rozestřel blaženost, on ji vylil v potociích nade vším, co dýše, jen ne na mne, na mne jediného! Bez pomoci, bez přátel, bez družky. Jaký to hrozný osud! Pln jsa takových myšlenek zapomněl jsem, že jest jedna bytost potěšující, zapomněl jsem i na nebe. Proč, pravil jsem, proč jsem užírel světlo? Proč není příroda nespravedlivá, leč ke mně, proč není macechou, leč mně? Podoban synu vyděděnému, dívám

se na bohaté dědictví lidské rodiny a lakomé nebe podílu mého mi zadržuje. Ne, ne, vykřikl jsem v návalu rozlícenosti, pro tebe není štěstí na světě; zemři bídníče, zemři! Dosti dlouho již skvrnil jsi zemi přítomností svou, o kěz by tě mohla za živa pohltnouti a ani stopy po tvém prokletém životě nezanechat. Mého nesmyslného vzteku přibývalo víc a více, žádost zničití sebe mnou lomcovala a zaujala všechny mé myšlenky. Konečně jsem se ustanovil příbytek svůj zapáliti a uhořeti se vším, co by na mne upamatovati mohlo. Rozlícen, vztekly vyšel jsem ven, bloudil jsem chvíli ve stínu vůkol obydli svého; bezděčné výkřiky vycházely ze stísněných prsou mých a děsily mne samého v nočním tichu. — Vrátil jsem se pln jsa vzteku do pokojíka a volal jsem: Běda ti, běda ti, Malomocný! A jakoby mne všechno chtělo hnáti ku zkáze mé, slyšel jsem ozvěnu, ana z prostřed zřícenin hradu Bramafanského zřetelně opakovala: Běda ti! Ustrašen utekl jsem se na místo před věží a slabá ozvěna v horách opakovala ještě chvíli: Běda ti! —

Vzal jsem kahanec a odhodlav se zapáliti svůj příbytek, sešel jsem do nejdolejší světnice a snášel jsem tam roští a suché listy. Byla to světnice sestřina a nebyl jsem tam od její smrti; její pohovka stála tak jak jsem ji jednou byl postavil. Hrůza mne obešla, když jsem užírl její roušku a několik kousků jejího oděvu sem tam roztrousených; poslední slova, jež ke mně byla promluvila, ozvala se v mé paměti: „Ač umru, přec tě nikdy neopustím“ řekla tehdaž — „pamatuj vždy, že budu u tebe v úzkostech tvých.“

(Pokračování.)

D O P I S Y.

Ze Všetat dne 28. května 1866.

(Inštalace nového p. faráře; netečnost.)

Včera byla u nás inštalace nového pana faráře. Však, pomysli si mnohý čtenář, to není nic neobyčejného. Ovšem, že slavnosti podobné se od sebe mnoho neliší a proto se nechci obírat popisováním, kterak pilný p. učitel Všetatský se přičinil, aby nového pana faráře hudbou a zpěvem překvapil, nechci ani o tom psáti, že bylo střeleno a zvoněno, že družičky se dostavily i mnozí diváci z vůkolí. O tom všem pomlčím, toliko o tom se zmíním, co se mne při inštalaci této nemile dotklo. Jest to vlažnost osadníků. Osada Všetatská čítá skoro 3000 duší, avšak málo osadníků se

dostavilo, aby den pro osadu velice důležitý oslavili. Ani páni představení a školní výborové nebyli v srdci pohnuti, aby přišli a svému duchovnímu pastýři a řiditeli škol na osadě přání svá pronesli. Možná, že je pan farář nepozval. Ale mají ti na pozvání čekati, jichž blaho v ruce správce duchovního jest vloženo? V chrámu P. zhrozil jsem se slov, která veledůst. pan vikář a kanovník Jos. Hlaváček k lidu shromážděnému mluvil. Při pohřbu † p. faráře nejen že ani slzy nad rakví nebožtíkovou neuronili, nýbrž Všetatští osadníci si k večeru v hospodě taneční zábavu připravili. Byť byli žádné lásky neměli ku svému správci duchovnímu, přece událost tak smutná měla je na vážnější přivést myšlenky. Ještě více byl jsem zarmoucen, když jeden zámožný osadník mi tvrdil, že prý pan farář nyní na jich osadě pět let kaploval a nyní faru tu si prý zasloužil. Byl tu sice vel. p. Urban kaplanem, ale ne dlouho, po několika měsících byl poslán do svého rodiště a odtud do Čelakovic, a hle onen osadník tvrdil, že prý tu pět let kaploval! — Tu jsem si vysvětlil onu vlažnost a lhostejnost. Zdá se, že hospodáři do chrámu P. nejdou a pak ani neví, koho za správce osady mají a co se vůbec v duchovním životě mezi nimi děje. Zdá se, že rovněž i o školu málo se starají. Dítka v zimě mrzly, dříví bylo v lese, ale nikdo ho ubohému učiteli dovézt nechťel. O jiném pomlčím. Snad mnoho zaviněno netečností těch, co byli před námi. Však nezoufejme; upřímná snaha a dobrá vůle mnoho zmůže. Protož s pomocí Boží chutě do díla a Pán požehná práci.

K. H.

V Hněvčevsi dne 1. června 1866.

(Vyznání víry. Dar z Vidně.)

Hněvčevský chrám Páně viděl letošního roku dva vzácné dni. Dne 29. dubna o poutní slavnosti (sv. Jiří m.) před velkými službami Bož. činil Jos. B. ze Sovětic (potud vyz. helv.) vyznání víry katolické. Tři z jeho bratří (Jan, František, Jiří) učinili totéž r. 1849, čtvrtý (Václav) po ukončené službě vojenské roku 1856. — Bylo ve valném zástupu, jímž chrám Páně naplněn byl, v mnohém oku viděti slzu, když mladý ten 22letý muž (poslední z 6 bratří) pevným jasným hlasem u prostřed čtyř kněží kleče, vyznání dle Tridentského sněmu v ruce důst. p. Josefa Kleina, rektora bisk. alumnatu Kralohradeckého, skládal. — Co svědkové na uctivé pozvání

chudičského obrácence dostavili se ochotně p. Josef Pfeleger, řídítel a p. Antonín Kugler, účetní v cukrovarně Sádovské. Budiž jim tuto vysloven slušný dík. — Kázání měl p. Ant. Kozák, farář v Hoříněvsi, velkou mši sv. konal a Tělo Páně blaženému konvertitovi podal veledůst. p. Jan Nep. Stárek, profesor bohosloví v Hradci Králové. — Druhé radostné chvíle dočkali jsme se dne 27. května na den Nejsvětější Trojice Boží. Opůl čtvrté odpoledne nesly čtyry družice pěkný (5' vysoký) obraz Neposkvrněného Početí Panny Marie v bohatém zlatém rámcí při hlaholu zvonů a krásné písní hudbou doprovázené, z farního domu do chrámu Páně. Před obrazem kráčelo ještě 64 družic, všecky v bílých šatech a věnce majíce na hlavách, z těch nesly čtyry před obrazem krásné pozlacené svícny, čtyry voskovice s věnečky z bílého kvítí, a v čele těchto jedna pozlacený křížek. Zástup lidí byl náramný. Byl to velebný okamžik, když krásný obraz na oltář byl vyzdvížen. Na to hned následovalo svěcení, po tomto kázání o blahoslavené Páně, pak litanie Loretanská a „Te Deum laudamus.“ Po ukončené pobožnosti zpívána od celého zástupu píseň: „Tisíckrát pozdravujeme Tebe, ó Matičko Krista Ježíše.“ — Po ukončené písni nastalo ticho, jakoby tu živé duše nebylo, a teprv když každý ještě byl srdečnou modlitbou uctil Matku Páně, vytrácel se zponenáhla tichounce veškerý zástup z chrámu. — Brzo pak ozvala se hudba taneční v blízké hospodě, ale ke cti panen při průvodu se účastnivších budiž zde povědino, že žádná z nich do hospody nevěšla. — A kdo nám tu radost spůsobil? — Pan František Novotný, pozlacovač, měšťan a majitel domu ve Vídni. Vyšel as před 50 lety co nemajetný hošík ze svého otcovského domu v Benátkách (ve farní osadě Hněvčovské), a hle, dosud nezapomněl na místa srdci jeho drahá, ač je byl po celý ten čas nespátřil, a poslal nyní tu drahocennou ozdobu, totiž obraz, svícny a křížek do toho chrámu, v kterém byl pokřtěn, kde druhy ministrovával, při kterém jeho drazí rodičové, a jak v listu svém dokládá, snad také jeho někdejší „milý katecheta“ vp. Jan Hlavatý odpočívá. Z jakého úmyslu dar ten skvostný věnoval, naznačeno na obraze samém následujícími slovy: „Z vroucí vděčnosti k Bohu a nejblahoslavenější Panně Marii, Frant. Novotný, pozlacovač ve Vídni l. P. 1866.“ — Dimse všemi, kdož se již darem

jeho potěšili: Bůh mu na přimluvu blahoslavené Panny odplatiti račíž! J. Just.

Z Plásečné v úterý po nejsv. Trojici 29. kv. 1866.

(Odchod vojáků. Před válkou, Oprava.)

Čta v našich blahozvěstujících katolických hlasech, nalezl jsem v čís. 15. na str. 242 zprávu z Tyrolska, že v oudolí Passeierově sešli se dne 24. dubna rekruti a dovolenci vojenští z celého vůkolí, aby vykonali společně sv. zpověď a přistoupili ku stolu Páně. I nemeškám zprávu dáti, že, co se stalo tam, událo se i u nás v kollatūře Písečenské. I u nás beze všeho vybidnutí neb upozornění dobrovolně přihlásili se k službě vojenské povolání odvedenci a dovolenci před svým odchodem k svatě zpovědi a přistoupili k stolu Páně, aby tak živi jsouce s Kristem život svůj obětovali z lásky k vlasti a dílo povolání svého s Bohem konali. Aby pak všemohoucí Pán jejich zbráním žehnal, při zdraví je zachoval a ode vši pohromy ochránil, pokud se to s Jeho nejsvětější vůlí srovnávatí bude, požádali mne, abych na tento vyřknutý úmysl mši sv. sloužil, při níž přítomni byli, což jsem ovšem rád vykonal. Po tom někteří přišli i do farního domu, aby mi dali „s Bohem.“ Smutné to bylo loučení, nebo mnozí z nich opustili manželku a dítky a šli za povoláním svým. Bůh řídí kroky jejich a těš a sil je v hroziící válce! — Všickni zvlášť do ochrany Panny Marie, na jejížto orodování nejedno vítězství vybojováno bylo, se poručeli.

Připomínám, že nyní nejeden přemoudrý, jenž přerušeni sv. pokoje jaktěživ nezakusil, ve svém nerozumu za to má, jakoby potřeby nebylo modliti se, aby Bůh králům a knížatům pokoj a svornost dáti, a válku odvrátiti ráčil. Panuje-li pokoj a mezi knížaty zemskými svornost, a je-li panovník na svém trůně bezpečný, rovněž v bezpečnosti žije tak dobře dítko v kolébce, jako stařec o hůl opřený. Ať si kdo chce jak chce stěžuje na těžké daně a dávky, při sv. pokoji přece se vše časem vyrovná a v pokoji má každý věci, kterými vládne; pakli ale nastane válka, ta přivolá za sebou rozbroje, nevole, nedostatky, drahotu, hlad, nemoce. Protož, jestli jsme se kdy upřímně modlili za sv. pokoj, činme to tím vroucněji nyní, aby Bůh, jenž dopouští ale neopouští, a jenž řídí srdce králů, i našeho nejmilostivějšího císaře a krále Františka Josefa ostříhati, ve své milosti zachovati a svatý pokoj opět navrátiti ráčil.

Při té příležitosti vědomo činím váženým spolučenářům, že ten pro Žampach a daleké okolí pro navracování pikhartů na víru katolickou důležitý a znamenitý pán z Oppersdorfu, o němž jsem v předlonském ročníku Blahověsta (1864) na str. 331 a 512 psal, se nejmenuje Sixt, nýbrž Bedřich (Fridericus). Stal se tento omyl nedohlednutím a tanutím na myslí onoho v literatuře naší ze 16. století pověstného kanceláře a literata Sixta z Ottersdorfu. — Žádám vážených spolučenářů Blahověsta, aby mi ten omyl odpustili a dotýčná místa laskavě si poopravili. I. št. K.

Ze Soběslavi dne 25. května 1866.
(České nešpory. Ozdoba chrámu.)

Meškaje za povoláním svým v Soběslavi, byl jsem o svátcích svatodušních dopoledním i odpoledním službám Božím přítomen. Byl jsem velmi dojat. První, což na mne velmi mile účinkovalo, byly *nešpory*, jež se českým jazykem konaly. — Víím, že nejednou v časopisu tomto nešpor českých v. důst. p. kanovníkem Vině. Bradáčem vydaných bylo zmíněno. Niemeně mám za to, že nebude na ujmu věci dobré, když i já se o nich zmíním. Z celé duše souhlasím s tím, co povědino bylo o nich i v časopisu „Budivoji“ r. 1865 č. 67. Pravít se tam mimo jiné toto: „Každý zajisté mile bývá dojat, když pozoruje, jak lid napnutě naslouchá velebným žalmů a písní hlalolům, jak radost jeví nad tím, že rozumí modlitbám, jež se modlí zpěvně kněz, když slyší, s jakou chutí veškeren lid na antifony odpovídá.“ I dověděl jsem se též, že Jeho Milost p. biskup Budějovický list vlastnoručně napsaný zdejšímu děkanskému úřadu odeslal, list to, v němž velikou radost jeví nad tím, že odpolední pobožnost tato s velikou oblibou a nevšedním vzděláním lidu Soběslavského se potkává. „Kýžby,“ čteme v zmíněném dopisu dále, „kýžby ve všech chrámech českoslovanských dojemné zvuky českých těchto nešpor se rozléhaly! Kýžby všudy tak horlivé měly pěstitelky!“ — Právě se pak v dopisu citovaném, že zásluha o jich zavedení náleží zdejšímu spolku zpěváckému a kůru literátskému. Zásluha o to přední náleží též vel. p. Janu Lešetickému, bývalému kaplanu Soběslavskému, od měsíce ledna t. r. však faráři v Ratibořských Horách (v Ratibořici). Ont dilo toto, t. j. zavedení nešpor všemožně podporoval, on i pana děkana k tomu přiměl, že nešpory ty v řeči české konány byly. Víím též, že

od té doby, co v Ratibořici farářem se stal, i v tamějším chrámu velebné žalmy a zpěvy nešpor českých se rozléhají, ano též hodinky v týden svatý v jazyku českém že konány byly. Kdy as i v zdejšímu chrámu budou se hodinky ty v řeči české konati? — Druhé, co na mne ve chrámu Soběslavském milý učinilo dojem, je chrámu samého vkusná, skvostná, stánku Božího důstojná ozdoba. — Kdožkoli do města Soběslavi zavítáš, neopomeň navštívit chrám sv. apoštolů Petra a Pavla, a zajisté mi přisvědčíš, že přesnou jsem napsal pravdu. I táži se: či to zásluhou? A hle, i tu odpovědino mi, to že zásluhou v. p. Jana Lešetického. On to byl, jenž zaujat pro věc svatou s vel. p. Václ. Novákem, spoluplanem, v městě i vesnicích na dveře farníkův klepal; on to byl, jenž ni kroků, ni slov nešetřil, a neustal, až sebráno tolik, coby k zapravení nemalých výloh dostačilo. Byloť to zajisté podniknutí nesnadné, železné vytrvalosti vyžadující. Nad to, že chtěl dílo brzy ukončené vidět, sám nemalou část peněz musel vypůjčit a z ní úroky platit — než on žádné oběti nezhrzil se; a s pomocí Boží šťastně dokonil dílo veliké, okrášlení celého presbytáře. — Tím však vzdělal sobě v srdcích zbožných Soběslavanů pomník nehynoucí. — Jeho to zásluhou, že třé skvostných mešních rouch a mimo to i patero jiných kasul v ceně 1200 zl. r. č. chrámu zdejšímu zjednáno, a že objednan Boží hrob velmi vkusný a krásný v ceně as 300 zl. r. č. Než bojím se, že bych urazil skromnost kněze toho horlivého. Pročež dostačiz, přičiním-li ještě to, že po celý čas svého kněžského účinkování (15 let) v Soběslavi osvědčil se být knězem v každém směru vzorným, a že tudíž osadníci Ratibořští mají příčinu, vřelé díky vzdávat Bohu za to, že dán jim pastýř dobrý. (y).

Z Brněnského diecése na Moravě 30. května 1866.
(Slovo v čas o časových otázkách.)

Nastávají nám truchlivé a bídné časy. Válka hrozí z mnohých stran, ku kteréž ohromné se konají přípravy. Vojsko z dovolené se svolává do zbraně, tak že nyní mnohý manžel svou manželku, otec dítky, syn rodiče opustiti a s nimi rozloučiti se musel. Mnoho, mnoho již při tomto loučení se vycedilo slzí. A to jest teprv počátek bolestí. K tomu přišly v této pokročilé jarní době silné mrazy, kteréž z velké částky zničily naděje hospodářů našich na polích, vinicích a v zahradách. V

Boží přírodě jest na mnoze jako na bojišti po válce. Mnoho poraněných, mnoho mrtvých tu spatřiti lze z pluků obilních druhů, ovocných stromů, vinných kmenů, zelin, květin atd. Májový mráz usmrtil je. — Smutná jest to podívaná. Jako na podzim visí listí na stromech mrazem spálené, zčernalé a uschlé. Klásky na žitech již nyní před květem bělají. Jest to snad předobrazení těch věcí, které přijdou? — Ovšem že jedině Bohu povědoma jest budoucnost, přece však podle všech znamení času souditi lze, že není nám mnoho dobrého očekávati v nejbližší budoucnosti. Vypukne-li válka, rozšíří se brzy po všeré Evropě, tak že i my zakusíme, co zakusila před lety nemnohými vyhlášená Amerika. S válkou pak dostavují se nemoce, drahota a hlad. Snad jdeme smutné budoucnosti vstříc. I víra a národnost naše byla by obrozena, kdyby zpupný nepřítel zvítěziti měl nad námi. Osud Poláků mohl by se státi též osudem Čechův. Není to nemožné, že odňato bude království a světlo Kristovo od nás a od těch, kdož nepřinášeli žádoucího užitku. Či podávám snad příliš černý náskres budoucnosti? Snad nebude tak zle? Dejte to Pán Bůh, aby nebylo. Však budme opatrní a připraveni na všechno, i na to nejhorší. Kdo se pojistí, nechybí. —

A odkud to zlé a proč se na nás hrne? Bůh, otec nebeský se na nás hněvá, On zdvihá metlu již po mnohá léta, napomíná, hrozí, trestá nejprv mírně, čeká na polepšení, zdali bychom se neobrátili k Němu, jako marnotratný syn v evangeliu, ale na darmo. V mravném ohledu jest ve světě čím dál tím hůře. Paragrafů božského zákona málo kdo si všímá, přikázání církevní se neplní. Loupeže, krádeže a podvody veliké, vraždy a samovraždy, cizoložstva a smilstva všeho druhu nejsou nic neobvyčejného. Děti neposlušují svých rodičů, podřízení se protivují svým představeným, žádná autorita nepožívá vážnosti, žádná bázeň, žádná kázeň. Jakási zmalátnělost a lhostejnost opanovala veškerenstvo, i těch, kteříž ustanovení jsou, aby bděli a udržovali pořádek ve světě.

Jak se světi neděle a svátky u nás? Jak se zachovávají posty? Židé, Angličané a Mohamedáni zahanbují nás v tom ohledu, a proto oni soudcové naši budou. — Nádhera panuje neslýchaná, nestřídmost ve všem. Každý chce býti dobře a pohodlně živ bez práce a velkého namáhání. Naději svou skládají mnozí v loterii a losy,

proto loterní zakládají spolky, neboť by rádi lehkým způsobem zbohatli. Dokud jmění stačí, žije se vesele a musí býti všeho hojnost, pak následuje úpadek, krída, konkurs neb vyrovnání. Není úvěru neb kreditu. Jeden druhému nevěří. A nemůž jinak býti. Kde není „kredo“ tam není „kredit.“ Bez víry všechno hyne. Spravedlnost a poctivost se odstěhovaly, s tou prý nyní daleko se nedo jde. Právo pěstné panuje, t. j. kdo má moc, má také právo, kdo z koho, ten z něho. Tomu se říká obchod, fortel, politika, diplomatika, přirozené hranice a anexace. A jak se mají věci v nižších vrstvách? V mnohém ohledu velmi smutně. Lid se Boha spouští, oddává se pití kořalky, této vražednice národů slovanských. Všeobecně se uznává, že společnost lidská ve zlém jest postavena. Příčinu toho hledá každý se svého stanoviska jinde. My ji nalazáme v tom, že lid se spouští Boha a sv. náboženství. Bez Boha pak a bez náboženství neostojí na dlouho nížádná společnost lidská, jak o tom již Cicero byl psal. Náboženství jest ten tmel, který jako malta cihly a kamenný, člověka k člověku pojí a tak buduje se stavení, ve kterém lze bezpečně přebývati. Bez tohoto tmele, bez náboženství, se brzy vše rozpadne a nezůstane kámen na kameni. Dobře se v jazycích románských, též v polštině a němčině náboženství „religio“ nazývá, t. j. pojídlo, které nás s Bohem a vespolek spojuje. Náhradu za náboženství nevnalezne žádný pokrok ve vědách lidských. Ani idea národnosti, jenž nynějším světem vládne, nedokáže to co sv. náboženství. Máme toho smutné doklady i mezi nejhorlivějšími národovci. Náboženství spojuje aneb spojití má veškeré člověčenstvo, nevylučuje, jak to činí národnost se stanoviska pohanského. Nemluví tedy moudře, kdo praví, že víra jako víra, kdo proti víře bojuje a národnost nad náboženství staví. Vyčkejme času a uvidíme, kam dojdeme s takovou zásadou. Bez víry nelze líbiti se Bohu. Mluví k těm, jenž věří v Boha a přijímají za pravdu písmo svaté, v němž čteme, že není v žádném jiném spasení, jedině v Kristu Ježíši Pánu našem a v Jeho svatém náboženství. Jestliže Pán a sv. náboženství nestaví, na darmo se namáhají pracovníci. Nynější svět ale myslí právě naopak, že spasí a oblaží člověčenstvo, když ho od Krista odvede, když ho víry zbaví, když mu náboženství odejme, když do plané osvěty a plané nevěry ho uvede. Kristovo učení,

kteří ani neznají, nazývají tmou a jalové své výroky světlem. Oni jsou prý světlo- noši, služebníci Kristovi ale temnomilci, ultramontáni, jezovité a Bůh ví co ještě. I ten nejmizernější a nejnemravnější člověk jest jim autoritou, jest velikanem a výtečníkem, když se postaví na odpor Kristu a sv. náboženství. Takovému věří všechno na slovo, byť by to byl i holý nesmysl; Kristu Pánu a jeho služebníkům ale věřiti nechťejí. Kdo nevěří — tak stojí v písmě psáno — již jest odsouzen, proto že nevěřil jednoroznému Synu Božímu. A proč jsou synové světa proti Kristu a proti víře katolické? Kristus a Belial, pravda a lež, světlo a tma nikdy se nespojí a milovati nebudou. Jest to boj odvěký a bude dověký, t. j. dobojuje se až v den poslední neb soudní. Možná, že také některý representant sv. náboženství nese toho vinu, že mnohý zvlažněl u víře, poněvadž osobní chyby a nedokonalosti přispiovaly se na vrub sv. náboženství. Mám tu na mysli pověstný proces Pražský. Kdyby i biskup se dopustil nevím jaké chyby, nemá se osoba jeho stotožňovati se sv. náboženstvím. Člověk zůstane člověkem v každém stavu. Ovšem, že kněz k větší dokonalosti povolán jest, že má učiti netoliko slovem, ale i příkladem svým, že jest svíce na vysokém svícnu a má svítiti všem; kde však jest stav jaký na světě bez chybujících? Svět ale ukazuje vždy jenom na chybující, o hodných nemluví a nepíše. Ostatně jest nyní doba, kde v každém stavu na vysoká místa tolíko nejslechetnější, nejschopnější a nejlepší se mají stavěti. V tom stávaly se chyby mnohé, které neblahých měly a mají následků. V nynějších časech se ani neudrží na vysokém místě, kdo se tam nehodí. A to jest dobře. Nebudouť se dráti na místa, důstojenství a úřady lidé neschopní. Práví se, že ve všech naprosto stavech jest jakési reformy zapotřebí od nejvyšších až do nejnižších. Reformace ta provede se nejlépe pokáním a polepšením života; pokání přivede nás zase k Bohu a tak odstraní se příčina trestů Božích. — Pius IX. jest Jonášem, kterého posílá Bůh k evropským Ninivitům. Čiňte pokání, tak volá ze stolice sv. Petra do světa veškerého. Nebudete-li činiti pokání, všickni zahynete. Ještě tolik a tolik dní a Ninive vyvráceno bude. Nábožní a spravedliví nechat se spojí v šiky Božích bojovníků, nechat ženou útokem se zbrání vroucích modliteb k trůnu milosrdenství Božího, k trůnu Marie pomocnice křesťanů,

anaž jest matka a naděje naše. Maria v mnohých vojnách a svízelných pomohla předkům našim, také nám nyní pomůže, nezamítne v potřebách proseb našich, ale ze všeho nebezpečení nás vytrhne Bůh na její přímluvu. Matka Boží posud divy tvoří. O to tedy pečujeme, aby Bůh byl s námi, Maria aby za nás orodovala, a pak ať povstanou nepřátelé celého světa proti nám, neuškodí nám útokové jejich. Ostatně se nemáme co báti těch, jenž tělo zabijí, ale toho se bojme, kdo tělo i duši odsoudit může k věčnému trestu. Když Bůh s námi, kdo proti nám? Tedy k Bohu se obratme a od zlého se odvrátme, řkouce: Pán Bůh s námi a zlý pryč. B.

Z Inomostí v Tyrolsku 31. května 1866.

(Příjezd J. V. císaře Ferdinanda, Věrnost Tyroláků. Slavnost sv. Jana Nep., universitní, Božího Těla. Průstí bohoslovci.)

Nejradostnější a nejdůležitější události posledních dnů jest pro zdejší město příchod J. V. císaře Ferdinanda a císařovny Marie Anny. Uvítání bylo více srdečné než skvělé, nicméně slavné, pokud se to jen za toho nepříznivého počasí státi mohlo. Město, zvláště nádraží a ulice, kudy císař přijeti měl, byly slavnostně okrášleny. Od nádraží až ku císařskému hradu v samém městě ležícímu stály přechetné davy lidstva všech stavů, z města i okolí (venkované ve svém kroji), s jásotem vítajíce vznešeného hostě, který většinu přítomných v blahé paměti utkvěl z roku 1848. Jest to po druhé, co Inomostí poskytuje císaři Ferdinandovi útulek před mocí nepřátelskou. V hradě samém přivítali jej: místodržící kníže Lobkovic a kněžstvo, v čele majíc nejd. pp. biskupy Brixenského a Tridentského, kteří schválně vážili cestu sem a druhého dne t. 27. května zase odjeli. — Císař vypadal prý, když vystupoval z vozu, velmi zemdlen, takže sotva pokynutím hlavy okolostojícím poděkovav musel se po schodech ihned nahoru do pokoje dáti donést. Zdejší „noviny pro lid a střelce“ podotýkají k tomu: „Ač šťastné přibytí dobrotivého císaře Ferdinanda velice potěšilo město, zemi i každého vlastence, nicméně bolný byl pohled na sestárlého vladaře, kterého věrolomný spojenec z klidného bydlíště na tichém hradě Pražském vyburcoval a do odlehlé provincie jíti přinutil.“ — Na onom místě Martinské stěny, asi 2½ hod. od Inomostí na západ vzdálené, kde r. 1489 v nebezpečí života stál císař Maxmilian I., strmí prastarý dřevěný kříž a na tom kříži nalezá se tento nápis:

„Bůh chrání dům rakouský.“ To také věří každý pravý Tyrolák i jest toho přesvědčení, že s pádem a blahem Rakouska souvisí pád a blaho jeho vlasti, zejména jeho jedině katolické víry, a proto tak věren jest nynějšímu panovnícímu rodu, proto s takovou nadšeností konají se nyní v celém Tyrolsku zřizováním zemské obrany, pilným cvičením se ostrostřeleckých sborů a dobrovolníků, zejména zdejších studentů, rozsáhlé přípravy na odrazení jakéhokoliv útoku se strany Italie. Tyrolák ví, že nebojuje pouze za svou samostatnost a za blaho Rakouska, nýbrž že se tu jedná i o jeho víru.

Slavnost sv. Jana Nepomuckého obývala se zde v kostele ctihod. O. Redemptoristů, zasvěceném sv. patronu vlasti naší po celých osm dní. Počala 15. května k večeru slavným „Te Deum,“ kterým se též celá oktáva skončila, kázáním a požehnáním. Druhého dne šlo procesí ze zdejšího farního chrámu do onoho kostela, načež bylo slavnostní kázání a slavná mše sv. při vystavené nejsv. Svátosti, která téhož dne od 5. hod. z rána až do 8. u večer vystavena zůstala. Denně bylo o 7. hod. večer kázání, pak litanie, které ale nemodlí se tu lid s knězem, nýbrž dle zdejšího vkusu odehrávají je hudebníci na kruchtě; konečně dáno požehnání s nejv. Svátostí. Po celý ten čas bylo lze nábožným navštěvovatelům toho kostela dosíci plnomocných odpustků. — Soch sv. vlastence našeho najdeš v městě i v úkolí, v kostelích i pod širým nebem, o samotě i v dědinách hojnost. Sem tam viděl jsem některé věnce a světly okrášlené, ovšem bez milého hlaholu modlicího se lidu u večer, bez líbezného zpěvu, který se u nás po celé širé vlasti v každé víscce, v každé osadě, v každém městysi a městě ozývá krajem na vše strany a unáší srdce vzhůru k hvězdnatému nebi. — Mezi Němci jsou snad Tyroláci národ nejzpevnější, aspoň jsou tyrolští „jodleri“ vyhlášení daleko široko a přece v kostele při mši sv., neprovokuje-li sbor hudebníků na kruchtě nějakou tu instrumentální mši se světáckými melodiemi, a i při jiných pobožnostech, procesích atd. panuje vždy a všude hrobové ticho. Vynikáť Tyrolsko, jak známo, „tichou velikostí.“

O výroční slavnosti znovuzřízení zdejší university, obnovené před 40 lety, měl 7. května P. Jos. Jungmann z tovaryšstva Ježíšova, toho času děkan fakulty bohoslovecké, po slavných službách Božích obvyklou řeč, kterou dokázati se snažil, jak

mylná jest a nepodstatná náuka od Kanta zavedená o trojí mohutnosti duše lidské: poznávací, citící a žádací a kterou vycházejí se stanoviska scholastiky, německými filosofy tak zneužívané, nyní pak opět od nemálo střizlivějších učenců oživené dovoditi hleděl, že docela postačí dle filosofie starého i středního věku mohutnosti duše lidské rozdělití v poznávací a žádací. — Abych se ještě o jedné a to pro katolika nejvznešenější a nejvelebnější v roce slavnosti, totiž o dnešní slavnosti Božího Těla zminil, podotýkám jen tolik, že před 2 lety nebylo mimo obvyklé 4 oltáře po městě, kudy průvod jde, jiné okras, než že prostředek ulice po celé cestě pokladen býval prkny. Vloni počali někteří za příkladem zdejšího bohosloveckého konviktu okrašlovati domy. I letos bylo sem tam viděti ozdobená průčelí a okna, což zajisté milý způsobilo dojem na každého. Konvikt nádherně okrášlený množstvím věnců na mnoze vypůjčených od slavnosti uvítání císařova a kostelních kobereců, soch, obrazů, světél a jiných okras vynikl jako vloni nade všechny.

Nemalé zděšení způsobila hrozící válka mezi zdejšími pruskými bohoslovci; na rychlo, kdo jen mohl, zjednával si každý od svého p. biskupa propuštění a dal se pak buď v Rezně*) buď v Brixenu neb i jinde**) vysvětit, aspoň na podjahná, aby jen nemusel na vojnu, o níž všickni a nejen oni, nýbrž i veškerí praví katolíci prustí pevného jsou přesvědčení, že se z pruské strany vede za věc nespravedlivou. Platíť zajisté v Prusích zákon, že každý bohoslovec, nemá-li vyšší svěcení, aspoň podjahanství, a každý řeholník, nesložil-li sliby, povinen jest službou vojenskou. Že i v Prusích, zvláště v diecésích, kde je nedostatek kněžstva, neváhají biskupové zachovati si své chovance, vysvítá již z toho, že jediný biskup Trevirský Pelldram 50 bohoslovců na podjahný vysvětil. Vábec jisto jest, že nebylo a nehude tak hned v Německu tolik podjahnů a jahnů jako právě letos.

*) Řezenský p. biskup, bývalý chovanec římského Germanicum, přislíbil, že zdejší pp. bohoslovce každé chvíle hotov jest za nynějších nepokojů vysvětit. Tím se stalo, že jednomu udělil podjahanství na cestě v klášteře Metenském, kde právě meškál.

**) 6. května bylo jich v konviktské domácí kapli od Velko-varadinského p. biskupa z Uher, který na cestách svých v Inomostí pomeškál a do Mariánských lázní Českých odcestoval, vysvěceno na podjahný 7.

KRONIKA.

Z Prahy. JEmin. nejdůst. p. kardinal arcibiskup jest od 25. května nemocen; má neštovice; praví se, že se nakazil na poslední visitační cestě své. Lékařskou pomocí mu přispívá dr. Jan Nep. Ott a prof. Waller. V Praze i po venkově konají se horlivé modlitby za nemocného vrchního pastýře. Jelikož i nejdůst. světící p. biskup ochuravěl, vedl průvod Božího Těla minulý čtvrtek na Hradčanech vdůst. p. kanovník strážce Ad. Würfel. Pobožnost vykonala se s obvyklou slávou. Okna residence arcibiskupské a některých pp. kanovníků byla ozdobena vzácnými květinami a světly. — U večer téhož dne ukončil májovou pobožnost u sv. Klementa d. p. řídítel arcib. semináře s četnou asistencí. Dojemný byl pohled na chrám lidstvem přeplněný. Před oltářem hojně osvětleným a bohatě kvítím ozdobeným stály v polokruhu ve dvou řadách družičky, za nimi v řadě třetí chovanci arcib. konviktu, všichni hořící svíce v rukou držíce. Prosby „Oroduj za nás,“ modlitby „Zdravas královno“ a „Pod ochranu Tvou utíkáme se,“ zvláště pak zpěvy otfásaly chrámem i nábožným shromážděním. Alumnové arcib. semináře zapěli dva čtyřrozpěvy a Skroupovo „Te Deum.“ — Předčerejší průvody Božího Těla po městech Pražských vedli v. důst. pp. kanovníci: Würfel na Starém, Sorger na Novém městě a Küffer na Malé straně. Ulice, kudy průvod se bral, byly zelením a věnci o mnoho štědrěji ozdobeny, než za minulých let. V každém ze tří hlavních farních chrámů shromáždilo se k průvodu Božího Těla příslušné žákovstvo, živnostenské pořádky s korouhvemi a hudbou, duchovenstvo toho okresu, městská rada atd. Ozbrojení sborové měšťanství vzdávali čest Spasiteli svému a oznamovali každé pozeňání střelbou a hudbou: sbor granátnický na Starém m., ostrostřelecký na Novém m. a pěchota na Malé straně. K zvýšení slávy dostavil se též hasičský sbor se stříkačkami a nářadím i hudbou. Počasí bylo překrásné, účastníků plné ulice a náměstí. Nejdéle trvala pobožnost na Vyšehradě.

— Pobožnost čtyřicetihodinná bude se konati od 8—11. června u Milosrdných sester pod Petřínem, od 12—15. t. m. v kostele na sv. poli Volšanském.

— Všechna birmovanců o letošních svátcích Svatodušních bylo 3284, a sice u sv. Klementa studujících 285; v chrámu

Páně u sv. Mikoláše birmováno 2999 osob, totiž 1164 mužského, 1835 ženského pohlaví; z Prahy bylo 914 mužských, 1453 ženských, celkem 2367; z venkova 250 mužských, 382 ženských, ouhrnem 632.

— Za příčinou nemoci JEmin. nejdůst. p. kardinala arcibiskupa odložena bude visitace vikariatu Sedlčanského a Votického, kterouž JEmin. vrchní pastýř od 9. t. m. do 10. července vykonati zamýšlel.

— Státní ministerstvo povolilo jednotě k dostavení hlavního chrámu sv. Víta v Praze zříditi ve prospěch téhož účelu věcní loterii a vydati 5000 losů po 20 kr. — V zásobě jest již přes 1000 darů k výhře. — Dotčená jednota bude odbývati letošní valnou hromadu d. 9. t. m. v 5 h. odpoledne ve velké zasedací síni na radnici Staroměstské.

— Spolek Arimatejský pochoval v květnu 121 chudých křesťanů.

— Dne 26. května byl v kostele ctih. Milosrdných sester u sv. Karla Bor. na Malé straně u přítomnosti kmotrů: p. Františka de Paula hraběte Schönborna a doktora práv i zemského advokáta p. Karla Seelinga slavně pokřtěn israelita a kandidát doktorátu právnického, ze Stěnovic rodilý Josef Deutsch na jména: Josef, František Paulanský, Karel Bor.

— Dne 29. května pozeňán jest v chrámu Páně u sv. Mikoláše padesátiletý snatek manželů: Křečka Josefa, 81letého, a Terzie rozené Kühbartovy, 80leté, dne 26. květ. 1816 v Prosté na Mor. řádně oddaných.

— Král. koruna Česká i se všemi odznaky korunovačními převezena jest za příčinou a na čas hroziící nám války z Prahy do Vídně k uschování.

— Z Budějovic. J. M. nejdůst. p. biskup bude světit na kněžství dne 18., 20. a 22. července. Vysvěceno bude 22 alumnů bisk. semináře a 5 kleriků kláštera cisterciac. ve Vyšším Brodě. — Exercicie kněžské budou se konati v témdni po neděli 13. po sv. Duchu a sice od 20—24. srpna. Učastníci mají se přihlásiti do 15. srpna. — Birmovanců bylo v Budějovicích o hodech Svatodušních 905 a v den nejsv. Trojice Boží 1298. — Nejdůst. p. biskup odebral se k zotavení svému do lázní Marianských.

— Ze Zábře. (Z dopisu.) O slavnosti Božího Těla složili zde vyznání víry evangelici helv. vyznání Václav N. a Anna H. a přijati jsou do církve katol. způsobem slavným. — Hlavní oltář ve fil. kostele u sv. Kateřiny (viz „Blah.“ 1865 č. 26, str. 414) dočkal se úplné obnovy. Práci pozlacovačskou vyvedl p. K. Heinrich z Kutné Hory zřadile

a za levnou cenu. — Na návrší u Vinařic v poli postavený kříž, na němž býval nepekný obraz, nalezl dobrodince, jenž kříž i obraz svým nákladem opravit dal. V. V.

— Z Německého Brodu píše se nám o průvodu Božího Těla, že byl letos oslaven c. kr. vojskem 45. pluku pěchoty, jež tam na pochodu svém odpočinek mělo. „Nad míru laskavý p. plukovník nejen mužstvo s důstojníkem co čestnou stráž kolem nejsvátosti, ale i celý sbor hudebníků k procesi odeslal.“ — Z Hradce přibyli sem do rodiště svého čtyři letos vysvěcení kněží, z nichžto tři prvotiny své již konali. K. S.

— Z Olomouce. Dr. Josef Mikula, cis. rada, první představený arcib. semináře v Olomouci, stal se far. v Mohelnici. (O. N.)

Z Italie. Pověstný *kardinal d'Andrea* zaslal redakci listu „L'Unità Cattolica“ d. 9. května z Neapole list co odpověď na oba listy bratra svého markýze Frant. d'Andrea, jež jsme v č. 14. podali. Odpověď kardinalova plná jest hořkosti. Kardinal osvědčuje, že předešlé listy své s dobrým vědomím a při úplném zdraví napsal; a mnohými slovy xypisuje chválu svého zesnulého otce. — K tomu dokládá redakce listu „L'Unità“: Dejme tomu, že by slavný otec kardinalův z hrobu povstal, a listy obou synů svých četl; zdažby — nespátriv ještě podpisů — nepřisahal, že listy markýzovy psány jsou od kardinala, a naopak listy kardinalovy od markýze? Dále žádá redakce, aby markýz d'Andrea ani jediným slovem neodpovídal na tento list kardinalův, nýbrž aby nyní v krásném měsíci máji k nohoum sedmibolestné Rodičky Boží Marie Panny položil všecken zármutek, jež mu přítomný list bratrův spůsobil; konečně redakce vyzývá všech křesťanů katolických, aby se spolu s markýzem modlili k Bohu za bratra jeho kardinala.

Ze Španělska. Nynější stav věci ve Španělsku líčí věrohodně Angličan, kanovník J. Dalton, ve své zprávě o výsledku sbírky konané ve Španělsku ku prospěchu katedrálního chrámu, jenž v Londýně co pomník ř. kard. Wisemana vystavěn bude. Dotčená zpráva psána jest v Madridě 16. května 1866 a zaslána redaktoru anglického týdeníku „Tablet“, z jehož č. 1364 od 26. května t. r. vyjímáme toto: „Pokládám zapotřebí, povědět čtenářům Vaším, že moje poselství do Španělska se nedaří, ačkoli z počátku velká mu kynula naděje. Země nalezá se v přesmutném stavu a co nejbližší státního bankrotu. —

Vláda jest malomocná . . . , strany politické četné a proti sobě vespolek rozhořčené, tak že tato bohatýrská země podobá se lodi bez veslaře na zbouraném jezeře. Maršál O'Donell má přátel málo, ale nepřátel množství, a jeho ministři a nepochybně i on sám jsou protikatolickými a zhoubnými zásadami liberalismu tolik nakaženi, že náboženství nad míru trpí. — Demokratické a liberálnické noviny co den jsou hotovy k útokům na duchovenstvo, biskupy a především na výtečné tovaryšstvo Ježíšovo k hlubokému zármutku zbožných duší; co zatím bezpočetné špatné knihy, překlady francouzských novel druhu nejhoršího, necudné obrazy a fotografie mravní cit lidu podkopati hrozí. A při všech těchto a přemnohých jiných obtížích zdá se práce ještě býti v lidu veliký poklad nábožnosti. Chrámy jsou každého rána a večera v tomto krásném měsíci máji naplněny, a mnoho osob, zvláště přemnoho mužů přistupuje denně při rozličných mšech sv. k sv. přijímání. Biskupové a arcibiskupové jsou charakterové plni horlivosti, vědomosti a nábožnosti a nižší duchovenstvo, ačkoliv by mu, jak se zdá, více rozhodnosti a činnosti přáti bylo, jest, pokud má zkušenost o tom souditi dovoluje, církevních povinností svých velice pamětlivo. Všickni chovají se ke mně nad míru přátelsky a přívětivě. Papežský nuncius byl rovněž velmi blahoslunným ke mně, dal mi však radu, „do Anglicka se navrátiti a v této zemi dále nepokračovati,“ poněvadž by, jak se dále vyjádřil, letos moje cesta bez prospěchu byla. Tolikéž mluvil jsem s Jeho Eminencí kardinalem arcibiskupem Sevillským, jenž právě nyní v Madridě se nalezá. Prosil jsem ho, aby mi řekl bez obalu, jaký prospěch by asi měla moje sbírka s jeho povolením v městech Sevilla, Malaga, Granada atd. Odvětil, že znaje tu velikou lásku a úctu, v jaké se v Seville jméno i ctnosti nedávno zemřelého výtečného kardinala Wisemana chovají, nic nepochybuje, že tam srdečně přijat budu, doložil však, že časové jsou zlé, a že v posledních 4 týdnech jeden kněz z Janova (Genua) v Seville sbíral, že mi tedy snažně radí, abych návštěvu svou na jiný rok odložil atd. Pročež jak mile od Jejího Veličenstva královny subskripci obdržím, hodlám hned Madrid opustiti a do vlasti se navrátiti. Před pěti dny byl jsem v Aranjezu a viděl jsem zpovědníka královna, etihodného a zbožného kněze Claret-a, arcibiskupa Trajanopolského. Řekl

mi, že Jeji Veličenstvo jest sice velmi štedrá, že však nyní nalezá se v chudobě veliké. Nicméně však slíbil mi, že použije první příležitosti před královnou podotknouti, že odhodlán jsem do Anglicka se vrátiti, jak mile bych od jejího nejvyššího hofmistra obdržel pokynuti, že smím před Jeji Veličenstvem vstoupiti*). Arcibiskup Toledský dal mi 10 lib. a 10 shillingů. Seznam všech příspěvků odevzdám po návratu v Londýně. Někteří velmožové rovněž přispěli malými dárky, mezi nimi vévoda Priaský, hrabě z Vistatermosy a vévoda z Medina Celi. (Následují díky vel. pánu Gust. Barronovi v Madridě usedlému, jenž dobře po anglicku mluví, za jeho velikou úslužnost.) Věru — di kan. Dalton — nevím, co bych bez něho byl vyřídil.

Literní oznamovatel.

— „*Nové povídky pro rodiče a děti*“ dle Křištofa Schmidta od Josefa P. Devitského. Nákladem Rohlička a Sieverse v Praze. Stran 70. Obsah: Starý hrad. Křesťanská rodina. Němé dítě.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnuli:

- p. Frant. *Slavina*, jubil. kněz, arc. not., Citovský far. na odp., 4. ledna (nar. v Č. Kostelci 16. června 1783, kněz od 20. srpna 1806);
- p. Adolf *Prause*, lokalista v Thanndorfu (v Kladsku) 10. ledna (nar. 20. ún. 1831, kněz od 30. června 1855);
- p. Desid. *Procházka*, jubil. kněz, far. a os. děkan Prčický na odp., arcib. notář atd. 5. dubna (nar. v Brandýse nad Orl. 23. květ. 1781, kněz od 8. září 1805);
- p. Karel *Thoman*, jubil. kněz, prvofarář v Palici 19. května (nar. 12. června 1791, kněz od 11. srpna 1815);
- P. Aug. Fr. *Weinfurter*, kněz ř. Benedikt, v Emausích, býv. prof. na gymn. Klatovském, 31. května (nar. v Rožmitále 30. října 1801, kněz od 15. srp. 1829);
- p. Václav *Schuster*, os. děkan v Česlicích, býv. arc. vikář a školdozorce okr. Mnichovického, čest. rada k. arc. konsistoře 2. června (nar. 1. dubna 1792, kněz od 11. srp. 1816.)

Ve správě duchovní ustanoven jest:

- p. Frant. *Erlbeck*, far. v Niklasbergu, za far. do Platu;

*) Msgr. Patterson, jenž k témuž účelu v Rakousku sbíral, obdržel od J. Velič. cis. Františka Josefa I. 2000 zl., a podobně byl podarován od J. Velič. cis. Ferdinanda a jiných členů nejvyš. císařského rodu.

p. Vavřinec *Siník*, koop., za adm. v Palici.

Uprázdňená místa:

Misto *zpovědníka* při metr. chrámu sv. Víta, od 25. května.

Palice, fara patr. nábož. fondu, od 1. června.

V biskupství Kralohradeckém.

Vyznamenán jest:

- p. Bohumil *Hakl*, katecheta na c. kr. gymnasiu v Králové Hradci, obdržel collare canonic.

V biskupství Litoměřickém.

V Pánu zesnuli:

- p. Ant. *Kles*, sekretář vikar., osob. děkan v Markvarticích, dne 14. května (nar. 7. června 1802 v Ml. Boleslavi, kněz od 27. srpna 1825);
- p. Josef *Pietsch*, os. děkan v Georgenthalu, dne 29. května (nar. v Koltligu dne 12. pros. 1810, kněz od 4. srpna 1834).

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Frant. *Černohouz*, os. děkan ve Všejanech, za děkana v Dobrovicích;
- p. Jos. *Günter*, koop. v Krásné Lípě, za far. v Stein-Schönau;
- p. Frant. *Hinke*, adm., za far. v Parchenách;
- p. Vincenc *Sigmund*, far. v Lenešicích, za far. v Opočně.

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnul:

- p. Frant. *Dvořák*, jubil. kněz, senior diecése, farář a os. děkan v Miroticích, 19. května (nar. v Borotíně 17. října 1783, kněz od 13. září 1807).

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Kajetan *Prchal*, polní kaplan c. k. 8. pěš. pluku bar. Gerstnera, stal se poln. kapl. 2. třídy v Mexik. vojště;
- p. Frant. *Noska*, kaplan a administr. in spirit. za interkal. admin v Miroticích.

Uprázdňené místo:

Mirotice, fara patron. p. opata premonstr. kláštera v Schläglu, do 6. července.

Listárna redakce.

Milodary. Na dostavení metrop. chrámu sv. Víta odevzdáno z Oustí nad Orlicí od údů jednoty sv.-Vítské 15 zl. a z kollatury Sopotnické 6 zl., úhrnem 21 zl.

P. Frant. *Pravdovi* díky za povídku „Na výminku;“ bude uveřejněna v příletí II.

Z Inomostí (Inisbruck) v Tyrolsku došel nás d. 29. května list s podpisem: P. Hermann *Dichl*. Pisatel četl cosi v novinách „Volksfreund“ a „Vaterland“, rozněval se a napsal odpověď — „Blahověstu“ i žádá, aby uveřejněna byla, odvolává se na zákon o tisku. Žádosti té nemůžeme vyhověti; odpověď náleží do listů výše uvedených, a nikoliv do „Blah“, nad to jest velice urážlivá, a některá slova, n. př. „ist auf dem Holzwege“ neumíme přeložiti, leč bychom řekli „chodí v dřevěnkách“, což jest ne slušné. Ku konci vyhrožuje p. pisatel žalobou. Máme za to, že se zmýlil v adrese.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kníž. arcib. semi-
náři číslo 190—I.

Expedice:
v kat. knihkupectví
B. Štýbla,
na sv. - Václavském
náměstí, čís. 786—II.
Nedošlá čísla rekla-
mujte nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

Předplácí se
v expedici
i u všech řádných
knihkupectví
na rok: 2 zl. 50 kr.
na půlro.: 1 zl. 30 kr.

Po poště:
Celoroč.: 3 zl. — kr.
půlroč.: 1 zl. 55 kr.

—o—

Předplacení čtvrt-
letní se nepřijímá.
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bidné činí národy.“ (Přisl. XIV. 34.)

Evangelium na den sv. apoštolů Petra a Pavla.

O b s a h.

Ve vůkolí města Cesaree Filipovy otázal se Pán Ježíš učenníků svých, za koho jej lidé mají; a když odpověděli, že za Jana Křtitele, aneb za jednoho z proroků, otázal se jich dále, za koho jej oni mají; a když Šimon Petr odpověděl, že za Mesiáše, Syna Božího, vyhlásil ho za blahoslaveného, proto že v něm Mesiáše, Syna Božího, poznal skrze zjevení Otce nebeského, a doložil, že pro toto vyznání jeho na něm, co na pevném základě církev svou vzdělá, aby jí ani peklo zkaziti nemohlo, a že ho v ní klíčníkem či vrchním správcem, pastýřem učiní, a že, cožkoli on neb některý z nástupců jeho v církvi ustanoví, na nebi schválí a potvrdí tak, jako by to od něho samého ustanoveno bylo.

V ý k l a d.

Za onoho času — nedlouho před svým utrpením — přišel Pán Ježíš do krajin Cesaree Filipovy — do vůkolí města, kteréž Cesarea Filipova sloulo — Caesarea nebo císařské město, protože ke cti římského císaře Tiberia rozšířeno a zveleboeno bylo, a Filipova či Filipa, tetrarchy neb správce Galilejského, rozšířitele a zvelebitele svého. Na rozdíl od jiného města, které též Caesarea sloulo, ale od Cesaree Filipovy vzdáleno bylo. A když tam Pán Ježíš přišel, co učinil? Otázal se učenníků svých řka: Kým praví lidé býti Syna člověka? co praví o mně? kým že jsem? — Na to se jich otázal v tak vzdálených krajinách, až na pomezí země židovské; a proč ne raději v Judstvu, v Jerusalemě, anebo v jiném městě židovském? proto, aby učenníků svých do rozpaku, do strachu a nebezpečnosti nepřivedl; nebo v židovských krajinách, městech, školách, byli by se

báli odpověditi, aby odpovědi svou Židům neurazili, na sebe nepopudili, jejich pronásledování se nevystavili; nebo věděli, že mnozí o Pánu Ježíši zle smýšlejí, jeho nenávidí, jmenovitě zákonníci a fariseové; tam ale, v takové od nich vzdálenosti neměli jich se co báti, tam mohli Pánu Ježíši směle a upřímně odpověditi. A co mu odpověděli? *A oni řekli: Někteří — tě praví býti — Janem Křtitelem, jiní pak Eliášem, jiní pak Jeremiášem, nebo jedním z proroků.* Židé očekávali Mesiáše a spolu předchůdce a pomocníky jeho. Za předchůdce jeho měli sv. Jana Křtitele, a za pomocníky jeho Eliáše, Jeremiáše a vůbec proroky. Poněvadž ale proroci dávno zemřeli, i sv. Jan zemřel, domnívali se Židé o nich, že v čas příchodu Mesiášova budou z mrtvých vzkříšeni. A za jednoho z nich, buď za vzkříšeného Jana Křtitele, anebo za vzkříšeného Eliáše, anebo za vzkříšeného Jeremiáše, anebo za některého jiného z proroků měli Pána Ježíše, a to pro velikou moudrost, kterouž jevil, a pro veliké zázraky, kteréž činil. Proč pak ho ale za Mesiáše neměli? Proto, že na jeho chudobu, sprostotu, tichost, pokoru se ohlíželi, a nad ní se hořili. Kdyby byl jim na skvostném paláci, v lesku zlata a stříbra, u prostřed četného komonstva, udatného rytířstva, zbrani opatřený, k boji proti nepřátelům připravený, se objevil, hned by ho byli s radostí za svého Mesiáše vyhlásili, a s jásáním na rukou nosili. Ale že ničeho takového na sobě neukazoval, k ničemu takovému se neměl, ani stínku nádeje k takovým věcem nedělal, proto se na něj mrzeli, a za Mesiáše ho uznati nechtěli. Ó té zaslepenosti! Jakoby Mesiáš k tomu byl, aby leskem zlata a drahého kamení se stkvěl, a ne spíše leskem svatosti a spravedlnosti, aby království pozemské zakládal, a ne spíše království ne-

beské, aby vojsko nepřátelské porážel, a ne spíše hejno ďábelské, aby od břemen daní vysvobozoval, a ne spíše od vazeb hříchů. Kdyby Mesiáš takovým byl, jakého sobě Židé žádali, aby každému hojnost peněz, statků a všeho dal, co by hrdlo jeho ráciilo, jaký by byl až podnes k němu shon, jaké by bylo nad ním jásání, jaké chvály vzdávání! Ale že dává odpustění hříchů, milost Ducha sv., synovství Boží, naději života věčného, to se zdá mnohemu jenom maličkostí býti, a proto si ho ani nevšímá. O té zaslepenosti! My budme z počtu těch, kteříž o něj opravdově stojí, k němu důvěrně se utíkají, milosti jeho vděčně přijímají.

Lidé měli Pána Ježíše za Jana Křtitele, nebo za jednoho z proroků. Za koho jej ale měli učenci jeho? I na to se jich Pán Ježíš otázel. *Di jim Ježíš: Vy pak kým mne býti pravíte?* — vy, jenž od počátku se mnou jste, jenž všechno, co mluvím, slyšíte, co činím, vidíte, jenž mne mnohem lépe znáte, nežli jiní lidé, vy kým mne býti pravíte? také-li Janem Křtitelem nebo jedním z proroků? *Odpověděv* — jeden z nich — *Šimon Petr* — všecek roz-nícen láskou k Pánu Ježíši, a spolu uchvácen hněvem proti těm, kteříž ho za Mesiáše uznati nechtěli — *řekl: Ty jsi Kristus, Syn Boha živého* — ne předchůdce, ne pomocník Kristův, nýbrž Kristus, Mesiáš, Syn Boha živého, vtělený Bůh. Hle, Šimon Petr také viděl a znal chudobu P. Ježíše, a to mnohem lépe, nežli jiní lidé a přece se nad ním nehoršil, přece v něho uvěděl a jej vyznal, řka: *Ty jsi Kristus, Syn Boha živého!* A to bylo právě — pravá víra, pravé vyznání. Bez této víry, bez tohoto vyznání nelze spasení se nadíti. — Kdyby kdo neví, co věřil a vyznával, kdyby věřil a vyznával, že Pán Ježíš moudrý, mocný, dobrý, svatý, spravedlivý, věrný a neví, jaký ještě jest, nevěřilby ale a nevyznával, že jest Kristus, Syn Boha živého, nic by mu to neprospeklo, zůstal by od spasení co východ od západu vzdálen, a to tak dlouho, dokudž by v Krista, Syna Božího neuvěřil a jeho nevyznal. Tato víra, toto vyznání jest první počátek a základ spasení, jest cesta ku všelikým křesťanským pravdám vedoucí, jest klíč, poklady Boží otvírající, jest trouba milostivé léto oznamující, jest světlo temnosti duševní zapuzující, jest kvas svou pronikavostí srdce napravující, jest zrno horčičné nade všecky byliny zrostající, jest semeno pšeničné sterý užitek přinášející, jest dům na skále

založený, proti větrům a přivalům odolávající, jest pevnost ochranu proti nepřátelům poskytující, jest pramen do života věčného skákající. Tuto spasitelnou víru musí vyznati, kdo chce křest sv. přijmouti. Protož se kněz táže: Věříš-li v Ježíše Krista, Syna jeho jediného, Pána našeho? a teprv po odpovědi: Věřím, posluhuje křtem svatým. I my jsme jednou knězi na onu otázku skrze kmotry své tuto odpověď dali, a tak jsme víru v Ježíše Krista, Syna Božího vyznali, a vyznáváme ji až podnes, v kostele u př. pokorným klekáním, před křížem uctívám smekáním, na potkání katolickým pozdravováním a mnohonáctým jiným způsobem; a blahoslavení, budeme-li ji vyznávati až do smrti! Blahoslavení, pravím, a odvolávám se při tom na Pána Ježíše, kterýž pro tuto víru a vyznání ji Šimona Petra za blahoslaveného vyhlásil. *A odpovídaje Ježíš, řekl mu: Blahoslavený jsi, Šimone, synu Jonášův — Janův: nebo tělo a krev nezjevilo tobě — přirozený vtíp, rozum nepověděl toho tobě, — ale Otec můj, kterýž jest v nebesích, — ten ti pověděl, že já jsem Kristus, Syn jeho jedno-rozený; ten tě osvitil tak, žeš ve mne u- věřil a mne vyznal. Hle, Šimon byl od počátku s Pánem Ježíšem, slyšel všechny řeči jeho, viděl všechny divy jeho; a přece neřekl Pán Ježíš, že ho Šimon ze slyšení řeči jeho a z vidění divů jeho poznal, nýbrž řekl, že ho poznal z *vnitřního zjevení Otce nebeského*. Toto zjevení bylo tedy nevyhnutelně potřebné k poznání jeho; slyšení řeči a vidění divů Páně bylo sice také k tomu potřebné, ale kromě toho i toto zjevení. A tak to až podnes. Kdyby lidem neví, jak o Pánu Ježíši se kázalo, a kdyby se jim pořád povídalo, že jest Kristus Syn Boha živého, přece by nikdo v něho neuvěřil, kdyby nebylo zjevení Otce nebeského. Zjevení Otce nebeského jest víra naše; také sice ze slyšení slova Božího, ale spolu ze zjevení Otce nebeského. A poněvadž ze zjevení Otce nebeského, ó jak milá, drahá musí nám býti, s jakou vroucností musíme o ni prositi, s jakou vděčností z ní děkovati, s jakou bedlivostí ji ostříhati, s jakou pečlivostí ji pěstovati, s jakou horlivostí ji vyznávati, a při tom s jakou ochotností musíme slovo Boží slyšeti, s jakou radostí v srdcích svých skryvati, s jakou svědomitostí skutečně plniti! Nebo kdybychom si slova Božího nevší-mali, zdalíž bychom na zjevení Otce nebeského mohli sobě naději dělati?*

Šimonovi zjevil Otec nebeský Krista,

Syna svého za tou příčinou, že Šimon u-
čení jeho rád slyšel a plnil. Tím, že Otec
nebeský Šimonovi Krista, Syna svého zje-
vil, povýšil ho nade všechny apoštoly; a
bez pochyby, že ho dle příkladu Otce své-
ho i Ježíš Kristus nade všechny apoštoly
povýší, neboť praví: „Cožkoli Otec činí,
to činí podobně i Syn“ (Jan 5, 19.); a to
tím více, protože ho Šimon, světlem Božím
osvícený, první za Krista, Syna Božího
vyznal, a tím vyznáním ho první poctil a
oslovil. A jest tomu tak. Pán Ježíš po-
výšil Šimona nade všechny ostatní apoštoly,
a to přede vším tím, že mu to povýšení
přislíbil. Dle smyslu znělo toto přislíbení
takto: Jako Otec můj zjevil tobě, kdo jsem
já, a tím zjevením tě nade všechny apošto-
ly povýšil, tak zase já zjevim tobě, kdo jsi
ty, a tím zjevením tě nade všechny apoštoly
povýším, a jako ty jsi mne vyznal a vyz-
náním svým přede všemi apoštoly oslavil,
tak zase já tebe vyznám a přede všemi
apoštoly, ba před veškerým světem osla-
vím; do slova pak znělo to zaslíbení tak-
to: *I já — Kristus, Syn Boha živého —*
pravím tobě: Ty jsi Petr — skála — pev-
ný, stálý, nepohnutý, vytrvalý u víře ve
mne a u vyznávání já jako skála — a na
té skále — na tobě pro tvou pevnost, stá-
lost, nepohnutost, vytrvalost u víře — vzdě-
lám církev svou, — jako dům na skále
vzdělán bývá, aby větrové a přívalové ne-
odolali proti němu, tak já na tobě vzdě-
lám církev svou — veliký, krásný dům,
velebný, svatý chrám, ovšem ne z kamení,
nýbrž z lidí, a sice takových, kteříž s te-
bou jednu a touž víru budou vyznávat,
— a brány — mocnosti — pekelné — dě-
lové — neodolají proti ní, — ne, že ne-
budou o ní se pokoušeti, na ni se bouřiti,
proti ní bojovati, naopak: budou proti ní
bojovati vši silou a mocí, vši zuřivostí a
vzteklostí, vši chytrostí a lstivostí, bez
konce a bez ustání, a k tomu ještě ve
spolku s mnohými pozemskými mocnostmi,
krály a knížaty, ale neodolají proti ní, ne-
přemohou, nevyvrátí ji; ona zvítězí nade
všemi mocnostmi, přechká všechny boje a
udrží se v celosti, pevnosti, velebnosti své
až do skonání světa, a to za tou příčinou,
že na tobě — na skále vzdělána bude. A
tobě dám klíče království nebeského — cir-
kve mé, kteráž mezi všemi pozemskými
královstvími jediné nebeské království bu-
de — tobě svěřím království nebeské s
náměstenstvím, plnomocenstvím v něm,
tebe učiním nejvyšší hlavou jeho. Co ho-
spodář ve svém domě, co otec ve své ro-

dině, co pastýř ve svém ovčinci, co kníže
ve svém knížetství, co král ve svém krá-
lovství jest, to ty budeš v království ne-
beském — „všecko ve všem“; ke všemu
budeš míti přístup, všecko v rukou svých,
všecko na starosti. Ty budeš otvírati a
zavíratí, přijímati a vylučovati, prikazovati
a zapovídati, odpouštěti a zadržovati, od-
měňovati a trestati, jak kdy toho ke cti
Boží a k spasení lidu bude potřeby; a když
ty zavřeš, nikdo neotevře, a když ty ote-
vřeš, nikdo nezavře, když ty přijmeš, ni-
kdo nevyloučí, a když ty vyloučíš, nikdo
nepřijme, když ty přikážeš, nikdo neza-
poví, a když ty zapovíš, nikdo nepřikáže,
když ty odpustíš, nikdo nezadrží, a když
ty zadržíš, nikdo neodpustí, když ty od-
měníš, nikdo nepotrestá, a když ty potre-
stáš, nikdo neodmění; nebo ty budeš míti
moc nade všemi, ale nikdo nad tebou, —
a cožkoli — svrchovanou mocí svou —
svážeš — zapovíš, zadržíš, odsoudíš, zavr-
neš — na zemi, bude svázáno — zapově-
děno, zadrženo, odsouzeno, zavrženo — i
na nebi: a cožkoli rozvážeš — dovolíš, od-
pustíš, schválíš, přijmeš — na zemi, bude
rozvázáno — dovoleno, odpuštěno, schvá-
leno, přijato — i na nebi; všeliké ustanov-
ení tvé na zemi bude ode mne potvrze-
no na nebi, bude takovou platnost míti,
jakoby poslo ode mne samého; a protož,
jak za ostříhání, tak také za přestoupení
ustanovení tvého já sám odplatím. To sli-
bil Pán Ježíš Šimonovi, avšak nejen jemu,
ale také všechněm nástupcům jeho; nebo
chtěje, aby církev jeho až do skonání světa
nepřemožená trvala, chtěl také a musel
chtíti, aby zároveň s ní skála, hlava její
trvala; nebo bez skály, bez hlavy, která
by mohla trvati? — Ale Petr, skála, hla-
va církve netrval než krátký čas; po krát-
kém čase umřel na kříži, a protož musel
nástupníka v moci své míti, aby církev
nezůstala bez základu, bez hlavy; a i ten
nástupník musel po své smrti zase nástup-
níka míti, a tak pořád až do skonání světa.
Z toho jde, že, co Pán Ježíš slíbil Petrovi
slíbil všechněm nástupníkům jeho. A to
jest nad míru potěšitelné. S jakou radostí
mohou nyní lidé, jednu a touž víru s ná-
stupci Petrovými vyznávat, poněvadž vědí,
alespoň mohou věděti, že nástupci Petrovi
pravou víru mají, hlásají, vyznávají, a že
v ní až do skonání světa setrvají! Kdyby
tomu tak nebylo, jak by je byl Pán Ježíš
mohl skálou, základem své církve nazvati?
— Tím by byl lidi v hrozné bludy uvedl
ješto přišel, aby jim pravdu kázal; za

skálu nepohnutou bylby je vydal, a oni by zatím byli třtinou větrem se klátící. O toho on ničím způsobem nečinil; ale jak jistě je skálou nazval, tak jistě oni skálou jsou, tak jistě v pravé víře stojí, tak jistě ji hlásají a rozšiřují. A blaze těm, kdož víru jejich přijímají a vyznávají! Peklo arci by je rádo od Pána Ježíše a od víry v něho odtrhlo, v bludy a hanbu uvedlo, ale nemůže, všechno usilování o to jest na darmo. Sotva že který nástupce Petrův na stolicí jeho dosedne, hned peklo se všemi společníky jeho na hlavu porazí a v největší zahanbení přivede, tak že, kolik nástupců Petrových na stolicí jeho dosedlo, tolikrát peklo na hlavu poraženo a zahanbeno bylo. O díky za to Pánu Ježíši! Bez zvláštní pomoci jeho kterakby možná bylo, aby pouhý člověk, by třebaš na Petrově stolicí seděl, nad peklem a světem slavně zvítězil? Ale to jest to: Pán Ježíš pomáhá náměstkům svým, nástupcům Petrovým, k slavnému vítězství. A to jest také to, co nás přiměti má, abychom víry jejich se drželi, a podle ní živi byli. — A dále, s jakou radostí mají lidé do církve sv. vcházet, poněvadž vědí, alespoň mohou věděti, že ona jest Kristova a že potrvá na věky. Kdyby tomu nebylo tak, jakby byl Pán Ježíš říci mohl, že ji vzdělá na skále a že proti ní neodolají ani brány pekelné? Že peklo na ni pořád se bouří a ji pronásleduje, tím at se nedá nikdo myšliti. Kdyby nebyla domem spasení, nechalo by ji peklo na pokoji, jako nechává těch boud, jež si lidé vedle ní na písku vystavěli. Ale že jest domem spasení, proto ji peklo nenávidí, a snaží se ji rozmecí tak, aby v ní nezustalo kamene na kameni. A kdo ví, zdalibý se mu toho nepodařilo, kdyby byl Pán Ježíš církev svou na skále nevzdělal, a ji ustavičně nechránil. Ale on ji chrání k vůli nám, k vůli našemu spasení. Ten předobrá! O radujme se z toho, že v církvi svaté jsme, a že v ní docházíme spasení! — A konečně, s jakou radostí mají křesťané papežským ustanovením se podrobovati a jich ostříhati; nebo vědí, alespoň mohou věděti, že se všechna s vůlí Boží srovnávají, a že ke cti Boží a k spasení lidskému přímo směřují. Kdyby tomu nebylo tak, jak by je byl Pán Ježíš všechna schváliti, potvrditi, doporučiti mohl? — Či neznal jich napřed? nevěděl, jaká budou? Věděl jistě dokonale, neomylně; a když o nich pochvalně promluvil, musejí tedy opravdu chvalitebná býti, a těm, kdož jich ostříhají, k spasení slou-

žiti. Pryč tedy se vši bázní a nedůvěrnosti! Budme rádi tomu, že můžeme jich ostříhati a za ostříhání jich odplaty Boží se nadíti.

J. Felizna.

Nauka Darwinova a „Květy.“*)

Když stavitelský mistr staví, mají tračkárnici mnoho práce. Toho doklad máme ve „Květech“, časopisu beletristickém ve článku „Darvin o vzniku rostlin a živočichů na zemi naší od dr. Eduarda Grégra.“ Podle Darvinské hypotézy čili podmínky bylo původně jen několik, asi čtyry neb pět rostlin a zvířat, ano snad jen jediný, velmi jednoduchý proutvar, z něhož prý během milionův rozplodů povlovně všichni teď na zemi stávající druhové rostlin a zvířat se vyvinuli. Této domněnky veleučeního anglického přírodopysce zmocnili se fanatičtí zastavatelé nevěry, aby z toho těžili pro své bezbožecké smýšlení a účely, a jako dříve urputně tvrdili a co nevýratnou pravdu hlásali, že prý člověčenstvo barvou, lebkou a duchovním nadáním velmi rozdílné více Adamů čili praotců (snad 16) míti muselo, s tím též fanatismem hlásají nyní, že úplně dokázáno a nadevší pochybnost postaveno, též člověčenstvo nejenom z jednoho pračlověka pošlo, nýbrž tento sám že z opice pochází, ano že veškerého živočišstva i rostlinstva nebylo stvořeno, nýbrž samo z sebe se vyvinulo. V tomto směru hleděl koristiti z Darwinovy theorie v Německu dr. Friedr. Rolle, an ve svém spisu o náuce Darwinově potažmo na stvoření světa na str. 274 dí: „Organický svět nynější, rostliny totiž, zvířata i lidé nejsou výplodem síly bezprostředně tvořící z bezživotné

*) Slavné redakci není neznámo, jak pohorlivý článek pan dr. Grégr ve „Květech“ podal a jak zvláště tou jízlivou formou, ve kteréž jej sepsal, každého uslechtilějšího člověka, je muž ještě náboženství není ničím, velice rozjítíl. Já věda, že žáci moji gymn. „Květy“ pilně čtou, jal jsem se hned ve škole o tom předmětu mluvit, i pozoroval jsem, jak sehnal tváře žákův při řeči mé rozzářily a jak mně děkovali, že jsem je z té duchovní sklíčenosti, do které je onen článek uvrhl, vytrhl. I musel jsem jim přislíbiti, že co jsem mluvil, písemně podám v Hlasu neb v Blahověstu. — Mám za jisto, že žáci gymnasiální v Praze rovněž tak horlivě, ne-li horlivěji, čtou Květy a neméně napravení z Květů nabytých náhledů potřebují, nežli žáci gymnasiální a realní v Brně. Račte tedy článku mému ve svých velmi oblíbených listech popřátí nějakého místa, podle exempláře Hlasu, jež tuto podávám s některými změnami a přidavky. M. P.

hmoty, nýbrž jsou výsledkem mnoha milionův let pokračujícího rozvoje přírodních materií (látek) pode vplyvem všeobecných a věčných zákonův přírody.“ Na otázku, pod jakých to věčných zákonův vplyvem prvé jednoduché pravy organické se vyvinuly, odpovídá na str. 220: „Pro tyto nejjednodušší prarostliny a prazvířata namítá se duchu domněnka o *prarozplodu* (generatio aequivoca) jakou už Lamarck a Oken vyslovili.“ Na to namítá sám sobě říka: „Jest pravda, že domněnka tato o bezroditelném vzniku organických bytostí (rostlin a zvířat) z neživotné materie (hmoty) — s velikými nesnáze se potkává. Pokračující ruch světa živoucího, jmenovitě pak užívání drobnohledu, ubíralo starému náhledu o prarozplodu ještě po dnes prý trvajících, jak to Aristoteles a někteří starší i novější přírodopyskové tvrdili, každým rokem víc a více půdy. I zdá se skoro docela na jisto postaveno, že za nynější rostliny i zvířata taklo plozením a rozením vznikají. Přísné skoumání ve všech případech, kde domníváno se o nových organických bytostech, žeby z hničících rostlinných neb zvířecích látek byly vznikly, dokázalo, že všechny organické bytosti, které dnes žijí, toliko dělením ploditelských a roditelských bytostí aneb z vajec aneb ze semena vznikly, nikde ale že nevznikly bez ploditelův a roditelův.“

Ač tedy Rolle sám uznává, že domněnka o prarozplodu či vzniku živoucího z neživoucího jest pouhá domněnka, která ve zkušenosti každodenní prázdného základu nemá, ano které zkušenost patrně odporuje, přece se domněnky této drží a jí přizvukuje, proč? Protože, jak dříve sám (na str. 227), domněnka tato „přirozené věci přirozeným způsobem prý vykládá a úplně odvarovává zázraky, které prý samy sebou základům vědy odporují.“ I odvolává se při tom na samého Darvina, jako by i tento věřil v domněnku o prarozplodu. V tom však dr. Rolle lže; nebo v Darwinově spisu o vzniku druhův rostlin a zvířat*) nenajdeš žádné stopy takového přisvědčení se strany Darvina; anobř v Londýnském „Atheneu“ od 25. dub. 1863, na str. 554, tvrdí Darwin právě opak toho, an dříve zdali pak nějaký zjev či jen stín zjevu jest, jenž by dotvrzoval, že neorganické živly bez všelike organické bytosti toliko pode vplyvem známých sil nějaký

živý tvor provéstí mohou? Až doposud je takový resultat čili výsledek nám naprosto nepochopitelný. Kárali mne, že jsem použil slova z pentateuchu (5 knih Mojžíšových) vzatého, an jsem mluvě o prarozplodu řekl, jemuž nejprvé „život vdechnut“; možná, že jsem v díle čirovědeckém takového výrazu užívati neměl, ale výraz ten se nejlépe k tomu hodí, aby vyjádřil přiznání naše, že o *původu života tak málo víme* (sami ze sebe), jako o původu síly a hmoty.“ Darwin tedy nepopírá Tvůrce, nepopírá tedy ani stvoření, jímž původ tento první hmoty, prvního tvora (prarozplodu) ovšem zázračně přivoděn.

Podobně mluví i slóvnatý o geologii (zeměpys) velmi zasloužilý učenec německý, Gustav Bischof, an uznává meze takového zpytu a dokládá, že otázka po prvé všech věcí původu přesahuje hranice všeho přírodopysku. „Za prastav v době tvoření sahati, dříve ve svém díle, nemůže býti účelem geologie. Ve všech skoumáních svých, bytbychom sebe dáleji šli, přece posléz přicházíme na člen čili na mezník, za nějž nám nelze dále kráčet. *Jak první rostliny na zem přišly*, jest nám (co přírodopyscům) rovněž tak *neznámo, jako prapočátek všech věcí*.“) Tak mluví učenci praví, kteří uznávají meze všemu lidskému skumu co na jisté hranice obmezenému vytknuté. Jinak ale to činí fanatické nevěry, jímž o to jde dělati propagandu atheismu (bezbožectví), jak jsme toho dokázali svrchu na dru Fr. Rollovi, trakařníku Darwinovu, jemuž se u nás po boku staví Oskar Schmidt a poněkud i dr. Unger v něm. spisu: „*Stáří člověka a ráj*.“

K těmto německým trakařníkům Darwinovým přidružil se v našem národě dr. Eduard Grégr, jenž v beletristickém časopisu „Květy“ od pana Hála a Nerudy redigovaném podal v č. 24. a 25. článek: „Darvin o vznikání rostlin a živočichů na zemi naší,“ v němž praví: „Angličan Darwin opírá se o skutečné a nezvratné zkušenosti, pozdvihl vysoko prapor nového učení, na němž stojí psáno: Rostliny a živočichové nejsou stvoření, nýbrž vyvinují se sami ze sebe.“ Pravili jsme už svrchu, že totéž tvrdí německý učenec věvěrecký Rolle, že však lže, an Darwin větu tuto, jak ji zde pronášá dr. Grégr, ani ve svém původním díle ani v německém překladu od H. G. Bronna v Stuttgartě r. 1860 vy-

*) On the origin of species by means of natural selection etc. London 1859. Něm. přeloženo od Bronna ve Stuttgart. 1860.

*) Učebná kniha chemické a fisikální geologie. (V Bonnu 1847-51. sv. I. str. 3., sv. II. str. 101.)

daném nemá, v „Atheneu“ pak zjevně se pronášá, „že o původu života tak málo víme, jako o původu síly a hmoty.“ Pan Grégr tedy rovněž tak lže, jako jeho německý druh dr. Rolle. Ale co jest nevěrcům o jednu lež více neb méně? Na anglických učencích vůbec pozorovati chvalitebnou střízlivost a skromnost, která neskáče divoce a ztřeštěně do oborů, ve kterých nemá co dělati, a které, poněvadž hluboko sahají do poměrů sociálních (společenských), přece jakési šetrnosti zasluhují. Jmenovitě to pozorovati na velkém přírodopytci Lyellovi, proti němuž pánové jako Rolle a Grégr jen učňové jsou. Pan Grégr, chtěje článek svůj pikantním učiniti, vyšpikoval ho hojnými výpisky z německého spisku Schmidtova a Ungerova „Stáří člověčenstva a ráj.“ Protož nesmělo chybiti v článku jeho, co Oskar Schmidt na str. 11 vypravuje o střenovém zubu mamutovém, jenom že si p. Grégr dovolil malé obměny. Oskar Schmidt totiž dle geologa švýcarského Heera dí: „Ve Valencii ctili lidé i střenový zub mamutový co ostatek sv. Kříštofa a ještě r. 1789 nosili kanovníci řeholní sv. Vincenta stehennou kost takového zvířete při průvodu, majíce ji za rameno tohoto svěťce.“ Pan Grégr však chtěje svému záští proti kněžstvu a náboženství vůbec uprostraniti, a děj ten pikantněji vystaviti, vykládá touž věc takto: „Odkud tyto ohromné kosti? Pan kaplan (rozuměj kněz vůbec) měl na tuto otázku velmi trefnou odpověď: Kostí tyto pocházejí prý od sv. Kříštofa, a kdo tomu nevěří, ať se podívá do kostela ve Valencii, kde takový ohromný zub — je to zadní stolička asi půl střevice dlouhá — za sklem chovají a který dle písemných dokumentů od samého papeže stvrzených někdy sv. Kříštofu náležel.“ V této formě jest zpráva Heerova ovšem pikantnější. Rozumí se samo sebou, že veškero kněžstvo o této věci ani nesní a kdyby se i copodobného kdy bylo stalo, že by se to na vrub náboženství a kněžstva vůbec psáti nesmělo, an tentýž Heer ve svém spise „Prasvět Švýcarský“ praví, že „když r. 1577 takovéto kosti nalezeny byly v Neidách (Neiden) v kantoně Lucernském, že slavný lékař Felix Plater v Basileji, jemuž k ohledání kosti ty předloženy byly, je držel za kosti obra zvýši 16 střeviců a 4 coulů.“ Mohli-li se lékaři slavní mýliti v takových věcech, proč se ode kněží neomylnosti žádá ve věcech, kteréž nenáležejí do jich oboru? Žeby papež byl potvrdil, že ona

kost jest ostatek sv. Kříštofa, o tom Heer, jenž onu zprávu původně přináší, nic neví. Odkud tedy pan Grégr ví o takovém potvrzení papežském?

Podobně nesměla též druhá pikantnost ze spisu Ungerova scházeti, jak obmezený prý to názor, že stvořitel musel pořáde stvoření své v opraveném výdání opakovati. Ale co pan dr. Unger podle Darvina dokládá hned na stránce následné (43), že „jedno jediné stvoření stačilo, že jeden organism nejjednoduššího způsobu postačoval, aby z něho se vyvedla veškerá rozmanitost ústrojných bytostí dřívějších i pozdějších časů.“ slova tato p. Grégr úmyslně pomíjí, jakož i slova následná: „Jeden organism nadaný vývojností stačí všemohoucnosti a moudrosti Tvůrcově k docílení výsledku a vystavuje jej právě v celé jeho velikosti.“ Slova tato ovšem byla by pikantnosti článku na závadě a nehojila by se tudíž mezi zboží jeho krámku. Škoda, že on eo opičák, jenž mermomocí tomu chce, že praotec jeho a všech lidí byl op, neuvedl z téhož spisu „Stáří člověčenstva a ráj“ jednu velmi zajímavou pikantnost, kterou pan Oskar Schmidt uvádí na str. 28. řka: „V listě podává mi výtečný kolega líčení své návštěvy zoologické zahrady v Hamburku a dokládá: Šimpanze (op Africký) mne nejvíce zajímal. Věru, nebyl bych se nadál, že tak člověku podoben! Vypustili jsme ho (z klece), on mi podal ruku a my jsme šli spolu na procházku. Kdybych už dříve nebyl *fanatickým* (šíleným) zastavatelem obměňovací theorie (Darvinismu) býval, byl bych se teď dozajista jím stal. Více ještě přechodných útvarů mezi opem a člověkem žádati, zdá se mi docela zbytečno; nebo na stupni vyšším, nejbliže následujícím, musela už počíti pramluva, a jaký pak je napotom ještě rozdíl mezi takovým pramluvicím opem a mezi slečnou Pastranou, (která jsouc zarostlá a bradu majíc, ukazovala se po všech větších městech Evropských“?) Škoda, díme, že pan Grégr připravil čtenářstvo „Květdův“ o tuto pochoutku. Byli by mu zajisté za to velmi povděční bývali. Co pak z Darvina podává, dokazuje, že ho ani celého nepřčetl; nebo docela mlčením pomíjí druhý hlavní princip Darwinův o pátce živoků mezi sebou. „Živočichové hájce svého bytí bojují mezi sebou o pokrm. V boji tomto podléhají slabí; jenom silní zůstávají na živě a sprostředkují rovnováhu mezi počtem jedinců (individuů) a mezi zachová-

vadly (prostředky zachování) i utvrdí tak trvání svého druhu.“

Právě tato zásada, dí učený Francouz Pavel Janet ve svém spisu o materialismu moderném, zvláště o soustavě Büchnerově str. 160. vyvrací domněnku Darwinovců, jako by člověk pocházel z opa; nebo člověk, máje náramnou převahu nad opem, byl by ve svém s ním boji o bytí jej přemohl a dávno vyplenil. Co pak p. Grégr z Darvina vyňal, nedosvědčuje nic jiného, nežli co jsme už dávno věděli, že pro všeliké odrůdy, které se až podnes v nějakém druhu tvoří, netřeba nového praploditelů, nýbrž stačí jeden „Adam“ (praotec) pro veškeren druh se všemi odrůdami; žeby více byl dokázal p. Grégr, tomu věřiti bylby náramný sebeklam a jenom šílenstvím vedený nevěrec, který nepozoruje více hrubé urážky zdravé logiky, může se přemluvit, že pan Grégr dokázal něco více. „Pravé úskalí v theorii Darwinově, odpovídáme s Janetem, jest jeho přecházení od umělého volení k volení přírodnímu. Měla-li by příroda volením svým týchž výsledků docíliti, jako umělé volení člověka, t. j. měla-li by docíliti rozhojnění a zdokonalení nějakého rázu, tedy by musela také schopna býti voliti, čili musel by mužský jedinec nějakého rázu právě s podobným jedincem ženským se spojit. Jak zřídka však sejdou a spojí se dva jedinci stejné nahodilé vlastnosti (stejného rázu)? A kdyby se to snad také stalo v první generaci (v prvním pokolení), kterak možná za jisto míti, že se to stane také ve třetí, čtvrté a tak dále napořád?“ „Ale, odpovídá se, co pak by toho nedovedla příroda, kterážto sta a tisícletí na vynakládání sil má?“ Na to odvětuje: zde nemůže čas to, co schází, učiniti. Typus (ráz) Izraelitův vsády se až po dnes snadno poznává a trvá přese všechny proměny media (t. j. vzduchu, ponebí, stravy atd.). Snaha starých alchymistů (zlatodějů) z bláta udělati zlato ukazuje se méně pošetilou, nežli snaha, slepou náhodu prostředkem dlouhého času chtíti udělati otcem rozumu, pořádku a účelnosti; jest to rovněž tak směšné, jako když někdo se domnívá, že když pořáde čítá, vždy lepších a dokonalejších čísel nabývá. Jakž se formy či tvarové, jež sobě organism o-svojil, na miliardy počítají, dí Janet (str. 169), tak by se muselo i za jisto míti, že obě řady paralelných příčin (volení a media) také miliardkrát čili lépe do nekonečna existují (stávají), t. j. musela by se

pouhé náhodě většina rozvoje a pokroku na stupňovém řebříku zvířat ponechat. Zdali ale takové vysvětlování skutečně rozumné jest, t. j. zdali to rozumno z nerozumu vyváděti rozum, z nepořádku vyváděti pořádek, z nezákonu a neúčelnosti vyváděti zákon a účelnost? „Minimum či nejmenšina nějaká zkušenosti rozčiluje fantasií bláznů, a toto minimum způsobuje, že přehlížíjí tisícery zkušenosti ode mnohých tisícletí nabyté, a oslepení jsouce lesknavým doutnáním nějaké možnosti nechávají ještě jednu náhodu v kazajku bláznův oděnou přejímati a hráti úlohu rozumu a příčiny.“

Podobně mluví i veleučený dr. Rudolf Kner ve svém kompendiu (stručném díle) pro posluchače medicínsko-lékařnických studií, profesor na vysokých školách Vídeňských, jenž na str. 395 praví: „Přivrženci nauky Darwinovy o proměnnosti druhův ovšem si to velmi pohodlné a snadné činí, an si myslí, že lidé pouhou transmutací (přepodobněním) z opa pošli; nebo jim všechny komplexy (soujemy) forem a jednotná ponětí rozplývají se v pomíjející *mlhavé* obrazy, věda však nemůže takových domínek, *kterým až posavad všechny základ schází*, nikterak použiti.“ Tentýž dr. Kner uvádí ve svém už podotčeném spisu na stránce předešlé proti opičákům, jenž mermomocí opa za praotce míti chtějí, v poznámce tato slova: „Co odpůrci domínky této povstali v novějším čase mužové (veleučení a důvtipní přírodopytci), jako Agassiz, R. Owen, R. Wagner, Gratiolet a j. I mohou zde stačiti toliko dva následné citáty čili doklady z nich: R. Wagner končí pojednání své o útvaru lebky člověci a opiči (Arch. příro-pisu 1861, seš. I.) těmito slovy: „Člověk a op jsou primitivně (prvobytně) a absolutně (naprosto) různí tvorové, byť bychom ani zřetele nebrali na všechny psychologické momenty (stránky duševné, rozumnost, mluvu atd.).“ A Gratiolet ve svém pojednání o mikrokefalii vyjadřuje se takto: „Člověk absolutně jest rozdíl od všech zvířat jak svou organisací (ústrojností) tak svou inteligencí (rozumností).“ Co pak se dotýče vzniku bunic bez prostředkování stejných neb podobně organisovaných těl, čili co se dotýče původního vzniku

* Pan dr. Kner ve svrchu uvedeném kompendiu tvrdí, že výrok: člověk a orang (op) tělesně skoro nerozdílní jsou, vším právem se vědou zavrhuje. Dr. E. S. Carus, slovnítný to filosof a výborný znalec přírody, ve svém nejnově-

organického světa (rostlin a zvířat), praví sám dr. Unger ve svém nejnovějším díle (Základné čary anatomie a fysiologie rostlin. Ve Vídni 1866. Str. 34.): „Velkou řadou nejbledlivějších a zcela nepředpojatých pozorování a zkoušek utvořil se náhled, že takovéto prvobytné, nezprostředkované zplazení (při kterém by jen síly působily), že takovéto zplazení i samých nejjednodušších organických těl, ano i takových, které z jedné toliko bunice se skládají, nejenom není pravdě podobno, anobrž že jest zhola nemožno.“ Tak dr. Unger, o kterém naši nevěrcové přece tvrditi nebudou, žeby chtěl nadřizovati náboženství. I tento tedy nepřipouští takového ponímání Darwinismu, žeby se i rostliny a zvířata z pouhých sil hmoty vyvoditi dali bez stvoření. A dejme tomu, žeby rostliny i zvířata z neživoucí hmoty (živé z neživého) samy sebou vzniknouti mohly, zdali tím už dokázáno, že první rostliny a zvířata skutečně tak vznikly a ne tvořivou silou Božskou vyvedeny byly? Ano půjme nevěrcům i toho, ač toho nikdy nebudou moci dokázati, že první rostliny a zvířata vznikly z neživoucí hmoty „volnou plodivostí přírody,“ jak dí nevěrecký Burmeister: přece volno nám ještě tázati se: A odkud tato volná plodivost přírody? Zdali tu nepřicházíme opět na sád čili mezník, přes kterýž nelze nám kráčet dále? A odkud tato hmota se všemi silami? Nezůstává-li tu přece v podstatě nedotknuta biblická zpráva o stvoření světa, an díme: Bůh stvořil hmotu, z nížto příčinou plodivosti ve hmotu od něho vložené na jistém stupni vývoje v okolnostech jim přivedených prvá zvířata se vyvinula? Tak tedy, dělej co dělej, mudrý jak mudrý, přece náuka křesťanská o stvoření světa vždy pevně a nezvratně státi bude.

Končíme vyjádřením-se Karla Vogta, jehož nevěrcové naši jistě z předsudků náboženských viniti nebudou, a jenž, jak se nám zdá, velmi rozumně se pronáší o ceně hypotézy Darwinovy ve svém novém spisu (čtení o člověku I. 16), an dí, že nemůže theorii tuto až do *posledních důsledků* přijmouti, že však není nenáchylen, aspoň co do *typů příbuznějších* za jejího přívržence se prohlásiti. Mám za to, že toto bude ten, trvalý zisk, jehož věda z výskumu Darwinem započatého dobude, a

že hranice proměnnosti druhův dále posune, tedy že mnohé třídy organických bytostí, které teď za samostatné druhy obývají, za pouhé trvalé odrůdy čili ráce uzná, že tudý mnohost původně stvořených druhů na menší počet se obmezí, nežli se až posavad činilo. „*Poslední pak důsledek*“ theorie Darwinovy, žeby všichni druhové rostlin a zvířat od několika pouze anebo snad jen od jednoho původného tvaru se odvoditi měli, bude tuším později, když theorie tato půvabu novosti pozbude, za hypotesu (za pouhou domněnku) uznán, jejížto genialná smělost cit obdivu probuzuje a libo-li tobě, i obdivu zasluhuje, kteráž však theorie nikdy nedosáhne vyššího významu nežli pouhé hypotesy, právě tak jako theorie (Laplacova) o původně plynovém stavu naší soustavy slunečné.

Pan Grégr uváděje Lamarka francouze, jenž první odvozoval původ člověka z opice a dokládaje, že „u něho to bylo více tušení pravdy, než nezvratné již přesvědčení,“ praví ku konci prvního článku o Darwinismu: „Odhodlali jsme se psáti články tyto, ačkoli víme, že mnohé prosté dušičce budou ku pohoršení.“ Ano pohoršili jsme se tou sprostáckou drzostí, s kterouž p. Grégr nadužívá vědy ke zvučným diatribám a filipikám proti předmětu všem ušlechtilým lidem nejsvětějšímu, proti náboženství, kteréž tak hluboko zasahá do života socialního, kteréž všecky svazky společenské posvěcuje a utpuzuje, a ve kterémž vše, cokoli člověka šlechtí a člověkem činí, jako: ctnost, mravnost, útlá svědomitost, obětovnost, ideální život duchový a nejvyšší útěcha člověka své nejhlubší kořeny má. Záleží-li p. Grégrovi a jeho druhům (jako na př. p. redaktorovi „Kroniky práce“ Jahnovi) na tom, býti opičky t. j. potomky opa (a to oni skutečně vyhlašují za nezvratnou pravdu, jakož vůbec panu Grégrovi vše hned jest „nezvratnou“ pravdou, co jen poněkud proti náboženství se svédčiti zdá), chtějí-li tedy p. Grégr a jeho podobníci mermocí býti opičky, my jim tohoto z brusu nového vědeckého šlechtictví nezávidíme a jim tuto radost kaziti nechceme; nechť jsou a zůstanou opičky. My však s dušičkami sprostými a se všemi strízlivými badateli přírody, kteří více vědí nežli vypisovatelé z knéh nevěrců německých, pan Grégr aneb pan Jahn, chceme i dále ještě zůstatí obrazy Božími a věřiti ve stvoření i klaněti se Tvůrci a hrdi býti tou myšlénkou, kterou i největší přírodozpytci potvrzují, že mezi

ším díle: „Vergleichende Psychologie oder Geschichte der Seele in der Reihenfolge der Thierwelt.“ Wien 1866, dokazuje velmi zřetelně, kterak hypotéza Darwinova požadkům vědy nestačí.

člověkem a jemu nejbližším opem Šimpanzem ještě jest nesmírná propast, kterou žádný Darwinism věčně věkův nevyplní.

Matěj Procházka, Moravan.

Dodatek. K tomuto článku dodáváme po žádosti p. spisovatele co doplněk vhodný slova „Hlasu Brněnského“ v témž čísle (16) pod záhlavím „Velehrad“ od p. Jos. Vykydala, faráře Velehradského, podaná:

Kdo vítr seje, sklízí bouři. O toto roz-sívání větru postaralo se až příliš ono nevě-recké mudrlantství, jež započavši lichým de-ismem v brze octnulo se v bahně nejhus-nějšího materialismu. Olupte člověka o ná-boženství, vyučte jej, že není Boha, nesmr-telnost duše že jest nesmyslem, odměny a tresty na věčnosti že jsou pouhou báchorkou, vymyšlenou kněžími pro lid pověřený, aby nad ním mohli panovati a z jeho mozolů ko-řistiti, a učinili jste z něho obludu všech o-blud nejohyznější, dravou lítou saň tím ne-bezpečnější, čím zchytřejší. Totéž pravda, jízto nemožno nížádnými sofistickými důvody vyvrátiti. Domněli oblažitelé člověčenstva a hrdí světoborcové strhali jsou krov nebeský, domýšlejíce se ve své naduté zaslepenosti, že nebe se vším blahoslavenstvím na jejich po-kynutí skloní se k zemi, — než tato zůstává jako dříve plačtivým údolím; jejich svůdné heslo: „budete jako bohové“ omámilo mysl mnohých nerozvážlivců, jenž zatouživše po božství ztratili člověctví, plazíce se co nemá tvář po zemi a nemajíce ani smyslu pro něco božského, vznešeného. Jen dále tak, pyšní světloňoši devatenáctého století, zrušte peklo, víru to ve věčné tresty, a nechte učení to v lidu se zakořeniti a rozšířiti, a buďte ujistěni, že za nedlouhou peklo to, vámi na věčnosti popírané, přestěhuje se na zem a vás prvých pohltí ve svůj nenasytný jícen. Zřejmý dů-kaz slov těchto podává nám první francouz-ská revoluce. Či byl tenkrát ráj na zemi, když guillotina dnem i nocí pracovala na všech stranách nešťastné Francie, když každý stra-chem trnul, kdykoliv dvěře domu jeho se otvíraly, nepřicházeli-li již pochopové krveží-zniví pro svou obět? Náuka tato bohaprázdna uchvátíla rychlostí morové rány neostražené duchy, a den co den více prostoupá vrstvy společenstva. Nedá se ovšem upříti, že po vše věky s ďábelským posměchem najatých holomků pravda přibývána na kříž, že vždy hrozil koukol udusiti pšenici: ale nikdy ne-dělo se to tak všeobecně, tak ukrutně a vý-datně, jako právě zá doby této. Duch času našeho má do sebe, řekl bych, něco demoni-ckého, všeliké základy řádu a blaha podřý-vajícího. Dříve brojeno toliko proti té neb

oné pravdě křesťanské, nyní však by rádi celý velikolepý chrám Bohemčlověkem vysta-věný, z kořena vyvrátili, ba nejen katolicis-mus bývá popírán, nýbrž všemu pozitivnímu válka vypověděna. Tak zvaným humanistům přetékají ústa samou láskou, každé nábožen-ství jest jim pouhou bezdušnou formou, jen nesnášlivost, sváry a hádky zapříčiňující. Bláhoví! zapomínají na hlubokomyslnou prav-du slov velkého apoštola, že spravedlivý z víry živ jest, že láska bez základu víry ani den obstát nemůže, jako strom bez kořene ihned usychá. S humanismem se to má zrovna tak jako s komunismem. Byla by to věru milá podivná, kdyby co jest lidí na světě, všickni podělení byli rovně pozemskými stat-ky, kdyby nestávalo chudiny, nebylo nouze nižádné, kdyby srdce všech plápolala plame-nem lásky čisté, neošemetné, kdoby sobě ne-přál dočkati se takých blažených časů, kdo by se nestal horlivým humanistou a komu-nistou, kdyby to možná bylo provésti? Tu však to vězí. Rozličné ty filosofické a nefi-losofické soustavy měly a mají až posud mimo jiných vad i tu do sebe, že se nehodí pro člověka, jakým v pravdě jest, myslím, pro člověka hříšného tolikerym vášněm a náruží-vostem podrobeného. Výrůstky tyto blouzni-vé obrazotvornosti přiměřenější byly by snad životu andělskému než lidskému; dokud lidé lidmi zůstanou, bude humanismus a komunis-mus holým šálením, pouhou pitvorou křestan-ství. Žádný nemůže jiného základu ku blahu lidstva položit, než položil Kristus, náš Spa-sitel. Kdo něco hlouběji vnikl v bludiště soustav filosofických, nabyt jistě přesvěd-čení, že žádná z nich není s to, neduhy naše společenské zlčiti: k tomu povolána jest jen velebná náuka donešená Synem Božím s vý-šin nebes. Jedině Bůh zná člověka, zná jeho sflu a mldobu, jeho důvtip a nerozum, jeho nedostatky a potřeby; jedině Bůh může tudíž naznačiti a vyvoliti prostředky, jenž jsou vhodné a způsobné, člověka padlého pozdvih-nouti a časně i věčně spasiti. Vědy veškeré, též i vývoj člověčenstva dostoupily jsou stup-ně, kdež každý důsledný myslitel přísnými zákony logiky donucen bývá, státi se buď úplným nevěrcem aneb čirým katolíkem, buďto uvěří, že Ježíš Kristus jest Synem Božím, Spasitelem světa, zakladatelem a ochrancem sv. církve, aneb opovrhnuv každým nábožen-stvím vraňuje člověka do třídy opie, a hlavní zásadou života jeho bude: „Jezme a píme, po smrti není rozkoše více.“ A skutečně již nyní pozorujeme lidstvo k těmto dvěma řekl bych duchovním točnám se skláněti. Národ náš česko-slovanský jest Bohu díky v jádru

svém ryze katolický. (Litujeme, že tuto chválu zrušil p. dr. Grégr svým nájezdem na náboženství vesměs.) Protestantismus se svým suchopárným rozumkováním a se svými nevýznamnými obřady povaze slovanské naprosto odporuje, a jest mi až posud hádankou, jakým způsobem mohl se mezi nás vlouditi. Třída mající se za vzdělanou, jest sice na mnoze odcizena sv. církvi, ale nikde nevystupuje příliš urputně proti katolicismu, jest tu třeba jen dobrých v jazyku našem sepsaných obranných spisů, aby i tato třída opět Kristu získána byla. Že lidé toho druhu tak málo utvrzeni jsou v pravdě, že tak chladnými a vahavými ukazují se býti ku sv. náboženství, toho příčina neleží ve zlé vůli jako spíše v nedostatečném vycvičení ve sv. víře, v jisté lehkomyšlnosti a nerozvážlivosti, a z většího dílu i v tom, že se dávají unášeti duchem věku našeho, jenž se děví opovrhováním všelikou autoritou, nemírným sháněním se po statech vezdejších, aby mohli hověti životu labužnickému a vyprázdňovati kalich rozkoší až na dno. A přece nespasí národy nic jiného leč *sv. evangelium*, jak je církev chová a vykládá. Národ náš jen naukou Kristovou v proudu času zachován a proslaven jest jediné tím, že s ochotou vyšel v ústřety svým sv. věrověstům, Cyrillu a Methodiu, dobrovolně dal se napájetí nebeským nápojem, jehož byli sv. apoštolové ssáli na prsou, choti nebeské sv. církve; bez toho obživujícího a silícího pokrmu byl by za nedlouho vymazán býval z počtu živých podobně oněm nešťastným kmenům slovanským, jenž svými četnými nepřáteli donuceni byli, zhrdnouti pokladem každému člověku, každému národu nejdražším, ješto rukama ukrutnými podáváním. Dějiny nás učí, čehož se zuby nehty držeti máme, chceme-li národu prospěti. — Toutéž cestou, jižto byli zvolili nábožní otcové, dlužno jest nám kráčet k pravé osvětě, vzdělanosti a oslavě, každá jiná cesta vedla by národ ne k životu, nýbrž k smrti. Každý tedy, kdo národ miluje, komu jeho blaho na srdci leží, staniž se udatným bojovníkem pro právo a pravdu, všichni svorně a neunaveně pracujme, aby sv. víra, hlásaná sv. apoštoly, vždy pevnějších základů nabývala ve vlasti drahé, všichni budmež nadchnuti duchem Cyrillomethodějským!

D O P I S Y.

Z *Karlína* dne 9. června 1866.

(Průvod Božího Těla, Pouť na sv. Horu, Hlavní oltář.)

Není hned místa tak příhodného ku konání slavného průvodu Božího Těla, jako jest naše prostranné náměstí. Jest to

v pravdě utěšená zahrada uprostřed města, nad níž panuje krásný náš chrám Cyrillo-Methodějský. U vzorném pořádku vychází z něho průvod: nejprve naše přechetná školní mládež, za ní společenstva živnostníků se svými novými bohatě ozdobenými prapory, pak dlouhé řady družiček kvití sypajících, pak uprostřed čestné stráže pp. ostrostřelců duchovenstvo s velebnou Svátostí v lesku překrásných rouch kněžských, kteráž spolu s vkusnými korouhvemi a bohatým baldachinem (nebesa) darována byla našemu chrámu od spolku paní, v čele majících paní hraběnku Schönbornovou a paní Riegrovou. Za veleb. Svátostí kráčeji četní pp. úředníci a zástupcové a radové města, a posléze nepřehledný zástup lidstva. Kdybys milý čtenáři v tomto okamžení vystoupil na blízký Vítkov, odkud celé náměstí lze přehlednouti, a patřil na to vlnění se slavnostního průvodu a slyšel ten zpěv lidu, ten zvuk mnohých hudebních sborů, a ten hláhol našich harmonických zvonů; — neuvěřil bys, že máš před sebou osadu, kteráž ještě před nemnohými roky neměla ani chrámu, ani kněží, ani školy. — Osadníci naši milují svůj krásný chrám a jsou povděční svému velikému dobrodinci, kterýž se jim o něj postaral, Jeho Eminenci, milovanému vrchnímu pastýři; to dokazují všemožným způsobem. Nedávno dali, ačkoliv obec sama nemajetná jest, veliké prostranství před chrámem pěkně vydlážditi, chrám pak kolem ověnčili zelenajícími se sady, aby každý poznal, že jest jim tím nejmilejším a nejdražším co mají; — oni napínají síly své starajíce se, aby dluh chrámu umořen a chrám P. i uvnitř úplně dohotoven a upraven býti mohl. — Aby Bůh na přimluvu nejsvětější Panny hrozící nebezpečení od sv. církve a milé naší vlasti odvrátil, vydali se v oktávě Božího Těla mnozí zdejší osadníci na pout na sv. Horu; duchovní správce putoval s nimi. On byl svědkem živé jejich víry a pevné důvěry v Boha, jejich úcty a lásky k Rodičce Boží, s jakouž přemáhali, v krásném pořádku při zpěvích a modlitbách kráčeje, obtíže daleké cesty v stálém zápasu s nepohodlným počasím. Duchovní radost, jakou jsme tam okusili, byla však hojnou náhradou za všechny oběti tyto. Navzdor zlým časům shledali jsme tam veliké množství poutníků i zdaleka příšlých, a co zvláštní úkaz času, viděli jsme k nemalému povzbuzení svému, kterak přiklekali celé řady statných vojinů, bezpochyby k službě vojenské po-

volaných, prosíce o sv. požehnání a podávající své modlitební knížky, obrazy Rodičky Boží a p. k. žehnání. — Vel. otcové z kongregace nejsv. Vykupitele naklonili sobě svou vlídností, svou ochotností k slyšení sv. zpovědi, k vyplnění všech slušných přání, svou obětavostí v brzku všechny poutníky, obzvláště ale získal si srdce všech vel. p. Roller, Karlinským ze svatě misie zde konané dobře známý, jenž doprovázejí poutníky tak pohnutlivě k nim promluvil, že nezůstalo ani jediné oko bez slzí. — Vracejícím se poutníkům vyšlo vstříc množství Karlinských až na Smíchov, tak že Pražané s patrnou úctou pohlíželi na veliký průvod, ubírající se v krásném pořádku, a při radostných daleko se rozléhajících zpěvích hlavními střidami města Prahy. — V chrámu Páně sv. Cyrilla a Methoděje, kam jsme se všickni šťastně a ve zdraví navrátili, uvítalo nás milé překvapení. Spousta kamene k dostavění hlavního oltáře, kteroužto jsme při svém odchodu na sv. Horu ještě na zemi viděli, byla zatím zmizela; mistr kamenický pan Karel Svoboda vyťahoval právě v čele svého pracovního lidu poslední zbytky čistě uhlazených kamenů do výše, kdežto sestaveny jsou v krásný celek, a jen ještě svou korunu očekávají, aby co umělecký a důstojný oltář celé vlasti sloužily ke cti a okrase.

.... k.

Od Řípu dne 10. června 1866.

(Český evangelický spisek z Nördlink o katolické církvi, I.)

Roku 1863 počal jsem v Blahověstu (str. 400) rozbirati *Kubšův evangelický katechismus* od r. 1848, jednající o rozdílech mezi katolickým a evangelickým křesťanstvem a dokončil jsem to r. 1864 (str. 56. 166. 281). Chválil jsem, že bez vší vášně podává rozdíly tyto a rozebrav jej, doložil jsem, že dobře líčí katolické články víry. — Roku 1864 pak upozornil jsem čtenáře Blahověsta (str. 424) na *katechismus Duisburské evangelické synody* od r. 1862 a v ročníku 1865 (str. 91., 155, 563) rozebral jsem na ukázkou aspoň první část jeho, jednající o samospasitelnosti církve, o katolickém kněžství, o papeži, při čemž jsem podotýkal zvláště *zámyslné a zřejmé falšování katol. článků víry*. Ostatní pak články její jsem pominul, poněvadž o nich při rozboru Kubšova spisku již řeč byla. — Nedávno mně přinesl jeden osadník o pět českou knížku, jednající o těchto rozdílech, s názvem: „*Stručný přehled dějepisu a rozdílu učení a náboženství evangelického*

a římskokatolického.“ Spisek tento ve 104. obnovení a na světlo vydání *bez udání jména spisovatele*va předčí svými křivými náhledy daleko nad Duisburskou synodu, an buď nezná anebo schválně překrucuje dějepis a učení církve katolické vůbec, tak že by vším právem *hanopisem církve* nazván býti zasluhoval. Nemíním rozbirati a vyvracet celý tento spisek, ale vytknu jen *několik dokladů* na důkaz, jakých prostředků užívají mnozí lidé, aby své soukmenovce ještě více od církve Kristovy odvraceli, a možno-li i méně zběhlé katolíky tím svedli. Zvláště pak musím upozornovati čtenáře na *křivé udávání let*, v nichž ten neb onen článek za učení církve vyhlášen byl, jakož i na *křivý výklad učení samého*. Nebo jen tak může nás poučeně zajímati tento spisek před lety vyšlý (1844) ale dosavad mezi lidem se nalezající.

Nejprve podává „*výtah z dějepisu evangelické církve*“ na 4 listech. Především zajímá nás úvaha o 3. 4. a 5. století. „Křesťanstvo počalo prý se dělit v 3. a z počátku 4. století na *sektu*, z nichž jedna katolickou se nazývala. Než tu prý chudli křesťané na ctnostech: pokora změnila se v pýchu, bratrská láska v závist a nenávisť, nábožnost pak konečně jen v zevnitřních obřadech záležela. *Bibli svatá byla málo známa, biskupové byli nejvíce vysokomyslní, ku cvičení mládeže neschopní, ku kázání evangelium leniví, a hádali se o marné a neužitečné sady a články kanonické*. Pravá víra tudy vždy víc a více se *zpržňovala* a *bludy i nálezky lidskými* se naplňovala, sloužíc toliko *co prostředek k dosažení politických záměrů mocnářů a biskupů*.“

Přiznám se, že *tak ošklivého a lživého úsudku* o tétoprávem vynikající době v církvi jsem se nenadál. Ale církve se musí tak zhanobit, aby vyšla pak tím více na jevo *potřeba a čistota reformace a jejího pravého učení*. Právě 4. a 5. století vyniká tolika nábožnými a učenými sv. Otci, že se divíme tak nevědomosti nebo zlomyslnosti. Připomenuti buďte tuto: Sv. Hilarius, Athanáš, Efrém, Basil, Cyrill Jerusalemský a Alexandrinský, sv. Ambrož, Řehoř Nazianský a Nyssenský, Epifán, Jan Zlatoústý, Jeroným, Augustin, Petr Chrysolog, Leo Velký a jiní, kteří hájili nikoli marné a neužitečné věci, *nýbrž základné učení křesťanské*, totiž: o Božství Pána Ježíše proti Ariovi, o Božství Ducha svatého proti Macedoniovi, o dědičném hříchu proti Pelagioví, o působení milosti Boží ve svátostech proti Donatistům, o Matce Boží

proti Nestoriovovi, o dvojí přirozenosti Božské a lidské Pána Ježíše proti Eutychovi, o dvojí vůli jeho proti Monotheletům atd. stkvíce se při tom *nábožností a svatostí života a neunavenou horlivostí ve správě duchovní, a snářejíce všechny strasti a utrpení toho času z lásky pro Krista. Že pak vyučovali bedlivě a kázali horlivě slová Boží, svědčí nejlépe přechytné spisy jejich* až na naše doby zachované, tak že vším právem dobu tuto „květem křesťanské učenosti“ nazvati sluší. Proti oné hrubé *neznámosti písma sv.* svědčí nejlépe předčítání jeho v tehdejší době při službách Božích a nesčetné výklady svatých Otců z této doby na všechny knihy starého i nového zákona. Nevíme tudíž ani, které jsou ty bludy a lidské nálezky, jimiž se pravá víra tehdejší zprzňovala, aniž umíme udati, kteří mocnářové a biskupové *křesťanství v té době* používali víry k politickým jen záměrům, a proto domýšlíme se, že je to pouhá lež. — Avšak nesmí se taky zapomenouti na *papeže*, má-li býti hana úplná a dovršená. Tu pak čteme: „Od císaře Toka (?!) z počátku 6. století dosáhl biskup římský nejvyšší správu nad celým křesťanstvem, čímž království Boží v světské se obrátilo, a tu žádal si nazvánu býti od nyněčka papežem. Proto odpadla od něho východní církev (řecká).“ Především neznáme žádného císaře Toka, a jen se domníváme, že snad se tu narážeti chce na císaře *Justiniana* (527—565) tehdejší panujícího, jenž do svého zákonníka i dvě znamenitá místa opapeži římském v tomto ohledu vložil. Když totiž na konci 5. století císař Anastas s biskupem Cařihradským svrchovanost římského papeže v pochybnost bráti chtěli, odvolával se papež Gelasius na svou *od Boha* propůjčenou a *od veškeré církve* uznanou nejvyšší důstojnost. Císař Justinian pak přijal jako v náhradu tento list papežův do zákonníka, nazýváje tu římského biskupa hlavou všech biskupů. A jinde zase praví tam: „Kdykoli na *východě* povstali bludaři, byli vždy svrchovaným rozhodnutím a pravým rozsudkem ctihodné římské stolice přemoženi.“ Nedal mu tedy císař tuto hodnost nejvyšší — nýbrž přijal jen do zákonníka *uznávanou* všude jeho nejvyšší pravomocnost od prvního století až k tehdejší době. Že pak měli tuto *pravomocnost* a že se také *uznávala v celé církvi* hned od prvních století, o tom svědčí nejlépe, že římské biskupové byli soudcové nad ostatními biskupy a posledními rozhodvateli ve všelikých rozepřích právních a

věroučných; jsouce strážcové víry a předsedové na obecných sněmích církevních. Zběhlejším čtenáři připomínáme tu Klementa římského (okolo roku 100), Viktora (okolo r. 200), Kornelia (ok. 250), Dionysia (ok. 260), a dokládáme jen výrok *cis. Aureliana pohana r. 272* ve sporu o obsazení biskupské stolice v Antiochii po Pavlu Samosatském: „Koho římský biskup s ostatními biskupy římskými uznává, ten a nikdo jiný je pravým biskupem a jen tomu přináleží stolice ta.“ A proto mohl sv. *Augustin* († 430) směle tvrditi: „Římský rozsudek je rozhodnutí celé církve a nemůže dále vyšetřován býti, ale má se v pokoji přijmouti a provésti. Kdo je z Říma odsouzen, jest od celého světa odsouzen. Řím promluvil — pře jest skončena.“ Ano sám odpadlý *Tertullian* († 264) svědčí proti vůli své o tehdejší smýšlení, o papeži v církvi, nazýváje jej „nejvyšším knězem a biskupem biskupů.“ Tak i obořili se *všichni biskupové* svolaní od císaře Theodoricha, aby soudili obviněného papeže Symmacha, řkouce (500): „Není slýcháno, aniž příkladu, aby *hlava církve* podrobena byla soudu *poddaných*.“ — Z toho tedy již patrné, ať pomineme ostatních dokladů, jak lichý jest úsudek svrchu uvedeného spisku a jak hrubou neznámost dějin zůmyslně předstírá. Tim pak, že dostal papež později od Pipina (756) a Karla Velikého (774) kousek země, nezvětšila se jeho duchovní pravomocnost, aniž se změnila ve světskou, aniž *proto* Řekové od církve se odloučili (za Focia 869 a za Cerularia 1054). Řekové čili raději Cařihradští patriarchové neodstoupili proto od Říma, protožeby římské biskupové osobovali sobě svrchovanost v celé církvi, nýbrž kromě některých článků (o Duchu svatém, o očištění a chlebě kvašeném) proto, že tuto svrchovanost římské biskupové vždycky měli, a že Cařihradští biskupové, zapomenouce na své postavení a povolání v církvi, chtěli se státi po přenešení císařského sídla z Říma na východ sami vedle východního císaře nejvyššími řediteli církve, což jim ovšem římské papežové dovoliti nemohli a nesměli. A proto raději strhli za sebou lid té věci neznalý a odtrhli se od Říma. — O „spustlosti“ západní církve a „šlechtnosti“ reformátorův jedná druhá část tohoto dějepisu — opět tak křivě a nepravdivě, jak budoucně ukážeme. III.

KRONIKA.

Z Prahy. J. Emin. nejdůst. p. kardinál arcibiskup odebral se včera k zotavení

svému po nemoci na letní sídlo své v Dolních Brežanech. Arcibiskupské zámky své v Červené Řečici a Novém Rychnově (ok. Pelhřimovského), v Týně nad Vltavou, Rožmitále a Světci postoupil na čas nastávající války za polní špitály a k účelům vojenským. Ohlášenou v čís. 14. t. listu visitaci vikariatu Sedlečanského a Votického nebude letos odbývati.

— Pobožnost *40hodinná* bude se konati od 16—19. června u sv. Haštala, od 20—23. u P. Marie Vítězné (u býv. Karmelitánů) na Malé straně, od 24—27. u Matky Boží Sněžné (u Františkánů).

— Dnes slaví se památka sv. Víta, muč., patrona země a metrop. chrámu tímto pořádkem. U Všech Svatých bude v 1/2 9 něm. a v 10 h. české kázání, v 11 h. pontifikální mše sv., o 3. h. odpol. slavné nešpory. — Za příčinou výročního dne *zvolení* sv. Otce papeže Pia IX. bude v neděli (17. t. m.) ve všech stoličných, kolegiatních, konventualních a farních chrámech slavná mše sv. s chvalozpěvem sv. Ambrože. Na den sv. Aloisia (21. t. m.) připadá výroční památka *korunovace* téhož sv. Otce Pia IX., jehož Bůh chrániti a zachovati račí. — V arcidiecési Pražské nařízeno jest vel. kněžstvu přibírat k prosbám ve mši svaté nyní též modlitbu *za pokoj* (pro pace).

— J. Emin. nejdušt. vrchní pastýř udělí čekatelům důstojnosti kněžské d. 22. července podjahanství, 25. jahanství a 29. kněžství. Tito dnové letošního svěcení budou věřícím od duch. správců ohlášeni v neděli VIII. po Sv. Duchu (15. července) s povzbuzením k modlitbám za svěcence. Jména všech svěcenců budou ve farních chrámech Pražských ohlášena v ned. V. po Sv. Duchu (24. t. m.), po venkově jenom tam, odkud některý svěcenec pochází, ohlásí se jméno jeho v nejbližší příští neděli při službách Božích. Da-li Pán Bůh, bude svěcenců letos 42, totiž 28 alumnů arcib. semináře a 14 kleriků řeholních a sice 1 z řádu Johanitův, 2 křižovníci, 2 prem. ze Strahova, 2 z Teplé, 2 Benediktini z Břevnova, 4 Piaristé a 1 Františkán.

— V neděli 17. t. m. bude se konati na sv. polích *Volšanských* výroční slavnost *vzkříšení* z mrtvých tímto pořádkem: V 7 h. bude mše sv. s požehnáním, v 8 kázání české na druhém a německé na čtvrtém hřbitově. V 9 h. pontifikální mše sv. v kostele a mše sv. u oltáře na 2. a 4. hřbitově. Po slavné mši sv. bude průvod po všech sv. polích, modlitby u zřízených k tomu konci oltářů, měšť. sbor granátnický koná při tom čestnou

stráž; po návratu do kostela „Te Deum.“ O 1/2 11 tichá mše sv. na 1. a 5. hřbitově za všechny zesnulé dobrodince této výroční slavnosti. — Odpoledne o 4. h. opět slavný průvod po všech hřbitovech. V 6 h. litanie a „Te Deum“ v kostele a zároveň na druhém sv. poli.

V Pruském Slezsku každoročně honosí se vláda tím, že velký počet katolíků k protestantismu přistupuje, kdežto prý naopak jen málokdy některý protestant do katolické církve se navrátí. Tak n. p. r. 1864 podle protestantských vládních výkazů odstoupilo od protestantských vyznání 382 osob, z nichž prý jen 28 do církve katolické přijato bylo. Naproti tomu prý 817 katolíků odpadlo k protestantismu. Za posledních 10 let prý od církve katolické odpadlo 8087 osob k protestantismu. Takovýmto úředním prokládáním chce vláda katolíky přiměti k odstupování od církve sv. Naproti tomu dal biskup *Vratislavský* úředně počet osob od církve se navrátilých neb od ní odstoupivších prozkoumati a objevilo se toto: V pravdě *navrátilo* se r. 1864 do církve katolické 855 osob, mezi nimi bylo 837 protestantů (nikoli tedy 28!) — Od církve *odpadlo* téhož roku 140 (a sice 115 k protestantismu; nikoli však 817!) Konečně za posledních 10 let se *navrátilo* do katol. církve 8883 osob; od církve odpadlo toliko 1736 (a nikoli 8087!)

Z Pruska. (Co jest u protestantů zločinem?) Před nedávným časem učenec protestantský z Porýnska vykonal cestu do Říma, načež v pruském denníku „Köln. Blätter“ podal zprávu o cestě své, popsal svatý pašijový týden v Římě a dodal, že se mu poštětilo, k slyšení u sv. Otce Pia IX. připuštěnu býti; papež prý k dceři učencově pravil: „Bůh Vás žehnej, milé dítě“ a k žádosti její posvětil několik růženců, jež v rukou měla. Velebné vzezření papežovo a požehnání papežské, jež na hod Boží velkonoční udělil, hluboký dojem učinily na protestantského profesora. — Tato zpráva pobouřila protestanty německé tak silně, že ihned počali pátrati, kdo asi jest pachatel toho zločinu, kdo se opovážil pochvalně o *papeži* a Římu mluvíti, ano i o *růžencích* se zmíniti. Brzy padlo podezření na prof. *Plitta* v Bonnu; a již se mluvilo o tom, že bude sesazen, že nesmí déle vyučovati vědám bohoslovným, poněvadž nekydal hanu na papeže Římského. Ubohý profesor Plitt obávaje se dalších nemilých následků, uznal opravdu

svou velikou vinu, a jeho jmenem děkan fakulty bohoslovné v Bonnu uveřejnil osvědčení, v němž Plitt lituje, že takové pohoršení spůsobil, a dokládá, že v přílišném chvatu napsal onu zprávu do novin, že přitom na své církevní postavení pozapomněl atd. — Naproti tomu protest. prof. Schenkel v Heidelberku veřejně upíral *Božství Kristovo*, aniž by byl odvolal, a jest posud profesorem.

Z Anglicka. Arcibiskup Westminster-ský Msgr. Manning vydal o *fenianismu* překrásný pastýřský list, kterýž v neděli nejvyšší Trojice prohlášen byl z kazatelen ve všech chrámech a kaplích Londýnských. Líčí se v něm obzvláště na základě „seznamu (syllabus) Piem IX. zavržených vět“ opovrženlivost všech tajných spolků. Vrchní pastýř dí na konci své důtklivé výstrahy před všelikým spiknutím, zejména fenianismem, v tato slova (dle „Tabletu“ od 1. června t. r.): Utrpení katol. Irska za posledních tří století naplnilo obyvatelstvo jeho spravedlivou a důvodnou nespokojeností. Pokud Irsko z těchto starých ran nebude vyléčeno, nemůžeme se nadíti spokojenosti, ješto jí nejsme hodni. Ale rány Irska nezahojí se povstáním neb revolucí. Ti, kdož šlechetný, doufající, velikomyslný, katolický národ Irský zbouřiti chtějí sny o neodvislosti a republice, neberou se k vyhojení těchto ran cestou Bohem povolenou, alebrž otvírají a rozněcují je opět a zasazují nové, mnohem nebezpečnější. Věrnost a trpělivost, které posud vítězily, vítěziti budou navždy, neustaneme-li v důvěře v Boha a v spravedlnosti. Všem těm, kdož křesťanskými, katolickými a zákonnými prostředky o to usilují, aby Irsko netoliko vyhojili a oblažili, nýbrž jemu též dopomohli k plnému podílu na veřejném životě a blahobytu Velké Británie, přejeme srdečně Božího požehnání a s všelikým soucitem a tím vlivem, jakýž máme co pastýř stáda, v němž mnoho jest statečných a vytrvalých synů a dcer Irských, snažíme se téhož krásného cíle dosíci. Nejsme nikoliv překvapeni politování hodnými zmatky, jaké od některého času kolkolem se zdvihají. Snadno bylo je předvídati a předpovídati, ješto jsou nevyhnutelný a nutný následek utrpení Irska.

Zároveň tvrdí se s jistotou, že zbožný a učený arcibiskup Dublinský Msgr. *Cullen* v konsistoři, kteráž se v Římě 18. t. m. slaviti bude, kardinálem jmenován bude. — Řečený arcibiskup odjel již do Říma a bude první z Irčanů purpurem vyzname-

nán. Bude též mnoho jiných kardinálů jmenováno a spolu stanou se změny v papežské diplomacii. V nejbližší allokuci stane se zmínka též o kard. d'Andreovi. Mluví se o vážnějších krocích proti němu. Zastavení důchodu „piatto cardinalizio“ (ročně 4000 skudů) mohl kardin. d'Andrea snadno oželeti, poněvadž mu zůstaly bohaté příjmy z jeho opatství v Subiaco. — Nyní však budou mu i tyto odňaty, jestli že se po třech nových napomenutích, kteráž po třech měsících jedno za druhým následovati budou, do Říma nenavráti ku vykonávání úředních povinností svých.

Literní oznamovatel.

— „*Úcta Nepoškvrněné Rodičky Boží v Církvi katolické.*“ Kniha modlitební a poučná pro ctitele Matky Páně; zvláště pro přátely májové pobožnosti a údy bratrstev nejsv. Srdce P. Ježíše a P. Marie. Od kněze Františka Seraf. Šmata, spirituala chudých školských sester v Horažďovicích. S přivolením a schválením nejdůst. bisk. ordinariátu v Budějovicích. S ocelorytinou, stran 337. Nákladem spisovatelovým. Tiskem B. Stýbla v Praze 1866. Obsahuje dvě oddělení. V prvním nacházejí se modlitby obecné a pobožnosti více i méně známé, pro chrám i domácínost, na celý rok církevní i po celý život; v II. oddílu jest 32 rozjímání o ctnostech, úctě a následování Marie Panny. Každé rozjímání zahrnuje v sobě pojednání, příklad ze životů Svatých, modlitbu a dobrý úmysl a bude vhodnou pomůckou též kazatelům slova Božího o slavnostech Mariánských, zvláště pak o májové pobožnosti. Vel. p. spisovatele znají čtenářové naši z rozjímání o bolestné Rodičce Boží r. 1864 a o sv. kříži letos v listech těchto uveřejněných a s pochvalou přijatých. Cena úhledné knihy 70 kr. (neváz.) jest levná.

— „*Posvátná kazatelna.*“ Vydává B. M. Kulda, farář Chlumský atd. Ročníku III. svazek 8. (červencový) obsahuje dokončení řeči na slavnost sv. Petra a Pavla o zákonech církevních, a na touž slavnost II. o lichých výtkách církvi činěných. Na ned. VI. po sv. Duchu. I. Výklad sv. evangelia. II. O hostinnosti. Na slavnost Navštívení blah. Panny Marie. Sv. Alžběta Duchem Svatým naplněná učí nás, zač blah. Pannu Marii míti a kterak ji ctiti máme. Na slavnost sv. Cyrilla a Methodia o působení sv. apoštolů slovanských. Na ned. VII. po Sv. Duchu: o vlašnosti náboženské. Na slavnost sv. panny Markety: o životě této světice. Na ned. VIII. po Sv. Duchu: o známkách života křesťanského. Na ned. IX. po Sv. Duchu: o při-

spívání na ozdobu chrámu Páně. Na slavnost sv. Marie Magdaleny: o této světiici co vzoru kajieniků. Na slavnost sv. Jakuba Většho: I. O pramenech nevěry. II. Proč svatí a spravedliví hořký kalich pít museli. Na slavnost sv. Anny: Kde a kterak mají rodičově za příkladem sv. Anny uschovávat poklady — své dítky. Dokončení této řeči nalezá se v seš. 9.

— *Historické prameny k legendáři sv. patronů Českých.* (Pokrač.) Tak jest i se životopisy sv. Ludmily, sv. Václava, sv. Prokopa. Kostel kecti sv. Václava stojí od pradávných časů v Krakově, oltář v Naumburce; ctili patrona našeho v diecési Mišenské, Bamberské i Řezenské, všecha země Česká pokládala jej za pána a dědice, všechen národ jmenoval se rodinou sv. Václava. — Život svatých těchto vědecky vyličití, působení jejich i památky po nich stávající od podrobná vypsati, byla by zajisté úloha důstojná; úloha, jejížto vyvedení nemělo by do sebe obtíží nepřemožitelných, povážíme-li, že hojnost veliká starověkých životopisů a legend právě za posledních desetiletí na jevo vyšla. A legendy tyto jsou dle uznání historikův veleváznými prameny historie naší, dávající pravé svědectví o dějinách země našich. — Legendy a životopisy tyto svěstí v jeden svod, v jeden *legendář*, značilo by tolik, co podati převzácený pramen starověké naší historie. V „Životu sv. Cyrilla a Methodia“ ukázal spisovatel, důst. p. kanovník Štulc, kterak by se v sepisování životopisů našich patronů mělo pokračovati. Právě tím, že skladatel za podstav své práce položil prameny v úplnosti jejich, docílil, že máme velkolepý obraz obou věrozvěstů slovanských, jakéhož jsou dostojní. — Za posledních těchto čtyř desetiletí rozmnožil se počet životopisů a legend našich svatých, a to nálezy na přemnohých stranách. Takové jsou: Život sv. Konstantina řečeného Cyrilla, staroslovanský, jež z rukopisu kláštera Rylského v Bulharech poprvé otisknul Šafařík (Památky dřevního písemnictví Jihoslovanů r. 1851) s přídavky z rukopisu Lvovského a Moskevského. — Život sv. Methodia (jinak *Legenda pannonská*), vydaný tamže poprvé z rukopisu duchovní akademie v Moskvě. — *Legenda o Konstantinu-Cyryllu a Methodiu*, z rukopisu kláštera Lěsnovského v Srbsku, otištěna v knize srbské: *Hiliadugodišnja svetkovina*. 1863. (Čas. č. M. 1863, str. 219.) — *Passio S. Ludmilae*, nalezena v bibliotéce kláštera sv. Kříže v Rakousích a otištěna od Wattenbacha v „*Beiträge zur Geschichte der christlichen Kirche in Mähren und Böhmen*.“ (1849.) — Staroruská legenda o sv. Ludmile z rukopisu Rumjancovského Musea opsaná r.

1843, otištěna v Č. č. M. 1862, str. 318: — Staroruská legenda o sv. Ivanu, tamže. — Latinský životopis sv. Václava, sepsaný na pobídnutí císa. Otty II. od biskupa Gumpolda Mantuanského. Nalezen od Pertze v bibliotéce Wolfenbüttelské a oznámen r. 1824. — Latinská legenda o sv. Václavu, sepsaná od mnicha Laurentia v klášteře Monte-Cassinském, známá již Dobrovskému, později na místě samotném Pertzovi, jenž o ní oznámení učinil r. 1824, konečně opsána i otištěna od dra Dudíka v *Iter romanum* I. 295, 297—318. — *Passio S. Wenceslai*. Nalezena v ruk. bibliotéky král. Kristiny (Bibliotheca reginae) ve Vatikánu. Otisknul Dudík v *Iter Romanum* 250, 318—326. — Staroruské legendy o sv. Václavu dvě, jedna větší, druhá kratší (Prolog) z rukopisu mus. Rumjancov. oznámil r. 1827 Wostókow. V převodu německém otisknul Wattenbach v pojednání: *Die slavische Liturgie in Böhmen* a v originale i v převodu latinském v Miklosičově Slav. Bibliothek II. 1858. — Ukázáno také za těchto let (ve Světozoru), že *Epilogus terrae Moraviae atque Boemiae*, citovaný u Kosmy, a známý Dalemilovi, není než Život sv. Cyrilla (Viz výbor I. 308—314), jako že i *Vita vel Passio Wenceslai*, citovaná dvakráte u Kosmy a tolikéž známá Dalemilovi, shodna jest se životem sv. Václava, otištěným po česku ve Výboru I. 314—332. Nuže hledme, bychom měli *úplné legendarium* našich patronů!

— Vychovat. časopis „*Pěstoun*“ přestal vycházeti 1. t. m. pro nedostatek odběratelů.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnuli:

P. Jakub Beer, general a velmistř ryt. řádu křížovníků s červ. hvězdou v Čechách, Uhrách, Polsku, Slezsku, Rakousku a na Moravě, království Českého inful. prelát, rytíř císa. rak. železné koruny II. třídy, komthur rak. řádu císa. Františka Josefa, dr. a býv. prof. theol. a filos., kn. arcib. notář, jednoty k dostavení hlav. chrámu sv. Víta býv. místopředseda, poslanec na sněmu zemském, člen mnohých učených a dobročinných společností atd., † v noci na den 13. června raněn mrtvicí. Nar. v Chodově Planě 16. února 1796, složil řeholní sliby 17. února 1820, velmistrem od r. 1840. Slavný pohřeb bude se konati dnes v 9 hodin. Po obřadech a zádušní mši sv. u sv. Františka bude tělo do Hloupětína převeženo a tam pochováno.

Vyznamenán jest:

p. Václ. Kotátko, říd. ústavu hluchoněmých v Praze, jmenován bisk. notářem litom.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Volfgang *Netsch*, far. v Lokotíně, za far. v Štědré;
p. Jan *Brož*, kapl. v Krsově, za proz. kapl. do Manětína;
P. Mat. *Schwandrlík*, premonstr. Strah., za pol. kapl. při voj. špit. v Št. Hradci, jakož i
P. Theofil *Zumsande*, kapucín;
P. Aleš *Türmann*, františ., tímž v Krakově.

Uprázdňená místa:

Místo *kanovníka* metrop. kapitoly Pražské od 6. června.

Místo *děkana* kolleg. kapit. Staroboleslavské.

V biskupství Kralohradeckém.

V Pánu zesnuli:

- p. Ignác *Vlach*, Vlkanečský far. na odpoč. v Golčovu Jeníkově, dne 23. květ. (nar. v Přibislavě 30. července 1809, kněz od 25. července 1835);
p. Frant. *Keprta*, far. v Č. Petrovicích, dne 27. květ. (nar. v Lišnici 12. červce 1803, kněz od 25. července 1832);
p. Jos. *Hodek*, far. v Černilově, d. 28. květ. (nar. v Dubenci 27. dubna 1801, kněz od 24. srpna 1827).

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Jos. *Jakl*, admin. v Jenšovcích, za far. do Pračova;
p. Václav *Šimerka*, farář v Slatině, za far. do Jenšovic;
p. Jan *Tesař*, kapl. v Dolních Královicích, za far. do Bojanova;
p. Ant. *Citta*, kapl., za admin. v Černilově;
p. Jan *Žilík*, koop. v Olešnici, za administ. do Slatiny;
p. Frant. *Čermák*, kapl. v Jelením, za adm. do Zámrsku;
p. Václav *Šabata*, kapl. v Kyšperku, za admin. do Č. Petrovic;
p. Jan *Nedvídek*, koop. ve Vojnoměstci, za kapl. do Krusburku;
p. Jan *Fiedler*, neom., za koop. do Olešnice;
p. Frant. *Kotrbelec*, neom., za kooperat. do Vojnoměstce;
p. Jan *Bier*, kapl. v Karli, za koop. do Janova;
p. Sigm. *Štěpán*, neom., za kapl. do Karle;
p. Ferdinand *Kutscher*, koop. v Schwarzenthalu, za koop. do Maršova;
p. Ant. *Thim*, neom., za koop. do Schwarzenthalu;
p. Jan *Tichý*, kapl. v Libicích, za prozat. kapl. do Ostružna;
p. Karel *Weidenhofer*, neom., za kapl. do Libic u Chotěboře;
p. Kar. *Švoboda*, neom., za kapl. do Čermné;
p. Alois *Chaloupka*, neom., za kaplana do Damníkova;
p. Fr. *Zinnecker*, n., za koop. do Čenkovic;
p. Ant. *Pohley*, neom., za kapl. do Vlčie;

p. Josef *Kudrnáč*, neom., za kaplana do Č. Vernířovic;

- p. Jan *Gottstein*, neom., za kapl. do Zdoňova;
p. Jos. *Rytlř*, neom., za koop. do Pilnikova;
p. Josef *Brožek*, neom., za kapl. do Králova Městce;
p. Jan *Růžička*, neom., za k. do Rokytnice;
p. Kar. *Chotovský*, neom., za kpl. do Žamberku;
p. Václ. *Černý*, neom., za kapl. do Cuslavy;
p. Augustin *Richter*, neom., za kaplana do Chroustovic;
p. Josef *Pacholík*, kapl. v Jilemnici, za kapl. do Štěpanie;
p. Jan *Brunclík*, neom., za kapl. do Jilemnice;
p. Ant. *Holub*, neom., za kapl. do Nebovid;
p. Fr. *Moravec*, neom., za koop. do Kaňku;
p. Jan *Vavřina*, admin. v Pračově, za kapl. do Dolních Královic.

Uprázdňená místa:

Slatina u Žamberka, fara patr. nábož. mat. od 24. květ. do 5. července.

České Petrovice, fara patr. hraběnky Nimptschové od 28. květ. do 9. července.

Černilov, fara patr. p. Liebiga, od 29. květ.

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnuli:

- p. Ant. *Planička*, jubil. kněz, b. notář, os. děkan v Bílsku, 5. června (nar. v Netolicích 6. led. 1786, kněz od 8. pros. 1808);
p. Frant. *Felix*, arcikněz Buděj., bisk. notář děkan v Bechyni, zvolený čest. kanovník kap. Vyšehradské, 7. června (nar. v Bechyni 27. ledna 1808, kněz od 25. července 1831).

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Šimon *Mottl*, fund. kapl. v Klatovech, za far. v Zachotíně;
p. Josef *Lepič*, býv. admin. v Ratajích, za koop. do Stráže;
p. Petr *Havel*, kapl., za admin. v Bílsku;
p. Tomáš *Fabian*, koop. ve Stráži, stal se polním kapl. při c. k. pluku č. 70;
p. Jan *Fanta*, kaplan ve Svinech Trhových, stal se polním kapl. při poln. špit. č. 17.

Listárna redakce.

Milodary. Na dostavění metrop. chrámu sv. *Víta* v Praze: Marie Proškova 50 kr.

Na vel. pp. katechety středních škol, kteří užívají učebné knížky: „Dějiny Zjevení Božího ve starém zákoně“, vznášá profesor M. Procházka prosbu, aby na str. 225 v §. 134. „Baruch a Ezechiel“ ve druhé odstavce o Ezechielovi, ráčili opravit chybu: „sedmého léta po zboření Jerusalema“, místo čehož státi má: „sedmého léta před zbořením Jerusalema.“

V. p. J. K. v S. na M.: Vitáme Vás; bude uveřejněno v II. půlletí. — Dopis z T. n. L. přístě, též ohrazení p. J. N. z V. a rovněž něco z dop. p. F. L.

 Příštím číslem skončí se I. půlletí „Blahověsta.“ Činíme pozvání ku předplacení na půlletí druhé i na celý ročník.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kníž. arcib. semin-
náři číslo 190—1.

Expedice:
v kat. knihkupectví
B. Stybla,
na sv. - Václavském
náměstí, čís. 786—II.
Nedostlá čísla rekla-
mujte nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasý katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

Předplácí se
v expedici
tu všech řádných
knihkupečů
na rok: 2 zl. 50 kr.
na půlro.: 1 zl. 30 kr.

Po poště:
Celoroč.: 3 zl. — kr.
půlroč.: 1 zl. 55 kr.

Předplacení čtvrt-
letní se nepřijímá.
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bidné čini národy.“ (Přisl. XIV. 34.)

Císařský manifest.

Mým národům!

Uprostřed díla míru, kteréž jsem předsevzal, abych položil základy ke spůsobě ústavní, ježto má jednotu a mocné postavení veškeré říše upevniti, a jedné každé zemi i jednomu každému národu volné vnitřní vyvinování pojistiti, kázala Mi Moje povinnost panovnická, bych všechno Svě vojsko povolal ku zbrani.

Na hranicích říše, na jihu i severu, stojí armády dvou nepřátel spojených, v tom úmyslu, aby evropské mocné postavení Rakouska rozviklaly.

Ani tomu ani onomu nebylo s Mé strany dáno příčiny k válce. Zachovati pokoj národům Mým, pokládal jsem, toho jest Bůh vševědoucí Můj svědek, vždy za jednu z Mých prvních a nejsvětějších povinností panovnických a hleděl jsem ji věrně vyplniti. Avšak jedna těchto dvou mocností nepřátelských nemá zapotřebí žádné záminky; chtějí jsouc, loupeží Mi odejmouti některé části Mé říše, má příhodnou dobu za příčinu k válce.

Část Mého věrného a udatného vojska, spojená s voji pruskými, kteréž nyní co nepřátelé stojí naproti nám, táhla před dvěma lety k pobřeží severního moře.

Vešel jsem v ten spolek bojovný s Pruskem, abych zachoval práva smlouvami stvrzená, abych chránil jednoho kmene německého, jemuž nastávalo nebezpečení, abych zkázu a neštěstí války nevyhnutelné na nejužší meze obmezil, a aby v úzkém spojení dvou středoevropských velmocí, jimž předkem za úkol se dostalo, zachovati mír evropský, k dobrému Mé říše, Německa a Evropy nabylo se rukojemství trvalého míru.

Dobývati nechťl jsem ničeho; jsa nezištný, vcházeje ve spolek s Pruskem, nehleděl jsem také ve Vídeňské smlouvě o mír nížádného prospěchu Svého. Rakousko nemá žádné viny ve smutných i neblahých zápletech, kteréž, kdyby úmysl Pruska byl býval stejně nezištný, nikdy by nebyly vzešly, a ihned by byly vyrovnány, kdyby smýšlení naproti spolku bylo bývalo stejně věrné.

Tyto zápletky spůsobeny byly pro dosažení účelův sobeckých, protož Mé vládě nebylo lze, spůsobem smírným jich rozplést.

Tak stala se situace vždy vážnější.

Ale i tu, když v obojích zemích nepřátelských přípravy válečné zjevně se konaly, a umluvení mezi nimi, jehož jediným účelem byl společný nepřátelský útok na Mou říši, vždy jasněji vycházelo na jevo, setrval jsem v úplném míru, jsa Sobě povídom povinnosti panovnické, a jsa hotov, povolití ve všem, co by se srovnávalo se ctí a s blahem Mých národů.

Znamenaje však, že by další prodlévání mocnému odrazení útoků nepřátelských bylo na ujmu a přivedlo mocnářství v nebezpečení, odhodlal jsem se k těžkým obětím, ježto s přípravami válečnými nevyhnutelně jsou spojeny.

Když Moje vláda dala ujištění Mé mírumilovnosti a opětně prohlásila povolnost Mou k tomu, aby stejnou dobou obapolné zbrojení se zastavilo, učinilo Prusko takové požadování se strany své, jehož přijetím by čest a bezpečnost Mé říše v šanc byla dána.

Žádalot Prusko, by se napřed zbrojení zastavilo netoliko proti němu, ale také

proti mocnosti nepřátelské na hranicích Mé říše ve Vlačích stojící, za jejíž mírumilovnost nebylo a nemohlo býti podáno žádného rukojemství.

Veškeré vyjednávání s Pruskem v záležitosti vojvodství Zálabských podávalo vždy více důkazů, že záležitosti této, tak jak by toho vyhledávala důstojnost Rakouska, právo a prospěch Německa i vojvodství dotčených, hledíc k násilné i dobývací politice, od Pruska zjevně na jevo davané, úmluvou s tímto státem vyříditi nelze.

Vyjednávání se přetrhlo, záležitost ta odkázána jest spolku německému, aby o ní rozhodl, a svolání jsou řádní zástupcové Šlesvicka.

Hrozící válka přiměla tři mocnosti: Francouzsko, Anglicko a Rusko k tomu, že také Mou vládu pozvaly k účastenství v poradách společenských, jichž účelem mělo býti zachování míru. Vláda moje, dosti činně úmyslu Mému, aby pokud koliv možné, národům Mým pokoj byl zachován, účastenství v těchto poradách neodepřela, slíbila je však pod tou určitou výminkou, že základem všelikého prostředkování má býti veřejné právo evropské a smlouvy platné, a že mocnosti v poradách účastenství mající nepůjdou za svými prospěchy zvláštními na ujmu rovnováze evropské a právům Rakouska.

Ježto pak již pouhé zavádění těchto porad pro dotčené přirozené výminky se nezdařilo, jest to důkazem, že by porady samy nikdy nebyly vedly k zachování a utvrzení míru.

Nejnovější příběhové potvrzují nevyvratně, že Prusko nyní zjevně klade násilí na místě práva. Ani právo a čest Rakouska, ani právo a čest veškerého národu německého nebylo již Prusku hrází, kterou by se dalo v osudné tížižlosti své zadržeti. Pruské vojsko vtrhlo do Holšteinska, sněm náměstkem rakouským svolaný násilně jest rozeznán, moc vládní v Holšteinsku, kteráž Vídeňskou smlouvou o mír vznešena jest na Rakousko a Prusko, stržena jest výhradně na Prusko, a posádka Rakouská musila přemoci desateronásobné ustoupiti.

Když pak spolek německý, spatřuje v tom provozování své vůle smlouvám odporující, k návrhu Rakouska na tom se usnesl, aby vojsko spolkové se postavilo ve zbraň, dokonalo Prusko, honosící se rádo, že jest šířitelem interesů německých, nastoupenou zkázyplnou cestu. Roztrhší národní svazek německý proneslo se, že vystupuje ze spolku, žádalo, aby vlády německé přijaly tak nazvaný návrh oprav, jimž se rozdělení Německa má ve skutek uvésti, a přikročilo násilím vojenským k panovníkům spolku německému věrným.

Tím stala se nevyhnutelná válka ta nejhorší, válka Němců s Němci.

K odpovídání ze všeho toho neštěstí, kteréž tato válka uvalí na jednotlivé osoby, rodiny, krajiny a země, volám ty, kteří ji způsobili, před soudnou stolicí dějinstva a věčného všemohoucího Boha.

Podnikám boj s důvěrou, kteréž dodává věc spravedlivá, povědom Sobě jsa moci, ježto záleží ve velké říši, kdež panovník a národ proniknutí jsou jednou myšlenkou, mocným právem Rakouska, s myslí čilou a odhodlanou, patře na Moje vojsko udatné a k boji hotové, kteréž činí ohradu, o níž se zlomí moc nepřátel Rakouska, a hledě k Mým věrným národům, kteří sjednocení, odhodlaní a obětiví ke Mně vzhůru pohlížejí. Čistý plamen nadšení vlasteneckého plápolá rovnou měrou v širých krajinách Mé říše; radostně pospíchali povolání bojovníci v řady vojska; dobrovolníci hrnuli se ke službě vojenské, veškeré branné obyvatelstvo některých zemí, jimž nejvíce nebezpečnosti hrozí, chystá se k boji, a šlechtetní obětiví lidé přispívají k umírnění neštěstí, a přinášejí pomoc na potřeby vojska.

Jediný cit proniká obyvatele Mých království a zemí, cit, že všichni k sobě náležejí, cit moci ve své sjednocenosti, cit nevole nad neslýchaným porušením práva.

Dvojnásobně těžce to nesu, že započaté umlouvání se o vnitřní záležitosti ústavní nedospělo posaváde dotud, a bych v této vážné a spolu mysl povznášející době mohl zástupce všech Mých národů svolati okolo Mého trůnu.

Této podpory na ten čas nemaje, tím více jsem Sobě povědom Mé povinnosti panovnické, a tím pevnější úmysl mám, pojistiti ji Mé říši na všechny budoucí časy.

Nebudeme v tomto boji osamělí.

Knížatům i národům německým známo jest nebezpečnosti, kteréž jejich svobodě a neodvislosti nastává se strany mocnosti, jejížto jednání spravuje se jediné sobeckými plány bezohledné chtivosti, zvětšiti sama sebe; i není jich tajno, jakou zá-

štitou těchto jejich nejvyšších statků a jakou podporou moci a celosti veškeré vlasti německé jest jim Rakousko.

Jakož my stojíme ve zbrani, abychom chránili statkův nejsvětějších, jichž národům jest hájiti, tak i naši spojenci v německém spolku.

Nám byla zbraň do rukou vnucena. Nuže! nyní, kdež se jí chopíme, nesložíme jí dotud, pokud nebude Mé říši a spojeným státům německým volné vyvinování uvnitř zjištěno a mocné postavení v Evropě znovu utvrzeno.

Však důvěra a naděje naše nezakládej se jediné na naši sjednocenosti a na naší moci; Já ji zakládám zároveň na Nejvyšším, na všemohoucím spravedlivém Bohu, jemuž Můj Dům od svého prvopočátku sloužil, kterýž neopouští těch, kdož v spravedlivosti v Něho důvěrují. Jeho chci vyzývati o pomoc a o vítězství volati, a vyzývám Svě národy, aby to učinili se Mnou.

Dáno ve Vidni, Mém sídelním a hlavním městě říšském dne 17. června 1866.

František Josef m. p.

Evangelium na den Navštívení bl. Panny Marie.

(Slaví se I. ned. v měs. červenci, letos tedy 1. července.)

O b s a h.

Brzo po andělském zvěstování odešla bl. Panna Maria do města Judova, aby navštívila svatou Alžbětu. A všedši do domu, pozdravila ji. Kteréžto pozdravení jak sv. Alžběta uslyšela, zplesalo nemluvnátko v životě jejím; a ona, Duchem sv. osvicena, poznala v blahoslavené Panně Marii Matku Boží, a nazvala ji požehnanou mezi ženami, sebe pak nehodnou jejího navštívení, a blahoslavila ji pro víru její; neb prý všecko vyplněno bude, co ji andělem zvěstováno bylo. Načež blahoslavená Panna Maria s velikým plesáním Boha chválila.

Výklad.

Za onoho času — brzo po andělském zvěstování a po obdržení zprávy, že svatá Alžběta před šesti měsíci syna počala — *povstávši Maria odešla* — tanulo jí na mysli slovo andělové: „Aj, Alžběta, přibuzná tvá, i ona počala syna v starosti své“ — a cítila v sobě puzení Boží k navštívení sv. Alžběty, i přála si, aby sv. Alžbětu uviděla, neb ji milovala srdečně; a protož bez dlouhého odkládání vroucí modlitbou a odevzdáváním se v ochranu Boží na cestu dlouhou a obtížnou se chystala. A uchystána jsouc, povstala a odešla z domu a z Nazareta — *s chvátáním* — chtějíc co nejdříve u cíle svého — u sv. Alžběty býti — *na hory do města Judova* — do města v zemi Judské, na horách Judských ležícího, dle mínění mnohých jménem Hebron. To jest následování hodno, že blahoslavená Panna Maria na cestu vroucí modlitbou a odevzdáváním se v ochranu Boží se připravovala, a na cestě že nevá-

hala, nýbrž chvátala. Tak by měly zvláště panny se chovati; bez potřeby neměly by z domu vycházeti, a káže-li to potřeba, měly by na cestě chvátati. — Pán Bůh opatroval blahoslavenou Pannu Marii co zřítelnici oka svého; svatí andělé strážní provázeli ji, a tak říkáje na rukou nosili, aby snad o kámen neurazila nohy své. — Pod ochranou Boží a pod stráží andělskou přišla šťastně do Hebrona. *I vešla do domu Zachariášova* — Zachariáše kněze, manžela sv. Alžběty, otce sv. Jana Křtitele — *a pozdravila Alžbětu*. — Nečekala, až by od sv. Alžběty pozdravena byla, nýbrž sama ji dříve pozdravila, ačkoli co Matka Boží mnohem více byla, nežli sv. Alžběta, matka předchůdce Spasitelova. Bylať Panna Maria i co Matka Boží od všeliké pýchy jako východ od západu vzdálena, a takovou pokorou veskrz a naskrz proniknuta, že každého láskou a uctivostí předcházela, jakoby ze všech nejposlednější byla. Od koho se tomu naučila? Nepochybně od Pána Boha svého, vidouc, jak on ji a lidi vesměs milostmi svými předchází. — I my své bližní rádi předcházíme uctivým pozdravováním, ochotným posluhováním atd., neohlédajíc se na to, že snad starší, rozumnější, bohatší jsme, nýbrž ohlédajíc se na příklad blahoslavené Panny, kteráž, vcházejíc do domu Zachariášova, pozdravila Alžbětu. *I stalo se, když uslyšela Alžběta pozdravení Marie, zplesalo nemluvnátko v životě jejím* — jakoby to pozdravení samo bylo uslyšelo, jakoby blahoslavenou Pannu Marii i dítětko její bylo uvidělo a poznalo. A zajisté, že je uvidělo a poznalo, ovšem ne během přirozeným, nýbrž nadpřirozeným, ne očima tělesnými, nýbrž duchovními; neb je Syn Boží Duchem svatým osvětil, od hříchu prvotného očistil, posvěcující milostí naplnil, a to

právě v tom okamžení, v kterémž blahoslavená Panna do domu vkročila a svatou Alžbětu pozdravila. A proč právě v tom okamžení? proč ne dříve anebo později? proč na její pozdravení čekal, s ním svou milost spojil, a na nemluvnátko vylil? Bez pochyby proto, aby ukázal, že první milost skrze matku svou — na žádost, na pozdravení její vylévá, a aby spolu na srozuměnou dal, že vždycky všechny své milosti skrze matku svou — skrze zásluhu a na přimluvu její vylévati a na takový způsob ji ctíti a oslavovati bude; jako Otec nebeský vždycky všechny své milosti skrze Syna svého vylévá, tak že on zase vždycky všechny milosti své skrze matku svou vylévati, a na takový způsob ji ctíti a oslavovati bude. A když tak v skutku a v pravdě matku svou ctí a oslavuje, ó jaké to ctění a oslavování matky vyléváním neščíslných, předrahlých, na nejvýše potřebných a spasitelných darů a milostí Božích! Jaké to ctění a oslavování matky vyléváním darů a milostí Božích na zemi, pod zemí a ve všech končinách světa! Jaké to ctění a oslavování matky vyléváním darů a milostí Božích na zastupy andělské, na obyvatelstvo pozemské, na duše v očistci! Jaké to ctění a oslavování matky vyléváním darů a milostí Božích každého okamžení po všechna léta a století až do skonání světa, ba po věky věkův. To ctění a oslavování matky jest tak veliké, rozsáhlé, trvanlivé, že na větší, rozsáhlejší, trvanlivější není lze pomysli. Ve své velikosti, rozsáhlosti, trvanlivosti podobá se tomu ctění a oslavování, kterýmž Otec nebeský od věčnosti až do věčnosti ctí a oslavuje Jednorozeného Syna svého. A toto ctění a oslavování matky k čemu nás má přiměti? Zajisté, že k podobnému ctění a oslavování blahoslavené Panny Marie, k ctění a oslavování jí alespoň vroucným na Synu Božím vyprošováním darů a milostí jeho na přimluvu její! Budeme-li jich sobě na přimluvu její vyprošovati, bezpochyby, že jich od něho dostaneme, jako jich na pozdravení její dostalo ono nemluvnátko, i matka jeho sv. Alžběta. *I naplněna jest Alžběta Duchem svatým* — poučena jím o vtělení Syna Božího, zpravena o mateřské důstojnosti bl. Panny Marie — *a zvolala* — v radostném pohnutí srdce, nadšení duše, vytržení mysli — *hlasem velikým, a řekla: Požehnaná* — od Boha vyvolená, od anděla pozdravená, Matkou Boží učiněná, nade všechny tvory vyvýšená, předústojná, přeslavná,

přeblažená — *ty mezi ženami a požehnaný* — nade všechno vyvýšený, zvelebený, oslavený, věčného milování, klanění, díků činění hodný — *plod života tvého* — Syn tvůj, jež v životě svém nosíš, a to pro plnost Božství — moudrosti, lásky, milosrdenství atd., kteréž v něm přebývá, pro věčné spasení, kteréž nám podává, pro neskončené zalíbení, kteréž v něm Otec jeho má. Tak uvítala, poctila, oslavila sv. Alžběta v Duchu sv. blahoslavenou Pannu Marii, co Matku Boží, a Syna jejího co Syna Božího; ne že uvítala, poctila, oslavila jenom blahoslavenou Pannu Marii, anebo jenom Syna jejího, nýbrž že uvítala, poctila, oslavila blahoslavenou Pannu Marii *spolu* se Synem jejím. A podle příkladu sv. Alžběty ctí a oslavuje v Duchu sv. blahoslavenou Pannu Marii spolu s Synem jejím. Církev sv. katolická a nesčíslní synové její — katoličtí křesťané. Pravím: katoličtí křesťané, protože mimo církev sv. mnoho křesťanů se nachází, kteří jen Syna Božího ctí a oslavovati chtějí, ale o ctění a oslavování blahoslavené Panny Marie, Matky Boží, ničeho nechtějí věděti, kteří k ní vlažně, neuctivě se chovají, ji zlehčují, potupují, za obyčejnou, jiným ženám rovnou ženu vydávají. Však táží se: Jednají-li tak podle příkladu sv. Alžběty, anebo církve sv. katolické? — Na opak: Oni rozlučují, co Duch sv. spojil, co sv. Alžběta spojila, co církev sv. katolická spojuje, co i my sami spojujeme, když vícekrát za den říkáme: *Požehnaná ty mezi ženami a požehnaný plod života tvého, Ježíši! A odkud mi to, aby přišla matka Pána mého ke mně?* — Výslovně tu nazývá sv. Alžběta Syna blahoslavené Panny Marie Pánem — Bohem svým, a blahoslavenou Pannu Marii matkou Páně — Matkou Boží. Odkud mi to, aby přišla matka Pána mého ke mně? — A což si toho navštívení neváží? není jí milé? Váží si ho, je jí milé, raduje se z něho, pokládá je za obzvláštní milost, ale cítí také, že ho není hodna. O té svaté, krásné duše, kterážto uměla tak se kořiti! Ona mohla říci, alespoň si pomysli: Já jsem více, nežli ona; já jsem z slavného rodu, manželka proslulého kněze, já požívám veliké vážnosti u lidu, jsem letitá atd. Ale ne, sv. Alžběta na nic takového se nepyšnila; ona hleděla jen na mateřské důstojenství blahoslavené Panny Marie, a proto se jí tak kořila, proto její navštívení za takovou čest a milost držela, proto se za nehodnou jejího navštívení vyznala. O té svaté krásné

duše, která od pýchy víc, než východ od západu vzdálena byla! Mnohá jiná na jejím místě byla by, myslím, Panny Marie se ulekla, nad jejím štěstím se zarmoutila, jejího důstojenství ji nepřála; bylaby zlostí, závistí, nenávistí na ni ani pohleděti, k ní ani promluvití nemohla. Na opak sv. Alžběta: jak mile o mateřské důstojnosti blahoslavené Panny Marie zvěděla, hned láskou k ní zahořela, jí štěstí jejího od srdce přála, a z něho nesmírně se radovala. O té svaté, krásné duše, která tak milovati, přát, radovati se uměla, o kterou zlost, závist, nenávist nikdy ani nezavadila! Pověz, sv. Alžběto, kde jsi tolik účty ku blahoslavené Panně Marii nabrala? kdo ti jí tolik dal? Kdo jiný, nežli Duch svatý? Duch sv. dal jí sv. Alžbětě, a dává jí až podnes církvi sv. katolické a věrným synům jejím — katolickým křesťanům. — Chcete-li se o tom přesvědčiti, projděte třeba všecken svět, zdaliž kde takové před Pannou Marií a její mateřskou důstojností se koření, takové láskou k ní plápolání, takové nad ní plesání naleznete, jako v církvi katolické? — zdaliž kde jí ke cti tolik vystavených kostelů, vzdělaných oltářů, postavených soch, zavěšených obrazů, upletených věnců, zhotovených korun užíte, jako v církvi katolické? — Zdaliž kde jí ke cti tolik radostných zpěvů, horlivých kázání, nábožných rozmluv, vroucných vzdechů uslyšíte, jako v církve katolické? — Jisté, utěšené to znamení, že až podnes Duch sv. s církvi sv. jest, a že až podnes ty ctnosti, které v srdce svaté Alžběty vlil, v srdce katolických křesťanů vlévá, jmenovitě účtu a lásku k blahoslavené Panně Marii. O prosme ho bez přestání, aby tyto ctnosti v srdce všechných lidí vlil, pýchu pak a nenávist od nich daleko zapudil!

Že blahoslavená Panna Maria Matkou Boží jest, to zvěděla sv. Alžběta, jak svrchu řečeno, od Ducha sv., a také, jak nyní se vyjadřuje, od svého nemluvnátka; nebo jest, jakoby byla blahoslavené Panně Marii řekl: Nediv se tomu, že tě Matkou Boží nazývám, že o tvé mateřské důstojnosti vím. Víím o ní od svého nemluvnátka. *Neboť aj! jak zavzněl hlas pozdravení tvého v uších mých, zplesalo radostí nemluvnátko v životě mém* — a tímto svým zplesáním zvěstovalo mi, že v tvé osobě Matka Boží ke mně přichází. Tato zpráva o Matce Boží, kterou sv. Alžběta od svého nemluvnátka měla, pochodila vlastně od Ducha sv., protože i zplesání nemluvnátka od Du-

cha sv. pochodilo. Kdyby byl v něm Duch sv. nebyl, a jím kzplesání nepohnul, bylo by zajisté nezplesalo, a matce své žádného svědectví o mateřské důstojnosti blahoslavené Panny Marie nedalo. A protož to vlastně Duch sv. byl, jenž svaté Alžbětě skrze její nemluvnátko o mateřství Panny Marie svědectví vydal. A vydává je až podnes skrze biskupy a kněží, skrze rodiče a učitele, skrze kmotry a jiné katolické křesťany, vydává je v kostelích, ve školách a v jiných domech křesťanských, a bude je vydávati až do skonání světa. Kdyby ho Duch sv. nevydával, nemohlby ho nikdo vydati. Kdo je vydává, vydává je v Duchu svatém. O jak rádi musíme tomu býti, že takové svědectví z úst duchovních pastýřů, rodičů a jiných katolických křesťanů častěji slyšíme, a jak velice máme ho sobě vážit! Nebo to svědectví jest svědectví Ducha svatého. A jak rádi musíme tomu býti, když my sami někdy takové svědectví vydati můžeme; nebo i to jest svědectví Ducha svatého. Jak ráda tomu byla sv. Alžběta, že blahoslavené P. Marii svědectví o jejím mateřství vydala, že ji Matkou Boží nazvala a že ji pro víru její blahoslavila, říká: *I blahoslavená, jenž jsi uvěřila; neboť vykonány budou ty věci, kteréž jsou pověděny tobě od Pána.* — Nedávno bylo blah. Panně zvěstováno, že počne v životě a porodí Syna, a nazůve jméno jeho Ježíš; ten že bude veliký, a Syn Nejvyššího slouti bude, a že mu dá Bůh stoliici Davida otce jeho, a že kralovati bude v domě Jakubově na věky, a království jeho že nebude mít konce. Tomuto slovu Božímu blahoslavená Panna Maria uvěřila a sv. Alžběta jí za to blahoslavila; neboť prý vykonány budou ty věci, kteréž jsou pověděny tobě od Pána. Jedna z těch věcí byla již vykonána, totiž ta, že počne Syna v životě svém, neb ho již byla počala; a jako ta první vykonána byla, tak že všechny ostatní vykonány budou. A byly vykonány; neb po několika měsících porodila Syna, a nazvala jméno jeho Ježíš; a ten byl veliký, a Syn Nejvyššího sloul, a Bůh mu dal trůn Davida předka jeho; t. j. jako dal Davidovi královskou moc nade všemi pokoleními Israelskými, tak dal Synu svému, Ježíši Kristu, královskou moc nade všemi národy; a on kraloval v domě Jakubově, to jest v svaté církvi své, a kraluje v ní až podnes, a kralování jeho nebude konce. — A tak dílem již jsou, a dílem ještě budou vykonány všechny ty věci, kteréž jsou pověděny

Panně Marii od Pána, a budou vykonány proto, že uvěřila. My také věříme. Však víme-li, na čem víra naše se zakládá? Že na víře blahoslavené Panny Marie? — Kdyby byla ona neuvěřila, nikdo by byl neuvěřil; nebo kdyby byla ona neuvěřila, že vykonány budou ty věci, kteréž jí povědiny byly od Pána, zajisté, že by byly vykonány nebyly; a když by byly vykonány nebyly, zdaž by byl kdo uvěřiti mohl, že jsou vykonány? — Abychom mohli uvěřiti, že vykonány jsou, musela dříve blahoslavená Panna Maria uvěřiti, že vykonány budou. Na její tedy víře co na pevném základu spočívá víra naše a tudíž i blahoslavenství naše. O jakou vděčnost ji zavázání jsme za to, že uvěřila! Co asi na ono blahoslavení sv. Alžbětě odpověděla? *I řekla Maria: Velebí duše má Hospodina, a zplesal duch můj v Bohu, Spasiteli mém.* To jest, jako by byla řekla: Ty, Alžběto, velebíš mne, děvku Hospodinovu; ale já veleším toliko Hospodina. Tys řekla, že tvé nemluvíátko zplesalo radostí nade mnou v životě tvém; ale já pravím, že duch můj plesá v Bohu Spasiteli mém; nebo shlédl na mne, dívku poníženou, učinil mi věci veliké, povýšil mne na důstojenství Matky Boží, splnil na mně slib, učiněný Abrahamovi a potomstvu jeho, tak že mne od této chvíle blahoslavenou nazývati budou všickni národové země. —

Pán Bůh shlédl na blahoslavenou Pannu Marii *k vůli nám*, aby na nás mohl shlédnouti, nás na milost přijmouti, nám hříchy naše odpustiti; on ji učinil veliké věci, povýšil ji na důstojnost Matky Boží *k vůli nám*, aby nám veliké věci mohl učiniti, nás milostí svou posvětit, Duchem sv. naplniti, na důstojenství synů a dědiců Božích povýšiti; on na ní slib svůj splnil *k vůli nám*, aby na nás mohl slib svůj splniti, a nám za odměnu život věčný dáti. A poněvadž to všechno *k vůli nám* jest učinil, nemusíme-li ho s blahoslavenou Pannou Marií velebiti a v něm plesati? — O velebme ho, plesejme v něm! A kdybychom dnes neb zejtra vírou, láskou, nadějí, trpělivostí a jinými ctnostmi tak prospěli, že bychom z toho od lidí chváleni byli, jako blahoslavená Panna Maria chválena byla od sv. Alžběty, co potom učiníme? Povzneseme se k Pánu Bohu svému, dáme mu čest a chválu a řekneme s blahoslavenou Pannou Marií: Velebí duše má Hospodina a zplesal duch můj v Bohu, Spasiteli mém!

J. Felizna.

Svatí Cyrill a Methoděj.

(Ke dni 5. července.)

Temné chmury kryly dálné naše vlasti,
vlasti žirné, vlasti drahé, slovanské;
od Šumavy až po hory Tatranské
úpěl bodrý lid, ach, v davu trapných strastí:
vládnul bělboh, vládnul černoboh i das,
byl to pro náš národ mrakův trudný čas.

V stinných lesích, v šumném háji modly hnusné
rozložily stan, též děsná morana
poutem hrůzy ujařmila Slovana,
plápolal zápalové žertvy dusné;
jim co otrok kořival se statný Čech,
stvářám sloužil Moravan i bratr Lech.

Hodnost lidská modloslužbou zašlapána,
obraz Boží na člověku zneuctěn,
v bludů temnotě duch čilý uvězněn,
vlast pak naše drahá pokořenou zvána:
mraků pečet kryla čelo hrdinné —
Slovan ztratit měl své jméno rodinné.

Zhyne, zhyne národ čilý, mírný, tichý;
v modlářství si pohan hrob svůj vykopal,
bludu, záhubě své vlohy zaprodal:
tak již dávno úsudek zněl o něm lichý —
před tisíci lety mluvil o tom svět:
na slovanské lípě zvadne vonný květ! — —

Zavzněl velemocný hlas tu s nebes báně:
„Zbožný národ ten jsem sobě vyvolil,
jemu hody víry, vědy přistrojil,
příbytky též určil ve svém věčném stáně“ —
tak zněl s výše láskyplný Pána hlas, —
Slávy strom zas okřál, zelenal se zas.

Ha, viz černé chmury již se protrhují,
jasné slunko slavské nivy zahřívá;
Světicův dvě símě víry rozsívá —
modlitbou a potem svým je zavlažují!
Znáš ty muže slavné, znaš ten slavný děj? —
Jsou to svatí Cyrill, bratr Methoděj.

Viz, jak símě pravdy věčné zkvíhá,
hnusné modly v svou se řítí nicotu;
kříž se skví a plaší bludu temnotu —
křestan Čech již bratry věřící své vítá:
věrou, vědou září mocný Velehrad,
k němu poji náš se chrabrý Vyšehrad.

Ověněn již slávou slavnou Slovan slavný,
avedla jej víra, věda ve svůj chrám,
kroky jeho řídí věčný Mistr sám,
zkvětl bujně, čile věhlas jeho dávný;
jméno „Slovan“ skví se v řadě národů,
mečem víry získal sobě svobodu. Jan Dostal.

Malomočný.

Od Xav. de Maistre.
(Pokračování a dokončení.)

Dávaje kahanec na stůl, uzel jsem šňůrku od křížku, který na krku nosila a jež sama mezi dva listy bible sv. vložila. I ustoupil jsem nazpět, naplněn jsa jakousi svatou hrůzou. Hlubina propasti, do které jsem se vrhnouti chtěl, postavila se před vytržené oči mé; šel jsem a uchopil třesoucí rukou tu svatou knihu. Hle, tat jest, pravil jsem k sobě, pomoc, kterou mi slíbila. A vyndávaje z knihy křížek, nalezl jsem tam ukrytý listek, kterýž tam sestra pro mne byla vložila. Slze bolesti dosud tajemné vyhrnuly se mi proudem, všickni zoufalí úmyslové rozprchlí se mžikem. — Tiskl jsem ten drahocenný list dlouho ku srdci svému, než jsem ho čísti mohl, pak vrhna se na kolena, abych milosrdenství Boží vzýval, otevřel jsem list a rozplakán četl jsem z něho tato slova, jež mi věčně v srdci vrytá zůstanou: „Můj bratře, brádo u tebe odejdu, avšak tě neopustím. — V nebi, kam doufám přijíti, budu bdíti nad tebou; budu prositi Boha, aby ti dal síly snášeti život s oddanou myslí tak dlouho, až se Jemu zlíbí nás spojití na jiném světě: potom ti budu moci osvědčiti celou svou lásku, nic pak mi nebude bránit, abych k tobě nepřišla, nic pak nás od sebe neodloučí. Dávám ti tento křížek, kterýž jsem po celé živobyti své nosila; těšil mne v úzkostech mých: slzy moje neviděl jiný svědek, leč on. Připomeň si, až jej uvidíš, že moje poslední přání bylo to, abys žil a umřel co dobrý křesťan!“ Předrahe písmo! nikdy se mi neztratíš! vezmu tě s sebou do hrobu; onot jest klíč k otevření brány nebeské, kterouž bych zločinem bez mála byl sobě navždy zavřel. Když jsem list čísti začal, cítil jsem na sobě slabost a unavenost vším tím, co před tím jsem vytrpěl. Oči moje zastřely se mráкотou a za chvíli ztratil jsem vědomí sebe samého, pozbyl jsem vši paměti svého neštěstí. Když jsem opět k sobě přišel, byla noc daleko pokročila. Tou měrou, co mé myšlenky nabývaly jasnosti, rostl ve mně pocit jakési nevypravitelné spokojenosti. Všecko, co se mi před večerem přihodilo, zdálo se mi býti snem. Mé první hnůti bylo to, že jsem pozdvihl zraků svých k nebi, abych Bohu děkoval, že mne před největší bídou uchránil.

Nikdy se mi nezdálo hvězdnaté nebe býti tak jasné a krásné, jako tehdy: hvě-

zda třpytila mi do okna, díval jsem se dlouho na ni s potěšením nevyřslovným, díky vzdávaje Bohu, že této radosti spatřit ji mi ještě popřál, i kochal jsem se tou myšlénkou, že jeden z jejích paprsků zvláště poslán jest, aby svítil do temné celičky Malomočného.

Odešel jsem do svého pokojíku o mnoho pokojnější. Ostatek noci vynaložil jsem na čtení v knize Job, a svatá nadšenost, jakou má duše z něho ssála, dokona vyplašila ze mne ty černé myšlenky, které mne byly opanovaly. Nikdy jsem tak hrozných trápení nezakusil, dokud sestra moje žila; bylť jsem spokojen, věda, že blízko mne jest, abych byl trpělivějším, a jediné pomyšlení na její lásku stačilo, abych se potěšil a svou bídu srdnatě snášel.

Utrpný cizinče! Bůh navás nedopust, abyste musil o samotě žíti. Mé sestry, společnice mojí, není více, ale nebe poskytlo mi síly, abych nesl život svůj zmužile; ono mi, trvám, i na dále přáti bude, neboť o to prosím z celého srdce svého.

D. Stará-li byla vaše sestra, když vám umřela?

M. Bylo jí sotva pět a dvacet let; ale pro nemoc zdála se býti o mnoho starší. Však i při té nemoci, na kterou umřela a v níž původního vzezření svého pozbyla, bývala jednou hezká, bez té ohydné bledosti, kteráž ji teprv později změnila. Bylať ona obraz živé smrti, a nemohl jsem na ni pohleděti, abych byl nezaplakal.

D. Zemřela vám ovšem záhy.

M. Její slabé a útlé tělo nebylo s to odolati tolika nemocem: od některého času již pozoroval jsem, že smrt se blíží. Její bolesti byly tak veliké, že jsem sám byl nucen přáti jí smrt. Když tak vduchledě slábla a den po dni bídnější se stávala, měl jsem z toho smutnou radost, vida, an se blíží konec její bolesti. Než minul měsíc, byla už nad míru slabounká; časté omdlévání její zvěstovalo její brzké skonání každou hodinu. Jednoho večera, bylo to na začátku srpna, viděl jsem ji tak mdlou, že jsem ji opustiti nechtěl. Byla ve své pohovce, jelikož od několika dní na posteli vydržeti nemohla. Sedl jsem si vedle ní a v čiré tmě vedli jsme spolu poslední rozmluvu. Mé slzy nebylo lze utajiti; hrozný strach mne znepokojoval. „Proč pláčeš,“ pravila, „proč se tak rmoutíš? Já tě neopustím ani po smrti; vždycky budu u tebe v úzkostech tvých.“

Za chvíli vyslovila mi přání své, že by ráda z věže ven a pomodlit se v oře-

chové besídce, kdež trávilala největší díl léta. „Chci umřítí,“ řekla, „a při tom dívati se na nebe.“ Nenadál jsem se, žeby již byla smrt na blízku. Vzal jsem ji do náručí, abych ji nesl. „Jen drobet mne podepři,“ řekla, „snad budu mítí tolik síly, abych šla.“ Vedl jsem ji zlehounka až do ořešin; udělal jsem jí podušku ze suchého listí, kterého tam sama byla nanesla, a přikryv ji šátkem, aby vlhká noc ji neuškodila, usednul jsem k ní; však přála si zůstatí o samotě na posledním rozjímání svém. I šel jsem tak daleko, co jsem ji rozeznati mohl.

Viděl jsem, že chvilkami šátek odhrnula a bílé ruce své k nebi vztahovala. Když jsem se přiblížil ku besídce, prosila mne, abych ji dal napít vody; přinesl jsem ji, ona si svlažila rty, avšak pít nemohla. „Cítím svůj konec,“ pravila, odvrátíc hlavu, „žízeň má bude brzy navždy uhašena. Drž mne, bratře, pomoz sestře své překročit žádanou avšak hroznou hranici života. Drž mne a říkej modlitby umírajících.“ — Ta byla poslední slova, kteráž ke mně promluvila. Podepřel jsem hlavu její o prsa svá, odříkával jsem modlitby umírajících: „Odejdi do věčnosti,“ řekl jsem, „milá sestro má, vybav se z tohoto života, zanech toto roucho duše své v náručí mém.“

Po tři hodiny jsem ji tak držel v posledním zápasu; konečně polehounku usnula a duše její lehce se vznesla od této země.

Když dokončil Malomocný své vypravování, zakryl si rukama tvář. Pro bolest uvázla i cizinci řeč v hrdle. Po několika okamžicích mlčení povstal Malomocný. *Cizince, řekl, až zármutek nebo malomyslnost k vám se přiblíží, pomněte na samotáře v městě Aostě; neučil jste mu marnou návěšty.* —

Šli spolu k zahradní brance. Když měl důstojník práh překročiti, navlékl rukavici na pravou ruku: „Vy jste posud nestiskl nikomu ruku, řekl k Malomocnému, učíte mně to potěšení a vezměte mou pravici, podává vám ji přítel, jemužto osud váš jde velice k srdci.“

Malomocný odskočil z uleknutí na několik kroků a pozdvihna oči a rukou svých k nebi, zvolal: „Bože milostivý, vylej požehnání své na tohoto soucitného muže.“

„Tedy mi prokažte jinak lásku svou,“ odvětil cizinec. „Já odcházím; snad se nevidíme dlouho: což nemohli bychom si ovšem s patřičnou opatrností někdy dopisovati? Takové zaměstnání by vás povy-

razilo a mně by to bylo k velikému potěšení.“

Malomocný přemýšlel nějakou chvíli. „Proč,“ řekl konečně, „proč bych se chtěl nemožností klamati? Já nesmím mítí jiné společnosti, leč sebe samého, ani jiného přítele, leč Boha: my se uvidíme u Něho. S Bohem! spanilomyslný cizince, mějte se dobře.“ — Malomocný přivřel dvířka a zastrčil závoru. Z franc. přel. P. V. Mayer.

DO P I S Y.

V Praze, dne 22. června 1866.
(V čas války.)

V litanii o Věch Svatých nalezá se prosba: Od hladu, moru a války — vysvobod nás, Pane. V pokoji živi jsouce zapomínali jsme na hrůzy války, opomíjeli jsme prositi Pána za odvrácení války. Sami sobě dostateční jsouce odstupovali jsme od Hospodina směle tvrdíce: „Nepřijde na nás zlé, meče ani hladu neuzříme.“ (Jer. 5.) Však všeho do času. Vzplanula válka, tato hrozná metla v ruce trestající spravedlnosti Boží.

Proč vzplanula, pověděl sám císař pán. Před výroční památkou bitvy u Kolína svedené 18. června 1757 vydal k národům svým manifest, jenž se nachází v čele tohoto listu.

Císař a král náš nepustil se ve válku výbojnou; „nám byla zbraň od rukou nucena.“ V tom spočívá veliká útěcha; můžeme volati k Bohu s korunovaným pěvcem na Sionu: „Rozptyl národy, kteříž války chtějí!“ Vedeme boj spravedlivý, tak že císař a král náš ty, kteří válku způsobili, volati může před soudnou stolicí věčného všemohoucího Boha, aby odpovídali za všecko to neštěstí, kteréž tato válka uvalí na jednotlivé osoby, rodiny, krajiny a země.

Udatné vojsko naše jde zmužile v boj. Pán Bůh buď s nimi, aby válku ukončili vítězstvím podobným vítězství našemu u Kolína. Bůh sám řídí běhy válečné. To věda císař pán, nezakládá důvěru svou toliko na naší sjednocenosti a na naší moci, alebrž praví: „Já ji zakládám zároveň na Nejvyšším, na všemohoucím spravedlivém Bohu, jemuž Můj Dům od svého prvopočátku sloužil, kterýž neopouští těch, kdož v spravedlnosti v Něho důvěřují. Jeho chci vyzývati o pomoc a o vítězství volati, a vyzývám Mé národy, aby to učinili se Mnou.“ V těchto císařských slovech naznačeno jest, co činiti má vojsko naše, a co činiti máme my ostatní. Povíme to slovy písma

svatého. K vojsku voláme: „Nebojte se jich (nepřátelů); ale na Pána Boha velikého a hrozného pamatujte a bojujte za bratry své, za syny své, za dcery své, za manželky své.“ (II. Ezdr. 4, 14.) „Buďte pečliví, abyste přidrželi se Hospodina Boha vašeho, jakož jste učinili až do tohoto dne: a tehďž žádný nebude moci vám odolati . . .; nebo Hospodin Bůh váš sám za vás bojovati bude.“ (Jos. 23.) „Není moudrosti, není opatrnosti *proti* Hospodinu: kůň připravuje se ke dni boje; ale Hospodin dává vítězství.“ (Přisl. 21.) Pročež v Boha doufajíce „bojujte za národ náš, pomoc pak s nebe budiž s vámi!“ (I. Mak. 16.)

My ostatní podporujeme vojsko svou modlitbou a oběti. S císařem a králem našim vzývejme Boha o pomoc a o vítězství volejme. Učiníme, jakož činili synové Israelští, kteříž bydlili v zemi judské, slyšíce o Holofernovi, že zdobývav mnohých měst přitáhna rozkázal shromáždit se všemu vojsku svému. Osadili straně hor, skrze kteréžby mohl táhnouti k Jerusalemu a drželi stráž, kdežto úzká cesta mohla býti mezi horami. I volal veškeren lid ku Pánu s snažností velikou, a ponížili duši svých v postech a v modlitbách . . . A oblékli se kněží a volali ku Pánu Bohu jednomyslně, aby nebyla dána města jejich v zkažení a svaté věci jejich v poskvnění a aby nebyli dáni v pohanění národům. Tehdy Eliachim, kněz Páně veliký, obcházel veškeren lid a mluvil jim řka: „Vězte, žeť vyslyší Pán modlitby vaše, jestliže trvajíce setrváte v postech a modlitbách před obličejem Páně. Pomněte na Mojžíše služebníka Páně, kterýž Amaleka, jenž doufal v své síle a v své moci, a v svém vojsku, a v pavezách svých, a v vozích svých, a v jezdcích svých, ne mečem bojuje ale modlitbami svatými modle se porazil. Tak poraženi budou všickni nepřátelé, jestliže setrváte v tomto skutku, kterýž jste začali.“ (Jud. 4.)

To učiníme. Budouť se konati veřejné modlitby, prosebné průvody na vyprošení Božího slitování a požehnání, vítězství a trvalého míru. Na týž úmysl již obětují kněží obět nejsv., pozdvihující u oltáře rukou svých k Hospodinu, aby vítězili vzdálení od oltářů vojínové. Však i skutky lásky k bližnímu budeme přispívati. Co a kam se dáti má, vyzoomí laskavý čtenář z mnohých těch tklivých „vyzvání“ a „provolání“ umístěných v Kronice tohoto čísla. —

V. Labské Týnici dne 12. června 1866.

(Návraty do cirkve).

Jedna katolická matka oznámila mi, že její syn má nevěstu — evangeličku. Ta však že je ochotná složití vyznání katol. víry, tím spíše, jelikož do katol. školy chodila, a nyní i náš chrám Páně navštěvuje. Na mou otázku, zdali úmysl nevěsty je také skutečně pravý, upřímný, z lásky k Bohu a jeho svaté pravdě plynoucí, či snad jen světskými ohledy a nastávajícími vdavkami vzbuzený, odpovědino mi, že opravdu míněný jest již dávno, dříve ještě nežli její syn s nevěstou známost měl. Bych se o tom přesvědčil, psal jsem p. učiteli v osadě, kde nevěsta bydlí a — výpověď zněla opět příznivě. Ano, matka nevěstina se vyjádřila, že by sama vyznání víry katol. učinila, jen — kdyby již tak — stará nebyla, že se jí to v katolic. kostele lépe líbí, než u nich. A proto, že ničeho proti tomu nemá, by její dcera, třeba i obě, ješto jsou mladé, staly se katoličkami. — A konec všeho toho byl? — Ten, že jsem právě ukončil cvičení s katol. ženichem o víře a povinnostech jeho, co katolika ku katol. dítkám a — nekatolické ženě. Nevytrvala v úmyslu svém, byla přemluvena. — Jiné byly stálejší. Při zaopatřování jednoho chudého nájemníka pozoroval jsem mezi přítomnými ženami po chvilkách tichou rozmluvu. Po ukončení posvátného výkonu přistoupí jedna z nich ke mně a prosí, by se mohla státí — katoličkou. Za řečí dověděl jsem se, že je evangelička augs. vyznání, a že svůj chrám pro vzdálenost navštěvovati nemůže. Odpověděl jsem jí, že může tedy choditi do blízkého helv. kostela, že je to skoro jedno. „Není, veleb. p., odpověděla prstosrdčně, tam nectí kříž a my — ano. Proto chci býti katoličkou, abych mohla do Božího kostela choditi a lidé na mne neukazovali, jako, že tam nepatřím.“ — Že se její vroucí přání ochotně vyplnilo a ona nyní náš chrám Páně s radostí navštěvuje — netřeba dokládati. —

Jiná hlásíc se k odstoupení od evang. vyznání měla mnohé nepřijemnosti. Na otázku: „Víte-li pak, že musíte po smrti do očístce?“ — odvětila směle: „Děj se vůle Boží, když se to tak Pánu Bohu zlíbí. Vždyť se modlíme: buď vůle Tvá svatá naplněna.“ — „Víte-li pak“, zněla další otázka, „že musíte kněze prositi, by vám hříchy odpustil?“ — „Lépe prositi“, odpověděla, „než za ně (hříchy) trpěti.“ — „Pak se musíte modliti ke svatým.“ —

„I ba ne, já se modlím Pánu Bohu, svatí se také modlili: proto jsou svatými a já si toho také přeji.“ — S touto odstupovala zároveň matka tří nedospělých dětí. —

Jedna vdova odpadla k vůli svému druhému manželu od katolického náboženství. Onemocněvši žádala si, smířiti se s Bohem po katolicku. Manžel, ba i sám nejstarší katol. syn všemožně jí přimlouvali, by toho nečinila a jako prý zájce s pole na pole od jednoho vyznání k druhému nepřebíhala. — Docílili tolik, že povolán byl evang. p. pastor. Avšak svědomí si poroučeti nedá a proto, když bylo zle, musel přijíti předce jen — katol. kněz. Kratičké vyznání víry skládala pevně a odhodlaně s velikou skroušeností. Událost tato zbudila veliký dojem. — Přišel ke mně ženich a ohlásil, že si chce vzíti evangeličku; ta však, že jest ochotná učiniti vyznání víry, ale až po svatbě, jelikož se jí v tom brání. Dalším vyptáváním přišlo na jevo, že jest sice co evangelička pokřtěna, ale od svého dětinství jest katolíky žijící po katolicku vychována. Chodila na evičení a učinila již vyznání víry. — Tou měrou přibýlo u nás od nového roku 8 duší do lůna sv. katolické církve. — Za to odpadla jedna naše osadnice, která za svým evang. ženichem se byla odstěhovala.

Konečně „zaplat Bůh“ pp. Kučerovi, Kurkovi, rádním, Krátkému, Morstadtovi, městským zástupcům, a Jos. Duchoslavovi měšťanu za jejich laskavost, s jakouž posloužili co svědkové našim navracencům.

J. D.

Ve Všetatech 10. června 1866.

(Ohrazení proti dopisu ze Všetat.)

Přijeda do Prahy na trh s obilím, zašel jsem do kněhupectví p. Stýbla, bych dítětu svému modl. knížku koupil. I viděl jsem tu ležeti Blahověst, do kterého když jsem nahléd, zpozoroval jsem, že tam také něco ze Všetat. Přečta dopis ten, ustrnul jsem; kterak pan dopisovatel tak psáti mohl, vytýkáje nám tvrdost srdce o pohřbu našeho p. faráře, na němž, jak se zdá, ani nebyl. Byl by viděl, že kněží také neplakali. Co se týče musiky, v tom jsme se arci provinili a této chyby své želíme. Konečně myslím, že se nám při této příležitosti oné výtky nemělo dostati. J.N. rolník.

Z kraje od Labe dne 20. června 1866.

(„Drzý obskurantismus“ p. Malého Jakuba.)

Náhodou (nejsemť jeho odběratelem) nahlédl jsem tyto dni do jednoho z po-

sledních sešitů „Slovníka Naučného,“ kdež jest titul a předmluva k VI. dílu. Pořadatel toho díla, p. Jak. Malý, tam praví, že mu přimlouváno od přátel, aby odpověděl na výčitky, jež „Slovníku Nauč.“ činěny s některých stran; on to ale považuje za sebe nehodné, jelikož výtky činil „drzý obskurantismus“ atd. Poněvadž i „Blah.“ to a ono vyčetl Slovníku za nepravdu a blud a klam, míří pan Malý zdvořilým tím titulem zajisté i na Blahověst. A jakž by se nepohoršil pan Malý? Ci není to „drzý obskurantismus,“ žádati na něm, aby jakožto katolík (dle jména) znal *aspoň povrchně* katolictví, a nevydával za katolické učení věci, o nichž každé vesnické dítě ví, že se v katechismu opak toho učí? Anebo to není „drzý obskurantismus,“ žádati od p. Malého, aby tedy nepsal o tom, čehož nezná, čemu nerozumí? — Anebo není to „drzý obskurantismus,“ žádati od něho *ale* *aspoň* tolik, když sám neví o věcech církve katolické, aby poučení o tom hledal ve spisech katolických a nepřekládal beze smyslu nevěrecký slovník Brockhausův, anebo jiné protestantské encyklopedie? Ó těch nynějších osvěcovatelů národa našeho, kteří novinami, vědeckými i prostonárodními spisy s pekelnou horlivostí rozšívají mezi lidem símě nevěry, chtějící shasiti slunce pravé víry a nastrkující světu světlo svého bludného rozumu! Pýcha jejich Boha uznati se zpěčuje, raději z opice a z bláta původ svůj odvádí, nežby podríditi se chtěla vůli Boží. Ale p. Malého z počtu bezbožců musím vyjmouti, on má přece nějakého Boha. Ve svém jednom spise („Napoleon. Dle nejlepších pramenů vypravuje Jakub Malý“) praví do slova, i s velikou písmenou ve slově Bůh, takto: „Napoleon začal jako velký muž, jako Bůh skonat. My Evropané viděli jej příliš z blízka, abychom mu vzdávati mohli vyšší úctu, ale opustme Evropu a nalezneme Napoleona co Boha; neboť pro ty, kteří ho viděli toliko z dálky, skrze prisma slávy, byl Napoleon obrem, příliš velikánským pro tento svět. Aby pak země nebyla udušena tolikem slávy, měli za to, že ho musí přesaditi do nebe, a to i učinili. Plavte se přes moře, zaberte se do širých pustin staré Ameriky, a tam na břehách velikých řek naleznete osadu dvou tisíc Číňanů, kteří klanějí se Bohu i Napoleonovi.“ (díl II. str. 342.)

Jestli pak asi p. Jakub Malý, když jeho bůh I. není už na světě, klaní se také jeho potomku bohu III. na trůnu francouz-

ském? máť k tomu stejnou příčinu: jako onen jeho bůh I. tůvedl na Evropu a na Rakousko bídý a neštěstí neskončené, popodobně i nynější jeho bůh III. připravuje opět Rakousku svízele nepřehledné. — A lidé tak pomateného rozumu, kteří mohou psáti takové nesmysly, jako onen citát právě uvedený, ti staví se lidu našemu za vůdce a vzdělavatele? ti chtějí směr dávatí naší literatuře? ti ve své nevědomosti smějí koho odsuzovati z „držého obskurantismu?“ Věru, kdyby ta věc neměla v životě tak hrozných následků, člověk by se těm nesmyslům zasmál, a řekl by: „Nuže, pane Malý, opusťte Evropu, abyste mohl viděti Napoleona z dálky, a nebyl udušen tolikem slávy; jděte do širých pustin staré Ameriky, a tam na břehách velikých řek s těmi 2000 Čiňany klaňte se Bohu a Napoleonovi. Vždyť země Česká i Slovník Naučný bez vás obstojí!“ — A jak mnohé jiné, kteří se žijí nyní na roli literatury, mohl by p. Jakub Malý vzíti s sebou, aniž by jich literatura naše pohřešila, ponevadž rozsévají jen trní a bodláčí. Mámtu na mysli zvláště novinářstvo. Ale marnost jest opakovati stesky a žaloby na urážky a nájezdy, které se co den naskytují proti svaté církvi a všemu, co s ní ve spojení.

H.

[Listy z Ameriky.]

II. V St. Louisu dne 24. května 1866.

Maje teď opět drobet po chvíli, chápu se pera, bych vám zase něco napsal, jak o zdejších náboženských poměrech vůbec, tak o naší osadě zvlášť. Co se prvního týče, chci se tentokrát zmíniti toliko o katolickém životě v zdejších městě; poskytnuť dosti utěšený pohled. Uprostřed obyvatelstva více jak 200.000 lidí nejrozličnějších náboženských vyznání a převelikého počtu nevěřců, čítá zde katolická církev jeden a dvacet kostelů, z nichž 13 jest anglicko-irských, 7 německých a náš český. Kostely jsou v neděli hojně navštěveny a služby Boží se zde způsobem v pravdě důstojným odbývají. Zasvěcených svátků máme v zdejší diecési toliko čtvero, a sice: Hod Boží vánoční, Na nebevstoupení Páně, Na nebevzetí Rodičky Boží a Všeck Svátých. V našem českém kostele se však posud konají oboje služby Boží i na všechny ty svátky, které se v Čechách světi. Nemůžet náš věřící lid zapomenouti na ty slavnosti, které od dětinství ve staré vlasti svěťoval a které mu hluboko utkvěly v mysli a v srdci, ačkoli se v takové dny

obec nikdy úplně nesejde, protože přemnozí — jsouce na práci ve fabrikách — v ty dny i při nejlepším vůli přijíti nemohou. Bude to snad nápadné, že mluvím o oboujích službách Božích v našem kostele, an jsem zde samojediný. To vysvětlují tím, že zde každý kněz má právo, v neděli a ve svátek sloužiti dvě mše svaté, kteréžto právo nejdůst. pan arcibiskup zdejší k mé žádosti pro náš kostel rozšířil i na ty dny, které jsou v Čechách zasvěcenými svátky. — Ačkoli se zde služby Boží — jak jsem pravil — dosti velebně odbývají, přece se tu pohřešují ty nejzajímavější slavnosti katolické, na které se jinde starí i mladí těšívají, a sice: půlnoční (jitřní) o vánocích, slavnost Vzkříšení Páně o velikonoci a pak slavnost Božího Těla. Vánoční jitřní je zde místo na půlnoc určeno na pátou hodinu ráno, proto že by prý se uprostřed tak smíšeného obyvatelstva jinověrců a nevěřců snadno nějaké nepořádky přihoditi mohly. Z tétož příčiny se zde také nemůže konati slavný veřejný průvod o Vzkříšení Páně a o Božím Těle. Kněz se zde vůbec nikdy na ulici v klerice neobjeví, a tudíž se i zaopatřování nemocných děje jen v civilním obleku, leč že až v bytu nemocného se obleče tenká rochetka přes kabát. Jak mne při první takové chůzi k nemocnému bolelo srdce, ještě jsem po mnoho let byl zvyklý na veřejné slavné zaopatřování, ani nemohu vyslovit; odprošoval jsem srdečně Spasitele, by mně to za vinu nepřičítal, že Jej skrytě nesu, jakobych se za Něho styděl, a vzpomínal jsem si na naši katolickou zem, kde každý před nejsv. Svátostí zvláště na venkově s úctou na kolena padá. To zde ovšem není, ač musím hned také doložiti, že se v zdejším městě katol. knězi žádné úkory nedějí, ano spíše katolická víra a úcta k ní se rok co rok utěšeně zmáhá.

Výživa kněze jakož i kostelní potřeby se zapravují z pronájmu kostelních stolic a z tak zvané kolekty (sbírky) v každou neděli a svátek při ranní a velké mši sv. Z toho má kněz svůj příjem, pravidelně pět set dolarů ročně mimo štolní dávky, ostatní patří kostelu; veškeré však kostelní jmění má kněz ve své moci, moha ho upotřebiti dle svého dobrého zdání a nejsa odpovědným žádnému, leč toliko biskupu svému. V některých diecésích ustanoveni jsou kostelní výborové, jenž spolu s knězem dohlídku vedou, zde však nejsou. —

Kostelní stolice se obvykle pronajímají na půl leta. Chcete, bych Vám podal obrázek takové dražby? V určitou neděli se vynese nejsv. Svátost do sakristie a kostel se na tu chvíli promění v dražební síň. Podlouhlé stolice po obou stranách kostela jsou přepaženy na dvě oddělení, z nichž každé je vyměřeno na 4 osoby. Každé to oddělení znamená číslem, se zvlášť pronajímá; z většího dílu drží dvě i tři rodiny jednu stolicí společně, což se hlavně děje v těch kostelích, kde je obec četná, ale kostel malý. Aspoň ti starší at se, mládež ta snáze postojí. Lidu se hodně k pronájmu sešlo; z toho lze soudit, že to dobře půjde. Dražba již začíná; jeden z občanů provolává, kněz zapisuje. Jde to od předu, a tu bezpochyby myslíte, že první stolice přijde nejvýše; však myslíte se. Nepodávají za ni mnoho, a vítě proť. „Před stolicí stojí děti, a ty člověka vytrhují z pobožnosti, pořád aby je někdo okřikoval.“ Přec však přišla stolice na 20 dolarů. Přichází se k stolicím, které jsou uprostřed kostela, a tu se zvlášť živě ozývají hlasy více podávajících. Již se podává přes 30 ano již bez mála 40 dolarů, a přec by předešlý nájemník stolicí nerad pustil; sedí v ní již několik let, již přivykl do ní chodit, — podává ještě více a k jeho potěšení mu konečně žůstala. A tak to jde od jedné k druhé, každá jde dobře na odbyť; již jsou všechny pronajaty a ještě jsou tu mnozí, kteří by rádi nějakou stolicí, ale není žádné více. A ptáte se, kdo jsou ti, jenž tolik obětují za posezení v kostelní stolicí nedělního času? Jsou to snad bohatei, jenž hojně mají pozemských statků a tudíž ani nepocítí několik těch dolarů púletně? Aj nikoli, jsou to dělníci a řemeslníci, jenž z většího dílu nemají ani svůj vlastní byt, jejichžto jediný kapitál jsou zdravé ruce a láska k sv. náboženství. Vědít, že zde nejsou žádné fundace, jako v staré vlasti a že, chtějí-li mítí svůj vlastní kostel a slyšeti slovo Boží v mateřském jazyku, nesmějí litovati oběti na chrám Páně. Ti vlažnější se nad tím horší, mudráci tohoto světa se tomu posmívají, jsouce toho mínění, žeby se těch peněz mohlo jináč užítí, však ti horliví se nedají pomásti, — vždyť to dělají pro Boha, pro svou duši, a rádi by též dětem svým nějakou památku zanechali. Pán Bůh jim odplat obětivost jejich, posilniž je při jejich práci! Píšu to o našem českém kostele a o mých osadnících. Jsme až posud všickni dobré naděje, až

na to jediné, že teď hnedle vesměs obchody a tudíž také výdělky vážnou; však snad se to opět co nejdříve lépe ukáže. Teď musíme nějaký čas bedlivě hospodářit, abychom potřebných peněz na zakoupení nového stavebního místa sehnali. — Budeme zajisté deset tisíc dolarů k tomu potřebovat, a ty se v našich okolnostech nedají hned sebrat, a přec nás čas a potřeba nutí, abychom místo již měli. Pán Bůh nám pomůže. Blahověst dostávám pravidelně, ač skoro pokaždé s roztrženou obálkou. Zda-li pak se někteří ti misionáři odhodlali na cestu sem k těm našim opuštěným krajanům? — Mně sem psal jeden (kněz z Litoměřicka). Odpověděl jsem mu, aby se hlásil u nejdůst. p. biskupa Budějovického, na něhož se osadníci Špillevillští již obrátili, a k němuž prý také p. biskup z Chicaga na své cestě do Říma neb z Říma zajetí miní. Ještě jedno místo jest prázdné, odkudž kněz z nedorozumění odešel. Před několika dny poslal jsem peníze na cestu našemu budoucímu učiteli. Dejž Bůh, aby to bylo ku zdaru školy! S Bohem! Za nedlouho opět a více. J. H.

KRONIKA.

Z Prahy. J. Emin. p. kardinal arcibiskup navrátil se z Břežan do Prahy a aby seminář postoupen býti mohl k ubytování vojska, rozkázal rozpustiti hned alumný I., II. a III. roku. Alumnům IV. roku, čekatelům to důstojnosti kněžské, vykázal obydli v druhém patře svého arcibiskupského sídla, kamž se, až potřeby bude, přestěhuje i těch 12 alumnů, kteříž za příčinou přísluhování při službách Božích a že na ten čas domova nemají, v Praze zůstanou. — *Svěcení kněžstva* bude J. Emin. p. kardinal udělovati dříve, než ustanoveno a ohlášeno bylo, totiž dne 8. 12. a 15. července.

— Na den sv. Aloisia byl v metrop. chrámu u sv. Víta rozebrán a do beden uložen drahocenný stříbrný hrob sv. Jana Nepomuckého, aby v čas potřeby odvezen byl na místo bezpečnější. Tělo sv. mučenika a patrona našeho v rakvi křišťálové nesli na nosítkách červeně potažených pp. kanovníci v pluvialech za Jeho Eminenci nejdůst. p. kardinalem do kaple sv. Václavské, kdež sv. tělo modlice se kající žalmy a litanie na oltáři uložili. Rovněž postaráno o uschování a kdyby potřeba kázala o zavezení na místo bezpečné chrámového pokladu sv. Vítského. Ze při

odnášení těla sv. Jana přítomný lid slzel, netřeba dokládati.

— Dovidáme se, že JEmin. nejdůst. pan kardinal arcibiskup nařídí veřejně prosebné průvody na vyprošení Božského slitování a požehnání. Průvody budou se konati v Praze po tři nejbližší příští neděle, a sice od sv. Mikuláše do chrámu Matky Boží před Týnem, z Týna k sv. Štěpánu. a od Františkánů k Marii P. Vít. vždy v 7 h. ráno. První procesí vyjde v neděli (1. července) v 6 h. ráno z kaple sv. Václ. na hradě k sv. Mikuláši a odtud po mši sv. do Týna.

— Pobožnost 40hodinná bude se konati od 28—30. června a 1. července v seminářském chrámu Páně (u sv. Salvatora), od 2—5. července u sv. Havla.

— V pátek (29. t. m.) v slavný den sv. ap. Petra a Pavla bude se konati výroční pout na staroslavném Vyšehradě, jakož i u sv. Petra na Poříčí. Na hřbitově Vyšehradském a u chrámečku sv. Klementa v Bubnech bude se v týž den konati výroční památka vzkříšení z mrtvých.

— Včera vykonali Pražané pout na Levý Hradec. Po mši sv., kterouž sloužil v 5 h. ráno u sv. Jiří na hradě vdůst. p. kanovník Bradáč, odebral se průvod s v. p. Maškem, kapl. u sv. Havla, na Levý Hradec, odkudž se k večeru navrátili.

— Dne 4. července bude se slaviti u Věch Svatých výroční památka sv. Prokopa, patrona vlasti naší. V 8 hod. bude zpívaná mše sv., v 9 něm. kázání, v 10 pontifikální mše sv., odpol. v 5 hod. nešpory (jakož i den před slavností). U hrobu sv. Prokopa bude v ten den obětována mše sv. za všechny údy Děd. sv. Prokopa.

— Výroční slavnost sv. Cyrilla a Methoděje bude se konati v chrámě Cyrillo-Methodějském v Karlíně tímto pořádkem. Ve čtvrtek 5. července bude o 6. a 1/2 8. h. tichá mše sv., v 9 hod. zpívaná, odpol. v 5 hod. české nešpory. Dne 6. a 7. (v pátek a v sobotu) v 7 hod. zpívaná mše sv., odpol. v 5 hod. požehnání. V neděli dne 8. o pouti v 6 hod. ranní služby Boží s výkladem, o 1/2 9. a 1/2 10. mše sv., v 10 h. kázání, v 11 h. slavná mše sv., odpol. ve 4 hod. kázání, v 5 hodin české nešpory. V pondělí dne 9. července v 7 hod. zpívaná mše sv., v 5 hod. požehnání. Od 10.—13. bude se tam konati pobožnost 40hodinná. Na každý den bude ráno v 7 h. zpívaná mše sv., odp. v 5 hod. české nešpory a poslední den (13.) „Te Deum.“

— Arcibiskupský konvikt studujících v semináři Pražském měl v právě ukončeném

roce školním 60 chovanců; v 8. třídě bylo 10, z nichž osm podrobilo se v červnu t. r. maturitní zkoušce na novoměstském gymnasiu Pražském; dva dostali vysvědčení dospělosti s vyznamenáním, šest vysvědčení dospělosti, dva budou později zkoušku odbývati. Z ostatních 50 dostalo 16 vysvědčení první třídy s vyznamenáním, všichni ostatní vysvědčení první třídy. Dva zaujali první místo mezi spolužáky; 12 zaujali místa od 2—5; 22 místa od 5—20. — V květnu t. r. zemřel chovanec Em. Wagner z Pozdně a byl slavně pochován na hřbitově Malostranském. Zádusní služby Boží konali se i v seminářském i v gymnasiálním chrámu Páně.

— (Opozdění.) Provolání. Den ode dne ubývá vyhlídky na zachování míru. — Veškeré pokusy, jež Rakousko bez ustání a co nejupříměji činilo, aby odvráceno bylo hroziící nebezpečí války, zůstaly posud bez účinku; zničeny jsou ještěnou ctižádostí a bezprávnou zpupností jeho nepřátel. — Vláda císařská neunaveně se snažíc — pokud jen se cítí možno — zachovati mír, musila se vši opatrností zároveň k tomu přihlížeti, aby, kdyby válka se stala nevyhnutelnou — od čeho snad již daleko není — všechno v čas a u výdatné míře bylo opatřeno, čeho potřebí k hájení nejsvětějších práv císařových a nejvyšších statků říše proti útokům nejvyšše nespravedlivým. — Vojsko mocné, náležitě vypraveno, a nadšeno vědomím, že nasvé straně má jednomyslnou přízeň a obětavost nejnadšenější všech národů velikého císařství, hotovo jest s osvědčenou udatností a vytrvalostí odraziti každý útok nepřátelský. — O všeliké prostředky k obraně nejrozhodnější v míře rozsáhlé jest postaráno, úprava polních špitálů jižž ukončena, a v nejširším objemu vše připraveno, aby nemocným a raněným dostalo se náležitého opatření a ošetřování. — Avšak kdožby mohl v sobě tajiti, že na prasto nemožné jest napřed vypočítati, mnoho-li obvažadel bude potřeba, že budou-li se tuhé srážky častěji opakovati, aneb bude-li válka déle trvati, všechna péče, zakládající se na dodávání, kupování aneb jinakém pojištění, nijak nestačí a nepomůže. Aby tedy nescházelo na dostatečné zásobě dobrých neb aspoň takových obvažků, které se k potřebě hodí, a tak aby se zamezily všeliké z takového nedostatku pocházející nepříslušnosti a škody, k tomu vede jediný toliko prostředek, totiž když se celé obyvatelstvo účastní v tomto skutku lásky k bližnímu, zasiláním dobrovolných darů. —

Obyvatelé království Českého! S plnou důvěrou obracím se v té příčině k Vašemu účastenství, k Vaší vůbec známé obětavosti. — Země, která slovatná jest nejskvělejšími skutky dobročinnými, a jejíž obyvatelé nyní již tolik vlasteneckých obětí byli přinesli, jistě nazpět nezůstane tam, kde o to jde, aby se dosáhlo cíle tak lidumilného a vznešeného. — Ano, vznešená jest úloha, podle sil svých přispěti k blahu těch, kdož jsouce nám tak blízcí svazky pokrevensví a přátelství, hotovi jsou nasaditi své životy za právo, za krále a vlast, za vlastní své rodinné zájmy. — Každý, buď sebe chudší, může v tom míti účastensví bez všeliké nesnáze, může darovati eupaninu, obvazky, roušky, povijadla a t. p., a v tom vědomí, že také něčím přispěl ke zmírnění bolesti vojinů raněných, tolikerym obtížem podlehajících, najde zajisté zvláštní spokojenost svou. — Jedni druhé hleďte svým dobrým příkladem předčítí, nikdo nezůstávejz pozadu. — Veliké nadšení pro věc spravedlivou a její bojovníky, ježto všechny třídy obyvatelstva proniká, jednomyslné a mocné spolupůsobení v nebezpečensví společném ručí za prospěch nejzdařilejší. — Všelike laskavé dary přijímají se co nejochotněji u presidium c. kr. místodržitelství, u c. kr. zemského generalního komanda a u hlavního pomocného komitétu v Praze; kdokoli co daruje, bude jemu potvrzeno, a dary neprodlené budouy úřadům vojenským.

Z presidia c. kr. místodržitelství.

V Praze dne 13. června 1866.

C. k. místopředseda:

Antonín hrabě Lažanský.

— Provolání. Prozřetelnost Boží obdařila ženské pokolení útlocitným srdcem; — rády pěstují šlechetné paní lásku k bližnímu a konají skutky milosrdenství. — Šlechetné a zajisté nejkrásnější jest počínání jejich „stirati slzy trpícím a ulehčovati bolestem jejich.“ — Tato vznešená mysl našich paní již tak často osvědčená neminula se s odměnou, vřelou to slzou díky a žehnáním nebohých šťastnějších. — Trpké doby se blíží a s nimi Vám, šlechetné dámy milé naší vlasti, příležitost vykonati hojně milosrdných skutků. Vyslyšte prosbu opěťovanou a účastněte se co nejvydatněji při sbírání *cupaniny, plátana, prádla, obvazadel, potrav* a všelikých potřeb pro raněné syny a bratry naše. — Více spanilomyslných paní sestoupily se u výbor, který s prvním výstřelem válečným působiti začne a každý sebe menší dárek

se srdečným „Zaplať Pán Bůh“ přijme a v novinách uveřejní.

V Praze dne 17. června 1866.

Předsedící výboru paní: Zoé hraběnka Wallmoden-Gimbornová. Místopředsedící: Hraběnka Schönborn-Brühlová. Arnoštka kněžna Auerspergová.

— V Praze zřídil se výbor k ošetřování raněných vojinů a vydal toto provolání:

Občané! Vlast naše jest v nebezpečí! Na hranicích říše Rakouské vzplanul požár války. Náš vznešený panovník byl přinucen vytasiti meč, aby obhájil naše právo, říši i drahý domov náš před nepřátely, kteří sem hledi vtrhnouti. Vojska veliká stojí nedaleko nás naproti sobě, jsouce připravena k boji. Každé okamžení může naše oslavené vojsko sraziti se nepřitelem, již v nejbližší hodinu mohou tisíce hrdinských hajitelů našich k boji neschopnými učiněni býti a naší pomoci a našeho ošetřování potřebovati. Největší povinnost naše jest, abychom pečovali o raněné syny Rakouska, o děti vlasti naší. — Přistupmež jednomyslně ku šlechetnému skutku lásky k bližnímu, přinesme radostně všelikou obět, abychom polehčili trápení ochraňovatelů našich, za něž všickni národové rakouští vroucně se modlí, aby jim Bůh všemohoucí uděliti ráčil svého požehnání. Společné nebezpečensví učiní nás jednomyslnými, jakož i udatné vojsko v jednomyslném nadšení v boji posvátném stojí za naši bezpečnost, za naše právo kryjí svou a svým životem. — Měšťané a obyvatelé naši neprodlévali ještě nikdy pomoci svou, když volala vlast; měšťané a obyvatelé Pražští zachovají se i tehdaž věrně podle příkladu předkův svých a pomohou, kde pomoci nejvíce potřeby jest. — Občané! veliké množství mužů vlasteneckých města našeho nehledíce na rozdílnost národnosti a náboženství, ani na rozdílnost stavu a hodnosti, spojilo se pod řízením podepsaného purkmistra k tomu cíli a konci, aby jednomyslným, rychlým působením opatřili a zjednali, čeho k ošetřování raněných vojinů potřeby jest. — Podle toho, jak veliké rozměry válka na se vzala, dá se předvidati, že bude potřeba množství velikého, má-li pomoc přijíti v pravý čas. — A protož obracíme se k Vašemu vlasteneckému i lidumilnému smýšlení, ježto se každého času skvěle osvědčilo, s prosbou, abyste výbor náš podle sil svých se vši ochotností podporovati ráčili hojnými *příspěvky peněžitými, prádlem, trásní,*

plátnem, obvazadly, octem, vínem, potravinami i jinými věcmi, jichž potřebí jest. — Ale netoliko Vám samým, občané, svědčí toto vyzvání naše; také k Vám, *šlechtné dcery Pražské*, jichž citlivá mysl i dobrodinné srdce vždy ochotné bylo k obětem, kdykoli šlo o skutky lásky k bližnímu, i k Vám se obracíme se snažnou prosbou, abyste pomoc svou propůjčily výboru našemu a pečovaly především o *trásno, oplátno, o prádlo a obvazadla*. Jen takto s pomocí Vaší může se nám podařiti, bychom ulevili bolestem a trápení hrdinův, kteří vylévají krev svou pro nás. — Nuže, takto všickni společně přistupme bez meškání k tomu šlechtnému dílu s obětovností a vytrvalostí. — *Bůh račťž udělití požehnaní svého císaři a králi našemu!* — *Prospěch a štěstí budiž našemu udatnému vojsku!* *Spása elastí naši!* — Členové sborovi v počtu náměm, jichžto jména se vůbec oznamují zvláštní vyhláškou, mají na své péči, aby takové dary přijímali a je v listech zápisných, které s sebou mají, zaznamenávali na ten způsob, aby dárcové jich svou vlastní rukou se při tom podepsali a pak aby ty dary vůbec oznámili. — Každý i sebe menší dárek přijme se vděčně a dodán bude bez prodlení výboru pomocnému, aby s ním dále naložil. — Dary a pomůcky takové mohou se také odevzdávat firmám velkoobchodnickým a sice: M. Bloch a syn v Dlouhé stříde čis. 745—I., Josef Geitler na sv. Václavském náměstí č. 838 —II. a Moric Zdekauer v Rytiřské ulici č. 400—I., anebo také do presidialní úřadovny rady městské v radnici Staroměstské v 2. poschodí. Od pomocného výboru k ošetřování raněných vojinů. V Praze d. 17. června 1866. Purkmistr: Dr. Bělský.

— (Vyzvání). Poněvadž se v nynější vážné době zřizují četné polní nemocnice, nastala také nadobýcejná potřeba předmětů na lože, a sice prostěradel, polštářů, slavníků, houní atd., což obyčejnou cestou koupě více zjednáno býti nemůže. Obracím se tudíž i v této věci důvěrně k obyvatelstvu země a zejména k dotýčným výborům pomocným s prosbou důtklivou, aby potřebě této dle možnosti sbíráním oněch věcí pro nemocnice potřebných odpomohli. — Osvědčená loyálnost a známý smysl obyvatelstva pro lidskost oprávnují k bezpečné naději, že i v tomto směru nastalé potřebě vyhověno bude. — Podobné příspěvky budou přijímány u místodržitelského presidia, u pražského a libereckého magistrátu a u jednotlivých císařských králů.

úřadů okresních, odkudž neprodleně dotýčným správám nemocnic se odevzdávají.

Z c. kr. místodržitelského presidia. V Praze dne 19. června 1866. — Vicepresident: Antonín hrabě Lažanžky.

— (Ohlášení). Následkem vynešení vydaného od c. kr. ministerium státu dne 15. t. m. č. 3395 uvádějí se u všeobecnou známost bližší pokynutí, jaká mají býti obvazadla, která vlasteneckými dary budou dodávány. — Předkem a nejprve jest činiti o to, aby obvazadla byla dokonale čistá, pročez mají, jsou-li z látek potřebovaných, býti dříve bedlivě vyčištěna. — *Tenká cupanina* (třepeň), jsouc ustanovena k tomu, aby na rány samé byla přiložena, budiž dělána z bílých a co nejdůkladněji vyčištěných látek lněných (nikoli balvněných), ježto byly již dříve potřebovány, aby totiž cupanina byla jak náležitě měkká. — Cupanina taková buď z niti alespoň 4 až 5ticoulových. — *Hrubá cupanina*, k zavázání ran a k vycpávání zavazadel může býti z hrubšího plátna anebo i z bavlny; také niti mohou býti kratší. — *Povijadla* buďte prouhy tkaného aneb po niti stříhaného plátna, ježto jsou alespoň 3 videňské lokte dlouhé, aniž jsou přes 2 palce široké. — *Povijadla* (kalouny) aneb tkanice plátěné zšíří 1 palec, které jsou velmi měkké, potřebují se ku obvazování prstů u rukou a u nohou. — *Vazadla* jakéhokoliv způsobu nemají býti obroubena, také jest zbytečné, aby tkaničky byly na krajích přišívány. — *Kompressy* záležejí z plátna bílého aneb polobílého, měkkého, nepotřebovaného aneb potřebovaného. — Jednoduché kompressy dělají se rozstříháním 1¼ vid. lokte plátna na šířce, dvojité kompressy rozstříháním ½ vid. lokte; obrub při tom nemá býti. — *Trojhranné šátky* k páskům na ruku lze dosíci tím, že kus plátna zdělí vid. lokte na přič se rozstříhne (též bez obruby). — *Čtyrhranné náprsníky* dělají se z kusu měkkého plátna, zdělí vid. půllokte do čtverce stříhaného, jsou bez obruby a mají na všech čtyřech rozích na vid. loket dlouhé a úzké tkaničky. — Čepce k ranám na hlavě nejlépe se šitkují širokými oky. Z c. k. místodrž. presidia. V Praze dne 20. června 1866.

— *Spolek velikonočních jezdců* (Osterreiterverein) byl zřízen nedávno v osadě Lobendau v okresu Hanšpachském. Údové spolku zavazují se, že každoročně v Hod Boží velikonoční na koních v průvodu hudby a písně velikonoční pějíce, projížděti budou všechny vesnice k osadě

přináležející, a že při tom k okrášení chrámu a jiným bohumilým účelům sbíráti budou příspěvky. Rovněž hodlají z pravidelných příspěvků založiti fond, z něhož by se v nemoci každému spoluúdu pomoc poskytla a v případě smrti slušný pohřeb opatřil. C. kr. místodržitelství české schválilo stanovy toho spolku.

Z Vidně. Dne 16. května umřel P. *Pinn*, spiritual v konviktě kněží Jesuitů v Kalksburku v 75. roce věku svého. Proslul široko daleko co vůdce kněžských exercicií.

Z Francouzská. Dne 18. dub. t. r. zemřel ve vesnici Mercoeuře v provincii Auvergnské, kdež sv. misii konati měl, proslulý spisovatel kat. mravovědy kněz *Petr Gury* z tovaryšstva Ježíšova.

Z Anglicka. V Londýně slavila se d. 13. června v prozatímném chrámě kathedrálím St. Mary, Moorfield, diecesalní synoda za předsednictvím arcibisk. Westminsterského Msgra Manninga. Nové dekrety nebyly prohlášeny, synoda byla svolána jenom proto, by se naplnil zákon církevní, jenž velí, aby se synoda diecesalní každoročně, provincialní pak každý třetí rok odbyvala. (Trid. Ses. XXIV. c. 2. de reform. Cf. Bened. XIV. de syn. dioec. lib. I. c. 6.)

Z Japonska. Velmi potěšitelnou zprávu dostal kardinal Barnabó, prefekt propagandy z Japonska. Tamt. r. 1862 přibyl náhodou kněz s loďstvem francouzským; po několika dnech přišli k němu tři křesťané katoličtí, úpěnlivě prosíce, aby se jich ujal a jim kněze opatřil. Sdělili mu, že celé kraje v říši Japonské obydleny jsou katolíky, kteříž po celých 260 let kněze ani nespátřili, nicméně však věrně při sv. víře setrvali. Nejstarší křesťan v každém místě křtil a v neděli předříkával společné modlitby; muži a ženy pečovali o náležitě vyučování mládeže v pravdách svaté víry. Papež Pius IX. prý slzel radostí, když o události té zpraven byl, a chce co nejdříve do těch krajín poslati apošt. vikáře s několika misionáři.

Literní oznamovatel.

— *Posvátná kazatelna.* Svazek 9. (srpnový) obsahuje mimo dokončení řeči na den sv. Anny dvě kázání na ned. X. po sv. Duchu o pokore; na ned. XI. výklad sv. evangelia; na slavnost sv. Vavřince o dobročinnosti k chudým a toužebnosti po Bohu téhož svátce; na ned. XII. podobenství o milosrdném Samaritánu; na slavnost Nanebevzetí blah. P. Marie: I. Pán s Marií obzvláštním způsobem, II. Trampoty vezdejšího a radosti

věčného života. Na ned. XIII. o nelaskavých výčitkách činěných kněžstvu. Na slavnost sv. Bartoloměje o nevěře a co za sebou táhne.

— *„Fysika pro řemeslnické a národní školy.“* Sepsal Jan Kopecký, zkoušený reální učitel. Se 127 obrazy. Nákladem spisovatelovým. Tiskem Rohlíčka a Sieverse v Praze. Stran 216 v 8°. Sklad u spisovatele, učitele u sv. Haštala v Praze. Věnována jest p. Jos. Götzlovi, purkmistrovi v Karlíně.

— *„Perla na jezeře zemrudovém.“* Povídka od Viléma Herchenbacha. Přeložil V. Förster. S ocelorytinotí. Nákladem kněhupectví B. Stýbla v Praze. Stran 123.

— Od 16. t. m. vychází v Praze redakci, tiskem a nákladem Vojtěcha Kubelky *„Pražský denník.“* Prodává se po krejcaru. Náklad vzrostl rychle na 18.000.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Josef Řezníček, kapl., za adm. v Česlicích;
- p. Eduard Schlombs, admin., za far. v Landeku (v Kladsku);
- P. Luk. Jos. Schmidt, premonstr. Tepl., za real. adm. v Mnichově (Einsiedl); jakož i
- P. Otto Ferd. Pfannerer, v Pístově;
- P. Justin Jan Falb, v Mar. lázních;
- p. Kar. Elbl, koop., za adm. v Niklasbergu.

Upřázdňené místo:

Česlice, fara patr. p. Alberta hrab. z Nostic-Rhineku, od 13. června.

V biskupství Litoměřickém.

V Pánu zesnuli:

- p. Frant. Hofmann, far. v Raspenau, dne 6. června (nar. v Liberci 10. března 1796, kněz od 24. srpna 1820).

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Frant. Heinrich, admin., za far. v Neundorfu;
- p. Ign. Zimmerhagl, far. v Kruhu, za far. v Kuřívodách;
- p. Václ. Boehm, adm., za far. v Nečemicích.

V biskupství Budějovickém.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Jan Chmel, kapl. za admin. v Bechyni;
- p. Frant. Žlábek, koop. v Hluboké, stal se prozat. pol. kapl. při pol. špit. č. 16.

Upřázdňená místa:

Bílsko, fara patron. kníž. Schwarzenberga do 26. července.

Bechyně, děkanství patr. kníž. Paara, do 28. července.

Tímto číslem skončilo se I. půlletí „Blahověsta.“ Činíme pozvání ku předplatění na půlletí druhé. Novým předplatitelům poslouží expedice všemi dosud vyšlými čísly.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kniž. arcib. semi-
náři číslo 190—I.

Expedice:
v kat. knihkupectví
B. Stýbla,
na sv. - Václavském
náměstí, čís. 786—II.
Nedostává čísla rekla-
mujte nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

Předplácí se
v expedici
i u všech řádných
knihkupců
na rok: 2 zl. 50 kr.
na půl: 1 zl. 30 kr.
Po poště:
Celoroč.: 3 zl. — kr.
půlroč.: 1 zl. 55 kr.

Předplacení čtvrt-
letní se nepřijímá.
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bidné činí národy.“ (Přís. XIV. 34.)

Pastýřský list o válce.

BEDŘICH,

z Božího milosrdenství a z milosti Apoštolské Stolice
kardinal sv. Římské církve,
kníže-arcibiskup Pražský
atd. atd.

vzkazuje velebnému duchovenstvu a všem
milým věřícím své arcidiecése
pozdravení a požehnání ve jménu Páně!

Zhoubný požár války plápolá na
blízkých i vzdálených hranicích rakou-
ské říše. I Čechy, naše drahá vlast,
staly se již dějištěm trudných výjevů.

Vůči zkázyplných bouří, které
nám hrozí, a velikých těch nátisků,
které nás obkličují, nemohu opome-
nouti jakožto vrchní pastýř Váš pro-
mluviti k Vám, Nejmilejší!

Vlast naše je v nebezpečí — co
medle žádá od nás? Strast války nás
zastihla, — nuže, co velí nám teď
povinnost? My všichni zajisté jsme
hotovi, věrně ji vykonati!

Mysl statečná, Nejmilejší! a důvěra,
toť nyní jest přední naší povinností.
Statečnost, dím, neboť co by byla
víra naše, kdyby nemohla povznést
nás i nad ty nejkřutější bouře živo-
ta? *Statečnost*, mysl křesťanská, Bohu
oddaná, kteráž i v tom nejtěžším na-
vštívení poznává a velebiti dovede
nejvyšší moudré řízení a dopuštění
Otce nebeského a která ústy stísně-
ného apoštola umí volati: „Odevšad
trpíme soužení, ale nestýskáme si;

jsme v nesnázích, ale nejsme opuště-
ni.“ (2. Kor. 4, 8.)

Statečnost a plná důvěra, důvěra
totiž v Boha nejvyšší moudrého, bez
Jehožto vůle, jakž Spasitel náš učí,
ani vlas s hlavy nesejde. *Důvěra* v
Boha, Otce nejvyšší dobrotivého, kte-
rýž ku každé strasti poskytuje také
útěchy a Jenž své věrné nedopustí
pokoušeti nad to, což by snéstí mo-
hli. (1. Kor. 10, 13.)

Důvěra v Boha všemohoucího,
kterýžto vůlí svou zázračně spomoci
může a kterýž posílá vysvobození,
odkud jsme se ho byli ani nenadáli;
Jenž hojnost dává a důstatek, když
se nám zdá, že v bídě utoneme.

*Statečnost a důvěra, důvěra v mi-
lovaného zeměpána a neomezená k ně-
mu oddanost*. Ležít zajisté moc a síla
panovnickova především v lásce a v
sjednocenosti jeho národů. A platí-li
toto v každý čas, platí to zvláště v
těžkých dobách obecného nebezpečí,
které Jej neodolatelně k tomu nutí,
aby tasil meč, od Boha Mu propůj-
čený, a které odmítnouti lze jen sí-
lou spojenou a tou nejdražší obětí,
statkem totiž a krví věrných synů
vlasti.

*Důvěra a pevná přesvědčenost o
dobrém právu velevlasti naší Rakou-
ské*, jenž pokoje si žádala a války
nehledala, války to, kterou vzbouřila
jen ctižádost, neskrocená zpupnost
věrolomných sousedů. Ne na nás, a-

lebrž na drzých těch rušitelích míru spočívá celé břímě té nejtěžší odpovědnosti jak před Bohem tak před lidmi. Avšak zasloužená pokuta za prostopášnost takovou zastihla posud vždycky ty, kdož bezprávi sami nejprvé začali, a posud osvědčila se v dějinách národů vždycky svatá pravda božského slova, „spravedlnost zvyšuje národ, hřích pak bídné činí národy.“ (Přísl. 14, 34.)

Chovajíce sami v sobě *statečnost a důvěru, oddanost a přesvědčenost*, máme také povzbuzovati spoluobčanů, jak *k velkodušným citům a chabrému smýšlení*, tak i *ku spanilým skutkům neunavné dobročinnosti*. Ano, Nejmilejší! povzbuzování a svorná ochotnost a hotovost ku každékoliv *oběti*, toť další naše a svatá povinnost. Slušit zajisté *povzbuzovati* malomyslných a úzkostlivých spoluobčanů, dodávati důvěry a naděje, by odhodlaně a beze strachu vstříc hleděli konečnému rozhodnutí. Pomiňme tedy všech nedůvodných, lživých a smyšlených pověstí, kteréž jenom děsí a mysl skličují; nerozšiřujme jich sami nerozvázným dalším povídáním; rušit ony pokoj a neslouží k ničemu, leč jen k tomu, aby úzkost působily, strachy dělaly a neblahý stav všeobecné sklíčenosti ještě více zhoršovaly.

Nebezpečenství i sebe větší není na blízku tak hrozné, jako ta smrtelná úzkost, jenž z trapné nejistoty pochází. Buďmež tedy *zmužilí* a povzbuzujmež také spolubratrů svých.

Nabízejíce se vespolek k hrdinému smýšlení, spojmež se zároveň k velikomyslným skutkům *dobročinnosti* a všelikeré *obětovnosti*.

Veliké jsou ty věci, jichž válka vyžaduje, nevýslovná je bída, jakou ona působí, nesmírné jest hoře, které za ní kráčí! Jaký to hrůzoplýný, srdce rozrývající pohled na krvavé bojiště, zdupaná osení, zahnaná stáda,

zpusťované obce, vydrancovaná města, na celé rodiny bez výživy a bez pomoci! Na raněné a zmrzačené bojovníky v zápasu smrtelném bez přispění a ošetření! Na mnohé ty mrtvoly, na rozptýlené ty oudy pobitých a zemřelých!

Kdož ale vypoví bolest a nářek věrných a milujících duší v otčině, ježto bez ustání vzpomínají na své drahé miláčky, strachující se o ně! Vždyť není skoro ani jedné rodiny, kteráž by byla neposlala milého člena do boje! Ach, tu přecasto hlasitě se ozývá vzdychání a pláč milujících bratrů a sester pro zahynulého bratra, zde opět vidíme uplakané oči truchlících matek, tu zas ubledlé tváře záhy opuštěných vdov, tamo tekou hojné slze otců, krutou bolestí sklíčených. —

Válka! jaké to moře bídy a zármutku! Avšak jak nesmírné též pole pro křesťanskou lásku, dobročinnost a pro skutky milosrdenství! A tu bychom neměli ze vši síly poskytovat potěchy a pomoci? Tu bychom se neměli účastniti v každém šlechetném skutku a spolku, jenž za účel sobě obral přinášeti úlevy bratrům trpícím, poskytovat především vojínům raněným a krvácejícím oné pomoci a útěchy, kteroužto jenom křesťanská láska přispívati dovede, a která tak nevýslovně těší a oblažuje?

Již ale, Nejmilejší! takovouto strast utěšiti, takové utrpení umírniti, takové rány úplně vyhojiti může jen Onen, Jehož láska a milosrdenství převyšuje všeliké meze! A protož vyžaduje utištěná vlast posléze na nás všech *společně naši a přimluvné modlitby*. —

Nemůžemeť všichni míti účastenství v boji, aniž všichni v dobročinnosti; všichni však můžeme a máme se v čas této války účastniti *v modlitbě*. Není ovšem povoláním všech

s mečem v ruce hrdinsky pomáhati k vítězství, avšak mocného štítu a vítězné zbraně modlitby se chopiti a jima vládnouti, to jest povinnost nás všech. Tak modlil se Mojžíš na vrchu hory a Josua vítězil v údolí nad Amalechem, a když Mojžíš ramena spouštěl a ustával v modlitbě, přemáhal Amalech. (Exod. 17, 9—13.) Pročež budeme i my se modliti, co zatím bratří naši bojují. Vznešeným příkladem předchází nás v tom milovaný císař a král náš. On, nejvyšší vůdce války, volá ku svým národům, řka:

„Důvěra a naděje naše nezakládej se jedině na naší sjednocenosti a na naší moci; Já ji zakládám zároveň na Nejvyšším, na všemohoucím a spravedlivém Bohu, Jemuž můj rod od svého prvopočátku sloužil, kterýž neopouští těch, kdož v spravedlnosti v Něho důvěřují. Jeho chci za pomoc vyzývati a za vítězství k Němu volati, a vyzývám své národy, aby to činili se Mnou!“

S milovaným zeměpánem svým a kolem Něho seřadění sepněme tedy ruce své i my, kněží a lid, mužové a ženy, kmetové a dítky, a v jedno-svorné modlitbě pokleknouce před Bohem, Slitovníkem všehomíra, prosme, aby On, jenž bitvy řídí, žehnal zbrani služebníka svého, císaře a krále našeho, Františka Josefa, a upoutal vítězství ku spravedlivým praporům mocnářství Rakouského. Vyzvejme Boha, Pána zástupů, aby dal moc a moudrost vůdcům a udatnost i sílu bojujícím, aby potěšil trpících a ulehčil raněným, by nebeský pokoj a věčnou vítězoslávu udělil všem u věrném boji hrdinsky padlým!

Modleme se k Němu, aby ukrátele tyto dny strasti, navrátiti zase ráčil zemím rakouským požehnání drahého míru, abychom brzy v radostném

chvalo zpěvu velebiti mohli vítězné jméno Jeho! Amen.

Dáno v Praze o slavnosti narození sv. Jana Křtitele dne 24. června 1866.

Bedrich,

kardinal a arcibiskup.

1. Správcové duchovní ohlási tentolist věřícímu lidu hned v neděli po jeho obdržení při dopoledních službách Božích. Odpoledne pak budiž ve všech farních chrámech Páně slavně po tři hodiny vystavena nejsvětější Svátost oltární na ten úmysl, aby Bůh zbrani rakouské žehnal a nám žádaného pokoje brzy opět uděliti ráčil; pobožnost tato budiž skončena modlitbami past. listu připojenými a udělením svatého požehnání s velebnou Svátostí.

2. Modlitby tyto konány buďtež po celý čas války i všedního dne po farní mši sv. jakož i odpoledne při sv. požehnání.

3. Má-li se konati průvod prosebný čili procesí do sousedního některého kostela, zůstává se zcela uznání správce duchovního.

Sen a skutečnost.

Měl statek jsem, slib světa měl
a přec jsem něco ještě hledal;
než, darmo! toho, co jsem chtěl,
svět naleznout mně nikde nedal!

I sedím jednou ve stínu
košaté lípy v jarním puku
a tížno mně jak zlosynu,
když na něj kladou tížnou ruku.

I zesnul jsem; — co nově žřím?
Anděla vedle v jasném stanu
a mnoho jiných ještě s ním
na březích svatých u Jordánu.

I zatoužil jsem pokřtěn být
ve kající té svaté vodě,
nad sebou duhu míru zřít,
již Noemova zřela loď! J. F. L.

Kněží utraquistických kšafy a úmrtí ab intestato.

I.

Starší zákonodárství církve katolické poskytovalo kněžím úplné volnosti kšaftování jen ohledně té části majetku, již byli zdědili aneb jiným způsobem mimo úřad svůj duchovní vyzískali. To však jmění, jehož z příjmův úřadu svého duchovního si nashromáždili, museli vesměs církvi zase

ponechati. (Viz Corp. J. can. III. 26. cap. 1. 7.) Teprv během 14. století dostalo se v mnohých krajinách kněžím práva, že také o jmění benefičiálním, z obročí duchovního nabytém, dle vůle své kšaftovati směli. —

Z pramenů dějepisných vysvitá, že ne-li dříve, aspoň v 15. a 16. století i české duchovenstvo práva tohoto požívalo. Akta utraquistická dosvědčují, že v první polovici 16. století zvláštní *privilegium* o kšaftech kněžských strany pod jednou i pod obojí podle obecného sněmovního usnešení od krále Ferdinanda jest vydáno a prohlášeno. Konsistoř utraquistická již roku 1526 kšafty stvrzovala; zřejmě se však teprv r. 1548 na ono privilegium odvolává. Listina konsistorní z r. 1578 dosvědčuje, že „raddám komory vkrálovství Českém“ zaslán byl od konsistoře „přepis privilegia o kšaftech kněžských,“ jenž se ale v aktech nezachoval. Nicméně z mnohých jiných pramenův seznati lze celý obsah privilegia onoho, jakož i praxi, kteráž se na základě jeho utvořila.

Kšaftové bývaly od kněží sub utraque *vlastnoručně* psáni a stvrzení podpisy i pečeti *dvou svědků*.*) Nežřídka i někteří *radové* konsistorní dožádání jsou za svědky kšaftu.***) Někdy také *administrator* podpisem svým a pečeti kšaft pojistil.***) *Ústní* dodatky ku kšaftu za platny uznány jsou, pakli se staly u přítomnosti dvou *hodnověrných svědků*.†)

Pohledneme-li na *obsah* kšaftů činěných od kněží, jsou závěty jejich jasným důkazem, že duchovenstvo strany utraquistické neoplývalo příliš časnými statky. — Peněz obyečně nezbylo mnoho; často z nich ještě dluhy měly zaplacený býti. Jinak se v pozůstalosti nalezaly a kšaftem odkazovány byly: knihy (jako: bible, kázání čili Sermones), nábytek, náčiní (častěji i stříbrné), oděv, málokdy skvosty, někdy také obilí a jiné požitky.

Obzvláště podotknouti sluší, že mnozí kněží v závětu svém také *administratorovi* neb *konsistoři* jakousi část peněz odkazovali. Dálo se to buď z té příčiny, že konsistoři, nemajíc velkých příjmův, samochtě nápomocnými býti žádali, anebo snad za stvrzení kšaftu se strany konsistoře se vymáhala určitá taxa, jak podob-

ně v 16. století i mnohým biskupům katolickým za stvrzování kšaftu se jistý poplatek odváděl. Poznámka v aktech konsistorních r. 1564 učiněná svědčí, že takovéto konsistoři odkázané peníze obráceny bývaly na obecné potřeby *úřadu duchovního*.

O stvrzení a vyplnění kšaftu starali se především *poručníci*, kněží i nekněží, které kšaftující kněz sám ustanovil; obyčejně byli dva poručníci jmenováni, někdy i více, zřídka kdy jediný. Poručníci tito, aneb jestli jich nebylo, jiní přátelé kšaftujícího kněze, často ještě za *živobytí* téhož položili kšaft jeho naprávě; pakli testator se uzdravil, mohl kšaft svůj zase z konsistoře vyždvihnouti.*) Obyčejně však teprv po *úmrtí* kněze testatora kšaft jeho do konsistoře jest dodán. Přátelé nebožtíkovi neb poručníci přinesli kšaft do konsistoře a žádali, aby byl stvrzen. Konsistoř kšaft přijala a velic jej zapsati do kněh nařídila, aby *šest neděl* vyležel na právě. — Tento termín ustanoven k tomu konci, aby se ukázalo, bude-li někdo podanému kšaftu odpor činiti čili nic. Jestliže po uplynutí právního času se žádný odpor nestal, stvrдила konsistoř kšaft a nařídila, aby vykonán byl. — Na ukázkou tuto klademe některé kšafty kněží utraquistických (s vypuštěním částí méně zajímavých).

1. Kšaft kněze Jeronyma Vodňanského (r. 1535).

Já kněz Jeronym, znamenaje se v nemoci těžké bližšího se býti k smrti, než k životu časnému, duši svou i tělo Pánu Bohu poručiv . . . poněvadž mi Pán nebeský rozumu a dobré paměti přití ráčí, takto řídím: Peníze, kterých jsem sumou 21 kop gr. č. půjčil Janovi Kopencovi, obyvati města Vodňan, do let šesti, kterýchžto let vyšel jest rok jeden, a z těch dal mi v nemoci 5 kop miš., a těch peněz zůstává 16 kop gr. č., ty dávám etih. knězi Mikulášovi, faráři v Pcherách . . . Item truhla s knihami a cýnovým nádobím, armárku a stolec u téhož J. Kopence, to vše dávám témuž knězi Mikulášovi. Item J. Kopencovi dávám louku a dědinu, aby toho užíval s dědici svými . . . , jakž jest zapsáno na rathouze v knihách městských. Item Kateřině, kuchařce mé, které jsem dlužen 7 kop miš., té dávám v týchž penězích šaty mé ložní, sukni**) mou černou a jiné věci, které tu při mně jsou, a kněz Mikuláš ať jí ještě 1 kopu miš. za práci

*) Viz dole kšaft č. 1. z roku 1535; o pečeti svědčí regist z r. 1549.

**) Viz kšaft č. 2. z r. 1532.

***) Viz kšaft č. 4. z r. 1555.

†) Viz kšaft č. 3. z r. 1541.

*) Acta Cons. 1572. 25. června 1574. 3. března.

**) t. j. kleriku kněžskou.

přidá Item osadní Horečti jsou mi dlužni 30 žberův žita; některým jsem půjčil, a někteří mi desátek jsou dlužni. Sedlečti ti ať dadí p. Dožitenskému, kterému jsem dlužen 7 kop za pivo . . . Item kněz Jan, farář Tábořský za dluh, který jsem jemu povinen, může sobě knihy vzíti, které jsou u něho; neb za to dobře stojí. Actum in Pcherensi pago 19. die m. Januario, praesentibus fidedignis Jacobo Bužek, Tata Lekeš anno 1535.“

2. Kšaft kněze Jana Šišmy, faráře Hořelického (1532).

„Já kněz Jan, farář z Hořelic, jsa v kázni Boží, však při dobrém rozumu toto zřízení jsem učinil, požádav osob z ouřadu duchovního i také rychtářů z mé fary. Item nejprv co se věci zádušních dotýče, k čemu jsem přistoupil v kostele i na faře, to má osadníkům od poručníků mých všecko vydáno býti. — Item na ornát bílý i damaškový poroučím 10 strychů pšenice a 10 strychů žita a 5 strychů žita, kterých jsem dlužen osadě, ty k tomu mají přidány býti s vůlí jich a poručníci mají ten ornát koupiti a dáti jim do Hořelice k záduši. — Do Slovanů p. opatovi do kláštera . . 12 talířů s pouzdrem a 5 misek a misu největší cínovou, kterou mám ve sklepě. Item p. opatovi samému 12 lžic se stříbrem, item do Slovan k záduši poroučím křížek pozlacený. . . Item matičce mé . . dvě peřině svrchní, spodní jeden polštář a 2 podušky a 2 plachtě. Item též matce mé sukni poroučím, kteráž jest v Hořelici. Item dvě mise cejnové prostřední a konvici jednu cejnovou. . . Item knězi Václavovi do Slovan Českou bibli. . . Item knihy aby se sebraly všecky, a ty aby rozdány byly kněžím, kteříž by jich potřebovali na učiti se chtěli. — Item dluhové, kteréž já jsem dlužen: Nejprv osadním 2 kopy mš. bez 2 peněz; item p. Martinovi od zlatého kříže 3 k. mš. bez 4 gr. Item paní Anně Matisové ve faře s. Michala 12 k. mš. Item kuchaře mé 3 k. a 20 gr.; k tomu jsem ji dlužen za 2 letě . . . Tyto dluhy aby byly z mého statku zaplacený; a toho mého zřízení poručníky činím tyto: pana opata mistra Koramba a kněze Jana, faráře Tejnského a kuchařku mon. — Když jest tento kšaft stvrzen býti měl a toho mistr Matěj opat Slovanský žádal s kuchařkou, tu kněz Jan, farář Tejnský, před p. administrátorem a ouřadem pustil jest od toho poručení.“ —

3. Kšaft Jiřika Thabora, faráře u sv.

Michala v Opatovicích na Novém M. Pražském (1541).

„Ve jméno nerozdlílné Trojice svaté. Amen. Já kněz Jiřik, přijmím Thabor, jsa při dobré paměti a nejsa žádnému nic povinovat, při svém statečku toto pořízení činím: Nejprv ustanovují tyto dva poručníky: p. administratora a p. mistra Píseckého, rektora učení Pražského, a jim věřím, že jak má vuole jest, tak se při tom zachovají jako dobří bratří. Nejprvé k záduši sv. Michalu do Vopatovic 20 zlatých uherských, aby kobku udělali kamennú a truhlu vo třech zámech. — Panu administrátorovi 6 kop gr. č. Mistru Jiřikovi Píseckému 5 kop gr. č. — Item sestřám dvěma po 20 k. mš., Johance a Alžbětě, ty se najdu při Jochmitalích, při nichž taky některý zlatý jest. — Item babě, která mi dlouhý čas posluhovala, té abyste dali 5 k. gr. č. a šatu z luože. . . Item pp. mistrům do veliké koleje koffik prostřední aneboli číše. — Item paní Jindřichové, která mi mnoho dobrého činila, truhlíčku cypřišovou a křížek stříbrný a čepici kuní. . . . Knězi Petrovi biblí česká a čiška malá stříbrná. . . Item Markytě Krejčové, která mi posluhuje v nemoci, kopu gr. č.“

„Item toto jest potom mimo kšaft poručení *oustní* učinil před knězem Bohuslavem a mistrem Mikulášem Šudem z Semanína, což kněz Bohuslav *oustně* vysvědčil jest, že ten koffik veliký ve 20 kop. mš. má obrácen býti na pohřeb a na chudé a na postav sukna a na kámen na hrob. . . . Item knězi Janovi ve Zdicích Sermones, kteréž jsou ve 4 kapsách ruky jeho, samého kněze Jiřika.

Jenž jest stvrzen tento kšaft v Praze v Starém M. v koleji veliké v pátek před s. Ambrožem (1. dubna) 1541 v plné konsistoři.“ —

4. Kšaft poslední kněze Jana Nigera, někdy faráře ve Skuhřích (stvrzen r. 1555).

„Ve jméno svaté a nerozdlílné Trojice. Amen. Já kněz Jan Niger Pražskaj jsa farářem ve Skuhřích ve vsi léta 1551 znaje býti sebe smrtelným s dobrým rozmyslem a rozvažováním učinil jsem toto sepsání vlastní rukou a kšaft svého, jako svět mluví, dobrého, a své vuole poslední pořízení, nechť je tomu, aby po mé smrti jací svárové a nesnáze i soudové o můj statek, kteréhož mně Pán Buoh na ten čas popřítí ráčil jest, měli povstati a zniknouti. Nebo žádnému nejsem dlužen a povinen. — Také jsem to rozvažoval, ač mám při-

rozené přátely v Praze, ti od mé mladosti o mne nedbali, od nich jsem nepřijímal nic; u mne, když již učiněn jsem knězem, nezasluhovali až podnes etc. Všem přirozeným přátelům neodkazuji ani oddávám z svého jmění, ač dosti malého, než toliko samé Uršile, purgkrabově dceři, která u mne sloužila od 19. let, jí jsem za službu její málo dal. I protož málo nebo mnoho, cožkoli mám, oddávám Uršile předpověděné, ještě kuchaře mé, aby to všechno sobě zpeněžila nebo prodala, a těm, kterým (jsem) jí ústně poručil, dala (nebo jí věřím jako svatému čtení, že tak učiní etc.): zvláště důstojnému panu administratorovi našemu knězi Janovi Mystopolovi má vydati 15 kop miš. . . . Potom paní Julianě, manželce p. Jaroše písaře Pražského v kanceláři dolejší též 15 kop miš. Potom Divíškovi, kteréhož vzal jsem na práci svou, od pastušiny etc. 10 kop miš. . . . Na potvrzení psaní toho požádal jsem p. administratora jeho pečeti pojistiti. I také já kněz Jan Niger sekret vlastní jsem přitiskl. Jenž jest dáno i psáno léta svrchu nadepsaného, měsíce září dne 4ho.⁴ —

Během právního času, kdežto kšaft na úradě ležel, měla konsistoř péči o to, aby pozůstalý statek tak opatřen byl, by do stvrzení kšaftu se v něm žádná změna nestala. Tudíž bylo ihned *děkanovi* dotýčeného okresu nařízeno, aby sepsal inventář statku pozůstalého a jej zapečetil; spolu také *kollátor* fary osířelý jest od konsistoře požádán, aby spolu s děkanem statek pozůstalý opatřil a také zapečetil, aby jím do stvrzení kšaftu nikam hýbáno nebylo.*)

Výnos konsistoře, jimžto po uplynutí šesti týdnův kšaftové se *stvrzovaly*, zněl n. p. takto (položeným zde výnosem stvrzen jest r. 1578 kšaft kněze Jana Karlovického, faráře Předměřického):

„My kněz a mistr Jindřich Dvorský z Helfenbergu, administrátor, a farářové konsistoře arcibiskupství Pražského pod obojí přijímajících, známo činíme tímto naším listem všem i jednomu každému zvláště, že jest ku právu našemu duchovnímu podán kšaft cti. kněze Jana Karlovického, faráře Předměřického, kterýžto kšaft, když jest feria IV. post s. Ambrosii leta tohoto 1578, čten a publikován byl, toto jest v sobě obsahoval a zavíral, obsahuje a zavírá slovo od slova takto:“

(Načež následoval úplný přepis kšaftu, jak jsme svrchu některé příklady kšaftů těch — ač poněkud v zkrácené formě — podali.)

„Kterýžto kšaft my administrátor a farářové konsistoře arcibiskupství Pražského pod obojí přijímajících, váživše a bedlivě uváživše, že jest podle práva a privilegium JMsti císaře Ferdinanda slavné a svaté paměti s povolením všech tří stavů tohoto království kněžstvu na řízení jejich statečků milostivě daného učiněn, kterémuž jest také žádný v času právním odporu neučinil, jej z plného úřadu našeho jsme stvrdili a mocí listu tohoto tvrdíme, a jemu plnú moc ve všech jeho punktích a klausulích dáváme; tak aby jeden každý toho všeho užítí mohl, což jemu koli podle téhož kšaftu náleží. Tomu na svědomí a pro lepší toho jistotu k tomuto listu pečť větší konsistoře naší dali jsme přitisknouti; jenž jest dán v Praze v středu po slavném hodu seslání Ducha sv. l. 1578.“

Toto stvrzení se jinak také nazývalo *publikací* kšaftu se strany konsistoře*) a mělo za následek, že kšaft nyní vešel v úplnou platnost právní a nikdo mu více odporovati nesměl.

Ačkoli pak privilegium císařské za ochranu sloužilo kšaftům kněžským, naskytly se nicméně časté překážky, jenž náležitěmu vyřízení kšaftu vadily. Zvláště *kollátorové* si mnohá práva osobili, kteráž jim nikterak nepřislušela. Tak již r. 1541 před administrátorem Janem Mystopolem stěžují sobě farářové Pražští, že osadníci si osobují statky kněží zemřelých, a „páni Pražané, jsouce defensorové, majíc to opatřiti, že se v to sami dávají.“ Roku 1573 oznáměno konsistoři, že *kollátor* fary Hořepnické po smrti tamějšího faráře vzal „vůz krytý, dvoje sánky, vůz sena, hranici dřev, k tomu že desátky vybírá.“ — R. 1578 v supplikaci k císaři Rudolfovi sepsané (8. srpna) stěžuje sobě konsistoř, „že kšaftové kněžští jakkoli pořádně učinění a od práva duchovního konsistoře naší podle vyměření o kšaftech kněžských pořádně vážení, svého průchodu mítí nemohou; nebo mnozí kollátorese na statečky kněžské pořádně kšaftované mimo řád a právo sahají, je sobě přivlastňují, a jich těm, komuž náleží, vydávati nechtějí, a jsouce v tom buď od konsistoře neb od

*) Viz o kšaftu faráře Bechlinského Literae Cons. 1550. 15. února. O kšaftu far. Markvartického Regesta 1549.

*) Viz Acta Cons. 1564. 15. září. Podobně také kšafty kněží *katolických* od arcibiskupa Pražského měly tvrzeny a publikovány býti. (Syn. Prag. 1605.)

těch, jimž kšaftováno, zvláště od chudých lidí a přátel kšaftujícího náležitě hledání a mívajíce sobě někdy od V. Cis. Mi aneb pánův místodržících o to činěná spravedlivá poručení, na to nic nedbají, nébrž na soudy a práva světská ukazují.“ — Hned následujícího roku 1579 domlouvá konsistoř paní Sekerkové z Šebířova a na Lobkovicích, že proti právu kšaft faráře z Vodoliny Vody k sobě přijala, jej otevřela i stateček po něm pozůstalý v moc svou vzala. Téhož roku 1579 opět supplikuje konsistoř*) k císaři Rudolfovi, kdežto téměř stejnými slovy jako roku 1578 pravi: „Ad haec sacerdotum de eorum bonis testamenta ex jure tam canonum, quam hujus regni legitime facta ac in nostro judicio confirmata multi collatores infirmant et infringunt, cum omnia bona demortuorum pro sua licentia sibi vindicent“ atd. — Stížnosti tyto neměly asi značného výsledku; aspoň brzy na to se vidí konsistoř nucenu káratí Sedlčanských, že několik kšaftů kněžských bezprávně ku právu svému světskému přijali a publikovali.***) Ano ještě roku 1589 se objevuje totéž násilí se strany měst a kollátorů, jako dříve: neboť Nymburští přijali, otevřeli a publikovali kšaft kněze Kryspusa, děkana tamějšího, ano také, což v kšaftu komu odkázáno, z fary vydali; z kteréžto příčiny konsistoř u císaře na ně žalobu vynesla. Podobně roku 1590 napomíná konsistoř paní Lidmilu Vřešovcovu, aby faráře Brozanského kšaft, jehož bezprávně se zmocnila, zase úřadu duchovnímu vydala a stateček pozůstalý sobě nepřivlastňovala.

Někdy i sami *poručníci*, jenž k rychlému vyřízení kšaftu nejpředněji měli napomáhati, spíše mu překážky činili, tak že konsistoř sama je k náležitému vyřízení vůle nebožtíkovy poháněti musila. Tak n. p. roku 1572 (12. září) vznesli mistři z veliké kolleje na konsistoř žalobu proti poručníkům kšaftu kněze Jana Mystopola, administratora strany pod obojí, jenž 100 zlatých uherských odkázal na opravu kaple Betlemské; poručníci však nechtěli peněz těch vydati, tím se vymlouvajíce, že osadníci neměli bez povolení jich — poručníků — kaplu Betlemskou opravovati. Nicméně konsistoř na omluvu takovou nedbajíc nařídila, „aby do dvou neděl (od 24. září zběhlých) těch 100 zlatých uherských na tomto právě složili.“ Zatím však

8. října poručníci peněz ještě nesložili, za další průtah dvou neděl žádalice; když pak ani 29. října peníze nezaplatili, jest jim na přímluvu některých konsistoriánů opět odloženo do dvou neděl. Ale ani po uplynutí této lhůty dne 12. listopadu nedostáli poručníci povinnosti své, a na dotaz mistrů dali za odpověď, „že ještě nemohli peněz těch dosáhnouti na tom, kdo je za sebou má, než že musejí se o ně dosuzovati.“ Načež konsistoř vydala takový nález: „Vám, páni poručníci, se od práva poroučí, abyste do západu slunce podle předešlého nálezu takové peníze složili, neb se o ně uhlavili, aneb se do vězení postavili.“ Tu konečně oba poručníci téhož dne položili svrchupsaných 100 zl. uherských v konsistoři, načež 14. listopadu jsou kvitováni.

II.

Ačkoli kšaftové pravidlem tak obecným byli u duchovenstva utraquistického, že se vyřízení pozůstalosti obyčejně na základě kšaftu dalo, postihujeme přece v listinách z 16. století příklady některé (ač jich po skrovnu), kdežto po smrti kněze žádný kšaft nalezen nebyl. Zde tedy stávala tak řečená *successio ab intestato*, kteráž z dvojí příčiny obzvláště povšimnutí našeho hodna jest, jednak proto, že se při ní zachovaly aspoň některé zbytky starobylé kázně církevní, (kdežto privilegium *kšaftů* na tuto kázeň starobylou pražského ohledu nevzalo), jednak i proto, že se zákon o intestátu v 16. věku netoliko v straně pod obojí, ale i u katolíkův poněkud liší od předpisů církevních a státních, jenž nyní mají v Čechách platnosti.

Tázeme-li se, jakých zákonů vůbec v církvi stávalo vzhledem na intestát kněžský, jeví se nám velká rozmanitost v zákonodárství rozličných diecézí neb církevních provincií; odkudž seznati lze, že obecnými zákony o intestátu nic nebylo zvláště určeno, ale že od církve všeobecné biskupům a metropolitům zůstaveno jest právo, aby o tom vydali takových předpisů, jenž by s poměry jednotlivých okrsků se nejvíce shodovaly. Tudíž se v některých krajinách dalo podělení ab intestato na ten způsob, že ta část jmění, jižto zesnulý z příjmů úřadu svého duchovního byl vyzískal (bona *beneficialia*), připadla biskupu té diecése, jenž povinen byl podíl ten k účelům církevním (ad *pias causas*) vynaložiti; o jinou část, kterouž nebožtík vyzískal mimo úřad svůj duchovní,

*) Rotulus Miss. Cons. 1579. 3. Junii.

**) Rotul. Miss. Cons. 1579. 24. července.

maje buď jmění zděděné po rodičích neb přátelích, neb vytěžené uměním, soukromým zaměstnáním a t. p. — o tu část, pravíme, dělili se *příbuzenci* zesnulého kněze. Nebylo-li žádných pokrevních přátel nebožtíka, připadlo celé dědictví církvi, a církev obyčejně učinila tři díly, jeden (tak nazvaná *portio canonica*) *biskupovi*, druhý *k záduší onoho chrámu*, při němž zesnulý službu církevní vykonával, a třetí *chudým*.

To předeslavše o intestátu vůbec popatřme, jak a pokud se stěmito obecnými pravidly obyčej utraquistické strany srovnává. —

Privilegium od krále Ferdinanda udělené (o němž svrchu při kšaftech jsme mluvili) o intestátech takto vyměřovalo: „Kdyžby který kněz strany pod obojí bez porizení a kšaftu zemřel, aby ten statek po něm zůstal na *tři díly* rovně byl rozdělen: jeden k tomu *záduší*, na kterémž byl a kdež tělo jeho pochováno; druhý přátelům jeho krevným a *příbuzným*; třetí *konsistoři* Pražské aby vydán byl.*)

Porovnávajice s touto praxí utraquistickou akta katolická z 16. století, pozorujeme značný rozdíl, jímžto se intestát kněžstva *sub una* od intestátu utraquistů odchyľuje. Z druhé polovice 16. století máme dvě listiny; v první z roku 1567 nařizuje arcibiskup, aby z pozůstalosti po faráři katolickém to, co po zaplacení dluhů zůstane, na *tré* rozděleno bylo: jeden díl *k záduší*, druhý *kollátoru* a třetí *přátelům* nebožtíka aby vydány byly. Podle listiny druhé z roku 1587 bylo jmění faráře katolického ab intestato rozděleno na *tři díly*; jeden díl připadl *arcibiskupu* Pražskému, druhý *kollátorovi* a třetí krevným *přátelům* a *příbuzným*.**)

Zdá se však, že arcibiskup pokaždé ze svého podílu částku dal k záduší chrámu; tak na př. vtěz listině z roku 1587 nařizuje arcibiskup Martin, aby jemu náležející třetina z pozůstalosti faráře Seitdorfského byla udělena arciděkanu Žitavského kraje, pod tou však výminkou, aby týž nápomocen byl něčím chudému záduší chrámu Seitdorfského. —

V 17. pak století opět nastal prvejší způsob intestátu katolického tou měrou, že zase jedna třetina pozůstalosti připadla *k záduší*, druhá *kollátorovi*, třetí pokrevním

přátelům a *příbuzným*.*) Tudíž se nám zdá, že po nějakou řadu let v 16. století arcibiskup při intestátu zaujal místo záduší chrámového jen za tou příčinou, aby se mu na příjmech poněkud přilepšilo, ješto některé statky jeho byly dány v zástavu, a tudíž příjmy arcibiskupské tehdaž byly valně ztenčeny, jak to i odtud seznati lze, že se arcibiskupům té doby zapotřebi vidělo, ponechati si důstojnost velmistra řádu křižovnického, aby aspoň jakýchs takých příjmův získali. V době tak nazvané protireformace však, když většina statků arcibiskupu byla navráćena, připadla třetina intestátu dle původního určení svého zase k záduší.

Obojí praxis katolická liší se od intestátu utraquistického.

Všude sice pamatováno 1. na *příbuzné* zesnulého kněze a jedna třetina jmění jim udělena.

V žádném z oněch *tří* druhův intestátu však *nejso*u poděleni 2. *chudí*, jimž by na základě starobylé kázně církevní také jedna část dědictví se byla udělití měla. U *katolíků* na jejich místo nastoupil *kollátor* čili *patron* fary; neznáme sice pohnutky tohoto ustanovení a nenalezáme žádných důvodů, proč právě *kollátorům* dosti zámožným podíl chudiny připsán byl. Domýšlíme se však, že se ustanovení toto vyvinulo z tak nazvaného *jus spolii*. Byloť tehdaž obyčejem nejen na venku ve vesnicích, ale i v městech zavládlým, že jak mile správce duchovní umřel, osadníci jeho a mezi nimi začasté na prvním místě *patron* sám, hleděli z pozůstalosti farářovy co kdo mohl, uchvátiti, ani se netázíce, zůstavil-li nebožtík jaký kšaft čili nic. — Tudíž se zdá, že at tak díme, jen per nefas sobě *kollátorové* přivlastňovali část pozůstalého jmění a sice právě onu část, která měla připadnouti chudým, jelikož tito neměli právního zastání, kdežto *příbuzní* se svého podílu a arcibiskup třetiny k záduší přikázané s důrazem domáhali. Že *kollátoři*, jak jsme řekli, z počátku jen per nefas čili na základě *spoliace*, nikoli však po přísném právu třetinu intestátního jmění k sobě přijímali, toho důkaz podávají akta katolická i utraquistická, v nichž několik příkladů se uvádí *patronů* takých, kteříž *nejso*u spokojeni ani s onou třetinou pozůstalosti, se na veškeré jmění zesnulého kněze násilím dobývali. Arcibiskup Zby-

*) Viz Lit. Cons. Utr. 1551. 24. ledna. — 1548. 14. dubna.

**) Missivae Archiepisc. Prag. 1587. 23. Maji.

*) MS. v museu Č. sign. 23. E. 10. fol. 126. z roku 1627.

něk na *synodě* držané r. 1605 prohlásil o všem posavadní praxi vzhledem intestátu za zákon diecéšní, nařídív, aby jedna třetina majetku k záduší, druhá přátelům, třetí pak kollátorovi (ad eum, ad quem spectat prefatae Ecclesiae jus patronatus) se přidělila; máme však za to, že arcibiskup jen z opatrnosti tak učinil, aby snad dosti skrovný počet katolických kollátorů tehdejších, kdyby jim ono nápadnictví náhle odňato bylo, nepřidal se ke straně Lutheránův. —

Mocí privilegia Ferdinandova připadla z intestátu kněží *utraquistických* ta třetina, kteráž by jinak dle církevních předpisů se chudým uděliti měla, *konsistoři Pražské*; a v tom se ukazuje intestát *utraquistický* spravedlivějším býti onoho, ježž v praxi (a podle synody z r. 1605) u katolíkův doby tehdejší shledáváme. Konsistoř *utraquistická* opravdu byla *chudá*, nemajíc mimo skrovné taxy žádných příjmův; o chudobě její dobře věděli faráři, a tudíž jak jsme svrchu ukázali, ve kšaftech svých administratora i konsistoře byli pamětlivi. Nicméně mnozí kollátorové i tento podíl z intestátu konsistoři ztrpčovali; nebo ačkoli patronové *utraquistických* beneficíí všelikým způsobem faráře své již za živa na příjmech skracovali, chtěli z nich ještě i po smrti užitek mít, a tudíž nezřídká se v pozůstalý majetek vkládali, konsistoři překážky činíce.

Již pak co se dotýče 3. záduší co třetího nápadníka pozůstalosti intestátní, shledáváme, že jak u katolíků, tak *utraquistů* k tomu bylo přihlíženo, aby část pozůstalého jmění připadla chrámu, z něhož zesnulý požitky bral a jemuž dle staré kázně církevní vlastně veškero z příjmů beneficí vyzískané jmění po smrti farářově právem přináleželo. Jen po některou dobu u katolíků jakousi změnu spatřujeme v tom, že třetina k záduší připadající měla samému arcibiskupu se odevzdati; na příčinu změny té jsme již svrchu poukázali, spolu podotknuvše, že arcibiskup aspoň částku tohoto podílu svého k záduší připsati dával.

Další osudy intestátu během 17. stol. nám povědomy nejsou; jen tolik se zdá jisto býti, že patronové brzy po provedení protireformace všeknem nárok na intestát kněžský ztratili a že následkem toho jedna třetina pozůstalosti zase *chudým* byla přidělena. V druhé polovici 18. století byl zákony světskými intestát kněžský v témž způsobu stvrzen, jak dávno před tím u nás v obyčeji býval, a jak nejnověji sy-

noda *provinciální Pražská* r. 1860 co zákon církevní pro celou provincii Českou jej prohlásila. Po výroku sněmu toho má veškerá pozůstalost ab intestato rozdělena býti na tři stejné díly; jeden díl náleží k záduší chrámu, při němž zesnulý co beneficiat působil; druhý díl patří *chudým* onoho místa, kde nebožtík v držení beneficí byl; třetí konečně díl patří *příbuzným*; ustanovení toto úplně vyhovuje požadavkům staré kázně církevní. Dr. Borový.

Na výmínku.

Obraz ze života od Fr. Pravdy.

I.

V hospodě u Koničků právě rozsvítily svíčky. Nastal večer, v světnici se setmělo a hosté přicházejí jeden po druhém. Jsou to z většího dílu domácí měšťané, jenž po vykonaném dílu denním v hospodě hledají občerstvení. Sedli si za stoly, přítel ku příteli, hospodská jim nalila a ani nečekala, až jí to poručili. Připíjeli si, což tenkrát ještě všude bylo v obyčeji, známý podal sklenici známému, a tento mu to zase oplatil. Hospodská ze všech sklenic si musela líznouti, ano ona někdy ústy svými sklenice se dotkla, než ji o to důvěrný host byl požádal. Pravila po každé: „Na zdraví!“ neměla-li na pilno, vypyťovala se a pohovořila si chvíli, anebo pospíchala jinam, kde ji právě pohřešovali a teprv, když tu i tam byla posloužila, postála si u každého zvlášť a rozličné řeči s ním prováděla.

Byla to moudrá a rozšafná žena, ta paní Koničková a výborně za hospodskou se hodila. Od rána do noci ji bylo viděti na nohou, první vstala, poslední šla spát, ve světnici, v kuchyni, na dvoře, v celém domě robila a vládla.

Hádáš, milý čtenáři, že snad byla vdova, a já ti musím říci, že nikoliv. Muž její je živ a zdrav a chceš-li, můžeš se naň podívat, sedí s hosty ve světnici. — Poznáš ho snadno, má na hlavě zelenou čepičku, jakou jindy nosívali hospodští, a před sebou bílou zástěru s ocelelem po straně, na němž brousivá nože. Je totiž řezník a skutečně provozuje řemeslo řeznické hospodským velmi prospěšné. Často vychází do vůkolních vesnic, kupuje voly, krávy, telata, vepře a skopce, honí je do města, dělá maso a tovaryš i uředník mu při tom pomáhají. Mnoho odprodá doma, panímáma vaří a peče v kuchyni a mnoho se odbyde v krámu.

U Koničků každý rád jídá, je všechno dobré a chutné a za malý peníz dostaneš velkou porci. Proto se tam zastavují vozkové z blízka i z daleka a z města tam leckdos chodí na stravu. Zvlášť večer ve světnici bývá plno jakož i ve vedlejším pokoji, který jest zřízen pro pány. Hospodská se stará o všecky a muž ji věru málo podporuje. Nemá k tomu nadání, spůsoblosti ani chuti, obyčejně tu jen sedí a oznamuje manželce, co si hosté objednali. Je dobrý, tichý a povolný člověk, nemluví mnoho a neodporuje nikomu, kdo mu něco povídá. Schází mu odhodlanost a ráznost, manželka ho zná a nikdy ho nevybízí ku všem, k nimž opravdu nevystačí.

Již zevnějšíšek Koničkův prozrazuje, že je bázlivec a slaboch. Má tváře vybledlé a vpadlé, je malý a útlý mužík a kdo to neví, nehádal by, že je řezník. Ani o dobytek smlouvatí se prý dobře neumí, sama manželka mu nedůvěřuje a již často mu vytýkala, že ho přepatlil. Spolehá se na tovaryše, ano i na učeníka, že ho nedají ošidit a vždy je k tomu napomíná a je o to prosí, když ho někam doprovázejí. Bez nich ho ven ani nepouští a když tu není nikoho jiného, dává mu za společníka syna, jenž je ještě chlapec, ale nad otce vyniká smělostí a neohrožeností. Ačkoliv si ho váží a ho ctí, přece se ho nebojí. Pohne a přemluví ho ke všemu, po čem touží a co se mu líbí, není-li to proti příkázání Božímu, ano dovoluje si před ním i co mu matka byla zakázala, je-li to něco, co otec nemá za škodlivé a nebezpečné.

Matka nechce, aby děti jejich zdržovaly se mezi hosty ve světnici a nikdy jich nevolá, aby jim spolu s ní posluhovaly.

Přijdou-li a ukážou-li se proti její vůli, hned je vyhání ven a ony tam radši ani nevzkročí, když je matka přítomna, ba ani ke dveřím se nepřiblíží. Stane-li se však někdy, že si matka vyšla buďto do chrámu Páně, aby se pomodlila, anebo do města, aby něco nakoupila, děti bez prodlení pospíší do šenkovny, dívají se, poslouchají, ano ony s otcem také nalivají. Otec jich proto nekárá, jich proto netrestá, ale hrozí, že je bude kárati a trestati matka, jestli se to doví, a v srdci jim radost, co mají, skoro přeje.

Děti jsou přesvědčeny, že matka nejen s nimi, nýbrž i s otcem by se vyvádila, kdyby se prozradilo, že k němu utekly a že je nechal u sebe, a to je v neposlušnosti potvrzuje. Otec z matky sám

má strach a musí a bude je chránit, aby vina jejich nevyšla na jevo.

Hle, matka přichází, otec ji spatřil z okna a oznamuje to dětem řka: „Maminka jde, však vy dostanete, jestli vás zde zastihne!“

Děti jako střely vyletěly ze dveří, skákají po schodech nahoru, již jsou ve svém pokoji, již sedí u knih, již se učí a maminka je s nimi velmi spokojena, když je při tom byla překvapila. Otec se jí zajiště nezmíní ani slovem, že ho děti navštívily a zmínili-li se jí o tom někdo jiný, zapírá a vymlouvá to a děti samy také k ničemu se nepřiznají.

Matka je přísná, nedá se obměkčit ani uprosit a co ustanovila, musí se státí bez odporu. Proto je dětem otec milejší, vyhledávají ho víc než matku, žebrají na něm krejcarey a co si umínily, vždy šťastně dosáhnou. Nemůže jim ničeho odepřítí a matka mu již často vytýkala, že je kazí ku své vlastní záhubě.

Koniček i cizým snadno ustupuje, ne jednou z toho již měl škodu a žena ustavičně musí napravovati, čeho se lehkovážně dočínil. Kdyby ji nebylo, nic by nedokázal na své hospodě, ano již dávno by byl namizně, kdežto nyní bohatství mu den po dni přibývá. Ani řemeslo by se mu bez ní nedařilo, i to ona řídí a spravuje a celé hospodářství jejich jen na ní záleží. Stává se pořád rozsáhlejší, mají při hospodě pole, nedávno koupili dům a vedou obchod v obilí. Vozkové je od nich odbírají, oves a sena se jim hrubě nedostává a vůkolní rolníci se všech stran jim svážejí nové zásoby.

Paňi Koničková s nimi vyjednává sama a ačkoliv by se radši smlouvali s pánem, přece i ona jim vyhoví, dávajíc, co se patří. Rozumí jejich zboží, zná jeho ceny, nechce své ani jejich ztráty. Ještě nikdy jich nepodvedla, ale sebe také nedá ošiditi.

Nejvíce je jim vhod, že vyplácí hoto-vými. Jinde jim zůstávají dlužní a proto neváhají Koničkovům sleviti, aby hned peníze obdrželi.

Koničková je ve všem pořádná, k ní zajiždí, kdo do města přijel, a kdo přišel pěšky, nejde jinam, nenutí-li ho zvláštní ohledy. O trhu není ve světnici dost místa, i v síni jsou stoly a přece každý nemůže sedět, nýbrž mnoho jich stojí a sotva se člověk skrže ně protlačí. Paní-máma dohlíží ku všem, vydává nápoje a jídla, přijímá peníze, vítá, poroučí se, dá-

vá s Bohem, rozkazuje služebným. Tova-ryš, učedník a sklepnice ji přispívají. Najímá si jich pro takové dny víc, aby nikdo na špatnou obsluhu si nemohl stěžovati. Děti ani tehdyž nezavolá a nepřipustí ku pomoci, říkajíc, že by jich nevedlo k do- brému, co zde vidí a slyší, nýbrž dáti by jim mohlo pohoršení. Pantáta se přičiňuje s ní, jak může, ale nestojí za mnoho, co koná, a panímáma víc nežádá, jen když jim nepřekáží. Ona se otočí spíš desetkrát než pantáta jednou, a kdo ji vidí ponejprv, nemyslí si, že by mohla býti tak obratná a čerstvá.

V Koníčkové nalezáš pravý opak mu-žův. Je velká, tlustá, silná, plné tváře se jí červenají, živé oko prozrazuje statečnost a odvážlivost. Vždy se obliká stejně, nosí na hlavě čepce, na krku šátek strakatý, před sebou zástěru z pevného kanafasu a pod zástěrou velký kapsář, do něhož u-kládá peníze. Kdykoliv někomu dává drob-né, vytáhne jich hrst, vykopí na stůl, od- děluje, strká a hází jimi a přece nikdy se nezmylí. Je ve všem až ku podivu rychlá, a když kráji maso anebo chléb, dělá porci jako porci a všechny kosti odměří a odpo- čítá. Nepřidá-li, zajisté neodejme a jest dokázáno, že činí mnoho dobrého, uděluje almužny a podporuje nuzné rodiny.

Zvlášť chudým studentům Koníčková přeje a vždy jich má několik, jimž dává jísti a poskytuje na rozličné potřeby. Jsou v městě malí i velcí a mnohý, jenž již vyštudoval, posud se k ní hlásí a jí upří- mně za pomoc její děkuje.

Abychom pravdě vydali svědectví, musíme vyznati, že i pan Koníček na u- bohé chudáky pamatuje a že je přítel všech nezámožných studujících. On nejen vše- cko schvaluje, co pro ně manželka činí, nýbrž dává jim také sám a to bez jejího vědomí. Ano on jim dává víc, než by před manželkou mohl zodpovídati a je k nim někdy tak štědrý, že se tím nikomu ne- pochlubí, aby se to manželka nedověděla. V skutku by zasloužil její pokárání, neboť jednal bez rozvahy a miláčky své obdařil, aniž by byl skoumal, je-li jim to ku pro- spěchu. Manželka vždy jen prospěch je- jich má na zřeteli, vyptává se, zkouší, zpy- tuje, a nikdy daru svého nevyhodí marně. On i naproti nim je dobrák a dělá, k če- mu ho vybidlo měkké srdce.

Mezi studenty vždy některý zvlášť požívá jeho přízně a s tím bývá v tajném spojení, podstrkuje mu prostředky k živo- bytí a k vyššímu vzdělání.

Právě toho dne, s nimž vypravování své začínáme, seznámil se s jedním, jemuž zůstal nakloněn, dokud študoval a jež na potom měl za věrného přítele. (Pokračování.)

D O P I S Y.

V Praze, na den sv. Prokopa 1866.
(Rozjímání o válce.)

Dočkali jsme se zlých, smutných časů. Širé kraje milé naší vlasti jsou zpustošeny, dědiny vypáleny, lid jest zahnán z obydlí svých. Nebudeme do podrobná líčiti strašný obraz zhoubné války, alebrž povzbuditi chceme čtenářů svých k důvěře v Boha, jenž jediný pomoci může a pomůže věrným svým. Pokořme se pod mocnou rukou Boží. Onť volá k nám: „Vzývej mne v den souzení a já vytrhnu tě, a ty mne budeš oslavovati.“ V souzení jsme velikém, nuže vzývejme Hospodina! „Lépeť jest doufati v Hospodina, než doufati v člověka.“ Držice se Boha a sv. přikázání jeho oč- kávejme pomoc; nebo „jestli Bůh s námi, kdo proti nám?“ Držice se Krista a sv. církve jeho, hleďme zmužile vstříc budouc- nosti. „Doufejtež — di Kristus Pán — jáť jsem přemohl svět!“ (Jan 16, 33.) Vědouce, že blah. Rodička Boží jest pomocnice kře- stanův, prosme ji o mocnou přímluvu její, jakož prosívali v nebezpečenstvích otcové naši. Obrátme se v důvěrné modlitbě i k sv. patronům vlasti naší, by za nás orodo- vali, k sv. andělům strážným, by nás chránili.

Říká se, že i zlá věc mívá svou do- brou stránku. Válka, tato hubitelka lid- ských životů, rušitelka blahobytu, učí nás znáti a utíkati se k Bohu a ku kříži Pána našeho. Důkazem toho jsou ti tisícové, jenž za těchto dnů obecného souzení v chrámech našich hledají útěchy a pomoci. Kdo nebyl mocně dojat a pohnut minulé neděle pohledem na ten velikolepý zástup, jenž s Jeho Eminencí nejdůst. vrchním pastýřem, metrop. kapitolou a veškerým duchovenstvem Malé strany se pohyboval z kaple sv. Václavské na královských Hradčanech do chrámu sv. Mikuláše a od- tud do chrámu Matky Boží před Týnem? „Smiluj se nad námi, oroduj za nás, nedej zahynouti nám ni budoucím“ rozléhalo se stejnou dobou v chrámě Týnském a na starožitném mostě kamenném: takové pro- stranství naplňovalt prosebný průvod! Kdo s průvodem setkali se měl, stanul, nemoha ulicí dále se prodrati, stanul a zpíval s prosíci „Vysvoboď nás Pane,“ zpíval, mohl-li, neudusilo-li štkání hlas jeho. Byl to den Panny Marie (Navštívení), i kdoby

se tomu divil, že toho dne nejvíce zpívána byla lidu milá píseň „Tisíckráté pozdravujem Tebe, o Matičko Krista Ježíše.“ Byl to den hrůzy a zmatku. Odpoledne roznesla se po Praze zpráva, že nepřítel se blíží, že do města vtrhne, a tu utíkal, kdo mohl, utíkali i ti, kteří utíkati nikoli neměli. Lid sbíhal se na ulicích, zvlášť u radnice nevěda si rady ni pomoci v opuštěnosti své. Skličenosť mysli dostoupila stupně nejvyššího: tu pojednou co posel míru objevil se na radnici J. Emin. nejdůst. p. kardinál arcibiskup a slavně ujistil purkmistra měst Pražských, že Prahu nepustí ani v nebezpečení největším, a nobrž hotov jest s ním k veliteli vojsk nepřátelských, kdyby do města vtrhnouti měli, se vydati a za ušetření města prositi. Vyjádření toto působilo blaze, skormoucené tváře se vyjasnily, důvěra se povznepila. Mohlby ovšem vrchní pastýř na ten čas sídliti na př. v Plzni aneb v Chebu, i tam by byl u stáde svého, však on zůstane v hlavním městě válkou a nepřítelem navštíveného království, odhodlán jsa i v zajetí se vydati. A jako vrchní pastýř a radové jeho v Praze, rovněž zůstane i každý duch. pastýř u stáda, kněz u lidu svého. Jeť on nájemník, a kterýž není pastýř, utíká, vida vlka, an jde. Však navraťme se k rozjímání o válce.

Válka učí nás lásce křesťanské. Jako každodenně od nového roku tak i na sv. Petra a Pavla zvonila soška na orloji radnice Staroměstské představující smrt zvonkem a zvonice zvonila umíráčkem nejednemu vojnovi, jenž na bojišti umíral smrti hrdinskou. Do Prahy přiváželi raněné. Lid tlačil se k vozům ve všech ulicích, kudy ranění vezení byli, dávaje na jevo lásku svou k trpícím spůsobu rozmanitými. A kdo neměl, čím by jim přispěl, aspoň slzou v oku jevil útrpnost, lásku svou, a poranění přijímali tyto výjevy lásky a nemohli-li jinak, aspoň pohledem, úsměvem dávali na jevo díky své. Od poraněných spěchali pak Pražané do chrámu, kdež vystavena byla nejsv. Svátost oltářní, aby se modlili za bojující, za umírající. Členové jednoty katolické zpívali na týž úmysl na sv. Petra a Pavla a na den Navštívení P. Marie v seminářském chrámu Páně české nešpory před vystavenou nejsv. Svátostí. A rovněž jeví se i v domácnostech láska k trpícím. Velké seznamy příspěvků snešených a složených u pomocného výboru k ošetřování raněných vojáků dávají o tom skvělé svědectví.

Válka rozněcuje v nás lásku k rodičům, bratrům, sestrám a příbuzným, o nichž vzdálení jsouce nevíme, jsou-li na živě a kde se na útěku svém ocitili. Potěš a ostrihej jich Pán Bůh!

Válka budí v nás lásku k vlasti. Velký byl jásot, když prohlášena byla zpráva arciknížete a polního maršálka Albrechta, že vojsko naše jeho vedení svěřené na den sv. Jana Křtitele u Custozzy nad Italyany zvítězilo. Velká byla radost, kdykoli zavítala zvěst, že vojsku našemu se daří a nepřítel ustupuje; veliký ale jest nyní též zármutek nad tím, že nepřítel postupuje a vlastní záhubou hrozí.

Dejž Bůh, abychom utrpením tímto jako zlato v ohni očištění po odvrácení strachu nepřátelského v spravedlnosti živi byli a ctnostmi lásku Boží si zasloužili.

Z vikariatu Rokycanského 15. června 1866.
(Duchovenská porada.)

Dne 11. června t. r. byla pastorální konference v Rokycanech, k níž 22 duchovních se sešlo. Vypracované pojednání četl vel. p. Jakub Ludvík, farář v Mešně. Týkalo se otázky: „Kterak by svátostí pokání k většímu prospěchu věřících posluhovati se mělo?“ Řečník rozdělil odpověď svou na 2 díly, totiž: pokud se týče zpovědníka a kajeníka. Vyloživ to, doložil pak, že dobře také poslouží, když cizí duchovní někdy zavítá v osadě a sv. zpověď slyší. K vzbuzení kajenosti prospěšny jsou též missie; neboť zkušenost učí, že lidé, kteří po mnohá léta u sv. zpovědi nebyli, v čas sv. missie *pravé pokání* činili a k Bohu se obrátili, ano i odcizené jmění, které dlouho byli zadržovali, vlastníku i s úroky navrátili. Po konferenci telegrafováno do Prahy Jeho Eminenci nejdůst. vrchnímu pastýři, že duchovní vikariatu Rokycanského na poradě shromáždění velice se radují z ozdravení svého vrchního pastýře, prosíce Boha, by Jeho Eminenci při zdraví ku zdaru a blahu arcidiecése zachovati ráčil. Načež nejdůst. vrchní pastýř hned odpovědět ráčil: „Shromážděným mé díky a pozhnání.“ — ky.

Z vikariatu Kolínského 7. června 1866.
(O duchovenské konferenci vikariatní.)

Nebude snad velect. čtenářům „Blah.“ proti mysli, ohřeje-li se ještě po páté ona kopulace, o níž minulého roku v tomto časopisu podala se zpráva: „Jestliže se farářem ženichovým na pouhém základě ohlašního listu od faráře nevěstina vydaného

měly oddávky vykonati, čili nic.“*) Nyni se může o této záležitosti rozhodné slovo promluvit, poněvadž o ní nejdůst. arcib. konsistoř Pražská dne 18. dubna t. r. čís. 3107 vynesla nález, který se shromážděnému na poradě duchovenstvu dnes oznámil. — Nejdůst. konsistoř schvaluje mínění duchovenské porady odbývané v Kolíně dne 5. října m. r., že jediný ohlašní list k oné kopulaci nepostačoval, a shledává spolu býti nevyhnutelným, aby všechny úřední spisy takových oddavek se týkající u faráře ženichova, když tento ze příčin platných kopuluje, složeny byly. — Mimo to ještě nařizuje, aby na budoucnost farář nevěstin v podobném případě písemní vyjádření od sebe vydal, že se svého práva při dotýčené kopulaci vzdává, což jistě směřuje k tomu, aby se ustanovení Pražské synody tak snadně nerušilo. — Tímto zařízením všemožné nedorozumění z takových oddavek dost často povstávající, jakož i, že by se netoliko nedovoleně ale i neplatně mohlo oddávati, jest zamezeno. Kladla se váha na vydaný ohlašní list s obyčejným dodatkem: „že žádné překážky na jevo nepřišly,“ — při tom ale neuváženo, že se za časté ve více než dvou farách musí ohlašovati, což však z pouhého listu ohlašního nedá se poznati. A přece o tom kopulující farář, co odpovědný, zdaliž se tak stalo, a nepřišla-li nějaká rušící překážka na světlo, má nevyhnutelně věděti. Při zmíněné kopulaci ovšem nic nevadilo, avšak kdyby se podobné oddávky vždy tím během odbývaly, uzavřelo by se ne jedno manželství nejen nedovoleně, ale i neplatně. Všeobecné, ústní ujištění otcovo; aneb i několika svědků před samou kopulací, že žádných překážek nestává, osvědčilo se dost hojně co nepravé. Zmíněný ohlašní list neodepřel se k uvarování nářku zistnosti, poněvadž jej strany žádaly; očekávalo se ale, že duchovenská záležitost přece jen úředně se upraví, jak toho potřeba káže, což učiniti se však obměškalo. — A co se příloh takové kopulace týče, kde jinde by se měly v archivu nalezati, než u faráře, jenž oddával? Kopuluje-li farář ženichův z příčin za platné uznávaných, kopuluje co opravdový farář, a nikoliv co delegovaný. A protož by ten, jenž by vykonané oddávky písemně faráři nevěstinu oznamoval a konečně i opis matriční jemu zaslal, tím samým na jevo dával, že si svého práva není vědom. — Ta-

kovéto dopisy jsou také úplně bezúčelné. Farář nevěstin onen úkon do své matriky nezapisuje, a proto jsou u tohoto i všechny listiny oné kopulace zbytečné. Tyto se dodávají na patřičné místo, aby se i rubriky v matrice řádně a spolehlivě vyplniti mohly, žádá-li se o ně tím způsobem, jak se v záležitostech duchovenských porizení činívají.

Po oznámení svrchu připomenutého vynešení nejdůst. konsistoře pokračoval důst. pan farář Veltrubský ve své zprávě o exerciciích kněžských min. r. konaných, již duchovenstvo s velikou pozorností naslouchalo. Povzbuzení, aby se na nich každý duchovní hleděl zúčastniti, klasickou latinou a srdečně pronesené, setkalo se s patrným pohnutím. — Na to se čtla otázka: „Jak má duchovní na rozkvět a zdar veškerého vyučování ve školách národních působiti,“ od nejd. konsistoře uložena, a od dvou duchovních vypracovaná. Co se tu povědělo, soustředilo se v průpovědi; že má býti duchovní netoliko titulárním, ale dle působení svého pravým řiditelem školy národní. Nechci do podrobná klásti, co tu všechno povědino, poněvadž by se to ono mohlo nejednoho nemile dotknouti; nebo nedá se upříti, že v této stránce od nás nemálo se zanedbávalo, čeho se domysliti přílišného napínání mozku nevyžaduje. Mimo to kladlo se na srdce, aby se duchovní snažil poznati, co se o školních záležitostech psalo a píše; při učitelských poradách, kde se nemá nikdy pohřešovati, aby také promluvil vážné slovo; při vyučování učitelovu aby po řídku přítomen nebýval, a šetrné pokynutí dával, kde by se směrem na nábožnost a mravnost dalo co připomenouti; ba že duchovní by se měl ve vyučování některého předmětu, zvláště takového, v němž se učitel dobře nevyznává, sám uvázati atd. Ovšem, že se takto přidává duchovnímu k jeho ostatním povinnostem nemálo práce: avšak škola jest a zůstává naší jedinou nadějí, že její pomocí opět napravíme, co protivníci církve a mravnosti kazí a hubí; tuto musí všechny libůstky stranou, jenž by nám v takovém zaměstnání překážely. — O tom všem a ještě o jiných důležitých věcech svrchu položeného předmětu četl svou práci důst. p. farář Malotický a ředitel školy Kolínské v řeči uhlazené a časem i uchvacující.

Druhá otázka nejdůst. konsistoři ku vypracování podaná, zněla: „Kterých chyb jest se vystříhati při kázaních, zvláště vzhledem na jejich obsah i formu.“ Nemínilo

*) Blah. 1865. č. 29., 30., 32.

se jistě při této otázce, aby, kdo ji k vypracování dostane, vzal některou pastorálku k ruce a na chyby, jichž se mohou kazatelé dopustiti, ukazoval a vykládal je tím během a pořádkem, jak to od svého profesora slyšel. Ne všechny, ale toliko některé nedůstatky se shledávají při kázání, a tyto se mají vytknouti, a na takové mají se kazatelé upozorniti. A proto se k takové práci hodí především starší duchovní, jenž nejednoho kazatele ve svém okolí slyšel, úsudků mezi lidem o něm proskakujících si všimal, ovoce, jakého kázání v osadě jeho nesou, pozoroval a také duchovní řeči tiskem vycházející prozkoumal. — Tomu jistě vyhověl důst. p. farář Ovčárský. Přiznati se je dle jeho slov, že dost takových kázání, jenž se pro posluchače nikterak nehodí, že až k omrzení se prodlužují; že kárajíce chyby v osadě vzniklé neb i zastaralé, bývají pichlavé a beze vši šetrnosti; že na věroučné a biblické řeči nemálo se zapomíná; že také bývají bez potřebného ladu a skladu, zvláště u řečníků, o nichž se říká: Ascendunt sine labore a kteří odvykli kázání svá psáti; že se při nejbedlivějším poslouchání srdce nerozhřeje atd. Toto poslední jevěru nesnadný úkol, aby se netoliko rozum pomocí důvodů překonával, ale aby se spolu působilo zdařile na srdce, aby posluchač živě cítil, co věc, o níž se jedná, má do sebe příjemného neb nepřijemného, prospěšného neb záhubného, načež by chtění neb nechtění, t. j. hnutí vůle následovalo. Že co takového málo kdodovede, zaviniily ovšem školy, především u nás ve věku pokročilejším, poněvadž se k řeči, kterouž kázati a zpovídati máme, málo hledělo, a nebo pranic. Kde se měla potom vzíti potřebná správnost, bohatost, obratnost a lahodnost řeči? Potom není divu, nemluví-li se pro lid dost srozumitelně, zajímavě a kde toho potřeby, i dojemně. — I co jsme nezaviniili, musíme, jak jen možná, napravit. Tu však nespomůže čtení jakýchkoliv českých ač, co do slohu, dobrých spisů, ale takových, jenž do našeho oboru náležejí, jako je na př. Časopis katolického duchovenstva a Blahověst. Tyto spisy neměly by se u žádného duchovního pohřešovati; ten skrovný halíř na ně zajisté může každý duchovní oželeť. — Nad to budiž připomenuto, že, kdyby naši netečnosti měl některý z těch časopisů zaniknouti, české duchovenstvo by se samo tím potupilo. — Ze všeho, co v této zprávě se povědělo, lze se snadno domysleti, že naše

konference může nám sloužiti ku prospěchu, budeme-li netoliko posluchači, ale i činitelé slova. K. H.

Ze St. Louisu v sev. Americe v květnu 1866.

(Chrámové slavnosti v české obci St. Louis-ské.)

Radostí plesalo srdce každého věrného Čecha a katolického křesťana v naší české obci na bílou neděli, kdežto si náš pan farář Josef Hesoun velkou čest jak před Bohem, tak i u všech lidí vydobyl. Pracoval a namáhal se, aby přivedl dítky ponejprv k sv. zpovědi a přijímání.

Hned o 7. hodině ráno scházeli se lidé do kostela, neb byl každý žádostiv ty děti viděti. Po 8. hodině přivedl pan farář děti ze školy do kostela. Napřed šli chlapečkové černě oblečení, pak šly dívky v bílých šatech, všichni svíce v ruce držíce. — Než se začala mše sv., modlil se s nimi pan farář, aby silně věřili v Pána Boha, při evangelium se k nim obrátil, a měl k nim řeč, pak se jich ptal, věří-li v Boha Otce všemohoucího, stvořitele nebes i země atd. a oni odpověděli: věříme; pak se jich tázal, jestli se odříkají satanáš a všech skutků a pýchy jeho, a oni všichni řekli odříkáme. Při otevření schránky nejsvětější Svátosti se hlasitě 3krát modlili: „Pane nejsem hoden, abys všel pod střechu srdce mého“ atd., při čemž každého z nás slze radosti polily. Po mši svaté se obrátil náš pan farář k rodičům, a odevzdával jim zase jejich dítky jemu svěřené, nyní již očištěné a posvěcené a napomínal, aby je v tom stavu udrželi. Po mši sv. se lidé rozešli. On se s mládeží ještě pomodlil za dar Duchu sv. a za setrvání v dobrém předsevzetí. Pak ale jeho štědrost připravila snídani pro všech těch 70 dětí, totiž 40 chlapců a 30 děvčat ve škole, a nad to obdaroval každého obrázkem krásné večere Páně; pak je rozpustil. Tak se skončila slavnost na bílou neděli. Den 16. máje, totiž sv. Jana Nep. se tu u nás slavně slavil. Na sv. Jana Křtitele bude u nás sv. birmování. My děkujeme Pánu Bohu, že nám poslal tak pilného a starostlivého otce duchovního, jenž pilně pracuje na vinici Páně.

Jeden čtenář Blahověsta.

KRONIKA.

Z Prahy. Dá-li Pán Bůh, bude se konati v neděli d. 8. t. m. druhý prosebný průvod, ze Starého na Nové město, na ten úmysl, aby Bůh zbrani vojska našeho žehnati, neblahé časy válečné milostivě ukrá-

titi a nám opět míru a pokoje udělití ráčil. K tomu konci shromáždí se veškeré farní a řeholní duchovenstvo Starého města o 7. hodině ranní v chrámě Matky Boží před Týnem, odkud se po mši sv. procesí to povede do farního chrámu u sv. Štěpána na Novém městě. — *Třetí* průvod půjde v neděli, dne 15. t. m. z chrámu Matky Boží Sněžné (u Františkánů) do chrámu Panny Marie Vítězné (de Victoria) na Malé straně.

— Pobožnost *40hodinná* bude se konati od 6.—9. července v kostele panon Voršilek, od 10.—13. u sv. Cyrilla a Metoděje v Karlíně, od 13.—17. u sv. Ducha.

— Čekatelům důstojnosti kněžské udělí JEmin. nejdůst p. kardinál arcibiskup podjahanství v neděli d. 8., jahanství ve čtvrtek d. 12. a kněžství v neděli d. 15. t. m. v seminářském chrámu u sv. Salvatora vždy o h. 7. ráno.

— Veledúst. p. *Ant. Ludwig*, arcib. inful. vikář v hrabství Kladském zplnomocněn jest na čas války co generální vikář dotčené části arcidiecése Pražské; tolikéž dána jest všem okresním vikářům v arcibiskupství Pražském na čas války širší moc.

— D. p. *Skočdopole*, prof. bohosloví v Česk. Budějovicích, složil druhých 50 zl. a stal se zakladatelem Dědictví sv. Prokopa.

— *Z Košic* (vikariatu Kutnohorského). Otíhodná jednota stálého zvývání nejsv. Svátosti oltární obdařila letos i náš farní chrám Páně mešním rouchem barvy červené, za kterýžto vznešený dar jí vrouci díky vzdáváme. Byl jsem až k slzám pohnut, když jsem poprvé v onom rouchu šel k oltáři. Prosili jsme a bylo nám dáno od spolku, jemuz Bůh žehnatí račí!

J. Dundálek, farář.

— *V Litoměřicích* uděleno svěcení kněžstva dne 29. června. Vysvěceno bylo 18 alumnů bisk. semináře a 2 klerikové řádu cisterciáckého.

— *Z Tábora*. Dne 10. června byla svěcena kaple sv. Antonína u Klokot, která loňského roku bleskem zapálena lehla popelem, letos ale ze základu vystavěna jest. Dílo to jest chvalitebnou zásluhou p. Frant. Laužeckého, měšťana Táborského, kterýž usilovným přičiněním u zbožných občanů zdejších příspěvky sbíral a tak spojenými silami docíleno, že z runu staré kaple povstal nový úhledný stánek Boží, kterýž zmíněného dne od zdejšího děkana vd. p. Vojtěcha Šaška posvěcen byl. Slavnost sama dala se následovně: Po deváté mši sv. vedl pan děkan s asistencí za hla-

holu zvonů a střelby z moždířů průvod z děkanského chrámu Páně, při němž se školní mládež, veškeré řemeslnické porádky, zpěvácký spolek, vesměs se svými prapory a veliké, nepřehledné množství lidu bylo zúčastnilo. Na místě slavnosti čekal již klokotský duchovní vp. Jan Hlávčanský, kterýž uvítav průvod činil pak slavnosti přiměřenou řeč, po níž svěcení bylo vykonáno, načež se odebral celý průvod do Klokotského chrámu Páně, kdež se konala slavnost korunovace Panny Marie.

Tábor.

— *Z Písku*. V pátek dne 8. června konala se v klášteře smuteční mše sv. za padlé vojiny naše, kteří r. 1859 u Melegnana statečně bojovali a hrdinskou smrtí na bojišti padli. Přítomno bylo té slavnosti vojsko zde posádkou ležící, jakož i všickni pp. důstojníci a mnoho jiného nábožného lidu. Odtud odebrali se všickni shromáždění k pomníku, jenž jmenovaným padlým vojínům vsadě Píseckém jest postaven. Okrášení pomníku bylo letos zvláště vkusné a pěkné. Zde u pomníku promluvil vd. p. Bezděka, který již od mnohých let ochotně vojsku mše sv. slouží a řeči koná, k posluchačstvu četně shromážděnému a vyličil řečí promyšlenou účel slavnosti, jakož i zásluhy vojínů, kteří pro krále a vlast životy obětují. — V neděli dne 10. června konala se městská slavnost, která se u nás na památku osvobození Písku od vojsk francouzských slavně odbývá. O 9. hodině vyšel průvod z děkanského chrámu Páně, kdež přiměřené kázání činil veledúst. p. Diviš, děkan Písecký, načež při četné asistenci obětoval mši sv. jejíž hlavní částky sbor ostrostřelecký oslavoval zadržlou střelbou. Na odpůldne byla zábava. *Otaván.*

Z Říma. V konsistoři slavené d. 22. června jmenování jsou od sv. Otce Pia IX. tyto hodnostníci církevní kardinály svaté Římské církve: Msgr. Pavel *Cullen*, arcibiskup Dublinský, nar. 27. dubna 1803; Msgr. Gustav Adolf de *Hohenlöße*, arcibiskup Edesský in part., tajný almužník Jeho Svat., nar. 26. února 1823; P. *Ludvík Bilio*, z kongregace sv. Pavla, nar. 25. března 1826; Mons. Ant. *Matteucci*, místokomorník sv. říms. církve, nar. 15. břez. 1802; Mons. Dominik *Consolini*, místopředsedá státní rady, nar. 7. června 1806.

Z Ameriky. (Ze soukrom. dopisu.) Doufám, že se již chystají zbožní a horliví dělníci sem na zanedbanou vinici Páně, by hloží a bodláčí silně se zmahající mečem slova Božího vymýtli a blahonosné

semeno věčné spásy rozšiřovali v srdce spolubratří svých. Kéžby jen přišli a brzy přišli horliví čeští kněží, nemá-li náš ubohý lid utonouti v bahně nevěry a duchovní bída; žeň zajisté velká, ale dělníků málo. Ohledně angličiny přijde sice našinec na cestě někdy do nesnáze, ale tu drobet pomáhá němčina; buď umějí na místech samých německy aneb se přihodí hnedle pokazdruhé, že některý Němec cestuje spolu, který také již anglicky mluví. Napřed ale, než se kdo vydá na cestu, ať se dorozumí s lodními agenty v Bremenách, by měl místo na lodi objednané, aby pak tam nemusel kolik neděl čekat, jakoby se bylo mně bez mála stalo. — Čím více knih si kdo sem vezme, tím lépe; nebo od moře t. j. od vstoupení na loď se skoro nic neplatí od těch věcí, a zde to není pak k dostání. Co se týká peřin, měl jsem já zde sice peřiny připraveny, ale nevím, jestli je to všude; neškodiloby aspoň jednu vzít. Pak jest radno, šatstvo si co možná poříditi doma; nebo zde to přijde velmi vysoko. — Odhodlanosti jest k tomu *veliké* zapotřebí.

Na otázku: „v jakém poměru stojí v Americe (kat.) škola k státu“ odpovídá též dopisovatel v „Budivoji“ takto: Kněz jest ohledně školy patronem, státním komisařem, školním dohlížitelem, i vikářem a vrchním školdozorcem, všechno v jedné osobě, t. j. na knězi spočívá všechna starost a také všechno právo.

— Katol. obec sv.-Janská v *Cincinnati* čítá přes 1100 školních dětí a jenom 4 kněží z řehole sv. Frant., prov. Tyrolské.

Literní oznamovatel.

— *Pastýřský list* JEmin. nejdůst. p. kardinala arcibiskupa Pražského, uveřejněný v čele t. listu, vyšel též o sobě a prodává se v knihkupectvích. Sešit ten čítá 12 stran a obsahuje vedle past. listu litaní o Všechných Svátých, žalm 45, modlitby v čas války, za pokoj, za papeže, císaře a krále a o sv. patronech Českých s příslušnými veršky a odpovědmi. Cena 5 kr.

— „*Vojtěch*“, katol. časopis pro obecný lid, vydávaný v Skalici v Uhrách, oznamuje v čís. 21., že nemůže dále vycházeti; poněvadž se přihlásilo tohoto roku jenom 231 předplatitelů a mezi nimi toliko 71 na celý rok.

— „*Pravěk země České*.“ Složil Jan Erazim Wocel, c. k. ř. věř. profesor na vyš. školách Pražských atd. První oddělení, (Prvotní doba. Bojové. Markomani.) Se 105 dřevorytinami. Stran 212 velké osmerky. Nákla-

dem král. české společnosti nauk. V komisi Bedř. Tempského. Druhé oddělení díla tohoto vyjde bohdá na konci roku běžícího.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnuli:

P. Remigius Jos. *Schrutek*, kněz ř. premonst. na Strahově, býv. prof. na gymn. Žateckém, 26. června (nar. v Hronově 24. kv. 1824, kněz od 31. pros. 1853).

p. Jos. *Dielenz*, Platský far. na odpočinutí v Ostrově 8. ledna (nar. v Ostrově 20. červce 1801, kněz od 28. března 1825).

Vyznamenán jest:

p. Frant. *Traenkler*, Zbraslavský farář, kn.-arc. vikář a školdozorce, zvolen za čest. kanovníka kapitoly Vyšehradské dne 28. června.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

p. Ondřej *Brun*, kapl. v Neukirchen, za děkana ve Svojšíně;

p. Ant. *Čížek*, admin. za far. v Obecnici;

p. Frant. *Kahl*, kněz diec. Litom. a zpovědník Milosrd. sester u sv. Karla Borom. v Praze, jest nyní při dvoře J. Velič. cis. Ferdinanda v Inomosti.

V biskupství Kralohradeckém.

V Pánu zesnul:

P. Prokop *Krotkovský*, kněz ř. sv. Benedikta a far. admin. ve Verneřovicích, 15. června (nar. 28. led. 1812, kněz od 2. srp. 1840).

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnul:

p. Ignác *Schreiner*, farář v Bílé Hůrce, 10. června (nar. 12. ún. 1805, kněz od 24. srp. 1828).

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

p. Ferd. *Ritter*, admin. za far. v Libniči;

p. Václav *Marek*, katecheta na hlav. a nižší realní škole v Buděj., za far. v Olešnici;

p. Kajetán *Prchal*, pol. kaplan c. k. 8. pěš. pluku, stal se kapl. posádky v Udine;

p. Fr. *Šachl*, kapl., za admin. v B. Hůrce;

p. Václ. *Zloch*, kněz na odpoč., za prozat. kapl. v Miroticích;

p. Fr. *Osoba*, kapl. v Protivíně, za prozat. kooper. v Hluboké.

Upřázdňené místo:

Bílá Hůrka, fara patr. kníž. Schwarzenberga, do 10. srpna.

Listárna redakce.

Milodary. Na dostavění metrop. chrámu sv. Víta: čeští bohoslovci v Litoměřicích 14 zl.

 Tímto číslem započalo púletí II. Příští číslo bude vydáno dne 14. t. m. Všem pp. předplatitelům, jimž za příčinou přerušení poštovního spojení čísla zaslati nelze, budou na ten čas čísla v expedici uschována.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kníž. arcib. semi-
náři číslo 190—I.

Expedice:
v kat. knihkupectví
B. Štybla,
na sv. - Václavském
náměstí, čís. 786—II.
Nedostlá čísla rekla-
mujte nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

Předplácí se
v expedici
i u všech řádných
knihkupectví
na rok: 2 zl. 50 kr.
na půl: 1 zl. 30 kr.

Po poště:
Celoroč.: 3 zl. — kr.
půlroč.: 1 zl. 55 kr.

Předplacení se čtvrt-
letní se nepřijímá.
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přísl. XIV. 34.)

Svátostné rozhřešení vojínů v čas války.

Polní kaplaní katoličtí za posledních válek zachovávají následující praxi: Když se má svést bitva, přestoupí kněz před svůj pluk v řadách sestavený a krátkou ale důtklivou řečí se snaží vojáky působivými učiniti ku přijetí svátosti pokání; načež vojáci pokleknou a kněz jim *všeobecně* (generaliter) udělí svátostné rozhřešení.

Moralisté učí, že takovéto rozhřešení pod jistými výmkami jest *platné*. K svátosti pokání zapotřebí jest dle sněmu Tridentského (sez. 14. kap. 3.) lítosti, zpovědi a zadostučinění (aspoň dobré vůle, že zadostučiněti chceme). Kajeník musí ve svaté zpovědi dle téhož sněmu Tridentského (kap. 5.) se vyznati ze všech smrtelných hříchů, jakož i z počtu, způsobu a okolností hříchů těchto. Jestli však buď *fysicky* (k. př. v nebezpečí smrti, v náhlé nemoci) aneb *mravně* (pro přítomnost jiných a t. p.) je kajeníkovi *nemožno* ze *všech* hříchů svých úplně se zpovídati, tedy postačí, aby se aspoň z toho onoho hříchu vyznal; není-li mu ale možno ani z některého hříchu se zpovídati, postačí dle učení moralistů skroušené vyznání hříchů *všeobecně*. Toto všeobecné vyznání může ovšem *více* kajeníků najednou před týmž knězem složit,

tedy celý pluk aneb i více pluků před polním kaplanem, jenž jim pak všeobecné rozhřešení čili generalní absoluci udělí. (Poznam. Tato generalní absoluce je svátostná, uděluje rozhřešení od hříchů, kdežto tak řečená absoluce generalní pro případ smrti — in articulo mortis —, kterou u nás každý zpovědník *po* svátostném rozhřešení udělí, není nic jiného než udělení plnomocných odpustkův.) Sluší však připomenouti, že toto všeobecné rozhřešení jen tehdaž platné a dovolené jest, když v skutku *není* možno, aby vojáci soukromě se zpovídali.

Tudíž se má polní kaplan dle následujících zásad řídit:

1. Povinen jest v čas války poskytovat dnem i nocí vojákům příležitosti k *soukromé*, dokonalé svaté zpovědi.

2. Nezbyvá-li tolik času, aby každý voják se před bitvou mohl dokonale ze všech hříchů svých vyznati, má je kněz vybídnouti k tomu, aby každý aspoň z *jednoho* nebo dvou hříchů se soukromně zpovědníkovi vyznal.

3. Kdyby však ani toto částečné vyznání soukromé se předsevzítí nemohlo, na př. když vojáci již jsou v šik sestaveni, promluv k nim polní kaplan několik jadrných slov, upamatuj je v krátkosti na zpáchané hříchy, vzbudiž v srdeci jejich živou

touhu po rozhřešení a nadpřirozenou lůst. Nyní vybídne jich kněz, aby zevnitřním znamením, n. př. společným vyřknutím slov: „Zhrěšil jsem a žádám o kněžské rozhřešení“ projeví kájení svou a touhu po rozhřešení; načež vojáci se společně pomodlí Confiteor („Já bídny hříšník“ atd.), pokleknouce s hlavou obnaženou v prsa se bijí a ruce sepnou, a kněz jim *generalní rozhřešení* udělí.

Zbývá-li dost času, říká kněz *celou* formulí absoluční dle rituálu Římského (Misereatur, Indulgentiam, atd.) a sice v množném počtu; jestli však času tolik nevybývá, udělí *krátce* rozhřešení slovy: „Ego vos absolvo a censuris et peccatis in nomine Patris et Filii et Spiritus sancti. Amen.“ (Já vás rozhřešuji od trestů církevních a od hříchů ve jménu Otce i Syna i Ducha sv. Amen.) V případě přílišného spěchu není zapotřebí uložiti vojákům modlitbu na místě zadostučinění; zbývá-li ale času, uloží jim zpovědník *krátkou* modlitbu aneb sám ji s nimi vykoná. *)

Zůstane-li vojín takto rozhřešený na živu, nastává mu podle souhlasného učení moralistů povinnost, aby se z hříchů svých zevrubně a zejména v zpovědi *soukromé* vyznal (debet poſtea, si tempus fert, distincte peccata sua confiteri). Pročež jest polní kaplan povinen, vojíny těžce poraněné na bojišti aneb v lazaretu nejdříve vyzpovídati (pokud to stav nemocného připouští) a pak jim teprv může vel. Svátost podati. Je-li poraněný vojín příliš *sesláblý*, tak že se nemůže úplně z hříchů svých vyznati, naloží s ním

duchovní tak jako s jiným člověkem v těžké nemoci postaveným se dle církevních předpisů naložiti má. — Vidí-li polní kaplan, že *velký počet* poraněných duchovní pomoc jeho očekává, a je-li se co obávati, žeby někteří z nich bez absoluce a bez vel. Svátosti zemřeli, kdyby od každého z poraněných úplného vyznání hříchů vyžadoval, — může se také vyznáním jednoho neb dvou hříchů u každého jednotlivce spokojiti, při čemž ho k lůstí nadpřirozené povzbudí a k smrti připraví, pak mu rozhřešení udělí a vel. Svátost podá. (Dle „Münst. Past. Bl.“)

Sapor u Nisiby.

Král perský Sapor vojska sebrav odevšad, i sebrav sílu slonů, velbloudů a dromedárů, vši mocí hnál se na Nisibu, mocný hrad, jsa tím jist, že tu křesťanův moc přijde k zmaru. — Dni sedmdesát oblehal i dobýval již obklíčené město a sevřenou tvrzí, a vždy více ku předu se hnál i dral král ten, na svou moc hrdý, zpupný, drzý. Máł vojska, co je písku mořském na břehu, máł berany, co hradby drtí, bašty boří; máł pěši, jezdce, jenž o každém náběhu vždy dál se derou, vždy víc Nisibany moří. A na pomoc mu ještě z daleké Indie král mocný poslal lidu válečného davy. Kdo odolá zde mu? Kdo se mu tu vybijí? Vše jest nadarmo! Vítěze již vojsko slaví. A soužené město, obořené hrad, ač rekovsky se dosud nepříteli brání, dnem každým více svírá vrah a trápí hlad, že na odpor již nemní vojáci ni páni.

Než co to mníte Nisibané? — Víte-li, čím as král Sapor obmyslí vás, vaše děti? Zdaž na to také již jste zdravě pomněli, že vaše ženy, dcery rodiče a kmeti již mají na smrt jedni — druží v hanobu? Či nepomníte, čím král hrozí a co žádá? Hle, „Krista zapřít, šiji sklonit v porobu,“ to káže Sapor — k tomu čelí jeho vláda!

A přede vše darmo! — Všickni vojáci a páni mní, Nisiba že déle již se neubrání, že nezbývá nic ubohému národu leč smrt anebo vzdál se králi osudu. — Lid ubohý však jiné ještě vůdce má, máť Hospodina — Boha svého — Spasitele, má velekněze Jakoba, máť Efrema. I pádí k biskupovi, a jej prosí vřele:

*) Máme za to, že *nekatolici* mezi vojskem se nacházející mohou netoliko řečené absoluči přítomní býti, nýbrž že kněz je ani v intenci své nemá ze svátostného rozhřešení vylučovati. Neboť i jim zajisté prospěje vzbuzení lůstí nad hřichy, a mnozí snad i *svátostného rozhřešení* účastnými se stanou, pakliže učení protestantské za pravé učení pokládají (haeretici materiales, bona fide) a tudíž k neviditelné Církvi Kristově přináležejí.

„Ty sluho Boží za nás pros a k nebi lkej.
Bůh neujmeli se nás: jiště po nás veta,
ty modlí se a pomoc s nebe vyžádej,
ať oslaví se Bůh náš přede tváří světa.“

A bez meče jdou světci — Jakob s Efresem.
I vzešli na zdi městské, vzešli nad ohrady
a všedše na věž, pohlížejí kolkolem.
I hledí v důl, kde kvetly nivy, luhy, sady:
ach již jich není! Všecko jest tu tábořem!
Tu náspy, valy, rovy, bašty na vše strany,
tam hemžící se vojska dolem horem,
tu v nepřehledných řadách nespočetné stany,
tam velbloudův a vozův, slonův, koní dav,
tu při beranech, baštách chasa připravená,
tam natýčených pro postrachy množství hlav,
a na krkavčí kvasy těla pohozená.
To Saporův jest tábor v šíři v dálině,
kol rozložený po nešťastné krajině.

Než co to? — Sapor hrdý jezdí v poskoku,
i zdá se, jakby vojska upravoval v šíky,
ach, k novému to na Nisibu útoku,
a se všech stran se hrozně ozývají křiky!

A služebníci Páně zří ty přípravy:
duch strne sic, leč úzkostí se láska množí,
a víra káže doufat, že Bůh laskavý,
že všemohoucí může pomoci prst Boží.
Tu velekněz a jahan — Jakob s Efresem —
se vrhli k zemi, duše k nebi odletěly,
a nade hvězdným, nad všech slunci blankytem,
tam, kde trůn lásky věčné kyne skvělý,
jak láska velí, štkajíc, lkajíc v pokoře
mohutným hlasem prosí Pána za Nisibu,
by lid svůj zbavil od záhuby, od hoře,
a novému moc svoji zjevil Sancheribu.

I hle, co tam to na vysoké obloze
se makem šedým široko daleko černá?
Či hromné blesky kvapí chmurném na voze,
či kobylek to letí hejna sadožerná? —
Ni hromy to a blesky chmurném na voze,
ni kobylek to hejna sadožerná,
co mrakem šedým na vysoké obloze
se šíří, dálí žene a vždy víc se černá!
Hle, již se spouští nad tábořem od oblak —
až hrůza na to zřít a slyšet, s jakým šustem —
vždy níž a níže padá hrozný tento mrak,
i zahluje všecko v závoji svém hustém.
A hromonosné chmury, — ani kobylek
to nejsou hejna: jsou to — *mušek* milliony.
Hle, kterak, jako by je lýtý pudil vztek,
se sypou na koně i na velbloudy, slony:
tu slonům v trouby sáhodlouhé hluboko,
tam koňům, dromedarům, velbloudům se řderou
do očí, uší, chrípí, štípouce divoko,
a bolest plodí každému z nich tisícrou.

I viz jak šelmy — koně v lýtém povztek, z řad svých se ženou, vůdcům vymykají z rukou, a na vše strany, jako štraní v útěku vše rozrážejí, šlapou, drtí, hubí, tlukou. Na darmo křičí, úpí a vzteká se král, i naň i na vše vojsko řítily se roje a jako by hmyz tento vztekloty duch štal vše hryze, štípe, což je koli prázdnou zbroje. Nadarmo se tu brání: pěst ni pádný meč nic nespomáhá v boji s nepočetným hmyzem; nadarmo křiky, marná byla by tu seč: hmyz žíhá i zatíná tisícovým hmyzem. Na útěk podává se všecko: jízda — pěchota o překot z tábora ven divoce se valí, druh poráží druh, nic nešetří života, při pustém zmatku, jakoby je běsi hnali. Smrt žene je a mžikem dává tisíce tu slonův tlapami, tam koňův pod kopyty, krev teče proudy: bez meče a šavlice, much hmyzem potřen Sapor hrdý, drzý, lýtý. Prch' celý tábor i král hrdý utíká, jeť tábor, cesta, pole vše pokryto trupy. Moc Saporova byla strašná, veliká, Pán však jen mušky poslal jeho na zástupy. A mušky krále s vojskem valným zahaly, moc, tábor jeho za své vzaly u Nisiby, a Nisibané vděčně Bohu jásalí, jenž Eliáše slyší — tresce Sancheriby!

Václ. Štulc.

Žalm 4. *)

Útěcha, radost, bezpečnost v Bohu.

Obsah.

Přede vším vypravuje sv. David lidu svému, že se ve svém zármutku do modlení dal, a že hned od Boha vyslyšen byl. Potom kárá lid svůj z těžkomyslnosti, marnomyslnosti a světských, zistných ohledů; ujišťuje ho o pomoci Boží, varuje ho od hříchu, napomíná k pokání, k ctnostnému, spravedlivému životu, a k silnému v Boha doufání. A konečně odpovídá na nárek některých z nich,

*) Praha a bez mála celé Čechy jsou v moci nepřátelské. Nyní jediný „Bůh jest naše útočiště i síla, spomocník v zármutcích, jenž *přilíší* nás postihly.“ (ž. 45.) Nyní nemůžeme leč volati s prorokem: „Odpust, Hospodine, odpust lidu svému; a nevydávej dědictví svého v pohanění, aby nad nimi panovali národové!“ (Joel 2, 17.) Písně veselé, chvalozpěvy naše umlkly, srdce stísněné obecnou strastí ulehčuje si povzdech k Bohu, jenž zná v bídě přispěti. „Tys můj hrad a útočiště, tak vždy David volával; tak volaje na bojiště šel a v boji pevně stál.“ Tak s Davidem volávali otcové naši. Žalmy Davidy jsou i pro nás hojně zřídlo útěchy a povznesení mysli. Pro potěchu v nynější strasti podáváme tuto prstonárodní výklad některých žalmů, odkládajíc rukopisy jiné na dobu příhodnější. Výklad žalmu I. II. a III. nalezá se v „Blahověstu“ r. 1862 (ročník XII.) na str. 188., 379 a 507.

kdy se lepších časů dočkají? že vidí nad sebou tvář Boží krásně vyjasněnou, plnou lásky a milosti, že cítí v srdci svém radost velikou, a byt jiní sebe více měli, on pak sebe méně měl, že si toho pranic nevšímá, že se nad tím ani dost málo nermoutí, nýbrž že v noci tak tiše a pokojně spáti bude, jakoby všeho hojnost měl, a to za tou příčinou, že ho Bůh, třebaš i samojediného, ode všech opuštěného, zcela bezpečným učinil.

Výklad.

Když David — vypravuje písmo sv. 1. Král. 30. — a muži jeho, v počtu šesti set, do města Siceleg přišli, a našli je, ano vypáleno, a ženy jejich, též synové a dcery jejich že zjímání jsou: pozdvihli hlasů svých, a plakali, až se jim slzi nedostávalo. Obzvláště David velmi se zarmoutil; nebo chtěl ho lid kamenovati, poněvadž hořkostí naplněna byla duše jednoho každého muže pro zajaté syny a dcery jejich. V takovém zármutku a nebezpečnosti vzal outočiště k Bohu, hledal útěchy v modlitbě, a když ji našel, obrátil se k lidu svému, a vypravoval mu, jak se v Hospodinu Bohu svém potěšil, řka: *Když jsem* — ho, v zármutku a nebezpečnosti postavený, o potěchu a ochranu — *vzýval, vyslyšel mne Bůh* — svědek a obhájce — *spravedlnosti mé* — vyslyšel mne pro spravedlnost mou, která v tom záleží, že jsem proti Saulovi, králi svému, nic zlého neobmyslel, proti němu ničeho zlého se nedopustil, že jsem se na něm nepomstil, když jsem se pomstiti mohl, jeho nezabil, když jsem ho ve svých rukou měl, že jsem ho ušetřil, při životu zachoval, ač jsem se vši jistotou předvídal, že se mi za dobré zlym odmění, že mne, jako dříve, nenávidět, sužovati, pronásledovati bude, což se také stalo. Hle, tu jsem v cizině místo v domově, v zemi filistínské místo ve vlasti své, tu sloužím cizímu králi Achisovi místo svému vlastnímu Saulovi, a to jen, abych život zachoval. A pro tuto spravedlnost, nevinost, věrnost mou, pro kterou až po dneš tolík trpím, Bůh mne vyslyšel. Ano, vyslyšels mne, Bože můj! — a ještě jednou s pohnutým srdcem, s pozdvíženými k tobě očima pravím: Vyslyšels mne — *v soužení spůsobils mi prostranství* — lehkost, volnost, svobodnost. Když jsem ušel, co se v Siceleg stalo, padlo na mne hrozné soužení, myslil jsem jinak, než že samými provazy a řetězy svázán, spoután, stažen, stisněn jsem; duch se ve mně zatajil, nemohl jsem oddechnouti. Jak mile jsem se

ale trochu zpamatoval a do vzývání Boha dal, hned spadlo se mne všecko soužení, hned mi bylo lehké, hned jsem slýchal volně, hned jsem útechou a radostí všecek oplýval. A to, jak pravím, ne až po vzývání mém, aneb mezi vzáváním mým, nýbrž hned na počátku vzývání mého; sotva že jsem se do modlení dal, sotva že jsem řekl: *Smiluj se nade mnou, a vyslyš modlitbu mou.* A nyní se táži: *Synové lidští, dokavadž těžkého srdce budete?* Syny lidskými vás jmenuji, protože těžkého srdce jste, protože si to neštěstí, které vás potkalo, tuze k srdci berete, protože se nad ním velmi rmoutíte, hrozně naříkáte, protože pro samou těžkost, samý zármutek a nářek na Boha zapomináte, jeho nevzýváte, u něho útechy, pomoci, ochrany nehledáte. A dlouho-li myslíte v tom zůstat? dlouho-li v této těžkomyslnosti, malomyslnosti, v tomto zármutku, nářeku, v tomto zapomenutí na Boha trvati? není-li již čas, abyste tomu všemu konec učinili, na Boha vzpomínali, k němu se obraceli, utíkali, v něm se posilniti a potěšiti hleděli? — A dále se vás táži: *Proč milujete marnost, a hledáte lži?* proč milujete jen marné, nestálé, pomíjející věci, věci, které dnes s vámi jsou, a zejtra vás již opustí, věci, kteréž molové hryzou, rez kazí, oheň tráví, zloději kradou, a hledáte jen lživých, falešných, klamavých, podvodných věcí, věcí, kteréž vám hory a doly slibují, a slibu svého neplní, věci, kteréž v tom, co se na vás usmívají, vás trápí, tepou, bodají? proč milujete jen obilí, víno, olej, a hledáte jenom zisku, jenom kořisti? proč jen k takovým věcem srdce přikládáte, a po nich toužíte? proč jen na takové spoléháte, a po nich se ženete? proč jen od takových všecko štěstí a blaho očekáváte, a na nich je stavíte? — Což není nic jiného, lepšího, co byste milovali, čeho byste hledali? nic stálějšího, trvanlivějšího, po čem byste toužili a se sháněli? nic bezpečnějšího, dokonalejšího, na čem byste štěstí a blaho své zakládali? což není Bůh, a nezasluhuje, abyste ho milovali a hledali, v něm doufali, jej vzývali, s ním se těšili? — Kdybyste místo marných, lživých věcí, Boha milovali a hledali, jakbyste nyní šťastni a blaženi byli, jak byste nyní potřebnou útechu, pomoc, ochranu u něho našli; a jak byste spolu mne milovali, mne se drželi, mně pomáhali, bez ohledu na to, zdaliž se mi dobře anebo zle vede, zdaliž všeho hojnost anebo na všem nedostatek mám; bez ohledu na to, zdaliž u mne získáte

anebo ztratíte, zdaliž se se mnou radovati anebo rmoutiti budete; že ale místo Boha jenom marné, lživé věci milujete a jich hledáte, proto nyní tak bídní, nešťastní, vši útěchy, pomoci, ochrany zbaveni jste, proto se nyní u věrnosti, oddanosti, poslušnosti vikláte, proto se na mne hněváte, mně zlořečíte, proto ode mne odstupujete, mne opouštíte; ovšem, jak byste se neviklali, když jenom zisku, kořisti, bohatství hledáte, a k získání, kořistění, zbohatnutí pramalou naději máte? a jak byste se na mne nehněvali, ode mne neodstupovali, mne nepouštěli, když z toho nešťestí, co mne potkalo, soudíte, že se sám Bůh na mne hněvá, ode mne odstupuje, mne opouští? Než nemylte se, nesuďte tak. *Věztež, že divna učinil Hospodin svatého — věrného, nevinného, spravedlivého služebníka, přítele, miláčka — svého.* Či nebyl to div, když mne takovou čerstvostí a silou nadal, že jsem lva, neb medvěda uhonil, udávil, zabil, skopce z hrdla jejich vydřel? nebyl to div, když mne, z osmi bratří nejmladšího, od stáda ovcí vzal; a nad Jakobem, služebníkem svým, a nad Israelem, dědictvím svým, mne ustanovil? — nebyl to div, když mne nad obrem Goliášem, před nímž se Saul i se svými hrdinami třásl, slavným vítězem učinil? — nebyl to div, když při mém hraní na harfu Saulovi polehčoval, a ducha zlého od něho odháněl? — nebyl to div, když mne, hrajícího na harfu, před kopím Saulovým, kterýmž mne chtěl až do stěny probodnouti, vícekrát ostříhal? — nebyl to div, když Saule, ouhlavního nepřitele a pronásledovatele mého, v ruce mé dal, a v rukou mých ho ušetřil? — nebyl to div, když mne na outěku hladového, zemdlého posvátným chlebem, jehož jenom kněží požívati směli, nasýtil a občerstvil? — nebyl to div, když srdce Achisovo takovou milostí ke mně naklonil, že mně i lidu mému ve svém královském městě Geth bydleti dovolil, a že mi město Siceleg daroval? — A tak pořád jenom samé divy při mně činil, podivné pomoci mi udílel, a teď by mne nad jednou beze vši mé viny oslyšel, opustil? — Jest to k vůři podobné? — Bůh mne nikolivěk neopustí, neoslyší, nýbrž naopak — *vyslyší mne Hospodin, když k němu volati budu* — vyslyší mne, kdykoli k němu volati budu; vyslyší mne, očkoli k němu volati budu. Za to mně ručí ty všechny divy, co až posud při mně učinil, a ne jenom mně za to ručí, nýbrž také vám; a protož nemáte čeho se báti, hroziti, lekatí;

nemáte proč na mne se hněvati, mně spílati, ode mne odstupovati; spíše máte všechnu příčinu, zase se utišíti, upokojiti, mne se přidržeti, u mne až do konce vytrvati. Já se sice nic tomu nedivím, že se hněváte. Jak by jste se nehněvali, když k tomu dostatečnou příčinu máte, když velikou škodu, zkázu, ztrátu trpíte, když i toho nejmilejšího, co jste měli, žen a dětí zbaveni jste, obzvláště když vidíte, že loupeží, ohněm, násilím hřích jest zpáchán, Bůh těžce uražen? jak byste se na to na všechno, obzvláště na hřích, na urážku Boha nehněvali? *Hněvejte se*, avšak doložití musím — když se hněváte, — *nehřešte*. Jak by se jedno s druhým srovnávalo, kdybyste na cizí hřích se hněvali, a sami při tom hřešili? — Pročež opět dokládám: Nehřešte! nehřešte opět proti Bohu, nehněvejte se, nerepčete na něj, nerouhejte se mu; nebo on vám ničeho nevzal; co vám vzato, vzato od Amalechitských loťtíků; a dejme tomu, že vám všechno vzal, proto předce nemáte na něj se hněvati, na něj reptati, jemu se rouhati, nýbrž máte s nábožným Jobem na zem padnouti, pokloniti se, a zvolati: „Nahý jsem vyšel z života matky své, a nahý zase se tam navrátím; Hospodin dal, Hospodin vzal, jakž se Hospodinu líbilo, tak se stalo; buď jméno Hospodinovo požehnáno.“ (Job. 1, 20. 21.) A nejen proti Bohu nehřešte, ale ani proti mně, nehněvejte se na mne, nezlořečte mi, nemstěte se na mně, nekamenujte mne, nebo já za nic nemohu, nejsem ničím vinen, já vás neokradl, nevypálil, vašich žen a dětí nezjímal, nezavedl; já jsem o všechno přišel tak, jako vy. Tedy ani proti Bohu, ani proti mně nehřešte, a — co — zlého — *pravíte* — myslíte, ukládáte, před sebe běrete — *v srdcích svých*, — to v noci — *na ložech svých oželte*, — toho se odřekněte, od toho odstupte. A když se tak hříchů varovati, a zpáchaných želeť budete, budete obětovati Bohu obět, kterou nepohrdne, v které sobě oblibovati bude, pro kterou se nad vámi smiluje, vám odpustí, vás očistí, ospravedlní, útěchou, radostí, pokojem naplní. Protož uposlechněte rady mé: *Obětujte obět spravedlnosti* — kajcnosti, poníženosti, poslušnosti, trpělivosti, — a — obětující ji — *doufejte v Hospodina* — těšte se na milost, na pomoc jeho; a zajisté, že nebudete zahanbeni. *Mnozí* — z vás jsou tuze nedočkaví, netrpělí, nedůvěrní, a ve své nadočkálosti, netrpělivosti, nedůvěrnosti — *říkají: Kdož nám ukáže dobré věci?* — kdož nám dá

dobré, šťastné, veselé dni? kdož nám navrátí naše ženy, děti, jmění? kdož nás přivede nazpět do vlasti? kdož učení soužení našemu konec? — Kdo? nikdo jiný, nežli ty, o Bože! *Znamenáno* — vyjasněno — *jest nad námi světlo obličejů tvého Hospodine*, — vyjasněno tak, jako když nejjasnější, nejkrásnější hvězda na nebi svítí jako rybí oko; a toto tak krásně nad námi vyjasněné světlo obličejů tvého, tento tak krásně, utěšeně nad námi vyjasněný obličej tvůj což medle jiného znamená, nežli náklonnost, přízeň, dobrotu, lásku, věrnost tvou k nám? samou, čistou, velikou, nesmírnou? — To znamená již vyjasněný obličej knížete, krále, císaře, tím více tedy vyjasněný obličej tvůj. A tento obličej tvůj ó jak velice nás musí těšiti a blažiti! Když otec nad dítětem obličej svůj vyjasní, když mu ukáže veselé oko, když se na ně přívětivě usměje; dítě se celé rozveselí, výská radosti. Ó jak pak teprve my máme se veseliti, jásat, plésati; když vidíme, žeš nad námi obličej tvůj vyjasnil, že na nás laskavě pohlížíš, že se na nás milostně usmíváš, že tím vyjasněným obličejem svého, tím svým laskavým na nás pohlížením, milostným se usmíváním samou radost v srdce naše dáváš! Alespoň dals radost v srdce mé — *dals radost v srdce mé* — velikou, daleko větší, nežli mají ti, jenž — *plodem obilí, vína a oleje svého obdařeni jsou*, — jenž v čas žni vesele žertují, zpívají, výskají, skákají, tancují. Já pro samou radost na všecko ve světě zapomínám — na všecky radovánky, veselosti, plesy a hody, i na své vlastní nesnáze, těžkosti, bolesti, svízele, trampoty; já se nad ničím nermoutím, nesoužím, netrápím, ničeho se nebojím, nelekám, nehrozím, já se všemi bídami a nedostatky svými docela jsem spokojen, a při nich při všech ouplného pokoje požívám, a — *proto* — v noci, jakobych všeho hojnost, na zbytek měl, — *v pokoji spátí a odpočívati budu*. *Nebo ty, Hospodine, obzvláště* — třebaš i samojediného, ode všech mých přátel a od celého světa opuštěného, — *v* — dobré — *naději* — v radostné bezpečnosti, v utěšené jistotě spasení — *postavil jsi mne*.

Že David lidu svému pravdu mluvil, hned na to se ukázalo; nebo dle svědeckví písma sv. 1. Král, 30, 8. tázal se David Hospodina, řka: Mám-li honiti lotříky ty, a dohoním-li se jich, čili nic? I řekl jemu Hospodin: Hoň, nebo se jich bezpochyby dohoníš, a odejmeš jim loupež. I honil je David se čtyřmi sty mužů, a dohoniv je,

bil je od večera až do večera druhého dne a nevyvázl z nich žádný, kromě čtyř set mužů mládenců, kteříž vsedše na velbloudy, ujeli. Odňal jim tedy David všecko, což byli pobrali Amalechitští, i dvě manželky své vysvobodil. Aniž se čeho nedostávalo od malého až do velikého, ani z synů, ani z dcer, ani z loupeží, a cožkoli byli pobrali, všecko zase David nazpět přivedl. A pobral jim všecka stáda, i skoty, a hnal je před sebou; i řekli: Totot jest loupež Davidova.

Žalm 5.

Ranní modlitba za ochranu před nepřátely.

Obsah:

Vyslyš mne, ó Bože! nebo chci k tobě se modlití. A ty mne zajisté milerád vyslyšíš, jako já též milerád k tobě za ochranu před nepřátely svými modlití se budu, protože jich všech, jak zjevných, tak tajných, velice nenávidíš. Než místo této nenávisti tvé k nepřítelům mým raději chci v hojné milosrdenství tvé doufati, do svatého stánku tvého jíti, a tam k tobě takto se modlití: Pomoz mi, Bože, zákon tvůj plniti, před tebou bez úhony choditi, a to pro nepřátely mé, aby mne z ničeho právem vinití nemohli; nebo když nyní ničeho dobrého o mně neřeknou, ač ničeho zlého na mně nevidí, tím méně řekliby něco dobrého potom, kdyžby něco zlého na mně spatřili. Veta byloby pak po mně. Odsud a vyhlad je, Bože; nebo tě pořád jen k hněvu popuzují. Ó jak pak všickni milovníci tvoji plesati budou, když mne tebou před nepřátely ochráněného uvidí. Díky tobě za všecku ochranu tvou nad námi!

Výklad:

Sv. David, časně ráno ze spaní se probudiv, jal se hned k Bohu volati takto: *Slova má slyš Hospodine; srozuměj volání mému. Pozoruj hlasu modlitby mé.* Budeš-li má slova slyšeti; mému volání rozuměti, hlasu mé modlitby pozorovati, bedlivě ho u sebe rozvažovati; bude to jistým, radostným znamením, že mne chceš vyslyšeti. Ó vyslyš mne *králi můj a Bože můj, nebo k tobě se modlití budu*. A ty mne zajisté vyslyšíš, protože tobě, jakožto králi a Bohu, přináleží vyslyšati modlitby lidí tobě poddaných. *Hospodine, z jitra* — záhy, brzy, rychle, beze všeho váhání a odkládání, s radostnou ochotností — *vyslyšíš hlas můj*. A já též — *z jitra* — časně, rychle, bez váhání a odkládání, s radostnou ochotou — *postavím se před tebou a patřiti* — volati — *budu* — k tobě o pomoc proti nepřítelům, o ochranu před

nimi; — *nebo nejsi ty Bůh, kterýžby obliboval sobě nepravost* — nepřátel mých, mne neustále nenávidících, sužujících, pronásledujících; — *a nemá místa u tebe* — nesmí ti na oči — *nešlechtník* — ouhlavní nepřítel můj, obcházející jako lev řvoucí, a hledající, aby mne sežral, — *aniž ostojí nespravedliví* — falešní, ošemetní, podvodní, přetváření — *před očima tvýma*. Kdybys nepravost nepřátel mých sobě obliboval, ji schvaloval, podporoval; kdybys nešlechtníka k sobě připouštěl, u sebe trpěl, vyslyšel; kdybys s nespravedlivými, ouškočnými držel, obcoval, jim radil a pomáhal: tehdaž bys ovšem hlasu mého nevyslyšel ani z jitra, ani z poledne, ani z večera, nikdy a nižádným způsobem; nebo kterak bys mohl vyslyšeti hlas můj, kdybys vyslyšel hlas jejich? kterak bys mohl libost míti nade mnou, kdybys měl libost nad nimi? kterak bys mohl držeti a obcovati se mnou, kdybys držel a obcoval s nimi? kterak bys mohl raditi a pomáhati mně, kdybys radil a pomáhal jim? To by bylo zcela nemožné. A já bych též před tebou se nepostavil, k tobě nepatřil, tebe neprosil, ani z jitra, ani z poledne, ani z večera, aniž kdy jindy, protože bych napřed věděl, žeby všechno mé stání, patření, prošení bylo marné. Ale na štěstí není tomu tak, jest tomu právě na opak: *Nenávidíš všech, kteříž činí nepravost* — všech nepřátel mých, kteříž mne sužují, pronásledují, stíhají, — *zahubíš všechny, kteří mluví lež* — všechny nepřátele mé, kteří na jazyku nosí med, v srdci pak kryjí jed, kteří rouchem ovčím se odívají, vnitř pak jsou vlci hltaví. *Muže vražedného* — násilného, ukrutného, krvežíznivého — *a lstivého* — falešného, klamavého, podvodného — *v ohavnosti má Hospodin*. A to jest ta pravá příčina, za kterou mne Hospodin milerád vyslyší a za kterou já k němu milerád volati budu, totiž, jeho nenávisť, ošklivost, přisnost, spravedlnost k nepřátelům mým. *Já pak* — nemíním na tuto kárající spravedlnost tvou spoléhati, v ní naději svou staviti, neboť nevím, zdaliž lásky čili nenávisť tvé, zdaliž odplaty čili pokuty tvé hoden jsem. Pravda sice, že jsem proti nepřátelům svým ničeho zlého se nedopustil, jim v ničem neublížil, žádné příčiny k jejich hněvu a nenávisti nezavdal; a však proto nejsem ještě ospravedlněn, nejsem před tebou bez viny. A i kdybych bez ní byl, předce bych nevěděl, dlouho-li bez ní zůstanu; nebo jsem člověk křehký, pádu podrobený, platí o mně výrok tvůj: „Smysl

a myšlení lidského srdce k zlému nakloněna jsou od mladosti jejich.“ (1. Mojž. 8, 21.) A kdybych v skutku dnes neb zejtra nějakého hříchu se dopustil, velebnost tvou urazil, pak bys mne nejen nevyslyšel, nýbrž také v nenávisti a ohavnosti měl, klatbou stíhal, jako nepřátele mé; nebo nepatříš na osobu lidskou. A protož, jak jsem již řekl, nemíním a také nebudu se na tvou spravedlnost spoléhati, a v ní svou naději stavěti; nýbrž raději budu v množství milosrdenství tvého doufati, a od něho vyslyšení prosby své očekávati; raději — *dle množství milosrdenství tvého* — vstanu, půjdu a — *vejdu do domu* — do stánku — *tvého*, — kterýž v blízkém městě Nobe jest, — *klaněti se* — tam — *budu*, — *obráť se* — *k svatému chrámu tvému* — k Svatyni svatých, kdežto nad archou umluvy na cherubínech spočíváš; *klaněti se budu tobě* — *v bázni tvé* — s hlubokou uctivostí k tobě, a řeknu: *Hospodine* — *vůdce můj!* — *proved mne v spravedlnosti své* — v zákoně svém, v příkázáních svých; *proved mne v nich tak*, abych se od nich na žádnou stranu neuchýlil, jich v ničem nepřestoupil, nýbrž je vždy věrně plnil, a věrným plněním jich spravedlivým, dokonalým se stal; — *pro nepřátele mé spravuj před obličejem svým cestu mou* — život můj, celý běh života mého; *spravuj všechny vnitřnosti, smysly a oudy mé, všechny žádosti, řeči a skutky mé; spravuj je před obličejem svým*, aby se s spravedlností tvou, s zákonem tvým úplně srovnávaly, sobě se libily, ke cti a chvále tvé sloužily, a to pro nepřátele mé, aby na mně nenalezli, načby ukazovati, což by mně předhazovati, proč by mne haněti, tupiti, v nenávist a ošklivost u lidí přiváděti mohli; nebo to oni, chtějí, chtějí na mně alespoň nějakou mrvu neb nějakého komára nalezti, a z mrvy trám, z komára velblouda udělati, trámem mne utlouci, velbloudu pod nohy hoditi, aby mne rozšlapal. Ó běda mně, najdou-li co na mně! *Neboť není pravdy v ústech jejich* — ale samá lež. Až dosavad ničeho zlého na mně neshledali, a předce ještě ničeho dobrého o mně neřekli, předce mne pořád jen tupili, haněli, v nenávist a ošklivost uváděli; čím více tedy kdyby něco zlého na mně shledali; pak by mne teprv tupili, haněli, v nenávist a ošklivost uváděli bez míry a bez konce; nebo jejich ústa zlá, lživá, pomlouvavá, hanlivá, nestydatá jsou, a — *srdce jejich marné* — prázdné pravdy, upřímnosti, dobroty, lásky, milosrdenství,

spravedlnosti a všeho dobrého, a plně falše, závisti, nenávisti, mstivosti, tvrdosti, ukrutnosti a všeho zlého — *jest*; a — *hrob otevřený jest hrdlo jejich*. Padnouti do otevřeného hrobu, a padnouti do hrdla jejich jest jedno. Kdo do otevřeného hrobu padne, nevyjde více z něho; veta jest po něm a po životě jeho. A kdo do jejich hrdla padne, také z něho více nevyjde; veta jest po něm a po dobrém jmenu jeho. A proto jest jedno — ale co pravím jedno, hůř jest padnouti do hrdla jejich, nežli do otevřeného hrobu, protože čest nad život jest. Ó jak hrozné, jak záhubné jest hrdlo jejich! hrozné, záhubné nad hrob otevřený! A jak hrozní, záhubní jsou jazykové jejich; nebo — *jazyky svými lstivě*, — úkladně, podvodně, zchytrale — *lahodí* — lisají, pochlebují, myslice mne přivábiti, polapiti, zabiti. Ó té zchytralé lstivosti jejich! Kdo by jich neznal, řeklby o nich: to jsou lidé jako andělé, plní pravdy a lásky neošmetné. Kdo by jich nezamiloval? kdoby se jim nesvěřil? kdoby se jim neoddal? Každý zajisté na první vzezření. Ale já pravím onich, že jsou podobni hrobům zblíbeným, kteříž se zdají lidem zevnitř krásní, ale vnitř jsou plni kostí umrlčích i vši nečistoty, že jsou podobni ďáblům, kteříž se proměňují v anděly světa. *Sudiž je, Bože!* — nalož s nimi podle zásluh jejich, odměř jim mírou jejich. *At odpadnou od* — nepravých, bezbožných — *myšlení* — oumyslů, záměrů, předsevzetí, rad, podniknutí — *svých*. *At vypadnou z naděje své*, že se jim kdy myšlení, oumysly, záměry, plány jejich podaří. Zruš, zkaz, znič jim je všechny a na vždycky. A nejen myšlení, oumysly, záměry jejich, alebrž i je samy. Oni se sešlukli, spikli proti mně, spojenými silami bojují proti mně, samé bezbožností páší nade mnou. *Podlé množství* — těchto — *bezbožností jejich rozptýl je* — jako víchr plévy rozptyluje, rozprašuje na humně, tak rozptýl, rozpraš je, aby nezůstalo po nich památky; — *nebo* — všemi bezbožnostmi, co spáchali nade mnou — *popudili* — k hněvu. — *tebe* — samého, — *Hospodine*. A protože také ty sám rozptýl, rozpraš, zahlad je. *A at radují se* — velikou náramnou radostí — *všickni, kteříž doufají v tebe*. — utíkají se k tobě, vyzývají tebe o útěchu, pomoc, ochranu a všechno dobré, — *na věky at plesají* — všickni — *v kterýchž ty přebýváš* — k útěše, pomoci, ochraně jejich pro jich doufání, utíkání se, vyzývání k tobě. *A at honosí se všickni v tobě, kteříž milují jméno*

tvé — kteříž tě jakožto utěšitele, pomocníka, ochránce svého milují, nebo to jest jméno tvé, utěšitel, pomocník, ochránce jejich. Ti všickni at radují se, plesají, honosí se v tobě — *proto, že ty požehnááš spravedlivému* — že mně pro spravedlnost, nevinnost, věrnost mou útěchy, pomoci, ochrany a všeho, čeho sobě žádám, v hojné míře uděluješ. *Hospodine, jako štítem dobré vůle své korunuješ nás*. Dobrá vůle, milost, láska, věrnost, péče, pomoc, ochrana tvá jsou jako nějaký veliký, neproniklý štít, kterým nás pro naši důvěru a lásku k tobě od hlavy až do paty ozbrojuješ, zakrýváš a ohražuješ, aby nám šípy nepřátel a pronásledovníků našich uškoditi nemohly. Ó díky — vroucí, věčné díky tobě!

Žalm 6.

Prosba za ulevění trestu Božího.

Obsah:

Tresci mne, Bože, ale ne v prchlivosti své, abych nezhylnul; neb jsem již od prchlivého trestání tvého, jak na těle tak na duši, všecek znemocněl. Dlouho-li pak ještě budeš mne tak trestati? — Ó přestaň pro milosrdenství své, at neumru, a v pekle se neoctnu! Pak bych na tebe nevzpomínal, tebe nechválil, jakožto na nyní činím. A to jest právě to, proč se smrti a pekla náramně bojím, a celé noci pláči, tak že již od pláče slepnu, stárnu, k hrobu se blížím uprostřed nepřátel svých. Ti mne vidí sestaralého, hrobu blízkého, a těší se na mou smrt. Ale nadarmo, protožeš mou prosbu dokonale vyslyšel. Hned tedy, celí zabanění, at se klidí ode mne!

Výklad:

Hospodine, netresci mne v prchlivosti své, aniž v hněvu svém kárej mne. Tresci mne, ale jen ne v prchlivosti své; kárej mne, ale jen ne v hněvu svém; tresci, kárej mne, neboť jsem člověk hříšný, zasluhuji trestání, kárání tvého za hříchy své, a potřebuji trestání, kárání tvého k nápravě své; ale jen ne v prchlivosti své, ne v hněvu svém, aby mi trestání, kárání tvé k záhubě nebylo; tresci, kárej mne, ale bez prchlivosti své, bez hněvu svého, v mírnosti své, aby mi trestání, kárání tvé k napravení sloužilo. *Smiluj se nade mnou. Hospodine, neboť jsem* — od prchlivého trestání, hněvivého kárání tvého celý — *zemdlen* — nemocen tak, že mdloubou, nemocí sotva hlavu nesu, a podle smilování svého — *uzdrav mne, Hospodine, nebo zkoroučený jsou* — od prchlivého trestání, hněvivého kárání tvého, ztrnulý, zdřevě-

něly, zmrtvěly všechny — *kosti mé* — tak, že jimi volně ani pohnouti nemohu, že je mám, jako bych jich neměl. A kdyby jen tělo mé zkormouceno bylo, a nebyla zkormoucena duše má! Ale to i duše má. *I duše má* — pravím, prchlivým trestáním, hněvivým káráním tvým — *zděšena* — polekána, pomatena — *jest velmi* — víc, než já vysloviti mohu, víc, než kdo pochopiti může; *zděšena*, polekána, pomatena jest až k smrti. *Ty pak, Hospodine, až dokavád?* — až dokavád budeš v hněvu mne trestati, kormoutiti, děsiti, ode mne se odvracet, vzdalovati? *Obratiž se, Hospodine*, — zase ke mně, přiblíž se ke mně, ukaž mi tvář svou, vyjasni oko své nade mnou, pohleď, promluv na mne, přivíh mne k sobě — *a vytrhni duši mou* — z hrůzy, strachu, děsu, a naplň ji pokojem; — *spomoz mi* ze smrti k životu, ne pro nějaké zásluhy mé, — nemohu se žádnými vykázt, — *ale — pro* — pouhé, neskončené — *milosrdenství své*. Milosrdenstvím svým se pohni, aby se ke mně obrátil, duši mou vytrhl, ze smrti k životu, mi pomohl; pravím: ze smrti k životu; *nebo není v smrti, kdoby pamětliv byl na tebe* — v životě ano, ale ne ve smrti, v životě jest dost těch, co pamětlivi jsou tebe; mezi nimi jsem také já; ó jak rád, jak často pamětliv jsem na tebe! Ty to víš, očitým jsi svědkem toho. Ale v smrti není nikoho, pranikoho, jenž by pamatoval na tebe. A to jest právě to, co mi smrt tak těžkou, trpkou, protivnou, nesnesitelnou činí, proč se jí tolik bojím, strachuji, lekám, a proč tě tak snažně prosím, aby mi z ní pomohl, mne před ní ochránil. Ochrániš-li mne, ó jak pak teprv budu vzpomínati na tebe! A to ti zajisté bude milejší, než kdybych, co neviděti, umřel, a v smrti na tebe zcela zapomněl. A kdyby jen na tom — na úmrtí, zapomenutí dost bylo, ale s tím by bylo ještě něco horšího spojeno, totiž peklo. Hned, jak bych umřel, octl bych se v pekle; *v pekle pak, kdož tě oslavovati bude?* — na zemi ano, ale v pekle ne; na zemi jest dost takových, jenž tebe oslavují, vychvalují, jenž tobě děkují, prozpěvují; mezi nimi jsem také já. Ó jak rád tebe oslavuji, vychvaluji, jak rád tobě děkuji, prozpěvuji! Není dne, ani noci, ani místa, kdežbych neoslavoval, nevychvaloval tebe, neděkoval, neprozpěvoval tobě. V tom jest jediné, největší zalíbení, kochání mé, v tom jediná, ustavičná radost, útěcha má. Pravím to před tebou, jenž jsi očitým svědkem toho všeho, jenž znáš každé hnutí,

vzdechnutí, ceknutí mé. Ale v pekle není pražádného, jenž by chválil, velebil, oslavoval tebe; co tam jsou, ti jen utrhají, zlořečí, rouhají se tobě. A to jest právě to, co mi peklo tak hrozné, mučivé, strašné, nesnesitelné činí, proč se ho náramně více nežli vypraviti mohu, bojím, hrozím, lekám, proč se před ním nic jinak, než jako listí na stromě v bouři větrů, chvěji, třesu, děším, proč tě co nejsnažněji žádám a prosím, aby mne před ním milostivě ochránil ráčil. Ochrániš-li mne, ó jak pak teprv budu oslavovati tebe! Pak tě tím více oslavovati budu ve dne i v noci, veřejně i tajně, doma i v chrámě, a kdežkoli budu; pak tě tím více oslavovati budu z celého srdce svého, ze vši duše své, ze vši mysli své, a ze vši síly své. V tomto oslavování bude záležitosti všeliká blaženost má na zemi. A zdaliž to tobě nebude milejší, než kdybych co nejdříve v pekle se octl, a tebe nikdy více neoslavoval? a zdaliž to tobě nebude milejší, než když nyní ustavičně pláči, kvílím, nařikám? — *Ustávám v oupění* — vzdychání, nařikání, bědování — *svém* — umdlévám jím, podléhám mu, klesám pod ním; místo spaní — *lože své každé noci* — slzami — *zmývám* — ano, místo spaní — *slzami svými postel svou smáčím*. Ó co jsem již za nočních dob potoků slz vycedil! tolik, že slepnu, že málo co vidím. *Zatmělo se od zármutku* — pláče, potoků slz — *oko mé*; *sestaral jsem se* — zchřadnul, vyzáblnul jsem zármutkem a pláčem tak, že jako stařec vyhlížím, a to mezi všemi nepřáteli svými — u prostřed nich, před očima jejich. Oni mne vidí sestaralého, vyzáblého, zchřadlého, radují se z toho, těší se na mou smrt, nemohou se jí ani dočkati; a protož pořád okolo mne obcházejí, a ke mně se přibližují, a na mne sobě pohlízejí, a pozorují, zdali již po mně jest. A kdyby po mně bylo, uviděl by každý, jak by jásali, výskali, tleskali, skákali. Ale nestane se to, nebude po mně. Já vidím Boha, jak se ke mně obrací, mne křísí, obživuje, z hrůzy, děsu vytrhuje, pokojem, radostí naplňuje. Díky mu za to! Již se ničeho nebojím, ani smrti, ani pekla, ani nepřátel svých, byt jich ještě stokrát tolik bylo. *Odstuptež ode mne všickni, kteří pášete nepravost* — kteří mne beze vši příčiny nenávidíte, sužujete, pronásledujete, mého bezživotí hledáte, na mou smrt se těšíte; *odstuptež ode mne; neboť jest* — s radostí to pravím — *vyslyšel Hospodin hlas pláče mého*. A ještě jednou, s velikou radostí to pravím: *Vyslyšel Ho-*

spodin prosbu mou. A do třetice, s největší radostí a vděčností to pravím: Hospodin modlitbu mou přijal — a tak jedním rázem naději jejich zmařil, nepravost jejich odkryl, na odiv vystavil. Necht se — tedy nyní — zastydě a uleknou náramně všickni nepřátelé moji; nechat se zpět obrátí, a zardí velmi rychle. Oni mermomoci tomu chtěli, aby se, ač vinni, jenom pořád radovali, veselili, honosili, já pak ač nevinen, abych se jen pořád rmoutil, hanbil, styděl. A hle, mimo nadání stalo se na opak: Já se v Hospodinu raduji a veselím, oni pak nevědí pro hanbu a stud kam se obrátiti, kde se podíti.

Jan Felizna.

Na výmínku.

Obraz ze života od Fr. Pravdy.
(Pokračování.)

II.

Dnes u Koničků je hostů neobyčejně mnoho. K domácím přidružili se i cizí, jenž do města za zvláštní příčinou se sjeli a sešli. Zjutra totiž studentům nastává nový školní rok a otcové je sem doprovodili, aby svým zástupcům je odevzdali. Ovšem jsou již přijati a zapsáni, mají objednaný byt, obstaranou stravu a dostavili se, jak říkáme, již najisto.

Přemnozí zde již byli a budou letos v študiích pokračovati. Ti se tedy znají, se vítají a pozdravují. Nováčkové, co teprv začnou, jsou nesmělí, nemají žádného přítele, všude se zastavují a všechno si prohlíží. Je jim teskno po domovu a přidržují se otce ještě přítomného, nechťce ho opustiti ani na chvíli, dokud ho tubude. Zjutra po službách Božích se s ním rozloučí. Chce s nimi ještě vzývati Ducha svatého a proto se déle pozdržel. Vzal je s sebou ke Koničkovým, kde bude přes noc, nemůže-li spáti v jejich obydlí a tam je studentů víc se svými oci a jinými příbuznými zde posud meškajícími. Jsou v prvním i druhém pokoji, podle toho, z jakého stavu pocházejí a jak jsou bohatí. — Páni si zasedli k pánům, řemeslníci k řemeslníkům a rolníci k rolníkům.

Tenkráté panovaly ještě takovéto rozdíly, kdežto nyní každý, kdo se vzdělá a hodný a statný jest ve svém povolání, za pána se považovati může a v společnosti nemusí ustupovati.

Jedlo, pilo a hovořilo se, mnozí z hostů kouřili a dým naplňoval světnice. Měšťané u některých stolů také hráli v karty a sice šestadvacítku zvlášť oblíbenou. Přišli

šumaři, dva mužští a jedna ženská, ženská měla harfu, mužští měli flétnu a housle a hudba se ozvala. Následoval i zpěv a když ženská chodila s talířem vybírajíc příspěvky, nechali studenti platiti za sebe otce. —

Docházeli k sobě z pokoje do pokoje a mnohý výtečník, jenž bývá první mezi všemi, seděl se sprostíčkým otcem na nejposlednějším místě, kdežto jeho méně nadaný a méně pilný spolužák s otcem svým pánem ku předu se protlačil na místo vzácnější.

Pani Koničková sloužila všem stejně bedlivě a studentů se vyptávala, jak se měli o prázdninách. Byli mezi nimi, jenž u ní jídali buďto za plat anebo zadarmo. Dávala totiž některým obědy jednou i dvakrát za týden a jejich rodiče ovšem patřící díky jí za to přinášeli.

Pan Koniček také k svým milým studentům se hlásil, ale když se o tom mluvilo, co se u Koničků pro studenty činí, jmenovala se toliko panímáma, jenž všechno řídila a vedla. I jiné skutky jen jí se připisovaly a kdo s Koničkovými měl co jednati, vždy na ni se obrátil. Pantátu to nehněvalo ani neuráželo, naopak těšilo ho to, měl aspoň pokoj a nemusel se o nic starati.

Dnes zvlášť byl v dobrém rozmaru a se studenty i žertoval.

Pozdě večer vstoupil do světnice ještě jeden a nesl raneček pod pažďí. S ním přišel muž, jenž se velmi podobal vozkovi. V skutku to byl vožka u Koničků známý, měl vůz na dvoře a koně již pokrmil ve chlěvě. Student zatím čekal venku a nyní se svým průvodcem přisedl k stolu, u něhož seděli již jiní vozkové.

Hospodská je přivítala, nalila pivo a požádala z kuchyně pečeni, již si nový host byl objednal. Ptala se ho: „Co pak to s sebou máte za hocha?“

Odpověděl: „Studenta.“

„Svého nebo cizího?“

„Cizího.“

„Má zde již něco zamluveno?“

„Byl zde s ním otec, zmluvil mu byt a snad také náky oběd.“

„Je chudý?“

„Ba arcit, otec je tkadlec, má těch hladových žaludků víc a tento mermocí chce na študie.“

„Má-li pak vlohy?“

„Má prý, alespoň to řekli na faře a tvrdili, žeby bylo škoda, kdyby neštudoval.“

„Jaké je jeho chování?“

„Chvalitebné, vidíval jsem ho v kostele ministrovati a vždycky se mi líbil.“

„Snad chce býti panem páterem?“

„Chce nebo nechce, ale já myslím, že by byl dobrý advokát, na cestě mne o tom přesvědčil.“

„Co udělal?“

„Nic neudělal, ale všecko chce posuzovati a dal mi velmi moudrou radu.“

„Jakou?“

„Abych radši vozil peří nežli železo, je prý lehčí.“

Chlapec se začervenal, všickni se smáli a hospodská pravila: „Je dobře, že si všimá věcí okolo sebe. Jak pak se jmenuje?“

„Jmenuje se Jan a příjmení má Stoupa.“

„Dnes již nepůjde do svého bytu ve městě?“

„Chce zde zůstat se mnou, je pozdě, nějakou tu podušku má na voze, zítra ho tam odstěhuju.“

Vozka si připíjel ze své sklenice a podával ji Janovi, aby také pil, což tento činil velmi střídme a ostýchavě. Když přišla pečeně, vyndal si Jan krajíček chleba z uzlíku a začal jísti, aby se nezdálo, že snad také chce pečení. Však vozka mu poručil, aby chléb svůj zase schoval. Dnes bude jísti maso. Posud ho jak živ málo snědl a bezpochyby málo sní v těch študiích. Bude rád, když bude mít dosti chleba a proto si chléb musí schovat, aby s ním hodně dlouho vystačil.

Vozka pečení rozkrájel, panímáma přinesla ještě jednu vidličku a oba jedli z toho samého talíře. Panímáma vidouc to vrátila se do kuchyně, napíchla na vidličku ještě kus masa a na talíř jim ho přidala. Nedá prý si ho zaplatiti, je pro Jana a když je tak hodný, jak Vlášek povídá, ráda mu v těch študiích také něčím přispěje.

Vlášek se říká vozkovi, panímáma to ví a nikdy ho jinak nenazve.

Byl potěšen, že chce Janovi pomáhati a aby ji přesvědčil, že to zasluhuje, pravil: „Vykonaíte na něm dobrý skutek, když mu pomoc poskytnete. Rodiče jeho jsou počestní lidé. Mně do nich není sice nic, ale chváliti je přece musím. Jsme sousedé a ještě nikdy jsme si nedali krivého slova. Tuhle Jan arcíť mi přezdívá „strýčku,“ ale pravý strýc jeho asi sotva jsem, neboť mi o tom pranic není známo. Ve vsi jsme sami strýčkové a kmotrové a staneme se jimi, když naše krávy, jak se říká, napily se z jedné louže. Nicméně Jana jako pravý strýc mám rád. Otec mi ho odevzdal,

abych mu ho sem vzal s sebou. Jezdím do města dvakrát za měsíc, jak víte, paní Koničková. Nikdy neopominu ho navštívit, a co mu rodiče pošlou, pořádně obdrží skrze mne. Bude to pro ně radostná novina, že si získal vaši přízeň. Koho paní Koničková se ujme, ten se neztratí.“

Hospodské se tato řeč líbila a Jan jí musel zvěstovati, jak dalece v městě již je zaopatřen. Slibila, že dodá, co mu schází a hned dva obědy v týdnu mu darovala.

Vlášek děkoval ve jmenu jeho a ve jmenu jeho rodičů a on sám také upřímně řekl: „Zaplat Pán Bůh!“

Odpověděla mu: „Zaplat Pán Bůh je mi milejší, nežli podlízavé rukou líbání a při tom zůstaneme, abychme se jeden druhého nenasytili.“

Ve vedlejším pokoji se volalo a klepalo a panímáma tam musela odkvapiti. Vlášek z přidaného kusu masa již nejedl; vmlouvaje se, že je Janovo, ale Jan pravil: „Musíte se mnou jísti, strýčku, já s vámi také jedl.“

Aby ho nezarmoutil, vzal si dvakrát, třikrát na vidličku a zbytek mu ponechal. Jan ho sice ještě nutil, ale již se pečeně nedotknul, a on si sám na ní pochutnal. Bylo to pro něj vzácné jídlo a první den v městě pokládal za velmi šťastný, což v něm vzbudilo naději, že se mu tam pořád tak příjemně povede.

Byl v duši radostně dojat, ačkoliv to nedával na jevo, sedě tiše a po světnici nesměle se ohlížeje. Zvlášť přítomných studentů si všiml, ty větší měl již za veliké pány a vždy vstal a se uklonil, když okolo šli. Myslí si, že snad od nich bude záviseti a proto jim vzdával úctu, aby ho pak netrýznili.

Lichotilo jim to a ukazovali si na toho študenta nováčka, jenž tam seděl za stolem uprostřed vozků, máje svůj uzlík vedle sebe. Museli se mu smáti, že je tak ochotně pozdravuje, a šeptali si, že toho asi brzy nechá, až jen si drobet na ně zvykne.

Odcházeli domů po jednom, po dvou a Jan Stoupa jim přál dobrou noc. Otcové a přátelé jejich tu zůstali a panímáma některé odvedla do pokojů, kde pro ně bylo ustláno. Stály tam postele s náramnými peřinami, každý si lehl do jedné a známí leželi také po dvou, aby polovičku platu uspořili. Panímáma nic proti tomu neměla, ano bylo jí to milé, že dnes pro všechny se nedostávalo místa. Za postel se platilo velmi málo a byla pořádná,

D O P I S Y.

Od Kutné Hory dne 27. června 1866.

(Duchovenská porada vikariatu Kutnohorského.)

Dne 21. června odbývala se v Kutné Hoře konference vikariatu Kutnohorského. Zasilám u výtahu rozluštění dvou otázek, ku kterému práci vel. p. J. Dundálek, farář Košický, vyzván byl.

I. Jakými prostředky může a má správce duchovní proti uzavírání smíšeného manželství pracovati?

Vědětí sluší, že jsou smíšená manželství od církve zapovězena, a jenom tenkrát, když manželů katolickému nehrozí žádné nebezpečí vzhledem jeho víry, ale spíše lze očekávat, že nekatolický manžel časem svým lépe jsa poučen o učení církve katolické, do jejího lůna se navrátí, a když už napřed zjištěno jest buď zákonem nebo dobrovolným úpisem, že všechny z toho manželství zplozené děti v náboženství katolickém vychovány budou, tenkrát pravím, pro uvarování většího zlého dovoluje katolická církev smíšené manželství, v kterémžto případě bývá tato překážka nestejného vyznání náboženského od biskupa zvláštním papežským splnomocněním na prosbu těch, jichž se týče, prominuta. Kdyby duchovní proti uzavírání smíšeného manželství teprv tenkrát pracovati chtěl, když snoubenci už se přihlásili a úmysl svůj zjevně na jevo dali: myslím, že by nemnoho pořídil, poněvadž tací lidé obyčejně od protivné strany ve svém úmyslu utvrzení, nepravými zásadami předpojatí a nezřídká láskou tělesnou zaslepeni bývají, takže už napřed osvědčují: my jinak neuděláme. Pročež úlohou duchovního jest, aby častěji u veřejném a soukromém vyučování na neblahé následky ze smíšeného manželství pocházející se vši opatrností pastýřskou poukazoval, aby nikdo blaha svého vezdejšího i budoucího v nebezpečí nevydával. Na kázáních a křesťanských cvičeních, zvláště pak když se tato v chrámě odbývají, budiž o jednotlivých příkazích církevních obšírněji mluveno, především pak o svátosti stavu manželského a ustanoveních církevních ohledně této svátosti, kteráž jedině k tomu směřují, aby věřící ji hodně ku svému vzájemnému posvěcení a spasení přijímali. O smíšeném manželství budiž úmysl církve zřejmě odhalen a k tomu poukázáno, kterak církev sv. v mateřské péči své v pravý čas před každým úskalím varuje, aby nikdo své a svých svěřenců věčné blaho v nebezpečí neuváděl. Vyučování to budiž se

tak že nyní takových v hospodách více nenalezáme. Povlaky arcit byly jen z domáciho kanafasu, ale čisté a v peřinách bylo tolik prachu a peří, že do nich člověk zapadl jako do vody, když se položil.

Ostatním hostům se ve světnici připravila sláma, již hospodská pokryla plachtami a poduškami.

Jan pravil, že bude spát ve voze na svých poduškách, aby měl nocleh zadarmo a Vlášek ho pokoušel, že na dvoře straší. Nebál se strašidel, ale to chtěl vědět, jestli ho na dvoře nikdo neokrade, čemuž prý by se nerad podrobil.

Vlášek řekl, že dvůr bývá uzavřen a že podomek bdí, aby z vozů se nic neztratilo. Však ve voze nemusí spát, ačkoliv by tam byl jist. On za něj zaplatí a bude s ním spát ve světnici.

Hospodská nepřijala platu a nejlepší místo na slámě vedle Vláška mu vykážala. Vzal si své podušky do světnice a přikryli se jimi oba, když pomodlivše se si lehli.

Ráno Vlášek vstal první, aby opatřil koně a dal jim obrok. Jan vstal s ním, pomodlil se zase, svázal peřiny a vyšel na dvůr k pumpě, aby se tam umyl. Tu ho zastihl pan Koníček, jenž již byl také vstal, a dal se s ním do řeči. Včera s ním nic nemluvil, ale bedlivě ho pozoroval, poslouchaje, co s ním mluvili jiní. Opravdu se mu zalíbil a již byl v duši jeho miláčkem. Že mu manželka chce pomáhati, s tím byl zcela spokojen a umínal si, že za ní nezůstane pozadu. Měl ji jako za cizí a domníval se, že co dává ona, nedává on, ačkoliv to šlo z jedné kapsy. Chtěl i na svůj účet býti dobročinný a byl také naproti Janovi. Dá mu na papír, na knihy, na to a ono, co bude potřebovati, i šatstvem mu přispěje. Může se vždy naň obrátiti, ale potajmo, aby se to nikdo nedověděl; a prozatím ho založí stříbrným dvacetníkem.

Ohlídl se na všechny strany, jestli se nikdo nedívá a stříbrný dvacetník mu strčil do ruky. Chlapec mu chtěl děkovati, ale on čerstvě odešel, stavě se, jakoby na dvoře něco hledal. Již ho toho dne nespatrił, ale panímáma mu ještě dala snídání, než ho vozka odvedl do města. Odevzdal ho pánu, kde měl bydleti a šel také na mši svatou do kostela, k níž se shromáždili všickni študenti. Odpoledne se s ním rozloučil a Jan Stoupa se stal skutečným a řádným študentem.

(Pokračování.)

vší důkladností provedeno, an by polovičitost tuto velmi škoditi mohla. Výroky sv. otců, podobenství, příklady ze života nezávadné se tu líbiti budou, jiná poznamenání hodí se více pro soukromou rozmluvu. — Čteme v písmě: „Ve třech věcech má zalíbení duch můj, kteréžto schváleny jsou před Bohem i před lidmi: Svornost bratří, a milování bližních, a muž a žena dobře se snášející“ (Eccles. 25). Avšak, kde o těch nejsvětějších zájmech života shody nestává, kterak tom možno o zalíbení mluvit? Či má tu náboženská lhostejnost vypomoci, aby shoda panovala a zalíbení bylo? Pochybují na prsto, nebo kde lhostejnost u víře, kde náboženská prázdnota, tam úzkost panuje jak v prázdné stodole po žních. Nebo svazek, o kterém tu řeč, nemá toliko zevnitř, ale i uvnitř trvati. K tomu směřují slova sv. Pavla: „Netáhněte jeho s nevěřícími“ (II. Kor. (6.)). A již římský básník dí: „nube pari“ vdej se za rovného sobě). Jestliby si kdo na tom zakládal, že se ve víře podvrátiti nedá, toho upozorňuji na Šalomouna, který přidržev se cizích žen víře otcův se nevěrným stal, a nikde nečteme, že by on některou z nich k poznání pravého Boha byl přivedl. K odpadnutí jest cestav velmi snadná, zvláště když příklad před očima jest a osobní náklonnost k tomu vybízí. Jestli sice vůle církve, aby dítky při uzavírání manželských sňatků rodičů svých o radu žádali, avšak učitelé církve také dokládají, že se to nemá státi, kdeby rodičové smíšené manželství odporučovali. „Co chceš na cestě egyptské? abys pila vodu kalnou?“ (Jerem.) Tak volá prorok. Jako Israel, když se s Egyptskými spojoval, kalným učením modloslužby napájen byl: taktě věřící z cesty církevních příkazů spouštěti se nemají, aby snad později kalem cizích náhledů opojeni jsouce nevěře v kořist neupadli. — O vychování dítěte v smíšeném manželství zdržují se slova, protože zdar jich náboženského vychování jako na sázku položen jest; kde náboženská mysl u samých rodičů se rozpadá a co taková na venek se okazuje, tam nelze ni u dítěte náboženské jednoty docílit.

II. Jakými prostředky může a má pracovati duchovní proti uzavírání manželství snoubenců *blízko sobě spřízněných a sešvakřených*?

Není užšího a vnitřnějšího spolčení mezi lidmi nad sňatek manželský, kde muž a žena za účelem těch nejvzne-

šenějších zájmů života v nerozlučnou jednotu vstupují. V církvi křesťanské se manželství nejen na nerozlučné právní jednotě zakládá, ale též k vzájemné podpoře a většímu zdokonalení manželův jakož i ku křesťanskému vychování dítek směřuje. Nazývá-li apoštol manželství velikým „tajemstvím“, činí to proto, poněvadž vyobrazené v něm spatřujeme spojení Krista s církví; a jakož skrze spojení s Kristem církve se posvěcuje, tak i novozákonní manželství k posvěcení muže a ženy jeho ustanoveno jest. Sv. Leo I. vyslovuje se o tom takto: „Společnost svatby tak jest od prvopočátku ustanovena, aby mimo spojení pohlaví měla v sobě Krista a církve svátost.“ Z toho už poznati možno velikou vznešenost jakož i dalekosahající účinky sňatků manželských a neméně též, že už v starověku manželské sňatky více byly, než nějaké obyčejné kontrakty, za jaké je necírkevní učitelé rádi vyhláší. Výsledky takýchto sňatků nevztahovaly se toliko na úzký rodinný kruh, nýbrž ony byly širšího rozměru ano pokládáno jich jako za podmínku zdaru či nezdaru povšechné obce státní. — Ptejme se dále: zdaž křesťanství jakýms úzkým kruhem státním v působnosti své omezeno býti může? Nikoliv. Účel jeho Spasitel zřejmě vyslovil: „aby všickni jedno byli, jako ty Otče ve mně, a já v tobě, aby i oni v nás v jedno byli.“ (Jan. 17.) Tuto poukazuje Pán na jednu velikou jednotu, jejíž údobí svazkem víry a lásky spojení v Kristu povšechného blaha a posvěcení dojití mají. K dosažení téhož cíle užívá církve mimo jiné též svátosti stavu manželského, nedovoluje, aby blahonosné účinky její toliko v blízkých spřízněných a pokrevních kruzích se pohybovaly, nýbrž dál a dále se širily, aby pokud možná všude a vesměs přízně a milování mezi lidmi přibývalo, a tím povšechná či bliženská láska novými duchovními svazky utužena a nesena byla. Toť také hlavní příčina, proč církve blíže spřízněným vespolek v sňatky manželské vstupovati zapovídá. Snoubencům není dosti na úvazku přirozené náklonnosti, oni touží také mravně, duchovně se sjednotiti — odtud se vysvětluje ona manželská řevnivost a nezadatná povinnost vespolečné věrnosti; — avšak svátost stavu manželského duchovní ono sjednocení sama sebou mezi manžely uvádí: pročez kde již duchovní jednoty stává, tam neslušno k ní nižších podmínek vyhledávati. Pročez církve z příčin velemoudrých ustanovila blízké přibuzenství a švakrovství co zrušující

překážky manželství. Fysiologové ještě podotýkají k výše uvedeným důvodům, že blízká krevní příbuznost organickému vývinu dítek spíše na ujmu než ku prospěchu jest, ješto rodinné neduhy tím snadněji z jednoho na druhého přecházejí, čím rodičové pokrevním svazkem sobě bližší jsou. — Ohledně těchto překážek jesti tedy povinností pastýře duchovního, aby, jak už při smíšeném manželství podotknuto, svěrenců svých známostí božských a církevních příkazání obohacoval a v křesťanském životě vůbec vzdělával, poukazujíc vždy k tomu, že poslušnost k církvi na rozkazu Božím se zakládá. Mám za to, že křesťanské zvedení mládeže v čas dospělosti její tak snadno na úskalí světa se neroztrísť, ješto onen náboženský cit, který v mládí hluboce se byl zakořenil, v pozdních letech, kdyby nejhůř bylo, aspoň v ozvěně proti úplné skleslosti výstražně ozývati se bude. Rozumí se samo sebou, že takové vyučování postupně s věkem a ohledem na okolnosti svěrenců diti se musí, aby prvotní zápal nedoutnal toliko, ale co možná účinným životem ku vzdělání mnohých se rozpálenil.

Ukáže-li se jaká překážka, zvláště manželství zrušující při snoubencích, budiž jim to zřejmě a bez obalu oznámeno; když pak možnost církevní dispense se ukazuje, neslibuj jí už napřed; pilně uvaž pravé okolnosti a kanonické příčiny a jen tenkrát s přispěním svým se propůjč, když jinak obejti se nelze, aby zlé horším se nestalo. Snoubenců při řádných kanonických příčinách k právníkům světským odkazovati, uznávám za neprospěšné a církevně nepraktické. Každá možná dispense budiž snoubencům co zvláštní milost, kterouž jim církev udílí, oznámena s tím vyzváním, aby slibem se zavázali, že si toho dobrodiní budou vážiti a bohabojným životem a věrnou poslušností k církvi vděčnost svou prokazovati nikdy nepřestanou.

—nd—.

Z Benátek Vlašských dne 22. června 1866.

(Opozděno.)

(Slavnost a oktav Božího Těla.)

Po ukončení osmidenní slavnosti Božího Těla podávám tuto ctěnému čtenářstvu „Blahověsta“ nástin všech slavností, které se v tuto dobu zde odbyvaly.

V den slavnosti Božího Těla bere se průvod s velebnou Svátostí z basiliky sv. Marka kolem po náměstí. Za tím účelem zřízena i krytá chodba, kteráž ode dveří lodi chrámové na straně epištoly počínajíc

a kolem ohromného kampanilu se točíc dále a dále, podél tří stran náměstí sv. Marka se vine, až posléze vbíhá do dveří lodi chrámové na straně evangelia. Průvod bývá tak veliký, že předeek jeho vrací se již do kostela, kdežto patriarcha s velebnou Svátostí teprv vychází. Skorem hodinu to trvá, než i on se do chrámu zpět vrací. Napřed kráčí bratrstva nejsv. Svátosti z rozličných farních osad, svěckní údové v tak nazvaných kápích (druh to kutny či hazuky, z jemné látky zhotovené a pásem podkasané) rozmanitých barev nejvíce barvy bílé, některá však bratrstva („scuole“ zde zvaná) nosí kápě lemované prouhami různých barev, aneb na nich i límce barvy červené, šarlatové, modré ano i zelené. Před každým bratrstvem nesou jeho znak (signum), na mnoze to práci řezbářskou ze dřeva pozlacenou a obarvenou, a na tyčce upevněnou; na př. anděla s kalichem a hostií, poprsí trpícího Spasitele z kalichu vyčínající, některá mimo to i korouhve. Každé však bratrstvo provází kněz ve štole a komži, chvalo zpěvy s ním propěvuje aneb žalmy se modle. Ostatní údové bratrstva nesou na tyčích na hoře ve způsob svíců se končících velké tlusté svíce. Právilo se mi, že tíže, kterou každý nese, obnáší až i 80 lib., a každá taková svíce že stojí asi 25 zl. Svícny samy bývají květinami okrášlené, a jsou jakož i odznaky umělecky vyvedené a pozlacené. Jedna takováto „scuola“, zcela nově zřízená, zvláště proto mne zajímala, že všechny odznaky její upravené byly v gothice; nelze ovšem tu mysliti na ryzí sloh gothický jako na severu. — Také visívají kolem svíců plíšky zlaté, kteréž v slunečních paprscích nemálo se třpytí a tím jakož i jemným šustotem při větěrku zvláštní půvabnost do sebe mají. Na konci bratrstev se nesou posvátné ostatky, a při nich drahocenná nebesa (baldachín) — ne však jako obyčejně nad nimi, nýbrž až za nimi. Dále ubírá se mládež z rozličných těch ústavů a škol, nejpůvabněji vynikají pacholata v dlouhém bílém rouše. — Za nimi kráčeji řeholníci rozmanitých klášterů a řeholí, duchovenstvo farních osad s křížem někdy i stříbrným v čele svém, c. k. úředníci rozličných odvětví a stupňů s hudbou vojenskou v čele, posléze kapitola a nejsv. Svátost pod skvostným baldachínem; dále místodržitelstvo v plném počtu, závěrek pak činí opět hudba vojenská. O 12. hodině vycházel patriarcha v průvodu chrámu a v 1 hod. vracel se zpět. Průvod nestaví se nikde,

jen na 4 rozích náměstí sv. Marka udili se požeňání s velebnou Svátostí. V tom okamžiku nastane ticho hrobové v zástupích lidstva, však brzy ustoupí pak opět křiku těch, kteří stolice nabízejí za peníze aneb i nápoje prodávají. (Dokončení.)

KRONIKA.

Z Prahy. Dne 3. t. m. bylo vojsko naše v nešťastné bitvě u Králové Hradce poraženo. — Dne 7. přiblížilo se vojsko pruské ku Praze a ohlásilo, že nazejtří Prahu obsadí. J. Emin. nejdůst. p. kardinál arcibiskup vyjel s p. purkmistrem a některými zástupci města vojsku v ústřety, aby prosili za ušetření hlavního města. Slova, jež promluvil vrchní pastýř k vůdci nepřátelského vojska, byla prý dojemná, uchvacující. Vyslancům slíbeno mnoho. V neděli, 8. t. m., vtáhlo vojsko pruské do Prahy a na královském hradě, kdež bydlí velitel vojáků pruských, vztýčen jest prapor černobílý. Procesí, kteréž na tu neděli bylo ohlášeno, nekonalo se a ohlášené na neděli dnešní nebude se též konati. Čekatelům důstojnosti kněžské udělil J. Emin. vrchní pastýř dne 8. t. m. podjakenství v seminářském chrámu Páně, načež se na kvap odstěhovali do residence arcibiskupské na Hradčanech, kdež se dále připravovali a ve čtvrtek za jahny a dnes na kněžství u Věch Svátých vysvěceni byli od J. Eminence, jenž novým kněžím hned místa vykázal na vinici Páně, zvláště těm, jichž rodiště válka zpusťovala.

— Pobožnost 40hodinná bude se konati od 18—21. července u Anglických panen (u sv. Josefa) na Malé straně, od 22—25. u sv. Markety v Břevnově, od 26—29. u sv. Františka (u křižovníků), d. 30. a 31. července, 1. a 2. srpna u kapucínů na Hradčanech, 3—6. na Karlově, 7—10. v Emausích, 11—14. u sv. Tomáše, 15—18. u sv. Ignáce, 19—22. v Bubenci, 23—26. na Vyšehradě, 27—30. u sv. Bartoloměje v Konviktské ulici.

— **Z Hradce Králové.** J. Excel. nejdůst. p. biskup odstěhoval se před uzavřením zdejší pevnosti s kapitolou svou do Chrastí. Dne 24. června vydal nejd. p. biskup pastýřský list, jímž nařizuje dobu nynější války veřejné pobožnosti a průvody. Ku konci tklivého toho listu di stařícký p. biskup: „Rozmilé ovčičky! Sv. Petr napomíná nás: „Pokořte se pod mocnou rukou Boží, aby vás povýšil v čas navštívení!“ (I. Petr 5, 6.) Nastala ta doba těžkého navštívení. Pročež pokoríme

se pod mocnou rukou Boží! Jestli to ruka přelaskavého Otce, kterýž děti své tresce a opět hojí, pokoří a opět povyšuje, a konečně všecko obrací k dobrému těm, kteří jej milují. Snášejme strasti války v duchu kajicnosti s křesťanskou trpělivostí a přinášejme v těchto trapných dnech ochotně všelikou obět, jižto požaduje vlast, věc spravedlivá a tudy Bůh sám. Vzpomínejme v lásce zvláště našich udatných bratrů, kteříž na bojištích za svaté zájmy Rakouska krev svou vycezuji, a přispívejme, co jen můžeme, s obětavým srdcem k ulehčení jejich strastí, k ulevění jejich bolestí! A když takto naše modlitby na perutích skroušenosti a lásky k Bohu se budou povznášeti: pak dojdou vyslyšení před trůnem Nejvyššího. Hospodin zajisté neopustí Rakouska v tomto spravedlivém boji; zmaří rady nepřátel jeho, a udělí nám milosti, abychom ohněm nynějšího soužení očistěni, ve stínu svatého pokoje beze strachu sloužili jemu v svatosti a spravedlnosti před ním po všechny dni své.“ (Luk. I.)

Z Uher. V Pešti se odbývala dne 27. června schůze uherského duchovenstva. Usnesli se na tom, že císaři pánu pošlou adresu oddanosti a spolu k prospěchu poraněných vojáků složí 200.000 zl. r. č. Mimo to zřídí každé biskupství, kapitola neb větší klášter na vlastní útraty špitál k ošetřování poraněných.

Z Říma. Sv. Otec jest úplně zdrav. V Římě je doposud ticho, ačkoli všude vůkol povyk válečný se ozývá. Briganti před nedávnem se odvážili přes jižní hranice území papežského, brzy však od statečných zuavů zase do Neapolska jsou zahánáni. Mnohem nebezpečnější jsou dobrovolníci italsí; jaká to chasa, z toho seznati lze, že v městech Como a Varese Garibaldi sám dal 800 dobrovolníků do vězení! Bidným financím italského království nepomohla ani nejnovější konfiskace statků církevních; státní papíry italské sklesly až na 36 ze sta, kdežto půjčka papežská stojí doposud na 60. — Šbor kardinálů projevil papeži dne 17. června jakožto v 21. výroční den zvolení jeho blahopřání svá, načež sv. Otec asi těmito slovy odpověděl: „Doufám v Hospodina, že mi v těžkém boji tímto přispěje. Mužové, jenž z nejedněch příčin by měli oddáni býti Církvi a této sv. Stoliči, urážejí ji, pošlapávají svatá práva její, pronásledují a týrají služby Hospodinovy, tyto ctihodné biskupy (při tom ukázal na biskupy z Italie vypovězené, kteříž kolem něho

stáli), jež spíše chrániti měli, uvězňují kněží i nekneží věrných Církvi svaté, olupují chrámy a zbožné ústavy, potlačují duchovní řády, kteříž byli okrasou, silou a podporou Církve. Taci lidé uvalují hněv Boží a kletbu církve na hlavy své. A máme snad svolati na ně trest Ananiáše a Safiry? Nikoli, raději chceme jim vyžádati onu milost, již se účastným stal kající lotr, když pravou litost projevil. „Mecum eris“ (budeš se mnou), řekl k němu Spasitel náš; kéž by i oni zaslechli slova: „Mecum eritis“ (budete se mnou), až i oni litovati budou zločinů a nespravedlivých skutků svých. Do toho dne však musíme dostáti dvojí povinnosti. Předně odporujeme mocně a statečně bezbožnému snažení jejich. Žádají-li na nás věci nespravedlivých, odpovíme s apoštoly: Oportet nos obedire magis Deo quam hominibus (Více nám sluší Boha poslouchati než lidi). Nespravedlivá vůle lidská nemá nikoli výše se klásti než vůle Boží, jak tomu chtí někteří spisovatelé, jenž se z části stali původci nynějšího neštěstí. Domnívali se, že tím způsobem svět získají! Nikoli, nad světem zvítězíme jedině pevnou důvěrou v Boha, zachováváním Jeho rozkazův, vroucí a vytrvalou modlitbou, kteráž jest druhým prostředkem, jímžto zvítězíme v tomto nastávajícím boji. Jak dlouho boj ten potrvá, to arci nevíme; doufám však, že ne-li všickni, aspoň mnozí z vás konec boje tohoto spatří. Naše důvěra v Boha a naše modlitba konec boje urychlí; kéž vás slí a útěchou naplní požehnání, jež udílím sv. sboru (kardinálů), biskupům, prelátům, lidu a zástupcům jeho. Důvěrujme v Boha; „Domini est salus et super populum tuum benedictio tua“ (Pán jest naše spása, na lid Tvůj sestup požehnání Tvé).

V Stokholmě v království Švédském stojí uprostřed města farní chrám katolický. Tamější biskup dal na podzim minulého roku přistavěti ku chrámu věž, kteráž spočívala na čtyřech sloupech, oblouky vespolek spojených. Dne 23. května o 1/2 2 hod. odp. vyšel nejdůst. biskup nahoru na věž, která hnedle už měla dostavěna a posvěcena býti. Sotva že p. biskup se domů navrátil, přiběhl posel se zprávou, že se věž sesula. V 1/2 3 h. začala se kloniti v tu stranu ku chrámu a spadla celá na střechu kostela, prorazila strop, rozbila varhany a pochovala mnoho dělníků pod sutinami svými. Sedm zedníků skočilo z lešení dolů a šťastně se zachránili. Palír, rodem Slezák, jenž byl nej-

výše na věži, zachytil se v smrtelné úzkosti své klády a padl na střechu kostela, při čemž jako zázrakem na živě zůstal a jen trochu pomačkan jest. Král sám pospíšil k zříceninám a rozkázal ulice zavřít a rum odvézt. Hrozný byl pohled na mrtvolu zasypaných 54 dělníků; strašný nárek ovdovělých žen a osiřelých dítek dorážel k nebesům. Vina tohoto neštěstí se přičítá staviteli a státní kommissí, kteráž plán schválila a každodenně na stavbu dohlížela.

Z Ameriky. (*Mormoni.*) Ten, kdo sám neměl příležitost prodlíti v „městě svatých“ na břehu slaného jezera, nemůže sobě nijakž utvořiti pravý pojem onoho života, jaký mezi Mormony panuje. Starci 70letí zasnuhují se velmi často s děvčaty 14letými, které sobě od rodičů buď za nějaký kus dobytka, aneb jiný nepatrný předmět byli odkoupili. Nejstrašnější krvomilství jest tu páčáno bez ostychu, a není to právě nic divného, pakli muž podle své manželky ještě i vlastní dceru svou za ženu pojme. Mnohoženství jest u Mormonů horší nežli v orientu a ačkoliv boháči pro každou z žen svých zvláštní domy mají, panuje u chudších přece ten obyčej, že všichni v jednom jediném domku čili vlastně chlívkou pohromadě bydlí nechávají. Pakli se některé ženě další společný život s mužem dosavadním znelíbí, obdrží bez průtahu listinu na propuštění, začať ale náčelníku Mormonův Brigham Youngovi musí zapraviti 10 dolarů, za něž sobě tento nápotom rozkoše všeliké zjednáva. (Pozor Am.)

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnul:

- p. Vác. Wanisch, prvofarář na Veliši, 23. června (nar. v Nezdrahovicích 14. června 1805, kněz od 24. července 1831.)

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Ant. Ullmann, farář v Brazeči (Pergless) za faráře v Zalmanově (Sollmuss);
p. Filip Burgerstein, kooper. v Benešově, za administr. do Veliše.

Uprazdněné místo:

Veliš, fara patron. p. Karla, kněž. z Auerspergu od 4. července.

 Za příčinou přerušení poštovního spojení a poněvadž k. arcib. seminář, kdež redaktor bydlí, stal se kasárnou král. pruského vojska: zastavuje se další vydávání listu tohoto na čas války.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kniž. arcib. semi-
náři číslo 190—I.

Expeditce:
v kat. knihkupectví
B. Stýbla,
na sv. - Václavském
náměstí, čís. 786—II.
Nedošlá čísla rekla-
mujte nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

Předpláci ve
v expedici
i v všech řádných
knihkupectvích
náročí: 2 zl. 50 kr
na půl: 1 zl. 30 kr
Po poště:
Celoroč: 3 zl. — kr.
půlročí: 1 zl. 55 kr.

Předplacení čtvrt-
letní se nepřijímá.
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přisl. XIV. 34.)

Svatého otce Řehoře, biskupa nys- senského „o blahoslavenstvích“ řečí osmero.

(Z řečtiny přel. prof. Jan Nep. Desolda.)

Řeč první.

„Vida pak zástupy vstoupil na horu,
a když se posadil, přistoupili k němu uče-
níci jeho: i otevřev ústa svá, učil je říka:
„Blahoslavení chudí duchem, nebo jejich jest
království nebeské.“ (Mat. 5, 1—3.)

Kdož medle jest mezi shromážděnými
takový, jenž by netoliko učeníkem byl
Slova, ale i s Ním spolu vzhůru vstoupil
od země, od nízkých a podlých pomyslů
na duchovní horu vznešeného rozjímání,
kteráž vyvýšena jest nad veškerým stínem
z převyšujících všeliké zloby chlumů po-
vstávajícím, odevšad pak pravého světla
září osvětlena v čistém pravdy ovzduší
rozhledem vůkol spatřovati dává všechno,
co lidem v údolí sevřeném bývá neviditelné?
Věci pak s výše této se spatřující jakové
a jak mnohé jsou, samo Slovo Boží vy-
kládá, blahoslavíc ty, kteří s Ním vstoupili,
jako prstem ukazujíc jednak na království
nebeské, jednak na vznešené oné země
dědictví; potom na milosrdenství a na sprave-
dlnost a na útěchu a na stávající s Bo-
hem všehomíra příbuzenství a na ovoce z
pronásledování všelikých vyplývající, jenž
záleží v spojení s Bohem, i co vše jiné
mimo to viděti lze s vrcholu hory té ku-
kazování Slova, to vše se s vznešené hřidky
v naději patřiti dává. Když tedy Pán na
horu vstupuje, poslyšme hlasu Isaiášova
řkoucího: „Pojďte, vstupme na horu Ho-
spodinovu“ (Is. 2, 3—35, 3.) a slábneme-li
následkem hříchu, posilňmež, jak radí pro-
rok, rukou kleslých a kolena mdlá utvrďmež.
Neboť dostoupíme-li vrcholu, nalezneme
toho, jenž hojí všelikou nemoc a všelikou

slabost, toho, jenž slabosti naše na se bere
a neduhy nese. Běžme tedy i my k cestě
nahoru vedoucí, abychom s Ježíšem na
vrchol naděje se dostavše, spatřili s hřidky
dobré ty dary, jež Slovo ukazuje těm, kteří
ho byli na výši následovali. — Však ale
otevřiž Slovo Boží i nám ústa a nauč nás
tomu, o čemž slyšeti blaženost jest. —
Budiž pak nám počátek vyučování i po-
čátkem našeho o tom, co jsme právě řekli,
rozjímání.

„Blahoslavení, praví, chudí duchem,
neboť jejich jest království nebeské.“

Kdyby kýsi milovník peněz dostal do
ruky nějaké knihy, any by mu vyzrazovaly
nějaký poklad na nějakém místě uscho-
vaný, toto pak místo, onen poklad držící,
hrozilo by mnohým potem a prací těm,
kdož by si onoho pokladu získati chtěli,
zdažli pak ochábně naproti těm pracem
člověk ten a lehkomyšlně zanedbá zisku
toho a považovati bude za větší slast, ni-
žádné práce tomuto snažení nevěnovati,
nežli pokladu toho dobytí? Není tak, není;
ale on si na to svolá všechny přítele, a s co
jen bude sežene si k tomu všelikou pomoc
a množstvím rukou přispívajících hleděti
bude, aby si přivlastnil poklad ukrytý.
Tento jestli onen poklad, bratří, jež vy-
vrazuje písmo; uložen pak jest v temnu
klenot ten. I my tedy, žádostivi jsouce
zajisté ryzého zlata, použijme k tomu mno-
hého modliteb přispění, aby nám klenot
ten na den vystoupil a my všickni si jej
nejen na stejné díly rozdělit, ale i každý
si ho docela získati mohli. Neboť ctnost
tak se všem sděluje, že se jí i všem po
ní bažícím dostává, i že každému celá se
přivlastňuje, nižádné ujmy netrpíc při mno-
hých účastnících. Neboť při rozdělování
pozemského zboží křivdí oprávněncům k
stejnému podílu, kdo sobě více uzme (zmen-
šuje zajisté podíl spoluúčastníkův, kdo sobě

přidá); ale duchovní poklad chová se jako slunce, které se i všem vidoucím uděluje, i každému se ho docela dostává. Jelikož tedy doufáme, že se každému stejného z práce zisku dostane, stejné budiž též všem-něm v prosbách přičinění o to, oč se snažíme.

Nejprvé tedy hleďme, míním, poznati blahoslavenství, co že jest? — *Bláženost*, dle mého aspoň mínění, *jest soubor všeho dobra, jehož si pomysliti lze, jemuž ničeho neschází, co se s počestnou žádostí srovnává*. Snad se nám zřejněji okáže výměr blahoslavenstva i představením opaku jeho. Opak blaha jest bída; bída tedy jest snášení bolestných a trudných útrap. Jest pak pocit těch, jimž se jednoho nebo druhého dostává, dle opaku rozličný. Nebot tomu, kdo blažen, dostává se radosti a veselí nad tím, čím k používání svému oplývá; toho pak, jež za bídného považujeme, truchlivost a žal nad svým stavem svírá. — Blahoslavenu býti náleží tedy zajisté jen Bohu samému. Nebot at si blaženost představíme jakkoliv chceme, jest ona vždy čistý onen život, to nevýslovné a nepochopitelné dobro, ta nevypravitelná krása, pouhá milost a moudrost i mocnost, světlo opravdové, zřídlo vši dobroty, síla veškerenstvem vládnoucí, radost jediné milování hodná, stálá, ustavičná, věčně veselí, o níž byt by kdo i řekl, co by mohl, podle zásluhy tolik co nic neřekne; nepronikne zajisté mysl k tomu, co ona právě jest, a byt bychom se odvážili i sebe vznešenější pojem o ní si představit, přec nejsme s to pojem ten vysloviti. Jelikož pak stvořitel člověka k obrazu Božímu ho stvořil, tu by na druhém místě blahoslavenu býti zasluhovalo to, co by dle podstaty opravdové blaženosti týmž jmenem se znamenalo. Nebot jako se při tělesné kráse praobraz též krásy jenom v živé a účasti na osobě nalezá, po ní pak teprv přichází nápodobnění oné původní krásy; tak i lidská přirozenost, jsouc obrazem nadvznešené blaženosti, též sama rázem krásné ctnosti se vyznamenává, když na sobě oblesk blažené září okazuje. Jelikož pak skvrna hříchu krásu obrazu Božího v nás zmařila, přišel Ten, který nás umyl svou vlastní vodou, *živou, vyskakující do života věčného*, (Jan 7, 38.) tak že my odloživše s sebe šerednost hříchu opět v blaženou býváme obnoveni podobu. A jakoby některý znalec malířského umění neznalcům udal, že ta osobnost jest krásná, která z takových a takových se skládá částí, která má takové vlasy a tak kulaté

oči a tak zakroužené obočí, a tak položené líce i vše jiné částky zevrubně, z nichž se ladná skládá podoba; tak i ten, který duši naši dle podobenství toho, jenž jediné blažen jest, znovu maluje, nastiňuje řečí svou vše zvlášť, co k blahoslavenství směřuje a dí nejprvé: *„Blážení chudí duchem, neboť jejich jest království nebeské.“*

Však ký zisk má nám býti z jeho nemírné štědrosti, neokáže-li se nám smysl v tom slově vložený? Tak zajisté v umění lékařském mnohé vzácné a drahé léky neužitečné a neprospěšné zůstávají nevědomým, až od umění se dovíme, k čemu každý z nich prospěšen jest. Což jest to medle *chud býti duchem*, že se nám tím dostává účastným býti království nebeského? Dvoji bohatství se dle písem znáti učíme, jedno žádoucí, druhé zavržené. Žádoucí jest bohatství ctností, zavrhuje pak se hmotné a pozemské, jelikož ono jest prospěchem duše, toto pak slouží k oklamání smyslu. Protož zakazuje Pán shromážďovati toto, ano se uschovává k sežrání molům a k úkladům zlodějův, napomíná pak péči míti o bohatství věcí vznešených, jehož se žádná zhoubná moc nedotkne. Jmenuje pak moly a zloděje, naznačil tím i zhoubce pokladů duchovních. Jest-li tedy chudoba opak bohatství, dle obdoby lze ovšem seznati též dvoji chudobu, jednu zavržení, druhou blahoslavení hodnou. Kdo tedy jest chud na zdrželivost nebo na vzácný klenot spravedlnosti nebo na moudrost nebo na opatrnost anebo na jiné rozmanité poklady nuzen a nemajeten co žebrák se nalezá, jest bíděn pro tuto svou chudobu a politování hoden pro nemajetnost vzácných těch darů; kdo však schvalně nuzen jest ve všem, co se zlým nazvati může, a ničehož z ďábelských pokladů nemá uloženo v schránkách svých, ale duchu svému žije a pomocí jeho nedůstatek nepravosti na poklad u sebe shromážďuje, tent by snad mohl býti od Slova věčného naznačen, že se v stavu blahoslavené chudoby nachází, již ovoce jest království nebeské.

Ale navratme se k dobývání pokladu onoho, aniž ustávejme od práce, abychom jej rozumným dolováním na den vynesli. *„Blážení, di, chudí duchem, neboť jejich jest království nebeské.“* Řečeno jest poněkud již prvé a řekne se i nyní, že cíl a konec ctnostného života jestiž připodobnění se k Bohu. Však ale co prosté a čiré jest všeho smyslného pocitu, vzdaluje se všelikého nápodobnění lidského; nijakž

zajisté nelze životu veskrze smyslům podrobenému aby se vyrovnal bytnosti nižádného smyslu naprosto neschopné. Jestliže tedy „*Bůh*“ jediný „*blahoslaven*“ (I. Tim. 1, 11.) jest, jak apoštol jej jmenuje, tuť účasti blahoslavenství lidem se dostává připodobněním se k Bohu; pakli dále připodobnění to nemožno jest, zajisté potom jest i blaženost nepostizitelná životu lidskému. Však ale jsou některé vlastnosti božské, jež možno nápodobniti těm, kteří jsou dobré vůle. Které jsou to medle? Zdá se mi, že věčné slovo chudobou duchovní znamená *samovolné sebeponížení*. Takovou chudobu Boží podotýká nám apoštol říka, „*že pro nás chudým se stal, jsa bohat, abychom my z chudoby jeho z bohatli.*“ (II. Kor. 7, 9.) Jelikož tedy všechno jiné, co se na bytnosti Božské poznává, předčí míru bytnosti lidské, ponížení pak nám pozemčanům ze země pocházejícím a do země se vracějícím téměř sourodno a příbuzno jest, tuť i tobě lze, abys následuje Boha, v čem ho tobě dle přirozenosti tvé následovati možná, blaženou jeho dobu i sám na se přijal. Aniž pak se kdo domnívej, že bez práce a s lehkostí pokory získati lze. Naopak nad všeliké a jakékoliv ctnostné snažení jest toto pracnější. Proč? Protože když člověk, který dobré sám v sebe byl přijal, spí, nejhorší zlého semene od nepřítele života našeho pocházejícího část, koukol pýchy se zakoření. Neboť čím on sám sebe na zemi svrhl, tímž i ubohé plémě lidské k společnému s sebou pádu skácel; i není nijakého jiného naší přirozenosti zhoubnějšího zla, které nás napadnouti může, nad neduh pýchy. Jelikož tedy vášně hrdosti každému skoro lidské přirozenosti účastníku poněkud vštípena jest, proto odtud s blahoslavenstvími počíná Pán, aby tím téměř hlavní a základní zlo z podstaty naší, — *pýchu* vymýtil, radě nám, abychom následovali toho, jenž dobrovolně chudým se stal, a nyní jest v pravdě blažen, abychom pak, jelikož jsme se mu s co naše možnost jest v dobrovolném ponížení připodobnili, tolikéž účast v blahoslavenství vzali. „*To zajisté, dí, cíť v sobě, což i v Kristu Ježíši, kterýž jsa v působě Boží, nepoložil sobě toho za loupež, že jest roven Bohu; ale sebe samého zmařil, přijav způsobu služebníka.*“ (Filip. 2, 5—7.) Co jest nuznějšího ohledem k Bohu nad podobu sluhy? Což poníženějšího ohledem k králi všehomíra, nežli dobrovolně v společenství vstoupiti s bídnou přirozeností naší? Král králův a

Pán pánův dobrovolně podobu služebnosti na se bere; soudce nade všechno vrchnostem se podrobuje; Hospodin tvorstva v jeskyni zavítá; ten, který vškerenstvo obsahuje, nenalezá místa v hospodě, ale v jeslích hovádek nerozumných uložen jest. Ten nejčistší a nejryzejší přijímá na se nešvar přirozenosti lidské, a prodá všemi stupni bídý naší, až k konci smrti se ubírá. Vizte nesmírnost dobrovolné chudoby! — Život okouší smrti; soudce jat veden jest do soudnice; Pán nad životem živoucích podrobuje se slovu soudcovu; král vši nadzemské mocnosti neodvrací od sebe ani rukou katanův. Na tento příklad, mluví k tobě, na tuto nesmírnost pokory hledíž!

Zdá se mi však i dobře býti, když i pošetilost opačné vášně upozorujeme, aby se nám tím jistěji blahoslavenství dostalo, čím bychom snadněji a lehčeji pokory si získali. Neboť jako uměli lékařové příčinu nemoci prvé odstranivše, potom snadněji neduh léčivají; tak i my, marnou pošetilost hrdopýškův rozumem poniživše sobě samým schůznou cestu k dosažení pokory učiníme. Odkud by tedy lépe se odkázala marnost pýchy? Odkud od jinud leč okázáním přirozené její povahy, jakou že má? Neboť kdo na sebe hledí a nic nedbá toho, co vůkol něho jest, ten neupadne tak snadno v takovou vášně. Což medle jest člověk? Chceš snad, abych jej velebil vznesenými a chlubnými slovy? Ale ten, jenž bytnost naši šlechtí a urozenost lidskou tak zřizuje, že se vychloubati může, odvozuje rodokmen náš z hlíny, a tak se urozenost a chlouba pyšného zakládá na příbuzenství s cihlou. Kdybys pak stálý a obyčejný způsob zplození lidského vypověditi chtěl, — ustaň, — ani se nezmiň o tom, ani nehlesni, ať, jak zákon Boží dí, „*neodkryješ hanby otcovy a matčiny*; (III. Mojž. 18. 6.) neroď slovem zvěsdeniti co zapomenutí hodno a hlubokého mlčení. Či bys se nezarděl, obraze hliněný, jenž budeš v krátce prach, nemaje téměř v sobě nic více dechu nežli co obnáší bublina vodní, abys pln hrdosti a chlouby se nadýmaje marnomyslností se vypínal? Zdali pak nespátřuješ obostranné meze života lidského, tu jak se počína tu jak skonává? Ale pyšniš se snad mladostí svou a pohledáš na květ věku svého, zakládáš si na kráse své, že pružnými rukama vládneš, že máš křepké nohy v skok, že hustými kadeřemi tvými větyrkové si pohrávají, že líce červcem pleti tvé se rdí, že roucho tvé nachovou

barvou plane a pestře se mění hedvábný šat zdobený vyšíváním válek a zvířat i všelikých dějin; anebo brzo pečlivě hledíš na obuv svou, jak černidlem se leskne a jak pracně vyšívané kresby sličně se na ní vynímají? Na to hledíš a na sebe nic nepamatuješ? Okáží ti jako v zrcadle, kdo jsi — a jaký jsi? Zdali pak jsi neviděl tajemství přirozenosti naší — na hřbitově? Zdali pak jsi neviděl vysokou tam hromadu kostí? Lebky obnažené masa, hrozně a šeredně z dutin očních hledící? Viděl-liš pak ústa rozžlebená, i veškerou směs kostí, hnáty veskrze jedny na druhé nahromaděné? Jestliže jsi to kdys viděl, sám sebe v nich jsi spatřil. Kde jsou tam známky kvétoucí nyní mladosti? kde svěží barvitost tváří? kde květnaté rtíky? kde vážná důstojnost zraku z očí planoucích pod zastíněním obočí? kde táhle mezi líc krásně vyčnívající nos? kde po znaku se vlnící kštitice? kde kadeře po spáncích s obou stran si pohrávající? kdež ruce luk napřahující, nohy koněm vládnoucí, nachové roucho, kment, plášť, pás, obuv, komoň s křepkým svým během a řechotem? kde vše, co nyní tvou hrdost množí? Rci, kam se poděly u oněch všecky ty věci, kterými ty se nyní pyšíš? jaký to beztělný sen! jakéž to vše snivé blouznění! jakýž mluhový, všelikého dotknutí ubíhající stín! To vše se dotazují těch, jenž u mladém věku z nedospělosti blouzní; což však máme říci o lidech již usedlých, u věku pokročilých, u nichž však povaha nestálá se ukazuje a neduh pýchy se vzmahá? Taková slabost nazývá se jmenem „*vysokomyslnosti*.“ Počátek pak pýchy bývá zhusta vysoké důstojnosti. Nebo buď s ním právě i ona povstává, nebo ono k této navádí, nebo s řečmi o něm vedenými neduh ten mnohdy již již udušený z nova se vzbuzuje. I která řeč jest tak mocná, aby pronikla k uším těch, kteří hlasem hlásných již ohlušení jsou? Kdož přesvědčí ty, kteří se v tomto stavu nalezají, že si počínají tak, až se od veřejných hercův pranic nerozeznávají? Neboť i tito si uměle uhlazené larvy nasazují, i zlatohlavem se oblekají, a v vozích hrdě jezdí, však nicméně žádný neduh pýchy se jich z toho nechytá, ale jakou měly mysl než na jeviště vstoupili, takovou si v duchu zachovali i v nádherném výstupu, aniž pak se po něm mrzívali, že s vozu sstoupiti a podobnou změniti mají. Ti pak, kteří vznešené důstojnosti dosahují na jevišti tohoto života, nepomnice ani, co krátkou dobu před

tím byli, ani co krátkou dobou po tom budou, nadýmají se při zvučném volání hlásného, nic jinak než jako se bubliny dechem rozdmýchují; přitvařují si pak tvář jinou, změňujíce přirozené tahy obličejů k přísnému a strašnému vzezření, a smyslí si hlas drzý, k postrachu těch, kdo je slyší, k zvířecí divokosti jej napodobňující, aniž zůstávají v lidských mezích, ale k božské moci a síle se vypínají. Domnívají se za jisté pány býti nad životem a smrtí, že z těch, kteří soudu jich podléhají, tu jedny osvobozujícím výrokem oblažují, tu druhé na smrt vydávají, aniž pak pomní, kdo že opravdově jest Pánem života lidského, jelikož i počátek i konec bytí ustanovuje. Však by i to jediné dostačilo hrdopýchu jejich ponižiti, když patří, jak mnozí z důstojných vládců na samém jevišti jich vlády s svých vznešených prestolů svrženi a k hrobům odnešeni bývají, kdež pak na místo volání hlásných truchlozpěvy jim zavzní. Jak tedy jest pánem života jiných, kdo nic nevládne svým? Pakli jest chudý duchem, hledě k příkladu toho, jenž pro nás dobrovolně chudým se stal, a patře k rovné povaze přirozenosti naší, nic se následkem klamně oně vladařské okázalosti proti sobě rovným vypínati nebude, v pravdě blahoslaven, ano za včasnou svou pokoru království si vymění nebeské. Nezhrdň, bratře, ani tím druhým způsobem chudoby, jenž k získání bohatství nebeského vede, „*Prodej*“ dí, „*co máš, a rozdej chudým, a pojď, následuj mne, a budeš míti poklad v nebi.*“ (Mat. 19, 21.) Neboť taková chudoba tuším neodporuje této chudobě, již Pán blahoslaví. „*Aj,*“ dí učeník k mistru, „*my jsme opustili všechno, co jsme měli, a následovali jsme tebe; což tedy bude nám?*“ A jaká jest na to odpověď? *Blahoslaveni chudí duchem, nebo jejich jest království nebeské.* Chceš zvěděti, kdo jest chudý duchem? Kdo duchovní bohatství si vymění za pohodlí tělesné; kdo k prospěchu duše chud jest; kdo pozemské zboží, jako nějaké břímě s sebe svrhne, aby od země vyvýšen vzduchem se vzhůru vznášel, jakož dť apoštol „*na oblace, spolu se vznášeje s Bohem.*“ (Dle I. Thess. 4, 16.) Těžká věc jest zlato, těžká věc všeliká hmota žádoucího bohatství, lehká pak a vzhůru se vznášející věc jest ctnost. Však ale obě vespolek sobě odporují, tíha totiž a lehkost, nelze tedy tomu býti lehkému, jenž se na tíhu hmoty uvázal. Máme-li tedy k vyšším věcem se vznésti, budme chudí na to, co by nás dolů táhlo, abychom do výše se dostali. Jakýmby

se to způsobem stalo, návěští dává žalm, řka: „*Rozptýlil, dal chudým; spravedlnost jeho zůstává na věky věkův.*“ (Žalm. 112, 9.) Kdo uděluje chudému, postaví se po boku tomu, který za nás sám chudým se učinil. Chud byl Hospodin, ani ty se chudoby neboj. Však kraluje nade vším tvorstvem ten, který za nás chudým sestál. Tedy byl-li jsi s chudým chud, i s kralujícím kralovati budeš; neboť „*blahoslavení chudí duchem, neboť jejich jest království nebeské,*“ kteréhož kéž bychom i my hodni uznáni byli v *Kristu Ježíši* Pánu našem, jemuž sláva a moc na věky věkův. Amen.

Útěcha v době válečné.

Vichřice kdy hromonosná
snáší nám se nad hlavou,
větry dují doubravou,
tetelí se dub i sosna —
zbožného tu strach nesvírá,
vždyť ohradou jeho *víra*:
Pán, jenž hromy v rukou třímá,
— nedřímá.

Tak kdy války hromy řvoucí
v kvasy zovou krvavé
Moranu, již hltavé
hrdlo dává davy mroucí, —
zbožný vojin se nechvěje,
víry štít jej přioděje:
Pán, jenž hromy v rukou třímá,
— nedřímá.

A kdy války blesky žhoucí
města kladou v popely,
strachy trne kraj celý
o majetek v prach budoucí
a lid prchá, laje, kvílí —
tu zbožného *víra* sílí:
Pán, jenž blesky v rukou třímá,
— nedřímá.

A kdy vojska škádnu nohou
klasů háje zvrátila,
pustý, prázdný stavila
dvůr i nuznou chatku mnohou —
nebojí se smrti hladu
zbožný *víry* na základu:
Pán, jenž světy v rukou třímá,
— nedřímá.

A kdy Marse ruka zlostná
matce syna vyrvala
sirou v stáří nechala,
vdovu doba nelitostná —
pláče syna, pláče máti,

bol její však *víra* zkrátí:
Pán, jenž světy v rukou třímá,
— nedřímá.

Nechť síla nebe hromy,
vzduch ať ohněm vzplamení,
oblak v kule zkamení,
chvěje svět se od pohromy —
není nám se bouře báti,
chceme-li pevně s vírou státi:
Pán, jenž hromy v rukou třímá,
— nedřímá. J. V. S.

Žalm 7.

Žalm Davidův, jež zpíval Hospodinu pro slova
Chûsy, syna Jemini).

O b s a h.

Soud Boží outočiště, pomoc, útěcha spravedlivého.

Prosím tebe, můj Bože, důvěrně: Vysvoboď mne ode všech nepřátel mých, obzvláště od největšího z nich, od Chûsy, aby se mu dnes neb zejtra nepodařilo, lži, pomluvou, utrhnám mne cti a života zbaviti, protože kromě tebe nemám žádného, kdožby mne od něho vysvobodil. Ó vysvoboď mne od něho, ale jen v tom případě, nejsem-li vinen, není-li tomu tak, jak Chûsa Saulovi namlouvá. Jest-li tomu tak, učinil-li jsem komu křivdu, odplatil-li jsem se komu za dobré zlým, ba jen, za zlé zlým: nechci o vysvobození svém ani slyšeti, nýbrž chci, aby mne Chûsa násilně se zmocnil, cti a životu mému rychle konec učinil. Však ty dobře víš, že jsem nevinen, že mi veliké bezpráví se děje od mých nepřátel; a protož povstaň proti nim, a požen je k soudu. K tomuto soudu ať se dostaví veškeren národ israelský se všemi ostatními národy; neboť se tu nejedná jenom o mne, alebrž o všechny nevině soužené, utíkané, pronásledované, co jich jest na světě. A tak u přítomnosti všech národů počni souditi; suď všechny, vinné i neviné; dej jedněmu i druhému podle zasloužení jejich. A hle, děje se tak. Bůh zase sedí na trůnu svém a soudí, především dvanáctero pokolení israelské, pak ostatní národy podle spravedlnosti své. Ó suď, prosím, také mne podle spravedlnosti své, a podle nevinosti mé odplat mi. Nepřátely mé pro nepravost jejich poniž, mne pak pro spravedlnost mou povyš, což velmi snadno můžeš, protože znáš mne i je. Od tohoto soudu Božího naději se jistě pomoci; neboť já jsem upřímný srdcem, a Bůh jest upřímných milovník a pomocník; já jsem vzhledem nepřátel svých bez viny, a Bůh jest soudce spravedlivý a přesilný; ujímá se rád neviných, a vytrhuje je z rukou nepra-

vých. A kdybych se proti němu i prohřešil; nechci sice, ale pravím, kdybych se i prohřešil, protoby mne předce ještě od sebe nezavřhl na věky, protože jest shovívavý a milosrdný; já bych pomoci jeho k němu se obrátil, a on by mi odpustil, přestalby na mne se hněvati. Ovšem ale, nechce-li kdo k němu se obrátiti, nýbrž v hříších setrvati, že jest veta po něm, že přísnému trestu neujde. A takoví jsou všickni nepřátelé moji, jmenovitě Chůsa. Ten myslí na nepravost a chce ji mermomocí v skutek uvést. Dost možná, že ji v skutek uvede, ale jenom ku své vlastní záhubě. Ó s jakým nadšením budu pak Boha svého ze spravedlnosti jeho chváliti!

Výklad:

Hospodine, Bože můj, v tebe — jakožto Hospodina Boha svého, protože Hospodin, Bůh můj jsi — doufám — a doufaje k tobě volám: Vysvobod mne ode všech protivníků mých — přivrženců Chůsových, aby mne dnes neb zejtra nepolapili a neroztrhali jako vlci hltaví, — a vytrhni mne — obzvláště od nejhoršího, nejlítějšího z nich, od Chůsy, — aby nikdy neuchvátil jako lev — zuřivý — duše mé — neodjal života ode mne, — kdyžby nebylo, kdoby — mne od něho — vykoupil — vytrhl, — aniž, kdoby — mne od nich — vysvobodil. A dozajista, žeby žádného nebylo, žebych ztracen byl; nebo já jediný, vši pomoci a ochrany zbavený, kterak bych mohl tolika protivníkům se ubrániti? — A kdybych se jim třeba jednou neb vícekrát ubránil, konečně by předce jednou nade mnou zvíťazili, a na záhubu mne přivedli. A kdyby jich třeba ani tolik nebylo, bylo by dost na jednom, na Chůsovi. Ten nejvíce o mou čest a o můj život stojí, ten nejvíce Saula proti mně, popouzí, u něho mne v nenávist uvádí, ten mu nejvíce namlouvá, že o něm nepřátelsky smýšlím, že proti němu zlého hledám, že mu ouklady strojím, že ho s celým domem vyhubiti a na trůn jeho vstoupiti hodlám, že jsem syna jeho Jonathasa od něho odcizil, k sobě ho naklonil, s ním se proti němu spojil, a kdo ví, co ještě více. A Saul mu věří, na mne se hněvá, smrti mi hrozí. Ó jak těžko tu smrti ujíti! A protož ty, Bože, ten jediný jsi, na němž vysvobození mé záleží. Ó vysvobod mne ode všech protivníků mých, a zvláště od Chůsy! Ale jenom v tom, jak jsem již řekl, případu, jsem-li vzhledem nepřítel svých bez viny. Jsem-li vinen, nechci o vysvobození svém ani slyšeti, nýbrž volám na sebe klatbu

nejhroznější, řka: *Hospodine, Bože můj, učinil-li jsem to, — co na mne sčítá, z čeho mne viní Chůsa, ouhlavni nepřítel můj, — jest-li nepravost v rukou mých, — dopustil-li jsem se zlých skutků proti Saulovi aneb proti někomu jinému z nepřátel svých, odplacoval-li jsem se komu zlým za dobré, anebo alespoň — odplacoval-li jsem se zlým za zlé, — požádal-li jsem života za život, oka za oko, zubu za zub, ruky za ruku, nohy za nohu — ať odejdu dle zasloužení od nepřátel svých prázdný — s prázdnou, s nepořízenou, ať jich nejen nepřemohu, nad nimi nezvítězím, nýbrž také ať hrůzou před nimi utíkám, oslyšen, opuštěn, zavržen jsa od Tebe. A na tom outěku — necht stíhá nepřítel — Chůsa, jako lev rozvzteklý — duši mou a popadne — ji, necht honí, dohoní, popadne, porazí mne — a pošlape na zemi — zkazí, zničí — život můj, a slávu — čest — mou ať uvede v prach, — ať ji zlehčí, pošpiní, pokálí, zmaří, ať mne ze všeho, co mám, i toho nejmilejšího — ze cti mé a z života mého násilným, ukrutným, nelidským způsobem oloupí, ať na mne ničeho nenechá, než rány, špinu, hanbu, potupu, nečest. Tomu všemu se podrobuji, to všecko na sebe беру, to všecko chci snášeti. A když to na mne přijde, nebudu na křivdy, bezpráví toužiti, nýbrž řeknu sobě: Dobře tak, zasloužilš toho; proč jsi zlé řeči vymýšlel proti pánu a králi svému? proč jsi mu nezůstal věren, jakož jsi byl povinen?*

Neučinil-li jsem ale toho, není-li nepravost v rukou mých, neodplacoval-li jsem se, neřka za dobré, ani za zlé zlým jako že nikoliv: dozajista, že hněvu, soudu, trestu svého nemám se co báti. Misto mne ať se bojí nepřátelé moji, že, co neviděti, v hněvu mém proti nim povstaneš, k soudu je poženěš, k trestu je odsoudíš pro samé nepravosti jejich. O kým již proti nim povstáváš, a je soudíš! *Povstaň, Hospodine, v hněvu svém, a pozdvihni se v končinách nepřátel mých, — obsaď, zamez kolem do kola všechny končiny, hranice, cesty jejich, aby se z místa ani hnouti nemohli; nebo poněvadž sobě samých nepravostí jsou svědomi, budou hned, jakž tě rozhněvaného uvidí, na outěk mysliti, o něj se pokoušeti; a protož jest zapotřebi ze všech stran je obklíčiti, aby před soudem tvým nikam uteci nemohli, nýbrž aby se k němu všickni bez výminky, chťice neb nechťice, dostaviti musili. A — ještě jednou pravím — *povstaň Pane, Bo-**

že můj, dle přikázání, kteréž jsi přikázal, — aby každá, obzvláště důležitá pře spravedlivě rozsouděna byla, dle slibu, kterýž jsi zaslíbil, že, co nebude spravedlivě rozsouděno, ty sám rozsoudíš. A taková jest má pře s nepřáteli můjmi; tu není nikoho, kdožby ji spravedlivě rozsoudil. Král ji nerozsoudí, protožeby odsouditi musil sebe samého; služebníci královi jí nerozsoudí, protožeby musili odsouditi krále svého. Což tedy zbývá jiného, nežli abys ty sám ji rozsoudil? O rozsud, prosím, při mou, a nejen mou, nýbrž všelikou; neboť jich jest mnoho na světě. Všude zlí proti dobrým hrdě, tvrdě, nemilosrdně vystupují, všude s nimi nelidsky, ukrutně, rozvztekléně nakládají, všude jim tisíceř bezpráví a protivenství připravují; všude dobří na zlé nařikají, a nikde nenalezají pomoci, ochrany, útechy. Protož veškeren lid israelský s ostatními národy k sobě svolaj — *a shromáždění lidí* — poslušno jsa hlasu tvého — *obkličí tě*. *A pro ně* — k vůli nim, více k vůli nim, než k vůli mně, neboť což já jsem proti nim! *u výsost* — na vysoký svůj trůn, jenž na Sionu jest, jakožto spravedlivý, svrchovaný soudce — *navrať se* — a to tím dříve, čím déle jsi na něm nesesedl. Již mnozí o tobě říkají, že si dobrých, spravedlivých, nevinných nevšímáš, že se o ně nestaráš, že jich před ukrutníky nechráníš, že s nimi tak, jak se komu líbí, nakládají necháváš. Ukaž, že tomu není tak, že na své čtitele nezapomínáš, že jich co zřetelnice oka svého ostrháš, že jich v rukou bezbožníků zahynouti nenecháš. Ukaž, že zlých nenávidíš, že se na ně hněváš, že pro ně pokutu — tmou, sírou, ohněm chystáš. —

O blaze, přebлаze! Já jsem vyslyšen nebo vidím Hospodina, jak v hněvu svém proti nepřátelům mým povstává, jak je ze všech stran obkličuje, a k soudu pohání; vidím ho, jak se na trůn vrací, všechny národy okolo sebe shromáždí a soudí. Ano, jest tomu tak, *Hospodin soudí národy* — národ israelský a všechny ostatní, soudí je podle spravedlnosti své, rozhoduje nad nimi, nakládá s nimi, odpovídá jim podle vinnosti neb nevinnosti jejich. A k tomuto soudu Božímu i já se důvěrně utíkám, a před ním na kolenou kleče prosím a žádám: *Sudiž* — také tak — *mne, Hospodine* — *sudiž také mne* — *podle spravedlnosti své, a podle nevinnosti mé nade mnou* — rozhodni, se mnou na lož, mně odplat. *At vezme* — na tvém

soudu rychle — *konec nešlechtnost hříšníků* — nepřátel mých, Chůsy a přivrženců jeho; *at je rychle a na vždy pomine moc, zajde jim chuť k souzení, trápení pronásledování mne* — *a řidiž* — *pozdvihniž, posilniž, oslaviž, oblažiž mne* — *spravedlivého* — od hříšníků nevinně sevřeného, utíkaného, potlačeného ty, — *jenž zkušuješ srdce a ledví, Bože*, — *jenž znáš nejtajnější myšlení a žádání, jak hříšníků, nepřátel mých, tak také mé, jenž právě proto, že je znáš, snadno můžeš jejich nešlechtnost ke skončení, k zahanbení, mou pak spravedlnost k slavnému vítězství přivésti*. A pevně doufám v Boha, že to učiní, že mne vyslyší, že mi pomoc sešle; vždyť ho o nic neslušného, nespravedlivého neprosím; vždyť ho prosím jenom o to, co se s spravedlností jeho dokonale srovnává, čeho sama spravedlnost jeho žádá, v čem sobě libuje. Má prosba jest cele spravedlivá, ta pomoc, o kterou prosím, jest rovněž spravedlivá; a protož mi také zajisté přijde. Ano. *Spravedlivá pomoc* — *ochrana* — *má* — *přijde* — *od Pána, kterýž spasení činí upřímně srdcem*, — protože spasení činí — *ochraňuje, opatruje, zachovává, podporuje upřímné* — *rovné, prosté, věrné, bezelstné srdcem*. Ó blaze mně, že dle svědomí svého jsem — *upřímný, rovný, prostý, věrný, bezelstný srdcem v hledání zalíbení jeho, v plnění vůle jeho, v zachovávání přikázání jeho*! A když tomu tak, kterak bych se pomoci, ochrany Boží nenadál? na ni se netěšil? — A to tím více, protože Bůh spravedlivý a silný jest; jakožto spravedlivý chce, a jakožto silný může mi pomoci. *Bůh* — *jest* — *soudce spravedlivý, silný a trpělivý* — *shovívavý, ukojitelný, smírenlivý, milosrdný*, — *zda-li se hněvá každého dne?* Nikoliv. On se sice hněvá, ale ne každého dne, ne bez přestání; on se sice hněvá, kdy se koli proti němu prohřeším, ale ne tak, aby proto odjel ode mne čas a milost k pokání. Naopak, on mi popřívá času a milosti k pokání, čeká a těší se na mé k němu se obrácení; a jak počínám k němu se obracet, hned přestává na mne se hněvati.

A tak nejen mně, ale všechněm činí, kteří od hříchů k němu se obracují. O kýž se všickni hříšníci k němu obrátí, a okusí smilování jeho! Mezi nimi také Chůsa a ostatní nepřátelé moji! *Neobrátíte-li se* — ale k němu, zatvrdíte-li se v hříších svých, na vzdor tomu, že vám shovívá, na vaše obrácení trpělivě čeká: pak běda vám! pak — *meč svůj napráhne, bu-*

čistě své natáhne, a namíří je, a vloží na ně zbroj smrtelný, rozpálí střely své, — aby byly hořící, a jistě usmrcující. Jako žoldnér na nepřitele svého číhá, mečem, lučištěm a střelami ozbrojený, mečem, aby ho do hlavy tal, kdyžby se k němu přiblížil, lučištěm a střelami, aby na něho namířil, po něm střelil, jej zabil, kdyžby se mu ve vzdáli ukázal; tak také Bůh vás, nepřátele mé, obzvláště Chůsu, usmrtí, jestli se k němu neobráťte. Ale co jest Chůsovi po obrácení se k Bohu? Dost jest západ od východu vzdálen, a předce jest Chůsa od obrácení se k Bohu ještě vzdálenější. Místo toho má on jiné věci na mysli. *Aj, — jak — pracuje ku porodu nespravedlnosti, — jak setočí, krouti, namáhá, pachtí, aby nespravedlnost, kterou si vymyslí, s kterou jako s outěžkem chodí, porodil — v skutek uvedl, na odivu postavil; a již není daleko do toho porodu, jak jest viděti z jeho bolesti: počav bolest — předchůdce, předpovídače porodu, co nejdříve — porodí — tu, co v sobě nese, — nepravost, — porodiv ji, zaraduje se, zaplesá a vzkřikne: Teď jest po něm veta, teď smrti neujde. Ale zmýlí se velice, podobně ženě, která, když po dlouhých, velkých bolestech porodila svého sužitele, mučitele, vraha, myslí, že porodila dobrého, utěšeného syna. On také myslí, že porodí nepravost na záhubu mou, a zatím ji porodí na záhubu svou. *Hluboký důl kopá, i vykopá jej, ale — místo mne — sám upadne do jámy, kterouž udělá. Obrátí se bolest jeho — na mne připravená — na hlavu jeho, a na vrch hlavy jeho nepravost jeho — na mou záhubu zplozená — sstoupí — a ji poraní, porazí, roztluče, rozdrtí. To bude konec vymýšlení, pracování, namáhání, bolení jeho. Strašný to konec! Já pak, vida ho, pln lásky, vděčnosti, radosti, jako u vytržení — slaviti — chváliti, vyvyšovati — budu Hospodina podle spravedlnosti jeho, a prozpěvovati budu jmenu Hospodina nejvyššího — slaviti ho, prozpěvovati mu budu za to, že mne před tím bezbožníkem tak milostivě ochrániti a zachovati ráčil.**

Jan Felizna.

Na výmínku.

Obraz ze života od Fr. Pravdy.
(Pokračování.)

III.

Nebudeme ličiti a vypisovati obšírně, jak se našemu Janovi ve študiích dařilo,

jen krátce se o tom zmíníme. Dařilo se mu jako jiným chudým studentům a věru se dost nasoužil. Musel ubohý choditi po městě, aby se najedl, dnes obědval tu, zejtra tam a nebyli k němu všude přivětiví. Leckdes ukazovali, že ho mají za žebráka a ztrpčili mu almužnu, co mu dávali. Jídal v kuchyni, na chodbě, v síni a málo kde ho vzali k stolu. Někdy se jim dobře nezachoval a vadili se s ním, jako by toho Božího dárku nebyl ani hoden. Dostavil se buďto brzy anebo pozdě, nezavřel dveří anebo zavřel a neměl zavřítí, nepolíbil ruky, neuklonil se, nepozdravil anebo to všecko učinil a nepřišel tím vhod. Když dojedl, byl prý žrout jako vlk hladový, když nedojedl, byl prý vybiravý a již nevědí, co by mu dali. Dali mu kolikráte, co již nikdo v domě nechtěl a on to radši odnesl v kapse, než by to byl nechal státi a mrzutost si spůsobil.

Štěstím pro Jana bylo, že se uměl zapíratí a že byl chytrák, jenž se vpravil do všech poměrů. Poznal hned, jak kde a kdo tam je a podle toho pokračoval. Kde se nedali předělati a napravití, tam míval v duchu vyražení a z jednání jejich si tropil žerty. Věděl již vždycky napřed, co ho potká a když ho to potkalo, nermoutil se, nýbrž smál se tomu. Nebyla to zlomyslnost ani nevděčnost, nýbrž bylo to nevině čtveráctví jemu takřka přirozené, kteréž ze všeho pro dobrý rozmar kořistilo.

Jan měl citlivé a útlé srdce a ostře se ho dotklo, cokoliv odporného se mu stalo. Trápil se, bědoval, plakal, však napadla mu příhodná myšlenka, nalezl v tom, co ho naplnilo žalostí, překvapující některou stránku a ta brykule a vrtochy pojednou mu z hlavy vypudila. Z největšího hoře přešel v největší veselost, byl bujný, dovádívý, ano i rozpustilý a kochal se v obratných vtipech. Obvyčejně jim nedopřál průchodu, nýbrž nechal si je pro sebe hluboko do duše je zavíraje. Nezlehčoval a netupil jimi nikoho a roznášení a pomlouvati zajisté neměl v obyčeji.

Jen panu Koničkovi si Jan posteskl, když se byli blíž seznámili. Chodil se učiti k jeho poli, že vedle byl lesík a tam se spolu v letě často sešli.

Koniček se ptával: „Jak se máte, Jene?“

Jan vždy odpověděl: „Dobře, pane hospodský.“

Nechtěl mu říkati „pane Koničku,“ ačkoliv mu všickni tak říkali, věda, že to

není jeho příjmení. Koničkem byl jen dle hospody, že na ní byl vymalován kůň čili koníček, čímž se od jiných hospod rozeznávala. Ty slují třeba u Volů, u Jelenů, u Beránků a často ani nevíme pravého jmena jejich držitelů.

Koniček se vlastně jmenoval Nechyba a Koničková se jmenovala Nechybová, ale nikdo jich tak nenazýval. Nechybové byli jen v písmě. Kdo na ně psal, psal na Nechybu, hospodského u Koničků, komu oni psali, tomu Nechyba se podepsali. Děti ve škole arcit také byly Nechybové, ale předce se o nich mluvilo, že jsou Koničkovy.

Jan Stoupa se chtěl vyhnouti slovu Koniček i Nechyba. Nechyba mu bylo jaksi neobyčejné a cizé, Koniček znělo skoro jako přezdívka. Proto říkal „pane hospodský“ anebo „pantáto“ a Nechybovou zval pouze panímámou, vynechávaje i to „paní hospodská“. Znal se s ní ovšem také dobře a velmi si jí vážil. Ale byla mu příliš odměřená a přísná a nikdy s ním tak důvěrně nerozmlouvala jako pantáto. Prála mu dost, to je pravda a prála mu ze srdce všecko, co mu dala. Měl se u Koničků líp než všude jinde a vždy tam šel rád, když na ně řada přišla. Jedl v pokoji nahore, neboť ve světnici pro hosty ho Koničková netrpěla, aby prý tam špatnými příklady nebyl zaveden. Co odvracovala od svých dětí, před tím i jej chtěla chrániti a v tom a v každém jiném ohledu bděla nad ním opravdu jako matka.

Uznával to a chválil ji za to, ale příjemné a milé mu vždycky nebylo, že se musí vůli její bez odporu podrobovati. Předpisovala mu i jak doma ve svém bytu a mimo dům se má chovati, ano dávala mu pravidla i pro školu. Věděl, že se naň vyptává domácího pána a pánů učitelů. Všimla si, je-li čistě oblečen, má-li čistý kabát, vyhlazené boty, neschází-li mu náky knoflík. I vlasy musel mít pěkně upravené, aby před ní obstál. Prohlídla si ho od hlavy až do paty a hned nad ním vynesla úsudek, našla-li něco v nepořádku.

Nepochoyboval, že to myslí dobře a vždy se přičinil, aby si získal její spokojenost. Předce i o ní si dovolil svévolné šprýmy a pokoušela se o něj žertovná čtveračivost, kdykoliv před ní stál jako sprostý voják před svým kaprálem odhodlaně čekaje na její komando. Obvyčejně si je opakoval sám již napřed, neboť bylo

vždycky stejné a to právě mu dělalo rozkoš a vyražení.

Však poznala a přesvědčila se, že není ničema ani lehkomyšlník a obdařila ho větší důvěrou. Slyšela o něm jen hezké zprávy a ty a vlastní zkušenost ji poučily, že je hoch zcela spolehlivý. Proto přestala přílišný pozor naň mítí a již ho tak pečlivě nestihala. Neměla mu co vytýkati a znenáhla se jí stal milým. I posílala ho ku svým dětem, aby si dle lhostivosti u nich pobyl. Tam ho vidával pantáto a nemusel se panímámou ostýchat, když s ním nenuceně jednal. Před panímámou si ho hrubě ani nevšiml, jsa k němu váhavý a chladný a málo kdy s ním mluvě. Když ale byli sami, začínal s ním hovor přátelský a to dařilo se mu zvlášť venku u lesa.

Když Jan byl řekl, že se má dobře, vyzvídal na něm Koniček, kde se má nejlíp.

U nich v hospodě.

„To sem nepatří,“ pravil pantáto, „nás vynechejte, já chci věděti, kde se máte nejlíp a nejhůř jinde.“

Zle se nemám tu ani tam.

Jaká pak je paní Košířová?

Hodná.

Jaká paní Kvasiková?

Také hodná.

Ještě mu nic neudělaly?

Neudělaly.

Snad proti nim předce něco ví?

Jan mlčel.

Povídá se, že tam studenti nemají dobrých časů?

Jan v mlčení pokračoval.

Jsou prý divné?

Jan zašpoulil ústa.

Vidte, že je tomu tak?

Jan přisvědčil.

Pantáto dával otázku po otázce, až se Janovi jazyk rozvázal. Ličil paní Košířovou i paní Kvasikovou, popisoval jejich obyčeje a zvyky, pověděl, co ho na nich bavívá a co mu způsobuje kratochvíli, šaškoval, vtipkoval, až pantátu rozesmál.

„Vy jste dobrá kopa,“ pravil pantáto a hrozil mu prstem.

Jan se zarazil.

„Bezpochyby jsem vám i já směšný?“

„Vy ne, pantáto.“

„Anebo je vám směšná také naše panímáma?“

„Panímáma“ — —

Jan chtěl říci: „Ani panímáma vaše

mi není směšná," ale zpomněl si, že by to nebylo zcela pravdivé a proto nedorekl.

Pantáta panímámu hájil a pravil o ní, že je žena, již se žádná v městě nevyrovná. Paní Košířová a paní Kvasíková nejsou hodny, aby se s ní stejně jmenovaly. Ona má nejen rozum výborný, nýbrž i výborné srdce a zaslужuje všem ženským býti příkladem a vzorem. Pantáta vstává lehaje děkuje za ni Pánu Bohu a ví, že všecko, co má, jen jejím přičiněním se vydobylo. U nich je to naopak než jinde. Jinde vydělává muž. Panímáma by opravdu mohla býti mužem a on by snad mohl býti — ženou.

I chechtal se tomu a Jan měl v očích slze a plakal. Pantáta to teprv nyní upozoroval a ptal se po příčině.

"Vy se vadíte, pane hospodský," naříkal Jan.

"S kým pak se vadím?"

"Se mnou."

"I proč?"

"Že pomlouvám."

"Vždyť vy nepomlouváte!"

"Já nechci pomlouvati. Všecky typy paníčky, i Košířová a Kvasíková, mi činí dobře, jsem jim za to vděčen, modlím se, aby jim to Pán Bůh odplatil a vaši panímámu ctím jako svou vlastní maminku. Pantáto, já se jí nevysmívám, nevysmívám se nikomu, je to jen tak žert, co mne dráždí, takové pokušení, jenž mi působí ty rozmary. Prosím vás, nemyslete si o mně nic zlého!"

Koniček ho ubezpečil, že si o něm nemyslí nic zlého a počal ho vyrazeti, aby mu tvář zase vyjasnil. Brzy se smáli oba, smáli se paní Košířové i Kvasíkové a neušetrily ani panímámy Koničkovy. Však čest a sláva jí! Je hodná a dokonalá, zadělali by ji do zlata, kdyby mohli.

Pantáta se ku konci vždycky omluvil, že byl prostořeký a napomenul Jana, aby to podržel pěkně u sebe. Jan prosil, aby neprozradil, co jen jemu svěří a co nebylo zlehčování ani utrhaní na cti.

Ujistili se vzájemně, že jsou o sobě přesvědčeni a zůstali dobří přátelé.

Koniček Janovi dával na rozličné potřeby, ano on mu také dával na všelicos, čeho zrovna nebylo třeba a připravoval mu i mnohá vyrazení. Když v městě byla nějaká komedie, zaplatil za něj a později ho posílal i do divadla, hrál-li se kus mravnosti neškodný. Kupoval mu také pamlsky od pekaře a od cukráře a kdyby to panímáma byla věděla, byla by nad tím

bezpochyby ruce spínala. Jako jemu tak přilepšoval též svým vlastním dětem, ještě víc tajných darů mezi ně rozdávaje. Panímáma netušila ničehož, měl se před ní na pozoru a děti pečovaly, aby rejdům jejich nepřišla na stopu a pro budoucnost jim jich nezamezila. Jan musel ukrývat i zamlčovat s nimi a v přítomnosti panímámině se pantáta na něj a on na pantátu skoro ani nepodíval.

U Koničků měli děti čtyry, dva chlapce a dvě dívky. Jeden chlapec byl s Janem asi v stejném stáří a učil se již řemeslu řeznickému, druhý ještě chodil do školy a dívky obě také školu navštěvovaly. Když Jan postoupil do vyšších tříd, napadlo panímámě, že by se slušelo držeti jim domácího učitele. Promluvila o tom s pantátou a pantáta arcit schválil, co ona moudře byla navrhla. Děti se ve škole sice učí, je ale třeba, aby s nimi doma někdo opakoval, mají-li činiti lepší a větší pokrok.

Koho si najmou?

Pantáta pokrčil rameny.

Snad by se k nim hodil některý student?

Pantáta neodporoval.

Který?

Pantáta myslil na Jana, ale neřekl to, nýbrž mlčel.

Panímáma tedy sama Jana jmenovala.

Pantáta s tím byl spokojen.

Má k nim docházeti anebo si ho vezmou do stavení?

Pantáta to nerozhodl.

Panímáma pravila: „Chceš-li, vezmeme si ho do stavení?"

Pantáta chtěl.

Bylo po poradě. Domluvili se s Janem a prvního dne následujícího měsíce přestěhovali ho ke Koničkovům. Bydlel u nich a zaopatřili ho zcela vším, až v městě doštudoval. (Pokračování.)

D O P I S Y.

Ze Smečna, 15. července 1866.

(Misie, dostavení chrámu Ledeckého, nový obraz, pohřeb.)

Za dob, kdy celá naše vlast strachem a hrůzou se chvěla, byla osada Smečenská takřka v neustálém plesání, a to z následujících příčin.

Věhlasný a zbožný šlechtic, jenž úcty zasloužené požívá po celé vlasti, Jindřich Jaroslav hrabě Klam-Martinič, pán na Smečně atd. učinil se svou spanilomyslnou chotí Augustou před 4 lety nadací klášteru Slánskému, aby totiž ctihodní synové sv.

Františka téhož kláštera každý druhý rok v jednom ze 6 patronátních chrámů Páně, jakož i v poutnickém chrámu na Tuřanech blíže Slaného konali pobožnost osmidenní na způsob sv. missie. Nadace tato, byvši od vyšších míst schválena a potvrzena, vešla před 2 lety v život. Čtenářům listů těchto jest povědomo, že ctihodní otcové z františkánského kláštera Slanského na osadě Hobšovic tuto uloženou jim práci započali, k čemuž dodávám, že letos ode dne 9.—17. června na Smečně v ní pokračovali.

Uvítání vel. kněží dělo se důstojně. Když pak důstojným panem děkanem v chrámu Páně byli pozdraveni a osada jim byla odevzdána, započali hned blahé dílo své s takovým zápalem, že diviti se jest, kterak bez umdlení v horlivosti nevšední až do konce setrvali. Byli to dnové spásy a potěchy pro dobré i pro zlé, byly to hody svaté! Proto naplňoval se vždy víc a více chrám náš, tak že, ač velmi prostranný, nestačil těm, jenž dychtili po pokrmu slova Božího. Když velebný otec Michael Reichmann, guardian kláštera Slanského a ředitel missie, upřímnými slovy připomínal nám povolání naše, věčnost, soud a spravedlnost Božskou, byli jsme pohnuti, jakož i když vůbec ctněný P. Gilbert Procházka mocnými slovy nás vybízel ku pokání, ku pokání pravému. Bázeň se nás zmocnila, když rovněž ctihodný P. Arnold Seemann živě a pochopitelně nám vyličil hříchy, jeho ošklivost a následky. Láskou však zahorelo srdce naše, když výmluvný P. Bonaventura Černý jal se nás napomínati k milování Boha, k vzývání nejsvětější Svátosti, k ctění blahosl. Rodičky Boží; ó jak mocně pohnuto bylo srdce naše, když odprošoval Svátost nejsvětější, a jak zahorelo srdce naše touhou po vlasti nebeské, o kteréž překrásně a důmyslně mluvil. Bůh sám jim budiž odplatitelem za tu horlivost v hlásání slova Božího, za tu vytrvalost, s jakouž byli zbloudilé ovce na místě Božím na milost přijímali. My pak nezapomeneme na ta mocná slova, jimiž nás byli povzbuzovali, na ty prosby, jimiž nás k větší péči o jedinou duši zapřísahali, na ty sliby, jež jsme v těch dnech Bohu učinili! Zvlášť na tři večery sv. missie nezapomeneme nikdy. První, když jsme s pláčem odprošovali Boha ve svátosti nejsvětější, druhý když v pátek postaven a posvěcen byl nový kříž missionářský, a třetí, když po ukončené 8midenní missii ctihodní otcové s námi se loučili. Ač počasí

bylo deštivé, přede nedali ubrániti sobě zbožní osadníci, jakož i pořádkové řemeslníci, by až na konec města nevyprovodili velebné otce, jim na rozloučenou upřímně ruku nepolíbili, a ještě za nimi vřelý „Zaplat Pán Bůh“ nebyli provolali! Radostný byl pohled i na 52 panen, jež co družičky jak ku svěcení kříže, tak i ku průvodu nejsvětější Svátosti oltární s hořícími svícemi se byly ochotně dostavily; a rovněž potěšitelné bylo podívání na sv. přijímání každého stavu zvlášť, neboť, ač velikonoční čas právě byl ukončen, přede 1525 zbožných osadníků přistoupilo k stolu Páně.

Děk vřelý budiž za to Bohu! Děk šlechtnému p. hraběti! Bůh ho živiž a nám dlouho zachovej!

Sotva jsme odbyli tyto duchovní hody, čekala na nás radost nová. Obec Ledecká na osadě Smečenské dočkala se totiž toho štěstí, patřiti na vyplněnou dávnou tužbu svou. V obci této stála malá, neúhledná kaplička, zasvěcená sv. Janu Křtiteli, v níž sotva 80 lidí místa při službách Božích nalezalo, ostatní pak byli nuceni, venku v parnu slunečním, v dešti i mrazu stát. Aby nehodě této odpomoženo bylo, počal velebný pán František Cebuský, nynější farář Družecký, sbíratí milodary na rozšíření a slušné ozdobení této svatyně. V těchto sbírkách bylo pokračováno i nyní, a když Jeho Cís. Milost Ferdinand Dobrotivý 200 zl. obci k témuž účelu byl poslal, a když i vysokorodý pán Jindřich Jaroslav hrabě z Klam-Martniců obci všecko stavební dříví byl daroval, dala se obec s chutí do práce bohumilé. Občané sami rychle rozbourali kapličku neúhlednou, sami základy kopali, sami stavivo z lásky přiváželi, a ti, jenž nemají potahu, se dobrovolně zavázali, že budou zdarma pracovati po celý čas stavby nového kostela. A práce tato, kterou byli svorně podnikli a neunavně konali, došla odměny, když dne 25. června nový, v románském slohu krásně vystavený kostel právě o výroční slavnosti od důstojného pána Vincence Příbika, děkana Smečenského, s assistencí dvou kaplanů a u přítomnosti vel. p. faráře Družeckého slavně požehnan a službě Boží odevzdán byl. I plesali zbožní občané Ledecti volajíce se žalmistou: „Veselím se z toho, když se mi praví: do domu Hospodina vjíždíme!“ (Žalm. 121, 1.) Potěšitelný jest to úkaz zvlášť v nynějším věku, kdežto víra a horlivost náboženská ustydá. Svorní a zbožní občané postavili si pomník, jenž hlásati bude po-

tomkům, co může láska vroucí k Bohu, a svornost občanská.

Hned pak v neděli po této slavnosti připravil zase novou radost Pán osadě naší. — Byl totiž zavěšen na poboční oltář Mariánský v chrámu Páně Smečenském nový obraz neposkvřněného Početí blahosl. Marie Panny. Obraz tento (malovaný od Fr. Rubena, v ceně 250 zl.) daroval týž urozený pán Jindřich Jaroslav hrabě Klam-Martinič našemu chrámu s tím doložením, aby osada se postarala o slušnou ozdobu oltáře Mariánského. I nemeškala povděčná osada, ač dnové zlí jsou a chudoba u nás jest domovem, skládati dárky, tak že 243 zl. 19 kr. v jednom roce se sešlo. I nemeškáno, nýbrž hned o pozlacení a ozdobení tohoto oltáře bylo pečováno. Když práce pozlacovačská, kterou p. Josef Kolářik, pozlacovač z Prahy, vkusně byl provedl, byla dohotovena, byl nový obraz ve svátek Navštívení Panny Marie zavěšen a církevně požehnán. I zplesalo srdce naše nad darem, jež jsme v smutných časech těchto mohli podati Matce nebeské! Okolo oltáře toho postavena i krásná mřížka z bání Kladenských v ceně 85 zl. tak že náklad na oltář tento přes 300 zl. vyžadoval. Ač vše ještě není zapraveno, pomůže nám zajisté Pán, jenž pomohl až posud! Během posledních let bylo ještě mnoho jiného pro chrám obstaráno, buď nového zakeupeno neb opraveno, tak na př. opraven byl Boží hrob, prapory kostelní atd., v roce 1863 byl postaven v polích nový kříž co upomínka na rok spásy Cyrillo-Methodějský. sochy svatých opraveny atd. Za to budiž Bohu věčná chvála.

Dne 14. července t. r. byl na sousední osadě Zvoleňovské ku hrobu do-
nešen 80letý důstojný p. farář Josef Veselý, jubilátní kněz, a od veledůstojného vikáře Františka Auerhanna a přítomnosti tajemníka střidnictví Slánského důst. p. Josefa Procházky, faráře Lidického, jenž i pohřební řeč činil, a 11. kněží, slavně a důstojně pohřben. V Pánu zesnulý pracoval na osadě Zvoleňovské co farář plných 43 roků. Milován byl od osadníků svých zvláště pro jeho horlivost v hlásání slova Božího, neboť neděli co neděli, i co 80letý stařeček, do poslední chvíle rozněval simě pravdy Boží!

J. K.

V Benátkách Vlašských dne 22. června 1866.

(Dokončení.) V neděli po Božím Těle koná se processí z kostela sv. Petra in Castello, bývalého to chrámu pa-

triarchálního. Po celý oktáv odbyvá se u večer ve všech farních chrámech větší část officia jako: nešpory, kompletář, jitřní a chvály, aby takto věřící odpustků nabýti mohli, kteréžto se udílí všem, kdož v oktávě tomto účastní se modliteb těchto. V chrámu Páně u Oratoriánů zpívají se každodenně v kůru nešpory o nejsv. Svátosti. Zvláštní jest poslední synodou zde zavedený obyčej, že totiž po celý oktáv o 3. hodině se vyzvání, při čemž věřící 3 otčenáše a 3 zdrávasy modlití se mají ku smíření Boha za mnohonásobná ta rouhání, jimiž svět Boha uráží. S oktávem tímto souvisí i slavnost nejsv. srdce Pána Ježíše, kteráž sice i zde na pátek připadá, avšak pro lid teprv v následující na to neděli se koná. Někde slaví se i třidenní (triduum) od pátku až do neděle na počest nejsv. srdce P. Ježíše v ten způsob, že se u večer velebná Svátost vystaví, chvíli trvá vše na kolenou v tiché modlitbě, pak zanotuje se duchovenstvem žalm 137. a udělí se sv. požehnání. — Při této příležitosti nemohu opominouti zmíniti se i o způsobu zdejšího vystavování nejsv. Svátosti. Již starým obyčejem, nejposléze pak i rozkazem synodálním (z r. 1865) ustanoveno, aby při výstavu nejsv. Svátosti v monstranci nejméně 20 svíček, při výstavě pak ciboria v otevřeném tabernaklu 12 svíček hořelo, pročež nikde méně svíček nehoří často však mnohem více. Jak mile se otevře tabernákl a kadidlo se dá, zapěje se: „Pange lingua“ a „In supremae,“ sloky pak: „Nobis datus,“ a „Verbum caro“ recitují se pouze za mezihry varhan, načež se obyčejně celebrant s průvodem svým od oltáře vzdáli. — Před požehnáním říkají se obyčejně litanie Loretánské neb o Všech Svatých neb některý žalm s modlitbou. K těmto modlitbám po litaních neb žalmu vrací se opět celebrant k oltáři; pak zpívá se „Tantum ergo“ a „Genitori,“ mezi tím kněz okurkuje velebnou Svátost, kterouž pak vezme buď mezi „Genitori“ s trůnu, neb teprv v tom okamžení, když požehnání uděliti se má. Po obou slokách říká se veršik a orace o Nejsvětějším, pak připojí se ještě jiné 4 modlitby, totiž o sv. patronu neb „de titulo ecclesiae,“ za sv. otce, za císaře a posléze za město Benátky (z misálu pod nadpisem: „pro congregatione et familia,“ místo „familiam“ klade se však: „urbem.“) Načež kněz maje na sobě velum a přistoupiv k oltáři udílí požehnání. Mezi tím, co se monstrance od

některého z přísluhujících kněží uschovává, modlí se celebrant na stupních oltáře některé krátké modlitbičky v italském jazyku, které lid po něm opakuje. — Sloky zpěvu: „Pange lingua“ zanotuje celebrant, duchovenstvo pak sborem pokračuje. Vyndati monstranci pouze proto, by se udělilo požehnání, jest zde něco neslýchaného, vždycky by i na krátký čas postaví se na trůn, prvé než kněz žehná, což ovšem i sám duch předpisů liturgických káže. Kdykoliv se vyndává neb uschovává vel. Svátost, vždy aspoň jeden ještě kněz přísluhuje (obyčejně jich bývá více v rochetkách). Ano i tehdy, když toliko „pyxis“ se vystavuje, bývá přítomno více kněží, jako na př. při tak zvané: „ora eucaristica“, kteráž se koná obyčejně v každé osadě ve čtvrtek a sice buď o poledni neb u večer. Děje pak se takto: otevře se tabernákl, odhrne se závoj a až na kraj postaví se schránka (pyxis), nikdy však na pouhý oltář, krom ku přijímání. Při otevřeném tabernáklu okouří se ciborium, zapěje se jako obyčejně „Pange lingua“ a „In supremae“, celebrant v pluviálu vzdálí se od oltáře a kněží v kůru zpívají část žalmu 94. „Venite exultemus“ s příslušným „invitatorium“, potom jisté modlitby k nejsv. Svátosti, a třikráte: „Agnus Dei.“ Mezi tím celebrant se vrací, načež následuje versikl: „Cibavit“ a orace z Postcommunio mše de Sanctissimo spolu s jinou delší modlitbou, pak: „Tantum ergo“ a „Genitori“, při čemž kněz vel. Svátost okuřuje, pak říká obyčejné před požehnáním modlitby a udělí požehnání. Tu a tam ubírá se duchovenstvo, když tabernákl již jest uzavřen, ještě k oltáři Panny Marie a pje tam responsorium ku počtě její. —

Tato „ora eucaristica“ nekoná se však v takový čtvrtek, kdy jiná pobožnost s výstavem nejsv. Svátosti spojena bývá. Vedle toho výstavu na kratší čas koná se skoro po celý rok v některém kostele výstav delší po celý den. Počíná však, tak jako vůbec v Benátkách den, později začíná, s výstavní mší sv. teprv o 11. hodině a skončí se asi hodinu po slunce západu. Na počátku roku vydá se tištěný list, v němž udán jest pořádek výstavu a přibije se na všechny kostely, proto také sluje výstav tento: „esposizione di cartello“, méně správněji však i „quarant ore“ (40 hod.), ješto v některém kostele jen jeden, v jiném 2, 3, 4, ano i 8 dní to trvá. V některé dni nekoná se výstav, na př. v svatvečer Božího hoduvánočního, ve středu popeleční atd. E. L.

KRONIKA.

Z Prahy. Pobožnost 40hodinná bude se konati 31. srpna, 1—3. září u sv. Karetána, 4—7. září u nejsv. Trojice na Spálené ulici, 8—11. u sv. Jana Nep. na Skalce, 12—15. u sv. Filipa a Jakuba na Smíchově; 16—19. u Alžbětinek.

— Po nešťastné bitvě u Králové Hradce vydal J. Vel. císař pán ve Vídni dne 10. července manifest ku svým národům, kterýž v Praze na ten čas vládě pruské podrobené nesměl uveřejněn býti. Císař pán pravil v dotčené listině: Veliké neštěstí, které vzdor nejrekovnějšímu odporu potkalo severní armádu, nebezpečí, které tím vlasti vzrůstají, válečné nesnáze, které záhubně v mém milovaném království Českém se šíří a jiným částem mé říše hrozí, bolestné, nenahraditelné ztráty, jež tolik tisíc rodin utrpělo, skormoutily co nejvíce mé srdce, které tak otcovsky bije pro blaho mých národů. Avšak důvěra, kterou jsem vyslovil v svém manifestě dne 17. června, důvěra ve vaši nezvratnou věrnost, oddanost a obětavost, důvěra v statečnou i v neštěstí nezlomnou mysl mé armády, důvěra v Boha a mé svaté právo nezvklala se ani na okamžik. Obrátil jsem se k císaři francouzskému, aby sprostředkoval příměří v Itálii. Našel jsem nejen největší ochotnosti, nýbrž císař Napoleon nabídl se z vlastního popudu a v tom šlechetném úmyslu, aby dalšímu prolévání krve učiněn byl konec, i k sprostředkování příměří s Pruskem a ku zavedení vyjednávání o mír. Nabídnutí toto jsem přijal. Jsem hotov mír uzavřít pod čestnými výminkami, abych učinil přítrž krve prolévání a plenění válečnému, avšak nikdy nepřivoluji k uzavření míru, jímž by hlavní základy mocného postavení mé říše podkopány byly. V tom případě jsem odhodlán k válce až do nejhoršího a jsem jist souhlasu mých národů. Všechno hotové vojsko se soustředí a nařízeným odvodem, četnými dobrovolníky, jež nově oživující se duch vlastenecký do zbraní volá, vyplní se mezery ve vojště. Rakousko bylo neštěstím těžce postiženo, nezmaltánelo však na duchu, není pokořeno. Národové moji, důvěrujte v svého císaře! Národové rakouští neosvědčili se býti většími, jako v neštěstí. Také já chci následovati svých předků a s neoblomnou důvěrou v Boha, s odhodlaností a vytrvalostí vám býti vůdcem.

Z Říma. (*Apoštolský list daný v přičině suspense kard. d'Andrea co biskupa a opata.*) Svrchovaná péče, jakou vésti Nám jest opovšechné stádo Páně, svěřené Nám z vůle Boží jakož i jiným nástupcům sv. Petra, vyžaduje a vymáhá na Nás, bychom bez ustání nad jeho bezpečností bděli k tomu hledíce, aby nižádná z ovcí, které Ježíš Kristus ne pomíjitelným zlatem a stříbrem, nébrž cenou své krve vykoupil, v zkázu neuběhla. Péče tato provází Nás dnem i nocí, pobouzejíc a pohánějíc Nás, abychom užili Naši apoštolské vážnosti, kdykoli upozorujeme, že zahrožena jest spása jedné části onoho stádece, buď si to i se strany jeho pastýře.

Za tou příčinou věnovali jsme Naši pozornost a zvláštní starostlivost biskupské církvi Sabínské a opatství Subiackému, jichžto řízení a střezení Jeronymu d'Andrea bylo svěřeno. My přičinili jej k sv. sboru kardinálův; on ale nedbaje své povinnosti, věrnosti a úcty, jakou Nám i stolici apoštolské zavázán jest, stal se kamenem urážky všem lidem a zejména dvěma svým diecésím, že jsme mu, jak se Nám zdálo, musiliz důležitých důvodů odepřítí žádaného na Nás povolení; aby směl se k zotavení svého zdraví odebrati do Neapole. My radili mu odebrati se do jiných měst anebo krajin Italie, proslavených zdravým svým podnebím. My zeslabili námitky, jaké Nám v příčině delšího trvání cesty činiti mohl; zdálo se z počátku, že přáním našim vyhověti hodlá, a však v červnu 1865 vzdálil se nenadále z tohoto města, aby se bez vědomí Našeho do Neapole odebral.

Náhlé toto zmizení vzbudilo u vysoké míře Naši nelibost, ježto bylo znamením nedostatku úcty jakož i znamením neposlušnosti k Nám a k stolici apoštolské, podobajíc se zároveň býti příčinou nemalého pohoršení věřících. Pročež museli jsme několik měsíců později zmíněného kardinála upomenouti na četné těžké tresty, jakými předchůdcové Naši, panující papežové, a najmě Innocenc X. ve svém nálezu „Cum justa“ kardinály byli postihli (trest to, jemuž vinník bez soudního výroku propadá), jakmile odvážili se z koleje svého působení za příčinou na pohled sebe spravedlivější a zákonnější se vyšinouti, neobdržíce prvé povolení panujícího papeže. Vidouce však jej, an tvrdošíjně na svém stojí počínání, dali jsme jej zpravití kongregací kardinálů, jimž svěřeno jest vykládání dekretů sněmu Tridentského a vyřizování záležitostí biskupských a řehol-

nických, o spravedlivé nelibosti, jakou srdce Naše z toho pocituje, aby takto k lepšímu předsevzetí přiveden byl. Než on ani si nevšímaje všech těch výstrah, setrval tvrdošíjně ve svém jednání, jež listy u veřejnost danými zastáváti hleděl. Jed své nešlechetnosti dále vychrliti chtěje urážel a osočoval přední kardinály a biskupy vši cti hodné, jež snažil se co své nepřátely nastíniti. Ba neostýchal se ani pronášeti náhledy, které My zavrhujeme.

Jednání takové katolického preláta nehodné a zvláště nehodné člena sboru kardinálů, zavázaného slavnou přísahou této sv. stolici, ranilo všechny poctivce hlubokým bolem, všechny pak zlovolníky povzbudilo a popudilo.

My tedy, zástupce na zemi Toho, jenž trpělivý, mírný a veliký ve svém milosrdenství jest, s velikou trpělivostí čekavše, zdaž bychom jej spatřili, an k lepším náhledům přichází a na Sebe to vzavše napět přivoditi preláta z pravé dráhy se vyšinuvšího: psali jsme mu vlastnoručně listy plné otcovské lásky, vyzývající jej, aby do sebe šel a povážil, jakého ohavného provinění se dočinil. My jej důtklivě napomínali, aby chybu svou uznav k Nám jako k srdci otcovskému se vrátil a napravil tak veliké pohoršení, které světu a věřícím péči jeho svěřeným byl způsobil. Ale on se tím ani pohnouti ani ohroziti nedada: stával se naopak drzejším a zpupnějším a neostýchal se psáti listy plné neslýchané nadutosti, které pro Nás a v osobě Naši nízkosti, pro stolici apoštolskou potupnějšími ani býti nemohly.

Zdálo by se tedy, že překročujeme meze shovívavosti a mírnosti úřadu Našemu vykázané, kdybychom se nepokusili, přítrž učiniti hroznému tomu pohoršení a odraziti onu metlu duší.

Dříve však, nežli jsme příkřeji zakročili, svěřili jsme věc tu zkoušce našich ctihodných bratří, kardinálů sv. římské církve. Prozkoumavše bedlivě celou řadu činů, zatratili tito a litovali souhlasně potupy, jaké se od soudruha jejich Nám a sv. stolici dostalo, a vyslovili se posvatých zákonech a obyčejích předchůdců Našich papežů v ten smysl, že dlužno o správu a blaho diecése Sabínské a Subiacké tak dlouho pečovati ustanovením apoštolského administrátora, až by kardinál Jeronym d'Andrea dospěl k poznání a k napravení svého poklesku a podrobil se návratem svým do Říma Nám a sv. stolici. Co na Nás jest, My nedáváme vedle naší pastýřské povin-

nosti ničemu přednosti nad věčné blaho duši; pročež následovali Jsme příkladu Našich předchůdců, kteří starajíce se o řízení a blaho církve, podobných prostředkův užívali. Pročež přijavše radu Našich ctihodných bratří, kardinálů sv. římské církve, po spolehlivém seznání a zralém věci uvážení zadrželi a zakázali jsme Naši apoštolskou plnomocností zmíněnému kardinálu Jeronymu d'Andrea jakékoli církevní úřadování v diecési Sabínské a v opatství Subiackém, až by se Nám a sv. stoli ci zlíbilo jiný rozsudek vynést. Prikazu jem jemu, aby se neodvažoval sebe menšího výkonu svého úřadu a své správy provozovati v té neb oné diecési pokoutně aneb veřejně. (Následuje ustanovení dvou apoštolských administrátorů s plnou mocí v duchovních i časných záležitostech.) Dáno v Římě u sv. Petra pod pečeti rybářovou dne 12. června 1866 ve 20. roce Našeho papežování.*)

Literní oznamovatel.

— „*Posvátná kazatelna*.“ Svazek 10. (na měsíc *září*) obsahuje duch. řeči na ned. XIV. po sv. Duchu o péči o statky vezdejší; na slavnost sv. Augustina, čím byl před svým obrácením a čím po něm; řeč při instalaci o třadě kazatelském v Církvi kat.; na ned. XV. po sv. Duchu o smrti spravedlivého; na slavnost sv. andělů strážců, že jsou naši dobrodincové za živobytí i ve smrti; na slavnost narození bl. P. Marie: I. Maria P. nejvzácnější kniha, II. Čtvero jest narození, jímžto rodíme se k životu. Na slavnost jmena bl. P. Marie: Patero jmen výtečných žen starozákonních. Na ned. XVI. po sv. Duchu: Světlíme den sváteční svátečním životem, a sice a) sváteční myslí a b) svátečními skutky. Na slavnost pozdvižení sv. kříže: Oslava a úcta sv. kříže. (Dokončení této řeči bude v sešitu 11.)

— Křištofa Šmída Veškery spisy pro mládež a přátele její. Přeložil Dr. Jos. Pečířka. Sešit XLIX. str. 72. Obsahuje povídky: „*Maliny*“ a „*Vánoce*.“ Tiskem a nákladem Rohlíčka a Sieverse v Praze.

— „*Officia propria in usum cleri provinciae, Pragenae*“ etc. Pars IV. Pro mensibus Septembri, Octobri et Novembri. Pragae Sumptibus Curiae Archiepiscopalis. Svazkem tímto jest dílo ukončeno. Cena 2 zl. 70 kr.

— *Časopis katolického duchovenstva*. Svazek pátý obsahuje: Přislíbení Velebné Svátosti Oltářní; — Kněžské důstojenství; — Obřadní předpisy při mši svaté; — O farní škole; — Jiné zdání I. o zaopatření nemocných smyslův zbavených, a II. o platnosti křtu bábov porodní uděleného; — Z pastoraální konference budějovické: — Původ novějších čítánek školních; — Statistický přehled missionářské provincie Bosenské z řádu sv. Františka (Dokončení.) — V Kronice: Přechmaty farních patronů v druhé čtvrti sedmáctého století. — Dopis: Obrana časopisu našeho. — Zpráva o XVIII. schůzi výboru Dědictví svátého Prokopa dne 19. června 1866. — XXXII. Seznam zakladatelů, údů a účastníků Dědictví sv.-Prokopského. — Literární oznamovatel.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnuli:

- p. Josef *Svoboda*, jubil. kněz, arc. notář, farář na Vodolce 4. červce. (nar. v Libáni 28. pros. 1778, kněz od 11. září 1803);
- p. Josef *Veselý*, jubil. kněz, farář ve Zvoleňovsi 11. července (nar. v Novoměřicích 16. listop. 1786, kněz od 27. září 1811);
- p. Tomáš *Mařík*, farář v Hostouni, 17. července (nar. v Strakoniciích 27. listop. 1810, kněz od 25. břez. 1836);
- p. Ant. *Schmid*, farář ve Frauenreuthu, 20. července (nar. v Chebu 6. listop. 1805, kněz od 20. červce 1830).

Vyznamenání jsou:

Vd. p. Karel Frant. *Prucha*, kanovník při metrop. chrámu sv. Víta, místodozorce nár. škol v arcid. Pražské atd., jmenován jest nejv. rozhodnutím J. c. k. ap. Velič. d. 8. července vrchním školdozorcem v arcibiskupství Pražském, s kterýmžto úřadem spojeno jest důstojenství preláta scholastika v metrop. kapitole.

p. Jan *Henl*, prvofarář v Tysově, obdržel exposit. canonic.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Frant. *Vítek*, admin. za faráře v Nižboru;
- p. Leop. *Urban*, za expositu ve Vršovcích;

*) Ani tento přísný krok sv. Otce kardinálovi d'Andrea neprospl, ježto osmělil se jmenovati papežský list ze dne 12. června ničím, poně vadě seprý proti němu kanonickými výstrahami, citacemi a jinými formalitami nezakročilo. — Jak telegram z Říma oznamuje, odbývána jest dne 27. t. m. konsistoř, v níž proti kardinálovi d'Andrea uzavřeno rozhodně nastoupiti (mis sure dicisive.)

- p. Vác. *Kocmann*, koop. za admin. na Vodolce;
- p. Jos. *Zika*, kapl. za admin. ve Zvoleňovsi;
- p. Norbert *Procházka*, kapl. v Lidicích, za admin. do Hostouně, odkudž
- p. Jos. *Janský*, za prozat. kapl. do Lidic;
- p. Jiří *Kopmann*, admin. za koop. v Platu;
- p. Gracián *Skála*, kněz na odpoč., za prozat. koop. do Vodolky;
- p. Fr. *Burian*, kapl. z Velvar za 2. kapl. do Uhřetěvsi;
- p. Edmund *Pilz*, kapl. v Nebanicích, za admin. do Frauenreuthu;
- p. Jan *Suda*, kapl. ve Vlašimi, za admin. do Veliše;
- p. Pavel *Haberl*, kapl. v Nejdek, za kapl. do Stanovic, odkudž
- p. Jos. *Walter* za kapl. do Kozolup;
- p. Fr. *Schaeferna*, proz. koop. v Č. Brodě za kapl. opět do Přistoupína;
- p. Fr. *Lehečka*, kapl. z Ostrova do Všetat;
- p. Jos. *Plašil*, kapl. u sv. Kiliana, za kapl. do Spáleného Poříčí;
- p. Mich. *Hornsteiner*, k. z Žlutic do Černošína;
- p. Ant. *Lego*, k. z H. Stupna do Podčepic;
- p. Jos. *Slaviček*, k. z Litně do Kornouzu;
- p. Jan *Kulanda*, k. ze Všerub do Městečka;
- p. Vác. *Slavík*, k. z Ledce do Smolnice;
- p. Jos. *Springer*, k. z Černošína do Holostřov.

Novosvěcenci.

- p. Frant. *Blažko*, za kooper. u sv. Kiliana;
- p. Jan *Brichta*, za kapl. do Všerub;
- p. Jos. *Dengler*, za kapl. do Ostrova;
- p. Ant. *Dittrich*, za kapl. do Kozlova;
- p. Vác. *Dittrich*, za kapl. do Nejdek;
- p. Jos. *Dyškant*, za kooper. do Litně;
- p. Jan *Eybl*, za 3. kapl. do Příbrami;
- p. Jos. *Hais*, za kapl. do Vejprtu;
- p. Ant. *Halíř*, za kapl. do Čisté;
- p. Tomáš *Harant*, za kapl. do Žlutice;
- p. Jakub *Hladílek*, za kapl. do Lošan;
- p. Josef *Horák*, za kapl. do Svojší;e;
- p. Jan *Hrabal*, za koop. do Niklasbergu;
- p. Frant. *Jirák*, za kapl. do Liboce;
- p. Ferd. *Kalous*, za kapl. do Prčic;
- p. Alois *Klecan*, za kooper. do Liebensteinu;
- p. Karel *Král*, za kapl. do Petrovic u Sedlčan;
- p. Frant. *Kryštůfek*, za kapl. do Velvar;
- p. Jan *Láska*, za 3. kapl. u Matky Boží před Týnem v Praze;
- p. Karel *Malina*, za 2. kapl. do Bezdědic;

- p. Arnold *Mokříž*, za kapl. do Nebanic;
- p. Frant. *Pavlovský*, za 2. kapl. do Radnic;
- p. Jos. *Píca*, za prozat. kapl. do Vlašimi;
- p. Jos. *Slavík*, za koop. do Horního Stupna;
- p. Karel *Šoulavý*, za kapl. do Ledce;
- p. Jan *Vlasák*, za kapl. do Louňovic;
- p. Frant. *Vojáček*, za koop. do Českého Brodu.

Uprázdňená místa:

- Vodolka*, fara patron. p. Adolfa bar. z Riese-Stallburgu, od 11. července.
- Holostřovy*, fara patron. p. Alfreda kníž. z Windischgrätzu, od 18. července.
- Hostouň*, fara patron. v. d. p. probošta metrop. kapitoly Pražské, od 18. července.
- Niklasberg*, fara patron. nábož. matice, od 18. července.

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnul:

- p. Martin *Šejnoha*, děkan v Týně nad Vltavou, sekretář vikariátu téhož jmena, 20. července (nar. v Jindř. Hradci 15. říj. 1801, kněz od 24. srp. 1825).

Vyznamenán jest:

- p. Frant. *Vrzák*, os. děkan v Nové Cerekvici, arcikněz obvodu Tábořského. b. kons. rada, Pelhřimovský b. vikář a školdozorce, jmenován jest nejvyš. rozhodnutím J. c. k. ap. Velič. d. 19. června kanovníkem kapitoly Budějovické.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Jan *Plevka*, far. v Prašilech, za faráře v Kremži;
- p. Jakub *Stark*, kapl. ve Vimberku, za admin. v Prašilech;
- p. Frant. *Emmer*, kapl. za admin. v Týně nad Vltavou.
- P. Theobald *Fröhlich*, z ř. cisterc. ve Vyšším Brodě, kapl. v Rožmberku, za far. admin. na Vejtoni;
- P. Norbert *Littmann*, kněz ř. cisterc. ve Vyšším Brodě, za kapl. do Rožmberka.

Uprázdňená místa:

- Týn nad Vltavou*, děkanství patron. JEmin. nejdůst. p. kardinála, knížete arcibiskupa Pražského, do 5. září.
- Prašily* (Stubenbach) fara patron. kníž. Schwarzenberga, do 6. září.
- Místo *katechetů* na hlavní a niž. reální škole v Budějovicích do 15. září.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kníž. arch. semi-
nari č. 190—1.

Expedice:
v kat. knihkupectví
B. Stýbla,
na sv. - Václavském
náměstí, č. 786—II.
Nedostala čísla rekla-
mujte nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

Předplácí se
v expedici
tu všech řádných
knihkupech
na rok: 2 zl. 50 kr.
na půl: 1 zl. 30 kr.

Po poště:
Celoroč: 3 zl. — kr.
půlroč: 1 zl. 55 kr.

Předplacení čtvrt-
letí se nepřijímá.
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bidné činí národy.“ (Přís. XIV. 34.)

Svatého otce Řehoře, biskupa nys- senského „o blahoslavenstvích“ řeči osmero.

(Z řečtiny přel. prof. Jan Nep. Desolda.)

Řeč druhá.

„Blahoslavení tiž, neboť oni země vlád-
nouť budou.“ (Mat. 5, 5.)

Kdo po nějakém řebříce do výše vstu-
pují, nastoupivše první spruhu po ní vždy
k hořejší se dostávají, a tak druhá postu-
pem napomáhá k třetí, a ta opět k vyšší a
vyšší, až pak ten, kdo vzhůru vstupuje,
vznese se od místa, na němž stojí, vždy k vyš-
šímu a vyššímu, konečně k vrcholu vyní-
ká. K čemuž hledím, ano takto počínám?
Zdá se mi řad blahoslavenství býti podoben
spruhám řebříku, a rozjímání jednoho
po druhém usnadňovati postup k vrcholu
jich. Neboť kdo první stupeň blahosla-
venství myslí svou nastoupil, nevyhnutelnou
jakousi důsledností myšlenek na druhý vy-
stupuje, jakkoliv by se ta řeč ohledem
k prvnímu blahoslavenství protimyslnou
býti zdálo. Mnohý snad z posluchačů
řekne totiž, že dle pořadí spruh řebříko-
vých nemožno jest, aby po dosažení krá-
lovství nebeského následovalo ovládnutí země,
ale měla-li by se řeč naše držeti pořádku
přirozeného, tuť by prý důsledněji bylo
postaviti zemi před nebem, jelikož nám
postup vzhůru směr od této k onomu
nutně pokládá. Ale kdybychom se nějak jako
na perutích povznesti a na oblouku bane
nebeské postaviti mohli, nalezli bychom
tamo zemi nadnebeskou, k ovládnutí urče-
nou těm, kdož ctnostně byli životem prošli,
tak že se nezdá chybeno býti v řadu bla-
hoslavenství, když nám nejprve nebe a
potom zemi v slibech svých Bůh předkládá.
Neboť to, co jest viditelné, jest poměrem
k tělesným smyslům veskrze sobě příbu-

zno. Byť se pak i něco příliš vysoké býti
zdálo místní svou vzdáleností, jest nic méně
níže duchovní podstaty, které dostoupiti
nemožno rozumu, leč bys byl prvé dostou-
pil duchovním poznáním toho, co myslí
dostizitelné jest. Pakliže se slovem „země“
nadmorský jmenuje příbytek, nic se nediv;
neboť k nízkosti sluchu našeho snižuje se
spolu Slovo věčné, ano proto bylo k nám
sstoupilo, jelikož my k němu povznesti se
nijak s to nebyli. Známými tedy pojmy
a slovy podává nám božská tajemství, těch
výrazů užívaje, kterých život obecný v oby-
čeji má. Vždyť i v prvému zaslíbení ne-
výslovnou v nebesích blaženost „královstvím“
nazval; zdali pak tím slovem cosi tako-
vého znamenati chtěl, jako to co pozemské
provází království; koruny jakési leskem
drahokamů vůkol zářící, roucho květnaté,
mile dychtivým očím se lesknoucí, síně a
opony a vznešené prestoly a řady stojící
strážcův ozbrojených i co vše jiné vůkol
tohoto života jeviště na odív vystavují ti,
kteří rádi vážnost důstojnosti své takový-
mi věcmi tím více zvyšují? — Nikoliv!
ale když jmé „království“ skoro nade všechno
jest, čeho si lidé v tomto životě žádají, proto
použil toho jména, aby jím naznačil dary
nejvyšší. Pakli by lidem cos jiného vzne-
šenějšího nad království známo bylo, bylť
by ovšem jmenem téhož duši slyšícího po-
vzbudil, aby se žádostí po nevýslovném
blahu co perutemi vznese. Neboť není
možná vlastními jmeny ony dobré dary
lidem odhaliti, které všeliký smysl a
všeliké poznání převyšují; (neboť ani oko
nevidálo, di, ani ucho neslýchálo, ani na
srdce lidské vstoupilo; (1. Kor. 2, 9.) ale
aby neušlo docela snaze naší nadějně blaho-
slavenství, proto slyšíme ty nevýslovné věci
těmi jmeny nazývati, jaká jsou nízké přiro-
zenosti naší pochopitelná. Nedávej tedy
stejným jmenem „země“ opět mysl svou

s nebe stahovati na tuto zemi dolejší, ale když jsi se byl povzněl za *Slovem věčným* k prvnímu blahoslavenství, a nebeskou naději nastoupil, tuť mi rozjímej o oné zemi, kteráž není dědictvím všech, kromě těch, kteří za svou v tomto životě prokázanou tichost hodni se uznávají onoho zaslíbení. To zdá se mi že ponaučen Duchem svatým znamenal veliký David, jemuž jedinému ze všech vrstevníkův pismo dosvědčuje, že byl tichý a trpělivý, a věrou téměř již postihl toho, čeho doufal, an dí: „*Věřím, že uvidím dobré věci Hospodinovy v zemi živých.*“ (Žalm 26, 13.) I trvám, že prorok nemíni slovem „*země živých*“ zemi tuto, která plodí všecko k smrtelnosti a vše co ze sebe zplozené opět v sebe rozlučuje; ale znáť on *zemí živých*, do kteréž smrt nevnikne, na kteréž není vyšlapána stezka hříšníkův, která není poskvrněna stopou zloby, kterou rozsévá koukole pluhem nepravosti nerozryl, která bodláčí a trní nerodí, — ale v které se prýští voda odpočinku a zelená se pažit čerstvý, a na čtvero stran rozdělené řeky tekou, a vinný kmen od Hospodina všehomíra štěpený kvete, a se nachází vše jiné, co v podobenství slycháme z písem nadchnutých Duchem Božím. Jestliže jsme poznali tu vznešenou zemi, kteráž se tam vzhůru nad nebesy patří, na níž město královské vystavěno jest, „*o němž podivuplné věci se vypravují*“ (Žalm 86, 3.), jakož prorok dí, pak snad nic nebudeme se pozastavovati na pořadu blahoslavenství. Neboť nezdá se mi pravdě podobno, aby tato země byla ta, kteráž se v zaslíbeních předkládá k naději těm, jenž dle slov apoštolských *zachvácení budou v oblacích v útresty Páně do povětří a vždycky s Pánem býti mají.* (I. Thess. 4, 16.) Co nám tedy do této dolejší země, jichž život na výsostech očekává? „*Zachvácení zajisté budeme v oblacích v útresty Páně do povětří, a tak vždycky s Pánem budeme.*“

Ale vizme, za jakou ctnost se nám onéno země dědictví v odměnu podává. „*Blahoslavení tiší, tak di, neboť oni zemí vládnouti budou.*“ Co jest tichost; a proč *Slovo věčné* tichost blahoslaví? Neboť nezdá se mi vše stejné ctnosti býti, co se snad s tichostí děje, značí-li se totiž slovem tím toliko klidnost a váhavost. Však není ani mezi zápasníky v běhu tichý s toho, kterýž spěchá, aniž dostane vítězného věnce v zápasu pěstním váhavec před svým protivníkem; a máme-li běžeti po odměně svého vznešeného povolání, radí nám Pa-

vel čerstvost říka: „*Tak běžte, ať dosáhnete!*“ (I. Kor. 9, 24.) jelikož i on vždy mocnější čerstvostí k předu se hnál, dada v zápasu počínal. Neboť prohlídal úmysly soupeřovy a pevně stoje na místě svém a ozbrojenýma rukama nemáchal na prázdno ani proti stínu zbraní svou, ale na hlavní místa svého protivníka dorážel a přímo tělu jeho rány zasazoval. Chceš seznati Pavlovu umělost bojovnou? Viz rány jeho protivníka, viz modřiny ve tváři jeho nepřítelé, viz jizvy přemoženého. Vždyť není neznám tobě protivník ten, který pomocí tělesnosti na nás doráží, ježž on pěstí v tvář bije, a nehty zdrželivosti jej rozrývá, jehož údy umrtvuje hladem a žizní a zimou i nahotou, jemuž on rány Páně zasazuje, ježž přemáhá během, daleko za sebou jej zanechav, aby netemnil se mu zrak, kdyby protivník jej předstihl. Jestli tedy Pavel čerstvý a čilý ve svých zápasích a jestliže David kroky své urychluje útokem žena na nepřátele, (dle Žalmu 18, 37—38.) a jestliže ženich v písni Šalomounově přirovnává se čerstvosti „*srnci, an skáče po horách a přeskakuje pahrbky*“ (Píseň 2, 9.) a co více takového dalo by se uvésti, kdežto slavnější se okazuje býti čilost a čerstvost, nežli tichost; jak medle Slovo věčné tuto blahoslaví tichost co nějakou přednost? *Blahoslavení tiší, tak di; neboť oni zemí vládnouti budou;* onout ovšem zemí úrodnou na šlechetné ovoce, ano zdobi strom života, ovlaženou z pramenů duchovních milostí, na kteréž pravý onen vinný kmen štěpen jest, ježž slyšíme že Otec Pána našeho sám štěpil. (Jan 15, 8. srov. Mat. 15, 13.)

Ale snad miní tím *Slovo věčné*, jak se mi zdá, říci, že hojný jest k zlému spád a velmi nakloněna k horšímu přirozenost lidská, zůstávajíc jako těžká tělesa do výše nepohnutelná, když pak s příkré výšiny horempatem bývají svržena, takovou čerstvostí dolův se řítí, ano tíží pohybu jim přibývá, že není ani k vyslovení čerstvost ta. Jelikož tedy v takových věcech čerstvost zlá jest, tuť by tedy opak toho za šťastného cosi považován býti zasluhoval. Toto pak jest tichost, taková totiž duše povaha, která k oněm přirozeným náklonnostem těžko anebo nic naprosto pohnouti se nedá. Neboť jako oheň čilostí přirozenou vždy vzhůru se vznáší, opáčným pak směrem dolů se neběže; tak též jesti ctnost; k vyšším a vznešeným věcem jsouc čilou, aniž kdy od své čerstvosti ustanouc, k opáčnému směru jako spoutána zůstává. Jelikož

tedy čerstvost k zlému v přirozenosti naší hojně se vynachází, dobře se ohledem téhož tichá nepohnutelnost blahoslavi; neboť nepohnutelnost k tomuto dosvědčuje o pohnutelnosti k vznešenému.

Však by snad lépe bylo příklady z života vzatými slovo to světliti. Dvoji jest směr vůle každého, jimž pokračuje k úmyslu svému, jednak k zdržlivosti, jednak k prostopášnosti. Co se však zvlášť praví o vidině ctnosti a nešlechtnosti, to se myslí i vůbec o všem. Neboť dělí a nese se vůbec povaha lidská dvojmí opácným směrem, buď se hněvivost opírá protispravedlnosti, buď pýcha proti pokoře, buď závist proti laskavosti, anebo nenávisť proti milostivé a pokojné náklonnosti. Jelikož tedy život lidský jest hmotný, vášně pak veškeré k hmotě směřují, každá pak vašeň mocně a neodolatelně za předmětem k naplnění chťi své se žene (těžká totiž jest hmota a dolů tihne); proto neblahoslavi Pán ty, kteří by mimo vašeň sami o sobě žili, (neboť nelze v tomto na hmotu upoutaném životě, stanoviti si život docela bezhmotný a prostý všeliké vášně), ale slovem tichosti míni stupeň ctnosti za života veskrze tělesného možný, a prohlašuje tichost za hodnu, aby blahoslavena byla. Neboť necitelnosti nepřikazuje nijak povaze lidské; není totiž vlastnosti spravedlivého zákonodárce, aby přikazoval takové věci, jichž přirozenost schopna není (bylot by to zajisté tak, jako kdyby někdo vodní živoky přenášel do povětří, a povětrné pak do vody přesazoval), ale zákon má býti přiměřen vlastní a přirozené síle. Proto nám blahoslavenství mírnost a tichost velí, nikoliv pak úplnou necitelnost; neboť tato jest mimo obor přirozenosti naší, onano pak výkonem ctnosti. Kdyby tedy blahoslavenství nám ukládalo nepohnutelnou necitelnost ohledem k žádostivosti naší, bylot by velebení to plané a neprospěšné pro život tento. Neboť kdož pak by toho dosáhl, jsa spřežen s tělem, a krví? nyní pak nikoliv nepraví, že by ten, kterýby někdy náhodně žádostí některou dojat byl, odsouzení propadal, ale ten, který by se zúmyslně té vášni vzdal. Že totiž kdysi takové uchvácení člověka pojme, působí často přirozenosti naší přimíšená slabost z nenadání; a bychom se pak nedali jako ryčajem odnesti návalem vášně, ale mužně proti jejímu úsilí se postavili, a rozumnými důvody útok její odraziti hleděli, — tot jest výkon, toť vítězství ctnosti. Blažení tedy ti, kteří se nedávají uchvátiti vášnivým hnutím ducha, ale ukojiti se dají slovem; u

nichž rozum jako uzda nějaká žádosti krotě nedopouští, aby se duše k nepravostem unesti dala.

Nejvíce pak lze na vášni hněvu spátriti, jak blažená jest tichost. Neboť když buď slovo, buď skutek, buď zlé podezření takový neduh vzbudí, a krev srdcem překypí, a duch se k pomstě nadýmá; tu lze cosi podobného tomu, co bajky vypravují, že se kouzelným nápojem lidé v zvířata proměnili, též viděti člověka proměněného náhle v divokého vepře, nebo v litou fenu, nebo v krvežíznivého levharta, anebo v jiné nějaké takové zvíře. Tu lze patřiti oči krví zalité, vlasy se ježící a vzhůru vstávající, hlas drsný a stálou řečí sipavý, jazyk omdlelý vášní a nepostačující vnitřnímu rozbouření mysli, rty nepohnuté, nemohoucí řídití slov, aniž pak zadržeti vlhkosti, návalem vášně v ústech splývající, ale spolu s řečí neslušné ven se pěníci; takové jsou i ruce, takové též nohy, taková celého těla povaha, ano každý úd na vášnivém rozčilení ducha účastenství běře. Kdyby tedy tu některý takto se uchvátiti dal, jiný pak hledě k blahoslavenství našemu, vzbouření takové v sobě ukojil přísným zrakem a mírným hlasem, jako když lékař člověka následkem hlavníčky myslí pominulého uměle léčí; zdali pak bys sám porovnáváje tohoto k onomu neřekl, že onen jest politování a opovržení hoden, tento pak — tichý totiž — že jest blahoslaven, ano se zlostí bližního nedá od slušnosti odvrátiti?

A že proti této vášni hlavně čelí Slovo věčné, patrnot z toho, že ihned po pokoře přikazuje nám tichost. Neboť souvisí přirozeně jedna s druhou a jest statná pokora téměř matkou tichosti. Neboť odejmeš-li z duše své pýchu, nebude mítí hněv kde se tam usaditi; pýcha zajisté a hana stává se rozzlobeným příčinou k hněvu; hana však nechytá se člověka v pokoře utvrzeného. Neboť když člověk s čistým a lidského klamu prostým rozumem hledí k nicotě své přirozenosti, již se mu dostalo, z jakého totiž původu bytost svou má a k jakému konci se žene krátká a nepatrná doba tohoto života, a když patří nečistotu s tělem svým spojenou, i bidu přirozenosti své, jelikož nedostačuje sama o sobě k svému zachování, kdyby nerozumné tvorstvo nadbytkem svým nedoplňovalo nouzi její, a nad to nade všecky když povází zármutky a bolesti a útrapy i všeliké druhy neduhů, jimž podléhá život lidský, čehož všeho nikdo dle přirozenosti své není prost

a prázden; — to když člověk právě s čirým okem duševním patří, pak nesnadno se rozmrzí pro všeliký nedůstatek pocty, s nímž se potká, ba naopak za klam považovati bude počest sobě za jakoukoliv příčinou od svého bližního vzdávanou, jelikož nemáme přirozeně nic takového do sebe, coby se s cti právem potkati smělo, leč to jediné, co duše se týká, jejíž pak čest nezáleží v tom, čeho tento svět si vyhledává. Neboť vychloubati se bohatstvím nebo urozeností vynášeti se nebo k slávě hleděti anebo nad bližního se vypínati, to všecko, čímž pocty lidské se dovršují, to všecko zhoubou bývá a hanbou povětivosti duševní, tak že zajisté člověk rozumný nijaak a nikdy nesvolí, aby čímkoliv z toho všeho čistotu duše své pokáel.

Tak spořádánu býti není nic jiného než státi v hloubi pokory; kdo v té se utvrdil, do téhož duše hněv nevejde nikdy. A když ten se neukáže, pak bude život náš pokojný a klidný, což není nic jiného, leč *tichost*, jejížto cíl jest blahoslavenství a dědictví země nebeské v *Kristu Ježíši* Pánu našem, jemuž sláva a mocnost na věky věkův. *Amen.*

Časoznamy (eteostycha) na r. 1866.

PrVssla rIvaLIIs DeVICIt MaCte phaLanges,
AVstrIa qVas punXIIt stragIbVs eXIItIIs.

DepopVLata IaCent a PrVssIs regna BoheMa,
Prostant In LaesIs strage rIgente LoCIIs.

PLangVnt, proDVCVnt, fas est! LaMenta CoLonI,
Horrent, haerentes sorte, ferente nefas.

AVstrIaCIIs repVsfVIt InVIDa PrVssIa seMper,
LVXVrlans beLLIIs, fortIor InVaLVIt.

PrVssIa praeVaLVIt, DeVInCens fortIbVs arMIs
AVstrIaCos popVLos, qVošfVror eXsVperat.

AVstrIa DeCVMbIt beLLO, qVo PrVssIa VICtrIX
VastaVIt sVpero regna fVrore sVo.

CLaDIbVs eXCeptIs InfeLIX AVstrIa Moeret,
PrVssIa qVas hostIs panXIIt InIqVa togIs.

AVstrIa ConCLVso prostat pessVMData beLLO,
Gentes oppressas prognerare parat.

BeLLa sInens aLIIs DIVa MICet AVstrIa paCe!
Et saga praetereat, pergat habere togas!

Složil Vinc. Sluka,
jubil. kněz, farář v Bohnicích u Prahy.

Na výmínku.

Obraz ze života od **Fr. Pravdy.**
(Pokračování.)

IV.

Dokud Jan Stoupa u Koničků neměl celou stravu, přivážel mu přítel jeho Vlášek ze vzdálené otčiny rozličnou potravu; brambory, mouku, chleb, máslo a sýr, posílali mu to rodiče a on ze své kapsy mu přidával malé dary na penězích. Když ho Koničkovi povolali za pěstouna svých dětí a všecko mu dávali, nedopustila panímáma, aby mu Vlášek ještě něco vozil a přísně to zakázala. Byla by to pro ně hanba, kdyby ho neživilí sami, lidé by si mohli mysleti, že u nich snad má hlad a mohli by je pomlouvati.

Pantáta byl ovšem toho samého mínění a milý vozka Vlášek zvěstoval doma velkou chválu manželů Koničkových. Otec Stoupa i matka Stoupová přicházeli čas po čase, aby se jim poděkovali. Koničková říkala, že si Jan vydělává, co mu uděluji a Koniček pokradmo je ještě obdařil, aby prý dostalo se jim předce jakés takés odměny, že mají hodného syna, jenž mu výborně cvičí děti. Že byl Stoupa tkadlec, dávali si u něho dělati plátna a vždy pořádně mu zaplatili. Byl by jim rád posloužil zadarmo, ale Koničková a Koniček toho nepřijali tvrdíce, že mu patří výdělek a ne jim a že mu práce nedali, aby uspořili.

Jan za chudé rodiče se nestyděl a proto si ho Koničkovi ještě víc vážili. Pověst jeho byla velmi skvělá, študoval s vyznamenáním a vždy se mrávně choval. Potutelný čterák a ferina zůstal vždycky a čím byl větší a starší, tím víc to vystupovalo na jevo. I paní Koničková se mu často zasmála, ačkoliv žertů a šprýmů nebyla velká milovnice a pan Koniček s ním pod pokličkou tropil mnohé kudrlinky.

Bylo jim líto, když Jan město opustil, aby v Praze ve vyšších studiích pokračoval. Přimluvíli se tam za něj, kde mohli a odporučili ho za domácího učitele. Ano oni i napotom mu pomáhali a zvlášť Koniček ho podporoval, až dokončil studie. Vyvolil si práva a co o něm vozka Vlášek předpověděl, naplnilo se: stal se advokátem.

Koniček a Koničková říkali, že stav právnický nejlip pro Jana se hodí a sami domlouvali rodičům, aby s tím byli spokojeni. Ti z Jana chtěli mít kněze a teprv na slovo Koničkových mu dovolili

oddati se jinému povolání. Trpěl nedostatky, zápasil s překážkami, ale snesl a přemohl všecko a šťastně dosáhl cíle. Jeho schopná hlava nedala mu podlehnouti, byl učitelem, vychovatelem, vydělával si na potřeby a v učení předce nikdy nezůstal pozadu. On se povýšil i za doktora, rozumí se za doktora práv, a pak vstoupil za pomocníka do kanceláře k slavnému advokátovi.

S panem Koničkem a s paní Koničkovou Jan vždycky zachoval spojení a když někdy přišel do jejich krajiny, neopominul je navštívit. Milovali ho jako syna a on jim také byl nakloněn jako rodičům, ačkoliv pravých rodičů svých zajisté nezanedbával. Tu již neostýchal se ani panímámy, nýbrž žertoval s ní, pokoušel ji a ona mu to ráda odpustila. Byla ve všem mírnější, přibýlo jí let a stáří, jak říkáme, ji zlomilo a sklíčilo.

Pantáta se posud nezměnil. Silná panímáma klesla a on slaboch setrval ve zdraví. Nepřestal býti velkým dobrákem a to panímámě dělalo starosti a trampoty.

Dorostly jim děti. Starší syn se oženil a bydlel s nimi provozuje řemeslo řeznické. Mladší syn se vyučil kupectví a byl v městě mládencem. Dcery se vdaly za měšťany a dostaly svá věna. Jedna měla stavitele, druhá sládku a obě byly dost dobře zaopatřeny.

Předce pořád přicházely, aby jim rodiče přidali.

Otec přidával a matka pevně odpovírala. Musejí hleděti také na sebe, jsou sešli věkem a není radno, aby se všeho zbavili.

Syn řezník by již rád měl hospodu a syn kupec si žádá dům, co mají v městě.

Matka nechce svoliti, nýbrž praví, že hospodu i dům si otec podrží pro sebe. Na hospodě zůstane pánem, dokud bude živ a také teprv po jeho smrti dům kupci připadne. Usaditi se na něm může až dospěje a samostatný obchod si založí, ale připsati mu ho nedají, aby naň neztratili práva. Hospoda i dům buďtež považovány za dědictví po nich jakož i všecko ostatní, co jim Pán Bůh ještě nadělil. Kdo z dětí rodičů, zvláště pantáty, si bude vážit i stáří jim ulehčí a osladí, ten hoden jest větších odplaty a zajisté ji obdrží. Kdo z dětí ale rodičům se zprotiví a nezdárně a marnotratně si bude počínati, tomu odejmou, co pro něj ustanovili a tím ho potrestají. Kdyby rozdali své jmění, mohli by jednou sami trpěti a jsou

na to příklady, že rodiče od svých dětí byli zavrženi, když již ničeho neměli. Je tedy třeba nesvléci se z posledního kabátu dříve než si k věčnému spánku ulehnu do hrobu a když to udělají, budou děti od nich a nebudou oni od dětí záviseti a vždycky povinné přívětivosti, vážnosti a úcty se jim dostane.

Paní Koničková často o těchto věcech mluvila s mužem a on pravdu jejich uznával. Děti jim nechtěly rozuměti a mrzily se na matku, že jim nepřeje a proti štěstí jejich se staví. Kázá a zavádí i otce, jenž by jim zajisté neodepíral, kdyby mu nebránila, Již to s ním zkusili, dal, o čemž matka nevěděla a víc dáti nemohl a nechtěl, že se jí bojí a štítí. Když se obrátily na ni, pokaždé špatně pochodily. Postoupilo a udělilo prý se jim dost. Až rodiče umrou, rozdělí se bez toho o celou jejich pozůstalost a nic jim neujde. Proč tak pospíchají? Chtějí, aby rodiče přicházeli k nim prositi o milost?

Děti tvrdily, že by rodičům samy přispívaly a nikdy prý nesmějí mítí nedostatků.

Matka jim věřila, ale řekla, že se na světě všelicos přihodí, čehož nikdo nepředvídal. Proto jedná moudře, kdo se proti tomu ohradí a ony tu samou důvěru mohou mítí v otce a matku, již otec a matka mají mítí v ně.

I napomenula a zapřísáhla je, aby nezneužívaly otcovy lásky a dobroty. Dá na sobě snadno vyloučit a vylákat, co má a nepamatuje na budoucnost. Dokud ona tu s ním ještě bude, zachrání a zachová ho před každou neprozřetelností. Až tu bude sám, musejí ony nad ním bděti, neuvádějíce ho v pokušení. Dlouho to s ní ani s ním nemůže trvati. Brzy je Pán Bůh povolá k sobě a jim učiní místo. Kým do té doby mají s nimi shovívavost a strpení!

Děti byly pohnuty a matce se již o svých úmyslech nezmínily vědouce, že by je přísně odbyla. Na otcí si vyzebraly a vymohly ještě všelicos, ale byly to jen maličkosti a o hlavní statky mu již neřekly, aby si s matkou nespůsobili mrzutost.

Paní Koničková víc a víc scházela a z bývalé statnosti jí skoro nic nezbylo. Duch zůstal rázný, ale tělo upadlo do mdloby a nachtělo více sloužiti. Nyní byl Koniček čerstvější a obratnější než ona a věru ji v hospodě zastával. Však nešlo to bez ní, on sám nic nepořídil a

na syna řezníka a manželku jeho nebylo lze se spolehnouti. Hospodařili pro sebe a nemile to snášeli, že jim rodiče hospodu ještě neodevzdávají. Je prý čas, aby se odebrali na odpočinek a mladí se napotom budou přičiňovati pro sebe.

Omlouvali a napovídali to, až panímámu pomoc jejich omrzela a proto sama navrhla pantátovi, aby jim ustoupili dobrovole. Státi se to bez toho musí. Pantáta se s hospodou nebude týrati, kdyby panímáma umřela a je zapotřebí založiti mu tichou a bezstarostnou domácnost, aby zakládaje si ji po její smrti neupadl do nemilých nesnází. Vlastnictvím jeho hospoda arcit zůstane, ale hospodského bude dělati syn a otec bude bráti důchody ze všeho movitého i nemovitého svého jmění.

Děti hádají, že rodiče mimo hospodu, dům a pole mají také mnoho peněz hotových. Rodiče neříkají ano ani ne, ale je známo, že jim patří listy, úpisy, losy, zástavy, knížky spořitelni a možná že ještě všelicos jiného, nač posud nikdo nepřišel. Nebude a nemůže jim býti zle a snadno by mohli oželeťi třebas polovičku.

Matka nedala ničehož a otec dáti nesmí. Pojistí prý se mu veškeré bohatství, aby je měl pěkně pohromadě. Děti již dostaly hojně podíly a na podíly ještě hojnější budou čekati, až jim případnou co dědictví.

Přišel Jan Stoupa, doktor práv, z Prahy a Koníčková a Koníček s ním tajně jednali. Poslali pro inkoust, koupili papír a pěra, požádali kolky, opatřili si vosk pečetní. Doktor psal, Koníček opisoval a on i Koníčková se podepisovali. Za svědky byli povoláni dva měšťané. To znamená něco před důležitěho. V celém městě se o tom mluvilo. Dělají prý pořádnost. Koníčková se k ní odhodlala.

Není divu. Ubohá žena je přebídná a muž nikdy nevězel v dobré kůži, jak říkáme. Že Koníčková tak brzy dokoná, to ovšem nikdo netušil, ano myslelo se o ní, že bude přestará. Nyní se to obrátilo a je dobře, když o Koníčka bude postaráno, neboť s manželkou svou ztratí všecku ochranu a podporu. Děti si ho budou všimati, když hodně mnoho bude mít a kdyby již neměl ničehož a ničehož jim nemohl dáti ani odkázati, nikdo za ně nestojí, že by ho nezanedbaly. Je tím ovšem vinen sám, že býval nad míru dobrý a povolný, však Koníčková, byla zase příliš tvrdá a přísná a tak je oba kazili. Otec jim nikdy nedovede odporovati a ony

vůli svou u něho vždycky prosadí. Když nebude odporovati jiný místo něho, vylichotí a vyvzdorují na něm všecko, co budou chtít a on chudák octne se konečně na holičkách.

Toho se Koníčková bála, znajíc muže i děti a proto si vyvolila Jana Stoupu, aby přispěl ku pomoci. Prosila, aby pantátu neopouštěl. Kdyby naň dotíraly, musí ho slít, aby se nepoddal. Kdyby mu ubližovaly, musí se ho ujmout, aby netrpěl. Je to dlužen lásce, již k němu pantáta vždycky choval. Snad ho k tomu pohne i vděčnost, že mu prokázali mnoho dobrého. Ani na panímámu si nesmí stýskati. Měla ho také ráda a posud nejvíc na světě mu důvěřuje.

Jan slíbil a připověděl, že pro pantátu učiní seč jest a prozatím všechny spisy, jenž se bezpečnosti jeho týkaly, jim sestavil a uvedl do platného pořádku.

(Pokračování.)

KRONIKA.

Z Prahy. Svátek zemského patrona sv. Václava (28. září) připadá letos na pátek. K žádosti J. Emin. nejdůst. p. kardinála arcibiskupa povolil sv. Otec, aby téhož dne po celých Čechách masitých pokrmů požívati se smělo. Půst přeložen jest na předcházející středu.

— Nově ustanoveným pp. učitelům dávala a dává, jak vůbec povědomo, tak zvané dekrety nejdůst. konsistoř. V listinách těchto stala se nyní důležitá změna. Dříve zněly totiž v tato slova: „Pan . . . ustanovuje se s ohledem na dobré chování a osvědčenou spůsobilost k učitelství . . . tímto dekretem za . . . Očekává se od něho, že místo toto ihned nastoupí a bedlivým konáním veškerých svých povinností důvěřů v něj kladenou ospravedlní. Od knížecí arcibiskupské konsistoře. V Praze dne . . . 186 . . .“ Na nových sličném tiskem vydaných formulářích dekretů čte se: „Pražská arcibiskupská konsistoř. Číslo . . . Panu . . . Uznávajíc udělenou Vám presentaci ze dne . . . za platnou, a spolu přihlížejíc k Vaší u školním vyučování dokázané spůsobilosti jakož i k Vaší osvědčené mravnosti, ustanovujeme Vás . . . Též připomínáme, odkazující Vás k rozkazům provinciálního sněmu Pražského a diecéšní naší synody, abyste dříve nežli své úřední působení počnete, u důstojného pana školodorce aneb u jeho zástupce nejen přísahu zákonem vládním nařízenou

nýbrž i tridentské vyznání víry učinil. V naději, že povinnosti od církve a státu Vám uložené svědomitě konati budete, u-
děluje Vám nejdůstojnější pán kníže arcibiskup své vrchnopastýřské požehnání. Dáno v knížecí arcibiskupské konsistoři, v Praze dne . . .“

— *Z času války.* Kterak s šedesátiletým katol. farářem, omylem za vyzvědače (špehouna) držaným, bylo zacházeno. — Kněz ten, který v Heřmanicích u Jaroměře na odpočinku žil, vypravuje příbuznému svému, faráři v Dolních Rakousích, u něhož před několika dny celý otrhaný a opuštěný zavítal, své utrpení, jak čteme v „Oest. Vfd.“ takto: „Dne 30. června z rána vyšel jsem do Jaroměře, chtěje zkusiti, zdali bych snad ještě výslužné své dostal. A však berní úřad byl již ten tam. Stížen jsa starostmi vrátil jsem sedo Heřmanic, a jdu se po obědě projíti. Pojednou obklopí mne vojáci tážíce se, co bych zde činil? — Odvětim bez rozpaku: Jsem na procházce; — mám-li s sebou jaký výkaz? — Nemaje nic jiného u sebe, ukázal jsem svůj výplatní list. Že však to nestačovalo, byl jsem co podezřelý do tábora veden a sice nejprve k setníkovi, jenž se mne přísně na „kdo, kde, co“ atd. vyptával. Ješto mě odpovědi nedostaly, dali mne do strážnice, vlastně do díry. Že den velmi parný byl a já z té příčiny již velice žíznul, prosil jsem o trochu vody — však vody mi nedali. U večer oznámeno mi, abych se na cestu uchystal. — K dotazu mému: kam? nevěděli odpovědi. Jeli jsme celou noc a přibyli za svítání do S.; zde jsem byl schován do stodoly, kde jsem se s jinými 17 společníky shledal. Prodlěli jsme tu 3 dni a noci; lůžkem našim bylo trochu trávy. Nedostávajice ani jídla ani pití byli jsme rádi, když jsme někdy od stráže kousek komisárku darem obdrželi. Nadarmo žádal jsem vícekrát setníka, aby v té věci zakročil a nedal nám hladu umřítí. Konečně čtvrtého dne brali jsme se k Hradci Králové; přibyvše tam byli jsme vedeni na hlavní stráž a pak do trestnice, kde jsme se do košile svléci museli. Po přísné prohlídce nastal nám lepší život. Třetího dne hnula se společnost 18 špehounů k Pardubicům, odtud do Chrudimi, odtud pak skrze plných 18 hodin až do Svitavy neustále pěšky. Urazivším kus cesty za Svitavu bylo nám dovoleno jeti po železnici a sice přes Brno do Vídně, kde jsme z rána zavítali. Takž já, sluha Páně, bosýma nohama, špinavý a otrhaný

mezi špehouny slavil svůj vjezd do Vídně, kde nás ve Františkových kasárnách pod přísnou dohlídkou drželi. (Sotva že jsme tam dorazili, obdržel jsem od neznámého dobroditele 3 zl. na boty atd. 2 kapesní šátky a lot tabáku.) Našeho v kasárnách pobývání bylo 8 dnův, každého dne museli jsme se sešikovati, aby nás počítali, jsme-li všichni. Osmého dne konečně započal výslech; mně však s 8 jinými bez výsledku bylo oznámeno, že jsme propuštěni na svobodu.“

Z Moravy. Po Čechách nejvíce trpěla válkou sesterská Morava. I tam bylo na mnohých místech pobráno vše, tak že ne-
jednomu knězi nezbylo ani vína pro drahou obět mše sv. Více než kterákoliv jiná osada — čteme v „Olom. Novin.“ utrpěl *Dub* nepřátelským vojskem. Předně již tím, že mnoho úrody bylo obyvatelům dne 15. července vojskem našim a nepřátelským při srážce udupáno. „To jest má letošní úroda,“ pravil nám Dubský pan probošt, ukazuje nám své pole u kostela ležící, a celé nově z klásků vzrůstajícím zelením potažené. Ani stébélka nestojí, vše od kořenů polámáno. „Měl jsem“ pravil dále, „několik kop rže (žita) svázané, tu jsem před 15. červencem pro nepřetržené pochody rakouského vojska nemohl dáti odvéztí a po 15tém mně ji odnesli Prusové do svých ložisk; ani zrnka nedostanu domů. Utrpení moje jsou velká, ne tak tělesná jako duševní, a nepřeuji si více jich dožítí. Po celou dobu obklíčení města líhal jsem na slámě, kdežto Prusi si v postelích hověli, vše mi bylo pobráno, tak že sám se svými domácími jsem musel snášeti velký nedostatek. Tomu však nepřikládám takovou váhu; více můj duševní poklid ničily události, bezprostředně duchovní správy se dotýkající. Tu chtěti Prusáci udělati z chrámu Páně stáj pro koně, tu nemocníci, tu zas na mně důstojníci prouští se vši zdvořilostí a pruskou uhlazeností žádali, abych jim sloužil mši svatou zpívanou, že prý to ještě nikdy neviděli, nač jsem jim odvětil, že nejsem komediantem a nikdy ze sebe komedianta dělati nebudu. Na to vypukla cholera mezi farníky: vše to nevyřlovný činilo domem na mou duši.“ — Cholera posud zuří v dubské farnosti, v osadě Sokolu zemřel již každý šestý muž; napřed vypukla mezi pruským vojskem; umíralo jich každodenně velké množství, na př. u jedné baterie přes noc 16. Na poli vedle silnice od Dubu k Prostějovu vedoucí odpovídají

sta synů Pruských. Misto toto naznamenáno bylo četnými kříži nyní již vyvracenými. Jako páně proboštova tak i mnohých jiných rolníků úroda jest zničena. Bolestné jest se diviti na spustošené pole. Jindy bylo nejmilejší rolníkovou zábavou v neděli odpoledne prohlédnouti si pole a těšiti se z Božího požehnání; nyní neviděti človíčka na poli. Postiženému takým neštěstím a zuřivou cholerou, která mnohou drahou duši z kruhu rodinného již vyrvala, srdce krvácí. Velká kleslost myslí panuje v obcích neštěstím navštivených; zmocní se člověka při pohledu na ně neobyčejný bolný pocit.

Z Bavor. Naši polní kaplani — di „Volksbote“ jsou nespokojeni. Nebyliť vojsku ani představeni, služby Boží se posavad nekonaly, před žádnou bitkou nebylo jim dáno pokynutí, aby k vojsku několik povzbuzujících slov promluvili anebo absoluci jim udělili. Nedáno jim vozu pro oltář a příslušnosti; ani koně, aby po vesnicích rozptýlené nemocné a poraněné navštěvovati mohli. Misto své v bitvě museli si sami vyhledati a i odtud byli někteří daleko nazpět posláni. I není tedy divu, že i před důstojníky nespokojenost svou na jevo dávali řkouce: „Válka se začala bez Boha a nebude na konci žádná příčina konati *Te Deum!*“ Však nedomnívejme se, jakoby nemocní, poranění vojáci po knězi nebyli toužili. O půl noci po bitvě u Kissingenu Pödingen vracel se polní kaplan z bojiště s pokrvácenou tváří a pokrvácenýma rukama. Upozorněn jsa na to, že jest pokrvácen, odpověděl: „Tyto skvrny mám od poraněných, kteří mne líbali a ruce mi tiskli.“ Pěkná jest odpověď, jakouž dal statečný jeden polní kněz pobočníkovi, jenž ho při poplachu nazpět posílal, řka: „Porouchané vozy a koně vozatajstva nepotřebují mého přispění: moje místo jest tam, kde jsou poranění vojáci a tam půjdu.“

Literní oznamovatel.

— „*Libri Quinti confirmationes ad beneficia ecclesiastica Pragensem per archidiecesim nunc prima vice divulgatae incipiendo ab anno 1393 usque 1399.*“ Opera et sumptibus Francisci Antonii Tingl, presbyteri saecularis, in morodochio ad s. Catharinam Neo-Pragae curam animarum gerentis etc. Pragae. Typis I. L. Kober 1866. Čtvrtý tento snahou a obětí vel. p. Tingla na světlo vydaný šestit drahocenného rukopisu z dávších věků vlasti naší obsahuje na 328 stra-

nách velké osmerky přes 1400 jmen míst, nepočítaje v to Pražské chrámy, kláštery a špitály. Mílo jest čísti, že do vesničky, která nyní schudlý kostelík má, v němž se jednou neb dvakrát do roka konají služby Boží, r. 1393 ustanoven a poslán byl kněz, duchovní správce. Kéž by jen „seznam míst“ dostal se do rukou vel. duchovenstva a vzdělanců, zajisté by hojným odbíráním spisu povzbudili p. vydavatele k dalšímu vynášení na světlo věcí starých z pokladu našich archivů!

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnuli:

- p. Jan *Richter*, jubil. kněz, sekretář vikariatu Kraslického, os. děkan v Neukirchen, 26. července (nar. v Doupově 4. října 1786, kněz od 6. srpna 1809).
- p. Vilém *Echerer*, farář ve Verměřicích, 3. srpna (nar. v Hoříně 4. září 1818, kněz od 30. července 1843).

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Jan *Wenig*, admin. za děkana v Chebu;
- p. Vác. *Plaček*, far. v N. Mitrovicích, za faráře do Těnovic;
- p. Edmund *Langer*, něm. kazatel v Benátkách Vlašských, za administ. do Neukirchen;
- p. Frant. *Peroutka*, admin. v Těnovicích, za administr. do N. Mitrovic.

Upřádněná místa:

Neukirchen, fara patron. paní Františky hrab. z Auerspergu, od 1. srpna.

Misto *katechety* na nižších třídách c. k. gymn. Starom. v Praze, konkurs d. 13. a 14. září

V biskupství Kralohradeckém.

V Pánu zesnul:

- p. Josef *Lichtenberg*, kanovník kapitoly Kralohradecké, přísedící b. konsistoře, † v Chraсті 3. srpna (nar. v Mostku 21. srp. 1808, kněz od 25. července 1837);
- p. Jiří *Kupka*, b. vikář a školdozorce, děkan v Pardubicích, 5. srpna (nar. v Třebchovicích 12. břez. 1801, posvěc. 24. srp. 1824).

Listárna redakce.

Ač jsme v čísle 20. ohlásili, že vydávání „Blahověsta“ na čas války se zastavuje, došlo a dochází nás přece mnoho listů pp. předplatitelův, hlásících se o čísla od 25. července, 5., 15. a 25. září. To přimělo nás vydati za minulou dobu válečnou plný počet čísel, několik však jenom o půl archu, začez později, pokud možná, přílohami dáme náhradu. Číslo 21. vyšlo dne 5. září, číslo 22. vydá se dnes 7. září. Číslo 23. vyjde 11. t. m. Zároveň činí se pozvání, ku předplacení na II. půlletí ke všem, kdož toliko na I. půlletí byli předplaceni.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kníž. arcib. semi-
náři číslo 190—I.

Expedice:
v kat. knihkupectví
B. Stýbla,
na sv. - Václavském
náměstí, čís. 786—II.
Nedostlá čísla rekla-
mujte nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

Předpláci ne
v expedici
i u všech řádných
knihkupectví
na rok: 2 zl. 50 kr
na půl: 1 zl. 30 kr

Po poště:
Celoroč.: 3 zl. — kr.
půlroč.: 1 zl. 55 kr.

Předplacení čtvrt-
le t ni se nepřijímá.
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídně činí národy.“ (Přís. XIV. 34.)

Svatého otce Řehoře, biskupa nys- senského „o blahoslavenstvích“ řeči osmero.

(Z řečtiny přel. prof. Jan Nep. Desolda.)

Řeč třetí.

„Blahoslaveni lkající, neb oni potěšeni
budou.“ (Mat. 5, 5.)

Nedostoupili jsme ještě vrcholu hory,
ale posud na podhoří myšlenek dlíme, ač
jsme i na dva chlupy vynikli, k bla-
hoslavené totiž *pokoře* a vyšší nad ní *ti-
chosti*, vedeni byvše blahoslavenstvími;
po těchto pak nás *Slovo věčné* dále k vzne-
šenějšímu výsostem vede, a nám ihned třetí
výšinu blahoslavenství ukazuje, k níž
ovšem vystoupiti nám nutno, všelikou vá-
havost odloživšim i „*obklíčující nás hříchy*,“
(Žid. 12, 1.) jak apoštol dí, abychom lehce
a snadně na vrchol vynikše přiblížili se
k čistšímu pravdy světlu. Co jest tedy,
co se praví? „*Blahoslaveni lkající, neboť,
oni potěšeni budou.*“ Zasměje se ovšem
kdo k světu hledí, a řekne asi takto, haně
výrok ten: „Blahoslavi-li se za svého ži-
vobyť, kdožkoli všelikými útrapami sklí-
čení jsou, následovně bídnými jsou ovšem
ti, kteří bezstarostně a bezbolestně život
svůj tráví,“ a potom dále vyčítaje veškeré
druhy útrap těch, rozesměje se tím více,
na zřetel stavě nehody odovodlosti a bídu
siroty, pokuty, zátopy lodí, poroby válečné,
nespravedlivé na soudech výroky, vyhnání
a pobrání zboží, bolesti všelikých ne-
duhů, jako chromoty a zmrzačení a všeliké
škody na těle, i jakýkoliv zármutek v tomto
životě lidi potkává, buď na těle buď na
duši je tísně, to vše ve své řeči uvede,
aby tím, jak se domnívá, na posměch vydal
slovo to, ano blahoslaví ty, *kteržž lkají*.
My pak málo dbajíce těch, kdo tak nízkou
a podlou myslí pohlédají k myslí božské,

pokusme se co možná prohlednouti k hlub-
bině skrytého v tomto výroku bohatství,
aby se nám i tím okázalo, jak veliký jest
rozdíel tělesného a pozemského smýšlení
proti vznešenému a nebeskému.

Dle toho lze nejprve onen zármutek
za blahoslavený prohlásiti, který jest nad
nepravostmi a hříchy, dle učení Pavlova
o žalu, (II. Kor. 7, 10.) an dí, že není to-
liko jeden druh zármutku, ale že jeden
jest světský a jeden dle Boha povstávající;
z onoho světského že povstává smrt, z to-
hoto pak druhého že povstává spasení za
příčinou kajcnosti. Opravdu není takový
duševní stav prost blahoslavenství, když
totiž duše, seznávši, že se pohoršila, zlého
života svého želí. Neboť jako když v ne-
mocích tělesných některým lidem násled-
kem nějakého úrazu ochrne některý úd
na těle jich, tehdaž necitelnost bývá zna-
mením, že tento nemocný úd odumírá;
když pak uměním léčitelským životní cí-
telnost těla se navrácuje, tu se již nad
údem tím, že bolí, radují i nemocný sám
i ti, kteří léčení jeho obstarávají, za důkaz
považující, že neuh se k uzdravení obrátil,
jelikož úd ten pronikající bolesti znamená:
tak jsou i lidé, kteří, jak dí apoštol, zou-
fajíce vydali se v život hříšný, zajisté té-
měř mrtví a ochrnuli k životu ctnostnému,
aniž pak jakéhos pocitu mají o tom, co pá-
chají; když pak se jich nějaká léčivá řeč
ujme, obsahující ku př. nějaké i obměkču-
jící i palčivé léky, míním pak strašné bu-
doucího soudu hrozby, a když hloubi srdce
jich ostře pronikne bázeň toho, co je oče-
kává, totiž: hrůzy pekelné a oheň neuha-
sitelný a červ neumírající a skřípění zubů
a úpění neustálé a temnosti vně obklíču-
jící i vše tomu podobné věci, ty když co
teplé a palčivé léky člověku rozkošnými
pocity ochrnutému natírá a obkládá, aby
pocit v něm zbudila toho života, v kterémž

se nalezá, tehdáž blahoslavenství hodným zajisté jej učiní, vstřívivši bolestné poznání v duši jeho. Jakož i Pavel toho, jenž v svépé bujnosti lože otcovo byl zprznil, řečí bičuje dokavade necitelným se okazuje toho, co byl zpáchal; (I. Kor. 5, 1.) když pak se kárající lék člověka ujal, tut již jako oblažena citem bolestným těšiti ho počíná, „aby se snad,“ jak dí, „přílišným zármutkem nestrávil ten, jenž takový jest.“ (II. Kor. 2, 7.).

Budiž pak nám i toto poznání při úvaze o tomto rozjímání prospěšno k ctnostnému životu, jelikož v lidské přirozenosti hřích až příliš se rozhojňuje; proti tomu pak se nám lékem nejučinnějším žal kajicný býti prokázal. Ale myslím, že hlubší nějaký smysl nežli jest právě řečený, značí Slovo věčné ustavičnou trvalostí toho žalu, poukazujíc k něčemu jinému, nežli jest tento. Neboť kdyby byl jediný nad proviněním žal okazati chtěl, důsledněji by byl blahoslavil ty, kteříž lkali, nikoliv pak ty, kteříž stále lkají, lkající, jako ku příkladu a podobenství po trvalé nemoci štěstí právame uzdraveným, nikoliv pak těm, kteří ustavičně v léčení trvají; neboť ustavičnost léčení na trvání nemoci spolu poukazuje. I z jiného důvodu myslím, že se to nemá v tom jediném smyslu bráti, jakoby věčné Slovo jen těm blahoslavenství udělovalo, kteří nad svými hříchy lkají. Naleznemeť zajisté mnohé, jenž bezúhonný život byli vedli, osvědčený božským výrokem, co se týče všeliké ctnosti. Neboť kdež byla jaká známka lakomství na Janovi? Kdež jaké znamení modloslužby na Eliášovi? Jakouž medle, buď si malou nebo velkou vinu, vědí o nich dějiny? Což tedy? Zdali pak je mimo blaženost pokládati bude slovo Páně, kteří ani počátku neduhu nějakého neokusili, ani léku takového nepotřebovali, totiž žalu kajícího, ba ani ho neokusili? Buď by docela nesmyslné bylo domnívati se, že takoví výtečníci z božské blaženosti vyloučení budou, jelikož ani nezhrěšili, ani hříchu žalem si neuléhli, anebo by takto život hříšný nad životem hříchu prostým předčil, kdyby toliko kajícím milostí utěšitelovy se dostávalo. „Blahoslaveni lkající, dí, neb oni potěšení budou.“ Následující tedy, co jen stačíme, provázejícího nás, jak dí Habakuk, (Hab. 3, 19.) na výsosti, hledmež vynalezti smysl uzavřený v slovích řečených, abychom seznali, jakému pak lkání zaslibuje se Ducha svatého útěcha.

Uvažme tedy, co vlastně jest v životě lidském zármutek sám o sobě a z čeho po-

vstává. Nuže není-li pak patrné každému, že jest zármutek trudnost vnitřní nad pozbytím nějakého žádoucího předmětu, což nijak nemá místa u těch, kteří v štěstí život svůj tráví. Jako když se někomu v životě dobře daří, když všechny záležitosti jeho jdou šťastně jako tichý potok plyne lučinou, když se raduje s manželkou, chlubí se s syny, ohražuje se bratřími, když jest vážen u veřejnosti, ctěn od mocných, hrozný protivníkům, bez úhony před poddanými, dostupný přátelům, bohatstvím když oplývá a si přeje, když jest přívětiv, vesel, tělesně staten, vládna vším, co se počestným býti zdá dle smyslu tohoto světa, — takový ovšem v radosti žíti bude, těše se ze všech darů, jichž mu každý okamžik podává. Udá-li pak se mu nějaká změna tohoto blaha, buď odloučením jeho milých, nebo ztrátou jmění, anebo úrazem tělesné jeho statnosti zlou nějakou příhodou způsobeným, tuť po ztrátě vši radosti nastane opáčný pocit duševní, jemuž zármutek říkáme. Pravdivý tedy jest určený zármutku výměr, že jest bolestný pocit nad pozbytím něčeho potěšitelného.

Jižli nám jest znám zármutek lidský, budiž nám poněkud vůdcem to, co zjevno jest, k tomu, co neznáme, aby se nám takto snad objevilo, jaké jest ono blahoslavené lkání, které jest provázeno potěšením. Působí-li totiž ztráta darů ve zdejších zde zármutek, nikdo-li však nekvílí nad ztrátou toho, čeho nezná, tu pak sluší nejprve poznati dobro samo, cože v pravdě jest, a tak dle toho přirozenost lidskou seznati; a tím potom lze bude určití ten zármutek, který se blahoslaví. Jest to jako u těch, kteří v temnosti uzavřeni jsou, z nichž jeden slepý se zrodil, druhý pak zevnitřnímu světlu uvykl, následkem nehody nějaké zavřen jest; ti oba nestejnou měrou svým neštěstím budou dojeti; neboť ten, který zná, oč byl přišel, těžce ponese ztrátu světla, ten pak, který tohoto daru docela nevědom jest, bez trudnosti živ bude, mně, že nějakého dobra nepozbyl, an se byl ve tmách zrodil a jím uvykl; a následkem toho bude touha po dosažení odňatého světla onoho pobouzeti k všelikému snažení a úmyslu, aby opět viděl to, čeho bezprávně byl oloupen, tento pak žíti bude a sestárne ve tmách, jelikož nepoznal lepšího dobra, toto přítomné sobě za dobro pokládaje. — Tak jest i v přítomném rozjímání; kdo opravdově dobro spatřiti v stavu byl, potom pak bídu lidské přirozenosti seznal, ten v duši své bolest

cítiti bude, žele toho, že vezdejší život onoho dobra pozbývá. Nezdá se mi tedy, že by blahoslavlilo *Slovo věčné* zármutek vůbec, ale *vědění* dobrého, na které se bolestný onen pocit spolu vztahuje, že totiž žádaného dobra nedostává se životu tomuto. Následovně tedy v úvahu vzítí jest, co jest ono světlo, jímž temná tato lidského života jeskyně za vezdejšího života osvícena není? Či snad žádost naše k něčemu nepostizitelnému a nepochopitelnému hledí? Neboť jaké jest myšlénky schopen rozum náš, abychom vyslidili přirozenost toho, co hledáme? Které slovo a jméno tak význačné, aby nám důstojný nadsvětlového světla dalo pojem? jak pojmenuji to, co jest neviditelné? jak představím to, co jest nehmotné? jak okáží to, co jest beztvárné? jak pojmu to, co ani velikosti, ani počtu, ani jakosti, ani podoby do sebe nemá? co se ani mistem ani časem obejmouti nedá? co jest mimo všecek objem, mimo všeliké obrazotvornosti meze? jehož výkon jest život a podstata všeho dobra, jakého si jen pomyslíti lze? jemuž všeliký vznešený i pojem i název přísluší: Božství království, mocnost, věčnost, neporušitelnost, radost a rozkož i všecko, co si jen vznešeného pomyslíti a vysloviti můžeme? Jak tedy a jakými pojmy lze takové dobro zraku našemu představití, které sice myslí rozjímáme, ale nikoliv očima nepatříme? které všemu, co jest, bytnost dává, samo věčně jsouc, a povstání nižádného nepotřebujíc? Ale aby se řeč naše marně neunavovala, snažíc se dosáhnouti toho, co nepostizitelné jest, ustaneme od dalšího zkoumání bytnosti té vznešené a dokonalé, jelikož nemožno jest jí postihnouti, tolik jediné z úvahy této získavše, co vyplývá z nemožnosti dosáhnouti toho, o čemž rozjímáme, že si totiž pojem nějaký nesmírné velikosti téhož utvoříme. Čím vyšším býti dobro to nad přirozenost naši věříme, tím větší v sobě žal nad pozbytím jeho vzbudíme, že totiž takové a tak veliké dobro tak daleko od nás odloučeno jest, že ani nejsme s to, abychom ho myšlením dostihli.

Bylit jsme my lidé ovšem tohoto všelikou pojímavou mocnost převyšujícího blaha účastni a ono nade vše pomýšlení veliké dobro vniklo bylo v přirozenost naši tak hluboko, že ono pokolení lidské docela jiné se býti zdálo, způsobené veskrze v té nejpřímější podobnosti k původnímu obrazu svému. Neboť co na onom dle domněnky shledáváme, to vše měl i

člověk; neporušitelnost a blaženost, samovládu a nepodrobenost, bezbolestný a bezpracný život, hojnější obcování s Bohem, tak že mohl pouhou a všeho zastinění prostou myslí k témuž dobru hleděti. Neboť nám to vše krátkými slovy dějeprava o stvoření světa zvěstuje, řkouc, že člověk stvořen byl k obrazu Božímu, že v ráji žil, a všelikého ovoce jeho tam požíval. Ovoce pak tam se dařící dodávalo života a vědění i co více tomu podobno. Pakli jsme vládli oněmi dary, jak medle nyní lze, aby kdo k tomu hledí a s onou blažeností přítomnou bídu porovnává, *nelkal nad neštěstím svým*? Co bylo tak vznešené, jest poníženo; co bylo dle nebeského obrazu stvořeno, toť jest povrženo na zemi; co určeno bylo kralovati, jest porobeno; co bylo stvořeno k nesmrtnosti, podrobeno jest smrti; co se v rozkoši rajske kochalo, vyvrženo jest v krajinu tuto plnou neduhův a nesnází; co přirozené bylo bezbolestné, přestěhováno jest v tento bolestný smrtelný život; co žádnému pánu poddáno nebylo, jsouc samosprávné a svobodno, nyní pod takovými a tolikerými zlobami co pány svými úpí, tak že ani nelze ukrutníky naše dokona vyčísti. Neboť všeliká naše vášeň, ovládne-li si nás, stává se pánem toho, koho si porobila; a osadivši jako nějaký ukrutník vysehrad duše naší, pak pomoci svých poddaných hubí ty, kteří se jí vzdali, užívajíc co holomků vlastních našich myšlenek k vyvádění své libovůle. — Tak jest hněv, tak bázeň, tak nestatečnost, tak drzost, vašnivá i žalost i radost, hněv, láska, necitelnost, krutost, závist, pochlebenství, mstivost a netečnost se všemi jim opáčnými v nás vášněmi, ta jest ta řada ukrutníkův a násilníkův našich, jenž duši naši jako zajatou robu své moci podmaniti usilují. Kdo by pak i tělesné útrapy počítal, s přirozeností naší sourodné a spojené, mímím pak všeliké a rozličné druhy neduhův a nemocí, jichž z prvopočátku prosté bylo pokolení lidské, tentím více zmnoží slzy své, znamená výměnu útrap těchto za bývalé blaho, a srovnáváje zloby tehdejší s životem druhdy lepším. Takový tedy patrně zármutek Pán tajemně naznačuje, když totiž duše k pravému dobru hledíc v klamuplném tomto životě utopiti se nedává. Neboť nelze ani, aby bez pláče trval, kdo vše vůkol sebe zdravě pováží, aniž aby o tom, jenž rozkošemi tohoto života kráčí, nesoudil, že v truchlivém se vynachází stavu. Jakož cosi podobného i na

nerozumných zvířatech viděti lze, jichž přirozený stav jest v pravdě k politování; — neboť což může býti více politování hodno, nežli býti bez rozumu? — a však ona nemají ni žádného pocitu svého neštěstí, ale v jakési rozkoši též ona život tráví: kůň si hrdě vykračuje, býk se v prachu válí, vepř štetiny ježí, pejskové si pohrávají, telcové poskakují, a tak každé zvíře lze patřiti, ano nějak prozrazuje rozkoš svou; pakli by se jim poznání dostalo, jak milostný dar jest rozum, zajisté že by prázdný a bidný svůj život netrávili tak vesele. Tak jest to i u lidí, kteří nemají žádného poznání těch darů, jichž přirozenost naše pozbyla; ti jenom v rozkoši tento vezdejší život tráví. Veselí pak z darů vezdejších provází v zápětí netečnost, nedbání lepších; kdo však nehledá, nena-lezne zajisté toho, čeho toliko hledajícím se dostává. Proto tedy blahoslaví *Slovo věčné* zármutek, nikoliv jakoby se nám o sobě za blažený pokládal, ale proto, čeho se nám jim dostává. Okazuje pak souvislost průpovědi té, že lkání pro to se blahoslaví, jelikož vede k potěšení. „*Blahoslaveni totiž, di, jsou lkající*“; a však nepřestává na tom slově, ale dokládá: *neboť oni potěšení budou*. Což míním že i před-vidal veliký onen *Mojšůš*, spíše pak *Slovo věčné*, skrze něho ten zákon dávajíc, tím že v tajemných veliké noci obřadech přesný chléb v sváteční dny jisti nařídil, spolu pak s trpkými bylinami polními, (II. Mojž. 12, 8.; IV. Mojž. 9, 11.) abychom se těmito podobnostmi naučili, že nelze tajemné oné slavnosti účastnu býti jinak, leč bychom si trpkosti vezdejší k přesné prostotě života byli samovolně přimísili. Proto i druhý veliký muž *David*, ačkoliv se byl na nejvyšším lidského štěstí vrcholu spatřil, — míním zajisté důstojnost královskou. — hojně přidává si trpkosti k svému životu, stenaje s kvilením a pláčem nad prodloužením svého v těle přebývání a omdlévaje touhou po lepších věcech, di: „*Běda mi, že tak dlouho pohostinu býti musím*!“ (Žalm 119, 5.) Jinde pak k kráse stánků Božích upřímo hledě a nyje touhou po nich, di, že by tamo mezi posledními umístěnu býti volil raději nežli nejprvnějším ustanovenou mezi výtečníky vezdejšími. (Dle žalmu 85, 1. 11.) Kdybys pak ještě zřejměji chtěl poznati moc blahoslaveného tohoto zármutku, pomni na příklad o *Lazarovi* a *bohatci*, v němž se nám poměr ten co nejpatrněji představuje. „*Pomni zajisté, di Abraham k bohatci, že ty jsi přijal dobré*

věci své v životě svém, spolu pak i Lazar zlé; proto tento se těš, ty pak se mučíš.“ (Luk. 16, 25.) Tak sluší zajisté, když dobrého o člověka úmyslu Božího odloučila nás naše zlomyslnost, — či raději zlovolnost. Neboť když Bůh přikázal, abychom dobrého požívali bez přimísení zlého, a zakázal pokusiti se o přimísení zlého k dobrému; my pak když jsme se labuživostí schvalně k opačnému svěsti dali, míním pak, že jsme neposlušnosti slova Božího okusili; proto sluší ovšem, aby obojího se dostalo přirozenosti lidské, aby totiž účastna byla jednak toho, co zarmucuje, jednak i toho, co potěšuje. Jelikož pak jest dvojí život a dle každého z těch životů dvojí též rozličný způsob žití se rozeznává, a nápodobně též i dvojí radost, jedna v tomto životě, druhá pak v onom, kterýž v naději očekáváme; tuť by blaženo bylo, svůj na radosti podíl sobě odložit na onen věčný život, na účast pravého dobra, zármutku pak úděl si odbýti v tomto krátkém a pomijitelném životě, za ztrátu si pokládajíc nikoliv pozbytí některé v tomto vezdejším životě příjemnosti, ale požíváním těchto od oněch lepších zavrženu býti. Když tedy za blahoslavenství se pokládá po celou neskonalou věčnost míti radost ustavičnou a neustálou, nevyhnutelně pak i souzeno jest přirozenosti lidské, aby i protivných věcí zakusila; tuť není nic těžko rozuměti tomu, co věčné Slovo říci chce, řkouc: „*Blahoslaveni nyní lkající; neboť oni po nekonečné věky potěšení budou*.“ Potěšení pak prýští se z účasti s těšitelem; neboť vlastním jest působením *Ducha svatého* milost potěšení; již pak kéž bychom i my za hodni uznání byli milostí Pána našeho *Ježíše Krista*, je-muž sláva na věky věkův. Amen.

Jedno nezbytné.

Slunce-li žářem plamením,
šerý-li jen jsem mlhy svit;
římskou-li růží ruměním,
kvítko-li já v houšť háje skryt;
cedrem-li vznáším svoji skrář,
třtinou-li skláním šiji v plář;
hlasným-li žalmem hlaholím,
šustem-li stébla ševelím;
nechať jsem s pyšným břehem proud,
vysmahlý ať já prach a troud —
vše jedno Pánu, jedno jest
a nic Mu velkým, malým nic,
jsem-li jen tím Mu na počest,
čím býti mám — jsem krále víc.

Dle Redwitze s—ý.

Na výmínku.

Obraz ze života od Fr. Pravdy.

(Pokračování.)

V.

Starí Koničkovi manželé bydleli ve své hospodě oddělení od mladých a vedli si zvláštní hospodářství. Starí byli nahoře, mladí dole, jedni druhým nepřekáželi a o sebe se mnoho nestarali.

Syn Koniček podnikal mnohé novoty. Dříve, jak víme, sloužilo se hostům ve dvou pokojích, sprostším v předním, vzácnějším v zadním. Nyní se přidal ještě pokoj třetí se zvláštním vchodem a v tom se scházeli hosté nejvzácnější. Byl tu kulečník a po stranách stály stolky, aby každá společnost mohla býti sama pro sebe. Večer mimo svíčky rozsvěcovaly se také lampy a svíčky, co hořely, byly lepšího druhu a nemusely se utírat, což tenkrát za velkou znamenitost se považovalo. Nápoje se vydávaly vzácné: vína, likérky, rosolky, punče, a kdo nebyl spokojen s pivem domácím, mohl dostati cizé arcit, mnohem dražší. I jinak se vařilo, smažilo a peklo. Stará Koničková mívala jen trojí pečení: telecí, skopovou a vepřovou. Mladá v kuchyni dávala dělati řízky, kotletky, sekaniny, paštiky, bouillony, krémy, puddingy a ještě mnohá jiná jídla na anglický, francouzský, italský a holandský způsob, o nichž stará říkala, že nejsou leč dým a pára. Husy, kachny, kuřata a kapouny, zajíce a koroptve ona ovšem také připravovala, ale nedávala tomu jmen, jež jsi vymyslili někde za hranicemi.

Nejhůř panímámě bylo, když dole uspořádali bál a pro všecko všude by se tam nebyla podívala. Slyšela troubiti a bubnovati nahoře dost a vždy celou noc probděla.

Pantáta mívál chuť sejíti si tam na chvíli, ale panimáma mu nedala. Zůstal tedy doma a nic si z toho nedělal, pokojně vyspáváje až do rána.

Koniček vedl nyní velmi příjemné živobyti a nepřipouštěl si žádných starostí. V hospodě již neměl práce a ani řemeslo řeznické ho již nezaměstnávalo. Nechodil jinam než do kostela a do polí, ačkoliv ani těch již sám nevzdělával. Něco bylo pronajato a něco užívaly děti odvádějice za to rodičům obilí, brambory a zeli. Otec sám nepečoval o nic a jen panimáma dolehala a bděla, aby dostali všecko v pravý čas a pořádně.

Stará kuchařka, jenž s nimi mnoho

let byla dole, vařila jim nyní nahoře a panimáma ji naučila, jak by pantátovi měla sloužiti, kdyby jí na světě více nebylo. Ba sloužila mu již nyní, že panimáma nemohla, pořád víc a víc podlehající své chorobě.

To pantátu trápilo a často mu do očí vehnalo slze, že dobrá jeho manželka hyne. Hynula, až dohynula. Několik neděl nemohla již ani choditi a ustavičně ležela. Tu ještě navštívil ji Jan Stoupa a ona naposled poručila mu pantátu. Rozloučila se se všemi a dětem neopominula ještě jednou přikázati a na srdce vložit, aby se nad otcem nezapomínaly.

Dokonala v Pánu. Celé město bylo dojata smrtí její. I ve vůkolních vesnicích ji upřímně litovali. Vozkové z daleka si vypravovali na silnici, že stará paní Koničková umřela. Škoda jí. Již u Koničků nikdy nebude, jak tam bývalo. Ano již tam tak není. Za drahý peníz se člověk málo nají a jindy za peníz laciný se najedl mnoho. Porce se stenčily na polovičku a že nyní dávají ubrousky, rozsvěcují lampy, neutírají svíček, to nikoho nenasytí. Še starou paní hospoda Koničková vzala za své a znenáhla všickni dávní hosté se obracejí jinam. Přijeli a přišli, přesvědčili se o změně, pohřešili panimámu a více se neukázali.

Panimáma je nebožka. Slyšeli to její příznivci, vyptali se na den pohřbu a dostavili se k němu v hojném počtu. Byli tu lidé z města a z vesnic, i cizí vozkové sem pospíšili a zde se pozdrželi, aby potili hodnou hospodskou.

Nesli ji na hřbitov měšťané, pak vesničané a s nimi se střídali vozkové. Každý chtěl dokázati, že si vážil výborné ženy a projevoval útrpnost a soucit s opuštěným mužem.

Koniček šel za rakví v hlubokém zármutku a ačkoliv nebědoval a nekřičel hlasitě jako synové a dcery, předce lítost jeho byla upřímnější a opravdivější. Skrýval ji v srdci a skoro ani neplakal, což mu nikdo neměl za zlé, znaje ho a věda, že je nepřítel všeho pokrytství. Že manželku svou miloval a že ztrátu její přetěžce nese a že ona mu byla podporou a štítem na světě, o tom jsou přesvědčeni všickni. Bojí se o něj a pochybují, že mu ji vynahradí děti. Chudák sám si nikdy neuměl pomáhati a bude nyní ponechán staré kuchaře, neujmou-li se ho synové nebo dcery.

Synové i dcery před pohřbem a po

pohřbu lichotily se k otci a všemožně si ho předcházeli. Již dávno k němu nebyli tak vřídni a přivětiví jako nyní, ano oni k němu tak vřídni a přivětiví nebyli nikdy, dokud živa byla matka. Zdá se, jako by ona jim byla překážela a mnozí lidé si to tak vykládají, divíce se jejich dobré vůli a ochotnosti. Otec sám si to již také pomyslnil a hádá, že snad manželka přece jen příkře se k nim chovala. Zajisté úmysl její byl ten nejlepším, ale nerozuměly si děti a matka, a zbytečně si odporovaly. On s nimi vždycky dobře vycházel a doufá, že i budoucně dobře s nimi bude vycházeti. Vždyť si ho všimají víc, než očekával, ano víc než je mu milo! Navštěvuje ho jeden po druhém a hledí se mu zavděčiti zdvořilostmi a dary.

Syn řezník říká, že by si to ti druhí mohli uspořít. Otec je u něho a zůstane u něho. On sám se o něj postará. Proč na něj lezou? Rádi by si něco vyškemrali. Chtějí bráti a odnésti a nepřestanou-li býti dotíraví, chce a musí se jim protivit.

V skutku se protivil bratrovi a sestrám, že si otce tuze nakloňují. Nechtěl, aby k němu chodili do domu a aby mu něco přinášeli. Dá mu sám, čeho bude třeba a kdyby ho omrzelo stravovati se zvlášť, rád ho vezme k stolu anebo mu jídla bude posílali nahoru. V tom si od nikoho nedá brániti a tu hanbu si neudělá, aby otec příspěvky přijímal odjinud, jsa u svého syna.

Milý syn zacházel nyní s otcem věru šetrně a laskavě a manželka spolu s ním ho hlídala a opatrovala. Ptávali se ho každý den, jak se vyspal, jak mu je, zdaž mu nic neschází. Ať scházelo nebo nescházelo, uklidili a zatopili mu v pokoji, pozvali ho k sobě dolů, dali, co měli dobrého k jídlu a často schválně to ustrojili.

Koníček si často poseděl u prostřed hostů vyražaje se s nimi a požívaje jejich úcty. Syn a nevěsta stavěli před něj vzácné pokrmy, studené a teplé pečeně a nalívali mu: ráno víno neb nějakou likérku, odpoledne a večer dobré pivo. Pil a jedl a nikdy neplatil a nesměl platiti, ačkoliv chtíval. Je prý to maličkost a učinili by pro něho mnohem víc, kdyby se jim k tomu naskytla příležitost.

Stonal-li drobet drahý pantáta, hned mu vařili thé, podávali mu kapky, zahříváli ho, bděli u něho. Kuchařka neměla skoro co dělati a není prý ji ani zapotřebí. Oni u něho zastanou všechno a bude jim to velkým potěšením.

Kuchařka nad tím vrtěla hlavou a zpo-
mínala mu na nebožku panimámu. Ta by tomu byla rozuměla a nedala by se podvesti ani oklamati. Pantáta je lehkověrný a již se domnívá, že s ním děti jednají šlechetně a nezištně. Ona ví, že mají něco za lubem a pantátu by varovala, kdyby na ni chtěl dbáti. Však je to marné, libuje si v pohodlném a bezstarostném životě a nenávidí všech, jenž ho znepokojují.

Že není všechno, jak by býti mělo, soudí kuchařka také z toho, že děti pantátovy si nedůvěřují. Řezník stihá kupce, kupec řezníka; sládková stihá stavitelovou, stavitelová sládkovou. Vyzvídají na kuchařce, kdo u pantáty byl, co mu přinesl, co dělal, co mluvil a chtějí si ji získati za špehýře. Již ji také obdarovali a když něco poskytl otcí, má to zamlčeti, aby to druhým zůstalo tajemstvím.

Sládková nosí koláče a buchty, stavitelová kávu a cukr, obě dávají mouku, maso, koření, zeleninu, posílají i vejce a máslo, pantáta mívá plnou špižírnu. Kupec také nelení a když jsou otcovy narozeniny nebo jmeniny, scházívá se tolik darů, že opravdu nevědí kam s nimi.

Nejen synové a dcery, nýbrž již i vnukové a vnučky pantáty si váží a rodiče je k němu vodí, aby mu prokázali úctu a přáli štěstí. Líbají ruce, vyšili šátek, udělali pantofle, čepičku na hlavu, sáček na peníze, šňurku k hodinkám, podložku pod hodinky, jiné a jiné tretky a on se z toho raduje.

Často pantáta jírá mimo dům. Včera byl u sládků, dnes je u stavitelů, na zejtek je pozván od příbuzných sládkových, na pozejtek od příbuzných stavitelových. Jsou tu bratři a sestry, strýcové a tety jejich a všickni ho chtějí míti k vůli blízkému přátelství.

Syn kupec již má nevěstu a rodiče a příbuzní její také Koníčka k sobě přitahují, aby synovi nebránil pojmouti ji za manželku a zaříditi si vlastní obchod v městě. Arcit mu k tomu musí odevzdati dům a musí ho založiti, aby mu ulehčil těžký počátek.

Otec je ke všemu volný, zakládá si na lásce hodných dětí a žije s nimi velmi blaženě. Když se někdy pohádaly vytýkajíce si, že se odstrkují, si to u otce kazí, přízeň jeho jen sami chtějí požívat, má z toho radost a chlubí se kuchařce, že se o něj budou ještě práti, tak velice prý ho milují.

Každý by si otce rád vzal k sobě. Ano přemlouvají, lákají, nutí ho, aby hospodu opustil a přestěhoval se k nim, kde prý bude mít nebe. Jeden žaluje na druhého, tupí a zlehčuje ho, aby u otce sám nejvíce platil a otec nedává přednosti žádnému, všechny máje za stejné. Uznává jejich oddanost, ale z hospody nepůjde, sestárnul na ní a je se synem řezníkem jak náleží spojen.

(Pokračování.)

KRONIKA.

Z Prahy. Na opravě našeho metrop. chrámu u sv. Víta bylo i za hluku válečného, bez přestání pracováno. Kdo tuto staroslavnou památku stavitelskou navštíví, upozoruje, že přibývá nových kamenů v pilířích, a některé oblouky a větší část okras že jsou zcela nové, čímž i tmavá barva velebné svatyně v bělejší přechází a celku ráz novosti a mladosti dává. V chrámě samém přibýlo tyto dni dvě nových barevných oken a sice v kapli, která se nazývá Arnoštovou po zakladateli Arnoštovi z Pardubic, jenž na okně prostředním vyobrazen jest. Vedle tohoto v pravo a v levo zasazena jsou svrchu zmíněná dvě nová okna barevná, práce to umělce Quasta. Okno na straně evangelia představuje nám sv. apoštola Petra uprostřed mezi sv. Františkem a sv. Alžbětou. Dole nalezá se nápis: „Donum Procopii Ratzenbeck, civis Pragensis, ejusque conjugis. 1866.“ (Dar Prokopa Ratzenbecka, měšťana Pražského a jeho manželky.) Na druhém okně pobočním, na straně epistolní vyobrazen jest sv. apoštol Pavel a vedle něho sv. Gisela a sv. Rudolf. Nápis hlásá o této okrase: „Oblatio pie virginis, quae dilexit decorem domus Dei. 1866.“ (Obět nábožné panny, kteráž milovala ozdobu domu Božího.) Nákras k těmto zdařilým skupením osob podal zdejší akademický malíř Lhota. Skupení nejsou náhodná neb libovolná, neboť vyobrazení obou knízat apoštolských ustanovil umělecký výbor jednoty sv. Vítské a vyobrazení sv. patronův císaře pána, císařové paní a obou císařských dítek vyžádali si dárcové zajisté s tím úmyslem, aby příchozí touto malbou na skle povzbuzeni byli k modlitbám za blaho panujícího rodu.

— Vys. důst. kath. kapitola v Hradci Králové ztratila smrtí dva členy své, i nebude nezajímavo slyšeti o jejím zřízení. Čítá 8 skutečných a 6 čestných míst kanovnických. Ze skutečných má 7 pp.

kanovníků své vlastní prebendy, osmé místo kanovnické spojeno jest s městským děkanstvím. Z počátku bývaly jenom 4 prebendy kapitulární, totiž 3 Bischofsteinské a 1 Švandovská. Na tyto kanonikáty presentovati přináleželo buď císaři pánu, neb arcibiskupovi Pražskému, aneb biskupu Kralohradeckému podle toho, bylo-li místo uprázdněno v 1., 2. neb třetím měsíci v roce. K těmto původním obročím kanovnickým přibýlo později čtvero nových míst a sice kanonikat Řečický, kterýž obsazuje biskup Kralohradecký střídavě s kapitolou svou; Ullerdorferský a Lodgmannský, jež jsou fundace rodinné, tak že, je-li mezi příbuznými řečených zakladatelů kněz k tomu působilý, biskup ho do kapitoly vědí, není-li ale, má biskup svobodnou volbu. Osmé s děkanstvím městským spojené místo kanovnické osazuje se vždy jmenováním nového děkana, kteréžto právo přináleží J. Vel. královně České, ježto Hradec Králové jest věnné město. Dosazení prvního hodnostníka v kapitole, totiž děkana, přísluší dle článku XXII konkordátu Jeho Svatosti, papeži. Čestné kanovníky jmenuje k návrhu p. biskupa císař pán.

— Spolek *Arimatejský* pochoval v měsíci červnu 112 a v červenci 121 chudých křesťanů; letos již 708 osob.

Z Moravy. Nelidskost pruského vojska vzbudila všeobecnou ošklivost; vítána jest nám ale událost, která opak toho dosvědčuje, z čeho poznanští *Poláci* neprávě obviňováni byli. Když pruské patroly dne 14. července do Olšan dojížděti započaly, pospíchali obyvatelé Olšanští, aby co možná ukryli před Prušáky. Jistý H. z Olšan zakopával asi 800 zl. r. č. mimo dům, a pruská patrola zpozorovavši to s návrší, ukradla mu je, jakmile byl odešel. Dne 15. přišlo již do Olšan mnoho set vojska, mezi nimi také ti, co byli těch 800 zl. ukradli. Tu přistoupil k tamějšímu kupci D. hulán a pravil mu, že mu něco svěřil, je-li upřímný Slovan a nevyzradí-li nic, dokud všechno pruské vojsko ze vsi nevytáhne. Když byl tento přislíbil, mluvil takto: „Včera jsem byl zde ještě s několika soudruhy a tito odcizili peníze sedláku v čs. . . . zakopavšímu je mimo dům, a rozdělili je mezi sebe. Na mne připadl podíl 97 zl. Švědomí by mi nedalo pokoje, kdybych si je podržel, proto vám je svěřuji, a žádám, abyste je majetníku navrátil, až odtud odtáhne; dříve to neprohlašujte, až budeme pryč, sice bych neobstál. Jsem též Slovan — Polák, který neumí být nesvědco-

mitým.“ Kupec D., boje se, aby mu nebyly opětne ukradeny, odevzdal je Olšanskému učíteli. (Ol. N.).

— V Kyjově odpovědělo měšťanstvo na pozvání pp. Prusáků k zábavě, že nemá příčiny po takových pohromách a při tak hrozných nemocích se radovati, nýbrž modliti se že jest zapotřebí, aby Bůh další neštěstí odvrátil.

Z Pruska. O duchovní správu ve vojště za minulé války bylo dobře postaráno. Měloť vojsko v poli ku pomoci 43 evangelických duchovních a 21 katolických kněží. Mimo tyto přísluhovalo ještě mnoho duchovních z dobré vůle; protestantských 30, takže všech protest. kazatelů u vojska bylo 73. Každý takovýto dobrovolník obdržel koně, vojáka k posluze, stravu a byt. Rovněž postaráno o duchovní potřeby nemocných a poraněných ve špitálech a četných zajatých vojinů rakouských.

Literní oznamovatel.

— „*Litanie o nejsvětějším Iměnu Pána Ježíše.*“ Vrchním pastýřem ztvrzený a pro veřejné služby Boží v arcibiskupství Pražském předepsaný překlad latinského textu. Dle dekretu s. kongregace obřadův ze dne 21. srpna 1862 uděluje Jeho papežská Svatost věřícím, jenž se tuto litanii pobožně modlí, odpustky 300 dnů. Nová tato litanie nalezá se v „*Ordin. Listu arcid. Pražské*“ 1866 str. 68—70, a prodává se po 2 kr. v tiskárně K. Bellmanna, též v kněhkupectví B. Stýbla. Zároveň nařízeno jest, aby do všech nových vydání modlitebných kněh vřaděna byla.

— *Snížené ceny.* K. arcib. konsistoř zakoupila ze skladu Bellmannova část dobrých českých spisů v snížených cenách v tom úmyslu, aby se za tutéž cenu dostaly do rukou vel. duchovenstva i lidu. Na řečené knihy přijímají se zakázky v k. arc. konsistoři. Jsouť: a) Biblí česká, čili písmo svaté starého i nového zákona s výkladem od dr. Frencla; s dřevorytinami dle výkresů nejvýtečnějších umělců. Dříve 12 zl., nyní za 3 zl. b) Dr. Jana Ev. Bílého *Legenda* čili čtení o milých Svatých Božích. 80 archů s 250 dřevotisky. Dříve 6 zl., nyní 2 zl. c) *Život Pána našeho Ježíše Krista* od téhož; 18 archů s 34 dřevotisky. Dříve 2 zl., nyní 80 kr. Rozumí se, že si dovoz zapraví odbíratel. Pp. čtenářům našim, kteřížby dotčených spisů žádostivi byli, radíme, aby se hlásili u svých duch. pastýřů.

— *Oprava.* Nejdůst. arcib. konsistoř Olomúcká činí pp. okresní školdozorce a učitele pozorny na chybu v knize evangelií str. 45. řád. 9., kdež státi má „synové *světa*“ místo „synové světa.“ Dobře učiní pp. učitelové, když v knihách těchto veškerých sami tuto chybu opraví. Vůbec přáti jest, aby korekturám školních kněh více péče bylo věnováno, než dosavad. („Školník“ č. 20).

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnuli:

- P. Jos. *Rössler*, senior ř. křížov., býv. farář Unhošťský, 13. srpna (nar. 1. června 1787, kněz od 17. srp. 1812);
p. Vojt. Václ. *Kyncl*, klerik ř. sv. Benedikta v Břevnově, bohoslovec I. roku, 12. srpna (nar. v. Polici 26. února 1843.) — V ústavu anglických panen zemřely ctih. panny: Maria *Svobodova*, vrchní, 22. července (nar. v Lomnici 4. srp. 1826), Rozina *Siefertova*, prefekta škol, 1. srpna (nar. v Chebu 20. říj. 1816).

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Řehoř *Lindner*, admin. za děkana v Joachimově;
p. Jan *Brom*, kapl. za adm. ve Verměřicích.
p. Frant. *Jakob*, admin. v Salmanově, za admin. do Brazeče;
p. Ondřej *Köstler*, admin. in spirít. za admin. též in temp. v Žluticích.
p. Frant. *Hrádek*, vicerektor v k. arcib. semináři, a
p. Ant. *Lenz*, prof. dogmatiky a patrologie v Budějovicích, byli povýšeni za doktory bohosloví na vys. školách Pražských.

Uprázdňená místa:

- Mitrovice* Nové, fara patron. metrop. kapitoly Pražské od 6. srpna.
Brazeč (Pergless) fara patron. p. Jana bar. z Neubergeru, od 8. srpna.
Frauenreuth, fara patr. města Chebu, od 8. srp. *Verměřice*, fara patron. nábož. matice, od 8. srpna.
Žlutice, fara patron. p. Karla hrab. z Kokořova, od 8. srpna.

V biskupství Kralohradeckém.

V Pánu zesnul:

- p. Josef *Česka*, kanovník kathed. kapitoly Kralohradecké, přísedící bisk. konsistoře, rada manželského soudu, inspektor b. chlapec. semináře, dr. filos. † v Chrastí 7. srpna (nar. 17. května 1811, kněz od 25. července 1834).

Číslo 24. vydávati se bude ve čtvrtek dne 13. září. — Prosíme o dopisy.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kníž. arcib. semi-
náři číslo 190—1.

Expeditce:
v kat. knihkupectví
B. Stýbla,
na sv. Václavském
náměstí, čís. 786—II.
Nedostává čísla rekla-
mující nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasý katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

Předplácí se
v expedici
In všech řádných
knihkupectvích
na rok: 2 zl. 50 kr
na půlro.: 1 zl. 30 kr

Po poště:
Celoroč.: 3 zl. — kr.
půlroč.: 1 zl. 55 kr.

Předplacení čtvrt-
letní se nepřijímá.
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bidné činí národy.“ (Přisl. XIV. 34.)

Svatého otce Řehoře, biskupa nys- senského „o blahoslavenstých“ řečí osmého.

(Z řečtiny přel. p. Jan Nep. Desolda.)

Redakce čtvrtá.

„Blahoslavení, kteříž lačnější a žízňejší
po spravedlnosti, než oni nasycení budou.“
(Mat. 5, 6.)

Těm, kteří trpí na nezáživnost a ne-
chut k jídlu, zdá prý se, (tak zkušenci lé-
kařského umění trvají) jakoby následkem
splyvajících v žaludku škodlivých nějakých
šťáv a výmětů vždy plní a syti byli, pro-
čež prý odpor cítí proti potřebné stravě,
jelikož jim následkem klamné sytosti při-
rozené k jídlu chuti ubývá; pakli se jim
lékařského ošetřování dostane a užíváním
ostrého léku splynulé v dutinách žaludko-
vých nečistoty se vymýtí, tak že nic ne-
odporuje více u požívání potřebné a živné
stravy, tu se stává, že se jim chuť opět
vrátí, což bývá znamením nastávajícího
uzdravení, jelikož nepožívají pokrmu z do-
nucení, ale s chutí. K čemu mi však smě-
řuje tento úvod? Jelikož věčné Slovo ve-
douc nás pokračuje v pořadí blahoslaven-
ství postupně vždy k vyšším a vyšším,
ano totiž dle hlasu prorokova krásné
„vstupování v srdci našem pořádá,“ (Žalm
84, 6.) a nám nyní, když jsme byli na
první stupně vynikli, takový jiný čtvrtý
stupeň ukazuje říkouc: „Blahoslavení, kteříž
lačnější a žízňejší po spravedlnosti, než oni
nasycení budou.“ tuť myslím, že dobře jest,
abychom přesyčení a přeplnění duše co
možná vymýtivše, blaženou takového po-
krmu a nápoje žádost pojali; neboť není ani
možná, aby se člověk sesilil nedostane-li se
mu pokrmu podporujícího sílu jeho, aniž aby
kromě jídla nasýtil se pokrmem, aniž pak
aby pokrmu požíval mimo chuť. Když
tedy cosi dobrého pro život jest síla, ta

však důstatečnou sytostí se zachovává,
sytost pak pokrmem se působí, požívání
pak pokrmu lačností se vyzývá, blažená
by tedy byla živokům lačnost, původ a
příčina jsouc působené v nás síly. Jakož
pak při smyslných vezdejších krmích ne
všickni po témž baží, ale často chuť stolu-
jících dle rozmanitosti krmí rozdílná bývá,
ano tu jeden sladkostí si žádá, tu druhý
na ostré a palčivé krmě chuť má, jiný pak
na slaných a opět jiný na kyselých jídlech
si pochutnává, při čemž pak se často stává,
že ne každý k prospěšné sobě krmí chuť
mívá, — neboť když kdo dle zvláštní
směsi svých tělesných šťáv k některému
se kloní neduhu, příbuznými témuž po-
krmu sám nemoc v sobě žije, co by pro-
spěšných pokrmů se drže v dokonalém
zdraví trval, jelikož by mu pokrm k duhu
šel; — tak i co se duchovního pokrmu
týče, nenese se chuť a žádost všech k všemu.
Neboť tu někteří baží po slávě nebo bo-
hatství anebo nějaké světské důstojnosti;
jiní si žádají skvostných hodů, ještě jiní
závist co škodlivý pokrm hltají; jsou však
i někteří, jimž to, co opravdově dle přiro-
zenosti své dobré jest, na srdci leží. Při-
rozeně pak a opravdově dobrem jest vždy
a všem to, co není žádoucí k vůli něčemu
jinému, ale co jest žádoucí pro sebe samo,
co vždy totéž zůstává a nižádným přesy-
cením se nezohkliví. Proto neblahoslaví
Slovo věčné naprosto ty, kteří lačnější, ale
ty, kteří žádosti svou po pravé spravedlnosti
dychtí. Jaká medle jest ta spravedlnost?
Neboť toto máme nejprve vysvětliti řečí
svou, abychom užřevše krásu její, žádosti
svou k ní se nesli; neboť nelze žádati si
toho, čeho jsme nepoznali, nýbrž jest při-
rozenost naše téměř líná a nepohnutelná
k tomu, co jí neznámo jest, až buď zrakem
buď sluchem dostane pojem toho, k čemu
by žádosti svou směřovala.

Mnozí tedy, kdož takové věci zevrubně zkoumají, trvají, že spravedlnost jest ta vlastnost, každému dáti, co mu sluší a dle zásluhy přináleží. Jako když by kdo měl rozdělovati peníze, spravedlivým slouti bude, bude-li hleděti k rovným a souměrným dle potřeby dílům účastníků; a kdyby se komu dostalo moci soudné a on výrok svůj nečinil ani dle přízně jakési ani hněvu, ale přirozeného stavu věci se drže trestal by vinníky, nevinné pak by osvobozoval i jiné všeliké pře dle pravdy rozhodoval, — i ten by spravedlivým slul; pak i ten, kdoby berně poddaným ukládal, kdyžby každému souměrnou dle možnosti jeho část uložil, i správce domu, i vladař obce, i král národův, kdyžby každý z nich lidu sobě poddanému nápodobně vládl, nic se nedávaje uchvátiti nerozumnými vášněmi své moci, ale dle pravosti poddané spravuje, a s žádostmi podřízencův své mínění v souhlas spojití hledě, — všecko to a takové slovem spravedlnosti zovou ti, kteří pojem spravedlivého vyměřiti se snaží. Já pak k výši zákona Božího zíraje tuším, že něco více nežli to co posud řečeno touto spravedlností se vyrozumívá. Neboť platí-li slovo spasitelné veškerému lidskému pokolení, nikoliv pak každému člověku lze býti v některé z důstojností řečených, (neb málo který povolán k království, k vládě, k soudnictví, málo kdo může rozdávatí bohatství), daleko pak větší část mezi poddanými se nachází; jak by se směl kdo domnívati, že by opravdová ona spravedlnost byla ta, kteráž by neslušela přirozeně ke všem? Což tedy jest ta spravedlnost, která ke všem přináleží, po které touží každý, který k stolu sv. evangelia hledí, buďsi bohat nebo nuzen, buďsi v služebnosti nebo v vládě, buďsi urozenec neb otrok, tak aby žádného stavu ani vznešenost ani nízkost pojem spravedlnosti ani nerozšiřovala ani nezúžovala? — Neboť kdyby jediné u toho, který vznešeností a moci vyniká, ona ctnost se nalezala, jak pak by spravedlivým byl onen pohozený u vrat boháčových Lazar, jemůž nížádné podstaty se nedostávalo k vykonávání takové spravedlnosti, ano neměl ani vlády, ani moci, ani domu, ani stolu, aniž jakési jiné tohoto života výhody, na nichž se konání spravedlnosti zakládá? Jestliže totiž pouze u vladaření, rozdávání, vůbec v spravování něčeho lze konati spravedlnost, tuť každý, kdokoliv se mimo toto nalezá, i prázdnen jest naprosto vši spravedlnosti. Jak tedy za hodna uznán

bude nasycení, kdo nic nemá toho, čím se spravedlnost dle pojmu lidského vyznačuje? Vyhledávati tedy jest nám té spravedlnosti, po které kdožkoliv lačněji, zaslíbeného nasycení doufati smějí.

„*Blažení, zajisté di, kteří lačněji a žízneji po spravedlnosti, neb oni budou nasyceni.*“ Když se nám mnohé a všeliké věci k požívání předkládají, k kterým dle přirozenosti lidské kloní se žádost naše, tuť nám mnoho rozvahy potřebí, abychom při tak rozmanitých jídlech rozeznali co živné a co škodlivé jest, aby to, co se duši naší zdá živným býti, nespůsobilo nám smrt a zhoubu místo života. Šnad nebude nepříhodné, nějakou jinou dle sv. evangelia učiněnou úvahou rozum toho vysvětliti. Ten, který se přirozenosti naší ve všem kromě hříchu účastnil a na všech pocitech našich podíl vzal, nemínil, že by hlad byl hříchem, a nic se nezpěchoval podrobiti se i tomu trpkému pocitu, ale přijal na se přirozenou náklonnost z požívání pokrmu. Postiv se 40 dní potom zlačněl. (Mat. 4, 2.) Neboť povolil přirozenosti, když chtěl, požádati toho, co jí příslušelo. Ale působitel pokušení znamená, že i Jeho se pocit hladu ujal, poradil, aby kamením žádosti dostiučnil, to jest, aby převrátil přirozenou žádost pokrmu k tomu, co jest mimo přirozenost. Neboť praví: „*Rci, at kamení toto chlebové jsou.*“ (Tamž 4, 3.) Což medle zavinila orba? Proč pak znechutila se zrna, že se pokrmem z nich připraveným pohrdá? Proč pak se obviňuje moudrost tvůrcova, jakoby nedostačovala obilím lidského pokolení živiti? Zdá-li se totiž kamení k pokrmu býti příhodnějším, tuť se zajisté moudrost Božská v potřebné o život lidský prozířetelnosti nedůstatečnou býti okázala. „*Rci, at kamení toto chlebové jsou.*“ Tak mluví posud k těm, kteří od vlastní chtivosti bývají pokoušeni, a takovou řečí přemlouvá často ty, kteří k němu hledí, že si téměř z kamení pokrm působují. Neboť kdykoliv vystoupí žádostivost z nutných mezi potřeby, což jest to jiného nežli rada ďáblova, který tehdaž prikázaným z obilí pokrmem pohrdal, a chtivost k pokrmu, který jest kromě přirozenosti, nabízel? Z kamení chystají si pokrm svůj, kdožkoliv z lakomství chléb uschovávají; kdožkoliv si drahocenné a labužnické hody z nespravedlnosti strojí, jichž stolní příprava jest nádherný přepych, naléčená k úžasu, přestupující potřebnost životní. Což pak prospěje k potřebě přirozenosti nepožitelná hmota stříbra, vystavena na

postavci těžkém, sotva pohnutelném? Což jest pocit hladu? Zdali pak cosi jiného, leč žádost toho, čeho se nedostává? Neboť když se byla síla vypařila, vyplňuje se nedůstatek přiměřenou náhradou. Chléb zajisté nebo nějaké jiné krmě jest to, čeho si přirozenost žádá. Kdyžby tedy kdosi zlato místo chleba ústům podával, zdaž by pak potřebě dosti učinil? Kdo se tedy po hmotě nepožitelné místo pokrmu shání, přímo s kamením se hmoždí, jelikož něco jiného vyhledává, nežli čeho sobě přirozenost žádá. Mluvit přirozenost pocitem hladu téměř hlasitě, že nyní potřebí má pokrmu, jelikož nutno jest část síly vypařením ušlou nahraditi opět tělu, a ty nic neslyšíš hlasu přirozenosti; neboť nedáváš jí, čeho si ona žádá, ale pečuješ, jak bys měl sílu stříbra na stole svém, a hledáš si kováře pro tu hmotu a hledíš, jak by ti rytcové ušlechtilé vyryli podobizny model na hmotě té, aby dokonale na rytinách citové a povahy uměním čakanění byli, tak aby patrně se poznal i hněv vojinův, ano meč k smrtné ráně napráhá, i bolest raněného, ano smrtelné jsa raněn zoufale padá a bédovati se zdá dle obličejů na podobě vyznačeného, a útok lovcův a divost zvíře i vše jiné, co s tak přílišnou pilností na výstavkách stolních vyráběti si dávají marnivci. Nápoje si žádá přirozenost; ale ty představuješ těžké třínožce a konve a pánve a džbány i jiné tisícové nádoby, jenž k žádoucí potřebě nic nenáleží. Zdaž-li pak jedním svým neposloucháš zjevně toho, jenž ti radí, abys si kamení hleděl? Kdož pak by dále prošel ostatní věci s takovým kamenitým pokrmem spojené, hanebná divadla, vášnivá básně a písně, jimiž si cestu razí k následujícím na to neřestem, podpalem prostopášnosti jídla si kořenice? Ta jest rada protivníkovy o pokrmu; to navrhuje svou řečí, pobízejí hleděti k kamení místo obyčejného požívání chleba. Aleten, který všecka pokušení přemohl, nevylučuje lačnost od přirozenosti naší, jakoby byla příčinou zlého, ale přílišnost, vedle rady protivníkovy v potřebu se vluzující, tu jediné vyloučiv ponechává přirozenosti, aby se dle vlastních řídila mezi. Neboť jako ti, kdož víno procezuji, nezavrhují prospěšnou jeho část pro přimíšené droždí, ale cedítkem nepatřičné částky vylučující, z čistěného vína užívání nezamítají; tak též bystré a vškerou přílišnost z přirozenosti naší vynímající slovo Páně ostrovtipem důkladné své úvahy nevylučuje lačnost

z přirozenosti naší, jelikož k zachování života našeho směřuje, ale spojenou s požíváním přílišnost procezuje a vylučuje, řkouc, že zná onen živý chléb, kterýž povaze naší slovem Božím se uděluje. Zlačněl-li tedy *Ježíš*, blaženo byloby lačnosti, kdyby se dle příkladu jeho i u nás dělo. Jestliže jsme tedy poznali, po čem lační Pán náš, uznámet zajisté podstatu blahoslavenství nám nyní předloženého.

Jaký medle jest ten pokrm, jehož žádati sobě ani *Pán Ježíš* se neostýchá? Dí pak k učeníkům po rozmluvě s Samaritánkou: „*Můj pokrm jest, abych činil vůli Otce mého.*“ (Jan 4, 3. 4.) Zjevná pak jest vůle otcova, „*kterýž chce, aby všickni lidé spaseni byli a ku poznání pravdy přišli.*“ (I. Tim. 2, 4.) Když tedy on si žádá, abychom my spaseni byli, a když náš život jemu pokrmem jest, tuť poznáváme, k čemuž bychom i my obrátiti měli takový pocit duševní. Což jest to medle? Lačněmež po svém spasení, žízňmež po vůli Boží, kteráž jest, abychom spaseni byli. Jak tuto lačnost v sobě působiti máme, tomu jsme se právě tímto blahoslavenstvím naučili. Neboť kdo se po spravedlnosti Boží roztoužil, našel pravý předmět žádosti své; ten pak chut svou neukojí jedním toliko způsobem, jelikož ona dvojm směrem v nás se projevuje. Zatoužit on po účasti na té spravedlnosti nejen jako po krmí, sic by napolo toliko ukojila se chut, kdyby jediné při tomto žádosti své směru ustál. Nyní pak i pitelným toto dobro učinil, aby vroucnost a horoucnost té žádosti citem žízně vyznačil. Neboť když v čas žízně jsme téměř vyschli a vyprahli, tehdáž k uléčení takového stavu s rozkoší nápoje požíváme. Když tedy dle druhu jedna jest žádost i pokrmu i nápoje, ale rozličný pocit ten, který k jednomu nebo druhému se nese, slovo Páně, chtěc nám nejvyšší stupeň touhy po spravedlnosti zákonem ustanoviti, blahoslaví ty, kdož oba řečené pocity, i lačnost i žízeň po spravedlnosti mají, jelikož předmět touhy té schopen jest k ukojení obou vespolek posloužit, i silným pokrmem býti lačnému, i nápojem tomu, kdož žízniv milost v sebe ssaje. „*Blažení, kteříž lačněji a žízněji po spravedlnosti, neboť oni nasyceni budou.*“

Však ale po spravedlnosti touhu cítiti blahoslaví se; když pak člověk po střidmosti, nebo moudrosti, nebo umění, anebo po jiném jakémkoliv druhu etnosti stejně baží, zdali pak i toho neblahoslaví slovo Páně? Tomu pak budiž asi takovýto

smyslem rozuměno. Jeden druh ctnosti jest spravedlnost; obyčejně pak často písmo svaté připomenutím části naznačuje celek, jako když přirozenost Božskou některým jmenem značí. Neboť takto dí proctví jakoby z osobnosti Božské; „*Já Hospodin, toť jest jméno mé věčné, památné od pokolení k pokolením*“ (Is. 42, 8.) a jinde opět dí: „*Já jsem, kterýž jsem*“ (II. Mojž. 3, 14.) a pak opět: „*Milosrden jsem!*“ (Dle Jer. 3, 12.) A tak tisícerymi jinými jmeny vznešenost a Božství jeho znamenajícími zná jmenovati jej písmo svaté, tak že z toho dokonale poznati lze, že když jedno ree, veškerý výkaz jmen jeho mlčky s vysloveným jediným jmenem se vyrozumívá. Neboť nelze, ano Pánem sluje, aby nebyl spolu i vším jiným; jedním zajisté jménem všechny jeho vlastnosti se vyslovují. Z toho jsme poznali, že pod částkou zná pojímání mnohost písmo svaté. Když tedy slovo Páně těm, kteří blaženě lačněti chtějí, spravedlnost za předmět té lačnosti představuje, tím na všeliký druh ctnosti poukazuje; takže nápodobně blahoslaven i kdo lační po moudrosti a statnosti a zdržlivosti i po čem koliv jiném, co dále jmenem ctnosti se pojímá. Neboť není možná, aby kterýkoliv druh ctnosti od jiných jsa odloučen sám o sobě dokonalou ctnost působil. U čeho se totiž nespátřuje jediný příznak k pojmu dobra náležející, na tom nutně místo téhož zaujímá opak jeho; opačná pak jest zdržlivosti nezdržlivost, moudrosti nemoudrost, a každému pojmu něčeho dobrého leží naproti pouhý opak jeho. Nepovažujeme-li tedy v slově spravedlnosti všech jiných ctností, pak by nemožno bylo, aby na místě těch zbývajících cos dobrého se nalezalo. Neboť nenalezal by snad nikdo spravedlnost nemoudrou, nebo krutou, nebo prostopášnou, nebo jiným příznakem k nepravosti vlastně náležejícím. Jest-li že pak jest pojem spravedlnosti neschopen všelikého příznaku nepravosti, tuť zajisté veškerý pojem dobra v sobě obsahuje; neboť dobro jest vše, co v sobě příznak ctnosti má. Tak tedy veškerá ctnost jmenem spravedlnosti se znamená, po kteréž kdožkoliv lačněji a žízněji, ty *Slovo věčné* blahoslaví, nasycení jim žádosti jich slibujíc. „*Blahoslaveni, dí, kteří lačněji a žízněji po spravedlnosti, neb oni nasyceni budou.*“ Výrok ten pak se mi zdá asi tento smysl míti. Nic ze všeho, po čemž v životě pouze pro rozkoš bažíme, nepůsobí nasycení těm, kteří se o to přičiňují; ale jest jako se pravi podobenstvím v knize moud-

rosti, „*nádobou bezednou nezřízená žádost rozkoš*“, (Dle Přísl. 23, 27.) kterouž snaží se vždy a všemožně naplniti, marné přede a nekonečné dílo konáme, vždy nalévající a přidávající v propast žádostivosti, co by rozkoši sloužilo, nikdy však sytosti nižádné nedosahující. Kdož seznal nasycení lakomství, tím že se dostalo lakomci dosti toho, čehož si žádal? Který ctižádostivec dosáhl dosti veliké pocty, po níž bažil? Kdož pak žádosti své dosti učinil slyšením rozmarných písní a viděním takových též divadel, nebo nasycením rozkoši břichopasných a nebo ještě podlejších a zuřivějších; z čeho pak došel každý z těchto z používání, jehož se mu tak dostalo? Zdali pak veškerá rozkoš tělesná není ta tam, ano jsi se jí sotva přiblížil, ani na okamžik neprodlic těm, kdo po ní sahají? Dostává se nám tedy od Pána tohoto vznešeného naučení, že jenom píle po ctnosti pevná a stálá jest. Neboť kdo se k nějaké vznešené ctnosti vznesl, jako k zdržlivosti nebo střidmosti, nebo zbožnosti anebo k jinému jakémukoliv vznešenému cvičení evangelickému, nemá pomíjitelné a nestálé radosti na každé z těchto dokonalostí, ale potěšení pevné a stálé, trvající po celý život. Proč? Protože lze je vykonávati po vždy, aniž by bylo doby po celý život, kdež by se člověk takového dobrého konání nasytil. Neboť i zdržlivost i čistota i stálost v dobrém i odpornost proti zlému neustále se konají, dokavade kdo k ctnosti hledí, čímž pak získá spojeného spolu s oněmi ctnostmi potěšení. Kdo se však nezřízenými žádostmi roznitili, a byť by duše jich veskrze k prostopášné rozkoši hleděla, těm nedostává se s tím spolu i vždy potěšení. Neboť nezřízenou po jídle chuť zastavuje nasycení, a rozkoš pití uhašuje se s žízní, a tak týmž způsobem a po krátké požitku době bývají i jiné žádosti přetrženy, tak že uvadlá téměř nasycením chuť u člověka se opět a opět obnovuje. Ale majetek ctnosti, komu se ho jednou dostalo, ten se ani časem neměří, ani nasycením neobmezuje, ale dodává těm, kteří dle ní život vedou, čisté a čiré, nové a dokonalé pochoutky svého dobra. Pročež tedy *Boží Slovo* těm, kteří po tomto dobru lačněji, nasycení zaslubuje, nasycení, kteréž požíváním chuť vybuzuje, nikoliv pak nemouruje.

Tot jest tedy to naučení, kteréž nám s vznešeného vrcholu svých božských myšlenek hlásá, abychom neobraceli péče své k ničemuž takovému, co s žádným cílem

spojeno není pro ty, kdož se po takových věcech ženou, o něž na opak všechna snaha jest marná a ničemná, jakož i u těch, kteří za svým vlastním stínem běží, jichž pila za nedostizitelnou věcí se žene, jelikož s stejnou čerstvostí cíl pronásledovaný ubíhá stihajícího; ale abychom tamž obrátili úspěch svůj, kdežto se nám předmětu snažení našeho v majetek dostává. Neboť kdo ctnosti snahu svou věnuje a dobro její sobě přivlastní, spatřuje sám na sobě to, po čemž dychtil. Blažen tedy, kdo lační po zdržlivosti, neboť bude naplněn čistotou. Plnost ta však nepůsobí, jak řečeno, nechuti, ale chuti dodává, a tak jedna druhou rovněž zvětšuje. Neboť touhu po ctnosti následuje dosažení jí a dobro v duši pojaté dodává jí též neskonaleho potěšení. Dobra totiž toho taková jest povaha, že nejen v tomto přítomném čase sladkosti požívajícímu zakoušeti dává, ale po všechny doby trvalou radost působí. Vždyť i samo upamatování na život dobře spořádaný těší toho, kdo si jej tak spořádal, a tak i život tohoto přítomného času ctnostně-li se vede, útěchy dodává i naděje na odměnu, která dle domnění mého opět žádná jiná není leč ctnost; ta jest i výkonem těch, kteří právě živi jsou, i odměnou jich dobrých skutků.

Směl-li bych se pak nějakého vznešeného slova odvážiti, myslil bych skoro, že jmenem ctnosti a spravedlnosti Pán sám sebe podává za předmět žádosti posluchačů svých. On, „*kterýž nám učiněn jest moudrostí od Boha a spravedlností a posvěcením i vykoupením*“ (I. Kor. 1, 30.) „*chlebem s nebe pocházejícím*“ (Jan. 6, 41.) „*vodou živou*“ (tamž 4, 10.) po níž i žízeň vyznává veliký David v žalmu, kdež pocit tento Bohu obětuje, říká: „*Žízni duše má po Bohu silném, živém; když přijdu a ukáži se před tváří Boží?*“ (Žalm. 41, 2.) I tuším, že mocí Ducha svatého toto vznešené učení napřed zvěděl a sobě nasycení takové žádosti své předpovídá, říká: „*Já pak v spravedlnosti okáži se obličejí tvému, nasycen budu, když se ukáže sláva tvá*“ (Žalm. 17, 15.) Tato jest pak dle mého rozumu pravá ctnost, dobro pouhé, jemuž ani zbla zlého není přimíšeno, v němž se vše obsahuje co pojmem „*dobra*“ se značí, sám Bůh - Slovo, ta „*sláva*“, kteráž „*nebesa obestřela*“, jak dī Habakuk prorok, (3, 3.) a tak tedy právě se blahoslaví ti, kdožkoliv po této Božské spravedlnosti žijí. Skutečně totiž kdož „*okusil Hospodina*“, jak žalm (33, 9.) dī, kdo v sebe

přijal Boha, pln jest toho, po němž lačněl a žíznil, dle zaslíbení toho, anť dī: „*Já a otec přijdeme a příbytek u něho učiníme*“ (Jak. 14, 23.) když byl ovšem Duch svatý před tím se uhostil. A tak tuším že i veliký apoštol Pavel, okusiv tajemného toho rajskeho ovoce, i pln byl toho, čeho byl jednou okusil, i stále po něm lačněl. Přiznávát se naplněnu býti tím, po němž touží říká: „*Žítí pak jest ve mně Kristus*“ (Gal. 2, 20.) A jakoby ustavičně žíznil a sáhal po tom, co se mu předkládá, dī: „*Ne že bych byl dosáhl anebo dokonale byl, ale běžím, zдалibych nějakým spůsobem dosáhl*“ (Fil. 3, 12.)

Budiž mi povoleno podmínečným spůsobem říci, co sice v přirozenosti nemá místa. Kdyby se při smyslné krmi z toho, co se požilo nic nevyměšovalo co zbytečné, ale všechno se k zvýšení přirozené velikosti napořád obracelo, tut by těla v nesmírnou délku vzrůstla, jelikož by denní pokrm velikosti vždy k vzrůstu napomáhal. Podobně i ona spravedlnost a všeliká v jejím pojmu obsažená ctnost, jelikož se počita jsouc nevyměšuje, jsouc pokrmem duchovním vždy vyššími a vyššími činí své účastníky, dodávajíc jich velikosti vzrůstu sama z sebe. Nuže tedy, poznali-li jsme blaženou onu lačnost, vyčistmež z sebe všelikou přeplněnost nepravosti a lačněme po spravedlnosti Boží, abychom jí byli i nasyceni v Kristu Ježíši Pánu našem, jemuž sláva a mocnost na věky věkův. Amen.

Zápisky z času války.

I.

Na tisíce zvědavých Pražanů stálo na ulicích, když dne 8. srpna pruské vojsko s vlajicemi prapory v dlouhých řadách, oddělení za oddělením, jedno každé majíc v čele bubeníky a píště, do Prahy táhlo. Mléky hleděli zástupové na cizí vojsko, s bolestí a utajeným hněvem poslouchali neslýchanou hudbu vítězův. Jezdeckto cválalo po kamenném mostě na Malou stranu a na královské Hradčany, kdež na hradě vztýčili prapor pruský, černobílý, na význam, že i hlavní město pokořeného království jest v moci nepřátelské. Před král. hradem rozložilo se dělostřelectvo. Pěchota kráčela ulicemi do vykázaných budov. Jedno oddělení dalo se před kamenným mostem v pravo a zabočilo do nádvoří tichého Klementina a hned za ním oddělení druhé, třetí atd., mnoho vozů a posléze i krav, na nichž patrno bylo, že jsou z

mnohých chlívů a rozličných dědin. Jako celá rozsáhlá kolej Klementinská naplňoval se rychle i kn. arc. seminář ve všech prostorách. Zotvíraly se i některé místnosti, v nichž vzácnější věci byly uloženy, postoupil se i soukromý příbytek, více se státi nemohlo, všude bylo plno, všude modro. A ještě vstupovala celá setnina po schodech vzhůru a druhá stála dole.

Kde jest tu místo pro moje mužstvo? tázal se setník. — Jenom ještě na těchto chodbách; všude jinde jest plno. — Cože na chodbách? Myslíte to opravdu? — Ano, má tu ležeti 100 mužů a v druhém poschodí též 100. — Což myslíte, že přicházíme co zajetí, poražení? *Naše* vojsko má spáti na dlažbě? Kdo to ustanovil? — Komise před válkou, když se naše vojsko z Holštýnska navracelo. — Vaše vojsko si dejte kam chcete, naše musí býti a při sám Bůh bude — ve světnicích. Při tom udeřil šavlí svou, až řinčela. Povel, aby vojsko na ulici se navrátilo a vymohl na ubytovacím úřadě, že byli dáni do domů k měšťanům.

Tato pánovitost vítězstvím nadutého důstojníka se nám nelíbila, ale později byli jsme mu povděční za to, že nepřijal místnosti dříve pro naše vojsko ustanovených. Ač chodby jsou široké, bylyť nejednou nejednomu z vítězů příliš úzké, i kterak by se byl do světnice své dostal, kdyby to jiných vítězů na té chodbě bylo leželo?

Však podívejme se co dělají. Prohlížeji vše, co jindy alumnům a studujícím sloužilo, do podrobná, tak že i zámky utrhali. Vše, co bylo skryto, přišlo na světlo a přemnohých věcí neuzří více oko vlastníků. V jednom pokoji byly varhánky (positiv), nyní jsou bez pišťal a jiných příslušenství, v jiném byl kulečník, nyní zbaven jest sukna a pokrývky i všeho, čeho ku hře zapotřebí, suknem cidili ručnice a knoflíky; knihy roztrhali — však pomlčme o tom, Praha trpěla mnoho, nejvíce bez pochyby utrpěl arc. seminář. Jiným domům se časem ulehčilo, v semináři bylo a zůstalo plno. Vojsko se střídalo, prázdno bylo jen, aby se byty vyčistily a upravily pro novou posádku. V semináři vařilo se pro 1000 mužů, v druhém nádvoří (Klementina) pro druhý tisíc. O to bylo postaráno, ale na jednu jinou potřebu těch dvou tisíc a několika set lidí nebylo pamatováno. Po celém domě rozložil se zápach, jenž ošklivost a bolení hlavy působil. Prosili jsme o úlevu, aby aspoň několik

set těch nezvaných hostů dáno bylo jinam. Nebylo pomoci; do Prahy valili se téměř bez ustání zástupové vojenští. Starosta, rada a zastupitelstvo měst Pražských měli přemnoho starosti a práce, každý se divil jejich vytrvalosti, nás však mohli jen politovati, pomoci nemohli. V kasárnách se vítězům nechtělo líbiti, do domů měšťanských je dávatí nebylo radno mimo jiné též z příčin veřejné mravopočestnosti: byli tedy posíláni do budov erárních a do k. arcib. semináře. Mohlo se poněkud pomoci ubytováním vojska ve školách měšťanských, však nestalo se. V této tísní seznali jsme, že čím nižší úředníček, tím větším zdá se sobě býti pánem. Když přišel do domu městský rada, jenž dohlídku vedl, aspoň nás potěšil, že snad to nepřátelské vojsko už brzy odtáhne, že škoda těch místností, sem že vojsko ani nemělo dáno býti atd. Však jinak si počínal jeden z podřízených; že nebyl hned klíč při ruce, dal dvěře u dřevníka vylomit, příbytek adjunkta theologie dal zámečníkem otevřítí a usadil tam pruského poddůstojníka. I stalo se, že se dotčený kněz navrátil z cesty do Prahy, voják však nedovolil mu vstoupiti do vlastního příbytku, řka, tu že on jest nyní pánem a hrozil posléze vyhozením. I nezbyvalo knězi jiného leč najmouti si byt v městě.

Co jsme předvídali, čeho jsme se strachovali, to bohužel se dostavilo. Z nečistoty mezi ubytovanými zlihl se hmyz, jenž ve vojnách více trápivá než hlad a žízeň, a jenom koupeli, hřebenem a čistým prádlem vypuditi se dá. Na tom nebylo dosti, přišlať druhá rána. Nestřídmost vojska a nesnesitelný zápach přivolaly cholera. Vykurovalo se jalovcem, vymetalo, vyklizelo, čistilo se. Bylo pozdě. Choleře padlo v Klementině několik lidských životů za obět. Vojáci omdlávali, byli odnášeni, umírali. Honem odcházela tlupa za tlupou, poslední, jenž otálel za ostatními si pospíšiti, byl smrti zachvácen. Seminář byla zůstal od té doby pustý a prázdny. Alumnové museli se již dříve vystěhovati a jsou s jedním představeným v arcibiskupské residenci. Rovněž přeplněno bylo i gymnasium kněží Piaristů, i tam vypukla a zuřila cholera, oba ředitelé škol a mnoho pruských vojáků usmrtila, načež se i tam vojsko vytratilo. Nemoc rozšířila se po městě. Cizinec do Prahy přišedší by toho nepoznal, že město navštíveno jest trestající rukou Boží. Hle, tamto jest dílna truhlářská (stolářská), vidíš v ní tři právě

dohotovené, na rychle natřené rakve, okolo nesou na nosítkách nebožtíka, ale vedle v krémě hraje hudba vesele, slyšíš zpěv a smích. Nedivme se tomu, ve velkém městě obývá nezřídka velká nábožnost a velká bezbožnost pod jednou střechou. Kým se Bůh pro zásluhy světců našich, pro pláč u úpění nevinných a spravedlivých slituje nad ubohou vlastí naší a odvrátí metlu svého spravedlivého hněvu, kterou jsme zasloužili skrze hříchy naše!

II.

Na konci chodby v kn. arcib. semináři nalezá se v prvním patře na zdi kříž. Když první pruské vojsko v tomto domě se rozložilo, bylo všude křiku a hřmotu a hluku až hrůza, jeden však voják vyjda z ložnice a vida kříž šel a klekl před ním a vzhůru hledě dlouho se modlil. Jiní vojáci chodili okolo, mnozí před křížem posmekli, jiní neposmekli, ale nikdo si vojáka nevšímal, ani jediný se mu neposmíval; mohl se modlit, nikdo mu nepřekážel. Jiný vida kněze, pozdravil a hlásil se, že jest též katolik a Polák, jako onen, co tamto klečí. Je vás tu mnoho katolíků? V naší setnině veliká většina, náš šikovatel, co vedle Vás bydlí, jest také katolik, ale není Polák, jako my, nýbrž Němec.

Za chvíli přišel zmíněný šikovatel, aby se pozeptal, je-li tu na blízku katolický kostel, že mužstvo již touží po kostele a po katol. službách Božích. Byli jsme dlouho v krajích protestantských na pochodech z místa na místo, měli jsme se dobře, ale katol. kostela jsme nenalezli. Ani neuvěříte, jak jsme se zaradovali, když jsme na hranicích vaší vlasti opět ušli kříže a sochy. Moji Poláci radostí plakali. Však postupující dále co zemská obrana za naším řadovým vojskem přišli jsme do krajů válkou zpustošených, viděli jsme katol. kostely, ale buď se z nich staly špitály anebo jsme na pochodu jen mimo šli, až konečně na cestě od Nechanic sem mohli jsme navštívit některé chrámy Páně. Je to radost pro katolíka, když po dlouhém čase opět se octne v katol. chrámu a může-li býti na mši sv., je i v cizině doma! Tak a podobně hovořil důvěrně dále. Vysvětlil jsem mu, že bydlí vedle katol. chrámu, v němž každý den v 6 h. ráno jest mše sv., naproti že jest farní chrám, a 20 jiných že naleznou po městě. — Však my si je vyhledáme; odpověděl a odešel.

K večeru prohlašuje rozkaz na zejtrí, doložil, že ve vedlejším chrámu Páně budou v 6 h. katol. služby Boží; kdoby jíti chtěl,

že může: všichni a společně že půjdou, až velitel rozkáže.

Druhého dne ráno bylo na mši sv. mnoho pruských vojáků a každým dnem jich přibývalo. Chovalise příkladně. Každý měl svou modlitební knížku, nejeden vytáhl a modlil se i růženec. Při mši sv. klečeli, při pozdvihování hluboce se uklonili. Někteří nešli nikdy do lavic, alebrž klečeli po celou mši sv. na dlažbě. Hlásili se k sv. zpovědi a přistupovali, některý den celé řady, k sv. přijímání s takovou vroucností, že se našinci tomu divili. U některých shledali jsme zvláštní chování se při sv. přijímání. Jdouce z lavic k stolu Páně nevzali s sebou jako ostatní modlitebních knížek, alebrž bez nich šli s rukama sepjatýma a u mřížek chopili se pak přední části mešního roucha kněze jim podávajícího, jejížto obrubu na prsou držíce přijímali. Zajisté krásné to znázornění nejuzšího spojení (communio) věřícího s Bohem skrze sluhu Církve.

Prázdného času používali k návštěvování chrámů Páně v prvních dnech dle rozkazu s ručnicemi, později bez nich. Není snad ani jediného chrámu v stověžaté Praze, který by byli nenavštívili, nejvíce ptali se po metrop. chrámu a v něm po hrobě sv. Jana Nep., jehož ovšem nenalezli. Hněvali se, že byl odvezen, namítajíce, že nejsou zloději, ani lupiči, svatokrádeže že by se nebyli dopustili, střibra a sv. ostatků že že by se ani nedotknuli. „Možná — odpověděl jim jednou průvodce, — ale opatrnosti nikdy nezbyvá.“ Rovněž četně stávali u sochy sv. Jana na mostě, pohlížejíce uctivě i na ostatní sochy a dolů na řeku Vltavu. Na mostě bývalo, jako o pouti sv. Janské. Četnější byla též za této doby návštěva chrámů Páně, kde se konala pobožnost 40hodinná. Zkrátka pruští katolíci vyznávali neohroženě víru svou a přece byli a jsou dobří vojáci. Do jednoho bratrstva Mariánského v Praze vstoupilo jich přes 100.

S jakou radostí chlubili se rodilí z hrabství Kladského, že ve Chvalách v čele deputace z Prahy poznali v osobě JEminence, nejdůst. p. kardinála — svého biskupa, jenž před několika roky u nich visitaci konal, s jakou radostí chvátali do chrámu, kde on mši sv. sloužil!

Společně služby Boží mivali jako naše vojsko u sv. Ignácia, zádušní mši sv. za bratry v boji padlé měli jednou též u sv. Tomáše. Tam i tuto došla jejich náboženská horlivost pochvaly u očitých svěd-

ků. Katol. důstojníci dávali mužstvu v kostele příklad dobrý. Zdálo se, že čím větší vzdělanost, tím větší jest nábožnost. Katol. polní duchovenstvo, jemuž přísluší veliká čest a chvála, může s hrдостí pohlížeti na tyto rozhodné katolíky!

Však co tuto povědino o mnohých, nebudiž rozuměno o všech. Po starších vojíněch přišli do Prahy mladí, a nad to všude koukol mezi pšenici.

Mají též své chyby, hovní náruživostem. V semináři byla zřízena dvě vězení. První voják se tam octnul proto, že se opil kořalkou, tak že útrpní lidé ho domů přivedli a ručníci jeho za ním přinesli. Však nejenom opilství má mezi nimi své otroky, i obžerství, jež mnozí smrti zaplatili, a následky nestřídmosti, smilnost atd. Když jednou oddělení vojska dům náš opustilo, zmizel zároveň s ním v jednom pokoji kříž, jenž na zdi visel. Při poklizení nalezen jest pod postelí, zohavený. Tot surovost! Toho se jistě nedopustil ten, jenž jak svrchu práveno, na chodbě u kříže klečel, nikdo z těch, jenž na mši sv. chodili, zpověď vykonali, Tělo Páně přijali. To spáchal člověk bez víry; jako vůbec všichni ti, jenž lid náš týrali a rovněž tak i ti mezi námi, kdož vyzvědačstvím či špehyřstvím a jakkoli jinak v této válce vojsku našemu z úmysla škodili, byli a jsou lidé bez víry. Kde není víry, tam není svědomí, ale „pobožnost ke všemu jest užitečná.“

KRONIKA.

Z Prahy. Dne 23. srpna ujednána byla v Praze smlouva o *mír* mezi Rakouskem a Pruskem. Důležitější články této smlouvy jsou: Jeho Vel. císař Rakouský svoluje k přivtělení království Lombardsko-Benátského ku království Italskému bez všech přitěžujících podmínek, jen když zaplatí italské království onu částku dluhu státního, která na Benátsko připadla. Měřítkem při stanovení té sumy je smlouva Curyšská. — J. V. císař Rakouský uznává zrušení dosavadního německého spolku a svoluje v nové utvoření Německa bez Rakouska. — J. V. císař Rakouský postupuje králi Pruskému všecka svá práva na Šlesvick a Holštýn. — Rakousko si může odvezti ze spolkových pevností svůj majetek a z movitostí to, co dle výkazů kněhovních jemu přináleží. Totéž platí o veškerém movitém jmění spolku. — Žádný příslušník Šlesvika a Holštýna ani poddaný Rakouský neb Pruský nesmí být pro své chování v poslední válce stíhán neb pro-

následován. — J. V. císař Rakouský zaplatí Prusku 40 milionů dol. válečné náhrady; z té sumy odpočítá se 15 milionů dol., jež Rakousko pohledává na Šlesvicku a Holštýnsku a 5 mil. dolarů za bezplatné stravování pruského vojska v zemích rakouských až do uzavření míru. Zbude tedy k placení 20 mil. pruských dolarů, z nichž polovice vyplatí se hned po stvrzení smlouvy o mír a druhá polovice za tři týdny na to. — Pruské vojsko odejde z rakouského území ve třech týdnech po výměně stvrzené smlouvy o mír. — Smlouvy před touto válkou uzavřené mezi Rakouskem a Pruskem, pokud touto smlouvou nepozbývají platnosti, znova se potvrzují.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnuli:

- p. Vavřínek *Schauff*, jubil. kněz, býv. arcib. vikář a školdozorce okresu Bystřického, čestný rada k. arc. konsistoře, arc. notář, děkan v Brandyse, 18. srpna (nar. v Strakonnicích 8. srp. 1790, kněz od 15. srp. 1813);
- p. Frant. *Novotný*, senior psalteristů při metrop. chrámu u sv. Víta v Praze, 18. srp. (nar. v Smrdově 6. srp. 1795, kněz od 12. srp. 1824);
- p. Rupert Jan *Pohl*, kněz ř. pobožných škol, ředitel c. k. gymnasia na Novém městě v Praze, arcib. notář, 19. srpna (nar. v Doupově 22. června 1815, kněz od 25. července 1838);
- p. Pankrác *Newald*, kněz ř. pob. škol, ředitel hlavní a realní školy, arcib. notář, 20. srpna (nar. v Nov. Jičíně na Mor. 12. září 1805, kněz od 25. července 1832).

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Josef *Koldř*, kaplan v Liboci, za faráře v Slavětíně;
- p. Josef *Petráš*, fundatista, za administratora v Brandejse.

Na odpočinek žádali a dání jsou:

- p. Jan *Hopf*, č. kan., os. děkan v Žluticích;
- p. Jan *Proksch*, farář v Kozlově;
- p. Ondřej *Voigt*, farář v Příbuzech;
- p. Vác. *Schmid*, farář v Holostřovech.

Upřázdňená místa:

- Brandejš*, děkanství patron. J. c. kr. apošt. Velic. od 22. srpna.
- Kozlov*, fara patr. p. Jul. Gabriela, od 16. srp.
- Příbuzy* (Frühbuss), fara patron. p. Ervina hrab. z Nostic-Rhineku od 16. srpna.

Číslo 25. vyjde dne 15. září.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kníž. arcib. semi-
náři číslo 190—I.

Expeditce:
v kat. knihkupectví
B. Stybla,
na sv.- Václavském
náměstí, čís. 786—II.
Nedošlá čísla rekla-
muje nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

Předplácí se
v expedici
i u všech řádných
knihkupeců
na rok: 2 zl. 50 kr
na půlro.: 1 zl. 30 kr

Po poště:
Celoroč.: 3 zl. — kr.
půlroč.: 1 zl. 55 kr.

Předplacení čtvrt-
letní se nepřijímá.
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bidné činí národy.“ (Přisl. XIV. 34.)

Neděle XIX. po sv. Duchu.

Reč sv. Řehoře Vel., papeže Římského. *)

Často jste, bratří, z úst mých slyšeli, že sv. Evangelia čtení obyčejně královstvím nebeským míní nynější svatou církev — shromáždění spravedlivých, v jejichžto srdcích Pán Ježíš téměř jako v nebi kraluje, poněvadž se spravedliví křesťané po věcech světských neshánějí, ale k samým nebeským vroucnou milostí vzdychají; a tak témuž mluvení způsobu rozumějte i v níže kladené propovědi Páně:

„Podobno jest království nebeské člověku králi, kterýž učinil svatbu synu svému.“

Jak Lásce Vaší povědomo, mluví Pán Ježíš právě o tom králi a otcí syna králova, o němž dří Žalmista: „Bože, soud svůj králi dej, a spravedlnost svou synu královi,“ (LXXI. 2.) Svatbu Otec učinil Synu královi, když Jej skrze tajemné Vtělení s církví oddal. Tomuto Ženichovi byl život Rodičky-Panny svatebním pokojíčkem dle slov Žalmistových: „V slunci postavil stánek svůj, a ono jest jako ženich vycházející ze svatebního pokoje svého“ (XVIII. 6); neb vyšel tehdaž Bůh Syn co ženich ze svatebního pokojíka svého, když vtělil se vyšel jest z neporušeného

života Panny slavit sňatek svůj s církví svatou. Poslal tedy Král služebníky své, aby přátel pozvali na svatbu; poslal je k nim jednou i podruhé: zřídil totiž Bůh Otec za hlasatele Vtělení Páně napřed proroky, potom apoštoly; tamti aby zvěštovali, že Syn Jeho se vtělí, ti to pak aby kázali, žeť se On již vtěliti ráčil.

Zprvu pozvaní nechtěli jíti na hody svatební, pročez znělo druhé pozvání takto:

„Aj oběd svůj připravil jsem; volové moji a krmný dobytek zbit jest, a všecko hotovo: pojďtež na svatbu! — Ale oni nedbali a odešli, jiný do dvoru svého, a jiný po kupectví svém.“

Do dvoru odejítí znamená přílišnou v zemském díle pracovitost; po kupectví odejítí vyjadřuje shon po zisku ze světského zaměstnání. Jiní tak, jiní jinak vymlouvají svou nechuť k svatebním hodům nebeského krále: odporno jest jim, rozjímati o tajemství Vtělení Páně a dle vůle Jeho obcovati šlechtně. Stává lidí ještě horších, kteří pohrdajíce zváním krále milostivého, Jemu za milost i pronásledováním odplácejí, jakž doloženo:

„Jiní pak zjímavše služebníky jeho, a posměch jim učinivše, zabili je.“ — „Uslyšev pak to král, rozhněval se, a poslav vojska svá, zahubil vražedníky ty, a město jejich zapálil.“

Pán Bůh pronásledovníků svých zabijí, s jejichž dušemi také těla, v kte-

*) Oper. S. Greg. M. edit. Paris. 1705. T. I. pag. 1634. — Dlouháť reč podává se tuto zkráceně.

rýchž bydlí, věčným v pekle plamenem mučí. Vražedníky zahubil jest král poslanými vojsky, protože Bůh skrze anděly svůj nad lidmi soud vykonává; neb čím jsou medle zastupové andělů, ne-li vojskem Krále našeho, Jenž odtud sluje: *Pán zastupův?* Posílá tedy král vojska svá k zahubení protivníkův, jelikož Pán skrze anděly na svých nepřátelích spravedlivou pomstu provádí; v kteréžto jak mocný jest On, předkové naši slyšeli, my pak vidíme. Kdež jsou teď všickni ti pyšní mučenkův tryzniči? kdež ti marnou světa slávou nadmutí zbůjníci, co druhdy proti Stvořiteli svému nevďěčná srdce zdvíhati směli? Ejhle, smrt mučenkův oslavuje již vše křesťanstvo; památka pak těch, ježto se byli svou k nim krutostí chlubilí, nedožila věku našeho! A tak v samých účincích to vidíme, což v podobenstvích vypravovati slycháme.

Než král, jenž s pozváním svým sebe samého potupena cítí, svatbu syna svého bez hostů slaviti nebude. I posílá k jiným zváče své, protože Boží řeč, ač se odněkud s prázdnou vrací, zas jinde nalezá, kde by odpovínila:

„Tehdy řekl služebníkům svým: Svatba zajisté hotova jest, ale kteří pozváni byli, nebyli hodni. Protož jděte na rozcestí, a kteréžkoli naleznete, pozvěte na svatbu.“

Znamená-li nám v Písmě svatém čtoucím slovo *cesty* rozmanitou činnost lidskou při dobývání vezdejšího blaha, budeme slovo *rozcestí* na přestávku v jednání tom vykládati sobě, ano ti lidé rádi k Pánu Bohu běhávají, kdož v obchodech svých štěstí nemají.

„I vyšedše služebníci jeho na cesty, shromáždili všechny, kteréž našli, zlé i dobré; a naplněna jest svatba hodovníky.“

Vizte, sama v hodovnících rozličnost ukazuje nám podobenstvím, o svatbě králově přizastřenou Církev v níž se zlí i dobří scházejí. Církev přechovává zvedené i nezvedené syny, jež sice všechny k víře křesťanské rodí, ale ne všech k svobodě duchovní milosti přivodí, ano mnozí života svého dle víry proměnití nechtějí. Pokud na zemi potrváme, dotud zlí i dobří spolu putovati musíme; když pak doputujeme, tehdy nás rozezná i rozvede Pán Bůh. Samí dobří jenom v nebi, a samí zlí jenom v pekle obývají. Jste-li dobří, strptež zde sousedů zlých; neb kdo zlých nesnáší, zlost svou pronáší, jelikož cviku Kainova utíkaje, Abelem býti nechce. Vždyť i zrní pod plevami na mlatě leží, a růže vonná bodlavými trny osazena roste. Mezi dvanácti apoštolů nalezen jest, kterýžby ostatních zkoušel! V Církvi svaté ani zlí bez dobrých, ani dobří bez zlých býti nemohou; pročez pravil Hospodin Ezechielovi: *„Ty synu člověčí . . ., nevěřící a podtrhači jsou s tebou, a s štíry přebýváš“* (II. 6); a Jan Evang. toto psal andělovi církve Pergamské: *„Vím, kde bydlíš, tu kdež jest stolice satanova, a držíš jméno mé, a nezapřel jsi víry mé“* (Zjev. II. 13.). Ejhle Bratří nejmilejší, z toho všeho poznáváme, že dobrého nebylo člověka, jehož převrácenost zlých lidí nezkusila; ovšem skoro tupá zůstane čepel duše naší, jestliže ji pilník zlocha nevybrousí.

Bratří, vy jste již vešli z milosti Boží do domu svatby t. j. do Církve svaté; však záhy roucho duší svých očima bystrými prohlédněte, aby vejda Král, na něm neshledl, cožby káry zasloužilo. Jistě s velikou srdce bázní třeba rozjímati slova:

„Tedy všed král, aby pohleděl na hodovníky, uzřel tam člověka neoděného rouchem svatebním.“

Bratří nejmilejší; co vyobrazuje nám to roucho svatební? Budeme-li hádati na křest, aneb na víru křesťanskou, odmítnouti lze domněnku otázkou takovou: Kdož pak kdy všel do Církve bez křtu, anebo bez víry v Krista Pána? Vždyť tím samým, že kdo ještě v Krista neuvěřil, zůstává on vně a mimo Církev! — Spíš tedy rozumějmež svatebním rouchem lásku, kterouž byl oděn Zakladatel Církve svaté, přicházeje slavit s Ní svůj sňatek. Pouhá milost Boha Otce to způsobila, žeť se Jeho jednorozenný Syn s dušemi svých vyvolených ráčil spojit: „Nebo tak Bůh miloval svět, že Syna svého jednorozenného dal, aby žádný, kdož v něho věří, nezahynul, ale měl život věčný“ (Jan III. 16). Všickni vy v Církvi pravověřící ovšem jste již vešli do svatebního domu; ale pakli kdo z vás milost křesťanské lásky v srdci svém nestřeží, takový nemá nikoli roucha svatebního!

Také to vám třeba jest věděti, že jakož tkadlec roucho tká na dvou vratidlech — horním a spodním: podobně láska na dvou se přikázáních Božích zakládá, z nichžto jedno velí milovati Boha, druhé bližního. Čteme totiž v Písmě svatém: „A milovati budeš Pána Boha svého z celého srdce svého, a z celé duše své, a ze vši mysli své, i ze vši síly své. To jest první přikázání. Druhé pak jest podobné tomu: Milovati budeš bližního svého, jako sebe samého“ (Mar. XII. 30—31). Dvou těch přikázání o lásce má všeliký křesťan ostříhati, záleží-li mu na tom, aby před králem nebeským ukázal se v rouchu svatebním. Druhdy poručil Hospodin koltry stánku vyšívati červcem dvakrát barveným. Koltrami stánku jste vy Bratří, ano v srdcích svých nebeská tajemství věrou křesťanskou zastíráte. Červenec v koltrách musel býti dvakrát

barvený, a takový podobal se plamenu: a co jest láska, ne-li plamen? A ta láska musí býti dvakrát barvena: jednou milováním Boha, druhé milováním bližního! — Máš-li koho rád, nemysli hned, že již miluješ: prvé lásky své jádro a hodnotu zkoušej. Ať kdo kohokoliv miluje, nemiluje-li pro Boha, lásky nemá. Ryzou, opravdovou lásku má tehdy křesťan, když nejenom svého přítele, noprž i nepřítel pro Boha miluje; však bývá nenávisť od nepřátel tou nejlepšou zkouškou lásky naší! Za touž příčinou káže sám Kristus Pán: „Milujte nepřátely své, dobře činite těm, kteří vás nenávidí“ (Luk. VI. 27). Kdož tedy pro Boha miluje onoho bližního, od něhož sebe nenáviděna býti vidí, ten jistě upřímným miluje srdcem.

Veliká, vznešená a mnohým nesnadná věc jest láska; ale právě tato láska jest dotčeným rouchem svatebním! Bez ní obávejž se hodovník vyvržení, až král vejde.

„Tedy všed král, aby pohleděl na hodovníky, ušel tam člověka neoděného rouchem svatebním.“

Bratří nejmilejší, my jsme ti hodovníci na svatbě Slova: my již držíme víru v Církvi, sedíme za stolem na hodech Písma svatého, plesajíce nad Církví co chotí s Bohem oddanou. Pozorujte, prosím, zdali jste přišli na tu svatbu ve svatebním rouše? Starostlivě prohleďtež mysl svou, zpytujtež srdce: nepeleší-li v nich zášť, neb závist, aneb škodivost? — Aj mezi hodovníky vchází král, prohlíží roucho našich srdcí, a kohož láskou oděného nevidí, tomu hněviv praví:

„Příteli, kteraks sem vešel, nemaje roucha svatebního?“

Předivná věc, Bratří nejmilejší, že že ho Pán přítelem nazývá a předce zavrhuje! Však proto Pán tak mluví a jedná, že jej podle víry za přítele, po skutcích za nepřítel váží.

„*On pak oněměl.*“ Neb — což bez vzdychání vypraviti nelze — když nás přísný Soudce naposledy bude kárati, přestane z naší strany všeliká výmluva, poněvadž týž zevnitřní karatel zároveň vnitř nás obviňuje jakožto svědek našeho svědomí.

„*Tehdy řekl služebníkům: Svážte ruce jeho i nohy, uvrzte jej do temnoty zevnitřních; tamt bude pláč a skřípení zubů.*“

Svázány budou ruce i nohy odsouzencům, kteří zde o nápravu života nestojíce, jim v hřešení volnosti přáli; neboť ti mukou trestu svázání budou, kdož zde vinou z pronesbávaných dobrých skutků sami sebe byli svázali. Tolikéž proti vůli své uvržení budou do zevnitřních temnot — do věčného žaláře, protože zde o své vůli byli sebe uvrhli v temnoty vnitřní — v slepotu srdce. Tam bude pláč a skřípení zubů: každý těla úd tam svou zvláštní bude míti muku dle vlastní povahy hříchů, jimž zde byl hověl.

Po vyvržení hodovníka jednoho, v němž rovných mu druhů veškerenstvo zahrnuto, zněl z úst králových obecný výrok:

„*Nebo mnoho jest povoláných, ale málo vyvolených.*“

Bratří nejmilejší, sotva jest kdo mezi námi, jenžby, slyše to, strachem se nezachvěl! Hle, my všickni skrze víru povolání jsme na svatbu krále nebeského; již jsme vešli, věříme a vyznáváme tajemné Vtělení Jeho; krmíme duši Slovem Božím: ale nastane den soudu a tehdy Pán vejde! — Že jsme povoláni, víme; zdaliž jsme vyvoleni, nevíme. Jistoty v tom nemajíce, máme proč bychom před Bohem pokorně obcovali! — Při některých křesťanech ani prvotinek života Bohu milého znamenati nelze; při jiných brzy stopu dobrých počátků ztrácíme. Někdo strávív skoro ce-

linký věk svůj v bezbožnosti, na skonání života stezkou tuhého pokání k Bohu se vrací; opět jiný, jenž po našem zdání ustavičně vedl život vyvolených, sbíhá konečně na dráhu nepravosti. Kdosi dobře začal a tuze dobře skončil; jiný začav záhy zle, byl čím dál tím horší, a konec jeho nejhorší!

Pečujemež tedy všickni s bázní a s třesením o spasení svých duší, nevěduce, jaký konec vezmeme; neboť *mnoho jest povoláných, ale málo vyvolených*; kteréžto vyrčení Páně pořád v paměti a na jazyku míti náleží. Nikdo neví, co mu v tajné radě Boží usouzeno; neboť *mnohopovoláných, ale málo vyvolených!*

Ješto na své vyvolení od Boha rukojemství žádného nemáme, co nám zbývá, leč svých činův se obávati, na pouhé milosrdenství Boží se spouštěti, na svou pak sílu nespolehati? Mocen jest dokonalou učiniti důvěru naši Ten, Jenž naše přirození na se vzíti ráčil, Ježíš Kristus, kterýž s Otcem živ jest a kraluje v jednotě Ducha Svatého na věky věkův. Amen.

—o—

Úvahy po válce.

(Z venkova.)

„Když uslyšíte o válkách, nestrachujte se“ (Luk. 21, 9). Kdoby byl těmito slovy Páně v oktávě sv. Petra a Pavla chtěl těšiti u nás uděšený lid, bylby zůstal neslyšeným hlasem, hlasem volajícím na prázdné poušti. Jiné napomenutí Páně dí: „Tehdáž ti, kteří jsou v Judsku (v rovinách), necht utekou na hory, a kdo na poli jest, nevracuj se, aby vzal něco z domu svého“ (Mat. 24, 16); a tohoto nebylo třeba lidem ani připomínati. Utíkalit na hory a do lesů mnozí, a nejedni, kdož na poli byli, polekáni novou nějakou zprávou, nevraceli se ani domů, vzítí něco sebou, ale vypřáhše potah z pluhů a vozů, všeho nechavše ujížděli do lesů a na hory, jakoby pilní byli naplniti do slova ono povzbuzení Spasitelovo. Mohl bych i od nás nemálo povídati, jak celá osada často

byla zděšena, tu utíkajícími pěšky i na vozech vyhnanci z krajin bitvami navštívených, tam zástupem mladých lidí, prchajících před nepřítelem, jenž prý mladé lidi jímá; brzy zas houfy koní ustupujících před vojskem cizím, opět zprávami, že Jičín hoří a okolní vesnice již jsou spáleny; a jak tomu všemu víry dodávalo hřmění děl, jež vždy více k nám blížiti se zdálo; mohl bych vypisovati, jak nejednou i bez příčiny polekáni jsou všichni, jak jediný člověk skrz ves utíkající, bos a bochník chleba pod pažďí nesa a z plného hrdla volaje: „Utíkejte lidé, a nás už drancují,“ pobouřil již na samou noc celou vesnici: mohl bych podobných výjevů více připomenouti, ale pomínu toho; více méně poznali i v ostatních krajinách podobného strachu, i tam, kde dále byli vzdáleni od hrůzyplných války výjevů, než jsme my. Mimo to zkusili jsme plnou měrou a zkoušíme doposud, že nebyl bez příčiny strach ten, neboť útrapy a svízele všeliké následkem války jsou přehrozné. V naději, že v nastalém míru opět Pán Bůh zahojí rány, z nichž krvácí ubohá vlast naše, zapomínejme ponenáhlu na ty trudné a děsné příběhy z dob nedávných. Za tou příčinou pustme s mysli časné ztráty a utrpení, a s pokojnější myslí popatřme nyní na smutnou tu dobu zpět, a uěme se z trpké té zkušenosti býti moudřími, ne podle těla, nýbrž dle ducha.

Blahověst na počátku války (č. 19.) psal nám: „i zlá věc mívá svou dobrou stránku; válka učí nás znáti a utíkati se k Bohu, . . . válka učí nás lásce křesťanské.“ A opravdu, co jsme doposud o Praze čtli a slyšeli, Praha dokázala podivení hodným způsobem zvláště to druhé, že zná lásku křesťanskou, přehojně pomáhaje raněným a chudým. Dobročinnost ta u nás na venkově tak nevyzníká, čehož příčina ovšem neleží v nedostatku útrpnosti; ukázaliť by i venkované obětovnost nemenší v podobných okolnostech. Já ale v úvahu chci vzíti onen první výrok, že nás válka (jako každé jiné neštěstí) učí znáti a utíkati se k Bohu a ku kříži Kristovu. Co v tomto ohledu pozorovati bylo na venkově? Bohužel, že nelze v tom ohledu pověditi mnoho potěšitelného.

Za dávných časů, když krutá válka stihla národy, když mor a jiné rány připadly na města a vesnice: tu nejprve na pokání se pomýšlelo, lidé vyznávali a veřejně odříkali se svých hříchů, posty a průvody prosebné se konaly na vyprošení

od Boha pokoje a osvobození. Všeobecné takové útrapy vedly k Bohu skrze pokání. Příkladů z dějin dalo by se uvéstí řada bez konce, i ze starého zákona i z časů křesťanských. Věřili lidé vždy a věřili to i pohané, že takové neštěstí přicházívá na svět pro hříchy lidské, a že tedy třeba jest usmířiti pokáním nejprve Boha, kterýžto raní a uzdravuje. A proto jako vždy v takových dobách, i nyní kazatelé křesťanští napomínali nejen k modlitbám za pokoj ale i k polepšení života, neboť, jak dí sv. Řehoř Veliký při podobné příležitosti: bez účinku zůstává modlitba, dokud život jest hříšný. — A jest viděti, že bychom si z tohoto navštívení Božího byli k srdci vzali polepšení života? V celku musíme říci, že nikoliv. Co tu bylo nářku, co slzí, co vzdychání k Bohu, ano mohu říci též, co modlitby: ale všechno to hlavně, snad jediné, pro ztráty časné, pro škody vezdejší! Na duši kdo při tom pomyslí? „Od čeho budeme živi? co počneme s dětmi?“ Při těchto a podobných žalobách málo pomohlo, těšil-lis koho, že má Pán Bůh víc než rozdal, že jiní lidé přišli o víc a byli živi, že jiní nemají ničeho a jsou živi i s dětmi, atd., každý hleděl jen něco si pojistiti, zachrániti, hrst statku vezdejšího v rukou zdálo se každému bezpečnější jistotou pro budoucnost, než naděje v pomoc Boží. — Měli jsme tedy, řekne mi snad někdo, všechno nechat zhynouti a zničiti? — To nikoliv; vždyť Pán Bůh sám žádá pracovitost a přičinlivost, a čím těžší jsou časy, tím více má se každý přičinovati, aby uhájil a opatřil si potřeby své. Avšak to *přílišné* shánění, to *bezmírné* starání o vezdejší věci, když člověk při ztrátě jich takřka v zoufalství padá, poněvadž na nich celou touhu duše své, všechno snažení života svého zakládá, to jest, co se nesluší na křesťana, co Pán Bůh zapovídá; neboť kdo takto přilnul duší svou k tomuto světu, ten pro získání a obhájení statku svého vynaloží vše, i nesmrtelnou duši, ten nerozvažuje dlouho, přestoupiti sebe větší prikázání Boží, jen když nabude zisku. Chceť Pán Bůh dopouštěje toto neštěstí na nás, odtrhnouti nás od věci vezdejších, abychom vidouce nestálost a nejistotu světa přilnuli raději k tomu, co nehyne ale vždy trvá, k statkům duchovním. Ale to myslím na mnoze ukázalo se v čas války, že čím více statky časné opouštěly nás, tím více my se jich chytali, tím více jsme na ten jich zbytek své

srdce, vši svou naději poutali, jako bychom neznali jiné naděje, jiné budoucnosti.

Neníť ovšem tato zesvětštělá, pozemská mysl lidu našeho nic nového, co by snad teprv nyní se bylo objevilo; jest to smutný a skoro obecný úkaz nynější doby naší, že duchovní, náboženský život hyne, ba takřka udušen jest bažením a sháněním hmotným, vezdejším. Což divu, že i na venkově tento neblahý směr opanoval? Vždyť ve spisech i novinách se to lidu co jediný účel práce a života, co pokrok všeho vzdělání předkládá, aby jen mnoho jmění získal; zmnožené potřeby života a větší nádhra mezi lidem, ano i ty přílišné daně vedou lid k tomu, aby takřka za jediné určení své považoval shromáždění vezdejších statků. Tomuto účelu musí ustoupiti každý jiný ohled; i na Boha a na jeho příkázání dbá se jen, pokud to na újmu není majetku časnému. Mohu na dosvědčení toho uvéstí jen lehkomyšlnost, s jakou se nyní vůbec znesvěcují neděle a svátky. Nejen v městech, kde se v neděli skoro napořád trhy odbývají, čímž nejen v městě ale i ve vřkolu trpí služby Boží a svěcení neděle, nejen v místech, kde jsou nádraží, a kde se tudíž obyčejně celý den se všim hřmotem skládá a nakládá, přiváží a odváží, ale i venku v polích to mnohdy v neděli vypadá, jakoby v té krajině nebydleli ani křesťané. A přece domnívají se a vymlouvají se mnozí, že prý toho nutná potřeba, aby pracovali a svázeli v neděli a ve svátek. Čím to tedy, že za dřívějších let málo kdy udála se toho potřeba, aby lidé v neděli pracovali v polích, kdežto nyní mnohdy neděli nerozeznáš od všedního dne? Příčinou jest právě ta světská, na tu zemi obrácená mysl lidská, ta prázdnotanáboženského vědomí, ta lehkomyšlnost ve věcech duchovních a Božských. Kdežto nábožní předkové naši mívali den Boží na paměti po celý týden, takže všelikou práci a starost svou tak spořádali, aby v den Bohu zasvěcený ani nemohli přijíti do těch okolností, rušiti den Boží: děje se nyní naopak, ne-li z úmysla tedy z netečnosti pořádají lidé práce své polní tak, že jim na každou skoro neděli připadne nějaká, jak se jim zdá, neodkladná práce, a pak mají pro svou bohaprázdnost i výmluvu nutnosti, ač si tuto nutnost sami připravili.

Ale je-li toto pozemské smýšlení, tato prázdnota vnitřního duchovního života již starší úkaz mezi lidem našim, proč u příležitosti války zvlášť na to nařikám? Dala

mi k tomu příčinu slova, že válka učí utíkat se k Bohu a ku kříži Kristovu. Doufal a očekával jsem to také. Ale třeba že snad mnohé jednotlivé byly výminky, v celku zdá se, že to těžké neštěstí nedovedlo roztrhnouti vazby, kterými přivázány jsou mysli lidí na tu hruď pozemskou, že místo ku pokání a k Bohu lidé opět tím více obracejí se nyní k mammoně, aby co kdo ztratil, zase si vynahradil, že modlitby a služby Boží, jež konají, nevnikají do hloubi srdce, ale zůstávají na povrchu, poněvadž uvnitř jest plno starostí o věci časné. Musit' snad Pán Bůh ještě horších strastí, těžších ran dopustiti na nás, nežli setřeseme se sebe ten přílišný prach pozemský, který zaslepuje duši naši tak, že nevidí dále než na tu hruď, na to tělo a jeho žádosti a potřeby. Hromový hlas děl, jenž pole a domy ničil, zkázu a oheň rozsával a mrtvolami pokrýl celé končiny, ten tedy nedostačil ještě, aby v něm lidé poznali hlas Boží, volající k nim: „Nemilujte světa, ani těch věcí, které jsou na světě; nebo svět pomijí, i žádost jeho“ (1 Jan 2, 15). Začne-li ale Pán Bůh ještě silněji volati nám, ještě hrůznějšími ranami napomínati nás, zdaž pak obstojíme, zdaž to vydržíme?

Pravil jsem prvé, že nejen křesťané všech věků, ale že i sami pohané věřili, že všeobecná neštěstí jsou co trest Boží za hříchy lidské, a že tedy třeba usmířiti Boha; důkazů na to nemusím uváděti. Zdaž tedy nejsou horší než pohané ti, kteří uštěpačně vysmívali se kazateli jednomy a Vidni, který v kázání napomínaje k pokání, svízele války představil co následek a trest hříchů lidských, „že prý vynalezl novou příčinu nynější vojny.“ A tito nevěrci, horší než pohané, bohužel jsou to, kteří novinami svými, v čas války obzvlášť hojně čtenými, takto rozsívají bezbožnost a nevěru mezi lidem. J. H.

D O P I S.

Nad Sázavou v srpnu 1866.

(Prušáci. — Požár v Divišově.)

Osamělost, v jakouž letošní prázdniny mne uvrhli, tím více mne tížila, že milý „Blahověst“ nechťje bez pochyby předkládati pánům Prusákům německý překlad svých čísel, umlknul a na utěšenější dobu čekal. Jsme tu sice vzdáleni od veřejných silnic na několik hodin, od železnice na tři mile; pročež jsme se v zákoutí našem kojili naději, že vojáků pruských ani

nespatříme. Ano mnozí lidé na dvě i tři hodiny daleko vybíhali k silnici, jen aby mohli říci, že „praizy“ viděli. Brzy však sezнали, že se pohledu na ty modré kabáty dosti budou moci nasytiti. Od 14. srpna se nezvaní hosté tito i u nás usadili a doposud se jim líbí naše krajina tak, že na odchod ani nepomýšlejí. Na mnoze si lid na ubytování pruského vojska stěžuje; že hospodář německy nerozumí, sápe se na začasté voják nejen hrubými nadávkami, ale i násilně zbraní naň doráží, což arci nesvědčí o velké té vzdělanosti. Od některého času (u nás tuším od 21. srpna) mají prý vojáci stravování býti ze zásobáren, tak že ubytovatelé jim toliko vařiti povinni jsou. Jestli ale — jak se častěji stalo — voják nepřinese žádné maso aneb jen červivé, zastárlé, co zbývá hospodáři jiného, než aby mu dal přece stravu, ku kávě mu musí dáti mléko a cukr, k chlebu máslo atd. a za to bezpochyby neobdrží náhrady pražádné. Pivo teď vojáci nedostávají, za to ale kořalici statně přihybají. Čtli jsme před některým časem v novinách, že se za kvitance od pruského vojska dané bude jakási náhrada vypláceti. Nevím, jak znějí ostatní od Prusů napsané listiny tohoto druhu; ale těžko asi bude zemskému výboru, aby zaplatil kvitanci jednomu z představených zdejšího okolí; ten si od důstojníka pruského vyžádal, aby mu napsal kvitanci za stravování vojska a za rekvisice jiného druhu; důstojník však dobře věda, že představený němčině nerozumí, napsal: „Potvrzuji tímto, že v obci N. prusští bricháčové (die preussischen Dickbäuche) náležitě obslouženi byli.“ Podpis: „Klingenzieher.“ Představený ubožák se domýšlel, že aspoň tisíc zlatých za tu ceduli obdrží! — Mimo hmotnou škodu, způsobenou ubytováním vojska pruského, nemálo zarmucuje každého poctivce bída duchovní, do jakéž nejednu obec uvrhli mnozí vojáci nezřízenou svou bujností; a tu hohužel dostoupilo zlé takového stupně, že mnohé ženštiny samy se Prusáků chytaly, ač dobře vědouce, že po 2—3 dnech po nich ani památky nebude, a že jiní na jejich místo nastoupí.

Obtíž zvláštního druhu se v nejednom místě nahodila za tou příčinou, že evangelický kazatel služby Boží pro vojsko pruské v katol. kostele odbývati žádal. Někde sice jako na př. v městečku Ondřejově p. farář se rázně tomu opřel, aby se evangelické služby Boží v chrámě katolickém vykonávaly, načež se polní ka-

zatel pruský musel obejítí tím způsobem, že s návrší před Ondřejovem měl svou řeč k vojnům. Jinde však ve vůkolních některých místech se prý evangelické služby Boží v chrámě katolickém odbývaly. Co se o tom má souditi? Víme sice, že v některých místech u Králové Hradce po osudných bitvách do chrámů Páně byli položeni ranění vojáci prusští a snad i rakouští, a proti tomu se nedá nic namítati, neboť tu neodbytná nutnost nastupuje na místo zákona. Rovněž nemohl farář katolický po čas zuřící války odporovati vojsku pruskému, když by, užívajíce násilí, byli evangelické služby Boží v chrámě katolickém odbývali. Nyní ale, v čas příměří, nemuseli tuším pp. farářové podobným požadavkům vyhověti; žeby pak některý ordinariát český odbývání evangelické bohoslužby v chrámech katolických mohl dovoliti, není nám nikterak povědomo. — Mezi vojáky pruskými nalezá se mnoho takových, jenž povrchní vzdělaností svou se náramně roztahují a lžemi rozmanitého druhu si u našeho lidu vážnost zjednati hleděli. V ohledu náboženském nemohou se z velké části prusští vojáci evangeličti honositi většími vědomostmi, než jaké bohužel doposud při nejednom „vzdělaném“ katoliku shledáváme. Tak n. př. slyšel jsem rozmluvu mezi pruským kaprálem (nebo jak prusáci vždy říkají: poddůstojníkem) a katolíkem. Mluvili o rozdílu mezi náboženstvím katolickým a evangelickým; kaprál pravil: „Já neznám jiného rozdílu leč že vy katolíci ctíte Marii Pannu, my pak ji nectíme; to je všechno.“ Pomyslel jsem si při tom: Tys asi, milý kaprále, neštudoval Duisburský katechismus, a pakli jsi se učil podle jiného, dávno se ti z hlavy vykouřilo, že od nás k vám, a od vás k nám cesta daleká.

Na neděli po sv. Bartoloměji připadá v městečku *Divišově* posvícení. Letos však byla to pro tamější obyvatelstvo slavnost nevelmi veselá. Neboť v den sv. Bartoloměje (24. srpna) odpoledne ve 4 hod. vznikl neznámým způsobem požár, jenž v brzku strávil 34 stavení se stodolami naplněnými letošní úrodou polní. Někteří lidé byli právě na polích a nemohli vrátivše se pranicého uchrániti. Jiní jen nějakou tu peřinu a trochu obilí vymláčeného zachránili; leckterému chudásovi byl i ten kabát neb jiný kus šatu, jež ve spěchu z hořícího stavení vynesl, od bohaprázdných tuláků ukraden. V celku jest 77 rodin bez přístřeší. Málokdo z pohořelých měl

pojištění proti ohni. V posledních letech přihodilo se v Divišově více požárů, tak že ostatní obyvatelé nejsou s to pohořelým vydatně přispěti. Zdejší důst. p. děkan A. Hoffer ihned dvě rodiny z pohořelých přijal na děkanství a podobně i jiní popřáli prozatím žádoucího přístřeší spoluobčanům svým. Chvály hoden jest čin pruského plukovníka, jenž v městě byl ubytován a při odjezdu svém částku peněz starostovi Divišovskému odevzdal, by mezi nejhudší pohořelé rozděleny byly. V neděli dne 26. srpna zamýšleli se tu prušti husari ubytovati; avšak spatřivše opuštěné komíny ze ssutin smutně vyčnívající a kouř, jenž posud z doutnajících mandelů vystupoval, odtáhli dále ku Skalici a Sázavě. B.

KRONIKA.

Z Prahy. Za příčinou zmahající se cholery vyzvala k. arcib. konsistoř vel. duchovenstvo k modlitbám za odvrácení této metly Boží. Na ten úmysl má se vel. kněžstvo na místě modliteb za doby válečné konaných po farní mši svaté a při pozhennání s přítomnými věřícími modliti modlitbu Páně, pozdravení andělské a prosbu ze mše „pro vitanda mortalitate,“ přibírajíc též ve mši sv. tuto modlitbu k ostatním, pokud to předpisy obřadní dovoluji. — Tato modlitba zní v překladu v tento smysl:

Bože, jenž nežádáš smrti hříšníků, nýbrž aby pokání činili: shlédni milostivě na lid svůj, který se k Tobě navrácuje, a od něho, ještě Tě v pokoře vyzývá, metlu hněvu svého dobrotivě odvrát. Skrze Pána n. J. K. atd.

— Ředitelstvo jednoty sv. *Vítské* rokovalo ve schůzi dne 3. září o Krannerově nákresu nového hlavního oltáře pro chrám sv. *Vítský*. Dle toho návrhu má hlavní oltář záležeti ze 4 částí, z šíří 2 sáhů a z výši 29 stop v čistém slohu gothickém z kamene. Antependium nese na sobě v pozlacených a barvami a drahokamy ozdobených obrubách figury 7 proroků. Nad oltářním stolem vypíná se tabernakulum s Beránkem Božím. Po každé straně téhož svatostánku budou v polokruhu tři obrazy, představující sv. patrony čtyř zakladatelů chrámu, totiž sv. Jana Křt. (Jana Lucemburského), sv. Alžbětu (patronku Elišky, kněžny české, manželky Jana Luc.), sv. Karla Vel. (Karla IV.), sv. Marketu (Margaretae dictae „Blancie“ z Valois, manželky Karla IV.) — a sv. apoštolů slovanské Cyrilla a Methoděje. Výše bude bohatě ozdobená římsa, uprostřed rozmanitých okras, a vřezek budou ve výklencích stříbrné relikvieře

s ostatky sv. patronů českých Víta, Václava, Ludmily, Prokopa, Vojtěcha a Zikmunda. Nad tím bude kříž a nejvýše vížka pro vystavování nejsv. Svátosti; v pravo a v levo budou v podobných vížkách dva kleče klanějící se andělé. Po obou stranách hlavního oltáře budou na pilířích dva andělové, jeden drže věčnou lampu, druhý svícen pro paškál. Kolem celého presbyteria bude kamenné zábradlí gothické. Nákras došel velké pochvaly. Kdo může, ať pomůže stavěti a dostavěti dům Hospodinův!

— Církevní památka sv. mučnice *Ludmily*, patronky země české, bude se slaviti v neděli (16. t. m.) u sv. Jiří na hradě v ten způsob, že od 6 hod. z rána budou slouženy mše svaté u hrobu sv. Ludmily; v 11 hod. bude zpívána mše svatá, ve 4 hod. odp. české kazání, pak nešpory. Po celý oktav bude večer o 6. hod. sv. požehnání.

— Spolek *Arimatejský* pochoval v srpnu 22 chudých křesťanů, letos již 935 osob.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Josef *Horčice*, kanovník starší atd. v Staré Boleslavi, za *děkana* kollegiatní kapitoly Staroboleslavské;
- p. Josef *Kohlbruss*, kněz na odpoč. v Řepích za zpovědníka při metrop. chrámu u sv. Víta v Praze;
- P. Bedřich *Zickler*, křížovník, kaplan za administr. děkanství v Tachově, odkudž
- P. Ant. *Mitschan*, děkan, se stal komend. u sv. Karla ve Vídni.

V Pražské koleji piaristické stal se:

- P. Benedikt Ign. *Albrecht* proz. ředitelem gymnasia;
- P. Štěpán Ant. *Domas* proz. ředitelem hlav. a nižší realní školy.

V biskupství Budějovickém.

J. Milost, nejdůstojnější p. biskup **Jan Valerian Jirsík** jmenován jest nejvyšším rozhodnutím d. 23. srpna skutečným tajným radou J. c. kr. apošt. Veličenstva.

V Pánu zesnuli:

- p. Jiří *Schweiner*, farář v Lutové, b. notár, 15. srpna (nar. 5. června 1806, kněz od 25. července 1833);
- p. Ant. *Fikar*, b. notár, farář v Nadějkově, 20. srpna (nar. v Plánici 31. květ. 1812, kněz od 25. břez. 1836).

Ve správě duchovní ustanoven jest:

- p. Augustin *Brunner*, far. v Opařanech, kons. rada, b. vikář a školdozorce střídnicí v Bechyňského, za *děkana* v Bechyni.

Číslo 26. vyjde dne 20. září.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kniž. arcib. semi-
náři číslo 190—I.

Expedice:
v kat. knihkupectví
B. Stybla,
na sv. - Václavském
náměstí, čís. 786—II.
Nedošla čísla rekla-
mujte nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

Předplácí se
v expedici
in všech rádných
knihkupech
na rok: 2 zl. 50 kr
na půl: 1 zl. 30 kr

Po poště:
Celoroč.: 3 zl. — kr.
půlroč.: 1 zl. 55 kr.

Předplacení čtvrt-
letní se nepřijímá.
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídně činí národy.“ (Přísl. XIV. 34.)

V strasti.

(Rozjímání na neděli XX. po sv. Duchu.)

„Bratří! Viztež, kterak byste opatrně chodili: ne jako nemoudří, ale jako moudří, vykupující čas; *nebo dny ve jsou zlí.*“ (K Efes. 5, 15. 16.).

Dnové naši byli zlí, dnové naši jsou zlí. Byli zlí. „Rozpomeňte se na předešlé dny, v nichžto snášeli jste veliký boj utrpení a sice poháněním a soužením, učinění jsouce (cizincům) za divadlo a rozchvátání statků svých jste trpěli, (a mnozí) s radostí jste trpěli vědouce, že lepší a trvanlivé zboží máte v nebesích.“ (Hebr. 10.).

Dnové naši byli zlí. Naplnilť se na nás slovo Páně: „Budete zajisté slyšeti boje a pověsti o bojích . . . povstane národ proti národu, a království proti království a tehdy se budou mnozí horšiti a vespolek se zrazovati a jedni druhých nenáviděti.“ (Mat. 24.).

Dnové naši jsou zlí. Pán k uvedeným tuto slovům dokládá: „Budou morové a hladové a zemětřesení po místech; a mnozí falešní proroci povstanou a svedou mnohé. A že se rozmnoží nepravost, ustydne láska mnohých.“

Co činiti? Apoštol národů odpovídá: „Neztracujtež doufanlivosti své, kterážto má velkou odplatu. Trpělivosti zajisté vám zapotřebí, a byste vůli Boží činíce, dosáhli zaslíbení.“ Pán dí: „Hleďtež, abyste se

nekormoutili; nebo musejí tyto věci býti. Vizte, aby vás žádný nesvedl. Kdo setrvá až do konce, ten spasen bude.“

„Budou morové.“ Co činiti? Budme odevzdáni do vůle Boží, bez jehož vůle ani vlas s hlavy naší ne-sejde. Odvrzmež skutky temnosti a jako ve dne poctivě chodme, ne jako nemoudří ale jako moudří. Budme připraveni, nevědouce v kterou hodinu Pán přijde, nevědouce dne ani hodiny. Odřeknouce se ve svátosti pokání bezbožnosti a světských žádostí budme živi střízlivě a spravedlivě a pobožně. Spojujme se s Kristem Pánem v nejsv. Svátosti, abychom jednou s Ním spojení v nebesích žili na věky. „Kdo jí mé tělo, ve mně přebývá a já v něm. Kdo jí chléb tento, živ bude na věky.“

Dnové jsou zlí; co činiti? Mějte vespolek lásku ustavičnou. Posluhujte jedni druhým. Poddáni buďte jedni druhým v bázi Kristově. Snášejte jeden druhého a odpouštějte sobě vespolek. Nebo kdo miluje bližního, naplnil zákon.

Kdo pomůže? Všemohoucí. K Němu volejme: Račiž milostivě shlédnouti očima svého nevýmluvného milosrdenství na strast a bídu svých věrných a odvrátiti náš zasloužený trest, přítomné i budoucí nebezpečství, záhubné zpourey, válku, drahotu, nemoc a truchlivé smutné časy!

Soudové Boží.

(Legenda).

Svatou když ondy na horu
k modlitbě Mojžíš spěl,
s Hospodinem by z hovoru
tresť Rady vyzvěděl,
jež kroky naše řídí,
již oko nevyslídí
smrtelné: ten příkaz měl,
aby s hory na pláň zřel.

Potůček tam stříbropěnný
vine se žlabinou,
a jezdec sem upachtěný
paluje rovinou;
svou žízeň včil ukáji
a komoně napáji
a tryskem dál uhání
nemaje ztráty zdání.

Odeválal; — a ku prameni
pasáček přispěchal,
a nalezne na kameni
co v chvatu zanechal
jezdec — plný zlatem vak; —
to jen zočit mládcův zrak —
o žízni ani zdání —
se zlatem pryč uhání.

Po té sem starček běhlavý
o holi přiběhal;
krok jeho mdlý, krok vrtkavý
div, div že neselhal;
a k prameni se níží
a v moku žízeň hříží.
Pak mdlobou v drn se sklání
a trampot — ani zdání.

Usnul; — a jak větrem hnáný
jezdec zpět evaluje,
ves ztřeštěný, rozervaný
k spícímu směřuje;
a starce z lůžka pudí,
sladkého ze sna budí
k hroznému k účtování,
o němž neměl ni zdání.

„Hned, starče, zlato mé mi vrať,
jež's tu zved před chvílí,
sic, — nebe dny mé hned mi zkrat —
jestli nepocílí
hrot můj k staré hrudi tvé,
a nenajde sídlo své
duch tvůj černý ve tmách dnes;
tak já pomstu konám — věz!“

Starec lká, prosí, přísahá,
že zlata neviděl;
a jezdec braň již napřahá,
mnít, že to lež mu děl.

A starček nářky množí
a jezdec laje, hrozí; . . .
posléz myslí pekelnou
vztáh' naň ruku vražednou.

Zlobu tu jak Mojžíš zírá
klesna zasmutí tvář;
nitro jeho bol sevírá,
„zhasni, dí, slunce zář!“ . . .
Ne však tmu, brž jasný den
zděl mu Pán řka: „starec ten
— soud můj věčně buď ti drah! —
krádcova jest otce vrah.“

Takž smrtelníkům zvědavým
zůstavil Mojžíš zvěst:
že okem svým zpytavým
nezměří Božích cest.
Nač tedy ducha mořit,
poklid nač srdce bořit?
Tam někdy nad hvězdami
zvíme, že Bůh vlád' námi.

J. V. Smělý.

Paměti o bitvě u Hradce Králové a následcích jejích.

(Z Hněvčevsi).

Pochod vojska Rakouského. Nevím
již určitě, bylo-li to na sv. Ivana aneb
den později, když jsem za krásného jitra
as o 5. hodině probuzen byl vzdálenou
hudbou vojenskou. Určitě bylo znáti, že
se vojsko dvojím směrem ubírá, totiž jeden
proud od Máslojed a Hoříněvsi k Cere-
kvici, druhý od Lípy přes Sádovu k Ho-
řicům. — Líbezně zněla hudba, ale jaksi
melancholicky, a brzo dozněla. — Millio-
ny krupějí chladné rosy třpytilo se na
stebélkách, na trávě a lupeníh stromů. —
Kdožby se byl nadál, že naše vojska v
málo dnech z těch míst se hnou, že tady
v hromovém lomozu děl odehrán bude ú-
vod k truchlohře, a že následkem toho
vylito bude více horkých slzí, nežli se
tehďáž třpytilo krupějí rosy! —

Jiný pochod vojska. — Dne 1. čer-
vence viděla Cerekvice a Hněvčevs takou
sílu vojska, že se toho sotva kdy ví-
ce dočká. Téměř celá severní armáda
táhla jedním proudem skrz; pěši, jezdcí,
děla, vozy, všichni. —

Ocháblí, zemdlení ba zmalátněli po-
hybovali se při velikém vedru slunečním
zvolna ku předu. Jaká žízeň je trápila,
budiž z toho posouzeno, že veškeré studně
v Cerekvici, Hněvčevsi, Sověticích (jme-
nuju toliko místa na kolatuře), až do ka-
lu byly vybrány. — Spatřil jsem tehďáž

něco zvláštního. Věděl jsem, že rakouské vojsko má za patronku Pannu Marii, a bylo mi před několika roky od důstojníka povědino, že má armáda rakouská jeden prapor bílý s obrazem nejblahoslavenější Panny, a ten prapor událo se mi tenkrát viděti. Byl as u prostřed všeho vojska nešen rozvinutý (ostatní zahalené). — Na bílé hedbávné látce jest obraz „Neposkvrněného Početí.“ — Zdál se mi na tak velečestné vojsko poněkud méně důstojný. Porovnával jsem s ním v duchu prapory zpěvákých spolků a. j. — a teď po nešťastné bitvě nemohu se jaksi sprostiti slov Tom. Kemp: „Sic tu nos visitas, sicut te colimus!“ — A však rád připouštím, že jsem se mýlil, neb se prapor ten jen okamžik před mýma očima vznášel; snad i obzvláštní cena tohoto praporu v jeho starobylosti spočívá. — Taková síla vojska a zvláště výstrahy jeho: „Lidičky, co myslíte, že tady zůstáváte, již abyste byli pryč, neboť nepřítel bude nepochybně brzo tady, a vy budete v hrozném nebezpečí,“ pohnuly mnohých k rychlému útěku. Předce ale bylo po přejití vojska sv. požehnání a při něm četné lidu, obzvláště ženských. Pak teprv mnozí sebe, příbytek, osadu v ochranu Boží, svatých andělů strážných, sv. Jiří patrona kostela a osady a obzvláště milostné a mocné Královny nebeské poroučejíce na kvap, nevědouce určitě kam, pryč se ubírali. — K půlnoci přikvapilo něco lidu z Jeřic a Trebovetic s postrašující zprávou, že Prusové již jsou v těch místech a v Cerekvici, a tu nastalo ještě kvapnější a matnější utíkání.

První lidská obět před bitvou. Ráno (2. červce) již jsem byl bez učitele, podučitele, kostelníka, ministranta i hrobníka. Tu vstoupí ke mně mladý muž Jakub Krušina (tesařský) s otázkou, budu-li sloužiti mái sv., žeby mi přísluhoval. „Budu.“ — Má-li zazvonit? — „Ano.“ — Jdu k oltáři Panny Marie, abych sebe, osadníky, chrám, vojsko v mocnou Její ochranu poručil. Přítomno as 15—20 lidí. — Započínám první slova introitu, tu padne velmi blízko kostela střelná rána, hned druhá, 3., 4., 5! — Duch se ve všech přítomných tají, já pak s bolestnou předtuchou, že jako nebyla dokonána nejsvětější tato obět, také nebude dokonána vítězství vojska, vracím se od oltáře, a hned mi přinesena do sakristie zpráva: Hlidka rakouská a pruská přišli u Kadeřávkových (as 100 kroků od kostela) na sebe a jeden rakouský mysli-

vec jest zastřelen a také jeden Prus, a to se stalo před očima domácích. — Teď nastal útěk ouplný a zůstalo se mnou jen 10 mužů a as tolik žen. — Příbytky, komory, sklepy, chlévy zůstaly otevřeny, jelikož se sem donesla zpráva, že kde Prusové najdou zavřeno, tam že zle řadí. — Před nepřítelem všecko zotvíráno, a před přítelem — katolíkem — musí býti na zámek a závory zavíráno! — Kdo má a musí v skutku býti spravedlivějším člověkem, ano i ochráncem cizího jmění, ne-li katolík? —

Příbytky byly zotvírány, chleb a potravu ale brali utečenci sebou a co ze zboží měli sobě milejšího, bedlivě ukrývali. — I já musel ukrýti, co mně bylo drahé, ano co jest mé osady a celého světa pokladem nejdražším. Jaktě živ nezapomenu na ten okamžik, když jsem nejsvětější Svátost ze stánku oltářního vyzdvíhoval a přenášel do malinkého sprostického, toliko hrubou maltou nahozeného výklenku ve zdi. Smutný byl to průvod Božího Těla! — ale Kristus Syn Boží ho milostně přijal, a ve své všemohoucnosti a dobrotě zachránil chrámeček náš od zkázy, ač uprostřed nepřátel se nalezal, a šindelovou střechu máje pod ní dřevěný strop zděnému klenutí toliko nápodobný, ukrývá. — Druhá chvíle přemutná byla mi, když jsem milostný obraz Neposkvrněné Panny, který jsme teprv na den nejsv. Trojice s velikou slávou a radostí do kostela dali, aby ku porušení aneb zneuctění nepřisel, též odnésti musel. Již vůkol hučela bitva. Hrozný to zpěv k průvodu tak tichounkému. — Kdož by tu nevzpomněl na útěk panenské Matky do Egypta! — Vzpomínám tu na milé bratry duchovní, kteří podobně museli nejsvětější Svátost a co v chrámech svých posvátného a krásného měli, uschovati; vím, že to byla všechněch nejhorčejší chvíle života, ale chvalme Pána vděčně, neboť ani jeden chrám Boží nevzal zkázu, ač jich v nebezpečí bylo mnoho, nejvíce Chlumský. Ale i z Chlumu hledí jako dříve chrámeček starobylý tiše daleko do okolí jako dříve. Jest sice na jednom okně, na stropě, na střechě kostela a na krytu věže granáty porouchán, ale vnitřek, varhany, zvony jsou neporušeny. Byl na Chlumě lomoz děl strašný, a uváží-li se, že ten kostelíček stál v pravé bouři, z níž místo sutek, granátové koule hustě litaly, jest to div divoucí, že ten chrámeček nezmizel a že z něho není hromada rumu.

Večer 2. července. Když se setmělo, hledě ze severního okna, vidím Cerekvický zámek celičký a velmi jasně osvětlený. Co to? Vždyť ubohá mladá vdova po p. Eugenovi rytíři z Kleebornu přebdělší noc z pátku na sobotu na pavlánu zámeckém, odkud k hrobu drahého, před rokem zemřelého manžela svého hleděti mohla, časné z rána s osmi sirotky odjela. — Vyhlednu z okna jižního, vidím řadu ohňů jakoby na šňůře navliknuty byly, od Sádové až k Lípě. — Byly to ohně tábora rakouského. Byl jsem tedy uprostřed mezi dvěma vojsky. — „Pod ochranu Tvou se utíkáme, svatá Boží Rodičko!“ „Sub umbra alarum Tuarum protege nos!“ Toť bylo volání moje, s kterým jsem i pokojně usnul.

Den 3. července. Bitva. Po temné noci přišlo mlhavé deštivé jitra památného dne 3. července. As o $\frac{1}{4}$ na 8 padly první rány z děl na Hořické silnici od Sádové ke Mžanům, počal lomoz strašný, asi půl hodiny na to houkaly dělové rány od Cerekvice přes Benátky, a sotva minuly dvě hodiny a již bitva rozprávena byla od lesa Lisice u Cerekvice až po Hrádek, v linii tedy aspoň půl třetí hodiny dlouhé. Tu objevily se požáry v Benátkách, na Lípě, v Dohalicích, Máslojedech, Vyhňálově (čili Dohalicích hořejších), na Dohaličkách, na Přímě. — Nejhuře řádila bitva v lese u Benátek, tam rány drobného střeliva přes dvě hodiny, anižby na okamžik ustaly, padaly tak hustě, jako když hustě bijou sutky na střechu šindelnou; — děla ale od Cerekvice přes Benátky lomozily *od rána až přes druhou hodinu odpoledne*, vždy blíže se srážejíce, až konečně po druhé hodině po hrůzné, přeprudské bouři umlkly. —

Budiž ta hrůza poněkud posouzena z toho, že jeden rolník z Benátek na svých polích sebral 110 granátů nepuklých, jiný jich sebral na nevelikém pšeničníšti 35; a že 27. pluk pruský v lese u Benátek takměř celý zahynul. Z 90 důstojníků do lesa všedších vyšli *dva*, z 3000 mužů něco přes 300! — Toto poslední dosvědčuje dopisovatel anglických novin „Times.“ —

Znamenité, pozoruhodné bylo počínání si Prusů. Kdyby byl někdo z rak. vojska mohl pozorovati jako já, kterak nepřítel tu po svahu návrší, tu ouvozem, tu úpadem se plížil, kterak tam, kde mu od našich nejvíce překážino, tak dlouho cesty hledal, až ji našel, až se třebas po jediném pěším aneb jezdcí ač celým řetězem tam dostal jako do lesíka Skalky u Sádové a do obory u Benátek, mám za jisto, že by ne-

byl nepřítel takových výsledků dosáhl, z jakých se nyní rmoutíme.

Na pruské straně bylo hlídek jako much, bystrých, podezřivých. — U jednoho žitniště viděl jsem státi muže od rána až do útěku našich, ze stanoviště svého mohl přehlédnouti část své, a mnohem větší rakouské strany; stál nepohnutě, tak že by byl člověk mysliti mohl, že to trup stromu, — a pikety k němu jen lítaly, — a předce jen malý kousek cesty od něho pálilo se z našich děl! Nescházela našim statečnost, ale opatrnost. —

Uměli naši vynalezati pěkné posice, Prusové ale vždy dovedli obzvláště ostražitosti svou učiniti se pány situace.

As ve $\frac{1}{4}$ na 3. byli ode mne požádáni na rozkaz pruského setníka klíče od chrámu Páně Hněvčevského. Otevru, a ve třech minutách byl kostel plničký zajatých vojáků od pluku Raisachach. — Bylo mi teskně, ale v málo minutách byli zajatci komandováni z chrámu ven a převedeni do kostela Cerekvického, kde po 3 dni zavření byli, aniž by byl směl jeden na okamžik vyjít! —

Jediným tím dnem stalo se na celé linii od Cerekvice až po Hrádek adál, — a od Lípy až po Hradec jedno pohřebiště, jeden lazaret, bylot zajisté raněných plno v Benátkách, Hněvčevsi, Cerekvici, Neděličích, Máslojedech, na Lípě, ve Světí, Rozběřicích, ve Všestarech, Rosnici, Probluzi, na Přímě, v Hrádku, v Nechánicích, Stračově, Milovicích, Hořicích. —

Z kostelů též staly se špitály, a uboží p. farářové při nich mohou zaznamenávati kroniky bezpočetných svízeli a strastí. — P. farář v Hoříněvsi měl právě slaviti první pout (Svatoprokopskou), ale co živ bude, nezapomene na den sv. Prokopa r. 1866. — Měl sice chrám Páně plničký, ale raněných, a Bůh jistě slyšel žalmy jejich. — Podobně nemohla býti slavena v Hořicích pout Panny Marie Karmelitánské, ku které se jindy až na dva tisíce poutníků i více scházívá. — Uboží ranění ovšem také nejvíce z daleka ano někteří velmi z daleka připutovali ano přivezení byli a to na mnoze dle vlastního přiznání nevolky. — Rekondiliace chrámu Hořického se stala na svátek Narození Panny Marie. Na faře Hořické byl před bitvou Kralohradeckou bytem korunní prince pruský; hrabě Bismark byl ubytován v zámku. — Po bitvě byla na faře lékárna a nevím co všecko. Hned po vtrhnutí Prusů do Hořic byly od nich provazy u

zvonů uřezány — ano ani hodiny nesměly po pět neděl bítí. — Svizelů vystálo tamější kněžstvo přemnohých — důst. p. vikář a děkan utrpěl ztráty veliké, více ale tísnil zajisté všecky ten žalný stav chrámu Božího, před několika léty tak krásně a nákladně spořádaného.

V Stračově (založení sv. Jakuba Ap.) teprv v sobotu před poutí byli ranění vynešeni a kostel vyklizen. — V kostele Nechánickém ještě i o pouti na slavnost Na nebe vzetí Panny Marie musela mše sv. býti sloužena v sakristii. — Všestarský pan farář musí v maličké sakristii sloužiti po tu dobu. Budou-li duchovní, zvláště ti, kdož u prostřed bojiště aneb blízko něho se nacházeli, pro budoucí věk paměti zaznamenávati, bude toho mnoho, — slzy jim při tom budou okaliti, žal srdce ruku podtrhovat, však ale při mnohé zpomínce i spravedlivý hněv.

Dohaličský kostel také byl špitálem, nemocní z něho byli vyklizeni teprv as před týdnem, v Probluzském kostele snad se nacházejí posavad.

Uváží-li se, že za takových válečných běhů dosti by bylo na té starosti, jakouž každý kněz sevřen byl o posvátné věci, matriky atd.; — až příliš dost na tom žalu ze znečištění domu Božího, přerušeni služby Boží, ze soustrasti s ubohými kolaturníky; že ale k tomu byly přidány i útrapy vlastní z nedostatku, utýrání: zajisté seznati lze, že Bůh seslal na své sluhý zkušeni veliké, spolu ale též jest na jevě Jeho nebeská pomoc, že předce vytrvali na stanovisku svém, a s to byli všechno to přestáti.

Mnoho zkusili za ten čas obtížného mnozí kněží, nejvíce ale jistě Všestarský pan farář. — Z Chlumu, do Všestarské farnosti patřícího, hnali se Prusové valem požehnanými polmi přes Všestary za našim přechajícím vojskem. — P. farář neskldil ani zrnecka, nebyl by ho měl ani kam dáti, neboť ze stodoly zbyly mu toliko zděné pilíře a kryt. Hned po bitvě stal se ze školy, kostela, fary špitál; k tomu přistoupily rekvisice, následkem těchto nedostatek, dnem i nocí nepokoj; na krátko před válkou povolán p. kaplan na jinou štaci, zůstal tedy p. farář ke vši správě duchovní samotén, po válce přišel ještě zlý host, cholera, — a při všech těch svizelích, ježto přicházely za sebou jako rány Jobovy, dočecal se více jak 73letý kmet svého 50letého kněžského jubilea. — Místo radostného volání: „Jubilate Deo salu-

tari nostro!“ sevřeným srdcem volal jako někdy pronásledovaný David, řka: „Levavi oculos meos ad montes, unde veniet auxilium mihi!“ — A volá tak potud; neboť snad po tu dobu nemůže sloužiti mši sv. v kostele, a ve fáře po tu dobu jest lazaret, již tedy jedenáctý týden! Bůh mu veliké milosti propůjčil, že následkem tolikerých útrap nezmalomyslněl aniž tělesně ochuravěl. — Za příčinou jeho jubilea potčil nejdůstojnější pan biskup stařečka titulem děkana.

Konečně uvádím tuto úsudek o bitvě u Hradce Králové. — Jsa jednoho dne v lazaretu v Cerekvici návštěvou, řekl jsem k panu vrchníku W.: „Slyším, že bitva dne 3. července byla mnohem prudší než u Solferina.“ — „To rozhodne výrok očí-tého svědka,“ dí p. vrchník; „tamhle pan major M. vydobyl si u Solferina rád železnou korunu.“ — A p. major odvětil: „Bitva u Solferina byla proti Kralohradecké hračka.“

(Pokračování.)

D O P I S Y.

Z Německého Brodu 13. září 1866.

(Návštěva saského krále Jana. — Prusové.)

Po nešťastné bitvě u Jičina přijel k nám 2. července časně z rána od Pardubic saský král a ubytoval se v jednom domě na náměstí. Ač zde jen několik hodin pobyl, zůstavil předce chvalnou památku zbožného svého smýšlení. Slyše, že se zvoní o 6. hod. k ranní mši sv., odeslal svého komorníka, by se zeptal, bude-li ještě jedna mše sv. sloužena a zvěděv, že o 7¹/₂ hod. druhá mše sv. sloužena bude, než hodiny odbily, již se svým ministrem pánem z Beustu u dveří chrámových stál, kde od duchovenstva co nejuctivěji byl uvítán a do radních stolic uveden, načež celé mši sv. s assistencí sloužené velmi příkladně byl přítomen, tak že neličená nábožnost tohoto panovníka každého věřícího radostně dojala, a práti by bylo, aby leckterý našinec, jenž do chrámu Páně málo kdy a jen na odív přichází, a často i pohoršlivě se tam chová, ze zbožného krále příklad si vzal. — Mezi Prusy jichž jsme zde, jsouce na hlavní silnici od Prahy k Vidni, dost a dost viděli a pohostili, bylo též mnoho katolíků zvláště z krajin porýnských, kteří nejen chrám Páně navštěvovali; k zpovědi a sv. přijímání šli, ale i ve všech procesích a pobožnostech se účastnili; naproti tomu ale nás nemile dojala, když evangeličtí vojínové před kně-

zem s velebnou Svátosti oltární k nemocnému se beroucím pražádnou úctu na jevo nedali, s čepicí na hlavě a s doutníkem v ústech se naň dívali, což i náš věřící lid bolelo, ať náš evangelík ano i žid alespoň hlavu obnaží, byť by i nevěřil v přítomnost Boha v nejsv. Svátosti oltární. Dobře, že úkazy takové se více opakovati nebudou. K. S.

Od Černého Kostelce 17. září 1866.
(Zkušenosti z doby válečné.)

Děsná bouře války již utichla a kéž Bůh dá, aby nevrátila se nikdy více. Nepustošily ovšem voje nepřátelské okolí naše jako v krajinách severních, však trpkého i my zažili jsmedosti. Již ty pověsti o vojsku nepřátelském, ty zprávy o jejich vítězstvích a našich porážkách, o jejich stálém postupování ku Praze a k nám děsily myslí lidu; šaty, peřiny a co ceny mělo se schovávalo, dobytek do lesů se odháněl. Hospodářové trpěli mnoho; měli-li koně pryč za vojskem císařským, hynulo doma hospodářství, měli-li je doma, museli je porád před Prusáky ukrývat, aby jim vzati nebyli. Když nastalo stěhování c. k. úřadů, vzrostl strach na stupeň nejvyšší a komu možno bylo, stěhoval se také jako letní pták na jih. — Prusáci konečně se dostavili. Beze všeho ptaní rozložili se po domech, jak se jim právě zlíbilo; kdo měl lepší stavení, toho navštívilo jich více. A divná věc — vojenští páni důstojníci ptali se vždy nejdříve po proboštovi neb pastorovi t. j. faráři (katolickém); u těch se nejraději ubytovali. Ze chování jejich na velkou vzdělanost by bylo ukazovalo, neslyšel jsem, spíše to, že faru za hospodu považovali a jako v hospodě se chovali. Pokud nenastal klid zbraní, nebylo ani možná s nimi vydržeti, ač i po 22. červenci sinikdo přílišnou jejich zdvořilost chváliti nemohl. Dle zákona měly býti fary a školy, když již pokoj byl uzavřen, od ubytování ušetřeny, však náš pan farář měl v ten čas pruských vojáků i s důstojníky 22. Ve K. měl katolický učitel ten samý den 3 muže, protestantský ale a pan pastor — žádného. Co to? — Než se sami stravovati počali, byl to s nimi pravý kříž. Sotva přišli, poručili si: k snídani kávu, chléb a máslo; k obědu polívku, libru masa a zeměčata nebo kneďlíky, pro každého muže máz piva; k svačině smažené vejce a pivo; k večeri opět kávu a chléb s máslem. Nebyli hloupí, já bych s tím byl také vždy spokojen. Dáti se muselo, výmluva neplatila žádná;

vyslidili špižirny i sklepy a vzali si, co se jim líbilo. Netrvalo to dlouho a v mnohých hospodářstvích nebylo ani másla ani sádla, ani sýra, ani vajec; senem krmili koně své, ba oni senem i stlali, tak že mnohý hospodář nyní nemá ani zbla. Poslední den (19. září) ubytován byl u rodičů mých jeden, který byl chvály hoden. Byl Polák a dozorcem polní lékárny. Přišel právě na posvícení; pozvali ho kustu, ale omlouval se, že jest voják nepřátelský a tudíž host nezvaný. Byl dosti vzdělaný; vypravoval o hrůzách bitvy, o množství raněných, o Polsku a j., až jsme konečně přišli na Řím a sv. Otce; tu se prohlásil, že jest katolík. Slzel, když o strastech sv. Otce mluvil a vyjádřil se asi takto: „Vším právem má Pius IX. přijmí „kříž z kříže.“ On jest papež *bojující*, po něm pak vládu nastoupí papež *vítězící*. Ř.

KRONIKA.

Z Prahy. JEmin. nejdůst. p. kardinál arcibiskup vydal o slavnosti Narození Marie Panny pastýřský list, kterýž v příštím čísle t. listu uveřejněn bude. V dodatku vyzývá vel. farní správce duchovní, aby za všechny v poslední krvavé válce zemřelé vykonali zádušní služby Boží. V hlavním městě Praze zamýšlí tuto pobožnost sám vykonati v den, kterýž později oznámen bude.

— Pobožnost 40hodiná bude se konati od 20—23. září u sv. Vojtěcha v Jirchářích, od 24—27. u Maltežů na Malé Straně.

— (Oprava.) Spolek Arimatejský pochoval v srpnu 227 chudých křesťanů, letos již 935 osob.

Ze Španěl. O životě církevním v této starokatolické zemi píše se „M. Volksbl.“ takto: Španěly, tato během světových udalostí tolikero změn přežívší země, zachovala přece po všecka století, i v dobách sebe bouřlivějších, drahocenný klenot — víru katolickou. Národ španělský nikdy nepotratil ducha katolického, tak že to hluboký ano uchvacující dojem působí na srdce katol., viděti, an za našich dnů, kde proud časový mnohý druhdy ryze katolický národ sebou unesl, Španěl dosavad jako kdy jindy po katolicku smýšlí. — K posouzení smýšlení katolického v obci i v národu slouží zajisté přede vším počta nejsv. Svátosti. A v té počtě právě předěi Španělové nad všechny jiné katolické národy. Takové horoucí lásky, tak vřelé pobožnosti k Svátosti oltární nikde jinde jsem nenalezl. Sotva lze slovy vyličiti

jak pobožně a uctivě se zde máš sv. obcuje; tuť na bilední, že lid v kostele klečící všecek sv. tajemstvím nadšen jest. — Co mne však neobyčejně dojalo, co srdcem mým radostně hnulo a je nebeskou slastí naplnilo, jest zaopatřování nemocných. Slavít při té příležitosti Spasitel náš, slaví i víra katol. pravé vítězství. K nemocnému povoláný kněz oděn jesti nejskvostnějšími rouchy, jaké kostel jeho chová, podobně jako o Božím Těle; nejsv. Svátost nese v kalichu zahaleném závojem z drahocenných látek. Pomalu a vážně kráčí pod nebesy, podle něho kostelníci s hořícími voskovicemi. Je-li nemocný údem některého bratrstva, připojí se z pravidla více spoluúdu ku knězi, též voskovice nesouce. Úctou a svatou bázní naplněn jsa poklekne každý mimojdoucí, aby Spasiteli povinnou poklonu vzdal, a zhusta připojují se ku knězi zbožní věřící provázejíce jej až ku příbytku nemocného. Jde-li kněz okolo stráže, panuje vůbec pravidlo, že se dva vojáci k němu přičiní; je-li mu jíti kolem hlídky, běře se 6 i 8 mužů s ním, vesměs pušku pod pažďím a klobouk v ruce držíce. — Nastiněné tu zaopatřování neděje se však jen u zámožnější a vyšší třídy lidu; nikoli, zaopatřování také má místa i u chudšího lidu a sice téměř z pravidla; neboť bohatší ještě více se snaží, aby Spasitele oslavili. Povolají-li kněze k sobě, vyžádají si pak obyčejně ještě jiných kněží za průvodce onomu, co nejsv. Svátost nese. Tu pak se zhusta od zřízených k tomu hudebních sborů provozují zpěvy nábožné, aneb, není-li takých hudebníků (jako n. p. u chudého lidu) propěvuje Svátost nesoucí kněz latině chvalozpěv sv. Ambrože. Kněží, jakož i ostatní účastníci průvodu mají v rukou svíce; v čele průvodu nese se kříž a korouhve; kostelníci nakuřují neustále kalich s nejsv. Svátostí. Z krátka představme si slavnostní průvod o Božím Těle: a máme téměř nástin, jak se zde zaopatřování nemocných koná. — Nemohu však mlčením pominouti jiných ještě bohubilých pobožností z živé víry křesťana katolíka pochodicích, jež se zde v Španělich se zvláštní zálibou pěstují. Nejprvé jest mi se zmíniti o počtě blahoslavené Panny Marie. S nejněžnější láskou a s dětinnou zbožností cti Španěl sv. Bohorodičku. Neníť slavnosti Matky Boží, jež by se s výtečnou slávou neslavila, a to nejen v den samý, kdy se vše na oslavu blahoslavené Panny vynaloží, kdy i v chudobných chrámech rozvinuje se krása a

lesk, jaký nenajde se v mnohém zámožném kostele jiných zemí, nikoli, před tím i potom dějí se jednak soukromé jednak veřejné slavnosti na počest Bohorodičky. Oblíbená v té zemi příprava k slavnostem Marianským jsou devítidenní pobožnosti (noveny, devítníky), které se nejvíce a co nejsvědomitěji konají. V těch dnech modlí se tu v určitých hodinách modlitby k Matce Boží, prosí obzvláštně za ochranu a pomoc její. Nemodlí se však Španěl a neděkuje pouze slovy, projevujeť vědomost svou způsobem pokud možná nejslavnějším, zpěvy hudebně provozovanými, osvětlením kostela a t. d. I nošení škapulíře je ve Španělich obecný mrav, a mnoho patrných ozdravení spojeno se zbožným tím obyčejem. Že pocta svatých vůbec se zde horlivě koná, nepotřebuji teprv na jisto stavěti. Jiný ještě zbožný výkon, u Španělů zvláště zdomácnělý, jest návštěva křížové cesty. Místo mnohých slov zmíním se toliko o jedné věci, již jsem se tu co očitý svědek dožil. Bylo to v neděli odpoledne v době svatopostní, když bylo mi jíti kolem kostela. I vejdou tam, abych se poklonil nejsv. Svátosti, a že jsem zvenku ani zpěvu, ani varhan, ani hlasité modlitby neslyšel, soudil jsem, že kostel je prázdný. Vstoupiv ale do kostela, o jiném jsem se přesvědčil. Vidím tu asi 40 osob sešedších se, aby společně v posvátné době smutku a pokání rozjímali hořké utrpení svého Pána a Spasitele. Při každém zastavení klečelo jich několik tak v rozjímání o svatých tajemstvích vykoupení našeho pohřízených, že mne ani nepozorovali. Jak jsem z nuzného jich šatu soudil, byli to chudí lidé, kteří svou největší radost v tom nalezali, sledovati cestu Kristova utrpení. I byl jsem pohledem tím mocně dojat; neboť, jaká to protiva: vně hemží se lid jdoucí za jasného jarního počasí po radovánkách, a zde v tichounké svatyni zbožný hlouček věřících katolíků, jenž na kolenou klečíce utrpení a smrt svého Vykupitele rozjímají! Tato protiva, pravím, nitrem mým hluboce hnula, a já pocítil na novo pravdu slov Šalomounových: Marnost nad marností a všecko marnost, kromě milovati Boha a sloužiti jemu samému.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnuli:

p. Jos. Zeppl, kněz diec. Litom. na odpoč. v Praze, 10. září (nar. 23. července 1789, kněz od 12. ún. 1812);

P. Ferd. *Kallasch*, kněz ř. křížov., farář v Dobřichovicích, 14. září (nar. v Spál. Poříčí 16. pros. 1791, kněz od 15. srp. 1817.)

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Ant. *Rosam*, prvofarář v Šipíně, za faráře do Palice;
 p. Vác. *Haberzettl*, fundatista ve Váleči, za faráře do Lokotína;
 P. Jos. *Pfob* a P. Fr. *Hoppe*, novosvěcení ř. křížov., za koop. u sv. Františka v Praze.

Uprázdňená místa:

Místo *psalteristy* při metrop. chrámu u sv. Víta v Praze od 1. září.

Veltrusy, fara patr. p. Rudolfa hrab. Chotka, od 19. září.

Místo *katechety* na vyšší reální škole v Plzni; konkurs 8. a 9. ledna 1867.

V biskupství Kralohradeckém

V Pánu zesnuli:

- p. Frant. *Smutný*, kněz na odpoč. v Chrastí, dne 25. června (nar. v Chrastí 14. prosince 1839, kněz od 25. července 1865);
 p. Václav *Hanus*, jubil. kněz, duchovní správce Vavřínecký (arcidiec. Pražské) na odpoč. ve Vysokém Mýtě, dne 7. srpna (nar. ve Vysokém Mýtě 27. září 1787, kněz od 11. srpna 1815);
 p. Jan *Vaniček*, jub. kněz, farář a osob. děkan ze Zámrsku, ve Vysokém Mýtě dne 4. července (nar. ve Vysokém Mýtě 3. října 1784, kněz od 16. srpna 1809);
 p. Jan *Pelikán*, kněz na odpoč. v Litomyšli, dne 25. července (nar. ve Vamberku 16. července 1799, kněz od 3. září 1826);
 P. Klemens *Pluhař*, kněz ř. pobož. škol, ředitel a katecheta na hlavní škole v Litomyšli, dne 1. srpna (nar. v Němčicích 28. května 1821, kněz od 6. srpna 1850);
 p. Ignác *Kritzner*, kněz na odpoč. v Litomyšli, dne 2. srpna (nar. v Litomyšli 3. února 1814, kněz od 1. srpna 1841);
 P. Renat *Trávníček*, kněz ř. pobož. škol, bývalý katech. gymn. v Litomyšli, dne 6. srpna (nar. v Poličce 22. září 1792, kněz od 1. listop. 1820);
 p. Jos. *Gudrnatsch*, farář v Heřmanicích, dne 10. srpna (nar. 4. května 1814, kněz od 15. července 1839);
 p. Frant. *Etrich*, Trutnovský kaplan ve Freiheitu dne 24. srpna (nar. ve Freiheitu 11. ledna 1841, kněz od 25. července 1865);
 p. Ignác *Mach*, jubil. kněz a farář ve Svojanově, dne 26. srpna (nar. v Hradci Král. 26. června 1785, kněz od 16. srp. 1809);
 p. Jos. *Maryška*, farář v Libštátu, dne 27. srpna (nar. v Solnici 4. února 1807, kněz od 7. února 1830);
 p. Václav *Novák*, farář v Mladočově, dne

29. srpna (nar. v Morašicích 11. září 1800, kněz od 24. srpna 1824).

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Jan *Bílek*, farář v Klášterci, za faráře do Žamberku;
 p. Jos. *Liebich*, kooperator v Kácově, za prvo-faráře do Petrovic;
 p. Jos. *Čejka*, farář ve Veltrusích (arcid. Pražské), za faráře do Nových Dvůrů;
 p. Ignác *Bílek*, kaplan v Nové Pace, za administratora do Klášterce;
 p. Frant. *Krblich*, kapl. v Ronově, za kapl. do Mikulovic;
 P. Magnus *Werner*, kněz ř. sv. Bened., kaplan, za admin. ve Verneřovicích;
 p. Frant. *Novák*, kaplan, za administratora v Pardubicích;
 p. Jos. *Hulata*, kaplan v Bohdánči, za administratora do Heřmanic;
 p. Augustin *Dostálek*, admin. v Žamberku, za proz. kapl. do Nové Paky;
 p. Petr *Kopal*, koop. v Kártoužích, za kaplana do Bohdanče;
 P. Amand *Dímtér*, kněz ř. sv. Bened., za kooperatora do Machova;
 p. Ferd. *Cvejn*, kaplan v Lukavci, za kaplana do Hořenovsi; novosvěcení:
 p. Václav *Kopecký*, za kaplana do Poličky;
 p. Frant. *Mikeš*, za kaplana do Černilova;
 p. Frant. *Tondl*, za kaplana do Ronova;
 p. Frant. *Kotrbelec*, za koop. do Výprachtic;
 p. Jos. *Dejl*, za proz. kaplana do Přepych;
 p. Fr. *Dietrich*, za koop. do Velké Borovice;
 p. Fr. *Horáček*, za proz. kapl. do Kyšperku;
 p. Ignác *Knapp*, za kaplana do Veliše;
 p. Jan *Pfeffer*, za kaplana do Lukavce;
 p. Fr. *Říha*, za kooperatora do Pouchova;
 p. Antonín *Thim*, za kaplana do Trutnova;
 p. Václav *Trška*, za koop. do Richenburku;
 p. Augustin *Záma*, koop. z Čestína do Kácova.

Uprázdňená místa:

Kláštorec, fara patron. pána Parish-e od 1. srp. *Pardubice*, děkanství patron. úvěrního ústavu, od 6. srpna.

Heřmanice, fara patron. hraběte Sweerts-Sporcka od 11. srpna.

Zámrska, fara patron. paní Karoliny Gottlové, do 26. září.

Svojanov, fara patron. p. Christen-a, do 8. října.

Hradiště (Gradlitz), fara patron. hraběte Sweerts-Sporcka, do 16. října.

Mladočov, fara patron. městské rady Litomyšlské do 11. října.

Číslo 27. vyjde dne 26. září. — Školní rok na gymnasiích Pražských počne dnem 15. října. V týž den mají se dostavití chovancové k. arc. konviktu do semináře.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce,

Redakce:
v kníž. arcib. semi-
náři číslo 190—I.

Expedice:
v kat. knihkupectví
B. Stybla,
na sv. - Václavském
náměstí, čís. 786—II.
Nedostá čísla rekla-
mujte nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

Předpláci se
v expedici
i v všech řádných
knihkupectvích
na rok: 2 zl. 50 kr
na půl: 1 zl. 30 kr
Po poště:
Celoroč.: 3 zl. — kr.
půlroč.: 1 zl. 55 kr.

Předplacení č. tvrt-
le t. n. i se nepřijímá.
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídně činí národy.“ (Přís. XIV. 34.)

Po válce a v čas moru.

(Pastýřský list.)

BEDŘICH,

z Božího milosrdenství a Apoštolské Stolice milosti
kardinal sv. Římské církve,
kníže-arcibiskup Pražský
atd. atd. atd.

vzkazuje velebnému duchovenstvu a všem
milým věřícím své arcidiecése
pozdravení a požehnání ve jménu Páně!

Od vydání mého posledního pa-
stýřského listu k Vám, Nejmilejší,
což se stalo dne 24. června t. r., při-
šli na nás dnové zlé. S hrůzou vzpo-
mínáme na ty doby, které uvalily na
nás tolik starosti a ouzkosti, bázně a
strachu, zmatku a bídy. Však hle,
Nejmilejší, sotva že pominuly ty
hrůzy krvavé války, již opět jiná
metla zasáhla nás. Sotva že se za-
vřely krví napojené hroby vojáků v
boji padlých, již opět otvírá záhubný
mor před námi brány smrti a pohlcuje
s hroznou rychlostí mnoho dra-
hých obětí. Ještě lpí na válečné
zbrani prolitá krev bojovníkův a již
opět hrozí nám meč nelítostné smrti;
ještě neulevila palčivá bolest poraně-
ných a zmrzačených, a již opět na-
hánějí nemocní na ložích svých v bo-
lesti a v zápasu smrtelném. Posud
se daleko široko rozléhá bědování
válkou zastížených a poškozených a
již opět vidíme a slyšíme žalostný
pláč těch přemnohých zuřivou nemocí
zarmoucených.

Bezděky musíme zvolati s ná-
božným trpitelem Jobem: „Ruka Pá-
ně dotkla se nás a tlať nás velice.“
Neméně jest však též bádnoucí, Nej-
milejší, abychom si bdlivě všímali
těch soudů Božích, kteříž na nás za
těchto dnů dopustil; čas jest, aby-
chom zraků svých od krvavého bo-
jiště a zuřivé nemoci obrátili vzhůru k
Otcu na nebesích, jenž řídí osudy věků,
jenž blaho i pohromy národův spravu-
je, bez jehož vůle a dopuštění nic se ne-
děje. To žádá víra, to žádá od nás naše
sv. náboženství. Nebo jako neobsáh-
lý vzduch obkličuje celou zeměkouli,
tak i náboženství dávajíc naučení a
předpisující povinnosti zahrnuje vše,
co člověka v jeho životě a v jakém-
koli postavení potkati, jemu se při-
hoditi může; a co jest dýchání pro
tělo, to jest víra pro ducha. On dýše
v ní, bere z ní život svůj, všecko
může skrze ni, „spravedlivý živ jest
z víry.“ (Gal. 3, 11.) Okem víry po-
hlíží tedy křesťan na příhody života,
na události denní; víra učí jej, kte-
rak by o nich souditi, jim porozu-
měti měl a tomu učí bezpečně; ne-
boť ona povznáší ducha našeho nad
svět spojující jej s Bohem, jenž běhy
světa řídí. Osvícen tedy a posilněn
vírou hledí zmužile v budoucnost a
ať Bůh cokoliv sešle a dopustí, válku
neb pokoj, vítězství neb porážku, bla-
hobyť neb chudobu, radost z obco-
vání s milými nám a drahými aneb

jejich smrt, ticho anebo bouří; — on v tom poznává a ctí řízení všemohoucí ruky věčného Otce. Poučen vírou ví, že není náhody ani na nebi ani na zemi, alebrž že vše řídí mocnost moudrá a laskavá, nikoliv po tmavých cestách slepé náhody, nýbrž podle věčných úsudků moudrosti, spravedlnosti a lásky. Kdo však bez víry hledí na běh udalostí, ten shledává v zmatecích příhod a výjevů něco nad míru neutěšeného; vida velké hádanky nenalezá žádného rozřešení; vida zlé neumí ho použiti ku blahu, z nehod nedovede těžiti pozehnání; proudem zdánlivých náhod zmítán jsa zápasí s vlnami osudu bez účelu, bez naděje, bez důvěry v sebe samého; vidí se ve vlnách a nespátňuje břehu, kdeby se zachrániti mohl. V ouzkosti své neví sobě pomoci, nikde nenalezá útěchy.

„Upokojte se a vízte, žeť já jsem Bůh!“ (Žalm 45, 11.) Tak mluví hlas Páně k nám všechněm z dějin veškerých věků, tak mluví hlasitě a srozumitelně i nyní k nám skrze velikou strast poslední války a zhoubné nemoci.

„Rozpomeňtež se na předešlé dny,“ napomíná nás písmo svaté, „v nichžto jste snášeli veliký boj utrpení.“ Vážné to napomenutí; připomínat nám celou tu řadu útrap a svízelů, pod jichž tíží jsme úpěli; snášeli jsme zajisté veliký boj utrpení, nebo bída *války* přikvapila na nás. Válka jest ze všech pozemských nehod a strastí bez pochyby ta nejhornější, ne proto, že celé země a národy pustoší a v nivec obrací, — nebo i jedovatý dech moru může širé končiny učiniti pouští; aniž proto, že bídu v mnohonásobných podobách s sebou přivodí, — nebo i zuřící živlové přírodní mohou to způsobiti: nýbrž proto, že jest zaviněným dílem lidí samých. Bývá sice za příčinou

vášní a zpupnosti lidské nejednou nevyhnutelná; bývá též řízením prozřetelnosti Božské někdy téměř dobrodiním jako bouře nebeská, když smrtící blesky sesílá na zděšenou zemi: však nicméně jest válka a bude vždy zlé, zlé hrůzyplné, tak že od pradávna uvykli křesťané volati k Bohu na modlitbách: „Od moru, hladu a války vysvobod' nás, ó Pane!“ Či není to divadlo strašné, viděti lidi, kteří si na vzájem rány a smrt a zajeť připravují; viděti lidi, kteří ze vzdálených zemí proti sobě táhnou, aby jedni druhých zmrzačili, pobubili, aniž by se prvé kdy byli znali, a tím méně sobě ublížili! S utajenou hrůzou postupují vojové proti sobě, mnoho tisíc srdcí bije tesklivě a v bledých tvářích lze čísti děsivé očekávání nepřitele a smrtonosné koule. Nejednen povzdech bojujících rychlostí blesku zalétá k Bohu na výsosti a do daleké otčiny, nejedna myšlenka volá o přímmluvu staříckého otce, prosí o modlitbu truchlící matky, pozdravuje plačící manželku, opuštěnou nevěstu, nevinné dítky, zarmoucené bratry a sestry. To děje se na počátku boje. Však v hluku bitvy umlkají všeliké zpomínky. Před bojovníka stává se přítomnost v celé hrůze své. Za život a za vítězství bojuje všeliké rámě. Rozlíčený vztek přechází v úplnou lhostejnost k životu. Muž klesá k zemi vedle muže, zastížení jsouce mečem a střelou. Nikdo nevidí mrtvol bratří, jenom toho živého vidí, jenž naproti stoje smrtí hrozí. Zplašený kůň tepe podkovou hnáty vlastního pána. Oheň hrubé střelby oslňuje oko, hromový třeskot uráží ucho. Posledních vzdechů umírajících není lze slyšeti. Jásot vítězů mísí se v úzkostné volání utíkájících, až obou křik dozní v dále a nočním tichu a vojska opustí krvavé bojiště.

Jaký to hrůzyplný pohled na pusté bojiště! Ti ubozí, kteří zmrzačení jsou ještě žijou, závidějí smrt těm, jenž roztrženi před nimi leží. Krvácející procitnouce povstávají ještě jednou z mdloby, aby opět klesli v mdlobu a to v mdlobu poslední. Umírající žádají občerstvení, poranění úlevy své palčivé bolesti. Bědování skonávajících ozývá se bez přestání.

Jaký to srdce rozrývající pohled na umírající vojny, kteří po hrůzách bitvy na bojišti duši svou vypouštějí! Tisícové drahých synů a bratří leží ztuhlí na poli válečném, cizí ruka zahrabává jejich těla; nikdo jich nezná, nikdo jich nepláče.

A předce není bojiště nikoliv to nejohrovnější. Kdo by pohlednouti mohl na zpusťované končiny, na zničená osení a role, na ty ožebračené rodiny; kdo by sečísti mohl ty mnohé oběti bezuzdné vášně; kdo by bedlivě změřiti chtěl tu nevyslovitelnou bídu, kteráž co následek války rozrývá srdcí bez počtu, ten by se zděsil až k smrti.

Takovým způsobem hnala se strašná bouře přes nás, zůstávají hrůzu a zpoustu na svých krvavých cestách. Válka přešla, ale za ní se dostavily její neblahé družky: trpká nouze, vyzábělý hlad, morová nákaza plížily se za ní a tak se stalo, že život mnohých, jichž ušetřil meč, pohlcuje nyní zuřící nemoc. Četné průvody pohřební pohybují se denně ulicemi města; od rána až do večera ohlašuje truchlivý hlas umíráčku poslední hodinku přemnohých obětí. Tuto kvílí opuštění sirotkové nad smrtí předčasnou svých starostlivých rodičů, tam pláče skormoucená manželka nad hrobem milého muže, zde opět slzí manžel nad rakví věrné choti, tamto hořekuje matka nad ztrátou srdce jejímu drahého dítěte. Bez

milosrdenství trhá ukrutná tato nemoc přemnohé něžné svazky lásky a zahaluje bezpočetné rodiny v žalné roucho smutku.

A od tohoto žalostného pohledu neměli bychom zraků svých povznést k nebesům tázající se: Otče slitování, Bože milosrdenství! spočívala tato všeobecná strast a bída v Tvých nezpytatelných radách? Zapomněl jsi slitovati se a milosrdenství své zakryl jsi hněvem? Anebo jsou válka a mor Tvoji spravedliví soudové za naše provinění a zasloužený trest hříchů našich?

„Pozorujte a vizte, že já jsem Bůh!“ (Žalm 45.)

Nejmilejší! Byla by to opovážlivost, chtít utrpení lidí a národů vesměs pokládati za tresty Boží. Běda, by Bůh takto chtěl souditi; kde by byl na zemi nalezen spravedlivý, kde země, která by před Bohem obstála? Jest sice pravda, že zkáza mravů se rozšiřuje, že proud nepravostí se rozmáhá. Právem naříkáme na lehkomyslnost mládeže, která se počestnosti posmívá a užitečného zaměstnání se štítí; na rozmařilost a nádeheru přemnohých rodin, ježto neohlížejíce se na budoucnost a na zaplacení dítek marnotratnosti se oddávají; právem naříkáme na zmnožené potřeby zesvětšilých mravů a na zpanštilé nepravosti, kteréž se lahodnými a na pohled nezávadnými barvami oličují; stěžujeme si na zanedbávání modlitby a nábožných cvičení; hořekujeme nad tím, že se za našich dnů nepravosti nejhnusnější přiozdobují jmenem ctnosti, že přetvářka sluje uhlazeností, podvod se pokládá za chytrost, nemravnost se vydává za slabost, že nevěra se velebí co osvěcenost, bezbožnost co svoboda svědomí. Naříkáme právem na časté a hrubé urážky slušnosti, kázně, počestnosti a mravnosti, jakých se mnozí i

za těchto posledních dob dopustili tím, že se bez ohledu na tu nevyslovitelnou pohromu všeobecnou a jako na posměch dobrých mravů, kázně a bázně neostýchali oddávati se hřmotným, nedovoleným hříšným zábavám a radovánkám. Pravdivý a důvodný jest i tento náрек, ale rovněž tak jest pravda, že jest ještě na tisíce těch, kteří na Boha svého nezapomněli ani v hluku válečném, jimž neštěstí říše a vlasti šlo hluboko k srdci, kteří bez ustání se snažili hrůzy války, bídu a nouzi mírniti, tišiti a odstraňovati. Pravda jest, že jsou ještě tisíce tisíců, kteří se i v nejtěžších strastech lidstva osvědčují býti pravými učenníky Ježíše Krista. A protož, Nejmilejší! nemůžeme to, co Pán Bůh usoudí, a byť i to nejhorší bylo, považovati vždycky za trest těch, kdož tím navštívení, zastížení byli. Můžeť věčná moudrost dopouštějíc těžké nehody, míti skryté úmysly, jichž obmezený rozum lidský pochopiti nedovede.

Jakož však jisto jest, že obecné nehody a pohromy nejsou vždycky trestové Boží, rovněž tak jisto jest, že jsou vždycky řízení a dopuštění Boží k vedení, polepšení, povznešení a ušlechtění pokolení lidského. Za to ručí nám svatá víra, tomu učí nás pomyšlení na dobrotivost Boží, jenž nad osudy vládne a panuje. Ať si nevěrcové mluví: Co nám do těchto vyšších ustanovení? My na to nevěříme; nám záleží na tom, žítí na zemi příjemně, v radosti a bezpečnosti. — Ať si takto mluví nevěra, však křesťan jinak soudí o dnech protivenství; on se z nich učí víc a více poznávati a nahlížeti, že není pouze a jedině pro tuto zemi stvořen, nýbrž že tato země jest toliko přípravou pro nebe.

Zlé časy, nehody a strasti, které nás potkávají, staví nám v pravé

světlo náš poměr k tomuto světu a jeho statkům učíce nás o věcech, v nichž zalíbení máme, právě souditi a cenu jejich poznávati. Teprv ten, kdo požárem, povodní a válkou jmění svoje ztratil aneb podvodem a lstí o své přišel, ví, jak málo sobě zakládá máme na bohatství a zámožnosti; on nahlíží, že nejedná dobře, kdo srdce svého k pozemským statkům přikládá a jedině v nich své blaho a štěstí hledá. Teprv ten, kdo s pláčem stál u hrobu svých milých, poznává, jak krátký jest život náš a jak rychle pomíjí.

Pravda jest, Nejmilejší, trpěli jsme mnoho, ale i tyto trpké zkušenosti a protivenství mají nás vésti k vyšší moudrosti a dokonalosti. Dnové útrap a svízelů válečných mají nás očistiti od všeliké samolibosti, měkčnosti a sobeckosti; dnové nemoci mají nám býti důtklivou upomínkou, abychom se zcela odevzdali do vůle našeho nebeského Otce.

Vzývejmež tedy ve svých protivenstvích a při všech těch bolestných ztrátách dobrotivou ruku Páně, kteráž vždy žehná a kterouž vždycky velebiti máme, ať již radost aneb žalost podává.

A jako po bouře všecka země se občerstvuje a zúrodnuje, tak použijmež a vynaložmež i my těchto dnů těžkého navštívení a utrpení k našemu prospěchu a blahu duchovnímu, k naší vlastní posile a obnově. Bez reptání proti Božímu dopuštění, bez malomyslnosti a nic nepochybující o příštím požehnání nebeském konejmež s radostí obzvláště ty ctnosti, kterých těžké následky nešťastné války od každého pravého občana a obecná strast a hrůza nemoci od každého pravého křesťana žádají a očekávají.

Tmavá noc válečné bouře již pomínula, jasný den míru nastal a byl ode všech radostně vítán.

Díky činíce Bohu přijměmež vzácný ten dar žádaného míru a užijmež jeho pokoje ku konání v pravdě křesťanské, vlastenecké ctnosti a povinnosti.

Pamětlivi buďtež přede vším v boji padlých obětí, ježto nyní v domácí neb cizí zemi odpočívají, daleko od měst a dědin, k jichž obraně a ochraně oni pozdvihli věrných svých zbraní. Padli jsou udatně bojujíce, čest vítězných praporů svých hájíce a mnoho trpíce bolesti v poranění a v zápasu smrtelném.

Odpočívejtež v tichosti, zabítí vojnínové! Pokoj vám! Ač snad žádný nádherný pomník nehlásá tam, kde vás pochovali, cestujícímu jmena vaše: doma, v otčině hlásá je láska, a přátelství dlouho ještě naříkati bude o vás. Nejste v zapomenutí. Truchlíci říše a vlast volá řkouce: „Ó by hlava má měla vody a oči moje prameny slzí, abych dnem i nocí oplakával zbitých lidumého!“ (Jer. 9, 1.)

Dlouho ještě budou přistě v tichosti pokoje oplakávati vás, šlechetní jinochové, zarmoucení vaši přátelé; dlouho budou vzdychati o vás, udatní mužové, jenž jste hrdinskou smrtí za vlast zemřeli, věrné vdovy ve své osamělosti. Jejich toužebnost povznáší se v lásce za vámi nad hvězdy. Vy jste dobojovali slavně a v krásně vykonané povinnosti. To jest vznešenou útěchou vašich vdov, to jest a bude útěchou vašim sestrám a bratřím, vašim otcům a matkám. Odpočívejte v pokoji, rekovní bratří! Váš poslední čin jest vaše sláva, koruna vašeho pozemského živobytí! — Vy jste vykonali povinnost svou.

Ano, Nejmilejší, oni vykonali povinnost svou; konejmež i my nyní povinnost naši. Snad žijou mezi vámi vdovy, sirotci, bratří a sestry těch, jenž za nás v boji padli; neměla by vděčnost a soustrast pobádati nás,

abychom jim podle možnosti a příležitosti přispívali radou, pomocí a potěchou?

Ti, jenž v boji padli, vyplnili povinnost svou, činmež i my, co nám povinnost velí; ctěme jejich památku, modleme se za ně. Po příkladu udatného reka Judy Machabejského, jenž modlitby dal konati a oběti poslal do Jerusalema za padlé v boji, a pamětlivi jsouce památných slov: „svaté a spasitelné jest myšlení za mrtvé se modliti, aby od hříchů sprostěni byli“ (II. Mach. 12, 46.), modlemež se i my za všechny v boji padlé a v nemoci zesnulé a přinášeje za ně předrahou obět nového Zákona.

Ale netoliko těmto nám milým a drahým chceme a budeme věnovati vděčnou upomínku; oni jsou ukryti v moci Boží před další mukou; avšak jsou tu ještě jiní naší lásky hodní, totiž ti udatní mužové, kteří ochromeni a zmrzačeni se navrátili z boje. Žijou, ale jaký to život! Nestali se účastnými hrdinské smrti bratří svých na bojišti, navrátili se, ale s kusými údý, s bolestnými ranami, s pokaženým zdravím, mnozí nedostateční, aby svých milých pilností a pracovitostí vyživil, neschopni, aby sobě potřebné potravu vydělali. Stát nemůže jich všech zaopatřiti, oni jsou a budou z větší části doživotně odkázáni dobročinnosti a lásce svých spoluobčanů. Či měli by co žebráci plížit se u dveří našich, nezasluhují-li naší dobročinnosti, naší pomoci? Nežádá-li cit vděčnosti, abychom přispívali ku potěšení těch, jichžto zdraví a blaho života staly se politování hodnou obětí ve prospěch všeobecný? Můžeme-li jim kdy náhrady dáti za ty hrůzy a muky, jakéž snášeli, za nejednu ztrátu nenahraditelnou, nad kterouž srdce jejich truchlití bude až do smrti? Ano,

Nejmilejší, činme dobře jedenkaždý podle možnosti své, a nemůžeme-li zacelit jejich rány nejhlubší, pečujeme aspoň o vyléčení ran lehčích.

A kterak by mohla naše láska a útrpnost zapomenouti se dále nad těmi, jenž bouří válečné byly nejblíže a vzteklostí její na jmění a statku trpěli nejvíce? Ovšem více neb méně utrpěli jsme všichni: nejistota a přerušení všeho spojení, váznutí obchodu a řemesel, bezpočetné dávky a válečné požadavky všeho druhu tížily nás všech velice; však nicméně musíme vyznati, že zhoubný požár války mezi vámi, jenž jste z mého stáda, nezuřil tak, jako mezi jinými obyvateli této vlasti.

Pohledte na ty rozsáhlé končiny, na nichž následkem pochodů vojenských se uhostila strašná nouze a chudoba! Pohledte na ty zrušované krajiny, kteréž byli truchlivým jevištěm krvavých bojů! Posud strmí zbytky na polo aneb zcela spálených domů a dvorů děsně k oblakům volající ku pomoci vás, jenž jste šťastnější! Posud pohrává si vítr popelem na spáleništích přemnohých stavení vesnických, posavad jest tam mnoho obydlí pustých, popleněných a vyloupených. Tam jest chudoba, tam nouze a bída, tam pomoci zapotřebí.

Hle, Nejmilejší, jsou to naši bratři, naši krajané. Nezasluhují-li našeho vřelého přispění? Není-li spravedlivě, není-li to povinností, pomáhati jim, co síly stačí? Ať nikdo nedí: Stát a země musí se o ně postarati. Ovšem že může a musí kníže i země pečovati o to, aby těm nešťastným poněkud pomozeno bylo, avšak ne jedno bude moci jenom všeobecným účastenstvím umírněno a zahojeno býti.

Učiniž tedy v této obecné strasti každý, seč jest, co síly jeho dovolují. Neptej se dlouho: Kdo mi to zase navrátí, aneb: kdo ví, nebudu-li toho

brzy sám zapotřebí míti? Pohledni vzhůru k nebesům, tam bydlí Otec, jenž ani tebe nezapomene.

V této pevné důvěře v Boha, s nezvratnou vírou v Jeho moudré a spravedlivé řízení přinášejmež lásku, útěchu a pomoc, pokud nám jen možno; takovým způsobem osvědčujemež lásku svou k vlasti pozemské, abychom si odměnu pojistili ve vlasti nebeské.

A jestliže Pán Bůh všecko, cokoliv jsme trpícím bratřím dobrého prokázali, tak přijímá a jakož slíbil tak odplatí, jako bychom to Jemu samému byli prokázali, smíme zajisté tím bezpečněji doufati, že nás brzy také sprostí bolestného navštivení zhoubné nemoci; aneb kdyby snad déle trvati a ještě více obětí žádati měla, že nám propůjčí té milosti, abychom nezemřeli bez přípravy náhlou smrtí. On nám udělí té milosti, abychom jedenkaždý podle potřeby a stavu duše své upřímné pokání činili, dráhu bludu a hříchu opustili a po cestě Jeho lásky k našemu věčnému cíli vytrvale kráčeli. Za tuto milost ohceme Jej prositi, a s touto milostí spolupůsobiti ze vši síly své. A učiníme-li to, pak budeme i tyto dni dvojnásobné strasti velebiti co šťastné dny našeho blaha a spasení. Amen.

V Praze o slavnosti Narození Marie Panny, dne 8. září 1866.

Bedřich,

kardinal a arcibiskup.

Dodatkem k tomuto pastýřskému listu, kterýž věřícím v nejbližší příští neděli po jeho doručení čten býti má, vidí se mi vyzvati velebné farní správce duchovní, aby za všechny v poslední krvavé válce zemřelé vykonali zádušní služby Boží.

V hlavním městě Praze zamýšlím tuto pobožnost sám vykonati v den, který později oznámen bude.

Kdyby někteří ze zámožnějších věřících ve farnosti se puzení cítili milodary své a příspěvky na podporu válkou ne-

šťastně zastížených krajanů složití do rukou svých správců duchovních, jsem přesvědčen, že tito s vděčnou ochotností je přijmou a na mou konsistoř odešlou, která je pak bez prodlení na patriční místo dodá.

Zvláštní sbírka tímto nařízena není.

Sv. Řehoře nyssenského o osmeru blahoslavenství

Reč pátá.

„*Blahoslavení milosrdní, neb oni milosrdenství dojdou.*“ (Mat. 5, 7.)

Podobenství ono, kterýmž byl *Jakob* u vidění ve snách poučen, spatřiv totiž řebřík od země až k nebes výši dosahující a Boha na výsosti stojícího, (I. Mojš. 28, 12.) dá se snad obrátiti i k tomu, co u nás nyní Božské naučení blahoslavenstvími působí, ano zajisté ty, kteří jimi postupují, vždy k vznešenějším a vznešenějším myšlenkám povznášejí. Neboť měl se, jak míním, i tamo arcioctci ctnostný život v podobě řebříku vyobraziti, aby i on porozuměl, i potomstvu vypravil, že nikomu nelze k Bohu se povznesti, leč, kdo neustále k vyšším a vyšším věcem hledí a po vrcholu dokonalosti neukojitelnou touhu má, tak že se nikdy nespokojuje na dosaženém zůstatí stupni, ale za škodu si to páci velikou, nevyniká-li vždy výše a výše. Již pak nás výsost vespolečných blahoslavenství přiblížiti hodlá k Bohu samému, jenž jest opravdově blažen a nade vši blaženosti vyvýšen. Jelikož se pak moudrému přibližujeme moudrostí, čistotou čistému; tak se též blaženému cestou blahoslavenství přidružíme. Bohu totiž v pravdě a vlastně přináležejí blaženost; protož i viděl *Jakob* Boha, an na výši řebříku onoho stojí. Účast tedy v těchto blahoslavenstvích míti není nic jiného, leč míti společenství s Bohem, k němuž nás naučením svým uvádí Pán. Zdá se mi tedy, že předloženým právě dle pořadí návodem k blahoslavenství zbožňuje poněkud toho, kdo slova jeho slyší a jim rozumí. Neboť dí: „*Blahoslavení milosrdní, neb oni milosrdenství dojdou.*“

Vímť, že na mnohých místech svatého písma jmenem *milosrdného* vyzývají svatí mužové velebnost Boží. Tak jmenuje *Boha David* ve svých zpěvích, tak *Jonáš* ve svém proroctví, tak veliký *Mojžáš* na mnohých místech zákona. Jelikož tedy Bohu přijmí „*milosrdného*“ přísluší, což jiného Slovo věčné v onom blahoslavenství zna-

mená, leč že tě vyzývá, abys se poněkud Bohem stal, a téměř jeho vlastní bytosti se připodobnil? Neboť když Bůh milosrdným se nazývá písmy od Něho vdechnutými, právě pak blahoslavenství jen Bohu přináležejí, tu by patrně z toho následovalo, že kdo co člověk milosrdným se stává, za hodna uznán bývá božské blaženosti, účastniv se toho, čím Bůh se nazývá. „*Milosrden jest Hospodin a spravedliv a Bůh náš slitovává se.*“ (Žalm 116, [114.] 5.) Jak by se tedy neměl blaženým nazvati a státi člověk tím, čím se Bůh nazývá, kdyžby totiž taktéž jednal? Vždyť „*snažiti se po darích lepších*“ (I. Kor. 12, 31.) svými vlastními slovy Božský apoštol radí; my pak neuložili jsme si nyní ten cíl, abychom se přesvědčili, že máme po dobrém bažiti, neboť to přirozeno jest povaze lidské, aby se k dobrému nesla; ale abychom nechybili v úsudku svém o tom, co dobro jest. Neboť v tom se nejvíce za života tohoto klameme, že nemůžeme vždy určitě poznávati, co přirozenosti svou dobré jest a co jen klamně za dobré se má. Neboť kdyby se nešlechtnost za tohoto života v své pravé podobě, ať tak dím, nahá okázala a nebyla nalíčena jakousi barvou dobrá, nebylo by zajisté pokolení lidské v její tábor přешlo. Rozumu nám tedy potřebí k poznání položeného výroku, abychom poučení jsouce o pravékráse smyslu v něm obsaženého k ní se připodobnili. Neboť jakož víra v Boha přirozená jest všechněm sice lidem, v neznámosti pak, kdo pravý Bůh jest, snažnost jich chybje, — neboť někteří pravému Bohu se klanějí, jenž jest v trojici Otec a Syn a Duch svatý, jiní pak k pošetilým nesmyslnostem zbloudili, v tvorstvu jej pokládajíce, atak malé od pravdy se odvrácení bránu bezbožnosti otevřelo; — tak i v předloženém výroku nepojmem-li pravého smyslu, nemalá nám z toho nastane škoda, jelikož se pravdy mimeme.

Což medle jest milosrdenství a která jest činnost jeho? a jak blažen člověk, který za odměnu brává, co dává sám? neboť dí: „*Blahoslavení milosrdní, neb oni milosrdenství dojdou.*“ Prímý předloženého výroku smysl k laskavosti a sotrpnosti vzbuzuje člověka, jelikož pro nerovné a nejisté poměry tohoto života nelze všechněm sobě v životě rovným býti, ani dle důstojnosti, ani dle stavu tělesného, aniž pak ohledem jiných okolností. Neboť liší se z větší části život opačnostmi, tu po-

roba proti panstvu, tu bohatství proti chudobě, tu důstojnost proti opovrženosti, tu neduživost proti zdravotě a tomu podobně ve všem ostatním život téměř rozpoltěný se okazuje. Aby tedy na roven přišel s hohatým nuzec, a doplnil se z nadbytku nedůstatek, proto přikazuje Pán lidem milosrdenství k nižším; neboť nelze jinak k léčení strasti bližních pohnutu býti, leč když milosrdenství bylo duši k takovému skutku obměkčilo: neboť z opačné zatvrzelosti lze poznati milosrdenství. Jako tedy divý zatvrzelec nedostupen jest těm, kteří se mu blíží, tak soutřpný a milosrdný směsuje téměř cit svůj spolu s člověkem potřebným a stává se zarmoucenému tím, po čemž dychtí ztrápené srdce jeho. I jest milosrdenství, jak bychom je výměrem určili, *dobrovolný zármutek pojatý nad neštěstím bližního*. Pakli jsme pojem jeho neurčili dokonale, daloby se to snad jiným výměrem stanoviti zjevněji takto: *milosrdenství jest laskavý soucit nad těmi, kteří těžkými strastmi sklíčeni jsou*. Jakož divoká zatvrzelost od hněvu pochází, tak se téměř plodí z lásky milosrdenství, jelikož by nijak nepovstalo, kdyby se z tétož právě nepočalo. A kdoby ještě důkladněji vyzkoumal vlastnost milosrdenství, nalezl by, že jest *napnutost jakási pocitu lásky spojená s citem zármutku*. Neboť účast míti v dobrých věcech, toho si žádají všickni, přátelé i nepřátelé; ale účastniti se v strastech dobrovolně, to se nenalezá leč u těch, kterými vládne *láska*. Však ale v tom soubhasejí všickni, že *láska* jest ze všech působivých sil tohoto života nejmocnější; napnutost pak lásky jest milosrdenství; obzvláště tedy blahoslaven jest ten, kdo v takovém duševním stavu se nalezá, jelikož byl na vrchol ctnosti vynikl. Však mi nikdo nepokládej ctnost tu jediné v pouhé hmotě, (tak by totiž nemohl každý ji konati, leč kdoby měl, čímby se dobročinným prokázal); ale mně se zdá, že *spravedlivější* jest, podstatu její *ve vůli* spatřovati. Neboť kdo dobré jenom chce, ale nemožnost mu překáží dobré vykonati, není co do duševního stavu o nic menší toho, kdo laskavost svou skutky dokázal. Jak veliký by tedy byl pro život zisk, kdybychom smysl blahoslavenství s té strany pojali, toť i šířeji prováděti bylo by jistě zbytečno, jelikož by i sebe sprostším zřejmo bylo, jaké výhody z rady té pro život vyplývají. Neboť kdyby všickni (dejme tomu!) tak se duševně k nižším zachovali, nebyloby pak

žádné vznešenosti a nízkosti více, anižby se rozlučoval život opačnými jmény, netísnilaby člověka chudoba, nesklíčovala by ho poroba, nezarmucovaloby ho opovrženství; všecko by totiž bylo všem společno, rovnoprávnost a rovnoprávnost by v životě lidském vládly, jelikož by nadhytek s nedůstatkem dobrovolně se vyrovnal. To kdyby se stalo, nepozůstalo by nižádného důvodu k nepřátelství, utišil by se hněv, umřela by nenávist, uprchla by mstivost, lež, klam, válka, (což jest vůbec všecko téměř plemenem žádosti po větším a větším majetku); když pak by ona nemilosrdnost byla vyloučena, vymýtily by se s ní ovšem jako s nějakým zlým kořenem všechny příměty nepravosti, a na místo vymýtených nastoupilaby řada všelikého dobra: pokoj a spravedlnost i veskeré družstvo toho, co dobrem sluje. Což pak by bylo blaženějšího, nežli takto životem se bráti, aniž pak dále jistota života svého hájiti závorami a zámky, ale majíce ji ostraženou vespolek druh druhem. Neboť jako nemilostný a zuřivý zatvrzelec odpornými si činí ty, kteří zuřivost jeho byli zakusili; tak též na opak laskaví všickni k milosrdnému býváme, jelikož přirozeně láska se plodí u těch, jenž byli milosrdenství zakusili. Jestli tedy, jak řeč naše dokázala, milosrdenství otcem žičnosti, zástavou lásky, páskou všelikého přátelského svazku; nad takovou ohradu což možná vymysleti jistšího pro život tento? Tak tedy slušné blahoslaví věčné Slovo milosrdného, ano tak mnoho dobrého jmenu tomu se přidružuje.

Že pak taková rada užitečná jest pro život, nelze nikomu neuznati; ale já tuším, že něco více, nežli co na první pohled poznáváme, objevuje nám tajemným způsobem pro budoucí život hlubší rozum slova toho, ano praví: „*Blahoslavení milosrdní, neb oni milosrdenství dojdou*,“ jakoby pro budoucnost uschována byla milosrdným odměna za milosrdenství. Nuže tedy onen snadný a na první pohled všem patrný toho slova smysl s co jen jsme zanechavše, hledmež co možná do vnitra za tajemnou oponu řečí svou vniknouti.

Blahoslavení milosrdní, neb oni milosrdenství dojdou.“ Lze tedy i vyšší naučení z výroku toho pojmuti, že totiž ten, který člověka dle svého obrazu stvořil, zárodky všeho dobra v přirozenost jeho uložil, tak že nic dobrého v nás nevchází z vně, ale že na nás jest možnost býti čím chceme a že tak všeliké dobré

jako z nějaké zásobárny z přirozenosti své vyjímati můžeme. Neboť částkon poučení býváme o celku, že totiž nikomu nelze jinak toho dosahnouti, čeho si žádá, leč když sobě sám toho dobra poskytne.

Pročež i dí kdesi Pán k těm, kteří jsou schopni k slyšení: „*Království Boží uvnitř vás jest.*“ (Luk. 17, 21.) a „*Každý, kdo prosí, bere; a kdo hledá, nalezá; a kdo tluče, tomu bude otevřeno.*“ (Mat. 7, 8.) tak že i vzítí, zač prosíme, i nalezení, co hledáme, i uvnitř se dostatí, kamž si žádáme, na nás záleží, když jen chceme a úmysl máme. Tím následně i spolu provedeno jest, že též naopak náklonnost k zlému nepodlehá nižádné násilné nutnosti zevnější, ale že spolu s vůlí povstává i zlo, tehdáž jsoucnosti dosahující, když jsme si je zvolili; samo pak o sobě samostatně jsoucí mimo vůli naši nikde se nena-lezá. Z toho patrně se dokazuje samostatnost a svobodná mocnost vůle, kterou vložil v přirozenost lidskou přirozeností Pán, protože všechno od vůle naší závisí, buďsi dobré, anebo zlé, a tak soud Boží nestranným a spravedlivým výrokem dle našeho rozhodnutí uděluje každému toho, čeho sobě byl již sám prvé propůjčil, „*odplacuje,*“ jak dí apoštol, „*těm, kteříž s trpělivostí v dobrém skutku slávy a cti hledají, životem věčným; těm pak, kteříž nepovolují pravdě, ale věří nepravosti, hněvem a nemilostí,*“ (Řím. 2, 6.) i vším, co se jmenem strašné odplaty pojímá. Neboť jako pravá zřícadla takové tahy obličejů ukazují, jaké bývají tvárnosti samé, veselí totiž u těch, kteří jsou veselí, zasmušilé pak těch, kteří jsou mrzutí, aniž zajisté komu napadne, aby vinil přirozenost zřícadla, když zasmušilý okazuje obraz původního, promrzlostí vyzáblého obličejů; tak i spravedlivý soud božský dle našich činův se řídití bude; jaké bude to, čím jsme se my prokazali, dle toho nám se prokáže s tím, co od něho závisí. „*Pojďte blahoslavení!*“ řekne — a „*Odejděte, zatracení!*“ — (Mat. 25, 34. 41.) Jest-li pak tu nějaká nutnost zevnější, která těm na pravici onen libezný hlas, těm pak na levici tento hrozný usuzuje? Zdali pak oni-no tím, co vykonali, nezískali sobě milosrdenství Božího, tito pak, jelikož k sourodným svým bratřím zatvrzelými se prokazali, i sobě Boha zatvrzelým neučinili? Nesniloval se nad žebrákem před vraty jeho nuzně ležícím boháč na rozkošných hodech svých vším oplývající; tím sám sebe odlučuje od milosrdenství, ač za ně

prose, ale oslyšen zůstáváje, ne žeby ujmu učinila jedna krupěj velikému zřídlu raj-skému, ale že krápěj milosrdenství — slza nebyla nalezena v jeho zatvrzelosti. „*Neboť jaké jest společenství světla s temnotou?*“ (II. Kor. 6, 14.) *Co sítí bude člověk, di, to bude i žiti. Neboť kdo rozsívá v tělo své, z těla i žiti bude porušení; ale kdo rozsívá v ducha, z ducha žiti bude život věčný.*“ (Gal. 6, 8.) Setbou tuto rozumím lidskou vůlí, žní pak udělenou za vůli odměnu. Bohatého všelikým dobrem klasu dostává se těm, kdož byli dle toho setbu učinili; trudná pak sbírka bodláčí těm, kdož sítě bodlákové byli za živa rozsívali. Neboť musí ovšem každý to těžiti, co byl zasil; není jinak.

„*Blahoslavení milosrdní, neb oni milosrdenství dojdou.*“ Kteráž lidská řeč postihla by hlubinu myšlenek, u výroku tom ležících? Neboť neobmezené a neurčité vyjádření poukazuje nám, že bychom měli i více pod tím rozuměti, nežli co se praví, jelikož se neudává, kdo jsou ti, kterýmž by milosrdenství prokazovati slušelo, ale prostě se praví: „*Blahoslavení milosrdní!*“ Snad nám totiž řečí tou *Slovo věčné* tajemně poukazuje k tomu, že na blahoslavené lkání následuje pocit milosrdenství. Neboť právě před tím za blahoslavena vyhlášoval toho, jenž život svůj vezdejší v lkání trávil, a nyní tuším tomu podobné naučení nám o tom řeč jeho podává. Neboť jako pohnutí býváme nad strastmi jiných, když někteří z našich důvěrných přátel nenadálými zachváceni bývají strastmi, buď od svého domova jsouce odloučeni, nebo z zátopy s nahým životem vypluvše, nebo od loupežníků buď na moři buď na zemi byvše přepadnutí, nebo upadše v porobu ze svobody, v zajetí z blahobytu, anebo jinou jakoukoli nehodu utrpěvše, zvlášť když byli posud dobrého bydla zakusili, jako tedy nad těmi bolestný kýsi pocit nás v duši dojmá, tak by snad mnohem spíše byl čas, takovou soustrast vzbudit nad naší vlastní nezaslouženou změnou života. Povážíme-li totiž, jak skvělý byl domov náš, z něhož nyní jsme vyloučeni, jak jsme se mezi loupežníky dostali, jak v hloubi tohoto života pohřížení byvše do naha jsme oloupeni, jakých a mnohých panovníků jsme si uchvátili na místo svobodné a samovolné správy, jak jsme blaženost tohoto života smrtí a záhubou sobě odjali: nuže zdali pak možná, když to vše v mysli uvážíme, abychom s jinými strastmi útrpnost majíce, nevěnovali spíše pocit

milosrdenství samé duši své, ana by totiž považovala, co měla a čeho pozbyla? Což jest zajisté více soustrasti hodno nežli její poroba? Místo rajských rozkoší dostali jsme tuto nezdravou a lopotnou zemi dědictvím; místo onoho bolu prázdného života přijali jsme osudem tisícové bolesti; místo vznešené společnosti a bydlení s anděly odsouzení jsme žítí s zvěří pozemskou, změnivše bezbolestný život andělský s životem zvířecím. Trpké ukrutníky života našeho, ty lité a zběsilé podmanitele, kdož by tak snadno vyčetl? — Trpkým ukrutníkem jest hněv, ukrutnicemi jsou závist, nenávisť, pýcha; litým a zběsilým ukrutníkem, jenž hrdopysně své otroky týrá, jest prostopášný úmysl, který přirozenost porobuje v služebnost nečistých vášní; poroba pak lakotnosti kteroužby míru trpkých zkušeností ta nepřevýšila? Ta porobivši si bídnou duši donucuje ji, aby vždy její nenasytné žádosti naplňovala, odevšad shromažďující a nikdy se nenasycující, jako zvíře omnohých hlavách, jenž tisícovými tlamami nenasytnému břichu pokrm podává, jemuž se nikdy nijaké sytosti nedostává, ale které neustálým hltáním povzbuzováno a podněcováno bývá, aby si vždy více a více žádalo. — Kdož medle poznaje bídný tento život, zůstal by bez soustrasti a zatvrzelým nad takovými útrapami? Ale vina toho, že nemáme žádného sami nad sebou milosrdenství, jest naše necitelnost těchto nehod, jako se to stává u lidí, jenž se byli smyslem pominuli, jichž nesmírné utrpení odnímá jim i pocitu toho, co trpí. Poznání tedy člověk sám sebe, jakým prvé byl a jakým nyní jest, (di pak Šalomoun kdesi, že kdo sebe znají, moudří jsou) nikdy neustane sám nad sebou milosrdenství mítí a bude v takovém pocitu duševním i Božského milosrdenství následovati. Pročež praví: „*Blahoslavení milosrdní, neb oni milosrdenství dojdou,*“ oni, ne jiní, tím slovem totiž myšlence své určitosti dodává, jako kdyby někdo řekl: Blažená věc jest o své tělesné zdraví péči mítí; neboť ten, kdo o své zdraví pečuje, ve zdraví žítí bude. Tak milosrdný blahoslaven jest, jelikož ovoce milosrdenství jeho vlastním majetkem bude, at již dle smyslu právě námi uvedeného, at dle prvé vysvětleného nad cizím utrpením okáže svou duševní soustrast; neboť rovněž dobře jest to i to, i nad sebou samým outřpnost mítí, jako jsme nyní pravili, i smilovati se nad strastmi bližního, jelikož spravedlnost Božského soudu tu vůli člověka, kterouž k nižším

prokazuje, nad svou nejvznešenější vyhláší, tak že poněkud člověk sám svým soudcem bývá, an totiž sám nad sebou ten úsudek vynáší, jaký byl druhdy nad nutnými vynášení obvykl. Jelikož pak víra učí, a v pravdě učí, že veškerá lidská přirozenost dostaví se před soudnou stolicí Kristovu, aby vzal každý odměnu dle toho, co byl v těle působil, buďto dobré nebo zlé: tuť snad, ač jest odvážlivost tak říci, možná poněkud jest, myslí pochopiti nevýslovná a nevidaná tajemství a nyní již poznati blaženost odměny, již se dostane milosrdným. Neboť laskavost srdečná, povstala k těm, kteří milosrdnými se prokázali, trvá přirozeně po celý život u těch, kteří účastni se stali lásky. Což medle přirozeně se stane v den soudu, až poznán bude dobrodinec od těch, kteří od něho dobrodiní obdrželi? což pocíti v srdci svém, slyše se blahoslaviti hlasy vděčnosti před soudcem všelikého tvorstva? Kterého jiného blahoslavenství bude potřebí tomu, kdo v tak vznešeném závodisti za skutky nejlepší bude za vítěze slavně prohlášen? Neboť že budou přítomni ti, kteří dobrodiní zakusili, při rozsouzení spravedlivých a hříšníků, tomu učí slova sv. evangelia. K jednomu i druhému poukazuje slovo jeho téměř prstem a zřejmě ukazuje, co myslí, říká: „*Pokudž jste to učinili jednomu z bratrů těchto mých nejmenších,*“ (Mat. 25, 40.) Že pak di „*těchto,*“ poukazuje k přítomným tamo těm, kteří byli dobrodiní obdrželi. Nyní mi pověz, kdokoliv bezdušnou hmotu bohatství miluješ, zdali lesk zlata veškerého, zdali jiskrný svit všelikých drahokamů, zdali krása všelikého roucha vyrovná se té slávě, již se nám naděje podává? Když se král tvorstva okáže člověčenstvu na vznešeném stolci velebně sedící; až se spatří vůkol něho nesčíslné pluky andělův; když se zjeví zrakům všech nevýslovná krása království nebeského, a otevrou se s druhé strany hrůzy místa trestního; u prostřed pak toho oetne se veškeré pokolení lidské od prvního stvoření až do poslední na konci věkův zplozeného, uděšené strachem a nadějí věci nastávajících, chvějící se nad možným buď na tu nebo na tu stranu výsledem toho, co je očekává, kdežto i ti, kteří v dobrém svědomí žili, nedůvěrují se v budoucí svůj osud, vidouce jiné, ani zlým svědomím co nějakým katanem v děsnou onu temnici strženi jsou; když tak mnohý s slavnými a vděčnými zvuky těch, kteří byli od něho dobrodiní zakusili, v jasné ve své skutky

důvěře soudci se představí: bude-li pak se moci krásný jeho osud srovnávati s hmotným bohatstvím? Zdaž-li pak dá blaho takové za všechny poklady zemské, byť se mu pak všechny hory a pole a luka i moře v zlato proměnily? Ten pak, který pečlivě pečeti a závorami a dveřmi železnými i tajnými zámky mamonu svou byl uzavřel a nad všeliké příkázání více si vážil toho, aby nahromaděné v úkrytu poklady hmotné choval, až v onen temničný oheň střemhlavě stržen bude, ano se mu jeho zatvrzelost a nemilosrdenství předstírali bude ode všech, kteří je byli v tomto životě zakusili, řkouce: „*Pomni, že jsi své dobré obdržel v životě svém;*“ (Luk. 16, 25.) zavřel jsi v pevných pokladnicích spolu i milosrdenství své; zanechal jsi na zemi útrpnost; nepřenesl jsi v tento život lidumilnost; neobdržíš, čeho jsi neměl; nevezmeš, čeho jsi neuschoval; neshromazďuješ, čeho jsi nerozsíl, nebudeš žíti, kdež jsi setbu neobstaral; hodné se ti dostává za tvou setbu žatby; zatvrzelost jsi zasel, seber své snopy; nemilosrdenství jsi konal, měj si, co jsi sobě oblíbil; nepohleděl jsi soustrastně, nedostane se ti soustrastného pohledu; nic jsi nedbal chudého, nedbati bude tvé záhuby; odvrátil jsi se od milosrdenství, ono se odvrátí od tebe; pohrdl jsi chudým, pohrdne tebou ten, který za tebe chud se stal: když se ty a takové řeči ozvou, což bude platno zlato? což lesklý nábytek? což pečeti a zámky pojištěné poklady? což k noční strážii ustanovení psové, a ozbrojení proti úkladníkům hlídači, zapsaná v knihách summa bohatství? Což platno to vše proti pláči a skřípění zubů? Kdož osvíti onu temnotu? kdož uhasí onen plamen? kdož odžene červa neustále hlodajícího? — Nuže tedy, bratří! poznejme hlas Páně, poučující nás zkrátka o tak velikých u věčné budoucnosti věcech a buďmež milosrdni, abychom za to i byli blahoslaveni v *Kristu Ježíši* Pánu našem, jemuž sláva a mocnost na věky věkův. Amen. —

Paměti o bitvě u Hradce Králové a následcích jejích.

(Pokračování a dokončení.)

Úroda duchovní z války. Modlivali jsme se všickni: „Od moru, hladu a války zachovej nás Pane;“ ale ač jsme se těch slov lekali, předce nyní teprv známe ano cítíme plný význam jejích, zejména jak bolestně šlehající metla Boží jest — válka.

Jak mnoho očí pláče příčinou války,

jak mnoho srdcí krvácí, jak mnoho nádejší jest zmařeno, jak mnoho blahobytu zničeno, jak mnoho podpor odňato, jak mnoho rodinných a přátelských svazků roztrháno! — V málo dnech, ano v málo hodinách jak mnoho hrozného, dlouho trvajícího žalu bylo jest rozseto! „O intelligite, qui judicatis terram!“

Však ale, jestliže lidé z dopuštění Božího rozseli semeno zkázy a žalu, Bůh dobrotivý kladl v témž dopuštění semeno užitku a útěchy. —

Objasnila se příčinou a následkem války mnohá mysl k poznání, že věru člověk bez leckterých věcí býti může a že jest pošetilý tak mnohých starostí jim věnovati; složil mnohý hezkou část pánovitosti a pochopil určitěji, co znamená slovo „bližní;“ poznal mnohý přítele, ne z jeho pochlebování, ale z poskytnuté pomoci; hledal mnohý a hledati bude — Přítele toho, na kterého snad dlouho zapomínal, Boha totiž, ano pocítil mocně, kterak sám slabým jest „stvořením“ zcela závislým od svého „všemohoucího stvořitele,“ a modlil se a poznal, že modlitba jest útěcha, posila, pomoc, že jest vazba, jež nás k Bohu přidržuje. — Jeden voják vraceje se dne 3. července z boje, pravil ke mně: „Kdo se neumí modlit, měl dnes býti s námi!“ — Vzbudila se v mnohém důvěra v strážného anděla, vzbudilo se též silné vědomí i přesvědčení, že to není planá věc, etiti a vzývati svaté a světice Boží. — Kde bitva byla nejprudší, kde útěk občanů se dál v největší tísní, tam účta Boží a svatých byla nejživější. — Od utíkajících, bojujících, raněných žalm pokorné důvěry vznášel se k Bohu na nebesích, ozývalo se z katolických úst a srdcí volání pokorné a důvěrné k Matce milosrdenství, ano v těch strastných hodinách od mnohých živě poznáno, že v srdečném vzývání Matky Boží veliká spočívá útěcha, pomoc neobyčejná, štěstí vzácné.

Tklivé bylo vypravování vracejících se osadníků mých, kterak tu a tam, jsouce na strastném noclehu aneb v úkrytu, ano i někteří u prostřed bitvy (jmenovitě na dvoře při zámku Přímském, kde přetuhá byla seč Prusův a Sasův) s chvějícím se srdcem a v slzách modlili se, jmenovitě růženec, a kterak žádný, kdo vůkol nich byl, nic se neostýchal, alebrž s nimi poklekl, s nimi slzel, s nimi se modlil!

Vypravovali to s takovou rozniceností, že i z tváří i slov jejích ještě patrné bylo, jaké útěchy a posily v svých modlitbách

nabývali. — Bůh dej, aby ty spasné city a úmysly z mysli a srdcí nikdy více nevyvanuly, a aby to důvěrné vzývání Panny nejsvětější a Matky neporušené se rozmáhalo vždy víc a více.

Na bojišti oživilo se vědomí a osvědčila se víra, že „modlitba spravedlivého mnoho může u Boha.“ Jeden důstojník vypravoval mi: „Když jsem raněný na zemi ležel a kule vůkol mne do země bily jako déšť; když jsem spatřoval, kterak ten a onen vedle mne padlý opět kulkou, jenž do země se zaryla, do výše byl vyhozen a zase jako bezvládná loutka na zem padal: tu jsem se z hloubi duše k Bohu modlil a volal: Teď, teď Gabrielo, drahá choti, modli se za mne!“

Priznání toto činil před svou zbožnou manželkou.

Okázalo se, jak dobrému katoliku chrám Boží jest drahý. Vypravovalit mně moji farníci: „Když jsme na outěku svém slyšeli ten hrozný hluk děl, když jsme viděli vystupovati sloupy dýmu; když nám naši vojáci ztvrzovali, že na Hněvčevěs od našich bylo z děl střeleno ano i rakéty házeny, poněvadž tam bylo hemžení se Prusů pozorováno, tudíž že musí obec v rum obrácena býti, tu bylo nářku, že s naším milým chrámem Božím se neshledáme více!“ dokládajíce: „Jaká to byla pak nevypravitelná radost, když jsme chrám Boží i faru i celou obec opět spatřili!“ —

Od moru, hladu a války — vysvo-
boď nás, ó Pane! J. Just, děkan.

D O P I S Y.

Z Nového Bydžova dne 19. září 1866.

(Spolek veteránů, — Z doby válečné, — Pohřeb.)

Velevítanou mi byla zpráva, že náš Blahověst opět nastoupil další pouť svou. Tím jsem pobídnut sděliti, co u nás za ten čas se dalo. Dne 10. června byl slavně posvěcen prapor veteránů Novobydžovských. Na lici je sv. Václav, na rubu dvojhlavý orel rakouský. Na náměstí u sochy Panny Marie byla tribuna, chvojím a praporečky ozdobená. Sem odebral se po 10. hodině za hlaholu zvonů průvod družiček s velebným duchovenstvem, v jehož čele byl důst. p. děkan Jos. Kneisl doprovázen p. kan. Fialou, děkanem Hoříckým d. p. Lednem, a farářem Mlíkosrbským p. Šafránkem. Prapor byl církevně posvěcen, při tom rozličná hesla pronášena, přiměřená řeč přednesena a z hmoždířů střeleno. Na to odebral se průvod do ko-

stela, kdež velké služby Boží byly slouženy. Přítomen byl slavnosti té i spolek veteránů Hoříckých. Od té doby tížil strach mysli všech jako děsivé mračno od severu nad městem se zatahující. Po nešťastné seči u Jičina na den sv. Petra a Pavla opouštěli jedni město, druhí, tu zůstati musíce, hotovili se na to nejhorší. Pohromy ty na nás seslané naučily nás více v Boha než v lidi se důvěřovati a vroucněji se modliti. Služby Boží konány byly v pořádku nepřetržitě; jen v sobotu (30.) nebyl sv. růženec pro zmatek nastalý vojskem od Jičina prochajícím a v neděli (1. července) nebylo kázání o velké, že lid pozoroval více voje saské, tudy ku Hradci rychlým pochodem jdoucí. V pondělí (2.) Prusi město opanovali, na věži srdce zvonům zavázali, tak že celý týden nezvěstovaly ani tajemství vtělení Páně, ani nezvaly věřících do kostela, ani neprovázely ke hrobu zesnulých. Byl to čas věru smutný! Strádali jsme nejen hmotně ale i duševně. Po bitvě Hradecké (3.) navezli sem na sta raněných, jež ubytovali v nemocnici městské, ve škole, v kasárnách i po městě. Přemnozí toužili jen aby ke knězi dostati se mohli. Polního kaplana tu nebylo, pročez naši vel. páni jim posluhovali s ochotou sv. svátostmi a zesnulé pochovávali; všech jich tu odpočívá asi 60. — Velmi mnozí katolíci chodili k sv. zpovědi a sv. přijímání, celou tu dobu na kolenou klečíce s rukama sepjatýma. Na mši sv. jich bývalo vždy několik, vždy příkladně se chovali z kníže-
k se modlíce. Nad tím pozastavovali se, že kostel není celý den otevřený, u nich na Rýnu prý kdykoli za dne mohou v kostele posilu hledati a Pánu Bohu si postěžovati. Sami tedy si docházeli na děkanství, prosíce, aby jim kostel byl otevřen. K duchovnímu lnuli vrouci láskou. Když jim už kázali důstojníci, aby v řady se stavěli, prosili: Nechte nás ještě s našimi milými pány pastory! Jeden na pochodu ztrativ svůj růženec, se slzami v očích žádal p. děkana za jiný. Obdržev ho, srdečně zaň děkoval. Za obrázky, jichž od vel. pánů dostali, nemohli dosti se naděkovati. Před křížem každý smekal, i nekatolíci salutovali. Před knězem s Pánem Bohem jdoucím i důstojníci a lékaři vojenští na kolena klekali. Když důstojníků katolických v pátek do hostince vkročivších se tázali, čeho by si přáli, odvětili: Jsme katolíci, vždyť snad i vy v katolickém Rakousku posty zachovááte?

Divili se vlažnosti naší. — Když vypukla cholera (14. července) a nebylo, kdoby kněze provázal se svítilnou, propůjčil se s ochotou vojín na stráž, požádán jsa od vel. pána, a když se ho tázal, není-li mu to obtížno, odpověděl: Proč pak bych se styděl Spasitele doprovázeti? Poddůstojník sám se nabízel: Když budete potřebovati někoho z mužstva, jen si přijďte, oni půjdou rádi. Pán Bůh tu předchází! — Důstojníci kněží našich pozdravovali slovy: Pochválen buď Pán Ježíš! — Katolíkům hluboce všípena jest úcta Marie Panny. Velmi mnozí mají medailky neposkvrněného Početí Panny Marie na krku. Důstojníci je nosí veřejně na prsou aneb u hodinek na řetízku. Z domu vycházejíce kropili se mnozí svćenou vodou, ochrany Boží si vyžadující. K obsluze nemocných zavítalo sem 5 Milosrdných sester s jednou čekatelkou z Prahy. Od vojínů byly srdečně ctěny, sluha v nemocnici se vyjádřil, že jedna sestra je za deset mužských. Obětavost jejich a trapný tento čas působily velmi mocně a vzdělavatelně na lid. O šesté rozléhali se chrámem dojemné písně Mariánské; zvláště z husta pěla se píseň: Ach Maria spomoz! Když cholera vypukla, bylo tu ještě smutněji. Jeden se štilil druhého, strach přemohl i mocný svazek rodinný. Největší nouze byla o posluhu chudým lidem. Aby trestající ruku Hospodinovu usmířili, konali lidé z vlastního popudu pobožné průvody do Mlíkosrb a Lhoty k Panně Marii. Třetí průvod na Metličany vedl sám p. děkan s vel. pány. Do Vysočan, Střihova putovali zase sami a v neděli XVII. po sv. Duchu šli do Mlíkosrb na poděkovanou, že Bůh metlu tu milostivě od nás odvrátili ráčil a na vypořšenou další ochrany Boží. Po průvodu měli vždy požehnání. — Poslední bohda obětí hrozná cholery byl v. důst. p. děkan, bisk. vikář a čest. kan. Jos. *Kneisl*, jenž 10. září ráno, sv. svátostmi zaopatřen, po kratičké nemoci v Pánu zesnul. Hrubý zvon oznamoval truchlivě stádeci úmrtí bdělého pastýře. I na blízkých Metličanech, farnosti cizí, ale téhož střidnictví, velkým zvonem zvonili. Slavná hrana po čtyry dny a na věži černý prapor i cizince upozorňovaly, že město ve smutek ponořeno jest. Ve čtvrtek zavítal k nám v. důst. p. kapitolní děkan J. Rais, kan. Vacek a 23 kněží. Po deváté hodině modlili se hodinky za mrtvé. Na to bylo tělo na děkanství mezi květinami odpočívající vykropeno, při němž zpěvácký

spolek zdejší zapěl přiměřenou píseň. Odtud pohyboval se průvod na náměstí kolem sochy. V čele šla naše školní mládež, za ní kráčeli chudí sv. růženec se modlíce, po nich veteráni s hudbou a praporem, za těmi všichni počestní pořádkové s pochodněmi, potom druhá kapela a zpěvácký spolek, před rakví velebné duchovenstvo s vys. důst. panem kap. děkanem Raisem (pod infulí). Za rakví kráčeli přátelé zesnulého, zastupitelstvo městské, c. k. ouřadníci a nepřehledné množství lidu. Průvod vrátil se zase do kostela, kdež v sínci mrtvola položena byla. Hned následovalo kázání, jež v. p. Bubla měl, při němž mnohé oko slzou vděčnosti se zarosilo. Po něm byly slouženy slavné služby Boží zádušní vys. důst. panem kan. Vackem, ostatní vel. páni sloužili u pobočních oltářův. Po mši sv. bylo tělo vyzdvíženo a průvod veden na hřbitov. Před pohrobením a po tom zapěl zase zpěvácký spolek příznivci svému v kostele Salve Regina. — Zásluhy v Pánu zesnulého p. děkana o město a školství jsou bezpočetné. Mimo jiné v Blahověstu už loni a letos (č. 6) uvedené připomínám, že hned z Kutné Hory staral se všemožně o pěstování bourcův a morušní. Jeho snahou byly kolem kostela a na hřbitově morušně nasázeny, v ulicích celá stromoradí a na hřbitově školka morušová založena. Ještě letos kmet 74letý v choleře sám započtoval, tak že v horlivosti jeho mu až vel. páni brániti museli. On zjednal si v rodišti svém nehynoucí pomník lásky. Vděčně naň zpomínati bude celá osada, vrouceně k Bohu volajíc: Lehké odpočinutí dej mu ó Pane a světlo věčné ať mu svítí!

Z Turnova v měsíci září 1866.

(Náěrtky o událostech válečných.)

Nastala doba oddechu. — V hřmotu válečném nemohl nikdo chopiti se pera a potomstvu zaznamenati pocity hluboké bolesti. V očekávání, že přijdou věci snad ještě horší, zapomínal každý pro tu chvíli na přestálá muka, zbroje se vždy jen proti návalu nových bíd a utrpení. Nyní ustoupilo strašlivé napnutí chvílím pokojnějším. — Za oněch dob, když hřmění děl a řinkot smrtonosných zbraní a hukot jehlových pušek poněkud byl umkl, nastalo u nás velké hoře a bédování. Mám totiž na paměti utrpení vojenských raněných, Počet rak. a pruských raněných, kteří do Turnova k ošetřování byli přivezeni, páci se celkem na 1600. Žalostné divadlo zahájilo 84 raněných od Jičina sem dopravených

a pak den co den přiváženo nových obětí. Nevyslovitelné bylo bédování trpících hrdinů. Byl jsem svědkem zoufanlivého boje dne 29. června u Kosti a Knižnic a padajících obětí na pohorí Brad. Byl jsem ale také svědkem velikého utrpení v nemocnicích Turnovských. Do kláštera františkého se svázeli všichni ranění bez rozdílu, zdali náleželi vojům přátelským neb nepřátelským, nečiněno mezi nimi rozdílu, neb v neštěstí a utrpení roveň přítel nepříteli — oba hodni našeho soucitu. Od dne 4. až do 11. července denně přiváženi byli ranění na vozích žebřinových a sice 172, 150, 161, 147, 140, 100, 68 a 33 mužů. Ubožáků těchto pak stále přibývalo, tak že jimi brzo sedm nejprostrannějších domů v městě v pravém smyslu přeplněno bylo. Všude bylo mrtvo, dusno, ticho rozkládalo se nad Turnovem, jen nářek byl slyšán, jež časem přerušovalo hulákání cizích nemilých hlasů na náměstí. Veletklivý pohled poskytovaly toho času klenby kláštera Františkánského. Nemocní leželi zde nejen v 7 celách a ve velikém večeradle (zaujímá 17□°), ale i veškeré chodby pokryty byly slamou, na níž vojínové jeden vedle druhého byli uloženi. Netrvalo to dlouho a bylo vše krví nevinných obětí zbarveno. Pohled na ty zsinalé rty, vyhaslé oči a roztržité údy byl přezalostný. Zde ležel voják skrvácen a umazán, rozpoltěnou lebku o ruku opíraje; prostřilený, krví zbrocený plášť sloužití musel jemu zprvu za podušku i příkrývku; tamto jiný bodákem probodnutý zoufanlivě volal o pomoc, ten bez ruky onen bez nohy svíjel se v bolestech, jiný smyslu zbavený pomačeně blebotal. Bylo to místo hrozných muk. — Čech, Moravan, Rakušan, Polák, Uher, Sedmihradčan, Vlach, Sasík, Prus, Porýňan, Pomorčan, Vestfalan, Poznaňan, (nejvíce od 18. pluku) naplňovali v budově klášterní toto smutné jeviště. Zprvu pocítoval se ve všem strašlivý nedostatek, neboť na tak veliký a náhlý přívoz raněných nebyl nikdo připraven. Ba ani o lékařskou pomoc a o nejnutnější posluhu nebylo dle potřeby postaráno. Dr. Born, stábní nadlékař, a Dr. Vormann konali tu s neunavnou pilností špitální služby; k ruce jim dání pouze as dva mastičkáři. Lehčeji ranění museli si krvavé rány sami vymývatí a obvazovati. Kdo byl svědkem žalostných těchto výjevů, tomu zajisté na vždy utkvělo v paměti, co zde byl viděl a pocítil.

V noci obcházel dva sluhové, což sotva dostačilo nemocným čerstvou vodou

posloužit; bylať o ní veliká nouze, neboť kašny v městě byly vyprázdněny. Převázování bylo mnoho; bylo co dělati, by se posloužilo aspoň těm nejhůře zmrzačeným; pisatel řádků těchto u dveří cely své několika Uhrům těžce raněným přikládal studené obklady. Byli to vojáci od pluku „Krále pruského.“

Je ráno, lékař prohlíží raněné, zkouší nástroje, chlácholí bédujících a počíná vytažovati kusy a kule granátové z ran. Ubohý voják potí se potem studeným, nářek a křik trpitelův působí okolo stojícím studený mráz. Lékař těší, že bude zas dobře; ale Vlach, Slovák, Polák, Maďar tomu nerozumí. Zatím v kuchyni pruská kuchařka připravila polévku. Počíná dělení, a každému se dává též kus chleba. Pak se snáší maso, krupky, rýže, físole a vaří se znovu. I na duševní potravě, to se rozumí, že německé, neschází. Berlínské brošurky hojně se rozdávají. Jsou obsahu náboženského a i podezřelého. Evangelisti polní kazatelové, ale i naši kněží Jesuité a Františkáni Westfalští brzo se dostavili. Dva bratři sv. Aleše z kláštera Achenského, a čtyři bratři sv. Františka, jak i veřejné listy svědčí „svědomitě dostáli lidumilnému úkolu svému.“ Občané Turnovští osvědčili při této příležitosti lidumilnost svou krásným způsobem. Někteří přijali raněné do svých bytů k ošetření; paní přinášely jim kávu a polívku z vína na posílnění, děti nosily plné ruce cupaniny, a jiní pomáhali v konvích a džbánkách vodu přinášeti. Musel každý ustrnouti, vida ty vojiny krví zbrocené. *Válka sedmiletá*, jak ji sami Prusáci nazývají, přinesla nám také cholera. V tak zvané sedmileté válce (1767) v Turnově též zuřila hrozná nemoc; 500 mužů vojska se nakazilo, a pak denně 10—15 umíralo, tak že mimo 3 lékaře jen 16 mužů se uzdravilo. Táž nemoc nejen v městě, ale i v okolí se rozmohla a nemilosrdně zuřila.

(Dokončení.)

KRONIKA.

Z Prahy. Výroční slavnost sv. Václava, muč. a dědice země České, bude se konati v metrop. chrámu u sv. Víta tímto pořádkem: Ve čtvrtek jakožto v den před slavností budou se konati (u Všech Svátých) o 3. hod. odp. církevní hodinky. V pátek, o slavnosti, bude německé kazání o půl deváté, české pak v 10 hodin, načež o 11. h. J. Emin. nejdůst. p. kardinal arcibiskup slavnostní mši sv. sloužití bude.

Hned po kázání, ještě před velkou mši sv. bude oféra na dostavění starobylého chrámu Svatovitského. Ve čtvrtek před slavností a po celý oktav bude se konati v kapli sv. Václava večerní pobožnost česká, která vždy v 5 h. odp. započne, též bude ráno každý den oktavu v 6 h. mše sv. s českou pobožností u téhož oltáře sv. Václava. Večerní pobožnost na den sv. Václava, ku kteréž přichází slavný průvod z chrámu Matky Boží před Týnem, bude vykonávati sám nejduš. p. kardinál arcibiskup. Na den sv. Václava uděluje se v metrop. chrámu plnomocné odpustky. — Dne 4. října (sv. Františka Seraf.) slaví se jmenoviny císaře a krále našeho Františka Josefa I. Téhož dne přibírají kněží ve mši sv. modlitbu za císaře a po slavné mši sv. následuje „Te Deum.“

— Pobožnost *40hodinná* bude se konati od 28—30. září a 1. října u nejsv. Trojice v Podskalí.

— Řád *Františkánský* odbýval dne 24. září svou provinciální kapitolu. Za provinciála zvolen jest P. Maxmilian Havlin, kněz, arcib. notář, kvardián Plzeňský. Za kustosa provincie zvolen jest: P. Leander Grotz, kvardián Pražský. Za definitivy: P. Hugo Seifert, kvardián Kadaňský; P. Kajetan Hahn, farář a kvardián Hejnický (Heindorf); P. Anastasius Školaudy, kvardián Zámucký a P. Valentin Friedrich, kvardián Dačický.

Z Číny. Dle „Všeobecných novin augsburských“ 11. září přinášejí noviny francouzské truchlivé zprávy z Číny, že totiž v Koree devět kněží *missionářských*, mezi nimiž byli dva *biskupové*, smrti mučenickou zemřeli. Dle dopisu z *Ce-fu* byl kontreadmiral *Roze*, komandant námořní *divise Čínsko-Japonské*, s fregatou svou v *Tientsingu*. Tu spatřil člověka v kroji Koreitském, an k němu se přiblíživ takto jej oslovil: „Jsem Francouz a *missionář* v Koreji. Na malé lodičce utekl jsem s některými křesťany, a pluje 7 dní dostal jsem se do *Ce-Fu*. Dověděl se tu, že jste v Pekingu, odebral jsem se ibned do hlavního toho města, abych Vám zvěstoval, že na rozkaz krále Korejského můj biskup se svým pomocníkem (koadjutorem) a sedmi mými soudruhy v měsíci březnu usmrceni byli. Týž osud potkal spolu asi 40 domácích křesťanů korejských. Několik dní před touto smutnou udalostí byli přistáli někteří Rusové na severním pobřeží Korejském, žádající, aby se jim postoupil územek k vystavění některých příbytků,

v nichž by obchod s tuzemci zavesti mohli. Když se jim bylo vyhýbavé odpovědi od krále dostalo, vzdálili se, ale řekli, že přijdou brzo. Na to se roznesla od dvoru Korejského zpráva, že by si král přál viděti biskupa evropejského a že hodlá náboženství křesťanské svou mocí chrániti. Skutečně pak byl biskup k králi povolán, ale místo co by měl do paláce královského býti uveden, uvržen jest do vězení. Nedlouho na to dal si ho král zavolati a tázal se ho, zdalibý svou vážností působiti mohl, aby se Rusové na zemi neusazovali. Načež biskup jmenem *Verneux* z *Mauru* odpověděl: že jest Francouz, a že mu co takovému do záležitostí ruských poddaných nic není. Na to se ho král dále otázel: Kdyby vám někdo ublížil, přišel by panovník země vaší pomstít vás? dal-li pak by se s námi do války? — Biskup odpověděl: „Napoleon III., panovník můj, jest ochrancem, otcem všech svých poddaných; vy víte, co učinil v Číně, že vojsko jeho vítězně do Pekinku vtrhlo, a veliký císař říše prostřední první na útěk zahrán jest. Budte k nám spravedliví a Napoleon bude vašim přítelem a my zůstaneme vašim věrným služebníkem.“ Na to propustil král biskupa s přátelskými slovy a dal ho odvesti do vězení pro nejvyšší mandariny určeného. Ale byla to laskavost pokrytecká; hodina pronásledování nastala a ctihodní otcové *Beaulieu*, *Dorie* a *Ranfer de Bretenieres* se svým biskupem jsou uvězněni a vespolek 8. března před hradbami městskými stati. Tři dni na to ctihodní otcové *Purthié* a *Petit-Nikolas* touž smrti zemřeli. Den 30. března, právě velký pátek, byl den nových poprav. P. *Davelyi*, akonaský biskup in partibus a koadjutor p. b. *Verneux*-a, stat jest a s ním i vel. otcové *Aumetre* a *Houn* odpraveni. — Z *missionářů* Korejských jsou jen tři ještě na živě; vel. otcové *Freron* a *Kalais* utekli se do hor, *Ridel* pak tuto zprávu admirálovi *Roze*-ovi přinesl.

Literní oznamovatel.

— „Úplný seznam nejnovějších modlitebních, vědeckých, školních a zábavných knih, vydaných nákladem kněžkupectví B. Stýbla v Praze.“ Vydán v září 1866. Stran 32. — Týmž nákladem vyšly dvě ocelorytiny „Památka na první sv. přijímání“ s příslušnými nápisy a modlitbami. — „Německá i česká mluvní cvičení.“ Od Vojtěcha Vrány. Druhé, rozmnožené a opravené vydání. Stran 232. — „Der altböhmische Adel und seine

Nachkommenschaft nach dem dreissigjährigen Kriege. Historisch-genealogische Beiträge von Franz Vlasák. "Z Památek archeologických a místopisných" přeložil na jazyk německý sám spisovatel. Stran 149.

— „*Posel z Prahy*." Kalendář zábavný a poučný na obyčejný rok 1867. Ročník VI. Se mnoha vyobrazeními a zvláštními premií „Děcko a jeho svět." Velký IV. Stran 140. Nákladem kněhkupectví I. L. Kobra, jenž dne 26. května t. r. zemřel. Jest to první z kalendářů českých na příští rok. Vyniká sličnou úpravou a rozmanitostí obsahu. Hvězdařská část ozdobena jest 12 nově kreslenými obrazy z historie České. První místo v části zábavné zaujímá delší novela „Ondřej Puklice" početná cenou, již byl nakladatel tohoto kalendáře vypsal.

— Byli jsme požádáni opětně upozorniti na barvotiskový obraz: „*Svatý Václav*, vévoda, mučeník a patron země České" vydaný nákladem Mik. Lehmana, kněhkupce a obchodníka ve věcech uměleckých v Praze. Širší zpráva nalezá se v „*Blah*." r. 1865, čís. 35. str. 567. a v tomto ročníku v čís. 4. na str. 66.

Osobní věstník duchovenský. *)

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnul:

p. Jos. *Pycha*, katecheta na reální škole Píseňské, 17. září (n. v Chotětově 3. dub. 1821, kněz od 29. července 1845).

Vyznamenán jest:

p. Frant. *Micka*, farář u sv. Kiliana, obdržel expositorium canonic.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

p. Jos. *Rezníček*, admin. za faráře v Česlicích;
p. Prokop *Čužna*, kapl. z Příbuz do Česlic;
p. Vác. *Pletinger*, farář Srbečský, žádal a dán jest na odpot.

Uprázdňená místa:

Místo *kanovníka* v St. Boleslavi od 12. září.
Srbeč, fara patron p. J. Adolfa kníž. Schwarzenberga od 19. září.

V biskupství Litoměřickém.

V Pánu zesnul:

p. Vinc. *Stephan*, děkan v Šluknově, 28. června (n. 10. dub. 1792, posv. 23. srp. 1818);
P. Alois *Krihner*, k. ř. cisterc. v Oseku, 30. července (n. 23. listop. 1795, posv. 12. srp. 1821);
P. Martin *Salač*, k. ř. františkán. v Bezně, 23. srp. (n. 31. břez. 1809, posv. 3. srp. 1834);

*) Zádáme sl. redakce polit. listů, aby otiskující tyto naše zprávy, neobtěžovaly si připojovati, že z „*Blahověsta*“ vyňaty jsou.

p. Jan *Oettl*, Bušvický farář na odp., býv. sekretář vikar. Jesenického, 7. srpna (n. 27. června 1801, posv. 4. srp. 1830);
P. Leopold *Müller*, k. ř. piarist., rektor koleje a říditel gymnasia v Ml. Boleslavi, 8. srp. (n. 26. srp. 1812, posv. 2. srp. 1840).
Ve správě duchovní ustanovení jsou:
p. Florian *Heller*, farář v Podbořanech, za faráře ve Vrutku;
p. Jan *Mann*, admin. za faráře v Cinwaldu;
p. Karel *Luttna*, kaplan ve Warnsdorfu, za faráře do Georgenthalu;
p. Vác. *Mladý*, adm. za far. v Šir. Třebčicích;
p. Ant. *Učík*, farář v Libošovicích, za far. do Markvartic;
p. Karel *Musch*, admin. v Raspenau, za kazatele při bisk. chrámu v Litoměřicích;
p. Jos. *Javůrek*, koop. z Mělníka do Terezína;
p. Jos. *Sterba*, kapl. z Litoměřic do Zákup;
p. Ant. *Dlaske*, koop. z Křižan do Tanwaldu;
Novovysvěcenci:
p. Jos. *Beránek*, za proz. kapl. do Semil;
p. Vác. *Burgermeister*, za kapl. do Neustadtlu;
p. Frant. *Dadourek*, za koop. do Mělníka;
p. Frant. *Filip*, za kaplana do Litoměřic;
p. Vác. *Frind*, za kaplana do Warnsdorfu;
p. Frant. *Köhler*, za koop. do Novosedl (Weisskirchlitz);
p. Frant. *Kromer*, za kapl. do Schönlinde;
p. Gustav *Liebich*, za kapl. do Radoušova;
p. Frant. *Martínek*, za kapl. do Rožďalovic;
p. Vác. *Peuker*, za kapl. do Lindova;
p. Jan *Popelka*, za kapl. do Držkova;
p. Vavřinec *Rüssel*, za kapl. do Bořislavi;
p. Josef *Wanka*, za kaplana do Klášterce;
p. Frant. *Wenzel*, za kaplana do Paliče;
p. Ant. *Wenzel*, za kooper. do Jablonného;
p. Ferd. *Vrba*, za kapl. do Hor. Litvínova.

V biskupství Kralohradeckém.

V Pánu zesnul:

p. Josef *Kneisel*, jub. kněz, bisk. vikář, čestný kanovník a konsist. rada, okresní školdozorce, děkan v Novém Bydžově, 10. září (nar. v Novém Bydžově 16. února 1792, kněz od 27. břez. 1815).

Vyznamenán jest:

p. Vác. *Koželuh*, jub. kněz, farář ve Vše-starech, jmenován čestným děkanem.

Číslo 28. vyjde dne 5. října. — Přednášky na fakultě bohoslovecké počnou dnem 22. října. V příštím čísle oznámíme, kdy se alumnové k arcib. semináře k odbyvání zkoušek za minulý rok sejíti mají. Nyní se v semináři pracuje na upravení zpustošených místností.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kníž. arcib. semi-
náři číslo 190—I.

Expedice:
v kat. knihkupectví
B. Stybla,
na sv. - Václavském
náměstí, čís. 786—II.
Nedostala čísla rekla-
mujte nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

Předplácí se
v expedici
ju všech řádých
knihkupečů
na rok: 2 zl. 50 kr
na půl: 1 zl. 30 kr

Po poště:
Celoroč.: 3 zl. — kr.
půlroč.: 1 zl. 55 kr

Předplacení čtvrt-
letní se nepřijímá.
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přís. XIV. 34.)

Sv. Řehoře nyssenského o osmeru blahoslavenství Řeč šestá.

„Blahoslavení čistí srdcem, neb oni Boha viděti budou.“ (Mat. 5, 8.) Co se stává těm, kteří s nějakého horního vrcholu na ne-
smírnou vodopustu mořskou dolů hledí; to
pocituje mysl má, s výše slova Páně jako
s vrcholu horního na bezednou hlubinu
smyslu jeho hledie. Neboť jako v mnohých
pomořních krajinách viděti lze horu úseč-
nou na přímořní straně od vrcholu do hlu-
biny kolmo utatou, s jejíhož vrcholu přímá
skála nad propastí vyčnívá — jakose tedy
přirozeně stává tomu, kdo s takové veliké
výšiny jako s hřídky na moře v hloubi
se rozšiřující hledí, rovněž nyní pojímá
závrat i duši mou, povznešenou do
výše velikým tímto slovem Páně: „Bla-
hoslavení čistí srdcem, neb oni Boha viděti
budou.“ Bůh se dává spatřiti těm, kteří se
očistí srdcem, Bůh ježž „žádný nikdy neviděl,“
jak dí (Jan 1, 18.) Jan onen veliký; přis-
vědčuje pak tomu i Pavel důmyslný řka:
„Jehož žádný z lidí neviděl, aniž také viděti
může.“ (I. Tim. 6. 16.) Ta jest ta kolmá
a příkrá skála, nižádné půdy na sobě k my-
šlenkám neposkytující, kterouž i Mojžíš
též za nepřístupnou ve svém učení prohlá-
sil, tak že nijak mysl naše se k ní přiblí-
žití nemůže, jelikož všeliký přístup přímým
záporem utatý jest. „Neboť neužrčí mne
člověk, dí Hospodin, a živ bude.“ (II. Mojž.
33, 20.) Ale zajisté viděti Boha jestiž život
věčný. Toto pak za nemožné prohlašuji
sloupové víry Jan a Pavel i Mojžíš. Hle
závrat, kterouž duše v hlubinu smyslu onoho
výroku stržena jest! Jest-li Bůh život,
tehdy ten, kdo Boha neužrčí, neužrčí života.
Že Boha nelze viděti, dosvědčují Bohem
nadšení i proroci i apoštolé. Kam se po-
dejí lidé s nadějí svou? Však podporuje

klesající nadějí naši Pán, jako učinil s
Petrem klesajícím a tonoucím, postaviv jej
na pevné půdě vodní. Kdyby tedy i k nám
přišla ruka Slova věčného a nás nejistě nad
hlubinou smyslu jeho stojící na pevném
přesvědčení postavila, byli bychom pak
beze vši bázně, pevně se ruky vedoucího
nás Slova uchopivše. „Blahoslavení totiž,
dí, čistí srdcem, neb oni Boha uzří.“ Za-
slíbení to jest tak veliké, že nejvyšší vrchol
blahoslavenství převyšuje. Neboť čehož by
pak kdo po takovém dobru jiného sobě žádal,
maje vše v tom, ježž vidí? Nebo dle oby-
čejného mluvení způsobu znamená se v
písmě slovem „viděti“ tolik co „míti“; jako
v žalmu: „at vidíš dobré věci Jerusalema,“
(Žalm. 127, 5.) miní písmo: „at nalezneš a
máš;“ prorok pak dí: „Odňat budiž bez-
božník, a nebude viděti slávu Hospodinovu!“
(Isai. 26, 10.) mině slovem: „neviděti“
tolik co „nebýti účastnu.“ Kdo tedy vidí
Boha, má u vidění tom všechno, co se jen
za dobré považovati může: život nesko-
nalý, věčnou neporušenost, nesmrtelnou
blaženost, neobmezené království, neustálou
radost, opravdové světlo, duchovní a pře-
sladký pokrm, slávu nedostihlou, neko-
nečné veselí, vše dobro. Takové tedy a
toliké jest to, co se nadějí naší v blahosla-
venství tom předkládá.

Jelikož pak se nám cesta k vidění
tomu ukazuje tím, když budeme čistí srd-
cem, tu opět závrat pojímá mysl mou, aby
snad čistota srdce nebyla cosi nemožného
a přirozenost naší převyšujícího. Neboť
když se nám tím dostává vidění Boha,
Mojžíš pak ho neviděl, a Pavel se vyjádřil,
že nemůže ani on sám aniž kdo jiný Boha
viděti, okazuje se býti čímsi nemožným to,
co za podmínku k dosažení nyní zmíně-
ného blahoslavenství klade. Což nám
medle prospěje věděti, čím Boha viděti
lze, když právě to, čím by se nám

toho dostalo, nemožno jest? Neboť jest to tak, jako kdyby někdo řekl, že jest blaženě v nebi býti, jelikož se tam spatří věci v tomto životě nevidané. Kdyby totiž možná bylo nějak do nebe se dostatí a nám to slovo Páně okázalo, tuť by ovšem prospělo věděti, že blaženo jest tam býti; dokaváde však nemožno jest tam přijíti, což prospěje věděni o blahoslavenství nebeském, jelikož nás jenom zarmucuje, zjevujíc nám, jak velikých darů zbaveni jsme nemožností tam se dostatí? — Však ale zdali pak nám Pán něco přikazuje, coby bylo kromě přirozenosti naší a převyšovalo velikosti přikázání míru možnosti lidské? Není tak, není! Nebo nekáže ani létati těm, jimž byl peruti neutvořil, ani pod vodou žiti těm, jimž na zemi život vykázal. Když tedy ve všem jiném přiměřen jest zákon síle těch, jimž svědčí, a k ničemu jich nenutí, co by bylo nad přirozenost jich, z toho tedy následovně ovšem i toto rozumějmež, že není proti naději naší to, k čemu nám toto blahoslavenství poukazuje, nýbrž že i Jan i Pavel i Mojžíš a kdokoliv jiní jsou jim podobní, neminuli se tohoto tak vznešeného blahoslavenství, kteráž pochází z vidění Boha; ani ten, který řekl: „*Uložena jest mi koruna spravedlnosti, kterouž mi dá soudce spravedlivý;*“ (II. Tim. 4, 8,) ani ten, který odpočíval na prsou *Ježíšových* (Jan 21, 20.); ani ten, který slyšel hlasu Božího: „*Tebe znám přede všemi.*“ (II. Mojž. 33, 17.) Jsou-li tedy onino, kteří hlásali, že vidění Boha jest nad schopnost naši, beze vší pochyby blahoslavení, blahoslavenství pak z vidění Boha se prýští, tohoto pak se za čistotu srdce dostává, již zajisté není nemožná čistota srdce, skrze niž lze blahoslavenu býti. Jak tedy možná říci, že pravdu praví ti, kdož se drží sv. Pavla, prohlašující, že vidění Boha převyšuje schopnost naši, a že slovo Páně neodpírá jim, slibujíc, že kdo čist bude srdcem, Boha uzří? Za dobré však uznávám, krátce to rozebrati, aby nám to pak nápomocno bylo náležitě v rozjímání našem pokračovati.

Co božská bytnost sama o sobě jest, toť převyšuje všechno pochopení lidské, jsouc nedostižitelná a nepřístupná všelikému důmnění; i nenalezá se u lidí žádné mocnosti, kterážby pochopovala to, co jest nepochopitelné, aniž pak cesta jakás vyzkoumána jest, po níž bychom dostihli toho, co jest nedostižitelné. Proto i veliký apoštol „*nepostižitelné*“ jmenuje „*cesty Jeho,*“ (Řím 11, 33.) znamenaje slo-

vem tím, že ona cesta, která k poznání bytosti Božské vede, naší mysli nepřístupná jest, jelikož nikdo ze všech, kteří před námi cestou tohoto života kráčeli, nezanechal nám ani šlépěje poukazující na to, čím bychom poznali to, co nade vše poznání jest. Ač pak jest Bůh takové bytosti, bytost totiž převyšující všechnu přirozenost, přede jiným způsobem viděti i pochopiti se dá, jsa jinak neviditelný a nepochopitelný. Jsouť však mnozí způsobové takového poznání. Neboť lze v moudrosti ukazující se u všemmíru domněnkou viděti toho, který „*v moudrosti vesmír stvořil,*“ jakož i na dílech lidských lze poněkud patřiti mysli umělce díla předloženého, ano byl totiž své umění na něm objevil; nepatří se pak na něm přirozenost umělcova, ale toliko umělecká jeho znalost, již byl na díle vyrobeném uložil; rovněž k pořádku v tvorstvu se nalezájícím hledíce, nevnímáme pojem o podstatě, ale o moudrosti toho, jenž byl vesmír v moudrosti stvořil. A povážíme-li původ života svého, že nikoliv z nutnosti, ale z *dobré vůle* odhodlal se stvořiti člověka, opět i tímto způsobem pravíme, že vidíme Boha, dobrotitovost totiž Jeho, nikoliv pak bytost myslí vnímajícíce. A tak i vše jiné, co mysl naši k lepšimu a vznešenějšímu povznáší, poznáním Boha zůveme, jelikož každá vznešená myšlenka Boha nám připomíná. Neboť mocnost a čistota a nezměnitelnost a vlastností opáčených neschopnost i vše jiné vštípuje dušem našim pojem vznešené velebnosti. Tím tedy provedeno, jak i Pán pravdu dí, slibuje, že Bůh spatřen bude od těch, kteří jsou čisti srdcem, i Pavel že nekla-me hlásaje, že Boha neviděl nikdo, aniž viděti může. Neboť ten, který jest přirozeností svou neviditelný, viditelný jest v působení svém a dává se patřiti v některých svých vlastnostech.

Ale nehleď k tomu jedinému smysl našeho blahoslavenství, že z působení lze působitele samého o sobě poznati; neboť mohli by snad i mudrcové tohoto věku z milořádu tohoto světa poznání dosíci vznešené nade všechno moudrosti. Ale myslím, že něco jiného radí a na ruku dává vznešené blahoslavenství těm, kteří s to jsou snést pohled Toho, jehož si žádají. Co mi na mysli tane, příklady vysvětlím. Dobro zajisté jest v životě lidském zdraví tělesné; ale není již blažeností znáti toliko pojem zdraví, ale v zdraví žiti. Neboť kdyby někdo chvalořečmi velebě zdraví,

potom nezdravého a neduhy působícího pokrmu požíval, což pak by měl z chvalořečí svých, leže nemocemi utrápen? Tak tedy považujme i předloženou průpověď, že Pán nepraví, jakoby blažeností bylo, nějaký pojem o Bohu míti, ale Boha míti v sobě. Neboť dí: „*Blahoslavení čistí srdcem, neboť oni Boha viděti budou.*“ Domníváme se zajisté, že nezaslibuje tomu, kdo byl duchovní oko své očistil, patření na Boha jako tváří v tvář, ale naznačuje nám snad vznešená ta průpověď to, co i jiným jinde a v čirějším smyslu dí, řka, „*že království Boží v nás jest,*“ (Luk. 17, 21.) abychom poznali, že kdo srdce své od veškeré nepravosti a vášnivě náklonnosti očistí, ve své vlastní kráse obraz přirozenosti božské spatřuje. Obsahuje pak tuším výrok onen krátkými slovy svými tuto radu, jako by pravil: „Ó lidé, kteří poněkud toužíte spatřiti skutečné, opravdové dobro, když uslyšíte, že Božská velebnost jest nade všechna nebesa, a že sláva její jest nevypravitelná a krása její nevýslovná i bytost její nepostihlá, neklesajte v beznadějnost, že nebudete moci spatřiti toho, čehož si žádáte. Neboť postižitelná míra k poznání Boha v tobě jest, člověče! anť tvůrce tvůj takové dobro hned přirozenosti tvé přitvořil; neboť Bůh vstúpil v přirozenost tvou možnost nápodobení některých své vlastní bytosti dokonalostí, jakoby pečeť nějakou znakem vyrytým u vosk byl vtiskl.“

Ale nepravost, která obraz Bohu podobný obkličila, zničila ti ten dar, an nyní šerednými pokrovy zahalen jest. Chtěl-li bys tedy opatrným životem smýti nešváry s svého srdce, zastkví se ti opět krása Bohu podobná. Jako se to na oceli stává, an jsa brusem rzi sprostěn, lesk od sebe vydává a třpytí se proti slunci a svítí, byv prvé černý: tak i člověk vnitřní, ježž slovem „*srdce*“ rozumí Pán, když sbrousí rzavý nešvár, jimž byl hřích co šerednou plesnivinou podobu jeho potáhl, pak opět přijme svou s praobrazem podobnost a stane se dobrým; neboť co dobrému podobno jest, jest ovšem dobré. Tak tedy kdo k sobě samému patřiti bude, v sobě uhlídá to, po čemž touží; a tak se blaženým stává, kdo čist jest srdcem, jelikož k své vlastní čistotě hledě, v obrazu svém patří praobraz. Neboť jako ti, kteří v zrcadle slunce pozorují, byť by ani k nebi nepohledli, nicméně v lesku zrcadla to-

těž slunce patří, jako ti, kteří přímo k sluneční kouli hledí; tak, dí, i vy, byť byste byli slabi k poznání nepostižitelného světla, navrátíte-li se zpět k libeznosti obrazu vám původně přistvořeného, sami v sobě naleznete, co hledáte. Božství zajisté jest pouhá čistota a bezvášnivost a prázdnota všeho zlého; jsou-li tedy tyto v tobě, Bůh ovšem v tobě jest. Jest-li tedy mysl tvá prosta vši nepravosti a prázdna vši vášně, i čistá všeho nešvaru, blažen jsi za příčinou bystrozrakosti své, jelikož jsi to, co neočištěným neviditelné jest, jakožto očištěný seznal, a po odstranění hmotné temnosti od duševního zraku svého v jasnu svého srdce, kocháš se stkvělým a blaženým pohledem. A který jest ten? — Čistota, svatost, prostota a všechny podobné záře Božské přirozenosti, jimiž se Bůh patřiti dává.

Však nepochybujeme, že dle toho, co jsme posud řekli, tak jest. Ale posavade se úvaha naše v též nerozluštěné nesnázi nalezá. Neboť jako za jisto máme, že kdo do nebe se dostane účasten jest divů nebeských, dokavade však cesta, po níž bychom se tam dostali, nám nemožna jest, nic nám neprospěje ono přesvědčení; tak nic sice nepochybujeme, že z očištění srdce pochází blaženost; to však jak by je kdo od nešvárů všelikých očistil, veskrz právě se podobá oné nemožnosti do nebe se dostat. Jaký medle řebřík Jakobův, jaký se nalezne ohnivý vůz dle toho, který proroka Eliáše k nebesům povzněl, na němž by srdce naše k vznešeným divům nebeským unešena toto pozemské břímě svrhla? Kdo zajisté nezbytí utráp duševních pováží, za nesnadné ba za nemožné uzná, aby ušel strastí vespolek mezi sebou spojených. Hned narození naše utrpením počíná, utrpením zrůst náš pokračuje, utrpením z života se odebíráme; sloučeno jaksi úzce utrpení s přirozeností naší skrze ty, kteří je z počátku pojali a neposlušností nám neduh ten téměř vstúpili. Jakož pak plozením potomstva všelikého druhu živokův přirozenost sama veskrze se zachovává, tak z člověka rodí se člověk, z vášnivce vášnivec, z hříšníka hříšník. Tak tedy hřích s rozenci téměř povstává, s nimi se rodě, s nimi rosta, s nimi na konci života přestává. Ale že těžko dostižitelná jest nám ctnost, a sice nic jinak, než tisícerymi pracemi a lopotami, pilí a unavením a to sotva k docílení, o

tom se často ze svatého písma dozvídáme; neboť víme, že nazývá úzkou a těsnou cestu vedoucí ke království (nebeskému), širokou pak a schůznou a hladkou tu, která uvádí život skrze nepravost k záhubě. Neprohlašují zajisté písma svatá život vznešený za docela nemožný, jelikož nám tolikých mužů divy v svatých knihách před oči staví. Poněvadž pak jest dvojí smysl v zaslíbení viděti Boha obsažen, jeden poznati přirozenost vznešené Jeho nade všecko bytosti, druhý pak spojití se s Ním čistotou života, prohlašuje učení svatých dle prvního smyslu vidění Boha za nemožné; dle druhého pak je slibuje lidskému pokolení Pán ve svém přítomném naučení říka: „*Blahoslavení čistí srdcem, neb oni Boha viděti budou.*“

Ale jak lze čistým býti, poučuje tě skoro celé svaté evangelium; neboť proda jen zběžně některé tuto položené výroky, nalezněš tolikéž způsobů, jak bys srdcem čist býti měl. Neboť když Pán všelikou nepravost na dvě dělí, jednu v skutcích, druhou v myšlenkách spočívající, nejprve tedy v starém zákoně nepravost v skutcích se jevíci trestal, nyní pak provedl to, aby zákon i k druhému způsobu nepravosti přihlídal, nezakročuje toliko tresty proti skutečnému hříchu, ale o to pečuje, aby se skutek hříšný ani nestal; nepravost zajisté z vůle vymýtití, toť jest sprostiti život nesčíslně mnohých zlých skutkův. Neboť jelikož nepravost mnohonásobná a rozličná jest, proti každému zákazu zvláštního přikázání lék ustanovil; a že neduh hněvu velmi snadně a zhusta nás uchvacuje po celý život, tehdy od toho, který nejvíce panuje, hojení své započíná, rozkázav nejprve zdržeti se hněvu. Slyšel jsi, dí v starém zákoně: „*Nezabiješ!*“ nyní pak slyš, že máš sprostiti duši svou všeho hněvu k bližním svým; nezamítá hněvu docela (neboť jest i mnohdy dovoleno k dobrému použití takového myslí pohnutí); ale proti bratru dáti se uchvátiti hněvem za nížádnou dobrou příčinou, to zakazuje výrok Páně: „*Koždý, dí, kdo se hněvá na bratra svého marně*“ (Mat. 5. 22.). Neboť že dokládá slovem „*marně*“, tím poukazuje k tomu, že často příhodně se užívá hněvu, když se totiž k potrestání hříchů roznítí.

Takový způsob rozhněvání osvědčuje písmo o Fíneesovi, když zavražděním dvou zlopášných osob povstalou proti lidu nevoli Boží ukojil. — Potom pak přistupuje s léčením k nepravostem z rozkoši tělesných

povstávající, a vykořeňuje zákonem svým nezřízené žádosti cizoložstva. A tak se znáš, že vše zvlášť jedno po druhém Pán napravuje, proti každému nepravosti druhu své zákony klada. Zabraňuje pozdvihati ruce k bezpráví tím, že ani nepovoluje se brániti; zamezuje vášeň lakotnosti tím, že velí, abychom tomu, jenž nás oloupil, přidali to co nám nechal; léčí bojácnost, prikazuje, abychom pohrdali smrtí; a tak vůbec patřiti můžeš, jak ostré slovo Boží zlé kořeny všelikých hříchův, nic jinak nežli co nějaké rádlo z hlubin srdcí našich trhá, čímž právě nám lze od tohoto trnoví sebe očistiti. Tak tedy obojím způsobem dobroditelem jest přirozenosti naší, i tím, že nám dobré slibuje, i že nám naučení dává, jak bychom ho dosáhli. Zdá-li pak se ti píše po dobrém pracná, srovnej ji s životem opácným a shleďáš, jak mnohem obtížnější jest hřích, hleďš-li ne k tomuto, ale k o nomu životu. Neboť kdo toliko slovo „*peklo*“ uslyší, nebude se pracně a s nesnázi zdržovati rozkoši hříšných, ale dostačí jediná bázeň v myslí jeho vzbuzená uvarovati jej nepravosti. Mnohem pak lépe jest, domyslití se toho, nač se mlčky poukazuje, a tak odtud tím mocněji žádostí se roztoužití po tom, co se zjevně slibuje. Neboť jsou-li blaženi čistí srdcem, bídní a nešťastní jsouť ovšem, kdož nečistí jsou myslí, jelikož k tváři protivníkově hledí: a jestliže se ctnostným životem podobnost s Bohem vyjadřuje, zřejmoť, že život hříšný představuje podobnost a tvářnost protivníkovu. A zajisté když Bůh se zove dle rozličných příznaků, jež vespolek pojem „*dobra*“ působí: světlem totiž a životem a neporušeností a jinými toho druhu jmeny: tuť ovšem na opak protivními tomu příznaky sluší nazvati protivníka a původce všeho hříchu: temností a smrtí a zhoubcem i vším jiným, co téhož jest rodu a druhu.

Seznávše tedy, čím se zlý a čím ctnostný život zjevuje, a jsouce dle samovládné vůle svobodni rozhodnouti se pro ten nebo ten, varujeme se podobnosti ďáblovy a odvrhnouce od sebo larvu zlého, přijmeme opět na se obraz Boží, budmež čistí srdcem, abychom byli blaženi, kdyžby se totiž obraz Boží v nás vyjádřil životem čistým v Kristu Ježíši, Pánu našem, jemuž sláva a mocnost na věky věkův. Amen.

Zápisky z času války.

III.

Na ulicích Pražských je živo, všude veliká směsice; naši vojínové chodí pěšky,

mnohý bídne se vleče: jsou to poranění; cizí, prušti vojáci se vozí, hodují na každý den skvostně na útraty obce, země a říše. Domáci hynou hladem, nejeden chudás živí se z drobtů, kteří padají se stolu cizincův, jenž na ten čas jsou u nás páni. Je viděti mnoho u nás nevidaného. Tamto kráčí po ulici voják v ruce nesa a vzhůru drže kalich, za ním mladý muž v černém dlouhém rouchu a s baretem na hlavě. Jest to protestantský kazatel pruského vojska. Jde ze špitálu, kdež nemocnému krajanovi posloužil. Měli jsme mu za zlé, že, když mu to víra nepředpisuje, aspoň k vůli slušnosti kalich buď sám nenesl, aneb aspoň nějakým šatem nezakryl. Ve špitálech nejvíce bil do očí ten veliký rozdíl mezi katolíky, jenž po přijetí svátosti pokání přijímali nejsv. Svátost oltářní a sv. pomazání, a mezi jinověrci. I stalo se, že jednoho zdejšího p. kaplana, když ve špitále těžce poraněnému našemu vojínovi sv. svátostmi byl posloužil, pruský voják od svého p. pastora již zaopatřený prosil, aby na něm také vše to vykonal, jako tam na tom Rakušanovi. S radostí, odvětil, jste-li katolík. Nejsem. Chcete učiniti vyznání víry katolické? Milerád, kdybych věděl, že zde umru, ale domů nesměl bych se co katolík navrátiti. Kněz mu přimlouval, aby prosil Boha, by mu dal pravou víru poznati, v ní žítí a umřítí. Rozešli se. Opět se sejdou až na onom světě.

Do vojenských nemocnic chodilo mnoho Pražanů, přinášejíce štědrě a v hojnosti, co by nemocným a poraněným, přátelům i nepřatelům, sloužilo k občerstvení a k posilnění. V domech těchto vykonáno mnoho tělesného i duchovního milosrdenství; tisíce „Zaplat Pán Bůh“ pozvášelo se odtud k nebesům. Blahoslavení milosrdní!

Z venkova přicházeli poslové, zvěstující, tu a tam že žádají vítězové konati své protestantské služby Boží v chrámech katolických, a odcházeli s odpovědí, že se to povolití nemůže, ač se násile ustoupiti musí, aby se krveprolití zabránilo. Odvoláváno se na JEmín. nejdůst. p. kardinála arcibiskupa, jenž žádosti velitele vojsk pruských, aby v Praze jakož pro pruské vojsko katolické určil prostranný chrám u sv. Ignáce, rovněž tak i pro vojáky protestantské ustanovil některý chrám rozsáhlejší, nepovolil, nýbrž zhola odepřel řka, že to povolití ani nemůže a není-li dosti místa v jednom z protest. chrámů zdejších,

aby se rozešli do dvou, do třech, že jim zajisté každý p. pastor rád poslouží tolikrát, kolikrát by zapotřebí bylo, aby se všem zadost učinilo.

Podivno, my máme mimo kázání mši sv., máme zpověď a sv. přijímání, a naše vojsko snadno si pomůže. V širém poli postaví si oltář a netřeba mu dráti se do modlitebnic jinověrců.

IV.

V pátek dne 3. srpna měl přijeti král Pruský do Prahy: my podívejme se z Prahy ven k bojišti. Podél železné dráhy k Pardubicům stojí pruské vojsko jako živý plot, jeden od druhého, co by kame-nem dohodil. Na nádražích, zvláště v Českém Brodě, v Kolíně a Přelouči je vojska více, bez pochyby jsou to čestné setniny k uvítání krále. V Pardubicích schází se vyšší důstojnictvo na nádraží; jsou v plném lesku, mají na prsou mnoho řádů. Pospěšme dále. Však co to? Z polí mezi nádražím a městem stala se cesta, tvrdá cestá, co tam bývalo, nyní nepoznáš. V městě zuřila toho času cholera. Na otázku, co jest nyní v tomto a onom stavení — odpovídali domáci: tuto jsou poranění a nemocní, tamto cholerou zastížení. Též o p. děkanovi pravilo se, že se na smrt roznemohl. Podél silnice z Pardubic ku Hradci Králové byla s obou stran nová silnice: na dva sáhy zšíří bylo pole vedle silnice ušlapáno jako mlat a sem tam, přič na přič hlubokou kolejí rozoráno. Kdekoli silnice má vyšší násep, všude máme zábradlí aneb kameny podél silnice, aby vozy za noční tmy dolů nesjely. Kamenové títo byli na celé té cestě zpreráženi a zpřevráceni vesměs směrem k Pardubicům. Utíkalot tudy nešťastné vojsko naše po bitvě Králohradecké. Čím dále ku Hradci, tím smutněji bylo nám.

Bezpočtukrát opakoval jsem slova z listu p. děkana H. před válkou mně zaslaného, totiž: Blaze obci, kam nevzkročí nyní nohou ani nepřítel ani přítel! Pravil jsem tak vida zbytky pšenice, v níž vojsko táborem leželo, opakoval jsem ta slova vida zahrady bez plotu, stodoly bez došků, statky bez drůbeže a bez dobytka, ohrady bez dříví, vida vylámaná dvěře, roztlučená okna, rozbořená náradí, rozbitý nábytek. Opakoval jsem ta slova vida bohatou jindy obec Plačickou a památky vojenského ležení a řádění u Kuklen a dále na bojišti.

Stromořadí kolem Hradce zmizela,

celé vřkoli bylo zatopeno vodou, kteráž byla ochranou pevnosti ale též překážkou na zpátečním pochodu a chladným hrobem našim vojinům. A předce to bylo štěstí veliké, že jsme měli Hradec, že děla na hradbách zabřměla naproti vítězům pronásledujícím naše vojsko, aby ustali a oddechu popřáli našim i sobě. Že dělostřelci v Hradci dobře mířili a střelili, viděti jest na nádraží a blízké továrně a na prvním stavení v Kuklenách. Na silnici za nádražím bylo bílo, tu a tam jakoby sněhu bylo napadlo. Byl to papír z patron tuto vystřelených, byl to papír z vozů vojenských úradů tuto zůstavených a z převrácených. Jiné vozy, jichž u Hradce uvázlo bez počtu, zabavili a odvěkli a vydrancovali vítězové, mnoho střeliva potopeno ve vodě. Zkrátka utrpěli jsme velikou porážku, nesmírnou ztrátu.

Viděl jsem rolníka, an na poli, na němž by ani nejzkušenější polní hospodář nepoznal, co tam rostlo ještě před několika dny, zaorával části roztrhaného a rozmoklého oděvu vojenského, zaorával v potu tváři své věci, jež stály tisíce těžce nabytých peněz. Jiní zaorali lidskou krev a údy lidské. Jiní mají na polích a v zahradách svých velikánské hroby, v nichž odpovídají přátelé i nepřátelé. Dále se vydati neměl jsem chuti, povinnost nevolala mně tam a z pouhé všetečnosti putovati na bojiště, dívati se na zrušované osady a na hroby padlých vojinů, neuznával jsem za dobré. Krvácelot srdce při tom, co jsem slyšel od lidí z bojiště. Byli to rolníci, hospodářové, sedláci. Právili, že bída jejich jest přehrozná. Máme orati a nemáme potahu, máme rozsívati a nemáme semena, ničeho nesklidivše. Nepomůže-li Bůh a dobří lidé, zahyneme hladem. Jeden z nich doložil, že by nebylo víry v Boha, by nebylo sv. náboženství, pokoušelo by se o něho zoufalství. Bůh jich potěš a lidé dobré vůle přispějtež jim ku pomoci!

Kdekoli jsem byl, nalezl jsem bídu, nouzi a cholery, kteráž na bojišti a vřkoli něho vypukla a zuřila. Potěšiv zarmoucených ubíral jsem se dále do krajů, jak jsem se domníval, tišších. Však co mne pudilo od Hradce, s tím shledal jsem se po celé cestě. V Bohdánči byli Prusáci a cholera, v Přelouči byla cholera a Prusáci, pravím tak z úmysla, bylot tam nemocných více než Prusáků, kteříž se vyklidili, když nemoc zle řádití počala. Za městem na vršku spatřil jsem mnoho hro-

bů v širém poli, odpočívají tam cholery zachvácení vojinové pruští. Na Nových Dvóřích byli Prusáci, jakož i v Sedlicích, Malině a nejvíce v Kutné Hoře. Za Horou myslil jsem bude ticho, však nikoliv, v Sukdole, Solopiskách, Zásnukách všude jich bylo plno. Všude nařikali lidé na zpučnost a nestřídmost těch nezvaných hostů. Byl klid zbraní, schylovalo se k uzavření míru, však nicméně brali koně a vozy i na veřejných silnicích násilně na příprež. Bylo ohlášeno, mnoho-li se jim má dáti, však muselo se dáti, mnoho-li si poručili. Bylo prohlášeno, že se budou sami stravovati, však rozkaz ten velitelů snad nedošel, muselyt je i po onom prohlášení nasycovati a napájeti obce. Všude pamatováno hojnou návštěvou zvláště na fary. Všude ale vytrvalo kněžstvo na místech svých, jsouc tlumočníkem a prostředníkem mezi hrdými vítězi a stísněnými, utrápenými osadníky. Vel. duchovenstvo naše bylo vůdcem lidu, jeho rádcem, těшитelem, spomocníkem. Lid chudnul, ale neméně i duchovenstvo. „Nemám už ani na maso pro vojáky,“ stěžoval si kdesi duchovní pastýř osadníkovi a ten máje ještě 10 zl. zapůjčil mu pět. Pomáhali si vespolek.

Na těchto pochodech přesvědčili se Prusové o tom rozhlášaném bohatství duchovenstva v Čechách a přesvědčivše se pravili, že u nich duchovní mají více. Přesvědčili se o té domnělé nevzdělanosti mnichů a jsou nyní jiných náhledů. Jako jiní čtenářové románů a freimaurských časopisů byli dříve zuřivými protivníky klášterů, však na těchto pochodech naučili se vážiti si těchto míst a jich obyvatelů, jinak pohlížejí nyní na katolické chrámy, na naše služby Boží, na naše duchovenstvo i věřící. Mluvíme ovšem o těch vzdělanějších, jesti i mezi našinci jistý druh nevědomosti a zaslepenosti, kterouž nikdo nepoučí a o jiném nepřesvědčí.

V.

Po Čechách jest smutno, navrátíme se do Prahy. Na železné dráze dali mne do vozu, v němž byli pruští důstojníci a židovská rodina, kteráž se z útěku svého navracovala do Prahy. Důstojníci tázali se, je-li pravda, že asi 15000 Pražanů dalo se na útěk, když se jejich vojsko ku Praze blížilo. Přisvědčil jsem. Hádali, že tehdy v Praze bylo smutno. Ano a to tím více, ješto zámožná třída odjela a chudý lid zůstal, ja bez práce a bez výdělků a výživy. Tím urazil jsem hlavu dotčené ro-

diny, pravili že i on přináležel k zámožné třídě lidu, ale že nikoli neutekl ze strachu před král. vojskem pruským, ale brž boje se luzy, aby po odchodu policie a vojska se nezbouřila proti židům. — Bohu díky, to se nestalo. Lid se choval dobře, zachovával pořádek a věrnost svému císaři a králi i za dob nejhorších. Otcové města dali chudému lidu práci, a lid vydělával si chleba svůj poctivou prací.

V Praze bylo pokojno, až dne 21. srpna „Národní Listy“ uznaly za dobré po příkladu některých listů německých, kteréž toho času popouzely lid proti katol. duchovenstvu, vydati článek ne proti kněžstvu vůbec, ale proti kněžím Jesuitům zvláště. Že „Nár. Listy“ jsou nepřiznivý katol. řeholím a klášterům, poznali jsme z dopisu, kterýž si až z Florencie zaslali daly a v čísle 163. otiskly, na kterýžto jizlivý dopis dal prof. Procházka v Brněnském „Hlasu“ a prof. Skočdopole v „Čas. katol. duchovenstva“ náležitou odpověď; že by ale se neoslychaly uveřejnění článek „Jesuité v Praze,“ toho jsme neočekávali. Neboť když před nedávnými časy přišli do Prahy kazatel jiného vyznání, dočtli jsme se v „N. L.“ program i obšírné zprávy o všech slavnostech a kázáních, i měli jsme za to, že „sám svobody kdo hoden, svobodu zná vážit každou,“ že tedy i církevní společnosti od státu uznané nebude bráněno žiti v Praze, kdež máme, jsouce v Rakousku, svobodu vyznání čili náboženství. Však ukázalo se, že náš liberalismus jest lichý. „N. L.“ pustily se v nerytířský boj proti třem Jesuitům a bojují zbrani nepoctivou. Věc se má takto: Jesuité mají v Praze vedle chrámu sv. Ignáce dům o jednom poschodí, jenž jim od r. 1846 právem přináležel a soukromníkům, vojsku a obci Pražské pronajat býval až do letošního dubna, v kterýžto čas tři kněží Jesuité a jeden laik se přistěhovali do toho domu svého. Není tedy pravda, co tvrdí N. L., že „za nejsilnějšího lomu zbrani a jako pod záštitou pruské okupace vtačilo se tiše do města našeho *as tucet ctihodných členů řádu jesuitského*,“ to není pravda, nebo v dubnu a květnu nevěděly ani N. L., že d. 8. července vtrhnou Prusáci do Prahy, to ale jest pravda pravdoucí, že N. L. pod záštitou pruské okupace a censury zdvihly boj proti třem bezbranným kněžím. Není pravda, že sobě dům zakoupili, bylť jim r. 1846 darován od spanilomyslné šlechtičny slavného jména; není pravda, že dům ten býval kolejí jesuitskou, ta bývala o něco dále;

však o to se nebudeme hádati, jedna nepravda více neb méně, co na tom? N. Listy si postavily strašáka, daly mu třírohý klobouk, snesli floskule z románů a myšlenky živé fantasie ze spisů tendenčních a nyní proti tomu strašáku popuzují všechen lid volající „Heslo naše musí býti: pryč s Jesuity!“

A co zavinili Jesuité? Sloužili u sv. Ignáce mši sv., později též zpovídali a kázali, jeden jazykem českým, druhý německým. Více vykonávati jim dovoleno není. A co za to žádají? Nic, jen aby jim práno bylo trochu toho vzduchu a Božího světla. Je lid proti nim? Nikoliv, na českém kázání jest vždy plno lidí a bylo by více, kdyby svobodno bylo poslouchati kázání u sv. Ignáce. Avšak záští proti Jesuitům dovedlo toho, že již i chrám Boží se zneuctívá čpavou tekutinou, kterouž tam po dvakráte vyčili, aby lid nemohl vydržeti na kázání. A o čem káže? Český kazatel vykládá katechismus, začal o Bohu a nyní mluví o vlastnostech Božích. „N. L.“ obávajíc se, že Bůh ví o čem kázati budou, vyhrožovaly, že se sestavil spolek mladých mužů, kteří na každé kázání odpovědi brošurkou. Na první sešit marně čekáme. Odpověď není snadná. Či co lze namítati proti tomu, že jest jeden Bůh všemohoucí, vševědoucí, nejvyšší spravedlivý, milosrdný atd?

Brošurka nevyšla i puštěn jest do světa strašák jiný, totiž že Jesuité zamýšlejí zříditi v Praze gymnasium. Je-li tomu tak, nevíme, neb jsme posud neměli příležitosti s některým z těch tří kněží mluvit, ale čtvrtého gymnasia bylo by v Praze věru zapotřebí a dovedou-li vyučovati v Bohusudově v Čechách, kdež mají od několika let celé vyšší gymnasium, proč by toho nedokázali v Praze a jako tam nikdo nucen není choditi k nim do školy, tak by i v Praze svobodno bylo zvoliti si po libosti gymnasium to neb ono. Však byl to jen strašák.

Co se těmi popudlivými články docílilo? Tolik, že se „Jesuita“ píše a tiskne a „duchovní, kněz“ se rozumí. Z počátku se vyskytovaly nápisy, jako: Smrt Jesuitům, hrr na Jesuity atd. jenom na domech u sv. Ignáce, nyní se vyskytují nápisy tyto již i jinde. „Nár. L.“ berou si mnoho nasvědčení. Není těžko popuditi až k malování šibenice s knězem na ní a k zaneřádění domu Božího, ale těžko bývá ukójiti bezuzdnou vášně. A jen k vůli těmto úkazům, které vrhají křiklavé světlo na naši

vzdělanost a slouží za výčitku proti nám, pozdvihujeme tuto hlasu svého prosíce, aby se neděla ohavnost na místě svatém.

Jesuitům bylo by se ublížilo, kdyby se o nich, jako se činívá o jiných katol. zřízeních a i spisech, bylo pomlčelo; drážděním zbouřila se na jedné straně vášně, jejížto výbuchy škodí naší dobré pověsti, a na druhé straně rozmnožuje se počet navštěvovatelů lidumilého chrámu u sv. Ignácia, čemuž ovšem jsme povděční a rádi. Slovy těmito nechceme se pouštět v boj s N. L., neboť jejich rozdrážděnost dostoupila toho stupně, kde rozum umlká a jen vášně slovo vede, uvádějíc důvody z feuilletonů, románů a spisů tendenčních. V bývalých našich „Nár. L.“ straší nyní duch nebožtíka „Hlasu“, katolíkům nepřiznivého. Jako tam odpovídáno „jistému p. doktorovi B.“, tak i nyní odpovídají „jistému p. prof. Skoědopolovi“, „jistému p. Dr. kanovníkovi Rostovi.“ Známe se. Když „Hlas“ takto mluvit počal, zvoněno mu umíráčkem.

Na sněmu v Drážďanech vznesl kdysi jistý opatrný poslanec na vládu otázku, ví-li o tom, že se nedaleko hranic Saských v Bohusudově zřídila kolej jezuitská a učinila-li opatření, aby se týž duch nevplížil přes hranice do Saska, kdež opatrní protestantští Sasové netrpí žádného katol. klášterníka? Obáváme se, aby se i u nás někdo podobně směšným způsobem neproslavil.

Paměti o bitvě u Hradce Králové a následcích jejích.

II.

Lazarety a služby v nich. Zmínil jsme se, že hned po bitvě (dne 3. července) staly se ze všech míst na bojišti a blížě něho lazarety. V Hoříněvsi bylo raněných dne 4. července 700! — Do Hněvčevsi dne 3. bylo jich položeno ve škole 6, v hospodě u Jos. Podlípého 20. — V Hněvčevsi měli k obsluze jednoho lazaretního sluhu — Prusa, do dvora jich dáno 18, obsluha a stravování těchto uvízlo na šafáře, ženě statečné a dobré. — Tu skonala, zbožně přijav svatě svátosti, dne 5. července večer p. Frant. Lehnert, setník od 30. praporu našich myslivců a byl nepochybně první ze všech těch tisíců padlých, v zemi posvěcené, totiž na hřbitově u chrámu sv. Jiří m. v Hněvčevsi pochován. — Otec jeho p. major Vincenc Lehnert psal mi takto: „Dobře jste našeho drahého nebožtíka poznal, když o něm

pravíte, že musel býti duše dobrá, šlechetná,“ byltě takovým zajisté. — Co dobrý křesťan ctil a miloval své rodiče, nikdy jich nezarmoutiv. — Staral se dle možnosti o bratra a sestry v potřebách ze svého skrovného služného jim často pomáhaje. Setníkem byl teprv od dvou měsíců. Státu sloužil co dokonale vzdělaný muž s věrností a poctivostí příkladnou. — Dne 4. k večeru přišel jsem do Cerekvice. Jaký to srdce pronikající pohled! Krásný zámek, před několika dny toliko ovdovělou paní, květoucími dítkami a služebnictvem obydlený, byl plnický raněných, též škola, hospoda u Chládků, jakož i několik jiných domů, pak dvě hospody, dvůr a jeden statek v Treboveticích. V zátku na kamenné dlažbě po všech chodbách, po všech pokojích na trošce slámy, sena, na postelích, pohovkách položení, ano ve škole na holých schodech sedíce, sténali tu vedle sebe přítel vedle nepřítel v různých nářečích, v rozličných bolestech! Sám vrchník W. pravil: „Bylo to pro mne hrozné okamžení, když jsem přes tolik lidí bolestí naříkajících nešen byl!“ — Já tázaje se jednoho pruského lékaře, jak to bude s duchovní posluhou pro raněné katolíky — byl jsem z ostrá odbyt: „Po tom vám nic není, o to my se postaráme!“ Přišel v skutku po několika dnech jeden františkán z Düsseldorfu, avšak vida, že duchovní obsluha již pečlivě a věrně se obstarává, zůstal toliko přes noc a zase do Hořic se odebral, kde měl služby až příliš, a ponechal duchovní starost a práci knězi, který ji dobrovolně na se byl přijal a ochotně konal, a to byl vel. p. Josef Klein, Langerovský fundatista. — Sám máje toho času nedostatku a svízeli dosti, denně dvakrát všechny nemocné navštěvoval, těšil, sv. svátostmi zaopatřoval, listy k jich přátelům psal, a to byla při takovém množství nemocných a v těch dobách, když se rány jitřily, obět veliká, a to tím více, an sám na nohy jsa churav, po delší čas o holi se vlékl. — Víme, že Jeho Eminence náš nejdůstojnější metropolita hned na počátku v otcovské starosti své měl kněží všech nářečí k okamžitému vyslání do lazaretu pohotově, jak mně panem rytířem Geitlerem z Armingen, údem ústřední jednoty Pražské pro opatření raněných, praveno bylo, víme, že na místě, kde se viděla býti potřeba nejpilnější, k rozkazu Jeho Eminence list poslán byl se starostlivým nabídnutím té pomoci duchovní: avšak drahocenný list pro přeru-

šení všeho poštovního spojení nemohl přijíti v čas, a nežli údově dotčeného výboru Pražského se do lazaretu vydati mohli, tu již s pomocí Boží největší nával byl pomínul. — Kdož v Cerekvici znám jest, mohl by se tázati: „Proč zámecký p. kaplan nevypomáhal?“ — Proto, že ubohý sám nemocen jsa, z postele se hnouti nemohl. — „A proč ne Hněvčevský farář, jakožto správce duchovní?“ — Kdyby nebylo bývalo vel. p. Kleina, byla by ovšem celá úloha na mně spočívala, ač nevím, zdaž bych při ostatních povinnostech svých i při nejlepší vůli silou a časem byl mohl vystačiti; Hněvčevs jesti od Cerekvice půl hodiny vzdálena. Byla to úloha záslužná, bylo to pole, na kterémž kněz kladl požehnání a vzácné upomínky na čas života. — Páni pastorem měli tu službu snadnější; nespočívala na bedrách jednoho neb dvou, vystřídalo se jich tu více, přicházela mi při tom střídání se na mysl slova staré české písně: „Každý tu pobude chvílku, a potom se stěhuje zas.“ — Také tu dvakráte konali své služby Boží, jednou v kostele, v prostore až po presbyterium, po druhé v srnčinci. Pro Sádovou zůstane to památné, že tam též své veřejné obřady, jednou neboli dvakráte konali v bytu pojezdného p. Podrazila. — Bylo to první dni po bitvě, tu záhy zrána, když venku, jak říkáme jen se cedilo, vstoupí do fary mladý muž v širáku a hávu černé barvy, omlouvá se krátkými slovy, že mne ze sna burácí, vytahuje průkaz, že jest kněz, chce sloužiti mši sv. — Jdem do sakristie, ze sakristie sprovázím ho k oltáři jako ministrant. Po Boží službě odepírá mému pozvání k snídání, má na spěch, prosí o nejsv. částky pro dva těžce nemocné. — Zaradoval jsem se, že nebeský Těšitel půjde z Hněvčevského chrámu k duším po Ném toužícím. Oznamuje, že zítra časně ráno přijde zas, a již v dešti a blátě chutě odchází. — Na zejtří časně ráno jest tu opět, slouží votivní mši o Bolestné Matce Boží, a již zas od tud kvapí nesa na srdci nebeského Těšitele. — Proč tak chvátá? — Měl věru času málo; neboť na jeho starosti byla duchovní obsluha v lazaretě v Sádové, a tam má nemocných v hospodě, mlýně a v továrně — pak v Dohalicích, Dohaličkách, Mokrovousích a na Lípě. Nejezdí na pěkném koni, všude chodí neumdlené pěšky, skoro pořád v dešti. Později octnul se v nemocnicích ve Světi, v Nedělišťích a v Máslojedech, a tu sloužil

několik týhodnů. — A kdo byl ten tichý a horlivý kněz? — Povím to, neboť se milý Blahověst nezhrozí toho jména, jako se ho nyní hrozí některé naše listy. Byl to jesuita P. Vincenc Becker.

Do 6. července byl v Cerekvici I. lehký polní lazaret, od 6., v kterýžto den přišli jim ovšem zas pruští lékaři, byl jmenován třetím polním lazaretem. — V tom asi čase přišly k obsluze raněných Milosrdné sestry nejprve 12, pak jich tu zůstalo 8. Jména jejich jsou: Sestra Aloisie Rupprechtova z Nisy (Neisse), vrchnice; sestra Marie Valburga Broschko, s. M. Scholastika Gottwald, s. M. Sabina Arendt, s. M. Engelberta Breuer, s. M. Petronella Gudulla, s. M. Vojtěška (Adalberta) Lopotsch, s. M. Jindřiška (Henrieta) Doms, s. M. Joachima Schiedl, všechny též z Nisy, s. M. Lucia Tielitz z Paškova (Patschkau), s. M. Hilaria Brauner z Loewenberku, s. M. Voršila Kalschol z Tarnovic v Horním Slezsku. (Pokrač.)

D O P I S Y.

Od Řípu dne 1. října 1866.

(Úvahy po provinciální synodě. I.)

Naše poslední Česká synoda v Praze od roku 1860 (Str. 49) velice žehrá a to vším právem na *špatné a škodné spisy, knihy a obrazy*, jež mezi lidem se rozšiřují, a náboženství i mravnosti jeho jsou na zkázu. Nechci mluvit tu o spisovatelích a překladatelích samých, jež ovšem často jen starost o živobytí k tomuto darebnému řemeslu donucuje; aniž rozbíratí míním úmysly některých kněhkupců a knihovníků, kteří jen po výdělku bez ohledu na dobrotu zboží (!) se shání; rovněž nechci se zbytečně dotýkati některých veřejných časopisů a novin, které přinášejí často *zúmyslně* proticírkevní články aneb liché zprávy k popuzení spíše nežli poučení svého čtenářstva proti dobré věci: jsou to vesměs známé již věci čtenářům Blahověsta a zvláště duchovenstvu venkovskému, takže v skutku není třeba děle jich rozvláčet a na novo rány jimi zasazované a bolesti učiněné obnovovati. *Poslední leta zdají se v Čechách býti v tom ohledu zvláště vydatná*, ačkoliv, jak soudíme, není výsledek tak veliký, jakby se ho dotčení vydavatelé a domnělí „učitelové národu“ byli přáli. Nechceme rozsouditi na kvap, čím to jest, ale zajisté, buď není půda ještě dobře připravená, anebo nepřišli v čas se setbou, anebo ne-

mají dobré a čisté semeno, anebo neumějí dobře zasívatí.

Na doklad toho připomínám v ohledu poučném *Renanův* „Život Ježíšův“ na krásném papíře, a dosti drahý; *Micheletovo* „Písmo svaté (vlastně: kniha) člověčenstva,“ jemůž ani učenci nechť rozuměti; *Květy* s článkem o opičích praotcích (!) člověka; (jimž mimochodem schvalujeme článek *slovutného* Purkyně: „Člověk přírody vládcé a Pán“ k poučení), jakož i některé články náboženské *nesprávně* podané v *Naučném slovníku* (jemůž bychom radili k používání frýburský nebo aspoň Ašbachův slovník církevní místo Brockhausových článků o náboženství). — Vůbec přáli bychom si a žádáme pro budoucí časy od takovýchto pisarů nejen větší, *hlubší* a vědeckejší *důkladnosti*, nýbrž i *více šetrnosti* a opravdovosti v takovýchto člancích, kdež se jedná o nejdražší a nejsvětější věci člověka, jež oni svou *málkostí* a *nevědomostí* křivě vykládají se snaží lidu, jenž si jich ovšem dosavad více vážití umí, než oni sami. V ohledu *zábavném* nemusíme ani opakovati onu nízkou proticírkevní belletristiku francouzskou, kterou někteří našinci z užitku a k vůli neobyčejnosti — ač proti pravdě — lidu našemu podávali. Prokletec i Jeptiška, Tajnosti klášterů, a podobné knížky nena-leznou u hlubšího a spořádanějšího čtenáře nikdy v Čechách obliby, byť se i schvalně rozšiřovaly.

Co se pak týče *novin* nynějších, jež někdy urážlivou povídkou ve feuilletonu, jindy zprávami lichými o klášterích, o opustcích, o zpovědi a o Římu, jindy o jesuitách a misiích a jindy k vůli jednodu-padu na celý stav si vyjíždějí, tu li-tujeme jen některé redakce, že dávají po-dobné liché a stranné články tisknouti, anižby uvážily, že jim mohou listy cír-kevní (jichž si ovšem nevšímají) hojnými doklady nepravdu, zlomyslnost a škodli-vost jejich každé chvíle odhaliti. My as-poň neznáme ani jednoho člověka, které-hoby byly podobné věci poučily, vzdělaly a hodnějším učinily, ale pohoršení pošlá z takových článků viděli jsme sami. Pro-to bychom radili těm pisatelům, aby již jednou přestali se honositi, že *tak* roz-sí-vají „*osvětu*“ mezi našim lidem, a aby ne-stavěli své náhledy nenáboženské, at již z nevědomosti nebo ze zlomyslnosti, na-proti „víře,“ jižby rádi snad za pověru anebo aspoň tmů vyhlásiti chtěli. Naopak však také škodí víře a to nejen v kato-

lických osadách, ale zvláště ve smíšených obcích *zázračně všeliké písne a modlitbičky*, proti nimž se synoda naše i církevními tresty slavně ohražuje. Neboť naši na *polo vzdělaní* katolíci a tím více jinověrci mají je za výraz a vyznání katolické víry a neumějíce rozeznati víru od pověry, tím berou v pohrdání i víru samu. I prosíme tímto již podruhé firmu Spurného a Vetterlovskou (Renna) i Landfrassovu, aby ko-nečně již přestaly tímto kramářským ob-chodem balamutiti venkovský náš lid ku škodě víry. — Co se pak týče *evangelic-kých biblí*, nyní tak lacině ve všech zná-mějších řečech i v Čechách rozšiřovaných, nebojíme se mnoho zlého účinku jejich, an lid raději sahá po důkladnějších kni-hách náboženských, nežli po pouhém, často i nesrozumitelném, jelikož bez vý-kladu podaném textu biblickém. Povděční jsme proto velmi, že konsistoř nejen po-volila levný prodej *Svatojanských knih starších*, zvláště *Života Páně*, *Bible*, *Pos-tilly Fenclový*, *Bohumila*, *Liturgiky* a *Ži-votů svatých*, ale i taky, že zakoupila za tak levnou cenu krásnou bibli Fenclovou (3 zl.), *Legendu Bílého* (2 zl.) a *Život Páně* (80 kr.). Vydáním pak *Kancionálu* Svatojanského přispěla nesmírně k jednotě a vznešenosti zpěvu církevního; kýžby se jen všude horlivě zaváděl, aby zobec-něly nejen texty ale i nápěvy jeho v chrá-mech katolických! — S bolestí pak při-pomínáme na konec i toužení synody na *smyslné obrazy*, jimiž malíři v novější době zúmyslně posvátné předměty zobrazují, takže slouží ku zkáze a nikoli ku vzdě-lání. Nedivme se, nemají ducha ani víry, proto nemalují církevní posvátné ale světs-ké věci. — O *oplzlých* pak věcech, jež nyní zvláště fotografie rozšiřuje, hanba zdá se mně zde mluvit, i dokládám jen: Běda tomu, skrze koho pohoršení pochází!

Z Heřmanova Městce 1. října 1866.

(Obnovení a svěcení farního chrámu Páně.)

Uprostřed lomozu válečného, který i nás častými pochody, ubytováním pruského vojska a hojnými rekvisicemi se byl škodlivě dotknul, opravován chrám Páně sv. Bartoloměje v Heřmanovu Městci a obnovená malba na obmítce v celém presbyterium — krásné to umělecké dílo předešlého století v slohu renaissančním. Farní kostel tento vyhořel dne 12. září 1740 o 11. hod. před polednem, kterýžto veliký požár také věž se zvony, farní střechu s obydlím p. ka-plana, 86 domů a t. d. strávil. O stavbě nového kostela v pamětní knize pouze to

zaznamenáno, že r. 1752 velký zvón sv. Bartoloměje po tom požáru přelítý opět na novou věž byl vytažen a věž dohotovena. Roku 1755 dne 7. června přišlo z Prahy povolení, aby se kostel mohl rozšířiti, k čemuž dne 25. června 1756 p. Jan Václav hrabě Spork položil základní kámen, jakož prý o tom zpráva na základním kamenu svědčí. R. 1761 dne 4. září o 5 hod. odp. udeřilo do věže a srazilo vřehol, při čemž i zedník omráčen byl; 5. září ukončeno průčelí, na němž postaveny sochy nesmírné tíže a velikosti představující tři Božské ečnosti. R. 1762 dne 10. listopadu byla malba prostřední kopule (největší) představující umučení sv. Bartoloměje, jak kůži s těla jeho drou, od malíře Josefa Balka ukončena. Kdo ostatní čtyry kopule a hlavní oltář maloval, není povědomo; zdá se však, že malba na obmítce hlavního oltáře zcela jiným štětcem jest provedena. R. 1763 1. list. bylo kamenné zábradlí s věže pro tíž vzdáleno a kolem soch na malém i velkém náměstí postaveno; 13. pros. po 6 hod. večer kříž s věže větrem shoben a rozlámán. R. 1769 dne 19. března na květnou neděli požehnal kněz Jan Václav Červenka, farář zdejší, s povolením arcib. konsistoře Pražské tento nový chrám Páně. Jest tomu tedy sto let, co se o dostavění a upravení tohoto stánku Hospodinova úsilovně pracovalo. Avšak za ten čas krásná souměrná malba na obmítce, jmenovitě na hlavním oltáři a první kopuli prachem, plesnivinou a vlhkem tak zašla, že téměř již ani ničeho z ní znáti nebylo. Po rozličných marných pokusech konečně podařilo se akad. malíři p. Josefu Papáčkovi z Chrudimi, že letos malbu na obmítce hlavního oltáře a první kopuli tak ladně obnovil, že v provedení tom uznání a spokojenost znatelů a též pochvalu přifařených u veliké míře sobě zasloužil. Nyní pracuje se o novém vyzlacení hlavního oltáře i vedlejších v presbyterium a nových 12 křížů na zdi, což vše do III. neděle v říjnu o cis. posvěcení čili do 21. října ukončeno býti má, aby J. Excell. nejdušojn. pan biskup Kralohradecký slavné svěcení čili konsekraci tohoto pěkného domu Božího, který před sto lety pouze byl požehnan, vykonati mohl; načež Vys. důst. pan Jan Rais, gener. vikář a kapitolní děkan první slavnou obět mše svaté sloužití dobrotitě přislíbil. Těšíme se nyní na slavnost konsekrace, o níž zprávy podati neopomineme. k.

Z Turnova v měsíci září 1866.
(Náčrtky o událostech válečných.)

(Dokončení.) Den 2. srpna, čili slavnost „Porcinkule“ bývala jindy přeceťně navštěvovaná pout, letos ale jen skrovným počtem přespolního a domácího lidu, ač v chrámu Páně rovněž slavně se slavila. Kazatel promluvil o textu: „Setře Bůh velikou slzu s očí jejich, a smrti nebude více, ani kvilení, ani bolesti více nebude;“ v tato slova: Oněmělo to slovo sv. pravdy, které odtud vycházelo každotýdně ku rozkoši věřících. Byl čas pláče a ne řeči, čas kvilení a ne mluvení, čas modliteb a ne výkladu. Slušelo nám mlčeti, jako oněm přátelům Jobovým, kteří přišli navštívit muže někdy šťastného, a našli jej na smetišti. Ti, když viděli všechnu tu pohromu jeho: dům sesutý, osení zkažené, stáda odehnaná, děti jeho pobité, a jeho samého neduhem nezhojitelným poraženého sedícího v popeli: roztrhli roucha svá, sypali prach na hlavy a žádný nemohl k němu promluvit *za sedm dní*. A tak i my jsme viděli pohromu Jobovu po vlastech našich — truchlili jsme a mlčeli jsme. Ale mlčení tomu konec učinila dnes starobylá slavnost, která se od věků pradávných slavi po celém světě křesťanském, kamž se rozšířil řád sv. Františka — slavnost, na níž od roku 1650, co hrabě Valdštýn synům sv. Františka i u prostřed města našeho útulek připravil, podíl bere i Turnov. Maxmilán hrabě z Valdštýna, bratrovce vévody Fridlandského, ujav statky po smrti tohoto, r. 1650—1651 dal z 10 zakoupených městských domů (spálenišť) klášter Františkánský a kostel vystavěti, kterýž r. 1657 dne 25. února Pražský arcibiskup kardinál Arnošt hrabě z Harrachu vysvětil; klášter ten již dvakrát vyhořel.

Po prvním ohni byl opraven r. 1707; pak r. 1803 d. 8. pros. vyhořel jen kostel, načež r. 1822 zase do předešlého stavu uveden. R. 1842 byla u téhož kostela věž vystavěna. — Délka kostela obnáší 43 a šířka 20 loket. Kostel chová rodinnou hrobku Valdštýnskou, do níž od r. 1657 mimo zakladatele kláštera ještě 8 členů vyhaslého rodu vloženo bylo.

Uvnitř v dolejších chodbách budovy klášterní jsou malby slušné ze života zakladatele řádu sv. Františka, provedené malířem Jiřkem Hertlem, Turnovanem (1718). Krásné nové 2 postranní oltářní obrazy zdobí chrám tento od r. 1864. Obrazy tyto a sice sv. Františka Ser. a sv. Antonína Pad. vyhotoveny jsou p. Janem

Hrdinkou, akademikem, rodem ze Staré Paky.

Z Turnova 1. října 1866.
(Hroby vojáků v Hrušticích.)

As čtvrt hodiny na sever od Turnova stojí na vršku „Hrušnice“ zvaném mezi polemi nyní hřbitovní kostel sv. Matěje ap., velmi úpravný, s hřbitovem však velmi spustlým. Na západní straně po boku zdi kostelní tli pozůstatky vojinů ze sedmileté a nyní z letošní sedmidenní války. Z první války leží zde pohřbených 486, a z druhé něco přes 65 mužů rakouských i pruských vojinů. Hrušnice patří k památným místům okolí Turnovského. V kostele je uměle provedená socha sv. Matěje, patrona chrámu, na které prý štipali nepřátelští vojáci ku konci 18. stol. dříví. Kdy a kým kostel tento založen, není známo, toliko podotknouti slušno o nadaci, o které zmiňuje se Balbin, že paní Zofie z Rotštýna, vdova po slavné paměti Janu z Valdštýna, paní zámku Rotštýna, dne 1. července r. 1415 témuž kostelu Hruštickému nadaci učinila. Na věži kostela jsou 3 zvony. První nese nápis: „Letha Panie 1614 Tento zvon gest odielan ke cti a chvale pnuo boho vssemohautzimo k zadssy hrusstizkemo za panowany urozenego pana pana albrechta iana smyrzyskeho s smirzytz pana na skalach nawarowie, semylych dubu frydstegnie Komburgitzynie etc. Jan Hamaciek starssi konssel z nowe wsi Tomass Nowak, Jirzik Mazanek, Matieg Chlaumetzki kostelnik z Nowe wsi.“ — Druhý: „Anno Domini milesimo quingentesimo XXXIII. ista Campana fusa est in Magistri bartolomei in nova civitate pragensi ex quo laudes patri omnipotenti beatae marie semper virginis et omnibus sanctis veni sancte spiritus.“ (R. 1533 byl zvon ten ulit od mistra Bartoloměje v Novém M. Pražském, z čehož chvála buď Otci všemohoucímu a blah. Marii Panně i všem Svatým. Přijď Duše svatý.) — Třetí: „Sub cura animarum francisci Hajek ep. vicarii et decani turnoviensis. — Refusa a Carolo Bellmann Pragensi 1824.“ (Za faráře Františka Hájka vikáře a děkana v Turnově. Přelit od Karla Bellmanna v Praze 1824.) Zde rozprostírá se malebné návrší a pod ním Turnov, Rohozec, dráha Turnovsko-Kralupsko-Pražská a Pardubská; s druhé strany Valdštým, Sedmihorské lázně, Hrubá Skála, nebetyčné Trosky a pověstný vrch Kozákov. V poslední době bylo častěji viděti, an od města polní vozovou cestou kráčí oddělení vojáků, doprovázejíc hrdinného

soudruha rakouského nebo pruského ku hrobu. Pokaždé toliko hrubá dřevěná rakev vložena jest do společné šachty. Nebývalo tu obyčejně žádného z přátel toho vojína, jež do hrobu vložili; nebývalo tu nikoho, kdo by byl oplakal v Pánu zesnulého, nieméně vojínové křesťanství s Bohem smíření byvše, pokojně umírali, umírali v té blahé naději, že jim Bůh popřeje radostného shledání s drahými přátely tam na věčnosti. Při pohledu na tyto hroby vojinů nám živě na mysl tanulo, že křesťanský hřbitov jest pravá zahrada Boží, neboť zde leží símě k nesmrtelnosti skryté, a tu nemá chladná ruka smrti v nás buditi strach, jako v pohanech a nemajících víry, ale radostnou naději jako v dětech smlouvy nové založené v milosti a pravdě Ježíše Krista.

J. E. V. bratr ř. sv. Frant. Ser.

V Litoměřicích dne 2. října 1866.
(Nový rok školní.)

Dnešním dnem započal v zdejším alumnatě nový rok školní. Jeho milost biskupská ráčil jej osobně otevřítí s *Veni sancte Spiritus* a mši pontifikální, načež v seminářské kapli srdečnými slovy mluvil k alumnům tak jako otec mluvívá k synům. Vybízel je k tomu, aby v tiché té samotě *sebe posvěcovali*, prvé nežli Pán skrze ně ráčí posvěcovati jiných; aby se přičinili, prázdni býti světa, nehověti zlým žádostem, nýbrž v sobě krotiti vše, co nevede k dobrému. Dále vzbuzoval jich, aby *prospívali v umění a v učení posvátném*, užívajíce všelikých prostředků, by takto nabyli spůsoblosti přiváděti k Pánu veškeré třídy člověčenstva. Taktéž napomenul je, aby *přikládali píli k modlení*, vinouce srdce svá k přemilostnému srdci Ježíšovu; tak stane se, dokládal nejdůstojnější biskup, že skrze lásku jeho i oni láskou zplápolají, a naučí se tichosti, skromnosti, zapření sebe samého — stanou se křesťany podlé srdce božího. — Dejž Bůh, by se tak stalo na zdar království Kristova!

F. K.

KRONIKA.

Z Prahy. Stříbrný hrob sv. Jana Nepom. byl dne 29. září opět do Prahy přivezen a bude na předešlém místě svém postaven, načež se v slavném průvodu svaté ostatky tohoto patrona země české ku hrobu ponesou a do něho uloženy budou.

— Pobožnost 40hodinná koná se od 2—6. října u sv. Klementa na Starém, od 7—11. u sv. Štěpána na Novém městě a od

12—16. u sv. Mikuláše vždy od 9 hod. ráno do 5 hodin odpoledne.

— K oslavení jmenovin J. c. kr. apošt. Veličenstva Františka Josefa I. sloužil včera o 9. hod. v chrámě u Věch Svátých na hradě Pražském J. Eminence nejdůst. p. kardinal pontifikální mši sv. — V chrámě u Matky Boží před Týnem byly za toutéž příčinou slavné služby Boží v 11 hodin.

— Na mnoze rozšířená zpráva, jakoby J. Vel. císař *Ferdinand I.* zamýšlel přes zimu v Inomostí v Tyrolsku pobýti, se k našemu opravdovému potěšení nepotvrdila. Píšet se z Inomostí Pražskému purkmistru p. dr. Bělskému v ten smysl, že J. Vel. císař *Ferdinand* a císařovna *Maria Anna* asi ke dni 14. října přes Solnohrad a Řezno do Prahy přibudou, kdež je zajisté veškeré obyvatelstvo s jásotem uvítá.

— J. Vel. král *Saský Jan* meškal tyto dny v Praze, kdež jako za prvního pobytu svého veškerému lidu předcházal dobrým příkladem svým u plnění povinností náboženských. Každého dne přítomen býval mši svaté. Dne 30. září večer vykonal v chrámu Páně u sv. Jakuba sv. zpověď a dne 1. října ráno přijal v kapli u Františkánů svátost sv. přijímání. V poledne téhož dne byl u něho návštěvou J. Em. p. kardinal-arcibiskup. Dne 4. října odjel král do Karlových Varů.

— Dne 1. října ubírala se deputace rady král. hlavního města Prahy s p. purkmistrem Dr. Bělským na Hradčany a podala adresu J. Eminenci nejdůst. p. kardinalu-arcibiskupovi, v níž vyslovuje městská rada díky své za veliké zásluhy, jež sobě nejdůst. arcipastýř svou vytrvalostí v dobách okkupace pruské o blaho hlavního města získal. J. Eminence ráčil vřelými slovy díky své vyjádřiti a adresu blahosklonně přijmouti.

— J. Excel. p. hrabě *Rothkirch-Panthen* stal se místodržitelem království Českého; hrabě *Albert Nostic* nejvyšším zemským maršálkem a baron *Ramming* zemským velitelem.

— V klášteře anglických panen na malé Straně jest nyní představenou p. *Susanna svob. paní Stiebitzová* (z ústavu anglických panen v Pešti); školní prefektou stala se učitelka III. třídy p. *Marie Kirchnerová*.

Z Olomouce. Stran řeči úřadové církevní dala nejd. konsistoř Olomoucká na písemný dotaz několika obcí tuto odpověď

(4. srpna t. r.): „Nestává ani církevního ani státního zákona, kterýžto české vedení farních matrik zamezuje. Tudiž není práždné překážky, proč by se nemohly matriky česky vésti v takových farních osadách aneb v obcích přiřazených, kde moravčiny buďto výhradně se užívá aneb převládá. Pročež jest také volno, ve farních osadách dvoujazykových jednotlivé zápisy do matrik v řeči těch osob učiniti, jichžto se zápisy ty týkají.“ („Čas. Duch.“)

Ze Lvova v Haliči. (Z přátelského dopisu toto vyjímáme:) V „Blahověstu“ dočtla se sestra moje, že následkem pruské okupace jednota svato-Vítská do neshody přišla, ješto se obyčejné příspěvky pro přerušení poštovního spojení v náležitou dobu nesešly. Tím se viděla má sestra pohnutou, k dostavení chrámu sv. Víta přiloženou státní obligaci na 100 zl. r. č. věnovati. Za pobytu nepřátel ve Vašem městě jsme často na Vás vzpomínali. My jsme Bohu díky byli od Prusáků zachráněni. Ku konci září však jiný host nás navštívil, — cholera, kterouž sem rakouské vojsko z Čech zaneslo; doposud se ale valně nezmohla.

Dr. *Ign. Lemoch*,

c. k. prof. na universitě.

(Za ušlechtilý dar srdečné díky; kěžby jednota svato-Vítská brzy více takovýchto dobrodinců nalezla!

Redakce.)

Z Uher. J. Eminence nejdůst. p. kardinal-arcibiskup *Jan Scitovský* v Ostrihomě dne 30. září po levé straně raněn jest mrtvici a byl svátostmi umírajících opatřen. Pochybuje se o jeho uzdravení.

Z Tyrolska. Magistrát hlavního města Inomostí vydal dne 31. srpna t. r. následující vynešení, jež zajisté i jinde povšimnutí zasluhuje: Jelikož v posledním čase chlapci nad míru se přichytili nespůsobu *kouřiti tabák* a podle toho se zdá, že se všeobecně pozapomělo na výnos c. kr. gubernia ze dne 10. března 1843. č. 4859, uveřejňujeme nyní opět tento výnos gubernialní následujícím způsobem:

1. Všem chlapcům, kteří navštěvují školy národní, hlavní, opakovací a gymnasiální, se kouření tabáku naprosto zapovídá. — Učitelové, dozorcové škol, profesori a ředitelové povinni jsou přihlížeti k zachování rozkazu tohoto; neposlušní žáci buďtež podle okolností přiměřenými tresty stíháni. —

2. Mistrům a majitelům továren budiž od úřadů nařízeno, aby učedníkům a nedorostlým dělníkům v továrnách kouření

tabáku zapověděli, pilně k tomu hledíce, aby se dle záповědi této chovali. —

Z Bavorska. Proslulý překladatel biblí p. Dr. Jos. Frant. *Alliohi*, probošt kadetralní kapitoly v Augšpurku, slavil dne 11. srpna t. r. padesátiletou jubilejní slavnost svého posvěcení na kněžství. Naroděn 10. srpna 1793 v bavorském městysi Sulzbachu, kdež jeho otec byl kupcem, byl 11. srpna 1716 v Řezně za kněze vysvěcen. Téhož r. stal se kaplanem v Graslunku; r. 1817 kaplanem při bisk. chrámu Řezenském; r. 1818 přišel na gymnasium v Amberku co učitel 1. třídy. Po dvouletých študích ve Vídni a pobýv celý rok v Římě stal se r. 1821 docentem jazyků východních na universitě v Lands-hutu, kdež r. 1824 za řádného profesora jest ustanoven, r. 1826 povolán jest na universitu Mnichovskou r. 1830 zvolen za rektora vysokých škol tamtéž; r. 1835 stal se kanovníkem v Řezně, a po několika letech proboštem kapitoly v Augšpurku.

Z Vratislavi v Prusku. Nedávno se dopisovatel Vídeňského listu „Presse“ velmi horšil na Vratislavského p. biskupa, protože prý všechny příjmy, jež co biskup rakouské části Slezska dostává, jediné ve prospěch Pruské říše obrací a tudý rakouskému státu zcela odcizuje. Na to přinesl jeden církevní list odpověď, již tuto čtenářům svým podáváme. Když se nynější p. biskup Dr. Jindřich Förster dostal r. 1853 na stolec biskupský ve Vratislavi, viděl se nucena učiniti půjčku 90.000 zl., aby se mohl uvázati ve správu statků, aby mohl zapraviti výlohy za inventáře a přenešení majetku a mimo to zaplatiti císařskou taxu 16.600 zl. Nežli ještě tento první dluh zmizel, byli obyvatelé Rakouska vyzváni k první dobrovolné půjčce státní, ku kteréž biskup Vratislavský dal znamenitý příspěvek 200.000 zl., jež pouze z osobních příjmů svých zaplatil, nikoli však z pokladnic církevních. Brzy na to přišla druhá státní půjčka, a p. biskup složil opěť 50.000 zl. Ve Vlašské válce roku 1859 dal k výpravě dobrovolnického sboru Opavského 7000 zl. Nesnadno jest spočísti vše, co biskup Förster učinil pro chrámy a školy i pro chudé. Ont nákladem 13.000 zl. vystavěl klášter chudým sestrám školním v rakouském Slezsku a k nadaci tohoto ústavu dal 26.000 zl. Nadaci Melicharovu pro chudé kaplany a učitele rozmnožil značným příspěvkem 30.000 zl. — Co p. biskup ještě mimo to

vydal k účelům literárním a vědeckým, ku podpoře chudých chrámů, škol, obcí a študujících, smí se nejméně páčiti na 120.000 zl. Konečně platí Vratislavský biskup každoročně na Olomoucký seminář 1260 zl., do náboženské matice 617 zl. 78 kr., a na misie v horách Slezských 168 zl., což od r. 1853—66 činí úhrnem 21.095 zl.

Ze Strasburku. Zdejší nejdůst. p. biskup Dr. Ondřej Räss konal dne 11. září dvoji slavnost, a sice padesátiletou památku svého posvěcení na kněžství a spolu 25letou památku svého povýšení k úřadu biskupskému. Na této slavnosti brali podílu 2 kardinalové (Mathieu a Reisach), 11 biskupů a více než 1000 kněží. Kanovník dr. Moufang z Mohuče měl německé, Ženevský biskup Mermillod francouzské slavnostní kázání.

Z východní Indie docházejí hrozné zprávy o náramném hladu, jakýž v krajině Orisa panuje. Z krajů hladem navštívených utíkají tisíce obyvatelů do Kal-kutty; 17000 jich dostává podporu od soukromníků; 12000 jich leží bez přístřeší po ulicích a pořád přibývá nových nešťastníkův. Když jednoho dne v Čitapuru mezi hladovce rozdávána jest rýže, přišlo jich 32 v tlačenici o život a 15 jich jest těžce poroucháno.

Literní oznamovatel.

— *Časopis katolického duchovenstva.* Svazek šestý obsahuje: Cyprianův spis „De unitate ecclesiae;“ — O účincích svátostí živých vzhledem ku odpuštění hříchův; Dorozumění o článku: „Jiné zdání;“ — Katolické řehole a moderní liberalismus. — Úvahy o školních katechismech. — V kronice: Po válce; — Jesuité v Praze; — Vynešení kon-sistoře olomucké strany řeči úřadové církevní. — Dopis: Pastorální porada ve střídniectví Dešnickém v diecési Budějovické. — Literární Oznamovatel: Die Lehre von dem hl. Geiste, von Gaume. Die katholische Frau, von Joachim Ventura.

— *Die Utraquisten in Böhmen.* Quellenmässig dargestellt von Dr. Clemens Borový. Wien 1866; aus der k. k. Hof- und Staatsdruckerei. — „Blahověst“ již častěji přinesl pojednání i listiny utraquistů se týkající, jakož také svým časem oznámeno jest, že se „akta konsistoře pod obojí“ k tisku připravují. Na základě těchto akt zosnováno jest řečené pojednání, jež císařská Akademie věd ve Vídni uveřejnila v XXXVI. svazku spisu: „Archiv für Kunde österreichischer Geschichts-

quellen“ a pod nápisem svrchu uvedeným zvláště otisknouti dala. Pojednáno tu zvláště o kázni strany pod obojí a sice ve čtveru oddílech; první jedná o církevních *orgánech*: konsistoři, děkanech okresních, farářích a kaplanech; druhý oddíl o *spůsobilosti* k úřadu mluví o svěcení kněžském a udílení právomocností; třetí oddíl o povinnostech *stavu duchovního* jedná o počestnosti života, o postřížinách a oděvu kněžském, o bezženství. Čtvrtý konečně oddíl jedná o domluvách a *trestech* církevních, jakž při straně pod obojí v obyčeji bývaly. Že obsah brožúrky té jest velmi zajímavý, nemusíme čtenářům svým teprv dokládati; vyskytují se nám zde zprávy, jenž k objasnění dějin XVI. století a ku spravedlivému ocenění strany kališnické znamenitě přispějí.

— Seznam všech r. 1865 v Rakousku vydaných *kněh a časopisův* v jazyku československém; v Praze, u Kobra. Pilný kněhopisec p. Frant. Aug. Urbánek zavděčil se čtenářstvu českému seznamem tím, v němž na 130 stránkách mimo spisy československé (spřídavkem: česká literatura v Americe) i polské, horvátské, srbské, ruské a ruthenské knihy v Rakousku vydané v přehledu alfabatickém sestavil.

— „*Pražský Denník*,“ nejlacnější politický časopis český (prodávát se v Praze po krejcaru) oznamuje v pozvání ku předplacení, že měsíční předplatní cena od 1. října snížena jest pro čtenářstvo na venkově z dosavadních 65 kr. na 50 kr., v Praze obnáší 25 kr. Při této láci řečeného listu není divu, že se tiskne denně 22.000 výtisků. Obsah jest dobrý.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnul:

- p. Václav Čermák, kand. dokt. theol., farář ve Václavících, 14. září (nar. v Praze 13. května 1807; posv. 24. července 1831.)

Vyznamenán jest:

Na místě vd. p. Jana Čtrnáctého, č. kanovníka kapit. Staroboleslavské, kn. arcib. vikáře a školdozorce, děkana v Neveklově, jenž se vzdal úřadu vikariálního, jmenován jest

- p. Frant. Kroner, děkan v Benešově, prozat. kn. arcib. vikářem a školdozorcem okresu Bystřického.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- P. Frant. Schaeffer, křížovník, za děkana do Tachova;
p. Vojt. Pelikan, děkan ve Stříbře, za zpovědníka milosrdných sester sv. Kříže ve Stříbře;

- p. Alois Ružička, farář v Kbelích (bisk. Budějov.) za faráře do Svárova;
p. Filip Burgerstein, koop. v Benešově, za admin. do Václavic;
p. Matěj Dušek, kapl. v Chržíně, za admin. do Veltrus;
P. Placid Roth, kn. ř. premonstr. za kapl. do Landeku;
P. Basil Čampula, kn. ř. premonstr. za kapl. do Uherce.

Upřádněné místo:

Václavice, fara patron. kněžete Jana z Lobkovic, od 26; září.

V biskupství Kralohradeckém.

V Pánu zesnuli:

- p. Ant. Bartoš, kaplan v Kopidlně, dne 14. září (nar. v Tyništi 13. června 1827, kněz od 25. července 1853);
p. Václav Hruška, farář v Damníkově, dne 17. září (nar. 28. září 1794 v Žiželicích, kněz od 24. srpna 1821);
p. Jos. Kašpar, b. vik. sekretář a farář v Libčanech, dne 21. září (nar. v Běstovicích 14. srpna 1807, kněz od 24. června 1832);
p. Frant. Opatřil, jubil. kněz a farář ve Vojnoměstci, dne 26. září (nar. v Hrochově Tejnici 30. září 1792, kněz od 24. srpna 1816).

Vyznamenáni jsou:

- p. Frant. Schoffer, b. notář, katecheta a řídítel hlavní a podreální školy i učitelského ústavu vzdělávacího, jmenován kanovníkem při katedrálím chrámu v Hradci Králové;
p. Eduard Prašinger, bisk. vikář a školdozorce okresu Chrastického, farář v Hrochově Tejnici, jmenován kanovníkem při katedrálím chrámu v Hradci Králové.
p. Ignác Tuma, b. vikář, školdozorce a děkan ve Vysokém Mýtě, jmenován jest nejvyš. rozhodnutím císaře pána dne 18. září čestným kanovníkem kathedr. kapitoly Kralohradecké.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Jos. Stifter, administr., za faráře v Slatině u Jičína;
p. Jan Balcar, farář v Černíkovcích, za faráře do Javornice;
p. Frant. Preclík, admin. v Nových Dvorech, za koop. do Dobré;
p. Frant. Lichtenberg, kooperator, za administrátora v Svojanově;
p. Engelbert Starý, neom., za proz. koop. do Svojanova;
p. Severin Beran, koop., za adm. v Mladočově;
p. Jos. Hanuš, kaplan, za administr. v Hradišti (Gradlitz);

- p. Jan *Vošoust*, kaplan, za administr. v Libštátě;
 P. Christin *Plodek*, kněz ř. sv. Bened., za proz. kaplana do Metličan;
 p. Ignác *Lhota*, proz. katech. a ředitel hlavní školy v Heřmanovu Městci, za zat. kaplana do Libštátu;
 p. Jan *Káška*, kaplan v Králové Dvoře, za koop. do Kartouz;
 p. Ant. *Suchánek*, kaplan, za administr. v Novém Bydžově;
 p. Jos. *Rýdl*, kaplan, za administrátora v Libčanech.

Uprázdňená místa:

- Libštát*, fara patron. knížete Trautmannsdorf-a do 9. října.
Nový Bydžov, děkanství patron. Jejího c. k. Velič. císařovny Alžběty, od 11. září do 23. října.
Damník (Thomigsdorf), fara patron. knížete Liechtenstein-a od 18. září do 30. října.
Libčany, fara patron. zemského výboru, od 22. září do 3. listopadu.
Vojnoměstec, fara patron. hraběnky Clam-Gallasové, od 27. září do 8. listop.
Černíkovice, fara patron. hraběte Kolovrata, od 1. října do 11. listopadu.

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnuli:

- p. Jos. *Rudolfský*, fund. kapl. v Bělé, 15. srpna. (n. 18. pros. 1818; posv. 25. července 1843);
 p. Arn. *Stanzl*, farář v Žinkovech, 25 září (n. 22. ledna 1816; posv. 2. srp. 1840).

Vyznamenáni jsou:

- p. Mich. *Procházka*, bisk. kons. rada, vikář a školdozorce, děkan v Pacově, jmenován jest arciknězem obvodu Tábořského, a
 p. Frant. *Kamarýt*, bisk. kons. rada, vikář a školdozorce, děkan v Kaplicích, arciknězem obvodu Budějovického;
 P. Gotthard *Holubář*, kn. ř. premonstr., děkan v Milevsku, stal se bisk. notářem.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Frant. *Noska*, adm. za far. v Miroticích;
 p. Vojt. *Ludvík*, far. v Mlazově, za far. na Hory Matky Boží;
 p. Richard *Wohlrab*, adm., za far. v Plössu;
 p. Jakob *Liibl*, kapl. v Chrástanech, za adm. ve Vopořanech;
 p. Tomáš *Ployhar*, kaplan v Jistebnici, za adm. v Nadějkově;
 p. Jos. *Budweiser*, zám. kapl. v Chlumci, za adm. v Lutově;
 p. Jos. *Vrba*, kapl. v Červeném Dřevě, za adm. v Mlazově;
 p. Jos. *Baar*, koop. v Písku, za katechetu na tamější hlavní škole;
 p. Jakob *Eremiáš*, kapl. z Roseče do Netolic;

- p. Frant. *Osoba*, kapl. z Hluboké do Hosína;
 p. Václ. *Majer*, kapl. z Chotovin do Protivína;
 p. Jan *Černý*, kapl. z Horčic do Merklína;
 p. Jan *Klein*, kapl. ze Soběnova do Trhosvin;
 p. Václ. *Zloch*, kapl. z Mirotic do Jinína;
 p. Václ. *Pokorný*, kapl. z Milčína do Chotovin;
 P. Gottfried *Sukdol*, kn. ř. cisterc., koop. z doln. Dvořiště do Strážova;
 P. Otto *Kohout*, kn. ř. cisterc., kapl. z Myšlan do dolního Dvořiště;
 p. Bernard *Šteflíček*, kapl. z Kumžaku do Třeboně.

Novosvěcenci:

- p. Karel *Blažek*, za kapl. do Hluboké;
 p. Ferd. *Čisár*, za koop. do Vollmau;
 p. Jos. *Hejna*, za kapl. do Bernardic;
 p. Frant. *Holík*, za koop. do Neugebau;
 p. Jos. *Jiša*, za kapl. do Milčína;
 p. Ant. *Juzek*, za kapl. do Písku;
 p. Jos. *Kouba*, za kapl. do Krumlova;
 p. Jan *Kříž*, za kapl. do Mirotic;
 p. Jos. *Nápravník*, za kapl. do Choustníku;
 p. Jakob *Pražan*, za kapl. do Soběnova;
 P. Nivard *Rudolfský*, kn. ř. cisterc. za kapl. do Myšlan;
 p. Mich. *Šturani*, za 2. kapl. do Volar;
 p. Frant. *Šilený*, za koop. do Roseče;
 p. Jan *Šimek*, za kapl. do Mirovic.
 p. Jan *Švejda*, za koop. do Nemanic;
 p. Jan *Thurnwald*, za kapl. do Kumžaku;
 p. Václ. *Trubl*, za kapl. do Počátek;
 p. Frant. *Wildmann*, za koop. do Sudoměře.
Na prozat. odpočinek dán jest:
 p. Martin *Ticháček*, kapl. v Bernardicích.

Uprázdňená místa:

- Lutová*, fara patron. J. Král. Vys. p. Františka V., vévody Modenského; do 4. října.
Nadějkov, fara patron. hraběte Vratislava; do 11. října.
Opařany, fara patron. knížete z Paaru; do 8. října.
Mlazov, fara patron. p. z Kleistu; do 5. října.

Listárna redakce.

Milodary: Na dostavění chrámu sv. Víta panna Barbora Lemochová ve Lvově státní obligaci 100 zl. r. č. — Od nejmenovaného pro chrám sv. Víta 3 zl.; — pro válkou stíženě 5 zl.; — pro sv. Otce 2 zl.; — pro chrám Páně v Karlíně 2 zl. — Pro raněné vojny po přečtení pastýřského listu v č. 27. poslice Rozalie z P. 1 zl. r. č. — Úhrnem 113 zl. r. č.

Páni alumnové kn. arcib. semináře Pražského, kteří do II. III. a IV. roku vstoupí, mají se dne 16. října, všickni pak do I. roku nově přijatí dne 20. října do kn. arcib. semináře dostaviti.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kníž. arch. semi-
náři číslo 190—I.

Expeditce:
v kat. knihkupectví
B. Stýbla,
na sv. - Václavském
náměstí, čís. 786—II.
Nedošlá čísla rekla-
mujte nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

Předplácí se
v expedici
in všech řádných
knihkupectvích
na rok: 2 zl. 50 kr
na půl.: 1 zl. 30 kr

Po poště:
Celoroč.: 3 zl. — kr
půlroč.: 1 zl. 55 kr

Předplacení čtvrt-
letní se nepřijímá.
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přísl. XIV. 34.)

Evangelium na den posvěcení chrámu.

Obsah.

Když Pán Ježíš šel skrze Jericho, žádal Zacheus, vrchní nad celnými a boháč, jej viděti. Ale nemoha pro zástup, jsa postavou maličký, vstoupil na fíkovy strom, kudy měl Pán Ježíš jíti. A jda tudy Pán pohleděl vzhůru, a řekl Zacheovi, aby spěšně dolů vstoupil, že dnes v domě jeho musí zůstat. I vstoupil spěšně, a přijal Pána Ježíše s náramnou radostí. Což když viděl zástup venku, reptal na to, že Pán Ježíš k hříšníkům se obrátil. Ale Zacheus se ospravedlnil, řka, že polovici statku svého dává chudým, a oklamal-li koho v čem, že navrácuje čtvrtinu. A Pán Ježíš ospravedlnil jej i sebe, řka: Dnes spasení se stalo domu tomuto, proto že i on jest pravý potomek, ctitel, následovník Abrahamův, a že já jsem přišel hledat a spasit jej a všechny, jenž byli zahynuli.

Výklad.

Za onoho času — na své cestě do Jerusalema — všed Pán Ježíš bral se skrze — město — Jericho. A aj! muž jménem Zacheus, jenž byl vrchním nad celnými, a sám bohat, a žádal viděti Ježíše, kdoby byl; — bez pochyby, že o Pánu Ježíši, o jeho učení a zázracích, a jeho moudrosti, moci a milosti vícekrát slyšel, o nich přemýšlel, k nim víru přiložil, je u vážnosti měl. A jak velice asi po nových zprávách o něm toužil, a dostav jich, jak velice se z nich radoval! Ale na tom neměl dosti; on žádal Pána Ježíše viděti, slyšeti, o jeho moudrosti, moci a svatosti sám se přesvědčiti, ve své vážnosti, náklonnosti, láске k němu se upevniti, rozhojnit, jemu celým srdcem svým, vši duši svou se oddati. Ó kdo jednou o Pánu Ježíši něco slyšel, ten chce o něm čím dále tím více slyšeti. On není stím, co o něm slyšel, nikdy spokojen, byt

toho sebe více bylo. A nechce toliko o něm slyšeti, ale také jej tváří v tvář viděti, s ním obcovati, jeho požívati, jemu přináležeti, a to dokonale, bez přestání, na věky. A kdo toho nechce, ten dává zlé svědectví o sobě, ten ukazuje, že zlé vůle jest, že miluje hříchy a nepravosti. Ó kým, m. kř., dobré vůle jste! zajisté, že po Pánu Ježíši toužiti, jej hledati, jemu se obětovati, v láске, věrnosti, vděčnosti k němu prospívati budete. —

V tom, co Zacheus Pána Ježíše viděti žádal, uslyšel o něm že všel do města, a že se běře skrze ně. I vyšel honem, aby ho viděl, — a nemohl pro zástup, nebo postavou maličký byl. Já vím, že tenkrát sobě přál, aby asi o loket a třebas o dva větší byl, a že všemožně o to se pokusil, aby ku Kristu se dostal, aby ho spatřil, že brzy na prsty se stavěl, krk a celé tělo natahoval, že brzy sem brzy tam skočil, a skrze zástup se protlačoval, ale vše nadarmo; k Pánu Ježíši se protlačiti nemohl, protože zástupem jako zdí ze všech stran byl obklopen, a přes zástup ho uzříti také nemohl, protože postavou byl maličký. Co tedy měl činiti? snad-li na maličkou postavu se hněvati? Ó ne! Kdo ví, k čemu mu maličká postava jeho poslouží? — Mnohý měl hrb, a ten mu sloužil k dobrému, zdržoval ho od zlých společností, nebezpečných toulek, rozličných výstupků, vodil ho do kostela, napomínal ho k pobožnosti, trpělivosti, pokoře; pomáhal mu do nebe. Mnohý zase měl skřívený obličej, mnohý vyteklé oko, jiný neforemný nos, anebo rozdvojený pysk, anebo tlustý krk, anebo krátké ruce, anebo chromé nohy, a to všecko sloužilo jim k dobrému, jakož napsal sv. Pavel: „Vímte pak, že milujícím Boha všechny věci napomáhají k dobrému.“ (Řím. 8, 28.) Pročež, m. kř., miluj Pána Boha svého upřímně, a zajisté že i tobě všechny

věci, jmenovitě vady tělesné budou napomáhati k dobrému, rovně jako Zacheovi maličká postava jeho napomohla k dobrému, to jest k projevení vroucí žádosti jeho po Pánu Ježíši zvláštním, neobyčejným, podivným způsobem; nebo nemoha ho nikterak uviděti, počal přemýšleti, coby si počítí měl. I napadlo mu, aby zástup předběhl, a na strom vylezl. A hned se dal do běhu. Zachee, co tak běžíš? Lidé tě vidí; co si pomyslí, co řeknou o tobě? řeknou: Zacheus, takový pán — vrchní nad celnými, a k tomu boháč, běží po ulici jako chlapeček. Co praví na to? at řeknou, co řeknou; já Jej musím viděti. — Ale snadbys nelezl na strom? Tvoji domácí, příbuzní, známí dověděli by se o tom, hanbiliby se za to, horšiliby se nad tebou, činiliby ti výčitky. Co praví na to? at činí nebo nečiní, já Jej musím viděti. — A co, stane-li se ti neštěstí? spadneš-li? zlámeš-li ruku nebo nohu? — Co praví na to? At se stane, co se stane, já ho viděti musím. A hle, již jest na stromě. Učinil právě tak, jakž o něm sv. evangelium vypravuje: *I předběh vstoupil na strom plavého fíku, aby jej (Ježíše) viděl; nebo měl tudy jíti.* A nyní stojí a čeká, pořád upírá oči v tu stranu, odkud zástup se valí, a pořád v něm Pána Ježíše hledá; a již ho vidí, již se nad ním raduje. Jako dětátko na rukou chůviných, když pozdálceí matku svou uvidí, očka na ni vyvaluje, ručinky k ní vztahuje a radostí celé poskakuje, tak Zacheus na stromě. A co pak teprv, pohledí-li Pán Ježíš na něj, promluví-li k němu! I stalo se tak. *A když přišel Ježíš k tomu místu, pohleděv vzhůru, uzměl jej a řekl k němu: Zachee, sestup spěšně dolů; nebo dnes v domu tvém musím zůstatí.* Ó radostné překvapení! ó utěšené promluvení! Zachee, — řekl k němu, a nikdy ho neviděl, nikdy ho jmenovati neslyšel; kterak věděl jméno jeho? jinak ne než jako vševědoucí. Hned prvním slovem svým zjevil mu tedy vševědoucnost svou; co pak teprv slovy ostatními! Sstup spěšně dolů, nebo dnes v domu tvém musím zůstatí; nedí jen, že v něm zůstane, nýbrž že v něm musí zůstatí. Těmi slovy zjevil mu nesmírnou péči svou o jeho spasení. Tak mu spasení jeho na srdci leželo, že domu jeho nemohl minouti, že v něm toho dne musel zůstatí. A když mu spasení jednoho člověka tak na srdci leželo, čím více spasení veškerého židovského národu! To mu tak na srdci leželo, že s ním musel po více let zůstatí, jej učiti, v něm zázraky

činíti, pro něj trpěti a umříti. A když mu spasení jednoho národu tak na srdci leželo, čím více spasení všech národů světa, veškerého lidského pokolení! To mu tak na srdci leželo, a po dnes leží, a i budoucně bude ležeti, že k vůli němu s Církví svou svatou po všecka léta a století musí zůstatí, že ji musí rozšiřovati, hájiti až do skonání světa. Ó péče! ó věrnosti! ó láska! Kdyby spasení lidské jen na jeho vůli záviselo, zajisté, žeby ho všickni dosáhli. Než tu třeba připomenouti, že spasení závisí také na vůli jednoho každého, že bez své vůle nebo proti své vůli nikdo nemůž spasení dojíti. Kdo ho dojíti má, ten musí svou vůli s vůlí Páně spojití, a pomocí milosti jeho na spasení svém až do konce pracovatí. Příklad toho spatřujeme na Zacheovi. Že vstoupil na strom, aby Pána Ježíše viděl, zasloužil z úst jeho toto potěšitelné slovo slyšeti: Sstup spěšně dolů; nebo dnes v domu tvém musím zůstatí. Toto slovo musil slyšeti, měl-li běžeti a doma Pána Ježíše přijmouti, nebo sám od sebe bylby se tak snadno s stromu nehnul; spíše bylby déle na něm zůstal, a za Pánem Ježíšem tak dlouho hleděl, dokudby ho byl mohl jen dost málo viděti, a i potom, kdyby byl Pán Ježíš vzdálí s oči jeho zmizel, bylo by se mu snad s stromu dolů nechtělo; tak milý byl mu ten strom, s něhož Pána Ježíše viděl. Ale na toto pobídnutí hned byl s něho dole jako střela. *I sestoupil spěšně, — a běžel domů — a přijal ho, raduje se.* A jak velice! tak se jaktě živ neradoval, tak šťastným jaktě živ se ještě necítil, tak utěšené proměny nikdá doma neshledal, tak rozkošného ráje nikdá doma nepožil. Ovšem ne, protože nikdy Pána Ježíše neměl doma. Kde Pán Ježíš, tu ráj, plný rozkoše. Ó jak lehkó mohli by lidé sobě nadělati rájů bez počtu! Potřebovaliby jen Pána Ježíše do srdcí svých přijmouti. Ó honem, m. kř., učinme sobě ráje v srdcích svých! přijmeme do nich Pána Ježíše! —

Ale co se to děje venku, v zástupu? jaká to nespokojenost, jaké reptání? Snad-li reptají na Pána Ježíše proto, že k Zacheovi vešel? již tomu tak. *A když to viděli všickni, reptali říkouce: Že k člověku hříšnému se obrátil.* Jak pak věděli, že Zacheus člověk hříšný jest? Oni věděli, že jest vrchní nad celnými a z toho soudili, že jest hříšný; nebo všechny celné měli za hříšníky, to jest za zloděje, dříče, lháře, podvodníky, a úplné krivdy jim nečinili, protože největším dílem takoví byli, protože při vybírání cla lid

šidili a podváděli. Z toho však nenásledovalo, že Zacheus také takovým jest a býti musí. Dost možná, že byl spravedlivý. A byl-li, jakou křivdu učinili mu tím, že ho za hříšníka — zloděje, dříče, podvodníka vyhlásili! A dejme tomu, že dříčem, podvodníkem byl, kdo ví, zdaliž z hříchů svých pokání neučinil, zdaliž toho, co na lidech vydřel, nenahradil? — A učinil-li pokání, nahradil-li, kterak se opovážili, jej za nekajícího, zatvrzelce vyhlásiti? — A dejme tomu, že pokání neučinil, že v hříších vězel, zdaž pak oni byli bez hříchů? dost možná, že jich mnohem více měli nežli on. Jak mohli tedy v sebe doufati, jakoby kdo ví jak spravedliví byli, a jím pohrdati? — a jak mohli nad tím se horšiti, že k němu Pán Ježíš se obrátil? — Chtěli-li pohrdati, měli pohrdati sebou, ne-li více, alespoň tak, jak jím jsou pohrdali; a chtěli-li se horšiti, měli se nad tím horšiti, že s nimi hříšníky Pán Ježíš šel. A však ne horšiti se, nýbrž radovati se náleželo nad tím, že Pán Ježíš k Zacheovi vešel, aby ho na viru obrátil. Ale místo radování se bylo mezi nimi samé reptání. Ó člověk jest k reptání velmi nakloněn. Vidí-li mrvu v oku bratra svého, hned na ni ukazuje, hned se nad ní horší a repce, na břevno v oku svém zapomínaje. A vidí-li v některém stavu jen několik nehodných, hned celý ten stav pro nehodnost rozkřičí. A viní-li někoho, že k takovému nehodnému jde, hned se ptá: Co tam? proč tam? dlouho-li tam? hned mu to za zlé má, a na cti mu utrhá. Mějme se na pozoru, vystříhejme se křivých soudů, pomluv, reptání; mluvme dobře o bližních svých, dokud jsme se o zlé nepřesvědčili. — Zástup reptal na to, že Pán Ježíš k hříšnému člověku se obrátil. Zacheus slyšel to reptání, a bez pochyby, že z něho v srdci svém se zarmoutil, a že něco na to řekl k svému ospravedlnění. Rád bych věděl, co? *Stoje pak Zacheus* — ne sedě nebo leže, nýbrž z veliké vážnosti a uctivosti *stoj* — *řekl ku Pánu: Aj! polovici statku svého dávám chudým; a oklamal-li jsem koho v čem* — nevím sice, nejsem si toho svědom, ale *oklamal-li jsem koho v čem* — *navracuji čtvrtěnasob*. To jest asi tolik co: Vím sice a vyznávám, že hříšný jsem, a však také ujišťuji, že z hříchů svých činím pokání. Aj! polovici statku svého dávám chudým, a oklamal-li jsem koho v čem, navracuji čtvrtěnasob. Ku podivu! ne hojnou almužnu toliko dává chudým, nýbrž polovici statku svého, a nenavracuje jednoduše jen, nýbrž

čtvrtěnasob. Ó hrdinské to pokání! A co tomu říká manželka tvá, děti tvé, příbuzní tvoji? nejsou-li proti tomu? nebrání-li v tom? At říká, co říká, at brání nebo nebrání; polovici statku svého dávám chudým. Ó hrdinská láska! A co, jestli dnes neb zejtra se roztůněš? anebo roztůně-li se manželka tvá, neb dítě tvé? a jestli ta nemoe dlouhá léta potrvá? a jestli tebe nedostatek se dotkne? Co na to odpovídá? At se dotkne nebo nedotkne, polovici statku svého dávám chudým. Ó hrdinské to milosrdenství! A kdybychom nyní v tom zástupu od jednoho k druhému šli, a jednoho po druhém se otázali: Co pak ty dáváš chudým? a co ty? zdažby který odpověditi mohl, že dává polovici statku svého, a byt třebaš měl stokrát více, nežli Zacheus? Ztěží. Některý by snad řekl, že dává několik zlatých, jiný, že dává několik krejcarů, a jiný, že nedává ani tolik; a všickni dohromady, kdo ví, zdaliž dávají tolik, co Zacheus samojediný? a co ještě při tom kyselých obličejů se nadělají, co rameny senakřečí, co na zlé časy se nanařikají, a to ti, co před chvílí Zachea za hříšníka, za dříče, lakomce, podvodníka, sebe pak za dobré, spravedlivé, k Bohu a lidem nakloněné vyhlásili. A zatím jsou, jak viděti, od hrdinské lásky jeho k bližním, od hrdinského milosrdenství jeho k chudým, co západ od východu vzdáleni. A nepochybně také od spravedlnosti jeho; nebo řekl dále: „A oklamal-li jsem koho v čem, navracuji čtvrtěnasob.“

Z čeho pak navracuješ čtvrtěnasob? z polovice statku svého? Ano, z polovice svého statku. Ó hrdinská to spravedlnost! A kdybychom nyní opět v tom zástupu od jednoho k druhému šli, a jednoho po druhém se tázali: Kolikrát pak ty navracuješ, oklamal-li jsi koho v čem? a kolikrát ty? zdaližby který odpověditi mohl, že navracuje čtvrtěnasob? Ztěží, i byt stokrát větší statek, nežli Zacheus, měl. Některý by řekl: Já navracuji almužnou; jiný: Já navrátím modlitbou; jiný: Snad to nemusí býti; jiný: On má více, nežli já; jiný: Mne lidé také dost oklamali; a jiný by konečně rameny pokrčil a mlčel. Ó jak jsou lidé tak nevolní, váhaví, zpozdili k navracování cizího jmění! A předce toho nevyhnutelně zapotřebí; žádá toho spravedlnost, káže to svědomí, zavazuje k tomu přikázání Boží. Bez navracení, kde jest možné, nelze doufati hříchů odpuštění. Pročež navratte, co navrátiti povinni jste; navratte raději více než méně, pamatujíce

na Zachea, že navracoval čtvernásobně. A proč čtvernásobně? proto, aby v žádné pochybnosti nebyl, aby největší jistotu měl, že navrátil všecko dokonale. O hrdinská to spravedlnost! A pro tuto spravedlnost jeho, tuším, že ho Pán Ježíš nemálo sobě liboval, že mu dobrořečil a požehnal. A skutečně tomu tak. *Di mu Ježíš: Dnes spasení stalo se domu tomuto, protože i on jest syn Abrahamův.* Já jsem jednou s dvěma anděly svými v údolí Mambre ukázal se Abrahamovi, an seděl ve dveřích stanu svého v horku dne největším. Kterýžto jak mne užířel, běžel mi vstříc od dveří stanu, a poklonu učinil až k zemi, a řekl: Pane, našel-li jsem milost před očima tvými, nepomíjíš služebníka svého; ale přinesu trochu vody, a umejte nohy své, a odpočiňte pod stromem. A předložím (vám) skývu chleba, abyste posilnili srdce svého, potom pak půjdete; nebo proto jste se uchýlili k služebníku svému. A já řekl: Učin, jakž jsi mluvil. Pospíšíl tedy Abraham do stanu k Sáre, a řekl jí: Rychle směs tři míry mouky bělné, a nadělej podpopelných chlebů. Sám pak k stádu běžel, a vzal odtud tele mladistvé a výborné, a dal služebníku, kterýžto spěšně připravil. Vzav také másla a mléka, i tele, kteréz byl připravil, položil přede mne: sám pak stál při mně pod stromem (1. Mojž. 18). Tak mne tehdy přijal Abraham. A podobně jsem přijal mne dnes Zacheus. Sotva že o mém příchodu do města uslyšel, hned mi běžel vstříc, aby mne viděl, a nemoha mne viděti pro zástup, předběhl a vstoupil na strom, kudy jsem jíti měl. A když jsem k tomu místu přišel, a k němu řekl, aby spěšně dolů sstoupil, že dnes v domu jeho musím zůstat, hned sstoupil, a běžel domů, a přijal mne s náramnou radostí. A nyní stojí přede mnou, a praví, že polovici statku svého dává chudým, a oklamal-li koho v čem, že navracuje čtvernásobně. Dle toho jest tedy pravý syn, potomek, ctitel, následovník Abrahamův; nebo mne tak jako Abraham přijal, a jako Abraham s domácími svými věří, ve mne doufá, mne miluje, aniž kdy více ve mne věřiti, a mne milovati přestane. Od dneška já jsem jeho, a on jest mým i s celým domem svým; protož jsem řekl, že dnes spasení se stalo domu tomuto. *Nebo přišel Syn člověka hledat a spasit, co bylo zahynulo.* Takto vysvětlil oném reptavým lidem, s jakým úmyslem do domu Zacheova vešel, s tím totiž, aby Zachea a všechny domácí

jeho hledal a spasil, to jest, na víru obrátil, a s jakým úmyslem vůbec k lidem přichází, s tím samým, aby je hledal a spasil, aby je na víru obrátil, a k dosažení ostatních milostí připravil; a dal jim tudy na srozuměnou, že nemají proč reptati, nýbrž že mají proč v něho věřiti. Nuže, co jsi, člověče? věřící čili nevěřící? jsi-li věřící, věz, že i k tobě Pán Ježíš přišel, že i tebe hledal a spasil, že i tebe na víru obrátil. Ó važ sobě víry své, prospívej v ní, a setrvej v ní až do konce. Pamatuj na to, že to preveliký, předrahý dar od Pána Ježíše!

Obratme nyní sv. evangelium na slavnost posvěcení chrámu.

Jako Zacheus po Pánu Ježíši toužil, tak touží po něm katoličtí křesťané, žádají ho míti u prostřed sebe. Ale kterak ho u prostřed sebe míti mohou tam, kde pro něho žádného domu — žádného kostela nemají? — Protož to první, čím počínají, jest, že se dávají do stavění kostela, a že tím Pánu Ježíši podobně jako Zacheus vstříc vycházejí. Ovšem, že jim při tom lecos překáží, jako Zacheovi maličká postava na překážku byla. Ale konečně s pomocí Boží všechny překážky přemohou, kostel vystavějí, a pak s nagnutou myslí, podobně Zacheovi na stromě, čekají, až k nim Pán Ježíš přijde. I netrvá to dlouho, a hle, jakoby od Pána Ježíše uslyšeli: Honem ke kostelu! dnes musím do něho vjíti, a v něm zůstat; hrnou se se všech stran plnými ulicemi ke kostelu, obstupují ho, a zase dychtivě čekají. I vidí duchovenstvo v pořádku kráčet, a za ním biskupa. Ten jakoby řekl: Co nevidět, máte tu Pána Ježíše; neb již jdu dům tento posvětit. A hned počíná světit, nejdříve zevnitř, potom vnitř, a všechny oltáře v něm, a posléz koná nejsvětější Obět. — Již jest evangelium — obětování — Svatý, Svatý, Svatý, — památka za živé — již klade ruce na posvátnou obět, žehná ji svatým křížem, duchovenstvo kleká, jakoby již z daleka Pána Ježíše přicházeti vidělo, i biskup kleká, a hle, Pán Ježíš tu — nejprve pod způsobou chleba; a za několik okamžení zase kleká, a hle, Pán Ježíš tu pod způsobou vína. I zazvoní se k pozdvihování, a všecko se v prachu koří, a v prsa bije, vítá a velebí Pána Ježíše. Ó blažená to chvíle! — Ale v pekle hněv a reptání. Svatý, prý, ba nejsvětější k hříšníkům se obrátil. A rádo by je oddělilo, odloučilo, odcizilo od nebe. Ale nemůže; věřící se

nedají; oni Pána Ježíše milují, jemu se obětují a slibují, z lásky k němu že budou také své bližní milovati, chudé podporovati, hříchů svých želeť, z nich se zpovídati a za ně dosti činiti. Na znamení toho stojí u dveří kostelních pokladnice, a v kostele zpovědnice. A nyní počne ve všech srdcích ozývat se hlas Páně: Dnes spasení sestalo domu tomuto; nebo i oni jsou synové Abrahamovi — milovníci, ctitelé, následovníci moji; a já jsem přišel hledat a spasit, co bylo zahynulo.

J. Felizna.

Řád zlatého rouna.

Nikdo nám nepokládá za odchylování se od programu „Blahověsta,“ že tuto ve stručném náskru některé po našem zdání dosti zajímavé zprávy podáváme o řádu, jenž i starověkostí i vznešeností svou nad jiné jest pamětihodný, a kterýž podnes jest nejvyšším ze všech vyznamenání, jež vladař říše rakouské udělití může.

Veškerý *řád*, jež nyní mocnářové jednotlivých zemí udělují co vyznamenání a na odměnu zásluh občanských, vojenských atd., nejsou vlastně nic jiného leč *nápodobení středověkých řádů rytířských*. Ješto se ale tito rytířové středověcí slavnými slibů řeholními zavazovali k chudobě, čistotě a poslušnosti a mimo to k boji proti Saracénům, a tudíž co řeholníci stáli jediné pod vládou a ochranou papeže Římského: neskládají rytířové řádů nynějších zeměpanských *žádné sliby* a jsou toliko ve věcech dosaženého řádu se týkající povinni dotyčné stanovy zachovávat; jinak ale podrobeni jsou *týmž zákonům*, jako jiní občané. Udělení řádu chce mocnář se své strany projevit uznání zásluh, jež si někdo o vědu a umění, o blaho státu, o duchovní neb hmotné blaho člověčenstva vydobyl a tím i v jiných má probuzena býti snaha, aby také oni se podobnými skutky vyznamenali. Co nižší stupeň vyznamenání udílají mocnářové svým poddaným „záslužné kříže“ a „záslužné peníze,“ jimiž občané neb vojíní nestávají se rytíři.

Že však církev katolická svým řeholním rytířstvem podnět a první příčinu zavdala k utvoření zeměpanských řádů rytířských, toho jasný důkaz podávají stanovy skoro všech řádů bez výminky; každý řád má svého zvláštního sv. patrona čili ochránce, svou kapli řádovou, a koná jednu neb více slavností do roka. Obzvláště pak řád zlatého rouna od prvního vzniku svého až do nynějška zůstal v úz-

kém spojení s církví katolickou, byv od papežů Římských netoliko potvrzen, ale i mnohými privileji obdařen.

Řád zlatého rouna (aureum vellus; goldenes Vliess neb Fliess; francouzsky: l'ordre de la Toison d'or; španělsky: el Tuson nebo el Toyson de oro) založen jest r. 1430 od Filipa III., přímím Dobrého, vévody Burgundského, a sice za příležitosti sňatku, jež vévoda uzavřel s Isabelou, dcerou krále Portugalského Jana I. Svatba ta se slavila dne 10. ledna 1430 v městě Bruku (Brügge) ve Flandřích, a sešlo se k ní mnoho knížat domácích i cizích. Po celých osm dní trvala velkolepá slavnost v ustavičných hodech, hrách, turnajích a jízdech o závod. Před palácem vévodovým stál lev kamenný, z jehožto pravé tlapy ve dne i v noci teklo výborné víno rýnské. Z pravého paznehtu kamenného jelena blíž dvorní kaple proudilo se červené burgundské. Před bránou paláce stál jednorozec, z jehožto nohou ráno, v poledne a u večer se prýštila růžová voda, aby ji hosté k umytí obličeje i rukou užiti mohli.

V první den tohoto svatebního veselí, 10. ledna 1430, založil Filip III. „řád zlatého rouna“ a následujícího roku i stanovy téhož řádu v 66 člancích čili artikulích vydal. Proč právě tento název „zlatého rouna“ nově založenému řádu přiložil, o tom panují různá mínění, z nichž tuto některá aspoň klademe.

Jedni hledají původ jména toho v písmě svatém, a sice v knize Soudečů, kap. 6, verš 36—40. Když Gedeonovi se ukázal anděl Hospodinův, a rozkázal jemu, aby vysvobodil Israele z ruky Madianitů, požádal Gedeon od Hospodina znamení řka: „Jestliže vysvobodíš skrze ruku mou Israele, položím tuto rouno vlny na humně; bude-li rosa toliko na rouně, a na vši zemi vůkol sucho, tedy věděti budu, že vysvobodíš rukou mou Israele.“ I stalo se tak. A opět řekl Gedeon k Hospodinu: „Nehněvej se prechlivost tvá na mne, jestli ještě jednou zkusím, hledaje znamení na rouně. Prosím, ať jest samo rouno suché, a všecka země rosou mokrá.“ I učinil Bůh noci té, jakož byl žádal, i bylo samo rouno suché, a rosa na vši zemi. Kterýmžto úkazem Gedeon v důvěře své k Bohu tak jest posílněn, že se 300 mužů mnoho tisíc Madianitů porazil. Podobně prý vévoda Filip v Boha důvěřoval, že s malým počtem rytířů svých neschíslné hordy Saracénů porazí, a tudy prý zlaté rouno za odznak

řádu zvolil. Na důkaz tohoto mínění se vypravuje, že každoročně o slavnosti sv. Ondřeje, ochránce řádu, v paláci Bruselském vyvěšeny bývaly skvostné čalouny, na nichž onen příběh Gedeonův byl vypodobněn.

Jiní se domnívají, že zlatým rounem chtěl vévoda naznačiti *bohatství*, jímž země jemu podrobené za příčinou ovčářství a obchodu ve vlně oplývaly.

Zase jiní v rouně zlatém cosi tajemného hledají, pravíce, že se jím vyrozumívá nějaké tajemství lučební, snad onen *kámen mudrcův*, po němž alchymisté tak dlouho ač marně pátrali.

Mnozí konečně na řeckou mytologii se potahují, aby odtud název „zlatého rouna“ vysvětlili, a sice na bájeslovný příběh o *Jasonovi*. Dle pověsti této utekla Helle, dcera krále Thebajského Athamanta a bohyně Nefely, ze strachu před macechou svou, Inus řečenou, s bratrem svým Fryxosem z otcovského domu a v lesích s ním po některý čas bloudila; konečně zjevila se oběma máť jejich, Nefele, a dala jim berana majícího zlaté rouno, jenž je až ku břehu mořskému oba donesl. Když ale se beran do moře spustil, ulekla se Helle tak velmi, že do moře spadši ve vlnách se utopila, odkudž moře to prozváno: „Hellespontus.“ Fryxos však se šťastně dostal do krajiny Kolchické (později Mengrelie řečené), a na znamení díky za ochránění své obětoval berana Jovišovi; zlaté rouno pak zavěsil na dubu v háji Smrtonoši zasvěceném, kdež jej drak, z tlamy své ustavičně oheň sršící, opatroval. Uslyšev o zlatém rouně Jason, statečný hrdina řecký, vypravil s mnohými knížaty řeckými loďstvo a dostav se do Kolchidy, pomocí Medey, dcery tamějšího krále, ohnivého draha uspal a zlaté rouno vydobyl. — Do této krajiny Kolchické prý zamýšlel vévoda Burgundský Filip s rytířstvem svým se vydati, jednak aby pomstil nespravedlivost Saracenů, kteříž otce Filipova po delší čas na Kolchidě zajatého drželi, jednak aby drakům těmto a nepřítelům jmena Kristova vyrval svatou zemi, posvěcenou krví pravého beránka, Ježíše Krista. Z té samé příčiny prý také zvolil Filip sv. Ondřeje za patrona řádu, ješto sv. apoštol ten dle podání také v krajině Kolchické evangelium byl hlásal.

Ještě i v jiném smyslu si někteří tuto báji o Jasonovi vykládají, řkouce, že Filip zlatým rounem chtěl jaksi naznačiti, že země jemu podrobené úrodou a bohatými

plodinami svými předstihují vzácnost rouna Jasonova; na tuto úrodu prý již samo jméno „Jason“ poukazuje: neboť pět písmen tohoto jména činí spolu začáteční písmeny pěti měsícův: Julius, Augustus, September, October, November, v kterýchžto měsících dozrávají veškery plodiny zemské, jenž k požitbám lidským slouží. — Zdá se, že Filip i Gedeonovu i Jasonovu historii měl na paměti a že na obůj příběh jmenem „zlatého rouna“ narážel.

Zcela bezpečné zprávy o účelu téhož řádu nám podává zakládací listina, vydaná od Filipa III. r. 1430, v nížto praví: „Pro naši obzvláštní lásku k rytířstvu jsme ke cti a chvále všemohoucího *Boha*, Stvořitele a Spasitele našeho, jakož i ke cti nejsvětější Panny a *Matky Boží*, a k uctění sv. *Ondřeje*, slavného apoštola a mučeníka, konečně k ochraně naší křesťanské víry a vyvýšení *Církve svaté*, i k probuzení a rozmnožení ctností a šlechtitných mravů — zřídili řád a rytířské bratrstvo Zlatého Rouna.“

Těmitěž skoro slovy naznačuje účel řádu papež *Eugen IV.* ve své bulle „Regnum universalis Ecclesiae“ ze dne 7. září 1433, kteroužto bullou stvrdil založení čtyř kanovníctví při vévodské kapli v Dijonu. Taktěž onen účel řádu vysloven jest na náhrobku vévody Filipa v Dijonu, jenž následovně zní: „Ku zvelebení církve, kteráž jest dům Boží, založil jsem tento vzácný řád, zlaté rouno nazvaný“ („Pour maintenir l'Eglise qui est de Dieu maison — J'ay mis sus le noble Ordre, qu'on nomme la Toison“).

Stanovy byly v dobách pozdějších několikráte změněny, obzvláště od císařů Maximiliana I. a Karla V., pak od králů Filipa II. a Filipa IV. — Zakladatel řádu ustanovil v článku 65., že, pakliby rod jeho po meči vymřel, dcera posledního vévody se má provdati, a manžel její že se má státi svrchovaným pánem (suverénem) řádu zlatého rouna. Tudíž stal se hlavou celého řádu císař Maximilian I. († 1519), jenž posledního vévody Burgundského, Karla Smělého, dceru Marii za manželku pojal. Když pak se císař Karel V. (vnuk Maximilianův) odřekl trůnu, přešlo r. 1556 suverénství řádu na linii rakousko-španělskou, a po vymření této (úmrtím Karla II.) na linii rakousko-německou a sice na císaře Karla VI. (1711—1740). Tent sice nepodřel vládu říše španělské; nicméně zůstal jediným pravomocným suverénem řádu, a doposud *císař Rakouský* jest sku-

tečně hlavou a suverénem (Chef et Souverain) řádu zlatého rouna.

Naproti tomu Filip V., král Španělský z rodiny Bourbonkové, sám sobě přičkl suverénství řádu zlatého rouna a po vlastním zdání jmenoval rytíře, tytéž stanovy přijav, jak od starodávna byly v platnosti. Toto neoprávněné udělování řádu zlatého rouna trvá ve Španělsku až podnes.

Ješto by tuze rozvláčné bylo vypsání veškerých stanov a práv rytířstva zlatého rouna, klademe zde stručný nákres nejprvé stanov spolu se změnami, jež se během času udály; pak i privileje rytířstvu udělené zejména uvedeme.

I. Stanovy rytířstva zlatého rouna jsou hlavně tyto:

1. Počet rytířů nepřesahuj číslo 51; a sice 50 bratří rytířů; 51tým jest suverén řádu (caput seu primas). — Dle původních stanov obnášel počet toliko 31; ku prosbám však císaře Karla V. potvrdil papež Leo X. r. 1516 změnu stanov v ten smysl, aby počet rytířů o 20 byl rozmnožen. Rytířové ti budtež ze staré šlechty a slavného jména, mužové zcela bezúhonní.

2. Rytířové zlatého rouna nesměli žádný jiný řád přijmouti. Protož Filip III. za heslo řádu ustanovil slova: „Autre n'auray“ (jiný řád nevezmu), kterážto slova zlatými písmenami na plášti rytířském vyšita bývala. — Výminku činí císařové, králové a vévodové; ti mohou nositi mimo zlaté rouno též odznaky jiných řádů, a sice takových, jichž velmistři neb svrchovanými pány jsou. — Suverén řádu zlatého rouna smí dle 2. článku stanov nositi řády, jež mu císařové, králové neb vévodové byli zaslali.

V. mocnářství Rakouském mohou rytířové vedle zlatého rouna též odznaky jiných rakouských řádů nositi; od mocnářů cizích ale řád přijmouti se jim nedovoluje. Císař rakouský nepřijímá žádný řád cizí mocnosti.

3. Odznaky řádu zlatého rouna jsou tyto:

a) Zlatý řetěz, na němž rouno zlaté. Řetěz ten jest spletený ze zlatých článků na způsob křesacích železek zhotovených, kterážto želízka háčky neb ouškami jsou dohromady spojena. Mezi dvěma želízky se ale vždy nalezá křesací kámen, ohnivé jiskry z obou stran ze sebe vydávající. Křesací želízko s kamenem bývalo prý v erbu rodiny Burgundské, a staří spisovatelé to vyložili slovy: „Ante ferit, quam

flamma micet“ t. j. nejprv musíš uhoditi, má-li oheň vzniknouti. Tak podobně každý dobrý kníže a rozšafný rytíř zbraň svou a oheň války dobře říditi má a bez nevyhnutelné potřeby nemá jich užívat. Jako pak želízko i kámen samy v sobě studené jsou a samy ze sebe nic nemohou, leda když v čas potřeby oheň vydati musí: tak i udatný rytíř nemá ohněm své udatnosti plýtvati, nýbrž na čas potřeby ji zachovati. Křesací želízka na háčky neb ouška úzce mezi sebou spojená vypodobňují opravdivou upřímnost a věrnost, jakouž rytířové mezi sebou vespolek spojení býti mají.

Na tomto zlatém řetěze visí zlaté rouno beránka, nad nímž zlatý křesací kámen modře emailovaný nese nápis: „Pretium laborum non vile“ (nemalá odměna skutků či prací.)

Původně bylo v stanovách předepsáno, aby každý rytíř každého dne tento zlatý řetěz s rounem na krku nosil, případ vojny, nemoci neb cestování vyjímaje. Karel V. však nařídil, aby jen při zvláště slavných příležitostech zlaté rouno na řetězu nosili, n. př. v hod Boží vánoční, velkonoční a svatodušní, o svátcích Marie Panny, sv. tří Králů, sv. Ondřeje atd., pak při slavných schůzích rytířstva a při pohřbu některého z rytířův. — Mimo tyto dny nosí rytířové zlaté rouno toliko na červené neb zlaté stužce z šíří dvou palců na krku aneb po levé straně na prsou. — Kdykoli některý z rytířův zemře, musí se zlatý řetěz s rounem zase řádu navrátiti.

b) Oděvem rytířů zlatého rouna jest červený talár z aksamitu, bílou dykytou podšitý; a nad talárem (toga) červený plášť aksamitový (caputium), podšitý bílým atlasem; tento plášť sahá až k zemi, a má po obou stranách i dole kolkolem překrásné zlaté krumplování, kteréž představuje křesací želízka i kameny spolu s nápisem: „Ante ferit, quam micet“ častěji opakovaným. Nejkrásnější obruba pláště jest z bílého atlasu a jsou na ní zlatými písmenami vyšívána slova: „Je l'ay empris“ (přijal jsem řád).

c) Na hlavě mají rytířové zlatého rouna čapku z červeného, zlatem krumplovaného aksamitu, kteráž nazad ve způsob pláště ku za hlavu sahá, a z nížto po levé straně dlouhá tkanice též z červeného aksamitu splývá.

4. Povinnosti rytířů dle stanov byly obzvláště tyto: Každý rytíř slavným sli-

beť se zavázal, že suveréna i bratry řádu bude upřímně milovati, o blaho jejich, o zachování jich dobrého jména ze všech sil svých se starati; že přispěje pomocí svou suverénovi, kdykoli povede válku k obhájení svých zemí anebo k ochranění Církve sv. a Stolice apoštolské. S druhé strany byl suverén zavázán, aby se prvé nežby válku podniknul, aspoň většiny rytířů o radu tázal. (Toto poslední ustanovení nemá teď více žádné platnosti.) Mimo to nařizují stanovy (v doplňku z r. 1559), aby rytířové domácím svým jakož i i^rveške-
rému lidu dobrým příkladem předcházeli, a každého napomínali, by zákony církve svaté bedlivě zachovával; tudíž mají rytířové lid obzvláště k tomu vésti, aby službám Božím nábožně přítomen býval, a všelikého opovrhování sv. obřadů a bludařství se chránil.

5. *Zvolení nových rytířů* ponecháno jest nyní zcela nejvyšší hlavě řádu. Každý rytíř zlatého rouna zůstává údem řádu *po celý život* svůj. Jen tenkrát má býti z řádu *vytlučen*, kdyžby odstoupiv od víry katolické upadl v bludařství; nebo kdyžby se dopustil velezrády, aneb kdyžby konečně v den bitvy co zbabělec hanebným způsobem uprchnul.

6. Řád zlatého rouna má také čtyři *úředníky* své (officiers), z nichž každému v stanovách obzvláštní povinnosti se ukládají.

První z nich jest *kancléř* (Cancellarius); kancléřem se má státi některý církevní hodnostář, arcibiskup nebo biskup; jestli se ale nekněz stane kancléřem, žádoucně, aby byl doktorem práv. Kancléř u sebe chová pečet řádu a při slavných schůzích předkládá shromážděným rytířům vše, o čem se z nařízení suveréna má pojednávat.

Druhý jest *pokladník* (thesaurarius, Schatzmeister), jemuž k opatrování svěřen jest archiv jakož i veškeren oděv a skvosty rytířstva zlatého rouna; pokladník také spravuje veškeré jmění řádové.

Třetím úředníkem jest *tajemník* (Secretarius neb Grapharius, Greffier,) jenž se má starati o vyhotovení diplomů a jiných písemností a spolu pečovati o to, aby všechny řádu aneb jednotlivých rytířů se týkající důležité události ve zvláštní knize zaznamenány byly.

Čtvrtý konečně jest *hlasatel* (fecialis, Heraldus, rex armorum, Wappenkönig, Herald, roy des armes), jinak také nazván: „zlaté rouno“ (vellus aureum, toison d'or);

jeho povinností jest, aby rytířům rozkazy suveréna oznamoval, aby pokaždé jim ohlásil den slavné schůze, spolu pak aby pamětihodné činy suveréna neb rytířů ihned sdílel tajemníkovi, by je tento v pamětní knize zaznamenati mohl.

II. *Privilegié*, kteréž církev katolická řádu řečenému udělila, jsou dosti četné a po tu dobu významné; ač některé rytířstvu udělené výsady ovšem v dobách minulých větší váhy do sebe měly než nyní, kdež poměr státu k církvi jest zcela jinaký.

Podnes se rytířům zlatého rouna nově jmenovaným spolu se stanovami zasílají kaligrafické opisy *papežských listů*, téhož řádu se týkajících. Mezi nimi obsahem svým nejdůležitější jest bulla „*Praeclarae devotionis sinceritas*“ ze dne 26. září 1516, jižto papež *Leo X.* vydal ku prosbám císaře Karla V.

V této bulle nejprv dovolil papež změnu stanov v ten smysl, aby počet rytířů z třiceti a jednoho zvýšen byl na jednapadesát; načež zřejmými slovy řád zlatého rouna se všemi stanovami a zákony jeho z apoštolské moci *potvrdil a schválil*, a následující privilegia udělil:

1. Kancléř (aneb pakli by kancléř nebyl knězem nebo biskupem, tehdy kterýkoli od kancléře ustanovený kněz) smí jak suveréna tak i všechny rytíře zlatého rouna, manželky i dítky jejich po zpovědi kajicně vykonané rozhřešiti *od trestů* církevních, n. př. kletby, suspense, interdiktu, a od všelikých *pádů zadržovaných* (reservátů); jsou-li to rezerváty papežské, smí v nich kancléř rozhřešiti jednou do roka a v nebezpečí smrti; v jiných ale rezervátech může kolikrátkoli rozhřešení uděliti. Tolikéž smí kancléř *sliby* od rytířů učiněné změnit v jiné skutky dobré a jednou do roka jakož i v nebezpečení smrti může každému rytíři, choti i dítkám jeho uděliti jmenem papeže *plnomocné odpustky*.

2. Každému rytíři zlatého rouna uděleno jest právo *oltářního kamene* (altare portatile); na něm smí kterýkoli kněz sloužiti mši sv. i jiné služby Boží vykonávati; mimo rytíře mohou též příbuzní jeho a domácí lidé přítomni býti.

3. Rytířové zlatého rouna mohou velebnou svátost *oltářní* i jiné *svátosti* jak v čase velkonočním tak i jindy přijmouti v kterémkoli místě a od kteréhokoli spůsobilého kněze.

4. Kdykoli rytíř zlatého rouna v čase postním neb v jiné dny štací (dies Stati-

onum) navštíví jeden neb dva chrámy v tom místě, kde se zdržuje, aneb v témž chrámě u dvou neb tří oltářů se pomodlí, stává se pokaždé účastným všech odpustků částečných i plnomocných, jenž uděleny jsou těm, kdož navštěvují sedmero hlavních chrámů v Římě.

5. Po celý rok mohou v postní dny požívatí *máslo*; v čas potřeby pak mohou na radu dvou lékařů v kterýkoli postní den jísti *masité pokrmy*, aniž by jakého povolení dalšího zapotřebí měli.

6. Manželky a dcery rytířů zlatého rouna mohou do roka tři neb čtyřikráte, byt ještě jinými několika panimi provázeny jsouce, *vejíti do kláštera jeptišek* sv. Kláry a kteréhokoli jiného řádu, byt i sebe přísnější klauzura se v něm zachovávala; mohou také společně s jeptíškami pojisti, nikoli však v kláštere přenocovati.

Ku konci se v řečené bulle této zřejmě podotýká, že vyslovená v ní privilegia jen potud jsou platná, pokudž se rytířové a manželky i dítky jejich neodechýlí od poslušenství *Církve Římské*.

Druhý list papežský jest Breve papeže Řehoře XIII. „Exponi nobis“ ze dne 15. října 1577; v němžto králi Španělskému Filipovi II. uděluje plnomocenství, že také sám o sobě *mimo kapitolu* může nové rytíře zlatého rouna jmenovati, což dle stanov se toliko ve slavné kapitole celého řádu mělo státi. Podobně i papež Pavel V. ve svém Breve „Majestatis tuae nomine“ ze dne 19. dubna 1608 přivolil, aby Španělský král Filip III. nyní i budoucně *mimo kapitolu* dle vlastního zdání rytíře zlatého rouna jmenovati mohl.

Takt jest až podnes. Císař Rakouský po vlastním dobrém zdání jmenuje nové rytíře, kteříž nápotom v ustanovený k tomu den při c. kr. dvoře ve Vídni u přítomnosti celé kapitoly slavně do řádu přijati bývají. Císař se ubírá v průvodu rytířů přioděných červeným rouchem a zlatým řetězem s celým dvořaninstvem do sálu rytířského, a usadí se pod baldachynem, načež i ostatní rytířové vůkol zasednou. Nejstarší z rytířů zlatého rouna vyjde s hlasatelem do předsíně, kdež nově jmenovaní údové řádu v oděvu rytířském byli čekali, a vede je do sálu až k císařskému trůnu. Když do rukou císaře samého byli složili přísahu věrnosti a poslušnosti k němu co svému suverénu, a slibili, že budou stanovy bedlivě zachovávat, pasuje každého z nich císař obnaženým mečem na rytířství, zavěsí jim vlastnoručně zlatý řetěz na hrdlo a

objímá je, načež všickni rytířové se vespo-lek objímají. Každý rytíř dostane hned po svém přijetí diplom a exemplář stanov; obě po jeho smrti musí řádu zase navrá-ceno býti.

Na den sv. Ondřeje apoštola nebo v následující neděli koná se každoroční slavnost řádu zlatého rouna ve Vídni. Veškeré rytířstvo se ve slavnostném rouchu svém s císařem v čele ubírá na ten den do dvorního chrámu k službám Božím; po ukončení jich obědvávají všickni v rytířském sále u tabule císařské.

K prosbám císaře Karla VI. udělil papež Klement XI. r. 1712 jak nejvyšší hlavě tak i spolucoudům řádu zlatého rouna *plnomocné odpustky* v jisté dny výslovně určené, pakliby svátost pokání a nejsv. Svátost oltářní přijavše službám Božím v *dvorním chrámu* císařském ve Vídni přítomni byli a na úmysl církve sv. se pomodlili. Císař může pod výminkami těmito získati plnomocné odpustky v Boží hod Vánoční, v den Obřezání Páně, v Boží hod Velkonoční, o Nanebevstoupení Páně, v Boží hod Svato-dušní, v den nejsv. Trojice a Božího Těla; rovně o svátcích Mariánských: Očišťování, Zvěstování, Navštivení, Nanebevzetí, Narození, Obětování, a nepoškrvněného Početí Marie Panny, o slavnostech sv. Apoštolů, sv. Jana Křtitele a Všech Svatých. — Ostatní rytířové mohou do roka šestkrát *plnomocných* odpustků dosáhnouti a mají si k tomu cíli ze svrchu uvedených slavností šest dnů vybrati a je biskupu svému zejména uvesti. V ostatní pak slavné dny dosahují rytířové odpustků částečných a sice 7 let a 7krát 40 dní.

Roku následujícího 1713 rozšířil papež Klement XI. tyto odpustky v ten smysl, že jich může získati císař a rytířové zlatého rouna nejen ve Vídni, ale *všude, kdekoliv* císař se právě zdržuje. Dr. Borový.

Na výmínku.

Obraz ze života od Fr. Pravdy.
(Pokračování.)

VI.

Doktor Jan Stoupa starému Koníčkovi často dopisuje a vyptává se, jak se mu vede. Odpověď zní vždycky, že dobře, ano vede se mu převýborně a přál by si, aby se mu tak vedlo až do smrti. Má naději, je přesvědčen, že se mu tak povede, děti mu připravují všemožné pohodlí a život opravdu mu oslazují.

Jan se těšil z takovéto zprávy a nemaje zapotřebí Koníčka se ujímati, nejel

po nějaký čas k němu a v štěstí jeho se důvěroval. Ujednali spolu, že Koniček bez něho nic neučiní, nic nepodstoupí, nežadá a nezmění, a proto Jan neměl strachu.

Stalo se jináč. Koničkovy děti si otce napřed přivedly na svou stranu a pak odkryly své záměry.

Přišel kupec a oznámil, že se miní ženiti.

Otec proti tomu nebyl.

Kupec řekl: „Pantáto, jak to uděláme?“

Pantáta odpověděl: „Dáš se na dům, zřídím ti krám na své útraty.“

„Já budu potřebovati také něco do krámu.“

„Vždyť ti věno zaneše nevěsta!“

„Ovšem zaneše, ale nebude velké a snad by se slušelo, abychme ho hned nenačínali. Taková věc má zůstatí ležet, je tak říkajíc manželčina a po manželce ji dědívali děti.“

„To je ovšem pravda a já ti tedy něco vyhodím na zboží.“

„Děkuji vám pěkně, pantáto, a chci vám přednesti ještě jednu prosbu.“

„Jakou?“

„Abyste šel ke mně, dům je váš a já bych tam nebyl jako v nájmu.“

„Nežádej toho, synu, jsem na hospodu zvyklý a jinde bych si teprv musel zvykat.“

„Měli bychom vás tuze rádi a nevěsta již pravila, že vás bude nositi na rukou, jestli nám to uděláte. Já ovšem také, otče.“

Otec odporoval. Udělá jim všecko k vůli, ale k tomu odhodlati se nemůže.

Syn byl zarmoucen a stýskal si, že je to s tím domem hrozně zle, poněvadž nebude patřiti jemu, nýbrž otci a do nesnázi ho zaplete.

„Do jakých nesnází?“ chtěl věděti otec.

Syn pravil: „Předně, budou se na to odvolávati přátelé nevěstini a rodiče třeba menší podíl jí dají. Za druhé, nebudou chtítí podílu toho hned vyplatiti, poněvadž nebudou vědět nač a já se jim s ničím nebudu moci vykáhati. Za třetí, kdybych chtěl v domě něco změnití neb přestavětí, jak je toho pro obchod zapotřebí, nebudu mítí práva a tím si arcíť uškodím. Nerad bych čekal na vaši smrt. Zachovej vás Pánbůh ještě dlouho. Chci jen ruku mítí svobodnou, abych si mohl zvelebití živnost hned na počátku, neopozdil se a nedal se předejítí jinými.“

Otec sliboval, že mu v ničem nebude

překážeti, ale on mluvil a prosil, až ho obměkčil. Vždyť prý je to jedno. Co mu má dáti, to mu dá. Ano dá mu ještě mnohem víc. Je jeho syn a zná čtvrté Boží prikázání. Neuvalí na sebe časné a věčné pokuty.

Otec se chtěl poraditi s druhými dětmi a s Janem Stoupou, jenž prý jest jeho právní zástupce. Syn nechtěl, aby to učinil. Bratr mu nepřije a sestry mu také nepřejí. Jan Stoupa je cizí a nemá rozhodovati mezi otcem a synem. Otec je pán a nemusí nikoho poslouchati. Nejlépe bude, když poslechne své vlastní srdce.

Otec své vlastní srdce poslechl a synovi kupci povolil. Musel se mu zavázati, že nikomu nevyzradí, co spolu ukuli, dokud to nebude uvedeno do pořádku. Mohlo by se mu to kaziti a kazilo by se mu to, neboť má mnoho nepřátel, jenž ho s otcem rozdvoujují.

Kupec otce dovedl k rodičům nevěstiným, aby jim složil poklonu. Byli k němu až tuze uctíví a přívětiví a zmínili se o tom pochvalně, že má na zřeteli štěstí svého dítěte. Oni pro své také učiní, seč jsou, je hodné a poslušné.

I chválili dceru nevěstu a tato k starému Koničkovi se lichotila stojíc pořád k jeho službě. Rodiče pravili, že sloužití mu bude vždycky nejpřednější její úlohou a kdyby jednou potřeboval podpory a pomoci, může se na ni spolehnouti, že mu ji poskytne jako vlastní dcera.

Těšilo ho to a bavit se s milou nevěstou velmi příjemně. Dostavili se přátelé a známí jejich rodičů a odbyla se hned také smlouva svatební. Odbyla se prozatím ústně a než ji přenesli na papír, dal Koniček synovi dům a podíl na penězích připsati.

Stalo se to všecko rychle a Koniček neměl času si to rozmysliti. On bez toho málo kdy si něco rozmyslil a nyní ho syn kupec tak zaměstnával, že se nemohl ani zpamatovati. Bylu něho doma vystoupiv ze služby, seděl s ním, chodil s ním, neopustil ho ani na chvíli.

Rodiče nevěstini Koničkovi arcíť navštěvy opláceli a zůstali s ním v spojení, až se záležitost jejich ukončila. Koniček sám se nemusel o nic starati a to právě mu bylo velmi příjemné a milé. Oni s kupcem opatřili, zamluvili, vyhotovili všecko a Koniček se jen podepisoval. Předložili mu listiny již připravené a sporádané, přidal jméno a pečeť a zaplatil kolky a výlohy. Svědkové již bývali při ruce,

ani těch nemusel povolávat a celá věc se urovnala tak z lehka a z ticha, že toho věru nepocítil.

Kupec měl dům, byl neodvislým pánem na něm a obdržel také hotové peníze. Arcit to ještě před svatbou jeho vyšlo na jevo a nejdřív se toho dopídil bratr hospodský. Když kupec trval u otce, pozoroval a viděl, že s ním má nějaké tajnosti a hleděl jim přijiti na stopu. Jindy s otcem tak mnoho nemluvívá a málo se zdržuje v jeho společnosti. Nyní je pořád u něho a nedopouští, aby někdo jiný s ním byl sám. Již několikráte k němu došel, aby z něho něco vytáhl, ale kupec se nehnul z místa a každou určitou otázku mu zamezil. Čekal, až otec sejde k němu dolů, jak to často činíval, stalo se tak, ale bratr byl s ním a na otce pilně dohlížel. Chtěl ho zastaviti na cestě do města, na cestě do kostela, na cestě do poli, ale i tu ho kupec doprovázel a on se musel vrátiti s nepořízenou.

Také to hospodského znepokojovalo, že otec a nastávající tchán bratrův se ve spolek navštěvují. Přicházeli i tchánovi přátelé a známi a s otcem soukromě jednali. Ano byli pryč i na úřadě a tam něco zanesli do knih.

Otec, když ho hospodský konečně předce zastihl v nepřítomnosti kupcově, vymlouval, zajíkal se, nechtěl s pravdou ven a nic nepověděl. Mínil, že mu to zachová dobrou vůli a pokoj se synem hospodským a s dcerama sládkovou a stavětelovou, když něčehož neprozradí, a proto starostlivě mlčel. Však nepomohlo to. Vyrazili jiní, co on skrýval a tím dobrá vůle a pokoj s druhými dětmi ještě více utrpěly. Brzy bylo známo v celém městě, že starý Koníček synovi kupci dal připsati dům, aby se na něj mohl oženiti. Kupec v něm již stavěl, již svázal zboží, již se procházel s nevěstou. O dům ho již nikdo nemohl připravit, přestal tedy tajiti, že je jeho a nedbal na otce, způsobí-li mu to mrzutost.

Bratr hospodský byl rozzloben a přihnal se na otce, aby se mu zodpovídal. Kupec sám dům, je mladší, proč se mu tak nadržuje?

Otec sám nevěděl proč a pravil, že tomu kupec tak chtěl.

„Což chtěl,“ odpověděl mu hospodský, „já také chtěl a předce jsem něčehož neobdržel. Má snad kupec o vás větší zásluhy?“

„Nemá.“

„Nevážíme si vás, nesloužíme vám, nerozdělili bychme se s vámi o srdce?“

„Rozdělili.“

„Anebo myslíte, že vám kupec bude vděčnější?“

„Nemyslím.“

„My vás máme v domě. U něho nejste. Chceme vás opatrovati až do smrti. On s vámi nebude mít žádných obtíží. U nás se vám povede dobře. Odvrátíme od vás každý nedostatek, každou žalost a každé protivenství. Dáme vám, cokoliv vás může oblažiti. Postaráme se o všechny vaše potřeby. V hospodě se vaří, vyberte si k jídlu, co vám nejlíp chutná. Píte, ce chcete. Požádejte na penězích, co se vám líbí a my vám to vyplatíme a za to všechno nechceme nic, než abyste k nám byl tak upřímný jako ke kupci.“

Pantáta se ptal, co má učiniti?

Postoupí jim hospodu jako kupci postoupil dům.

Vždyť hospodu bez toho již mají.

Mají, ale jsou v ní jen jako nájemníci, jejich není.

Pantáta v tom nenalezal rozdílu. Hospodaři na hospodě samostatně: on jim nepřekáží. Mohou si zavesti, cokoliv přinaší prospěch: on tomu nebrání. Co mu dávají, dávají by také, kdyby hospoda jim již byla přiřknuta. Ujiti jim nemůže. Až ho Pánbůh povolá ze světa, bude jejich i dle písmena. Toho se dost brzy dočkají.

Syn tvrdil, že netouží brzy se toho dočkati. Dej Pánbůh otcí dlouhé živobyti, aby ještě hojnost lásky jejich zakusil. Zajisté jich nikdy neomrzí. Budou ho opatrovati co svůj nejdrazší poklad. Ale je to pro ně bolestné, že k nim nemá důvěry jako ke kupci. On je jeho starší syn a musí státi za mladším. Co tomu řeknou lidé? Budou ho mít v podezření, že snad otcí ubližuje, že se ho otec bojí, že se naň nemůže spolehnouti. To je pro něj velká hanba a ovšem mu škodí v obchodě. Praví se: „Když mu nevěří vlastní otec, jak pak my cizí mu máme věřiti?“ Kdyby ho udělal pánem na hospodě, byl by ospravedlněn a nikdo by mu již nesahal na čest.

Otec váhal a váhal, syn tlačil a nutil, manželka mu pomáhala a přátelé její spojili se s nimi vytýkajíce Koníčkově, že rodina nevěsty kupcovy mu je vzácnější, ačkoliv teprv do bližších poměrů s ním vstupuje. Oni mu již dokázali, že v nich není podvodu ani lsti a proto je jim velmi podivné, že je tak nápadně odstrkuje. Musel povoliti a povolil společným

prosbám a domlouvám a synovi hospodu vtělil do knih.

Dověděla se to dcera sládková a s mužem si na otci vymohla pole. Nesmí prý ji zavrhovati, když již žádost vyplnil bratrům.

Stavitelová potřebovala peníze, aby prý muž mohl podnikati větší a výnosnější práce a plakala, že otec mezi druhé své děti všechno rozděluje.

Dal jí, co chtěla, aby nemusela stýskati si na krivdu a pak přidával hned tomu hned onomu, chtěje ke všem býti spravedlivý. Rozebrali si domy, zahrady, pole, louky, peníze a cenné věci a otec naposled neměl ani tolik, aby mohl býti živ.

Však slíbili mu, že ho opatří vším potřebným a proto nehynula jeho naděje. (Pokračování.)

D O P I S Y.

Z Roudnice 5. října 1866.

(Porada duchovenská.)

Dne 27. září odbyvala se u nás a sice v klášteře kapucinském *druhá porada duchovenská*, k níž mimo vdůst. p. vikáře Jos. Krále 11 duchovních se dostavilo. Počet to na náš vikariát za neblahých nynějších poměrů časových dosti značný, aby svědčil o zálibě, s jakou se i u nás porady duchovenské setkávají. Ale právě tehdyž opozdil se vlak o celou hodinu a p. vikáři nebylo lze dříve poradu zahájit až ve čtvrt na dvanáctou. Po krátké úvodní řeči požádání byli p. poradníci, by práce své písemní přečetli. Byly to hlavně 2 otázky, o kterých se čtlo a rokovalo. První ustanovena nejdůst. arcib. ordinariatem zněla:

I. *Jak by duchovní měl napomáhati, aby věřící častěji svátosti pokání a nejsv. svátosti oltářní užívali?* Vypracování její svěřeno veleb. p. faráři Doxanskému Áthanasiovi Gottsteinu. Po přečtení každý bez obalu vyznal, že otázka ta s neobyčejnou důkladností a pilností byla probrána. Po delším úvodu udal p. farář za nejhlavnější prostředky k dosažení tohoto spasitelného cíle as následující:

a) *časté poučování* o těchto svátostech prospívá velmi nejen u lidí dospělých, když se děje ve chrámě z kazatelny a ve zpovědnici, ale i u dětí ve škole; zvlášť připomínáním, že nedostačuje člověku hříšníku pouhá velikonoční zpověď, poukazováním na příklad prvních křesťanů, jenž před každým důležitějším podniknutím k svátosti pokání a stolu Páně přistupovali.

Obzvláštní péče v tom ohledu at se věnuje školní mládeži, jenž ponejprv k sv. zpovědi neb k sv. přijímání přistupuje. Důkladným poučením nejen že samy naučí se sv. svátosti náležitě oceňovati, ale příkladem svým přitáhnou i dospělých za sebou.

b) *Zavedení missie* bývá nejmocnější pákou k probuzení horlivosti v užívání sv. svátosti. Víme ze zkušenosti, že missionářům se poštěstilo i zatvrzelými hříšníky pohnouti a v nich úmysl pravého pokání vzbuditi.

c) *Zakládání a udržování* rozličných bratrstev náboženských, jenž k témuž účelu napomáhají, n. př. bratrstva sv. Aloisia mezi mládeží neb zavedení bratrstva Srdce Pána Ježíše neb Panny Marie mezi dospělými. Zvláštního posímnutí by zasloužilo na tomto místě bratrstvo k uctění nejsvětější *Svátosti oltářní*, jež před císařem Josefem po celé naší vlasti mile kvétlo. Dokazují to seznamy oudů téhož bratrstva, jež se nám ve mnohých archívech farních až po dnešní dobu uchovaly (jako k. p. v Sedlici), mezi nimiž nám jména zbožných dědů svých čísti možno. Bylo by přáti, by spolu se 40hodinnou výstavou nejsv. Sv. oltářní i bratrstvo k uctění jejímu do života vstoupilo. Pak by se zajisté i sv. svátosti užívalo. Dosáhlo by se tudíž i toho, že by chudé chrámy z nepatrných příspěvků oudů bratrstva důstojnými mešními rouchy mohly podarovány býti.

d) *Duchovní sám* častěji k sv. zpovědi přistupuj a i svých domácích k tomu měj, by často sv. svátosti užívali. Tu na návrh veled. p. vikáře usnešeno, že se duchovní téhož vikariátu každého roku na jednom místě sejdou, a ku vzdělání věřících veřejně v chrámě pobožnost svou vykonají. Ve mnohých vikariátech diecése Budějovické již dávno se to zachovává.

e) *Sedávěj pravidelně ve zpovědnici* nečekaje až bys od koho byl volán. Trpělivě čekej na kajcníky následuje vznešeného příkladu nejdůstoj. p. biskupa Váhalý, jenž prý sám často do zpovědnice vstupuje a tím kajcníky k sobě volá.

f. *Ve zpovědnici buď mírný a vlídný; neposlouchej pouze, ale hled poučiti následuje příkladu milosrdného Samaritána, jenž v krvi ležícího nejen ohledal, nýbrž do ran jeho vína nalil a jich obvázal.*

S napnutou pozorností sledovala porada každou myšlenku důkladně této práce p. farářovy. Na to vystoupil vel. p. Tom. Novák, kaplan v Račiněvsi, známý to do-

pisovatel od Řípu, aby i své náhledy o tétéž otázce sdělil. Rozdělil práci svou na dva díly a sice: čeho zapotřebí ze strany věřících a čeho se požaduje od duchovních, mají-li sv. svátosti častěji býti užívány. Škoda že pro krátkost času nemohl nám než druhý díl býti přečten. Tu požadováno od duchovního na základě Pražské synody, aby vynikal potřebnou vzdělaností, neunavenou horlivostí, a svítíl neúhonným životem. Co se týká vzdělanosti radil, by duchovní v poznávání mravouky (v morálce a kasuistice) vždy pokračoval a i věřících netoliko o potřebě pokání vůbec, ale hlavně o blahých účincích, o hlavních částech sv. pokání zvlášť poučoval a proto častěji cyklická kázání konal.

Druhá otázka, jenž za zvláštní příčinou vel. p. Anton. Batalem, kaplanem v Černoušku, ponavržena a vedl. p. vikářem jemu samému k vypracování dána byla, zněla: *Které jsou hlavní předpisy, dle nichž se duchovní při vedení matrik zachovati má, jak v ohledu politickém tak i náboženském?* Ovšem látka to příliš obšírná; ale ku chvále p. spisovatelově musíme vyznati, že kde jaké předpisy jsou, je sebral a v celek sestavil. Nemohouce ale celou práci, několik archů čítající, projíti, spokojili jsme se toliko poznáním předpisů potřebných k správnému vedení matriky pokřtěných, vyjádřivše všeobecně přání, by podobná práce některým našim kanonistou přehlednuta a kde třeba doplněna ve zvláštním spisku tiskem vyšla. Jen takovým způsobem dala by se jednostejnost u vedení matrik zavést. Tím jsme druhou naši poradu ukončili. Že i u nás cholera zuřila, a až posavad hlavně mezi dětmi obětí požaduje, bude Vám bezpochyby známo. Sám p. spisovatel druhé otázky nemohl se pro nával nemocných k poradě dostaviti a i mezi poradou byli dva duchovní k nemocným voláni. R.

Z osady Letibořské, 8. října 1866.

(Prusové a cholera. Návrat do církve. Prusové a evangelici.)

Mnoho mám nasrdeci, co bych s Vámi rád sdělil, věci příjemné i nemilé. Především něco o Prusích. Samo sebou se rozumí, že i naši osadu navštívili, a sice přišli k nám právě o pouti Nanebevzetí P. Marie. Nezvaných těchto hostů přišlo do naší malé obce v ten den přes 500. — Musím však jim to svědectví dát, že jak při tomto prvním, tak i při následujícím ještě dvojím ubytování mírně a střídavě se chovali; ano velitel jejich nedovolil jim o pouti naší déle než do 1/2 10 hod.

večer v hospodě býti. Ač ráno slavné služby B. příchodem jejich byly pokazeny, potěšil jsem se téhož dne po poledni, spatřiv v chrámu P. při požehnání as 30 neb 40 Prusů nábožně se modlících. — Ne tak chovali se na jiných místech ve vřkolu; i musíme tedy vroucí díky Bohu vzdáti, že jsme tak velmi ušetřeni byli. — Ku konci srpna objevila se na osadě naší též cholera. Požádala však jen 3 obětí. I za to budiž Bohu čest a chvála. Hůře zuřila v blízké Přistoupími, kdež poslední její obětí se stal tamní mladý a horlivý učitel J. Polesný, zanechav po sobě vdovu se 4 dítkami. Nyní zuří v Českém Brodě, a pak v sousedních osadách Škramnické a Poříčanské. Kéžby již dobrotivý Bůh nad námi se smilovati a nemoc tu od nás docela odvrátiti, jakož pak i ourodného deště uděliti ráčil; ouroda zemská suchem trpí a prameny v studních i v polích a skalách vysychají. —

Na den sv. Václava při slavných službách B. učinil v našem farním chrámu P. veřejné vyznání víry katolické M. Vychopen, čeledín ze Lstiboře, jenž z vlastního vnitřního vnuknutí zatoužil po štěstí, státi se údem církve katolické. — Při této příležitosti chci se též zmíniti o stesku některých evangeliků, uveřejněném v „Nár. Listech“ dne 9. a 13. července a 1. srpna t. r., že prý katolíci mají evangeliky v podezření, jakoby tito s Prusy drželi a tak zrádci své vlasti byli.

„Nár. Listy“ také ihned vybízely kat. duchovenstvo, aby takovému podezřívání poučováním lidu přítrž učinilo. Nechci zde poukazovati k tomu, že se lidu našemu zcela přirozenou zdá býti domněnka, že protestanté drží zase s protestanty, aniž chci o tom slov šířiti, že nečekaje na napomenutí Nár. Listů sám jsem hájil proti podezřívým řečem jistého evang. duchovního, ježž co loyálně smýšlejícího muže znám: ale nucena se vidím dosvědčiti, že mnozí z evangeliků sami k takovému podezření příčinu zavdali. Nebo když katolík se doví, že zavedeno bylo u jistého okresního úřadu vyšetřování o tom, že v jedné obci konali evangelici pobožnost soukromou za vítězství Prusů, (z kteréhož vyšetřování ovšem jen tolik na jevo vyšlo, že jistý chlapec evang. řekl katolickému: „my neděláme kříž, když se za Prajzy modlíme“); — když katolík slyší evangelika před válkou říci: „Nám Prusové nic neudělají,“ aneb když musí toho svědkem býti, jak evangelík při příchodu Prusů do

obce volá: „Tak přece nás Bůh uslyšel; teď budeme my vládnouti;“ když vidí, kterak evangelik v noci do ležení Prusů se ubírá, a od tamtudy dlouho se nevrací: pak věru těžko vyvrátiti u lidu katolického podezření, jež ovšem za nepodstatné máme. Když Nár. Listy napomenuly katolíků, aby nepodezírali evangeliky, měly také připomenouti evangelikům, aby sami k žádnému podezření příčiny nezavdávali. Ne učinivše ale toho tehdy, mělyby aspoň nyní po válce katolíky omluviti, a tak dokázati svou spravedlivost k vyznavačům víry obojí. Uvidíme! Naříkáno z jisté strany též na to, že v jednom okrese zapovězeny jsou úředně muziky a o hodech posvícenských, že prý tento národní zvyk má býti náhradou za celoroční klopoty. Stěžovatel neuvážil bezpochyby, že o muzikách, a to zvláště posvícenských, v největší míře příčina se zavdává k šíření cholery, ješto mladí i starí nemírným mnohdy požíváním pokrmů, zvláště ale pitím v hospodě po 2 až 3 dny a noci, a tudíž nevypáním a zkrácením těla a velmi snadným nastuzením zdraví své vůbec, zvláště ale žaludek svůj kazí, a tím jaksi sami zhoubné nemoci bránu otvírají. — Čím více sluší tu naříkati duchovnímu, an vidí a slyší, že i o přísných noremních dnech hudba v hospodách hraje, a že na jeho proti tomu zakročování nic se nedbá! Dejž Bůh, aby si lidé bedlivě k srdci vzali slova Hospodinova: „Obratť se ke mně, a obrátím i já se k vám.“ (Zachar, 1, 3.) V. P.

Z jižních Čech, dne 9. října 1866.

(„Nár. Listy“ a Jesuité v Praze)

„Dejte nám české noviny katolické!“ Tak jsem zvolal pokaždé, čta v N. L. hrubé štvání proti Jesuitům; tak zvolal jistě i každý upřímný katolík. Dejte nám české noviny katolické, abychom nemusili sobě svou vlastní potupu za drahé peníze kupovati. — Hnuší se nám to již, že takřka v každém čísle N. L. musíme čísti ohřívání starých škvárů a dávno vyvrácených pomluv a lží proti církvi katolické a jejím řádům a ustanovením. — Proč se asi ti páni těch několika řeholníků tolik bojí? Snad se bojí, že budou konečně též muset na kázání k nim choditi, že konečně budou muset věřiti, že peklo jest? — Že řád tento měl velký vliv za dob minulých a že toho třeba i jednotlivci nadužívali, to dobře vědí ti páni pisatelové; ale co dobrého katolické církvi, vědě a veškerému člověčenstvu vůbec prokázal, o tom nevědí, aniž to

slyšeti chtějí. — Proč nečekáte, až i teď se svými, jak pravíte, „tajnými plány“ na světlo vyjdou, až budou proti nám brojiti, až budou národní naše snahy podrývati? Však my se nápotom snadno obrátíme; můžeme se pak brániti důstojně co mužové beze všeho štvání a proti nim vyzývání. — My jich nechceme — pravíte. Kdož jest to „my?“ Celé Čechy, ba ani Praha! by nevěděla o Jesuitech a jich tak „hrozném“ řádění, kdybyste vy to světu nehlásali a neříkali; my je nechceme. Kdož jest to „my?“ — Zajisté ti, jenž články ty proti Jesuitům piší a je do novin přijímají, a všickni ti, jenž od těchto několika navedeni jsou. — To ještě není národ. Národ potřebuje dobrých a horlivých kněží a hle, každý katolický kněz hlásá tutéž víru, totéž náboženství jako Jesuita. Dokázali to ti páni freimaurové přecasto, že jsou jim zbožní a horliví kněží, jenž důvěry lidu požívají, lid od marností odvracují a k Bohu vedou, rovněž tak protivní jako Jezovité. — Proč nepopřejete lidem svobody? Ať si na kázání k Jesuitům jde, kdo chce. Nepoctivá jestiť snaha těch některých uličníků, aby lid z chrámu vyhněli a Jezuitům příkoří činili. — „Sám svobody kdo hoden, svobodu zná vážiti každou“ napsal Kollár. Pamatujme si to všickni. Kdožkoli hlásáte svobodu, přejte ji i lidu. — Kdyby lid katolický houfem se hrnul na kázání protestantské, tu byste jásali nad osvíceností lidu a nad poznáváním pravého světla, jakož vůbec všechno protikatolické vychvalujete a podporujete: ale že lid katolický chodí na kázání katolických kněží, to mu nepřejete? Duchovní domácí tím netratí na vážnosti, ani tím netrpí škody, ano katolický kněz se raduje, že má horlivé pomocníky na vinici Páně. Dobrému knězi kněz Jesuita u lidu neškodí; nýbrž s ním pracuje k jednomu cíli. — „Že nesměl Jesuita dát něco vytisknouti bez povolení svých pohlavárů“ tomu se divíte; což jest to v jiné společnosti, jest to u jiných kněží a řeholníků, jest to snad v redakcích jiná? — „Klinkowström posmíval se vědě“ — snad té vědě, jenž bez víry jsouc, lidu víru bere; on se neposmíval vědě pravé, kterážto Boha znáti za vrchol vši vědomosti považuje; — neposmíval se vědě pravé, kterouž on lépe zná a v ni jak v duchovní tak světské zbledlejší jest, než ten, jenž po něm blátem hází. „Jezovité kážou o pekle;“ a nečiní-li totéž každý katolický kněz? — Ne-

bojte se náboženské nesnášlivosti; buďte jen sami snášeliví. — Chcete-li sami spravedlnost, buďte spravedliví ke každému a nevnučujte svou osobní zášť a svůj hněv proti Jesuitům všemu lidu, jenž o vaší zášti nic neví a věděti nechce. Lid náš potřebuje víru a nábožnost tím více, čím horší přichází časy; a kdož víru lidu bere, jest největší jeho nepřítel. — Co dáte lidu na místo víry, kterouž mu bēřete? — Protož opět volám: dejte nám noviny české katolické, jenžby víru u lidu nepodkopávaly. — Za to dojdou snad té cti, že mi budou „Jezovitů“ spílati. — Těším se tím, že to není pro kněze katolického potupou, když jej nepřátelé víry Jezovitou nazývají. — . . . a.

KRONIKA.

Z Prahy. Vd. páni kanovníci metrop. kapitoly Pražské, dr. Karel Prucha a Jan Bernard, odebrali se dne 10. října do Solnohradu, aby odtamtud přivezli nazpět do Prahy uložené tam ostatky sv. *Jana Nep.* V neděli dne 21. října budou ostatky sv. patrona zemského přivezeny na Vyšehrad, odkudž o 2 h. odp. v slavném průvodu nešeny budou na Hradčany do chrámu sv. Vítského a sice v křišťálové rakvi. — Dne 6. října večer byla rakev s ostatky sv. Jana, uložena jsouc v bedně šesti zámky zavřená a osmi pečeti opatřená, z arcib. residence v Solnohradě přenesena do tamějšího metropolitního chrámu a byla tam nyní u skvělém osvětlení vystavena.

— J. Eminence nejdůst. p. kardinal-arcibiskup sloužil v chrámu P. Týnském dne 13. t. m. o 10. hod. slavné zádušní služby Boží za vojny v letošní válce padlé. — Téhož dne navrátil se do Prahy k veliké radosti věrných Čechů císař Ferdinand Dobrotivý s vznešenou chotí svou Marií Annou a byli s jásotem uvítáni.

— Pobožnost 40hodinná koná se od 17—21. října v chrámě Matky Boží před Týnem; od 22—26. u sv. Jindřicha.

— Spolek Arimathejský pochoval v měsíci září 240 chudých křesťanů v Praze; v celku letos již 1075 osob.

— Od 10. t. m. *telegrafuje* se také jazykem českým, zpráva (depeše) musí písmem latinským psána býti. — Poštovní *zásilky tiskových věcí* pod křížovou obálkou dopravují se nyní s výlohou levnější. Na 2^{1/2} lotu stačí známka 2 kr., na 5 lotů 4 kr., na 7^{1/2} lotů 6 kr. atd. až do 15 lotů.

— V sobotu 6. října v noci opě-

toval se hanebný výstup před domem OO. Jesuitů v ječné ulici; byloť jim od šesti vejrostků 14 tabulí v oknech vytlučeno; jeden z pachatelů byl od stráže zatknut.

— Dne 14. t. m. odbyvala se v *Kutné Hoře* učitelská porada. Po mši sv. sešlo se učitelstvo v jedné třídě dívčí školy cti. panen Voršilek; o 10. h. zahájil p. předseda, vikář a arciděkan Kutnohorský J. Peřina po zpěvu „Otče náš milý Pane“ poradu promluvou o strastiplné minulosti, nehlahé přítomnosti a nejisté budoucnosti, odvolávají se na prosbu „Od moru, hladu a války vysvobod nás Pane!“ Po té četl některá nařízení ve věcech školních, totiž o dodávání dříví pro školy a o škole opakovací. Tato zpráva, totiž že prosba za odměnu nedělního vyučování byla zamítnuta, zavdala podnět k přednesení stížnosti, že mnozí pp. učitelové posud neobdrželi školního platu za minulý rok, ačkoliv to nejednou úřadu byli udali, i vznesli na veleduš. p. předsedu tu žádost, aby jim v této nesnazi jejich pomoci ráčil dopisem na vyšší místo, což on učiniti přislíbil. Učitelů sešlo se tentokráte málo, i doložil jeden z přítomných, že tím vinna netoliko cholera, kteráž v městě i okresu zuří, ale i ta okolnost, že nejeden učitel nedostáváje žádného platu ani groše na cestu ku poradě nemá. Pak četl pan učitel Polák vypracování jednoho p. učitele, kterýž z Kutnohorského do jiného střídnicví se dostal a proto přítomen nebyl. Práce jeho týkala se otázek a odpovědí ve škole, kteréžto vypracování část po části vel. p. J. B. Podstránský co do věci i obsahu důmyslně posuzoval a doplňoval. Od praktického výstupu se ustoupilo, poněvadž cti. sestra Serafina z kláštera sv. Voršily, kteréžto tato práce uložena byla, se rozemohla. Za to přednášel p. ředitel Mazáč náuku o desítinných zlomcích způsobem zábavným. Porada byla o polednách ukončena zpěvem „Hospodine pomiluj nás.“ Přítomno bylo mimo p. předsedu a vikariálního sekretáře, jímž jest Solopiský p. farář Fr. Srdínko, 8 kněží, mezi nimi 2 z arcidiecése Pražské co hosté, 13 cti. panen Voršilek s vel. matkou a 22 učitelů. Jako na jiných poradách pozorováno i tuto slabé účastenství v rokování o otázce poradní. Mimo vel. p. Podstránského pronesl jediný Pečecký p. učitel Josef náhled svůj o otázkách dobrých a nepravých ve škole. — Po kraji Pražském nejvíce navštíven jest cholerou kraj Čáslavský a v něm opět město Hora Kutná. Zemřeloť tou zlou nemocí zde již bez mála 500 osob, pročež hřbitov rozšířen býti musel, — což i v menších obcích státi se muselo, jako n. př. v Solopiskách.

Z Ameriky. V republice Peru v jižní Americe neustále trvá boj rozličných stran proti sobě; dnes vládne ten, zítra jiný rozkazuje; následkem takových různic hyne veřejná mravopoečnost a církví katolické nátlisky se činí. Dne 4. srpna t. r. vydala vláda republikánská dekret, jímžto nařídila, při jakých příležitostech se má zvoniti a jak dlouho, kdy a jakým způsobem zemřelí se mají pochovávat; tolikéž zakázala vláda kněžím veřejné donášení vel. Svátosti k nemocným. Arcibiskup hlavního města Limy zadal slavný protest proti dekretu tomuto, načež prozatímní prezident republiky se vyjádřil, že se o těch záležitostech s arcibiskupem dorozumí. Vznesené dámy vyslaly k prezidentovi deputaci s prosbou, aby řečený zákaz byl zrušen. Mezi tím někteří faráři zákazu vlády si nevšímajíce nesli vel. Svátost v slavném průvodu k nemocným a církevní jeden list rozhodně se zákazu vládnímu opřel; začež jak faráři tito tak i redaktor listu uvěznění jsou dne 10. srpna; téhož dne byl ale zmíněný zákaz zrušen a ku prosbě arcibiskupově uvěznění kněží na svobodu propuštěni, onen ministr však, jenž řečený dekret byl zosnoval, okamžitě jest sesazen. Přestálý boj utvrdil mnohé jindy vlažné křesťany u víře, a několik tisíc paní a panen již vstoupilo v zbožná bratrstva, kteráž si za účel vytknula provázeti vel. Svátost k nemocným.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnul:

- p. Jan *Goldmann*, far. v Neulosimthalu, dne 27. září (nar. 29. září 1800, posv. 25. bř. 1826).

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Václ. *Kocmann*, adm. za far. ve Vodolce;
p. Jan *Novák*, farář v Šárce, za faráře do Hostouně;
p. Augustin *Fischer*, katech. na č. hl. škole, za prozat. katechetu na reální škole v Plzni;
p. Aug. *Stráček*, kapl. v Dyšíně, za prozat. katechetu na české hlavní škole v Plzni;
p. Ondřej *Buberl*, za adm. do Neulosimthalu;
p. Ferd. *Kalous*, neom. za kapl. do Dejšiny.

Uprázdňená místa:

Neulosimthal, fara patr. náb. matice, od 3. říj.
Šárka u sv. Matěje, fara patron. p. probošta kapitol y sv. Víta, od 11. října.

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnul:

- P. Bruno *Fussig*, kněz ř. sv. Františka v Jindř. Hradci, 19. září (nar. v Mor. Třebové 29. list. 1801; posv. 14. srp. 1826.)

Vyznamenání jsou:

- p. Jos. *Formánek*, bisk. kons. rada, vikář a školdozorce okr. Klatovského, farář v Týnci,
p. Jan *Mašek*, bisk. kons. rada, vikář a školdozorce okr. Soběslavského, b. notář, farář v Zálší, a
p. Matěj *Sonnberger*, jub. kněz, bisk. notář, farář v Horní Pěně — jmenování jsou osobními děkany;
p. Tom. *Podlaha*, vik. tajemník, farář v Dolní Cerekvici, jmenován prozat. vikářem a školdozorcem okr. Pelhřimovského.
Ve správě duchovní ustanovení jsou:
p. Martin *Klouček*, farář v Dobříši, za faráře v Blsku;
p. Jan *Forst*, kapl. v Chrašticích, za ředitele a katechetu na hlavní škole v Břežnici;
p. Frant. *Temsch*, kapl. v Budějovicích, za supl. katech. na hlav. a reálné škole tam;
p. Roman *Voříšek*, zám. kapl. a admin. in spirit. v Žinkovech, za admin. též jin temp.
p. Frant. *Krupka*, kapl. za admin. v Dobříši;
p. Frant. *Forst*, koop. na Staších, za kapl. do Chraštic;
p. Frant. *Hraše*, kapl. za admin. v Nové Cerekvici;
p. Frant. *Singer*, kapl. v Andreasbergu, za kapl. ve Volařích;
p. Frant. *Wohlmann*, za kapl. do Andreasbergu;
p. Jos. *Hasík*, neom., za koop. na Staších;
p. Jan *Smrha*, n. za kapl. v Červ. Dřevě;
p. Bart. *Berger*, n. za kapl. v Budějovicích.

Uprázdňená místa:

Dobřš, fara pat. kn. Schwarzenb., do 16. listop.
Nová Cerekvice, fara patron. p. Ferd. Walsra, do 12. listop.

Žinkovy, fara patron. knížete Jana z Lobkovicu, do 14. listop.

Listárna redakce.

P. Z. v Nitře. Red. sv. Jansk. Děd. obdržel zásilku. — D. p. J. J. d. v H. Pros. o další pokrač., zaslané bylo příliš krátké.

Po odchodu pruské vlády a censury od nás, od 5. září do 5. října bylo rychle vydáno 8 čísel „Blahověsta.“ — Nár. Listy neoznámily toho čtenářům svým, ačkoliv na př. z čísla 26. „Blah.“ celou stránku otiskly, ačkoliv každé číslo časopisů protestantských věrně a obšírně a s plným titulem ohlašují. Teprv to, že jsme v předešlém čísle se odvážili oznámiti, že „Pražský Denník“ snížil předplatní cenu svou, přimělo „Nár. Listy“ k tomu, že žertovně a vtipně ohlásily další vycházení „Blahověsta“, za kteroužto službičku uznalost svou na jevo dávané, stanovice takto opět „pohnutlivý příklad vděčnosti.“ Jsme zajisté povděční každému, kdo jen poněkud spravedlivě má se k nám, i nevzdáváme se naděje, že budeme moci také o „Nár. Listech“ ohlásiti, že obsah jejich, co do spravedlnosti k náboženským vyznáním, jest lepší.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kníž. arcib. semi-
náři číslo 190—I.

Expedice:
v kat. knihkupectví
B. Stýbla,
na sv. - Václavském
náměstí, čís. 786—II.
Nedostlá čísla rekla-
mujte nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDINKO.

Předplácí se
v expedici
lu všech řádných
knihkupců
na rok: 2 zl. 50 kr
na půl: 1 zl. 30 kr

Po poště:
Celoroč.: 3 zl. — kr
půlroč.: 1 zl. 55 kr

Předplacení čtvrt-
letní se nepřijímá.
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bidné činí národy.“ (Přís. XIV. 34.)

Sv. Řehoře nyssenského o osmeru blahoslavenství

Řeč sedmá.

„Blahoslavení pokojní, nebo oni syny
Božím slouží budou.“ (Mat. 5. 9.)

Na svatostanu úmluvy, jež byl dle
obrazu na hoře od Boha ukázaného Israeli-
tům jich zákonodárce vystavěl, bylo sice
všecko svaté a zasvěcené až do posledního,
co ohradou obehnáno bylo; nejvnitřnější
pak místo bylo tajné a nepřístupné, svato-
svatyní slujíc, kteréž význačné pojmeno-
vání k tomu tuším okázalo, že u vyšším
stupni účast mělo na posvátnosti nežli jiná
místa téhož stánku; oč totiž předčil tento
svatostí nad jinými sprostými a nezasvěce-
nými místy, o to převyšovala svatosvatyně
druhé posvátné vůkol částky a místa sva-
tosti a čistoty. Rovněž míním i já, že
tuto v blahoslavenstvích nám na hoře
představených všecko sice svaté a zasvě-
cené jest až do posledního, co jich koliv
posaváde *Božské Slovo* nám vypravilo; to-
to pak, které se nám nyní na úvahu po-
dává, jest opravdu jako tajemná svatyně,
svatyně svatých. Není-li totiž větší bla-
ha nad vidění Boha, tuť pak jest zajisté
nade všecko štěstí býti synem Jeho. Neboť
jaká slova lze vymysleti, jak dosti vý-
značná jména utvoriti, jenž by tento za-
slibený dar dosti vyjádřila? Vymysli si
napnutou myslí cokoliv chceš, vždy bude
ono zjevení nad to, co ty myslíš, ať si již
blahoslavené ono zaslibení nazveš dobrým,
nebo velebným, nebo vznešeným, vždy
převyšuje smysl jeho řeč tvou, jakož jest
nad modlitbu obdržení, nad nadějí dar,
nad přirozenost milost. Což jest člověk
u porovnání s bytností Božskou? Kterého
ze svatých mužů slovem mám vyjádřiti
ničemnost pokolení lidského? Dle slova
Abrahamova jest „*prach a popel*,“ (I. Mojš.

18, 27.), dle Isaiáše „*tráva*,“ (Is. 40, 6.)
dle Davida ani tráva, ale toliko „*jako
tráva*,“ (Žalm 104, 15.) (onen totiž dí:
„*Všeliké tělo tráva*,“ tento pak: „*Člověk
jest jako tráva*,“ dle Kazatele „*marnost*,“
(Kaz. 1, 14.) dle Pavla „*nešťastník*,“ (Rim.
7, 24.) neboť kým se apoštol ten nazývá,
tím nad celým pokolením nařiká, Bůh pak
— což jest ten? Jak vyslovím to, co nelze
ani spatřiti, ani sluchem postihnouti, ani
srdcem pojmuti? Jakými slovy vyslovím
jeho bytost? Co vezmu ze všech známých
pojmvů k nápodobnění toho dobra? Jaká
nová jména utvorím k význačení toho, co
nevýslovné, nepochopitelné jest? Slyšeti
jsem svaté Bohem nadchnuté písmo, ano
veliké věci o bytnosti té nad veškerou
přírodou vládnoucí vypravuje; ale což
jest to proti té bytnosti samé? Neboť na-
praví mi *Božské Slovo* leč co pojmuti
mohu, nikoliv pak, co by se mělo vy-
světliti. Neboť jako z těch, kteří vzduch
do sebe vdychují, každý dle prostory
v sobě obsažené, ten více, ten méně
vzduchu vsávají, aniž pak kdo, byť by
sebe více z něho pojal, veškerý živel ten
v sebe vsaje, ale též jenom tolik, co z ce-
lého pojmuti může, při čemž přede celo-
sti vzduchu neubývá: tak jsou též roz-
mluvy svatého písma o Bohu, jež nám
mužové Duchem svatým nadšení vyklá-
dají, pro rozum náš vysoké a vznešené
nade všecku jinou vznešenost, ale přede
pravé výsosti nedosahují. „*Kdož změřil, dí,
nebesa pídí a hrstí vodstvo a veškerou
zemi dlaní?*“ (Is. 40, 12.) Hle velebnou
vznešenost toho, jenž by rád nevýslovnou
moc vypsal. Ale což jest to proti tomu,
který *skutečně jest*? Neboť toliko nějakou
částku působnosti Božské takovými ve-
lebnými řečmi mluva prorocká naznačila;
mocnost však tu, od níž působnost ona
pochází, neřku-li podstatu, z níž i moc-

nost vyplývá, tu ani nevyslovil, aniž pak vysloviti chtěl, ale i kárá slovem svým ty, kteří dle nějakého domnění představují si Božství, mluvě jako v osobě Božské asi takto: „*Komu mne připodobníte?*“ (Is. 40, 18. — 46, 5.) Podobnou radu dává i Kazatel slovy: „*Nebývej srdce tvé kvapné k vyndšení řeči před Bohem; nebo Bůh jest na nebi a ty na zemi,*“ (Kaz. 5, 1.) ukazuje tak, tuším, prostorem mezi oběma živly, jak nesmírně vznešená jest bytnost Božská nad pomysly pozemskými. K takové a tak vznešené bytnosti, již ani viděti, ani slyšeti, ani myslí pochopiti nelze, člověk, mezi tvory za nic považovaný, popel, tráva, marnost vstupuje v příbuzenství nejbližší, jsa od Boha všehomíra za syna přijat. Co lze naleztí, co by hodným díkem bylo za milost takovou? Jaké slovo, jaká myšlenka, jaké citu pohnutí, kterýmž bychom nesmírnost té milosti oslavili? Vystupujet tu ze své přirozenosti člověk, stává se nesmrtelným z smrtelného, z pomíjeliho nepomíjitelným, z krátkodobého věčným, vůbec Bohem z člověka. Jsa za hodna uznán synem Božím býti, budeť míti zajisté v sobě důstojnost otcovu, a stane se všech darů otcových dědicem. O té štědrosti Pána přebohatého! ó té laskavé ruky, té ruky mocné! jak veliké jsou milosti z tajného pokladu jeho! Skoro k stejné s sebou důstojnosti přivádí svou dobrotou pokolení lidské, hříchem zprzněné! Neboť když lidem příbuzenství milostivě propůjčuje s tím, čím On sám dle přirozenosti své jest, což jiného slibuje v tom příbuzenství, nežli stejný důstojnosti stupeň? Tak veliká tedy cena zápasní; jaký medle jest zápas? Budeš-li pokojným, dí, oslaven budeš milostí synovství jeho.

I zdát se mi, že i skutek sám, za nějž tu odměnu slibuje, druhý dar jest. Neboť což jest k požívání těch věcí, po nichž v tomto životě bažíme, prospěšnějšího a slazšího nad život pokojný? Cožkoliv sobě rozkošného pro tento život pomyslíš, pokoje k tomu nutně potřebí, aby bylo rozkošné. Nebo byť bys měl vše, co žádoucí jest pro život tento: bohatství, zdraví, manželku, dítky, dům, urozenost, služebnictvo, přátele, zemi, moře, se všemi poklady obou, zahrady, obory, lázně, učeliště, závodistiště, místa k rozkošem a prostopášnostem, a vše co se k veselí a vyražení kdy vynalezlo a ustrojilo, a přidej k tomu rozmanitá divadla a hudby, zrak i sluch okouzlující, i vše jiné, čím rozmařilci život svůj si oslazují; — byť bys to všecko měl,

neměl pak dar pokoje, nač ti to vše bude, když zhoubné války nedovolí volnému toho požívání? Pokoj tedy jediná jest slast těm, jimž se ho dostává, oslazující též všeliké tohoto života dary. Ale byť bychom i nějakou strast, jak v lidském životě bývá, utrpěli, i tato s dobrem pokoje smísená jsouc, snadněji k snešení bývá; když pak válka život náš tísní, necitelní poněkud býváme i pro takové soukromé strasti; neboť strasti obecné tíseň jednotlivcův udušují. A jako trvají lékařové, že když by dvojí bolest v jednom těle týměž časem povstala, jen větší pocitem by se jevila, menší pak by téměř byla udušena převahou oné větší; tak i nehody válečné, převládajice tíží svou nad strasti soukromé, působí, že si těchto každý méně všímá. Pakli duše otrnula, tak že svých soukromých strastí nic necítí, zaražena jsouc obecnými nehodami válečnými, jak bude míti mysl pro rozkoše? Zbroj a koňstvo a břitké meče a hlucící polnice a zástupové kopímí ozbrojení a brínkot štítů a přílby s chocholy strašně se chvějícími, srážky, bránění a speření se, bitvy, vraždění, útěk, pronásledování, ryk, úpění, země krví zbrocená, mrtvolý rozdrčený, ranění zpět pozůstavení i vše jiné trpkosti, jež ve válce patřiti a slyšeti lze, — koho to vše zachvátí, zdaž-li pak bude míti pochvil, aby myslí svou se odhodlal jenom pomněti na něco rozkošného? A byť by i myslí napadlo pomněti na slast sebe milejší, zdaž-li pak toto milé upamatování nestává se za doby nebezpečí právě příčinou, aby se strast tím bolestněji pocítila? Kdo ti tedy za to odměnu slibuje, zdržíš-li se zlob válečných, zavděčuje se ti dvojím darem. Jeden dar jest odměna zaslíbená, druhý pak dar právě to, zač se slibuje. Tak byť bys i ničeho za to doufati neměl, *pokoj sám o sobě* všelikého snažení hoden by byl aspoň lidem rozumnějším.

V tomto zajisté lze nesmírnost lásky Boží k lidem znamenati, že takovou dobrou odměnu nepodává za práce a namáhání, ale téměř za blahobyť a vyražení jich uděluje, jelikož radujícím se hlavně potřebí jest *pokoje*; ten pak by rád Bůh u každého tak veliký měl, aby ho nejen sám každý zachovával, ale i z hojného nadbytku svého i nemajícím ho sdílel. Neboť dí: „*Blahoslaveni pokojní!*“ Pokojný pak je ten, kdo dává pokoj jiným; sotva by pak kdo s to byl dátí druhému, čeho by sám neměl. Nejprve tedy žádá se od tebe, abys byl pln darů pokoje, potom pak abys

téhož poskytal těm, kteří takového klenotu postrádají. Nezabírejš pak se řeč naše v rozjímání příliš hluboké; dostačí nám jistě k dosažení toho dobra i prostá úvaha „*Blahoslavení pokojní*“.

Proti mnohým neduhům udává nám *Slovo Boží* lék tak stručně, pojímajíc v rozsáhlém tom a všeobecném slově mnoho zvláštního. Co jest *pokoj*? to nejprve považme. Což jest jiného, nežli *laskavé chování se k bližnímu*? Což pak jest tomuto opačné? Nenávisť, hněv, zlost, závist, mstivost, falešnost, válečné násilí. Hle, jak proti mnohým a velikým neduhům se podává léku v jediném slově! Neboť *pokoj* stojí stejně proti všem vytěšeným nepravostem a přítomností svou je všechny zapuzuje a zahání. Jako totiž při nastalém zdraví mizí nemoc, a při rozsvícení světla mine tma; tak i při nastání pokoje veškeré jemu protivné přehají vášně. Jakéť to blaho, toho řečí vykládati nemám tuším potřebí; ty sám u sebe rozvaž, jaký život mají ti, jenž proti sobě podezřivostí a nenávistí zanevřeli. Jich vespolečné setkání jest odporné, vše jeden na druhém, nenávidící totiž na nenáviděném, s opovržením patří, ústa jeden před druhým zavírá, oči odvracuje, uši zacpává. Každému z obou milo to, co druhému nemilo, a naopak každému odporno a nepřijemno, co druhému potěšitelné. Jako tedy voňavé masti svou zvláštní vůni vzduch vůkol naplňují, tak chce i Bůh, aby hojnost milostného pokoje u tebe do nadbytku se nacházela, aby tak život tvůj byl lékem neduhů cizích. Jak veliký pak dar takový jest, důkladněji seznáš, povážíš-li strasti způsobené v duši jednotlivců vášněmi vůle nepřátelské. Kdožby hodně vylíčil výjevy hněvu? která řeč vypíše šerednost té vášně? Hle jak se na hněvivcích ukazují výjevy lidí ďáblem posedlých! Srovnej chování se posedlých a hněvivců; jakýž pak jest mezi nimi rozdíl? Krví zateklé a vyvrácené oči zpozoruješ na posedlých, neohebný jazyk, řeč sípavou, ostrý a štekavý hlas; totéž znamenati lze na hněvivcích. Házení hlavou, sápání rukama, klácení celým tělem, nejistá chůze, — tato znamení značí oba neduhy. V tom jediném se jeden od druhého liší, že jeden jest vlastně zavinilý, druhý pak mimo vůli člověka jím stíženého uchvacuje. Svou pak vlastní vinou v strast se uvrhnouti, oč pak jest to bidnější nežli mimovolně v ni upadnouti? Kdo však vidí neduh onen ďáblem působený, polituje jistě trpícího; ale hněvivec sotva že druhého hněvem zuřiti spatřuje, již i sám vášní tou

uchvátiti se dává, jako za škodu si pokládá, kdyby nepředčil vášnivým třeštěním toho, kdo prvý jím dojat byl. Avšak zlý duch stočiv údy posedlého na tom přestává, když tento rukama v povětří marně máchá; ale zlý duch hněvu nespokojuje se marnými pohyby údů tělesných. Neboť když člověka vášně ta opanuje a krev vůkol srdce překypí, jelikož prý černá žluč následkem roznicení hněvivého na vše strany těla se vylije: tuť za příčinou par uvnitř sevřených všickni v hlavě se nacházející smyslové stisnění bývají. Oči vystupují nad objem víček, upřeny jsouce vypadají a jedovatě po předmětu rozčilenosti své; vnitřnosti jsou dusně sevřeny, žíly na krku naběhly, jazyk dřevění, a hlas za příčinou zúžené průdušnice mimovolně sípá, rty následkem rozlité oné černé žluči černají a jsou nepohybné, neschopné k přirozenému se otvírání a stulení, tak že ani s to nejsou, aby splývající v ústech slinu držeti mohly, ale spolu se slovy ji vypouštějí, an totiž násilně vynucený hlas s sebou též pěnu vyvrhuje. Tuť lze i patřiti, jak neduh ten i ruce kroucí a jimi hází, i nohama nápodobně; toto pak pohybování neděje se mimovolně a na prázdno, jako u posedlých vidáme, ale k uškození těm, kteří vášní touto se speřili. Neboť rány bíjících se vespolek mřítí k údům nejcitlivějším soupeřův svých; a přiblíží-li se v té půtce ústa zápasějících, tuť ani zubů se neštítí co zbraně používatí, ale zatínají si je vespolek nic jinak nežli dravá zvíř. I kdož by veškeré zloby vyčetl, jež plodívá hněv? Kdo tedy takové hanebné nepravosti brání, tenť by ovšem zasluhoval za takové nesmírné dobrodiní blahoslavenou veleбену býti. Jestliže totiž právem se velebí za příčinou dobročinnosti ten, který tělesných člověka sprostuje nesnáží; čím více od každého rozumného dobroditelem lidstva nazván bude ten, který duši od neduhu takového osvobodí? Neboť oč vznešenější jest duše těla, o tolik slavnější léčitel duší lékař tělesného.

Avšak nikdo nemni, že bych z útrap nenávistí pocházejících považoval nesnáze hněvem působené za nejtěžší. Zdají se mi závist a faleš vášně mnohem nebezpečnější býti nežli právě řečená, čím hroznější jest zlo skryté zla zjevného. Neboť i více se střežíme těch psů, kteří ani nevyzrazují štekotem uputnost svou, aniž se proti nám s předu nepouštějí, ale tichým a krotkým na pohled se chováním na neopatrnost a nebedlivost naši číhají. Taková

jest vášeň závisť a falešnosti, při nichž u vnitřní hloubi srdce hněv co nějaký oheň skrytě doutná, tvář pak zjevně ukazuje podobu přátelství. Jakož pak když se oheň podloží pod slamou, poněkud šírá co nejbliže něho leží, ale plamen zjevně nevydává, nýbrž jen čpavý kouř uvnitř stisněný vypouští; když pak nějakého průvanu nabude, potom teprv v zjevný a jasný plamen vyšlehne: tak hryze i závisť uvnitř na srdci, jako oheň v stlačeném stoze slámy, a kryje studem svůj neuh, však nedá se dokona utajiti, ale co čpavý dým vystoupá na jevo trpkost závisť v tvářnosti obličej. Uchvátí-li pak nějaká nehoda osobu nenáviděnou, tuť se vášeň ta objeví, za radost a útěchu si pokládajíc žal a zármutek bližního. Vyzrazujet se tedy skrytá ta vášeň, dokavade se tají, v tvářnosti obličej. Neboť tytéž známky smrti, jež se na umírajících spatřují, bývají též na těch, kterých závisť ubývá: oči v sloup obrácené hluboko u vyschlých dutinách očních vpadlé, obočí stažené, kosti vyschlou koží místem prosvítající. Příčina pak vášně té — jakáž medle jest? Že v blahobytu žije bratr, přibuzný, soused tvůj! O toho nového bezpráví! Za vinu to přičítáš tomu, nad jehož štěstím se rmoutíš, že není truchliv, nepokládaje se uraženým bytí, že bys byl totiž od něho nějaké krivdy utrpěl, ale že onen, nikomu neublíživ, v blahobytu žije. Což se ti stalo, ubohý! řekl bych člověku takovému, proč se rmoutíš, patře trpkým okem na štěstí bližního? Což ti ukrýdíl tím, že jest ušlechtilý tělem, výmluvný slovem, šlechetnější rodem, dostalo-li se jemu vyššího stupně skvělé důstojnosti, má-li hojnost jmění, jestliže se jeví důmyslný věhlas v řečích jeho, vážnosti-li požívá od lidu za svou dobrotivost, chlubi-li se syny, těší-li se s manželkou, stkví-li se bohatstvím důchodů? Proč ti to vše co hrotné šípy v srdce vniká? Srážíš a spináš ruce, soužíš se myslí, hluboce a zarmouceně stenáš, bez útěchy užíváš toho, co máš; ztrpčen jest tvůj oběd, temná tvá síň, nakloněné ucho tvé k pomluvě bližního; pakli se něco prospěšného o něm povídá, zatvrzuješ se, jakobys neslyšel. A když takto duchem smýšlíš, proč medle tajíš falešně vášeň svou? proč vystavuješ tvářnost přátelství a lásky na odív? Co pozdravuješ a blahorečíš: „Buď zdrav!“ — „Měj se dobře!“ ano právě opak toho v srdci svém přeješ? Tak se byl *Kain* rozvzteklil nad požehnaním *Abelovým*, zahore uvnitř hněvem,

kterýž jej k vraždě poháněl, při kteréž pokrytství katem bylo; vezma totiž na se tvářnost lásky a přívětivosti, daleko od strážných rodičův na pole si ho odvedl, a tam potom projevil a dokonal závisť — bratrovraždou. — Kdo tedy takovou vášeň z lidského života vylučuje a laskavostí a pokojem lidstvo pojí i k přátelské jednotě dilo moci Božské, osvobozuje lidské pokolení zlob a uhostuje místo nich společnou blaženost? Za to se i *synem Božím* zůve pokojný, jelikož následuje příklad pravého *Syna Božího*, jenž takové milosti lidskému pokolení byl prokázal.

„*Blahoslaveni tedy pokojní, neboť oni syny Božími slouží budou.*“ — Kdož jsou ti? Následovníci Božské lásky, kteří zvláštní působnost Božskou u vlastním svém životě nápodobují. Odstraňuje dokona a v nivec uvádí působitel a Pán všeho dobra to, co s dobrem se nesrovnává a jemu odporuje. Takovou působnost káže i tobě: vyloučiti hněv, usmířiti nepřítelství, zničiti závisť, vymýtiti boje, odstraniti faleš, udusiti v útrobách srdce svého doutnající mstivost, a místo nich uvesti všecky ctnosti, které jmenovaným opačné jsou. Neboť jakož na místo tmy světlo nastupuje, rovněž místo oněch potom ovoce Ducha svatého se objeví: *lásky, radost, pokoj, dobrotivost, shovívavost*, (Gal. 5, 22.) veškerý sbor ctností svatým apoštolem vyčtený. Jak by tedy nebyl blahoslaven ten, kdo rozděluje dary Božské, kdo nápodobuje milosti Páně, kdo veliká dobrodiní Hospodínova dobročinností svou dostihuje?

Však nehleď snad toto blahoslavenství toliko k cizímu blahu, ale myslím, že hlavně pokojným sluje, kdo v sobě samém spor mezi tělem a duchem i boj své vlastní přirozenosti k pokojnému souhlasu přivádí, když nevládne v něm více zákon tělesný, odporný zákonu duchovnímu, ale podmaněn pod vládu mocnější, poslušen bývá zákonů Božích. Nemněme však, že by nám *Slovo Páně* k tomu poukazovalo, jakoby život lidí ctnostných na dvojitosti spočíval; ale jak mile hradba nepravosti v ohradě naší stržena jest, v jedno se spojuje ona dvojí povaha, vespolečně směřující k ctnosti. Jelikož tedy bytnost Božská pouhá a nesmíšená i nesložena jest, jakož nás víra učí; tak když i bytnost lidská skrze takové upokojení dvojitosti oné pozbude a zcela k ctnosti se obrátí, pouhou a čistou i opravdu *jedinou* se stanouc, tak že jedno bude i co tajno jest s tím co zjevno, i co

zjeveno s tím co tajno: tehdaž opravdově dovrší se blahoslavenství to a slouti budou skutečně „syny Božími“, kdo na takový stav dospějí, blažení jsouce dle zaslíbení Pána našeho, *Ježíše Krista*, jemuž sláva a moc na věky věkův. *Amen*.

Útěk a návrat s tělem sv. Jana Nepomuckého.

Byli jsme navštíveni válkou. Nepřátelé jako voda rozlili se po vlasti naší, a hnali se dál a dále hrozíce vpádem již i hlavnímu městu. Skvosty se odvážely na místa bezpečnější, král, koruna a druhé klenoty zemské byly již ve Vídni, stříbrný hrob sv. Jana Nep. v jižních Čechách, rovněž postaráno i o poklad chrámu sv. Vítského. Jenom tělo sv. Jana Nep. v rakvi křišťálové bylo dne 1. července ještě v Praze. Co se dále stalo, pozná laskavý čtenář z následujících tuto dopisů.

I. Na útěku.

Dne 1. července usnesli se Jeho Eminence p. kardinal kníže arcibiskup Pražský a vždy věrná metrop. kapitola, aby ostatky sv. Jana před hrozcím vpádem nepřátelských Prusáků z Prahy na místo bezpečnější odvezeny byly. Mně byl jest svěřen obtížný, avšak pro mne, jemuž na křtu sv. dáno jméno sv. Jana Nep., radostný úkol, provázeti tělo mého a naší vlasti sv. patrona. Pro nebezpečnost vůkolí Pražského, kde již co stínové války rozliční cizinci se potloukali, dání mně dva četníci k ochraně. V 11 hodin v noci vyjel jsem z arcibiskupské residence. Bylo mně ouzko a neváhám přiznati se, že jsem vyjel s pláčem. Smutný byl pohled na Smíchově, kde na sta připřeží s věcmi erárními čekalo, by náklad svůj k dalšímu dopravení do Plzně na železnici odevzdaly. Jen krokem bylo možno prodrati se tou směsí ku předu. Nejhuře bylo před nádražím Smíchovským, kde tak velký byl nával, že to trvalo přes hodinu, než pomocí četníků dále jsem se dostal — bez nich sotva bych se byl prodral. Po cestě k Strakonici byla silnice plná prchajících — bylo tu viděti fiakry, drožky, povozy všeho druhu a na nich plno kufrů, beden, zavazadel atd.

Dne 2. večer šťastně jsem dorazil do Něhošovic u Volyně, na statek p. kapitolního probošta Pražského, kdež jsme sv. ostatky uložili v jedné světnici, ješto domácí kaplička, která při zemi jest, nezdála se mi býti dosti bezpečnou. I doufal jsem, že

zde v úkrytu po čas nebezpečenství prodlím se sv. patronem. Avšak tajemství mé brzo bylo prozrazeno, neboť domácí lidé páně proboštovi snadno uhodli, co jsem přivezl, poněvadž bednu, v které křišťálová rakev uschována byla, v Praze před chrámem svatovítským byli viděli. I roznesla se pověst o tom i po vůkolní krajině, tak že jeden pan farář i processí do Něhošovic zaříditi chtěl. — Tajemství bylo tedy vůbec známo, a poněvadž nebezpečenství nepřátelského vpádu i klidné krajině Volyňské hroziti počalo, ješto Pražská posádka pruská přední stráž své až k Milínu již byla vyslala, nařizeno mi Jeho Eminencí nejdůst. vrchním pastýřem, abych se sv. ostatky dále ujel až do Solnohradu.

Nerad jsem opouštěl tiché Něhošovice, a však poslušen rozkazu vrchního pastýře, odebral jsem se 21. července dále. Smutná to byla cesta přes hory a doly přes Vimperk, Kunžvartu do Bavor k Pasovu; nej-smutnější ale, když jsem v Kunžvartě d. 22. července nemohl vypátrati místočka příhodného, kde bych sv. ostatky přes noc ukryl. Na faře nebylo místa, i musel jsem je nechati v hospodě na dvoře jako náklad mezi ostatními vozy. Rovněž tak vedlo se mi v Pasově, kamž doraziv dne 23. pozdě večir, nemohl jsem též jinde než v hospodě přenocovati. Nemale starosti měl jsem také na hranicích, aby mi bednu neotevřeli. Z Pasova d. 24. července vyjel jsem po železnici a dorazil o 1/2 7. hod. večerní do Solnohradu, kde sv. ostatky našly bezpečného útulku, ačkoliv i tu jsem připraven býti musel ještě dále do hor utíkati, kdyby se bylo stalo, čehož se i v Solnohradě obávali, totiž že Prusové přes Pasov a Linec k Vídni potáhnou, aby císařské armádě u Vídne soustředěné do zad přišli, v kterémžto případě by Solnohradu, kde veřejné i soukromé kasy skoro z celých Čech uschovány byly, jistě nebyli ušetřili. Avšak nebezpečenství tomu učiněn konec vyjednáváním o mír. — Poněvadž ale pro posud trvající okupaci sv. ostatky do Prahy přenešeny býti nemohou, zanechám je na rozkaz Jeho Eminence v další ochranu p. arcibiskupa Solnohradského, a navrátím se do Prahy, kdež jen několik osob ví, kde se nyní nalézá tělo sv. patrona země České, jakož i město Solnohrad neví, že v lůně svém, v arcibiskupské residenci, chová sv. ostatky ochrance svého.

Kan. Jan Bernard.

II. V Solnohradě.

Obyvatelům Solnohradu i celého vůkolí zůstane dnešní den, 14. října, věčně památným. Od posledního čtvrtku dne 11. října od 5. h. večerní byly tělesné ostatky sv. Jana Nepom. v metropolitním chrámě k veřejné účtě vystaveny, a od téhož dne vzrůstal takřka každou hodinou počet zbožných navštěvovatelů chrámu, dnes pak dosáhl výše takové, že snad po celé století nebylo tolik lidstva shromážděno v městě našem. Dopoledne sloužil nejdůst. p. arcibiskup náš, Maxmilian z Tarnoczy, pontifikální mši sv. Odpoledne ve 1/4 5 byly slavné litanie; při té příležitosti projevil v. d. p. kan. Prucha díky srdečné nejd. knížeti arcibiskupu zdejšímu za přechování sv. ostatků a neličenou chválu vzdal příkladné zbožnosti shromážděného lidu; načež se průvod v 5 h. hnul k zámku Mirabellskému. Napřed šla mládež školní s četnými družičkami; po nich následovala dlouhá řada řeholního a světského duchovenstva; šest kněží neslo kříšťalovou rakev s tělem sv. mučeníka, nejd. p. arcibiskup držel v rukou relikviář s neporušeným jazykem sv. Jana; za ním následoval nepřehledný dav lidstva, kteříž modlitbou a zpěvem slavili sv. patrona svého. Hlahol zvonů všech 23 chrámů Solnohradských činil dojem slavnosti té ještě velkolepějším. V císařské dvorní kapli Mirabellské, kteráž sv. Janu Nep. jest zasvěcena, rozloučil se vd. p. kan. Prucha dojemnými slovy s obyvatelstvem Solnohradským. Nejdůst. p. arcibiskup dal pp. kanovníkům, Pruchovi a Bernardovi, srdečné „s Bohem,“ načež sv. tělo zabeďněno a v průvodu obou pp. kanovníků zpáteční cesta do Čech byla jest nastoupěna. Solnohradští ještě dlouho toužebně pohlíželi za převzácným pokladem, jež jim popráno bylo chovati v městě svém. S Bohem! Vyřídte pozdravení věrným Čechům.

III. V Budějovicích.

Prál bych Vám upřímně, abyste byli v minulé dny 16., 17. a 18. t. m. dleli zde mezi námi; byli byste se potěšili, vzdělali, posilnili na duchu. Měli jsme tu slavnost, jakéž sotva posud bylo a nevím, bude-li kdy zase. Věděli jste zajisté již dříve, že Jeho Eminence nejd. p. kardinál arcibiskup Pražský k žádosti Jeho Excellence nejd. p. biskupa našeho ráčil povolit, aby tělesní ostatkové sv. Jana Nep. ze Solnohradu přes Budějovice do Prahy vezeny byly, a nikoli přes Bavorsy a Plzeň, jakož dříve v úmyslu bylo. V úterý očekávali

jsme k večeru příjezd pokladu převzácného. Jeho Exc. p. biskup jel po 4. hodině odpoledne silnicí ke Krumlovu, až by povozy očekávané potkal. Když pak po 5. hodině dáno znamení zvonem, hnuli se zástupové v kathedrálním chrámu a v okolí jeho shromáždění, na Linecké předměstí, aby tu čekali příjezdu těla sv. Jana: O 6. hodině přijel vůz okrášlený a ozdobený a drahým břemenem tím obtížený. Když byl Jeho Excellence a veled. pp. kanovníci Pražští Prucha a Bernard vystoupili z vozů svých, seřadily se shromážděné davy v procesi; v čele kráčel spolek katol. tovaryšů, potom cechové a spolky průmyslové, všickni s prapory a dílem i se světly. Za spolky kráčel zdejší ostrostřelecký sbor s hudbou, potom vel. duchovenstvo s nejd. p. biskupem; jazyk sv. Jana nesen uschovaný v pouzdře. Za duchovenstvem pohyboval se zdlouha vůz se sv. ostatky, obklopený družičkami, kteréž měly svíce a lilie v rukou, a chovanci bohosloveckého ústavu, kteříž pochodně a svítilny nesli. Potom následovali c. k. úřadové, městská rada, zábavný a zpěvácký spolek „Beseda“ a nekonečné řady lidstva. Zpěvácký odbor Besedy zpíval cestou čtyrykrátě velebnou „Píseň sv. Vojtěcha“ s průvodem pozonů, ostatní údové Besedy nesli pochodně. Lid prozpěvoval, s Besedou se střídaje, nábožné písně na počtu sv. Jana. Okna příbytků na Lineckém předměstí byla osvětlena; z obou stran cesty až ke chrámu Páně stálo lidu na tisíce. O 1/2 7. došel ohromný ten průvod do chrámu Páně bohatě osvětleného a vkusně okrášleného. U prostřed presbyteria nalezal se oltářík ozdobný a k tomu zřízený, aby tělo sv. Jana tu odpočívalo. Any se sv. ostatky z vozu na oltářík ten přenášely, zpívala Beseda krásnou modlitbu velmi dokonale. Potom následovaly, dle programu již dříve uveřejněného, litanie německé, po nich pak české, obě s požeňáním. Chrám Páně zůstal po celou noc otevřený a osvětlený; zbožný lid dlel tu a zpíval české písně až do půl noci; přemnozí až do bílého rána trvali na modlitbách. Čtyři ostrostřelci a čtyři bohoslovci drželi stráž u sv. těla.

Na středu byl ustanoven pořádek ve službách Božích tento: v 8 hodin pontifikální mše sv., potom české kázání, v 10 h. druhá pontifikální mše sv., odpoledne ve 3 h. slavné nešpory, potom kázání německé, pak litanie německé a litanie české s požeňáním. Pontifikální mši sv. v 8 h. sloužil veled. probošt kapituly zdejší J.

Kautz; německý spolek „Liedertafel“ zpíval „Vater unser“ a „Motett.“ České kázání měl veled. p. děkan městský a kanovník J. Šavel. Nemohouce pro krátkost místa nastiniti obsahu, podotýkáme jenom, že každý byl uspokojen, každý mocně a mile dojat. Druhou pontifikální mši sv. sloužil J. Excel. nejd. p. biskup; přítomni byli Jejich Jasnosti knížata Jan i Adolf ze Švarcenbergu, jejich jasné choti a Její Jasnost paní hraběnka z Waldsteinu, rozená kněžna Švarcenberská, — c. k. úradové, p. purkmistr a městská rada a lidu tolik, co chrám obsáhnouti mohl. — Jasné rodině knížecí dal nejd. p. biskup po skončené mši sv. libati neporušený jazyk sv. Jana, v relikviári uschovaný; jasný kníže Jan pohnut byl až k slzám a jeho i celé jasné rodiny nelichá pobožnost byla příkladem vzdělávacím. Jeho Excel. p. biskup děkoval také vznešeným nábožným „za krásný příklad, kterýž dali všemu lidu.“ — Při mši svaté zpíval zpěvácký odbor Besedy Horákovu vokální mši do C-dur a vložky „Zdravas“ a „Otčenáš;“ výborným zpěvem svým jak tuto při mši sv. tak i vůbec při celé slavnosti dobyla sobě Beseda všeobecného uznání, a můžeme říci, že ona valně přispěla k jejímu lesku.

Ana se v chrámu konala mše svatá, vyšel veled. p. kanovník Prucha k lidu chrám v davech obkličujícimu a učinil k němu českou řeč, kterouž tolik potěšení a dojati byli ti nábožní zástupové, že slzice hrnuli se k výtečnému kazateli žádajice sobě všickni zlíbati ruce jeho. — Po ukončení dopoledních služeb Božích přeneseno jest tělo sv. Jana na hlavní oltář; neporušený sv. jazyk stál na témž oltáři na místě k vystavení vel. Svátosti užívaném.

I po službách Božích byl prostranný katedr. chrám Páně ustavičně přeplněn. Odpoledne zpívány ve 3 h. slavné nešpory o sv. Janu. Hned po nešporách činil Jeho Excellence nejd. p. biskup německé kázání; nepotřebuji teprvé zmiňovati se o výbornosti jeho, víť asi každý v Čechách, že nejd. p. biskup náš jest jeden z nej přednějších kazatelů ve vlasti naší; lituji jen, že meze prostému dopisu položené nijak nedovolují, abych i jen krátce nastínil obsah řeči té. V týž čas, co kázání v kostele bylo, řečnili oba veled. pp. kanovníci Pražští na prostranství u kostela; p. kan. Prucha německy, p. kan. Bernard česky. Vzácnou službu prokázali veled. pánové četným těm zástupům, kteří už nenalezli místa ve chrámě. Po litaních

německých a českých rozléhali se opět písně zbožného lidu českého až do pozdní noci; veliké množství nábožných trvali tu na modlitbách až do rána jako v předešlou noc; i čestné strážce byly tytéž, co včera. V každou hodinu noční bylo viděti, kterak přemnozí, kteří za dne nemohli pro veřejné služby Boží anebo i pro jinou příčinu dojiti toho, aby z blízka popatřili na sv. ostatky, opustivše lůžko spěchali do chrámu ukojit nábožné touhy své.

Ve čtvrték ráno sloužil nejd. p. biskup o 7. hodině tichou mši svatou a pak následovalo slavné „Te Deum laudamus.“ Každý chválil srdcem i ústy Boha, každý uměl oceniti dny veliké radosti a hojných milostí. Když dozněl chvalo zpěv, oznamoval veled. p. kanovník Prucha pořádek, v jakém se průvod ubíratí bude za bránu Pražskou na náměstí Panny Marie; potom vzdával díky za vytrvalé a hojné účastenství v pobožnostech Jeho Excellenci nejd. p. biskupovi, důst. kapitule a všemu velebnému kněžstvu, slavným zeměpanským i obecním úřadům, sboru střeleckému, zpěváckým a ostatním spolkům a všem vůbec, i potěšil všech přítomných laskavým slibem, že za ctitele sv. Jana sloužití bude mši svatou na hrobě tohoto světce, jak mile služby Boží na témž hrobě opět konati se počnou. Slzy pohnutí poleávaly mnohou tvář. Když byl ukončil veled. p. kanovník, zapěla beseda „Modlitbu“ od Triebensee velmi dojemně a krásně. Okolo 1/2 9. h. hnul se průvod ze chrámu; v předu šli spolkové s prapory a svícemi, potom střelecký sbor, část lidu, Beseda zpívajíc „Píseň sv. Vojtěcha“, bohoslovci a bile oděná děvčátka se světly před vozem sv. těla vezoucím kterýž tažen byl 6 krásnými oři ze stáji J. J. knížete ze Švarzenbergu k tomu konci sem poslanými. Za vozem kráčelo vel. duchovenstvo domácí a přespólní. Jeho Exc. p. biskup nesl neporušený jazyk sv. Jana. Potom následovali c. k. úradové s přednosty svými, někteří radové městští a konečně nepřehledné zástupy lidu. U sochy Panny Marie za Pražskou branou zastavil se průvod; Jeho Excellence vzdával díky veled. pp. kanovníkům Pražským a loučil se s nimi srdečně. Beseda zapěla ještě „Modlitbu“, veled. pp. kanovníci Pražští, pomodlivše se latině, česky a německy modlitbu o sv. Janu, opětovali díky, přáli, aby duch sv. Jana zůstal s námi a dávše srdečné „s Pánem Bohem“ odjížděli k Táboru. Nejd. p. biskup vyprovázel tělo sv.

Jana i věrné průvodčí jeho dvě hodiny cesty. Tak ukončila se způsobem co nejdůstojnějším slavnost neobyčejná i velikolepá. Nic neobmeškalo se v památné tři dny, čím by se uctivost a láska k velikému patronu našemu skvěle osvědčila. Nejen obyvatelstvo zdejší účastnilo se všechno, ale i z okolí blízkého i vzdálenějšího přišlo nábožných na tisíce. Asi patnácte četných procesí, každé se svým duchovním správcem připutovalo k nám: a ještě mimo to lidé prostí a vzácní spěchali sem. Takového množství duchovenstva i lidu neviděly Budějovice již dávno. Nedbáno nepohodlí, zapomináno na pokrm i spánek; jeden každý chtěl prodliti ve chrámě skrývajícím takový poklad, jeden každý chtěl pohleděti z blízka na ostatky sv. Jana. Dobře pravil veled. p. kan. Prucha v českém kázání svém, že všeobecná pobožnost a láska ke sv. mučeníku tajemství zpovědního patrným jest důkazem vyšší moci, kteráž oslavuje muže svatého. Není pochybnosti, že slavnost u nás konaná nezůstane bez nejlepších následkův pro pevnost a živost víry katolické mezi námi; povznesl, povzbudil a vzdělal se, v komkoli ještě neuhaslá jiskra sv. náboženství. Tisícera ústa blahorečila i blahorečí Jeho Eminenci nejd. p. kardinálu arcibiskupu Pražskému, že svoliti ráčil k žádostem Jeho Excellence nejd. p. biskupa našeho, a blahorečí i tomuto věrnému pastýři, kterýž moudře pečoval o pramen hojných milostí pro věrné ovce své. Oba nejdůstojnější velepastýřové zavděčili sobě tisíce nábožných srdcí. Podobně i oba veledůstojní páni průvodčí ostatkův svatojanských zůstanou nám u vděčné a milé paměti pro svoji osvědčenou laskavost a své horlivé působení při slavnosti nám milé a vzácné. Dejž jim i nám Hospodin na přímluvu sv. Jana požehnání své a milost svou!

Prof. Skočedopole.

IV. V Táboře.

Tábor, starobylý Tábor má velkou minulost, ale nemá snad v kronice své dnů utěšenějších nad den 18. a 19. října t. r. Již 15. října byla nám dána zpráva, že zavítá do města našeho nejdražší poklad vlasti české, tělo svatého Jana z Nepomuku. Rychle činily se přípravy, utvořil se zvláštní odbor slavnostní, jenž od Jeho Eminence nejdůst. pana arcibiskupa vyžádal si té milosti, aby ostatky našeho drahého patrona od nejstarších měšťanů byly nešeny z předměstí hlavními ulicemi města do chrámu Páně a tam tělo sv. Jana

k veřejnému uctění vystaveno býti smělo. Prosha tato došla milostivého vyslyšení.

Ve čtvrtek okolo 5. hodiny odp. ohlašovala střelba, že se blíží toužebně očekávaný povoz. Na předměstí stál v čele četného duchovenstva a nepřehlédného zastupu lidstva důstojný pan děkan Tábořský, aby uvítal a v slavném průvodu do města uvedl miláčka národu českého. Těžkou, věnci vkusně ozdobenou bednu, ve které uložena byla rakev sv. Jana, nesli z předměstí starší, zasloužili měšťané, střídající se; neb každý chtěl dojiti té milosti, aby mohl i po mnohých letech říci potomkům svým: Já jsem nesl ostatky sv. Jana! Byl to srdce unášející pohled na ten nesmírný vždy blíže a blíže ku chrámu postupující průvod. — Napřed kráčeli městští synkové nesoucí hořící voskové svíce, za nimi zpěvácký spolek, nad jehožto hlavou vlál krásný jeho prapor; hned za zpěv. spolkem šli tentokrát četné zastoupení pořádkové (cechové) se svými korouhvemi, za těmito kráčela kapela zdejšího ostrostřeleckého sboru a za touto sbor městských střelců se svým velitelem a s vlajícím praporem; za ostrostřelci šlo duchovenstvo zdejšího vikariátu a veledůstojní páni kanovníci Pražští Prucha a Bernard — již pak následovala rakev sv. Jana, kterou obstupovaly dvě řady bíle oděných, ověncených dívek — a dvě řady ostrostřelců; za rakví šlo zdejší c. k. úřednictvo, městská rada, celá honorace zdejšího krajského města a pak nesčíslné množství nábožné písně o sv. Janu prozpěvujícího lidu. — Celé město bylo slavně osvětleno a zvláště náměstí podobalo se ohnivému jezeru. Průvod z předměstí až do chrámu trval přes hodinu. Pohlížel jsem od dveří chrámových na ten pomalu se rozvíjející řetěz, naslouchal jsem velebným zvukům hudby a zpěvu, slyšel jsem radostný hláhol našich zvonů a slza nevýslovné útěchy vtírala se mi u víčka a já zvolal: Sama Praha nemůže Ti, patrone náš, slavnějšího a dojímavějšího uvítání k Tvému návratu připravit! Školní mládež, studující zdejšího gymnasia činili špalír. A mám vypisovati, jak osvětlen a ozdoben byl náš chrám Páně? Větší a krásnější ozdoby nemohlo ani býti. Před oltářem byl zbudován vysoký, vkusně upravený, přecetnými světly ozářený katafalk. Zde polehounku otevřena jest bedna a brzy zaplesalo srdce všech přítomných, neb spatřili v křišťalové rakvi svého vroucně ctěného

patrona sv. Jana z Nepomuku. Nával lidstva byl tak velký, že děkanský chrám, který asi 5000 lidí obsáhnouti může, tentokrát příliš malým byl. Nastalo ticho a zdejší p. kaplan Neumann učinil krátkou řeč, vítaje miláčka národa a povzbuzuje posluchačů ku věrnosti u víře, k nábožnosti a pravé lásce ku vlasti, vlasti to mnohých Svatých. Po té následovaly figurální nešpory o sv. Janu a požehnání. Každý chtěl viděti, každý chtěl políbiti rakev sv. i Jana, nastala tlačence tak velká, že lavice kostelní namnoze byly porouchány, ba i rozlámány. Pročež aby se předešlo každému neštěstí, přenesen jest sv. Jan z katafalku na vkusně ozdobený hlavní oltář. Po celou noc byl chrám Páně přeplněn, po celou noc rozléhaly se jeho prostranstvím nábožné písně, a páni městští ostrostřelci, kteří po celou noc co čestná stráž u rakve sv. Jana stáli, museli neustále vši silou opírat se proti vlnám lidstva — měl-li jen poněkud pořádek zachován býti.

V pátek ráno po 5. hodině dána rakev s drahými ostatky opět do bedny, lid se slzavým okem díval se na tuto práci a přál si jen ještě hodinku hleděti na svého miláčka a modliti se k němu. V 7 hodin obětoval pan děkan mši svatou za všechny osadníky Tábořské kollatury; pak vystoupil veledůstojný p. kanovník Prucha na kazatelnu a loučil se s námi. Děkoval městu, duchovenstvu, úřednictvu, městské radě, p. střelcům a všem osadníkům za slavné přivítání a doložil: Věru, vyplnilo se, co pravil ke mně nejdůstojnější vrchní pastýř této diecése, Jeho Excel. pan biskup Budějovický, že se v Táboře potěšíme, že zde nalezneme nábožné, horlivé a dobré citely sv. Jana. — Domluvil a udělil nám požehnání. — Všichni jsme slzeli a nechtěli jsme ani věřiti, že tak brzo nás opustí drahý poklad celého národa — svatý Jan! — Ale přiblížila se doba odchodu. V 1/2 9 vyšel slavný průvod z chrámu Páně. Opět nesli na bedrách svých měšťané až daleko za město ostatky svatého Jana. Za rakví kráčel velectěný pan děkan, nesa v třesoucích se rukou jazyk sv. Jana. Slzel tento důstojný 73letý stařeček, a přál si jako Simeon v chrámě Jerusalemském — zemřiti; neb se dočkal radosti a milosti veliké. Každý chtěl mít nějakou památku a proto trhal lid věnce, jenž zdobil příkrov vozu, do kterého vloženo bylo tělo sv. Jana, aby dále ku Praze dopraveno bylo. — „Jenom tři listky z vašeho věnečku mně

dejte“ prosili mne mnozí a záviděli mně malý ten věneček, kterým jsem se dotkl svatého jazyka. —

Upomínka na tento den zůstane v srdci jednoho každého a Tábor nezapomene nikdy na tento den, kdy ve svém středu alespoň na několik hodin choval tělo a jazyk sv. Jana Nepomuckého.

K. J. N.

V. V Benešově.

Každým rokem putují tisíce českého lidu do Prahy ku hrobu oslaveného kráje svého, sv. Jana Nepomuckého; nám však letos stalo se naopak. Tento miláček národa českého na cestě své ze Solnohradu do Prahy připutoval k nám dne 19. října k nesmírné radosti našeho města a vůkolí. Komu přáno bylo bráti podílu v té slavnosti, tent viděl i nejjasnější důkaz katolického smýšlení lidu českého, zbožnosti a úcty, jakouž lne ku svatým svým, zvláště pak k sv. Janu. Kdo viděl to nepřehledné, bezpočetné množství shromážděného lidu, tomu radostí zaplesalo srdce v těle i nalezal útěchu a upokojení, připomínaje sobě těch pokusů, jakými mnozí ač marně usilují vymazati z historie jméno sv. Nepomuckého, tohoto mučeníka tajemství zpovědního. I z dalšího okolí přišli k uctění sv. Jana hojní zástupové vedeni duchovními správci svými, jako na př. z osady Kozmické, Vranovské a j. Po páté hodině vyšli jsme v průvodu (8 kněží) z děk. chrámu Páně vstříc za město, kam již přechetné množství lidu nás bylo předešlo, očekávajíc ostatky sv. Jana. Bylo as 1/4 7. h. večer, když spatřili jsme v dáli v šeru hojná se kmitající světla a zástup veliký blíž a blíže přicházející. Byli to osadníci Bystřičtí provázející s p. farářem a množstvím družiček se svíčkami hořícími v rukou tělo svatého Jana. Radostí zaskvěla se každá tvář, jakmile bylo lze spatřiti vůz ozdobený a ověncený, vezoucí nejdražší klenot věrných Čechů, ostatky sv. Jana Nep. Mnozí z měšťanů našich již tři dny napřed a nyní poznovu prosili, aby jim přáno bylo, vypřáhnouti koně, sami že chtějí táhnouti vůz se sv. tělem až ku chrámu, což když jim bylo odepřeno, těšili se alespoň, že budou moci vnést to sv. tělo do svatyně Boží; tak se i stalo. Průvod byl velkolepý a slavný nad míru. Město Benešov učinilo zajisté vše, co jen mohlo. Střelba z moždířů oznamovala příchod ostatků sv. Jana. Pořádek byl pak tento: Za korouhvemi nedávno novými kráčela mládež škol městských, hlavní školy a nižšího gymnasia zdejšího s uči-

teli a profesory svými. Následovali počestní cechové; za nimi třicet družiček nepočítaje v to Bystřické. (Družičky ty shledala a vedla paní Julie Scheinerová rodem z Nepomuku k větší oslavě svatého svého krajanu); pak duchovenstvo s vysoce důst. pány kanovníky, z nichž jeden nesl neporušený jazyk sv. Jana, c. k. úřednictvo s p. přednostou v plném počtu a slavnostním obleku, městská rada s p. měšťanostou v čele, knížecí Lobkovické úřednictvo, sv. ostatky, při nichž po obou stranách hojná světla nesli členové spolků živnostenských; konečně ohromný zástup lidu každého stavu, pohlaví i stáří, propěvující písně hudbou provázené na počest sv. Jana. V pořádku tom kráčeli jsme krok za krokem slavnostně osvětleným městem. O hod. 7. došli jsme ku chrámu, ale nastojte! prostraňný chrám nemohl obsáhnouti všech přítomných; nastala tlačence veliká a veliký zástup musel zůstat před chrámem.

Touha měšťanův se vyplnila; vnesli tělo sv. Jana do chrámu, kdež je položili před hlavním oltářem slavnostně okrášleným. Zpěvácký spolek Benešovský zapěl dojemně ke cti sv. Jana. Požehnáním pak ukončena slavnost prvního dne. Avšak lidu neubývalo. Po celou noc střídali se, hned propěvující k uctění sv. Jana, hned modlitby konajice. Po celou noc byly všechny oltáře slavně osvětleny, po celou noc konali měšťané čestnou stráž. Z rána pak dne 20. hned po páté hodině obětovány mše sv., poslední o 1/2 7. hod., po té byl chvalo zpěv sv. Ambrože: Tě Bože chválíme.

Na rozloučenou promluvil vysoce důst. p. kan. Prucha v krátké avšak dojemné řeči k shromážděnému lidu, děkuje všem za účastenství, chvále úctu k sv. Janu, potvrzuje nás všech u víře a povzbuzuje k následování sv. příkladu Janova. Málo které oko zůstalo bez slzí. Pak teprv vyšli jsme provodit zase dále ku Praze miláčka svého s toutéž slavností a v téměř pořádku, jako den před tím.

As 1/4 hod. cesty za městem pomodlili jsme se ještě a rozžehnali s drahým tím tělem slavného světce země české, co zatím naše panny a družičky, z nichž každá již ráno věnec do chrámu byla přinesla a položila na skříň chovající v sobě sv. tělo, nyní opět kytkami a věnci, jimiž ozdobeny byly hlavy jejích, zdobily vůz, jenž vezl drahé ty sv. ostatky. Koně potřebné nabídnul již dříve Jeho Osvícenost kníže pán Jan Nep. z Lobkovic. —

Tak skončila se u nás slavnost sva-

tojanská způsobem důstojným, a zajisté bude nám všem milou upomínkou a bohdá i pohnutkou k následování skvělých ctností sv. Jana. M. P.

VI. Na Vyšehradě a v Praze.

„Tmavá noc válečné bouře již pomínila, jasný den míru nastal a byl ode všech radostně vítán.“ Tato slova čtli jsme v posledním pastýřském listu Pražském. Také útěk sv. Jana udál se za tmavé noci v čas válečné bouře, návrat pak za jasného, krásného dne a sv. Jan byl v Praze ode všech radostně uvítán. „Chvalte Pána v Svatých jeho!“ bylo heslem Vyšehradu a královské Prahy dne 20. a 21. října. „Podivný jest Bůh v Svatých svých“ tak na vzájem hlásaly ostatky sv. Jana shromážděným tisícům.

V sobotu d. 20. t. m. odpoledne hrnuli se zástupové lidu na Vyšehrad a dále ku Krči v ústřety tělu sv. Jana Nepom. Na silnici stáli již duchovní, školní mládež, obecní zastupitelstva a osadníci Michelští a Podolští s korouhvemi, na Pankráci slavnostně ozdobeném čekal živnostenský spolek té obce s praporem svým. Před 4. hodinou počalo se vyzvánění na Pankráci; zástupové se sestavovali v procesi před čtyřsprežním vozem potaženým červenou látkou a kvítím a věnci hojně a štědrě ozdobeným, kterýžto povoz řídil kočí v obleku sluhů arcibiskupských. Za vozem kráčeli oba průvodčí a strážcové těla sv. Jana, prelát scholastik Prucha a kanovník Bernard. Zvony Vyšehradské vítaly průvod, vítaly sv. Jana. Na hradbách stálo lidí na tisíce. U brány uvítala průvod a sv. ostatky kollegiatní kapitola Vyšehradská v červených pluvialech a zastupitelstvo téhož horního města, i provodili sv. tělo ku chrámu sv. Petra a Pavla, kdež na prahu čekal obstoupen jsa duchovenstvem nejdůst. p. kardinal, jemuž p. prelát Prucha krátkou promluvou jal se líčiti, jaké pocty světec náš všude po celé cestě došel na slavném návratu, tuto na starobylém Vyšehradě úloha průvodců že dokonána, pročež že sv. ostatky již odevzdává. Po té vyzdvihli měšťané Vyšehradští s purkmistrem svým bednu z vozu a nesli ji za Jeho Eminencí do chrámu slavně osvětleného a ve všech prostorách přeplněného, tak že ztěž bylo lze dostati se k hlavnímu oltáři, kdež křišťálová rakev z bedny byla vyndána a na místě povýšeném a příkrovem aksamitovým ozdobeném u prostřed světél a květin položena. Neporušený jazyk vystaven byl ke-

řejnému uctění na oltáři. Následovala pobožnost a sv. požehnání. V chrámě bylo těsno, ale neméně před chrámem u vozu, kdež zatím byla rvačka o kvítí, zelení, kytky, věnce a fábory, jimiž v Benešově a jinde po cestě vůz byli ozdobili. Každý chtěl mít památku na den návratu sv. Jana do Prahy, každý chtěl aspoň listěčkem z věnce utrženým dokázat domácím svým, že byl na Vyšehradě.

V noci ze soboty na neděli na Vyšehradě bděli; pp. kanovníci se stářičkým p. proboštem, duchovní a měšťané Vyšehradští a mnozí nábožní trvali na modlitbách v osvětleném chrámu Páně u těla sv. Jana, jsouce zároveň čestnou jeho stráží.

V neděli, 21. října, konala Praha slavnost, jakéž od stoleté památky vyhlášení za svatého bl. Jana Nepomuckého, t. j. od r. 1829 neviděla. Miníme slavnost přenesení ostatků sv. Jana. Hned na úsvitě bylo na Vyšehradě živo, zástupové putovali k tělu sv. kněze a mučeníka do staroslavného chrámu knížat apoštolských, kdež od svítání mše sv. se sloužily, a nával byl tak veliký, že stráž se dostavit musily, aby se v nastalé tísní nešťastí nepříhodilo. Po 8. hodině shromáždilo se zastupitelstvo, pořádkové a spolky obce Vyšehradské s prapory svými u slavnostné brány k dnešní slavnosti nad potokem Botičem vystavěné očekávající J. Eminenci, vrchního pastýře, jehož do chrámu provodili, kdež po 9. hodině obstopen kollegiatní kapitolou a četným duchovenstvem sloužil pontifikální mši svatou a po té zůstal na kázání, řečnil p. kanovník Štulec. Před 12. h. odebral se pak vrchní pastýř řadami spolků a pořádků živnostenských do residence p. probošta Vyšehradského, kdež až do 2. h. odp. pomeškal. Zatím uložili pořádkové prapory své v chrámě, odkudž je před 2. hod. vyzdvihla Jeho Eminenci vstříc vyšli.

Po příchodu vrchního pastýře do chrámu vystoupil p. kanovník a vrchní škol dozorce Prucha na kazatelnu a ohlásil k radosti veškerého shromáždění, že J. Eminence všeobecnému přání obyvatelstva Pražského vyhověl a svolil, aby tělo sv. Jana po tři dny v kapli sv. Ludmily v chrámě sv. Vítském vystaveno bylo. Tou dobou bylo v chrámě a kolem něho a po Vyšehradě všude plno lidstva všech tříd a stavů, bylo to velké klubko, kteréž se po úvodní pobožnosti a po přeložení kříšťalové rakve na ozdobná nosítka ve velikolepé procesí rozvinulo následujícím způsobem. Za korouhvemi šla mládež Vy-

šehradská, chlapečci s bílými flory a přes sto družiček v bílých šatech, s věnci na hlavách a svícemi v rukou, za nimi spolek katol. tovaryšů s drahocennou korouhví svou; dále „jednota k dostavění chrámu u sv. Víta“ s novým praporem, napřed dělníci, a sice kameníci v bílých rukávech a modrých zástěrách, tesaři v kožených zástěrách a se sekerami a zedníci se svými oznaky, za kterýmižto řemeslníky pak šli členové, jednatelové a řiditelové jednoty s předsedou svým, p. Fr. hrab. z Thunu. Následovalo několik setnin měšť. ostrostřelců v širokých řadách; hned za nimi kráčeli alumnové k. arcib. semináře s představenými svými, zpívající litanie o Věch Svatých, v kterémžto zpěvu se s nimi střídali dále za umbellou jdoucí sbor zpěváků chrámu sv. Vítského. Za těmito a korouhvemi šli členové kongregace nejsv. Vykupitele a tovaryšstva Ježíšova a u prostřed dvou řad měšť. granátníků četné farní duchovenstvo měst Pražských i vůkolí v červených pluvíalech, jakož i za akolyty a arcib. křížem kollegiatní kapitola Vyšehradská, a metropol. kapitola Pražská, s bílými infulemi na hlavách. Za sv. tělem, kteréž nesli — podporováni jsouce alumny — až k slavnostní bráně na Botiči p. kanovníci Vyšehradští, odtud po celé Praze farní duchovenstvo a na Hradčanech až do kaple sv. Ludmily v chrámě sv. Vítském p. kanovníci metropol. kapitoly, krácel J. Emin. nejd. p. kardinál nesa neporušený jazyk sv. Jana. Za ním ubíral se purkmistr Pražský a Vyšehradský s členy městské rady i obecního zastupitelstva, mnoho důstojníků sborů měšťanských a jiných vzácných osob, za nimiž šlo četné oddělení měšťanské pěchoty a — lid. Krátké to slovo, ale zahrnuje v sobě tisíce nábožných ctitelů našeho sv. Jana Nepomuckého. Sešli ze z. král. Prahy i z okolí, z blíзка i daleka. Z Vyšehradu na Hradčany jest cesta dlouhá a všude bylo plno lidu. Hradby Vyšehradské byly takorba obroubeny hlavami lidu, jenž se slzami v očích vítal sv. patrona svého, a jakmile průvod přešel, přidávali se k zástupu za sv. tělem. Tou měrotou rostl proud a pohyboval se, co ulice stačily, a unášel diváky s sebou, ale neméně i zpěv lidu prozpěvujícího litanie a písni svatojanské unášel mysl k nebesům. Kde jste všichni vy Abelesové a kdožkoli jste skládali a překládali spisy na zlehčení a zničení účty sv. Jana, pohledte, jak Bůh oslavuje služebníka svého, vizte, jak lid se hlásí k vlastenci a oslavenci svému!

„Chudým se evangelium zvěštuje“ hlásaly okrasy domů na Vyšehradě. Nesídlili tam bohateci, ale domu bez ozdob tam nebylo. Prapory, věnce, koberce, obrazy a sochy svatých, nápisy a světla, vše co kdo měl pěkného, svědčilo na domech a v oknech o radosti z návratu sv. patrona, o úctě k sv. Janu. Též vchod do chrámu sv. Jana Nep. na Skalce byl vkusně ozdoben a mnohé domy, kudy průvod se bral. Na Spálené ulici přidružil se k průvodu vycházející z chrámu nejsv. Trojice a vstupující mezi ostrostřelce a alumny arcib. semináře řeholní duchovenstvo a sice Milosrdní bratři, Kapucíni, Františkáni, Augustiáni, Minorité, Dominikáni, Piaristé, Benediktini, Premonstráti, Křížovníci a Maltežové čili Johanité. Z ozdobeného kláštera panen Voršilek vyšly a připojily se ženské řády, totiž Šedé, Školní, Milosrdné sestry a Anglické panny. Rovněž přidružovali se k průvodu na hranicích měst členové městské rady a obec. zastupitelstva i lid, jehož všude tisícové stáli. Ve všech ulicích, kudy se šlo, hořel v lampách plyn, hlahol zvonů blízkých chrámů vítal a provázel průvod a sv. ostatky. Sláva byla veliká, ale předce přemnozí slzeli, zvláště když na mostě, na místě umučení sv. reka, lid zpíval „Odkud Jene smutně kráčíš za večera k městu?“ když prosil: „Neopouštěj svatý Jene své dítky ztrápené!“ Práli si, by Bůh dal, aby sv. Jan nebyl nikdy více na útěku a zpívali „Zůstaň s námi, neodcházej, předrahý náš Jene; světa poutí doprovázej dítky opuštěné!“

Na Hradčanech, kamž průvod teprv o 1/2 6. došel, byli jsme překvapeni pěkným osvětlením celého náměstí, zvláště pak vynikal palác arcibiskupský, Toskánský a Schwarzenberský. Jejich Velič. císař Ferdinand a císařovna Maria Anna pohlíželi na procesi z oken král. hradu. V chrámě sv. Vitském drželi stráž u bohatě ozdobeného a osvětleného hrobu sv. Jana členové měst. sboru jízdeckého. Když byli p. kanovníci sv. tělo uložili v kapli sv. Ludmily, modlil se nejdůst. p. kardinal orace o sv. Janu Nep. a sv. patronech zemských, načež následovalo „Te Deum laudamus“ a po zpěvu „Pange lingua“ sv. požehnání. Po 6. hod. se zástupové rozházeli.

Za náramného účastenství byly sv. ostatky po tři dny vystaveny a dnes s příslušnou pobožností do stříbrného hrobu a oltáře uloženy. Díky vzdávajice Bohu opakujeme, co lid zpíval k sv. Janu: „Chraň a zastaň české jmeno, by nebylo

potupeno: necht synové, jak otcové chválili, Boha chváli; Kyrie eleison!“

Jesuité v Praze.

Někteří pánové v Praze nemají nyní větší starosti, práce a lopocení, než aby lehkověrnou část čtenářstva svého orgánu Žižkovou pochodni roznítily proti — mni- chům, a sice zatím proti Jesuitům. — Dle zásady „účel ospravedlní prostředky“ a hesla „směle tup a podezřívaj“, chápají se všelikých prostředků, od kterýchž jen dost málo se mohou domýšleti, že by jimi uškoditi mohli Jesuitům a tupí a co nejdrzeji utrhají křesťanským bratrům svým. Ale, co pravím „křesťanským bratrům!“ Bratrem není pánům novin, kdož „osvěcenosti a vzdělanosti“ českého národa chce kázati o *pekle*, *věčných mukách zatracencův* a jiných podobných článcích víry katolické. Takové věci patří do haraburdí a zřícenin, kterýchž svobodomyšlný Žižka bratr českým historikům a architektům zůstavil.

Českému národu vůbec, a pánům a čtenářům oněch novin zvláště má se kázati jenom o křehkosti a prostolobosti smyslného člověka, stvořeného k svobodnému požívání *všechněch* rozkoší tohoto *vábného* světa — o samém nebi, jenom ne o *pekle!* — Tomuto „všeobecnému“ přání „českého národa“ nevyhovují ale Jesuité: tedy pryč s nimi!!!

Pryč s Jesuity! rozléhá se rozkaz druhý „vůdcův národa českého.“ Jesuité byli vinni úpadkem české literatury! Poslyšme. Jesuité, ač teprv r. 1556 do Prahy uvedeni, byli vinni, „že za věku Sixta z Ottersdorfu (1547) každý tlačiti dával, co mu do hlavy přišlo, buď to sebe chatrnější.“ (Téhož předmluva na Život P. N. J. K.) Jesuité byli tím vinni, že literatury „věku zlatého“ „cena básnictví nezvýšila se mnoho nad předešlý věk a vůbec menší byla než prostomluvy,“ jak se vyslovil Jungmann. — Divadlo, toť jest výborná škola pro veškerý život! — Avšak proč pak: když „dramatické hry některé sice veselé a však nejvíce nábožné předměty vystavující, od studujících obou univerzit (Pražských) téměř každoročně, ač nejvíce *latinsky*, provozovány bývaly“: proč „českým jazykem dán v roce 1567 u Jesuitů: Sv. Václav s velikou pochvalou“?! Snad proto, že Jesuité i divadla zneužívali, by českými divadly poněmčili Prahu? — A slyš „národe český“ a ustrň slyše, kterak Jesuité pomoci divadla „řádili“ v Králově Hradci, největším to městu českém po Praze — o jiných městech po-

mlčím! Sotva že r. 1636 usídlili se v Hradci, již druhého roku zařídili mezi školní mládeží česká divadla, arci že ne taková jako „Paragrafy na střeše,“ „Hus,“ „Žižkova smrt,“ ale nejpřevé „Člověk stupující z Jerusalema do Jericha“ atd.; avšak poněvadž v podobných každého roku a za zvláštní příčiny pokračovali: byli oni, Hradečtí Jesuité, vinni tím, že pak po zrušení jejich tamější koleje na začátku masopustu 1790 vojanští důstojníci s přispěním některých osob městských první veřejné divadlo v domě pod č. 139 provedli a sice v němčině, až teprv dne 29. května 1791 „někteří měšťané“ (sami to vychovanci Jesuitův!), od oné vojanské společnosti pohnuti, také v českém jazyku na onom divadle bystrost svou proukázali.“ — — „Pryč s Jesuity“: kdyby jich nebylo bývalo v Hradci Králové, nebyli by tam vojanští důstojníci začali hráti německá divadla! — A jako v Hradci Králové, podobně „řádili Jesuité“ i v ostatních českých městech, do nichž od „zatemnělých boháčův a feudální šlechty“ byli povoláni a zde s potřebu nadáni, by nemusili choditi žebrotou. — „Žebrotou!“ (aké to slovo! Jesuité měli všeho nad potřebu! peněz jak cvoků! se všech stran jim poklady se hrnuly od hlupců, bohatých i nezámožných, kteříž si od nich (od Jesuitův) dali čerta na vrata malovati! — Tak zní námitka těch, kteříž nevěříce na čerta a peklo, Jesuity se bojí. Prozatím jen se ptáme pánův zaklínačův jesuitského řádu: co jest vám po tom, mnoho-li ta neb ona rodina má peněz, ana vám není ničehož dlužna? Proč se staráte o domácnost jiných? Co jest vám po tom, kterak ten neb onen svých peněz užije? Opovažte se některému boháči vytknouti, proč dělá daleké, nákladné cesty k vůli zábavě? proč si libuje v skvostných kočářích, cizozemských koních a psech, dukáty a toлары placených? proč každou chvíli mění kroj svých četných lokajů? prohýří tolik tisíc a t. d. ? —

Ano, ano! Jesuité mívali v Čechách hojné a bohaté statky; nemusili nikdy třiti nouzi; měli bohatství nazbyt. Ale teď ptáme se my jejich drzých utřačův: Co jest vám po tom, mnoho-li měli peněz? byli a zůstali vašim prarodičům něco dlužni? aneb zchudnul snad „český národ“ za jejich zde přebývání? Hýřili Jesuité ve své domácnosti? Kterak svých peněz užívali? Který Jesuita jezdil po radovánkách a k vůli zábavě? Kdo viděl Jesuity v nádherných kočářích se projížděti? Kdo viděl kdy Jesuitu opilého? Kdo může o kterém Jesuitu

dokázati, že se provinil proti řeholnímu slibu čistoty, aneb že by alespoň někdy byl dal nějaké pohoršení? — A kterak že užívali Jesuité svých peněz, kteréž jim zbývaly? Ejhle nákladné kostely a o ně se opírající velikolepé budovy! a ty tisíce obrazův, jejich nákladem malovaných a skvostnými řezbami ozdobených! a ta hudba a zpěv kostelní, kolik tu výtečníkův od Jesuitů podporovaných a živěných? a ty tisíce knih vědeckých, ilustrovaných! a ty fundace pro studující mládež po Jesuitech zůstalé! —

„Žádných Jesuitův!“ volají ti páni illuminátoři: oni „zněmčili školy!“ Kdože? Jesuité že zněmčili školy? Toť by arci ohromující trumf byl proti nim. Avšak pomalu s tou flintou! — Slyšeli jste někdy již o Jesuitovi, Fr. Švendovi? „Byl to jádřný, starý vlastenec“ — praví o něm jistý pan profesor na slovo vzatý. (Památky archaeol. III. 162). On, „horle na to,“ vypravuje týž p. profesor, „že za jeho času dějiny vlasti jen v rozličných cizích jazycích podle rozličného rozumu se spisují, kdežto se jazyk český, Svatováclavský, již říkáje jedině, v básních veršičkami pronešených brousi,“ — český sepsal v patnácti knihách dějiny svého rodiště města Hradce Králové, (jeho historického svědectví dokládá se i sám Fr. Palacký v svých „Dějinách národu českého.“ V. 216.) A co vypravuje nám tento „jádřný, starý vlastenec“ — Jesuita o školách? — On, bývalý profesor na gymnasiu Jičinském, lamentuje ve své historii k roku 1784 takto doslovně: „Toho roku jazyka českého stalo se veliké skrácení: v normálních školách všude i ve vesnicích němčina se vyučovala, jakož i učitele na větším díle pouhé Němce usazovali, pročež mládež vlastenská, jenž od matek svých toliko česky mluvit se vyučila, jako papouškové tu němčinu ve školách lapající, co říkali, nevěděli; podobně katechismus základ náboženství v němčině na zpaměť se naučice pravého náboženství nepoznali; podobně v latinských školách (kde z nejvyššího nařízení vše v němčině se vykládati muselo) mládež k srozumění a k pochopení němčiny celou pilnost vynaložice; latina zcela z těch škol poodstoupila, zvlášt když od veliké noci tohoto roku všem vysokým školám ve všech císařských zemích filosofii, tomu mudrckému umění, též jedině v němčině mládež vyučovati rozkázáno.“ —

A že skutečně Jesuité na základě českého mateřského jazyka vyučovali studu-

jší mládež i latině a řečtině, jest důkaz jejich vyučovací gramatické a syntaxistické knihy, jako na př. *Jesuity Emanuela Salvavia latinská a řecká gramatika, latinsko-český slovník*, vše vytištěny v Praze roku 1754. —

Tak tedy Jesuité „zněmčili školy, odnárodňovali mládež a vytlačili ze všeho veřejného života muže vlastenecké“??! Co by asi k této hanebné lži řekli Jesuité: Švenda, Pelzl, Balbin, Vydra, jemuž Švenda „s vlastenskou upřímností“ první díl své historie byl věnoval, a jenž, „by jinochové naši z proslavených šlápějí starých Čechův se nevyšinuli,“ *historii počtovědy v Čechách a na Moravě vzdělané r. 1778* vydal. A třetina proslulých matematiků českých a moravských byli sami Jesuité a k tomu ještě dokládá slavný Vydra, „že by větší ještě chválo o nich se mohlo napsati, kdyby nebyl rád jejich zrušen, poněvadž tímto způsobem všechny o nich památky byly zrušeny.“ —

A mluvíte a lžete si vy illuminátoři o Koniášovi, kterak páčil knihy — kacířské; a jestli že Koniáš jest se byl provinil: provinění jeho hojně napravili sta českých Jesuitů,*) o nichž může se všim právem říci, co napsal Jungmann o Vydrovi:

„Otec žákům, dobrý pastýř stádu,
vlasti žil, ne sobě sám;
odpuť hano, žil i svému rádu,
Bohu žil, a uměním!“ P. J. S.

Paměti o bitvě u Hradce Králové a následcích jejích.

(Pokračování.)

„Děkuji Bohu, pravil mi as třetí den po příchodu sester pruský sluha lazaretní, — já bych to déle nevydržel.“ Sestry ale to vydržely všechno bez umdlení, ač služba jejich přebídná takměř nadlidské síly vyžadovala, zvláště v prvních dnech, kde celý den a celou noc a zase celý den, — tedy po celých 36 hodin, musely sloužiti, nežli si mohly zase odpočinouti. — Přebývaly na chodbě, která vede do kostela. Lůžkem jejich byl slavník na zemi položený, a předce byly pořád myslí

veselé a nemoci nepodlehly. — A odkud braly síly? — Jednou útěchou bylo jim, že každou chvíli mohly jíti na oratorium v kostele k uctění Nejsvětější Svátosti, hlavním pramenem posily bylo jim však časté sv. přijímání. Z modlitby tedy a sv. přijímání a z toho vědomí, že konají službu Bohu milou, bližním prospěšnou a potěšitelnou, přicházela jim posila k ustavičné službě, neumdlené trpělivosti a duševní svěžesti. Památka jejich zůstane v pozhnání. Nemocní si nemohli jich outlé, věrné, neunavené služby dosti vynachváliti. — Byl a jest o tom jeden hlas! — Hle tak musela válka i k tomu prospěti, aby lidé poznali, že ústavy, jenž v lůnu církve katolické vznikly, ač od mnohých všílajak podezřívány, za ničemné prohlašovány, haněny byly, nicméně jsou dobré! — Mnohý zajisté, který dříve říkal: Toť jest bláznovství, život svůj takovým trampotám schválně vydávati; — mnohý, který takovou odvahu nazýval dříve přepiatostí myslí, nyní poznal, že taková hrdinská obětivost právě jest útěchou, úlevou a pozhnáním pro mnohé, a mnohý z celé duše nyní chválí, co dřív z celé duše haněl! — Právili vděčně mnozí nemocní: „Jest to rozdíl mezi službou toliko za plat, a službou, která se koná z lásky!“ — I ovšem: „Nemůže žádný dáti většího důkazu lásky, jako když život svůj položí za bratry!“ A to ony činí po příkladu nebeského Mistra svého. I v jiném směru působily sestry blahodatel. — Přišedšimu jedenkrát na návštěvu, ukazoval mi jeden p. major knížečku v slušné vazbě se zlatou ořízkou, rka srdečně: „To přinesu své manželce na památku.“ Byla to: Tomáše Kempenského kniha o následování Krista. Doložil: „To je opravdu „zlatá“ kniha. Prvních 25 kapitol četl jsem opět a opět, i panu vrchníku jsem z ní předčítal. Nemohli jsme se dost vynadiviti tak mnohým, tak vznešeným a předce tak prostince propovídaným pravdám.“ Odvětim: „My Čechové tu knihu v skutku jinak nejmenujeme, nežli zlatou knihou.“ Ach ovšem, kdyby mnozí zevrubněji znali ty knihy, kterými se kněz obírá, jistě i o těchto knihách i o kněžích příznivěji by soudili. Sester z rozličných řeholí bylo ve vákálních lazaretech počtem asi sto. Spiritualem všech byl veledůst. p. kanovník Künzer z Vratislavi. Po sedm týhodnů přebýval v Hořicích, duchovní potřeby sester neunaveně obstaráváje. — Byltě pán přívětivý a ochotně také nemocným svátostmi přísluhoval. —

*) Mezi českými spisovateli uvádí Jungmann ve své literatuře české tyto Jesuity: Beskovský, Bridel, Colens, Drachovský, Fabricius Leopold, Groh, Heilmann Fr., Hostomský, Chanovský, Kadlinský, Khun, Kleklar, Konstanc, Kořinek, Kořicius, Kropf, frater Lebeda, Lenhard, Libertin, Lupius, Maget, Modestín, jenž v Moskvě několikrát před velikým knížetem Basilem kázal česky, Plachý, Plevňovský, Salius, Šturm, Tanner, Trutnovský a Větrovský.

V Hořicích, které byly pravou Bethsajdou raněných, neboť se jich tam vystřídalo přes 7000, — posluhovalo též střídajíc se tuším po dvou — sedm diakonisek. — Není mně ale nic bližšího o nich povědomo.
(Pokračování.)

Neklanějte se modlám.

Běda lidu, jenž si němé modly
dlátem tam — tu mluvné pýchou tvoří,
a ke stvůrám těm se liše modlí,
Boha nectě, svým se bůžkům koří!

Běda lidu, jenž si po myslí a chuti
sám chce zákony a práva měřit,
a hledaje život v zahnutí
nechce slovům pravdy věčné věřit!

Běda lidu, jenžto zatýká si uši,
a zrak topě v sebeklamně pýše,
pustým rozumem a pustou duší
šlape zákony nebeské říše!

Běda lidu, jemuž vazba lásky
těžkým, trapným poutem zdá se býti;
a jenž ruše dávné s Bohem svazky,
v náruč vášní svévolných se řítí!

Běda tobě, drahý lide český,
kdy bys i ty chtěl tou dát se drahou,
a na svůdné zabíhaje stezky
rušiti směl vazbu lásky blahou.

Běda, kdybys, hrdý na svůj um a sílu,
chtěl se bůžkům a ne Bohu kořit,
k blahobornému se nesa dílu
směl si modly po své chuti tvořit.

Běda, kdybys Boží zákon boře,
nechtěl sloužit a chtěl velet Bohu:
ach, tu kletby přšelo by hoře
na tebe a na vlast na ubohú! —
Vác. Štulc.

D O P I S Y.

Z Malešova dne 20. Října 1856.

(O knihách Dědictví sv. Janského.)

V čís. 9. Blah. jest zpráva o rozšiřování kněh z Dědictví sv. Jana Nepom. P. dopisovatel připomíná, že do toho času žádný z p. dopisovatelů neučinil zmínku, s jakou radostí lid tu výhodu uvítal. To přimělo mne k zaslání tohoto dopisu. Byla to ovšem vítaná prohláška pro každého milovníka dobrého čtení; avšak kdyby se prohláška tato byla stala as před 2 roky, kdy spíše ještě bylo peněz, bylo by rozšiřování kněh těchto mnohem snad-

nější bývalo. P. dopisovatel píše, že v málo měsících těchto kněh za 200 zl. rozšířil; divil jsem se tomu; máť to své obtíže a nepříjemnosti. Vím to ze zkušenosti; neboť rozšiřování těchto výborných kněh vzal jsem si i já na starost, veden jsa tím vědomím, že ještě po padesáti a více letech ovoce dobré vydávati budou. První zásilka v březnu byla brzo rozebrána; kněh bylo za 32 zl. r. č. Druhá zásilka 5. května obsahovala knihy v ceně 59 zl. 92 kr. Bylot 11 exempl. Bibli české, 8 ex. Postilly, 10 ex. Života P. Ježíše. Prvního června obstaral jsem třetí zásilku toliko za 12 zl. 50 kr. a sice 10 ex. Života P. Ježíše K. a 50 Svatojanských Věnečků, jichž jsem dřív 18 ex. byl obstaral. Při rozšiřování těchto kněh mně mnoho napomáhal mladý rolník O. z 3. řádu sv. Františka, mezi své známé na kolik hodin vzdálené rozesílal knihy; avšak později ustál, seznáv, kterak se knihy sice odebírají, ale peníze nazasilají. Jiný, který odebral ode mne něco kněh a dbal o to, by v jeho obci více těch výborných kněh se nalezalo, povzbuzoval svého známého, aby odebral Život Páně, ale dostal za odpověď, že není peněz. Pak týž jeho známý zašel si do hospody a tam se pustil do karbanu. Když jeho manželka dočkati se ho nemohla, pospíšila u večer za ním. Oknem užřela karbaniky i toho svého — čeká, brzo-li bude konec a nemůže se dočkati; ona vidí a slyší, že muž prohrává, trpělivost přechází, již to v ní vře, neví co počíti, déle to nevydrží — báb, báb — a roztrštěné sklo řinčí padajíc na zem. Polekaní karbaníci vstávají a hospodský běží ven. — Zkrátka konec všeho byl ten, že hospodský 2 zl. za ten rámus požádal; po mnohých však prosbách přijal toliko 1 zl. r. č. No tak, doložil vypravovatel, za ten zlatý mohl míti 2 knihy, „Život Páně“ a mohl se z nich radovati on i jeho dítky, — ale ze hry neměl nic, než prohru, mrzutost s manželkou a v obci dost posměchu. J. L.

Z Chrudimí dne 20. Října 1866.

(Svěcení prapora Jednoty katol. tovaryšů.)

Po dlouhých strastech války a cholery radostně opět dýchalo dne 7. října město Chrudim. Příčinou radosti této bylo slavné svěcení praporu Jednoty katol. tovaryšův. Paní šlechetného lidumila, protektora jednoty, pana Františka Hýry, jehož obětivou snahu o všeobecné dobro i sám zeměpán nejmilostivěji ráčil uznati a odměniti, darovala překrásný prapor jednotě chrudimských tovaryšů. Na těžké hedbávné

půdě bílé barvy stkví se obraz neposkvrněné Marie Panny, na druhé též zcela bílé straně obraz patrona „jednot katol. tovaryšů“ sv. Josefa, krásný to dar v ceně 150 zl. — Žerď, velmi pilně provedený sv. kříž, krásné modré pentle zlatem a stříbrem bohatě vyšívané, a gurtu, vše to v ceně 132 zl. darovala kmotra praporu paní Marie Julišová, obzvláštní se svým manželem dobroditelka chrámu Páně a všech bohumilých ústavů. Mimo to uštědřila na jiné ještě potřeby tato dobrá stařenka 40 zl. předsedovi jednoty. Slavnost konala se způsobem důstojným. U večer 6. října bylo zarážení hřebíků do praporu, pak pochod při nových modrozlutých lampionech a hudbě a několik zastaveníček. V neděli po 9½ hod. posvětil důst. pan děkan a konsistorní rada Václav Pelikán ve hlavní škole v místnosti od městské rady Jednotě laskavě propůjčené a ke slavnosti vkusně upravené, veliký obraz sv. Josefa. Potom hnul se zástup lidu na náměstí a odtud do děkanského chrámu Páně při hlaholu zvonů a hudby. Napřed ubírala se deputace Pražské jednoty se svým panem učitelem, následovaly pořádky řemeslníkův, pak zpěvácký spolek „Slavoj“, za ním u prostřed městských ostrostřelců a 14 družiček paní správcová z parního mlýna Františka Walldorfová v zastoupení matky praporu paní Karoliny Hýrové a paní Marie Julišová coby kmotra praporu. U prostřed údu slavné městské rady a důstojníka ostrostřelců nesl se nový prapor zahalený v bílou roušku k posvěcení. V čele kněžstva nalezal se důst. p. rektor u sv. Jiří a předseda Pražské jednoty tovaryšské, Karel Kellner, jenž nový prapor nejen posvětil, ale i velmi zdařilou a srdečnou řečí veliké množství zbožných posluchačů uchvátil. Slavnou mši svatou při četné assistenci obětoval důst. městský p. děkan. Tak ukončila se slavnost zajiště radostná. I mnoho c. k. p. úředníků se zalíbením vytrvalo na slavnosti. Byl to den, který učinil Bůh, jenž i odplatí všem, kteří jakýmkoli způsobem onu radost zvýšili.

P. Pačour, předseda.

Z osady Škrávnické dne 20. října 1866.
(Prusové, posvěcení sv. kříže, cholera.)

V čas okupace dostavili se také k nám Prusové, rekvirující od nás vesničanů jako jinde, přišli jednou, a pak přicházeli častěji. Násili se nedopouštěli, ale požadavky činili rozhodně. Ti, co byli u nás na faře obydli, chlubil se svou vzdělaností a nás hanili, řkouce, že jsme daleko za nimi pozadu.

Jeden z nich osvědčil známost našeho sv. náboženství jmenovitě učení o Neposkvrněném Početí Panny Marie, kdežto druhý žádal o něm poučení, tázalt se, co znamená otevřené srdce Pána Ježíše a P. Marie, žádal také na p. faráři, aby mu zapůjčil některý katolický časopis. Ostatně chovali se slušně a byli zdvořilí. Předce však jsme jim rádi dávali „s Bohem“ přejíce sobě, aby nepřišli nikdy více. — Sousedé Chotounští, Chotouň jest rodiště sv. Prokopa, dali sobě letos na jaře obnovit věž na hřbitově, ana byla již chatrná. Při té příležitosti dali zříditi kříž, jež chtěli dáti na věž, jakožto znamení, ukazující cestu k nebi. To se mělo státi na den sv. Prokopa. Při tom si vyžádali, aby důst. p. farář kříž ten posvětil. I učinil tak. Svěcení to bylo přiměřenou řečí oslaveno, v nížto doličoval p. farář, že v kříži jedině lze se nadíti spasení, vybízel k účtě sv. kříže a aby chom se v sv. kříž důvěřovali a v něm pomoc — odvrácení všeho zlého — zvlášť války hledali. Válka pominula, nás nezastihla, ale za to navštívil nás mor — cholera. Rozhostila se téměř po celé koláturfě, čítající osm vesnic, z nichžto však nejvíce sedotkla Chvalovic, Chotutic, Tatec a Chotouně. V Chvalovicích vypukla právě o posvěcení, a sice v takové míře, že bylo knězi svátostmi posluhujícímu kolikrát ku pěti najednou jíti, a ještě nepostačil, i musil se vrátit a zase jíti. I učinilo se v té obci, kteráž hodinu cesty od fary vzdálena jest, to opatření, že se vel. Svátost uschovala v pěkné burse v tamější kapli a lidem dalo se pokynutí, aby přicházeli a modlili se za odvrácení záhubné nemoci, což také věrně činili, buď sami, buď s přisedším k nim knězem modlili se litanie o Pánu Ježíši a jiné k době přiměřené modlitby. Když pak se cholera dostala také do jiných obcí, poručil p. farář, aby se ve všech obcích kolatury konaly modlitby u kapli. Neopomenuto ovšem i ve farním chrámu Páně na ten úmysl pobožnosti konati. Již o sv. Václavu a o dvou nedělích na to vystavila se odpoledne od druhé do třetí hodiny velebná Svátost oltární k veřejnému uctění. Dva kněží ztěžili postačili k nemocným choditi a zemřelých pochovávat; oddechu neměli ve dne a často i v noci, jmenovitě na sv. Václava a neděli na to, kdežto po celý den přicházeli lidé, žádající, aby šli k nemocným. Ale i zdraví přicházeli četně ku sv. zpovědi, aby se s Pánem Bohem smířili a nebeského léčitele všech nemocí přijali v té nebezpečné době.

Když pak i ve školách přišla ta nemoc na některé děti, musilo přestat vyučování ve dvou školách. I vzhledem těla bylo o nemocné všemožně staráno. Povoláno dvou pp. lékařů ze Sadské. Těžkou měli úlohu, když dva, tři, čtyři nemocní leželi v jedné komnatě a nejednou i mrtvola u nich; a mnozí nechtěli rady jejich uposlechnouti. Pomýšleno na zřízení špitálu, ale ve vesnici, v chaloupkách těžko něco takového zříditi. A tak přes všecko přičinění zkušených lékařů požádala od nás cholera v jediné obci Chvalovické, čítající asi pět set obyvatelů, během pěti týhodnů 66 obětí, vesměs pak ve všech obcích během devíti týhodnů 126, nepočítaje mezi ně ty, kteří v tom čase zemřeli jinou nemocí. Co takto řádila cholera, vraceli se domů naši vojínové. Mnohý z nich musil ku svému zámětku hned v prvních dnech svého otce neb matku, neb bratra a sestru ku hrobu provoditi. V Pečecké cukrárně zemřel cholerou p. Theodor Hahn, majitel cukrárny, evangelik, ale dobrý pán, a od svých dělníků vůbec milovaný. Ve své nemoci povolal si všech dělníků z továrny ku svému loži, aby jich ještě jednou spatřil, a poručil se jejich nábožné památce.

V Chotouni dala se ve své nemoci jedna evangelička po katolicku zaopatřiti, vyzpovídala se, přijala Tělo Páně a svátost sv. pomazání, a tak zaopatřena skonalá v Pánu. Zaopatřující kněz nevěděl, že byla evangelička, až teprv, když čel na úmrtní ceduli „náboženství evangeličského.“

—r—.

KRONIKA.

Z Prahy. Jeho apošt. Veličenství, císař a král náš *František Josef* přijel včera o 4. h. odp. do Prahy a byl přeslavně uvítán.

— **Adresa,** kterouž, jak jsme v čísle 28. ohlásili, *městská rada* podala *J. Eminenci, nejduš. p. kardinálu arcibiskupovi*, spočívá v deskách z červeného sametu stříbrem okovaných. Na prvním kaligraficky překrásně ozdobeném listu čte se, komu jest věnována: „Jeho Eminenci, Nejdušojnějšímu a Nejjasnějšímu Pánu Panu Bedřichovi“ atd.; následuje plný titul. Na druhém listu psáno jest:

Vaše Eminence! Když následkem osudných příhod válečných, jimž za jeviště byl veliký díl vlasti naší, královské hlavní město na nebezpečí vpádu nepřátelského vydáno a v čas největší tísně své se všech stran opuštěno i samo sobě zůstaveno bylo, nastala podepsanému zastupitelstvu měst-

skému úloha, jejíž rozřešení městu našemu ano i naší vlasti musilo býti rozhodné. Toto vážné okamžení toho žádalo, aby každý na sobě prokázal pravý smysl městanský a vytrval, aby takto nesnáze nastalé se přemohly a utrpení nová se odvrátila. — Šlechtnou ctností občanskou i křesťanskou pokorou jiné skvěle předcházejíc, ráčila Vaše Eminence u prostřed nás jako dobrý pastýř, jenž neopustí stáda svého, statečně vytrvati, s nevšedním sebe zapřením ráčila Vaše Eminence v ústřety jíti nepříteli a za to slovy nejvřelejšími se přimlouvatí, aby města našeho šetřil. Dnem i nocí bdělo oko Vaší Eminence nad námi. — Vznesený příklad i moudrá rada Vaší Eminence dodávaly radě městské zmužilosti a vytrvalosti, a s pomocí Boží bylo město naše zachráněno a při našem přirozeném domě císařském zachováno. — Veliké jsou zásluhy, jichž Eminence Vaše v těchto těžkých časech sobě dobyla o královské hlavní město Prahu. — A protož račiž Vaše Eminence za to nejmilostivěji přijmouti nejúplnější uznání a díky nejvřelejší oddanosti podepsaného zastupitelstva městského, a při tom zároveň k sobě vzíti ujistění, že věčná památka na příkladné sebe samého zapření vzneseného jeho knížete církevního i čestného měštana v srdcích obyvatelstva Pražského nikdy nezahyne. — Rada městská král. hlavního města Prahy dne 24. srpna 1866.

— J. c. k. ap. Vel. ráčil vydati státnímu ministroví tento nejvyšší vlastnoruční přípis:

Milý hrabě Belcredi! Když jsem Mým manifestem z dne 17. června t. r. Mým národům s hlubokou bolestí ohlásil neodvratnou nutnost války, abych dobré právo Rakouska hájil — v tomto vážném okamžiku odpověděli národové na vyzvání Mé s radostnou obětovností, která Mému stísněnému srdci pravým zadostiučiněním vyhovovala. Povznášelo Mne vědomí, že při tak hluboce vážném kroku mocnář a národ touž myšlenkou, tímž cítem vedeni byli. Nešťastné udalosti, které následovaly na severním bojišti, těžké oběti, jakých Mé říši ukládaly, neotrásly duchem vlastenské oddanosti v národu. V hlavním městě a v mnohých částech říše uchopili se tisícové dobrovolně zbraní, buď aby řady vojska sesílili, neb sbory dobrovolníkův tvořili, buď aby hranice před nepřátelskými vpády chránili; a tato radostná obětovnost osvědčila se stejným způsobem při vyzbrojování mužstva. V Mém věrném hrabství Tyrolském

povstalo veškeré branné obyvatelstvo v nadšené lásce k vlasti, aby hrdinným způsobem odrazilo nepřítele, a Mé drahé království České za nejtrpčího utrpení, za nejtěžších svízeli tak se chovalo, jakž činí jen národ, který roveň jsa statečným synům Tyrolska věrnou láskou k dědičnému panovníku, k říši a domovu, uděluje dějinám takového lesku, jenž nikdy nevybledne. — Bohužel rozšířily se během událostí válečných tyto svízele i v jiných zemích, v Mé věrné Moravě, v Slezsku, jedné části Dolních Rakous, jižního Tyrolska a území Gorického — a všude se v této době těžké zkoušky vlastenecký, věrný smysl obyvatelstva nejen nezměněně udržel, leč i v nejnebezpečnějších poměrech povznášejícím způsobem projevil. — Zvláště pak mile na Mne působilo seznání láskyplného účastenství a pravé oddanosti, s jakouž ranění a nemocní vojíní od všech tříd obyvatelstva podporováni a ošetřováni byli. Takž druží se k bolestným dojmům nešťastných dnů nepomijitelná upomínka na nejdražší důkazy věrnosti a šlechetné obětovnosti Mých národů, a s pohnutým srdcem vyslovuji za to Mé nejvděčnější uznání. Ukládám Vám, abyste toto uvedl v známost všeobecnou a zejména též zastupitelstvům Mých království a zemí za nejbližšího shromáždění jejich o tom sdělení učinil. Jestli úlohou Mé vlády, aby se všechněch prostředků, které k zacelení hlubokých ran válkou zasazených postačují, užilo. Nejúspěšnější činnost jest zde svatou povinností, jejíž svědomitě vyplnění od všech orgánů vládních očekávám. Kdo v těchto těžkých dobách jakou obět pro říši přinesl, má též nárok na pomoc se strany říše, a té se má bez všeho prodlení každému dostati dle práva a spravedlnosti. O výsledcích opatření od Vás již zavedených budete Mi stále zprávu podávati. V Schönbrunnu, dne 13. října 1866.

František Josef m. p.

— Na den *Všech Svatých* bude J. Emin. nejdůst. p. kardinál arcibiskup sloužiti u *Všech Svatých* o 11. h. pontifikální mši sv., odpoledne ve 3 h. budou nešpory a po nich bude J. Emin. konati hodinky za mrtvé. O památce věrných zemřelých (dušiček) bude též u *Všech Svatých* sloužiti slavné requiem. Dne 3. listopadu odebeře se do *Vlnůsi*, kdež d. 4. tamější přestavěný a rozšířený farní chrám slavně posvěti.

— Zemský sněm svolán jest ke dni 19. listopadu do Prahy.

— Na hlavní dívčí škole u sv. *Anny* (u Školních sester) počne dnem 3. listo-

padu vyučování v I. běhu nově zřízeného českého ústavu učitelského. Zapsáno jest již 20 čekatelek.

— Pobožnost *40hodinná* bude se konati od 27.—31. října u sv. *Jakuba*, od 1.—5. listopadu u *Piaristů*.

— Pořádek služeb Božích v den *věrných zemřelých* (dušiček) a) na sv. poli *Malostranském* (v *Košířích*): Ráno o půl 8. h. mše sv., v 8 hod. české kázání; v 3/4 9 mše sv., pak německé kázání. V 10 h. zpívané requiem, pak církevní modlitby za v *Pánu* zesnulé, průvod po hřbitově při zpěvu „*Miserere*“ a v kostele „*Salve*.“ Odpoledne ve 3 hod. litanie české s pozhánáním, ve 4 hod. německé. b) Na sv. poli *Volšanském*: Ráno v 7 hod. tichá mše sv., v 9 hod. kázání, v 10 hod. zpívané requiem, pak průvod a modlení na všech 5 hřbitovech; odpo. o 4. hod. pozhánání.

— Výroční pouť bude se slaviti v neděli 28. t. m. v kostele *Milosrdných bratří* u sv. *Šimona a Judy*, 1. listop. u *Všech Svatých* na hradě a 4. v kapli sv. *Karla Borom.* u *Milosrdných sester*.

Z Moravy. Chrám metropolitní v Olomouci nabyl dvou vzácných darův ku slavnosti svatováclavské, a sice skvostné sochy sv. *Václava* a pak drahocenné schránky pro ostatky téhož svätce. Schránka tato ozdobena jest diamanty ze dvou prstenů, kteréžto sv. *Václavu* věnoval nejdůst. p. biskup baron *Thysebaert*. — Právě o sv. *Václavu* byl v sídelním chrámu Olomouckém zaznamenán do matriky *první křest český*. — Pro studující mládež gymnasiální v arcidiecési Olomoucké došly schválené v Římě stanovy bratrstva *Marianského*, kteréžto v češtině také rozdány budou mezi údy. — Zprávy tyto vylali jsme z dopisu v č. 29. *Brněnského „Hlasu“*. Týž list uveřejnil pojednání o *choleře*, z něhož toto sem klademe: *Jméno* nemoci „*cholera*“ odvozují někteří z řeckého *χολη* (žluč) a *ρα* (teku); jiní od *χολας* (vnitřnosti, střeva); jiní z hebrejského *choli-ra*. Předcházející *známky cholery* jsou: jakýsi nepřijemný cit, omrzelost, závrať, skručení a tlačení v žaludku, potění, zesláblost ve všech údech a ouzkostlivost. Potom se dostaví průjem a zvracení, křeče v žaludku, v lýkách a okolo ledvin; nemocnému ubývá očividně síly a životní teploty, tělo stýdne, tepna jest velmi slabá a zdlouhavá, tváře a oči zapadají, kolem těchto tvoří se černomodré kroužky, nos sešpičatí, (obličej hypokratický-smrtný), nehty zmodrají, hlas jest temný (cholerický) a smrt

často v několika hodinách následuje. O strašné této nemoci činí se zmínka na dvou místech písma sv. St. Z., kde nestřídmost co jedna z hlavních příčin cholery se udává. V knize moudrého Siracha kap. 31. v 23. čteme: „Bezesnost (bdění), *cholera*“ (tak má vulgata a německý překlad Allioliho, v českém přeloženo jest cholera = žluť) a hryzení má člověk nestřídmy.“ V 37. kap. 33. v. též knihy stojí psáno: „z (požívání) mnohých pokrmů bude nemoc, a lakotnost přiblíží se až k pohnutí žluči.“ Allioli překládá tuto větu slovy: „Die Fresslust führet zur Cholera,“ obžerství neboli žroutství vede ku choleře. Jest tedy cholera, co následek nestřídmosti, nemoc stará a židům známá. V době křesťanské objevila se často v krajinách východních, v Asii, odkud také asiatskou sluje. V r. 1817 vypukla na Malacce a Javě, kde 40 procentů obyvatelstva pomřelo, v Číně v Pekinku r. 1820, v Persii 1821, v Sibiři 1826, v Rusku v Petrohradě a v Mokvě 1830, u nás poprvé r. 1831, v kterémžto roce velice zuřila ve Znojmě. Od tohoto roku jako zdomácněla v Evropě a vystupuje občasně bud sporadicky bud epidemicky, posledně letos v míře velmi rozsáhlé a povšechné. Co způsobila strachu lidem, co hlavy lámání lékařům! Jakýchto, často až směšných prostředkův ochranných se užívalo proti choleře v r. 1831! A co vyskoumali lékaři o této nemoci? Posaváde jsou na začátku svých studií o choleře, o příčinách, o původu a povaze její. Jedni praví, že pochází ze škodlivých miasmů ve vzduchu, jiní hledají pramen její ve vodě, jiní zase v pokrmech, ku př. zemákách, v oharkách, v ovoci atd. Jedni vyskoumali, že putuje po řekách, že se objevuje toliko v nížinách a místech porůžných; jiní zase vidouce ji v místech vysoko ležících zuřiti, soudili, že se bere vzduchem podlé vání větru. Buďsi tomu jakkolivěk, my se stanoviska víry křesťanské pravíme, že *cholera jest nemoc, která přichází s hůry, jižto Bůh člověčenstvo navštěvuje, trestá, zkouší a budí. Cholera jest metla Boží.* Kdo věří v Boha, kdo věří, že Bůh všecko řídí a spravuje, kdo věří, že bez Jeho svatě vůle ani vlas s hlavy ani vrabec se střechy nepadá, kdo věří, že Bůh jest pánem života a smrti, ten snadno se přesvědčí, že i cholera přichází buď dopouštěním, buď sesláním Božím, jako každá jiná nemoc a nehoda, kterou dobře navštívením Božím nazýváme.

Z Uher. JEmin. kardinál kníže-arcibiskup Ostřihomský a primas Uherský *Jan Scitovký* de Nagy-Ker zesnul v Pánu v Ostřihomě dne 19. října ráno. Narodil se 1. listop. 1785, na kněžství byl posvěcen roku 1809; r. 1824 stal se kanovníkem a 1827 biskupem v Rožňavě, roku 1838 v Pčuhu. Dne 21. července 1849 jmenován arcibiskupem a primasem Uherským, přijal r. 1850 pallium z rukou tehdejšího pap. nuncia Msgr. Viale Prelá. Dne 7. března 1853 učinil jej sv. Otec papež Pius IX. kardinalem. R. 1854 byl v Římě na slavnosti prohlášení učení neposkvrněném Početí bl. Marie Panny. Dne 31. srpna 1856 posvětil novou basiliku v Ostřihomě, r. 1858 byl též v Praze o pouti sv.-Janské. Pohřeb byl dne 23. října.

Z Varšavy. Veřejné listy zvěstují opět nový skutek násilnictví ruského. V noci na den 5. října byl v Chelmě zatčen a do Ruska odvezen arcibiskup řecko-katolické církve, Jan Kalinski s celou skorem kapitolou svojí. Praví se, že arcibiskup zatknut jest proto, že rázně vystoupil proti přednáškám jednoho profesora theologie, jenž v Chelinu řecko-katolickým posluhačům svým, rozeným to Rusinům, hlásal učení nesjednocené církve řecké a dokazoval jim, že prý jsou vlastně Rusové.

Z Bavorska. K účelu nad míru ušlechtilému odkázal v Mnichově zemřelý svob. p. z Rastu jmění své, v sumě 177.500 zlatých. Ustanovit ve svém závětu, aby synové chudých rodičů dání byli do učení k hodným mistrům neb továrníkům, jimž se z pozůstalých peněz má za učení zaplatiti. Po vyučení dostane každý takový jinoch nejméně 15 zl., aby si mohl slušné místo k dílu vyhledati; ti, kdož projeví obzvláštních schopností, mohou obdržeti stipendia až na 250 zl., aby k rozšíření vědomostí svých podnikli cesty do ciziny. V den narození zakladatele (28. ledna) budou každého roku odbyvány služby Boží v Mnichově, při kteréžto příležitosti 12 chudých zachovalých učeníků se podělí modlitebními knihami a penězi.

Z Fryburku ve Břejsgavsku píše se o zločinu, kterýž se udal v noci 22. září v Herderách blíž Fryburku. Na kameném kříži, jenž vedle dveří chrámových stojí, bylať obě ramena násilně Kristu Pánu roztržena a do sklepa domu školního vhozena. Podobný v letošní válce spáchaný zločin stížen byli hned zaslouženým trestem. Jeden p. kaplan navštívil u Trutnova vojenskou nemocnici a našel tu

mezi poraněnými vojiny též Prušáka, jemuž obě ramena byla odstřelena. Pohnut bidným stavem toho ubožáka promluvil vel. kněz k němu, těše ho a napomínaje k trpělivosti a odevzdanosti do vůle Boží. Tu vzchopil se nemocný a řekl odhodlaně: Velebný pane! Hledě na mou bidnost, vidíte zároveň soud Boží na mně vykonaný za hrubý zločin. Na pochodu sem usekal jsem křížifixu obě ramena, toto nynější hrozné zmrzačení moje považuji za spravedlivý trest Boží a trpělivě snáším bolesti své co pokutu za mou nepravost. Tak čteme v „Salzb. Kirch.“

Literní oznamovatel.

— *Snížené ceny.* „Legenda o sv. Janu Nepomuckém,“ vzdělal a opatřiv překlad vydal dr. Adolf Würfel atd. prodává se nyní ve prospěch dostavění chrámu sv. Vítského ve snížené ceně po 10 kr., jakož i téhož vys. důst. p. spisovatele „Život sv. Cyrilla a Metoděje.“ Obě knížky hodí se velmi dobře za odměny ve školách.

— Výbor „Dědictví sv. Cyrilla a Metoděje“ prohlašuje: Jak známo, obdrží údobí Dědictví sv. Cyr. a Met. letos jen jednu toliko prémii, totiž kalendář „Moravan“ pro rok 1867. Ohledem na premie předešlých let, ježto vždy přes 2 zl. stály, kdežto úroky od vkladných 10 zl. 50 kr. po 7% srážce toliko 48 kr. r. č. obnášejí, nebyloť Dědictví, majíc před očima ztenčené příjmy jmenovaného ústavu, s to, mimo „Moravana“ druhou ještě knihu letos vydati. Nově (od 1. října) přístupujícím údům přidá se ku kalendáři ještě jedna knížka, kterou však výbor řídící podle množství na skladě ležících kněh sám ustanoví, a jižto sobě zvoliti nemůž nikoliv libovůli jednotlivcův zůstaveno býti.

— „*Krátký přírodopis rostlin*“ od Pavla Jehličky, vydaný nákladem B. Stýbla v Praze, odporučen jest výnosem c. kr. státního ministerstva ze dne 31. července t. r. č. 4556 za školní knihu pro nižší gymnasia.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnul:

P. Gabriel Müller, převor kláštera prem. na Strahově, kn. arcib. notář, dne 22. října (nar. 7. června 1794, pos. 21. března 1818.)

Vyznamenán jest:

P. Cornelius Řegner, býv. převor v Emausích, nyní profesor v Klatovech, jmenován arcib. notářem.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Jiří Weidlich, farář ze Stěbuzevsi do Veliše;
- p. Karel Elbl, adm., za far. v Niklasbergu;
- p. Arsenius Weller, za administr. do Jinonic;
- p. Norbert Procházka, za admin. u sv. Mat. v Šárce;
- p. Vavřínek Siník, za adminstr. do Šipína;
- p. Jan Šuda, za administr. do Stěbuzevsi;
- p. Josef Janský, za kaplana do Dejšiny;
- p. F. Kalous, zůstal kapl. v Prčicích;
- P. Tomáš Býček z ř. Malt., kapl. v Horažďovicích, za kapl. u P. M. Vítězné v Praze;
- p. Fr. Vinklář, kapl. v Budyni, stal se proz. katech. na niž. třídách gymnasia staroměst. v Praze.

Uprázdňené místo:

Lišany, nová fara patron. p. Maxm. Egona kníž. z Fürstenbergu, od 18. října.

V biskupství Litoměřickém.

V Pánu zesnul:

- p. Fr. Knesch, far. a os. děkan v Dubě, 21. října (nar. v Liberci 10. říj. 1802, posv. 4. září 1827).

Vyznamenáni jsou:

- p. Josef Herzum, čest. kan. Litoměřický, kons. rada, vikář, a školdozorce, majitel zásluž. kříže s korunou, arciděkan v Udlicích, za příčinou svého 50letého jubilea kněžského jmenován jest od J. Sv. papeže čestným tajným komořím (Camerarius supernumerarius Suae Sanctitatis);
- p. Jos. Hofrichter, tajemník vikariátní, os. děkan v Hodkovicích, za příčinou svého 50letého kněžského jubilea, jmenován jest radou bisk. konsistoře.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Jan Zuman, os. děkan v Droužkovicích, za faráře v Libochovicích;
- p. Ant. Wenschuh, farář v Christofhamru, za faráře v Přísečnici.

Listárna redakce.

Nedopatřením v tiskárně vloudil se do předešlého čísla nemilý omyl. V čele listu stojí: V Praze dne 25. října, číslo bylo však vydáno dne 15. října. Pp. čtenářové račtež si omyl tento opravit.

V. p. F. D. a j. v Litoměřicku: Redaktor nemůže i při nejlepší vůli zabývat se rozesláním čísel, to činí expedice, kamž dodáváme všechny nás docházející reklamace. Učiní-li to p. předplatitel sám a přímo, vyhne se oklikám a obdrží dříve, čeho sobě přeje.

V. p. J. K. R. a T. N. v R.: Bylo pozdě, přistě. V. p. J. Š. Bez jádra, nehodí se. — Ž T. a od Č. K. tolikéž; od Smiřic zprávy místní uveřejniti a „jmeno i bydliště zamlčeti“ jest věc nesnadná. — Do jižních Čech: Křížová cesta u malíře jest objednána. D. p. B. H.: Přijato.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kníž. arcib. semi-
náři číslo 190—I.

Expedice:
v kat. knihkupectví
B. Stybla,
na sv. Václavském
náměstí, čís. 786—II.
Nedoláží čísla rekla-
mujte nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

Předplácí se
v expedici
lu všech řádných
knihkupech
na rok: 2 zl. 50 kr
na půl: 1zl. 30 kr

Po poště:
Celoroč.: 3 zl. — kr.
půlroč.: 1zl. 55kr

Předplacení č. tyrt-
le t ní se nepřijímá.
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídne činí národy.“ (Přisl. XIV. 34.)

Sv. Řehoře nyssenského o osmeru blahoslavenství

Reč osmá.

„Blahoslavení, kteří protivensství trpí pro spravedlnost, neb jejich jest království nebeské.“ (Mat. 5, 10.)

Jakéž jest to tajemství osmice, u pro-
roka ve dvou žalmích (Žalm 6, 1. a 12, 1.)
nadepsané? Co to znamená, že se očišťo-
vání a obřízka zákonem na osmý den při-
kazuje? Snad má číslo to nějaké příbu-
zenství k osmému tomuto blahoslavenství,
které jako vrchol vši blaženosti nejvyšší
stupeň darů zaslíbených zaujímá? Neboť
tamtéž prorok den z mrtvých vstání osmici
naznačuje, a očišťováním se znamená na-
vrácení se člověka hříchem znešvařeného k či-
stému přirozenému stavu původnímu, a ob-
řízka se vykládá na odložení mrtvých kůže,
jež jsme byli pro neposlušensství oblékli,
pozbyvše jím spolu i života; a tuto osmé
blahoslavenství zaslubuje opětne ustanovení
do nebes těch, kteří sice v služebnosti byli
upadli, ale potom opět z služebnosti k krá-
lovství jsou znovu povoláni. Neboť dí:
„Blahoslavení, kteříž protivensství trpí pro
spravedlnost, neb jejich jest království ne-
beské.“ Hle! tentž cíl bojů pro Boha pod-
stoupěných! tať mzda za práce podniknuté!
tať odměna za nesnáze přestálé, — za hodna
uznání býti nebeského království. Nebloudí
více tvá po blahu naděje za tím, co ne-
stálé a nejisté jest. Neboť pozemské toto
místo jest plné změny a nestálosti, úkazy
pak a oběhy nebeské nic takového nám
neobjevují, coby nebylo v témž poměru
vespolek vždy stejné, ale všechno na ne-
besích se ve společném spojení a řádu i
sledu při svém oběhu pohybuje. Hleď ne-
smírnost daru toho! neboť nepropůjčuje ti
důstojnou odměnu ve věcech pomíjitelných,
aby žádný změny strach nekalil krásné

tvé naděje; ale slibuje království nebeské,
poukazuje ti spolu k nezměnitelnosti a stá-
losti daru k naději nám uloženého.

Co bych však rád u výroku tom vy-
šetřil, jest předně, že chudé duchem a ty,
kdož protivensství pro něho vytrpěli, na
roveň staví, těm i těm touž odměnu ur-
čuje (kdož pak mají touž odměnu, ti
majíť ovšem i stejný zápas); potom též
jak rozděliv ty na pravici od těch na le-
vici, ony k království nebeskému volá,
udávaje však jiné důvody počtení téhož.
Neboť an tamo útrpnost a štědrost i laska-
vost udává, nic se nezmiňuje ani o du-
chovní chudobě, ani o protivensstvích pro
něho vytrpěných, a přede tuším že to obojí
jak se na první pohled okazuje, daleko od
sebe rozdílné jest. Neboť co má společného
s sebou chud býti duchem a trpěti proti-
vensství? nebo jak to opět souhlasí s vý-
kony laskavé útrpnosti? Nakrmil-li kdo
nuzného, přioděl-li nahého, přijal-li pod
střechu pocestného, propůjčil-li službu ne-
mocnému nebo vězni, — což to má po-
dobného s chudobou ducha nebo trpěním
protivenství ohledem svého vlastního pů-
sobení? Kdo ono činí, strastem bližního
odpomáhá; tito pak oba, i kdo chud jest
duchem i kdo protivensství trpí, pomocníků
potřebují. A přede výsledek jest stejný u
obou. Rovněž do nebes uvádí Pán i chu-
dého duchem i pronásledovaného i ty, kdož
laskavou útrpnost prokázali bližním. Což
tomu řekneme? — Že vespolek to vše
mezi sebou souvisí v tentž cíl sbíhajíc a
se spojujíc. Neboť chudoba lehce se pře-
sídílí, a láska k chudobě chudoby se ne-
vzdaluje. Ale já za dobré uznávám nej-
prvé přítomný výrok zkoumati, a tak po-
tom teprv spojení a smysl předmětu toho
rozjímáním uvážiti.

„Blahoslavení, kteří pronásledováni trpí
pro spravedlnost.“ Odkud a od koho pro-

následování? Výrok tento poukazuje nám tedy na závodistištví sv. mučovníkův a na základní běh víry. Neboť z slova „pronásledování“ lze souditi na ustavičnou snahu druhého, kterýž běží, či spíše i na vítězství v běhu poukazuje. Nelze zajisté jinak překonatí během, leč když soupeře svého předstihněš a za sebou zanecháš. Když tedy oba, i kdo za odměnu svého vznešeného povolání o závod běží, i kdo od svého nepřítele pro touž odměnu pronásledován jest, rovněž stíháni jsou, ten soupeřem, ten nepřítelem pronásledujícím (tito pak jsou ti, kteří v mučnickém závodisti o závod běží, jsouce pronásledování sice ve svých o zbožnost zápasích, ale nedostihnutí); tuť tedy zřejmo, že *Slovo věčné* na vrcholu těchto k naději uložených blahoslavenství konečně jako nějaký vítězoslavný věnec staví; neboť zajisté blaženo pro Pána pronásledovánu býti. Proč? Protože pronásledovánu býti od zlého příčinou bývá dostihnouti dobra. Neboť odřeknutím se zlého stává se počátek k dobrému; dobro pak, ba co všeliké dobro převyšuje, *Pán sám* jest cílem tím, za kterýmž běží ten, kdo pronásledován jest. Blažen tedy, kdo užívá svého nepřítele za pomocníka k dosažení dobra. Jelikož totiž život lidský se nalezá na rozhraní mezi dobrem a zlem, tuť zajisté jako kdo se od dobré a vznešené naděje pošine, v propasti se ocitne; podobně též kdo se od hříchu odvrátí a ho opustí, spravedlnosti se oddá a nesmrtnosti vstříci kráčí. Tak se zdá na první pohled pronásledování mučovníkův ukrutníky bolestným býti dle citu, ale cíl toho, co se děje, přesahá všelikou blaženost.

Však bude snad lépe, abychom pomocí příkladův smysl slova toho pochopili. Kdož neví, jak mnohem těžší jest zrádu trpěti nežli milovánu býti? Ono však zdaje se často obtížným býti, bývá v tomto životě příčinou mnohého blaha, jakož to život *Josefův* dokazuje. Ten byv zrazen od bratří a vyloučen z jejich společnosti, až i prodán, králem se stal nad svými zrádci; i nebyl by zajisté tak vysoké důstojnosti dostoupil, kdyby mu nebyla závist bratří zradou onou cestu k ní prorazila. Jako kdyby byl někdo, maje vědění budoucnosti, předpověděl *Josefovi*: „Ačkoliv jsi nyní zrazen, přede budeš blažen,“ nebyl by ihned nalezl víry, jelikož by to bylo proti truchlivé přítomnosti, (neboť nikdo by nebyl tušil, že možná jest, aby úmysl tak zlý došel cíle tak šťastného);

takt i nyní pronásledování na věřící od ukrutníkův uvržené přináší s sebou mnohé a citelné bolesti a působí, že těžko se při tělesných mukách nadají, žeby se jim za jich utrpení království dostalo; ale Pán podporuje křehkou jich přirozenost, ukazuje slabším, jaký je očekává zápasu cíl; aby v naději dosažení království bolestné muky tohoto věku snadněji přemohli. Proto se těší veliký *Štěpán*, jsa obklopen a kamenován, a rád přijímá padající odevšad na své tělo kamení co nějaké libé krůpěje rosny, i požehnáním se odměňuje za to lidu vražednému, modle se sám, aby jim toho nebylo pokládáno za hřích, jelikož byl zaslíben slyšet i vidět, že naděje jeho setkává se s tím, co se mu zjevilo. Slyšeti on zajisté, že do království nebeského se dostanou ti, kteří pro Pána pronásledování trpí, a vidět ve svém utrpení to, čehož očekával. Dokonávajícimu běh svého mučnictví okazuje se, co doufá; nebesa otevřená a Velebnost Božská na zápas běžícího hledící s vznešeného sídla, sám Ten, o němž v tomto boji sv. mučovník svědectví vydává. Postavení řiditele zápasního podobnostvím poukazuje na propůjčenou bojovníku pomoc, abychom z toho poznali, že tentýž jest i řiditelem zápasů těchto, i pomocníkem bojovníkům svým proti všelikým protivníkům. Což tedy může blaženějšího býti nad toho, který pro Pána pronásledování trpí, jelikož mu řiditel zápasu sám co spolu-bojovník po boku stojí? Neboť nenáleží to k snadnostem, ba jest naprosto nemožno, přednost dáti dobru neviditelnému před viditelnými tohoto života slastmi, tak abys rád se dal vyhostiti z svého domova, neb odloučiti od manželky a synův, a bratří a rodičů a přátel i všech tohoto života slastí, leč by spolu pomáhal Pán k dosažení toho dobra tomu, který *podle uložení k tomu povolán jest. Neboť kterého předzvídá, jak di apoštol, toho i předzřívá i volá i ospravedlňuje i oslavuje.* (Dle Řím. 8, 28—30.) Když tedy duše naše smysly tělesnými s slastmi tohoto života téměř srostlá jest, ano zrak z malebnosti přírody se těší, a sluch po libozvučné hudbě baží; a čich a chuť i hmat každý dle své přirozené povahy zvlášť spolu dojat bývá, pročez vůbec svou smyslností co nějakým hřebem k slastem tohoto života přibita jsouc těžko se odloučiti dává od nich, s nimiž v jedno téměř jest svařena, a jako želva nebo hlemýžď v škořepinu tvrdou uzavřena těžko se dále pohyβά, celou tíží tohoto života

s sebou vlekouc: proto tedy bývá v tomto stavu snadno dostižena od svých stihatelů, buď ztrátou jmění, nebo pokutou na něčem jiném, na čem v životě tomto záleží, a tak se snadno pronásledovníku svému vzdá a podrobí. Ale když „živá řeč,“ jak dí apoštol „mocná a pronikavější nad všeliký meč na obě strany ostrý“ (Zid. 4, 12.) vnikne v duši toho, který opravdově víru pojal, a odetne to, co nešťastně bylo srostlo, a pouta zlého obyčeje rozruší; tehdaž člověk odhodiv rozkoše světské jako nějaké břímě s sebe, co běhoun lehký a hbitý běží závodistě, maje za vůdce samého řiditele zápasu. Nic nehledí k tomu, čeho zanechal; nic neobrací oči své po slasti za sebou ostavené, ale k daru před sebou položenému se žene; nic netruchlí nad ztrátou věcí pozemských, ale těší se na odměnu nebeskou; protož i všeliký druh muky rád přijímá, co pramen a pomoc k získání radosti jemu uložené: oheň, ano jej od hmoty očisťuje, meč, ano přetíná srostlost myslí s hmotou a tělesností, všeliké i nesnáze i bolesti, jež si vymyslíti lze, co lék proti zlé a zhoubné rozkoši, to vše ochotně na se bere. Jako lidé zkažený a prozluklý majíce žaludek rádi užívají hořkého léku, aby tím původ neduhu vyčistili; tak též přijímá člověk, jsa od nepřítelů pronásledován a utíkaje se k Bohu, nával bolesti, jakožto věc, kteroužby sílu rozkoši udusil; neboť nelze rozkoš pocítiti tomu, kdo trpí bolestí. Jelikož tedy rozkoši zaujal se hřích, tolikož opakem jejím se zajisté vypudí. Kdož tedy nás pro vyznávání Páně pronásledují a nesnesitelné muky na to vymýšlejí, ti podávají lékařství jakési dušem našim těmi nesnázemi, hojice útokem bolesti neduh rozkoši. Tak přijímá kříž Pavel, meč Jakub, ukamenování Štěpán, blahoslavený Petr ukřížování s hlavou dolů, všickni potom věrní bojovníci rozmanité druhy muk: šelmy, propasti, planoucí hranice, umrznutí v ledu, sedrání boků, sbodání hlavy, vyloupení očí, osekání prstů, roztržení celého těla na dvě od stehén, umoření hladem, — ta všechna a jiná tomu podobná mučení podstoupili svatí s radostí jakožto očisťování od hříchu, aby ani jediná známka nepravosti v jich srdci pocítěním rozkoše nezůstala, když by bolestný a trpký pocit všelikou téměř rozkoše stopu v duši vštípenou byl shladil.

„Blahoslavení tedy, kteří pronásledování trpí pro mne.“ Toto pak podobno jest tomu, (ať i druhý smysl seznáme) jako

kdyby zdraví mluvití mohlo a řeklo: „Blahoslavení, kteří od nemoci sprostěni jsou pro mne; neboť odstranění bolesti působí těm, kteří druhdy nemocni byli, že nyní u mne jsou.“ Poslyšmež tak hlasu toho, jakoby život sám takové asi blahoslavenství hlásal: „Blahoslavení, kteříž pronásledování trpí od smrti pro mne“ anebo jakoby světlo dělo: „Blahoslavení, kteří pronásledování trpí od temnosti pro mne;“ a tak kdyby řekla spravedlnost a svatost a nesmrtnost a dobrota i všeliký pojem, jehož o vznešeném dobru pomysliti a vysloviti lze. Pomni tedy, že Pán tak, jako si jej myslíme, k tobě praví: „Blahoslaven, kdokoli od všeliké opačné věci pronásledován jest: od zhouby, temnosti, hříchu, nespravedlnosti, lakoty, od každé všeliké věci a vlastnosti, která pojmu ctnosti se protiví. Neboť vyniknouti z zlého jest vniknouti v dobré. „Každý, kdo činí hřích, dí Pán, služebník jest hříchu,“ (Řím. 8, 34.) Kdo tedy odstoupil od toho, jemuž sloužil, za svoboda platí; vrchol pak svobody jest sám svým pánem býti; důstojnost pak královská nižádného panství nad sebou nezná. Když tedy ten, kdo se odvrátil od hříchu, sám svým jest pánem, zvláštnost pak královské důstojnosti když jest samostatnost a nepodrobenost, následovně blahoslaven jest, kdo od zlého jest pronásledován, jelikož pronásledování s té strany ho stihající v královskou jej uvádí důstojnost.“ Nebudmež tedy zarmoucení, bratří, jsouce vypuzeni z toho, co na zemi jest; neboť kdo odtud se odloučí, v nebeském království se uhostí. To jsou ti dva živlové při stvoření všehomíra k obydlí tvorům rozumným určení, země a nebe. Místo těch, kteří život tělesný byli obdrželi, jest země, nebe pak bytostí netělesných. Jest tedy ovšem nevyhnutelné, aby život náš někde byl. Neodloučíme-li se od země, pozůstaneme do cela zemi; odebereme-li se odtud, na nebesa se přestěhujeme. Hle, kam nás zanáší blahoslavenství, jelikož ti zdánlivým zármutkem tak velikého dobra opatřuje! To na myslí má apoštol řka: „Všeliká pak kázeň dokavade přítomna jest, nezdá se býti radostná, ale smutná: potom pak velmi utěšitelné ovoce spravedlnosti přinese těm, kteří skrze ni vycvičení byli.“ (Zid. 12, 11.) Očekávaného tedy ovoce květ jest utrpení, pro ovoce tedy i květ přijmouti máme. Podrobně se pronásledování, abychom běželi, ale běh náš směřujž za odměnou povolání našeho tam vzhůru; tak běžme, ať dostihneme.

Což medle jest to, co dostihnouti se snažíme? Která jest ta odměna? Který ten věnec? Nezdá se mi, aby to, čeho doufáme, at již doutáme čehokoliv, něco jiného bylo nežli *Pán sám*. Ont jest řiditelem zápasníkův i vítězoslavný věnec vítězův; ont rozdávatel losův, ont též sám onen utěšený los; ont dobrý úděl, ont též Pán, který ti úděl ten milostivě poskytl; ont jest ten, kterýž tě obohacuje, ont též sám bohatsví; ont jest ten, kterýž ti poklad okazuje, ont též poklad sám; ont jest ten, jenž ti žádost po krásné perli vštěpuje, ont sám též na prodej jest tomu, kdo koupiti zná. Abychom tedy ono zboží získali, vzdejmež se vezdejšího, jako na trhu za to, co máme, vyměňujeme si to, čeho nemáme. Nermuťme se tedy, jsouce pronásledováni, spíše pak radujme se; neboť jsouce vyhnáni z toho, co na zemi jest vzácné, sehnáni budeme k blahu nebeskému dle zaslíbení, že blahoslaveni jsou, kteří pronásledováni trpí pro ně, neboť jejich jest království nebeské z milosti Pána našeho *Ježíše Krista*; jemu za jisté sláva a mocnost na věky věkův. Amen.

Návrat s tělem sv. Jana Nepomuckého.

Dodatek ku zprávám v čísle 30.

Kronika města Solnohradu zahrnuje v sobě též zprávu, která v třicetileté válce utekli se tam s milostným obrazem Marie Panny ze Starého Oettingu, města Bavorského, hledající útočiště a místa bezpečného, a že tehdaž město Solnohrad osvědčilo se býti městem ochranným, hradem útočistným, *Juvavia*, Helfenburg, jakž ode dávna sloulo. Rovněž i za poslední války hledáno útočiště pro ostatky našeho sv. Jana Nepomuckého a Solnohrad poskytnul opět ochrany a pomoci, zasloužil si znova jména *Juvavia*.

„Deus coeli ipse nos *juvavit!*“ (Bůh nebeský sám nám pomáhá!) zvolali oba průvodcové těla sv. Jana, pp. kan. Prucha a Bernard, když přibyvše v Solnohradě dne 12. října ráno jali se s povolením J. Eminence nejdůst. p. kardinála arcibiskupa Pražského otvírati bednu, v kteréž uložena byla pod zámky a pečeti rakev s ostatky sv. Jana Nep. a otvírajíce se strachem, nevzal-li drahý poklad na daleké cestě překládáním na vůz a otrásáním při jízdě nějakého porušení, s radostí shledali, že sv. ostatky jsou neporušené. „Bůh nebeský, tenť pomáhá nám!“ vyznávali též po cestě do vlasti.

Jako odchod ze Solnohradu byl ne-

vidanou oslavou sv. mučeníka Božího, tak i celý vítězoslavný návrat do Prahy. V Linči nevěděli o příchodu sv. ostatkův, ale již před *Cvetlem*, městysem rakouským nedaleko hranic českých, přišel povel vstříc p. kaplan s poselstvím, že farní osada dověděvši se z blízkých Čech, že tudy pojede vůz s tělem sv. Jana, prosí, aby směla sv. mučeníka Božího pozdravit a alespoň u vozu se pomodlit. V obci se již seznávalo, a hle, tu stála farní osada s pastýřem svým, pozdravujíc sv. Jana Nepomuckého. Povel se zastavil, duchovenstvo vzdalo kadidlem a modlitbou počtu sv. patronu, vykonala se pobožnost s lidem a ač lid s pláčem prosil, aby jim přáno bylo, déle se modlití u sv. ostatků, nemohlo se žádosti té vyhověti, bylť určeno, jak dlouho se kde pomeškati smí, aby se návrat do Prahy neopozdil. Slzice rozžehnali se se sv. tělem.

Ještě slavnější bylo téhož dne 15. října o 1/2 12 h. uvítání v *Leonfelden*, kdež duchovní správu vedou též kněží řádu cisterciáckého z Vyššího Brodu. Již ze vzdálí bylo pozorováti, jak tam se všech stran, po všech pěšinách a cestách spěchají lidé jako na pouť. Brána byla ověncena, na náměstí u sochy čekalo několik tisíc lidí s duchovenstvem, v jehož čele se nalezal p. prelát z Vyššího Brodu, který až sem vstříc vyjel, aby průvod uvítal, načež pak hned odjel do kláštera svého. Zároveň poslal sem 6 koní, 4 totiž k vezení těla sv. Jana a 2 pro vůz pp. kanovníků. U dotčené sochy vykonali strážcové sv. ostatků a domácí duchovenstvo s lidem, jenž vůz hned věnci a kvítím osypal, pobožnost k sv. Janu a chtěli dále se ubírat. Však šlo to jen krokem, neboť náramný zástup lidu ubíral se vedle vozu. Strhla se bouřka, byl liják a krupobití, však nicméně několik set lidí šlo vedle vozu, modlíce se růženec; umínili si, doprovoditi tělo sv. Jana až na pomezí České a úmysl svůj vykonali i v dešti a bouřce.

Na hranicích nové překvapení. Bouře pominula, bylo jasno. S kopce — tak vypravují průvodcové těla sv. Jana — viděli jsme silnici vinoucí se dolů do Čech a na ní před námi nepřehledné zástupy mužských a zvláště ženských, sem tam korouhve, veškeré duchovenstvo z Vyššího Brodu s p. prelátem a okolními pp. faráři. Bylť den před tím, v neděli, ve Vyšším Brodě po kázání ohlášeno, že v pondělí na úterý tělo sv. Jana v chrámě Vyšebrodském přenocovati bude a lid vyzván,

aby se připojil k procesi, které sv. ostatkům v ústřety vyjde. I dostavili se ne sta, ale tisíce lidu a tito tisícové vyšli ráno v 8 h. na hranice a čekali do 2¹/₂ h. s poledne na silnici, ač zima bylo, tak že p. prelát jim musel poručiti, aby se v zástupy rozdělili, oheň udělali a se hráli. Vítání sv. těla bylo dojemné. Hned pak hnul se slavný průvod k Vyššímu Brodu. Neštětní ti zástupové modlili se bez ustání růženec vkládající místo tajemství prosbu: Oroduj za nás sv. Jene Nepomucký; dále pak v krajích českých vkládali jsou slova: který jsi sv. Jana Nep. oslaviti ráčil.

Po 5. h. vcházel průvod do města Vyššího Brodu. Před městem čekali střeľci, cís. úřednictvo v plném počtu a slavnostním obleku a myslivci z klášterských statků. Město bylo ozdobeno, tak že každý domeček byl ověncen; procesí pohybovalo se stromořadím, kteréž tu přes noc vyrostlo: stályť podél cesty břízy až k památnému klášteru, nad jehož průjezdem nalezal se veliký věncem otočený nápis: *Salve sancte Martyr!* (Vítej svatý mučeníku.) A pod tímto pozdravem stálo věnování: *Cisterciensium quondam ad altare ministrum jubilo corde salutant Cistercienses.* Podotýkáme, že v Nepomuku, kdež sv. Jan u oltáře posluhoval, býval klášter řádu cisterciáckého. Průjezdem vchází se na prostranné nádvoří před chrámem, kteréž důmyslný p. prelát proměnil v rozkošný sad s širokými cestami, kdež lid co zeď stál, když se sv. tělo vezlo ku chrámu. Nade vchodem velkolepého chrámu Páně stkvěl se nápis: *Esto quaesumus Intercessor pro nobis in coelis, quem devoto corde veneramus in terris!* Již pak s prosbou: Budiž orodovníkem naším na nebi, jehož pokorným srdcem vzýváme na zemi — vstupme do velebné svatyně. Jest nádherně osvětlena, u prostřed visí skvostný svícen z Vídně sem dodaný, jenž na sobě nese asi 50 světél a dnes ponejprv koná službu na počest sv. Jana. Do chrámu snešeno vše, co kolkolem nalezalo se vzácného a pěkného, zvláště pak na místo v kůru před hlavním oltářem, kdež odpovíati mělo tělo sv. Jana. Jsou tu koberce, vzácné květiny ze skleníků a u prostřed nich a mnohých světél vysoké kastrum potažené červeným sukem a ověncené kvitím. Tam byla vnešena a položena bedna chovající v sobě rakev se sv. ostatky a hned pak pokryta zlatem krumplovaným rouchem ozdobným. Svrchu postaven jest sv. jazyk. Což když se stalo, konala se pobožnost: litanie a nešpory. Střeľci stáli

na stráži u sv. těla celou noc, jakož i dva kněží vždy tam klečeli, lid přenocoval v osvětleném chrámě; modlení neustalo ani na chvílku. Zkrátka, ve Vyšším Brodě přičinili se ze vsí síly o počtu sv. Jana vedle slov: *Quantum potes, tantum aude.* Ráno dne 16. října o 1¹/₂ 5. h. byla pontifikální mše sv. a, „Te Deum laudamus;“ prostranný chrám byl ve všech koutech naplněn lidstvem, k němuž p. scholastik Prucha vstoupiv na kazatelnu učinil krátkou promluvu. Po té ubíral se průvod v témž pořádku jako včera městem k blízkému Rožmberku. Trvalo to dvě hodiny.

Na pomezí Rožmberské farní osady čekalo valné procesí as 5000 lidí s kněžstvem, počestnými cechy a korouhvemi. Vidouce pp. strážcové sv. ostatků, že by tímto způsobem pokračující nedorazili v určitou dobu do Budějovic, pomeškali toliko na náměstí u sochy, konajíce s lidem pobožnost, za městem pak prosili snažně nábožných, aby se navrátili, že jim nemožno dovoliti dalšího průvodu, že čas nutká k rychlejší jízdě. I pomodlili se ještě jednou s lidem o přimluvu sv. Jana a pak — ujížděli dále. Šest koní až do Krumlova dal Výšebrodský p. prelát Leopold Ant. Vackář.

Však jeli jen asi půl hodiny, a tu již opět čekaly na silnici farní osady Zátonská a Sverazská, chtěce býti sv. Janu průvodem do města Krumlova, což v promluvě k lidu odepřeno. Jako jinde po cestě, tak i tuto jenom na silnici vykonala se pobožnost.

V Krumlově přibyl vzácný povoz teprv o 1¹/₂ 12. h. a nikoliv jak ustanoveno bylo v 10 h. Daleko před město vyšel sv. pátronu vstříc Krumlovský p. prelát dr. Loberschiner v čele as 30 kněží, úřednictvo císařské i knížecí Schwarzenberské a nepřehledné zástupy nábožného lidu. Zvolna pohyboval se nevidaný průvod ku předu a teprv o 1¹/₄ 1. přiblížil se k chrámu Páně, kdež špalír čínice počtu vzdali měšť. ostroštelci a též cís. vojsko. Však pro nával zástupův, sešlo se zajisté as 15.000 lidí, a pro krátkost času nebylo možná vystaviti sv. ostatky v kostele. Vůz stál před chrámem a mezi tím, co Krumlovský p. prelát v domě Božím kázal a mši sv. sloužil, hrnuli se venku lidé k vozu, aby políbením příkrovu počtili sv. ostatkův. Líbání to trvalo do 2 hodin, ale nebylo lze vyhověti žádosti všech těch nábožných, jichž neubývalo ale přibývalo, tak že nastala chvílemi tíseň veliká, ba i báti se bylo, aby někdo nepřišel k úrazu. Každý žádal míti

lístek z věnců na voze. Ve 2 h. promluvil p. scholastik Prucha k lidu o sv. Janu, prosil, napomínal, hleděl uchlácholiti. Aby se aspoň poněkud vyhovělo žádosti lidu, nesl p. prelát při procesí za město neporušený jazyk sv. Jana řadami lidu toužebně hledícího na ten drahý klenot církve a vlasti. Škoda, že nebylo dovoleno déle tu pomeškati; bylit tu lidé, kteříž až i 8 hodin cesty sem vykonali! Ale lhůta uplynula, čas volal dále ubíratí se k Budějovicům. Na této cestě bylo též několik zástav k vůli procesím čekajícím na silnici, s nimiž se pobožnost konala.

O slavnostech konaných v *Budějovicích* dne 16., 17. a 18. října podali jsme milé zprávy v předešlém čísle. Až k Budějovicům oslavoval nábožný lid sv. Jana hlasitými modlitbami, odtud dále ku Praze více zpěvem: tím se rozeznává lid český od německého. Na cestě do Ševětína poklekl též dudák a kleče zahrál písničku k uctění sv. Jana. Přáli bychom sobě a s námi zajisté i čtenářové řádků těchto, mítí obrázek tohoto výjevu na silnici. Mírné vyobrazení onoho podivného povozu, při jehož spatření lidé klekají a mezi nimi i dudák, jenž svou písničkou pozdravuje sv. Jana.

V *Ševětíně* čekali duchovní s celou farní osadou, jakož i ve *Veselí*, kamž i vůkolní kněžstvo se dostavilo; tam i tuto konaly se modlitby pod širým nebem. Po 12. h. byly vozy v *Soběslavi*, kdež jich až na odpoledne očekávali. Však jakmile se vozy octly před chrámem na prostranství, kdež jest kříž a socha sv. Jana Nep., sběhlo se hned obyvatelstvo celého města. Pan kan. Prucha učinil k nim řeč, vykládaje církevní modlitbu o sv. Janu Nep. Když ukončuje svou promluvu prosbou: Všemohoucí Bože, jenž jsi skrze nepřemožitelnou svátostní mlčenlivost sv. Jana naši sv. církev novou mučnickou korunou ozdobiti ráčil: propůjč nám, abychom častou zpovědi ústa a svědomí své očisťující a častým přijímáním nejsv. Těla Páně se posvěcujeme někdy k těm blahoslaveným, kteří se jazykem nikdy těžce neprohřešili, přičtení býti zasloužili v nebesích — posluchačů se otázal, půjdou-li rádi k sv. zpovědi, odpověděli všichni souhlasně: půjdeme. Po tomto kázání bylo modlení, pak průvod za město.

Též v *Plané* čekal p. farář s procesím, k němuž opět p. kan. Bernard promluvil. Dva sousedi dali koně a pokládajíc to za čest sami je řídili. Až sem vyjeli sv. o-

statkům v ústřety p. děkan a purkmistr Tábořský.

Co v *Táboře* dne 18. a 19. října se dalo, čtli jsme v předešlém čísle těchto listů. Táborští dali 4 koně až do *Milčína*. V *Sudoměřicích* uvítal sv. patrona p. farář s osadou, též *Střesměřský* duch. správce připutoval s ovečkami svými z arcibiskupství Pražského sem na pomezí diecése Budějovické. Na poslední osadě biskupství Budějovického, v *Milčíně*, čekali cechové a veliké procesí, kteréž bylo sv. Janu průvodem as $\frac{1}{4}$ hodiny cesty.

Na hranicích arcibiskupství Pražského u kaple sv. Vojtěcha nad Voticemi shromáždilo se k uvítání sv. Jana vel. duchovenstvo vikariatu Votického s p. vikářem v čele, čís. úřednictvo a mnoho tisíc lidí z vůkolních farností. Odtud šlo se průvodem celou hodinu do *Votic*, kdež byl právě výroční trh a lidstva tolik, že nebylo radno vstoupiti do kostela. Bylo tedy i tuto promluveno k zástupu před chrámem, kdež vůz stál, načež p. vikář i farář *Arnoštovický* konal litanie a modlitby. Následovala opět promluva k lidu, při níž se jako jinde i tuto ukázal shromáždění neporušený jazyk sv. Jana. Pak se průvod hnul z města ven, a za městem se rozzěhnal se sv. patronem.

Vozy jely dále ale ne daleko, vyšlat vstříc filiální obec *Olbramovická* v pěkném pořádku s knězem Františkánem z kláštera Votického. Obec tato přičinila se velice, aby poctila sv. patrona svého. Bylo patrné, že ji spravuje co přednosta muž nábožný. Na silnici vystavěl bránu z chvojí, na níž se stkvělo pět hvězd a jazyk; zpěv lidu provázela hudba; i nezbývalo jiného leč tam u sochy sv. Jana zastaviti a se zástupem se pomodliti.

Za *Olbramovicemi* čekala farní osada *Ouběnická* s knězem svým, všeliké domlouvání nic neprosnělo, nedali si zabrániti, nýbrž šli se sv. tělem až do *Bystřice*, kdež na náměstí u kříže vykonala se pobožnost. Lid slzel a plakal, když vd. p. kan. Prucha v řeči své podotknul: Před 86 lety narodil se tamto ve škole otec, jehož syn vám tuto ukazuje jazyk sv. Jana, prose vás, abyste věrně vyznávali slovem i skutkem víru, kterouž tento jazyk hlásal a po stoletích nyní ještě káže atd. K procesí *Ouběnickému* připojilo se i *Bystřické* a obě šlo až do *Beněšova*. Však to nalezá se v dopisu z tohoto města na str. 437 a 438 předešlého čísla.

Ráno dne 20. října rozzěhnali se Be-

nešovští za městem se sv. tělem, s nímž dále putováno ku Praze. V *Poríčí* bylo shromážděno domácí i vůkolní kněžstvo s osadníky svými. U kostela byla silnice překlenuta slavnostní branou s nápisem „Oroduj za nás svatý Jene Nepomucký!“ Tam vykonala se promluva k lidu a pobožnost. — V *Dnespekách* čekal p. vikář okresu Mnichovického se svou Pyšelskou osadou a vůkolními osadami i jich pastýři. U kapličky dály se modlitby; pak prosili pp. průvodcové sv. ostatků, aby průvod dále nešel, uvádějce za důvod, že mají před 4. h. býti u bran Vyšehradských. Uposlechli, rozloučili se. Do *Želivce* dostavil se p. farář z Kostelce na křížkách s osadou svou, k níž stala se promluva a vykonala se s ní pobožnost. Až sem poslal J. Emin. nejdůst. vrchní pastýř troje spřežení koní svých. Asi hodinu cesty před *Jesenicí* čekal s osadou svou Jirčanský p. farář a provodil pak sv. tělo do *Jesenice*, kdež u sochy byla krátká řeč k lidu a modlitby o sv. Janu. Před *Kunraticemi* stála slavnostní brána s nápisem: Vítej nám svatý Jene Nepomucký! Družičky přistoupily a položily krásný věnec s fialovou stužkou na červený příkrov vozu, načež p. farář s veškerým shromážděním doprovodil sv. ostatky až ku *Krči*. Tam p. kan. Prucha promluvil k lidu a vykonal s ním pobožnost, načež se procesí navrátilo. U *Krče* čekalo jiné, totiž Michelské, dále Podolské, vozy potkávaly se již se zástupy Pražanů, jenž byli vstříc vyšli na Pankrac a dále; již bylo slyšeti hlahol zvonů Vyšehradských. Praha vítala sv. patrona království, jehož hlavou jest, vítala sv. ostatky, kteréž se po 16 týdnech navracely. Jakým způsobem se to dalo, vypsali jsme v předešlém čísle.

Konec dotčených zpráv našich opravujeme v ten smysl, že rakev s tělem sv. Jana Nep. do stříbrného hrobu a oltáře nebyla vložena dne 25., nýbrž v sobotu dne 27. října. Sv. ostatky zůstaly déle vystaveny k žádosti nábožných citelů sv. Jana a za příčinou přítomnosti J. Vel. císaře pána. V pátek dne 26. října v 8 h. ráno sloužil J. Emin. p. kardinál arcibiskup s příslušnou asistencí u hrobu sv. Jana tichou mší sv. a před oltářem na klekátku klečel J. Vel. císař pán. V kapli na straně epístoly byl J. Exc. nejdůst. p. biskup Budějovický a členové vždy věrné metrop. kapitoly. V levo za J. Velič. císařem pánem byli dva jeho pobočníci, dále

pak mnoho nábožných, kteříž zajisté prosili Pána Boha, aby na vznešeném panovníkovi i královstvích a zemích jeho se vyplnilo, co zpěváci zpívali na kůru, totiž „Dona nobis pacem,“ t. j. aby Bůh králům a knížatům i všemu lidu křesťanskému pokoj a jednotu uděliti ráčil. Po mši sv. šel císař pán a vzdal poctu ostatkům sv. Jana vystaveným v kapli sv. Ludmily, načež sobě prohlížel chrám sv. Vít, s patrným zalíbením pohlížeje na nová barevná okna a jiné opravy. Císařskou touto návštěvou a poctou sv. ostatků dovršeny byly slavnosti sv.-Janské v Praze. Jako před tím, byli pak i poslední tento den u rakve na stráží alumnové arcib. semináře každou hodinu se střídající.

Přichozím bylo volno, vstoupiti za mříž do kaple, kdež uprostřed květin a světél vystavena byla rakev, a jíti kolem ní. I viděli jsou skrze křišťalové sklo z obou stran sv. tělo, a sice lebku spočívající na pravé skrání, ozdobenou drahocennou korunou. Ostatní tělo vyjma ruce a nohy zahaleno jest známým rouchem kanovníkův Pražských, na prsou spočívá zlatý krucifix, jakož i na ozdobách kolem sv. těla nalezá se hojně zlata, stříbra a drahých kamenů. V ruce drží sv. mučéník zlatou palmu vítězství. Svrchu potažena jest rakev červeným aksamitem. Nad rakví vystaven byl v drahocenném ostensoriu neporušený jazyk sv. Jana. Na podstavku kol kolem bylo věnců bez počtu a stále jich přibývalo. Mezi nejpěknější náležejí věnce ze strojeného kvítí přivezené se sv. tělem ze Solnohradu, kdež je jakož i lilie při odchodu nesly bílé oděné panny v rukou i na polštářích.

V sobotu dne 27. října sloužil J. Emin. nejdůst. p. kardinál mši sv. opět u hrobu sv. Jana, po té vyzdvihli pp. kanovníci rakev z kaple sv. Ludmily a nesli ji po schodech červeným sukнем potažených vzhůru a uložili do stříbrného hrobu a oltáře s povinnou úctou a pobožností. Po ukončených modlitbách vzal p. kanovník strážce klíče a hrob byl uzavřen. Věnce*) na rakev věnované jsou nyní ozdobou stříbrného oltáře. Svatý Jene Nepomucký oroduj za nás!

*) Při jich přenášení z kaple sv. Ludmily vypadl z jednoho lístek, na němž psáno jest: In Demuth und höchster Verehrung legt diesen Kranz zu den Füßen des heil. Johann von Nepomuk der katholische Frauenverein von Salzburg. — Salzburg den 13. October 1866,

Věřejné mínění a Jesuité.

Co jest veřejné mínění? Kdy je pravé a kdy křivé? Kdo je vyjadřuje a zastupuje? — Co smýšlí celý národ aneb aspoň většina jeho o nějaké věci, tomu říkáme *veřejné mínění*. Drží-li se v úsudku svém pravdy a práva — je *pravé*, jinak ovšem křivé; obyčejně pak je zastupují na sněmě poslanci, a v lidu *noviny a časopisy*. Avšak musí zastávat stejné všecky stavy, potřeby a zájmy lidu, a to nikoliv dle osobní chuti, ale *nestranně i spravedlivě*, chválice, co chvály hodno, poučující kde třeba a kárající, co hany zasluhuje, a nesmí se ohlížeti ani nato, zdali si tím u někoho přízní neb nelibosti získají, anebo čtenáře a odběratele přilákají neb odrážejí. — V životě bývá to však jináče. Redakce anebo některá třída lidí přivlastní si *jisté náhledy*, jež má za *neomylné*, a chutě vydává se za vůdce lidu, a chce přesvědčiti anebo aspoň přemluvit lid a čtenáře své, aby náhledy její přijal. Chyba je to, je-li někdy vůdce takový buď sám cesty nevědomý nebo aspoň při chůzi neopatrný, che-li zámyslně za sebou vésti své čtenáře bez ohledu na liché a škodlivé své náhledy. Tím způsobem se stává, že jedna redakce rozsívá zášť proti rovnoprávnosti, jiná proti jistým stavům a zřízením — a škodí tak, místo coby měla prospívat; taková lidé nejsou pak vůdcové, ale *svůdcové lidu*. Ještě hůře však se vede, když redakce ve všem lahodí lidu, ano i mylným jeho náhledům lichotí, *ze zisku*, aby si ho od svých novin neodrazila, tu jest pravou loutkou v národě, a je-li při tom ještě *nezkušený* lid zaměstnán v redakci, je to tím horší, jelikož by potřeboval sám poučení, a neměl by jiných počínati.

Podobně se to má s otázkou o *Jesuitech*. Víme sice dobře, a nemusí se nám to teprv od někoho připomínati, že jsou Jesuité jen jeden řád v církvi, jenž má svá pravidla (řeholi) potvrzená v ohledu mravním i církevním; taky jest nám známo, že nedrží Jesuité církev, že stála jindy, a že by i nyní stála, kdyby jich nebylo; ale to taky víme, že jsou jedním článkem v řetěze církevního života, jenž ku blahu člověčenstva, k rozšíření a povznešení víry, ano i k povznešení vědy mnoho za těch 300 let svého působení vykonal. To se nedá upříti od nikoho — to uznali i nestranní mimocírkevní učenci. Že nebyli někde někdy oblíbeni, snadno nahlédíme uvažující, že povstali v časech reformace

proti jejímu rozšiřování; že pak byli zrušeni před sto lety, nesvědčí o ničem, neb se jim nic špatného nedokázalo při jejich zrušení, leda že při tehdejších lichém směru učenosti osvicencům překáželi, kteříž uměli namluviti chytře vladařům, aby se zrušením toho řádu zbavili svých četných a znamenitých odpůrců. *) Divné při tom zůstává, že je právě protestantský král pruský Bedřich II. podržel, jakož i to, proč je, byli-li na škodu, r. 1814 opět obnovili. Zatím dopustil-li se někdy některý úd jejich nějakého přechvatu neb přestupku — byl za to potrestán od svých představených a to právě dle své řehole, jelikož proti ní jednal, a nikdo to nebude omlouvat. Nesmí se však přehlednouti ani tehdejší poměry, aniž velké množství oudů, mezi nimiž, jako všude mezi lidmi se někdo nepodaří; vůbec tak musí zderozhodovati vždy skutečnost a nikoliv domysl — jen pravda a nikoli podezřívání — historie a nikoli romány. (K. př. Věčný Žid Eugena Suea.)

A nyní pohledme *do Prahy*. V Praze nemají dle Národních Listů zůstávati, třebas tu i *svůj dům* měli, aniž tu mají kázati a zpovídati, třebas by jim to byl církevní představený dovolil — protože se to nesrovnává s přesvědčením Nár. Listů. Vždyť jsou *vrahové národu našeho, podpůrcové poroby a temnosti, a rozšiřovatelé pobožnost-kářství* („jesuitství“), proti nimž mluví vůbec *veřejné mínění*, kteří nemají *potřebné důvěry*, a proto se *lid pobuřuje* ano i *katolíci* k. p. v Bělskémokresu docela *odpadnutím hrozí*.⁴ Podívejme se trochu bedlivěji na tyto důvody (?), abychom váhu jejich ocenili.

Byli prý vrahové národu Českého, o tom svědčí prý historie, že jej přivedli do *poroby* a připravili o *literaturu* jeho. Avšak byli to Jesuité, co jej přivedli na mizinu a do poroby, anebo vlastně evangeličtí stavové, kteří se r. 1619 zbouřili proti Ferdinandovi II. a povolali si Fridricha Falckého za krále? Přišel národ do chudoby Jesuitským kázáním anebo vlastně třicetiletou válkou, v níž zrušena země Česká a národ z dvou třetin vyhynul? Či povzbudili 30letou válku Jesuité anebo evangeličtí stavové Čeští? Spálili nám Jesuité v skutku literaturu naši, nebo, *jak svědčí zřejmě seznamy knih těchto k zničení určených* (*Claves či klíče*), *byly jenom polemické*

*) Podobně mýlil by se, kdo by letošního zrušení klášterů vlašských, z veřejného mínění (!) vykonaného, příčinu hledal v zlosti a spustlosti klášterníků, a nikoliv v sobeckých úmyslech vlády florentinské.

a nekatolické náboženské spisy udávány, jež beztoho měly jen časovou cenu, a jež by tuším ani jeden z našich novověkých hanců nečetl. Pálilo se všecko bez rozdílu co bylo českého, či uměli snad Jesuité rozeznávat ve spisech? Balbín svědčí o něčem jiném proti těmto nářkům. Ano i sám rozkřičený Koniáš dle vědeckého bádání v tom ohledu (v Musejníku 1863) nebyl takovým knihožroutem, za jakého až dosavad byl vydáván. Vůbec dokládáme, že právě tato doba v dějepise českém posud leží ladem, nejsou vědecky ještě zpracovaná, a že teprv nyní pomýšlí se na to, na základě historických pramenů bez obalu skutečné události odhalovati a uvažovati. Má se to tuším tak jako s dobou husitskou před studiem Palackého, kde husité bývali považováni za vzor udatnosti a šlechtnosti, — ale dějiny pramenů odhalily nám strašné jejich skutky, jako boření kostelů i hradů, vraždění a pálení lidí bez rozdílu, pustošení knihoven a uměleckých památek; — ale novověcí hancové ani na tyto studie nedbají a dle starých povídek dále tu dobu vychvalují. Ostatně divíme se, že Nár. Listy nezpomněly si ještě na důležité v tom ohledu spisy *Žaluda Vysokomýtského*, mohly by z nich lecos nového a pikantního svým čtenářům vyčerpali. Není to ovšem pravda, nýbrž jen klep a lež, ale zdá se, že v této věci se redakce neštítí žádných prostředků, jsouc jista, že čtenářové její nebudou teprv z pramenů o lživosti zpráv nehistorických se poučovati, anto referent jejich sám ty věci z pramenů historických nečerpá v mylném domnění svém, že zastává blaho národu, v té věci má pravdu a právo výhradně sám na své straně čili vlastně lež ve svém podruží.

Co se pak týče působení Jesuitů po 300 let ve světě a církvi, tu musí ovšem rozhodovati jenom nestranná historie, a ta již rozhodla ve prospěch jejich, a lichými ukázaly se všeliká nářknutí a podezřívání činnosti jejich, jaká bývají v románech a nikoli v historii. Kdyby šlo referentovi N. L. o pravdu a nikoli jen o provedení jeho prudkého a neodůvodněného záští proti nim, mohlby nahlednouti jen třeba k. p. do *Rifflova* díla: *Aufhebung des Jesuitenordens, eine Beleuchtung der alten und neuen Anklagen wider denselben* (Freiburg 1848) anebo má-li raději *protestantské* badatele, tedy do *Dallasovy* *Geschichte der Jesuiten* přeložené z angličtiny do němčiny od Kerze r. 1820. — Co se pak týče otřepaného onoho nářknutí, jakoby učili, že

každý i sebe špatnější prostředek je dovolen, je-li jen účel dobrý, radíme mu, aby se ucházel o vypsanou již od r. 1850 od Jesuity Roha 1000zlatovou cenu tomu, kdoby to v některé jesuitské knize našel. — Naráží-li na mravnost řádu líčením svým, že jsou schopni všech neřestí a hanebností, anebo že vlastně nemají žádné morálky, aniž znají jakých hranic morálnosti, prosíme referenta, aby tak nápadně nezavíral oči svých před historií a nepředstíral holé lži proti očividné zkušenosti historické i nynější. Ostatně radili bychom mu, aby si neobtěžoval v prázdné chvíli, chce-li o takových věcech více psáti, do spisu *Dr. Henna: Das schwarze Buch oder die Moral der Jesuiten* z r. 1865 nahlednouti, anebo jen aspoň do kterékoli nestranné historie třeba protestantské, jenom ne do Sueových románů. Důkaz pak jeho o *podvodnictví a lakotnosti* řádu Jesuitského, v němž poukázal na soud porotní r. 1864 v Brusellu veřejně odbývaný, popravujeme v ten smysl, aby budoucně nečerpal své důkazy z frejmaurských nebo zúmýslně překroucených novinářských zpráv, ale raději ze soudních akt. My ho upozorňujeme na dva spisy o tom processu, jichž tušíme nezná a sice: *Die Jesuiten vor dem Assisenhofe von Brabant* am 13—16. Mai 1864 oder der *Process de Buck in Brüssel*, anebo aspoň na brošurku: *Die Wahrheit und die Lüge im Prozess de Buck zu Brüssel*, jimiž o pravdě poučen by snad ztratil aspoň trochu své neomylné drzosti v křivém dotvrzování. — Vůbec neměl bychom ničeho proti tomu, kdyby N. L. vystoupily proti jednotlivým Jesuitům, a vě-li co a mají-li jistotu, odsoudili tyto jednotlivé snad špatné členy řádu toho, ale obviňovati hned celý řád a to nikoli snad jenom z několika špatných skutků, ale docela ze základných špatných zásad, při tom pak prohlašovati je nejenom za schopné všeliké neřesti v nynější době, ale i za vinné všelikých nepravostí v minulosti, líčiti je jako podvodníky, vrahy, zrádce lidu, nešlechtníky, pokrytce, jako neštěstí, hrůzu a spoustu na národ a lidstvo, a to všecko způsobem tak uštěpačným a lid pobuřujícím, a chtiti se při tom ještě opíratí chlubně a vítězně o historií ovšem zfalšovanou: to se nám konečně musí hnusiti, takže se nemýlíme, myslíce, že to není pouhá nezištná starostlivost o blaho národu Českého, ale něco zcela jiného — co toto neslýchané zuření proti Jesuitům vyvolalo. Ostatně ví-li kdo co o nečirkovním, nemravném a nezá-

konnitým počínání nebezpečných Jesuitů v Praze, ať jen soudně proti nim zakročí; zatím však poroučí to zákon, aby je nechali lidé pokojně ve vlastním domě ostávat, jako každý jiný obyvatel v Praze tohoto práva užívá, a proto nemá tuším práva, pokud se trestuhodně a nezákonně nechovají, je z města vyvolávat anebo lid proti nim popouzeti a to zprávami lživými. —

Co se pak týče té výčitky, jakoby Jesuité *zvláště podporovali absolutismus čili poddanost, a zvláště nějakou pověreckou neb pobožnostkářskou nebo farisejskou víru katolickou rozšiřovali*, odpovídáme, že tyto zásady neleží ani v řeholi čili pravidlech jejich, aniž by se jim to od církve trpělo. Jesuité učí *tutéž morálku jako církev* a tedy i *tutéž slušnou a spravedlivou úctu ku každé rádně zřízené vrchnosti duchovní i světské a i potřebnou k nim poslušnost*, mají-li obstáti jednotliví státové a celá společnost lidská vůbec. Učili však něco jiného proticírkevního a nekřesťanského v tom ohledu, necht se jim to dokáže; vždyť prý mívají dost a všelikerých posluchačů v Praze, kde vykládají katechismus; nuže shledají-li tito posluchači něco nepravého a kacírského v jich vyučování, necht je obžalují u příslušné vrchnosti z necírkevního učení. — *V ohledu věroučném* pak divíme se v skutku té nevědomosti nebo zlomyslnosti referentově, který myslí, že Jesuité učí a provádějí nějakou podivnou katolickou víru, ježby se lišila od učení „osvíceného kněžstva světského v Čechách.“ Jsouť právě Jesuité velmi zkušení zpovědníci a duchovní otcové a učitelé náboženství vůbec, kteří neuchýlili se od učení církve, ale povždy stejně s ostatním kněžstvem domácím všude dobře působili ku vzdělání mravů a rozšíření katolické víry mezi lidem. A proto dobře odmítá kněžstvo Mělnického vikariátu farisejské lichocení (*v této věci*) Národních Listů Českým kněžím, ocenivši a odsoudivši dobře pravý a i skrytý cíl a úmysl jejich při tom. Ostatně budou-li Jesuité v Čechách ostatnímu kněžstvu v ohledu duchovním na ujmou a víře ku škodě, *ozvou se rádně a na patřičném místě proti nim kněží sami* a nebudou zajisté teprv nepovolaných, neoprávněných a neobratných zástupců za sebe hledati v nynějších Nár. Listech. My se toho ovšem nebojíme, majíce zkušenosti z historie i odjinud o této věci; — ať se nás tedy referent hned tak starostlivě neujímá, ježto pomoci jeho nepotřebujeme a taky nežádáme.

Ježby Jesuité byli *odpůrci pravé osvěty*,

vzdělanosti a vědy vůbec, proti tomu svědčí celý jejich řád, jenž v ohledu theologickém a vědeckém tolik učenců a spisovatelů vyvedl, že s vědeckostí toho literatura uznává. Byli-li pak i mezi nimi méně obratní spisovatelové, nebylo jich zajisté tolik, jako je za naší doby nepovolaných spisovatelů nebo výdělkářů skoro v každém oboru světské vědy a spisovatelství vůbec. Že oni brojí s moudrými muži naší doby vůbec proti nevěreckému, mělkému a lichému směru některých lidí, kteří se za spisovatele a osvětitele lidu a šířitele vzdělanosti výhradně čili z řemesla vydávají, nezazlí jim nikdo, pováží-li, že se za naší doby píše tolik nesmyslných, překroucených věcí a podává ne-soudnému čtenářstvu za ryzí osvětu, že nemožno jest upřímnému příteli lidu nad tím se nehoršiti. Při tom ovšem nezabráňujeme nikomu, aby posuzoval sebe přísněji jednotlivé spisy jezuitských spisovatelů, ale o to žádáme, aby se to dělo spravedlivě, vědecky, vážně.

Ale co platno, když *je veřejné mínění odsuzuje, ano jak viděti v Praze i národ(!) proti nim se bouří*, a protož radi se jim dobromyslně, aby raději sami z města se vystěhovali. Ale ptáme se tu, kdo je to „veřejné mínění“ v Čechách, a ten národ pobouřený? Či těch několik uličníků a slepých nástrojů jiných lidí? A kdo pobouřil některé ty povykovače? Nebyly to listy, které neustálým štváním lidu proti Jesuitům nešetřily ani pravdy ani míry ve svých lživých a popudlivých článcích? A nyní chtějí toho samy používat za důvod a pohnutku, aby prý se raději Jesuité vystěhovali, jelikož je lid a veřejné mínění proti nim! A kdyby to i bylo pravda, že je národ, to jest těch několik svedených lidiček, proti Jesuitům, kdo je popudil a svedl? Před lety přišli Redemptoristé, z Vídně z roku 1848 rozkřičeni „Liguriáni,“ do Prahy a nikdo se proti nim nepozdvihl, protože ho žádné listy nepopouzely. Jak horlivě poučovaly a napomínaly naše listy lid při výtržnostech proti Židům — tam to ovšem poroučela humanita, zde však jim to zabráňuje starost o blaho lidu!

Radí-li se jim však, aby se vystěhovali, ješto *nemají potřebné k duchovní správě důvěry*, jak radil jiný Pražský list, odpovídáme, že nemají Jesuité v Praze vykázanou žádnou vlastní duchovní správu k. p. farní, kde by jim byl lid odkázán a přivtělen a kde se důvěra ovšem požaduje. Zapomíná se, že kážou Jesuité jenom těm,

kdo dobrovolně a kdy se jim zlíbí, do jejich kostela přicházejí a že zpovídají jen ty, kteří s důvěrou k nim do zpovědnice přistupují — a že tudíž nenutí ani na kázání ani k zpovědi nikoho, kdo k nim důvěry nemá.

Píše-li pak někdo Nár. Listům z Bělského okresu, že tam raději odpadnou od katolické víry, zůstanou-li Jesuité v zemi, dokládáme, že jest to důvod velmi originální ne-li nesmyslný. Kdo nedrží kat. víru za pravou, nechť odstoupí, když se o jiné pravdě přesevědčil, a nikdo ho nebude zdržovati, a nemusí teprva čekati s směšnou vyhrůžkou odpadnutí za příčinou Jesuitů. Chce-li však jen hráti na strašáka, radíme mu, aby si nedělal žerty z redakce s takovými dávno již otřepanými klepy.

Na konec dokládáme, že nebudeme překážeti Národním Listům, aby dále pokojně ve svém snění *politickém* působily, ale radíme jim, aby se o přísně duchovní čili náboženské potřeby lidu nestaraly, a ponechaly to „horlivému duchovenstvu,“ jež bez nich a jednou i po nich o to se samo starati dovede.

T. N.

Na výmínku.

Obraz ze života od Fr. Pravdy.

(Pokrač. a dokonč.)

VII.

Děti Koničkovy ještě neměly dost a každé se domnívalo, že ostatní obdržely víc. I chodily na otce, aby tu nestejnost vyrovnal a on chudák odbýval je, že již nemá čím.

„To nemůže býti,“ myslily si a říkaly. „Otec vládnul větším bohatstvím, než mezi nás rozdělil. Buď zapírá anebo dal těm a oněm příliš mnoho a my jsme byly zkráceny.“

Otec pořád opakoval, že již nemá ničehož. Věřily mu tedy, ale zlobily se, že jim nedal stejných podílů. Každý křičel: „Já jsem ošizen, já dostal málo a ničeho více nezdědím.“

I hádaly se mezi sebou, že otce přemluvily; že ho zavedly, že si počínaly úkladně a podskočně. Jeden oloupil a okradl druhého a kdo měl nejvíce zisku, at nyní otci nejvíce přispívá.

K největšímu zisku se nepřiznal nikdo hledaje ho u druhých a domnívaje se, že on sám měl zisk nejmenší a proto otci nejméně chtěl přispívati. Proč na něj tak špatně pamatoval! At mu dávají, jež obdařil hojněji!

Otec neměl nic upsáno a co mu děti

nedaly dobrovolně, nemohl si na nich vysouditi. Slíbily, že mu budou pomáhati až do smrti, ale že k tomu právně nezavázal prvního, nezavázal k tomu druhého, třetího ani čtvrtého. Závisel na jejich libovůli a nevzbuzovalo to v něm na počátku žádných pochybností a vrtochů, neboť mu v skutku od té doby, co ovdověl, bohatě byly přispívaly. Budou prý v tom pokračovati, ano nabídly mu samy, že rozmnoží ještě svou ochotnost.

Když bylo v jejich moci, oč se jim vlastně jednalo a otec již neměl, co by jim postoupil, ochlazovala se jejich horlivost, až konečně ustydla. Dávaly, platily, donášely mu pořád míň a míň a pořád řidčeji ho k sobě zvaly. Přestaly ho také navštěvovati a věru se mu vyhýbaly, aby se s ním ani nesešly.

Syn hospodský již k otci nahoru nechodil a když otec k němu přišel dolů, nevšiml si ho a často mu ani nenalil. Vařilo a peklo se v kuchyni, hostům se na stůl stavěly vzácné pokrmy, příjemná vůně z nich naplňovala světnici, otec měl také chuť, ale nic neobdržel. Vínem a lilečkou ho již nečastovali a když požádal pivo, dostal to špatnější a musel je pít v světnici pro sprostší obecnost. Osmělil se několikráte a prosil o pivo lepší anebo si poručil něco lepšího k jídlu. Sklepnice se ptala hospodské, hospodská se ptala hospodského, než mu něco dali. Mluvili spolu, ušklíbali, mračili, zlobili se a on musel čekati. Konečně mu předce posloužili, ale nadělili mu míň než druhým hostům a ne tak dobrých věcí jako těmto, aby ho odbyli. Bolívalo ho, že zapisují na tabuli co utratil a že ho již ani nepozdravují.

Děti následovaly příklad rodičů a o dědečka se nestaraly. Nejen děti hospodských, nýbrž i děti sládkovy a stavitelovy nevážily si ho a necitily ho a k němu se nehlásily. Nyní nikdo nevěděl, kdy jsou jeho jmenoviny a narozeniny, nikdo mu nepřál štěstí a nepřinesl vázaného.

Koniček myslil, že snad jen syn hospodský proti němu něco má a proto ho zanedbává a chtěl se potěšiti u syna kupce. Ponejprv se drobet potěšil. U kupců z toho měli radost, že otec na hospodského žaluje a si stýská a uznali, že hospodský nejedná dobře. Vždyť mu otec prokázal tolik dobrého, že by mu za to do smrti měl býti vděčným. Což od něho nemá velkou hospodu, jenž zajisté za víc stojí než malý dům kupecův? Což ji ne-

obdržel se vším příslušenstvím, nářadím a náčiním, jehož měl zapotřebí? Zůstalo mu jak co leželo a stálo, podržel rozsáhlé hospodářství, přibral si polí a ještě k tomu chtěl mít peníze. Kdyby se cenilo a počítalo, zač by to a ono byl musel koupiti, ukázal by se náramný účet. Každý hřebík ve zdi něco platí a v ohromném stavení je toho, že se to nedá ani přehlédnouti. Co patřilo otcí, znenáhla si hospodský všecko přivlastnil, ano přivlastňuje si pořád, co ještě zbylo a je otcův pravý dědic a nástupce. Proto by se měl o otce lépe starati než se stará a je to věru hanba, že se otec musí utíkat k druhým dětem, jimž utrhl, aby přilepšil prvorozenci.

Kupec otce pozval k obědu, pozval ho po druhé a po třetí a při tom pořád na bratra se zlobil a jemu nadával. On otcí i domů posílal dary, aby to bratr viděl a se styděl a když si z toho bratr nic nedělal, omrzelo ho to a myslil si: „Proč bych sám otce podporoval.“

I přestal to činiti, neposlal mu ničeho více a když otec přišel k němu, nepozval ho k obědu. Bylo kolikráte poledne, on ho nechal odejít a doma stará kuchařka neměla, z čeho by mu něco uvařila.

Hladový otec se obrátil na dcery a ty z nenávisťi proti bratrům nějaký čas mu pomáhaly. Bratří jsou ničemové, že na otce dopustili nouzi. Dal každému dům a ony dcery za to, co dostaly, nemohou si koupiti ani chalup. Domy jsou za tisíce a jim těch tisíců nedalo se mnoho, že všecko pohltili synové.

Brzy se i dcery otce nabažily odkazující ho k synům, jenž prý mají víc a víc mu jsou povinni. Tak byl ode všech opuštěn a musel choditi od jednoho k druhému, aby si v bídě ulehčil. Poskytovali mu tak říkajíc almužny a on ubohý o ni žebřal, nemoha si poroučet.

Lidé Koníčkovi radili, aby se s dětmi soudil a dokazovali mu, že zajisté vyhraje. Nechtěl o soudu ani slyšeti a raději trpěl, než aby se byl hrdloval a hádal. Dobrák cizým nikdy nerekl, že se má zle a tajil to i před Janem Stoupou, s nímž si dopisoval. Již se mu trhaly šaty, již mu scházel obuv, již se mu rozpadalo prádlo. Byl by se snad zavřel, aby ho nikdo neviděl a byl by se snad umořil, aby nikomu nemusel býti obtížným.

Hodná kuchařka a spolu hospodyně pána svého neopustila. Ji se děti jeho bály a ke komu přišla, ten ji tak lehce neod-

byl. Mluvila jim do svědomí, připomínala nebožku panímámu, hčila přísnost její a velkou lásku otcovu, vytýkala nevděčnost, hrozila trestem Božím a neustoupila, dokud pro pantátu něco nevydaly. Vždy měl snídání, oběd a večeři na stole, neptal se, kdo to dal a kuchařka mu to nepověděla. Opatřila mu i šaty, obuv a prádlo a on to nosil neskoumajе, kde to vzala. Že to pochází od dětí, arciť nepochyboval, ale nepochyboval také, že to nedaly dobrovolně, nýbrž že to na nich kuchařka vynutila. Dávala mu i peníze, aby měl na vyrazení a zaplatil si sklenici dobrého piva, když byl dolů v hospodě, obýval-li ho syn se špatným. Ano kuchařka ho pobízela do světnice mezi pány a všude se ho zastala, kde ho zlehčovali. Byla tím povinna nebožce panímámě, již přislíbila, že se o pantátu až do smrti bude starati.

Předc však Koníček snášel nedostatky a nikdy nebyl opravdu spokojen. Soužil se v srdci a již uznával, že se chyby dopustil. Nebožka žena měla dobře, když mu přikazovala, aby zůstal pánem svého jmění. Neposlechl jí a nyní závisí od dětí a je živ z milosti. Nedá se to napravit a Bůh ví, jestli se mu ještě hůře nepovede.

Kuchařka hádala, může-li kdo co napravit, že by to zajisté učinil doktor Jan Stoupa. Tomu panímáma pantátu také odevdala, ale pantátá mu nepíše o své nehodě a jí zapověděl, aby mu jí neoznamovala. Psáti mu nemůže, že se v tom dobře nezná, ale zkázala mu, aby z důležitých příčin pantátu brzy navštívil. Vyřídili mu to poutníci Svatojanští a o Koníčkovi všelicos mu napověděli, co ho zarmoutilo a spolu i polekalo.

Přijel a sám se přesvědčil. Pantátá před ním chtěl tajiti své nesnáze a těžkosti a udával, že mu nicneschází. Báł se důtky, že dětem povolil bez jeho vědomí a proti příkazu nebožky manželky. Protož nenaříkal, nýbrž tvářil se jakoby všecko bylo v pořádku.

Otevřela mu oči kuchařka a vyjevila, jakým způsobem od dětí na otce vybírá příspěvky. Musí se s nimi křičeti a hašteřiti, synové ji odkazují na dcery, dcery na syny, jednou dají, po druhé nedají, pořád je v nebezpečení, že pantátá k prázdnému stolu zasedne.

Jan navštívil všechny děti Koníčkovy a hleděl je přesvědčiti o křivdě, co na otcí páchají. Jeden ji sváděl a strkal na druhého a sám byl nevinný, čině nejvíc, ačkoliv nejmiň obdržel. Nepomohly prosby

ani domluvy a Jan nahlídl do knih, není-li možná volati se ku právu. Smlouvy byly řádně udělány i zanešeny a moci se nedalo nic docílit. V dobrotě to také nešlo a pan doktor v tom okamžení věru nevěděl, co si počne. Starého přítele a dobrodince svého neopustí, ale co pro něho udělá, ještě nepochopuje.

Nezbývalo než Koničkovi pomáhati prozatím ze svého a šlechetný muž se k tomu odhodlal, chtěje mu dávnou lásku jeho oplatiti. Vrátil se domů a poslal mu po poště peníze, jež nazval „úroky z jistin uložených.“ Jistinami byla mu dobrodini, jež mu starí manželé Koničkovi byli prokazovali, napsal to ale tak, že to i o skutečných jistinách mohlo platiti. Ano on čtverák i na obálce svého psaní udal, že obsahuje úroky a psaní veřejně se neslo výmínkáři ke Koničkovům. Posel se s ním zastavil dole u syna. Syn četl nápis a zarazil se. Jaké jsou to úroky? Úroky dává kapitál. Musí tedy někde býti kapitál. Kde je a jaký je? Podívejme se, pantáta má ještě peníze.

Hospodský to tajil, aby ty peníze úroky i kapitál, na pantátovi si vymohl pro sebe, ale pan pošt mistr a sluha jeho nemlčeli a brzy i kupec, sládková a stavitelová se dověděly, že otec bere úroky.

Inu arcit, není to nic divného! Vždycky hádali, že bylo víc jmění. Hotové peníze otcí zbyly a nyní se to prozradilo.

Hospodský si došel nahoru k pantátovi, aby se k němu přilichotil. Navštívila ho i hospodská, vzala s sebou děti a také se lichotila. Dostavili se kupec, sládková a stavitelová a všickni s otcem se smířili. Začali mu zase přináseti dary, zvali ho k sobě; zase slavili jeho jmenoviny a narozeniny, chtěli ho mít u sebe, aby ho k smrti dochovali. Kuchařka měla plnou špižirnu, pantátovi se vedlo dobře a již mu nic nescházelo.*

Peněz, co měl od Jana, Koniček dětem nevydal a k jistinám se jim nepřiznal. Nemohl se přiznati, když tu žádných nebylo, ale ony se domnívaly, že zapírá a nemohouce jich na něm vydobyti si za jeho živobytí, čekaly, až umře a jim je odkáže. Každý chtěl, aby je odkázal jemu a proto nepřestal otcí si předcházeti a bedlivě se o něj staral.

Jan poslal z nova úroky a poslal jich tolik, že mu je Koniček navrátil, když se k němu brzy zase podíval. Viděl, jak ty úroky působily a byl s tím velmi spokojen. Koniček jich nepotřeboval, ale on mu je

dodával předce, ovšem vždycky po poště anebo skrze vozku Vláška, jenž posudsem a tam jezdil a s Koničkem a s Janem byl srozuměn. Když se Jan dostavil osobně, vyrovnali se spolu a Koniček skoro nic pro sebe nepodržel. Neřekl o tom nikomu, jsa nyní opatrnější a s dětmi arcit se nedělil o jmění cizí, ačkoliv ho dost přemlouvaly. Uznaly samy, že k tomu má příčinu. Zkusil, jak se k němu chovaly, myslice, že se již všeho zbavil, a má strach, že by se to opakovalo, kdyby skutečně již nic neměl. Jednání jejich mu dalo výstrahu a nyní se musejí podrobiti, jestliže jim projevuje nedůvěru.

Podrobily se pustivše mimo sebe naději, že jim otec zbytek svého jmění před smrtí svou postoupí, a hleděly pojistiti si ho aspoň po smrti jeho. Vypočítaly z úroků, že obnáší předce ještě asi dvacet tisíc, a když se o tom otcí zmínily, neprospělo mu odporovati jim, ony mu nevěřily. Mlčel tedy a neřikal ano ani ne, ale tajemství, co měl s Janem, nevyzradil.

Jan se stal v městě advokátem a Koniček býval u něho jako doma, pokládaje se za velmi šťastného. Opravdu mu osladil poslední dny života a děti vidouce jejich upřímnou přízeň bály se, že by snad své bohatství mohl odkázati Janovi a tím více si ho vážily. Žil pořád v hojnosti, již ony mu připravovaly a Jan jen doplňoval, kde se ukázal nějaký nedostatek. O vyrazení jeho se staral sám a bývali spolu a s Vláškem, když přijel, zase veselí, ano i rozpustilí vysmívajice se lidským pošetilostem.

Koniček dosáhl vysokého stáří a v závěti své vyznal, že po něm nezbyvá ničeho. Úroky bral od Jana z jistiny, co si u něho uložil, čině mu dobře v mládí. Dětem arcit dobrého učinil víc a děkuje jim, žemu to oplácely na konci pouti vezdejší.

Styděly se, že se to nestalo z lásky, nýbrž ze zřístosti, ale nepřiznaly se k tomu, aby se nezahanbily.

Jan Stoupa to věděl a ony samy, když statky své odkazovaly potomkům, přišly k němu a vymínily a pojistily si pomocí jeho, z čeho by neodvisle žily. Že děti rodičům se někdy špatně odměňují, toho měly důkaz na sobě a litovaly svého provinění prosíce Boha, abych jich netrestal nevděčností vlastní rodiny.

D O P I S Y.

Ze Staré Boleslavi dne 28. října 1866.
(O instalaci v. d. p. děkana J. Horáce.)

Radostí zaplesala Stará Boleslav na jmenování důst. p. kanovníka Jos. Hor

čice děkanem Staroboleslavským a proto hned jak od přísahy z Prahy domů se ubíral, občané Boleslavští slavně jej uvítali, jedouce jemu vstříc do Vinohr, odkud jej pak při hlaholu zvonů a střelby uprostřed školní mládeže, zdejších živnostenských spolků a velikého počtu věřících do chrámu P. Marie provodili. Dne 29. září v předvečer slavné instalace konán ke cti nově jmenovaného p. děkana skvělý průvod s pochodněmi a pěvecké zastaveníčko, při němž Stará Boleslav osvětlena byla. Dne 30. září v den slavné instalace zavítali k osmé hodině do Staré Boleslavi J. M. svět. p. biskup Krejčí a v. důst. pp. děkan Hron a kanovník Prucha. O 9. hodině ubíral se slavný průvod z domu kanovníckého do starobylého chrámu sv. Kosmy a Damiana, napřed šla školní mládež, za ní živnostenské spolky, mládenci a družičky, vel. duchovenstvo ze všech stran, ano i důst. Fr. Kerner, děkan z Kostelce u Náchoda, s J. M. svět. p. biskupem a nově jmenovaným p. děkanem, pak c. k. úřednictvo a nepřehledný zástup zbožného lidu. Po odbyté instalaci ubíral se průvod do kostela P. Marie, kde pak následovalo slavnostní kázání a pontifikální mše sv., sloužená nejdůst. p. biskupem. Jak mile služby Boží ukončeny byly, hnul se průvod z kostela P. Marie do residence děkanů Staroboleslavských, čímž se církevní slavnost skončila. Při hostině poctěn byl vys. důst. p. děkan kantátou složenou od vel. duchovenstva Staroboleslavského, jakož i srdečným přáním poslaným po telegrafu od cis. Vysosti arcivévody Karla Salvatora Toskánského z Gmundenu. Z toho všeho Stará Boleslav radovala se nevyslovitelně, dítky vyjadřujíce svá srdečná přání svému milému pastýři, jehož co otce svého milují, otcové a matky těšíce se z toho, že v středu svém mají opět duchovního pastýře a to v osobě milovaného vys. důst. kmeta Jos. Horčice, kteréhož nejen Stará Boleslav ale i veškerí okolní obyvatelé a všickni poutníci do Staré Boleslavi přicházející pro jeho pokoru, přívětivost a laskavost velice milují. A této všeobecné lásky jest v plné míře hoden, stavít sobě šlechetným svým působením skvělý pomník pro budoucnost, tak že jemu vděčností zavázána bude vždy Stará Boleslav. Mnoho krásného zjednal již pro chrámy Staroboleslavské, mnoho učinil pro mládež školní, a kde jest která slavnost, již by svou přítomností byl nezvýšil? Nedávno tomu co posvětil kříž v

obci Borecké a dne 28. října opět zvůnici ve Dřisech; kde jest chudý, jemuž by štědré pomoci nebyl poskytnul, kde nemocný, jehož by byl nenavštívil a nepotěšil? On chodí „všude dobře čině.“ Dejž mu Bůh zdraví a svého požehnání. F. P.

Z Heřmanova Městce, 27. října 1866.

(Bířmování. Svěcení chrámu Páně.)

Co jsme si již dávno přáli, naě jsme se toužebně těšili, stalo se, farní kostel náš jest posvěcen. V sobotu dne 20. října před polednem zavítal k nám apoštolský kmet, J. Exc. nejdůst. pan biskup Kralohradecký *Karel Borom. Hanl*, a byl od četného duchovenstva, městské rady, řemeslnických pořádků i školní mládeže slavnostně uvítán, načež odpoledne svátosti sv. bířmování posluhoval. Počasí bylo tak krásné, že i venku kolem chrámu Páně svátost tuto udělovati mohl. Bířmovanců, nejvíce odrostlejších, bylo 790. Večer uspořádal k počtě nejdůst. pana biskupa zdejší zpěvácký spolek „Vlastislav“ při osvětlení města pochod s četnými lampiony, a zapěl před farním domem více písní českých.

V neděli 22. po sv. Duchu ráno v 7 hodin sloužil J. Exc. pan biskup u obnoveného oltáře, posvětiv prvé nová roucha a tabernákul, obět mše svaté, načež o 8¹/₂ po příchodu přespolních procesí započalo slavné svěcení kostela, před nímž jakož i před farou byla slavnostní brána s biskupským znakem a četnými prapory postavena. Jelikož vys. důst. pan kapitulní děkan pro povinné zaměstnání v slavnosti se zúčastniti nemohl, a veledůst. pan vikář okresu Chrudimského, byv tu ještě u přivítání a bířmování zcela zdrav, v noci ochuravěl, že přijíti nemohl (nyní jest již opět zdrav), sloužil po svěcení veledůst. p. děkan Labsko-Týnický, *Karel Patočka*, slavnou obět mše svaté, za jehož ochotnost mu tímto povinné díky vzdáváme. Rovněž musil požádaný kazatel pro vypuklou na osadě jeho choleru kázání odríci, a proto povděční jsme důst. řiditeli Chrudimského realn. gymnasia, p. Jos. Šimkovi, že slavnostní řeč laskavě převzal, dokázav v ní z příběhů chrámů, že farní chrám Páně jest matkou živých i mrtvých, poděkoval ku konci též J. Jasn. p. *Ferdinandovi knížeti z Kinských*, co patronu, který potřebné k obnovení malby lešení dobrotivě propůjčil a velkou monstranci znova pozlatit dal.

J. Exc. pan biskup sloužil druhého dne opět mši sv., pak odjel po 8. hodině

ranní, doprovázen naší úctou a dikůvzdáváním, do svého sídla v Chraští. A tak při mnohých ovšem starostech a nesnázích přece se slavnost svěcení v dobrém pořádku a k radosti naší šťastně skončila. Ctih. školské sestry zdejší získaly si trvalých zásluh o chrám Páně zhotovením nových rouch a obnovením ozdob oltářních. Nezbyvá nám leč poděkovati též všem šlechetným dobrodincům, zvláště chudším, kteří vědouce, že náš farní kostel jmění nemá, i v těchto rozličných nehodami, obzvláště válečnými, obtížených časech, přece své dárky na ozdobu stánku Hospodinova ochotně snášeli a posud skládají. Zaplat jim štědrý Bůh! K.

Z kraje Tábořského dne 23. října 1866.

(Dejte nám noviny katolické!)

Byl jsem čtenářem *Národ. L.* hned od počátku a založení jich některými předními muži národa našeho, jako mnoho jiných katolických spolubratří kněží. Ano vyznávám, že ač kaplan mající 45 zl. r. č. *pojištěných* příjmů ročně, předce sám a sám jsem *N. L.* držel a také celý ročník s programem zachoval. Nechci pouštět se v boj s *N. L.*, poněvadž vůbec neradno bojovati proti předpojatosti a predsudkům, kteréž berou na sebe již povahu vášně náruživé. Ale předce čta v posledním čase *N. L.*, jež mne docházely co náhrada za zaniklý *Národ*, na nějž jsme byli předplaceni, pozoroval jsem, že *N. L.* nedovedly se co do náboženské stránky udržeti na stanovisku původního programu. Mnoho ovšem od založení *N. L.* uplynulo vody, skoro šest let, mnoho se od té doby změnilo i v osobách, kteréž *N. L.* založily aneb je redigovaly, ale také směr v otázce náboženské pošinul se od původního programu zvláště od času splnutí *N. L.* s *Hlasem*, a zdá se, jakoby na národně smýšlejícím kněžstvu českém mělo se ne-li hned tedy o něco později vyplniti slovo: „Mouření vykonal svou povinnost, mouřenín může jíti.“ Podívejme se do původního programu *N. L.*, a tam dočteme se takto: „Jako ve všem žádáme svobody občanův též vzhledem náboženského vyznání. Žádáme svobody církve a neodvislosti její vnitřní správy od státu. *Otázky náboženské, zvláště dogmatické, nejsou naším oborem, i hodláme se jich vystříhati, chovájíc se jinak vždy s povinnou úctou k ústavům, kteřížto jsou tak úzce spojeni s samým cítem náboženským, velikým tímto činitelem v životě společenstva lidského.*“ Mohou-li ať uprou, že tak nestojí v původním programu, a hle, *N. Listům* nelíbí se, že Je-

suité káží o pekle, nelíbí se jim nauka katolická přednášená každým knězem katolickým, bytby byl i ryzím Čechem, nelíbí se jim dogma, článek víry, který i pohanům nebyl neznámý, jak svědčí báje jejich o Tantalovi, Sisiphovi, Danaidkách atd. — a předce v původním programu *N. L.* stojí: *Otázky dogmatické nejsou oborem naším.* Proč tedy při každé příležitosti na odiv staví nelibost svou k článku víry? K čemu to vyhrožování, že sestoupí se spolek, kterýž na každé kázani Jesuitův odpoví brožůrkou, což by zrovna nebyla tak nebezpečná zbraň, aspoň ne tak nebezpečná jako zjevné vyzývání: pryč s Jesuity anebo vytloukání oken. Jak pak se srovnává toto brojení a křižácké tažení proti Jesuitům, řádu to církvi schválenému, s onou povinnou úctou k ústavům souvisícím se samým náboženským cítem, kterouž program *N. L.* původní slibuje a zaručuje? Než nač tu ukazovati na nesrovnalost mezi programem a nynější skutečností, nynějším směrem *N. L.* Nám se zde jedná o něco jiného. Proti jedu otravujícímu musí se hledati protijed a prostředek hojící, a tím jest zaražení církevního politického denníku českého, jehož se dovolává v čís. 29. dopisovatel z jižních Čech volaje: Dejte nám katolické noviny, k čemuž bych přidal: Dejte nám církevní politické noviny, kteréž by se nesly katolickým směrem. A nedovoláváme se dávno již takového listu? Neměl-li této potřebě vyhověti zaniklý (bohužel!) *Pozor*? Víť sice, že byli mnozí, kteříž tvrdili, že netřeba nám nového politického listu ano i tam v matičce Praze byli prý někteří našinci proti zaražení politického listu církevního snad z bázně jakési roztržky v politickém programu národním. Avšak nyní snad už vystřízlivěli a uznávají potřebu politicko-církevního denníku českého. Dejte nám takový list a nebude nikdo přinucen čísti list církvi a církevním ústavům nepřátelský. Máme sice časopisy církevní Blahověst a Časopis katolického duchovenstva. Avšak bytby tyto listy sebe důkladněji hájili pravdu a odpovídaly nepřátelům a odrážely jejich útoky, táží se: do kolika rukou se dostane tato odpověď. Zdaliž čtou se tyto časopisy v hostincích, jako listy protináboženské? Zdaliž možná, aby rychle a hned bez odkladu odpovídaly, když vycházejí na nejvýše třikráte za měsíc jako Blahověst. Tu myslím třeba, aby rána na ránu následovala a proti útoku hned pohotově byla obrana. Tomu dobře rozumějí Němci a mají

své politicko-církevní listy, jako Öster. Volksfreund, tak dobře jako Italiani a Francouzi. K malé cti by nám to sloužilo, kdyby české duchovenstvo nebylo sto, udržeti list takový, kněžstvo v Čechách, na Moravě, v Slezku a na Slovensku, a za vlastní peníze kupovalo sobě útoky a hanobení ústavů církevních, ba i samé víry. Co mohou jiní, můžeme i my. Nikdy nebyla k tomu také doba příhodnější než nyní. Mámeť nyní v Čechách jeden politický Denník, N. L. a pak Plzeňské Noviny; co nevidět zahájeny budou sněmy, příštím rokem počíná nová volební doba, jest otázka ústavní až posud nerozřešená, dosti předmětův, jež by v duchu pravé svobody a směrem katolickým na přetřes brány býti mohly. Každý katolický kněz, ať farář ať kaplan, ba i laikové nepozbyvši víry budou dopisovateli listu a v něm pojednávat otázky, o nichž těžko psáti do Blahověsta aneb Časopisu kat. duchovenstva, poněvadž svým směrem a povahou patří do politického listu. Vzkřeste tedy Pozora aneb zaražte nový list, kterýž by vyhověl potřebám kněžstva i lidu českého, posud víru a úctu k náboženství a církvi majícího. Bohu a církvi, vlasti a králi, to budiž program tohoto listu a na základě tomto bude list a my s ním pracovati k tomu, aby se dávalo což jest Božího Bohu, což jest církve církvi, co jest lidu a národa národu a co jest krále králi, aniž by bylo třeba zadávati co z programu národního aneb odstupovati od toho, co národně smýšlející nejvýtečnější muži pro blaho národa českého za potřebné býti uznávají. Ovšem že takový list bude státi obětí, zvláště z počátku ale dobře jsa redigován, prorazí si cestu a bude dobře působiti k blahu vlasti. Bez obětí není nic na světě a kdo chce účel, musí chtíti i voliti prostředky k cíli vedoucí. Jestli kdy, máme nyní takového listu třeba a bude ho zapotřebí v budoucnosti snad dosti blízké ještě více. Ještě jednou opakujeme: Dejte nám politicko-církevní denník český — neodvislý. —

J. K. R.

Z Nasevrk v Chrudimsku dne 29. října 1866.
(Posvěcení nové školy v Ctětíně).

Není tomu dávno, co se v našem městě, Nasevrkách, slavnost svěcení nového škol. praporu a dvou pro každou škol. třídu zřízených křížů, praporů to církve sv., odbývala. A hle, již jsme se zase v této osadě dočkali podobné slavnosti, svěcení to nově zřízené a nově vystavené školy ve vsi Ctětíně, která příčiněm Ctětínských, Krupinských, Bratro-

ňovských, Vranovských a Strkovských občanů, a pomocí jasného patrona Jeho Osycenosti knížete pána Vincence Karla z Auersperku zřízena jest. Nový to důkaz, jak se víc a více uznává, že vzdělání a vycvičenost člověka nejpevnějším základem a nejmocnějším prostředkem časného i věčného blaha jest, a že, kde vychování dítek hyne, tam všeobecná zkáza na blízku stojí. — Svěcení této nové, vším pohodlím opatřené školy odbývalo se dne 28. září 1866, na den sv. Václava, patrona Českého. Hned časně z rána téhož dne silné rozlehalo se houkání hmoždířů od Ctětína, slavnost nastávající široko daleko zvěstujíc. O 9. hodině dostavilo se z Nasevrk procesí školních dítek s novým praporem a nemalým počtem obyvatelů, a o 1/2 10. hod. četné procesí ze Včelakova. Brzy na to zavítal vele důstojný pan Eduard Prašinger, bisk. dozorce školního okresu Chrastického, farář z Hrochova Týnce, nyní již kanovník kapitoly Kralohradecké, a byl od shromážděného lidu a již zde přítomného okres. zastupitelstva a patronatního úřednictva za hřímání hmoždířů a znění kotlů a trub uvítán. Hned pak konalo se svěcení školy od řečeného pana kanovníka s asistencí 6 pánů farářů. Po tomto slavném obřadu promluvil žák školy Ctětínské ve jměnu ostatních školních dítek díky vzdávaje všem dobrodincům školy a mládeže. — Po té promluvě byly slavné služby Boží. S povolením nejduš. pana biskupa byl totiž na návsi oltář vzdělán, vkusně ozdoben a i s kazatelnou zelením ověnčen. Kázání měl Včelakovský p. farář Nožička. Vyložil, co jest škola a jak mají rodičové učitelé napomáhati. Při mši sv. jakož i při zpěvu „Tě Boha chválíme“ byla figuralní hudba dosti zdařile provedena. K závěrečné zapěla veškerá přítomná školní mládež národní hymnu, „Zachovej nám Hospodine,“ s nemalou nadšeností. Po slavnosti byl společný oběd, k němuž i výborové příškolných obcí pozváni byli. O této slavnosti všickni, kdož v Ctětíně byli, zajisté s radostí potomkům vypravovati budou.

Fr. Jedlička, učitel.

V Žumberku dne 1. listopadu 1866.
(Učit. porada. Odchoď p. vikáře.)

Jest tomu osm roků, co zde první učitelská porada za předsednictví duš. školdozorce střidnictví Chrastického, p. Eduarda Prašingra, faráře z Hrochova Týnce se odbývala, a dne 18. října t. r. jsa za skutečného kanovníka kapituly Kralo-

hradecké od nejdůst. p. biskupa zvolen, naposledy zde předsedal. Této poslední poradě účastnili se téměř všichni učitelové a někteří z p. duchovních. Po mši sv., kterouž místní p. farář sloužil a při níž se chrámová píseň ve čtvero zpěvu zdářile provedla, shromáždili se p. duchovní a učitelové ve školním domě, kde porada opět čtvero zpěvem „Přiď svatý Duše“ započala. Mělat tato schůze také i ten účel, aby veledůstojný školdozorce, máje se co kanovník na ustanovené místo odebrati, ještě jedenkrát učitelstvo svého střídnictví vůkol sebe shromáždil a s ním se rozloučil. Bylt mu ne tak představeným, jako laskavým otcem, jehož důvěry a lásky po celý čas svého osmiletého úřadování požíval v plné míře, kde a jak mohl mu pomáhal neopomenuv nikdy přičinlivost a snahu jeho buď remunerací, pochvalným neb potvrzovacím vládním dekretem odměniti. A protož po přečtení dvou, na otázku: „jakou mají děti cenu a jak mnoho na jejich vychování záleží“ podaných vypracování, ujal se p. A. Žizka, vzorní učitel z Chrasti, slova a ve jménu všech učitelů vysoce důstojnému p. kanovníku srdečné díky vzdal za jeho péči a lásku, jakouž veždy svému podřízenému učitelstvu byl na jevo dával. — Na to děkoval p. kanovník shromážděným učitelům za jejich přítulnost a lásku vybízejících k vytrvalé pilnosti a kladl jim zvláště na srdce, aby se vždy co věrní synové církve sv. katolické, kteráž v nynějších smutných časech s tolika nepřátely zápasiti musí, osvědčovali a svěřené mládeži ve všem zvláště pak v nábožnosti dobrý příklad dávali; ano i na ty nezapomněl, jenž za jeho správy vikariatu v Pánu zesnuli, vybidnuv všech, aby za ně s ním vroucně se pomodlili. Jeho srdečná slova byla tak dojímavá, že zajisté utkví v paměti veškerého učitelstva zdejšího.

A. H.

KRONIKA.

Z Prahy. V předešlém čísle oznámili jsme krátce, že J. Velič, císař pán při svém vjezdu do Prahy přeslavně byl uvítán. Ve čtvrtek dne 25. října ráno přijímal J. Velič. v král. hradě nejvyšší hodnostníky zemské, šlechtu, důstojnictvo vojenské i městské. J. Emin. p. kardinal, jenž byl již včera při vjezdu císaře pána do hradu učinil k J. Velič. uvítací řeč, dnes předváděje zástupce duchovenstva v Čechách zpomínal s hlubokým zármutkem minulých dob trudných a těšil naději časů

lepších dle slov písma: kdo rozsívá v slzách, s radostí sklízeti bude. Téhož dne byly vydány dva listy císařské, totiž že císař pán daruje chudým města Prahy i předměstí Karlína a Smíchova 20.000 zl. a že ozbrojeným sborům měšťanským uděluje právo obsazovati zároveň s vojskem stráž na hradě, kdykoli tu J. Velič. sídliti bude a že na odměnu vytrvalosti a věrnosti obdrží každý člen těchto sborů medaili s obrazem císaře pána a letočtem 1866. Večír byl na počest císaře pána velkolepý průvod s pochodněmi. V pátek byl J. Velič. na mši sv. u hrobu sv. Jana, pak udílel audience asi 140 osobám, opolednách navštívil Staroměstskou radnici, pak Museum, na jehož novou budovu co příspěvek vykázal 10.000 zl., po té odebral se do městské plynárny, odtud jel do Karlína, navštívil chrám Cyrilo-Methodějský a továrnu Rustonovu. Téhož dne ráčil vydati vlastnoruční list k J. Emin. p. kardinalu arcibiskupovi vyslovuje mu za jeho zásluhy o císařský dům a zejména o království České nejúplnější uznání a nejvřelejší díky. Druhým listem ráčil uděliti vyznamenání přechetným osobám zasloužilým. Jména duchovních od císaře pána vyznamenaných uvedeme na jiném místě. V sobotu byl J. Velič. u raněných důstojníků v zahradě knížete Kinského, v technice na ostrově Kampě i v Dominikánské ulici, ve vojenské nemocnici na Karlovu náměstí, v nemocnici zemské, obchodnické, v blázinci, v kostele Slupském, v továrně Goldschmidově, v nemocnici cti. Alžbětinek; večír v divadle českém, jakož den před tím v německém. V neděli byli J. Velič. představeni zemští poslancové a starostové okresních zastupitelstev. V poledne započata slavnostní střelba na ostrově, odtud odebral se pak J. Velič. k místu, kdež se staví třetí most přes Vltavu. Téhož dne věnoval císař pán král. české společnosti vědecké 5000 zl., na stavbu českého divadla 5000 zl., výboru ku podporování obyvatelů Rudohorí 5000 zl. a povolil na spojovací dráhu mezi Pražskými nádražími půl druhého milionu zlatých ze státní pokladnice. Historiografu království Českého, Frant. Palackému ráčil J. Velič. uděliti řád železné koruny druhé třídy, s nímž spojeno jest povýšení do stavu svobodných pánů. V pondělí dával císař pán opět audience celé dopoledne, pak navštívil zemskou sněmovnu, nemocnici Milosrdných sester pod Petřínem a předměstí Smíchov i jeho závodv. V úterý

dopoledne byla přehlídka vojska na prostranství nad Letnou, odtud odebral se císař pán do vojenské nemocnice na Hradčanech, pak do trestnice v Řepích, zajel do letohrádku Hvězdy a po návratu svém přijal deputaci města Prahy, kteráž vyjadřovala díky za milostivou návštěvu města a země. Ve středu ráno v 7 h. odjel císař pán z Prahy do krajů válkou pohubených, na bojiště. Všude jest s jásotem vítán, všude otvírá štědrou ruku svou, těší, povzbuzuje, pomáhá. Bůh spravuj kroky jeho a žehnej Jemu na cestách jeho!

— Pobožnost *40hodinná* bude se konati od 6—10. listopadu u Matky Boží Sněžné (u Františkánů), od 11—15. t. m. u Věch Svatých na hradě.

— J. Emin. nejduš. p. kardinal arcibiskup posvětil včera kapli sv. Karla Bor. při domě u ústavu Milosrdných sester v *Karlíně* a v neděli 11. t. m. vysvětil nový farní chrám ve *Vltavě* u Roudnice.

— V kníž. arcib. semináři nyní již úplně vyčištěném a opraveném jest letos 140 alumnův, a sice v IV. r. 30, v III. r. 32, v II. r. 32 a v I. r. 46. Alumnům IV. r. daroval opět vys. důst. p. kan. Fr. X. Plauzar po výtisku Aichnerova spisu o círk. právu v pěkné vazbě. Poněvadž letos počet alumnů se o mnoho zvýšil, nejsou klerikové Teplší a Břevnovští více v semináři, nýbrž v klášteře OO. Františkánů. Posluchačů v I. roku na fakultě bohoslovecké jest nyní 85. — K. arcib. konvikt čítá opět 60 chovanců studujících na gymnasiu Novoměstském.

— J. M. světicí p. biskup *Petr Krejčí* dá nákladem svým obnoviti sochu Marie Panny na Hradčanech, u kteréž nábožný lid v čas cholery každého večera pobožnost konal. Dne 26. října udílel týž p. biskup v domácí kapli své svátost svěcení kněžstva. Na kněžství posvěceni byli: klerik ř. sv. Benedikta v Emausích Maurus Stanislav Schiebl, a Augustiáni: Aurelius Labler, Bedřich Strasser a Raimund Hein.

Z Vidně. Oprava věže sv.-Štěpánského hlavního chrámu bude déle trvati, než jak byl mistr stavitelský Schmidt vyměřil. Při bližším ohledání celé stavby se totiž shledalo, že spodní část věže nad míru jest poškozena, tak že i na základních pilířích bude zapotřebí důkladných oprav, načež teprva k zevnější ozdobě přikročeno býti může. Ale i za jinou příčinou nebude práce tato dříve ukončena; nemůžet na opravu chrámu vydati se ročně více než 70.000 zl.

r. č. K této sumě přispívá státní pokladnice ročně s 50.000 zl.; za nynějších poměrů finančních se však snadno může přihoditi, že i tento příspěvek bude zmenšen aneb zcela odpadne.

Z Lužice putuje každého roku množství věřících ve slavném průvodu do Bohusudova v Čechách. Když loňského roku takové procesí opět přibýlo do Gottleuby, protestantské to vesnice na hranicích Saských, bylo od obyvatelů přijato s úsměšným pokřikem, ano na některé poutníky i násilím dotíráno, anižby si úřadové tohoto řádku byli povšimnuli. Nedlouho potom vyhořela celá vesnice Gottleuba. Jakmile katoličtí Lužičané o tom neštěstí zvěděli, zařídili sbírku a zaslali pohořelým 208 tolarů, k daru svému tato slova připojivše: „Od Lužičanů, jenž každoročně přes Gottleubu do Bohusudova putují.“ Šlechetná msta katolíků překonala obyvatele pohořelé vesnice; neboť když se letošní procesí blížilo, vyšli Gottleubané Lužičanům vstříc, hojně věncův a kvítí jim podávajíce; obypali je chvalořečmi a daleko vyprovázeli zbožné poutníky.

Z Rima. Dne 4. října o slavnosti sv. Františka z Assisi byl sv. Otec v 10 h. ráno v kapli sv. Petrské přítomen četní dekretův, jimiž prohlášeno jest, že s úplnou bezpečností přikročiti lze k svatořečení blahoslaveného *Pavla* s Kříže, zakladatele řádu Pasionistův, blah. *Leonarda* a Porto Maurizio, jenž byl vzorem pravého zpovědníka, a blah. *Pacifika* ze San Severina, z řádu kapucínského. — Po přečtení dekretů mluvil sv. Otec Pius IX. k četnému shromáždění asi v tato slova: „Slušit zajisté, abychom právě v této kapli, kteráž Nepoškvrněnému početí Marie Panny zasvěcena jest, dvou sluhám Rodičky Boží nejvyšší čest vzdali; rovněž sluší dnes, o slavnosti sv. Františka, radovati se z oslavení dvou svatých synův jeho, a především bylo přiměřeno, aby dekret, jímžto blah. Pavel s Kříže se účastným stal pocty na oltářích křesťanských, se přečetl v této kapli a před tímto oltářem, kde blahoslavenec ten na kněžství byl vysvěcen. Slušeloť zajisté, aby Italie, odkudž nynější přehrozná pronásledování církve svůj počátek vzavši, po všem světě se rozlilo, v této rozhodné době vystavila člověčenstvu příklad tolika svatých oslavenců, jenž nekráčeli obecnou cestou života s jinými křesťany, nýbrž rekovnými se stali vzory na trnité cestě dokonalosti. Slavný a svatý papež Leo Velký, na jehož stolci

já nehodný sedím, před věky pravil, že všecka proti církvi pozdvižená pronásledování jsou ovocem jednoho zla, nevyhnutelným jsou následkem hříchův človenstva. Jakkoliv mnozí přechetných projevíli příčin, z nichž se nynější smutný stav Evropy a zvláště Italie vysvětliti dá, přece v pravdě jen jediné stává příčiny, a ta jest *hřích*; proti hříchu pak stává jediného jen léku, a ten jest *kříž* Kristův. „Objímám tě, svatý kříži,“ tak pokračoval sv. Otec zvýšeným hlasem a s očima k nebi pozdviženými dále, „objímám tě sv. kříži, a prosím o anděla útěchy, kterýž Syna Božího v boji smrtelném silil, aby týž i mně přinesl síly a vytrvalosti v tom, co mi dle vůle Boží trpěti uloženo. Objímám tě a ve tvém jmenu žehnám všechny zde shromážděné — věřící, jenž k trůnu Petrovu spěchají v této hodině, bludaře, jenž za nynějším proudem časovým plují; především pak žehnám a modlím se za obrácení a polepšení všech hříšníkův mezi katolíky, kteříž hříchy proti rozumu, proti svědomí svému a proti víře spáchanými vyvolali hněv Boží na tuto zemi a toto hlavní město.“ Při těchto posledních slovech udělal sv. Otec požehnání; slova jeho způsobila hluboký dojem u všech přítomných; mezi těmi byla také císařovna Mexická, jenž seděla na galerii naproti papežskému trůnu. — Později bohužel ochuravěla.

Z Italie. Úřední „Gazetta di Firenze“, orgán italské vlády ve Florencii, vzhledem na povstání Sicilské velmi naivně praví, že *jen* následující třídy obyvatelstva Sicilského jsou proti sjednocené Italii a že zosnovaly letošní povstání: 1. Veškeré duchovenstvo; 2. celá šlechta; 3. veškeré pracující třídy; 4. zámožnější občané bez výminky; 5. všickni vyšší úředníci; 6. celé ženské pohlaví; 7. všickni statkáři. — Je-li tomu tak, nuže kdo tedy hlasoval před několika lety pro annexi? Nikdo jiný, než dobře zaplacení emisaři piemontští; kteřížto hrozbami svými bázlivců postrašili tak, jak se to letos v Benátkách stalo. Jakého to štěstí se dočkali Benátčané! Hned na přivítanou jim podala „sjednocená Italie“ nucený oběh papírových peněz, kdežto za rakouské vlády neviděli leč samé stříbro. Nyní pak prodává sjednocená Italie Benátské kláštery; zdá se ale, že z prodeje toho nezbohatnou italské finance; jsouť v Benátkách posud mnozí katolíci, jenž se bojí hříchu a kletby spojené s oloupením církve; protož se nehlásí ku koupi klá-

šterních statků nikdo, leč — židé a Gari-baldiáni, kteříž za fatku jmění církve a podíl chudiny lakotnou rukou uchvacují.

Z Francouzsko. Vzorem neunavného pastýře duší jest proslulý biskup Orleanský, Msgr. *Dupanloup*. Obírání se vědami jest mu příjemným zaměstnáním; básně Virgilovy a Horácovy zná z paměti a nezřídka ve společném hovoru s jinými cituje dlouhou řadu veršů ze spisův jejich. Paměť má tak výbornou, že když diktuje něco svým tajemníkům, bez přemýšlení jim udá stránku ze spisů Fenelonových neb verš z Aeneidy. Rovněž jasně v mysli jeho utkví každé jméno, každá okolnost a každý okamžik, jenž se apoštolského úřadu jeho dotýká. Výtečný malíř, dohotoviv podobiznu jeho a tážán jsa: „proč jej nevypodobnil sedícího v křesle, jak se obyčejně biskupové vypodobňují?“ odpověděl: „Msgra Dupanloup sedícího? vždyť by jej nikdo nepoznal!“ Od 5 h. zrána pracuje biskup Dupanloup bez přestávky až do poledne; po jídle jde procházkou, dává audience a zase pokračuje v prácech až do 7 h. večerní. Na procházce si obyčejně olůvkem znamená rozvrh a myšlenky ku kázáním; totéž činí, když ve voze jede. Kdykoli koná cestu po dráze, mívá vždy při sobě koženou tašku zelené barvy, plnou písemností, z nížto vybírá rukopisy a je přehlíží aneb čte korektury pro tiskárnu. Korespondence biskupova je tak rozsáhlá, že každoročně mu psátí jest nejméně 6000 listův. Jen po večeri je Msgr. Dupanloup nucen odpočinouti sobě od čtení a psaní, a to za tou příčinou, že zrak jeho, mnohou prací denní seslaben jsa, namáhání při světle večerním nesnese.

V Anglicku stará se o rozšíření protestantismu 20 společností s 5216 misionáři; roční příjmy dosahují 4—5 milionů tolarů. V Americe pracuje k témuž cíli 16 společností s 2388 misionáři, roční příjmy se páčí na 1½ mil. tolarů. V Německu, Francouzsku, Holandsku, Švýcařích, Švédsku a Dánsku jest 12 společností s 1000 misionářův; příjmy roční činí 4—500.000 tolarů.

V Americe koupili dva protestanté v městě Cincinnati špitál, jenž v minulé válce nákladem 648.000 zl. r. ř. pro námořníky byl vystavěn, nyní pak po ukončení války v ceně 163.000 zl. prodán a od obou protestantův odevzdán jest řádu Milosrdných sester s tou jedinou výminkou, aby vedle katolických i evangeličtí nemocní do špitálu přijímání byli, což se ovšem zachovává.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnul:

- P. Ondřej *Steiner* rytíř ze Steinern, kněz ř. křížov., býv. duch. správce v domě voj. vysloužilců v Praze. 29. října, (nar. v Praze 29. pros. 1799, psv. 21. pros. 1283.)
Ve správě duchovní ustanovení jsou:
 p. Frant. *Lichtenberger*, far. v Pořejově, za faráře do Holostřev;
 p. Jiří *Schön*, koop. v Kladrubech, za admin. do Pořejova;
 p. Jos. *Springer*, za proz. koop. do Kladrub;
 p. Jan *Vlasák*, kap. v Louňovicích, za admin. do Zdislavice;
 p. Frant. *Schönbeck*, řid. a katech. hlav. a niž. reální školy ve Vodňanech (Buděj. diec.) stal se katech. na hlavní dívčí škole a ústavu učít. u sv. Anny v Praze;
 p. Ant. *Dlask*, řid. a katech. hl. a nižší reální školy v Kolíně, jmenován os. farářem.

Upřádněná místa:

Zdislavice, far. pat. náb. fondu od 24. říj.
Malotice, fara téhož patron. od 1. listop.
Pořejov, fara patron. p. Alfreda kníž. z Windischgrätzů od 31. října.

V biskupství Litoměřickém.

V Pánu zesnul:

- p. Jakub *Gerlach*, jub. kněz, majitel zlat. zásluž. kříže s korunou, arciděkan v Bílině, 22. října (nar. 29. června 1782, posv. 30. srp. 1806).

V biskupství Kralohradeckém.

V Pánu zesnuli:

- p. *Theobald Bulíček*, farář v Třebosicích, dne 8. října (nar. v Labské Tejnici 31. října 1812, kněz od 27. prosince 1835).;
 p. *Ant. Kunz*, far. v Lučicích, dne 9. října (nar. v Rychnově 31. srpna 1829, kněz od 25. července 1853);
 p. *Jos. Scholz*, jubil. kněz, čestný kanovník při katedrálním chrámu v Hradci Králové, býv. bisk. vikář a školdozorec, farář a osob. děkan v Rychnově, dne 17. října (nar. v Třebosicích 1. listop. 1791, kněz od 9. října 1814);
Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. *Jan Šeda*, kaplan v České Třebové, za faráře do Ném. Hermanic;
 p. *Frant. Beck*, admin. za faráře v Trštnici;
 p. *Jan Vrabec*, farář ve Viklanticích, za faráře do Chlebů;
 p. *Martin Dvořák*, farář v Keblově, za duch. správce do Smrčné;
 p. *Jos. Meergans*, farář ve Vrsce, za faráře do Vostružna;

- p. *Frant. Josl*, administrator, za faráře v Červených Janovicích;
 p. *Emanuel Melichar*, realní admin. v Třebosicích, za duchovního správce do Štěžer;
 p. *Jos. Doubrava*, farář v Kunwaldu, za faráře do Nové Vsi u Lomnice;
 p. *Vojtěch Nettyk*, koop. v Nížkově, za admin. do Viklantic;
 p. *Václav Záleský*, koop. v Ždírci (Seelenz), za admin. do Keblova;
 p. *Jos. Šádek*, koop., za admin. ve Vrsce;
 p. *Eduard Appel*, kaplan v Lanškrouně, za admin. do Damníkova;
 p. *Alois Chaloupka*, kaplan v Damníkově, za prozat. kapl. do Lanškrouna;
 p. *Frant. Rašín*, admin. ve Vostružně, za kapl. do Kopidlna;
 p. *Eduard Knopp*, koop. v Kunštátu, za admin. do Černíkovice;
 p. *Václav Vojtišek*, kaplan v Petrovicích, za admin. do Třebosic;
 p. *Jan Macháček*, neom., za prozat. kapl. do Petrovic;
 p. *Frant. Chaloupka*, kaplan v Habrech, za admin. do Lučic;
 p. *Jos. Kuttelwascher*, neom., za prozat. kaplana do Habrů;
 p. *Frant. Turovský*, za admin. do Třebosic;
 p. *Ant. Sysel*, kaplan v Chrudimi, za admin. do Hrochova Týnce;
 p. *Jos. Vejcl*, koop. v Kuklenách, za kapl. do Všeštar;
 p. *Fr. Ehrenberger*, za koop. do Nov. Hradce;
 p. *Jos. Jodas*, admin. v Nové Vsi, za proz. katech. hlavní školy do Nové Paky;
 p. *Antonín Šíruček*, koop. ve Vostřetině, za koop. do Borové u Poličky;
 p. *Fr. Bečiška*, za koop. do Vostřetína.

Upřádněná místa:

Viklanticé, fara patron. lib. collat. od 2. října;
Keblov, fara patron. nábož. matice, od 2. října;
Vrsec, fara patron. hrab. Schlika, od 3. října;
Třebosice, fara patron. nábož. matice, od 9. října.
Lučice, fara pat. barona Puthon-a, od 10. říj.
Hrochův Týnec, fara patron. p. Schlechty z Hrochova od 15. října.
Třebosická, realní administratura, patr. hraběte Harracha, od 17. října.
Rychnov, fara patr. hrab. Kolovrata, od 18. říj.
Třebonín, fara patron. knížete Schwarzenberga, od 1. října do 6. prosince.
Kunwald, fara pat. náb. matice, od 28. říj.

Milodary. Na chrám sv. Víta v Praze: Sbírkou v chrámě Pcherském 1 zl. 20 kr.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kníž. arcib. semi-
nátí číslo 190—1.

Expeditice:
v kat. knihkupectví
B. Stýbla,
na sv. - Václavském
náměstí, čís. 786—II.
Nedošlá čísla rekla-
mujte nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

Předpláceli se
v expedici
tu všech řádných
knihkupectví
na rok: 2 zl. 50 kr.
na půlro.: 1 zl. 30 kr.

Po poště:
Celoroč.: 3 zl. — kr.
půlroč.: 1 zl. 55 kr.

Předplacení čtvrt-
letní se nepřijímá.
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost svyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přisl. XIV. 34.)

Dvě allokuce sv. Otce.

*I. Jeho Svatosti papeže Pia IX. pro-
mluva učiněná v tajné konsistoři dne
29. října 1866.*

Velební bratří!

Nejednou jsme, velební bratří, nebla-
hého stavu, v němž již po dávny čas v
Italii nejsvětější naše náboženství jest, i
nejtěžších bezpráví, jež nad Námi i nad
apoštolskou Stolicí od Podalpské vlády
spáchány jsou, jednak v Našich listech na
světlo vydaných, jednak v rozličných pro-
mluvách v tomto důstojném Vašem shro-
máždění konaných, podlé povinnosti Na-
šeho apoštolského úřadu oplakávali, pro-
čež snadno tomu porozumíte, jak hlubo-
kým skormoucení býváme žalem, když vi-
díme tutouž vládu, ana s větším každo-
denně útokem na katolickou církev, na
spasitelné její zákony, i na posvátné slu-
žebníky neustále doráží. A zajisté bohu-
žel! den ode dne vždy více starostův sva-
tyň a nejeuhonnějších mužův obojího
kněžstva, i jiných nejpoctivějších občanův
katolických, bez všelikého šetření nábož-
nosti, spravedlnosti ano i samé lidskosti,
bylo od této vlády aneb do vyhanství
zapuzeno, aneb do žaláře uvrženo, aneb k
nucenému obydlí odsouzeno, nedůstojnými
všelikými koliv spůsoby týráno, biskupství
s největší duší ztrátou svých osiře-
na pastýřův, panny Bohu zasvěcené z
vlastních klášterův vypuzeny a na žebrotu
vedeny, Boží chrámy zprzněny, biskup-
ská semeniště klerikův uzavírána, ubohé
mládeže vychování křesťanské kázni z ru-
kou vyrváno, a učitelům bludu a nepra-
vosti svěřeno, i církvi dědictví násilím od-
ňato a rozerváno.

Když pak vláda tatáž opovrhší tre-
sty, i nejspravedlivějších odporův Našich
a ctihodných bratří starostův svatyň Ital-

ských pranic nedbavši, více ustarovala zá-
konův, katolické církvi a jejímu učení i
právům převelice odporných, a proto od
Nás zavržených: nezpěchovala se i o ob-
čanském, jak říkají, manželství zákon vy-
nesti, který nejenom katolickému učení,
ale i prospěchu občanské pospolitosti na
nejvýše se protivuje. Tímto zajisté záko-
nem svátosti manželství důstojnost a sva-
tost v potupu se uvozuje, a její ustano-
vení vyvracuje, i nejšerednější odchovává
se souloženství. Neboť nemůže mezi věři-
cími manželství býti, aby jedním a týmž
časem nebylo svátostí a protož v moc cír-
kve dokona náleží to vše nařizovati, což
se k svátosti manželství dá vztahovati.

Ale i táž vláda, která zřejmě porušuje
stav veřejného vyznávání rad evangeli-
ckých, jenž v církvi Boží vždycky vzkvé-
tal a vzkvétati bude, a která docela opo-
mítá převelikými dobrodiními řádův řeho-
lích, kteří jsouce od svatých mužův zalo-
ženi a od apoštolské Stolicе schváleni to-
likými slavnými pracemi a zbožnými i u-
žitečnými skutky největších sobě zásluh o
křesťanskou, občanskou a vědeckou pospo-
litost vydobyli, nikoliv neostýchala se zá-
kon stvrditi, kterým ve všech krajinách,
jež jí podrobeny jsou, všechny náboženské
rodiny obojího pohlaví potlačila, a jejich
všech i jiných mnohých církevních stat-
kův tam se zmocnila a je dělití ustanovila.
Dříve však, nežli se v držení provincie
Benátské uvázala, nerozpakovala se také
na tyto krajiny tatáž nařízení a tytéž zá-
kony rozšířiti, a nařídila, že se smlouva,
jež od Nás s nejmilejším v Kristu synem
Naším Františkem Josefem, císařem ra-
kouským uzavřena byla, tam zrušiti musí
a že žádné moci i žádné platnosti naproti
tomu všeliké zákony a práva nemají.

Pročež vedlé nejtěžší povinnosti Naše-
ho úřadu apoštolského pozdviháme v tomto

vznešeném Vašem shromáždění po druhé papežského Našeho hlasu za náboženství, za církev a posvátné její zákony, za práva a vážnost této stolice Petrovy, a s nejhlubší žalostí zavrhuje vše to vůbec a po jednotlivu, což buďto v těchto aneb v jiných věcech, jež k církvi a jejím právům náležejí, proti samé církvi a jejím právům a zákonům od Podalpské vlády a od nižších kterých koliv úřadův nařízeno, vykonáno a počato jest. A nařízení sama se všemi odtud následky pravomocí Naší apoštolskou zrušujeme, a že nižádné naskrze moci a platnosti nebyla a nejsou prohlašujeme. Sami pak jejich původcové, kteří se křesťanským jmenem vychloubají, nechat pomní a svědomitě rozváží, že žalostně upadli v přímé soudy a tresty duchovní, kterými apoštolská ustanovení a všeobecných sněmův nálezy rušitele církevních práv stihají, a v něž samým skutkem vbíhají.

Znáte pak, velební bratří, kterak někteří lidé schytralí Nám vytýkají a podle svého smyslu převráceně vykládají pozhnání, kteréhož jsme Itálii udělili, když žádnými zajisté Našimi zásluhami, ale nevystihlým Božím soudem jsouce na tuto apoštolskou Stolicí povznešeni, slova odpuštění a míru podle Naší lásky k národům panství Papežského samovolně jsme vynesli. My zajisté, jsouce o dobro a pravé štěstí veškerého stáda Páně velice starostlivi, blahořečíce tehdaž Itálii od Boha pokorně a snažně jsme žádali, aby ji od hrozičích zlých věcí osvobodil, a aby předražený dar víry katolické v Itálii u větší míře vzrůstal a početnost mravův, spravedlnost, láska i všechny křesťanské ctnosti den ode dne více vzkvétaly. Ale i nyní neopomíjíme nevroucenější prosby k Bohu vždycky činiti, aby katolické národy Italské milostivě ochránil od tolikých a tak velikých všeho způsobu neštěstí, kterými se díla Italských vládařův a mnohobratrného pronásledování potlačují a rozbořují. Především však nejmilostivějšího Boha prosíme, aby tytéž Italské národy nebeskou svou pomocí podporoval a posiloval, aby v Božské jeho víře a náboženství stále a nepohnutě setrvali, a s křesťanskou zmužilostí aby toliká protivensství a věci ovšem žalostné nésti a snášeti mohli.

Nerozumně však sobě vedou, kteří z toho dovozují a žádati nepřestávají, abychom se My způsobem nejzřejmější nespravedlnosti, jsouce z více provincií papežského Našeho panství již oloupeni, svět-

ského Našeho a apoštolské Stolice samovládařství odpřisáhli. Každý zajisté vidí, jak nespravedlivá a jak záhubná církvi jest tohoto způsobu žádost. Nebo obzvláštním řízením prozřetelnosti Božské, jakož jsme k tomu jinde poukázali, událo se, aby po vyvrácení říše Římské a jejím rozdělení na více království a rozličná panství Římský papež při tak veliké rozmanitosti království a v přítomném stavu lidské společnosti světské své samovládařství měl, v kterémžby nejsa žádné světské moci nikdy podřízen, o vši svobodě svrchovanou svou nad veškerou církví vážnost a pravomocnost, jež naň od Krista Pána z vůle Boží vznešena jest, vykonával, a aby věřící samého papeže nařízení, napominání, rozkazův s úplnou svědomí klidností a důvěrností poslouchali, s libostí na nich přestávali, tak aby nikdy ani toho nejmenšího podezření míti nemohli, žeby činy samého papeže některakou měrou podrobeny byly vůli a popudu některého knížete a světské moci. My tedy světského samovládařství, jež Božským řízením Prozřetelnosti k dobrému veškeré církvi ustanoveno jest, nejenom odříci se nemůžeme, alebrž i povinni jsme všechna práva světského tohoto samovládařství zmužile chrániti a obhajovati, a nad svatokrádežným provincií Stolice svaté oloupením hořce si ztěžovati; jakož jsme si často ztěžovali a při této také příležitosti si opět a opět ztěžujeme a proti němu odpor vedeme. Všickni pak uznávají, s kterakou horlivostí starostové svatých okrsků katolického za světské Naše a této apoštolské Stolice samovládařství jednak slovem jednak spisy bojovali a se prohlašovali, že totéž samovládařství v přítomném především stavu věci světských naprosto potřebné jest k uchránění a zachování úplné svobody Římského papeže v pasení veškerého stáda katolického, kteráž s svobodou veškeré církve jest naskrze spojena.

A tohoto způsobu lidé neostýchají se svolávat, že My povinni jsme s Itálií, totiž s nepřátely našeho náboženství, kteří se vychloubají, že Itálii v ústavnost uvozují, se smířiti. Ale kterak můžeme My, kteříž jsouce za ochránce a strážce nejsvětějšího náboženství a spasitelného učení i ctnosti a spravedlnosti ustanoveni, o spasení všech se starati máme, s těmi kdy se smluviti, kteříž zdravého nesnášejíce učení, a od pravdy sluch svůj odvracující od Nás ubíhají a ani těm Naším přáním a žádostem povoliti nechtěli, které k tomu hleděly, aby tolikerá po Itálii biskupství pastýřské

jsouce zbavena útěchy a ochrany své zase biskupy měla?

Kéž by však ti všickni, kteří proti církvi, Nám a této apoštolské Stoliči tak náramně bojují, oči své a mysl k pravdě a spravedlnosti obrátíce jedenkrátě přece osviceni byli a k rozumu přišli, a do sebe jdouce i o dobré svých duší pečující spásitelným pokáním jsouce vedeni k Nám přijíti usilovali. Ničehož by zajisté Nám vděčnějšího býti nemohlo, nežli po způsobu a příkladu Otce v evangelium jim vstříc vyjítí, a je objati na nejvýše se v Pánu radující, že synové zemřeli byli a obživli, zahynuli byli a nalezeni jsou. A tehdy docela by tomu porozuměli, jak velice vznešené naše náboženství, tato všech ctností plodná máti a kojitelka, i nepravostí zapuditelkyne, nejenom soukromému jednoho každého, ale i obecnému všech blahu prospěšno jest. Kdež zajisté samo náboženství a jeho spásitelné učení panuje, tam nevyhnutelnou věcí jest, že počestnost mravů, bezúhonnost, pokoj, spravedlnost, láska i všechny ctnosti vzrůstají, aniž pak národové oněmi nejtěžšími stíhání bývají nehodami, kterýmižto bídne zanikají, kdežkoli totéž náboženství a jeho učení v potupě se má a nohama šlape.

Již však z přežalostných skutků, jež jsme zběžně a s bolestí připomenuli, a z přesmrtných každodenních v Itálii příhod všickni i snadno viděti a toho se domyslití mohou, kterým a jak velikým nebezpečenstvím tato apoštolská Stoliče vydána jest, a kterakou měrou nejtrpčejším zpourey hrozbám, nevěřících nenávistem a nepřátel kříže Kristova zlostem za cíl jest položena. Zběsilé odevšad hlasy neustále zaznívají, jimiž nejkrutší nepřátelé volati nepřestávají, že toto město Řím účastníkem ano i hlavou býti musí přezáhbného tohoto Italského zmatení a zbouření. Avšak jsa bohat ve svém milosrdenství nechat Bůh tyto bezbožné zámysly a touhy lidí nepřátelských všemohoucí svou mocí v nic uvede a nikdy toho nepřipustí, aby slavné toto město a Nám předrahé, kdež největším a zcela obzvláštním svým dobrodiním stoliči Petrovu založil, kteráž nevydobytným jest základem Božské jeho víry a náboženství, v přežalostný onen se navrátilo stav, jež svatý předchůdce Náš Leo Veliký tak živě vyličil^{*)}, když nejprve přeblahoslavené kníže apoštolův do téhož města, tehdaž světa vládkyně, vstoupil.

My však, ačkoliv skoro vši lidské pomoci zbaveni, jsouce povinnosti Naší dobře pamětlivi a zcela důvěřující v pomoc všemohoucího Boha, hotovi jsem s nebezpečenstvím samého života dobrou při církve, jež Nám od Krista Pána z Boží vůle svěřena jest, neohroženě hájiti a bylo-li by toho potřeby, do té krajiny se odebrati, kdebychom, pokud by to býti mohlo, lepší měrou nejvyšší Náš apoštolský úřad vykonávati mohli.

Poněvadž pak v tak strašné bouři jedinou a nejmocnější ochranou jest modlitba, protož všem velebným bratřím, starostám svatých celého okršku katolického, veškerému katolickému kněžstvu a všem synům svaté matky církve, kteří tolikero skvělých důkazův své k Nám lásky a úcty na jeho dávati, a nejtěžší Naší a této svaté Stoliče tisni pomocí ulehčovati nepřestali, opět a opět na srdce klademe, aby se vši věrou, nadějí a láskou modlitby a prosby Bohu vždycky přednášeli k překonání nepřátel církve a k jich obrácení na stezky spasení. „*Velikou zajisté zbraní, aby chom slov sv. Jana Zlatoustého užíti, „jest modlitba, veliké to bezpečenství, veliký poklad, veliký přístav, nejjistější místo, když jen strážlivě a bedlivě k Bohu přistupujeme, sberouce odevšad svou mysl a nepříteli svého spasení žádného přístupu nedadouce.*“^{**)} V tak velikých pak namáháních, kterými tíženi jsme, nemalé zajisté požíváme úlevy, dobře uznávající, že Bůh, kdykoli církev jeho lidských zbavená jest pomocí, podivuhodné čini zázraky, které všemohoucnost jeho a Božskou pravici co nejzřejměji zjevují a to docela stvrzují, že brány pekelné žádného času církve nepřemohou, kteráž z té příčiny nad svými nepřáteli vždycky vítězí nepohnutá státi bude až do skonání světa. Avšak toho na nejvš žalostiti jest, že to jisté není, aby ten aneb onen národ předrahý poklad Božské naší víry a náboženství vždycky zachoval. Nebo mnoho jest národův, kteří pokladu víry a kázně mravův věrně ostříhali, nyní však bohužel! od té skály odtrženi jsou, na níž budova církve spočívá, a od toho odloučení, jemuž moc dána jest potvrzovati bratří a pásti beránky i ovce, a různé se vespolek a jsouce mrakotami bludův zaslepeni obývají v největším nebezpečenství spasení svého. Ale zde nemůžeme, abychom podle podstaty úřadu Našeho všech nejvyšších knížat a jiných správcův náro-

*) S. Leo Serm. 82. al. 80. in Natal. Apost. Petri et Pauli.

**) S. Jana Zlatoustého Homil. 30. in cap. 11. Genesis.

dův snažně v Pánu nežapřisahali, aby přec jedenkrát poznali a bedlivě rozvážili nejvážnější tu povinnost, kterou vázání jsou, o to se starati, aby se mezi národy láska a úcta k náboženství rozmáhala, a všemi silami tomu překaziti, aby v těchto národech světlo víry vyhašeno nebylo. Běda pak oněmno panovníkům, kteří zapominajíce, že jsou služebníci Boží k dobrému, vykonávati to zanedbali, ačkoliv to mohou a povinni jsou; a sami velice at se strachují a třesou, když svým obzvláštně působením nejdražší poklad víry katolické ničí, bez níž nemožno jest líbiti se Bohu. Nebot před soudnou stolicí Kristovou nejprísnejšímu podléhající soudu uvidí, jak hrozné jest upadnouti v ruce Boha živého a nejprísnejší jeho spravedlnosti zakusiti.

Posléze nemůžeme o tom pochybovati, že Vy ctihodní bratři, jsouce Naších namáhání svědkové a účastníci vedlé převýborné a známé Vaší nábožnosti, svědomitosti a obzvláštní snažnosti o věc katolickou, spolu s Námi a s veškerou církví chcete vroucí spojení modlitbu a nejlaskavějšího milosrdenství Otce snažně prositi, aby skrze zásluhy jednorozného Syna svého Pána našeho Ježíše Krista se smiloval nad Itálií a celou Evropou a veškerým okrškem země, a Božskou svou všemohoucností působil, aby po překonání všech bludů, strastí a zmatkův církev jeho svatá všudy po zemích vši svobody a míru požívala, a lidská společnost od tak velikých nehod, kterými zmítána jest, byla osvobozena, a aby všickni národové vešli v jednotu víry a poznání Syna jeho, kráčejíce po stezkách Páně a ve všelikém dobrém dále prospívajíce.

(Promluva I. [o Polsku] bude v čís. 33.)

Zádušní obřady katolické.

I. Zvonění umíráčkem.

Obyčejně se umíráčkem odzvání, když nemocný již byl ducha vypustil. Někdy dají zvoniti umíráčkem hned, jak mile pozorují, že nemocný pracuje k smrti, že totiž oči obrací v sloup, sínalou barvu dostává, dech ztrácí a podobné znamení že se objevují. Není to však vždycky znamením nastávajícího smrtelného boje. I mdloba podobně se jeví, a mnohdy považovali za mrtvého, který po chvíli opět k sobě přišel. Toliko zločincům k smrti odsouzeným zvoní se umíráčkem již tenkrát, když na popravu jdou. Umíráček slove menší zvonek pouze k tomu účelu ustanovený, aby úmrtí zvěstoval, a duši z těla a světa

odcházející takorůžka „s Bohem“ dal, hláskem svým ji vyprovodil. Živých upozorňuje spolu, že nemocný jejich soused dokonale vzděje život, a vzbuzuje ku modlitbě za šťastnou poslední hodinku, lehkou smrt a za duši nebožtíka. Tak tedy první zvěst umíráček dá, že nová oběť smrti klesla, on první ku přimluvě za v Pánu zesnulého spoluvěřícího vyzývá, on první v světě nad ním kvílí! Zdaž nemluví umíráček takový dojemně k živým? zdaž jim též nepřipomíná hodinu smrti jejich? Tuším, že zaslechne umíráček nikdo se neubrání myšlence, kterou posvěcený básník vyjádřil slovem:

Již zas schrána matná klesla,
smrt své vytkla prapory;
zda se ach ta duše nesla
v blahé rájské úpory?

Ó dni smrti, dobo svatá!
věčnost visí na tobě,
v jaké má tě strachem jatá
uzří duše způsobě?

Pomni Kriste, oné chvíle
na mou duši ubohou!
nakloň se jí v tuhém dile
s láskou svojí přemnouhou.

Věřící křesťané tedy jak mile hlas umíráčku zaslechnou, vykonají za duši zvěčnělého nějakou pobožnost, buď se modlí pětkrát „Otčenáš, Zdrávas a Věřím v Boha“ ku počtě pěti ran Kristových, v kterých Spasitel na kříži ducha vypustil, aneb ty modlitby sedmkrát opakují na památku posledních sedmi slov Páně, kteráž také jako umíráček dolů s kříže zazněla přátelům a sedmibolestné matce, Marii Panně. Vůbec pak se tato přímluva živých za mrtvé končívá slovy: „Odpočinutí lehké dejž mu Pane, a světlo věčné at mu svítí; at odpočívá v pokoji Amen.“ Při posledním přání kněží žehnají mrtvému znamením sv. kříže. Církevní přímluva za duši umírajícího, čili tak zvaný „Spůsob odporoučeti duši Bohu“ nachází se při breviáři neb hodinkách kněžských, a bývá od duchovního otce na požádání buď u lože umírajícího, buď v chrámu Páně konána. Záleží ze zvláštních litaní, modliteb, žalmů 117. a 118. a z modlitby Páně. Věřící přímluvy tyto mateřskou řečí ve svých kancionálech neb sbírkách kostelních písní i v dobrých modlitebních knihách najdou, aby je při hromničce doma společně vykonati mohli. Všem se vřele na srdce klade, aby pobožnost onu při po-

sledním boji umírajícího nezanedbávali, poněvadž v modlitbách těch požehnání sv. církve spočívá. Knězi však předpisuje obřad církevní, aby, když duši z těla odcházející Bohu poroučeti chce, sluhou kostelním sprovázen byl, který by nesl nádobu s vodou svěcenou, aby oděn byl rochetkou a modrou štolou, kříž nemocnému na blízku postavil, tak aby naň pohlížeti mohl, svěcenou vodou jako při zaopatřování jej pokropil a při hořící svíci (hromniče) kleče se všemi přítomnými modlitby konal, jakž ustanovené jsou.

Žehnaná svíce, hromnička, kterouž umírajícímu do ruky kladou neb u hlavy drží, jest jako lampa hořící moudrých panen v evangelium (Mat. 25.), které vyjdouce ženichu v ústřety, vešly s ním na svatbu, a znamená dle toho živou víru sv. evangelium, v které nemocný žil a umírá, v které spasení doufá a spolu přání prosebné přítomných, aby duše na věčnost vstupující nebloudila v temnostech, nýbrž od nebeského ženicha vpuštěna a uvedena byla do stánku jeho radosti. Taková svíčka měla by tedy v každé katolické rodině vždy býti uschována a připravena, neboť nevíme, v kterou hodinu Pán náš přijde.

II. Hrany.

Dle stávajících dosud zákonů politických nebývá mrtvolá pohřbena až po uplynutí 48 hodin, vyjma pád morové rány, a až místnímu duchovnímu pastýři doručen byl lístek ohledače mrtvol úmrtí stvrzující.

Zatím přátelé nebožtíka ku pohřbu strojí. Jak mile o jeho skonání jsou ujištěni, zavrou mrtvému tělu oči, neb jak se říká, zatlačí mu oči, ač se nezatlačují, nýbrž buď plátnem v studené vodě namočeným buď něčím chladným přivrou tak, aby oční víčka nesjízděla, dokudž kůže neztuhne. Tělo mrtvé se čistě umyje, v bílý rubáš aneb když zemře kněz, v roucho kněžské oblekne, brada se podvazuje, aby se ústa nerozvírala a krev jímí nevytékala, jak se často stává, ruce se křížem na prsou složí, a dávají do nich křížek neb růženec. Okna, kde nemocný ducha vypustil, pootevrou se, ne snad proto, aby dušička měla kudy vyjít, jakž prostí lidé praví, nýbrž aby výpar umírajícího těla ze světnice vyvětral. Mrtvola sama uloží se stranou, jeli jaká příhodná jízba chladná, u hlavy se rozže aspoň jedno světlo a konají se při těle takovém hodinky a

pobožnosti za mrtvé a ponůcky obzvláště nočního času. Stolař (truhlář) zatím objednanou rakev sbíjí. Že mrtvé tělo lidské umývají a v čisté roucho oblékají, děje se nejprve z úcty a lásky pozůstalých, pak ale na vyjádření, aby nebožtík přijat byl do společnosti hodovníků nebeských, kamž nic nečistého a svatebním rouchem není-li přioděno nevejde. Světlo že u mrtvoly hoří, jest jako znázornění církevní prosby: „Světlo věčné ať mu svítí!“ jest spolu obět Bohu za duši zvěčnělou, aby nebyla uvržena do temnosti. Neboť schvaluje sv. církev přimluy a oběti za mrtvé Bohu podávané, a sama je přináší. To se nejprve stává slavným vyzváněním čili hranou.

Hrany mrtvému v den před pochováním se odzvánějí. Tím se dílem oznamuje příští pohřeb, dílem na počest mrtvému tělu se děje. A aby se nezdály, jakž mnohým rozumu světského lidem se býti vidí, tato hrana a ostatní při pohřbu katolickém užívané obřady oslavné jako nemístné a tělu se již rozpadajícímu nepřislušné, uvedeme zde výrok věhlasného mudrce a církevního otce sv. Augustína. V knize „O městě Božím“ praví on o počtě mrtvolám při pohrobení prokazované následující:

Obstarání pohřbu, obřadové a nádherný průvod slouží více k útěše živým, nežli k zpomožení mrtvým. — Jestliže však otcův oděv, neboli prsten, nebo cos tomu podobného, tím dražší dítkám bývá, čím více rodičů svých v lásce chovaly; nikterak tedy nebudte v opovržení těla, s nimiž mnohem více než s jakýmkoli šatem jsme spojeni a spřibuznění. Nenáležejíť k ozdobě a pomůckám zevnitřním, nýbrž k samé podstatě člověka. Pročež i za starodávna pohřby spravedlivých s laskavou pobožností se obstarávaly, hroby opatřily a památka mrtvých slavila; ano i sami za života o pochování, aneb i přenešení těl, svých synům nařídili: a Tobíáš skrze pohřbování mrtvých že příjemným Bohu se stal, schvaluje se podle svědectví Andělova. (Tob. 2, 9.—12.) Sám pak Spasitel náš, maje dne třetího z mrtvých vstáti, skutek nábožné ženy dobrým prohlásil, že vylivši masť drahou nad oudy jeho, ku pohřbu jeho to učinila. Mat. 26. 10. A chvalná se zmínka v evangelium činí o těch, kteří sňavše tělo jeho s kříže bedliví byli, aby uctivě přikryto a pochováno bylo. Jan 19. 38. Příkladové tito dokazují, že opatrnost Božská i těla zemřelých ve své chová ochraně pro rozhojnění víry budoucího z mrtvých vstání. Jaká odměna

nastane za milostinu prokázanou živým a citícím, když ani to u Boha zmařeno není, co bezdušným článkům lidstva z povinné lásky proukazuje!

Slova tato obsahují spolu učení sv. církve týkající se uctivosti, s jakou máme tělesné ostatky zemřelých chovati. Dle učení toho jest slušný a cele křesťanský obyčej, že věřící u mrtvého těla, dokudž ještě mezi živými se nachází, bdějí, nábožně písně zpívají, růženec se modlí a a hodinky za mrtvé konají. Pobožnosti takové jsou na větším díle i od církve ustanovené a schválené. Hodinky za mrtvé při slavných pohřbech od kněží v chrámu Páně neb v domě při mrtvém těle konané předepsala a sestavila církev sama pro pobožnost sluhů svých, i pro veřejné výkony, jakož o dušičkách bývá. Pro věřící lid jsou hodinky tyto přeložené a v kancionálech obsažené. Sestávají z přiměřených žalmů sv. Davida, z částek sv. písma a z církevních modliteb. Žalmy se střídavě od dvou sborů, církevně od kněží a zpěváků kostelních, zpívají. Pro domácí pobožnost bývá však modlení růžence pohodlnější. Obyčejně scházejí se u večer, dokudž mrtvola v domě leží, přátelé neb pozvaní k tomu lidé, kteří se u mrtvého buď po celou noc, buď aspoň do noci modlí. Přítomnost těchto nábožných jest netoliko zvěcnělé duši prospěšná, ona i domácí, smrti soudruha zarmoucené těši, a ukrátí dobu, kterou s mrtvým tělem ztráviti musí. A co na zemi od lidí zbožných se koná, to na výsostech andělé Bohu přednášejí. „Když jsi se modlíval s pláčem“ mluvil Rafael k Tobiaši „a pochovávals mrtvé — jáť jsem obětoval modlitby tvé Pánu.“ Tob. 12, 12. Což nás tedy více k těmto skutkům křesťanské lásky povzbuditi může? Přistupmež tedy k novému obřadu, který katolická církev nad mrtvým tělem koná, to jest:

III. Křesťanský pohřeb.

Pohřeb posvátný činí církev toliko věřícím ve spolku jejím až do konce setrvávším. Kdo se z ovazku církve katolické vyprostil buď zřejmým přestoupením k jinému vyznání aneb schválním přestoupení zákonů církevních, na takového člověka sobě církev nároky žádné činiti nechce, a takový též nemá žádného práva na výkony církve, kterou povrhnu. Z té příčiny nemohou církevního pohřbu účastníky býti: jinověrci, zřejmí hříšníci, kteří velikonoční zpověď a přijímání svatě ne-

konali a ani před smrtí s Bohem se nsmířili, a samovražedníci, kteří se sami s rozvahou zdravého rozumu násilně života zbavili.

V den pohřbu, který dle obyčeje a okolností buď ráno aneb i po poledni bývá, uzavře se mrtvola do rakve na víku znamením kříže ozdobené, a položí se na máry tak zvané nosidla pohřební. Máry obestrou se černým *příkrovem* také velikým křížem jakoby rozděleným, a na svrchu ozdobi se křížem, znamením spásy, knihou, představující svatou bibli slova Božího neb učení sv. víry, a jinými odznaky dle stavu a důstojnosti mrtvého. K márám se postaví nosiči, přátelé, mládenci, družky nebožtíka. Čhtějíť mrtvole poslední úctu projevití, ku hrobu ji vyprovodití, donesti. Oblečení jsou v černé roucho smutečné, svobodného však vyprovází družky ověncené: i na máry kladou věnec, když mrtvý zachoval panictví.

Když se přiblížil určitý čas, zavzní s věží chrámových „praepuls“ čili seznávení neb svolávání věřících. Církev volá na pohřeb. A již z kostela ubírá se kněz v černém obřadném rouchu — jen dítky nedospělé, před zpovědí první umrlé, v bílé barvě a zvláštním obřadem církve pocho- vávají káže. Přednáší se kříž vysoký, za kterým kráčeji zpěváci a hudebníci kostelní, služebníci chrámoví a kněz. Slušno nyní podotknouti, že vše, co církev katolická při pohřbu říká a koná jest kajicná přímluva za spasení duše mrtvého, kterou sluha církevní jednak slovy pronáší, jednak činy obřadnými naznačuje. Tato ústní modlitba obřadem provázená spolu tvoří vážnou, slavnou zevnější počtu pro mrtvé tělo.

Přistoupiv totiž kněz pohřeb konající k mrtvole, pokropí ji nejprv svěcenou vodou a okuřuje vonným dýmem kadidla. Při tom se u nás na Moravě modlí: „Rouso nebeskou obcerstviž duši tvoji Bůh —“ a „Vůni nebeskou napájej duši tvou Bůh Otec, Syn a sv. Duch.“ — Tak se modlí při každém kropení a okuřování mrtvého těla. Na to hned řadí se kající přímluva o smilování a milosrdenství Boží. „Budeš-li, Hospodine, nepravosti šetřiti: Pane, kdož ob stojí?“ A k tomu heslu neb předvolání přistupuje žalm 129. „Z hlubokosti volal jsem k tobě, ó Pane! — Hospodine vyslyš hlas můj“ a t. d. Na každý verš knězem pronešený, zpívají kostelní pěvci jako odpověď verš následující. Střídavý žalmozpěv uzavírají slovy: „Pokoř věčný dejž mu (jí) Pane, a světlo ustavičné ať mu

(ji) svítí.“ Na to volají: „Pane smiluj se“ (Kyrie eleison!), tiše pronesou modlitbu Páně, a opět odpovídají zpěváci místo shromážděného lidu na modlitby pastýře duchovního, a ukončí je společným: „Amen,“ aby se vše to naplnilo, oč duši nebožtíkově se žádá. Pak zpěváci sami zapějou stavu a stáří mrtvého přiměřenou píseň, kterou pozůstalé těší nad ztrátou, nebeskou radost zvěčnělému přejí a jmenem jeho přítomné odprošují, s nimi se loučí. Zde má každý čas, aby rozpomenul se, že i jemu uloženo jest umřítí jednou. O kým by to odnášení mrtvolu, kterou církev živým odebírá, aby v řadu práchnivějících na svatém poli ji uložila, kým by i nám vždy uvedlo na paměť, že na témž místě snad v dosti krátkém čase též ztuhlé tělo své složíme, s kterým aby z domu vyklizeno bylo, jiní spečhatí musí, a to co nám sv. církev pak ještě vyžádá, že bude poslední podíl náš!

Zazvoní smutným hrana má okolně zázvukem, v smutném odění se sejde kněžstvo nábožné, aby za mne žalné zpívalo píseň.

Pějte posvátným pocitem ty žalmy, srdce otvořtež mně u Otce lásky, jak zvonů vznáší se zvukot, se neste k blankytu prosby.

Je-li pohřeb slavnější, konají se dříve, než se nastoupí cesta na hřbitov, hodinky za mrtvého a „kondukt.“ O hodinkách zmíněno již prvé. Kněz jako sluha církve modlí se s pěvci kostelními hodinky, kondukt a celý ostatní obřad řečí latinskou, obřadnou. Ač by mnohé ty výkony, kdež se lid účastniti může, kdež kněz jmenem lidu věřícího modlitby koná, příhodněji snad jazykem mateřským přednášeny byly, nelze nic méně upříti, že mluva latinská pohřebnímu výkonu jest přiměřenější, dojemnější. Lidu jest ovšem cizá, ale i mrtvolu již smrt živým odcizila, oni na ni s jakousi ostýchavostí, úzkostí pohlížejí. Zde skryto veliké tajemství smrti a věčnosti, kteréž naplňuje nás úžasem. Vhodně se tedy druží řeč velebná a tajemná církevnímu pohřbu. Pobožnosti lidu vyhověno překladem.

Kondukt čili sprovod počíná žalmen 145. „Chval duše má Hospodina...“, kterýž důvěrou v Boha provanut jest a za blahoslavené vyhlašuje, kdož svou naději ne v lidech, ale v Bohu kladou, kterýž sám může a chce pomáhati těm, jenž v něho doufají. Po žalmu volá kněz opět o smilování, říká modlitbu Páně po tichu,

a přimlouvá se, aby Bůh stvoření dle obrazu svého nedopustil upadnouti v propast a mrákoty věčné temnosti, ale do lůna Abrahamova k odpočinutí a slavnému vzkříšení uložil. Na to obchází rakev, kropí svěcenou vodou a okuřuje kadidlem. Boháč pohřbený v pekle žádal, aby Lazar svlačil prahnoucí jeho rty, a kněz církevní skrápí mrtvolu žádaje, aby duši její občerstvil Bůh; tělo pozemské ve smrti časné se rozpadá a páchne, od duše pak aby vonný dým naší přimlavy zápach smrti věčné odvrátil, sv. církev Boha žádá. Jsout též krůpěje posvátné znamením tvých slzí, a dým kadidla odznakem tvé nábožnosti; nyní obě mrtvému obětuj.

V ten smysl kněz se modlí a obcházaje máry okuřuje do třetice. Pěvci mezi tím dojemně volají k Bohu stvořiteli o smilování, k Pánu Ježíši, jenž páchnoucího Lazara vzkřísil a nás soudit přijde, o místo odpočinutí, ku svatým a Božím andělům, aby duši mrtvého před obličej Svrchovaného doprovodili. Nyní se nosičové uchopí mar, a nastoupí cestu na

IV. Hřbitov.

V čele pohřebního průvodu se přednáší kříž, znamení křesťanské víry. Tím se okazuje cesta následujícím. I při posledním soudu okáže se znamení Syna člověka na nebi jako prapor vykoupeného lidstva. Za křížem kráčí outlá mládež, zpěváci a hudebníci, kostelní sluhové, kněz pohřeb vedoucí, máry s rakví, kterou následují přátelé, příbuzní a sousedé mrtvého a ostatní pobožný lid, který z křesťanské lásky, z úcty pro nebožtíka ku hrobu jej vyprovází. V popsaném pořádku se berouce zanotí zpěváci velebný prohlas: „Libera me Domino. Vysvoboď mne o Pane od věčné smrti v onen hrozný den, když přijdeš soudit živých i mrtvých a svět ohněm. Den hněvu, den onen, den pohromy a bídy, den veliký a trpký velmi.“ Pak cestou další zpívají 50. žalm: „Smiluj se nade mnou Bože podle velikého milosrdenství svého...“ Volání toto úpěnlivě klade se takoruka nebožtíkovi do úst. Blíží se ku hrobu, ku bráně věčnosti, leká se soudu Božího; jako žebrák nějaký zde, tak mrtvý jakoby vzdychal pod tíží svého osudu, a prosí o smilování. Hudebníci zpěv buď provázejí, buď smutné, kající pochody pronášejí, v kterých se ozývá ohlas církevního: „Libera me“ a „Misereere mei.“ Smutnát ovšem taková cesta. Slzy v oku, hořící pochodně v rukou, ve smuteční roucha zahalení ubírají se obřad-

nici pohřební vláčným krokem ku hřbitovu. Lid za marami modlí se růženec za duše v očistci. S kostelních věží hlaholí zvonů zvuk: svět i církev mrtvého sotrpně provází. Oslava světská zde ovšem podivný má předmět; při pohřbu nejlépe lze pozorovati nicotu všelike světské slávy. Co má mrtvý ze vši té slávy? Svět jej provází z povinnosti, že mu sloužil; církev svého úda neopouští, neboť společenství její jest ouvazkem věčným spojeno, trvá i za hrobem, smrt učinila zde toliko proměnu, nikoliv konec. Tak má křesťan výkonům církve při pohřbu rozuměti. Svět dává tělu do hrobu tlející rubáš a šalebný hlahol své pocty, které více živým než mrtvým prospívají; církev provází duši modlitbou před trůn Nejvyššího. Vzdalte od pohřbu církev a její prosby, a učiníte z pohřbu sebe slavnějšího holou parádu. A přece se i toto mnohým postačitelne býti zdá! Ovšem není pod sluncem bláznovství, které by nenalezlo svých přívrženců.

Přijdem na svaté pole, na hřbitov, kdež hrob ústa, otevírá a hrobník o rýč podepřen průvod pohřební očekává. Církev posvětila těla naše jako chrámy Ducha sv., potírávala je svátostním olejem, žehnala jim, skrápěla posvátnou vodou; my jsme těla svá společenosti církve odezdali, zde naději budoucího vzkříšení nabýli, a v naději té křesťan umírá. Církev má právo na kosti naše, a nevyhodí je za zeď, jestli jsme my sami právo ono nezrušili. Země však, jako vše ostatní tvorstvo pro hřích pod kletbu dána jest, „Víme zajisté, že všecko stvoření lká..., marnosti zajisté poddáno jest nechtě — ale očekává, že vysvobozeno bude od služebnosti porušení ve svobodu slávy synů Božích.“ Řím. 8. A církev, která vykoupení Kristovo uskutečňuje na nás a podává nám, církev i tvorstva si všímá, ona žehná a svěťí zem po slávě synů Božích lkající, jmenovitě zem onu, kam uschovává posvěcená těla v naději spasení zemřelých. Tuto posvěcenou zem ohražují křesťanské hřbitovy. Země ta se smísí s prachem těl a kostí lidských, a vstoupíš-li na hřbitov, kráčíš v prachu předků svých. Ó svatá země, svaté pole, ty chráme mrtvých, pozůstatku časů přešlých a naše jediná čáko! Ta tráva tvoje, pomník dole drímajících, jak mile se rozzelená každoročně tajnou ukrytou silou na svědeckví, že i popel shnilých těl života ještě schovpe! Ó svaté pole, andělským žencům

oseté, skytej nám živým vždy útěchu po koje, odpočinutí posvátného, i budoucího jara pro vzkříšení naše!

Na hřbitově vykopán jest hrob šest střeviců hluboký, poslední podíl v Pánu zesnulého. Jak mile průvod překročí práh hřbitova, ukončí zpěváci žalmozpěv všeobecným: „Odpočinutí lehké dejž jim Pane!“... Obstoupí hrob. Nosičové postaví máry, sdělají příkrov, a vyzdvihnouce rakev položí ji na provazy u hrobu prostřené. Kněz mezi tím přistoupna bližší vykrápí hrob a vykuřuje žehnaným kadidlem řka: „Posvěcen budiž hrob tento ve jméno Boha Otce, Syna a Ducha sv. Amen.“ Pak střídavě modlí se opět žalm 129 neb 145, napoví modlitbu Páně: „Otče náš“ a zde nad ústím hrobu zvolá: „Od bran pekelných“ odpoví se: „Vysvoboď Pane duši jeho (její)“ a t. d. a v tom již spouští příbuzní nebožtíka v láno země. Kněz pronese ještě poslední modlitbu za přítomného nebožtíka a všeobecnou přímluvu za duše věrných zemřelých, aby „odpuštění, kterého si vždy žádaly, pro nábožné přímluvy dosáhly.“ Rakev ve hrobě svěcenou vodou nyní ještě pokropí a okouří, a vezma hlíny vhodí třikráte dolů řka: „Přijmiž země, co tvého, a Bůh přijmi, což jeho jest. Tělo ze země učiněno, duch od Boha vdechnut jest. Pomni člověče, že prach jsi a v prach se obrátíš.“ Pěvci pronesou poslední rozloučení, a kněz na to zanotí: „Salve — Zdrávas Královno,“ kteréž se cestou do chrámu dále zpívá.

Když kněz obřadní se sborem sluhů a zpěváků kostelních od hrobu odstoupí, prosí někdo z přítomných ve jménu nebožtíka pro milosrdenství Boží za odpuštění, všichni společně pomodlí se ještě za mrtvého a sypou naň hrstku země, jako ochotni pochovati ostatky tělesné vlastní rukou.

V kostele končí kněz pohřební obřad vzdechnutím k bolestné Rodičce Boží, aby ve všelike bídě a ouzkosti naší nám pomáhala, nyní i vždycky, obzvláště pak v hodinu smrti u dobrotivého Pána Ježíše nás zastávala. Spasitele, kterého Bůh Otec neušetřil, vzývá kněz, aby jelikož nechce smrti hříšníka, umučení a smrt svou vložil mezi svůj soud a hříšné naše duše, a jako pastýř dobrý se smiloval. — Ještě jednou na duše věrných zemřelých vzpomíná, a lehké odpočinutí jim přeje.

Tot obřad církevního pohřbu. Není ovšem *všude stejný*; v hlavní věci však po celé církvi souhlasí. Ona tělesné ostatky

žehná, posvátné¹ zemi k pokojnému odpočívání odevzdává, duši Bohu odporoučí. Slovo modlitby znázorňuje obřadem, který vane vírou, důvěrou v Boha a křesťanskou láskou, anaž smutně se loučí s tělem vezdejší. Proto výkon pohřební katolické církve věřícího křesťana mocně dojmá. Vyjadřuje bol živých, naději věřících, ovazek lásky pospolité. I nejhudšímu učiní církve výkrop hrobu, a tutěž pronese modlitbu jako nad boháčem. Že se činí rozdíl v zevnější oslavě, to jak výše praveno, živým k vůli se děje, a stavu neb zásluhám mrtvého přiměřeně. Což lidského a pozemského, vezdejší měřtkem vždy posuzovati sluší dle okolností: spasení však přeje církve duši žebráka neméně, než duši bohatce. Postaví se i na hroby pomníky mramorové, zlacené, dřevěné, a na mnohém leží jen ta hruda zemská; ale nechť již křesťan učiní na rovu mrtvého kříž drahý nebo kříž palcem na zemi v písku: jedno jestiž znamení všem, znamení kříže, v němž vykoupení jsme stejně. Pod drnem a na věčnosti ostatní se vyrovná dle soudu Božího, a dřevěný křížek na hrobu žebráka i „Otče náš“ za jeho duši pronešený snad větší před Bohem má váhu, než všechny zaplacené, nezasloužené oslavy. Nenít tedy církve nikomu macechou, dá každému, což jeho jest. Jen aby nikdo sám sobě otčímem se nestal, a nepřipravil se za živa o pokoj po smrti.

Abychom pamětlivi byli posledních věcí svých, k tomu zajisté křesťanský pohřeb důtklivě vybízí. „Pomni člověče, že prach jsi!“ připomíná kněz u hrobu, jakoby hlinu, co dolů hází, na nás sypati měl. I to se stane; posledním útlkem křesťana jest hřbitov sv. církve. Ohlédni se tam, dokud vidíš, a oblib sobě místo, kde nejdéle ti bude přebývati.

Pojď tam na to svaté pole,
jež Pán světa osívá,
kdežto slza řádky v bole
rosou hojnou zalívá!
Mnohé srdce v tichém dole
tíše nyní spočívá. —

Pomni duše, pomni na to,
než loď tvá se rozkotá;
sama si hrob stvoříš — za to
buď tvá stálá ochota. —

Snad Pán nebes na tě shledne,
vyslyší tě po předu,
ve své lásce z bolu zvedne
duši smutnou k posledu.
(Dokončení.)

Jesle vánoční.

Přibližuje se posvátný čas adventní, tento předchůdce utěšených hodů vánočních. Dnové, v nichžto slavíme památku narození Božského dítěte, uchvacují srdce každého křesťana, tak že si přeje dítětem býti co do nevinnosti duše své a radovati se s dítkami, kteréž o vánocích blaženosti oplývají. Děťství Ježíše Krista vlévá dětskou mysl do útrob veškerého člověčenstva, dává jim zapominati pro okamžik na všechny bídý a útrapy vezdejšího života a kochati se výhradně v oblažujícím zření na nevinné, v jeslích Betlemských položené dítě.

Na počátku 13. století získal si o církve velkých zásluh sv. František z Assisi (Serafinský); dětská nevinnost a prostota zdobila veškeré jednání jeho a pocházející odtud nebeská klidnost mysli poutala k němu srdce všech, kdož tvář jeho spatřili. V této svaté prostotě své měl za to, že vypodobnění utěšeného výjevu, jaký se oku pastýřů v jeslích Betlemských o vánočním hodě objevil, zajisté v srdci každého diváka lásku k novorozenému Spasiteli roznutí a zvýší. Pročež dal sv. František na jednom poli upravití chlév na takový způsob, že každý, kdo jej spatřil, se ihned rozpomenul na jesle Betlemské, a že se mu zdálo, jakoby se u novorozeného Spasitele nalézal. O půlnoci vánoční sešlo se před těmito jeslemi mnoho věřícího lidu i kněží, zpěvy a modlitbami při jasné záři nesčíslných lamp narození Spasitele světa oslavujících. O půlnoci zde byla sloužena první mše sv., a při evangelium měl sv. František k shromážděným dojmavou řeč ke cti „Dítka Betlemského.“ Brzy začali mnozí jiní po příkladu sv. Františka jesle zřizovati a to nejen v chrámech, ale i v příbytech soukromých.

Veliké zalíbení v jeslích od starodávna projevuje též lid Český a přese všechny náboženské války, jimiž zpustošena byla země, a vzdor všemu úsilí nepřátel, jenž v předešlém století potlačováním náboženského života chtěli na místě víry Kristovy plané rozumářství lidu do mysli vštípit, zachoval Český lid posud onu zbožnou, dětinnou mysl, kteráž jej táhne ku Kristu v Betlemě narozenému, kteráž mu pohled na jesle tak milým a utěšeným činí. Nejsou to jen malé dítky, kteréž o vánocích z jednoho chrámu do druhého spěchají, aby tam Pána Ježíše v podobě dítěte spatřily vedle Marie matky a pěstouna Josefa, i dospělí

a rodičové s radostí zpominají na dobu vánoční a mysl jejich, starostmi pozemskými jinak zaujatá, znovu pookřeje pohledem na vyobrazení novorozeného Spasitele.

S jakou to dychtivostí v adventním a vánočním čase pohlížíjí dítky v Praze na osvětlené skřínky z barevného papíru, na nichž je láká průsvitný nápis: „Zde lze jesle viděti.“ Nejedna matka neb otec rád doprovázejí dítko své k těmto představením divadelním, jenž se nám jakýmsi nápodobením her pašijových, u nás bohužel zcela zaniklých, býti zdají. Domníváme se, že takovéto „divadlo“ není náboženskému citu křestana vůbec a dítěte zvlášť na ujmu; ale máme spíše za to, že se jimi podobně jako hrami pašijovými nejedna myšlenka spasitelná probuzuje, byť také hry vánoční někdy protkány byly nevinnými žerty, kteréž myslí obveselujícím rázem doby vánoční souzvučně nalazené mile lahodí.

Jsou-li jesle postavené v příbytku *soukromém* určeny k tomu, aby k takovéto ušlechtilé zábavě mládeže křestanské sloužily, nesmíme ovšem zevnitřní úpravu jejich dle přísného měřítká umělecké kritiky posuzovati; zde postačí obecné pravidlo, aby v úpravě a sestavení jednotlivých figur neb ozdob nic nevadilo mravopověstnosti, jakož také aby nic posvátného nebylo na směšnou stránku převracováno, čímž by cit náboženský otupěl, ne pak se zušlechtoval.

Jinak ale na věc hleděti sluší, mají-li jesle o vánocích veřejně vystaveny býti v chrámě, ať již na hlavním oltáři aneb v některé pobočné kapli nebo výklenku. Tu se musíme bedlivě vystříhati všeho, coby se neshodovalo s vážností místa posvátného, coby uráželo ušlechtilý cit a spíše roztržitost myslí působilo, nežli k vzbuzení nábožnosti přispívalo. Krasochut obecného lidu se arci často spokojí s výrobky, jež oko umělcovo urážejí; podáme-li však lidu předmět takový, jenž se s pravidly umění křestanského shoduje, popraví se tudy také krasochut člověka méně vzdělaného, a vzdělanec vejda do chrámu pohledem na zdařilý obraz neb sochu zajisté rovněž povzbuzena se pocítí k pobožnosti. Pročež také Pražský sněm *provinciální* nalehá na to, aby obrazy a sochy, kteréž jakýmkoli způsobem nedůstojné jsou posvátného místa, jež v chrámě zaujímají, bez prodlení vzdáleny byly, nových pak obrazů neb soch zhotovení aby správcové duchovní toliko

proslulým a zbožným umělcům svěřovali (Syn. Prov. tit. III. kap. 6.).

S pravidlem tímto se ovšem nikterak neshoduje množství obrazů a soch neb sošek, jimiž nejeden chrám přeplněn jest. Úmysl dárcův jest dobrý; každý z nich by rád něčím přispěl k okrase domu Božího, a domnívá se, že každá figurka, každý pestrými barvami omalovaný obrázek jest již ozdobou chrámu Páně. Nejedni správcové duchovní bývali v té věci příliš shovívaví; obávajice se urazití zbožný cit dárcův, brali vše co jim kdo obětoval pro chrám a všemu vykávali zvláštní místo, zapominajice, že tudy nejen proti liturgickým předpisům jednají, ale že také nahromaděním takových věcí nepotřebných lid, jenž se k službám Božím do chrámu schází, nikoliv v pobožnosti své povzbuzen, ale naopak k roztržitosti myslí ponoukán bývá. Nyní, když tradice celých pokolení jedné a té samé rodiny, ano tradice celých osad úzce spojena jest s památkami v chrámě vystavenými, musí farář s velkými obtížemi se potýkati, chce-li něco odstraniti neb zaměnit. Také co se jeslí vánočních týká, nebývají v každém chrámě upraveny tak jednoduše, jak sv. František původně činil; často mimo svatou rodinu viděti jest přemnoho jiných figur, domů, věží, osob, zvířat atd.; figurky lidské jsou mnohdy zcela nemotorně utvořené, mívají skutečný novomodní šat ze sukna, hedbáví, plátna, na hlavách paruky z vlasů lidských, skleněné oči, andělové místo křídel někdy mají peří husí atp. Následek tohoto nemístného hromadění, této pestré směsice jest ten, že po dlouhém teprv hledání spatříš hlavní osoby: Božské dítko v jeslích s Marií matkou a pěstounem Josefem, a že pozornost zvláště dítek nikoli k těmto osobám hlavním, ale spíše k pastýřům a jich vánočkám, k ovcím a jiným zvířatům i k hodinám na věžích Betlemských jest obrácena, čímž dojem, jakýž jesle působiti mají, se mární.

Opatrnost pastýře duchovního i v této stránce ku zlepšení krasochuti a k zvýšení pobožnosti lidu přispěti dovede. Na důkaz klademe zde případ z duchovní správy, jež v „Münst. Past. Bl.“ vypravuje farář arcibiskupství Kolínského takto: Osadníci moji od starodávna byli uvykli o vánocích spatřovati, ve farním chrámu Páně jesle, kdež veliké množství figur sestaveno a způsobem křiklavým, ano i směšným přioděno bylo. K tomu ještě podotýkám, že titěž osadníci od 30 let žalovali u duchov-

ních i světských vrchností na faráře svého, kdykoli on zastaralé nešvary dle předpisů církevních odstraňovati se jal. Před několika lety přišel o vánocích do kláštera v E. spatřil jsem tam Jesulátko v jeslich podoby tak krásné, jakéž jsem nikdy před tím neviděl. Byloť téměř s velikosti novorozeného dítěte; hlava byla z vosku, tvář výrazu nad míru příjemného, plénky ze skvostné látky, dítěto pak spočívalo na slámě ve vydutíně z dubového kmene zhotovené a postavené na dřevěných nohou na způsob skutečných jeslí. Zvěděv, že zdařilá ta práce pochází z kláštera jeptišek v Cáchách, pospíšil jsem tam a zakoupil podobné jesle s Jesulátkem. Na štědrý den postavil jsem je na témž místě, kde staré jesle stávaly, a dal jsem je osvětliti četnými svícemi. Osadníci přišedše na jitřní mši sv. s údivem stáli před jeslemi, a k potěšení svému čelil jsem na tváři každého z nich radost a úplné uspokojení, ano mnozí pohledem na Božské dítěto pohnutí byli až k slzám. Povzbuzen jsa tímto výjevem, promluvil jsem po kázání několik slov o jeslich a vyjádřil jsem skromné přání, aby mi na zapravení výloh (obnášejících asi 10 tolarů) osadníci přispěli, za kterýmžto účelem jsem nedaleko jeslí talíř položil. Chtěl jsem z vyplnění nebo nevyplnění té prosby seznati, zdaž se nové jesle osadníkům mým zalíbily čili nic. A hle! na večer v den sv. Štěpána bylo na talíři víc peněz, než jsem zapotřebí měl na zakoupení jeslí a podnes ani jediný osadník se mne neotázal po příčině, proč jsem staré jesle odstranil.

Z tohoto jediného příkladu snadno lze se domyslit, že také jinde nebude lid zarmoucen, dají-li se na místo neforemných, domu Božího nedůstojných jeslí jiné, jednoduché, posvátnosti místa přiměřené. Především jest se varovati přehnaného počtu osob a předmětův. V jeslich od sv. Františka vystavěných nacházela se toliko tři osob vypodobnění: Jesulátko v jeslich, podle něho Maria Panna a pěstoun Josef. Však již tehdaž bývaly vzadu při jeslich umístěny podoby dvou zvířat: vola a osla, vedle slov proroka Isaiáše: „Zná vůl hospodáře svého a osel jesle Pána svého: Israel pak mne nepoznal a lid můj neporozuměl“ (I, 3.). Mimo to může se připojiti jeden neb více andělů a několik pastýřů na blízku jeslí v takovém postavení, aby hned na první pohled ozejmelo, že jsou to jen vedlejší osoby, ne pak aby přední místo zaujaly a jesle skorem za-

krývaly. Po starobylém podání byli v onu noc, když se Spasitel světa narodil, blíže Betlema tři pastýřové na stráž: stařec, muž a chlapec. Ze Sabinie a z Abruzz přicházejí ještě nyní o vánocích tak nazvaní „Pifferari“ do Říma, t. j. pastýřové, kteříž jako zastupující pastýře Betlemské líbeznou hudbu před obrazy Marianskými po ulicích Římských provozují; tito Pifferari chodí vzhledem na starobylé ono podání vždy po třech: stařec, muž a chlapec. Pročež také u jeslí ve chrámě umístěných není zapotřebí nastavěti celé zástupy pastýřů a pastýřek; nebo zajisté neponocovali všickni pastýři z celé krajiny aniž také žen svých nočního času na stráž vysílali. Sošky pastýřů buďtež postaveny v přiměřené vzdálenosti, tak aby nikterak nezakrývaly jesle s Božským dítětem; na blízku pastýřů budiž několik ovcí do mechu rozestaveno.

Někde mají obyčej několikrát po sobě jesle měniti, tak sice, že se o Zjevení Páně k nim přidá příchod mudrců od východu s mnohými sluhami, mouřeníny a velbloudy, nebo ukrutný král Herodes, neb outěk do Egypta atd. Střídání to se nám zdá býti nepřístojné; majíc na sobě ráz více divadelní, kazí dojem celku a nesrovnává se s účelem, za kterýmž jesle zavedeny byly. Nanejvýš buď po straně jeslí několik domů Betlemských postaveno, nikoli pak celé město s věžemi a velkými domy, před nimiž by jesle skoro docela zmizely.

Vzhledem zevnitřní *úpravy* jeslí podotýkáme, že se vystřihati sluší všeho, co je příliš světské a co tedy mysl naši spíše k poměrům obecného života obrací nežli k nebi pozdvihuje. Nejlépe se do chrámu k jeslím hodí figury dřevěné, slušné řezby a přiměřenými barvami pomalované. Také se mohou vzíti figurky voskové, jsou-li vkusně zhotovené, na nichž mohou býti šaty z jednoduchých lněných látek barev přiměřených. Zcela nevhodné však jsou sošky hliněné. Oděv budiž nikoli dle nejnovějšího kroje, nýbrž ve slohu starého aneb středního věku; zcela nemístné jest nalepování pozlátkových okrajů neb lemovek. V Římě musí při kanonické visitaci každá socha, kteráž na způsob loutky všelijakými šperky neb ozdobami ověšena jest, ihned z chrámu odstraněna býti; cokoli nám nádhery tohoto světa na mysl uvádí, nehodí se na místo svaté do chrámu Božího. Rovněž jest se varovati všelikých anachronismů ve vypo-
dobnění domů Betlemských, jako kdyby

n. př. věže ozdobeny byly kříží a nad staveními vynikal povětrný mlýn dle nejnovějšího způsobu. Že v kostele nesmí býti trpěno nic, co by k smíchu lákalo, samo se rozumí; viděti jsem kdesi na jesličkách dům Betlemský, z jehožto vysokého komínu učený kominík ven pohlížeje nadějně mládeži koštětem hrozil.

Nejpříhodnějším místem pro jesle se nám zdá býti některá pobočná kaple aneb výklenek, k tomu cíli zvlášť upravený. Na hlavním oltáři, kde se nejsv. Svátost přechovává, není (liturgicky) přiměřené místo pro jesle. B.

D O P I S Y.

Z Hněčevsi, dne 4. listopadu 1866.

(Pohřeb vzácného dobrodince v Cerekvici.)

Dne 18. října již dopoledne stálo v Cerekvici (blíž Hořic) tu menší tam větší skupení lidu. Očekávaliněkoho. Teprve po 6. hodině večerní zastavil před kostelem Cerekvickým zcela zabeđený černý vůz s bílým křížem; vyzdvížená z něho krásná kovová rakev: tu zazněl hlahol zvonů a při jich velebném hlasu a žalmu „Miserere“ nešena jest do bohatě osvětleného kostela. Po ukončené absoluci a modlitbě zpíváno od zástupu, jímž se hned kostel byl naplnil, srdečné: Odpočiňtež v pokoji. A kdo byl ten nebožtik, kteréhož mnozí ještě jednou spatřiti si přáli? — Štědrý dobrodinec, pan Štěpán Langer, měšťan Pražský, čestný setník c. k. priv. sboru ostrořealeckého, majitel statku Bělé blíž Brodu Německého. Byl to kmet v Praze pro svou nábožnost, přívětivost a dobročinnost vůbec známý, zvláště pak milý chudým farního obvodu u Nejsvětější Trojice. Po kratinké nemoci, zbožně přijav s. svátosti v 90 roku věku svého zesnul v Pánu v Praze ve svém domě, a přivezen do Cerekvice, kdež se narodil, položen v chrámě, kde co dítě službám Božím obcoval, a dne 19. pochován v hrobce, kterou svým 5 bratřím a sobě nejen z bratří nýbrž z celého rodu poslednmu vystavěl, kterážto hrobka jest spolu kostelíček sv. Štěpána muč. na hřbitově Cerekvickém. V řečený den okolo rakve a mnohých kolkolem světěl stál živý věnec, totiž 12 žáků a 14 žačků, a z jaké příčiny stála mládež ozdobená u rakve 90letého starečka? Toho příčinou nebylo jediné to, že p. Št. Langer zemřel, nebyv ženat, ale proto stály školní dítky okolo rakve, že v ní ležel jejich a rodičů jejich laskavý příznivec a dobrodinec, jenž v Cerekvici školu vystavěl,

cožby rodičové těch dětí sami nebyli dokázali, — proto mládež vděčná obstupovala rakev starečka. Před rakví stálo jedenácte kněží, upřímných ctitelů nebožtikových. Použil jsem té příležitosti, vstoupil jsem na kazatelnu nikoli pro plané vyčvalování, nýbrž abych z upřímné vděčnosti okázal na život nebožtika naskrze příkladný, a tak s pomocí Boží k zamilování šlechetnosti a vytrvání v ní podnět dal. — Byl zámožný, ale nebyl rozmařilý. Byl zámožný, ale nebyl hrđý. Byl zámožný, ale nebyl lakomý. Byl zámožný, ale po celý svůj život upřímně nábožný. Blahoslavený každý, kdož statku časného tak nabyt, tak drží, užívá a pozbývá jako tento nebožtik. Nabyt ho spravedlivě, vládl jím v bázni Boží, užíval střídme, a pozbyl — čili lépe řečeno vzdal se ho dobrovolně, již dávno učiniv o něm své pořizení. To asi bylo jádro řeči. — Záušní mši sv. zpívanou konal veledůst. pan Jos. Leden, bisk. vikář a děkan Hořický, jenž i průvod vedl a v Pánu zesnulého pochoval. Takt se slušelo, neboť on před lety i hrobku posvětil. Ač byla toho dne polní práce velmi pilná, předce veliké množství vděčného lidu sprovázelo milého dobrodince. — Žákové a žačyně šli okolo rakve s hořícími svícemi. V kapli nastala po pochování tíseň veliká, neboť žákové, přátelé, každý chtěl ještě do hrobky vstoupiti, aby spatřil, kde drahý dobrodinec odpočívá, kdo mohl nesl si odamtud něco na památku z věnců a kytek od žáků na rakev položených. Po uzavření hrobky byla v kapli sloužena ještě jedna mše sv. Není mi povědomo, jak pan Štěpán Langer se svým jménem ve svém závětu naložil, ale jeden dědic již dávno jest povědomý, jest to škola Cerekvická, neboť při zřízení jejím vykázal on pro učitele Cerekvického na všechny časy důchodky pro úplné jeho zaopatření, aby občané Cerekvičtí na vždy od placení školného osvobození zůstali. — Dokud bude žiti otec neb matka, kteří své dítě do té školy posílali, dokud bude žiti žák, který ji navštěvoval, ano dokud zbude kámen z kaple neb školy, na toho dobrodince bude vzpomínáno!

J. J.

Z Turnova, dne 4. listopadu 1866.

(Kár literátský.)

Mravní pořádek světa ve všech vrstvách společenského života vyžaduje ku své jsoucnosti především sv. náboženství. Ku probuzení a šlechtění citu náboženského máme církevní a národní mravní zpěvy. A tu uvedu první *Kár literátský, nejstarší*

to spolek v Turnově, jehož účelem jest v posvátném čase adventním krásnými zpěvy rorátními opěvovati příchod našeho Vykupitele. Založen jest již okolo r. 1643. Jindy býval velmi četný a zámožný, máje jednak vlastních polností a podporován jsa jinak četnými odkazy. Císař Jeseř II. jej jako jiné náboženské spolky zrušil. Od několika let počíná opět vzrůstat a zmáhati se. Při poslední schůzi čili tak zvaném kvartálu čítal spolek 141 údů. Náhodou dostala se mi do rukou „Statuta Literáckého spolku Novo-Kolínského nad Labem“ co nejskvostněji psaná roku 1647, která se ve městském archivu Turnovském nacházejí.

J. E. V.

V Německém Brodě, 10. října 1866.
(Ohrazení.)

Osvědčení proti Jesuitům od vícekněží v anonymnost skrytých z Kralohradecka „Národním Listům“ č. 299 t. r. (prý) podané zavrhuje, přiznávajice se netoliko co věrní synové vlasti, nýbrž též co věrní a oddaní údobé katolické Církve a jejích schválených ústavů; pročež kněží, ač jsou-li kněží, zlehčujících církevní ústavy a její autority, litujeme a jim lepších zásad přejeme, připomínajice výrok Páně: Království samo v sobě rozdělené zpusťne a dům na dům padne.

Za kněžstvo střídnictví Německo-Brodského:
Karel Čermák, vikář.

Od Humpolce v listopadu 1866.
(Ohlas našich přátel.)

Jest to podivná hra — osudu, či vlastně těch pánův od „Národních Listů!“ — V tom samém sloupci (čís. 268), v kterémž vypisují řeč Garibaldiho, tohoto arcinepřítele Rakouska a zarytého revolucionáře, an pravi: „Malý hlouček zločincův zkazil naši radost, abychom viděli konečně Itálii sjednocenou, nezávislou. Lidé ti byli podníceni od nepřátel vlasti, totiž kněží. Pokud nebudou kněží přemoženi, nebudeme mítí pravé svobody a blahobytu. (!?) Proto musíme neustále proti nim bojovati, neboť oni jsou v této době jediní nepřátelé naší!“ — v tom samém sloupci vytištěn jest druhý „národní“ manifest vyzývající k neustálému boji proti kněžím Jesuitům — proti „zlu pro devatenácté století nejne očekávanějším.“ — „Čiňte povyk, trubte a bubnujte, přišliť Jezovitě se vši zbrojí svou, aby schyťali svobodu,“ — opakují pánové od „Národních Listů“ starou německou (!) píseň, avšak dokládají: „v Praze se nebude zpívat, občanstvo ale učiní kroky důstojné, rozhodné,“ to jest: osvícení kluci snad ne-

budou více Jesuitům vytloukat okna*) a svatyně Páně hanebně prznit. —

V Oustí nad Orlicí 8. listopadu 1866.
(Prusové, obnovy v chrámech Páně.)

Na svátek Navštívení Panny Marie dne 8. července t. r. o půl deváté hodině ranní, bylo město naše navštíveno prvními Prusy, kteří setkavše se na náměstí s jedním našim husarem na střelili a u blízké vesnice Hilvát táborem se rozložili. V pondělí na to přišlo jich značné množství a na děkanství ubytováni byli dva duchovní, jeden katolický kněz z Pomořanska a dvorní kazatel evangelický z Potsdamu. V úterý ráno o osmi hodinách měli vojnové katoličtí kázání a mši sv. v děkanském chrámu Páně. Dostavil se jich velký počet, prostranný dům Boží byl téměř naplněn, a již tenkrát divili se naši věřící vzornému chování jejich v kostele; mnozí z nich po celou mši sv. na dlažbě klečeli a s Bohem skrze svátost pokání se smířili. V tentýž den v deset hodin musel býti kostel propůjčen k slavení služeb Božích evangelických, které záležely z kázání dvorního kazatele Potsdamského, z modliteb děků za obdržené vítězství, za krále a ku konci přistupovali někteří k večeři Páně. Později měli jsme na děkanství opět jiného katolického kněze a evangelického pastora, i naučil jsem se znáti katolické kněze vojska pruského a musím souhlasiti s úsudkem proneseným v Blahověstu: Katolickému duchovenstvu vojska pruského všecka čest a chvála! S evangelickým pastorem rozpřel se rozprávka o večeři Páně, kterou slaví evangelici; tázali jsme se, co vlastně věří evangelici o této večeři, a vysvětlení jeho bylo velmi nejasné, na Písmě sv. se nezakládající. Tvrdil totiž pan pastor, že v okamžení přijímání večeře Páně evangelik přijímá tělo a krev Kristovu a sice svou vírou a když nevěří že jest to tělo a krev Kristova, tu přijímá toliko chleb a víno, ale jí sobě dle slov sv. Pavla odsouzení. I namítli jsme mu, že to není možná; neb jak by si člověk mohl jisti odsouzení, když požívá toliko chleb a víno, neb požíváním chleba a vína neprohřešuje se na těle a krvi Kristově, a na tuto námitku nevěděl nám nic podstatného odpověditi. Jejich výklad o tomto nejsvětějším tajemství naší víry není dosti jasný a přiči se zřejmým slovům Páně: Totot jest

*) Lublaňská „Zgodnja Danica“ uvádějí zprávu o vytlučení oken Jesuitům v Praze dokládá: Tato nadcigánská kultura dělá zlaté Praze malou čest!

tělo mé, toť jest krev má! — Pruské vojsko zůstalo v městě našem až do svátku Narození Panny Marie, tedy úplné dva měsíce; katolíci pilně chodili na služby Boží, jmenovitě u večer bývalo jich mnoho na požehnání, které po celou okupaci pruskou na ten úmysl držáno bylo, aby nám Bůh opět svatý mír navrátil. O naši pouti Na nebevzeť Panny Marie dostavili se ve valném počtu na německé kázání, kteréž bylo na hřbitově, poslouchali velmi pozorně a v kostele chovali se vždy vzorně, tak že lid náš všecku chválu jim za to vzdával. Jen to nás bolelo, že evangelíci ani nesmekli ano ani dýmku z úst nevyndali, když kolem nich kněz nesl nejsvětější Svátost k nemocnému, co se často stávalo, poněvadž za jejich zde pobytu vypukla cholera. I z nich zemřeli mnozí, katolíci dali se zaopatřit a vykonali s největší vroucností svou poslední pobožnost. Dvům jsem sám přisluhoval svatými svátostmi. Někteří důstojníci pozdravovali kněze krásnými slovy: Pochválen buď Ježíš Kristus, a nelekejte se, chválili Jesuity! Z počátku počínali si jako vítězové dosti drze a způsobili obyvatelům našeho města vůbec, našemu ale p. děkanovi zvlášť velikých nesnází, napořučeli si toho dost a dost, a vyhrožovali, když jim všhecko hned dáno nebylo. Dva z nich přepadli o půl noci jeden dům, zburcovali domácí ve spánku pohřížené, poroučeli si jídlo a pití a peníze, a když ubozí domácí prosili, že tolik peněz nemají, chtěl jeden z nich je postřílet. Surovci tito byli zato hned druhý den potrestáni. Po uzavření příměří bylo chování jejich slušnější. Byli jsme tomu velmi povděční, když na slavnost Narození Panny Marie vyklidili se z města, a přáli jsme jim, abychom jich nikdy více v našem městě neviděli. Od moru, hladu a války vysvobod' nás Pane!

Našemu děk. chrámu Páně dostalo se před slavností sv. ap. Petra a Pavla nové ozdoby. Byla totiž zavěšena nová křížová cesta. Máme sice nákladně vystavěnou křížovou cestu na blízkém lesním návrší, poněvadž ale v postě pro studené a deštivé počasí ji navštěvovati nelze, postaral se důst. pan děkan Jan Cibulka o zřízení křížové cesty v kostele, aby věřící i v čas postní pobožnost tuto konati mohli. Obrazy dle Führichova nákresu vyvedené pocházejí od akad. malíře z Kyšperka p. Jana Umlaufa, jsou velmi zdařilé, rovněž i rámy zcela pozlacené, ozdobené svrchu trnovou korunou a křížem. Rámy tyto jsou

práce téhož truhláře, jenž nám hlavní oltář Nanebevzeť Panny Mari i poboční sv. Filumeny zbudoval, Josefa Pirkle, který před krátkým časem zemřel. Pozůstavil po sobě krásné památky v našem chrámu Páně, jakož i v Hilvátské kapli sv. Anny, kde hlavní a postranní oltář zbudoval. V našem průmyslném městě počíná se sestavovati spolek katolických tovaryšů. Ovšem jest teprve v prvních počátcích. Bůh dejž, aby se k spolku tomu mnoho našeho mladého lidu přihlásilo. Musím se zmíniti též o nových ozdobách chrámu Páně na sousední kollátuře Dobroucké. Chvalnou snahou veleb. p. faráře Jana Krupky, jakož i jeho p. kooperatora Jana Křivohlávka vymalováno celé presbyterium od malíře z Oustí, p. Václava Viška, obnoven hlavní oltář, jakož i obraz sv. Mikuláše od téhož umělce, který naši křížovou cestu maloval; na týž oltář dány dva slíčné obrazy na zlaté půdě: Srdce Pána Ježíše a Panny Marie, obnoveny též postranní oltáře i s obrazy Zvěstování Panny Marie a sv. Jana Nepomuckého, postaven nový kredenční oltář v presbyterium s pěkným obrazem bolestné Matky Páně též od Umlaufa. Mimo to zakoupeny byly krásné obrazy, nejvíce od dobrodinců, všecky od p. Umlaufa, a sice; velký obraz Panny Marie růžencové, na kterém důmyslně jsou sestavena dvě skupení a sice svrchu podává Rodička Boží s Ježíškem na rukou sv. Dominiku růženec a dole nalezá se množství klečících osob všech stavů, konajících pobožnost sv. růžence; dále veliký obraz sv. Filumeny, zakoupený od panen, obraz sv. Aloisia, sv. Rosalie a rodiny Páně. Rámy všech těch obrazů jsou bohatě zlacené a slouží k veliké ozdobě celého chrámu. Mimo to maluje p. Umlauf pro tento chrám novou křížovou cestu, na kterou dobrodinci 600 zl. r. č. slibili. Na hřbitově postaven od jednoho chalupníka pěkný kříž, v chrámu Páně co nejdříve bude postavena nová socha Panny Marie, na kterou jedna dobroditelkyně 100 zl. r. č. věnovala, a blíže lesa dostavuje se kaple od jednoho zbožného osadníka založená.

I v blízké vesnici Hnátnici zřízena jest snahou pana faráře Františka Kouřilka nová křížová cesta. Mnoho tedy děje se v naší krajině pro ozdobu chrámů Páně. Necht' nebeský Pán všem těm, kteří přispívají k ozdobě Jeho stánků, odplatí životem věčným!

F. K.

Z Nové vsi, blíž Uh. Ostroha na Moravě 6. listop. 1866.
(Den všech věrných zemřelých).

Na venkově málo kde toho nalezáme obyčeje, by lid tak jako v městech na hřbitovy chvátal, by slušně vyzdobil hrobů a osvitil hřbitov a při tom též projevoval své přání: „světlo věčné at jim svítí“ jako to světlo svítí na hrobech nebožtíků ve svatvečer všech věrných dušiček. Chtějice zavést i u nás ten chvalitebný obyčej, vyvíčili jsme sobě školní mládež a na den Všechn Svátých po páté hodině večerní, když temné nastalo šero, odebrali jsme se ze školy na náš hřbitov.

V čele průvodu kráčeli dva školáci se svítilnama, vysoko nad sebou je nesouce a vedli ostatními cestou, kady jindy se pohřbem se kráčívá; tam pak očekával už hlouček shromážděných osadníků kolem kříže stojících, jěžto byli přišli, aby navštívili zde svou rodinu zesnulou. Jeť dosti četná a těsné domky jejich hliněné na dlouho a na široko jsou tam rozestaveny, vždyť letos od nás ze 25 set se jich tam přestěhovalo dosud již 203. Dnešního dne toto jindy jaksi prázdné a bez lepých okras i chatrné místo nabylo za šera večerního zvláštní okras. Po hrobech kmitala se světélka na památku drahých zemřelých s tím přáním tam daná, by „světlo věčné jim svítlo ve slávě nebeské.“ Před hlavním křížem postaven byl krásný průsvit, na němž vypoďobňoval se kříž našeho spasení mezi dvěma svícema. Na vrchu byl nápis: „*Odpočinutí věčné dej jim Pane*“ a na spodu: „*Pamatuj na smrt!*“ U kříže do řad rozestavila se mládež ze školy opakovací i všední, po boku pak ostatní osadníci a zapěli jsme střídavě tónem smutečným žalm: „*Z hlubokosti volám k tobě Hospodině.*“ Po tom žalmu při slovech: „*Pane smiluj se*“ všichni poklekli a každý pomodlil se „*Otče náš*“ a náležitá responsoria. Po modlitbách jsme zapěli vespolek „*Otče náš*“ dle starodávneho způsobu, pak Zdrávas královno a píseň: „*Odpočiňte v pokoji.*“ Pak říkala se modlitba za zemřelé, a když dokončili jsme své přání zemřelým, aby pro milosrdenství Boží odpočívali v pokoji, doloživše na to srdečné „*amen,*“ odebral se ještě každý různu na hrob ke svému zemřelému miláčkovi, aby tam projevil mu své přání a nabídl potřebné pomoci. A když už z hřbitova brali jsme se domů, přicházeli zase jini, aby pomodlili se na hrobech. — Tak jsme oslavili památku „*věrných dušiček*“ a dá-li Bůh budoucně učiníme více. T. Š.

V městě Neunkirchen, dne 8. listopadu 1866.
(Ze života vojenského.)

Již půl roku uplynulo od té doby, co ještě v Zadru jsme Tebe, milý Blahověste, s radostí čítali, pak na dalekých pochodech našich v nešťastné válce, která naši milou vlast letos zpustošila, nemohl jsi nás sledovati; teprv nyní našel jsi opět nás, čtenáře své, ovšem ne všechny, neb několik jich leží u Skalice, několik u Hradce Králové zahrabáno, a mnozí bloudí co mrzáci po vlasti, nepohltila-li je v Časlavsku cholera. Čtenářů máš v tuto dobu méně, ale těm bude vypravování tvé rovněž milé, a abychom se Tobě poněkud odsloužili, vypíšeme tuto, jak se nám dařilo v minulém páletí.

Prvního května opustili jsme Zadr, na parních lodích ubírajíce se do Terstu, kamž jsme, ano moře bylo rozbouřené, po 20 hodinách teprv se dostali, a po velikých oklikách přišli jsme dilem po železniči, dilem pěšky přes Lublaň, Kanižu, Šoproň, a Vídeň na Moravu a sice do Klobúk blíž Hustopeče. Každý z nás předpovídal blížký boj, a 14denního pobytí mezi tímto dobrosrdečným lidem použil náš polní kaplan, velebný pán Šulák k častému poučování, jak se křestanský voják má k boji připravovati načež mnozí po vykonané svaté zpovědi přistupovali k stolu Páně. Služby Boží, kterým jsme tu byli přítomni, byly poslední po čas celé války, neb buď jsme v neděli celý den byli na pochodu aneb znepekovoval nás nepřítel, tak že tábor opustiti jsme nesměli, i náš velebný pán po 6 neděl, jak sám vypravoval, ani mši svatou stoužiti nemohl. Opustivše Klobouky šli jsme přes Rejhrad, kdež jsme v klášterním chrámu Páně krásnou sochu zakladatele toho opatství vévody Břetislava spatřili, bez odpočinku dále do Čech, a 27. června dorazili jsme po obtížných a dlouhých pochodech okolo 11. hodiny v noci k Dolanům blíž Jaroměře. Povětrnost nobyla nám přízniva, neb od desáté hodiny večerní přšlo až přes půlnoc a nám k přenocování bylo vykázano pšeničníště blíž silnice do Skalice vedoucí. Na spaní nebylo možná ani pomyslit, neb poráželi teprv voly, jejichž maso mělo nás posilniti na budoucí den, vždyť jsme tušili, že ráno půjdeme do ohně. Za těchto příprav obcházel zástupy naše náš duchovní otec, napomínaje nás, bychom tělo své pro budoucí den posilnili, na duši ale abychom nezapomněli, dokládaje, že ráno, ovšem po vzbuzení pravé lítosti, obdržíme generální

absoluci, ale že by lépe bylo, kdybychom ještě této noci ku svaté zpovědi šli. Napomenutí toto účinkovalo, někteří ihned velebného pána prosili, by nás vyslyšel; i usedl si pod stromem u silnice a my klečíc v příkopě připravovali jsme se co katoličtí vojínové k boji proti nepříteli vlasti a císaře. Tuším že třetina svou pobožnost vykonala; když k pochodu již se troubilo, obdrželi ostatní všeobecné poze-hnutí a ostře vykračovalo se ku Skalici s tou pevnou nadějí, že přemůžeme nepřítel, drzého. Našinci drželi se výborně co pravi Čechové, avšak prozíratelnost Božská jinak usoudila nad námi, 28. červen byl pro nás den nešťastný; neb 45 důstojníků a 1200 našinců zůstali před nepřítelem dílem mrtví dílem těžce poranění. Já přivtělen jsa oddělení zdravotnímu, svědkem jsem byl blahodárné činnosti našeho duchovního otce: tu uděloval svaté pomazání raněným a pomáhal je i nakládat na vozy, by se dostali do nemocnice Jesefovské, tam opět obvazoval rány ubohých krajanů, a teprv když stavení koulemi nepřátel zapáleno hořelo, opustil s ostatními stanoviště své, zanechav toliko 3 mrtvoly našinců. U Králové Hradce a u Dubu na Moravě opakovala se tatáž čílost, tak že jsme se divili, jak on a plukovní lékař, oba na pohled slabí, toto namáhání vydržeti mohli. Od Dubu museli jsme nazpět k Olomouci a když jsme po velikých oklikách přes Trenčín a Břetislavu do Parrendorfu dorazili, ustanovil náš velebný pán slavné rekviem za padlé spolubratry ve farním chrámu Páně; poněvadž však sva-tyně tato je malá, tak že sotva třetina do kostela by byla vejíti mohla, držel, ačkoliv následkem velkého namáhání silně kašlal, před chrámem řeč, napomínaje nás, bychom nejen dnes ale vždycky za zemřelé spolubratry se modlili, čistotu svého svědomí zachovat hleděli, ješto den a hodina smrti zvlášť pro vojiny je nejistá. A napomenutí toto mělo i tentokráte svůj účinek, neb v neděli na to více než 100 soudruhů přijalo nejsvětější Svátost oltární.

Že již jsem ve vypravování, připomenouti musím o slavném svěcení dvou nových praporů rukou našeho velebného otce nedaleko Neunkirchen dne 22. září. Asi půl hodiny za městem tímto, kde již třetí měsíc jsme posádkou, stojí blíž lesa na návrší filialní kostelík sv. Petra, před nímž je krásné prostranství, na kterémž se shromáždil náš nováčky opět doplněný pluk Čáslavský. Vše bylo slušně ozdobeno a s

povýšeného místa držel náš velebný pán před chrámem kázání, v kterém nám dějepis našeho pluku vypravoval a připomínal, že ve 133 letech po čtvrté se dnes tato slavnost opakuje a že předchůdce naši se vyznamenali a slávu praporům svým vydobyli u Černé, u Pančovy, u Bělohradu srbského, u Kolína a u Vratislavy, u Aspru, Wagramu a u Lipska; v roku 1849 u Kurtatone a u Goito, v roce 1859 u Montebello, Palestro a u Solferina. Že v této poslední válce a letos vítězství nás minulo, podotkl dále, nestalo se vinou naší. Konečně otcovsky nás napomínal, bychom vydobytou slávu starých praporů hleděli zachovati, toho že docílíme, budeme-li mít Boha vždy před očima a přísahu vojenskou na paměti, budeme-li hodní synové starých Cechů, jenž vždy neohrožené hájili svého krále a svou vlast. Po kázání, které bychom ovšem rádi měli tištěné v rukou, následovala mše sv. a svěcení těch dvou skvostných korouhví a pak ve zvláštním k tomu uchystaném stanu obvyklé zatloukání hřebíčků, načež pan plukovník německou řečí prapory pluku odevzdal. Slavné bylo okamžení, když jsme novým korouhvím přísahu skládali a když po „Te Deum“ velebný pán s nejsvětější Svátostí z kostelíčka vyšel a nám všem klečícím sv. požehnání udělil. Hudbou a střelbou ukončila se při krásné povětrnosti vznešená tato slavnost. x.

KRONIKA.

Z Prahy. Na konci cesty své po krajích vlasti naší ráčil Jeho c. kr. apošt. Veličenství vydati tento nejvyšší vlastnoruční list: „Milý hrabě Rothkirchu! Loučím se s Mým milovaným královstvím Českým s hluboce pohnutým srdcem nad novými, tak hojnými důkazy nevratné věrnosti a přichylnosti, kteréž všechny stavy a třídy obyvatelstva hlavního města a země Mně osvědčovali spěchaly. Přesvědčil jsem se sám, jak hluboké rány válka blahobytu celé země zasadila, a nářky stísněného, těžce poškozeného obyvatelstva nalezly v srdci Mém zvučného ohlasu. Urychlené vyléčení těchto ran co možná nejpilnější náhradou škody a povznešením kleslého blahobytu, čítám k Mým nejnutnějším starostem panovnickým, a láska i věrnost, které Mi po čas pobytu Mého všude v ústrety přicházely, Mne provázely a obklopovaly, jsou Mi nejbezpečnější zárukou k vyplnění Mého snažení, kteréž jen k štěstí a blahu Mého milovaného národa v Čechách čelí. Děkuji Mým věrným Čechům

opětne za Sebe, jehož srdce v těchto dnech tak radostně pohnuto bylo. Děkuji za celou říši, která v jednotném spolupůsobení, věrnosti a síle Mého národa v Čechách spatřuje jednu z nejmocnějších podpor své moci a svého blahobytu. V *Chrudimě*, dne 4. listopadu 1866. *František Josef*.“

— *Zemský sněm* bude zahájen dne 19. t. m. mši sv., kterouž o 11. hodině u sv. Mikuláše na Malé straně sloužiti bude J. Emin. p. kardinal arcibiskup.

— Zejtra (16. t. m.) v 7 h. ráno bude slouženo u sv. Klementa na Starém městě výroční *requiem* za † Jos. Jungmanna. — V témž chrámu Páně bude slaviti se církevní památka sv. Klementa pap. a muč. tímto způsobem. Ve čtvrtek, 22. t. m., budou o 1/2 7 h. večerní slavné nešpory, v pátek pak, 23. t. m. v den sv. Klementa, v 11 h. zpívána mše sv. a o 1/2 7 h. večerní opět slavné nešpory.

— Pobožnost *40hodinná* bude se konati od 16—20. listopadu u Dominikánů (u sv. Jiljí), od 21—25. t. m. u P. Marie Vítězné na Malé straně (u býv. Karmelitánů.)

— Spolek *Arimatejský* pochoval v říjnu 114 chudých křesťanů, letos již 1289 osob. Dne 7. listopadu slouženo bylo u sv. Jana Nep. na Skalce slavné *requiem* za všechny členy a dobrodince toho spolku a za všechny spolkem pochované.

Ze Štýrska. Nedaleko fary Dobrnské viděti jest na dosti vysoké hoře starý rozpadlý hrad Schlangenburg. Ku straně severo-západní stojí na hoře několik tisíc střeviců vysoké kostel sv. *Jodoka*, při kterém se i fara nalezá. Mnohý farář z rovin zděsil by se, kdyby měl na této hoře duchovní správu vésti. Farář u sv. *Jodoka* jest na vrchu zcela osamělý, žije jako pravý poustevník „in beata solitudine et in sola beatitudine,“ jest spolu i učitelem a má při sobě jenom kostelníka. Pro maso a jiné věci posílá sobě jedenkrát za týden tři hodiny daleko do údolí Neuhauského, pro vodu půl hodiny daleko. Chce-li několikrát za rok vzdělanějších lidí uviděti aneb své spolubratry navštívit, potřebuje k tomu vždy celého dne, neboť s hor do údolí došedšímu a něco sobě odpočínuvšímu jest mu tři plné hodiny po nebezpečných skalnatých cestách do hor lězti. Duchovní jeho ovečky jsou po obšírné hoře roztroušeny a ztratí-li se jedna z nich, máť ji ovšem co hledati. O světě se málo čeho dovídá, pošta mu noviny nedovází, a tak žije mezi nebem a mezi zemí, a má snad

blíže do nebe nežli na zem. Onť slyší tam poslední zvuk ze země, ale i snad již prvé zvuky zpěvu kůrův andělských. Duchovní správa jest ve zdejších krajinách ovšem velmi obtížná. Musejíť duchovní 2 či 3 hodiny do hor vystupovati, je-li jim nemocného zaopatřiti. Faráři, kaplani a učitelové nemají zde desátek, ale odbývají dvakrát za rok tak zvanou kolekturu. Sedlák, mající k. p. na 27 měric (9 jiter) rolí a vinohradův, dává kaplanovi ročně 5 mäsův pšenice a pět mäsů vína. V čas kolektury chodí aneb jezdí kaplan po horách od domu k domu a sbírá sobě do pytle pšenici a do sudu víno. I má zde téměř každý kaplan svůj zvláštní dům a sklepy. Prodává potom pšenice a víno, a v tom záleží jeho služné, neboť mimo jídla u faráře jiného platu nedostává. Stojí-li pšenice a víno ve velké ceně, má kaplan výnosnější službu a naopak. Takováto kolektura má zajisté mnoho obtížností a nepříjemností do sebe pro duchovního, jenž od svých svěřencův takovou měrou nemá záviseti, aby se pro zlepšení svých příjmův o jejich milost ucházeti musel. Kdo mu nakloněn jest, dá mu více než povinen jest, ale kdo nakloněn není, od toho obdrží jenom to, co přísně mu přísluší. („Hlas“ Brn.)

Z Říma, 20. října 1866. Svatý Otec jest zdrav a každý, komuž práno býti jemu na blizku, obdivuje se neoblomné vytrvalosti, s jakouž Pius hledí vstříci osudné době vždy více se přibližující. Spolehaje pevně na prozřetelnost Božskou zná on nicméně oceniti celou velikost hrozícího nebezpečnství a hotov jest hájiti neodvíslost svou jakož i svobodu volby, kdyby on sám ve vyhnanství zemřel a kardinálové za příčinou zvolení hlavy Církve se v konklave sešli. Španělská královna vybidla sv. Otce, aby buď do Sevilly nebo do Granady přesídlil; jedna část loďstva španělského se již nachází v přístavu Civitavecchie a druhá tam brzy dojde. — O cestě, kterou kardinál Reisach nedávno konal do Paříže, mohu vám sdělit následující podrobnosti: Kardinál připuštěn u císaře Napoleona i císařovny k slyšení; císař pokusil se v delší řeči zastávati a omlouvati italskou smlouvu čili konvenci, řka, že revolucí byl k tomuto kroku přinucen; že sice musí nyní všeliké vojsko své z Říma odvolati, ale kdyby snad vláda italská se neměla k tomu, všechny podmínky konvence svědomitě vyplniti, aneb kdyby toho žádala bezpečnost sv.

Otec, může prý se francouzské vojsko opět do Říma navrátiti. „Pro takový případ“ doložil císař, „raďte Vaše Eminence ubezpečiti sv. Otce o ochraně Francouzská.“ Dále se Napoleon tázal, jak prý se sv. Otec zachováti míní, kdyby Italíáni vtrhli do Říma? načež kardinál Reisach odpověděl, že sv. Otec raději půjde do vyhnanství, než aby v šanc vydal neodvislost svaté Stolicе; že tedy Řím opustiti míní. Císař se těmi slovy zdál pohnut býti a pravil: „Nedomníváte se, Vaše Eminence, žeby zájmům náboženství prospěchu Italie lépe bylo poslouženo, kdyžby sv. Otec uznal dokonaných udalostí a tím způsobem proklestil cestu k smíření?“ „Sire,“ odvece kardinál, „smíření s Italií za nynějších okolností je úplně nemožné. Sv. Otec nemůže vyjednávat s člověkem z církve vyobcovaným, který násilně by se zmocnil svatého města a Stolicе sv. Petra; a dejme tomu, žeby rozhodnuta byla otázka o pozemcích papežových, nemůžeť Pius IX. nikdy schváliti svatokrádeže, které se staly, ani nemravnost, kterou vláda italská trpí ano i podporuje, aniž systematickou zkázu mládeže, o jakouž se po celé Italií v ústavěch vychovávacích pro obojí pohlaví bohoprázdni učitelové starají. Pro tyto a na sta jiných zlořádův a kriklavých bezpráví, o nichž Vaše Veličenstvo dobře ráčíte zpraven býti, není papeži možno zavésti ve svém hlavním městě správu takovou, jenžby se na schválení řečených přehrozných zločinův zakládala.“ K těm slovům neměl Napoleon žádné odpovědi více; císařovna však byla důtklivými slovy neohroženého kardinála až k slzám pohnuta.

Z Italie. Vláda italská uvaluje všelikou vinu nejnovějšího povstání Sicilského na katolické duchovenstvo. Královský komisař, generál Cadormo, v té příčině zaslal arcibiskupu Palermitanskému list plný nespravedlivých výčitek. Arcibiskup však dal mu ráznou a důstojnou odpověď těmito slovy: „Velice překvapen jsem byl Vaším psaním, jímž mne odpovědným za to činíte, že duchovenstvo světské i řeholní po některý čas prý se súčastňuje v převratu veřejného pořádku a v rozšiřování zásad vedoucích k nemravnosti a zpouře. Vidí se mi upozorniti Vás, že podle Sicilských zákonů duchovenstvo řeholní podroběno jest soudečům monarchie, nikoli však mé pravomocnosti. Co se řeholních panen týká, ubezpečuji Vás, že žádná z nich sluzou nezacházela a ji tedy zásad nemrav-

ných neb revolučních vštípití nemohla. Vzhledem světského duchovenstva se domnívám, že sotva v kterém městě Italském kněží dávají lepší příklad počestného života, než v Palermě, a že ani nepomýšlejí na rozšiřování revolučních ideí. Jestli však některý kněz se jinak zachoval, není zapotřebí, abyste na mne vinu uvaloval. Autorita arcibiskupská zbavena jest bez mála vší vážnosti, tak že když některý pobloudilec měl nazpět na cestu pravdy sv. evangelia uveden býti, žurnály na arcibiskupa dorážeti počaly, tytéž žurnály, jenž si za hlavní účel vytknuly nejen proti náboženství bojovati, ale i všelikou státní moc a úctu k světské vrchnosti mezi lidem podkopávati. Až do dneška nepodala mi vláda královská ani jediné stížnosti proti duchovenstvu světskému, kteréž výhradně pod pravomocností mou se nalezá; posud mi nebylo oznámeno jméno ani jednoho kněze, jenžby byl z kazatelny něco proti veřejnému pořádku neb zásadám sv. evangelia hlásal; a přesvědčen jsem, že ani od soukromníků, aniž od úřadů duchovních žádný z těch, jenž oprávnění jsou hlásati slovo Boží, nebyl pro přečin proti veřejné bezpečnosti aneb pro vzpouru proti úřadům obžalován. Vy se mne tážete, proč jsem k uvarování tolika zločinův nevstoupil mezi davy vražedníků a lupičů? Chcete-li tím říci tolik, že jsem byl povinen uprostřed boje na barikády vylezti, musím to pokládati za nedorozumění; nebo ať nic nedím o tom, že jsem již 80letý churavý stařec, byl bych zajisté žádného prospěchu nedocílil, neboť vojsko královské, kteréž za příčinou udržení pokoje celý palác arcibiskupský obsadilo, by zajisté mne, rovněž jako předchůdce mého, ranami z ručnic bylo přivítalo. V této hrůzyplné chvíli jsem nemohl nic jiného učiniti, leč že jsem všeliké pohostinství prokázal vojsku, v mém paláci rozloženému; a mám pevně za to, že žádný z nich si neměl nač ztěžovati. Ve svědomí svém jsem ubezpečen, že ani vláda ani země Sicilská nebude na mne uvalovati vinu jediné krůpěje prolité krve občanské, neb jediného spáchaného zločinu; vinu toho všeho zlého nesou ti, kdož rovnou měrou jsou nepřátely náboženství, vlády královské i majetku, kteřížto aby všeliké odpovědnosti za přečiny své ušli, vinu vlastní na jiné svalují. Ješto sv. evangelium káže poslušnost k zákonité vrchnosti, nesmím nikterak připustiti, aby se duchovenstvo proti tomuto učení sv. evan-

gelia prohřešilo; můžete-li tedy některého kněze světského zejména obžalovati, zakročím proti němu se vši přísností pravomocnosti své, kteráž mi co biskupovi přísluší. — Arcibiskup Giovanni B. Naselli.

Z Ameriky. Největší město v Am. západní jest bez odporu St. Louis. Čítá as 240.000 obyvatelů a 74 kostelů a sice katolických 20, methodistických 16, evangelických 10, presbyterianských 10, episkopálních a baptistických po 6, židovské synagogy 2; následující sekty mají po jedné modlitebně: „křesťané,“ kongregationalní, unionisté a universalisté. Vyučovacích ústavů má St. Louis 102, mezi nimiž jest 31 škol veřejných, v nichž se též 4 měsíce ročně za večerní doby vyučuje.

— Otcové na sněmu Baltimorském shromáždění zaslali sv. Otci Piu IX. do Říma telegram, jenž dalekou cestu z Ameriky do Itálie za 4 hodiny a 20 minut vykonal; v Baltimoru byl dne 7. října o 1/2 12 dopoledne odeslán a ve 3 h. 50 min. odpoledne nalezal se v rukou sv. Otce. — Na sněmu v Baltimore sešlo se 6 arcibiskupů a 38 biskupů. Roku 1832 bylo ve všech sjednocených státech severní Ameriky toliko 11 sídel biskupských a sice arcibiskupství v Baltimore a biskupství v St. Louisu, New-Orleansu, New-Yorku, Cincinnati, Bostonu, Bardstownu (nyní biskupství Louisville) Filadelfii, Charlestonu, Richmondu a Mobile. Letošního roku jest ale ve spojených státech již asi 50 sídel biskupských a na sněmu Baltimorském bylo zřízení dvou nových diecézí v poradu vzato.

Literární oznamovatel.

— „*Časopis katol. duchovenstva.*“ Ročník VII. Svazek sedmý, vydaný dne 10. t. m. obsahuje pojednání: Právo patronátní v Čechách. (Dr. Kl. Borový.) Historické otázky: I. Jak mnoho asi bylo vyhnancův a vystěhovalců českých po bitvě Bělohorské? (Kan. Václ. Štulc.) Materialismus a křesťanství s ohledem na přírodovědecké časopisectví české. (Prof. Mat. Procházka.) Katolické dogma o samospasitelnosti církve (syllabus §. III.) a výroky sv. Stolice zavržená věta: „Extra ecclesiam nulla conceditur gratia.“ (Dr. Ant. Lenz.) K otázce o Jesuitech. Jesuité a národnost česká. (Dvě odpovědi „Nár. Listům“ od redaktora Karla Vinařického.) Kronika. Literární Oznamovatel. Na poslední straně nalezá se oznámení: V tisku se nachází: „*K otázce o Jesuitech.*“ Odpovědi N. Listům se stanoviska národnosti a mravnosti. Od Karla Vinařického, Václava Štulce a prof. Ant. Skočdopole.

— Tiskem a nákladem B. Stýbla v Praze vyšly *kalendáře* na rok 1867: „Prorok,“ „Koledníček,“ „Prager Bote“ a „Hausfreund.“

— „Římského katechismu k pastýřům duchovním“ tiskne se nákladem *Dědictví sv. Prokopa* již arch 35. Asi za měsíce bude se tedy podíl pp. účastníků vydávati. K dotčenému Dědictví přistoupili v. pp. Filip Čermák, farář v Libochu, co zakladatel, složil 100 zl., Emanuel Mardetschlaeger, b. konsistorní kancelista v Budějovicích, Jos. Menzl, farář v Předním Ovenci, Fr. V. Sasínek, prof. bohosloví v Banské Bystrici, Frant. Kondelík, farář ve Mšeně a Rudolf Pejčoch, klerik ř. premonstr. v Želivě.

Zápisky Dědictví sv.-Janského.

K Dědictví sv. Jana Nep. v Praze přistoupili noví údové: z *arcidiecése Pražské* Josefa Pekárková z Holešovic, rod Rychlíka Frant. v Sedlčáncích; farní škola v Prusinech a škola ve Chvátlínách. Z *Litoměřické diecése*: vel. p. Emanuel Dvořák, kaplan v Dlažkovicích, Frant. Farský v Přívlece. Z *Kralohradecké diec.* Františka Brožková v Ústí nad Orlicí; Pavlína Barnetova v Dobrouči, p. Johanna Františka Marie Vilemína ze Schaefferů v Oumoníně, Amalie Skrbková v Březině, Anna Ulrichova v Dol. Dobrouči, Alžběta Hartmannova v Bystré. Z *Budějovické diecése*: Jakub Petráš v Prostřední Svinci, Josefa Hovorkova v Strakoniciích, Josef Sedláček ve Vodňanech, rod Václ. Kabáta v Hracholuskách, Anna Uhlíkova v Brodu, Marie, Barb. Žáková v Strakoniciích. — Z *Olomúcké arcidiecése* na Moravě: Kateřina Vavřínková v Starém Městě, Jakub Húsek v Nové vsi, Jan Růžička v Lípové (odkazem), Jakub Keyval v Rozvadovicích, Tomáš Pešát ve Vísce, Petronilla Klavaňova v Radotíně, Františka Lorencova v Uher. Hradišti, p. Josefa Příkrylová v Popovicích (odkazem), Marie Anna Sedláčková v Smržicích, Marie Anna Vychodilova v Prostějově, Anežka Šindelova ve Světlově, Anna Vychodilova se sestrou Karolínou z Vrbatek. Z *Brněnské diecése*: Frant. Šeda z Horního Pole, Michal Nešpor z Hrušek, Marie Anna Hejlova z Pavlova. — Co podíl na rok 1867 tiskne se zajímavý spis proslulého spisovatele, děkana *Ehrenbergra*.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnuli:

- p. Vojtěch Šiman, farář v Zdislavicích, 8. října (nar. v Záluží 13. pros. 1815, posv. 1. srp. 1841);
- p. Jan Wunderling, jnbil. kněz, Kouřimský děkan na odp., 7. listop. (nar. 2. srp. 1784, posv. 6. srp. 1809).

Vyznamenání jsou:

- p. Eduard *Tersch*, dr. theol., řídítel k. arcib. semináře i štud. konviktu, rada manžel. soudu, sup. profes. pastýř. bohosloví v jazyku českém atd., jmenován jest nejvyš. rozhodnutím J. c. k. apošt. Velič., daným v Jihlavě, královským kanovníkem metrop. kapitoly u sv. Víta na hradě, kdež bude českým kazatelem;
- P. Jan *Jestrábek*, převor konventu křižovníckého v Praze, stal se volbou d. 12. t. m. generálem a velmistrem téhož řádu a jest nyní inful. prelátem král. Českého.
- Ve správě duchovní ustanovení jsou:**
- p. Ant. *Jank*, prvofarář v Kobyle, za faráře do Žlutic;
- p. Ferd. *Kučera*, farář v Zeměchách, za faráře ve Zvoleňovsi;
- P. Frant. *Havránek*, spiritual a novicmistr křižovníků v Praze, za faráře do Dobřichovic;
- p. Ignác *Chlumský*, katecheta na hl. dívčí škole u sv. Anny v Praze, stal se prozat. psalteristou při metrop. chrámu;
- p. Ed. *Knobloch*, kapl. u M. Boží před Týnem, stal se adjunktem při bohosl. fakultě;
- p. Jos. *Mottl*, kapl. v Minicích, za admin. do Zeměch;
- p. Karel *Hackl*, kapl. v Štědré, za admin. do Kobylky;
- p. Fr. *Pragal*, kapl. z Reinerzu do Wünschelburgu;
- p. Aug. *Anlauf*, k. z Kislingswaldu do Reinerzu;
- p. Aug. *Klesse*, za kapl. do Kislingswaldu;
- p. Ed. *Kunisch*, k. z Mittelsteinu do Gabersdorfu;
- p. Vojt. *Heissler*, k. z Gabersdorfu do Mittelsteinu;

v Kláštku.

Uprázdňená místa:

Kobyly, fara patr. p. hr. z Kokořova, od 5. list. *Zeměchy*, fara pat. J. Vel. cis. Ferdinanda, od 7. listop.

Z c. k. polního vikariátu.

- p. Eberhard *Kallmünzer*, polní superior v Čechách, stal se řídít. polní konsistoře;
- p. Ant. *Černý*, polní kaplan voj. nemocnice v Praze, obdrž. zl. kříž „pro piis meritis.“

V biskupství Litoměřickém.

V Pánu zesnul:

- p. Frant. *Laube*, kněz na odpoč. v Litoměřicích, dne 30. října (nar. 16. dubna 1836, posv. 31. července 1860.)

Vyznamenání jsou:

- p. Michael *Feresch*, bisk. vikář a děkan v Třebenicích, stal se čestným kanovníkem kapitoly Litoměřické;
- p. Frant. *Strunz*, kand. dokt. bohosl., stal se profesorem dogmatiky Litoměřicích.
- Ve správě duchovní ustanovení jsou:**
- p. Ant. *Černý*, os. farář v Oknech za faráře v Kuhu;

- p. Augustin *Klindert*, farář v Šonwaldě, za faráře v Raspenavě;
- p. Frant. *Kramář*, farář v Loučíně, za far. do Všejan.

Nejvyšším rozhodnutím J. Velič. císaře pána z dne 26. října byli vyznamenáni:

- p. Ignác *Frank*, děkan v Mnich. Hradišti rytířským křížem řádu Františka Josefa, Zlatým záslužným křížem s korunou;
- p. Vác. *Kotátko*, říd. úst. hluchoněm. v Praze,
- p. Jan *Kohout*, farář v Hluboši,
- p. Jan *Lindner*, děkan v Novém Kolíně,
- p. Jos. *Fischer*, děkan v Třeboni,
- p. Vojtěch *Nosal*, farář v Nechánicích,
- p. Baltazar *Bubla*, far. v trestnici Kartouzské.
- f. Decorosus *Luef*, převor v konv. v Kukusu,
- s. Magdalena *Hohlfeldova*, vrchní v trest. Kartouz.

Zlatý záslužný kříž obdrželi:

- P. Vendelin *Voborník*, kříž., říd. okr. chudých,
- p. Jan *Weber*, farář v Kotvici,
- p. Vác. *Koželuh*, farář na Věstarech,
- f. Kornel. *Tressl*, vrch. lékař v špit. Mil. bratří v Novém Městě nad Methují,
- s. Valeria *Neumannová*, předst. Mil. sest. v Liberci.

Vyjádření nejvyšší spokojenosti přijali:

- p. Vojtěch *Wurfel*, arciděkan v Mimoni,
- P. Leopold *Vackář*, opat kláštera ve Vyšším Brodě,
- p. Josef *Marčík*, kaplan v Hořicích,
- p. Alois *Effenberger*, kaplan v Hořicích,
- p. Jan *Christoph*, děkan v Trutnově,
- p. Jos. *Dinter*, katecheta v Trutnově,
- p. Vinc. *Rameš*, kaplan v Libuni,
- p. Josef *Mach*, děkan v Náchodě,
- k. Vojtěch *Stifter*, říd. real. školy tamtéž,
- p. Jan *Marinka*, kaplan v Náchodě,
- p. Jos. *Šamohrd*, farář v Skalici,
- p. Jos. *Šturma*, kaplan v Jičíně,
- p. Alois *Schalk*, dr., děkan v Lomnici,
- p. Frant. *Veselý*, kaplan v Lomnici,
- p. Jan *Klein*, rektor b. semináře Králohrad.,
- f. Eugen *Konrath*, převor Mil. bratří v Praze,
- f. Firmin. *Horáček*, vrchní lékař tamtéž,
- Konvent Milosrdných bratří v Kukusu.

Listárna redakce.

Milodary. Pro sv. Otce: vp. V. P., admin. v Lstiboři 4 zl. p. H. K. M.: Kn. arcib. konsistoř obdržela Vaši zásilku, totiž 5 zl. pro misi v Africe a 5 zl. pro válkou poškozené. — Do N. M.: Malíř *Hellich* bydlí nyní na Malé straně v Bredovské ulici čís. 462—III., kdež i dílna jeho se nachází.

 Příští číslo vyjde 24. t. m.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kníž. arcib. semi-
náři číslo 190—1.

Expeditce:
v kat. knihkupectví
B. Stýbla,
na sv. - Václavském
náměstí, čís. 786—II.
Nedodají čísla rekla-
mujte nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

**Předpláci se
v expedici**
tu všech řádných
knihkupečů
na rok: 2 zl. 50 kr.
na půl: 1 zl. 30 kr.

Po poště:
Celoroč.: 3 zl. — kr.
půlroč.: 1 zl. 55 kr.

Předplacení čtvrt-
letní se nepřijímá.
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídně činí národy.“ (Přisl. XIV. 34.)

Dvě allokuce sv. Otce.

*II. Jeho Svatosti papeže Pia IX. pro-
mluva učiněná v tajné konsistoři dne
29. října 1866.*

Velební bratři!

Nad žalostným a nikdy dosti oplakati se nedadoucím stavem církve katolické v království Polském a v říši Ruské nuceni jsme, velební bratři, o největším zármutku srdce Našeho si naříkati. Víte předobře, že jsme My hned od samého počátku nejvyššího Našeho papežství všechněch cest užívali, žádající si na nejvýše, abychom se o neblahé tam poměry nejsvětějšího našeho náboženství a o duchovní prospěch věřících postarali, a kterak jsme k tomu i s nejjasnějším a nejmocnějším cařem Ruským a světlym králem Polským uzavřeli smlouvu. Ale marné byly Naše všecky péče. Nebo nejenom ona smlouva z největší stránky k vyřízení nepřišla, ano pohrzeno dokona všemi těmi nejvážnějšími články, které podle příslibení měli k žádoucímu konci býti přivedeny, nýbrž i den ode dne více uváděla se v potupu ta usnešení a sliby, kteréž od samých cařův Ruských a králův Polských učiněny byly, a ve větší míře skuta jest za neblahých těchto časův válka, od Ruské vlády věci katolické již dávno opovězená, aby se víra katolická v oněch krajinách z kořen vyvrátila. Nic pak nezmohly Naše ztíženosti, skrze Našeho kardinala veřejných záležitostí u oné vlády učiněné, nic Naš list, *) na samého nejjasnějšího knížete psaný, na kterýž žádné nebylo dáno odpovědi. I opomíjíme zde vypočítávati vše to, nad čímž jsme v Našem oběžném listu **) k velebným bratřím biskupům Polským a říše

Ruské daném a tiskem uveřejněném převelice žalostili. Nebo tatáž vláda větším den ode dne pronásledováním proti církvi katolické bojujíc, přezabila vždy tomu, aby Chelmský biskup, jsa již tři ano i více let od Nás ustanoven, posvěcení biskupského nemohl přijíti. Když pak velebného bratra Sigmunda arcibiskupa Varšavského od jeho stáda násilím odstranila a do dalekých krajin odeslala, co nejprísněji jemu zakázavši všeliké obcování s věřícími jeho biskupství, tehdy i milovaného syna Pavla Rzevuského, jeho vikáře generálního a za světicího biskupa Pruského v končinách nevěřících od Nás zvoleného, a nikdy pak pro překážky od té vlády činěné posvěceného, zástupem vojenským zajala a do vyhnanství zapudila. A to proto, že týž vikář ustanovení (rescripta) v církevních záležitostech od Nás z popudu vlastního učiněná jiným biskupům Polským doručiti dal. Šotva pak že týž generální vikář do vyhnanství vypuzen byl, nerozpakoval se vládní předseda Varšavský kanovníky metropolitního chrámu Varšavského k sobě povolati a jim rozkázati, aby hned bez všelikého meškání vikáře kapitulního od něho navrženého vyvolili. Kterýmžto nespravedlivým rozkazům ti to kanovníci opřeli se po právu a sobě na pochvalu, obzvláště ježto na snadě byli jiní, kteří od arcibiskupa Varšavského ku správé úřadu vikáře generálního ustanoveni byli, když by býval svrchu řečený milovaný syn Pavel Rzevuski vyhnán, jakož se pak na neštěstí událo. I Vilenský biskup byv ze svého biskupství násilně odstraněn, živ jest již po dlouhý čas ve vyhnanství bídně, tak že nikterak úřadu svého biskupského vykonávati a o dobré stáda jemu svěřeného pečovati nemůže.

Nad to vyhlášena jsou, velební bratři,

*) List 22. dubna 1863.

**) Encycl. dne 30. července 1864.

od tétéž vlády nařízení, kterými se církev katolická, její vážnost, zákony a kázeň v potupu uvozují. Nebo těmito nařízeními zrušeny jsou skorem veškeré kláštery řádův řeholních obojího pohlaví, a všechny statky kteréhokoliv řádu řeholního přisouzeny státní pokladnici, i ty náboženské rodiny, jichž přemálo ještě stává, vyňaty jsou z řízení svých nejvyšších správcův a pod právomocnost biskupův podřízeny, ano veškero kněžstvo katolické jak v Polště tak i v říši Ruské zbaveno jest všech svých statkův, kteréž buďto biskupům aneb kolejším kanovníkům, aneb farám aneb církevním nadáním, aneb kterýmkoliv jiným zbožným a náboženským ústavům příslušejí, a důchody z těchto statkův svěřují se správě státních dluhův. K tomu ustanovuje se těmiž nařízeními na odpor zákonům církevním, na odpor nejvyšší této svaté Stolice vážnosti, a všem právům nové uspořádání duchovenstva katolického, nový způsob jak ve všech biskupstvích každý sbor kanovníký složen býti má, nové rozdělení far, i zrušují se kapitoly kolegiálních kostelův a biskupův moc a svoboda se v nivec uvádí, když sami bez svolení vlády žádného faráře, žádného far správce aneb zástupce vyvoliti nemohou. Nařízením pak tétéž vlády potlačeno jest Kaměnské katolické biskupství, a odjato jsouc vlastním pastýři, sloučeno jest se správou biskupství Lucského a Žitomirského. Řádní faráři biskupství Sandomirského a obzvláště Krakovského po libovůli vlády přeloženi jsou z jedné fary na jinou, vypuzeni z vlastního řádu a jini na jich místo dáni. Budova však semináře biskupství Plockého v plen vzata a biskup sám nucen kleriky alumnů do kláštera druhdy františkánského vně hradeb městských přenesti, všem církevním mužům dovolení odepráno, aby dále nad tisíc kročejův od vlastního sídla odejiti a spolu rozmlouvati nemohli. Spojení pak věřících s touto apoštolskou Stolicí zakázáno jest od Ruské vlády s takou přísností, ano docela zrušeno, že My s největší srdce Našeho bolesti nijak více nemůžeme podlé povinnosti nejvyššího Našeho apoštolského úřadu podporovati milované oněno části stáda Páně a jejím duchovním potřebám pomoc a útěchu přinášeti. I když nejsou pravdivé ty smutné zprávy, které se Nás nedávno donesly, že totiž Chelmský jmenovaný biskup a kanovníci téhož katedrálního chrámu z větší části od tétéž vlády do neznámých končin byli posláni. Nic však nemluvíme

o neustálých všehokoliv způsobu osidlech, úskocích a snahách, kterými tatáž vláda syny církve katolické z jejího lůna vyrvati a je v přezáhbné rozkolnictví všemi silami vtáhnouti usiluje, nic o žaláři, vyhnanství a jiných trestech, kterými se biskupové a posvátní služebníci církve i řeholníci a katoličtí věřící, kteříž se náboženství svého pevně drží a práva církve obhajují, bídě stíhají.

To vše patrněji na jevo vystupuje z bedlivého věci všech vyložení, kteréž jsme příslušnými doklady odůvodněné a tiskem vydané Vám jakž nejdříve předložiti rozkázali. A tak pozná veškeren katolický okršlek, jak dlouhotrvalá jest ta válka, která od Ruské vlády proti nejsvětějšímu našemu náboženství zdvižena byla, aby ono v království Polském a v říši Ruské docela bylo vyhubeno. Nejsme toho nepovědomi, že táž vláda z přežalostné a ovšem zavržení hodné zpoury příležitost vzala k podniknutí tak hrozných záměrův proti církvi katolické, anť vinníci zpoury zasloužilými způsoby zkrocení a trestání býti mohli, anižby potřeby bývalo, aby se na církev tak zhoubná válka uvalila. A tak ó by Bohu se bylo líbilo, aby nikdo obzvláště ze služebníkův církevních byl se nemísil v přezáhbná hnutí osudného toho vzbouření. My ovšem nyní znova, jakož jindy, zpouř na nejvýše zavrhuju a odsuzuju a všechny věřící a obzvláště muže církevní napomínáme a vyzýváme, aby se bezbožných zásad revolučních z duše své varovali; je v ošklivosti měli a vyšším mocnostem poddáni byli i jich věrně poslouchali v tom ve všem, což se zákonům Božím a jeho svaté církve nikoliv neprotivuje.

V této pak veliké bolesti nemalou útěchu Nám přináší uslechtilá těch katolíkův zmužilost a vytrvalost, kteří ač jsouce tak velice týráni, předce s pomocí Boží u vyznání náboženství katolického stáli a nepohnuti zůstávají, a raději volí nejtrpěti věci jakékoliv snášeti, nežli aby od téhož nejsvětějšího náboženství a od této apoštolské Stolice odstoupili.

My však svědomitě hájíce dobrou věc Boží a jeho církve a náboženství, jež Nám od Boha svěřena jest, a plnice povinnosti Naše svobodou apoštolskou, pozdviháme v tomto důstojném Vašem shromáždění papežského Našeho hlasu a všecka nařízení i skutky, kteréž od vlády Ruské na ujmu práv náboženství, církve a této apoštolské Stolice vydány a vykonány jsou, na nej-

výše zavrhuje, zamítáme a že dokona neplatné a nižádné jsou vyhlašujeme.

Chceme však doufati, že nejjasnější a nejmocnější cíř Ruský a světlý král Polský po bližším rozvázení, že katolické náboženství a jeho spasitelné učení nejpěvnějším jest základem říši a království a časnému též národův pokoji a blahu nejvíce prospěšné, ráčí podlé své lidskosti a vysokomyslnosti nejspravedlivějším Našim přáním a žádostem přikynouti a nejvyšší svou mocí k tomu působiti, aby v zemích přenesmírné jeho říše katolická církev a její vyznavači od tolikých nehod se zotavili a miru již ode dávna žádoucího i svobodného vykonávání svého náboženství dosáhli.

Nepřestávejme však, velební bratři, neustálou a vroucí modlitbou hojného v milosrdenství Boha v pokoře a skroušenosti srdce svého prositi a vzývat, aby milostivě vzhlédl na dědictví své a povstal k pomoci lidu svému i aby katolickou církev tolikými odevšad zmítanou bouřemi, tolikými stíhanou nebezpečnostmi, tolikými navštívenou nehodami Božskou svou pravici chránil, podporoval, obhajoval a jí udělil přezádoucího míru a slavného vítězství.

Zádušní obřady katolické.

(Dokončení.)

V. Requiem.

Ze všech obětí a pobožností, které katolický křesťan za duše v Pánu zesnulých Bohu přináší, na prvním místě stojí nekrvavá oběť novozákonní: *mše svatá*. Ten největší poklad, kterýž Kristus pozemské církvi své svěřil, Jeho tělo a krev svátostní, i ty obětuje církev ona Bohu pro spásu zemřelých. A taková mše za mrtvé knězem sloužená slove „mše zádušní“ neb církevním jmenem „Requiem“ od slova, kterým počíná, podobně adventnímu „Rorate.“

Církev učí ve článku víry: „o obcování svatých,“ že pravověřící křesťané mají mezi sebou společnost jako oudové jednoho těla tím, že všickni v duchovních pokladech podíl mají, kteréž jsou: sv. svátosti, oběť mše svaté, modlitba, dobré skutky a zásluhy. K tomu obcování přináležejí taktéž duše zemřelých v očištcí. Za tyto ubohé dušičky svatí v nebi a věřící na zemi k Bohu orodují, a jim modlitbou, svými zásluhami, a pozemští údobě obzvláště mši svatou pomoci jsou.

Zde ovšem nevíme, jak duše zemřelého na soukromém soudu Božím obstála; máme však doufati, že Bůh pro víru a

společnost sv. církve, když je mrtvý zachoval do poslední chvíle, a ze hříchů smrtelných před skonáním se očistil, že duši takového nebožtíka Bůh nezavrhe, nýbrž na milost přijme, byt i jako skrze oheň neb prostředkem očištee, kdežby pokání dlužné dokonala. My na světě nikoho nemáme zavrhovati, odsuzovati. To-li však víme na jisto, že do nebe jest úzká brána a příkrá cesta a málo povolaných, a že kdo nezaplatí do posledního haléře, nevejde tam, ani nic nečistého. Mámeť tedy naději jenom na očištec; a z té příčiny jsme povinni modlití se za všechny zemřelé, a pomáhati jim.

Pomáháme, jak můžeme. Modlíme se, své dobré skutky a zásluhy duším očišcovým takorba postupujeme, obzvláštní však jest, že za ně oběť mše sv. přináseti smíme. Zde poklad všeho smilování pro památku krvavé oběti kříže; zde poklad všech zásluh pro přítomnost nejsvětějšího Syna Božího, Vykupitele; zde jádro vši pobožnosti, neboť nikde nemáme Boha bližšího, a jen ve jmenu Pána Ježíše jsou modlitby naše zdárné.

Dějeť se ovšem při každé sv. mši památka za mrtvé, nebo každá ta oběť přináší se celému svatému obcování ku prospěchu, živým na zemi, svatým na nebi a dušem v očištcí. Když pak sloužití se má výhradně ku spase ní mrtvých, pak to sv. katolická církev zvláštním mešním obřadem jeví. Roucha mešní jsou barvy černé neb aspoň modré, naznačující smutek a kajicnost, také temnost očištecového žaláře a soustrast. Nebo i barvou, jako zvukem neb hlasem, jeví člověk vnitřní svůj pocit: veselému vše růžové a všecko zpívá, smutnému vše temné a všecko hlas tlumí. A jako se církev raduje s radujícími o slavnostech a svátcích, tak lká s plačícími v mukách očištcových. Tudy barva černá, hlas kněze temný, nízký, zpěv vážný, prodloužený. A takové „Requiem“ církevní otrásá také člověkem. Nenít žádného pamatování na sebe u stupňů oltáře lež: „Vstoupím k oltáři Božímu, abych říkal: Vyznání své největší viny.“ Kněz nežehná sebe při začátku mše, neprosí o požehnání při evangelium, nežehná vodu při obětování, ani lidu na konci mše: všecko požehnání patří nebohým dušičkám. „Odpočinutí věčné dejž jim Pane“ jest mše začátek, „Odpočítež v pokoji,“ její konec na místo: „ite missa est.“ *Ěpištola* evangelium mešní jednáji o budoucím slavném vzkříšení, jakoby se Pánu připomínalo, že

„jsa vzkříšení a život“ a těm, jenž v něm zemřeli zaručiv obě slovem vlastním, smilovati se a odpustiti má. Mezi epistolou z listu sv. Pavla I. k Thess. 4, 12—17 a evangelium z knihy sv. Jana 11, 21—27. modlí se kněz uchvacující hymnu: „Dies irae — den ten hněvu,“ kterou prý asi v XIII. století Františkán Tomáš z Cellana sv. církvi zapěl. Vele důstojný kanovník a prof. Sušil, onen ochranný genius posvátného básnictví, vyslovil se o této mešní básni v následující slova:

„Že hymna ona jest poesie svaté klenot převýborný, o jehož kráse a velikolepi jedna jest všech znatelů chvála. Soud poslední, o němž píše, tak živými barvami líčí, že sám vlastněma jakoby očima spatřuje Krista, ve slávě nevýslovné s anděly svými k soudu se beroucího; že slyšíš hlas trouby, jak mrtvolý budi z hrobu; že v nejvnitřnější útrobě pocituješ tu hrůzu, která tehdy všeliké stvoření ovládne. Zdá se ti prosté slohy ty čtoucímu, an tě vzdych ve stříc Kristu zachvacuje I. Thess. IV. 16. Pláč vkrádá se bezděky v oči tvoje, podobný onomu, jímž tenkrát kvíliti budou všechna pokolení země Apoc. 1. 7., a ruce tvoje samoděk se spínají, abys Krista soudce slovy básnickovými pohnul k milosrdenství nad sebou v den onen. Jest to hukot proudících se příbojů mořských; jest to ustavičný tlukot kladiva skálu srdce rozrážejícího Jer. XXIII. 29.; jsou to názvuky oně trouby, jejíž hlasem se hrobové otvírati budou. A však čtenáři milý, čti sám s pobožností a rozvahou; zkusíš a přesvědčíš se.“ — Nežehná též kněz při zádušní mši ani vodu před obětováním, ani lid ku konci mše sv., jelikož veškeré požehnání nejsvětější oběti dušičkám očistcovým přivlastňuje.

Tak bychom poněkud byli zavadili aspoň o nejpatrnější, čím se zádušní mše od jiné liší. Koná se toliko při zvláštních příležitostech, jako v den úmrtí, pohřbu neb na výroční toho památku, tak i na den všech věrných zemřelých: „o dušičkách.“ — Chce-li někdo dušem zemřelých přesvatou obět věnovati, požádá o to církevního kněze, kteréhož za prokázanou ochotu odmění nějakým dárkem obyčejně na penězích. To není svatokupčení, nýbrž almužna, podpora knězi poskytnutá, aby se službě oltáře zachoval. Co knězi dáš, to jest *tvá* obět. Knězi ovšem církev ukládá posloužiti každému; komu však dle povolání svého sloužiti má, od toho v povolání a stavu svém buď zachován. Kdo

oltáři slouží, od oltáře má žíti. A chudý tím není vyloučen. Každou mši sv. koná církev za celou svou společnost i za chudé, a že velký podíl milý Spasitel z obětí těch chudým přirčne, jisto jest, ješto o chudé On se starati musí, an boháči sami na sebe pamatovati v stavu jsou. Má se to jako s chlebem vezdejším. Však nikdo nesní více, než co v žaludek jeho vejde, a kdo oba dle vůle své žíví, jest přec toliko Bůh. A tak každý čin, seč jsi, a k čemu ti Bůh prostředky dal, a ostatní ponechej jemu, aby když ustanovil rozdíl, také ho vyrovnal.

Mnozí pamatují na sebe, a co po smrti s sebou nemohou vzíti, to odkazují a zakládají *fundace* čili „nadace,“ aby z úroků uložených peněz mše sv. po jejich smrti za ně obětovány byly. Tak i na věčnosti z vezdejší mamony pokladů sobě připravují. Jsou též zvláštní spolky mezi kněžstvem i věřícími a Dědictví jako: „Svatojanské v Praze,“ „Svatocyrillské v Brně,“ kdež údové účastní jsou mnohých přesvatých obětí mešních. Tak křesťanská láska a opatrnost sobě a jiným pomáhati usiluje.

VI. Výroční památka za mrtvé.

Církev katolická ustanovila též během svého roku jisté doby, které zbožné památce zemřelých zasvětila. Takž se na mrtvé rozpomene každoročně při kostelní prohlídce neb visitaci, v pondělí po památce posvěcení chrámu, a v následující příhodný den po slavnosti Všem Svatých. Ku posvěcení chrámu Páně náleží také posvěcení hřbitova, který dříve v samé osadě vůkol kostela býval; nyní se v pondělí hodovní vede průvod z kostela na hřbitov, kdež kněz obchází skrápěje hroby svěcenou vodou a žehnaje dušem zde pohřbených. Zpěvy nábožné za mrtvé konají se jako o dušičkách a přinášejí se oběti, jmenovitě světla.

Po svátku Všem Svatých připadá každoročně v katolické církvi památka dušiček očistcových neb všech zemřelých. Čas tento sv. církev zvláštním způsobem oslavuje. Již předcházejícího dne po odpoledních službách Božích postaví se v kostele před oltářem smuteční lešení, tak zvaná „tumba“ neb „katakalk,“ které vyobrazuje rakev; obyčejně slouží k tomu cíli máry příkrovem zahalené a ozdobené jako ku pohřbu, aneb se aspoň kříž na černém rouchu před oltářem položí. O dušičkách sluší však dle úmyslu sv. církve co možná nejvíce naznačiti smutek k útrpnosti vzbuzujícím způsobem. Tak se i oltář zbavuje všeho kvítí, všech barev ja-

sných a obestírá se barvami smutkovými, i svíčky bílé se odstraňují a stavi se na oltář nebilené, z vosku žlutého. Ozdoby oltáře a pohrobního lešení záleží z umrlích hlav a kostí a podobných obrazů smrt představujících. Tak projevuje církev i zevnějškem pobožnost svou.

Tato počíná v předvečer dušičkové památky vyzváněním a hodinkami za mrtvé. Druhého dne bývá misty přiměřené kázání, modlení za některé v Pánu zesnulé, zádušní zpívaná mše sv. za všechny duše v očistci strádající a jiné modlitby úrakovní kostry jako při slavném pohřbu. Na to ubírá se kněz i lid na hřbitov tenkrát co možná nejvíce ozdobený. Kříže a pomníky náhrobní bývají ověncené, světla se tu rozžihávají, pozůstalí rozpominají se na přátely své zde dřímající. Průvod na hřbitov děje se jako při pohřbu, s tím toliko rozdílem, že se máry z chrámu Páně neodnášejí.

Na hrobech svatého pole opět se modlí kněz za duše všech věrných, kropí vůkol a věřící rovněž přiměřené modlitby a zpěvy konají. Tuto památku všech dušiček zavedl roku 998 ponejprv sv. Odilo, opat benediktinského kláštera v Clugni. Mnozí biskupové následovali krásný způsob oné pobožnosti, tak že se vždy více rozšiřoval, až konečně papežem Janem XIX. pro celou katolickou církev schválen a ustanoven byl.

Připadá na podzim, když i v přírodě vše umírá a v zimní spánek se ponořuje. Okolím se vznáší jakési mrtvé ticho; den se krátí; slunce slabě zemi osvětluje, z polí zmizel všecken život, všechna úroda. Listí sežloutlé se stromů spadlo, a člověk doma ukrývá a odděluje užitek svého hospodářství. Pozemský hospodář koná soud: odděluje zrno od plev, dobré od špatného, každému dává přiměřené místo. A tuto dobu vede nás církev na hřbitov.

To jest pole Páně,
na tom Božím láně
rozsíhvají svěcená
v naději se semena.

Přijde jednou čas,
zavzní trouby hlas,
vpustí Pán Bůh svého ducha,
ožije kost každá suchá. (Sustl.)

A potom nastane všeobecný soud. A půjdou vyvolení do života, a zavržení do ohně věčného. —

Protož pamatuj člověče na poslední věci své — buď milosrdný, abys milosrdenství došel. Představ si očistcový žalář, kde Bůh kárá a trestá ty, jenž ho milují,

jenž po něm touží. Představ si tam miliony věrných duší, pro něž nebe určeno, a mezi nimi tvé předky, přátely, známé, ty, kterým pohoršení dal, které snad tvoji vinou zde v očistci dlí,

„kdež jich obor hořem hlasně vzlyká,
an je hlodá strážení preveliká.“

A představ si dále katolickou církev v její všeobecnosti a svatém obcování na den dušiček. Jak postupně slunce zapadá a vychází, čím dále k západu vždy později a později až tam do Ameriky, kde na lože se teprv kladou, když my již opět vstáváme, kde tedy dozívají večerní modlitby a zvony, an my již ranních k nebi vysíláme, a když my končíme, ti tam ku pobožnosti zase povstávají, tak že jedna církev ze sta milionů nábožných úst volá nepřetrženě „Odpočinutí věčné dej jim Pane!“ A představ si dále, jak ti lze, nebeský svět, kdež zástupy svatých andělů strážných a oslavenců Božích církev pozemskou podporují, před trůnem Božím padají, a modlitby naše Pánu přednášejí a pak pohledni dolů, do tmavého žaláře dušiček ubohých, a představ sobě jejich touhu a naději!

A tu ticho vládne po vůkolí,
pozorují všechny na hlaholy,
jenž z pozemských vnikají k nim polí.
Jsou to žalmy, jež lid zbožný pje
posvátného podlé obyčeje:
dušiček se památka dnes děje.

Slyšte jak se lidé za nás modlí,
všickni se v tom v lásce pro nás shodli.
Ó ty hlase blahý, prodli — prodli! —

Duše slyší, a již pleší z hlasna,
že se blíží pro ně doba spasná,
an již vzhází nyní záře jasná.
Nebes brána se jim otevírá,
obor duší v ní se poubírá,
an zní píseň nebešťanů čírá.

Snad mezi těmi dušičkami v očistci do roka i tvoje bude, a umřeš-li, kýž by jen byla! a pak také se bude těšiti na tuto slavnost za mrtvé. Na koho nikdo nevzpomene, na toho vzpomene sv. církev. Ale Pán církve této dí: „Jakou mírou měříte, takovou bude i vám odměřeno;“ sám pak odměřování ono sobě ponechal. Nebudmež tedy skoupí v tom, co nám sv. církev ustanovuje a odměňuje: hleďmež ji poslechnouti svrchovanou mírou, bychom přinutili Spasitele rozpomenuiti se, až na nás dojde, na podíl štedřejší.

Na dušičky pamatujme,
z očistce jim pomáhejme;
budou na nás vzpomínat,
až budeme umírat. Josef Kopecký.

Paměti o bitvě u Hradce Králové a následcích jejích.

Pokračování. (Viz čís. 26, 27 a 28.)

Lazarety. (Dokončení.) Co se týká tělesného opatření, bylo první dni po bitvě jistě ve všech lazaretech běda; nedostávalo se prádla, obvazků, cupaniny, potraviny, vína, a v noci světla. Ve škole Cerekvické zmizelo mnoho školních knih; měkké listy z nich pily krev rakouskou i pruskou, neboť vojínové je kladli na rány své. Dne 5. července večer po deváté hodině přišel ke mně pruský lazaretní pomocník ze Šádovské cukrovarny, a — musím ho pochváliti, — velmi zdvořile žádal o několik svíček, řka: „máme v tovarně 500 raněných a žádné světlo.“ (Ve mlýně jich leželo 300 a v hospodě bylo jich plno.) „Tu vizte, pravím, čím sám svítím!“ Měl jsem totiž kousek sloupku ve svícnu. „Tu je ovšem těžká pomoc,“ řekl dobrák Prus, pokrčiv ramenama. Ale pomohlo se. Měl jsem v pokoji u obrazu Panny Marie dvě voskovice, ty jsem honem vzal, pak polovičku ze zbytku sloupkového a hrst voskových oharků a toto všecko ochotně jsem položil před žadatele, nebo kdo by nechtěl, by možná bylo, hvězdu s nebe sníti, aby ubohých stenajících vojinů alespoň světlem potěšil! — A slyšte, co řekl Prus: „Podržte ty pěkné svíce doma.“ Jen je vezměte možná, že jich budete potřebovati. — „I nechte jich zde,“ odvětil dobrosrdečně: „těmito kousky si dnes pomůžu a zítra budeme jistě mítí zásobu vlastní.“ — Kéž by všickni Prusové byli požadovali, jen co skutečně potřebovali a také tak přívětivě jako tento! — Potravních zásob byla brzo hojnost, zvláště rozličných uzenin a vína. Z celého Pruska byly tyto věci dodávány a skrze Johanity, mezi nimiž byli mnozí vznešého rodu, rozdávány. — Ve škole Cerekvické obýval po nějaký čas pruský setník, a kdožkoli ho viděli, nezapomenou na to, kterak sám nemocným ve džbáněch donášel víno, kde ho bylo potřeba.

Snad bude čtenářům milo, když po boku tohoto hodného cizince postavím hodné našince. Jeden jest p. Josef Burda, patronátní komisař a ředitel hospodářství v Cerekvici. Při všech nesnázích a pracích, kterými v tom čase ztížen byl, přece ochotně nabídl čtyřem rakouským důstojníkům byt, dávaje i vše ostatní, pokud je možná bylo. — Setrvali tu všickni pokojně, až mohli co rekonvalescenti ode-

jíti, a nezapomenou jistě na to dobré srdce hostitele svého, jakož i na mnohé ochotné služby jeho paní a dvou dcer. Druhý jest pan Josef Kotovic, lesník v Bohánci (Maňovicích). Zamožný tento muž vypomáhal obětovně obzvláště důstojníkům prádlem a to krásným a hojně; čímž sobě pojistil vděčnou památku v srdcích přemnohých poraněných. Poskytoval též mnoho na občerstvení, navštěvoval — ač hodinu vzdálen — skoro denně nemocné v Cerekvickém lazaretě, pozdravujícím se a již odjíždějícím našincům propůjčoval ochotně svůj povoz a koně a což obzvláště chvalitebno, i o pohřby zemřelých důstojníků mnohou péčí vedl, což jistě v milé paměti zachovají vznešení příbuzní c. k. p. majora Eugena Michelyho, jeho adjutanta nadporučíka p. Josefa Losertha, a dobrý otec jediného syna c. k. poručíka Ferdinanda Wolfa. — Dne 6. srpna v Pánu zesnuli oba nejprve jmenovaní, byvše zaopatření svatými svátostmi. Dne 7. o půl 10. byli pochováni. V boji stáli vedle sebe, jednou téměř chvíli byli raněni, v jeden a týž den skonali. Prusové při jich rakvích stáli v dosti hojném počtu. Též tu byli, a to byl zvláštní zjev, jeden rakouský podplukovník a jeden tuším major. — Tito, ač byl Josefův ještě zavřen, s mnohými obtížemi opustili pevnost, aby vyprovodili k hrobu přítele věrného (Michelyho). Po absoluci vložena každá rakev na vůz dubovými větvemi ozdobený a vezeny na hřbitov Cerekvický as 10 minut od zámku vzdálený. — Jak by to bylo Prusům slušelo, kdyby ty naše padlé byli k poslednímu odpočinku donesli! — Právod se hnul, zazněly zvony a nevýslovně bolný pocit zmocnil se mne, neboť v duši mé vyzváněly se hrany netoliko těmto dvěma, nýbrž všem, všem těm tisícům, jenž v boji padli.

Při pohřbu byla v Cerekvici mladičká vdova paní Loserthová. Nedbajíc překážek z Vídně přes Bavorsko a Plzeň dostala se do Cerekvice, aby svému choti dosloužila k smrti. *Tři dni* před jeho výpravou do pole byla s ním oddána. — Zvíme-li kdy úplný počet vdov a siroteků? Bůh je má sečtené!

Takových pohřbů, kde se ozval zvon a zpěv a kněz průvod vedl, bylo velmi málo. Celkem 6. Obvyčejně vycházel k večeru v. p. Klein vykropit šachtu. Tam každého dne za soumraku byli zemřelí vyvezeni. Na žebřinovém vozu ležel přítel s nepřitelem, troškou slámy pokrytí a tak

konali svou poslední pout. Byl to pohled ohromující. Pod samým hřbitovem byly jámy či šachty, tam se mrtvolu ukládaly. Místo toto, dosti rozsáhlé, jest nyní pěkně upravené. Také u kaple svatoštěpánské, která se na témž hřbitově nalezá, jest vně hřbitova u samé zdi taková zahrádka. Prusové je ohradili pravidelným, černým lesklým plotem a dveřmi s dobrým zámekem. U prostřed stojí vysoký jehlanec s nápisem, že tu 162 rakouských a pruských statečných vojinů odpočívá. Jest to patrný omyl; neboť nejsou počítáni všickni ti, kteří od 3. do 6. července zemřeli a těch bylo *mnoho*, pak as 40 z času po 6. červenci. — Kéž ta místa, tuto i jinde tak pěkně upravená, vždy tak v pokoji zůstanou, jako dotud. A jest se nadíti, že tak bude; neboť co cizinec spolu i našincům připravil, to snad nebude našinec bořiti? — Co zvláštnost zaznamenávám, že jeden p. pastor se dopisem do C. zasláním dotazoval: Jsou-li již ty hřbitovy posvěceny?

Kdo do lazaretu vkročil veden jsa láskou, mohl se vzdělati tou tichou trpělivostí, s kterou nemocní své na mnoze hrozné rány nesli, tou přívětivostí, s kterou každého vitality, tou vděčností, s kterou každé laskavé slovo, každou, třeba dosti nepatrnou službu přijímali, mohl se přesvědčiti, jak hrozná zkouška, ba metla Boží jest válka!

Tu sobotu před Navštívením Panny Marie požádal jeden šikovník, žid, o svatý křest. Znal učení katolické ze studií, byl pro těžkou ránu v životě nebezpečí, i byl mu tedy křest sv. udělen. — Jeden protestant chtěl učiniti vyznání víry, ale že tuto svou žádost vyjevil, právě když lékařové přišli převazovati rány, odložil to na zejtrí, v noci však skončil. — Kdyby zdě zámku Cerekvického mohly vyjevit, co se v srdcích těch nemocných dalo, k jakému poznání mnozí přišli, na jakých úmyslech se ustanovili? Kdyby tu byl ten neb onen ležal, který nyní na sv. církev katolickou se sápe, nebylby Šavlem, ale Pavlem. Zkušenosti se jim nedostává, ač se vychloubají, že jich už po celá desítilétí znají — v hospodách.

Pout na Lisici. Při samé Cerekvici k východní straně jest příkrý vrch. Temeno jeho ověnceno jest lesem. — Tu na místě dosti rozsáhlém, mohutnými stromy obroubeném, stojí kaple slavnému mučeníku sv. Vavřinci od dávných věků zasvěcená. O pouti bývá tu z celého okolí veliká schů-

ze lidu. Kázání bývá před kaplí, odkudž na jih překrásná jest vyhlídka, letos však při tom pohledu tísnilo se srdce, neboť celé jeviště bitvy u Hradce Králové leželo před námi. —

Při pohledu takovém, při živých upomínkách na boj ten, v němž tisícové udatných krváceli a dokrváceli, bylo záhodno ukázati na hrdiny křesťanské, a na mysl uvážiti tu pravdu, jak slušná, přirozená a spravedlivá jest úcta naše k svatým církevním mučeníkům a jich ostatkům.

Kdo může úcty své odepřiti těm mužům statečným, kteří pro vlast a krále, věrní jsouce přísaze a povolání, snášeli nesnáze, rány a smrt? Kdo bez úcty může pohleděti na hroby jejich? Kdo smí za zlé pokládati, že přátelé jejich žádají sobě míti ten jich prostřelený aneb prosekнутý oděv, aneb jen kvítka, nebo stébélko trávy, aneb špetku prstě z hrobu jejich?

Nuže pohledme v duchu na bojiště jiné, obsahující — ne skrovný kousek země, nýbrž celý obor světa, totiž na církev katolickou, na její boj ne několikahodinový, ale od počátku až podnes, vizme bojovníky její, není jich na tisíce, ale bez počtu, vizme věrnost jejich ku Králi všech králů, vizme jejich zápasy, boje a muky, neobložené hrdinství, smrt nejukrutnější. Kdož jim, těm rekům Božím a bratřím našim, může úcty své odepřiti, kdo k nim nemíti lásku, kdo může nemíti v uctivosti i nejmenší pozůstatek jich ctihodného těla, v němž Bohu oddaná duše tak hrdinsky bojovala? Kdo smí tvrditi, že nás takový sv. ostatek k statečnosti u víře a lásce nevzbuzuje? Kdo smí nějaký úsměšek, nějakou hanu připustiti na tyto hrdiny Boží, na jich ostatky, na církev takovými svědky ozdobenou? Jen věrolomce a zrádce spravedlivá stihá ošklivost a hana. Věrným bojovníkům každý vzdává čest, a v úctě má všechno, co k jich ctihodné osobě přináleží. — Na bojišti našem sbírali pilně rozličné památky nejvíce ti, jenž se ostatkům Svatých posmívají. O té důslednosti!

Krásnými slovy vyjádřil ve IV. věku křesťanském sv. Ambrož příčiny hluboké své úcty k mučeníkům Božím a jich ostatkům, říká: „Ctím v těle mučeníka jízvy i rány pro Krista přijaté, ctím popel vyznáním Páně posvěcený; ctím tělo, které mne učí milovati Pána, kteráž mne učí nebáti se smrti; ctím to tělo, které Kristus poctil mučnictvím a kteráž s Kristem kralovati bude v nebi.“ — J. J.

DO P I S Y.

Od Roudnice dne 15. listopadu 1866.
(Konsekrace farního kostela Vlnovského).

Dne 11. t. m. v neděli 25. po sv. Duchu konala se na farní osadě Vlnovské, vikariátu Roudnického, slavnost v krajině naší nevidaná, slavnost totiž posvěcení nového chrámu Jeho Eminenci nejdůstojnějším pánem kardinalem arcibiskupem Bedřichem způsobem dojemným. — Již v sobotu dne 10. přibyl nejdůst. vrchní pastýř po železnici z Prahy s ostatky tří svatých mučenníků Páně, sv. Viktorina, Krescencia a Václava a byli ostatkové tito ve školní světnici Vlnovské k tomu účelu vkusně ozdobené uloženi, an se zatím Jeho Eminence na zámek vysoce urozeného patrona téhož kostela Jeho Jasnosti pána Josefa knížete z Lobkovic byl odebral. — O 1/2. hod. večerní oznamovaly rány z mozdířů příchod vznešeného hosta světitele do Vlnovsi, k jehož počtě kníže pán slavnostní bránu na začátku vesnice postaviti a prapory ozdobiti dal. Zde jej přede školou věnci a prapory ozdobenou očekávala školní mládež a duchovenstvo valně shromážděné, a byl J. Emin. nejdůst. pán v slavném průvodu u hlučném znění zvonů a hlaholu pobožné písně do školní budovy k ostatkům Svatých uveden, kdež se připadající officium (jitřní a chvály) společně odbylo, na kteréžto pobožnosti i kníže pán s rodinou svou ku povzbuzení přítomných srdečného podílu bral. — Po této pobožnosti odjel J. Emin. p. kardinál s knížetem pánem patronem na zámek Dolno-Beřkovický, kdež i přenocoval. — V neděli ráno dne 11. přibyl po 1/2. hodině provázen opět knížecí rodinou toutéž slavnostní branou do Vlnovsi ku vykonání slavného posvěcení krásného nového kostela, a byl opět od školní mládeže a duchovenstva čteně shromážděného uctivě uvítán. — Když byl po svém příchodu před ostatky Svatých s kněžstvem sedm kajících žalmů se pomodlil, přikročil ku svěcení chrámu samého. — Začátek učiněn českou řečí, v nížto Jeho Eminence jal se dojemně vykládati obřady svaté, jež brzo před tváří shromážděného lidu vykoná, a povzbuzoval věřících ku vroucím díkům Bohu za tu milost a k opravdově křesťanskému životu, připojivší přání srdečné, by se všickni po tomto krátkém vezejdším putování dostati mohli u velebný chrám nebeský. — Nemám v umyslu vypisovati veškeré svaté

obřady, však nicméně sluší podotknouti, že zvláště svěcení oltáře jest výkon převlebný, nebo vše, hrob, v nějž svatí ostatkové se pochovávají, mazání svatým křížem a olejem katechumenů, hořících 5 plamenů a t. d., vše pravím dává pozorovateli na rozum, že to jest místo svaté a velebné, ano, jeden obřad při svěcení oltáře za druhým nasvědčuje, že tajemství, kteréž se na oltáři děje, jest pramen milosti Božích přehojných. — Všem těmto obřadům věnovali největší pozornost přítomní údové rodiny knížecí, ku kterýmž byl okolo 10. hodiny i kníže pán Jiří z Lobkovic v vznešenou choti svou se přidružil. — Po ohlášení svatých odpustků p. arcibiskupským tajemníkem a udělení apoštolského požehnání od Jeho Eminence, obětoval Roudnický p. probošt u přítomnosti nejdůst. p. světitele první mši svatou, při níž se k této slavnosti p. purkmistrem Melnickým, chvalně známým zvelebovatelem hudby chrámové, Valentou, zvláště složený četverozpěv krásně byl přednesl. Konečně po mši svaté nejdůstojnější pan arcibiskup zapěl Te Deum a udělil velebnou Svátostí požehnání. — Při odchodu poděkoval místní p. farář J. Schrecker, kterýž vedle knížecího pana patrona o vystavění tohoto chrámu Božího veliké sobě zásluhy získal, srdečně Jeho Eminenci za proukázanou osadě jeho duchovní dobrodiní a prosil ku konci o apoštolské požehnání, kteréž p. kardinál všem přítomným udělil, načež s knížecími a jinými hostmi na zámek Dolno-Beřkovický odjel. — Tak se ukončila slavnost, jaké v krajině zdejší po celé století nebylo a hned pak konala se pobožnost jiná, v pondělí totiž dne 12. t. m. odpoledne konala se svatá missie velebnými otci Redemptoristy z Prahy, o jejímž úspěchu snad někdo jiný zprávu podá.

P.

Z Nov. Kolína, dne 14. listopadu 1866.
(Zpráva o poradě duchovenské.)

Obávali jsme se, že ku konferenci na den 25. října ustanovené jen skrovný počet duchovenstva našeho vikariátu se sejde; jelikož den krátký, a mimo to i cholera ze všech osad se posud nevyklidivši tu a tam duchovního doma zdrží. Pohřešovalo se jich však toliko pět, i byla tedy návštěva tato, mimo členy kapuc. řádu, 20 duchovních čítající, dost uspokojivá. — Po službách B. zahájil poradu v. d. pan vikář, Jan Lindner, vzpomutím na vpád Prusáků do naší vlasti a na cholera s tím povzbuzením, aby se

do památní knihy při všech farách zaznamenalo, jaké nehody a svízele osady stihly; všecko to v takovém směru, aby z toho naši nástupníci mohli vážiti naučení. — Otázka k vypracování uložená byla tatáž, o níž byla již zpráva v Blahověstu č. 29. z Roudnice, a sice: „Jak by měl duchovní napomáhati, aby věřící častěji k svátosti pokání přistupovali.“ Že se tu návrhy setkávaly, není se co diviti. U nás bylo též vyučování, jak v chrámu Páně tak ve škole, postaveno v čelo, při němž hlavní váha kladena na mládež. O této připomenuto, aby se vodívala k svátostem, když k těmto věřící vůbec hojněji přistupují, a sice: v čase adventním, postním, svatodušním, na některý svátek Mariánský, s nímž jsou odpustky spojeny. Nával věřících k zpovědnicím bude po celý život mládež pamatovati a ji povzbuzovati, aby dle toho příkladu, který vidí, činila, jak k tomu i ve škole byla již vedena. — Také se vzpomnělo na jmenoviny mládeže, že má navykati svůj svátek aneb i narozeniny přijímáním sv. svátostí zasvěcovati. A takoví dnové, na které jména školní mládeže, a tudíž i osadníků připadají, že by se měli vždy z kazatelny ohlásiti s tím doložením, že se zpověď slyšeti bude. Mimo to otvírá se domyslnému duchovnímu ještě mnohá jiná příležitost ku povzbuzování k častější zpovědi, k. p. po přestálém nebezpečení, anebo když se tomu aneb onomu zvláštního dobrodiní dostalo s hůry. — Tímto způsobem přimělby duchovní alespoň větší část osadníků k tomu, že by vícekrát v roce sv. svátostmi se očistiti a v dobrém posilniti se vynasnažovali. K zdaru všeho toho přispěje ovšem mnoho horlivost duchovního, jenž z rozmanitých stran dovede dovozovati i nevyhnutelnost zpovědi pro každého pravého křesťana a neopomene vyvracet i porážeti málé námitky proti zpovědi od protivníků činěné, jak o tom důkladně při konferenci zmíněno: ačkoliv pojednou se nevyklidí všickni vlažní a nevěřící; bude jich ale ubývati. — Z více stran se také ozvaly hlasy, aby duchovní, buď nával jakkoli veliký, tolik času kajicníku věnoval, kolik spasení duše Bohu se zpronevěřivší vyhledává. Aby ale duchovní k tomu byl uspůsobitý a dovedl vhodná a platná poučení dávati, má mít před očima povědění každému duchovnímu známé: „Non facile sibi suadeant confessarii, quod satis idoneos ad tantum munus se reddere possint sine diuturno studio scientiae moralis“; a že se má vůbec čtením všeho toho,

co do oboru zpovědníka náleží, vzdělávati; „nam ignorantia est mater omnium errorum, qui in ecclesia oriuntur.“ — A tu opět poukázáno na naše duchovenské časopisy, že je má jeden každý z nás odbírat, aby jich čtením onu řidkou vlastnost: rozhráti srdce, by vůle k uchytění neb nechtění se pohnula — sobě přisvojil. Při té příležitosti neopomenuto vysloviti se jako v minulé konferenci, že by české duchovenstvo stížilo se odpovědností a hanbou, kdyby příčinou svého nesúčastnění zaniknutí toho neb onoho časopisu duch. zavinilo. — Obnovilo se též o jmenovaném předmětu, co už v Blahověstu pověděno, a sice, že kde jeden duchovní, aby před službami B. alespoň půl hodiny v zpovědnici býval; a kde dva, že druhý po celé služby B. má býti ve zpovědnici, hotov jsa věřícím posloužiti.

Po ukončení tohoto předmětu pokračoval důst. p. farář Veltrubský ve své zprávě o exerciciích posledně odbývaných v Praze. V předmluvě, latinou opět velmi uhlazenou přednesené, tvrdil o exerciciích, že slouží k zotavení a obnovení na duchu, že jimi účastník tak okřeje, jako vyprahlá suchem země nebeskou vlahou, a ku všemu dobrému a šlechtetnému se nakloní. Povzbuzením k modlitbě a k účtě Nepoškvr. Panny Marie, jak se při exerciciích k oné i této duchovenstvo vyzývalo, svou přednášku uzavřel.

Jak mile bylo ukončeno, co pro tuto naši konferenci se uložilo, položena byla otázka na v. d. p. vikáře: „Došlo-li jakési tajné nařízení nejdůst. konsistoře, v němž by se odporučovalo odebrání Denníku, a zakazovaly se N. Listy?“ V. d. p. vikář vyslovil určitě a rozhodně, že cos podobného nebylo od arcib. konsistoře ani zasláno aneb jinak jemu uloženo. A poněvadž Denník z 19. října upírá, co N. L. 18. října psaly, totiž že arcib. konsistoř veliký počet plakátů*) zaslala redakci Denníku, aby je tato rozeslala a obyvatelstvo proti N. Listům podněcovala a bouřila a při tom také N. Listy vyzývá, aby tuto drzou lež co lživou zprávu odvolaly; tážalo se dále veškeré shromáždění, jestliže o odvolání oné drzé lži a lživé zprávy komu co známo, nač opět záporně odpovědino. Poukázáno dále na vybidnutí redakce Časopisu kat. duchovenstva

*) Podobných lží puštěno do světa více, n. př. že Jesuité po venkově sbírají příspěvky na zřízení hlavní (!) školy v Praze. Vyvracení lživých zpráv se nepřijímá, jsme vydáni na milost a nemilost kruté panující strany.

Nár. Listům učiněné (svaz. 6.) aby, co o Jesuitech v č. 229 tvrdí, že by tito byli kázali lidu o nesmířitelnosti hříchů a neuprositelnosti Božské spravedlnosti, také dokázaly, jinak že ono tvrzení za nejdrzejší lež prohlašuje; a vyzvídáno na všech přítomných, jestliže komu povědomo, že by ono obviňování bylo se dokázalo, aneb tak určitě a jasně, jak ono čtenářům se podalo, zase odvolalo, a však následovala zase odpověď úplně záporná.

I nemohli jsme jinak souditi, než že Nár. Listům neběží o pravdu, již by jim bylo mezi lidem rozšiřovati. — Také se dost nadvíti nelze, kterak Nár. L. jen pouhou hanu na Jesuity mohou vrhati, viníce jich, že všechno zlé, jež na Evropu přišlo, jedině v Jesuitech dlužno hledati, v žádné stránce jejich působení nejsouce k nim spravedlivy. Tu se nám věru veliký div staví před oči, kterak ona společnost, kteráž prý jenom zkázu rozšířovala a ani v spisovatelství, ani v učitelství, ani u vychovatelství nevynikla, ba téměř za nic nestála, předce dovedla svým vlivem opakovati takřka celou Evropu. A takový div neostýchají se Nár. L. svým čtenářům do hlavy cpáti? Jesuité jsou prý nepřátelé slovanského národu; všechny nehody a svízele a pohromy, které kdy slovanský národ potkaly, jsou prý od nich nastrojeny! Skrze Jesuity byli jsme u Magenty, Solferina a u Hradce Králové poraženi! — Škoda, že jich nebylo, když ještě Vyšehrad stál ve své slávě a nádheře, tu by bylo na kom jazyk svůj brousiti; o těch, jež jej bez vší příčiny zpustošili, se mlčí, anebo píše se s podivuhodnou mírností, musí-li se o nich předce psáti. — Za času prince Savojského byli Jesuité ve svém plném květu a tu neměli žádného podílu u Zenty a na mnohých jiných vítězstvích? „Polska padla skrze Jesuity,“ tvrdí N. Listy. — Jde mi tu na mysl Petr Skarga, slavný řečník a spisovatel, ale Jesuita. Po 50 let byl skoro neustále u dvoru králů. Působil co kazatel a rádce, a jmenovitě v čas sněmu králi i sněmovníkům s neohroženou svobodou důtklivě pravdy předkládal a duchem prorockým vypisoval budoucí záhoubu Polska. Ukazoval všeho toho příčiny a prameny v nesvornosti a bujnosti pánův polských, v jejich neváznosti ku králi a jeho práv a moci zřetelování, v roztržkách náboženských a jmenovitě v nekřesťanském utiskování sedláků. Odstavce jeho řeči nejmnocnější začínaly slovy: Nejsem Jeremiášem, ale vidím . . . (zemř. 1611.) V podobný smysl

mluvil na sněmu říšském ve Varšavě Jan Kasimír 1661. Je tu více příčin, jež přivodily úpadek Polska; hledati jej toliko v Jesuitech, je nerozum. Rovněž by byl nesmysl v Jesuitech hledati, co náš Český národ po Bělohorské bitvě zlého bylo potkalo. — Když moc a bujnost strany pod obojí došla nejvyššího stupně r. 1618, nevolil žádný Jesuita Fridricha, toho labužníka a dobrodruha za krále; žádný Jesuita nedával rady tomuto králi, aby chrámy a veřejná místa rozbitím obrazů a rozkotáním soch a jiných slavných památek kázal čistiti a tak přízeň lidu si odcizovati! — K jiné útržce podotýkám, že v Čechách usedlí Jesuité naši řeči v ničem nekřivdili, ale naši národnosti mnohonásobně ku prospěchu byli. — Byl jsem jednou kdesi v Praze zkoušce přítomen. Učitel češtiny diktoval jednomu žákovi: „každý Čech musí svou mateřskou českou řeč nade všechno milovati.“ Pomyslel jsem si tehdež, že kdyby Němci ve Frankfurtě se byli usnesli, že každý Němec musí svou němčinu nade všechno milovati, jak by asi takový dva sousedé pod jedním krovem aneb na blízku se snášeti mohli? Potřeštnost, jež v oněch slovech leží, musí se z hlavy, v níž by vzezela, vykouřiti. Řeč kterákolivěk jest a zůstane toliko prostředkem k účelu vyššímu. My jsme křesťané, a co takový neznáme svobodných a otroků ani v řeči. —

Jesuitům se také od Nár. Listů vytýká, že byli špatní učitelové. Ani latině nedovedli prý učiti; tak zvaná kuchyňská latina bere prý od nich počátek. V kuchyni se mluvilo ovšem po kuchynsku, jelikož kuchař a ostatní sluhové jako někteří výtečníci z našich dnů jen tu preparandii byli proběhli. Že ale Jesuité v klasické latině se znali a klasické latině i učiti dovedli, o tom dával velmi často svědectví nebožtík Meisner, profes. literatury na universitě Pražské, všem žákům — ovšem exjesuitským, co vynikajícím nad ostatní žáky; a on co protestant nebyl přítel Jesuitů. Že tito celého autora s žáky nepropracovali, dojdou snad při střízlivějším uvážení úplné omluvy, leč by kdo celého Wielanda žákům ku čtení dáti prospěšným býti usoudil. Že před sto lety o telegrafu, lokomotivech a t. d. v jejich školách nebylo řeči, musíme jim prominouti; jejich školy předce nad všechny jiné svého času vynikaly, i nad protestantské. A že se ve svých školách spravovali také dle toho, čeho panující potřeba času vymáhala; uzavřiti je z toho, že v pozdějším čase vy-

stupovali proti indifferentismu a novověké filosofii s takovou horlivostí, s jakou jsou zprvopočátku proti protestantismu bojovali. A proto nelze pochybovati, že by i přírodní vědy byly u nich zasloužného útluku nalezly, což se ale při začátečním rozvíjení těchto nemohlo státi, poněvadž měniti vyučovací plány každým desetiletím soudili býti záhubným, jako i přecpávati žácťstvo vědomostmi, jež strávití nemožno. „Lectorem unius libri timeo.“

Nár. Listy připomínají také, že k jádru vychovaciho systému Jesuitů náležela *izbožnost*. K této, spočívající na bázi B., i my se přiznáváme. Je to počátek moudrosti. Nejedna však kniha z našich tiskáren podrývá nábožnost a snaží se vykořeniti veškeru víru ze srdci čtenářů. Překlady spisů cizozemských, z nichž nemůže čtenář pražského užítku vážiti, vyskytují se dost hojně a jako úmyslně na záhubu našeho lidu. Jaké se tu je domyslití jiné příčiny, leč že takoví překladatelé a spisovatelé chtějí si vydělati chleba, aneb co horšího jest, že jsou nástroji tajných spolků, našich nepřátel. — Poctivěji jednali Jesuité při své zásadě: „Omnia ad majorem Dei gloriam.“ Nebylo to plané heslo; o tom by se byl každý před 50 lety mohl přesvědčiti na jejich bývalých statech. Jejich bývalí poddaní vinikali mravopověstností, poctivostí, schránlivostí, pořádností v domácím i obecním životě, láskou k Bohu a bližnímu nad ty, jenž jinou měli správu. — Lid nekazili. — Takto rokováno v pravo a v levo. — Nám na Jesuitech nezáleží, my se i bez nich dovedeme obejít; ale lhostejno nám není, že N. L. lži, které mezi lid rozeslaly, neodvolávají, což nic jiného není, než svých čtenářů, jimž lživé zprávy do hlavy cpou, si nevážiti a o svou pověst, píší-li pravdu nebo lež, nedbatí. — Není nám lhostejno, že jen samou hanu na Jesuity kydají, a co jich bylo člověčenstvu ku prospěchu, s jedinou laštovkou porovnávají. Takováto strannost, takováto hnusná nespravedlnost se nám protíví; to není po křesťansku, ba mezi vzdělanci ani ne po lidsku. Křivda komu koliv učiněná musí boleti. — Shledají-li se Jesuité býti záhubnými, potom postavíme se my proti nim. A však bez příčiny štváti proti bezbranným kněžím, hanu roztrušovati do všech končin země a nevědomý lid bouřiti, nejen neschvalujeme, ale v ošklivosti máme. Je nás, můžeme říci hrstka, a v tom mále nás Čechů musí býti vždy roztržka. Tot kletba Slovanů! — A kdyby se konečně

N. Listům zdařilo, že by těch několik Jesuitů z Prahy vyštvaly, kdo nám za to ručí, že by se po nějakém čase na jiného neodvážily a svou sílu na něm nezkoušely?

Z. B.

Od Kouřimi dne 16. listopadu 1866.
(Hlídka v táboře časopisů nákatolických.)

„Ill. evangelický Věstník,“ který co I. číslo druhého ročníku na cestu se vydal, navštívil opět všecky snad chýšky a domy svých milých, neboť u nás každý evangelík obdržel výtisk. Na ponejprv přinesl zase lahůdku „Jezovitě v Praze“ a podobné pamlsky; a v druhém čísle již rázněji si počíná z plných plic volaje: „Pryč s Jezovity!“ Račte jen poroučeti. Což pak by říkali ti jezovitožrouti, kdyby se tak z katolíků někdo opovážil říci: Pryč s lutherány, pryč s kalvinisty atd.? Byl by to křik v Israeli. Ale dosti buď o Věstníku; povím něco o Hlasech ze Siona. V čísle 19. jest v předu báseň: Boj s Babylonem. Co úvodní článek jest tu pokračování dějin církve Elberfeldské, jejímžto představeným jest jakýsi Kohlbrügge. Jaký to výtečník, viděti z toho, co se o něm praví: Když mu otec zemíral, cítil se K. hrozně opuštěným, pochyboval, Bohu se zprotivoval; nevěra burácela v srdci jeho. Než Bůh ho milostí svou ozářil a smiloval se nad ním. Stal se kazatelem „obnovené lutherské církve,“ byl však pro svá *výstředná* kázání sesazen. Poznav, že církev Kalvinem založená, reformovaná, *lepší* jest, obrátil se k ní; nebyl ale přijat. Chtěl založit církev v Elberfeldu, nezdařilo se mu. K. vrátil se do Nizozemska, kdež v soukromí žil. Vydal se na cesty, milost Boží přivedla ho opět do Elberfeldu, kdež se zatím prot. bratři mezi sebou rozdvojili, a tu založil roku 1846 *novou* církevníku. Žádost u evang. konsistoře o „zřízení k duchovní správě“ byla odmrštěna. Důmyslný Kohlbrügge pomohl si, dada se, dle příkladu *prý* prvotní církve, zříditi (staršími (kterého cechu není uvedeno) A na tuto církevníku ukazují H., co na vzor následování hodný. Šťastnou cestu. Druhý článek věnován Jesuitům, kdež o Nár. L. stojí doslovně toto: „Katolická svobodomyšlná strana národu našeho, jak zejména N. L. jest zastoupena, která již dávno v srdci svém od církve katolické jest odeizena, a z katolictví vlastně nic nepodělela, nežli nějakou tu zevnější formu, jest na mylu, myslí-li, že kam jí lze jíti, lze jin křesťstvu, které přece nechce míti výčitek, že nevěří tomu, co zevnitř činí. K tomu ještě přijde,

že boj proti jesuitům jest poslední předce jen boj proti katolické církvi.“ Vzácná to upřímnost! Vědí-li o tomto výroku Nár. Listy? V tomtéž článku uvádějí H. mezi novějšími reformatory též Havlíčka a vybízejí občany okolí Mělnického, Mšenského, Mladoboleslavského, Bělského atd., aby proti Jesuitům užili radikálního prostředku, by se obrátili k víře otců svých. Evangelici již opět chtějí změnití jméno své, a chtí se jmenovati „Čeští Bratři.“ Což těch názvů a titulů ještě není dosti? Třetí článek H. jest: „Papež, papežstvo a papežství.“ Jak se o papežství mluví, nelze tuto opakovati; jsou to staré nájezdy, lze již dávno vyvrácené. Uvádím tuto jen výměr slova *papežstvo*. „Papežstvo, tot houfec (!) těch, kteří od papeže *zjevného* či *nezjevného* (tomu jen H. rozumějí) závisejí, z něho svou životní sílu čerpají, a na jeho slovo: amen! říkají. To jsou kardinalové, arcibiskupové, biskupové až do posledního mešního kněze.“ Není-li to řeč jako rozprávka? Jaký by byl dle tohoto vzoru výměr slova protestantstvo? V tomto učném pojednání uznávají H. i církev anglickou „Hochkirche“, a pruskou „Staatskirche“ za jakýsi druh papežstva! A jenom tyto dvě? Dále tu článek o evangelické praeparandii v Lyse se zřizující, do kteréž se *jeden* kandidát přihlásil. Mezi zprávami domácími vyniká opět kronika jesuitská, ohlašuje se, že několik vážených občanů z Mladé Boleslavi a sice 50 občanů z jeho okolí usnesli se na tom, navrátiti se k *staré víře otců svých, českých to bratří*, nebude-li nenáviděný řád jesuitský z Čech odstraněn. Hle, hle, což pak kdybych já řekl, nevystěhuje-li se majitel domu, pan X. z Prahy a z Čech, že se dám k Pikhartům aneb Adamitům? Je listopad, suché a zmrzlé listí padá se stromu. Zdá se, že taky několik suchých listů spadne se zdravého stromu církve katolické.

J. K. Ř.

Z Hradce Králové v listopadu 1866.

(Také něco o Prusácích.)

Kamkoli za minulé války jsem přišel, všude vypravováno, kterak Prusáci jsou nábožní, že chodí do kostela, k zpovědi, že se ptají po kněžích (ovšem katolici), po službách Božích, že prosí, aby byla sloužena mše svatá atd. Všude slyšel jsem o nich, že jsou praví katolíci, z přesvědčení a ne z nátlaku. Jeden z nich prý se vyjádřil, tady mezi námi (katolíky) že by nechtěl býti, že by přílišná vlažnost a netečnost náboženská. Sám ze své zkušenosti mohu

dodati, že když čtvrtý den po bitvě u Kr. Hradce jsem přišel do Horic do kostela, kam pořád ještě přivázeli raněné, několik mladých Vestfalů, krásných to lidí, kteří leželi na slámě u mříže před hlavním oltářem, ledva že mne spatřili, hned se tázali, jsem-li katolický kněz, a když jsem přisvědčil, dal se jeden do pláče a prosil hned, abych vyslyšel jeho zpověď. — A přichází jeden z Moravy, ze Strážnice, vypravoval mi, že když Prusáci tam byli, jednoho dne byla prohlídka. Šikovatel svolav lid svůj, tázal se, má-li každý všecky své věci, zdali to neb ono někomu snad chybí, aby řekl, že to dostane. Posléze přišla otázka též na modlitební knížky, má-li každý svou modlicí knížku — nikdo neodpovídá. Šikovatel se ptá po druhé a po třetí, a an nikdo neodpovídá, jde od jednoho k druhému a přesvědčuje se, až konečně přišel k jednomu, kterýž jí neměl a se nehlásil; i podlehl hned zasluženému trestu. — Byť se z modlitební knížky vždycky nemodlili, předce jest to pěkné, že se k tomu hledí, aby ji měli; někdy předce snad si ji každý povšimne a z ní se pomodlí; kdo ale žádnou knížku nemá, ten ovšem pak z ní se nemodlí nikdy. Kdo pak kdy u nás se ptá vojáka po modlicí knížce? Pravili jsme, že Prusáci více méně všude učinili dobrý dojem, co se nábožensko-mravné stránky dotýče; dá se to poněkud vysvětliti i tím, že jsou na mnoze starší a ženatí, tedy otcové; avšak celkem také zněl úsudek, že jsou vzdělanější; ovšem mezi nimi i sprostí, neb desátníci, neb šikovatelé jsou lidé zámožní, vzdělaní, měšťané, obchodníci, úředníci atd. Nad to mají dobré školy obecné i vojenské. Běda zemi, kde ve vojště v ohledu náboženském panuje hrubá nevědomost, netečnost, nevěra a z těch pocházející rozpustilost mravů, nevěrnost, nepoctivost a jiné neřesti, slovem demoralisace, kde důstojnictvo se domnívá, že to náleží k jeho stavu, o náboženství nic, ale pranic nedbatí, to že jen pro ten sprostý lid. Vizme, co u nás se děje k povznešení nábožnosti a mravnosti u vojště. Naše voj. mužstvo jde v postě k správě Boží, a zákon káže, aby i důstojník šel, a nad to jest jeho povinností, aby lidu sobě svěřenému dobrý příklad dal, jakož i při službách Božích dobrým příkladem předcházeti má. A předce pp. faráři si naříkají na vojáky, na dovolence a vysloužilce, že dobrý mrav mezi lidem kazí. — Tu pomoci zapotřebí. — Víme, že každý pluk má svého kněze;

avšak víme též, že postavení jeho je velmi nesnadné. Tu pak alespoň to by se mělo zachovávat, aby k vojsku se dávali kněží nejvýbornější, pevného charakteru, nábožní a vzdělání, kteříby si vážnost a úctu svými mravy a věděním svým vydobyli; avšak nesměli by se nechat u vojska navždy, nejvýš tři leta, a jestliby dobře tu působili, budiž počteno jim za zvláštní zásluhu. Ti a vyšší představení měli by pečovat o to, aby ve vojstě našem zkvěta mravnost, víra, nábožnost, bázeň Boží. Kde není věrnosti k Bohu, není věrnosti ku panovníku a vládci, kde lenivost a netečnost v povinnostech k Bohu, tu též lenivost a netečnost k pánu světskému, a tu také sobectví, nepoctivost, nestatečnost, nevěrnost; to ani jinak býti nemůže: základ všeho dobrého jest a zůstane víra, náboženství, bázeň Boží; a kde toho není tu všeliké dílo lidské brzy se sesuje, a být na pohled sebe lesklejší bylo. Pročež i v tomto ohledu opravy, reformy snad třeba.

—I.

Od Sudetských hor v listopadu 1866.
(Tři sv. missie.)

Mohlo by se zdáti, že se za příčinou letošní války nikde žádná sv. missie nekonala, jelikož „Blahověst“ o nich docela mlčí; ale tomu není tak, neboť právě před vydáním císařského manifestu se tři sv. missie v horách Sudetských blízko hranic Slezských odbývaly, a sice v Bärnwaldě začala sv. missie dne 26. května a skončila se dne 5. června, ve Velké Zdobnici trvala od 6. do 16. června; načež téhož dne 16. večer byl začátek třetí missie ve Velkém Ouřimě a konec dne 26. odpoledne. Missie tyto konány byly v německém jazyku od veleb. otcův Redemptoristův: Václava Göldnera, rektora koleje Litoulské na Moravě, Vojtěcha Dricka a Jana Aschbachra, Tyroláka. Že se farářové těchto od sebe ne velmi vzdálených osad vespolek s sv. missií usjednotili, stalo se téměř řízením Božím. Když již p. farář Zdobnický Alois Nývlt o sv. missií vyjednával, jak s vys. důst. konsistoří Kralohradeckou, tak s vel. missionáři, navštívil jej jednoho dne proti všemu nadání Bärnwaldský p. farář František Eixner, jemuž on se se svým úmyslem svěřil a hned schválení jeho došel. I netrvalo to dlouho, a přišel též Ouřimský p. farář Klemens Finger do Zdobnice, a dozvěděl se, oč se jedná, ihned vyjevil, že jest to též jeho tajným přáním, jedenkrát svou osadu sv. missií oblažiti. Musím zde podotknouti, že se tito duchovní zřídka

kdy scházejí, v 6 letech byli teprv dvakrát jeden u druhého, ale tehdy se všickni tři sešli náhodou anebo snad řízením Božím. Co umínili, vykonali. V Bärnwaldě bylo účastenství lidu na tu malou osadu 794 duší čítající, dosti veliké, i horliví katolíci ze Slezska sem hojně přicházeli, Boha za odvrácení hrozící války prosíce, a do jeho sv. vůle se odevzdávající. Zvláště o slavnosti Božího Těla bylo zde takové množství nábožných, že velmi prostranný chrám jich nemohl pojmuti, a sláva Nejsv. Svátosti vzdávaná tak dojmavá, jaké Bärnwald ještě nikdy neviděl. Hojný dík a žeňhání provázelo otce missionáře odtud do Zdobnice. — Ve Zdobnici, kde ještě nikdy sv. missie konána nebyla a kde tudíž mnohý předsudek bylo překonati, bylo z počátku účastenství nevalné, ano zdálo se, že slova missionářů do srdce neproniknou, že snad padnou jako na cestu, neb na skálu, neb mezi trní a žádoucího účinku míti nebudou. Jest sice pravda, že na neděli III. po Sv. Duchu, na kterou ve Zdobnici chrámová slavnost „Dobrého Pastýře“ připadá, nesmírné množství oveček se všech stran i z Pruska k dobrému Pastýři, hledajícímu ztracenou ovci, se přihlásilo, a že i odpoledne odprošování Velebné Svátosti bylo slavné a v pravdě velebné — ale co nechtěl nepřítel člověk míti? — Večer na to byla také muzika!*) I prosil p. farář snažně, aby po tak slavném odprošování a slibování nechali tance, že se bojí trestu Božího, ale nic naplat! Byla tam právě posádka vojenská do krvavého boje táhnoucí, a ta musela míti tance, a tak se celou noc na více místech hejřilo. Však po radosti byla žalost. Ve středu na to na den sv. Antonína odpoledne stahovala se strašná mračna nad Zdobnici. I hřmělo z daleka, hřmělo z blízka, strhl se liják a krupobití, všecko se chvěje, voda valí se v proudech s kopců, trhá pole a cesty, zaplavuje luka a snáší kroupy a kamení na osení před

*) Budiž zde připomenuto, že podél hranic pruskoslezských častěji než jinde taneční plesy se držívali, a známo jest, jaké ovoce nesou. A proč právě na hranicích ten zlý zvyk panuje? — To pochází odtud, že ve Slezsku tance a muziky zřídka se dovolují, a nejděle do půlnoci. Letos ku př. mohlo by se mysliti, že co vítězové budou i po hospodách vyskakt; a hle! ani o „posvíceních“ se v mnohých osadách letos netančilo. Z toho však nenásleduje, že by tam nebylo též tancechtivých lidí. Nikoliv! těch tam je taky hojnost, ale že se tam tančiti nemohou, přicházejí k nám přes hranice a náš hospodští jim k vůli se přičinují, aby muzik hojně bylo.

chvilí bujně stojící, nyní ale již k zemi stlučené, působující náramnou spoustu. — Bylo po naději; pláč a nárek na všech stranách, ale chrám Páně se naplňoval lkajícími a byl až do konce po všechny dny od rána do večera naplněn. — V *Ouřímí*, kde sv. missie před lety již konána byla, bylo účastenství od počátku až do konce hojné. Nic nevadil ruch válečný tichému rozjímání ve zděch chrámových, a ačkoliv jsme všickni trnuli v očekávání těch věcí, které na nás přijíti měly, nicméně hleděl každý ulehčení u Ježíše Kr. a v hodném přijímání Těla Páně najíti. A věru našel každý co hledal, pokoj svědomí. Jen když jsem s Bohem smířen, řekl mnohý, nebudu se báti zlých věcí, at si přijde cokoliv. A tak se stalo, že i při posledním kázání, při loučení, když přijel polekaný posel do vesnice zvěstovat: „Prusové jsou již ve Zlaté Olešnici a táhnou na Deštnou a sem k Ouřimu“ nikdo z kostela neutíkal, ale setrval do konce, mysle sobě: „Pane! dobře jest nám zde býti; s Tebou žítí, s Tebou i umříti.“ A. N.

KRONIKA.

Z Prahy. V neděli I. adventní (2. prosince) bude JEmin. nejdůst. p. kardinál arcibiskup sloužit v 6 h. ráno první rorátní mši sv. v kapli sv. Václavské, kdežto se zpívají české rorátní zpěvy po celý advent na každý den od 1/2 6 do 7 hod.; v 6 a 1/2 7 jsou tiché mše sv., načež pak v 7 h. následuje zpívaná mše sv. u Věch Svatých. — Tyto staročeské zpěvy rorátní zpívají se též v seminářském chrámu Páně u sv. Salvatora při zpívané mši sv. v dny všední o h. 6., v neděli však a ve svátek Nep. Početí Marie Panny v 7 h. — V chrámě sv. Cyrilla a Methoděje v Karlíně zpívají se celé jako v kapli sv. Václavské na každý den od 1/2 6 do 7 hodin ráno.

— Pobožnost 40hodinná bude se konati od 26.—30. listopadu na Strahově, od 1.—5. prosince u sv. Petra na Poříčí.

— *Akademické služby* Boží české konají se od minulé neděle opět u sv. Klementa na Starém městě. Každou neděli a svátek jest v 9 hod. tichá mše sv. s požehnáním, pak exhorta.

— Dnes byl v domácí kapli nejdůst. světitel p. biskupa na kněžství posvěcen jaben radu františkánského Hipolyt *Philipp*.

— K Dědictví sv. *Prokopa* přistoupili: pp. Josef Kolář, farář v Slavětíně, a pp. Florian Petr a Josef Karhánek, bohoslovci v Olomouci.

Z Moravy. „Olom. Novinám“ zaslána a v nich uveřejněna jest tato uvážení hodná „Prosba“ k Národním a Humoristickým Listům: „S krvácejícím srdcem patříme my vlastencové Moravští na různici a hádky, které následkem příchodu Jesuitův do Prahy byly povstaly v národě našem nečetném, politicky neustáleném, národně nevytříbeném, v době přechodní, kde sebe nepatrnější faktor k našemu politickému a národnímu seslání a ustálení jest nutný, nevyhnutelný. Vidíme, kterak hluboké mezery se tvoří mezi stavy k naší vlastní škodě; radost a jásání našich nepřátel budiž nám vážnou výstrahou. Proto snažně prosíme Nár. a Hum. Listy, aby jakýchkoli nárazek na instituce církve katolické se vzdaly aspoň *k vůli nám Moravanům*, kteří bratrsky lnouce k Čechům a pracně překonavše předsudky Moravy o sesterské Čechii neradi bychom se toho dožili, aby cokoliv zavdalo příčinu k novým roztržkám. Proč by měly vyšší úkony politické a národní trpěti sporem o několik nepatrných Jesuitů. — Vlastenci Moravští.“

Z Vídně se píše, že i tam bude míti císařské vojsko *katolické* svůj vlastní chrám; budeť jím chrám votivní. K dostavění a vnitřní úpravě tohoto votivního chrámu je dle předběžného rozpočtu zapotřebí ještě 1,351.800 zl. r. č.

— V listech veřejných dočítáme se následujícího případu z trestního soudnictví: Heřman K. vystřelil ve vzdáli 33 střeviců z pistole do kříže na rozcestí stojičiho, na němž se vypodobnění Spasitele světa nalezalo. Rouhač vystřelil tříkráte po sobě; první koule zaryla se do prsou, druhá do boku krucifixu, třetí vletěla do stěny za křížem. Zemský soud seznal v tom nejen zločin rušení náboženství, ale také přímé rouhání proti Bohu samému a odsoudil vinníka k 8měsíčnímu žaláři. Vrchní soud zemský zmínil trest na 4 měsíce; nejvyšší soud pak propustil Heřmana K. z obžaloby pro rouhání, a ustanovil trest pro rušení náboženství toliko na 6 týdnů. — K tomu dodává „Salzb. K. Bl.“ R. 1865 rozbil kdosi dvě necudné vyobrazené sochy jež v lázeňské zahradě v Meranu (v Tyrolsku) veřejně na odiv byly postaveny, a byl za to odsouzen k těžkému žaláři na 4 měsíce, společníci jeho k žaláři 2měsíčnímu; mimo to musel zapraviti 253 zl. útrat soudních a co náhradu za způsobenou škodu. — Srovnáme-li tyto dva případy, zdá se, že zničení nestoudných, všecken útlocit urážejících soch větším jest zloči-

nem, nežli bohaprázdne rouhání u obrazu Spasitele našeho.

Z Německa. K rozkazu biskupa Limburského konaly se v katolických chrámech bývalého vévodství Nasavského velké služby Boží za příčinou přivtělení území tohoto k Prusku. Při modlitbách za krále Pruského mnozí odcházeli z chrámů a jiné výtržnosti se udály. V Hattenheimě se obzvláště vyznamenalo obyvatelstvo svými demonstracemi; kdykoli farář čta pastýřský list vyslevil jméno krále, povstalo v kostele reptání a šumot; když pak kněz zazpíval „Te Deum,“ neprovázal nikdo zpěvem svým zvuky varhan, ano sám měchošlap utekl od varhan, tak že tyto kníkati počaly a konečně zcela umlkly; lidé pak se smíchem se z kostela ven ubírali.

Z Rezna podávají „Augsb. Všeob. Nov. od 4. t. m. o počínání novinářstva proti *Jesuitům* tento úsudek, jehož by sobě, jak Brněnský „Hlas“ dokládá, povšimnouti mohli fanatičtí osočovatelé téhož řádu v novinách československých. Dí se tam doslovně takto: „Větší část novinářstva země naší zabývá se zřejmě následkem známého usnešení Vídeňské městské rady od několika dní mnohonásobně s otázkou o pobytu Jesuitů v zdejších městech. Z jedné strany dosvědčuje se: podle stávajícího nařízení nesmí se Jesuité v Bavořích zdržovati, což jest tvrzením v této povšečnosti zajisté neodůvodněným. Neboť nedá se mysliti, aby tuzemci, stavše se Jesuity, mohli ze své otčiny se vypověděti. Jest však nařízeno, že Jesuité nesmějí v Bavořích míti žádných klášterův; a tu povstává otázka: mají Jesuité zde se zdržující nějaký tu klášter čili nic? Z jedné strany se to ujišťuje, z duchovenské strany popírá. Neosobujeme sobě nikterak chtíti tu počati autentický výklad dotčeného nařízení, poukazující raději ku praxi v jiných zemích ohledem Jesuitův zachovávané. V severní Americe, kde lid panuje a nad svobodou bdí, žijí a působí Jesuité, aniž by se jim v něčem překáželo se strany vlády. V Belgii, ve státě to nejvýraznějšího *konstitucionalismu*, stojí stoupenci Loyolovi pod těmiž zákony, jako každý jiný občan. Césarism francouzský, vzniklý ze svobodné *volby lidu*, nevidí v Jesuitech ani vrahy vlády ani utlačovatele národů neb jednotlivců. V *protestantském* Prusku požívá řád jesuitský neobmezené tolerance; aniž by tím správcové státu potratili moudrosti a síly, aniž by tím blaho země bylo nějakou ujmu utrpělo aneb vzdělání lidu se bylo ublížilo!

Či snad to bylo pruské armádě v neobyčejných úspěších letošní polní výpravy nějakou překážkou, že provázena byla od 41 údův tovaryšstva Ježíšova co polních kaplanův?“ —

Z Francouzsko. Následkem velkých povodní, jakéž před několika týdny ve Francouzsku zuřily, nastala v přemnohých krajinách nevýslovná bída mezi lidem. Biskup Orleanský Msgr. Dupanloup navštívil všecky krajiny své diecése, jenž povodní utrpěly. V paláci svém uhostil asi 100 lidí nemajících co jíst ani kde bydleti a zařídil sbírku ve prospěch všech, jenž povodní na mizinu přišli. Duchovenstvo své vyzval biskup co nejdůtklivěji, aby těšili nešťastných, především však aby skutkem pomáhali těm, jichž se v povodni dotkla ruka Hospodinova. „Pro Bůh!“ volá apoštolský biskup ku kněžím svým, „nedopouštějte nikterak, aby se jedinému z vašich osadníků potraviny, oděvu nebo přístřeší nedostávalo. Nesmíme si přáti pokoje ani odpočinku, pokud nešťastným těmto bratřím svým aspoň nejpotřebnějších a zcela nevyhnutelných věcí neopatříme. Starejte se o to, aby rolníkové a dělníci co nejdříve nabyli opět nástrojů svých a polního náradí, jež jim uchránila povodeň.“

Z Ameriky. Dne 6. října strávil požár katedrál ní chrám v Novém Yorku. Plamen vyšlehl nejprv z vůkolních bud prodavačů a silným vichrem zahnán na střechn biskupského chrámu. Irčané spěchali, aby zachránili aspoň oltářů a posvátného náčiní, však nadarmo. Celý chrám i s kryptou biskupův, s mnohými vzácnými obrazy a freskami, s četnými sv. nádobami ze zlata a stříbra (v ceně 3000 dolarů) stal se kořistí rozkaceného živlu. Listiny archivu na štěstí jsou zachráněny.

— O sněmu církevním, odbyvaném v *Baltimore* vyjádřily se veškeré listy tohoto (200.000 obyvatelů čítajícího) města způsobem tak příznivým, jakoby tam žili sami katolíci; a přece sotva jedna třetina obyvatelů k náleží ku katolické církvi. Před poslední válkou americkou povstali mezi novináři proroci, kteří veřejně hlásali, že po válce, pakli sever zvítězí, povstane kruté pronásledování katolické církve. Však několik málo let způsobilo úplný převrat veřejného mínění ve prospěch katolíkův, tak že nyní nejvřelejším ctitelům církve sv. se hlásí mnozí, jenž před nedávnem pro bludné předsudky své ji při každé příležitosti tupili a haněli.

— Zajímavý jest statistický přehled

všech církevních provincií ve Spojených státech a sice: 1. Círk. provincie *New-York* čítá 9 biskupství, 730 kněží, 1,500.000 katolíkův. 2. Círk. prov. *St. Louis* má 10 biskupství, 660 kněží, 1,100.000 katolíkův. 3. Círk. prov. *Cincinnati* čítá 8 biskupství, 550 kněží; 680.000 katol. 4. Círk. prov. *Baltimore* s 9 biskupstvími; 540 kněžími; 680.000 katol. 5. Círk. prov. *New-Orleans* má 6 biskupství; 240 kněží; 350.000 katol. 6. Círk. prov. *San-Francisco* má 3 biskupství; 100 kněží; 160.000 katol. 7. Círk. prov. *Oregon* čítá 2 bisk., 30 kněží, 30,000 katol. — Uhrnem: 47 diecesí; 2850 kněží; 4,500.000 katolíků. (Před 22 lety bylo diecesí 22, kněží 709 a katolíků 1,300.000). Na každého kněze připadá průměrně 1580 duší a 46 čtverečních mil; ano biskup v Santa Fé má diecesi tak rozsáhlou jako jest císařství Franconzské, se 114.000 katolíky, a k tomu nemá kněží více než 38.

Literární oznamovatel.

— „*Posvátná kazatelna.*“ Svazek 11. (říjnový) obsahuje duch. řeči na ned. XVII. — XXIII. po Sv. Duchu; na slavnosti: sv. Václava, sv. růžence, posvěcení chrámů, sv. ap. Šimona a Judy a promluvu při pohřbu zasloužilého kostelníka. — Svazek 12. (listopadový) zahrnuje v sobě duch. řeči na ned. XXIV. — XXVII. (poslední) po Sv. Duchu; na slavnost Všech Svátých, věrných dušiček, sv. Martina bisk., sv. Kateřiny, sv. Ondřeje, promluvu při pohřbu manžela, k dítkám před přijímáním Nejsv. Svátosti a při pohřbu zaslouž. učitele na hlavní škole. Tímto svazkem ukončen jest ročník III., v němž se nalezají práce d. p. vydavatele, faráře a k. arcib. vikáře B. M. Kuldý a 37 spolupracovníků. Snaha chvalitebná, škoda jen, že se do tohoto ročníku vloudil omyl, a sice v sešitu 7. na str. 488. nalezá se pod nápisem: Díl I. v 3., 4. a 5. řádku učení nekatolické v slovech: „Člověk — není schopen.“ Byli jsme požádáni, upozorniti důst. p. vydavatele, aby závažné toto místo opravit ráčil.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

Vyznamenání jsou:

- p. Jan *Volkman*, Kraslický arc. vikář a farář v Nejdek, jmenován os. děkanem;
- p. Michael *Dietl*, farář v Schönbachu, jmenován vikar. sekretářem a obdržel exposit. canonie. Exposit. obdrželi též:
- p. Josef *Kölbl*, farář v Kraslici;
- p. Martin *Uackenmüller*, farář v Heinrichsgrünu, a

- p. Ant. *Sollner*, far. právě v Schönlinde, nyní v Klinghartu.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Augustin *Tausenau*, expos. ve Vojkově, za faráře ve Verměřicích;
- p. Frant. *Peroutka*, adm. za far. v Mitrovicích;
- p. Prokop *Čužna*, kapl. z Česlic do Neukirchen;
- P. Adolf *Wagner*, prem., za kapl. a katech. na Strahově.

Upřádněná místa:

Místo *kanovníka* (bez sídla) na Vyšehradě, *Kouřím*, děkanství patronátu císařského, *Jinonice*, fara patron. kníž. ze Schwarzenbergu. *Stěbuzoves*, fara patron. nábož. fondu. *Šipín*, fara téhož patron. — vesměs od 14. listop.

V biskupství Budějovickém.

Vyznamenán jest:

- p. Jos. *Frankl*, polní kaplan c. kr. 75. pěš. pluku obdržel nejvyš. rozhodnutím J. c. k. apošt. Velič. d. 28. října stříb. zásluž. kříž „pro piis meritis.“

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- Kněží řádu cisterciáckého ve Vyšším Brodě:
 - P. Eberhard *Wagner*, farní administr. v Myšlanech, za far. admin. do Rožmberku;
 - P. Alexandr *Wawera*, farní administr. v Hořicích, za farn. administr. do Myšlan;
 - P. Zeno *Hojer*, f. adm. z Rožmitálu do Hořic;
 - P. Alfred *Streinz*, koop. ve Vyšším Brodě, za far. administr. v Boršově;
 - P. Edmund *Bilbauer*, kapl. v Rychnově, za far. administr. v Rožmitále; odkudž
 - P. Augustin *Löv*, koop., za koop. do Vyš. Brodu;
 - P. Isidor *Raab*, za koop. do Rožmitálu;
 - P. Leo *Schneedorfer*, za výpom. kapl. v Rychnově; —
- p. Jos. *Budweiser*, admin., za far. v Lutové;
- p. Jak. *Stark*, admin. za far. v Prašilech;
- p. Fr. *Temsch* stal se skuteč. katech. na městské hl. a real. škole v Budějovicích;
- p. Jak. *Prucha*, supl. uč. nábož. na niž. gymnasiu v Písku, za prozat. říd. a katech. na hl. a niž. real. škole ve Vodňanech;
- p. Fr. *Kalina*, kapl. v Rynarci, za fund. kapl. v Klatovech;
- p. Ignác *Gabriel*, neom., za kapl. do Vimberku;
- P. Fr. *Saturnik*, ř. maltez., za kapl. do Horažďovic;
- p. Fr. *Šachl*, kapl. v Bílé Hůrce, za admin. do Doudleb;
- p. Sigmund *Pohl*, kapl. ve Volařích, dán jest na prozat. odpočinek.

Listárna redakce.

Milodary. Na dostavění metrop. chrámu sv. Víta: Čeští bohosloupci Litoměřičtí z r. 1865—6 co druhou část 9 zl. — Pro válkou poškozené krajany: z Víně 4 zl. 40kr.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kniž. arcib. semi-
náři číslo 190—I.

Expedice:
v kat. knihkupectví
B. Štýbla,
na sv. - Václavském
náměstí, čís. 786—II.
Nedostlá čísla rekla-
muje nejdéle
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

Předplácí ne
v expedici
tu všech řádných
knihkupect
na rok : 2 zl. 50 kr
na půlro.: 1 zl. 30 kr

Po poště:
Celoroč.: 3 zl. — kr.
půlro.: 1 zl. 55 kr.

Předplacení čtvrt-
letní se nepřijímá.
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost svyšuje národ, ale hřích bidné čini národy.“ (Přís. XIV. 34.)

Evangelium na úsvitě Božího narození.

Obsah.

Pastýři, andělem Božím o narození Spasitelově zpraveni, přichvátali do Betléma, aby Spasitele viděli. I viděli ho, a přesvědčili se o pravdě andělské zprávy. A když to i jiným vypravovali, slyšeli je všickni s podivením. Ale blahoslavená Panna Maria zachovávala a rozjímalá každé slovo jejich v srdci svém. Konečně se zase navrátili k stádu svému, chválice Boha ze všech věcí, kteréž byli slyšeli a viděli.

Výklad.

Za onoho času, — když andělé od pastýřů do nebe odešli. Víme totiž, že v tu noc, v kterou Pán Ježíš v Betlémě se narodil, anděl Páně narození jeho pastýřům ponocujícím oznámil, a že hned s ním bylo množství vojska nebeského, chválicích Boha a řkoucích: „Sláva na výsostech Bohu, a na zemi pokoj lidem dobré vůle!“ A když andělé zase do nebe odešli, tehdaž — *řekli pastýři vespolek:* *Pojďme až do Betléma, a vízme to slovo, kteréž se stalo, které Pán ukázal nám.* Hle, jak byli žádostivi Pána Ježíše viděti! A odkud tato žádostivost jejich? Odtud, že v něho uvěřili. A takový jest každý, kdo věří v něho, jest žádostiv jej viděti, jej slyšeti, jemu se klaněti, jemu sloužiti, jemu se za obět přiněsti. Ó šťastný, kdo živou viru v něho má! V živé víře má živý pramen stále touhy po něm, vroucí lásky k němu, srdečné radosti nad ním, pilné péče o čest a chválu jeho. Mám za to, že i v tobě, milý křesťane, takový pramen se nachází; a dejž Bůh, aby vzrůstal, aby brzy řece, jezeru, moři se podobal. —

Co pastýři vespolek řekli, to také hned učinili. *I přišli — až do Betléma —*

chvátajíce, — nedali si na čas, nepostáli si nikde, nezašli si nikam, ale rovnou cestou, rychlým krokem přišli tam. A proč s takovým chvátáním? Vždyť ho nebylo zapotřebí, vždyť by byli bez chvátání také časné tam přišli. Ovšem, ale toho nepřipustila náramná toužebnost jejich po Pánu Ježíši. Plni toužebnosti, nemohli jinak než chvátati. A tak každý, každý toužící po Pánu Ježíši, chvátá k němu do chrámu v neděli i ve svátek, a třebaš i ve všední dni, chvátá k němu v horku i v mrazu, v dešti i větru, v mlze i sněhu. On nemůže jinak, protože ho toužebnost jeho k tomu dohání. Jen ten, kdo po něm netouží, také nechvátá k němu, ale dlouho doma okolkuje, na cestě s leckým si postojí, do kostela pozdě přichází, aneb se mu i vyhýbá. Ke kterým pak ty asi náležíš? K těm-li co touží a chvátají? Čili k těm, co netouží a váhají?

Pastýři přišli s chvátáním do Betléma — *a našli* — tam, ce hledali — *Marii a Josefa i nemluvnátko* — plénkami obvinuté a — *položené v jeslech.* Ó radost nad radost! radost, jaké ještě nikdy neměli, radost, jakéby byli, kdyby byli všecken svět schodili, nikde nenašli, radost, na kterou, co živi byli, pamatovali, radost, kterou s sebou na věčnost vzali! Ó blahoslavený, kdo Pána Ježíše i s blahoslavenou pannou Marií a s svatým Josefem našel! A blahoslavený, kdo je pořád nalezá, jak v srdci svém, tak také v srdcích bližních svých; nebo ten nalezá radost, kteréž na světě rovné není. A blahoslavený, kdo jednou Pána Ježíše s blahoslavenou pannou Marií a s sv. Josefem v nebi u prostřed nesčíslného množství andělů a svatých nalezne; nebo ten nalezne radost, které na věky konce nebude!

Pastýři viděli nemluvnátko, položené v jeslech. *A viděvše — je — poznali to*

slovo, kteréž jim — andělem Páně — bylo pověděno o tom dítěti. To slovo znělo: „Naleznete nemluvnátko, plénkami obvinuté, a položené v jeslech.“ A toto slovo poznali, za pravdivé je shledali. Oni je sice hned z počátku, hned jak je uslyšeli, za pravdivé měli, a však tím více, když uviděli, jak s ním všechny věci se srovnávají, když se o pravdivosti jeho sami dokonale přesvědčili. A tak to s všelikým slovem Božím. Všeliké slovo Boží jest pravdivé. A mnozí poznávají, že jest pravdivé, u př. to: „Kdo se povyšuje, bude ponížen, a kdo se poníží, bude povýšen;“ anebo to: „Hleďte nejprve království Božího a spravedlnosti jeho, a toto vše bude vám přidáno;“ anebo to: „Blahoslavení, kteříž lačnější a žíznější po spravedlnosti, neb oni nasyceni budou;“ anebo to: „Cti otce svého i matku svou, aby dlouho živ byl a dobře ti bylo na zemi.“ A poznávají to z toho, že pravdivost toho slova buď na sobě nebo na jiných shledávají; že shledávají, jak ti, co se povyšují, v ne-lásku, potupu, posměch upadají; a jak ti, co se poníží, přízně, cti a chvály docházejí; jak ti, co nejvíce království Božího a spravedlnosti jeho hledají, v nouzi a bídě pomoc a útechu nalézají; jak ti, co po spravedlnosti lačnější a žíznější, spravedlností od Boha nasyceni bývají; jak ti, co rodiče své cti a milují, zase od svých dětí ctení, milování, obsluhování bývají. Doufám, že i vy, m. kř., pravdivost slova Božího čím dále, tím více poznáte, vidouce, jak na vás a na bližních vašich čím dále, tím více se vyplňuje; a doufám, že pravdivost jeho jednou na věčnosti dokonale poznáte, vidouce je na sobě i na jiných dokonale vyplněné. Ó jak rádi potom tomu budete, že jste byli slovu Božímu uvěřili prvé, než jste pravdivost jeho ze své vlastní zkušenosti poznali!

Pastýři našli v Betlémě blahoslavenou Pannu Marii a sv. Josefa s nemluvnátkem. A lehko se toho domyslit, že oni především Panně Marii a svatému Josefu, a pak také mnohým jiným lidem o tom, co byli viděli a slyšeli, vypravovali, že jim vypravovali o té jasnosti Boží, která je obklíčila, o tom andělu, který jim narození Spasitelovo zvěstoval, o tom nebeském vojsku, které Boha chválilo. A co blahoslavená Panna Maria? co sv. Josef? a co ostatní, kteříž to slyšeli? nepochybně se tomu divili. *I divili se všichni, kteříž slyšeli, čím věcem, kteréž jim praveny byly od pastýřů.* Ovšem, nebo ty věci byly ne-

obyčejné, nevidané neslýchané, podivení hodné. Avšak myslím, že oni na pouhém divení se neměli přestat, že měli ty věci také v srdcích svých rozvažovati a zachovati, ale, jak se obyčejně stává, oni na ně dříve nebo později zapomenu, kromě blahoslavené Panny Marie, jakož tu psáno stojí: *Ale Maria — zajisté také sv. Josef a snad ještě někdo více, ale obzvláště nejvíce Panna Maria — zachovávala všechna ta slova, skládajíc — rozjímajíc — je v srdci svém.* To bylo teprv to pravé, že Panna Maria všechna ta slova v srdci svém zachovávala a rozjímal; nebo co platno svatým, božským, nebeským věcem se diviti, bez zachování a rozjímání jich? — To divení se zmizí jako zvuk, za chvíli není z něho nic; ale zachovávaní a rozjímání nebeských věcí vede k lásce, důvěře, vděčnosti a k jiným ctnostem, to slouží k věčnému spasení. Protož vám toho, m. kř., ani dost na srdce vložiti nemohu, abyste podle příkladu blahoslavené Panny Marie svaté, božské, nebeské věci zachovávali a rozjímal v srdcích svých. Hle, nyní ty samé věci, co Panna Maria, slyšíte, a budoucně i mnohé jiné uslyšíte; ó zachovávejte a rozjímejte je, jako ona, v srdcích svých! Budete-li tak jak vám radím činiti, budete moudrostí a rozumností prospívati, láskou a bázní Boží bohatnouti, radostí a pokojem oplývati; budete blahoslavené Panně Marii se podobati a Bohu svému se líbiti. A na tom zajisté všechno záleží. —

Pastýři nemluvnátko viděli; o pravdivosti slova andělského sepřesvědčili; blahoslavenou Pannu Marii a sv. Josefa o něm zpravili; a co potom? zůstali-li dlouho v Betlémě? Bez pochyby, že by tam byli rádi dlouho zůstali, ale nemohli pro stádo své; museli k němu se vrátiti. *I navrátili se pastýři, — mějte pozor na to, co nyní následuje — velebíce a chválíce Boha ze všech věcí, kteréž slyšeli a viděli, jakož — andělem Božím — bylo pověděno jim.* To ještě scházelo — to, aby ze všeho, co slyšeli a viděli, Boha svého velebili a chválili; nebo od koho to všechno pošlo? kdo jim to všechno připravil? kdo je tím oblažil? Kdo jiný nežli Bůh? Co tedy ještě scházelo, to oni tak krásně vykonali: velebili a chválili Boha. Nemysli tedy, m. kř., že již dost na tom, když jsi na svátky vánoční hodně se natěšil, z narození Páně hodně se nadoval; anebo na tom, když jsi byl u sv. zpovědi a kněžským rozřešením dosáhl hříchů odpuštění a posvěcu-

jíci milosti; anebo na tom, když jsi u sv. přijímání byl, Beránkem Božím duši svou posilnil, oblažil, vroucí lásku k Bohu a bližnímu v srdci svém zanítil; anebo na tom, když jsi na mši sv. byl, přehořké umučení Páně rozjímal, hříchtů svých srdečně litoval; anebo na tom, když jsi byl na kázání, pozorně ho poslouchal, a je co drahou perlu v srdci svém složil; anebo na tom, když jsi byl v pokušení jméno Páně vzýval a duši svou neposkvrněnou zachoval; anebo na tom, když jsi z nemoci povstal vycvičený v trpělivosti, utvrzený v pokoře, přesvědčený o marnosti tohoto světa; anebo na tom, když jsi z rána se probudil, domácí vřídne pozdravil, oděvem slušně se přiodil; anebo na tom, když jsi za jídlo, za oděv a za jiné dary rodičům svým poděkoval, ruce jim políbil atd. Na tom na všem není dost, tu schází něco důležitějšího, a sice to, abys ze všeho Bohu svému *čest, chválu, díky* vzdal. Co tedy schází, toho doplňovati neopomínej!

J. Felzna.

O Neposkvrněném Početi Marie Panny.

(Ze sv. Alfonsa z Liguori.)

Nevyslovitelná byla bída, v kterouž skrze prvotní hřích upadlo pokolení lidské. Adam ztratil milost Boží, a tím pozbyl i všech předností, jimiž na počátku obdařen byl, a stal se i s námi, potomky svými, protivníkem Božím, a jak sobě tak i nám, jenž od něho pocházíme, časnou i věčnou smrt i mnoho jiného zlého tělu i duši způsobil. Však tu nejpožehnanější pannu, jižto Bůh za matku druhého Adama, totiž Krista Ježíše vyvolil, aby všechno zlé, které první Adam způsobil, opět napravil: tuto pannu neštěstí toho prostou mít chtěl. Rozjímejme sobě, proč se slušelo, aby trojjediný Bůh Marii Pannu prvotního hříchu čistou uchránil, aby Otec svou dceru, Syn svou matku, Duch sv. svou nevěstu neposkvrněnou zachoval.

I. Já jsem z úst Nejvyššího posla, prvorozená před všelikým stvořením (Ecci 24, 5.). Tato slova, kterými se Panna Maria prvorozenou dcerou Nejvyššího nazývá, dovolují vykladatelové písma sv., svatí otcové a i církve sama na neposkvrněné početi Panny Marie obracet; z čehož jde, že Maria Panna nikdy otrokyní ďáblovou nebyla, nýbrž že Hospodin jedině *vládl* Ni při počátku, (Přisl. 8, 22.) jak se dobře na svátek Neposkvrněného početi slyší.

Mimo to slušelo se, aby věčný Otec Marii v své milosti stvořil, poněvadž Ji

k tomu zřídil, aby skrze Ni obnovila se tvář ztracené země, a prostřednictvím vyjednalo se mezi Bohem a lidmi, nebo tak k ní volá sv. Jan Damascenský: O nejpožehnanější Panno! Ty jsi se narodila, abys pro blaho veškerého světa spolupůsobila; a sv. Bernard Ji připodobňuje arše Noemově; neboť jako skrze koráb Noemův lidé před potopou ochráněni byli, rovněž i my skrze Marii v hříchu jsme neutonuli, arci s tím rozdílem, že na korábu Noemovu pouzeněkolik — 8 — lidí zachováno jest bylo. Protož nazývá sv. Athanasius Marii novou Evou; první Eva byla matkou smrti, nejblazenější Panna však matkou života; a sv. Efrém nazývá Ji smřitelkyní všehomíra. Již ale to se jistě nesluší, aby ten, jenž pokoj zjednatí má, byl sám nepřitelem uražené strany, tím méně aby byl tímtež přestupkem viněn, kterého se viník dopustil; sv. Řehoř dí, že nepřítel soudcův nikdy se osměliti nesmí, aby ho — soudce — ukrotil, neboť by jej ještě více popudil. Poněvadž pak Maria prostřednictvím svým pokoj mezi Bohem a lidmi vyjednati měla, tedy nevyhnutelně potřebí bylo, aby sama co hříšnice před obličejem Božím nalezena nebyla.

Nad to prvotního hříchu i proto musila býti prosta, poněvadž povolána byla, aby potřela hlavu hada. Tot slíbil Bůh řka: Nepřátelství položím mezi tebou a ženou mezi semenem tvým a semenem jejím, onať potře hlavu tvou.“ (Genes. 3, 15.) Byla-li Maria ona silná žena, která na svět přišla, aby ďábla přemohla neslušelo se, aby prvé od ďábla přemožena a otrokyní jeho učiněna byla.

Přede vším ale slušelo se, aby Maria Panna hříchu prvotního i proto čista byla, anať za matku jednorozeného Syna Božího byla ustanovena. Svátý Tomáš Aq. praví, že všechny věci, kteréž k službě Boží zřízeny jsou, svaté a bez poskvrny býti musí; proto řekl David o chrámu Jerusalemském: „Dílo toto veniké jest; neb ne člověku připravuje se přibyték ten, ale Bohu.“ (1. Paralip. 29, 1.) Tím více se tedy slušelo, aby Maria Panna *hodným přibytkem Syna Božího učiněna byla*, jak se církve sv. ve své modlitbě vyjadřuje; neboť nemohl dopustiti všemohoucí Pán, aby snad ďábel matce Syna Jeho vytýkati směl, že Syn Jeho narodil se z matky hříchem poskvrněné, z matky, která prvé otrokyní ďábla pekelného by byla bývala. Sv. Anselm dokládá: Jestliže Bůh andělů v nebi ochránil před zavržením těch mnohých, jenž pro hřích pýchy milost Boží

ztratili, nebyl-li týž Bůh mocen i matku Syna svého, královnu to andělů, před zkázou veškerého pokolení lidského obhájit? Vždyť pak první naší matce Evě milosti dopřál, že bez poskvrny na svět přišla, a této milosti by mohl Marii Panně odepřiti? — K tomu osměluji se v duchu pokory já přidati: Jest-liže posvěcen byl Jeremiáš v životě matky své (Jerem. 1, 5.), jestliže Kristus Pán pravil o sv. Janu Křtiteli: Mezi syny ženskými nepovstal větší nad Jana Křtitele (Mat. 11, 11.), jestliže zplesalo nemluvnátko v životě sv. Alžběty a naplněna jest duchem Svatým Alžběta, jakž uslyšela pozdravení Marie Panny: neměl-li (Luk. 1, 41.) všemohoucí Pán větší přednosti dáti královně všech Svatých? — A sv. Jan Damascenský uzavírá ještě patrněji: Bůh dal Panně Marii tělo a duši, jakž se slušela pro Tu, kteráž v své lůno měla Boha skryti, neboť On svatý jsa, odpočívati může pouze v svatých. Protož mohl nebeský Otec zvolati slovy písně Salomounovy: Jako lilium mezi trním, tak přítelkyně má mezi dcerami (2, 2.).

II. Slušeť se však, aby i Syn svou matku nepoškvrněnou zachoval. Žádnému synovi není volno vyvoliti sobě matku, kterou by chtěl; kdyby ale komu takové právo dáno bylo, zdažby sobě nepřál za matku míti královnu, či volil by sobě otrokyni? Nuže, dokládá sv. Bernard, jestliže jednorozený Syn Boží vyvoliti sobě směl matku dle své vůle, zajistě každý to přesvědčení míti smí, že si vyvolil za matku osobu, která by Boha hodna byla. Anot se ale patřilo, aby Bůh měl matku hříchu prostou, tedy, dokládá sv. Bernard, sobě za matku takovou osobu i vyvolil. To stvrzuje sv. Pavel v listu k Židům, říká: „Takového zajistě nám slušelo míti biskupa, svatého, nevinného, nepoškvrněného, odděleného od hříšníků, a jenžby vyšší nad nebesa učiněn byl;“ (7, 26.) aby, dle výroku sv. Tomáše, Ten, jenž přišel, aby sňal hříchy světa, oddělen byl od hříšníků. Kterak by ale byl oddělen od hříšníků Ježíš, kdyby hříšníci za matku byl měl? Sv. Ambrož praví: Nikoliv pozemskou, ale nebeskou nádobu vyvolil sobě Kristus, v níž On na zem vstoupil; On sobě posvětil chrám sv. čistoty. Těmi slovy naráží sv. Otec na slova sv. Pavla, jenž dí: „První člověk byl z země, a tak byl zemský druhý člověk s nebe posel, a jest nebeský.“ (I. Kor. 15, 47.)

Duch Páně učí nás: „Sláva zajistě člověka z poctivosti otce jeho, a hanba syna jestiž otec beze cti.“ (Eccli. 3, 13.) Protož,

praví sv. Augustin, ochránil Ježíš tělo své matky před porušením po smrti, neboť by čest Jeho pokálána byla, kdyby ono panen-ské tělo, v němž člověčenství Jeho ukryto bylo, porušení bylo vydáno. Jestliže by ale bezectné bylo pro Syna Božího, aby býval byl měl za matku, jejížto tělo by práchnilosti podlehlo, čím větší by byla bývala nečest, aby byla duše její podrobena bývala shnilotině hříchu.

Maria však nebyla pouze matkou, nýbrž ona byla matkou hodnou Spasitele světa. Sv. Bernard vyzývá Panu Marii: Ty jediná hodná nalezena jsi, aby v Tvém panen-ském lůnu král králů sobě příbytek svůj oblíbil. Sv. Tomáš z Villanovy dí: Prvé než počala, byla již hodna matkou Boží býti. A sv. církve nás učí, že Maria zasloužila sobě milosti matkou Krista Ježíše býti, Její tělo zaslouhovalo Krista Pána nositi: k čemuž sv. Tomáš tu poznámku činí, že nejblaženější Panna ne sice učiněním Slova Tělem, ale přispěním milosti Boží zasloužila té dokonalosti, vyvýšenu býti za matku Boha svého, což i sv. Damian ztvrzuje. Sv. Tomáš Akvinský nás učí, že když Bůh někoho zvolí k vysoké důstojnosti, jej k tomu i působilým činí; a proto dokládá, i Bůh, když Marii za svou matku vyvolil, tolikéž i Ji svou milostí k tomu působnou učinil, z čehož dovozuje týž svatý učitel, že nejblaženější Panna nikdy nejen žádného skutečného, ale ani všedního hříchu se nedočinila, anot jinak by hodnou matkou Ježíše Krista nebyla, neboť nečest matky by padala i na syna, kdyby hříšníci za matku míti měl. Kdyby ale Maria skrze jediný i všední hřích, pro který se duše milosti Boží nezabavuje, velikého důstojenství mateřství Božího neschopnou se byla ukázala, čím méně by byla pro toto důstojenství, k čemuž mateřství usmělovala, kdyby na prvotním hříchu byla podíl měla, anot by se tím nepřítelkyni Boží a otrokyni ďábla byla stala. A to pohnulo sv. Augustina k tomu, že mluvě o Marii o žádném hříchu zmíniti nechce, a to z účtivosti k onomu Pánu, jehož matkou ona býti zasloužila, a skrze Něhož milost dosáhla nad hříchy úplně vítěziti.

Když židé opovrženě Pána Ježíše nazývali synem Marie, synem totiž chudé ženy, jak u sv. Matouše čteme (13, 55.): „Zdaliž tento není syn tesařův, a zdaliž matka jeho neslove Maria?“ nebyla to nečest, neboť Syn Boží přišel na svět, aby nám byl příkladem pokory a trpělivosti. Ale to by bylo dojista bývalo bezectné pro

Ježíše, kdyby byl ďábel o něm směl říci: Zdali matka jeho nebyla hříšnice, zdali nebyla po nějaký čas mou služebnicí? Nebylo by se slušelo, aby Pán Ježíš za matku měl ženu nesličnou, shrbělou a nebo ďáblem posedlou, tím méně ale by se bylo slušelo, aby duše Marie Panny po nějaký čas skrze hřích zohavena a v podruží ďábla byla bývala.

Bůh, jenž jest věčná moudrost, dobře tomu rozuměl, kterak by sobě na zemi vystavěl příbytek slušný. „Moudrost vystavěla sobě dům,“ čteme v knize Přisl. (1, 1.) a v žalmu 45, 5. 6: „Posvětil stanu svého Nejvyšší — zjitra na usvitě.“ Z jitra na usvitě posvětil sobě Hospodin stanu svého, totiž s prvním počtem Jejího života učinil, že Maria hodna byla přijmouti Jej, anť by se bylo neslušelo, aby svatý Bůh sobě vyvolil příbytek neposvěcený. Protož prospěvuje korunovaný žalmista Páně: Na dům Tvůj přísluší svatost Hospodine.“ (92, 5.) Když Bůh sám se vyjadřuje, že nikdy přebývatí nechce v duši, kteráž jest zlé vůle, a jenž má tělo, kteréž poddáno jest hříchu, dle slov knihy Moudrosti (1. 4.) „V zlovolnou duši nevejde moudrost, aniž bydliti bude v těle podmaněném hříchu“: kterak směli bychom se domnívati, že by Syn Boží přebývatí chtěl v duši a těle, jichž by byl prvé neposvětil a před skvrnou hříchu neochránil. Svatá církev se modlí: Ó Pane, Tobě se neprotivilo v životě Panny přebývatí. — Zajisté by byl Bůh nechtěl v životě sv. Anežky, sv. Gertrudy, sv. Terezie se vtěliti; neboť, ačkoliv tyto panny svaté byly, předce po nějakou dobu hříchu prvotního prázdný nebyly; ale v životě Panny Marie neváhal Syn Boží se vtěliti, poněvadž tato milosti plná Panna ode všech poskvrn hříchu čistá byla a škůdce lidského pokolení na Ni ničeho neměl a Ji za svou uznati nesměl.

Sv. Methodius připomíná, že ten, jenž přikázal otce i matku ctiti, když člověkem se stal, nikdy neopomenul toto přikázání i sám věrně plniti, pročez proukazoval své matce všemožnou milost a čest, — a pro tu příčinu, připomíná sv. Augustin, Ježíš Kristus po smrti matky své i tělo Její zachoval neporušené; neboť, praví tento učitel církevní, kdyby toho byl neučinil, přikázání by byl nevyplnil, kteréž jako matku ctiti za povinnost ukládá, tak i matku zneuctiti zakazuje. Ale mnohem méně byl by býval pamětliv pocty matky své Pán Ježíš, kdyby Ji byl před pádem Adamovým nechránil. Kněz Tomáš Argentinský dokládá, že syn,

jenž svou matku před pádem Adamovým ochrániti mohl, a toho by byl neučinil, hříchu by se dopustil. Co ale inám by se hříchem býti vidělo, toť arci na Syna Božího by se neslušelo. A protož zvolejmež se sv. Ildefonsem k této Božské matce: Krm, pěstuj, ó Maria, svého Stvořitele, chovej toho, který Tebe stvořil, a který Tě tak čistou a dokonalou učinil, aby v Tobě člověkem se státi mohl.

III. Slušelo-li se, aby Bůh Otec svou dceru, Bůh Syn svou matku neposkvrněnou od hříchu zachoval, slušelo se zajisté též, aby Bůh Duch Sv. svou nevěstu od téhož hříchu prvotního byl ochránil. Sv. Anselm učí, že Duch Sv. osobně v Marii vstoupil a obohativ Ji přede vším jiným stvořením svou milostí, v ní odpočinul, a nevěstu svou královnou nebes a země učinil. Duch sv., praví on, v skutku vstoupil v Marii, anť v Její neposkvrněném životě nejčistší tělo Ježíše Krista spůsobil, jak jí to anděl Páně zvěstoval říka: „Duch sv. vstoupí v Tě.“ (Luk. 1, 35.) Proto dle sv. Tomáše sluje Maria chrámem Páně, svatyní Ducha Sv., poněvadž působením Ducha Sv. se stala matkou vtěleného Boha. Kdyby malířovi bylo volno za nevěstu sobě vzíti osobu takovou, jakou by si vypodobnil, ó což by se přičinil malíř, aby co nejsličněji sobě vyličil budoucí choti svou. A což Duch Sv. jinak učinil s Marií Pannou? Což by si byl neuspůsobil nevěstu tu nejkrásnější, tak jak pro vysoké důstojenství Její příslušelo? Ano, učinil tak, neboť Pán sám o Marii dí: „Všecka jsi krásná, přítelkyně šalom, a poskvrny na Tobě není.“ (Píseň Šalom. 4, 7.)

To samé nám i Duch sv. na srozuměnou dáti chce, když svou nevěstu zahradou zamčenou a studnicí zapečetěnou nazývá. (Též tam 4, 12.) Maria, praví sv. Jarolím, byla ona zahrada zamčená i studnice zapečetěná, neboť nikdy nenalezli nepřátelé přístupu k ní, aby jí uškodili, ona povždy na těle i na duši neporušená zůstala. Arci zahrada rajská ostala otevřená, i všel tam ďábel, praví sv. Jan Damascenský, ale do zamčené zahrady Marianské nedostal se svůdce prvních rodičů. A sv. Bernard vyzývá Pannu Marii: Ty ó Panno jsi zahrada zavřená, do níž nikdy ruka hříšníkova se neprodrala, aby listí a kvítí z ní trhala, a uznává, že tento nebeský ženich naší matku Marii více miluje, než všecky anděly a svaté. Tomu učí korunovaný žalmista Páně: „Miluje Hospodin brány Sionské nade všecky stany Jakubovy

— člověk narozen jest v něm a sám Nejvyšší založil jej.“ (86, 2. 5.) A v knize Přísloví: „Mnohé dcery shromáždily bohatství, Ty jsi převýšila všechny.“ (31, 29.) Když ale Maria všechny převýšila bohatstvím a milostmi, zajisté i původní — prvotní — spravedlností vládla, spravedlností, jakouž již hned Adam i andělé měli. A protož pozdravil Marii anděl, prvé než ona matkou Boží se stala, slovy: „Zdráva buď milosti plná.“ (Luk. 1, 28.)

I. Št. K., far. v Písečné.

Pokrok nepravý a pravý.

„Za onoho času.“

Není slov ve sv. evangeliích, která by lidu našemu byla povědomější nad slova „za onoho času.“ Tato slova slýchá každou neděli a svátek z kazatelny v jazyku materském, a od oltáře v jazyku církevním. Jsou to tedy slova obyčejná a nepatrná. Ale není-li nic tak nepatrného v žádném hospodářství, aby upotřebeno býti nemohlo k věcem velikým; není zajisté tak nepatrným ani nejmenší zrnko v hospodářství Božím, aby ho upotřebiti nemohl rozséváč slova Božího k úvahám důležitým. — Kdykoli slova „za onoho času“ na mysl mi přijdou, vždy vzpomínám na zříceniny hradu v otčině své, na Trosky, a nalezám velkou podobnost mezi slovem Božím, jehož částkou tato slova jsou, a mezi tímto starým hradem. Na vysoké skále postaven jest onen starý hrad, že až na Prahu se dívá, a tak pevně, že podnes odloučiti nelze kámen od kamene, a kdyby mluvití uměl, mohl by nám divných věcí napovídati, kolikero již ho dobývalo nepřítel. Staré hrady máme všude po Čechách. Srovnajme ty staré zříceniny, pevné po věky, často dobývané a přec podnes na vysokých skalách strmicí a vévodící nad krajinou — porovnejme je s nynějšími příbytky lidskými a řekneme: „Tak se nyní nestaví, tak stavělo se za onoho času.“ Ba zdá se, jakoby ta začernalá zřícenina do té milé, živé krajiny vůkolní ani nenáležela; stojí tu jako zkamenělé: „za onoho času.“ A tak tomu i se sv. evangelium. Slova, která se v něm čtou, jak rozdílná jsou od těch, která čteme v jiných, zvláště nejnovějších knihách! Stará jsou to slova, — starší než základy starých hradů, pevnější než kámen jejich. Slova ta se nedobytnými ukázala; po osmácti věků nesčíslněkrát byla dobývána všelikou zbrojí, a přec podnes tu jsou a co vítěz nad světem kralují! Jedno tedy i druhé, starý hrad i slovo Boží, upomíná

na minulost, ukazuje, jak bývalo „za onoho času“, a odtud máme v myslí jen jediný krok k otázce: a jak je za našeho času, nyní? Jaký tu rozdíl mezi přítomností naší a šerou dávnověkostí, mezi minulostí dalekou a nedalekou. I bývá duch pokoušín, aby porovnal časy minulé s přítomnými, aby uvážil kroky dávných i nedávných předků s kročeji lidí nynějších, aby posoudil náš *pokrok*.

Málo let uplynulo, a změnila se tvář země. Moře není více neschodné, prostora vzduchová není více nedostupná, z jednoho světa dílu do druhého myšlenky po drátě si posíláme. Člověk podmanil si zemi, síly její učinil si služebné, povrch její pod rukama lidskýma denně se mění člověku k službě a ku pohodlí. Máme v pravdě pokroku dost, dost hlasů volajících: „v před!“ a vynášejících pokrok slovy: „Věk náš ví a zná povolání své, pokrok je mu heslem, cílem života: vše se hýbe, kráčí ku předu; *jediná jen církev pokroku se staví v cestu!*“ — „Církev, Řím, kněžstvo jsou nepřátelé novověkého pokroku!“ Ty jsou hlasy za dnů našich zhusta slýcháné; ta jest žaloba, která se už i mezi lidem ozývá. Byť i naproti těm mnohým a mocně volajícím žalobníkům sama jediná seděla církev na lavici obžalovaných; máť i ona svého přítele právního: nelíčenou, neskroucenou, — jižto nelze odporovati, ryzou pravdu Boží. Ta jí budiž obhájcem.

Co jest pokrok? Krok po kroku kráčení k vytknutému cíli. Krok k dobrému cíli jest pokrok k dobrému, krok k vznešenějšímu cíli — pokrok k lepšímu, krok k nejvyššímu, nejlepšímu i nejdokonalejšímu cíli jest — pokrok pravý. Již pak na tom záleží, abychom se shodli o to, co jest dobro? které jest dobro nejvyšší? Ukažte nám je a my přilneme k němu, my si je zamilujeme, obrátíme kroky své k němu, abychom byli přátelé pravého pokroku. — Povězte nám, které jest *nejvyšší dobro*? K této otázce odpovídáme souhlasem všech v pravdě nejpokročilejších duchů každého času: „*Bůh* jest nejvyšší dobro!“ Ten však volá: „Buďte dokonali jakož i já dokonaly jsem!“ — Toto heslo maje na zřeteli, Boha před očima a tohu po Něm v srdci svém má člověk přibližovati se Bohu v dokonalosti; a proto „*krok k Bohu blíž je — pravý pokrok.*“

Víra učí nás všechno vztahovati k Bohu. Touto měrou naznačen a pochopen je pokrok všeobsahlý, jenž jediné vyhoví

všem touhám ducha lidského. Bůh jest nejvýše moudrý: v tom má vyzvání člověk k vědeckému bádání a právě filosofii. „On jest láska,“ která jediná naučí nás právě milovati. Divy, krása a souhlas v přírodě, kteráž jest Jeho dílo, volají člověka k práci, vynálezům a uměleckým strojům. K Bohu volá nás všecko. Onť pravzor všeho dobra, vši krásy. A odtud heslo naše: *K Bohu o krok blíže!* Tent jest pokrok pravý.

Již pak zkoušejme, kdo šel zpět: „*Církev či nynější svět.*“ Učitelka života, historie, at mluví a zdravý rozum at rozhoduje. Ohledejme tedy nejprv kroky a cesty našeho věku čili nynějšího světa.

I. Z ohnisek a středů pokroku, z měst, musí křesťan ven vyjít, aby od křesťana po křesťansku pozdraven byl slovy: „Pochválen buď Ježíš Kristus!“ V městech toho pozdravení neuslyšíš. Bývalo tak jindy? Nebývalo; že teď jest tak, to prý pokrok. Ale ti, po nichž jsme ta krásná slova zdělili, zbožní naši „předkové k slovům těm „amen“ dokládajce přáli sobě i nám, aby tak říkáno bylo „na věky věkův.“ Nynější svět pozdravení toho nezná, v pokročilosti své se za ně stydí. A proč mizí pozdravení toto z úst lidu? Stala se v Kristu Pánu změna? přestal býti chvály hoden? Ne v Kristu, který „včera i dnes tentýž“ jest, ale s námi se stala změna: my jsme „pokročili“ — *od Něho.*

Býval to starý zbožný obyčej, že ti, kteří k stolu sednout a od něho vstáti měli, dřív se pomodlili Bohu, „od Něhož přichází všeliký dar dobrý,“ který denně otvírá ruku svou a naplňuje každého živočicha v pravý čas požehnaním svým. Odkud to, že chvalný ten obyčej mizí? — Zavřela se ruka Páně? Přestal Pán žehnati našemu přičinění? přestal živiti nás? Rámě Páně není ukráceno; zkrácena jest vděčnost naše; nezměnil se dobrotvivý Bůh; ale my jsme se změnili, my pokročili od Boha.

V Českém museum je obraz „staré Prahy,“ kdyby to ale nápis nehlásal, s těžší bys tu starou „Prahu“ poznal: tak skrovná a neúhledná jsou tam obydlí lidská; tím velkolepěji se však mezi nimi vypínají chrámy. Během let Praha pokročila, a kde chýže stávaly, jsou nyní paláce; ale ani ty vysoké a nádherné stavby nemohou zastíniti krásu a velebnost oněch starých chrámů. Za našich dob chtěla Praha k těm mnohým, velebným chrámům jeden přidati: a ač dvě země dary své snesly k oltáři sv. apoštolů Slovanských, nerovná

se nový tento chrám ani velikostí ani nádhrou oněm starým, které založeny byly vedle neúhledných domů.

Kdyby zbožní předkové „za onoho času“ nebyli stavěli, kam bychom my nyní chodili k společným službám Božím? Starý svět stavěl chrámy, nový nad míru pokročilý je zavírá, v sklady a zásobárny mění, boří. Staří odkázali chrámům polnosti, učinili mnohá nadání, nový pokrok se radí, jak by se o to rozdělil; na štěstí však nemohou se shodnouti.

Porovnejme desatera, věčnou tuto vůli Páně, s novomodním pokrokem.

Pro věčné časy dán na hoře Sinajské zákon: „Já jsem Hospodin Bůh tvůj, mně samému klaněti se budeš!“ To po věky i zachovááno; sláva vzdávána Otci i Synu i Duchu sv., a vzdávati se má i nyní až na věky věkův; však pokročilý věk náš „změnil slávu neporušitelného Boha, a klaní se raději stvoření, než Stvořiteli.“

„Nevezmeš jména Božího nadarmo!“ na věky přikázáno, po věky i držáno; ale náš věk přestává diviti se křivé přísaze.

„Den sváteční světit“ přikázal Bůh; pokročilý svět náš v neděli pracuje, a pondělí zasvěcuje své zhýralosti.

Na věky platí slovo Páně: „Cti otce svého i matku svou!“ Kterak v tom pokročil svět, ve jménu všech otců může dovědčiti onen stařícký Otec v Římě, nad jehož rodinou slunce nezapadá, který nejen slove, ale *těž je* svatý, Pius IX., který mnoho trpkého snáší od dětí svých, a to proto, — že jest otcem jejich.

„Nezabiješ!“ je zákon platnosti věčné; a hle, za dob nejčastějších vražd měl zrušen býti trest smrti tam, kde je život lidský nejlacinější. Nezabiješ, a hle soubojů jest mnoho. „Nesesmilniš!“ je šesté z desatera věčných přikázání. V nejpokročilejších státech usilováno o civilní manželství. Jinde vedou větší péči o porodnice, než o školy. „Nepokradeš!“ platí pro vše časy; avšak lichva, strojené a zavinené úpadky nejsou více jen v lidu nekřtěném, pokrok našich dnů přenesl to vše těž v ruce křesťanův. „Nepromluviš křivého svědectví proti bližnímu svému!“ přikázal Hospodin; avšak náš svět libuje si v tom, psáti novou historii církevní, nové životopisy papežův, lež a pomluvu o ústavech a osobách řeholních, až hrůza křiklavé kritiky kazatelův, a historky zpovědní, nespravedlivé posuzování všeho, co k církvi přináleží.

Z Ameriky bral se missionář do našich vlastí, a když užíval vysoké ploty kol pří-

bytků, a pevné zámky u dveří, pravil: „Zdeť zajisté máte také ještě dotíravou, divokou zvěř.“ A když mu praveno, že to není proti dravcům, ale proti dráčům lidským, ptal se, platí-li tu také deváté a desáté Boží přikázání? — Neuvažil, že to je staré, a my že jsme pokročili! —

Psáno jest: „Nechte maličkých přijíti ke mně,“ ale novověký pokrok chce odtrhnouti školu od církve. Dle vůle Boží „jeden má býti ovčinec a jeden pastýř,“ ale týž pokrok usiluje o zřízení církvíček mnohých. Všem věkům k výstraze uzavřeno jest písmo sv. slovy: „Jestliže by kdo *přidal* k slovům knihy této, přidá na něho Bůh ran napsaných v té knize, a jestližeby kdo *odjal*, ujme Bůh díl jeho z knihy života.“ — A vy, přátelé nepravého pokroku, vy jste *přidali*, vy jste *uzmuli*! Písmo od věkův lidu svaté jste za teré postavili nezralých vtipů svých. A když nebylo v Čechách srdce, kteréby k zjevnému rouhání se odvážilo, přinešeno z Francie, z Německa spisů rouhavých, a hned překlad ve „feuilletonu“ žádán, zhotovený pak v „insertech“ vychalován. Takovým způsobem přišlo k lidem, kteří za svého živobytí Písmo sv. v rukou neměli, „evangelium páté“ a nové „písmo lidstva.“ Tak rostly ovšem *haldy knéh*, tak i v písemnictví stal se pokrok!

Z toho již patrné, že pokroku dost: samé *velké kroky*, — ale *mimo cestu*. Všude pokroku dost; a my v něm nepohřešujeme nic, než — *Pána Boha*! Vy tedy chcete spasit svět bez Boha? Vy *bezbožnost* jmenujete pokrokem, a dobu bezbožnosti se vyznačující věkem *osvíceným*? Přemnohé z cest vašich jsou takové, o nichž přikázal Pán: „Na cesty pohanů nechodte!“ Nechodte sami, a lid nevodte. Bujarý lid náš během několika let pokročil značně v mnohém dobrém, užitečném i krásném, on — prstem Božím veden — i dále pokročí v umění, průmyslu, obchodu, řemesle, ve vědomostech všech; ale lid náš, který vydává se na cestu rád říká „s Pánem Bohem!“ nepůjde bez Boha, ani proti Bohu, ale s Pánem Bohem.

Vám pak, jenž všeliké novotné snahy šmahem a bez výminky nad míru vynášíte, do duše voláme staré slovo Páně: „Hleďte nejprve království Božího.“ — „Jednoho především jest zapotřebí,“ což ovšem „ukryto před moudrými a opatrnými tohoto světa, a zjeveno jest maličkým,“ takovým, které Pán pokročil pýše světa za vzor postavil říká: „Nebudete-li jako jeden z ma-

ličkých těchto, nevejdeté do království nebeského.“ To jest li náš první a poslední a cesta k němu Ten, jenž volá: „Já jsem cesta, pravda i život.“ K tomu cíli kráčíme za Mistrem volajícím: Já tichý jsem a pokorný srdcem; za Pavlem prikazujícím: „Obnovte se *duchem* myslí své“ — k tomu cíli pravím nesme se vůli usilovnou, krokem pevným, a každý takový krok bude pokrok pravý.

Oslavovatelové moderního pokroku volají do světa: „*Církev, Řím, kněžstvo jsou nepřátelé pokroku!*“ Veřejnými listy donesly se hlasy tyto mezi lid, a tu a tam i po vlastech našich opakovány bývají; dlužno tedy a spravedlivě slyšeti i stranu druhou a seznati pokrok v *církvi* Páně.

(Dokončení.)

Kartouzy u Jičína.

Když v severních Čechách děla umlkla a proud nepřátel dále k jihu se byl hnul, šel jsem se podívat na ta místa strachu a hrůzy, kde smrt před nedávnem přehojnou měla žeň a kde vzdělané 19. století smutný dalo důkaz vzdělanosti své. Však neboj se, milý čtenáři, že ti budu vypisovati všecko tu hrůzu, strast a bidu, která tak hojně letos navštívila bohaté jindy kraje naší vlasti. Dosti toho již bylo a jest až dosud ve všech listech. Chci raději rozvinouti před očima tvýma obrázek milejší, utěšenější.

Byl jsem v Jičíně a odtud na zpátečné cestě ke Krkonošům pustil jsem se pěšinou mezi hrady Kumburk a Bradlec. Cesta mne vedla skrze Kartouzy. Již za studentských let bývalo místo toto srdci mému milé a zůstalo jím až dosud, chováť v sobě mnohou drahou upomínku z oněch blahých, uplynulých dob. Starý, opuštěný klášter Kartusiánů dobře jsem znal a často procházel se v chodbách a kobkách jeho. Mladistvé fantasii mé poskytovala veliká a vážná ta budova mnohých dojímavých obrazů. Po zrušení kláštera bylo tu všecko mrtvo a ticho. Nyní ale jest vše zase jako probuzeno a čilý život panuje na všech stranách.

Jak známo byl opuštěný, avšak dosti ještě zachovalý klášter ten upraven v *káznici* pro ty největší zločince a provinilce a sice jen mužské. Počet jejich vystupuje na sedm až osm set. Pomyslíme-li sobě sedm, osm set žhářů, lupičů, vrahů a jiných zločinců, kteří odsouzeni jsou na 10, 15, 20 let, ano i doživotně k těžkému žaláři a železům: zdá se nám, jakobychem

šli v podsvětí k oněm nešťastníkům, kteří na věky jsouce odsouzeni v mukách a bídě nevypravitelné, v nářku a zoufalství se trápí. Avšak nic takového nenajdeš v Kartousích. Jest to ústav kajících se a polepšených, anebo na cestě k pokání a polepšení se nalezajících. Místo hrobového ticha, jak v žalářích bývá, panuje tu čilý život.

Hned jak branou do dvora před kostel vkročíš, uvidíš mnohé z káránců rozličnou prací zaměstnané. Oděv ovšem vidíš, jaký trestníci všude mají, i železa na nohou, avšak v domě každý se pohybuje svobodně a volně. Provázeli mne pan farář. Líbilo se mi to, že s velikou úctou téměř všickni na chodbách k němu se blížili smekajíce, pozdravujíce a ruce mu libajíce. Však ještě více se mi líbilo, že on laskavě a přívětivě s každým jednal, brzy u toho, brzy u onoho postál, na to neb ono se ptal, což ubohým těm lidem zajisté k nemalé potěše bylo. Vedl mne nejprv do školy. Pěkná to světnice s lavicemi, tabulí a rozličnými školskými pomůckami rozvěšenými po stěnách. Podivně dojmou tu člověka ty *tabule abecední* na stěně zavěšené; tuto dospělí a staří lidé učí se abecedě! Avšak nedivme se; jest tu takorča vyvrhel člověčenstva, nevědomost a spustlost, tak že má-li který státi se řádným člověkem, třeba začítí od Otčenáše a abecedy. Pan farář Bubla sám jest učitelem; vyučuje nejen náboženství, ale též psaní, čtení, počítání a jiným užitečným vědomostem.

Pan farář jest též výtečný hudebník: umí každý nástroj vzíti do ruky. Již v semináři jsme se bavivali hudbou a zpěvem; věda, že já také k hudebníkům se hlásím, chtěl mi připravit milou zábavu. Svolal svou kapellu do sálu a tu (jak pravil) po sedmi nedělích zase ponejprv společně hráli. Viděti těch 40 neb 50 provinilců v tom žalárním obleku státi v kruhu se všelijakými hudebními nástroji, jejich faráře v klerice u prostřed s biretem na hlavě a taktírkou v pravici, an jako zkušený kapelník vše řídí, a slyšetí tu skutečně pěknou hudbu, která vedle každé vojenské by se postaviti mohla, jest zajisté nad míru dojmavé. Já alespoň až k slzám jsem byl pohnut; a když první kus (ouverturu) přehrali, nemohl jsem p. faráři jiného říci, než: „Bůh vám odplat vše, cokoli dobrého na těchto lidech činíte.“ Neboť at nic nedím o výtečném jeho duchovním úřadování, co do hudby všecka zásluha jediné jemu přísluší.

Jsa výborný psycholog, ví dobře, jak čarovnou mocí hudba na člověka působí, a že člověk milující hudbu, nemůže zůstat zlým člověkem; nebo hudba jest řeč srdce, jest říše citu a to, co pravil básník o zpěvu, totiž abychom rádi pobýli tam, kde se zpívá, tam že dobří lidé jsou, platí zajisté i o hudbě. Nemůže zůstat hrubým a zlotřilým člověkem, nemůže zůstat zločincem, kdo hudbu zamiloval. A proto p. farář zajisté do pravého udeřil, že tímto způsobem nejenom mnohé dobré hudebníky vzdělává, čímž i výživu pozdější jim usnadňuje, ale libou hudbou i na mysl a srdce ostatních a na celý ústav působí. Jak velkého namáhání to stálo, jest patrné z toho, že když do ústavu přišel, jenom *osm* trestanců nalezl, kteří něco málo hudbu znali. Ostatní musil učit od not. Jaká to práce, odrostlé, neumělé, nevzdělané lidi vzděláti v jemné hudebníky! Hudba jest tam ovšem více zábavou, než pravým zaměstnáním.

Když byli hudebníci několik kusů druhu rozmanitého přehráli, vedl mne p. farář do některých světnic, abych viděl, čím trestníci se zabývají. Tu v jedné pracují obuvníci, vedle nich krejčí; v jiné jizbě se tká, tam zas přede; jinde je dílna truhlářská, jinde pekárna atd. Vše, co dům potřebuje, doma se vyrábí. I prádlo, i kuchyni sami si obstarávají trestanci pod dozorstvím Milosrdných sester. Všickni jsou užitečně zaměstnaní, nikdo nezahlál. A to právě jest dobrodiní největší, které se jim tuto prokazuje, že si *zvykají práci*; nebo tuláctví, zahálka, štitění-se práce bývá ten smrdutý močál, z něhož všeliká neřest vytéká. Pročež převelikým jest těm lidem dobrodiním, že se přidržují k práci; práce činí člověka veselým a spokojeným. Též velmi moudré a laskavé jest zařízení, že si každý také něco peněz přihospodařiti může, z toho totiž, co za práci jeho se vytěží; to má tu dvojí dobrou stránku do sebe, že jednak k práci a přičinlivosti pohání, jednak trestance s holýma rukama, beze vši pomoci nepropouští z trestu do světa.

Mnohý naučí se tam práci, která mu potom po celý život poskytuje výživu. Tak mi ukazoval p. farář ve svém bytu velmi pěknou a vkusně dělanou skříň na housle a v ní housle nové, velmi pěkné. Pravil, abych je zkusil; i učinil jsem tak a shledal, že nástroj nejen velmi pěkně udělán, ale též že velmi dobrý jest. „Vidíte,“ pravil p. farář, „ten člověk až odtud vyjde, bude se moci poctivě živiti; jest šikovný

truhlář a já mu nic jiného nedal, než popis, jak housle se zhotovují, z jakého dřeva, v jakém rozměru atd.; tak, hle, mnohý se zde přiučí práci, kterou se potom vyživí.“

P. farář vedl mne také tam, kde trestníci bývají trestáni. Smí totiž každý v domě volně se pohybovati, musí však konati práci svou a zachovávatí pořádek, jaký v domě předepsán jest. Jestliže se ale kdo nějak proviní, buď žeby něco vzal, anebo se okázal spurným a vzdorovitým, bývá trestán. Trest však nezáleží v ničem jiném, než že bývá zavřen na nějaký čas (den, dva, i více dní dle velikosti provinění) do zvláštní separace (komůrky), kde musí o samotě seděti. Nejhorší jest, je-li kdo zavřen do komůrky zcela tmavé, bez stolice, bez slamníku, beze všeho pohodlí, máje jedinou hůni na přikrytí. Tu pak provinilce navštěvuje p. farář, aby jich poučil, napomenul a ku poznání chyby přivedl. Přejde-li nový odsouzenec, který trest svůj nastoupiti má, nepřichází hned mezi druhé, nýbrž po nějaký čas drží se v jedné z těchto separací, kdež duchovní jej navštěvuje a vyučuje, ažby poznav chybu svou a dobré předsevzetí učiniv, dráhu kajenosti s druhými nastoupiti mohl. Aby pak dobrého ducha mezi káránci p. farář ještě více upevnil, zřídil mezi nimi *spolek polepšených* t. j. takových, kteří se zavazují, vystříhati se všelikého zúmýslného poklesku; i ubezpečoval mne, že spolek ten velmi dobře mezi nimi prospívá.

Výborně na uvězněné působí též klášterní chrám Páně, který ve všech částech velmi pěkně uspořádán jest a od sester a služebnictva u veliké čistotě se chová. Tu velebně konají se služby Boží a slovo Boží mocně rozlehá se a vniká do duší těch kajících. Jest zvláštní to pocit, viděti v chrámu Páně sedm až osm set mužů v šatu zločincův a slyšeti řinkot jejich řetězů — avšak slyšeti též jejich nábožný zpěv a hlasité vzdechy a modlitby. Jdeš-li po kostele mezi nimi a všimneš-li si jejich tváří, shledáš na mnohých výraz právě nábožnosti a skroušenosti, uvidíš v mnohém oku a na mnohé tváři slzu právě kajenosti.

Takovou trestnici chválím si, která pobloudilých přivádí ku poznání jejich chyb a provinění, která stírajíc černé skvrny, čistí obrazy Boží, která choré a škodlivé členy společnosti lidské zdravé a užitečné navrácuje člověčenstvu. Kéž by se nikde více nenařikalo, že provinilec horší se vrací ze žaláře, než tam šel; že, co dříve ne-

věděl, tam se doučí. Tak ovšem bývá, nevedou-li se tam k Bohu, nepečuje-li se o to, aby poznali se v chybě své a z ní se káli, a nechávají-li se v záhubné zahálce, aby jen jedli z práce a mozolů jiných a přemýšleli, jakby nových nepravostí chytře se dopustili.

A kdo tak blaze působí v káznici Kartouzské? Dvacet etibodných panen Milosrdných sester se svou představenou, jimž vedení celého toho rozsáhlého ústavu svěřeno jest. P. farář s kaplanem konají duchovní správu a služby Boží; dohlídku na chování káráncův, jakož i veškeré domácí hospodářství vedou sestry. Duši však celého ústavu jest představená; vznešená, vzdělaná paní, která prosta všeliké pýchy a jen svému slibu žijíc dovede mluvit s ministrem, jakož i s opovrženým káráncem. Spravedlnost a poctivost ve správě, jakož i bezúhonnost mravů a zbožnost celého sboru sester zajisté jest zásluhou její. Laskou a vlídností, ale též rázností řídí celý dům. I potvrdila se tu stará pravda, že právě lidumilství zakládá se jediné na lásce, a sice právě lásce k Bohu a k bližnímu a ta že zkvétá jediné na půdě církve; a že všeliký novověký filantropismus, at si vynalezá pomůcek jakýchkoliv a užívá krásných slov jakýchkoli, předce ve všem počínání svém zakrní, protože chybí mu základ, kteréhož nevyhnutelně potřebí jest ku zdaru všelikých humanitních ústavů, a ten jest: *pravá křesťanská láska k Bohu a bližnímu zakládající se na živé, pevné víře.*

B. Hahl.

Za večera.

Jasoň pouť svou dokonává,
k večeru se schyluje;
zářný šíp se mdlejší stává,
obzor země celuje.

Ohnivá se koule snáší
ponenáhlu za bory,
červánků se četa vznáší,
pluje, míjí pahory.

Slunce mráčky tmavošedé
doprovodit sledujou,
rozlévá se šero bledé,
stíny dolem kolujou.

Poklid ve přírodě, spánek
milený se rozhostí;
Zefyra lahodný vánek
mysl péčí oprostí.

Slyš, jak z vísky prostomilé
zvuky zvonů hlaholí!
K modlitbě zvou Bohu milé,
srdce žehou v plápoli.

Jako libá harmonie

soulad jich mi v ucho zní;
srdce, vzňaté láskou, čije,
kovové co srdce dí.

Dozněl soulad; zvon jen jeden
rozechvěný zaznívá;
ducha, k modlitbě jenž veden,
Boží dech sám ovívá.

Š.

D O P I S Y.

Z Chocně dne 26. listopadu 1866.

(Vyznamenání p. děk. a vikáře ve Vys. Mýtsk.)

Jak známo, byl veledůstojný p. Ignác Tuma, děkan Vysoko-Mýtský a biskupský střídník téhož obvodu, po návrhu J. Excellence p. biskupa od císaře pána dne 18. září t. r. čestným kanovníkem katedrál ní kapitoly Kralohradecké jmenován. Vyznamenání toto bylo všechněm, kdož velectěného p. děkana znají, tak vítané, že pečováno o to, aby den 5. listopadu, den to odevzdání této církevní hodnosti p. děkanovi, způsobem důstojným byl oslaven. K tomu cíli okrášlen byl děkanský chrám Páně v presbyterium chvojím, hlavní oltář květinami a břečtanem, stupně oltáře krásným květovaným kobercem, zjednaným nákladem města. V předvečer toho dne o hodině 7. uspořádán byl od místního sboru ostrostřeleckého a spolku zpěvického pochod s lampiony, načež učiněno před děkanstvím pěvecké a hudební zastaveníčko, po němž přinesl sl. městský úřad oslavenci blahopřání a odevzdal diplom čestného měšťanství, při kteréžto příležitosti uchopil se slova jmenem p. děkana přibylý k té slavnosti vysoce důstojný p. kanovník a městský děkan Kralohradecký L. Vacek a slovy tklivými děkoval pp. měšťanům za tuto počtu, řka že takto cítě svého duchovního pastýře, tím sami sobě to nejkrásnější svědectví vydávají; pak předstoupili s přáním pp. učitelové vikariatu Vysoko-Mýtského. Konečně osvětleno město celé a na krásném prostranném náměstí zapálen bengálský oheň bílé, červené a zelené barvy. — Druhého dne o 10. hodině shromáždilo se téměř veškeré duchovenstvo střídnictví Vysoko-Mýtského a jiní přátelé a ctitelé nového p. kanovníka, mezi nimiž i veledůstojní pp. vikáři z Jelení a Litomyšle, v děkanství a po vykonané modlitbě: „Actiones nostras etc.“ podal nejstarší z přítomných kněží d. p. farář Chocenský p. děkanovi odznaky kanovnické, kteréž mu bylo duchovenstvo vikariátní z vděčnosti a lásky věnovalo. Řada malých dívek v bílých šatech a s věnci na rukou otevřela průvod, za nimi šli kněží, majíce ve středu svém

třídružičky, které nadřečené insignie a dekret biskupský v české a latinské řeči ve skvostných obálkách nesly na drahých polštářích, jež mimo překrásnou albu, rochetu a dvě antipendia Vysoko-Mýtské paní a slečny byly darovaly. V chrámu Páně, v němž shromážděna byla v řadách mládež školní, veliký zástup zbožného lidu, městské zastupitelstvo a c. k. úřadové, oslovil dotčený pan kanovník Kralohradecký nového p. kanovníka krátkou, srdečnou řečí, načež mu zavěsil na hrdlo odznak kanovníků Kralohradeckých a odevzdal mu skvostný prsten, o nějž se byla vděčnost a láska přifařených postarala. Po přečtení dekretu biskupského děkoval p. vikář za to vyznamenání slubuje, že pokud Bůh ho zachová, všecky své síly k blahu církve a jmenovitě svých drahých svěřenců vynaloží. Na to vystoupil v. p. Krejčí, již po 14 let kaplan Vysoko-Mýtský, na kazatelnu, a počna s příkladem o matce Grachů, vysvětloval svou chvalně známou výmluvnost kazatelskou Vysoko-Mýtským, že i oni dnes plesati mohou radostí, neboť nový p. kanovník, rodem z téhož města jejich, je pro vzácné zásluhy, jichž po 44 let svého kněžství uprostřed nich si byl vydobyl, od císaře pána i od pana biskupa tak skvěle vyznamenán; ku konci prosil svého p. děkana a nového kanovníka co syn drahého otce svého, by v křížích a utrpeních stavu svého těšil se odměnou, již chystá Pán svým věrným na věčnost. Po kázání sloužil čestný p. kanovník zpívanou mši sv., kteráž ukončena byla zpěvem Ambrosiánským. — Při návratu do děkanství odevzdal velitel sboru ostrostřeleckého, kterýž byl hlavní částí mše sv. střelbou vyznačil, p. kanovníku písemné osvědčení lásky a úcty od téhož sboru, načež provoláno třikrát: „Sláva!“ Následovala hostina, při níž s připitky zpomenuto všech, kdož o slavnost tuto zásluhu měli. Tato pak seukončila večer v sále Zednickově vkusně ozdobeném, kde po prosluvu od p. dr. Jirečka, jež zdařile přednesla slečna Zdenka Šemberova, následovaly výborně provedené příležitostné zpěvy a skladby hudební. Ze poctěn byl kněz, radovali se všickni. Bůh dobrotivý zachovejž na vždy tuto dobrou vůli, a roznět ji i ve všech jiných městech a dědinách naší vlasti. — O Choeni podotýkám, že tu mimo mnohé jiné ozdoby, kterými okrášlen letos chrám Páně, pořídili oudové bratrstva „Živého růžence“ na oltář Panny Marie 6 nových svíců v ceně 60 zl.

V. A. F.

Od Humpolce dne 3. prosince 1866.

(Kus dějin naší vlasti.)

Tak vida, ti pánové od „Národních Listů“ nejsou pražádní nepřátelé svaté církve Římské; vždyť v čísle 328. dokládají se papežské bully o zrušení řádu jezuitského, arci již neplatné — ale to neškodí, — „z níž u stručném výtahu a v doslovném znění podávají, mnoho-li se jim zapotřebí zdá, aby poměry řádu náležitě objasnilo.“ — Autority tedy svatého Otce, papeže římského, se dovolávají, by *svému lidu* dokázali, že vším právem bojují proti nenáviděným Jesuitům, kteříž těm pánům jsou sůl v očích. — Manevrtakový není původní; podobného cos v Čechách již se dělo. — Známo z dějin naší vlasti, kterak v XV. století odpadnuvše od církve a nechtíce podrobiti se papeži, přece kališníci čeští toužili po arcibiskupovi domácím, a když tu nebylo jim vyhověno, dlouho a snažně hledali po světě biskupa, kterýž by, odpadna od církve, „ochoten byl světit žáky jejich na kněžství.“ Konečně roku 1482 naskytnul se jim takový odpadlík v osobě Augustina Luciana, biskupa Sankturinského. Již dne 20. dubna 1481 posvětil jest Augustin v Modeně na kněžství Baltasara, syna Soběslava Mrzaka z Miletínka na Pardubicích. Aby ušel provinění pokuté církevní, vydal se v postě 1482 na cestu do Čech, — hned za jeho příchodu kolovala o něm pověst, že jest podvodník a poběhlec před kázní církevní, — s potřebným tovaryštvem a komonstvem, vyzván byv od některého mocného kališníka českého. — O příčině, proč všudy, kamkoliv po Čechách přišel, přijímán byl v městech s veškerou slávou a úctou za biskupa, povídají nám staří letopisové čeští (str. 226) toto: „*Kněží (totiž kališníci) v Praze i v jiných městech o tom biskupu mnoho mluvili na kázáních, že papež o něm dobré svědectví vydává i kardinálové, a že má od papeže listy a s jeho volí přijel do Čech.*“ — Přes půl století zehrali husitští vůdcové národa českého na papeže a veškerou hierarchii katolickou; a ejhle: tu dokládají se autority papeže a kardinálův, klamajíce lid, jenž dotud věřil svědectví papežově! — A podobně jednají naši pánové od N. L. Avšak, ačkoliv dle svého *zdaní* z bully dotčené nepodalijednu z nejhlavnějších příčin zrušení řádu jezuitského, totiž *aby mezi dvorem římským a dvory bourbonským smír a pokoj byl zachován*, přece máme za to, že pustivše se již jednou do kloudnějšího povídání o Jesuitech a uveřejnivše *neplatnou* bullu, taky

snad (?) sdělí se svými čtenáři, třeba i opět dle svého *zdaní*, *platnou* bullu, moci kteréž papež Pius VII. dne 7. srpna 1814 opět obnovil řád jezuitský. A připomínáme jim, že právě tento papež ve svém mládí měl za učitele nepřátele Jesuitův a že kardinál Pacca, jenž v mládí pověstně Pascalovy listy provincialní pilně byl čítal a z nich výtahy činil, byl skladatelem této bully.

Do-uška. Nevím, jakou asi bibli mají ti pánové od N. L.? My *katolíci* čteme v evangeliu sv. Lukáše (10, 27.): „Milovati budeš Pána Boha svého z celého srdce svého, a z celé duše své, a ze vši síly své, i ze vši mysli své.“ — Držice se tohoto zákona *Páně*, žádáme ty pány od N. L., aby nám katolíkům už jen prominuli, že jejich „potřeštěného“ zákona si nevšímajíce: milou nám a drahou řeč mateřskou máme a navždy budeme míti jenom za „prostředek k účelu vyššímu.“

P. J.

Z *Plsečné v svatvečer sv. Ondřeje 1866.*
(Nesnáž s náhledy materialismu.)

Čta v Časopise katol. duchovenstva v sv. 7. na str. 516, žasl jsem a to nemálo nad tím, že vědečtí výtečníci, vzdělanci, osvícenci, učenci si dávají práci, přemluví nás, že člověk vlastně jen „zvíře“ jest, asi jakýsi „křivozubák“ (Schiefzähler), jak Vogt dí, a že tuším v šedé dávnověkosti se narodil z opice, (Büchner str. 87) a že tudíž co nejdříve se vzdáti máme „duchovní pýchy,“ s jakouž se nade vše zvířectvo vypínáme a že nám náleží, abychom si opičářství své pilně uvědomovali.“ — Laskaví čtenářové, co mám nyní dělat? Mám dva psy a dvě kočky, a posud jsem byl též té duchovní pýchy, a tak nesmyslný, že jsem sám sebe nadsazoval, domnívaje se, že pro svou drahou duši jsem víc než tato zvířata, i dával jsem jim jídlo ne na stůl, ale na zem pod stůl, a mnohdykrát jsem psíkům i kočím vyprášil, když se neslušně chovali neb příliš dotíraví byli — nevěda že to jest duchovní pýcha, že to jest ukrutnost. Co si nyní počnu? Snad není jiné pomoci, než že musím své psy odprositi, že jsem jimi tak dlouho pohrdal a se domníval, jakoby něco více byl a zváti je snad nyní musím ke stolu a tak je považovat, jakoby u mně byl hostem sám p. Darwin a Vogt. Jenže se té psi a kočiči mluvě myslím dlouho nepřiucím, měli ti pp. kulturníci, jenž nás staví do plemene a řady zvířat, zároveň vydati nějaký zvířecí mluvozpyt, a slovník, a spolu nave-

dení, jak se s nimi, totiž zvířaty, smluviti lze. A co člověk ten sobě počne, jenž nucen bývá držeti hon na jistá drobná zvířátka, nedopustí-li se vraždy, neřekne-li se: jako on zabijí zvířata, že též tou měrou zabít býti může? Neboť „člověk,“ dī Bühner (262), „nemá žádného práva, pokládati se za bytost jiného a vyššího druhu; se vším, cokoli žije a květe, sdílí člověk stejný původ a stejný konec.“ — A slyšte ještě, kam až dostupuje p. Vogt: „Mozek vyměšuje prý myšlenky právě tak ze sebe, jako ledví moč a játra žluč!“ — Ký div, octneme-li se co nevidět s takovými zásadami při takové osvětě v pohanství, a pokročíme tak, že budeme se klaněti slonu, neboť žádný člověk nemá takový nos, nebo lvu, pro jeho sílu, a nebo medvědu, pro jeho tanec! — A dále čta zvolal jsem: Ubohý sv. Jan Evang. a sv. Pavel, jenž vtrženi byli do třetího nebe a měli vidění Božská, oba jsou tvorové, člověkové nevědečtí, neboť „jenom co pod smysly padá, praví nyní nejšší materialisté, má do sebe skutečnost, všecko pak nadsmyslné čili svět mimo-smyslový jest nicotou a pouhou hračkou pro lidi nevědecké.“ (Týž časop. str. 520.) Z této ukázky již patrné, kam člověk, do jakého bahna bludů zaběhne, jenž stavě na svůj rozum, světla zjevení Božího od sebe odmítá. I jsou v skutku takoví materialisté ve své zvířecí porobě duchovně pyšní, zbožňující sami sebe, a tudy již odsouzení před tváří Nejvyššího; neboť moudrost tohoto světa bláznovství jest u Boha, psánoť jest: Polapím moudré v chytrosti jejich, a Pán zná smýšlení moudrých že jsou marná. Protož žádný sám sebe nesvod! A v knize Sirachově (19, 21.) čteme: „Lepší jest člověk, jemuž ubývá moudrosti, a jenž hyne v smyslu, jsa v bázni Boží, nežli ten, kterýž má hojnost rozumu, a přestupuje zákon Nejvyššího.“ Moudrost nebeskou, duši zdokonalující, a Bohu nás podobné činící, nedá nám žádné mrclantství ani žádná učenost škol převrácených, alebrž Bůh sám, budeme-li o ni prositi a se přičiňovati. — Končím tím, že dokud mne p. Vogt a nebo kterýkoliv jiný pokročilý učenec toho druhu nepřesvědčí výroky z písma sv., setrvám v nevědomosti své a v duchovní pyše, t. j. nadsazovati se budu nad svá domácí zvířata a neuvěřím, že jsem plemene opičího, ale k obrazu Božímu stvořený člověk i mám takové kulturníky za falešné prorok před nimiž nám dává výstrahu sám Božský Mistr, an dī: „Pilně se varujte falešných

proroků, kteříž přicházejí k vám v rouše ovčím, vnitř pak jsou vlci hltaví“ — ba doslovně může se tento výrok vzíti, neboť rovnajíce se zvířatům, přicházejí v skutku jako praví vlci, aby lapali a rozháněli ovce Kristovy; ba naplňuje se proroctví apoštola národů sv. Pavla (2 Tim, 4, 3, 4.) „bude čas, kdyžto zdravého učení nebudou snášeti, ale podle svých žádostí shromažďovati sobě budou mistry, majíce svrablavé uši. A od pravdy zajisté sluch odvrátí, a k básněm se obrátí.“

Konečně že se přibližuje nový rok přeje Me no Vému BLaho Věstu VICe stálýCh o DBrateLů. I. Št. L.

Z Nēm. Brodu 3. prosince 1866.

(Ještě něco o těch nenáviděných Jesuitech.)

Jesuité hodlali a hodlají prý „pracovati na zabijení nadšeného ducha národního.“ — Podivno! Když rád Jesuitů povstal, přišli pro nedostatek kněží katolických Jesuité i do Čech a sice na radu věrného Čecha probošta kapitoly Pražské Jindřicha Piška, aniž se bylo obávati o národnost Československou a to tím méně, jelikož dle svědectví Jungmannova právě za Jesuitů, ač ne snad pouze jejich přičiňením, literatura česká utěšeně květlá. Nebylo úmyslem jejich k vymření přivesti jazyk náš, aniž hrob vykopati národnosti Československé, an sami českému jazyku se učili, v něm dobré knihy vydávali a mnozí z nich vlastenectvím slynni. Ondřej Modestinus († 1601), Balt. Hostounský († 1600), Jakub Colens († 1623), Šeb. Scipio (Berlička) † 1611, Jak. Beskovský († 1624) atd. vesměs Jesuité, psali dobře česky. Po Šturmovi, rovněž Jesuitovi věhlasném, který první s Pikardy se potýkal, mezi Jesuity s velikým úspěchem kázal česky P. Volfgang rodem Čech u sv. Jakuba. Později znamenitý řečník Jesuita Jan Suchý první od roku 1602 v české řeči po 16 let slovo Boží hlásal s velikou pochvalou. O Božím Těle Jesuité v Čechách i na Moravě na lešení české verše říkati dávali. — A však nastaly doby horší: náboženská roztržka, přivedená do Čech ne Jesuity ale bohužel samými Čechy, uškodila i blahobytu, zadržala i proud vzdělávání se jazyka českého. Že množství kněh českých vzalo za své, to nesmí se přičítati pouze jim samotným, nýbrž jak praví za spravedlivého a věrohodného i od největších odpůrců Jesuitův uznáný Balbin, rovněž Jesuita, vinu a velikou vinu klásti sluší v nesnášlivost tehdejších fanaticů náboženských, kteří slepě hrnuli se za sobeckými vůdci svými a vzdorováním i sobě připravovali hrob i

národu svému jej kopali. Byla to doba pro národ český vůbec a pro jazyk československý zvláště zlá a přede hle opět to byli Jesuité, kteří jediné ujímali se opuštěného sirotčete. Ve školách v celé té periodě (1620—1774), jak Jungmann ve své historii literatury české píše, česky se neučilo. Ten jazyk, který nedávno u všech soudů obyčejným a chloubou urozenstva byl, nyní v potupu vešel. Vyššího stavu lidé přijali německý jazyk, jemuž se i měšťané učiti museli. V městech počali se stydět za češtinu, kteráž udržela se jen v chatrčích a nazvána sedlským jazykem. V kancelářích od r. 1627 uveden do státního jednání jazyk pouze německý — a jen kazatelové a misijnáři (opět tedy Jesuité) přinuceni byli jazyka českého k dosažení cíle svého náboženského užívati a si ho všimati. Veškeré spisy nenáboženské vycházely již houštěji latině a německy, zřídka česky. Jen někdy paprsek lásky na češtinu uveden — a hle tehdy, roku 1670, kde si nikdo jazyka českého všimati nechtěl, založili titěž Jesuité Dědictví sv. Václava, jistinu to, z které úroky ustanoveny byly k zjednání a vydávání duchovních knih v českém pouze jazyku v koleji Jesuitské na Novém Městě. Hle, taci byli ti nepřátelé národa Českého vůbec a jazyka Československého zvláště.

Kostelecký.

*Z Budějovicke dne 4. prosince 1866.
(Nic nového pod sluncem.)*

Především povím, kdo jsem. Jsem měšťan, školní dohlížitel a výbor v S., však na jměno nezáleží. U nás byl jeden p. profesor a ten pravil: Ne Jesuité ale Panna Maria že byla příčinou porážky na Bílé Hoře; i měl za to, žeby se měl její obraz pod názvem „Vítězná“ z jedné naší kaple vyhoditi. Byl by málem uhodnul, či že ne? Ale přede prý jenom Jesuité jsou vinni všelikým neštěstím národu Českého. My jsme nic nezavinili, ani kdo jiný, všecko jenom Jesuité. Ještě něco povím, co se jednou stalo v Efesu. Tam snesli kněh za několik tisíc zl. r. m. na náměstí, a jeden arcijesuita, jinak též nazván učitel národů, sv. Pavel, je spálil. Za to si ho jedna vzdělaná společnost někde vyčíhala a kamením poházela tak, že ležeti zůstal, konečně ho, když své učení neohroženě zastával, v Římě stali. Rovněž lapili i jiného Jesuitu, a toho ukřižovali, nazýval se Petr. A tak má ten vzdělaný svět s těmi Jesuity samý kříž. Jsou prý jako očarovani; když jim utneš hlavu, dostanou jiných sedm. Taký prý ten had v ráji nebyl nic ji-

ného, než Jesuita; přidrželi se ho ti ještě ne- vzdělani první rodičové a přišli o svou vlast, o ráj. Noe prý byl také s Jesuity srozuměn; nebo když na všecky přišla potopa, on se svými byl v suchu. Abraham a Lot patřili také do řádu Jesuitů; nebo Abraham a jeho koleji 318 mužů porazili několik králů, a Lot zavinil zkázu Sodomy, sám však chytře ušel; a Jakub — ten prý byl povedený Jesuita, ošidil bratra o dědictví, a potom prchl s celou kolejí do Egypta. A tak tedy byli již v starém zákoně Jesuité, jen že pod jiným jménem: brzy se jmenovali patriarchové, brzy proroci, pak přišel ten poslední Jesuita starozákonní jménem Jan Křtitel, toho si ale osvěcený Herodes z cesty odstranil. Není tedy divu, že i u nás, kdekoli kultura pokročila, každý vzdělanec a osvícenec se ohražuje proti všem minulým, přítomným i budoucím Jesuitům, chtěje se vyhnouti porážce u Hradce Králové, nebo toto neštěstí žádný jiný prý nezavinil než Jesuité. Tak tedy „prýč s nimi!“ a nemůžeme-li hned je ukřižovati, aneb ukamenovati, budem alespoň kamenovat jejich okna, a to důstojně! Spletené rozjímání toto jest ovšem jen žert venkovana, jenž se za tu jistou kulturu stydí.

Kašpar Janda.

KRONIKA.

Z Prahy. V sobotu, o slavnosti Nepoškvrněného Početí Marie Panny bude J. Emin. nejdůst. p. kardinál arcibiskup sloužiti v 6 h. ráno rorátní mši sv. v kapli sv. Václavské; v 11 h. bude pak přítomen slavné mši sv. u Všech Svatých. — V neděli II. adventní (9. t. m.) v 10 h. bude u Všech Svatých na hradě slavně instalován nový kanovník metrop. kapitoly, dr. Eduard Tersch.

— Výroční slavnost u sv. Mikuláše na Malé straně počne dnes, 5. pros. o 5. h. odpolední slavnými nešporami a ukončí se ve čtvrtek (13. t. m.) odpoledne v 5 h. chvalozpěvem „Te Deum laudamus.“ Zejtra (6. pros.) o výroční památku sv. Mikuláše bude ráno v 6 h. mše sv. s kázáním českým, v 7 h. zpívaná ranní mše sv., v 8 h. bude školní mše svatá, v 9 h. bude německé kázání, pak v 10 h. slavná pontifikální mše sv. Mimo svátek Neposk. Početí P. Marie a neděli II. adventní bude po celý oktav na každý den v 8 h. zpívaná mše sv. Odpoledne budou každodenně po celý oktav ve 3 h. české litanie a v 5 h. nešpory s požehnáním.

— V seminářském chrámu Páně u sv. Salvatora koná se jako za minulých let od

2—10. t. m. v 6 h. ráno pobožnost k uctění sv. Františka Xaverského.

— Pobožnost 40hodinná bude se konati od 6—10. prosince v Loretě na Hradčanech, od 11—15. u sv. Haštala.

— Spolek Arimatejský pochoval v listopadu 124 chudé křestany, letos již 1413 osob.

— Ve farním chrámu u sv. Vojtěcha zpívají staročeské zpěvy *roratní* letos opět čekatelové učitelští každodenně od 6—7 h. ráno.

— Důst. p. Ant. Matějček, kn. arcibiskupský ceremonář, jehož zdraví poněkud utrpělo následkem namahavých prací, zvláště za příčinou vydání nového „Proprium Bohemiae.“ k radě lékařů se na počátku listopadu odebral do lázní Meranských v jižním Tyrolsku, kdež, jak ze soukromého dopisu se dovídáme, již se mu lépe dařiti počíná.

— Krásný pomník na bojiště Kralohradecké dali ulíti v hutích Jáchymovských blíž Berouna kníže Maxmilian z Fürstenbergů s manželkou svojí; budeť to velkolepý kříž s podstavcem na způsob oltáře upraveným; vše bude skvostně pozlaceno a přiměřenými nápisy opatřeno. Práví se, že kříž tento nejspíš na Chlumu se zaskví uprostřed těch tisíců vojnův, jenž tam pohřbeni jsouce budoucím z mrtvých vstání očekávají.

— V Kralohradecké diecési povoleno jest přeložení fary z Vys. Újezdu do Jankovic.

— V Budějovicích vyjednává se o uvedení Milosrdných sester.

— Z Brna. Nejdůst. p. biskup Antonín Arnošt vydal pastýřský list k svému duchovenstvu, kterýž tuto dle „Hlasu“ uvádíme: „Následkem vykonané cesty ve krajinách říše válkou navštívených ráčil c. k. apošt. Velič. dne 8. listop. odeslati p. místodržiteli Moravskému nejmilostivější vlastnoručný list, jež ve věrném otisku připojujeme. Musímeť zajisté přáti, aby list ten všestranně, i do chatrčí, rozšířil se, ješto obsahuje slova i pro obyvatele Moravy útěchy a důvěry plná, ale i povzbuzující ku vytrvání v účtě a poslušnosti, v lásce a ve věrnosti ku milostivému dědičnému panovníku. V tom právě tkví požehnání křestanského ku věcem pozírání, že mocnár „z milosti Boží“ zná nejenom práva, jakých mu žádati, alebrž i povinnosti, jakých mu plniti jest ohledem těch, jež Bůh podrobil moci jeho; a tot zajisté svědecktím jest o vědomí takýchto povinností jakož i o vážném snažení, jim zadost učiniti, ješto vznešený mocnár mluvívá v dotčeném nejvyšším listě o věrnosti a obětích svého lidu pak dokládá: „Chciť odměniti se za

tuto věrnost Svou vroucí otcovskou láskou a neustálou pečlivostí o duchovné a hmotné zájmy země této, podporováním všeho toho, co národ ušlechťuje, jeho blahobyť tvoří a k rozkvětu vede, především ale rychlým použitím všech prostředků k umírnění a zhojení ran, kde těžkými následky oněch neblahých dnův síla a blahobyť kraje byly porušeny a poraněny.“ Naše velebné duchovenstvo neopomine zajisté, vším úsilím přispívati i se své strany k uskutečnění velkodušných těchto zámyslův; postará se, aby lid s důvěrou ku svému císaři požíral, v dobrých i zlých dnech věrně k němu lnul, za něho se modlil, v lásce při něm setrval, svůdným hlasům víry nepřikládaje, Předě vším budíť lid k tomu veden, aby dával, Bohu, což Božího jest; neboť tehdy budeť i císaři dávati, což jest císařovo (Mat. 22. 21); i budouť následovati lepší dnové podlé slov pravdy (Přísl. 14, 34): „Spravedlnost zvyšuje národ: hřích bídně činí národy.“ — Ohledně nynější vážné doby, jež zdá se býti předchůdkyní události v nejbližší budoucnosti rozhodných a veledůležitých, uděluje nejd. velepastýř ve svém listě ode dne 28. října tato všeho zajisté povšimnutí hodná napomenutí kněžstvu i lidu: „Uzavřením míru s Pruskem a nejnověji i s Itálií odpadla sice příčina, za kterou jsme konání modliteb v době války v diecési Naší byli nařídili; nikoliv však příčina, setrvati v modlitbách, aby Bůh i následky vojny, nemoc, bídu, nouzi všeho druhu ve svém milosrdenství zrušiti aneb aspoň milost uděliti ráčil, abychom je v duchu kajícím a ku spasení svému používali. Nejsmeť totiž nikterak toho mínění, žeby to bylo na škodu, kdybychom při pohromách, jakými jsme byli navštíveni a ješto až dosud částečně nás tíží, i na viny své, na možnost soudy Božího pomysleli. Bůh často připouští, že spravedlivá věc zdánlivě na čas podlehá; Bůh připouští to, jako i v evangelickém podoběnství (Mat. 13) trpí koulí mezi pšenici, k utvrzení dobrých, z nekonečné shovívavosti ku zlým, ješto v dobrou pšenici mohou ještě proměnit se; vyprší-li však tato lhůta milosti marně, tu shromáždí se pšenice do stodol věčných, koulí však svázán bude ve snopy ku spálení. Avšak spravedlivá věc podlehnouti může i vinou svých obráncův, svých zastupitelův, ješto se nelíbí Bohu pro hříchy jejich; a tu ovšem namítá se otázka, zdali i z naší strany vše potřebné učinilo se, abychom měli Boha za ochrance věci spravedlivé. Nejen voj-

ska naše, tak jsme byli připomenuli, alebř i paní, děti, starci, nemocní, kněží i světští, všichni, jimž samým do pole táhnouti nelze, mají sílu svou postaviti v boj, svou modlitbu: jak se pak učinilo zadost napomenutí tomuto vůbec a vesměs? Modlíci hodinky nařizeny byly před velebnou Svátostí, prosebné i kajicné průvody měly se konati; mělt se vzývati Hospodin milosrdenství pro mužstvo bojující, abymu udělil sílu a vítězství; pro nemocné a raněné, aby získali na duši, čeho strádati musí tělo; pro padlé, aby našli věčného pokoje i aby jim svítlo světlo věčné; pro nejvyšší dům panovnícký, aby mu Bůh byl ochráncem; pro vlast, aby vyšla z bouří v omladlé síle a plna oslavy; kolik se jich v skutku modlílo na úmysl tento? kolik jich došlo k hodinkám před velebnou Svátostí? kolik se jich účastnilo v prosebných a kajicných průvodech? kolik jich mělo té odvahy, takýmto způsobem dáti čest Bohu a uznati ho co pána nad životem a smrtí, nad knížaty a národy, co správce bitev, co udělovatele vítězství? A v čem jsme se polepšili následkem vojny? stala se víra živější? žijeme-li pak více podle víry? uznávají se dobrodiní náboženství? nedáváme sobě libiti potupy náboženství a církve? nepotakujeme bezmyslně nepřátelům církve? nepodporujeme-li jich osočování, odebrajice špatné listy a knihy, jich čtouce a i dále rozšiřující? nejednáme-li tak, jakoby poslední cíl člověka splýval výhradně v nabývání a požívání, a jakoby nebylo očekávání života věčného? — Odpověď na otázky tyto jedva bude zníti uspokojivě; je-li tomu tak, tuť ovšem jest nám býti se v prsa, a byt bychom i právě nebyli kráčeli po cestách zlých, uznati sebe nicméně co spoluvinné těžkých navštívení; neboť byt bychom vroucněji se modlili, bytby byli tak zvaní dobře smýšlející odhodlanější ve vyznávání své víry, bytby byla na nich viděti ovoce ducha Kristova (Gal. 5, 22. 23), láska a radost, pokoj, tichost, dobrotivost, dobrota, věrnost, krotkost, střídmost, a nikoliv tolikerých nedokonalostí, bytby místo neprospěšného vzdychání raději oběti přinášeli pro věc dobrou, k jakým dítky světa pro věc zlou stále se projevují volnými i ochotnými: tu by zajisté záhuba nemohla tak valně šířiti se, aneb mohlyby, kde zavládla, snadno meze se jí položit; mnozí by dospěli ku spasitelnému zpamatování se; lži a pomluvě odňala by se zdánlivá oprávněnost; milost Boží rozlila by

se opětně hojnější měrou nad světem, nastali by lepší časové. Pročež nesmějí kněží volati (Ezech. 13, 19. 1) pokoj, pokoj! kde žádného pokoje není, alebř musejí poukázovati na soudy Boží, ne ku zastrášení, ne proto, aby lidé na mysli klesali a srdce potratili, alebř aby strachem, poukázáním na tresty hříšníci ku polepšení odhodlali se. Jenom v pekle mají tresty ráz pokuty, zde na zemi mají sloužiti i ku polepšení, mají býti prostředky spasení a osvobození. David nařikaje (ž. 59, 5): Ukázal jsi lidu svému tvrdé věci, napojil jsi nás vínem zkormoucení, dokládá ihned k tomu (v. 6): však ale dal jsi bojícím se Tebe znamení, aby utekli před lučištěm, aby vysvobozeni byli milí Tvoji. Takovéto znamení domníváme se i My spatřovati ve svícech poslední války a ve všech těch pohromách, jaké nás od té doby byly stihly. Bůh neodmítl dosud milou vlast naši, že ji uznává hodnou potrestání, avšak my musíme milostivým jeho zámyslům při potrestávání tomto zadost učiniti. Musíme modlit se, aby lepší nastali časové, vzývati o milost a odpuštění pro nás, a vůbec o obrácení se hříšníkův. Musíme v modlitby naše zahrnouti i ty, s nimiž nám o Bohu mluvití nelze, poněvadž Tito o Bohu vůbec ničehož nechťi slyšeti. Musíme příkladem živé víry, plněním povinností náboženských druhým předcházeti, ovoce živé víry, častějšího hodného přijímání sv. svátostí před světem projevovati, láskou, dobrotou, spravedlností, mírností a poklidem veškerého jednání našeho katolickou vírou odporoučeti bloudícím a nevěřícím, předsudkami zaujatým, přede vším ale přičiniti se o své polepšení a snášeti navštívení Boží v duchu kajicnosti. A tu se cítíme puzeny, duchovenstvo i věřící Naši diecése poukázati na nejsvětější srdce Ježíšovo, jakožto na pramen lásky a milosrdenství. Neobracujeme se zajisté nikdy marně ke srdci tomuto Božskému, jež jediné touží po spasení našem, jež vždy bilo láskou k nám a jež i ve smrti kopím se dalo prokláti, aby nám okázalo sídlo lásky, útočiště v nouzích, i aby takto poslední krápek krve vylilo za nás. Tomuto nejsvětějšímu, nejláskavějšímu srdci poroučíme Naši diecési Brněnskou, jmenovitě za příčinou nynějších tísní, vůči nebezpečnosti pro víru, pro mravy, pro vlast; i přejeme a nařizujeme, aby věřící naši pastýřské správě svěřeni o tomto konu věnovacím, o odevzdání diecése pod ochranu nejsv. srdce Ježíšova velebným duchovenstvem se uvědoměli, aby i věřící ze své

strany poznali sebe co zláště zasvěcené srdci Spasitelově a podle toho veškeré jich jednání a snažení řídilo se. — Jiné přání a touha, kterouž kojíme, jest ta, aby během listopadu mimo všeobecných služeb Božích za zemřelé konaly se nad to vzlaštní služby Boží za všechny, jenž buď ve válce byli padli aneb obětí cholery se byli stali, a aby věřící k účastenství ve službách těch Božích vyzváni byli. Vždyť hrdinní ti bojovníci i za nás krváceli, a i nás mohlať zhoubná nemoc nemilosrdně zachvátiti tak, jako byla uchvátila sta i tisíce ze středu našich příbuzných. Jest to (II. Mach. 12, 46.) svaté a spasitelné myšlení, za mrtvé se modliti, aby hříchů zproštění byli; a (Mat. 5, 7.) blahoslavení milosrdní, neboť milosrdenství dojdou. — Konečně upozorňujeme Naše velebné duchovenstvo na zbožné bratrstvo, jež snaží se dosáhnouti cíle, jakýž jsme svrchu naznačili: vzájemnou pomoc, zlepšení našich poměrův modlitbou, obrácení hříšníkův, pokrok spravedlivých, konečně vítězství církve sjednocením našich myšlenek, úmyslův, zájmův a pocitův s nejsv. srdcem Ježíšovým. Mítme tu bratrstvo pod jménem „apostolátu“, t. j. apoštolství modlitby. Přijdiž nám tudíž ku pomoci, budiž ode všech poznáno, vzýváno a velebeno, ó nejsvětější, božské srdce Ježíšovo!

— V Olomouci zemřel dne 17. listop. a dne 19. pochován byl dr. Kristian Wieser, zasloužilý profesor na bohoslovecké fakultě Olomoucké, kdež vyučoval po 39 let.

Z Vídně. (Dva nestranné úsudky o Jesuitech.) Za příčinou agitací městské rady Vídeňské proti Jesuitům praví žid *Schuselka*, redaktor listu „Reform.“: „Všude se proti Jesuitům brojí, a přece všude jsou oblíbeni. U nás v Rakousích hrnou se zástupy lidstva k missiím jejich; mnohé rodiny trvají i několik dní mimo svůj domov, jen aby se v celé misii účastniti mohly. Ve Vídni jsou přeplněny chrámy, kde Jesuité káží, lidmi všech stavů. Obecni rada Vídeňská nechce žádných Jesuitů ve Vídni a na blízku Vídně; ale naproti tomu velká část Vídeňanů se hrne na kázání a pobožnosti k Jesuitům. Na tyto úkazy skutečného života by se měl v otázce o Jesuitech ohled vzíti.“ — Druhý úsudek pronesly noviny *Pruské* těmito slovy: „Cis. král. vláda má větších nepřátel v Rakousku než Jesuitů. Nepřátel těch hledati dlužno mezi lidmi, kteříž každodenně s nestoudnou tváří otrásají nábožen-

skými a mravnými základy říše; kteříž rozlašují zásady, následkem jichž se Vídeň četnými samovraždami a zpustlostí mravů naplňuje; kteříž od r. 1848, v němž veřejně ohyzdnosti své páchali, celé země otravují jedem revolucích a bludných zásad svých. Takové ovoce nevyrostlo na stromě morálky jesuitské!“

Z Bavor. Král Ludvík dá bývalému učiteli svému biskupu M. Sailerovi, jenž i co spisovatel proslul, na náměstí sv. Emeranském v Řezně vystavěti pomník.

Ze Saska. V Drážďanech umřel dne 28. října kněz Augustin *Milde*, domácí prelát papežský, kanovník kapituly Varšavské, bývalý královský kaplan. Narodil se v Praskovicích v Čechách r. 1795 a byl knězem od r. 1820. Byl zpovědníkem a učitelem Polákův v Drážďanech žijících, kteříž ho milovali a slavně k hrobu doprovodili.

Z Říma. 25. listopadu 1866. V první polovici prosince započne svatému městu doba utrpení a strasti. Každý se obává těchto dnův a vítězství revoluce aspoň na okamžik zdá se úplně pojištěným býti. General Kanzler vypracoval plán k obhájení Říma a vláda prý jej schválila. Jak mile zdvihne se povstání, odebere se papež do Civitavecchie; veškeré vojsko obsadí Leoninskou část města, odkudž pak celého Říma se zmocní. Zuávové mají střeziti tvrz St. Angelo. Vojsko papežské čítá 10.000 mužů, nejspolehlivější jsou zuávové a domácí četníci; legie Antiská si naproti tomu málo důvěry získala, neboť za jediný měsíc měla 80 uprchlíkův. — Sv. Otec je úplně zdrav a ustavičně dobré myslí. Rovněž i zdravotní stav v Římě jest dobrý, jen že je zde letos pramálo cizinců a následkem toho panuje mezi lidem velká bída a nespokojenost. — Zdejší ústav „all Anima“ nemá se v případě povstání žádného násilí co obávati: neboť od té doby co Benátsko k Itálii přináleží a Rakousko se nestará o rozluštění otázky římské, upouštějí Vlachové od staré své nenávisti proti Němcům a rádi by se s nimi sprátelili. — Olomoucký kanovník hrabě Lichnovský brzy se odtud navráti domů, nesa s sebou papežské stvrzení stanov Olomoucké kapitoly; teď jediné ještě zapotřebí bude potvrzení se strany vlády Rakouské. ∞

— Mladý Mortara, jenž co židovské dítě v Bononii r. 1851 od křesťanské služby byl pokřtěn (viz o tom obšírnou zprávu v Blahověstu z r. 1863 str.

241.) a v klášteře řeholníků sv. Augustina u sv. Petra v Okovech vychován, vstoupil letos co novic do tétěz řehole Augustiánské.

— O slavnosti sv. ap. Petra a Pavla má býti za svatého prohlášen blah. *Josafat Kunccevič*, jehož obšírný životopis jsme v předešlém ročníku Blahověsta uveřejnili. Slavnost svatořečení je spojena s výlohami mnohými, rodáci však blah. *Josafata*, unitové, jsou chudí; i vydal se *Msgr. Sembratovič*, arcibiskup in part. inf. z Říma na cestu po Evropě sbíratí příspěvky k dotčenému účelu. Byl též v Praze v král. hradě, u *J. Eminence* p. kardinála a dvakrát navštívil též arcib. seminář. Odjel do Vídně a dále. Kdoby přispěti chtěl, račiž dárek svůj zaslati pap. nunciiovi do Vídně s poznámkou: pro *Msgr. Sembratoviče*, v čemž red. „*Blah.*“ nabízí se ku prostřednictví, t. j. k zaslání příspěvků.

Z Vlašských Benátek. Mnohé listy poukazovaly k tomu, jak skvělý byl výsledek všeobecného hlasování v Benátské provincii nedávno způsobeného, a kterak především kněžstvo radost svou nad sjednoceným královstvím italským jevílo. List *Florentinský „Nazione“* vyřknul domněni, že tyto manifestace kněžstva nebyly zcela upřímné; duchovenstvo Benátské dostalo prý tajné instrukce z Říma; každému však vědomo, že Řím se doposud s novým královstvím nespřátelil. K takovému podezírání odpovídá katolický „*Monde*“: „Pokavadž Benátky podle práva mezinárodního a platných smluv byly částí mocnářství Rakouského, bylo duchovenstvo, byť i sebe více láskou k národnosti italské zaujato, nicméně vždy pamětlivo slov sv. Pavla, jenž vrchností zákonitých — třebať nepřináležely k tétěz národnosti — poslouchati prikazuje. Nyní pak, kdežto smlouvy uzavřené mezi císařem Rakouským a Francouzským s jedné, a mezi císařem Francouzským a králem Viktorem Emanueleem s druhé strany zbavily Benátčany všech povinností k bývalému panovníku, císaři Rakouskému, smí se každý katolík s dobrým svědomím dle těchto zákonitých smluv řídit, a to tím spíše, ješto hlasovací formule ani zmínky nečinila o oloupení papeže, jehož se před několika lety vláda italská dopustila. Kdo tedy dle formule této hlasoval, neschválil tím nikterak oloupení sv. apoštolské Stolicе, nýbrž se toliko přihlásil k Viktoru Emanuelovi co zákonitému vladaři Lombardského i Benátského království.“

Z Anglicka. V den odkrytí tak ře-

čeného prachového spiknutí (proti králi *Jakobu I.* r. 1605), dne 5. listop. t. r. obdržel katolický arcibiskup v Londýně *Msgr. Manning* psaní s poukázkou na 500 liber šterlinků (5000 zl.); na místě podpisu stála slova: „*Guy Fawkes*,“ (tak se nazývá ona výroční památka) „*protestant*“; a peníze byly určeny „ku potřebě papeže *Pia IX.*“ Arcibiskup chtěl v prvním okamžení list i s poukázkou zničiti, maje za to, že si tím někdo nejméně žert dovolil; ke přimluvě svého tajemníka však poslal k peněžníku, na něhož poukázka zněla a ten opravdu 500 lib. šterlinků vyplatil, dokládaje, že k tomu od protestanta, jenž jmenován býti nechce, splnomocněn jest.

— (Tab.) Anglikánský učenec *dr. Pusey*, o němž jsme v listech těchto nedlouho zmínili, že jest na cestě do lůna církve katolické, uveřejnil nedávno v novinách „*Times*“ dlouhý list o *zповědi a rozhřešení*. „Chce-li kdo věděti, praví, co věříme o moci naší církvi od Pána našeho Ježíše Krista dané, rozhřešovati totiž všech hříšníkův, jenž upřímnou lítostí mají a v Něho věří: věz, že ta slova bereme v jejich jasném, doslovném smyslu. Věříme, že Pán náš, když po svém z mrtvých vstání řekl apoštolům svým: „Kterýmkoli odpustíte hříchy, odpouštějí se jim,“ pozůstavil jim a jejich nástupcům trvalou moc, právě tak jako když slovy: „*Jdouce křtíte všechny národy*“ jim a jejich nástupcům odevzdal moc křtiti ve jméno nejsv. Trojice. Jako však křest nebyl omezen pouze na apoštoly, rovněž tak a ne jinak i rozhřešení. Tato moc přenesena jest podle neustálé víry této církve a dle mého přesvědčení z apoštolů na jejich nástupníky a vydána osudům, jimž všeliké dary Boží u lidí podlehlají. Já rozumem pojmám v smyslu doslovním ta slova, jimiž jeden každý z nás ordinován jest byl: Příjmiž Ducha Svatého k úřadu a k službě kněze v církvi Boží, jenž se ti nyní uděluje vzkládáním našich rukou. Kterýmkoli odpustíš hříchy, odpouštějí se jim atd. Pravda jest, žádný dar Boží nemá užítku pro toho, kdo jej ve své nekajivosti od sebe odmítá. Milost Boží nic neprospívá těm, kdož za ní nejdou; křest (tak bylo vždy učeno) neplatným jest na dospělém, jenž vůli, přijmouti jej, toliko líčil (přetvářkou), bytby později pokrytství svého i želel. Rovněž tak nic neprospěje rozhřešení tomu, jenž ho dojíti chce bez lítosti a bez předsevzetí, že se polepší.“

Z Turecka. Kvetoucí jindy církve na východě nyní hynou pod jařmem bí-

dného otroctví. Dokladem budiž následující příběh. R. 1848 zaslal Pius IX. všem přednostům církví na východě list (encykliku), v němž mimo jiné žalostil nad nesvorností těchto nešťastných obcí křesťanských. Na to odpověděl jeden ze schismatických prelátů, že mezi nimi zajisté jest náboženská svornost od té doby, co záhadné otázky předkládají patriarchovi Cařihradskému, a nerozhodne-li on, vládě turecké je ku konečnému vyřízení podávají. Turka tedy učinili soudcem nad křesťany! Tak stalo se, že před několika lety byla vláda turecká nucena, rozhodnouti v zajímavé otázce o křesťanské liturgii a rozhodla po turecku. Někteří totiž schismaticti duchovníci, řečtí a armenští, hádali se vespolek dlouho o to, je-li při oběti mešní zapotřebí k vínu přidati vody čili nic; posléze dohnali se k úřadu. Reis Effendi sotva byl uslyšel, oč se spor vede, zvolal: Bídníci, co to mluvíte o víně? Nevíte, že tento nápoj v *koránu* přísně se zapovídá? Od této chvíle budete tedy vaši mši jenom s *vodou* konati!

Z Asie sdělili jsme již s čtenáři radostnou zprávu, že tam v Japonsku nalezena četná obec křesťanská. Zprávu tuto potvrdil nejdůst. p. biskup Genevský, *Mermillod*, jenž v promluvě své k chovancům velkého semináře v Orleanu mimo jiné pravil: Zdá se, že vyhlášení za svaté mučenníků japonských opět vzkřísí umírající tam náboženství. Není tomu dávno, co v této zemi nalezeno bylo 200.000 katechumenů, kteří živi byli bez kněze, oltáře a oběti a jenom tradicí (ústním podáním) se udržovali u víře a rozmnožovali. I tážali se přišedších misionářů, jestliže modlice se drží něco mezi prsty, nemají-li žen a je-li kde město *Řím* a v něm muž, jehož za svou hlavu uznávají? Když pak zvěděli, že ti, s nimiž mluvili, modlí se růženec, že žijí v bezženství a že biskupa Římského uznávají za svou nejvyšší hlavu, padli před nimi na kolena řkouce: Naši přednostové slíbili nám, že se navrátíte a že vás po těchto třech věcech poznáme: po bezženství, úctě svaté Panny a poslušnosti k Římu! — Tyto upomínky věrně zachoval onen lid během mnohých a mnohých let neporušené.

Literární oznamovatel.

— „*Jesuité*.“ Odpověď Národním Listům. Stran 48. Obsahuje mimo předmluvu na dorozuměnou ctěnou; obecnostvu“ tyto články: K otázce o Jesuitech: Jesuité a národnost česká, od kan. Karla Vinarického.

Brojení „*Nár. Listů*“ proti Tovaryšstvu Ježíšovu od prof. Ant. Skočedopole. Na str. 42—48 jsou následující dodatky: 1. O soustavě vyučovací ve školách Jesuitů. 2. Praktická otázka o nynějších Jesuitech v Praze. 3. Blouznění N. L. a jejich svedených spojenců. 4. Evangelické svědectví N. Listům. Na obálce odpovídá „starý učenec Vyšehradský mladému nedouku v N. L.“ Na poslední straně nalezá se známá „Prosha vlastenců Moravských k Nár. a Hum. Listům.“ V předu jest ohlášeno, že rozprava: „Jesuité v Polsce“ z pera p. kanovníka V. Stulce vyjde v 8. sv. „Časop. katol. duch.“ Tamž objasněno bude též křivé „Osvědčení kněžstva proti Jesuitům.“ Vydavatel tohoto spisku, kan. K. Vinarický, vybízí redakci N. L., aby, může-li, ve spisku složené důvody podstatnějšími zvrátila aneb aby své stranické nářky a pomluvy proti řádu T. J. odvolala. Brošůrka tato prodává se po 15 kr. u kněhkupců Řivnáče a Stýbla.

— „*Posvátná kazatelna*.“ Vydává B. M. Kulda, farář Chlumský, a k. arcib. střídník s mnohými spolupracovníky. Svazek I. ročníku IV. přináší čtenro řeči adventních o slovech „Připravujte cestu Páně.“ Rozvrh jest: Kristus nemůže přijíti do srdce lidského a) pro údolí, b) pro hory a pahrbky, c) pro místa křivá, d) pro místa ostrá. Na den sv. Barbory panny a muč.: Sv. Barbora mučnice čistoty a víry. Na den sv. Mikuláše bisk.: Život sv. Mikuláše a jeho následování. Na slavnost Nep. Početí P. Marie: Učení o nep. Početí P. Marie jest neomylné a spasitelné. Na hod Boží vánoční: I. Kristus chudobu posvětil. II. Nejmilejším darem K. Ježíši jsou slzy nad hříchy spáchanými. Dokončení této řeči bude v II. sešitu ročníku IV., jemužto přejeme hojného rozšíření. — Chyba, kteráž se do 7. sešitu ročníku III. vplížila a v předešlém čísle „*Blah*.“ vytknuta byla, bude v příštím sešitu „*Posvátné Kazatelny*“ opravena.

— „*Růže Sionská*.“ Katolická modlitební kniha pro katolické paní a panny od P. Eugena Tupého vyšla v třetím vydání sličným tiskem v malém formátu, ozdobena pěti ocelorytinami, u B. Stýbla. Co do úpravy, náleží k nejodbornějším vydáním toho druhu i jinojazyčným. Obsahuje na 383 stránkách modlitby ranní, večerní, při mši sv., zpovědi a sv. přijímání, na slavnosti celého roku, ke cti Svatých, pro rozličné doby a stupně života, v rozličných potřebách a života případnostech, staročeské i novější nábožné písně, litanie a modlitby pro odpolední služby Boží a konečně nesporná pobožnost s textem latinským i českým. Cena jest levná.

— Vel. kněz František Bezloja, kapl. v Dřevohosticích u Přerova na Moravě, vydal tyto dva veršované spisky pro mládež: a) „*Pastýřové u Betléma a Mudrcové od východu*.“ Dvě vánoční zábavy mládeži a přátelům jejím. b) „*Pokladnička žáků*.“ z které všickni bráti mohou, aby potřebnými ctnostmi se obohatili. Žákům dobrým za odměnu, nedobrým ale ku napravení. V Olomouci 1866. Na skladě v kněhupectví Eduarda Hölzel-a. Oba tyto příhodné spisky jsou za 15 kr.

— „*Škola a Život*.“ V posledním (7.) sešitu tohoto časopisu činí dosavadní redaktor d. p. Fr. Řezáč známo, že budoucím rokem časopis ten dále povede p. Jan Štastný, učitel na c. k. české realce v Praze.

— Pečirkův oblíbený „*Národní kalendář*“ na rok 1867 vyšel tiskem B. Stýbla a nákladem spisovatelovým. Přináší hojnost zábavy a poučení v slohu proustonárodním. Zvláště zajímavé jest „*Slovo k laskavým čtenářům*“, opeřená to kritika jakési kritiky. Vpředu nalezá se barvotiskový nákres bojiště u Hradce Králové.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnuli:

- P. Bedřich Mat. *Sokol*, jubil. kněz ř. premonstr. v Želivě, vysloužilý prefekt c. k. gymnasia v Hradci Králové, majitel velké zlaté medaile, bisk. notář a čestný měšťan Kralohradecký, na odpoc. v Praze, dne 25. listop. (nar. v Chrudimi 11. břez. 1786, posv. 3. dub. 1809);
- P. Josef *Bouček*, jubil. kněz na odpoc. v Praze, dne 25. listop. (nar. v Čáslavci 22. pros. 1784, posv. 1. srp. 1808.)
- P. Karel *Karlas*, kněz ř. křižov., býv. admin. v Dobřichovicích, nově ustanovený noviciemistr ř. křižov. v Praze, 4. pros. (nar. v Altenburgu u Libáně 4. dub. 1825, posv. 6. srp. 1850).

Ve správě duchovní ustanoveni jsou:

- p. Bernard *Sorgenfrey*, k. arcib. vikář, farář v Nebanicích, za faráře ve Frauenreuthu;
- p. Jan *Jaenig*, admin. v Buchově, za faráře v Brazeči;
- p. Josef *Hackenschmied*, kaplan ve Falknově, za faráře do Příbuz;
- p. Vác. *Vaněk*, admin., za far. ve Veltrusích;
- p. Edmund *Langer*, admin., za far. v Neukirchen;
- p. Edmund *Pilz*, kapl., za admin. v Nebanicích;

- p. Ant. *Lego*, kapl. v Podčepicích, za admin. ve Vojkově;
- p. Ondřej *Köstler*, býv. admin. v Žluticích, za admin. v Buchově;
- p. Antonín *Poláček*, za kooper. do Vodolky;
- p. Arnold *Mokříž*, kapl. z Nebanic do Frauenreuthu;
- P. Arnošt *Stein* z Nordensteinu, kněz ř. sv. Bened. v Emausích, za kooper. do Klinghartu;
- p. Jan *Plevka*, kapl. jest nyní též katech. na dívčí škole v Plzni;
- p. Augustin *Meder*, farář v Okrouhlici, dán jest na odpocinek.
- p. Pius *Erber*, kapl. v Oberschwedeldorfu, za kapl. kraje Habelschwerdského,
- p. Petr *Herden*, za kapl. do Schreckendorfu,
- p. Voj. *Kroner*, za kapl. do Oberschwedeldorfu.

V konventu křižovníků v Praze stal se:

- P. Vendelin *Voborník*, dr. theol. atd. převorem,
- P. Emanuel *Schöbl*, dr. theol. atd. sekretářem,

Uprázdňená místa:

Vojkov, expositura patr. paní Augusty bar. z Riese Stallburgu, od 31. listop.

Okrouhlice, fara patron. p. Verianda kněž. z Windischgraetzu, od 28. listopadu.

V biskupství Litoměřickém.

V Pánu zesnul:

- P. Isidor Ant. *Voigt*, vicerektor koleje piarist. a prof. na vyš. gymnasiu v Mostu, 14. října (nar. 15. dub. 1798, kněz od 12. srp. 1823).

Vyznamenán jest:

- p. Jos. *Strnad*, kons. rada, b. vikář, škol. dozorce a děkan Semilský, obdržel nejvyšší rozhodnutím dne 4. října zlatý zásl. kříž s korunou.

Ve správě duchovní ustanoven jest:

- p. Frant. *Farář*, farář v Jinonicích (arcid. Pražské), za far. v Lenešicích.

V biskupství Budějovickém.

Vyznamenáni jsou:

- p. Viktorin *Livora*, farář v Poleni, b. notář, jmenován os. děkanem;
- P. Michael *Holba*, kněz ř. cisterc. ve Vyšším Brodě, býv. farář v Borsově, jmenován bisk. notářem.

Listárna redakce.

Dopisovatel z Kolína v Blah. čís. 33. vzkazuje Nár. Listům, že co katolík nesmí vymazati z katechismu a bible slova Páně: „Miluj Boha nade všecko;“ spolu pak žádá, aby se nestrachovaly o vlastenectví českého duchovenstva, kteréž v chrámech a ve školách zachovalo řeč lidu a bude-li třeba, opět zachová, milujíc ji nad každou jinou, ale při tom Boha nade všecko.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kniž. arcib. semi-
náři číslo 190—I.

Expedice:
v kat. knihkupectví
B. Stýbla,
na sv. - Václavském
náměstí, č. 786—II.
Nedobrá čísla rekla-
muje nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

Předplácí se
v expedici
i u všech řádných
knihkupců
na rok: 3 zl. 50 kr.
na půl: 1 zl. 30 kr.
Po poště:
Celoroč: 3 zl. — kr.
půlroč: 1 zl. 55 kr.

Předplacení čtvrt-
letní se nepřijímá.
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přís. XIV. 34.)

Evangelium na den sv. Štěpána prvomučeníka.

Obsah.

Pán Ježíš řekl zákonníkům a fariseům, a vůbec židům: jako předkové jejich pronásledovali a mučili proroky, tak že oni pronásledovati a mučiti budou jeho apoštolů, a tím že toho samého trestu hodnými se učiní, kteréhož hodnými se učinili předkové jejich; ten trest že na ně přijde jistě a brzy; před tím trestem že jich chtěl ochránit, ale že nemohl, poněvadž nechťeli, a až dosavad nechťejí pod jeho ochranu; pročež že se jim zanechá Jerusálém pustý, a to tak jistě, jak jistě je opustí, a to od této doby až do času obrácení jejich, kteréž nastane teprv před jeho příchodem k poslednímu soudu.

Výklad.

Za onoho času, — když naposledy v chrámě Jerusálémském byl — mluvil Pán Ježíš zákonníkům a fariseům — úhlavním nepřátelům svým, řka: *Aj! já posílám k vám — rovněž jako jsem posílal k předkům vašim — proroky — předpověditele věcí budoucích — a mudrce — moudrosti, pravdy, řeči Boží mluvné — a učitele — vykládače písem svatých: —* tito k nim poslaní proroci, mudrci a učitelé byli hlavně svatí apoštolé; nebo měli rozličné dary Ducha sv., jmenovitě dar takové budoucí věci předpovídati, jakých nikdo nemohl předzvídati; a dar samou moudrost a pravdu, samé řeči Boží mluvit; a dar písma svatá náležitě vykládati, a na život lidský obracet. V svatých apoštolech tedy poslal Pán Ježíš k zákonníkům a fariseům a vůbec k židům proroky, mudrce a učitele, aby je budoucím věcem a pravé moudrosti a zákonu Božímu naučili, aby je k činění pokání, k varování se hříchů, k mi-

lování Boha a bližního povzbudili, slovem aby jim k dosažení spasení věčného nápomocni byli. Ó považme, jak je Pán Ježíš miloval, jak o ně pečoval, jak je poctil, jakou milost jim prokázal! — A považme, jak nás miluje, jak o nás pečuje, jak nás poctívá, jakou milost nám prokazuje, když k nám biskupy a kněží posílá, aby nám slovo Boží kázali a svátostmi posluhovali, aby za nás nejsvětější obět a pobožné modlitby konali! — A jak měli zákonníci a fariseové a vůbec židé k těmto prorokům, mudrcům, učitelům se chovati? Zjistě je měli s největší vděčností přijímati, jich s nejpilnější bedlivostí poslouchati, jim s úplnou důvěrou srdce svá otvírati, jim všemožnou láskou a úctou se odměňovati. — Chovali-li se tak k nim, dovíme se z další řeči Kristovy, — *a z těch — k vám poslaných proroků, mudrců a učitelů — z těch upřímných napomínatelů, bezpečných vůdců, obzvláštních dobrodinců — některé zabijete a ukřižujete* — nejen jich nepřijmete, neuposlechnete, nejen na ně se hněvati, jich nenáviděti, z hněvu a nenávisti je haněti, tupiti, jim se posmívati budete, nýbrž také některé z nich, jakoby nejúhlavnější nepřátelé, nejohavnější lotrové, nejukrutnější vrahové byli, v náramné vzteklosti své zabijete a ukřižujete — *a některé z nich bičovati budete ve školách svých*, — fariseové a zákonníci čítali a vykládali židům zákon Mojžíšův každou sobotu ve školách svých, a tam také přestupce toho zákona bičovali; a totéž, praví Pán Ježíš, že budou činiti některým z apoštolů jeho, že je ve školách svých u přítomnosti veškerého shromáždění budou bičovati, jakoby byli zákon Mojžíšův, kdo ví jak, přestoupili; a co když je ubíjejí, že jim dají pokoj, že jich nechají? nikoliv, nýbrž že je jako zvěř semotamo budou honiti, — *a budete je honiti z města*

do města — právě tak, jako předkové vaši honivali proroky a spravedlivé. — Co jim Pán Ježíš do očí předpověděl, všechno na vlas se vyplnilo. Oni ukamenovali svatého Štěpána jahna; zabili mečem (vlastně Heródes král, ale k nemalému zalíbení jejich) svatého Jakobá, syna Zebedeova, bratra Janova; shodili s vrchu chrámu svatého Jakoba mladšího, syna Alfeova, biskupa Jerusalemského; ukřižovali svatého Šimona, syna Kleofášova, druhého Jerusalemského biskupa; bičovali vícekrát svaté apoštoly, jmenovitě svatého Pavla, a častěji proti nim se zbouřili, a z měst svých je vyhnali. V Antiochii u př. zbouřili ženy nábožné a vzácné, a přední měšťany, a vzbudili protivenství proti sv. Pavlovi a Barnabášovi: i vyhnali je z končin svých. A oni vyrazivše prach z nohou svých na ně, přišli do města Ikonie. I v Ikonii obořili se na sv. Pavla a Barnabáše, aby je zhaněli a kamenovali; oni ale, srozuměvše tomu, utekli do měst Lykaonských, do Lystry a Derbe, i do vši okolní krajiny, a kázali evangelium. (Skut. apošt. 13, 50. 14, 5.) A proč je tak honili a mučili? zdali proto, že jim budoucí věci, Božskou pravdu, svaté evangelium hlásali? že jim k dosažení věčného spasení napomáhali? Ano proto, jenom proto. Ó jak byli nevděční, převrácení, zatvrzelí, bezbožní! A tak nevděční, převrácení; zatvrzelí, bezbožní jsou všickni ti, kteříž biskupům a kněžím utrhají, jim se posmívají, je sužují a pronásledují jen za tou příčinou, že jim káží slovo Boží, které duše jejich může spasiti. — Chcete-li vy, m. kř., také takoví býti? Nechcete-li, nechtějte také něčeho takového činiti, ba ani mysliti.

Zákonníci a fariseové krvavě pronásledovali apoštolů a učeníků Páně, co za to asi zasloužili? To, co Pán Ježíš vyřkl proti nim: *aby přišla na vás všeliká krev spravedlivá*, — pomsta Boží za všelikou krev spravedlivou, — *kteráž jest vylita na zemi od krve Abele spravedlivého až do krve Zachariáše, syna Barachiášova* — syna nejvyššího kněze Jojady, kterýž i Barachiáš sloul — *kteréhož jste* — pro jeho se rozhorlení na povstálé modlářství — *zabili* — ukamenovali — *mezi chrámem* — svatyní, kde stála archa umluvy — *a* — zápalným — *oltářem* — v síni domu Božího, na posvátném místě. Této pomsty za všelikou krev spravedlivou nezasluhovali vlastně zákonníci a fariseové, nýbrž otcové — předkové jejich, protože ji nikoliv fariseové a zákonníci, nýbrž předkové jejich

vylili; fariseové a zákonníci zastluhovali vlastně pomstu za tu krev spravedlivou, kterouž oni sami vylili, totiž za krev proroků, mudrců a učitelů, neboli apoštolů. Pán Ježíš ale nevyřkl proti nim pomstu za krev od nich od samých vylitou, nýbrž vyřkl proti nim pomstu za krev vylitou od předků jejich. A proč to? proč nevyřkl proti nim pomsty za krev od nich od samých vylitou? proto, žeby si byli z té pomsty nic nedělali, žeby se jí byli nelekali, žeby se jí byli nepohnuli k pokání; proto, žeby mu byli spíše řekli: Co pak to — krev tvých apoštolů a — učeníků? Za to nemáme žádné pomsty se co báti, za tu vezmeme odplatu. — A proč vyřkl proti nim pomstu za krev od jich předků, vylitou? proto, že věděl, jak nad předky své se vypínali, jak je tupili, odsuzovali, jak na své spravedlnosti nemálo sobě zakládali, jak ji před světem se chlubili, jak říkali: Kdybychom byli za dnů otců našich živi byli, byl bychom zajisté krví proroků se neposkvrnili, hle, jak my hroby jejich vzděláváme, jak je zdobíme; hle, jak od nepravosti otců našich vzdálení jsme; hle, jak spravedlností se záříme! — A proto k nim Pán Ježíš řekl: Vy že jste lepší nežli otcové vaši? vy jste právě takoví, jako oni byli — ve všem jim rovni, jak v nepravosti, tak také v pomstě; nebo když vylejete krev apoštolů mých, bude to právě tolik, jakoby jste byli vylili všelikou krev spravedlivou, kteráž vylita jest na zemi od krve Abele spravedlivého až do krve Zachariáše, syna Barachiášova; právě tolik, jakoby jste vy sami byli všecy ty vraždy spáchali, co od počátku světa až do nejposlednějších časů otcové vaši spáchali. Ó jaká to pomsta — vyřčená proti vrahům apoštolů Páně! jaká to pomsta — vyřčená proti vrahům nástupců jejich, biskupů a kněží! Ó kým ji nikdo hoden není!

Zdalíž pak na ty, co ji hodni jsou, přijde? *Zajisté pravím vám* — ujišťuji vás — *přijdouť všechny ty věci* — pomsty, pokuty Boží — *na pokolení toto* — na nynější lid židovský a na nynější vůdce jeho, zákonníky a farisey. A proč ne toliko na farisey a zákonníky? proč také na lid ostatní? proto, že jich ve zlém následoval, jim ve vylévání krve spravedlivé napomáhal, jejich ukrutenství schvaloval, v jejich nepravostech podíl bral. Bera podíl v nepravostech, musil podíl bráti také v pokutách, bral zajisté podíl strašlivý, když asi po čtyřiceti letech nepřátelské vojsko

přitáhlo, a celou zemi strachem se-
vrlo; když Jerusálém oblehlo, ze všech
stran soužilo, do náramného hladu, pláče,
zoufalství přivedlo; když města se zmoc-
nilo, do něho vrazilo, a čeho v něm mor
nevyhubil, to mečem pobilo, a když ko-
nečně chrám zbořilo, město vyvrátilo, a
národ židovský do cizích zemí zavedlo.
Ó běda utrhačům, posměvačům, pronásle-
dovníkům, vrahům služebníků církev-
ních; nebo přijdou na ně promsty Boží —
hrozné jako mračna, plná hromů, blesků
a krupobití! — Však nikdo-li toho lidu
nelitoval? nikdo o něj nepečoval? nikdo
ho před neštěstím chrániti nehleděl? Ó li-
toval ho Pán Ježíš srdečně, pečoval o něj
bedlivě, hleděl ho chrániti všemožně, ale
nemohl, protože lid nechtěl. Poslechni, jak
žalostně na ten lid, obzvláštně na Jerusa-
lémský nařiká, a jak pohnutlivě mu vy-
týká, že nechtěl pod ochranu jeho. *Jeru-
saléme, Jerusaleme! kterýž zabýváš proroky,
a kamenuješ ty, kteříž k tobě posláni jsou:*
kolikrát jsem chtěl shromáždit syny tvé,
jako slepice shromažďuje pod křídla kuřátka
svá, a nechtěl jsi! Slepice, jak zočí dravce,
hned shromažďuje kuřátka svá pod křídla,
aby jim nic zlého se nestalo; a jako sle-
pice kuřátka svá shromažďuje pod křídla,
tak jsem já chtěl shromáždit syny — oby-
vatele tvé pod ochranu svou, aby pomsty
Boží se jich netkly; neb jsem si myslil,
jako kuřátka, když uslyší hlas matky své,
hned všechna úprkem běží a pod křídlem
jejím se skrývají; tak že i ty, když hlas
můj uslyšíš, s všemi syny svými se utečeš
pod ochranu mou. I pozdvihl jsem hlasu
svého, počal jsem ti pomsty Boží před oči
stavěti, k pokání tě vzbuzovati, ochrany
ti podávati; ale ty jsi o tom všem ne-
chtěl ani slyšet. I poznovu jsem volal,
poznovu soud Boží předpovídal, k pokání
napomínal, ochranu svou přísliboval; ale
tys toho sobě ani dost málo k srdci nebral.
I potom jsem ti brzkou zkázu tvou přípo-
mínal, od zlých cest tě odvracoval, k ochraně
se ti propůjčoval; ale ty jsi tím vším po-
hrdl. A tak jsem já té bez počtůkrátě shro-
máždit chtěl, ale ty jsi ani jednou nechtěl;
já v samé lásce, útrpnosti, pečlivosti chtěl,
ale tys v samé nevěře, neposlušnosti, za-
rytosti nechtěl. Ó Jerusaleme! kdyby byl
chtěl, jak jsi mohl býti ochráněn — tak
jako kuřátka ochráněna jsou pod křídla
matky své, a mnohem více! Pod mou
ochranou o přísém soudu, o hrozných po-
kutách o smrtedlných ranách a žalostných
hodinách bylby nic nezvěděl. Kdyby byl

chtěl, jakého mohl s syny svými požívati
pokoje — mnohem většího nežli kuřátka
požívají pod křídla matky své! Pod ochra-
nou mou nikdo by jim ani vlásku na hlavě
nezkřivil. — Žes ale nechtěl, proto zůsta-
neš bez ochrany, pomstě Boží vystaven,
až na tebe přijde, až tě pohltí.

Jako chtěl Pán Ježíš shromáždit oby-
vatele Jerusalemské, tak chce také shro-
máždit všechny hříšníky, chce jich chrániti
před budoucím hněvem Božím; a protož
volá do všeho světa ke všem hříšníkům,
řka: „Pojďte ke mně všickni, kteříž obtí-
žení jste, a já vás (v ochraně své) občer-
stvim“ (Mat. 11, 28). A blaze těm, jenž
k němu jdou, jenž utíkají pod ochranu
jeho! Zajisté, že na nich přípověď svou
vyplní. Ale běda těm, co k němu ne-
chtějí! Zajisté, že místo občerstvení, muk
pekelných dostane se jim za podíl. — A
co vy, m. kř., co vy? chcete-li pod ochranu
Pána Ježíše? Jak byste nechtěli, vidouce,
že jste častěji se prohřešili, a trestu Bo-
žího, dost možná i věčného, hodnými se
učinili. Pojďte tedy, pojďte pod ochranu
Pána Ježíše! Pohledněte naň, jak na vás
kývá, jak se k vám kloní, jak náručí své
roztahuje a do něho vás volá — právě
jako slepice, když křídla svá roztahuje, a
pod ně kuřátka svá svolává. Pojďte pod
ochranu Pána Ježíše! Popatřte na kuřátka,
jak na první zavolání jedno přes druhé
běží a křidelkami si pomáhá, aby již již
pod křídlem matčím bylo, a pospěšte
pod ochranu Pána Ježíše! Ovšem že má-
te-li pospíšiti, musíte v Pána Ježíše vě-
řiti, v něho doufati, jej milovati; kdo v
něho nevěří, v něm nedoufá, jeho ne-
miluje, ten nechce a nemůže k němu
spěchat, v ochraně jeho spočívat. V jeho
ochraně spočívají jen sami věřící, doufa-
jící, milující. Nuže jak, věříte-li v Pána
Ježíše? doufáte-li v něho? milujete-li ho?
Honem tedy pod ochranu Jeho! Ó jak
blaze bude vám pod ochranou Jeho —
právě jako kuřátkům pod křídlem matčí-
ním! Vždyť vite, jak si pod ním libují,
jak vesele pod ním pokukují, jak se jim
nechce ven. Ó požívejte věčného blaha v
ochraně Jeho.

Jerusálém nechtěl pod ochranu Pána
Ježíše, a za to, že nechtěl, co se mu stane?
jaká pokuta na něj přijde? Pán ji tu jme-
nuje, řka: *Aj, — budíž žel — zanechá se*
vám — obyvatelům Jerusalemským a vů-
bec židům — dům váš (Jerusálém) — nyní
tak slavný, bohatý, pevný, krásný, na
němž si tak zakládáte, jímž se tak hono-

site, o němž se domýšlíte, že s světem státi bude, v brzkém čase — *pustý* — od nepřátel vypálený, vyloupený, zbořený, rozmetaný, a to ne na léta, nýbrž na všechna budoucí století, až do skonání světa, tak že nikdy více vzdělán nebude, nikdy více předešlého květu bohatství a krásy nedosáhne. Hrozná to pokuta, a však velmi přiměřená; nebo jací byli sami v sobě, takový měl jim dům jejich se zanechati; oni byli uvnitř poskvrnění, zohaveni, pokažení, a poskvrněný, zohavený, pokažený měl jim dům jejich se zanechati; oni neměli do sebe ničeho svatého, nebeského, božského, a protož neměl i dům jejich ničeho takového míti — žádného chrámu, žádné svatyně, žádné archy úmluvy, žádného oltáře; oni nesloužili Bohu, neobětovali mu srdci svých, a protož musely i v chrámě jejich všechny služby Boží a všechny oběti přestati; oni byli do kořán otevření světu a všelikým nepravostem jeho, a protož musel i dům jejich otevřen býti hadům, sobě, netopýřům; oni byli plni závisti, nenávisť, lakomství a jiných neřestí, a protož musel i dům jejich pln rumu, chmuru, oharků a jiné nečistoty býti; oni páchnuli až hroznou pýchou, pokrytstvím, bezbožností, a protož musel i dům jejich hrozným dýmem páchnouti. Slovem, dům ten *pustý, zbořený, smrdutý* měl strašným obrazem jejich a všech zarytých hříšníků býti. — O kým, m. kř., není obrazem vašim! Obrazem vašim kým jest dům čistý, krásný, neporušený — dům s kostelem, s oltáři, s předrahou obětí, dům, kde slovo Boží se káže, svátky se světí, prosby se vylévají, díky a chvály Bohu se vzdávají. A zajisté, že jest obrazem vašim, jestliže v Pána Ježíše věříte, v něho doufáte, jej milujete, jestliže jej a jeho Duchu svatého a jeho svatého evangelium v srdcích svých nosíte, jestliže moudrostí, láskou, poslušností, pokorou, čistotou a jinými ctnostmi prospíváte, jestliže svých hříchů nenávidíte, jich želíte, před nimi se chráníte. O pak nejen čistý, krásný dům vašim obrazem jest, ale vy sami jste praví, živí, čistí, svatí domové — chrámové Boží.

Aj, — řekl Pán Ježíš — zanechá se vám dům váš *pustý*. Mnozí z těch, co to slyšeli, dost možná, že si mysleli: Kdo ví, zdali tomu tak? a dejme, že tomu tak, proto nemusí dům náš zanechati se nám *pustý*. On bude i budoucně k nám přicházeti, nás napomínati, nás ochranu svou slibovati; a my snad dnes neb zejtra v něho uvěříme, k němu za ochranu se ute-

čeme; a tak se nic nestane domu našemu. A co na to Pán Ježíš? Nečinite sobě marné naděje; dojistá zanechá se vám dům váš *pustý*. *Neboť pravím vám, neužríte mne* — žádného podílu ve mně a v ochraně mé mítí nebudete — *od této chvíle, až i díté* — až zvoláte: *Požehnaný* — chválený, oslavený budiž, — *jenž se bere ve jménu Páně!* — to jest, až ve mne uvěříte, ke mně se obrátíte, mne žehnati — vyznávatí, chváliti, velebiti budete; což se arci dříve nestane, než až před skonáním světa, před mým příchodem k soudu. — A když to Pán Ježíš dořekl, vyšel z chrámu, a více se k nim nevrátil; od té doby ho neuzřeli, ochrany jeho nepožili, žádného v něm podílu neměli; od té doby zůstali pokutám Božím vystaveni, až na ně přišly, až dům jejich zanechal se jim *pustý*, a oni dilem pobiti, dilem rozptýleni byli do všech končin světa. A po tomto rozptýlení co již uplynulo let a století; a oni ho pořád ještě neuzřeli, a neužrli ho tak dlouho, dokud v nevěře a zatvrzelosti své zůstanou. Až teprv před skonáním světa, když v něho uvěří, k němu se obrátí, do církve jeho vejdou, a v ní jemu co praví, katoličtí křesťané sloužiti budou, uzří ho, ovšem již k soudu přicházejícího s velikou mocí a velebností. A když ho uzří, jak jim bude? co řeknou? Zaradují se radostí náramnou, a zvolají hlasem velikým: *Požehnaný Pán, Král, Bůh náš, jenž se bere ve jménu Páně*, aby nám život věčný za odplatu dal! A Pán Ježíš je postaví na pravici své a řekne: „Pojďte požehnaní Otce mého, vládněte královstvím vám připraveným od ustanovení světa.“ I půjdou s radostí nevypravitelnou do života věčného. A jenom oni? nikdo více? Půjdou s nimi všickni praví křesťané — učenici, vyznavači, následovníci Pána Ježíše. A my ne? My také — jestli pro Pána Ježíše, ke cti a chvále jeho živi jsme, a jestli v Pánu Ježíši umřeme.

J. Fellzna.

Blah. Jan Berchmanns.

V těchto listech dočtli jsme se častěji jména Jana Berchmannse a proto mám za to, že nepřijdu nevhod s následujícími náčrtky života tohoto blahoslavence.

Blahoslavený Jan Berchmanns narodil se dne 13. března l. P. 1599 v Diestu, městě nynějšího království Belgického, z rodičů měšťanských a velmi bohabojných. Hned v nejtětlejším mládí bylo na něm pozorovati zárodků oněch velikých ctností, ku kterým později dospěl. Neboť již tehdaž

po ničem tak nebažil jako po tom, aby mohl knězi při nejsvětější oběti mše svaté přisluhovati, chování pak jeho a jeho pozornost při tomto nejvznešenějším výkonu našeho sv. náboženství vydávaly zřejmě o tom svědectví, jak horlí pro čest a slávu Boží.

Když počal Jan choditi do školy, předčil brzy nade všechny své spolužáky svou mravností a pilností, i činil veliký prospěch nejenom v učení ale i v ctnosti, tak že všim právem mohlo se o něm říci, že prospívá věkem, moudrosti a milostí před Bohem i před lidmi.

Jeho zbožný otec, jenž si přál míti z něho kněze, poslal jej záhy do vychovávajícího ústavu, který zdál se mu proň býti přiměřeným.

Jako doma tak byl Jan i v tomto ústavu všem svým spolužákům pravým vzorem pilnosti, pořádku, ctností a bázně Boží.

Však za nedlouho stalo se, že otec Janův nezaviněným způsobem přišel o své jmění, tak že nemohl více na syna svého tolik nakládati, kolik se v onom ústavu požadovalo.

Z té příčiny ubytoval Janau jednoho z kanovníků Malinských*), muže to velmi nábožného. Ctihodný tento kněz zamiloval si Jana jako vlastní dítě i zaopatřil mu vše, čeho k dalšímu cvičení jeho třeba bylo. Nebyloť divu, že takto učinil; bylť Jan vzezření velmi příjemného a ve všem jeho chování jevila se slušnost a mravnost v pravdě andělská.

Pro tyto vlastnosti jeho neodvážil se také žádný ze spolužáků pronést před ním slova, kterým by jen poněkud stydlivost a slušnost uražena býti mohla. Všickni byli mu ze srdce nakloněni a milovali ho co nejvíce — až na jednoho, který mu nepřál. Zarputilec tento odvážil se jednou tak daleko, že jej až i na těle týral; avšak Jan nesplatil mu toto jeho hrubé jednání ani křivým slovem, tím méně aby se mu byl skutkem bránil.

Ač Jan povždy velikou ukazoval zbožnost, projevil ji zvláště v tu dobu, kdy poprvé měl připuštěn býti k stolu Páně. Tuť neměl o nic větší péče, nežli aby se k velikému tomuto dni náležitě připravil. K tomu cíli vykonal zpověď celoživotní a to s takou skroušeností, že zpovědník jeho plakal, vida jej, an tone u jeho nohou v slzách a s největší lítostí vyznává se z poklesků svých. A což teprv, když již při-

stoupiti měl ke stolu Páně! Svatou bázeň a něžnou lásku ku Kristu bylo mu čisti ve tváři; nadlidské pocity prochvívaly duši jeho a nejvyšší úcta k nejsvětější Svátosti jevila se v celém jeho chování. Kdo jej tehdaž viděl, musel se domnívati, že anděl přistupuje, aby požíval chleba nebeského. Že pak účinky takového sv. přijímání byly nemalé, lze se snadno domysleti.

Když pokročil Jan v létech svých, vstoupil do školy nábožných otců z řádu Ježíšova. Dozvěděl se tu o bratrstvu nejb. Panny Marie, žádal si hned za člena bratrstva tohoto přijatu býti, i zůstal až do své smrti nejhorlivějším ctitelům přesvaté Panny.

Obcuje ve škole Jesuitské neustále s nábožnými učiteli tohoto shromáždění, citil se puzena, opustiti svět a oddati se životu klášternímu, v kterémžto svém úmyslu zvláště utvrzen byl čtením spisů sv. Jeronyma. Nevěděl však, do kterého by měl vstoupiti řádu. Tu dostal se mu do rukou životopis sv. Aloisia. Život tohoto svatého mládence přiměl jej k tomu, aby, jako tento, zvolil řád Ježíšův. Aby pak úplně se přesvědčil, shoduje-li se předsevzetí jeho s vůlí Boží, zkoušel se trojím způsobem: zdvojnásobil zajisté své modlitby, pokání a přijímání nejsv. Svátosti, rozdal své jmění, neobnášející více nežli pět a dvacet zlatých, na almužny, a konečně radil se o tom pilně se svým zpovědníkem. Když při tom všem shledal, že Bůh k ničemu jinému ho nevolá, nežli k stavu řeholnímu, obrátil se písemně k rodičům svým, prose jich snažně by nekladli mu u volení stavu překážek a dovolili mu vstoupiti v stav, k němužto ho Bůh povolal. Aby pak svolení rodičů tím spíše obdržel, doložil, že již slibem zavázal se, státi se řeholníkem.

Touto prosbou Janovou byli rodičové jeho nemálo překvapeni a zarmouceni; neboť doufali, že jim někdy ve světě bude podporou. Aby se ale přesvědčili, zdali jeho úmysl dosti pevný jest, dali ho ku ctihodným otcům kapucínům, by tito ho zkusili. Ochotně podrobil se Jan nařízené od rodičů zkoušce, i obstál velmi skvěle. Nebo zodpovídal nejenom všechny otázky jemu předložené, ale vyvrátil i všechny námitky jemu činěné s takovou určitostí, že ctihodní otcové kapucini nemohli jináče nežli úmysl Janův rodičům úplně schváliti.

Tím dali se rodičové ukonejšiti i byl Jan s jejich dovolením, ač teprv 16 roků stár, přijat do Jesuitského kláštera Malinského. Dosažení žádoucího tohoto cíle

*) Malín=Mecheln.

naplnilo jej takovou radostí, že první večer, který v klášteře strávil, radostí plakal. I nápotom byla jeho radost nad tím, že jest údem řádu Ježíšova, tak veliká, že býval radostí jako u vytržení, i že v duchu svém jásal a svatých patronů svých prosil, aby na jeho místě Bohu za tuto milost děkovali.

Nedlouho ještě byl Jan v noviciatu a již poznali představení jeho, že při svém mládí velmi pokročil v ctnosti a dokonalosti; brzy představoval jej novicmistr všem ostatním novicům za vzor hodný následování. Z tváří jeho zářila vždy svatá radost a veselost, tak že jej vůbec v klášteře „veselým svatým“ nazývali. Největším potěšením bylo mu, mohl-li za své malé chyby zahanbení vytrpěti, i dal si na tom velmi záležeti, aby jich ihned oželel a odložil. Proto si vroucně žádal, aby ho na každé malé pochybení jeho někdo hned upozornil. Na prosbu jeho dovolil vrchní, aby čtyři novicové bedlivě jej pozorovali a jej ihned pokárali, kdyby v něčem pochybil. Kdysi stalo se, že Jan, čině jistý skutek milosrdenství, obmeškal vykonati svou povinnost; byv proto od jednoho z oněch strážcův pokárán, děkoval mu v největší pokoře a slibil mu, že se zaň pokaždé tři růžence pomodlí, kdykoliv ho na poklesek nějaký upozorní. Jindy zase poručil novicmistr sám všem novicům, jichž bylo přes sto, aby, zpozorují-li na Janovi pochybení nějaké, napsali to na lístek. Po nějakém čase dal si novicmistr listky předložit a před očima všech otevřít — a aj! není nalezen ani jeden lístek, na němž by chyba nějaká napsána byla, což jest zajisté tím nápadnější, aniž dojista novicové pilný na něho dávali pozor a člověk bez zvláštní milosti Boží malých poklesků tak snadno pro křehkost svou se neostřehne.

Takto dokonalým stal se Jan neustálým obcováním s Bohem. Neboť myšlenky jeho byly vždy obráceny k Bohu i nezapočal nikdy něčeho, dříve nežli se poradil o tom v horlivé modlitbě s Bohem. Od prvního okamžení svého vstoupení do klášteřa navštěvoval nejsvětější Svátost každodenně sedmkrát. Modle se míval oči uzavřené, ruce složené na prsou ve způsobě kříže, tvářnost jeho byla jasná a jakoby se usmíval, a vroucí zbožnost obřádků se na jeho tváři. Mívalit mnozí obyčej, stavěti se, když se modlil, podle něho, aby plamenem vroucnosti jeho k podobné horoucnosti v modlitbě rozniceni byli.

V sedmnáctém roku věku svého učil

nil z vlastního popudu a ze zvláštní požehnání slib dobrovolné chudoby, ustavičné čistoty a dokonalého poslušenství k duchovnímu vrchnímu. A slibům těmto také úplně dostal. Co do chudoby, neměť zajisté něčeho, což by byl mohl svým nazývat, čistota jeho, k níž se byl hned v útlém mládí svém zavázal, byla tak přesná, že zdálo se, jakoby z očí jeho vycházely paprsky, které každého, kdo jej viděl, k čistotě rozechřivaly; poslušnosti pak svou rovnal se úplně sv. Aloisiu. Mimo to vynikal zvláštní mlčelivostí. Když se ho jednou kdosi tázal, jak se této těžké ctnosti tak důkladně naučil a jak ji tak pevně konati dovede, odpověděl Jan: Činím to takto: Pozdravím každého kdo mne potká; žádá-li něco ode mne, učiním to s největší ochotností; táže-li se mne po něčem, vyslechnu jej a odpovím mu, možno-li jediným slovem, není-li pak to možno, strážím se alespoň plýtvati slovy.

Avšak nejenom o sebe staral se Jan v noviciatu, ale pečoval i o jiné. Učil zajisté dítky se modliti i bylo jej častěji vidati, an obklopen jest houfem dítek a učí je modliti se růženec. Podobně vyučoval i dospělé venkovany katechismu, to pak s takým úspěchem, že nejenom rozum jejich mnohými užitečnými obohatil vědomostmi, ale že i srdce jejich k milování Boha a ku konání ctností roznítil. Konečně pak velmi rád za jiné, najmě ale za své spolubratry se modlil.

Když takto v pověsti jsa svatého ukončil svůj noviciát, byl poslán do Říma, aby tam vyšším vědám se věnoval. Jako v Malině činil i zde nejenom ve vědách ale i v zapírání sebe samého, v mrtvení těla a v ctnosti vůbec veliké prospěchy, tak že vzbuzoval u všech, kdož jej znali, opravdivé podivení. Ale nedlouho pomeškal Jan v Římě. Za několik let zachvácen byl nemocí, která rozdělila svatou duši jeho od těla; umřel, maje, jak se vyjádřil, nejmilejší své věci totiž kříž, růženec a řeholní pravidla na lůžku svém a často jich libaje, dne 13. srpna l. P. 1621 smrti spravedlivých.

Památka jeho neumřela s ním, ale příkladný život jeho bude svítiti křesťanské mládeži po všechny doby. Neboť nyní sv. Otec, slavný Pius IX. svolil, „aby ctihodný sluha Boží Jan Berchmanns z Tovaryšstva Ježíšova budoucně jmenem blahoslaveného zván byl.“ (Beatifikační breve od 9. května 1865.)

Fr. Schoenbeck.

Hledejte nejprvé království Božího.

Jakub Benignus Bossuet, narozen 27. září 1627 ze staré znamenité rodiny Burgundské, byl jeden z nejslovutnějších bohoslovců církve francouzské. Král Ludvík XIV. světil mu vychování svého dědičného prince, po jehož vychování jmenován jest Bossuet 1. 1681 biskupem v Meaux.

Mezi bližší přátely Bossuetovy náležel také slavný kajicník „*de Rancé*“ opat La Trappský, jehož Bossuet svým „*svatým přetelem*“ nazýval a za čas svého biskupství pět neb šestkrát cestu do samoty La Trappské vážil, aby s ním mluvit mohl. — Z lásky k tomu svatému příteli dalsvým nákladem v postranní kapli klášterního kostela jesličky k zvýšení vánoční slavnosti vystaviti, kteréžto práci sám osobně přítomen býval.

Bylť právě štědrý večer, když Bossuet čtyřem dělníkům jesličky postavivším mzdu vyplácel a mezi tím patřil přivětivě na řemeslníky ty řka: „By i vám Ježíšek vánoční dárek podložil, uminil jsem si věc tak nastrojiti, abyste si sami volili.“ Řemeslníci žasli a radostně i zvědavě pohlíželi na stůl, přes nějž šat rozprostřen byl. Biskup jej odhrnuv pravil: „Každý z vás má právo — sobě buď zlatý peníz anebo knihu „*Životy svatých*“ za vánoční dar zvoliti.“ —

První řemeslník honem sáhnul po louisdorů, knihy se ani nedotknuv, řka při tom „Co mně do knihy, když sotva čísti umím.“ — I druhý řemeslník sahal po penízi omlouvaje se, že si za něj zjedná teplý kabát pro zimu. — Taktéž třetí řemeslník vztáhl ruku po zlatém penízi radostně volaje: „Za to si koupím dříví k topení.“ —

Biskup podal každému žádaný peníz. —

Konečně došla řada na čtvrtého, kterýž jak se zdálo, byl ještě mládcem. Ostýchavě hleděl hned na blýskavý peníz hned na knihu skvostně vázanou. Chvilí byl jako na vážkách, posléz třesoucím hlasem pravil: „Mám doma starou slepou matku, kteráž sice velmi chudá tím penízem by sobě nějaký čas přilepšiti mohla, a však ona jest také velmi pobožná a co nejvíce se zaraduje, když ji budouci v dlouhých dobách večerních něco ze životů Svatých a Vyvolených Božích čísti.“ — Biskupovi se trpytila slza v oku. On podal dobrému synovi knihu „*Životy svatých*“ a podává mu ji, otevřel ji, — a hle, v přední desce — bylo šest žlutáků zašito.

Jak se podivil mladý muž, jak se podivili a ještě více zlobili ostatní tři řemeslníci, když biskup desku každé té pohrzené knihy otevřel a ukázal, že jedna každá má šest louisdorů pro toho, jenžby ji požádal, zašitých a při tom takto se upřímně vyjádřil: „Ejhle! chtěl jsem vás zkusiti, zdali dáte přednost časným věcem čili duchovním? Chtěl jsem vám ale také pravdu slov Kristových: „Hledejte především království Božího i jeho spravedlnosti a vše ostatní bude vám přidáno“ (Mat. 6. 33.) v malé míře vyobraziti; neboť hle každá ta kniha šest zlatoušů obsahovala. — Vy jste však místo té duchovní knihy: „*Životy Svatých*“, ten jeden vám podávaný peníz zvolili. Dobře tak! Já ctím volbu vaši a pročež podržte sobě a na tom přestávejte, oč jste byli stáli. Kdybyste, jako tento zbožný jinoch, nejprvé to duchovní (knihu: *Životy Svatých*) byli zvolili: byli byste také jako on k tomu duchovnímu daru ještě to *pozemské*, totiž místo jednoho šest louisdorů obdrželi! Blaze každé matce, kteráž takového syna odchová!“ Blaze každému křestanu, kterýž duchovním věcem nad pozemské přednost dává; neboť láska k nebeským věcem nikdy se nemine i s vezdejšími požehnáním! — Bůh svých věrných nikdy neopouští! —

Ti tři tak tělesně smýšlející řemeslníci zahanbeni a nespokojeni odešli, kdežto mládenec — ten bohabojný — před Bossuetem klekl a ještě pro sebe a starou matku biskupského požehnání vyprosil.

P. O.

Pokrok nepravý a pravý.

„Za onoho času.“

(Dokončení.)

II. Přes osmnáct věků trvá církev Páně, toto království Boží, mezi lidmi. Osmnáct set let! kolik to roků, kolik v nich udělali kroků ti, jenž v církvi živi byli. Kam dospěla, kam pokročila církev Boží za těch osmnáct, ba téměř již devatenáct set let? Nejprv ukazuje se k tomu, co církev *Božského* v lůně svém chová: *k učení, zákonu, znamením milosti*, a tomu všemu vytýká se *zastaralost*, od které se nikde pod sluncem neupouští, a která v ničem po všecky ty věky změněna nebyla.

Nikdy nenapadlo nám upírat, co tu praveno; my známe se k tomu v plné míře. Jestli v církvi stará kniha, — starší všech na světě, — z které pokaždé při službách Božích předčítá se lidu; víme, že tatáž kniha otvírala se i praotcům našim před

stoletím, před tisíciletím, že tak, jak teď se čte, beze změny — slovo za slovem, čítávalo se v prvních dnech mladistvé církve. Uvážili jsme, kolik asi bylo těch, kteří předčítali, těch, kteří poslouchali, a nemůžeme ani my nediviti se, že po ty věky, za kterých tolikrát změnila se roucha, obydlí, zaměstnání, změnily se náhledy a snahy lidu, slova jediné této knihy, která skrz toliké ruce na nás přešla, — v ničem *nezměnila se*. — To všechno víme, uznáváme i stvrzujeme; ale spolu tážeme se: Co obsahuje ona kniha? Slovo Boží, toho *Boha*, který „není jako člověk, *aby se změnil*, a jako syn člověka, *aby lhal*," toho Boha který jest Pravda věčná beze změny, bez proměny. A proto i dokládáme: Že víc ještě změn se stane a více ve světě bude pravého i nepravého tak nazvaného pokroku, že „nebe i země pominou, — slova ta ale že nepomnou!“ Dále vytýká se článkům víry, že jako ve formu ulity v pranicem bráti se nechťejí za krokem světa. — Nevíme určitě, kolik je asi v katolickém světě kazatelen, nevíme, kolik v něm oltářů; ale to ovšem víme jistojistě, že sluhové církve pocelém oboru zemském v každém podnebí, v každém národě a v každém jazyku u oltářů svých vykládají: *jedno „Credo!“ jedno a to samé vyznání víry. Ještě více. Toto „Věřím v Boha“ jmenuje se „apoštolské vyznání víry.“ To tedy učili, modlili se již svatí apoštolové, a to modlíme se po dvou téměř tisíciletích i my. Kolik to úst — od svatého Petra až k nejmladšímu věřícímu za našich dnů! Tolikrát ústa — a jedno „Credo!“ A právě tato jednota, kterou církev jediná zachovala u víře své, jestit největší pokrok její. Což jest víra? Učení o Bohu. Bůh pak na celém světě jeden jest, od věčnosti, nezměnitelný. A proto je pravá víra na celém světě, od počátku, pro každého stejná. „Jeden jest Bůh, jeden křest.“*

Poznejme světlo ze stínu. Vyděme do širého světa a ptejme se pokročilých obyvatelů jeho, od jednoho k druhému, kterou asi vyznává víru: a seznáme, že jeden má jednoho Boha, druhý jich má více, a třetí nezná žádného. Jednoho bohem je rozum jeho, druhého břicho a třetího příroda. Jeden se klaní Pánu ve svátosti oltářní, druhému je chrám zbytečný, on prý se Bohu klaní v duchu, a opět jiný v přírodě! Kolik hlav, tolik smyslů; — pravda ale *jedna jest. Jednota jest známka pravdy. Již pak ptáme se my ka-*

tolici: „*Kde jest jednota, jako naše, kde je stálost a důslednost slova, jako katolického?*“

Totéž vytýká se i zákonu. Pamatujeť ovšem desatero přikázání blesky Sinajské, a zákon lásky panování Tiberia; a přece zůstane zákon ten, daný praočům před tisíci lety, na věky zákonem našim. Či je ta vůle na deskách Mojžíšových a v ústech Ježíšových? — Věčná vůle Boží, toho Boha, který z oblaků volá: „Hospodin jest jméno mé, a já se neměním,“ a jinde „Nepohnu se na věky!“ — A že církev nezměnitelnou tuto vůli Páně ve všech proměnách času, ve všech i kalných proudech jeho neustala čistou hlásati světu za pravidlo života, a že vždy dosti bylo těch, jenž k hlasu jejímu ústy i skutkem ji vyznávali: *to je veliký pokrok církve Páně.* — Ba sám nevěřící pokročilec stvrzuje pravdu výroku tohoto jednáním svým. Dokud je dítětem, nechce znáti čtvrtého přikázání; jakmile ale sám se otcem stane, tu přisnůstí často neotcovskou bdí nad vyplněním jeho. Dokud je podřízeným, protiví se mu i rozumná poddanost ve svobodě a lásce; však stal-li se sám pánem, bývá tyranem. Jako had na výsluní mění v nevěře pokročilý barvu svou: jinak mluví z mládí, jinak v stáří, jinak v radosti, jinak v strachu, jinak za peníze, jinak když ho bída tlačí, jinak v životě, jinak v smrti; a že sám se mění, chce, aby i Nezměnitelný se změnil. Pán však odpovídá: Nepohnu se na věky! Na Sinaji dal přikázání: „Cti otce svého i matku svou!“ a to přikázání dal na věky. Dřív, než jsi tu byl, mělo platnost, zachovávalo se, když dítětem i když otcem jsi byl, a nepozbude platnosti, až ani tebe ani dítěte tvého tady více nebude, a stejně platí pro děti královské, jako pro děti žebráků, pro děti nábožných rodičů, jakož i pro nešťastné dítky rodičů bohaprázdnych.

Již pak povězte, vy chvalořečníci moderního pokroku, za čí vůli máte zákon, za čí slovo učení Páně? Upřete, můžete-li, že z Boha vyšlo obé, pak ale dejte nám, aby zadost učiněno bylo pokroku; něco *lepšího*. Dejte heslo *světější*, než jest: „Svatí buďte, jako já svatý jsem;“ dejte zákon větší *lásku hlásající* než: „Milovati budeš Boha nade všechno, a bližního svého jako sebe samého; ano i nepříteli odpustiš, a budeš ho milovati;“ dejte výrok *mocnější*, dejte větší milosrdenství, než spočívá ve slovech: „Kdyby hříchové tvoji byli jako šarlat, jestliže se obrátíš celým srdcem k Pánu, jako snih zblílení budou.“

Nedovedete-li ani toho ani onoho, pak spravedliví buďte, a vydejte pravdě svědectví, rcete: kdo šel zpět ve věcech člověka nejpřednějších, ve všem, což *Božského* jest, svět či církev? Nenít *změna pouhá* pokrokem; má-li jím býti, musí vésti v pravdě k lepšímu.

Tento pak jest pokrok církve: Dva- náct rybářů ulovilo svět. Za vyzváním Kristovým „zvěstováno evangelium všem národům, kázáno, nabízeno v čas i nevčas, proщено, žehněno ve vši trpělivosti a v učení.“ Že i z pod mečů katanův, ze žalářů, z plamenů vyšla církev neporušená, že i za časů, „kdy zdravého učení nechtěl slyšeti svět, a od pravdy sluch svůj odvracel, že i tenkrát nepodlehla ale bděla, ve všem pracujíc, konajíc dílo kazatele“ bez ohledu na osobu, na počet bloudících: a že našli se každého času na každém místě tisícové všech *stavů* i nejpokročilejších duchů, kteří kráčeli za slovem jejím k Bohu: tent jest *veliký pokrok* církve Páně.

Byť se i zdálo, jakoby sláva hlavy její klesala, bytby denně množili se ti, jenž jsou proti ní: hlava její těžce zkoušená *tímto* utrpením vznešenější se ukazuje, než byla za dnů nejvyššího lesku svého v středověku. At čítá méně dítek *co do počtu*, více má však věřících i *věrných*. — Tak pokročila církev v tom, což *Božského* v sobě chová.

Druhá otázka jest: Kam dospěla církev v oboru jiném, co učinila pro pravdu, dobro, krásu? —

„K světlů!“ teď úprkem se žene svět, národové bojují „za právo a pravdu.“ — Otevřme dějiny lidstva, a ptejme se: Kdo zbořil zdě starého pohanstva, kdo svět znovu zrodil, kdo oživil, a co v zříceninách dobrého a krásného nalezl, — poklady umění a věd — světu vzkrísšenému zachoval? kdo vedl svět k světlů? kdo zakládal školy? kdo vrátil lidstvu lidskost, kdo ušlechtil mravy jeho? kdo zasedal v radě národů a zemí? kdo ukázal cestu v před a byl vůdcem v každém podniku? — Odpovědi na otázky tyto je nepřehledná řada blahonosných zřízení církve Kristovy, dlouhá řada zásluh Římských papežův, nesčíslný počet obětí srdcí kněžských. Tak bývalo po staletí. A i teď, kdekoli se kdo snaží, ku předu, k světlů pravdy, k Bohu vésti národy, všude žehná církev snahám ušlechtilým, podporujíc je. Dále prý pokročil svět v mnohém „užitečném i krásném.“ Že i tu úprkem se neženeme za každým krokem našim, ne-

divte se. Kroj se denně mění; nám to lhostejno, dokud oděv neuráží cit mravní, nebudi marnivost, neponouká k hříchu, dokud neustálou změnou příčinou není chudnutí lidu. — Divadlo zvelebujete; budiž ale, zač vydává se, vzdělavatelem a ne vůdcem lidu. — Stavte si stroje, zřizujte továrny; ale svěťte dny Páně při práci své. — Obohacujte literaturu, ale hleďte, aby nebyla pošpiněna cizopanským kalem. Po práci hledejte si odpočinku a veselí, radujte se, ale v Pánu, pak my, kteří truchlíme s truchlícími, radovati se budeme s vámi radujícími se. Jděte, kráčejte kamkoli, ale vždy „s Pánem Bohem;“ nikdy proti Bohu. Víme zajisté, že v mnohém dobrém ku předu šel svět; uznáváme pokrok ten a slavíme muže, kteří k němu dali podnět, kteří na jeho uskutečnění pracovali. V mnohém dobrém jsme pokročili: ale i v mnohém zlém a hříšném. A proto když denně vyskytá se *zlé*, které pod zástěrou pokroku sobě průchod hledá, nedivte se, pakli církev veřejně oznamuje, že pokroku toho není přítelkyní. F. J.

Paměti o bitvě u Králové Hradce následcích jejích. *)

III.

Bojiště u Benátek. Teprv na den Na nebe vzetí Panny Marie po odpoledních službách Božích bylo mi lze podívat se na bojiště za Benátky. Byl jsem žádostiv spatřiti místo, kde boj nejkrutěji a nejdéle byl zuřil a odkudž jsem každou ránu střelbou byl slyšel. — (Jak jsem již pověděl, houkala tu děla po celý den, a tisícové pěších stříleli tu na sebe zuřivě nejprve přes půl třetí hodiny, a potom v kratších dobách.) Ač již od bitvy 6 neděl bylo minulo, byl to předce ještě pohled úžasný. Les byl ještě téměř poset vojenským oděvem. Přílbice, čáky, kusy pochev, torby,

*) V č. 33. Blahověsta podal jsem zprávu, že Prusové hřbitov svých i rakouských vojnů zemřelých v Cerekvickém lazaretu slušně ohradili a vyslovil jsem přání, aby to pěkně opravené místo vždy tak v pokoji zůstalo jako dosud, a hle, jest naděje, že to přání se vyplní. Z Berlina dodán dvorný list vys. uroz. paní Karolině, vdově po Eugenu rytíři z Kleebornu co patronce, s dotazem, mnoho-li by se za tu hřbitovní půdu požadovalo, a s žádostí o svolení k ohrazení toho místa důkladnou kamennou zdí. — Půda náleží obci Cerekvické, a ta ač velice chudá jest, se vši ochotou darem dá ten grunt, přejíc sobě, aby místo, kde tolik hajitelů našich odpočívá, pěkně upravené na vždy zůstalo. — Plán s rozpočtem výloh již do Berlina odeslán, a jest naděje, že dílo brzo bude vyvedeno.

polní láhve, kusy plechových nádob a. p. — leželo po lese rozházené, — bylo tu viděti koleje děl, tažených přes paseku dosti hustou aplnou stromových stonků; stromy byly zpřerážené, jiné roztrženy od kulí granátových, — na těch stromech ještě po mnohých letech leckterá pila se pokazí, neboť některé až desíti ranami z jehlovek jsou udeřené a nejedna kulička v nich vězí. — Na sta psaní bylo tu rozházeno. Zdvíhl jsem některé. Nejvíce bylo německých, něco italských a maďarských, jenom *jediné* nalezl jsem české, psané z Drážďan milému bratru. Tento skonal ve špitále v Hořiněvsi. Byl to syn nebožtíka učitele z Jerice, bliž Hořic, jménem Anděl. Psaní důstojníkovi zasláné nenašel jsem ani jedno. — Listy z Pruska, jmenovitě od Děvína, nejvíce od manželek a přátel řemeslníků pocházející byly co do slohu, písma i pravopisu dosti správné. Tot také pokynutí, že by u nás mělo se pečlivěji o to dbáti, aby žáci ve školách venkovských naučili se správné psaníčko složit. V jednom listu z Děvína bylo psáno: „Příteli, půjdeš-li do boje, dej si na prsa štít s nápisem: Tuto jest průchod zakázaný!“ — Psaní z Moravy a Čech byly větším dílem tklivé, jich obsah: „Chovej se počestně, modli se k Pánu Bohu, důvěřuj v Něho. — My s bratřími a sestrami modlíme se za tebe!“ Mnoho-li jich děkuje za tuto nábožnou službu svým drahým příbuzným a přátelům v náručí jejich?

Po lese bylo náramně mrtvo. Přes půl čtvrté hodiny v něm a vůkol něho jsem pomeškal, ale ani jediného ptáčka jsem neviděl ani neslyšel. Kus lesa má jméno Havraník. Zdržoval se tady těch ptáků vždy tolik, že střelci sem vycházejíce v málo hodinách na sta jich postříleli, ale po bitvě mnoho neděl nikdo tu nespátlil havrana neb kavku. —

Kam ty se skryješ, kam ty zalitněš havrane dravý, až nebeský Pán pošle živly světa v poslední boj? — Ano „kam půjdu“ — soudce světa, „od ducha tvého, před tváří tvou kam uteku?“ (Ž. 138, 7.)

Dar z ciziny. Vděčnost nutí mne, abych uveřejnil ještě jednu událost, utěšené to ovoce strašné války. Dne 1. října pozdě večer dodáno mi z pošty těžké psaní. — Rozbaluji ho, a hle, tu se z něho zableskne čtvero stříbrných zlatníků rakouských a dále vykulují se opět, a opět, až jich bylo 39. Odkud? Až z Hohenzollernska! — Od koho? Od vojínů, kteří, jak zasilatel píše, bezděčně přispívají k zbidnění našemu,

a nad tou bídou ztrnuli. A kdo byl zasilatel? — Důstojný p. Stehle, katolický farář v Bietenhausen. Píše: „Posílám částku sbírký totiž 26 zlatníků pro ubohé poškozené v Benátkách. Mám jen 40 měšťanů (Bürger) v osadě, žádný z nich není příliš bohatý, ale též žádný nuzný. Vojínové naši, jenž bezděčně přispívali k válečným strastem ve vlasti vaší, všickni se bez úrazu navrátili domů.“ — Dále praví: „U nás papírových peněz málo jest v oběhu, a z peněz stříbrných dobrá polovice jest rakouského rázu. — Zmínku čině o tamějších poměrech církve katolické dí: „Církev u nás jest svobodná a svým jménem samostatně vládne.“ K listu tomu přidána byla malá cedulička, na níž stálo psáno: „Když jsem tento list chtěl pečeti, přinesl soused můj p. farář Pfeffer z Rangendingen ještě třináct zlatníků, jež tuto přikládám.“ Tento dar, tak jak byl poslán, totiž ve stříbre, a dle výslovné žádosti zasilatele nejméně po jednom zlatě, dostali ti ubozí Benátečtí, kteří při boji dne 3. července požárem, způsobným hrubou střelbou, o všecko šatstvo, peřiny, vinutí atd. přišli a tudíž neměli, co by na se vzali aneb čím by se přikryli! — Když ta vzácná zásilka přišla, byl tu právě vele-důstojný pán Leodegar Vacek, kanovník a městský děkan Kralohradecký. — Válka má dlouhé ruce, do veliké vzdálenosti sahá, aby brala a to nemilosrdně i to poslední; láska však křesťanská naopak jako to Boží slunéčko své nepřeborné paprsky potěchy a účinné lásky rozesílá po celém oboru světa. — Sotva se asi ti dobří kněží se svými štedrými osadníky nadáli, že budou první, kteří z ciziny pomocnou ruku svou podali v trpké strasti postaveným.

V druhém listu píše též p. farář Stehle: „P. H., farář v H. ., hodlá vám také poslati 20 zl. a jistá bohatá vdova ze Švýcar 200 franků.“ — Kéž jest mnoho takových spomocníků v nouzi! A jest v skutku, a to doma, tomu nasvědčují bohaté příspěvky pro poškozené válkou v uveřejněných se-znamech z všech krajů drahé vlasti naší i z krajů těch, jež samy veliké poškození utrpěly. Pěkná to bude památka v zápiskách nyní spustošených obcí. Oschnet slza, která se těm, kdož vypsání obí strastech svých předků čisti budou, mocně do oka podere; — rozvolní se opět srdce při čtení těch hrůz až do ustání sevržené, až se též dočtou těch nepočtených důkazů lásky, od milých krajanů ne hladkými slovy nýbrž dary přemnohými a na mnoze bohatými

projevené. Sláva dárcům! Ano vám do-
brodincům spanilomyslným budiž čest! Vy
jste dary svými podali text k potěšné
stránce historie české, dojemný jste na-
kreslili obrázek k dolíčení dobrosrdečného
charakteru pravého Čecha! —

Snad se mnohý z čtenářů ptáti bude,
jak já dopisovatel k těm stříbrňákům z
Hohenzollernska přišel? — Jestli p. re-
daktor Blahověsta mou prosbu o uveřejnění
této zprávy neoslyší, dočtou se toho čtená-
řové tuto. Stalo se takto: P. farář Stehle
se obrátil se svou prosbou o udání obce
bojem u Králové Hradce nejvíce poškozené
přímo k Jeho Eminenci našemu nejdůstoj-
nějšímu metropolitovi. Z rozkazu Jeho
Eminence měl d. p. redaktor Blahověsta
tu věc vyšetřiti, i poslal mně dotaz, a na
moji zprávu, dle nejlepšího mého přesvěd-
čení učiněnou, psal vysoco důstojný pan
kancelér kníž. arcibiskupské konsistoře do
Bietenhausen-u a stříbrňáky přišly do
Benátek. Sám za sebe i za podarované volám
za každou písmenu v této záležitosti co
nejsrdečněji: „Zaplať Bůh!“

Každá bouře v přírodě dvoji mívá
účinek, hubí a zúrodňuje; — tak i
válka. —

Naplnuje se to, co čteme v evangelium
na den Mladátek (Mat. 2, 18.);“ co pové-
dino jest skrze Jeremiáše proroka: „Hlas v
Ráma slyšán jest, pláč a kvílení mnohé.
Ráchel pláče synů svých a nedala se po-
těšiti, protože jich není.“ Tak nyní plakala
a. pláče ta a. ona matka pečlivá, pláče
vlast nad žalnou ztrátou nadějných synů
svých. — A opět jiná matka diví se a
žasne nad záračným zachováním syna
svého a velebí Boha, že se mu srdce zúrod-
nilo úmysly dobrými, zásadami a skutky
Bohu libými, že se jí lepší vrátil než jak
do boje vyšel. Plesá matka církev, že ne-
jeden její syn prostředkem války v dobrém
upevněn, jiný dokonale obrácen a vždy
získán ten, jenž se na vždy zdál býti
ztracen. — Prozřetelnost Boží započala,
upevnila a dokončila válkou v srdcích tisí-
cerých dílo milosti své na této zemi, a
nadešla těm, jenž války použití chtěli k
zboření jeho. — Přišli pozdě! A tak vždy-
cky pozdě přijdou, a vždycky shledají, že
se na nich naplní, co psáno v Ž. 2, 1.
„Meditati sunt inania,“ smyslili věci
marné! — J. J.

DOPISY.

Z kraje v Čechách, v listopadu 1866.
(„Nepokradeš!“ A „slovo Boží není uváženo.“)

Když jsem v novinách četl, že se v

Praze chce sestaviti spolek, který proti kaž-
dému kázání Jesuitů vydá brožúrku, po-
kládal jsem to za nemožnost; neboť jsem
si myslil: Coby mohl kdo namítati proti
tomu, kdyžby Jesuita na př. kázal o 7. pří-
kázání B. „Nepokradeš?“ — Nemám to
však více za nemožnost nyní, an jsem se
přesvědčil, kterakého pohanění ve veřej-
ných listech došel kněz kazatel za to, že
napomínal lid, aby svědomitě zachovávali
příkázání sedmé, a tím spolu aby hleděli
zachovati čest a dobré jméno českého ná-
rodu, jelikož „Češi v německých krajinách
mnohdy bývají považováni za zloděje.“ —
Chci pověditi něco o zmíněném nařknutí
našeho lidu. Že takového podezření v ně-
kterých německých krajinách skutečně
stává, jest pravda. Žiji na býv. panství
jednoho velkostatkáře, jenž veliké statky
má v Čechách, na Moravě, v Rakousku
a v Uhřích. Často se stává, že při pře-
sazování úředníků hospodářských dají sem
do naší krajiny úředníky z Moravy a Ra-
kouska. Tak před 4 lety přišel na osadu
naši úředník jeden, jenž, kdykoli mu na
poli neb jinde něco odcizeno bylo, lidem
naším spílal „zlodějských atd.“ tak že
jsem konečně sám nucen se viděl, nevoli
svou jemu projevit, a čest lidu hájiti. —
Vloni přišel na jeho místo jiný úředník z
Rakouska, a i ten si zde stěžoval, ač mír-
nějšími slovy, na zlodějství, dokládaje že
v krajině, kdež dříve byl, o tak častých
a smělých krádežích není ani slechu. —
A činili snad tito a jiní ještě úředníci lidu
v krajině naší krivdu, vytýkajíce mu ne-
šetřnost k cizímu majetku? Bohužel, že
říci musím, že v mnohém ohledu nížádnou
krivdu mu nečinili. —

Pravda ovšem, že jsou v naší milé vlasti
přemnohé krajiny a dědiny, kdežto jest
jmění jednotlivce každému svatým, kde
lidé i nejchudší poctivě se živí, v potu tváří
své chleba svého spravedlivě si dobývajíce;
kde obyvatelé téměř beze všeho strachu
o svůj majetek ku spánku se položití mo-
hou, kde co kdo rozsíl a pak požal, také
bezpečně sklídí. Jsou ale také krajiny,
kde krádež je skoro v obyčeji. A k ta-
kovým přináleží i krajina naše. Vy-
jde-li kdo v čas žní v noci ven, snadno
se o tom přesvědčí, an ne jednoho, ale
více lidí potká, kteří veliké vály sena,
aneb několik snopů obilí na bedrách z
poli domů odnášejí. Po žních přichází řada
na řípu a brambory; a tu ne snad v ma-
lém koši neb zástěře, ale na trakaři vozi

se řepa v noci domů. Běda pak tomu poli, kde není hlídače! U zeměat však není ani hlídač nic platen. Neboť nezřídka přichází celá společnost na pole; a vezme sobě, co chce, a hlídač musí mlčeti, aneb uteci. Když jsou pole prázdná, dojde řada na domácí drůbež, dříví, prádlo a jiné pod. věci. O pravdě toho může se každý u nás předsvědčiti. Když pak tyto nepravosti cizinec vidí, ano jimi sám utrpí, ký div, že přijda jinam mluví o zlodějství. A snad tu někdo namítne: proč pak obce či obecní výborové a představenstva této nepleše přítrž neučiní? — Měliby ovšem tak učiniti; ale v mnohých obcích panuje náramná netečnost u věci této, takže kdyby i někdo takového zloděje viděl a potkal a jej proto zastavil, omluvi-li se tento, že to vzal z panských polí, (byť tomu i tak nebylo), žádný ho proto nestihá, nekárá, netresece. — Nedomnívejte se však, že pouze chudší třída lidu tak nenechává a k cizímu majetku nešetná jest; v naší krajině nalaznete totéž i u bohatších rolníků.

Několik obrázků z jisté vesnice to vysvětlí. Na návsi před stavením jednoho rolníka stála velká, pěkná lípa; náležela obci; nepřekážela předešlým dvěma majitelům té živnosti, a podobně ani nynějšímu, kterýž nad to v jiném stavení přebývá. Beze všeho ptaní napřed jí hodně větvi usekal a si přivlastnil, a potom počal celý strom podvracetí též bezpovolení. Sousedé to viděli a mlčeli, a toliko na dolehání jednoho obyvatele usouzeno pak od výboru rolníku tomu, aby několik zlatých do obecní kasy zaplatil. —

Jiný rolník, nejbohatší ve vsi, beze všeho povolení zoral kus návsi před svým stavením na několik sáhů délky a šířky, a hezky hluboko, a hlínu vozil na své pole. A poněvadž nikdo proti tomu nepovstal, dovolil si více; ohradil totiž kamennou zdí značnou část pastviště obecního a přivtělil to k svému poli. To vidouce ostatní, činili pak podobně. A takového nešetření obecního majetku se strany rolníků mohlbych uvéstí veliký počet důkazů. A když tamní duchovní jednou při obecní hromadě na tuto nepřislušnost poukázal, odpověděno mu: pročby prý si neměli rolníci něčeho z obecního jmění dopřáti? — a když na to odpověděl, že obecní jmění nenáleží jen rolníkům, ale že naň mají právo všickni údobí obce, bylo to právě od toho nejbohatšího popíráno. Když ale i nejbohatší nešetří jmění cizího, kterak může se to pak za zlé po-

kládati člověku nuznému? A nyní se táží: Má duchovní pastýř tyto nepravosti na své oči vidoucí k tomu mlčeti, a jak jistí páni si přejí, stále jen o lásce, dobrotě a milosrdenství Božím kázati? Tuším, kdyby některý z těch pánů majitelem některého z blízkých dvorů byl, žeby bezpochyby sám duchovního snažně žádal, aby o 7. přikázání Božím důtklivě kázal. —

Nuže tedy, co nechcete, aby vám jiní činili, nečiňte ani vy jiným, neschvalujte krádež, neujímejte se zlodějů. Uvede-li se kazatel proti krádeži kázající u lidu v posměch, zajisté tím nikdo z těch, jenž mají cizí statek na svědomí, nejen se nenapraví, ale bude ještě hůře si počínati. Ostatně ať vědí a si pamatují noviny, že duchovenstvo naše ve věcech náboženských nebude nikdy poslouchati hlasu politických časopisů, ale řídit se bude vždy podle učení Božského Spasitele a zákonů církve svaté a jako dovede vždy mužně hájiti se proti nájezdům nepřátel svých, tak i dovede trpělivě snášeti lživé hany a potupy, těšíc se slovy Kristovými: „Blahoslavení jste, když vám zlořečítí a protivenství činí, a lhouce všecko zlé o vás mluvíti budou pro mne: radujte se a veselte se; nebo odplata vaše hojná jest v nebesích.“ — ch.

Od Humpolce 7. prosince 1866.
(„Náš“ Vinařický)

Číslo 331. „Nár. Listů“ dostal jsem teprv dnes do rukou; nedržímt jich aniž na ně připlácním; tudíž arci musím čekati, až mi můj přítel, jenž je z „pouhé zvědavosti odbírá“, některé to číslo pošle k nahlednutí. — Čta první „denní zprávu“ toho čísla, zhrozil jsem se, ale hned jsem se zpamatoval, vida že to obvyklý způsob novočeské polemiky. Neboť, ačkoliv ve svých „listech“ již mnohdykrát a v této „zprávě“ poznovu namluvili hromadu věcí, nedokázali dosud ale ani jedné z nich. A že pana kanovníka Vinařického ti pánové tak sprostě se dotýkají, mohli bychom se domýšleti, že ani nejnovější historii literatury české neznají. — Vydobyli si pan Vinařický o řeč naši mateřskou neoceitelných zásluh svými četnými spisy nejen z církevního ale i světského oboru a vždy pilně pečoval o správnost řeči české: to ale nelíbí se pánům, kteříž si libují ve spůsobech mluvení, jako na př.: „nás to diví,“ „já ho mluvím,“ „vzdor našemu namáhání,“ atd. Dále, nelíbí se těm pánům, že pan Vinařický právě důkazy a doklady o pravdě jich výpovědi od nich požaduje a tak jim k hrdlu sahá: tudíž musejí kři-

čet, aby křikem svým nejenom uši svého lidu, ale i uši své učinili neschopnými k slyšení rozumného slova. — Kdyby ti páni znali se v nejnovější historii literatury české: znali by knihy, kteréž pan Vinařický tiskem dosud vydal, a nemluvíli by tak pošetile o něm. — Jsem opravdu žádostiv toho, zda ještě nyní N. Listy se vytasí s nějakým osvědčením vlasteneckých (?) kněží (??), kteříž by se srovnávali s jich zásadami; opakuji, ještě nyní: když tak sprostě se dotkly našeho *Vinařického!* P. J.

Dodatek. „V Budihojích“ č. 97. nalezá se toto osvědčení: „Velmi nemile dotkly se nás „Nár. Listy“ od 2. prosince t. r., kdež mluví se o veledúst. p. kanovníku Karlu Vinařickém tak nešetně a urážlivě, jak jenom německo-židovské listy mluvíti dovedou, chtějí-li na český národ a na nejzasloužilejší syny jeho vyhlídnout zloby své. My znajíce veledúst. p. kanovníka z let blahodárného působení jeho, když byl děkanem Vltavo-Týnským a vikářem okresu Soběslavského, nezapomněli jsme posud na jeho neocenitelné zásluhy o rozkvet a povznesení české národnosti, o školství a učitelstvo, o všeobecné vzdělání národní, o chudinu atd. Zásluhy tyto a zásluhy, kterých sobě dobyt asi 40letým zdárným působením na poli české literatury, zjednaly mu právo na všeobecnou vážnost a vděčnost Vltavo-Týnské osady a celého národu. A proto muselo nás ošklivostí naplniti spílání „Nár. Listů“ ve Feuilletonu a mezi denními zprávami. Vyjádřující tuto ošklivost svou, jsme tím jisti, že jednáme ve smyslu města Vltavo-Týna, kteréž nedávno veledúst. p. kanovníka poctilo čestným měšťanským právem, ve smyslu celé osady Vltavotýnské a vikariátu Soběslavského, kdež posud žije památka na blahodárné působení tohoto výborného kněze, i ve smyslu všech, kteříž kdy poznali ctěného muže toho neobyčejnou vzdělanost, nezištnost a obětovnost, neúhonnost života a srdečnou, mnohonásobně osvědčenou lásku k vlasti. — Několik ctitelů páně kanovníkových z krajiny posledního působení jeho na venku.“

Z Inomosti v Tyrolsku 11. prosince 1866.
(Drobné zprávy z cirk. života.)

Přijměte letošní seznam zdejších bohoslovců, t. j. posluchačů bohosloví na fakultě theologické od Jesuitů řízené. Všech theologů jest 201, mezi nimi kněží a kleriků světských 101 z 32 různých diecézí, řeholních 100 z 15 rozličných klášterů, jesuitů cvičí se tu 41; v konviktu u sv. Mikuláše bydlí 96 a v soukromých

domech 49 posluchačů, cizozemců jest 77. Nejvíce nových příbylo ze Švýcar. Jsem zde již druhý rok mezi samými Jesuity a ani jednou ještě, i když nejvíce brojili proti nim v Praze a jinde, neslyšel nikdo z nás Čechů zdejších od nich té nejmenší výčitky neb narážky, aniž jakéhos odporného chování se strany jejich pocítil. Jinak někteří konviktoři, ti čtouce ve svých novinách o nezbedném chování několika těch potřestěnců v Praze, nemálo mrzeli se na Čechy, ovšem dle návodu svých novin nedosti rozsuzující mezi Čechy a několika křiklouny, kteří vlastenci se býti chvástají. Však pravý vlastimil neodvrací lid od Boha, od církve, alebrž horlí z lásky k lidu svému o čest a slávu Boží a spasení věčné bratří svých i časné jejich blaho. — Však odpustte, že tu kážu. Při upomínce na ty jalové vlastence pojímá mne stud, nevole i lítost — Bůh je naprav! — U zdejších scholastiků z tovar. Ježíšova viděl jsem též českou gramatiku. Cvičit se v jazycích mnohých. — Nejd. p. biskup Brixenský vydal a 2. t. m. po celé své diecési rozhlásiti dal pastýřský list, kterým vyzývá svých diecesánův k slavnosti diků za odvrácení nebezpečí nepřátelského od země Tyrolské za předešlé války, a k modlitbám za sv. Otce v nynější jeho tísní. Obojí slavnost spojil a určil na svátek Neposkv. Početí P. M., zajisté velmi přiměřeně. Toho dne měl sám v zdejším farním kostele, meškaje zde nyní na sněmu, kázání a slavné služby Boží, při kterých udělil všem přítomným věřícím odpustky 50 dnů, kdyžby totiž na úmysl církve před nejsv. Svátostí, po celé diecési toho dne až do večera vystavené, za sv. Otce se modlili. — Z kázání vyjímám příběh, který, jak pravil nejd. řečník, z úst očitého svědka, rakouského důstojníka slyšel. — Na onom místě, kde v bitvě u Custozzy nejlítěji bojováno bylo, na tak zvaném „křížovém vrchu“ (Monte Croce), třikráte v bitvě stečeném, stál od r. 1848 dřevěný kříž postavený tam padlým onoho roku vojínům od soudruhů při životě zachovaných. Kříž pak ten, ač stál v dešti dělových kul, žádného od nich porušení nevzal, a přece to bylo právě naše dělostřelectvo, které jak známo, neustálou kanonádou onu bitvu rozhodlo. — Ano, končil nejdúst. řečník, „in cruce salus“ v kříži byla i bude jediná naše spása, spása Rakouska, spása vlasti, spása každého jednotlivce, v kříži t. j. v náboženství, v pravé skutky osvědčené víře, v důvěře v

Boha a v jeho sv. pomoc, v lásce k Bohu a k bližnímu! —

Ale u nás, v drahé vlasti České, usiluje novinářstvo lid náš o víru, tu drahou perlu, o lásku k ní, o vážnost k církvi katolické a jejím ústavům, o vážnost k sv. Otci, vši mocí připraviti. Neostýchají se psáti články „Na sklonku světského panství papežova“ a t. d., uváděti lid v pochybnost o pravosti zjeveného učení nezáživnými, materialistickými náhledy čili lépe pouhými důminkami destruktivních učenců „o slunci,“ „o skvrnách na slunci“ a t. d. a připojenými k tomu poznámkami „Co tomu říkáš, milý čtenáři?“ Jakoby řekl: Hle čti a porovnej to s biblí, porovnej to s tím, co jsi se učil ve škole o stvoření světa v 6 dnech; viz, jak je to možná, aby od stvoření světa bylo jen 6 tisíc a několik let, když sama země před miliony a miliony lety již byla a t. d. — Proč, ptám se onoho pisatele toho článku, proč nepraví též, kterak tyto theorie učenců neodporují zjevení, což přece rovněž tak jako ony theorie, za nejnovější doby katolickými učenými tak jasně dokázáno, ač jsou-li ty theorie pravé, o čemž vším právem dotud pochybovati dlužno, dokud učenici nedokáží, odkud se prvotné ony částky, země, slunce a jak oni praví i ostatní těla nebeská sestavující shlukly a t. d. V onom pak článku „na sklonku vlády papežské“ nápadné mi bylo, kterak mohl pisatel těch řádků s jedné strany tvrditi, že nechce rozhodovati o tom, po právu-li či nepravu sv. Otec vlády zbude, s druhé pak strany uváděti slova největšího odpůrce světské vlády papežské! Není nad důslednost! Ale co na tom, jen když se hana kydá na sv. Otce. Tak na př. že spoluvinník na smrti Linkolnově náhodou byl papežský voják (jakoby již celé vojsko papežské svatá nějaká legie býti musela, a jakoby v jiném vojsku právě takový dareba nemohl se vynajít), to musí býti tučnou literou tištěno a jmeno „papežský“ v předu. — Kézby povstal „Pozor“ z mrtvých!

KRONIKA.

Z Prahy. V sále ostrova Žofinského odbývá se od 12—17. t. m. bazar ve propěch vdov a sirotků po vojínech v letošní válce padlých a těší se hojně návštěvě; bylot přijato první den vstupného 130 zl. a za prodané věci 2600 zl.; druhý den 158 zl. a 2300 zl., včera 243 zl. a 2100 zl.

— Pobožnost 40hodinná bude se

konati od 16 — 20. pros. v císař. král. kapli na hradě, od 21 — 25. v seminářském chrámu Páně.

— J. Vel. císař pán ráčil darovati jednotě k dostavění hlav. chrámu sv. Víta za odevzdaný skvostný výtisk roční zprávy 2000 zl.

— Kostel sv. Ignacia opravuje se nákladem OO. Jesuitů. Malířské práce převzal malíř Kandler. Hlavní oltář a presbyterium bude prý do jara obnoveno, ostatní chrám v letě.

— Zemský sněm bude zasedati do 20. t. m., načež se poslanci rozejdou na svátky vánoční.

Z Moravy. Učitelstvo dekanátu Letovického podalo prosbu k zemskému markhrabství Moravského, jejíž konec tuto uvádíme: „Vysoký zemský sněme račiž se nás v našem politování hodném postavení milostivě ujmouti a dle příkladu sněmů Haličského a Rakouského k tomu pracovati, by učitelstvu Moravskému dle nynějších drahotných poměrů plat zvýšen, a tento ne z rukou obecního představenstva, nýbrž z některého veřejného fondu za kvitanci vyzdvihován býti mohl.“

Z Vídně. O působení církevního soudu manželského ve Vídni podány jsou tyto zprávy: Od 1. ledna 1857 až do konce r. 1865 bylo přijato 2100 žádostí o rozvedení od stolu a lože; 5 žádostí zůstalo bez úředního rozhodnutí za příčinou úmrtí jednoho z obou manželů; 122 žádosti odmrštěno beze všeho vyšetřování; ve 230 případech se docílilo smíření manželů; 1760 žádostí vyřízeno jest výrokem soudním. Nad míru prospěšnými se býti dokázaly pokusy o smíření, jež dle zákona farářové mají vykonati pokaždé, kdykoli se dva manželé v rozepři nacházejí a některý z nich o rozvedení žádá; z každého 100 případů stalo se při 60 — 70, že manželé k laskavým slovům svého pastýře duchovního se smířili a od další žaloby upustili. — Žalob proti platnosti uzavřeného manželství podáno od r. 1857 — 1865 toliko 25; z těch bylo hned odmrštěno 14, za neplatné prohlášeno manželství dvoje; nálezem soudním odmrštěno žalob 7; ve 2 případech se rozepře ukončila úmrtím jednoho z manželů. — V příčině zasnoubení bylo od r. 1857 — 1865 předloženo 250 žalob; toliko ve 2 pádech jsou žalobníci mužové, ostatní jsou ženštiny.

— Ve Vídni posvěcen byl dne 18. listop. nový chrám sv. Alžběty na předměstí Wieden od nejdůst. světicího p. bi-

skupa dr. Kutschkera. Na vnitřní úpravu chrámu tohoto povolilo státní ministerstvo 50.000 zl. r. č.

V Lublani založil kupec Čemašer dvánácté místo kanovnické při katedrální kapitole, věnovav k tomu účelu 20.000 zl.

Z Německa. V nynějším Pruském státu jest mezi 23,521,260 obyvatelů 7,712,000 katolíků; severo-německý bunt čítá 8,875,000 katolíků mezi 29,221,000 obyvatelů. V jižním Německu (Bavoirch, Virtembersku, Bádensku, Hesensku) se mezi 10^{1/2} milliony obyvatelů nalezá 5,400,000 katolíků. Příjmy duchovenstva katolického jsou nejlepší ve Virtembersku; tam kongrua kaplana obnáší 650 zl., faráře III. třídy 750 zl., II. třídy 850 zl. první třídy 1000 zl. (jihoněmecké měny). Celkem ve všech německých státech mnohem lépe jest postaráno o duchovenstvo protestantské, než o katolické.

Z Poznańska. Nový arcibiskup diecése Hnězněnsko-Poznaňské, Měčislav Ledóchowski, brzy po nastoupení na úřad svůj obrátil zřetel k náležitému vychování kněžstva svého a především některé nutné změny v obou seminářích (theoretický seminář klerikální jest v Poznani, praktický v Hnězdne) uvedl. Profesuru filosofie na semináři theoretickém svěřil knězi Westfalskému dr. Kemperovi nařídív, aby předmět tento v němčině se přednášel. Letošní rok školní začal osmidenním cvičením duchovním, jež konal s alumný kněz Kulák z tov. Ježíšova; arcibiskup sám po celých osm dní, bera podíl v exerciciích šlechtitným příkladem svým nemálo ku zdatu jejich přispěl. Po obecném sv. přijímání čteny byly nové stanovy seminářské, jež arcibiskup na základě přesných zákonů církevních byl zosnoval. Stanovy ty značně se liší od předešlých; tak k. př. časté vycházky alumnů do města téměř naprosto jsou zrušeny; společné procházky obmezeny jsou toliko na onu část města, která za metropolitním chrámem leží; cizím lidem není více dovoleno choditi do ložnic alumnů; prázdniny jsou jen jednou za rok v letě, kdežto dříve byly několikrát. Velmi přiměřená ustanovení konečně obsažena jsou v řečených stanovách vzhledem cvičení nábožnosti, každodenního rozjímání (o čemž dříve v semináři nebylo ani řeči) a návštěvy vel. Svátosti oltářní.

Z Říma. Skoro touž dobou, když ctitelům sv. Jana Nep. v Praze popráno bylo vlastním očima patriti na posvátné tělo tohoto slavného mučeníka a miláčka

národu Českého, byly také zde v Římě některé k tomu zvláště povolané osoby oblaženy pohledem na svaté ostatky oslavence, jenž už před 1000 lety v Čechách veliké úcty u lidu požíval. Nemíním ostatky svatých apoštolů Slovanských, Cyrilla a Methoda, nebo všeliká pile vyhledati svatá těla jejich, zůstala posud bez prospěchu; nýbrž jsou to relikvie sv. papeže a mučeníka *Klementa I.*, jehož úctu spolu se sv. tělem jeho naši věrověstové Cyrill a Method do Čech přinesli, k jehož uctění první chrámy na půdě českomoravské stavěli. Řečené kosti sv. Klementa spočívají v Římě v chrámě téhož světce pod hlavním oltářem a sice v olověné rakvi, kteráž od časů papeže Benedikta XIII. († 1730) otevřena nebyla. Právo otvírati skříně s ostatky Svatých v Římě přísluší kardinálu-vikáři, pročež i tuto kardinal Patrizi přítomen byl. Otevření rakve dalo se tři dni před slavností sv. Klementa, 20. listopadu; mimo kardinála-vikáře při tom byli: kard. Guidi z řádu Dominikánů, jimž náleží klášter ku chrámu sv. Klementa přistavěný; Msgr. Bartolini, tajemník kongregace sv. obřadů; Cavaliere de Rossi s jinými údy komise archaeologické: konečně dominikáni Mulo-oly, kněz a Burke, převor konventu. Dle zpráv, jež De Vitry z předešlého století podává, bylo vůbec známo, že se v rakvi sv. Klementa mimo jiné ostatky nalezá nádoba s krví, část voskové svíce (Agnus Dei řečené), dva křížky, a nápis ku papeži Leonu I. se vztahující. Mimo tyto předměty však nalezena jest v rakvi také skleněná nádoba rozlomená a krví skropená, jejížto nápis na malém kousku křídlice vyrytý zněl: REL. SCT. XL., ostatky 40 Svatých, snad že 40 sv. mučeníků ze Sebasty. Ostatky v nádobě té jsou četné a velmi dobře zachované. Rakev byla pak zase zavřena a opatřena pečeti příslušných úřadů církevních. Tělo sv. Klementa bude v podzemní basilice téhož sv. mučeníka zdobiti hlavní oltář, jenž se staví na též místě, kde bývalo bydlí sv. Klementa.

Z Italie. O způsobu, jakým se v Itálii zrušují kláštery, svědčí tato událost: V městě Palma di Monte chiaro, v kraji Girsenském došel královský jeden úředník k tamějším jeptiškám a ohlásil jim, že v jeho moci jest, kdykoli se mu zachce, je z kláštera vyhnati; slíbil však, že jich ušetří, pakli mu okamžitě zaplatí 1000 lirů (2000 zl. r. č.). Polekané řeholnice chtěly mu skutečně peníze dáti, zatím však jeden kněz počínání úředníkovy oznámil soudu

a. další neplechý byly zamezeny. — Ve Florencii byl nedávno uvězněn inženýr Falcorieri, jemuž svěřena byla stavba italského paláce parlamentního, jenž ale nyní dán jest ve vyšetřování pro podvod a pokus uplacení. Vzhledem na něho volá revolucionářský list „Gazzeta del Popolo.“ „Pryč s lupiči!“ S výkřikem tím shoduje se také „Unità cattolica“ dokládajíc však: „Pryč se všemi lupiči! s malými rovněž jako s velkými; pryč s těmi, kdož kradou, jakož i s těmi, kdož svádí ku krádeži; pryč s lupiči, kteří jsou na cestách, ale pryč také s lupiči, kteří se mezi vyšší diplomacií a uprostřed vysokých politikův nalezají. Misto pokřiku: „Chceme Řím“ křičtež všickni: „My nechceme žádných lupičů.“ ∞

Literární oznamovatel.

— Nákladem „Zlaté Knihy dívek českých“ v Písku vyšly a vydávají se údům téhož spolku tyto spisy: 1) „Zlaté Lístky.“ Dárek útlověkým dívkám do Zlaté Knihy zapsaným. Sporádal Vojt. V. Janota. Číslo IV. Obsah: Obrázky z přírody od dr. Jos. Pažouta a sice: Liduščino kozlátko (s obrázkem). Andulčin beránek. Vodní kapky (s 5 obrázky). Liška (s obrázkem). Bobrové (s obrázkem). Velbloudi (s 4 obrázky). Na str. 50 — 134. následují povídky našeho Fr. Pravdy, totiž: Koblihy; obrázek ze života. Nové žaty; příklad ze života. Aloisie a Jindřiška; povídka. První zahrádka; povídka. Na str. 135—159 jsou básně rozličných spisovatelů. Na posledních XIV. stranách nalezají se správní záležitosti a přehled účtů Zl. knihy za r. 1865. — 2) Zlaté Klasy.“ Dárek dospělejším dívkám do Zlaté Knihy zapsaným. Sporádal dr. Jos. Pažout. Číslo IV. Obsahuje: Děje národu Českého pro dívky. S obrazem Elišky poslední Přemyslovny. Sepsal Eduard Erben, profesor na vyšších real. školách v Písku. Stran 206 a XIV., na nichžto jest ohlášení správních záležitostí. — Tyto „Děje národu Českého pro dívky“ od Ed. Erbena vyšly též o sobě nákladem Zlaté knihy dívek českých.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnuli:

- P. Frant. X. Tomaschek, kn. ř. Joanit., admin. fary ve Fürstenfeldu v Štýrsku, dne 12. července (nar. 19. pros. 1794, posv. 12. srpna 1821);
P. Angelus Slanina, kn. ř. Františk., vikář

- konventu v Zásmukách, dne 28. čce (nar. 12. října 1799, posv. 9. února 1826);
p. Petr Nieder, kněz. na odpoč. v Praze, dne 15. srpna (nar. 28. června 1801, posv. 22. pros. 1827);
p. Aug. Richter, kaplan kraje Hablsberdského v Kladsku, dne 16. srpna (nar. 24. února 1830, posv. 30. června 1855);
p. Jan Nep. Fischer, čestný kanovník kapitoly kolleg. na Vyšehradě, kněz jubil., arcib. notář, dne 11. října (nar. 10. října 1787, posv. 12. srpna 1810.)
p. Ant. Waldmann, kněz na odpoč. dne 22. října (nar. 25. září 1838; posv. 28. července 1861.)

Vyznamenán jest:

- p. Jan Starý, farář u nejsv. Trojice, stal se školdozorcem Staroměstského škol. okresu v Praze.
Ve správě duchovní ustanovení jsou:
p. Jos. Weißer, koop. v Předměřicích, za os. kaplana do Kostelce na Labi;
p. Frant. Lehečka, kapl. ve Všetatech, za kooper. do Předměřic.

V biskupství Litoměřickém.

Vyznamenán jest:

- p. Jos. Haman, jubil. kněz, os. děkan v Křemži, obdržel nejvyš. rozhodnutím c. k. apoštol. Velič. d. 7. t. m. zlatý záslužný kříž.

V biskupství Kralohradeckém.

Vyznamenán jest:

- p. Dominik Filip, ředitel chlapet. semináře v Hradci Králové, b. notář, obdržel nejvyš. rozhodnutím c. k. apoštol. Velič. d. 6. t. m. titul dvorního kaplana.

V biskupství Budějovickém.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Jos. Vlasák, farář ve Světcí (Schwaaz diec. Litoměř.), za děkana v Týně nad Vltavou;
p. Augustin Forst, farář v Pluhově Žďáru, za faráře v Opařanech;
p. Jos. Nápravník, proz., za skuteč. zámec. kapl. v Choustníku;
p. Frant. Mikota, kapl. v Nepomuku, propuštěn na čas do Sev. Ameriky, kdež převezme duch. správu české osady ve státu Jova;
p. Fr. Mikuláš, kapl. z Klatov do Nepomuku;
p. Eerd. Chlumecký, neom., za kapl. do Klatov.

Upřázdnené místo:

Žďár Pluhův, fara patron. kníž. z Paaru od 22 list. do 8 ledna 1867.

Příští, poslední číslo tohoto ročníku bude se vydávati dne 24. t. m. v poledne.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kníž. arcib. semi-
nari číslo 190—1.

Expeditce:
v kat. knihkupectví
B. Stýbla,
na sv. - Václavském
náměstí, čís. 786—II.
Nedoloží čísla rekla-
mujte nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

Předpláci se
v expedici
i u všech řádných
knihkupečů
na rok: 2 zl. 50 kr.
na půl: 1 zl. 30 kr.

Po poště:
Celoroč.: 3 zl. — kr.
půlroč.: 1 zl. 55 kr.

Předplacení čtvrt-
letní se nepřijímá.
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přís. XIV. 34.)

Evangelium na den Obřezání Páně.

Obsah.

Dítě blahoslavené Panny Marie bylo os-
mého dne po svém narození obřezáno, a Je-
žíšem nazváno.

Výklad.

*Za onoho času, když se naplnilo —
když pominulo — dní osm — sedm docela
a osmý poněkud — když přišel osmý den,
určitý k tomu — aby obřezáno bylo dítě,
kteréž se před osmi dni z Marie Panny v
Betlémě narodilo, — nazváno jest — od
Panny Marie a od svatého Josefa — jméno
jeho Ježíš, kterýmž — jménem — bylo na-
zváno od anděla, prvé než se v životě po-
čalo. Než se totiž v životě počalo, poslán
jest anděl Gabriel od Boha do Nazaréta k
blahoslavené Panně Marii, a řekl jí mimo
jiné i to: „Aj, počneš v životě, a porodíš
syna, a nazveš jméno jeho Ježíš.“ (Luk.
1, 31.) Právě tedy, že již před početím
nazváno tak jméno jeho od anděla, a ne
vlastně od anděla, nýbrž od samého Boha:
neboť nemluvil anděl sám od sebe, nýbrž
na rozkaz Boží. To se nám tu proto při-
pomíná, abychom nemyslili, že si snad to
jméno Panna Maria a svatý Josef sami vy-
myslili, nýbrž abychom věděli, že oni je
od anděla Páně slyšeli, že je dítěti svému
na rozkaz Boží dali, ba že mu je Bůh sám
dátí ráčil, a abychom, vědouce to, tohoto
jména jakožto s nebes pocházejícího na
nejvýš sobě vážili. A zajisté, že ho sobě
mnohem více vážiti budeme, když víme, že
od Boha pochází, nežli bychom ho sobě vá-
žili, kdybychom mysli, že pochází jen od lidí.
A v jaké teprv vážnosti, uctivosti a lásce
to jméno míti budeme, až zvíme, co zna-
mená, že znamená Vysvoboditele lidí od
hříchů! Však odkud to vím? Anděl Páně
sám vyložil to jméno svatému Josefu, řka:*

„Nazůveš jméno jeho Ježíš;“ a proč právě
tak? proč ne jinak? „onť zajisté vysvo-
bodí lid svůj od hříchů jejich.“ Vida, že
jméno Ježíš dle výkladu andělova vy-
svoboditele lidí od hříchů znamená. A když
znamená to, může-li něco lepšího ještě zna-
menati? Myslím, že nemůže; neboť největší
dobro slepému jest vysvoboditel od sle-
poty, největší dobro hluchému vysvoboditel
od hluchoty, největší dobro němému vy-
svoboditel od němoty a největší dobro hříš-
níku vysvoboditel od hříchů. A ještě je-
dnou pravím, když znamená to, co tu díme;
čím tedy to dítě jest a musí nevyhnutelně
býti? zajisté že vysvoboditelem lidí od hří-
chů; nebo kterakby mohlo Ježíšem — Vysvo-
boditelem se jmenovati, a to na rozkaz Boží,
kdyby v skutku a pravdě Ježíšem — Vysvo-
boditelem nebylo? Vždyť by byl Bůh sám lidi
z ohledu spasení jejich oklamal, podobně
člověku, kterýžby falešný peníz dobrým
nazýval a za dobrý ho vydával; což ne-
možná o Bohu mysliti. Jak jistě tedy to
dítě Ježíšem — Vysvoboditelem se nazývá,
tak jistě pravým Vysvoboditelem jest.
Ejhle Vysvoboditele v lůně Panny Marie,
na loktech svatého Josefa! Protož ho tak
líbají, za něho díky vzdávají, v něm šťastni
a blaženi jsou. Ejhle Vysvoboditele mého
— tvého — veškerého světa! Pochovejme
ho, pomilujme ho, zlíbejme ho, řekněme
mu: Tys Vysvoboditel můj; nechci ni-
kdy o jiném slyšeti. Ó blahoslavené oči,
kteréž tě vidí, a uši, které tě slyší,
a ústa, která tě líbají a ruce, které tě
chovají, a nohy, které k tobě spěchají! Ó
blahoslavené srdce, které na tobě lpí, a
duše, která v tobě žije, a mysl, která se
v tobě kochá, a síla, která se ti obětuje!
— Však již rád bys věděl, kdy a jak ten
Vysvoboditel vysvobozovati počne? Hle,
již počíná, v tentýž den, v který jest Je-
žíšem — Vysvoboditelem nazván, dává se

dle zákona obřezatí, to jest, u přítomnosti Panny Marie, svatého Josefa a jiných více svědků trpí obnažení, přijímá ránu, snáší bolest, cedí slzy, prolévá krev. A to na vysvobození od hříchů? Ano, od hříchů, jmenovitě od dědičného. Ó kdožby si byl pomyslnil, že takto započne, že nás bolestí a krví svou od hříchů vysvobozovati bude! Ó krvi nevinná, pro nás prolitá, my nejsme tebe hodni! — Ó kterak pak on jedinou asi dokoná? jakými bolestmi, jakými ouzkostmi, jakým krve prolitím, jakou smrtí? — Z takového bolestného, krvavého počátku nelze předzvídati nežli daleko bolestnějšího, krvavějšího konce. — Ale jaká to láska, která k tak trpkým, strašlivým věcem se odhodlala, která tak velikou obět přinesla, která břemeno veškerého člověčenstva na sebe vzala a snášela! Ó Vysvoboditeli! Ty nás miluješ. Tvé obřezání, tvá bolest, tvůj pláč, každá slza oka tvého, každá krůpěj krve tvé nám praví, že nás velice miluješ. Ó budiž za to od nás ve všem všudy, nade všecko a na věky milován!

Jako dítě blahoslavené Panny Marie osmého dne po svém narození obřezáno a Ježíšem nazváno bylo, tak jsme byli také my hrzy po svém narození, totiž na křtu svatém, jménem nazváni a obřezáni, s tím však rozdílem, že dítě Panny Marie jménem nazváno bylo od Boha, my pak od lidí — od rodičů, od kmotrů, a že obřezáno bylo na těle, my pak na duši. — A jakým jménem byl každý z nás nazván? Jménem některého Svatého; jeden totiž byl nazván jménem Jan, druhý jménem František, třetí jménem Václav, čtvrtý jménem Josef atd. A proč právě jménem některého Svatého? Nepochybně proto, aby byl tím, čím se jmenuje, svatým. Ty se jmenuješ u př. Františkem, a proč? aby byl Františkem, to jest, aby byl pln pokory, tichosti, mírnosti, aby se měl za malíčkého, nepatrného, nehodného před Bohem i před lidmi jako sv. František. Ty se zase jmenuješ Václavem, a proč? aby byl Václavem, to jest aby byl pln viry a bázně Boží, aby po službách Božích toužil, na ně spěchal, jim s vroucí pobožností obcoval jako sv. Václav. Ty se jmenuješ Janem Nepomuckým; a proč? aby byl Janem Nepomuckým, to jest, aby byl pln lásky k Bohu, vděčnosti k rodičům, uctivosti k učitelům, aby si slovo Boží k srdci bral, na mysl své rozjímal jako sv. Jan Nepomucký. Ty se zase jmenuješ Josefem; a proč? aby byl Josefem, to jest aby byl

pln čistoty a nevinnosti, aby se příležitosti k hříchu varoval, světu uhýbal, obcování s dobrými, svatými, obzvláště s nejsvětější Pannou Marií sobě liboval jako sv. Josef. Ty se jmenuješ Marií; a proč? aby byla Marií, to jest, aby byla plna důvěrnosti, poslušnosti, pobožnosti a všelikých ctností, aby se za děvku Páně pokládala, jemu s celým srdcem svým se obětovala, a vši silou svou mu sloužila jako Panna Maria. Ty se zase jmenuješ Annou, a proč? aby byla Annou, to jest, aby oplývala milostí, spravedlností a přívětivostí, aby s plačícími plakala a s radostnými se radovala, aby úštěpky a hanu trpělivě snášela, jako sv. Anna. Ty se zase jmenuješ Kateřinou, a proč? aby byla Kateřinou, to jest, aby po křesťanské moudrosti toužila, o ni Boha prosila, dle ní život zřídila a spíše smrt podstoupila, nežli se jí odřekla, jako sv. Kateřina. Ó budiž tím, čím se nazýváš; budiž obrazem toho svatého, od něhož své jméno máš! A to tím více, poněvadž jsi byl na křtu svatém také obřezán, ovšem jak již řečeno, ne zevnitř, na těle, nýbrž vnitř v duši své. V duši své jsi byl nezrušitelným znamením znamenán, dědičného hříchu sprostěn, milostí Ducha sv. posvěcen, od zlých náklonností k dobrým obrácen, na důstojenství syna a dědice Božího, spoludědice Kristova, chrámu Ducha sv. a úda církve svaté povýšen; a tímto duchovním obřezáním, to jest tímto očistěním, posvěcením, povýšením duše tvé byls na vždycky k činění všeho dobrého zavázán, jmenovitě k přemáhání a zapírání sebe samého, ke krocení a mrtvení zlých žádostí, k varování se hříchů a všech k nim příležitostí; což zase nic jiného není, nežli obřezání — obřezání proto, že to bývá s bolestmi, mnohdykrát s dosti velikými, řezavými spojeno; avšak s tím rozdílem, obřezání křestní že na tobě od Boha vykonáno bylo, obřezání toto že *ty sám* na sobě s pomocí Boží vykonávati musíš, a obřezání křestní že na tobě jenom *jednou* vykonáno bylo, aniž kdy smíš se opakovati, obřezání toto že musíš častěji na sobě opakovati, že v něm musíš pokračovati až do smrti. Nuže tedy počni — obřezávej, to jest, přemáhej, zazapírej sebe samého, obřezávej srdce své — zkrocuj hněv, závist, nenávisti a jiné zlé žádosti, kteréž ti ze srdce vycházejí; obřezávej oči své — odvracuj je od zlých věcí, obracuj je na dobré; na dům Boží, na kříž, na obrazy Svatých, na nebe; obřezávej uši své — zapávej je př. d utrhač-

nou řeči, neslušným žertem, necudným zpěvem, otvírej je křesťanskému cvičení, mravnému rozmlouvání, moudrým radám a rozkazům; obřezávej jazyk svůj — zdržuj ho od klení, nadávání, pomlouvání, bláznového šprýmování, daremného tlachání, cvič ho v nábožném prozpěvování, křesťanském pozdravování, čítání dobrých kněh, vypravování toho, cos na kázání slyšel; obřezávej ruce své — odnaučuj je lenosti, zlodějství, pranicím, navykej je prospěšným zaměstnáním, k potřebným pracem, k rychlému obsluhování nemocných; obřezávej nohy své — odvracuj je od nočního se toulání, od pohoršlivého běhání do zlých společností, přidržuj je k pospíchání; do kostela, ku klekání v modlitbě, k navštěvování nemocných atd. ! A kdyby se stalo, že bys dnes neb zejtra v hřích upadl, neopomeň pak hned na to se obřezati, to jest, hříchu svého želeť, jeho se odříkati, z něho se vyzpovídati, za něj zadost učiniti, škodu nahraditi, krádež navrátiti. A když tak v tomto obřezávání sebe samého až do konce pokračovati budeš; buď ubezpečen, za živa že veliký prospěch v křesťanské spravedlnosti učiníš, a po smrti že věčného blahoslavenství dojdeš. Amen.

Evangelium na den Zjevení Páně neb sv. tří králů.

Obsah.

Brzy po narození Pána Ježíše přijeli mudrci od východu do Jerusáléma, a ptali se po něm, kde jest, odvolávajíc se na hvězdu jeho, kterou byli na východu viděli. Což uslyšev král Herodes, ulekl se s vším obyvatelstvem Jerusálémským, a hned shromáždil všecko vyšší kněžstvo a učitelstvo, a tázal se jich, kdeby měl dle předpovědí proroků Kristus se naroditi, a dozvěděv se, že v Betlémě, povolal zase tajně mudrců a vypytoval se jich pilně na čas hvězdy, která se jim byla ukázala, a pak je propustil, řka, aby mu, když dítě naleznou, zvěstovali; že on také přijde a jemu se pokloní, myslil ale při tom, že jej zavraždí. Mudrci tehdy odjeli, a onou zázračnou hvězdou vedeni šťastně do Betléma přijeli, dítě Ježíše našli, jemu se klaněli a dary obětovali. A konečně od Boha napomenuti byvše, aby se nevraceli k Herodesovi, jinou cestou vrátili se do krajiny své.

Výklad.

Když se byl narodil Ježíš v Betlémě Judově — v tom Betlémě, co byl v zemi Judské — za dnův Heródesa krále, aj!

mudrci — moudří, učení, zvláště v umění hvězdárském zběhlí mužové a spolu králové, dle nábožného podání jménem Kašpar, Melichar, Baltasar — od východu — z východních krajin — přijeli — nenadále s četným komonstvem na mnohých velbloudech a dromedárech — do Jerusáléma — hlavního města židovského, — řkouce; Kde jest ten, kterýž se narodil, král židovský? — A aby jim nikdo namítati nemohl: Co pak se vám zdá? co vám kdo namluvil? vždyť se nížádný král židovský nenarodil; odvolali se na hvězdu, která se jim byla ukázala a zvěštovala jistě narození jeho; nebo — pravili — viděli jsme hvězdu jeho na východu — na východním nebi — a přijeli jsme poklonit se jemu. Bez pochyby že oni prastaré, daleko široko i v jejich krajinách rozšířené proroctví Balaamovo o hvězdě, kteráž z Jakobova pokolení vzejde, dávno dobře znali, a že na tu hvězdu často mysli, o ní rozmlouvali, po ní toužili, na ni se těšili, nejvíce za nočních dob, když na hvězdy pozorovali. Dost možná, že hledice k nebesům, bezpočtukráte toužebně zvolali: Ó kým tu prorokovanou hvězdu již již uziříme! A hle, Pán Bůh vyplnil žádost jejich; ukázal jim na nebi neobyčejnou, zázračnou, od ostatních hvězd zcela rozdílnou hvězdu, a vnukl jim, že to hvězda židovského krále, že znamená narození jeho. Ó radost nad radost! Od té doby neměli doma stání; jen pryč — do země židovské — do Jerusáléma, jen ho vidět, jemu se klanět! A bez ohledu na dálku cesty, na velikost outrat, na množství nebezpečností, na rozličné lidské pochybnosti a námitky vypravili a vydali se hned na cestu a spěchali k Jerusálému. Ó jak rádi byliby letěli, aby již nově narozeného krále viděli, a jemu se klaněli! Ó těch dobrých, věrných, horlivých duší! Kdyby bylo všude takových, ó jaké byloby tu k Pánu Ježíši — do jeho chrámů, k jeho oltářům, k jeho oběti spěchání, jaké jemu se klanění, jemu prozpěvování, jeho před veškerým světem oslavování! A to tím více, protože hvězda daleko větší a krásnější nad onu, kterou mudrci viděli, já myslím, církev svatá, katolická tisícerymi jazyky každého roku jeho narození zvěstuje, a nejen jeho narození, ale také jeho život, jeho smrt, jeho z mrtvých vstání, jeho na nebe vstoupení, jeho v nebi králování, jeho příští k obecnému soudu. Jsi-li pak, milý křesťane, v srdci svém hotov, Pána Ježíše v domě jeho tak často, jak můžeš, navštěvovati, a jemu v nejsvětější Svátosti pokorně se

klaněti? — Kdyby se ti někdy k němu nechťelo, vzpomeň na mudrce, jak oni do Jerusalema spěchali, aby ho viděli, a jemu se klaněli. —

Sotva že se mudrci v Jerusalemě ukázali, strhnul se po celém městě náramný hluk; všecko z domů vybíhalo; div, že na nich oči nenechalo; o ničem se nemluvalo, nežli jenom o nich, tak že to i k uším Heródesovým se dostalo. A co on? byl tomu rád? *Uslyšev pak to Heródes král,* — že totiž mudrci od východu přijeli a nově narozeného židovského krále hledají. — *zarmoutil se* — asi takto sobě mysle: Teď je zle, král nový tu, on bude dnes neb zejtra chtít nad židy panovati; židé budou tomu rádi, budou ho v tom podporovati; mne bez toho jakožto cizince, Idumejčana, od Římanů jim vnuceného, vždycky nenáviděl, a rádi byliby mne se zprostili; čím více nyní, když vlastního svého krále mají, na něhož tak dlouho čekali; na ten způsob mi nic nezbyvá, než násilná smrt anebo vyhnanství. Ó blázne! ty se bojíš ponížení, ztráty kmentu, žezla a života? On nemyslí na to, aby tě ponížil, nýbrž aby tě povýšil na důstojenství syna a dědice Božího, chrámu Ducha sv. a ouda církve svaté; on nemyslí na to, aby ti vzal, nýbrž aby ti dal roucho nevinnosti, žezlo vítězství, korunu spravedlnosti. A toho se bojíš? nad tím se rmoutíš? — A nejen Heródes se zarmoutil, ale — *i všecken Jerusalems s ním.* Obyvatelé Jerusalemať si myslili sobě asi takto: Dva králové v jedné zemi, to není nic dobrého. Jeden bude druhého nenávidět, pronásledovati, vyhánět; povstane válka a krve prolítí; a my zde, v královském sídle, okusíme při tom to nejhorší. Ó zpozdilci! vy se lékáte krve prolítí? — pravdať, že bude, a chcete-li, povím vám kdy a kde: brzy, za tři a třicet let, a blízko, na hoře kalvárské; tam proleje vlastní krev svou za vaše spasení. A toho se lékáte? nad tím se rmoutíte? — Ale tak tomu jest, jak Písmo sv. dí: „Bezbožní se třesou strachem tam, kdež strachu není“ (Žalm 13, 5) — kdež nemají čeho se strachovati, to jest, ne že nemají čeho se strachovati; mají zajisté za živa i po smrti — za živa z ostnu v svědomí, pokut Božích, zlé smrti; a po smrti z odsouzení, zavržení a ohně věčného; ale že se strachují nejen tam, kde mají z čeho se strachovati, nýbrž i tam, kde nemají z čeho, jako u př. v této případnosti, že se narodil král židovský. Ó chraň se, m. kř., bezbožnosti, chceš-li se uchrá-

niti strachu tam, kde strachu jest, i tam, kde strachu není!

Heródes, zprávou o narození krále židovského celý ustrašen, hned přemýšlel, coby činiti měl, aby se na trůnu udržel; i napadlo mu, aby ho zabil. Ale kterak ho mohl zabít, dokud nevěděl, kde se narodil? To bylo tedy to první, nač se musil tázati, co musil zvěděti — místo narození jeho. *A shromáždív všechna knížata kněžská a učitele lidu,* — všecko vyšší a nejvyšší kněžstvo a učitelstvo — všecko proto, aby se tím spíše dozvěděl, čeho se dozvědět chtěl, — *tázal se jich, kdeby se Kristus měl naroditi. Oni pak řekli jemu: V Betlemě Judově; nebo tak psáno jest skrze proroka (Micheáše 5, 2.): „A ty Betléme, země Judská! — v zemi judské! — několi nejsi nejmenší mezi knížaty judskými — mezi knížecími městy v Judstvu, ač se zdáš býti nejmenší, proto že nejsi knížecí, jako jiná města; neboť z tebe vyjde vévoda — král — kterýžby spravoval lid můj israelský.“* Teď věděl Heródes, co chtěl věděti — místo, kde král židovský se narodil. Ale na tom nebylo dost; on chtěl a musil také věděti čas, kdy se narodil. Dokud toho nevěděl, nemohl ničeho začítí, protože nevěděl, jak staré děti má dáti v Betlémě a ve vůkolí jeho zabít, aby mezi nimi jistotně byl král židovský. Ale od koho se toho dozvědět? od jiného ne, nežli od mudrců. Oni vědí, a mohou pověditi, jak as dlehu onu hvězdu viděli; a on bude moci o stáří dítěte z toho souditi; nebo jak dlouho ji viděli, tak as bude to dítě staré; co tedy učinil? *Tedy Heródes tajně povolal mudrců,* — tajně proto, aby nepadl u lidu v podezření, jakoby něco zlého obmýšlel, a u vyvedení obmyslu svého nepotkal se s odporem, — *pilně se jich vyptal na čas hvězdy, kteráž se jím byla ukázala: a je do Betléma propouštěje, řekl: Jděte, a vyptejte se pilně na dítě, a když naleznete, oznamte mi, abych i já, přijda, poklonil se jemu.* Ten pokrytec! o pokloně mluvil, a na vraždu myslil. — Ó nechťej, m. kř., nikdy nic zlého činiti, aby nemusel pak s tím se skrývati, a na oko se staviti jiným, nežli jsí. Dobrota, čistota, spravedlnost před pokrytstvím zajisté tě ochrání. —

Heródes mudrce propustil a oni odešli, jakož tu dále stojí: *kterážto vyslyševše krále, odešli.* A to samojediní; nešel s nimi ani Heródes, ani kdo z kněží a zákonníků, ani kdo z ostatních obyvatelů Jerusalemských. Arciť ne; nebo Heródes neměl kdy,

on musel doma přemýšlet, jakby to dítě zavraždil; a židovští kněží a učitelé, co ti tak dalece o Messiáše dbali? Na bohatství a slávě měli dost; a ostatní lid Jerusalemský, ten se podle slepých vůdců svých řídil, a také se bál, aby Heródesa na sebe nepopudil, kdyby se k odcházejícím mudrcům připojil. Tu se nám ukazuje troji druh lidí: první v Heródesovi, druhý v židovských kněžích a učitelích a vůbec v obyvatelích Jerusalemských, a třetí v mudrcích. V Heródesovi ukazuje se nám druh lidí bezbožných, kteří Pána Ježíše nenávidí, jej pronásledují, žalárují, křičí, a nemohou-li jeho samého, alespoň věrné oudy jeho; v židovských kněžích a učitelích a vůbec v obyvatelích Jerusalemských druh lidí lhostejných, kteří Pána Ježíše sice nepronásledují, ale také o něj, o jeho církev, obět, svátosti, učení mnoho nedbají, kteří tak živi jsou, jakoby to pro ně nebylo, jich se nic netýkalo; konečně v mudrcích druh lidí nábožných, kteří Pána Ježíše milují, po něm touží, k němu spěchají, na něm časné i věčné blaho své zakládají. Ku kterým z nich chceš ty náležeti? Hleď, abys náležel k těmto posledním. —

Mudrci odešli a to v noci. Na ráno nečekali, na nocleah ani nezpomněli. A kterak by mohli usnouti? — Mimo to také na hvězdu se těšili, že se jim ukáže, že je zase povede. A proto, sotva že za branou byli, již oči k nebi pozdvihovali a hvězdu na něm hledali. *A aj, hvězda, kterouž byli viděli na východu, — jako věrný vůdce — předcházela je, až i přišedši stála nad místem, kdež bylo dítě.* A co oni, když je užířeli? *Uzřevše pak hvězdu, zradovali se radostí velikou velmi.* Zajisté kdyby byli mohli, žeby ji byli radostí celou zlíbali a slzami skropili, a že s ní ani oka nespustili, že se na ni pořád usmívali a bezpočtůkráte k ní zvolali: Ó milá, drahá, zlatá hvězdo! Ó bys věděla, jak nám bylo smutno bez tebe, jak jsme tě pohřešili v Jerusalemě, jak jsme tužbou práhli po tobě. Ó bys znala radost naši, s jakou jsme tě uviděli, s jakou nyní na tě pohlížíme a tebe následujeme! Ó věrná vůdkyně naše, přiveď nás na místo, po němžto toužíme, ukaž nám krále, k němužto spěcháme! Ó blaze, stokrát blaze nám, že na pravé cestě jsme, a že z ní nezboudíme, že, co neviděti, budeme u cíle! — Ó kým všickni lidé s podobnou tužbou církev sv. hledají, s podobnou radostí ji vítají, s podobnou láskou na ni pohlížejí, s podobnou

věrností jí se přidržují, s podobnou stálostí jí následují; neboť ona jest nebeská, zářná hvězda, která pravou cestou vede k Pánu Ježíši, ovšem že mnohdykrátě přes Jerusalemb, to jest přes mnohé překážky, a že mnohdykrátě od očí zmizí a nechává člověka na rozpacích, v těžkostech a zármutcích, ale to jen k jeho dobru a jen na čas; pak se opět ukáže, a tím rychleji vede k žádoucímu cíli. — A kým také jeden každý takovou hvězdou jest, kteráž vede k Pánu Ježíši! kým takovou hvězdou jest otec svým dítkám, učitel svým žákům, soused svým sousedům! Ó jaké množství bylo by tu hvězd! jaké na ně podívání, jaká z nich radost!

Hvězda přišedši stála nad místem, kdež bylo dítě, jakoby říci chtěla: Tu jest, vejděte tam. *I všedše do domu — bez pochyby ne velikého, bohatého, nádherného, podobného paláci — našli dítě s Marií matkou jeho, a padše — na kolena a na tváře — klaněli se jemu.* Kdo jak živ viděl, žeby kdy byli mužové a k tomu ještě mudrci a králové maličkému dítěti se klaněli? — Když v Jerusalemě, na královském dvoře byli, nikomu se tam neklaněli, ani králi Heródesovi; a zde v bídném, nepatrném domě klanějí se cizému, chudému, opovrženému dítěti; odkud to? nepochybně odtud, že osvicením Ducha sv. v tom dítěti pravého, živého Boha poznali. Aj, to dítě — Bůh. Honem sem, padněme na kolena, klanějme se tomu dítěti; nebo to dítě jest Bůh. Ó lidé, co děláte, že sem nespěcháte a neklaníte se dítěti, kteréž jest Bůh? Králové jemu se klanějí, andělé se mu klanějí, proč pak vy ne? — Mudrci klaněli se dítěti, — *a otevířevše poklady své — pokladnice, to jest skříně drahými poklady naplněné, — obětovali mu dary: zlato, kadidlo a myrhu.* Těmito dary ukázali, jaké dary v srdcích svých měli a tomu dítěti obětovali, totiž víru, naději, lásku. Ovšem, nebo ve víře, naději a lásce hledívali doma nočního času k obloze, a pozorovali na hvězdu, kteráž se jim byla ukázala; ve víře, naději a lásce vydali se na cestu, přišli spěšně do Jerusalemba, a ptali se po novorozeném králi židovském; ve víře, naději a lásce odešli z Jerusalemba, následovali předcházející hvězdy, a přišli do Betléma až na místo, kdež bylo dítě; ve víře, naději a lásce vešli do domu, padli na obličej a klaněli se jemu; ve víře, naději a lásce konečně otevřeli poklady své, a obětovali mu dary: zlato, kadidlo a myrhu. Ó blahoslavený, kdo takoveto

poklady v srdci svém má! Byť třeba zlata, kadidla a myrhy neměl, jen když ty má, a obětuje Pánu Ježíši. Ty jsou zajisté lepší nad tisíce zlata, kadidla a myrhy. Ovšem že k nim dobře, když jest, také zlato, kadidlo a myrhu přidati, anebo místo zlata almužnu, tělesný neb duchovní milosrdný skutek; a místo kadidla modlitbu, díků činění, konání všeho ke cti a chvále Boží; a místo myrhy půst, trpělivost v kříži, lítost nad hříchy. Ó blahoslavený, kdo takovéto dary Pánu Ježíši obětuje po všecky dni svého života! —

Mudrci obětovali dítěti zlato, kadidlo a myrhu, a dali těmito dary svou víru v něj jako Boha, svou naději k němu jako Bohu a svou lásku k němu jako Bohu na jevo. Ale na tom nebylo dost. Oni jej dary svými také za Krále, za Kněze a za Proroka vyznali a vyhlásili, a sice zlatem za krále, kterýž nad národy panovati, kadidlem za kněze, kterýž libou Bohu obět obětovati, a myrhou za proroka, kterýž sv. evangelium kázati, a za to mnoho trpěti bude. A zajisté, že to dítě jest králem a to nejslavnějším, kterýž zde na zemi království spravedlnosti a pokoje založí, potom na nebe vstoupí, na pravici Boží sedne, Ducha sv. sešle, skrze něho království svého před nepřátely obhájí, je po všem světě rozšíří, syny království svého posvětití, zdokonali, a posvěcené, zdokonalené konečně do věčného života přijme. A zajisté, že to dítě jest knězem, a to nejvyšším, kterýž pravou, dokonalou, Bohu na nejvyš libou, lidu na nejvyš spasitelnou obět obětovati bude a sice krvavě jednou na vždy na kříži, a nekrvavě na každém místě po všecky dni až do skonání světa. A zajisté, že to dítě jest prorokem a to největším, kterýž lidem sv. evangelium hlásati, jim dobře činiti, za to ale trpký kalich pítí, krutý boj bojovati, krví se potiti, pod křížem klesati, na kříži pñiti, umíratí a i po smrti ve věrných oudech svých, v křesťanech katolických, přemnoho křivd, bolestí, a muk po všecka léta a století trpěti bude. A poněvadž králem, knězem, prorokem jest, protož ho také za krále, kněze a proroka vyznávejme; za krále pokorným se mu klaněním, ochotným vůle jeho činěním; za kněze pobožným obětí mše sv. obcováním a častým svátostí přijímáním; za proroka pilným slova jeho slyšením a stálým příkladem jeho následováním. A když tak ho vyznáme před lidmi; zajisté že i on nás dnes neb zítra vyzná před otcem nebeským. — Mudrci si u Pána

Ježíše pobyli, poklonou a dary svými ho poctili; a co dále učiní? bez pochyby, že na domov pomyslí. Ó kým vědí, co Heródes — ten ukrutný pokrytec — proti dítěti obmyslí, aby se k němu nevrátili, a nechťice dítěte mu nevzradili. Kým jim dá Bůh dobré vnuknutí! *A napomenutí dostavě se snách, aby se nevraceli k Heródesovi, — ó chvála Pánu Bohu! z toho, co Heródes obmyslí, nebude nic. Pán Bůh viděl obmysl jeho, vzal dítě v ochranu, a mudrcům dal napomenutí, aby se nevraceli k němu, a oni dle napomenutí toho — jinou cestou vrátili se do krajiny své.* Zajisté že oni na té celé cestě na nic jiného nemyslili, než na Pána Ježíše, a o ničem jiném nemluvili, než o něm, a o něm doma bezpočtukráte, s nesmírnou radostí vypravovali. A není divu, neb z hojnosti srdce mluví ústa. A kdo ví, co oni tím svým vypravováním s pomocí Boží duší potěšili, osvětili, na víru obrátili, k dobrému, svatému životu vzbudili. Ó kým i my svým vypravováním o Pánu Ježíši něco přispějeme ku spasení duší nesmrtelných! Amen.

J. Felizna.

Historie a Jesuité.

Že veřejné mínění neodsuzuje řád jezuitský, ukázali jsme již v Blahověstu. (na str. 456.) — Odpůrcové naši v Nár. Listech uchopili se tedy „historie“ a podávají „historické důkazy,“ uvádějice nejen jednotlivé výroky, jež Jesuity odsuzují, ale dovozující to i historickými (?) fakty. Prohlédneme si to pozorněji. — Ovšem nedivíme se, že se *parížští* profesoři bohosloví příkře vyjádřili r. 1554 proti Jesuitům; nebo at nic nedíme o nepřízni jejich, již výborně profesor Skočedopole v brožurce „Jesuité“ (st. 28) dolíčil, podotýkáme jenom, že Jesuité počali učití zdarma ve Francouzích a že tedy pánům profesorům hrozilo ubytí platu od studentů. — Uvádí-li se odsuzující fanastický, řečnický soud jediného kardinála Cavalchiniho r. 1766 v celém kolegiu kardinálském o *španělských* Jesuitech, žádá toho spravedlnost a ouplnost, aby se uvedly taky ostatní řečníci, a spolu hned podal i rozsudek čili uzavření celého kolegia, jež ovšem neodsoudilo po oné ač tak ohnivě řeči řád jezuitský. — Stížnost vyslaného kardinála Saldanhy o *portugalských* Jesuitech r. 1758, že hledí si tuze obchodu, pomijíme tím spíše, an se tam ze žádného zločinu a krádeže, podvodu a šalby hnusné neobviňují. Stížnost pak arcibiskupa Pražského Harracha o Jesuitech k papeži Urbanovi VIII. v prvních letech po bitvě Bě-

lohorské spíše chválí Jesuity než odsuzuje; nebo dokládá tam kardinal Harrach, že prý *nejschopnější* mužové jdou do řádu, místo co by měli světskými kněžími raději pod arcibiskupem se státi. Co pak se tam dále mluví *proti* Jesuitům, v tom vidí *soudný* čtenář jen obrat řečnický, dobře použitý. Arcibiskup totiž stěžuje si vlastně na papežské vymknutí Jesuitů z jeho právomocnosti, a nemoha *přímou* nevoli svou proto papeži vyjádřiti, líčí *domněle* škodlivé působení jejich dle úsudků „*jinych lidí moudřejších v zemi.*“ Ostatně nerozhodl se Urban VIII. nikterak proti Jesuitům, nahlížeje snad řečnickou tuto figuru v úřední stíznosti arcibiskupově. — V *dekretu pak stavů pod obojí* v Čechách od 9. července 1618 o vypovězení Jesuitů z Čech mělo se jen podotknouti, že ho diktovali *evangelisti* čeští tři stavové; a čtenář by mu byl hned porozuměl. *Útok na krále francouzského* Jindřicha IV. r. 1594 již odbyl dobře profesor Skočdopole na téměř místě, a o útoku na portugalského krále r. 1758 dokázal dobře Olfers r. 1839, že vzdor všem pokleskům při vyšetřování *ničeho* se nemohlo dokázati Jesuitům. — K zrušovacímu *breve* Klementa XIV. od roku 1773 pak sluší vždycky taky hned přiložiti *bullu* Pia VII. od r. 1814, jež řád tento opět obnovuje. —

Poněvadž ale tolik váhy se klade na „historické svědky,“ ovšem bez ohledu při výrocích jejich na okolnosti a úmysly jejich, obracím se k témuž prostředku, a upozorňuju na důležitý v tom ohledu spis, jenž vyšel r. 1841 ve Vídni pod názvem: *Historischer Ehrentempel der Gesellschaft Jesu*. Obsahuje 78, pravím *osm a sedmdesát* příznivých svědectví o Jesuitech od nejrozmanitějších osob. Podává se tu především 16 svědectví od papežů, 5 výroků od králů a vládařů, mezi nimiž i dvou nekatolických; žádost *všech* francouzských *biskupů* k Ludvíku XV. r. 1761 a žádost *všeho* kněžstva francouzského od r. 1762; na to následují výroky učených a vážených mužů, jako Bossueta, Chateaubrianda, Fenelona, Montesquieu, Muratori — ano i nestranných protestantů jako Buffona, Hallera, Kerna, Leibnitze, Lingueta Robertsona; konečně i hlasy nevěrců jako Bayle, Raynala, Rousseau, Voltaire . . . — Roku pak 1853 vydal oldenburský státní rada *Fischer, protestant*, v Lipsku knihu o Jesuitech (*Aburtheilung der Jesuitensache vor der historischen Kritik, dem Rechte und dem gesunden Menschenverstande*), jež nestran-

ností, kritickým duchem a příznivým úsudkem nemá v tomto ohledu sobě snad ani rovné v literatuře o této věci. Spisovatel slyše náhodou kázání jednoho Jesuity, dal se ze zvědavosti do kritických studií o *odsouzených* Jesuitech, studoval *výhradně* protijesuitské spisy, z katolických pak používal jenom listin a stanov řádu — a ejhle Jesuité nejen obstáli před jeho soudem, ale nalezli v něm i nejhrolivějšího, ač při tom dosud protestantského, přece ale nestranného chvalořečníka. „Jesuitský řád jest dle zásad svých, praví na konci svého spisu, nejvážnější a nejpodivnější vzdělávací ústav lidstva: — po 300 let neodchýlil se tento řád, v celku vzatý, od původních povinností řehole své, zasluhujeť bez ohledu na vyznání od každé vlády největší podpory, jelikož bojuje proti vlačnosti náboženské, jež je původ všeho neštěstí v lidstvu.“ — Konečně posuzuje proti-jesuitské spisovatele, vytýkáje jim, že jsou to buď falešní liberalisté, kteří mají *něco jiného* za lubem a jimž tedy Jesuité *překážejí*; anebo nekatolíci, kteří z pramenů kalných s předsudky vždy čerpají; anebo výdělkáři, kteří používají zastaralých mezi lidem klepů k prospěchu svému, nestarajíce se o pravdu anebo nemajíce potřebných k tomu vědomostí a nevyhnutelné soudnosti historické. Spolu pak lituje, že mužové schopní i povolání, vážení a soudní ani z lásky k pravdě ani z povinnosti úřadu svého se proti takovým hlasům neozývají, čímž ubohý lid ošálen v omylu svém starém neustále zůstává. — Jelikož jak všechny předsudky proti Jesuitům z historie i ze života kriticky vyvrací, schvaluje je tím spíše našim odpůrcům, jelikož by se jim snad učený spis katolika Riffela „*Aufhebung der Jesuiten*“ 1855 podezřelým a stranným, právě jen proto, že spisovatel katolíkem jest, zdáti mohl, ač veskrz nestranným dějepiscem se osvědčil. Vezmi a čti — a suď pak dle pravdy a zajisté pravda zvítězí i u tebe!

T. N.

Poruč se Bohu do vůle!

Poruč se Bohu do vůle
a směle beř se světem,
Bůh po bok dá ti anděla
tak jako dává dětem,
co v nevině jsou spanily
jak růže vzkvetající:
a požehnání nebeské
se sklene na tvou líci.

Poruč se Bohu do vůle
a Bohu věnuj skutky,

a svaté světlo nadšení
zapudí temné smutky,
jež klade svět ti v ústrety
a živly vzdorující:
a požehnání nebeské
se sklene na tvou líci.

Poruč se Bohu do vůle
a střež se toho světa,
jenž podoben je zahradě,
kde onen kvítek vzkvétá,
jenž barvou plane líbeznou,
však vůni má smrtící:
a požehnání nebeské
se sklene na tvou líci.

Poruč se Bohu do vůle
a pokračuj jen směle
na dráze slovem vytknuté
Božského Trpitele;
pod každým krokem vyrůstá
překážka zrazující:
však požehnání nebeské
se sklene na tvou líci.

Poruč se Bohu do vůle:
je příkrá cesta v nebe,
i skrytou vůli Pán Bůh zná
a odmění pak tebe
ve stánku tom, jenž připraven
pro ustavičně bdící —
tam sláva Pánem slíbená
ti ověnění tvou líci. Julius Nejedlý.

D O P I S Y.

V Praze na štědrý den 1866.

(Slovo redaktora k čtenářstvu.)

Skončující těmito řádky šestnáctý ročník Blahověsta vzdáváme všem pp. spolupracovníkům, dopisovatelům a věrným přátelům vřelé díky ze srdce upřímného. Činíme známo, že Blahověst dále vycházeti bude. V tom již zahrnuta jest žádost o další pomoc k přátelům, kteříž při nás věrně stáli ve dnech dobrých i zlých. V tom spočívá zároveň i slib, že Blahověst dále bojovati bude za pravdu a právo věren heslu svému „Spravedlnost zvyšuje národ.“ Listů těchto, neodvislých „hlasů katolických,“ jest zvláště nyní nad míru zapotřebí a proto nesmí Blahověst umlknouti, alebrž musí a bude i v novém ročníku připomínati přátelům i nepřátelům, že „slovo Boží není uvázáno, a hřích, že bídné činí národy.“ Však proto že neslouží žádnému spolku ani tajemnému ani zjevnému, ani žádné straně, nemá odnikud podpory leč od předplatitelů svých. I nadějeme se do přátel našich, že se přičiní o rozšíření Blahověsta mezi duchovenstvem i lidem. V tomto půlletí odstoupili od nás

někteří odbíratelové, jichž ruka Páně dotkla se, tak že válkou o své přišli a v odbírání pokračovati nemohli. Těchto čtenářů našich, jenž I. půlletí v rukou mají, na druhé však pro nedostatek předplatiti se nemohli, vyzýváme, aby nám udali jména svá a pokud zásoba přebývajících čísel z půlletí druhého stačí, dáme jim výtisky zdarma, aby úplný měli ročník, jenž jest věrným obrazem přestálých strastí a protivenství, kteréž jsme snášeli od nepřátel cizích i domácích. Kéžby všichni lidé, ve vlasti i za hranicemi byli dobré vůle, aby o milých „vánocích i v novém letě sláva byla Bohu na výsostech a pokoj lidem dobré vůle! Pokoje nám zapotřebí. Přijeme tedy všem ctěným čtenářům našim k novému roku: Pokoj Páně budiž vždycky s námi! Ten pokoj, jehož svět nemá a dáti nemůže.

Z vikariatu Českobrodského dne 20. prosince 1866.
(Výnos o svěcení dnů zasvěcených.)

Minulý týden došlo nás 12. číslo letošního Ordin. Listu, v němž se duchovenstvu známo činí, že Jeho Eminence náš nejdůst. vrchní pastýř spolu s ostatními nejdůst. pány biskupy české země Jeho c. k. ap. Veličenstvu přednesl snažnou prosbu, aby ráčil milostivě naříditi, by v továrnách na cukr v neděli a ve svátek se nepracovalo. Nejdůstojnější páni biskupové nejednali tu pouze z úřední povinnosti své ohledem na 3. Boží a 1. církevní příkázání, alebrž vyhověli spolu vřelému přání pracujícího lidu, který neustálou namahavou prací ani v neděli odpočinku nemaje, duchovně i tělesně hyne. Jsem na osadě, z nížto přemnoží do blízké cukrárny v L. na práci chodí; lidé tito si mi nejednou stěžovali na to, že pro nedělní práci ani chrám Páně navštívit nemohou, dokládajíce, kterak mezi nimi vůbec za zlé se to pokládá duchovenstvu, že *prý dovolilo* továrníkům v neděli pracovati: ale, čehož neméně želeť jest, pracující lidé tito hynou i tělesně. Na naší malé osadě již několik továrnických dělníků z přílišného namáhání se roznemohli, dva nebezpečně, tak že sv. svátostmi zaopatření byli, ano dalyby se uvésti i příklady, že takový dělník, před několika málo lety zdravý a silný, namahavou prací života si ukrátí, a pak mladou vdovu s několika dítkami zde zanechá. A není divu, vždyť i ta nemá tvář potřebuje nevyhnutelně odpočinku; tím více tedy člověk. — Jeho Veličenstvo ráčil uznati spravedlivost i slušnost prosby nejdůst. pánů biskupů,

a po uvážení podaného sobě vysvětlení finančního ministerstva, že zákon od 18. října 1865 nikoliv nepřekáží svěcení neděl a svátků — ráčil naříditi, že v cukrovárnách nemají býti dni nedělní a sváteční znesvěcováni. Toto nejvyšší rozhodnutí bylo od vys. c. k. místodržitelstva výnosem od 4. září 1866 číslo 2222 nejdůstojnějším k. arc. ordinariátu dodáno, s tím doložením, že veškeré podrízené úřady budou nad tím bdíti, aby onen zákon o dani z vyrábění cukru nebyl zneužíván k nesvěcení dnů nedělních a svátečních. Ejhle tedy! Bůh to káže, aby člověk v neděli od práce odpočíval, církev sv. to velí, zeměpán to nařizuje, duchovenstvo veškeré si to přeje, lid o to snažně prosí: a přec se pracuje! Na železnicích nemá se v neděli nic nakládat ani skládat; ale z nedaleké stanice voží se v neděli neustále řípa do továrny; a jak jsem sám slyšel, vozkové reptají proti úřadům i duchovenstvu, že i v neděli se dřítí musí. — Tážeme se, kde leží příčina tohoto nešetření zákonů Božích i církevních i nařízení císařského? — Továrníci ovšem předstírají, že pro zákon o poplatku čili dani paušální škodu by trpěli, kdyby se v neděli nepracovalo; avšak my víme, že daň na ty dny, kdy se nepracovalo, vypadající jim se vrátí. Nemají tedy škody v pravém smyslu slova, leč že v neděli nic nevydělají. Pak by ale musel i rolník na to stěžovati, že v neděli škodu má, an čeledí i dobytek jeho nepracuje, a přec je hospodář živiti musí. A dejme tomu, žeby i nějakou malou škodu utrpěli tím, žeby se v neděli nepracovalo: což mají snad práva žádati, aby k vůli jejich měsci sta a tisíce lidí na duši i na těle hynuli? Ani na to se nemá ohled bráti, že obcím rok od roku přibývá lidí duševně i tělesně zmrzačených, a vdov a sirotek? — Předkládáme záležitost tuto nejdůstojnějším pápům biskupům a vys. c. k. místodržitelství k dalšímu uvážení, a vznášíme na ně nejen ve jmenu duchovenstva, ale i ve jmenu veškerého pracujícího lidu tu snažnou prosbu, aby laskavě vyšetřili, kdo toho vinu nese, že vzdor danému nejvyššímu nařízení v továrnách na cukr přece v neděli a ve svátek pracovati se nepřestává, a brzkou pomocí přání lidu vyhověli. j.

Od Jizery dne 22. prosince 1866.

(Domnělý kněz z Kralohradecka.)

Žalostí naplnil mne článek „Hlas kat. kněze z Kralohradecka“ v Nár. L. od 11. prosince 1866, a nejenom mne samotného, ale i sousední spolubratry, s nimiž o této

věci jsem mluvil. Když už sami kněží podkopávají důvěru k sobě, pak arcit se nemůžeme diviti lidem ostatním, kteří našim záležitostem nerozumí, a tudíž mluvíce o nich, mluvívají jenom do větru. Původce řečeného článku stěžuje si a to vším právem na to, že jsou kurendy od konsistoře pouze německé, any přece asi dvě třetiny duchovenstva jsou Čechové. Pravda je to, to se nedá upříti; ale neměl-li p. spisovatel s jinými stejně smýšlejícími, a ty on dobře zná, obrátiti se v slušné prosbě k nejdůstoj. konsistoři, která by slušné žádosti zajisté podle možnosti vyhověla. Týž pán si dále stěžuje na sbírky od konsistoře k dobrým účelům činěné. Nařizuje tyto sbírky jenom Kralohradecká konsistoř? Vždyť jest nynější svět samá sbírka, takže by někdy dobře bylo učiniti sbírku, aby pak sám na sbírku přispěti sto byl. Že ony sbírky slouží jenom ku okrase Hradce? O mnohých sbírkách jest to pravda, ale tím se podporovala dobrá věc, a o to se tu vlastně jenom jedná. Při podporování dobré věci myslím abychom se nikdy nepatili, kde bude ta věc, nýbrž dali, aby už byla. Pan spisovatel si dále stěžuje, že posílá konsistoř duchovenstvu knihy, kdy se jí zlíbí, a nutí je, aby knihy tyto odbírali, uváděje na př. „Officia propria“ t. j. zvláštní hodinky církevní pro duchovenstvo české, a „Acta et decreta Concilii Provinciae Pragensis.“ Poslední kniha má býti v každé faře; kaplan si ji koupiti nemusí, když sám nechce. — Rozhlašují-li časopisy, že ta neb ona kniha, nejednou bídný to román, nemělaby v žádném domě scházeti, mělaby snad svrchu řečená kniha scházeti ve faře? — Že se ale pan spisovatel vzpírá proti odebírání „officia“, tomuse opravdu divím, a dle toho bych soudil, že p. spisovatel ani knězem není, nýbrž že někde mezi duchovními slyšel něco mluvíti a pak to podal, jak tomu sám rozuměl. Modlitba církevních hodinek jest jednou z prvních povinností každého kněze. Má-li se ale kněz modliti dle církevního předpisu, potřebuje k tomu knihu „Officium proprium.“ Pan spisovatel sobě nařiká, že jsou řečené knihy dosti drahé. Vezme-li si ale seznam kněh tu neb tam vyšlých a porovná velkou osmerku Propria, 844 stran, tisk černý a červený a cenu 3 zl. r. č. s cenou jiných kněh a třeba románů, uvidí, že jak „Officia propria“, tak i „Acta et decreta“ u porovnání s nimi jsou mnohem lacinější.

Komu se dále v Kralohradecké diecési

podpisovaly adresy, to nevím, nejsou z té diecése; v naší diecési se před několika už roky podepisovala jenom jedna a to sv. Otcí, a i to bylo „svobodomyšlnému“ novinářství trnem v očích, ač samo každou chvíli nějakou adresu tomu neb onomu „výtečníku“ svému věnuje. Co se neblahých poměrů vyplývajících z nynějších patronátů týče, to uznáno už dávno a každý kněz si žádá přiměřené opravy. Tu opravu nám ale nevyjednávají „Nár. L.“ ta nám musí přijíti odjinud. A že katolické noviny nebo časopisy na opravu tuto ukazují a jí si žádají, ať si jenom ten pán, který k onomu článku učinil poznámku o Jesuitech, přečte některé články v Časopise katolického duchovenstva, obzvláště v sešitu 7. r. 1866 na samém konci článku „Právo patronátní v Čechách.“ Co se týče důvěry a lásky, které Kralohradecká konsistoř ani za mák nepožívá, tu panu bratru, ač je-li knězem, přeju v plné míře všecko, co se konsistoři nedostává; zároveň mu ale prorokuju, že až ona katastrofa od něho předpovídaná nastane, nebude u špatných katolíků lásky a důvěry žádný katolický kněz požívat, a tedy ani on, třeba i držel se stranou „činu.“ Až ho strana činu nebude více potřebovati, řekne mu: „Jdi! jsi také Jesuita, jako ti ostatní. A pryč s Jesuity!“ Kdo se na záhubu Jesuitů více namáhá, zdali N. L. nebo časopisy náboženské, o tom rozhodne soudný čtenář čtoucí srozhovou a bez předsudku slova obou stran. Žádný by se byl v náboženských časopisech o Jesuitech ani nezmiňoval, kdyby N. L. neustále proti nim nesočily. Křičí-li se neustále do světa „Stejně právo všem!“ jest spravedlivé, aby přáno bylo také Jesuitům! Ci nejsou Jesuité také lidé? Nejsou mnozí naši krajané? Ostatně budou-li o Jesuitech mlčet jiné listy, budeme v Bl. mlčet také. Bezdůvodné podezřívání ale odraziti se musí, aby alespoň ten, kdo pravdu hledá, ji také najít mohl. Tolik nadorozuměnou.

V. A. K., kaplan.

Z venkova dne 16. prosince 1866.
(Poučení obráncům Jesuitů.)

Proč se ujímáte Jesuitů nenáviděných? Marná práce, neboť a) Vy neznáte Jesuity; odkudž byste jich mohli znáti? — z jejich písemných prací, z historie nebo z tovaryšení s nimi? Ano, ale to jsou velmi nedostatečné prameny k poznání jich. Neboť co písemných prací se týče, víte dobře, že jsou mnozí lidé na světě, kteří jinak mluví a jinak myslí, jinak píší a jednají. — Z historie že je znáte? Arci, vy jste

se dočetli sice o mnohých velkolepých dílech jejich ve všech krajích světa, ale — jejich historii psali jejich přátelé, zaklání Jesuité ať katolíci nebo ne, a přítel není nikdy proti příteli — jest vždy straný, láska všecko snese a přikrývá. Ci jich znáte z tovaryšení s nimi? To se teprv klamete; neboť Jesuita přý každého, jenž s ním zachází a jej poslouchá, omámí, opentlí a oslepí. — Zcela jiné, bezpečné, nade vši pochybnost postavené prameny přýští se radikálním nepřítelům Jesuitů; ti je znají — ne z kněh jejich, těch žádný z nich nečetl ani neviděl; oni je znají z románů, nejvíce z „Věčného Žida“, kde jsou i latinské dokumenty o nich, z kněh německých radikalistů, protestantských fanaticů, krátce z kněh jejich nepřátel. A to víte, nepřítel vždy mluví pravdu; neboť již předci naši říkali: „Chceš-li vědět, jaký jsi, pověz se jen se sousedem.“ Oni je dále znají — ne z tovaryšení s nimi, žádný radikalista neměl nikdy s Jesuitou co mluvit nebo jednati, pročť není jimi omámen a porušen, aby předpojatě o nich soudil — oni je znají ze „všeobecného mínění.“ Co můžete vy o všeobecném mínění vědět? Nejvýše toto mínění znáte ve svých osadách ale ti, co vytloukli Jesuitům okna, znají toto veřejné mínění v celém světě a znali je dříve nežli bylo, neboť oni veřejné mínění tvoří. — b) Vy nejste takoví duševní velikáni, abyste mohli se v boj pustiti s muži (?) činu. Neboť celé své učenosti kde a jak jste nabyli? Vidím vás ještě v duchu, jak jste se hmoždili, ty expliky po 12 dlouhých let louskali, na ty exameny jako na soud Boží se připravovali s třesením, v potu a v prachu, bez spaní a bez jídla a — po examenu zase hned k examenu chodili a již jste byli léta vysvěcení, zase k examenu jíti musili. A ten kus své zkušenosti pracně jste dobývali po vesnicích a městečkách se lopotíce, v chýžkách a chatrčích bídý a pláče ji sbírajíce. Toho všeho nepotřebovali vytloukači oken a povykovači proti Jesuitům. Oni sice také několik škol proběhli ale jen tak z legrace. Oni toho také nepotřebovali; nač? Hned v mladosti byla hlava jejich osvicena velkými ideami. Tato světla nerozžihají ve vašich školách, tam rozžihá školník jen plyn. Ony idey rozbřeskují se v hlavách mladíků často na nepatrných místech. „Duch věje cestami nezpytatelnými.“ Ony velkě pochoďně vzplanuly jim častokrát v křemě. Tam pochytili do půlnoci více nežli pilní

žáci ve školách za léta. I jsou ty idey tak mocné, že, komu se jimi jednou hlava zapálila, ten nepotřebuje lež do ruky vzíti Brokhausenův lexikon a může o všem mluvit, o všem psát, všechno posuzovati a odsuzovati, co je, bylo, bude a má být, slovem — on je tak učený, že každý starý profesor před ním klobouk smeknouti musí. *A zkušenost?* Můj Bože! jestli že si na té něco zakládáte, jste praví copaři. Co je zkušenost? To jest abstrakce toho starého světa. Ale novověcí osvícenci tvoří nový na zříceninách starého světa. Proto zkušenost tu potřebovati nemohou, po té šlapou a plvají jako po blátě, kteréž jim nohu u rychlém a smělém běhu jejich mate a staví. A oni mají pravdu, že ji nenávidějí; jesti ideám jejich skutečně nejvýše nepříznivá. Abych to řekl krátce a světle: vy jste jim v duchovním nadání nerovni. Vy jste z obyčejné hlíny a oni jsou z onoho porculánu, z kterého byli proroci, kteříž také neštudovali theologii na universitě a přece předpisovali národu zákony, tvořili všeobecné mínění a nový čas. — c) Vy stojíte na jiném stanovisku nežli oni čili lépe, vy nemáte půdu pod nohama, ale oni stojí na skále. Neboť vy se zastáváte Jesuitů a snad se chcete odvolati na jejich blahoděnné působení v Praze? Že zde kážou, zpovídají? To stojí za řeč! Ale mužové činu mohou se odvolati na kupu veřejných škandálů, ježto zde Jesuité za krátký čas svého pobytu způsobili. Kdo je příčinou, že se takové rámusy strhly za šera a v noci kolem jejich obydli? Nikdy tam toho nebyvalo, a kdyby nebylo Jesuitů, nebyloby se to nikdy stalo. Kdo je příčinou, že ti nebozí učenníci kamení sbírali, aby Jesuitům okna vytloukli? Kdo je příčinou, že se chrám jejich špiní a sirková třešť po něm rozlévá, a že tam musí stráž po celou noc státi? Nejsou-li to Jesuité? Hle! ještě se zde neohráli a již tolik zlého způsobili! Teď měřte podlé těchto dnů léta a desetiletí. d) Vy bojujete i nestejnými *zbraněmi*, vy bojujete *pravdou*. Ó bláhoví! s tou nyní daleko dojdete! Tot jakobyte nyní na Průšáky chtěli jíti s kušemi a sudlicemi. Co je pravda? Pravda jest ta nejstarší věc na světě, řekl bych, ještě starší nežli zkušenost; a nehodí-li se tato do nového světa, kterak pak ona? Nový svět má nový vkus, on miluje pikantnost, on musí všude i v polívce míti papriku. Pikantnost a paprika jest v duchovním světě — lež. Když lež notně čpí, tak že se oči zakalí, až zrak zajde, ach! to je

dobré, perné ale zdravé! Tak některé listy všechno lži paprikují, církev, biskupy, konsistoře, tudíž i Jesuity, a to chutná. Když pak nesoudný čtenář k tomu přičichne, vyvalí oči, otfřásá celým tělem, ale — chutná to. A vy nyní chcete povstati proti tomuto koření, chcete do polívky dávat po staročesku česnek, jímž naše babičky uzdravovaly dělající úkrop a jímž mořily dětem strupy a hmyz dělající mastě — chcete jim dávat pravdu, jenž sice také čpí ale spolu hojí? To špatně pochodíte. — Druhá zbraň vaše je zásada *svobody*; vy myslíte, že jste aspoň tak svobodní, abyste se ve svém právu a bratra v jeho právu zastati směli? Víteliž, co je svoboda? Ta není více, co byla. Svoboda osvíceného věku našeho záleží v tom, aby kdo chce, řici směl, co mu slina na jazyk přinese, aby směl psát, co si žádný vzdělanec v žádné řádné společnosti pronést nedovolí, pak aby každý v to věřil obzvláště katolíci, a nikdo aby nesměl toho řečníka neb spisovatele z toho kárati. Proto vše to staré haraburdí, kteréž této svobodě brání, církev, víra, svědomí — to vše musí pryč. e) Vy máte konečně i jinou *taktiku*; vy vystupujete rázně sice ale slovy na vzdělance příslušnými. Co myslíte, zvořile mluvíti k lidem, jenž jsou zvyklí vytloukati veliké klíny ve světě, jenž zdvořilosti neznají, nemajíce pro nikoho na světě čest, ani jeden pro druhého, ba ani pro sebe. A s těmi se chcete potýkati? Ne, ne, váš úmysl jest dobrý a máte sympatii u všech vzdělanců ale — dejte každému, což jeho jest, dejte křiklounům kvinde. M.-j.

KRONIKA.

Z Prahy. J. Emin. nejdůst. p. kardinal arcibiskup bude sloužiti na hod Božího narození u Všech Svatých o půl noci a pak v 11 h. slavnou pontifikální mši sv., na den sv. Štěpána v 8 h. tichou mši sv. ve farním chrámě u sv. Štěpána na Novém městě, kdež bude téhož dne v 6 h. mše sv. s výkladem (exhortou), v 9 h. zpívaná ranní, v 10 h. kázání, v 11 h. pontifikální mše sv.; odpoledne o 3. h. nešpory, pak kázání a požehnání.

— Pobožnost *40hodinná* bude se konati od 26.—30. pros. u Milosrdných sester pod Petřínem; d. 31. prosince 1866, a od 1.—4. ledna 1867 u sv. Havla, od 5.—9. ledna u sv. Františka (u křížovníků.)

— J. Emin. nejdůst. p. kardinal daroval alumnům svého semináře k štědrému večeru 150 namnoze skvostných obrazů.

— V kostele sv. Apolindříše vystavil dp. farář Fr. Simenec letos opět jesličky.

— V Paříži bude se odbývatí *výstava učebních prostředků*, na kteréž i Rakousko zastoupeno bude. Věci ze škol a ústavů Pražských pro tuto výstavu určené budou dříve v Praze na odív vystaveny a sice v české vyšší reální škole od 26. až do 30. prosince vždy od 9 hodin dopoledne do 3 hodin odpoledne. Vstupenky budou se vydávati zdarma v témž domě v druhém patře. Dne 27., 28. a 29. prosince o 4. h. odp. budou se odbývatí učitelské porady, aby se vystavené předměty náležitě vysvětlily.

Ve Vidni zemřel 7. prosince t. r. provinciál a visitátor řádu Milosrdných bratří v Rakousku, p. Celestin Opitz, doktor v lékařství, rytíř řádu Františka Josefa a majitel zlatého kříže záslužného; dříve byl po dlouhá leta převorem kláštera Milosrdných bratří v Praze.

Z Rakouska vydali se 10. t. m. údové řádu Jesuitů, kněží Hager a Strehle, na cestu co misionářové do jižní *Australie*; přes Mnichov se ubírají do Paříže, Londýna a Liverpoolu, odkudž po moři do Sidneye se dostanou. Nenaskytnou-li se neobyčejné překážky, dojdou ku konci března 1867 na vykázané jim místo v Sevenhillu blíž Adelaidy.

Ze Záhřebu. Jak známo věnoval nejdůst. p. biskup Djakovský Štrossmaier na zřízení jihoslovanské university 50.000 zl. K témuž účelu dal J. Emin. kardinal arcibiskup Záhřebský 10.000 zl. a sbor prebendářův při stoličném chrámu Záhřebském 1200 zl., metrop. kapitola 5000 zl.

Z Pruska. Královna pruská, Augusta, obmyslila více katolických polních kaplanův, kteříž se ve válce r. 1866 vyznamenali, pěkným darem, každému z nich udělivši k zaopatřování nemocných štolu, pěkně vyšívanou a zlatohlavem ve slohu gotickém ozdobenou; na jednom konci štol vyšitá jsou slova: „Anno Domini 1866“ (leta Páně 1866), na druhém pak: „Deo gratias!“ (zaplat Pán Bůh!)

Z Říma. V svatvečer slavnosti neposkvrněného Početí Marie Panny, 7. prosince, byl sv. Otec ubíraje se do chrámu sv. knížat apoštolských Petra a Pavla znovu ujištěn o účtě a lásce, s jakouž obyvatelstvo města Říma k němu lne. Stál jsem na sv.-Petrském náměstí, kdežto se hemžilo nescíslné množství lidu. Velmi bedlivě jsem si prohlížel zevnějšek lidí těch, bych mohl posouditi, ku kterým tří-

dám většina z nich přináleží. Spatřil jsem něco málo duchovních (neboť velká část kněží byla uvnitř v kostele), ostatní pak lidé náleželi k měšťanstvu neb šlechtě Římské; obzvláště mezi mládeží spatřil jsem četné tlupy jinochů z vyšších tříd obyvatelstva; luza byla jen několika málo členy zastoupena; zkrátka, na sv.-Petrském náměstí stál *lid* v pravém smyslu slova. Sotva že sv. Otec po ukončených nešporách vyšel z chrámu, aby se navrátil do Vatikánu, ozval se z tisícerych úst nesmírný jásot: „Viva il Santo Padre, viva il Papa-Re“ (ať žije sv. Otec, ať žije papež-král); ze všech oken na náměstí zaválaly čalouny a bílá roucha; a tisícové lidu shromážděného provázeli povoz papežský, tak že se jen zvolna jeti mohlo. Zdálo se mi, že v tom okamžení z obličejů Pia IX. zářila radost nad tímto nenuceným projevením lásky a oddanosti lidu Římského. (*L'Unità cattol.*)

— Dne 27. listopadu byl Marchese Scipione Bargagli, poslední vyslanec Toskánský u papežského dvora, zaopatřen svátostmi umírajících. Náhodou potkal sv. Otec kněze nesoucího vel. Svátost k nemocnému, provázeného zástupem zbožného lidu, z nichž každý hořící voskovici v rukou držel. Papež sestoupiv s vozu kráčel až k lůžku nemocného, jenž sv. zpověď již na chvíli před tím byl vykonal, jak se v Itálii obyečejně stává. Kdož popíše radost a útěchu, jakéž pocítil umírající legitimista, vida, an sv. Otec přes celý posvátný obřad u něho stojí a konečně generalní absoliuci (*benedictio in articulo mortis*) jemu sám osobně udílí. Není třeba doložiti, že také shromážděný lid novým tímto důkazem šlechtnosti srdce Pia IX. nad míru byl dojat.

Z Italie. V den odchodu posledních vojáků francouzských z Říma, dne 11. prosince, vydáno bylo číslo listu „*L'Unità cattolica*“ v Turíně s okrajem slavnostným, v čele listu nalezá se latinská adresa redaktorův téhož listu k sv. Otcovi v tento smysl: „Svatý Otče! Ješto Otcem Tebe nazývati smíme, odvažujeme se při vši nedostatečnosti své častěji k Tobě přijíti, Tebe s úctou synovskou osloviti. Ani dnes nestýskáme si na osamotnělost a chudobu Tvou, ale spíše přicházíme s tím úmyslem, abychom Ti blahopřáli. Neboť nynější nevděčnost lidská jesti bezpečnou zárukou pomoci Boží, již on církvi a nejvyššímu biskupu jejímu poskytne, tak jako na usmrcení Kristovo následovalo slavné

zmrtvých vstání. S jistotou doufajíce, že od nepřátel déle tří dnův sřežen nebudeš, již nyní voláme „Alleluja!“ na důkaz důvěry naší k Marii Panně a naší lásky k Tobě. Italové tak pevnou nadějí vítězství se kojí, že nyní už předchozí díky vzdávají Panně neporoušené, odesílajíce Tobě peníze tyto s prosbou, abys je laskavě přijal a za dárce i za nás Boha o požehnání žádal. — V Turině 11. prosince 1866. — Redaktoři listu „L'Unità Cattolica.“ — Na příloze též slavnostným okrajem opatřené jsou na celém archu drobným písmem vytištěny dary, jež Italové ke dni 11. prosince obětují sv. Otcí, a jež úhrnem obnášejí 80.000 *lirů* (160.000 zl. r. č.). Před tímto seznamem čteme velkými literami tisknutou dedikaci latinskou v tento rozum: „Leta 1849 Francouzové sami povinnosti národů katolických na se přijavše do Říma přišli a obnovili vládu papežskou. Dne 11. prosince pak r. 1866 vycházejí z Říma opustivše papeže, jenž zbaven jsa větší části říše své i majetku z dobrovolných darů křesťanův se živí. Republika francouzská chránila svou zbraní Pia IX.; téhož však bezbranného opouštějí pluky císaře Napoleona III. V době této Italové ničeho se neobávajíce v budoucnost všecku naději kladou, papeže však, Marie bez poskvrny počaté cititele chudého podporují, v zármтку povzbuzují, opovrženého oslavují, hotoví jsouce krev svou vylíti, aby svobodu víry, práva církve a přední ozdoby vlasti obhájili.“ — Řečené dary byly zaslány ze všech krajín Italie: z Piemontu, Lombardie, Parmy, Piacenzy, Modenska, Umbrie, Romagny, Toskánska, Neapolska, ze Sicílie a z Vlašských Benátek. — „Liberalní“ vláda italská toto číslo novin „L'Unità Cattolica“ ihned zabavila. Část čísel vyšla jen o jednom archu; úvodní článek s nápisem „Naše slavnost dne 11. prosince“ jest v tomto censurou opraveném čísle toliko bílým nepotíštěným místem na papíru naznačen; celý seznam příspěvků halíře sv. Petrského musel vypuštěn býti. Našemu dopisovateli z Říma však se podařilo obdržeti a nám zaslati nejen toto kusé nýbrž i ono zabavené vydání čísla ze dne 11. prosince, tak že jsme se sami přesvědčili o „liberalnosti“ vlády svobodné Italie.

— V Italii obnášel počet sídel biskupských, z nichžto biskupové od vlády vypovězení byvše v cizině dleli, celkem 78. Z toho připadá na Piemontsko 10, Ligurii 1, Sardinii 10, Lombardsko 3, Toskánsko 7, Modenu 2, Parmu 1, Romag-

nu 7, Marky 5, Umbrii 3, Neapolsko 21, Sicílii 8. Během posledních dvou téhodnů se však následkem povolnosti vlády italské navrátila třetina vypovězených biskupů opět do svých diecézí.

— V Italii nezdá se, žeby svoboda tak nad míru oslavovaná přinášela ovoce utěšeného. Neboť počet zločinců všelikého druhu se nikterak neumenšil, ale spíše vzrostl v té míře, že nás až hrůza pojímá. Dne 1. ledna 1866 bylo v Italii 35 velkých trestnic neb kriminálů; 12 vyzdvižených klášterů jest v trestnice přeměněno; v těchto vězeních se nalezalo 37.794 zločinců. Mimo to čítá Italie 24 velkých pracoven, v nichž 13.000 odsouzenců nucenou práci koná. Na vydržení všech trestnic a pracoven vydáno za 6 let 125 milionů zl.

— Poslední smlouva o mír s Italii zahrnuje mimo jiné též to ustanovení, aby posavadní palác vyslanectva velkovévody Toskánského v Římě „Palazzo di Firenze“ dán byl království Italskému. S tímto oddevzdáním hleděl marchese Bargagli pokud mohl otálet; říkával: raději umřítí, než této potupy se dočkati. A tak se i stalo. Stonalt deset dní a 2. prosince zemřel, a teprv po smrti tohoto věrného poddaného pána svého, převzal palác p. Severn, konsul, jenž péči vede o záležitosti vlády anglické a italské.

O Francouzsku vyjadřuje se „Unità cattol.“ v Turině vycházející takto: „Napoleon jest ztracen. On z Polska ustoupil z bázně před Ruskem; on se z Německa vyklidil vypuzen jsa puškami zápalkovými (jehlovkami); on z Mexika utekl z bázně před sjednocenými státy Americkými; a nyní konečně i Řím opouští ze strachu před Orsinim a Mazzinim.“ V podobných výrazech mluví „Unità“ na celých dvou sloupcích o mocnáři Francouzském, a slibuje, že výtisky články toho zašle císaři Napoleonovi, Fleurymu, Malaretovi a Sartigesovi, aby článek do archivu vložili a až přijde určitá chvíle, si jej přečtli.

Z Paříže. Mezi biskupy nejnověji od císaře Napoleona III. jmenovanými byl pro biskupství Bajoux ponavržen abbé Hugonin, jenž před některým časem vydal spis filosofický pod názvem „Ontologie.“ Za příčinou zásad v knize této vyjádřených zdráhala se Stolice apoštolská kněze Hugonina za biskupa potvrditi; přivolila k tomu teprva, když Hugonin apoštolskému nunciovi v Paříži podal následující osvědčení: „Dovzvěděv se já níže podepsaný od nejdůst

p. arcibiskupa Myrenského, apoštolského nuncia ve Francii, že Stolice apoštolská nesouhlasí s učením, které jsem vyložil ve svém díle filosofickém o Ontologii, jelikož se učení to velmi podobá větám od římské kongregace sv. Inkvisice roku 1861 zřejmě neb nezřejmě za nepřístojné prohlášeným; bez meškání dobrovolně osvědčuji, že v témž způsobu jako sv. Stolice i já sám učení ono prohlašuji a zavrhuji co takové, jež se nesrovnává se zdravými zásadami filosofie; při tom slibuji, že se ze všech sl. svých k tomu přičiním, aby se učení toto více ve školách nepřednášelo. — V Paříži 13. října 1866. H. Hugonin.“

Anglická společnost biblická dle nejnovějších zpráv rozdala a prodala roku 1865 v Itálii 28.237, v Rakouském mocnářství 25.298 exemplářů písma svatého; po celém světě roznesla téhož roku 2,450.127 biblí. Příjmy společnosti činily za rok více než 1 milion tolarův.

Ve Španělsku byl dne 17. listop. v Madridě pokřtěn novorozeuý syn infanta Šebestiána Gabriele a infantky Marie Kristiny Burbonské; první jméno dítěte zní Alfons; mimo to však dáno jest mu *pět a osmdesát* jiných křestných jmen a ku konci ještě přidáno: „Todos los Santos“ (a Všichni Svatí).

V Cařihradě daroval sultán Milosrdným sestrám v uznání zásluh, jež sobě o nemocné, především cholerou ochuravělé obyvatelý Turecka získaly, stavební místo nedaleko francouzského a rakouského vyslanství, nařídív, aby tam sirotčinec pro děvčata vystavěly; spolu slíbil, že sám přijme protektorát tohoto ústavu.

Z Ameriky. Dne 28. října byl od biskupa Carella v *Convingtoně* položen základní kámen k novému chrámu sv. Aloisia (jestiž to již čtvrtý katolický chrám v řečeném městě); v *Evansville* pak od biskupa St. Palaise rovněž položen kámen základní k druhému katolickému chrámu. — V *Novém Yorku* daroval jistý penězoměnc 25.000 dolarů na vystavení tamějšího biskupského chrámu, jenž nedávno pohořel. Hrobky předešlých biskupů neutrpěly ohněm žádného porušení; ve stavbě chrámu pokračuje se s takovou pílí, že se o vánocích již budou v něm služby Boží odbývati. — V městě *Chicagu* (se 200.000 obyvatelů) dne 4. listop. položen jest základní kámen k novému chrámu sv. Michaela, jenž zaujme prostoru 17.100 čtverečních stop.

— Biskupství *Milwaukee* bude podle

usnešení církevního sněmu Baltimorského povýšeno na arcibiskupství a na tři diecése rozděleno: arcidiecési Milwaukee, a diecése Green Bay a La Crosse.

— V městě *Chicagu* byl jakýsi Rosenchrist obžalován pro zločin krádeže. Ačkoli patrnými důkazy byla vina jeho na jisto postavena, zapíral přece tvrdosíjně, ano pozdvihna pravici svou k nebesům přísahal, řka, aby Bůh jazyk jeho zkazil a jej samého okamžitě zahubil, jestliže se zločinu toho dopustil. Sotva toto promluvil, počal se trásti a potáceti a v několika minutách byl mrtev. Přítomné pojala taková hrůza, že několik ženských do mdloby padlo, mužové pak stáli jako zkamenělí, slova promluvití nemohouce; poznávali patrně, že se tohoto křivopřísežníka dotkla spravedlivá ruka věčného Soudce.

Z Afriky. Druhý biskup Alžírský, Pavy, podlehl tohoto roku obtížem apoštolského úřadu svého a nesnesitelnému vedru Afrického slunce. Býval dříve profesorem na fakultě bohoslovecké v Lyonu; laskavou vlivností svou naklonil si srdce věřících své rozsáhlé diecése, tak že jméno jeho dlouho zůstane v paměti obyvatelův Alžírských. Zesnul v stáří 58 let.

Číny. O působení katolické církve v této rozsáhlé říši podává misionář kněz Gracian z Uchamu, v provincii Hupe, tyto zprávy (list jeho psán jest 2. srpna 1866): V ohledu církevním rozdělena jest Čína na několik provincií: Hen-si, Xan-si, Santung, Hunan a Hupe. V této poslední provincii jest celkem 29 misionářů z řádu Františkánův, jimž svěřena jest péče o 20000 katolíků. Na první pohled se zdá, že takový počet kněží úplně postačí, a přec tomu jinak. Neboť nejdůst. p. biskup, jakož i rektor a vicerektor zdejšího semináře nemohou vycházeti na misie; prokurátor misie se zdržuje s čínským tajemníkem svým v Han-kou, aby odtamtud udržoval spojení misie s Evropou; jiní dva misionáři jsou kmetové, kteříž na daleké cesty vydati se nemohou. Zbývá tedy 22 kněží, konajících správu duchovní v 8 vikariátech provincie; každý vikariat je rozsáhlejší, nežli největší diecése v Evropě. Povážíme-li dále, že věřící jsou na všech stranách provincie sem a tam roztroušeni, snadno seznáme, jak dlouhé cesty každému misionáři bývá do roka vykonati. V jednom místě nalezne na př. 50 katolíků, a meškaje tam několik dní káže, zpovídá, křtí, zaopatřuje atd.; jinde snad shledá 2—300 křesťanů, pobyde

zase 8 neb 14 dní, a dále pokračuje v cestě své. Jestli se mu podařilo během roku všechny věřící svého rozsáhlého okrsku navštívit, s radostí pak v den sv. Sylvestra zapěje: „Tě Boha chválíme;“ nebo ne vždycky se úmysl ten zdaří, ješto po celý červenec a srpen v Číně za příčinou nesnesitelného vedra není možno daleko cestovati. Často i jiné překážky se naskytují; kněze misionáře dostihne na některém místě posel žádaje o zaopatření nemocných příbuzenců neb známých. Na otázku: „Daleko-li tam?“ dává za odpověď: „Asi pět dní cesty;“ někdy však cesta trvá i 10—20 dní; tuť se arci časem přihodí, že kněz nemocného na živu nezastihne, ačkoli křesťané zdejších krajin jsou v té věci velmi bedliví a jak mile se někdo roznemůže, bez meškání pro kněze pošlou.

Na vydržování misie posílá spolek Propaganda z Říma každého roku značné příspěvky. Františkáni by ovšem dle předpisu řehole své se živiti měli z almužen věřících; ale těžko jest žádati almužny od lidu chudého; boháčů však posud jen skrovný počet se v Číně ku Kristově víře hlásí. Značnou pomoc nám poskytuje také spolek sv. Děťství Ježíšova, kteréhožto spolku příspěvky věnovány jsou k tomu účelu, aby z nich byly kupovány dítky pohanů Čínských K lepšímu objasnění té věci podotýkám, že v každé obci ustanovuje kněz misionář několik mužů nebo žen k tomu, aby po vůkolní krajině opuštěné dítky pohanské hledali, umírajícím sv. křest udíleli, dítky od rodičů k prodeji nabízené kupovali. Každý z chudých lidí těchto dostává měsíčně od misionářův 6 zl. r. č. a léky tělesné jsou jim záminkou, aby do pohanských domů přístupu naleznuvše o léčení duší pečovali s to byli; lékařské umění se v Číně zcela svobodně provozovati smí, a zvláště křesťané požívají velké vážnosti v ohledu tomto, i bývají často k nemocným voláni. Mužové neb ženy od misionářův vyslané chodí po domech, a naleznou-li nemocné dítě, dají mu vedle jiných léků připravit lázeň, při kteréžto příležitosti dítě křest sv. udělují; takovým způsobem bývá každoročně několik tisíc dítek pro nebe znovuzrozeno. Pakli se pokřtěné dítě uzdraví (ač se to zřídka stává), zakoupí se od rodičů na útraty misionářů; zde rodičové rádi prodávají vlastních dítek svých, dílem z lakotnosti, dílem i proto že vědí, že dítky dobře opatřeny budou. V naší provincii se každého roku zakoupí aneb po ulicích nasbírání asi 6000 dítek; z těch

v krátkém čase umírá skoro 4000 slabostí tělesnou; ostatní 2000 se odevzdají chůvám k ošetření, což arci do roka nemalého nákladu peněžitého vyžaduje. Kdykoli jsem dříve v novinách četl, že Číňané tolik dítek zahazují, nechtěl jsem tomu nikterak víry přiložiti; nyní tomu věřím, protože každého dne nalezám jedno neb více takových nebožátek na prahu kostela položených, jimž pak hned sv. křest udílím. Číňané vesměs zahazují dítky příliš malé a slabounké, obzvláště děvčata, a jen takové v domě svém podrží, kteréž se jim velké a silného těla býti vidějí. [Salzb. K. Bl.]

Literární oznamovatel.

— „*Posvátná kazatelna.*“ Vydává B. M. Kulda, farář Chlumský, kněz arcib. střídník s mnohými spolupracovníky. Ročník IV. Svazek 2. (lednový či tříkrálový) přináší mimo dokončení kázání na Boží hod vánoční tyto duchovní řeči: Na slavnost sv. Štěpána o kamenování duchovním. Na ned. I. po Narození Páně: důkazy jsoucnosti Boží. Na konec občanského roku: Čas jest drahý, krátký a nejistý. Na slavnost Obřezání Páně: Co se nezmění, co se změní a co se změnit může v tomto roce. Na slavnost Zjevení Páně: Církev katolická jest jasná hvězda vedoucí do slávy Kristovy. Na ned. I. po Zjev. Páně: Proč máme chrám Páně navštěvovati? Na ned. II. po Zjevení P. (slavnost nejsv. jmena Ježíš): Jak vzývání jmena Ježíš zřízeno býti má? Na ned. III. po Zjev. P. o nevěře, bezbožnosti a nekajcnosti. Následuje řeč u položení základního kamene k novému chrámu Páně v městě Milevsku d. 7. září 1863; řeč pohřební; promluva při doprovázení poutníků do St. Boleslavi r. 1866; kázání při pohřbu v. p. Jos. Sklenáře, faráře v Nelahozevsi; řeč při svěcení školy Březohorské d. 18. srpna 1857; řeč při prvním sv. přijímání; při pohřbu mladého manžela a při pohřbu malého dítěte. Na poslední straně nalezá se „oprava.“

— Údům Dědictví sv. Cyrilla a Methoděje vydává se již podíl za letošní rok, totiž „*Moravan.*“ Kalendář na rok obyčejný 1867. Ročník XVI. V Praze vydává se v kněhupectví K. Řivnáče, v Olomouci u B. Grosse a v Brně u A. Nitsche.

— „*Těsnoписná čítanka*“ dle „*Těsnoписu českého*“ vydaného od I. spolku stenografů gabelsbergských v Praze. Sestavil Ferd. Fidler, technický učitel při reálné škole Příbramské. II. sešit. Nákladem spolku. V komisi u kněhupectví Mikuláše Lehmana. Sešitem III. bude čítanka tato ukončena.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

- p. Frant. Tränkler, k. arcib. vikář a škol-
dozorce i farář Zbraslavský, potvrzen jest
nejvyš. rozhodnutím c. k. ap. Velič. d. 11.
října co čestný kanovník koleg. kapitoly
Vyšehradské (o volbě viz Blah. čís. 19.)

Změny v k. arcib. semináři.

- p. Frant. Srdínko, I. vicerektor, redaktor
t. listu, jmenován jest ředitelem k. arcib.
semináře i stud. konviktu;
p. Frant. Hrádek, II. vicerektor, dr. theol.,
stal se I. vicerektorem k. arcib. semináře
a jest spolu prozat. docentem pastýř. boho-
sloví v jazyku českém;
p. Klement Borový, dr. theol., docent církv.
práva a prefekt k. arcib. konviktu, stal
se II. vicerektorem k. arcib. semináře i
vicerektorem konviktu.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Křištof Ernst, kapl. v Outvině, za far.
do Kozlova;
p. Aug. Lohr, kapl. z Příbuz do Falknova;
p. Ant. Dittrich, kapl. z Kozlova do Štědré;
p. Vojtěch Neumann, křiž., katech. na vyš-
ších třídách c. k. akadem. gymnasia, jest
nyní též noviciemistrem křižovníkův.

V biskupství Kralohradeckém.

V Pánu zesnuli:

- p. Ignác Kutík, kněz ř. sv. Bened. v Brou-
mově, dne 28. listopadu (nar. 30. března
1803 v Starém Plesu, kněz od 3. srpna 1834.)
p. Jos. Khun, farář v Borové u Něm. Brodu,
dne 5. prosince (nar. v Solnici 24. břez.
1801, kněz od 3. září 1826).

Vyznamenán jest:

- p. Alois Schalk, dr. theol., děkan v Lomnici,
obdržel rytířský kříž řádu Františka Josefa.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Jos. Novoveský, kooperator ve Mříčně,
za faráře de Zámrsku;
p. Jan Vlach, administrator v Radhošti, za
faráře do Rychenburku;
p. Ferd. Římek, administrator v Rychen-
burku, za faráře do Radhoště;
p. Frant. Tepera, kaplan v Jaroměři, za fa-
ráře do Slatiny u Žamberka;
p. Václav Šabata, administrator, za faráře
v Českých Petrovicích;
p. Frant. Knob, kapl., za aministrat. v Borové;
p. Frant. Precík, koop. v Dobré, za kaplana
do Zaboře;
p. Jan Žilík, adm. v Slatině, za koop. do Dobré;
p. Jos. Rytír, koop. v Pilníkově, za kapla-
na do Libštátu;

- p. Ignác Lhota, kaplan v Libštátě, za ka-
plana do Chrásti.

Uprázdňené místo:

- Borová, fara patron. hraběnky Clam-Gallasové,
od 6. prosince do 17. ledna.

V biskupství Litoměřickém.

Vyznamenán jest:

- p. Ludvík Sommer, rektor bisk. semináře,
stal se čestným kanovníkem kap. Litoměř.

V biskupství Budějovickém.

Vyznamenáni jsou:

- p. Vinc. Wortner, děkan Prachatický, jme-
nován skut. radou b. konsistoře a bisk.
vikářem i školdozorcem střídnictví Pra-
chatického;
p. Jan Cori, kněz diec. Buděj., polní kaplan
I. c. kr. dělostřelec, pluku císaře Fran-
tiška Josefa, os. farář, jmenován duch.
radou biskupa Mohučského.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Tomáš Plojhar, adm. za far. v Nadějkově;
p. Frant. Žlábek, býv. polní kapl. za koop.
do Hluboké;
p. Karel Blažek, proz. koop. v Hluboké, za
kapl. do Rynarce;
p. Ant. Kloboučník, koop. Ratibořicích, za
adm. do Pluhova Žďáru.

Listárna redakce.

Seznam časopisů, které se Blahověstu
na záměnu zasílaly: Budivoj; Časopis katol.
duchovenstva; Gwiazdka Cieszyńska; Hlas
(Brněnský); Kalas (maďarský); Katholski
Posol (z Lužice); Národní škola; Olomoucké
Noviny; Oswiata; Otavan; Posvátná kazatel-
na; Politik; Pozor (Americký); Slovinski
Priatelj (z Celovce); Školník; Škola a život;
Tábor; Tygodnik katolicki; Zagrebački ka-
tolički list; Zgodnja Danica (Lublaňská). —
Pokud vycházel: Boleslavan, Pěstoun, Przy-
jaciel ludu, Wojtech.

Za mnohé nás v příčině známé docházející li-
sty, za všeliké osvědčování důvěry a lásky, vzdáváme
vroucí díky, zejména alumnům arcib. semináře,
z jichžto zpěvu na žádost přátel uvádíme slova:

Svěřil Ti Bůh srdcí mladistvých péči,
srdcí, jimiž se srdcí rány léčí,
jež odchovati Církvi svaté máš;
kež blahu vlasti též i odchováš! —

Ano, Ty Církvi vlasti odchováš!

dále též družstvu kn. arcib. knihtiskárny za skvost-
nou báseň „Ohlas radosti“ atd., z kteréž tuto slohu
sem klademe:

I Tobě s důvěrou každý vstříc kráčí,
jehožto heslem bylo a vždy jest:
„Spravedlnost že národy povznáší,
jimž pravého zaslavila blaha věst!“

Priložen jest: a) titul „Blah.“ s obsa-
hem tohoto ročníku, b) pozvání ku předpla-
cení na rok 1867, čili ročník XVII.

GTU Library

3 2400 00341 0309

